فرهنگ جامع
فارسی به ترکی استانبولی

دکتر محمد کانار

انتشارات شیرین

BÜYÜK FARSÇA-TÜRKÇE SÖZLÜK

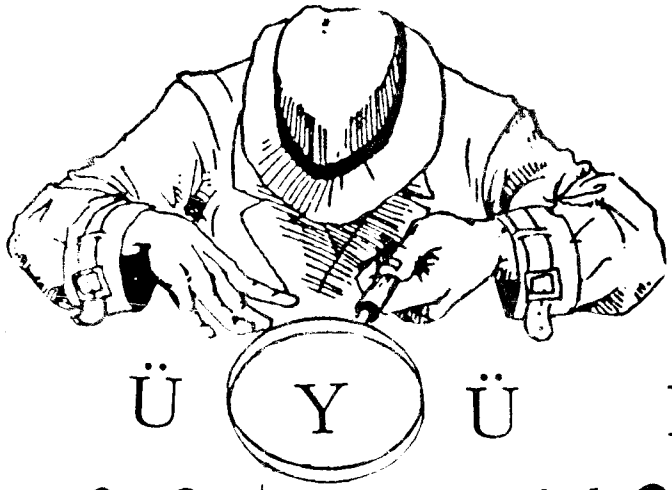
Dr. Mehmet Kanar

ÖNSÖZ

Yabancı dil öğreniminde, çeviri işlemlerinde ve bilimsel çalışmalarda sözlüklerin büyük bir rol oynadığı ve her gün gelişen teknoloji sayesinde dillerdeki kelime sayısının da sürekli artış gösterdiği göz önünde tutularak, klasik ve modern Farsça'ya ait eserlerin geniş bir taramaya tabi tutulmasıyla elinizdeki sözlük meydana gelmiştir. Sözlükte, madde başı olan kelimelerin birden çok anlamı varsa, her biri ayrı ayrı gösterilmiştir. Devam eden kaynak taramalarıyla sözlüğün daha sonraki baskılarında madde sayısının artırılmasına çalışılacaktır.

Sözlüğün basımında emeği geçenlere yürekten teşekkürlerimi sunarım.

Dr. Mehmet Kanar

BÜYÜK FARSÇA-TÜRKÇE SÖZLÜK

Bir yabancı dili iyi öğrenmek, yabancı dilden anadiline ve anadilinden yabancı dile çeviri yapabilmek için hacimli bir sözlüğün elde bulunması, kuşkusuz, hedefe ulaşmakta önemli rol oynar. Bu düşünceden hareketle, mevcut Farsça-Türkçe sözlüklerden daha çok madde bulunduran bu sözlük hazırlanmıştır. Farsça kelimelerin telaffuzları yanında, o kelimelerin hangi dile ait oldukları belirtilmiş, söz konusu madde kısaltmalarda gösterilen terimlerden biriyse, ne terimi olduğu parantez içinde gösterilmiştir. Klasik ve modern farsçaya ait eserler taranarak sözlüğün imkânlar ölçüsünde her bilim dalına cevap vermesi amacı güdülmüştür.

İleride, sözlüğün, maddelere örnekler de verilerek uygulamalı sözlük haline getirilmesine çalışılacaktır. Oldukça hacimli sayılabilecek bu sözlüğün basımında emeği geçenlere teşekkürü borç bilirim.

فرهنگ جامع
فارسی به ترکی استانبولی

دکتر محمد کانار

انتشارات شیرین

انتشارات شیرین
□ نام کتاب: فرهنگ جامع فارسی به ترکی استانبولی
□ تألیف، تحقیق و تدوین: دکتر محمد کنار
□ نوبت چاپ: اول
□ تاریخ انتشار: زمستان ۱۳۷۴
□ تیراژ: ۲۲۰۰ نسخه
□ حروفچینی و صفحه‌آرایی: بیریم (استانبول)
□ حروفچین همکار: سایه‌نما سیستم (ایران)
□ چاپ جلد: جی.تی.او قدس
□ لیتوگرافی متن و جلد: بزرگمهر
□ شماره و کد شابک: ۶-۰-۹۰۰۱۵-۹۶۴
□ ناشر: مؤسسه انتشارات شیرین
این اثر با استفاده از کاغذ حمایتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به چاپ رسیده است.
تهران - خیابان انقلاب - خیابان فخررازی - ساختمان پیک فرهنگ - شماره ۱۹۲

مقدمه ناشر

تا به امروز در ایران، هیچ فرهنگ جامعی در زمینهٔ زبان ترکی استانبولی منتشر نشده و تنها فرهنگ منتشره نیز ناقص، دارای اغلاط چاپی فراوان و فاقد لغات جدید و فنی بود. ضرورت انتشار چنین فرهنگی ما را بر آن داشت تا این اثر را تقدیم حضور علاقمندان و دانش‌پژوهان بنمائیم... باشد که مورد قبول درگاه اساتید فن گردد.

تا حد توان سعی بر این شده که فرهنگ مذکور فاقد هرگونه اشتباه چاپی باشد و همکاران عزیز ما در سازمان چاپ Birim [استانبول] و حروفچینی «سایه‌نما سیستم» نهایت تلاش را در این امر مبذول داشته‌اند. با این حال، از تمامی خوانندگان خواهانیم چنانکه به نکته‌ای برخورد و یا اینکه لغتی را از قلم افتاده دیدند، از طریق نامه با ما مطرح سازند تا در چاپهای بعدی برطرف نمائیم.

ملاک تدوین این فرهنگ، روش قیاسی - ترتیبی بوده و با بهره‌جویی از روش اختصارات، نوع کلمه هم به روشنی مشخص شده است. در مورد کلمات هم مخرج و ریشه‌ای نیز تا حد توان سعی بر این گردید، که با آوردن عین کلمه و مثال‌های متداول، مراجعه کننده به سهولت لغت مورد نیاز را استخراج و مورد استفاده قرار دهد.

خلاصه تا آنجایی که در توان بود، تمام تلاش‌های خویش را به کار گرفته‌ایم تا فرهنگ جامع و بی‌نقصی را تقدیم حضور علاقمندان بنمائیم و اینکه تا چه حد در این امر موفق بوده‌ایم، شما زبان‌شناسان عزیز تعیین خواهید کرد.

در خاتمهٔ این مقدمه واجب می‌دانیم تا مراتب سپاس و احترام خویش را از:

وزارت محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی که با تسهیلات حمایتی خویش انتشار این فرهنگ را میسّر ساختند،

اعلام نموده و سپاسگذاری نمائیم.

با بهترین آرزوها و شادباش‌ها برای تمامی دانش‌پژوهان

انتشارات شیرین

الفبای زبان ترکی استانبولی

نام حروف	حروف کوچک	حروف بزرگ
آ	a	A
ب	b	B
ج	c	C
چ	ç	Ç
د	d	D
اِ	e	E
ف	f	F
گ	g	G
گ ملایم (غ بسیار خفیف)	ğ	Ğ
ه	h	H
ای ملایم	i	İ
ای خشن (بی نقطه)	ı	I
ژ	j	J
ک	k	K
ل	l	L
م	m	M
ن	n	N

نام حروف	حروف کوچک	حروف بزرگ
اُ	o	O
اُ (ظریف)	ö	Ö
پ	p	P
ر	r	R
س	s	S
ش	ş	Ş
ت	t	T
او	u	U
او (ظریف)	ü	Ü
و	v	V
ی	y	Y
ز	z	Z

حروف با صدا و بی‌صدا:

از این حروف، هشت حرف ü، u، ö، o، i، ı، e، a با صدا و بیست و یک حرف دیگر بی‌صدا می‌باشند.

KISALTMALAR

alay. : alay yollu söylenir
Alm. : Almanca
Ar. : Arapça
argo : argo sözü
ask. : askerlik terimi
bk. : bakınız
bot. : botanik terimi
ç. : çoğul
ed. : edebiyat terimi
Erm. : Ermenice
Fr. : Fransızca
gr. : gramer terimi
Hind. : Hindçe
hek. : hekimlik terimi
hkr. : hakaret yollu söylenir
hlk. : halk ağzından
İbr. : İbranice
İng. : İngilizce
İsp. : İspanyolca
İt. : İtalyanca
Jap. : Japonca
kim. : kimya terimi
kin. : kinaye olarak
Lat. : Latince
mec. : mecaz olarak
Moğ. : Moğolca
müz. : müzik terimi
Peh. : Pehlevî dili
Rus. : Rusça
San. : Sanskritçe
sp. : spor terimi
Sür. : Süryanice
şaka : şaka yollu
T. : Türkçe
tas. : tasavvuf terimi
tek. : tekil
tıb. : tıb terimi
Yun. : Yunanca
zool. : zooloji terimi

آ

آ â: Fars alfabesinin ilk harfi; ebced harflerinin ilki olup, sayısal değeri "1"dir; nidâ sesi, ey; âkâ (bey, beyefendi) kelimesinin kısaltılmış şekli.

آئیس â'is: (Ar.) ümitsiz, kederli.

آئورت âort: (Fr.) aort atardamarı.

آئین â'în: bk. آیین

آئین نامه â'în-nâme: Bk آیین نامه.

آئینه â'îne: ayna.

آب âb: su; deniz; gözyaşı; nehir, ırmak; ter, tükürük; özsuyu, salgı; meni; sidik;letâfet; parlaklık; yüzsuyu, şeref; tarz, tür; (tas) ilâhi feyiz;آتش خو ـ kaynar su; ـ آتشkırmızı şarap; kanlı gözyaşı;ـ آتش گون kırmızı şarap; gözyaşı;ـ آتش زای kırmızı şarap;ـ آتش نمای kırmızı şarap; kanlı gözyaşı; آذر آسا ـşarap, kanlı gözyaşı;آمیخته ـ bulanık su;ارغوانی ـ kırmızı şarap; kanlı gözyaşı; استاده ـ durgun su;اکسیژنه ـ (kim) oksijen (eau oxygenée);برنده ـ kanlı gözyaşı;باده رنگ ـ tatlı su; تلخ ـ şarap; âşığın gözyaşı; ـ راکد akarsu;جوشان ـ maden suyu;جاری durgun su;روان ـ akarsu;ژاول ـ (kim.) javel suyu;مقطّر ـ (kim.) damıtık su; mai mukattar;از ـ تکان نخوردن ortalık sütliman olmak, durum sâkin olmak;از تارك کسی ـ birinin işi tamamlanmak; از ـ برتر گذشتن bağışlamak;از چك وچانه ـ بخشیدن kendini tehlikeye atmak; ـ از سرچشمه گل (آلود) بودن su başından bulanık olmak; iş başından bozuk olmak; از سر شدن (کسی) derdi bini aşmak; başı dertten kurtulmamak;از سرزیر شدن su ağzının suyu akmak; ـ از سرزیر تیره بودن su baştan bulanık olmak; iş başından bozuk olmak; افتادن دهان (کسی) ـ ağzı sulanmak, çok istekli olmak, اندردهان آوردن ـ ağzı sulanmak; heveslendirmek;به ـ شدن iklim değiştirmek; durumu değiştirmek;بر ـ birini yatıştırmak, sâkinleştirmek; بزیر هشتن ـ aldatmak, hile yapmak;بغربال پیمودن ـ havanda su döğmek; بکس ندادن ـ zırnık vermemek, zırnık koklatmamak;بهاون کوبیدن ـ havanda su döğmek, boşuna kürek çekmek; بی ـ لجام خوردن başına buyruk olmak; پاکی ـ روی دست (کسی) ریختن birine etmediği kalmamak, birini çok üzmek;توبه برسر ـ توبه ریختن tövbe etmek; pişman olmak; در ـ جگر نداشتنجگر داشتن sarhoş olmak;در ـ iflâs etmiş olmak, sıfırı tüketmek; در جوی ـ آمدن giden talih geri dönmek;در جوی ـ şanslı olmak; در چشم نداشتن ـ arsız olmak, utanmaz olmak;در شکر داشتن ـ zayıf olmak, düşkün olmak;در چیزی کردن ـ bir işe hile karıştırmak;در هاون سودن ـ havanda su döğmek;را تیره کردن ـ ara bozmak; pişmiş aşa su katmak;را کسی ـ birini rezil etmek;زیر پوست کسی ـ افتادنbiti kanlanmak; semirmek, şişmanlamak; سفت کردن ـ (hlk.) boşuna uğraşmak; شان بیك جوی نمیرود ـ anlaşamazlar, yıldızları barışık değil;ی گرم ـ کردن باکسی (hlk.) zina yapmak, mercimeği fırına vermek; oynaşmak; ی گرم نشدن ـ باکسی (hlk.) boşuna dostluk beklemek;از ـ در آمدن (hlk.) olmak, meydana gelmek; yetişmek;از ـ کره گرفتن her vesileyle çıkar elde etmek; cimri olmak, eli sıkı olmak;حق ـ وگل داشتن (hlk.) yerleşme hakkı olmak;خود را به ـ وآتش زدن kendini tehlikeye atmak; amacına ulaşmak için her yolu denemek;ـ ها از آسیا افتادن ortalık yatışmak, ortalık sütliman olmak; ses kesilmek.

آب âb: Yahudi ve Süryâni takviminde ay yılına göre beşinci ve onbirinci ay; Ağustos ayı.

آبانگان âbân-gân: eski İran'da her yıl âbân ayının onuncu günü kutlanılan bayram.

آبانگاه âbângâh: İran takviminde Ferverdin ayının onuncu günü.

آب آسیا âb-âsiyâ: su değirmeni.

آب آشنا âb-âşinâ: yüzücü, yüzme bilen.

آب آلو âb-i âlû: erik suyu.

آب آوردن âb âve(o)rden: su getirmek.

آب آورده âb-âvorde: (coğ.) alüvyon.

آب افکندن âb efkenden: idrar yapmak, işemek.

آب انبار âb-enbâr: su sarnıcı.

آب اندختن âb endâhten: idrar yapmak.

آب انداز âb-endâz: şırınga; iki konak arasında mahsus dinlenme yeri.

آب اندام âb-endâm: endamlı, boylu poslu.

آب انگور âb-i engûr: üzüm suyu; şarap.

آب باران âb-i bârân: yağmur; yağmur suyu.

آب باریك âb-i bârik: az gelir; az su.

آب باز âb-bâz: yüzücü; dalgıç; su sporcusu.

آب بازان âb-bâzân: (zool.) balina ve kaşalot gibi deniz memelileri.

آب بازی âb-bâzî: yüzücülük; dalgıçlık.

آب بازی کردن âb-bâzî kerden: yüzmek; dalmak.

آب بان âb-bân: su dağıtımını kontrol eden, subaşı.

آب بسته âb-i beste: buz; cam; billur, kristal; şebnem; dolu.

آب بقم âb-i bakam: kan.

آب بن âb-i bun: (bot.) hindistan cevizi ağacının kökünde bulunan zamkımsı madde.

آب بند âb-bend: suyu kesen; lehimci; kanal kapağı; buz tutan.

آب بندی âb-bendî: su kanalını kapatma; su koyma; sıkıca kapama.

آب بینی âb-i bînî: sümük.

آب پا âb-pâ: su dağıtımını yürüten; subaşı.

آب پاش âb-pâş: bahçe süzgüsü, süzgeç.

آب پاشان âb-pâşân: eski İran'da, Safeviler devrine kadar kutlanılan bir bayram.

آباء âbâ': (Ar.) babalar; atalar, cetler; keşişler.

آب آب âb-i âb: (tas.) Tanrı'nın zâtı; Tanrı'nın rahmeti.

آباجی â-bâcî: (T.) kızkardeş, bacı, hemşire.

آباد âbâd: mamur, bayındır, kalkınmış; ekili; dolu; sağlıklı; düzenli; müreffeh; âferin; ــ بودن bayındır olmak; ekili olmak; dolu olmak; sağlıklı olmak; müreffeh olmak; ــ شدن bayındırlaşmak; kalkınmak.

آباد âbâd: (Ar.) ebetler, (tek. ebed).

آبادان âbâdân: bayındır, mamur; ekili; sağlıklı; müreffeh, kalkınmış.

آبادان شدن âbâdân şoden: bayındır olmak; kalkınmak.

آبادان کردن âbâdân kerden: mamur etmek; kalkındırmak; ekmek; sağlıklı kılmak, güçlü kılmak, güvence altına almak.

آبادانی âbâdânî: bayındırlık, mamurluk; tarım; mamur yer; köy; refah, kalkınma; huzur, âsâyiş; Abadan'lı.

آبادانیدن âbâdânîden: mâmur etmek, kalkındırmak; övmek.

آباد بوم âbâd-bûm: mâmur yer, kalkınmış yer.

آباد کردن âbâd kerden: mâmur etmek, kalkındırmak; tarım yapmak; doldurmak; âsâyişi sağlamak; ــ لشکر (سپاه) (ask.) ordu donatmak.

آبادی âbâdî: köy; bayındırlık; mâmur yer.

آبار âbâr: (Ar.) kuyular.

آبازه âbâze: (T.) abaza, Osmanlılar devrinde bir takım Türk paşalarına verilen ad.

آبا ژور âbajûr: (Fr.) abajur.

آباژور سازی âbajur-sâzî: abajurcu; abajur imalâtı.

آبافت âbâft: bir tür kalın kumaş; bir tür değerli giysi.

آبال âbâl: (Ar.) develer.

آبان âbân: (Peh.) İran takviminin 8. ayı (22 Ekim-21 Kasım); su tanrısı; her şemsî ayın onuncu günü.

ağlatmak.

آب چشی âb-çeşî: altı aylık çocuğa verilen ilk yemek.

آبچین âb-çîn: kurutma kağıdı; gusülden sonra cenazenin kurulandığı bez.

آب حسرت âb-i hasret: gözyaşı.

آب حق âb-i hak: (tas.) Tanrı'nın rahmeti, ilâhî inâyet.

آب حوض کش âb-i hovz-keş: havuzdan su çeken.

آب حیات âb-i hayât: bengisu, hayat suyu; bir tür helva; sevgilinin ağzı; mâşuğun söz söylemesi; (tas.) evliya sözleri.

آب حیوان âb-i hayvân: bengisu, hayat suyu; (tas.) ledünnî ilim.

آبخانه âb-hâne: helâ, tuvalet.

آب خرابات âb-i harâbât: şarap.

آبخست âb-hest: ada; bozuk ve ezik meyva; kötü niyetli.

آب خشك âb-i hoşk: cam; kristal.

آب خشك كن âb-hoşk-kon: kurutma kâğıdı.

آب خضر âb-i hizr: hayat suyu; (tas.) ledünnî ilim; (tas.) peygamber ve velilerin gerçek bilgisi.

آب خفته âb-i hofte: durgun su; çiğ; kar; dolu; buz; cam; kristal; kınında duran kılıç.

آبخو âb-hû: ada.

آبخوار âb-hâr: su içen.

آبخور âb-hor: su içilecek yer; su bardağı; nasip, kısmet.

آبخورد âb-hord: su içme; su içilecek yer; kısmet; talih.

آب خوردن âb horden: su içmek; ـ دریك çok kısa bir zamanda; ـ مثل çok basit, çok kolay.

آبخورش âb-horiş: nasip, kısmet; ـ کسی از جایی کنده شدن kısmeti kesilmek, yerini yurdunu terketmek.

آبخور کردن âbhor kerden: durmak, duraklamak.

آ بخوری âb-horî: su bardağı; su bulunan yer; bıyık kılı; su içerken atların ağzına

آب پاشیدن âb pâşîden: sulamak.

آب پخشان âb-pahşân: su dağıtım yeri; kanal kapağı.

آب پز âb-pez: haşlanmış.

آب پشت âb-i poşt: (mec.) meni.

آب پیکر âb-i peyker: yıldız; gökyüzünün parlaklığı.

آبتاب âb-tâb: parlak, pırıltılı.

آبتاخت âb-tâht: su basıncı, su gücü; sidik.

آب تاختن âb tâhten: idrar yapmak.

آب تتماج âb-totmâc: totmac aşının suyu; kelepir.

آب تره âb-tere: (bot.) ırmak ve su kenarlarında yetişen 10-60 cm. boyunda bir tür bitki, nasturtium officinale.

آب تلخ âb-i telh: şarap, içki.

آب تنی âb-tenî: suda yıkanma; suya dalma.

آب تنی کردن âb-tenî kerden: suda yıkanmak; suya girmek.

آبج âbec: yay hedefi; bir tarım âleti.

آب جامه âb-câme: sürahi, su şişesi, su kabı.

آب جای âb-cây: su sarnıcı; pınar.

آب جر âb-cer: (coğ.) cezir olayı.

آب جگر âb-i ciger: kan.

آب جو âb-i cov: bira.

آبجو سازی âbcû-sâzî: biracılık, bira yapımı; ـ کارخانهء bira fabrikası.

آب جوش âb-i cûş: kaynar su; maden suyu; sıcak kaynak suyu.

آب جو فروش âb-i cov-furûş: biracı, birahaneci.

آب جو فروشی âb-i cov-furûşî: birahane; biracılık, bira yapımı.

آبجی âbcî: (T.) abla; bacı, kızkardeş.

آب چرا âb-çerâ: ikindi kahvaltısı; yırtıcı hayvan yemi.

آب چشم âb-i çeşm: gözyaşı.

آب چشم ریختن âb-i çeşm rihten: ağlamak, gözyaşı dökmek.

آب چشم گرفتن âb-i çeşm giriften:

dövmek için kullanılan bir âlet; harman döver makinesi.

آبدوغ âb-dûğ: ayran; بخیه به ـ زدن boşuna uğraşmak.

آبدوغ خیار âb-dûğ-hiyâr: cacık.

آبده âbide: yırtıcı hayvan.

آب دهان âb-i dehân: salya; tükürük.

آبدهان âb-dehânî: ağzı gevşek, sır tutmayan.

آب دهن âb-i dehen: salya, پس دادن ـ konuşurken ağzının salyasını akıtmak.

آبدیده âb-dîde: ıslak, ıslanmış; nemli, rutubetli.

آب دیده âb-i dîde: gözyaşı.

آبراه âb-râh: su yolu.

آبراهه âb-râhe: su yolu; sel yatağı; sel.

آب رخ âb-i ruh: ter; itibar, yüzsuyu; ـ کسی را بردن، ـ کسی را ریختن birini rezil etmek, itibarını düşürmek.

آب رز âb-i rez: şarap; su verme.

آب رزان âb-i rezân: şarap.

آبرفت âb-roft:(coğ.) alüvyon; akıntı nedeniyle, zamanla yuvarlaklaşan taş.

آب رفتن âb reften: su akmak; yıkandıktan sonra kumaş çekmek; meni akmak; şerefsiz olmak; düşkünleşmek.

آب رنگ âb reng: suluboya.

آب رو âb-i rû: ter; itibar, şeref, yüzsuyu; ـ کسی را ریختن birini rezil etmek, birinin ipliğini pazara çıkarmak.

آبرود âb-rûd: (bot.) sünbül; (bot.) nilüfer.

آبرودار âbrû-dâr: şerefli, yüz ağartan.

آب روغن âb-i rovgan: pilavın üzerine kaynar suyla karışık olarak dökülen eriyik yağ.

آبرومند âbrû-mend: şerefli, saygıdeğer, saygın.

آبرومندی âb-rû-mendî: şeref, saygınlık.

آبرون âb-rûn: (bot.) kadife çiçeği.

آبروی âb-rûy: ter; şeref, yüzsuyu, itibar.

آبرو یافتن âbrû yâften: şeref kazanmak, onurlanmak.

آب ریختن âb rihten: su dökmek (kaba); idrar yapmak.

takılan alet.

آبخیز âb-hîz: sulak; med; dalga; tufan, fırtına; bahar mevsiminde suların çoğalması.

آب دادن âb dâden: su vermek; ـ بزهر kılıç, bıçak gibi aletlere su vermek; ـ چشم göz sulanması.

آب داده âb-dâde: su verilmiş (metal); sulanmış.

آبدار âb-dâr: sâkî; meşrubat satan kantinci; sulu; su verilmiş (metal); çok parlak ve beyaz; akıcı ve fasih; güç, zehir zemberek; vurucu, iğneleyici; (bot.) hurma lifine benzer bir bitki; büyüklere su vermekle görevli kişi.

آبدار باشی âbdârbâşi: sâkî başı.

آبدار خانه âbdâr-hâne: kantin; eskiden sulama aletlerinin bulunduğu yer.

آبدارک âb-dârek: (zool.) kuyruksallayan kuşu.

آبدارو âb-dârû: (kim.) zift.

آب داغ âb-i dâğ: kant.

آبدان âb-dân: su deposu; derin su çukuru; kadeh; su bardağı; sidik torbası, mesâne.

آبدانک âb-dânek: kesecik (safra kesesi vb.)

آب دزد âb-dozd: su yolu; bulut.

آبدزدک âb-dozdek: şırınga; küçük tulumba; cırcır böceği

آبدست âb-dest: abdest; sanatta ustalık; zâhit; elikıvrak; bir tür kısa cübbe.

آبدستان âb-destân: ıbrık.

آبدست جای âb-dest-cây: helâ, tuvalet.

آبدست خانه âb-dest-hâne: helâ, abdesthane.

آبدست دان ab-dest-dân: ıbrık.

آبدستی âb-destî: maharet; çeviklik, kıvraklık.

آبدن âbeden: mamur, bayındır.

آبدندان âb-dendân: aptal, salak; kumarda zorla kazanan; parlak dişli; (bot.) bir tür çekirdeksiz nar; genel olarak ağaç ve bitki için kullanılır; yağ, un ve şekerden yapılan bir tür tatlı.

آبدنگ âb-deng: suyla çalışan ve pirinç

çeng.

آبستن کردن âbisten kerden: hamile bırakmak.

آبستن گشتن âbisten geşten: hamile olmak; tomurcuklanmak.

آبستنی âbistenî: gebelik, hamilelik.

آبسته âbeste: ekilebilir arazi, tarıma hazır arazi

آبسته âbiste: gebe, hamile; rahim.

آب سرخ âb-i sorh: şarap.

آب سفید âb-i sefid:(tıb.) katarakt; gözyaşı.

آبسوار âb-sevâr: su kabarcığı, kabarcık.

آبسه âbse: (Fr.) (tıb.) apse, iltihap.

آب سیاه âb-i siyâh: koyu renkli su; kırmızı şarap; (tıb.) glokom; fırtına, tufan; Nuh tufanı; âfet; ölüm; mürekkep.

آبشار âb-şâr: (coğ.) şelâle, çağlayan; (sp.) voleybol, tenis ve pingpongda hücum hareketi.

آبشار زن âb-şâr-zen: (sp.) servisçi; smaçör; voleybol, tenis ve ping pongda hücum elemanı.

آبشت âbeşt: gizli, saklı; casus, ajan.

آبشتگاه âbeştgâh: gizlenecek yer; helâ, tuvalet.

آبشتن âbeşten: gizlemek.

آبشخور âbiş-hor: su içilecek yer; su kabı; yer, konak; nasip, kısmet; alınyazısı.

آب شدن âb şoden: erimek; sıvılaşmak; utanmak, utanç duymak; ـ از شرم (خجالت) utançtan yüzü kızarmak, utançtan yerin dibine girmek.

آب شش âb-i şuş: solungaç.

آب شناس âb-şinâs: su bulma uzmanı; hidrolog; gemi kılavuzu, kılavuz kaptan; kuralları bilen; gerçekleri gören.

آب شنگرفی âb-i şengerfî: kırmızı şarap; kanlı gözyaşı.

آبشی âb-şî: saray sahanlığında açılan kuyu.

آب شیب âb-şîb: (coğ.) eğimli su yolu.

آب صفا âb-i safâ: (tas.) dindarlık.

آبریز âb-rîz: helâ, tuvalet; ırmık; foseptik çukuru; (coğ.) maile, aklan.

آبریزگان âb-rizegân: eskiden İran'da Haziran-Temmuz (Tirmah, 13) aylarında,birbirinin üzerine su atılarak kutlanılan bayram.

آبریزه âb-rîze: (tıb.) sürekli göz yaşarmasına sebep olan bir hastalık; helâ, tuvalet.

آب زدن âb zeden: su atmak; ateşi söndürmek; yatıştırmak.

آب زر âb-i zer: altın suyu; koyu sarı renkli şarap.

آب زرشک âb-i zirişk: diken üzü. şe.eti.

آب زرفت âb-zoroft: içi çürük me· ı.

آبزن âb-zen: küçük havuz; ıvet; yatıştırıcı, sâkinleştirici.

آب زندگی âb-i zindegî: hayat suyu, bengisu.

آبزه âb-zih: sızan su.

آب زهره âb-i zohre: şarap; sabahtan sonraki parlaklık.

آبزی âb-zi (zool., bot.) suda ve su kenarında yaşayan canlılar.

آب زیر کاه âb-zîr-kâh: saman altından su yürüten, sinsi; hilekâr; gizli iyilik ve güzellik.

آبژ âbej: kıvılcım.

آب ساب کردن âb sâb kerden: bir tuğlayı, üzerine bir başka tuğla koymak için ıslatmak.

آبسالان âbsâlân: bahar mevsimi.

آب سبز âb-i sebz: (tıb.) göz içindeki basınçtan dolayı ortaya çıkan bir göz hastalığı.

آبست âbest: tarıma hazır arazi; kabuk; hamile; rahim.

آبستن âbisten: gebe, hamile; gizli;ـ بودن gebe olmak; ـ بودن از کسی birinden rüşvet almak; ـ شب است gün doğmadan neler doğar.

آبستن شدن âbisten şoden: gebe olmak; ağaç tomurcuklanmak; gizlice rüşvet almak.

آبستن فریاد âbisten-i feryâd: (müz.) ûd;

[illegible] boymak; kalitesiz bir malı [illegible] kakalamak; دختر ـ kızı [illegible] göz etmek; دل کسی را ـ birini gözü yolda bırakmak.

آب کرده âb-kerde (kim.) eriyik.

آبکش âb-keş: saka; süzgü; kurutma kâğıdı; susatan yiyecek; (bot.) bitkilerdeki su yolu.

آبکشی âb-keşî: sakalık.

آبکشی کردن âb-keşî kerden: sakalık yapmak; banyoda yıkanmak; çamaşır yıkamak.

آب کشیدن âb keşîden: su çekmek, su taşımak; yara su toplamak; durulamak;paklamak dini temizlik yapmak.

آب کشیده âb-keşîde: yıkanık; iyi, güzel, olgun.

آبکم âb-kem: (zool.) bir tür yılan.

آبکند âb-kend: su ile aşınmış arazi; çukur; su çukuru.

آب کوپیل âb-küpîl: (zool). kılkuyruk denilen siyah deniz ördeği.

آب کور âb-kûr: (coğ.) çorak arazi; nankör, hakbilmez.

آبکوهه âb-kûhe: (coğ.) dalga

آبکی âbekî: sıvı; açık; sulu.

آبگاه âbgâh: havuz; su bulunan yer; mesane.

آبگذار âb-guzâr: su yolu.

آبگذر âb-gozer: su yolu.

آبگرد âb-gird: girdap.

آبگردان âb-gerdân: maşraba.

آبگردانی âb-gerdânî: hava ve suyun değiştirilmesi.

آبگردش âb-gerdiş: hızlı yürüyen.

آب گردنده âb-i gerdende: (mec.) gökyüzü.

آب گرفتن âb giriften: meyva suyu çıkarmak; özsuyu almak.

آب گرم âb-i germ: sıcak su; sıcak kaynak suyu; ılıca, kaplıca; gözyaşı; şarap.

آب گرم کن âb-germ-kun: su ısıtıcısı;ـ برقی (الکتریکی) elektrikli su ısıtıcısı.

آب صفت بودن âb-sifat bûden: çok yararlı olmak; alçakgönüllü olmak.

آب طرب âb-i tarab: şarap.

آب طلا âb(-i) telâ: altın suyu; altın yaldız.

آب طلا کاری âb-telâ-kârî: yaldızcılık, yaldız işi.

آب طلایی âb-telâyî: yaldızlı, atın suyuna batmış.

آب طلع âb-i tel: hurma rakısı, hurma çiçeğinden yapılan içki.

آب عشرت âb-i işret: şarap.

آبغوره âb-gûre: koruk suyu.

آبغوره پلو âb-gûre polov: koruk sulu pilav.

آبغوره چلاندن âb-gûre çelânden: koruk suyu çıkarn ak; ağlamak.

آبغوره گرفتن âb-gûre giriften: koruk suyu çıkarmak; ağlamak.

آبفت âbeft: bir tür değerli giysi.

آب فسرده âb-i fesurde: buz; cam; billur; kılıç; hançer.

آبفشان âb-feşân: (coğ.) gayzer; gayzer bölgesi.

آب قصیل âb-i kasîl: eskiden verem tedavisinde kullanılan ezilmiş arpa suyu.

آب قند âb-i kand: şeker şerbeti; (bot.) İran'da yetişen, tatlı ve hoş kokulu bir tür kavun.

آبک âbek: (kim.) civa.

آبکار âb-kâr: saka; sâkî; ayyaş, şarapçı; hakkâk; demire su veren; kanal açan.

آب کار âb-i kâr: yüzsuyu, itibar; meni.

آبکاری âb-kârî: sakalık; ayyaşlık; şarap satıcılığı; hakkâklik; tarla sulama; madene su verme.

آبکامه âb-kâme: sütlü ekmek; sindirim, hazım.

آبکانه âb-kâne: (tıb.) düşük cenin.

آبکانه کردن âb-kâne kerden: (tıb.) düşük yapmak.

آب کبریتی âb-i kibrîtî: kükürtlü maden suyu.

آب کردن âb kerden: eritmek,

sifilis.

آبله بر آمدن âbile ber âmeden: (tıb.) çiçek olmak.

آبله بر آوردن âbile ber âverden: (tıb.) çiçek çıkarmak.

آبله دار âbile-dâr: (tıb.) çiçek hastası.

آبله رو âbile-rû: çiçek bozuğu.

آبله شدن âbile şoden: (tıb.) çiçek çıkarmak; yorgun olmak; yaralı olmak.

آبله کوب âble-kûb: çiçek aşısı yapan.

آبله کوبی âble-kûbî: çiçek aşısı yapma.

آبله کوبی کردن âble-kûbî kerden: çiçek aşısı yapmak.

آبله گون âble-gûn: (tıb.) çiçek bozuğu.

آبله مرغان âble-morgân: (tıb.) su çiçeği.

آبله ناك âble-nâk: çiçek bozuğu.

آبله نشان âble-nişân: çiçek bozuğu.

آب ليمو âb-lîmû: limon suyu; limonata.

آب مرواريد âb-i morvârid: (tıb.) katarakt.

آب معدنی âb-i madenî: maden suyu.

آب نبات âb-i nebat: akide şekeri.

آب نشاط âb-i neşât: (mec.) meni.

آب نما âb-nemâ: iskandil aleti, su ölçer; kehriz suyunun çıktığı yer.

آبنوس âbnûs: (bot.) abanoz.

آبنوسی âbnûsî: abanoz rengi; siyah.

آبنوسی شاخ âbnûsî-şâh: (moz.) şah ney; zurna.

آبو âbû: (bot.) nilüfer; dayı.

آب وآش âb u âş: hazır yemek.

آب و جارو کردن âb u cârû kerden: sulayıp süpürmek.

آب ورز âb-verz: yüzücü; dalgıç; gemici.

آب ورزی âb-verzî: yüzücülük.

آب ورنگ âb u reng: renk; tuval; beniz, yüzrengi; tarâvet; sulu boya.

آب وگل âb u gil: bina, yapı; toprak; mülk; از ـــ در جایی داشتن bir yerde mülkü olmak; در آوردن یا در آمدن yetişmek, reşit olmak, büluğ çağına gelmek; حق ـــ داشتن در bir şeyden veya birinden daha önce yararlanmış olmak.

آبوند âb-vend: su kabı.

آبگز âb-gez: çürük meyva.

آبگز شدن âb-gez şoden: (meyva) çürümek.

آب گشاده âb-i goşâde: kalitesiz şarap.

آب گل âb-i gul: gülsuyu.

آبگوشت âb-guşt: nohut ve fasulyeli et yemeği.

آب گوگردی âb-i gûgerdî: kükürtlü maden suyu.

آبگون âb-gûn: mavi; yeşil; sulu; parlak; (bot.) nilüfer; nişasta.

آبگون صدف âb-gûn-sadef: gökyüzü; güneş; ay.

آبگونه âb-gûne: sıvı.

آبگیر âb-gîr: (coğ.) havza; su birikintisi; deniz; su kabı; hamamda su taşımakla görevli kimse; lehimci; su kapasitesi.

آبگیرناك âb-gîr-nâk: su birikintili yer.

آبگیری âb-gîrî: su alma, su doldurma; lehimleme.

آبگیری کردن âb-gîrî kerden: su çekmek; su doldurmak; lehim yapmak.

آبگین âb-gîn: sulu; ayna.

آبگینه âb-gîne: ayna; cam; billur; cam kap; elmas; kılıç; gökyüzü; ـ بیمار idrar şişesi; ـ مخروط tıraşlanmış kristal.

آبگینه خانه âb-gîne-hâne: ayna atölyesi; سنگ منجنیق در ـــ انداختن bile bile lâdes demek, büyük zararla sonuçlanacak bir iş yapmak.

آب لمبو âb-lembû: ezik meyva; yumuşatılmış meyva.

آب لمبو شدن âb-lembû şoden: (meyva) ezilmek.

آب لمبو کردن âb-lembû kerden: meyva suyu çıkarmak.

آبلوج âb-lûc: beyaz kesme şeker.

آبله âble, âbile: (tıb.) çiçek hastalığı; su toplaması; uçuk; meme ucu; ـــ از هم گسستن (tıb.) çiçek çıkarmak; ـ چشم (tıb.) arpacık; ـ رخ فلك yıldızlar; ـ روز güneş; گاوی inek memesinde çıkan kabarcık.

آبله افرنگ âbile-i efreng: (tıb.) frengi, sifilis.

آبو نمان âboniman: (Fr.) abonman, abone.
آبونه âbone: (Fr.) abone.
آب و هوا âb u hevâ: (coğ.) iklim; ــ سرد soğuk iklim; ــ ی معتدل ılıman iklim.
آبه âbe: doğum esnasında yavru ile birlikte çıkan madde.
آبی âbî: mavi; su ile ilgili; suda yaşayan; (bot.) bir tür üzüm; (bot.) ayva; dayı; sucu; ــ زراعت sulu tarım; ــ مثلثه balık, akrep ve yengeç burçları.
آبیار âb-yâr: su dağıtımcısı, su başı.
آبیاری âb-yârî: sulama; su dağıtımı; su başılık.
آبیاری کردن âb-yârî kerden: sulamak.
آپارات aparat: (Rus.) takım, âlet; makine; fotoğraf makinesi; film makinesi; oto lastiği tamir aleti.
آپارتمان apartuman: (Fr.) apartman dairesi.
آپاندیسیت apandisit: (Fr.) (tıb.) apandisit.
آتا بك atabek: (T.) atabey.
آتربان âtorbân: (Peh.) zerdüştî ayininde kutsal ateşin muhafızı.
آتش âteş: ateş; kor; şûle; öfke; cehennem; (kim.) kırmızı kükürt; çeviklik; zarar verme; belâ, musibet; yakıcı aşk; âşık.
آتش افروختن âteş efruhten: ateş yakmak; fitne çıkarmak.
آتش افروز âteş-efrûz: ateş yakan; kışkırtıcı, bölücü; yanıcı madde.
آتش انداز âteş-endâz: ateşçi; (ask.) düşman tarafına ateş fırlatan asker.
آتش انگیز âteş-engîz: ateşçi; sert mizaçlı.
آتش بار âteş-bâr: (ask.) topçu taburu; top, tüfek; çakmak; ateşdöken.
آتشباز âteş-bâz: ateşle oynayan; ateş oyunu.
آتشبازی âteş-bâzi: donanma merasimi (maytab vs. ile).
آتشبان âteş-bân: ateşkede muhafızı; şeytan.

آتش بس âteş-bes: (ask.) ateşkes.
آتش بس کردن âteş-bes kerden: (ask.) ateş kesmek.
آتش پارسی âteş-i pârsi: uçuk.
آتشپاره âteş-pâre: ateş parçası; kor; şirret; ateş böceği.
آتش پرست âteş-perest: ateşperest, ateşe tapan, zerdüştî.
آتش پرستی âteş-perestî: ateşperestlik, ateşe tapma, zerdüştlük.
آتشخانه âteş-hâne: (ask.) namlu; (ask.) ateşli silahlar; ateşkede; (buharlı araçlarda) ateş ocağı; pota.
آتشخوار âteş-hâr: ateş yiyen; haramzâde; deve kuşu; semender rüşvetçi.
آتشدان âteş-dân: ateş kabı; ateşkede kutsal ateşin yandığı kap.
آتش رنگ âteş-reng: kırmızı.
آتش روشن کردن âteş rûşen kerden: ateş yakmak; fitne çıkarmak.
آتش زدن âteş zeden: ateş açmak; ateş yakmak; ateşe vermek, tutuşturmak.
آتش زنه âteş-zene: kav, tutuşturucu, çakmak.
آتش سوز âteş-suz: yangın; ateş yakan.
آتش سوزان âteş-suzan: yangın.
آتش سوزی âteş-suzî: yanma; yangın çıkma, yangın.
آتش شدن âteş şuden: ısınmak; fitne ve kargaşalık çıkmak.
آتشفام âteş-fâm: ateş rengi; kırmızı.
آتشفشان âteş-feşân: ateş saçan; (coğ.) yanardağ, volkan.
آتشفشانی âteş-feşânî: yanardağın fışkırması; ateş saçma; indifa.
آتشك âteşek: (tıb.) firengi; ateş böceği.
آتشکده âteşkede: ateşkede, zerdüştî tapınağı.
آتش کردن âteş kerden: ateş yakmak; silahı ateşlemek; ateş açmak.
آتشکش âteş-keş: ateş küreği.
آتشگاه âteş-gâh: ateşkede; içinde kutsal ateşin yandığı kap.

batırmak.

آجیل âcil: kuruyemiş, çerez.

آجیل خوری âcil-hûri: çerezkabı.

آجیل فروشی âcil-furuşî: kuruyemişçi dükkânı.

آچ âç: (bot.) akçaağaç.

آچار âçâr: (T.) anahtar; tornavida; biz; matkap, zımba; kazı kalemi; çelik pul; ayar damgası.پیچ گوشتی ــ tornavida;دوسر ــ somun anahtarı;فرانسه ــ ingiliz anahtarı.

آحاد âhâd: (Ar.) birler; (mat.) birler evi, birler basamağı.

آخ âh: ah! of! vay!

آخال âhâl: çörçöp.

آختن âhten: kınından kılıç çekmek; yükseltmek; mûsikî âletini akord edip çalmak.

آختەچی âhteçi: (T.) görevi, dört ayaklı hayvanların yumurtalıklarını almak olan kimse; iğdişçi; mirahur.

آخذ âhiz: (Ar.) alan.

آخر âher: (Ar.) başka, diğer; iki kişi veya şeyden biri.

آخر âhir: (Ar.) son, sonuncu; sonunda, ــ الأمر nihayet;به ــ رسیدن sona ermek.

آخور âhur: (Peh.) ahır; küçük havuz.

آخربین âhir-bin: ileriyi gören, ileri görüşlü.

آخرت âhiret: (Ar.) ahiret, öteki dünya.

آخر چرب âhur-i çerb: bol nimet; nimet ve refah bolluğu.

آخر دست âher-dest: son defa; odanın girişi; kumarda son el; bir işin sonu.

آخر زمان âher-zemân: kıyamete birleşen son zaman; âhir zaman; پیغمبر ــ Muhammed Mustafa (s.a.v); ــ مهدي tekrar dünyaya geri dönüleceğine inanılan Mehdi.

آخر سالار âhur-sâlâr: mirahur; ahır sorumlusu.

آخر شدن âhir şuden: sona ermek.

آخر کار âhir-i kâr: işin sonunda.

آخره âhure: köprücük kemiği; sicim; halat.

آخریان âhriyân: ticari mal; ev eşyası.

آتش گردان âteş-gerdân: havada çevrilerek kömürü tutuşturmaya yarayan özel telden yapılmış bir kab, bir tür körük.

آتش گرفتن âteş giriften: tutuşmak, ateş almak, alevlenmek; öfkelenmek.

آتشگون âteş-gûn: ateş rengi.

آتشگیره âteş-gire: tutuşturucu; çakmak.

آتشناك âteş-nâk: ateşli, yakıcı.

آتش نشان âteş-nişân: itfaiye memuru; yangın söndürücü; yangın söndürme cihazı.

آتش نشاندن âteş nişânden: ateş söndürmek, yangın söndürmek; öfkeyi yatıştırmak; kargaşalık ve fitneyi susturmak.

آتش نشانی âteş-nişânî: yangın söndürme; ــ ماشین itfaiye; yangın söndürme aracı, itfaiye aracı.

آتش وار âteş-vâr: ateş gibi; çabuk parlayıp sönen.

آتشه âteşe: yıldırım, şimşek.

آتشی âteşi: ateşe ait; ateş gibi, ateşli; ateş rengi; bir tür çiçek.

آتشیزه âteşize: ateş böceği.

آتشی شدن âteşi şuden: öfkelenmek, sinirlenmek.

آتلیه atolye: (Fr.) atölye.

آتمسفر âtmosfer: (Fr.) atmosfer.

آتی âtî (Ar.) gelecek; (gr.) gelecek zaman; aşağıda adı geçen.

آتیه âtiye: (Ar.) gelecek zaman; در ــ ilerde, gelecekte.

آثار âsâr: (Ar.) eserler; antik eserler.

آثم âsim: (Ar.) günahkâr, suçlu.

آجر âcur: tuğla.

آجری âcuri: tuğla rengi; tuğlacı; kaliteli mal.

آجل âcul, âcel: nefes;geğirme.

آجل âcil: gelecekte; zamanlı, süreli; ahiret.

آجودان âcudân: subay; şah tarafından görevlendirilmiş subay; ajan; polis memuru; (ask.) kıdemli başçavuş.

آجیدن âciden: iğne, neşter, falçata vb.

huylu.

آدنيس âdonis: (bot.) avcıotu çiçeği.

آدينده âdiyende: gökkuşağı.

آدينه âdine: cuma.

آذار âzâr: süryani takviminin altıncı ayı.

آذار افيون âzarafyun: (zool.) ahtapot.

آذر âzer: ateş; İran takviminin 9. ayı (21 Kasım-22 Aralık); her şemsî ayın dokuzuncu günü; bir Tanrı adı.

آذر آبادگان âzerâbâdegân: Azerbaycan'ın eski adı; Zerdüştî tapınağı, ateşkede.

آذربايجانى âzerbâycâni: Azerbaycan'lı.

آذربايگانى âzerbâygânî: Azerbaycan'lı.

آذر پرست âzerperest: ateşperest.

آذرجشن âzerceşn: Âzer ayının dokuzuncu günü ateşkedeler ziyaret edilerek kutlanılan bir bayram.

آذرخش âzerehş: yıldırım; şimşek.

آذرسنج âzer-senc: yüksek ısı ölçer, pirometre.

آذركيش âzer-kiş: ateşperest.

آذرگون âzer-gûn: ateş renkli; ateş gibi; semender; (bot.) kuşotu; (bot.) kadife çiçeği.

آذريون âzeryûn: ateş rengi; (bot.) bir tür şakayık.

آذوقه âzûka: azık.

آذين âzin: süs, ziynet; yasa, kural.

آذين بستن âzîn besten: bayram günleri dükkan ve çarşıyı süslemek ve donatmak.

آر âr: (Fr.) ar, 100 m2.

آراء ârâ': (Ar.) reyler, düşünceler.

آرابسك ârabesk: (Fr.) arap tezyinâtı; (müz.) arabesk.

آراستن ârâsten: (Peh.) süslemek; düzene sokmak; hazırlamak; niyet etmek; (ask.) orduyu donatmak; (müz.) aynı makama getirmek; zenginleştirmek; görevlendirmek; mamur etmek; mutlu etmek.

آراسته ârâste: süslenmiş; düzenli; hazır.

آرام ârâm: yavaş; dinlenme; susma; emniyet; yatak; ـ خاطر makam; sevgili; huzur

آخرين âherin: başkaları, diğerleri.

آخرين âhirin: sonuncu; son an; son nefes, ـ در لحظه son anda.

آخسمه âhsome: boza.

آخشيج âhşic: unsur, eleman; zıt, karşıt; dört elemandan biri.

آخ واوخ âh u âh: ûh, vah!

آخور âhûr: ahır.

آخوند âhund: bilgin; molla; okur yazar; din adamı.

آخوند بازى âhund-bâzî: şer'î hilelere tevessül etme.

آخوند بازى در آوردن âhund-bâzî der âvurden: şer'î hilelere tevessül etmek, hile-i şeriyye yapmak.

آخوندك âhundek: (zool.) peygamber devesi.

آداب âdâb: (Ar.) âdâp, usül, erkân.

آداب دان âdâb-dân: usul, erkân bilen.

آداش âdâş: (T.) adaş, aynı isimli.

آداك âdâk: ada.

آدخ âdeh: güzel, iyi, kutlu; yerel yükseklik, tepe, sırt.

آدر âder: ateş; neşter.

آدرس âdres: (Fr.) adres.

آدرنگ âdereng: üzüntü, keder; felâket, musibet.

آدم âdem: ilk insan; insan ـ آبى ; suda yaşadığına inanılan insan; ـ برفى kardan adam; Himalaya tepelerinde yaşadığı tasavvur edilen insan.

آدم خوار âdem-hâr: yamyam.

آدم شناس âdem-şinâs: insanları kılık kıyafetinden tanıyan, insan sarrafı.

آدمك âdemek: adamcık, küçük adam; küçük heykel; ـ برفى kardan adam.

آدمكش âdem-kuş: katil.

آدمى âdemî: insanoğlu, insan.

آدميت âdemiyet: insanlık.

آدميرال âdmirâl: (ask.) amiral.

آدميزاد âdemizâd: insanoğlu, insan, beşer.

آدمى سيرت âdemî-sîret: iyi tavırlı, iyi

mek.

آرزو کشیدن ârzu keşiden: arzu etmek.

آرزومند ârzumend: istekli, özlemli.

آرزومندانه ârzûmendâne: istekle dolu.

آرزومند کردن arzumend kerden: teşvik etmek.

آرزومندی ârzumendî: şevk; hasret; kin.

آرزه ârze: harç.

آرستن âresten: cesaret etmek, cüret etmek.

آرشه ârşe: (Fr.) keman yayı.

آرشی âreşî: Pehlivan Ariş'e ait; çok uzağa giden ok.

آرشیدوك ârşidük: (Fr.) arşidük.

آرشین ârşîn: arşın.

آرشیو ârşiv: (Fr.) arşiv.

آرغده âruğde: hırslı; öfkeli.

آرگون ârgon: (Fr.) (Kim.) Argon gazı.

آرم ârm: (Fr.) Arma.

آرمان ârmân: ülkü, ideal; ümit; keder.

آرمان خوردن ârmân hurden: hasret çekmek.

آرمیدن âremîden: dinlenmek.

آرن âron: (Fr. Lat.) (Bot.) yılan yastığı.

آرنج ârenc: dirsek.

آرنك âreng: dirsek; renk; tarz; hile; eziyet.

آرواره ârvâre: (Peh.) çene kemiği; ـ زبرین üst çene; زیرین ـ alt çene.

آروغ âruğ: geğirme.

آروغ کردن âruğ kerden: geğirmek.

آروق ârûk: geğirme.

آرون ârûn: iyi huy.

آروین ârvin: deney, imtihan.

آره âre: evet.

آری âri: evet; ârî ırka mensup.

آریا âryâ: Ariyen, Hint-Avrupaî ırk; arya; solo şarkı.

آریغ âriğ: nefret, kin.

آز âz: hırs, şiddetli istek; gam; ihtiyaç.

آزاد âzâd: (Peh.) hür, özgür; serbest, bağımsız; soylu.

آزاد درخت âzâd-dıraht: (bot.) sakızağacı.

veren

آرام بخشیدن ârâm bahşîden: yatıştırmak, teskin etmek.

آرام دادن ârâm dâden: teselli etmek; güven.ce ve huzuru sağlamak; yerleştirmek.

آرامش ârâmiş: rahat; huzur; barış; dinlenme; hafif uyku, بخشیدن ـ huzur vermek.

آرام شدن ârâm şuden: dinlenmek; ayaklanmanın dinmesi; ağlamanın kesilmesi; ağrının dinmesi.

آرامگاه ârâmgâh: dinlenme yeri; ev, konak; vatan; bayındırlık; türbe, mezar.

آرام گرفتن ârâm giriften: dinlenmek; teselli bulmak; yerleşmek.

آرام یافتن ârâm yâften: dinlenmek.

آرامیدن ârâmîden: dinlenmek, yerleşmek; uyumak; kaynaması durmak; sabretmek; karışıklığın dinmesi.

آرایش ârâyiş: süsleme; süs; tören; چهره ، صورت makyaj.

آرایشگاه ârâyişgâh: berber, kuaför.

آرایشگر ârâyişger: berber, kuaför, dekoratör.

آراییدن ârâyiden: süslemek.

آرتزین ârtizyen: (Fr.) artezyen.

آرتیست ârtist: (Fr.) artist; aktör.

آرخالق ârḫâluk: (T.) arkalık, bir tür ceket.

آرد ârd: (Peh.) un.

آرد âred: her ayın 25. günü.

آرد بیز ârd-biz: elek.

آردی ârdî: unlu, undan yapılmış; (bot.) bir tür şeftali.

آردینه ârdine: un çorbası; una ait, unlu.

آرزم ârezm: savaş; کردن ـ savaşmak.

آرزو ârzu: istek, arzu; ümit; şevk; şöhret; sevgili; aranan, istenilen; hırs; istibtat; kadın istetmek.

آرزوانه ârzuvâne: arzu edilen; aşerilen şey; hamile yakınları için pişirilen yemek.

آرزو خواه ârzûḫâh: arzu eden; şehvetli.

آرزو کردن ârzu kerden: istemek, dile-

آزمایشگاه âzmâyişgâh: laboratuvar.
آزماینده âzmâyende: deneyen.
آزماییدن âzmâyiden: denemek.
آزمایش âzmâyiş: deney; denemek, sınamak, tecrübe etmek.
آزمند âzmend: haris, ihtiraslı.
آزمندی âzmendî: ihtiras.
آزمودگی âzmûdegî: tecrübelilik.
آزمودن âzmûden: denemek; kullanmak; tartmak.
آزموده âzmûde: tecrübeli; denenmiş, sınanmış; tartılmış.
آزموده کار âzmûde-kârı: tecrübeli; denenmiş.
آزمون âzmûn: deneme, deney; deney sonucu.
آزناك âznâk: hırslı.
آزور âzver: hırslı.
آزوری âzverî: hırs; dilek.
آزورقه âzuke: azık.
آژان ajan: (Fr.) ajan; polis.
آژانس ajans: (Fr.) ajans; temsilcilik.
آژفندك aj-fendâk: gökkuşağı.
آژنگ âjeng: kırışıklık; küçük dalga.
آژنگ گرفتن âjeng giriften: kırışmak.
آژنگ ناکی âjeng-nâki: kırışıklık; kabızlık.
آژیر âjir: güçlü; güç, kuvvet; ses; alarm.
آژیریدن âjiriden: alarm vermek; haberdar etmek.
آس âs: değirmentaşı.
آس âs: (bot.) mersin ağacı.
آس âs: iskambilde birli kağıt, as; چهار شاهش بچهار ــ خوردن kendinden daha güçlü biriyle karşılaşmak, çetin cevize çatmak.
آسا âsâ: süs, ziynet; heybet; tarz, kural; (gr.) gibi. (ek.)
آسائیدن bk. آساییدن
آسان âsân: kolay; müreffeh.
آسانسور âsânsör: (Fr.) asansör.
آسان شدن âsân şuden: kolay olmak, kolaylaşmak.

آزادگی âzâdegi: özgürlük; asillik; huzur.
آزاد مرد âzâd-merd: özgür; asil.
آزاد میوه âzâd-mive: badem şekeri.
آزاد نامه âzâd-nâme: özgürlük kağıdı.
آزادوار چنگی âzâdvâr-ı çengi: (müz.) bir makam adı.
آزاده âzâde: özgür; soylu; helâlzade; mütevazi; huzurlu.
آزاده سرو âzâde serv: (bot.) bir tür servi.
آزادی âzâdi: özgürlük; kurtuluş; mutluluk; huzur; ayrılık; hakbilirlik.
آزاد یخواه âzâdî-hâh: özgürlükçü, hürriyetperver.
آزادی طلب âzâdî-taleb: özgürlükçü.
آزار âzâr: işkence, azap; sıkıntı; kin, düşmanlık; kırgınlık; keder; sadme; felâket; hastalık.
آزار تلخه âzâr-telhe: (tıb.) sarılık hastalığı.
آزار دادن âzâr dâden: eziyet etmek, incitmek.
آزار کردن âzâr kerden: incitmek.
آزار مند âzârmend: hasta.
آزال âzâl: (Ar.) ezeller.
آز پیشه âz-pişe: hırslı.
آز جوی âz-cûy: hırslı.
آزخ âzeh: siğil.
آزردگی âzurdegî: üzgünlük; öfke; yara.
آزردن âzurden: eziyet etmek; incinmek; öfkelendirmek, yaralamak, incitmek.
آزرده âzurde: incinmiş.
آزرده خاطر âzurde-hâtır: gönlü yaralı; kırgın, gücenik.
آزرده کردن âzurde kerden: incitmek; yaralamak.
آزرم âzerm: vicdan, insaf; utanma; şefkat, sevgi; saygı; hatır; endişe; takat; keder; sağlık; zarar, ziyan; açık; taraftarlık; fazilet.
آزرم داشتن âzerm dâşten: saygıdeğer tutmak, hürmet etmek.
آزرمگین âzermgin: utangaç; terbiyeli.

darlığı.

آسمان âsmân (Peh.) gök; gökyüzü, gökteki tabakaların herbiri, tavan; yukarı; değirmen; bir Tanrı; her şemsi ayın 27. günü: دست بر ـــ بر ـــ شدن به ـــ ölmek; آسمانرا dua için iki elini kaldırmak.

آسمانخراش âsmân-herâş: gökdelen.

آسمان غرنبه âsmân-goronbe: gök gürültüsü.

آسمانگر âsmân-ger: Allah.

آسمانگون âsmângân: lâcivert.

آسمانه âsmâne: gök; tavan.

آسمانی âsmâni: gökle ilgili; ilahî; açık mavi; bir tür ateş oyunu.

آس وپاس âsupâs: kimsesiz; iflas etmiş; külhanbey.

آسودگی âsûdegi: rahatlık; istirahat.

آسودن âsûden: dinlenmek; uyumak; duraklamak.

آسوده âsûde: rahat; sevinçli; uzak; medfun, defnedilmiş.

آسوده خاطر âsûde-hâtır: gönlü rahat.

آسوده کاری âsude-kâri: işsizlik.

آسوندار âsûndâr: (bot.) demirağacı.

آسه âse: sarılık; tarım; ekime hazır arazi, mihver.

آسیا âsiyâ: değirmen; Asya.

آسیاب âsiyâb: (Peh.) su değirmeni; değirmen.

آسیابان âsiyâbân: değirmenci.

آسیا سنگ âsiyâ-seng: değirmen taşı.

آسیا کردن âsiyâ kerden: tahıl öğütmek.

آسیب âsib: yara, ezik, meşakkat; felâket; zarar; incitme; esiş.

آسیب دیده âsib-dide: felâket görmüş, felâketzede.

آسیب رسانیدن âsib resâniden: belâ getirmek.

آسیب زدن âsib zeden: sadme indirmek.

آسیب یافتن âsib yâften: felâkete uğramak.

آسیمه âsime: perişan, ıztıraplı; şaşkın; dehşete kapılmış.

آسان کردن kolaylaştırmak.

آسانی âsânî: (Peh.) kolaylık, ـــ به rahatça, kolaylıkla.

آسایش âsâyiş: (Peh.) kolaylık; huzur; rahatlık.

آسایش جستن âsâyiş costen: dinlenmek.

آسایش دادن âsâyiş dâden: rahatlatmak.

آسایش کردن âsâyiş kerden: istirahat etmek.

آسایشگاه âsâyişgâh: sanatoryum; dinlenme yeri.

آسایدن âsâyiden: dinlenmek.

آس آب âs-ı âb: su değirmeni.

آس باد âs-ı bâd: yeldeğirmeni.

آس بویه âs-buye: (bot.) yaban kekiği

آسپیرین âspirin: (Fr.) (tıb.) aspirin.

آستات âsetât: (Fr.) (kim.) asetat.

آستان âstân: eşik

آستانه âstâne: eşik; huzur; giriş; padişah sarayı.

آستر âster: (Peh.) astar; bir yere sürülen ilk boya.

آستری âsterî: sof; değersiz kumaş.

آستیگماتیسم âstigmâtism: (Fr.) (Tıb.) astiğmatizm, astiğmatlık.

آستیم âstim: cerahat.

آستین âstin: elbisenin kolu; yol, ـــ برگناه کسی کشیدن birini affetmek. در ـــ کردن yararlanmak.

آستین افشاندن âstin efşânden: dünyadan vaçgeçmek; raks; izin vermek; işaret etmek; آستین ملال برکسی افشاندن nefretle yaka silkmek.

آستین بر زدن (بکاری) âstin berzeden: kararlı olmak, bitirmeye karar vermek.

آستین گرفتن âstin giriften: dizde saz çalmak; ـــ کسی راگرفتن rica etmek, eteğine yapışmak.

آستینه âstine: yumurta; haya, erkeklik bezi.

آسفالت âsfalt: (Fr.) (kim.) asfalt.

آسم âsm: (Fr.-Yun.)(tıb.) astım, nefes

آشکار âş(i)kâr: açık, apaçık.
آشکارا کردن âşkârâ kerden: ifşa etmek, açıklamak; ibraz etmek; ortaya çıkarmak.
آشکار شدن âşkâr şuden: tecelli etmek, görünmek.
آشکاره âşkâre: açık, alenî; apaçık, alenen.
آش کردن âş kerden: sepicilik yapmak.
آشکوب âşkûb: kat; tavan; yer katmanı.
آشکو خیدن âşkuhîden: sendelemek.
آشمال âşmâl: dalkavuk.
آشنا âş(i)nâ: tanıdık; yakın; sevgili; vâkıf.
آشنا âşnâ: yüzücülük. ــ مرد yüzücü.
آشنا شدن âşnâ şuden: tanışmak.
آشنا کردن âşnâ kerden: tanıştırmak; kesici bir aleti bir şeye yaklaştırmak.
آشناگر âşnâger: yüzücü.
آشناور âşnâver: yüzücü.
آشنائی âşnâî: tanışıklık, dostluk; bir şeye vâkıf olma; ــ پیدا کردن tanışmak; ــ دادن tanıştırmak; tanıtmak.
آشوب âşûb: fitne, karışıklık; ayaklanma; izdiham; ــ بودن دل iç bulantısı; kusma.
آشوب انگیز âşûb-engîz: kışkırtıcı.
آشوب طلب âşûb-taleb: bozguncu, kışkırtıcı, bölücü.
آشوبگر âşûbger: kışkırtıcı, bozguncu.
آشوردن âşûrden: karıştırmak; yoğurmak; uykunun sıçraması.
آشوغ âşuğ: meçhul; bilinmeyen.
آشوفتن âşuften: kızdırmak; heyecanlandırmak; alt üst etmek; göz kızarması; kızmak.
آش ولاش شدن âş u lâş şuden: karışıp kirlenmek; yaranın kötülemesi; bozulup dagılmak.
آشیان âşiyân: yuva; kuş yuvası; ev, konut; kat.
آشیانه âşiyâne: (Peh.) yuva; kuş yuvası; ev; kat.
آشیانه کردن âşiyâne kerden: yuva kurmak.
آصال âsâl:(Ar.) asiller, soylular; dar ikin-

آش âş: çorba; âhâr.
آشامیدن âşâmîden: içmek.
آشامیدنی âşâmîdeni: içilebilecek şey.
آش پختن âş pohten: aş pişirmek; ــ برای کسی biri için entrika hazırlamak; birini kışkırtmak.
آشپز âş-pez: aşçı.
آشپز خانه âşpez-hâne: mutfak.
آشپزی âşpezî: aşçılık.
آشتی âşti: (Peh.) barış, sulh; uyuşma.
آشتی جستن âşti custen: barış istemek.
آشتی دادن âştî dâden: barıştırmak.
آشتی کردن âşti kerden: barışmak.
آشخال âşhâl: çöp.
آشخانه âşhâne: mutfak.
آش خوری âşhori: çorba kabı; çorba kepçesi.
آشغال âşgal: çörçöp.
آشغالدان âşgâl-dân: çöp kabı, çöp kutusu.
آشفتگی âşuftegi: karışıklık, perişanlık; öfke; aşk.
آشفتن âşuften: perişan olmak; kızmak; heyecanlanmak; karışmak.
آشفته âşufte: perişan; karışık; dağınık; kızgın; heyecanlı.
آشفته بخت âşufte-baht: bedbaht.
آشفته حال âşufte-hâl: perişan, miskin; (tas.) meczup.
آشفته حالی âşufte-hâli: perişanlık.
آشفته خاطر âşufte-hâtır: gönlü perişan.
آشفته خوی âşufte-hûy: sert mizaçlı.
آشفته دل âşufte-dil: gönlü perişan.
آشفته دماغ âşufte-dimağ: perişan; kederli; deli.
آشفته رای âşufte-rây: kararsız.
آشفته روز âşufte-rûz: bedbaht.
آشفته سامان âşufte-sâmân: yoksul; (tas.) meczup.
آشفته شدن âşufte şuden: karışmak; perişan olmak; ــ اختر برکسی uğursuzluk gelmek; ــ کار işin karışması; ــ موی سر saç dağılması.

ceviz.

آغوش âğuş: kucak; به ـ کشیدن kucaklamak; به (در) ـ گرفتن kucaklamak; همدیگررا در ـ گرفتن kucaklaşmak.

آغوشیدن âğuşiden: kucaklamak.

آغول âğul: ağıl; nefretle göz ucundan bakma.

آغیل âğil: ağıl; nefretle göz ucundan bakma.

آفات âfât: (Ar.) belâlar, âfetler.

آفاق âfâk: (Ar.) ufuklar; dünya.

آفاقی âfâkî: âfakî; (tas.) dünyayı görme.

آفت âfet: (Ar.) belâ, afet, zarar.

آفتاب âftâb: (Peh.) güneş; ـ به hergün; ـ سر دیوار ölüme yakın ihtiyarlık; ـ لب بام ömrünün sonu gelmiş olan; آفتاب günün ilk saatleri; ـ مثل پنجهء çok güzel; ayparçası gibi; ـ بگل اندودن hasıraltı etmek, gerçeği başka bir şeyle örtmek; güzelliği kötüleyerek gizlemek.

آفتاب پرست âftâb-perest: ateşe tapan, Zerdüştî; kâfir; bukalemun; (bot.) siğil otu; (bot.) güne doğrulan.

آفتاب خوردن âftâb horden: güneşlenmek; güneşten bozulmak; sıkıntı çekmek.

آفتاب رو âf-tâb-rû: güzel; güneşe bakan yer.

آفتاب زدگی âftâb-zedeği: güneş çarpması.

آفتاب زدن âftâb zeden: güneş doğmak.

آفتاب زرد âftâb-ı zerd: gurub, günün son dakikaları; ömrün son anları.

آفتاب گردان âftâb-gerdân: (bot.) ayçiçeği; bukalemun; güneşlik, şemsiye; kasket siperi.

آفتاب گردك âftâb-gerdek: bukalemun; (bot.) ayçiçeği.

آفتاب گرفتن âftâb giriften: güneş almak.

آفتابگیر âftâb-gîr: güneş alan yer; şemsiye, gölgelik.

آفتاب لقا âftâb-likâ: çok güzel.

di.

آغا âğâ: (T.) hanımefendi; kadın; hadım.

آغاجی âğaci: (T.) hadım ağası.

آغار âğâr: nem, rutubet, ıslaklık.

آغاردن âğârden: ıslatmak.

آغاری âğâri: bir tür ipek giysi.

آغاریدن âğâriden: ıslatmak; karıştırmak; yoğurmak; nemlenmek.

آغار یقون âğârikun: (bot.) çayır mantarı.

آغاز âğâz: başlangıç; ـ در ilk, başlangıçta.

آغاز شدن âğâz şoden: başlamak; başlanmak.

آغاز کردن âğâz kerden: başlamak.

آغازگر âğâzger: başlayan; (sp.) start hakemi.

آغازه âğâze: kunduracı aleti; ayakkabı kemeri.

آغازی âğâzi: tek hücreli canlı; başlangıca ait.

آغازیدن âğâziden: başlamak.

آغال âğâl: ağıl, arı kovanı; uğursuz; kışkırtıcı.

آغال پشه âğâl-peşşe: karaağaç (bot.)

آغالش âğâliş: kışkırtma, tahrik.

آغالشگر âğâlişger: kışkırtıcı.

آغالشگری âğâlişgeri: bozgunculuk, kışkırtıcılık.

آغالیدن âğâliden: kışkırtmak; fitne ve savaş çıkartmak.

آغر âğar: kuru nehir ve sel yatağı.

آغردن âğerden: ıslatmak; nem çekmek; içmek.

آغز âğuz: ağız denilen süt, hayvanın ilk sütü.

آغستن âğesten: basarak doldurmak; tıkmak, tıkıştırmak.

آغشتگی âğeşteği: karışıklık, bulaşıklık.

آغشتن âğeşten: ıslatmak; bulaştırmak; ıslanmak.

آغشته âğeşte: ıslak; bulanık.

آغل âğel, âğul: ağıl; kümes; ahır.

آغوز âğuz: ağız, hayvanın ilk sütü; (bot.)

آق âk: (T.) ak, beyaz.
آقا âkâ: (T.) ağabey; amca; emir, başkan; bey, beyefendi.
آقازاده âkâzâde: asilzade; müctehid çocuğu; mahdumunuz.
آقاسی âkâsi: (T.) önder, lider; saray ağası.
آق پر âk-per: (bot.) bir tür acı çay.
آقچه âkçe: (T.) akçe; sikke; su birimi.
آق سقل âk-sakkal: (T.) aksakal.
آقسنقر âk-sunkur: (T.) şahin gibi bir avcı kuş; gün; güneş; bazı Türk emirlerinin adı.
آقشام âkşâm: (T.) akşam.
آقطی âktî: (bot.) hanımeligillerden bir çiçek (Sambucus nigra).
آك âk: kötü; felâket.
آکادمی âkâdemi: (Fr.) akademi.
آکاژو âkâju: (bot.) mahun ağacı.
آکاسیا âkâsyâ: (bot.) akasya.
آکتور âktör: (Fr.) aktör.
آکروبات âkrobât: (Fr.) akrobat.
آکروباسی âkrobâsi: (Fr.) akrobasi.
آکستن âkosten: asmak; sıkıca bağlamak.
آککرا âkekrâ: (bot.) nezle otu.
آکلاد âkolâd: (Fr.) kaş işareti
آکله âkile: (Ar.) yiyen; cüzzam.
آکله âkule: en iyi cins pirinç.
آکندن âkenden: (Peh.) doldurmak; yığmak, biriktirmek; ــ پهلو semirmek, şişmanlamak; ــ یال büyümek;ریش بفلفل ــ üzüntü, öfke veya ağrının dineceği yere artması, depreşmek.
آکنده âkende: yığılı, dolu; gizli; desenli; işlenmiş; etli; ahır.
آکنده گوشت âkende-guşt: şişman.
آکوردئون âkordeon: (Fr.)(müz.) akordiyon.
آکومولاتور âkumulator: (Fr.) akümülatör.
آگاه âgâh: (Peh.) bilen; vâkıf; uyanık; ــ بودنhaberdar olmak.
آگاهانیدن âgâhâniden: haberdar etmek.
آگاه ساختن âgâh sâhten: haberdar etmek.

آفتاب مهتاب âftâb-mehtâb: (sp.) güreşte bir oyun; bir çocuk oyunu; maytap.
آفتابه âftâbe: ibrik.
آفتابه خانه âftâbe-hâne: helâ, tuvalet.
آفتابه دزد âftâbe-duzd: değersiz şeyler çalan hırsız.
آفتابه لگن âftâbe-legen: ibrik ve leğen.
آفتابی âftâbi: güneşe ait; güneşte olgunlaşmış; güneşte kurumuş; açık güneşlik; çok kırmızı
آفتابی شدن âftâbi şuden: güneşe dönmek; ortaya çıkmak; münzevi birinin evden çıkması.
آفتابی کردن âftâbî kerden: ifşâ etmek.
آفت دیو âfet-i div: (tıb.) sara hastalığı.
آفتومات âftomât: otomatik elektrik anahtarı.
آفدم âfdom: (Peh.) sonuncu, son.
آفریدگار âferidgâr: yaratıcı; Allah.
آفریدگان âferidegân: yaratıklar, mahlukât.
آفریدن âferiden: (Peh.) yaratmak.
آفریده âferide: yaratık, mahluk.
آفریقایی âfrikâyi: Afrikalı.
آفرین âferîn: aferin; övgü; teşekkür; tebrik; güzellik; başsağlığı; saadet; (müz.) eski bir mûsikî makamı.
آفرین خانه âferin-hâne: namaz kılınan yer.
آفرینش âferiniş: yaratılış; tüm yaratıklar.
آفرینگان âferingân: Zerdüşt namazlarından bazıları.
آفریننده âferinende: yaratıcı; Allah.
آفست âfset: (İng.) ofset baskı.
آفشن âfşen: (bot.) kekik.
آفگانه âfgâne: (Tıb.) düşük cenin.
آفگانه کردن âfgâne kerden: (Tıb.) düşük yapmak.
آفل âfil: (Ar.) gurub eden, batan.
آفند âfend: düşmanlık; savaş.
آفندیدن âfendiden: düşmanlık beslemek; savaşmak.

آگاه شدن âgâh şuden: haberdar olmak; bilgi sahibi olmak.

آگاه کردن âgâh kerden: haber vermek, bildirmek.

آگاهی âgâhi: haber, bilgi; bilim; emniyet idaresi istihbârât dairesi; ilan.

آگاهی خواستن âgâhi hasten: haber almak.

آگاهی دادن âgâhi dâden: haber vermek, bildirmek.

آگاهیدن âgâhiden: haber almak.

آگراندیسمان âgrândisman: (Fr.) resim büyütme, ağrandisman.

آگرمان âgreman. (Fr.) izin, onam.

آگنه âgene: bitki kök ve sapındaki kıvrım.

آگور âgûr: kerpiç, tuğla.

آگه âgeh: haberdar.

آگهی âgehî: haber; bilgi; ün; rivayet; ilân; casusluk; از ــ بشدن kendinden geçmek; bayılmak;از ــ رفتن bayılmak.

آگیشیدن âgişiden: asmak; kıvırmak.

آگیم âgim: elek.

آگین âgin: karışık; (gr.) ek.

آل âl: al, açık kırmızı; (hlk.) al basmak; cin.

آل âl:(Ar.) aile, soy, sop.

آل âl: serap.

آلا âlâ: al.

آلاء âlâ': (Ar.) nimetler, iyilikler.

آلا پلنگی âlâ-pelengi: benek benek.

آلات âlât: (Ar.) âletler; ــ تناسل hayvanların tenasül organları; ــ تنفس hayvanın solunum sistemi; ــ موسیقی enstrümanlar.

آلاچق âlâcık: (T.) çardak.

آلاچیق âlâçik: (T.) çardak; tatar çadırı şeklindeki kulübe.

آلاخون والاخون âlâhun-vâlâhun: derbeder; ــ شدن derbeder olmak; evsiz barksız kalmak.

آلاس âlâs: kömür; parmak; (bot.) ağaç sakızı, reçine.

آلاف âlâf: (Ar.) binler.

آلاکلنگ âlâ-koleng: tahtırevan, tahterevalli.

آلاله âlâle: (bot.) düğün çiçeği, şakayık.

آلا گارسن âlâgarson: kadınlarda kısa kesilmiş bir saç şekli.

آلام âlâm: (Ar.) elemler; bedenî dertler; ruhsal ıztıraplar.

آلامد âlâmod: günün modasına uygun.

آلاو âlâv: alev; alevli.

آلایش âlâyiş: bulaşıklık; pislik; kötü alışkanlık (afyon gibi).

آلاییدن âlâyiden: bulaşmak.

آلبالو âlbâlû: (bot.) vişne.

آلبوم âlbum: (Fr.) albüm.

آلبومن âlbumin: (Fr.) yumurta akı.

آلبومین âlbumin: (Fr.) albumin.

آلبومینوری âlbûmînûrî: (Fr.) (Tıb.) sidikte albumin bulunması, albumin işeme hastalığı.

آلت âlet: (Ar.) alet; sebep; organ; eyer; cinsel organ;ــ رجولیت erkeklik aleti;ــ زنانگی kadının cinsel organı.

آل تمغا âl-tamgâ: aldamga, moğol padişahlarının mührü.

آلت نقاله âlet-i nekâlle: iletki.

آلتون altûn: (T.) altın; bir Türk kadın adı.

آلتون تمغا altûn-tamğa: (T.) altın damga; altınla yazılmış ferman.

آلر âler: kalça kıç; but.

آلفا âlfâ: (Yun.) Yunan alfabesinin ilk harfi; (mat.) alfa.

آلفا âlfâ: (Fr.) (bot.) hasır sazı.

آلفتن âluften: karışmak; karıştırmak; perişan olmak.

آلفته âlufte: perişan.

آلك âlek: (bot.) kediotu.

آلکالوئید âlkâlo'id: (Fr.) alkoloit.

آلگرو âllegro: (Fr.) (müz.) allegro.

آلگونه âlgûne: allık.

آلنگ âleng: hendek; siper.

آلو âlû: (bot.) erik.

آلو âllo: (Fr.) alo.

آلوئس âlois: (Fr.) (bot.) sarısabır.

آلو بالو âlû-bâlû: (bot.) vişne.
آلو بخارائی âlû-buhârâ'i: (bot.) üryani erik.
آلودگی âlûdegi: bulaşıklık; kötü alışkanlık; suç; borç.
آلودن âlûden: bulaşmak; bulaştırmak; kirlenmek; ahlâki yönden bozulmak; kirletmek.
آلوده âlûde: bulaşmış; kirli.
آلوده دامان âlûde-dâmân: eteği kirli, iffetsiz; günahkâr.
آلومین âlûmîn: (Fr.) (kim.) alümin.
آلومینیوم âlûminyum: (Fr.) (kim.) alüminyum.
آلونك âlûnek: kulübe.
آله âluh: (Peh.) kartal; şahin; tepeli şahin.
آله کلو âle-kolu: (zool.) kınkanatlı.
آلهه âlehe: (Ar.) Tanrılar; efendiler; patronlar.
آلهه پرست âlehe-perest: çok tanrıya tapan.
آلی âli: (Ar.) uzvî; ـ شیمی (kim.) uzvî kimya.
آلیاژ âlyaj: (Fr.) (kim.) alaşım, halita.
آلیداد âlidâd: alidat.
آلیز âliz: çifte, tekme; sıçrama.
آلیزیدن âliziden: çifte atmak.
آلیگاتور âligâtor: (İng. Fr.) (zool.) Amerika timsahı.
آماتور âmâtor: (Fr.) amatör.
آماج âmâc: (T.) hedef; gaye; amaç; 500 adımlık bir uzunluk ölçüsü.
آمادگاه âmâdgâh: (ask.) ordu deposu; hazır kuvvet karargâhı.
آمادگی âmâdegi: hazırlık; hazırlıklı olmak.
آمادن âmâden: hazırlamak, yapmak; doldurmak; hazırlanmak.
آماده âmâde: hazır; hazır ol; ـ بودن hazır olmak.
آماده ساختن âmâde sâhten: ـ خود را hazırlamak; hazırlanmak.
آماده شدن âmâde şuden: hazırlanmak.
آماده کردن âmâde kerden: hazırlamak.

آمار âmâr: (Peh.) sayım; istatistik ـ اداره istatistik merkezi.
آمار شناس âmâr-şinâs: istatistik uzmanı.
آمارگر âmârger: istatistikçi.
آماریدن âmâriden: saymak; istatistik yapmak; önemsemek.
آماریلیس âmârillis: (bot.) nergis zambağı, güzel hatun çiçeği.
آماس âmâs: şiş.
آماسیدن âmâsiden: şişmek.
آماسیده âmâside: şiş.
آمال âmâl: (Ar.) emeller, arzular.
آماه âmâh: şiş.
آماهانیدن âmâhâniden: şimşek.
آمبولانس âmbulans: (Fr.) ambulans; seyyar hastane.
آمپر âmper: (Fr.) amper.
آمپر سنج âmper-senc: ampermetre.
آمپر متر âmper-metr: (Fr.) ampermetre.
آمپول âmpul: (Fr.) iğne, ampul (İlaç).
آمد âmed: geliş; geri dönüş; uğur.
آمد داشتن âmed dâşten: kutlu olmak.
آمد شد âmed-şud: gidiş-geliş; tekrar.
آمد کردن âmed kerden: uğur getirmek.
آمدن âmeden: (Peh.) gelmek, varmak, ulaşmak; olmak; gizlenmek; isabet etmek; sığmak; görünmek; göstermek; duygulanmak; doğmak.
آمدنی âmedeni: gelecek olan; gelmeye değer.
آمد نیامد داشتن âmed neyâmed dâşten: uğur ve uğursuzluk ihtimali olmak.
آمد و رفت âmed u reft: gidiş geliş; trafik.
آمد و شد âmed u şud: gidiş geliş.
آمده âmede: gelen; olan; doğal.
آمده گوی âmede-gûy: latifeci.
آمر âmir: (Ar.) âmir, emir veren.
آمرانه âmirâne: emir verircesine.
آمرزش âmurziş: (Peh.) Tanrı'nın bağışlaması.
آمرزشکار âmurziş-kâr: bağışlayan.

آمونیوم âmonyun: (Fr.) (kim.) amonyum.
آمه âme: mürekkep hokkası.
آمیب âmib: (Fr.) (zool.) amip.
آمیختگی âmihtegi: karışıklık; karışık.
آمیختگی گرفتن âmihtegi giriften: dostluk kurmak.
آمیختن âmihten: (Peh.) karıştırmak; karışmak; gidip gelmek; kadınlarla yatıp kalkmak; dostluk kurmak.
آمیخته شدن âmihte şuden: karışmak.
آمیرال âmirâl: (Fr.) (ask.) amiral.
آمیز âmiz: karışmış; (gr.) ek.
آمیزش âmiziş: dostluk, samimiyet; cima; karışma.
آمیزه مو âmize-mû: kırçıl saçlı.
آمیغ âmiğ: karıştırma; dostluk; biriyle yaşama.
آمین âmin: (İbr.-Ar.) âmin.
آن ân: (Peh.) (gr.) işaret zamiri; o;(gr.) ek; güzellik; ân, بر ـ بودن kanısında olmak; بر ـ سر بودن kanısında olmak.
آن ân: an, zaman, lahza, ـ به ـ anbean, ـ دریك bir anda.
آن ân-ı: (gr.) mülkiyet zamiri; ـ از -nın, -nun.
آنان ânân: (gr.) onlar.
آناناس ânânâs: (Fr.) (bot.) ananas.
آنت ân(e)t: aferin, bravo; sana, senin.
آنتراکتântrâkt: (Fr.) ara, antrakt.
آنتریگântrig: entrika, teşvik, tahrik; tahrik etmek.
آنتن ânten: (Fr.) anten.
آنتی پیرین ântipirin: (Fr.) (kim.) antipirin.
آنتیك ântik: (Fr.) antik, eski; değerli; çok çirkin.
آنتیك خر ântik-her: antikacı.
آنتیك فروش ântik-furuş: antikacı.
آنجا âncâ: (gr.) orada, orası; ـ که -dığı yerde.
آن جهان ân-cehân:(mec.) âhiret.
آنچ ân-ç(i): o şey ki.
آنچنان ân-çunân: öyle; -dığı gibi.

آمرزگار âmurz-gâr: yarlıgayıcı, bağışlayıcı (Tanrı).
آمرزیدن âmurziden: yargılamak, bağışlamak (Tanrı); خدا بیامرزد Allah rahmet eylesin.
آمرزیده âmurzide: rahmetli, merhum.
آمرغ âmurg: miktar, yarar, kâr; az.
آمریکایی âmrikâyi: Amerika'lı.
آمرین âmirin: (Ar.) âmirler.
آمفیبول âmfibol: (Fr.) amfibol.
آمفی تاتر âmfiteâtr: (Fr.) amfiteatr; büyük amfi.
آمله âmule: (bot.) deri ve boyacılıkta kullanılan bir çeşit ağaç meyvesi (Phyllan thus emjaca).
آمن âmin: (Ar.) korkusuz, güvenceli.
آمنیوس âmniyos: (Fr.) rahimde cenini çevreleyen zar, meşime.
آموت âmut: atmaca, şahin gibi kuşların yuvası.
آموختن âmuhten: (Peh.) öğrenmek; öğretmek.
آموخته âmuhte: öğrenmiş; terbiyeli; alışmış.
آموخته شدن âmuhte şuden: alışmak.
آموخته کردن âmuhte kerden: alıştırmak.
آمود âmud: karışık, dizili.
آمودن âmuden: karıştırmak; takmak; dizmek; süslemek; hazırlamak; hazırlanmak.
آموزانیدن âmuzâniden: öğretmek.
آموزش âmuziş: öğretim; ـ وزارت (وپرورش) Milli Eğitim Bakanlığı.
آموزشگاه âmuzişgâh: okul.
آموزگار âmuz(i)gâr: öğretmen; ilkokul öğretmeni; rehber, yol gösteren; öğrenci.
آموزگاری âmuzgâri: öğretmenlik; ilkokul öğretmenliği.
آموزنده âmuzende: öğretmen; öğretici; öğrenci.
آمولن âmulan: (Yun.) nişasta.
آمون âmun: dolu, lebalep.
آمونیاك âmonyâk: (Fr.) (kim.) amonyak.

آواره شدن âvâre şuden: kaybolmak; vatanı ve evinden uzak kalmak; از تخت ـــ وگاه saltanattan uzak kalmak.

آواره کردن âvâre kerden: uzaklaştırmak; ihrac etmek.

آواری âvâri: avarelik; döküntü kırıntı taş.

آواز âvâz: (Peh.) ses; (müz.) şarkı; (müz.) makam. دسته جمعی ـ koro.

آواز دادن âvâz dâden: seslenmek, ses vermek.

آواز دهنده âvâz dehende: ses veren; hâtif.

آوازه âvâze: ses; şarkı; (müz.) makam ; haber; ün, şöhret.

آوازه خوان âvâze-hân: şarkıcı.

آوازه شدن âvâze şuden: meşhur olmak; ibret sebebi olmak.

آوا کردن âvâ kerden: çağırmak, davet etmek.

آوام âvâm: renk; borç.

آوانس âvâns: avans.

آوت âut: (İng.) (sp.) aut.

آوخ âveh: ne yazık! âh! eyvah!; nasip, kısmet.

آورتا âvurt: (Fr.) (Tıb.) aort.

آورد âverd: savaşa hazırlık; savaş; savaş meydanı.

آورد جو âverd-cû: savaşçı, muharip.

آورد خواه âverd-hâh: savaşçı.

آورد گاه âverd-gâh: savaş alanı.

آوردن âve(o)rden: (Peh.) getirmek; ortaya çıkarmak; nakletmek, rivayet etmek; doğurmak; sebep olmak; göstermek.

آوردیدن âverdiden: savaşmak.

آورنجن âverencen: bilezik; kelepçe; halhal.

آورند âvrend: hile.

آوره âvrah: su yolu.

آوریل âvril: (Fr.) nisan ayı.

آوند âvend: kap; testi; delil, kanıt.

آونگ âveng: asma, asma kütüğü; hevenk; muallak; sarkaç; الکتریکی ـ elektrik sarkacı.

آنچه ân-çe: o şey ki.

آندانت ândânt: (Fr.) (müz.) yavaş; ılımlı hareket.

آن دگر ân-diğer: öteki.

آندون ân-dûn: orası; öte yan; böyle; o zaman.

آن دیگر ân-diger: diğeri, öbürü, öteki.

آن روز ân-rûz: o vakit, o zaman.

آنژین ânjin: (Fr.) (tıb.) anjin.

آن سرای ân-serây: ahiret.

آن سو ân-sû: o taraf, o yan.

آنسه ânise: (Ar.) güzel kadın.

آنك ân-ki: o ki.

آن کجا ân-kocâ: O kimse; o şey.

آنکس ân-kes: o kimse.

آنکو ân-kû: o kimse.

آنکه ân-ki: o kimse.

آنگاه ân-gâh: o zaman; ondan sonra; bununla beraber; bundan başka; üstelik.

آنگلوفیل ânglo-fil: İngiliz yanlısı.

آنگونه ân-gune: öyle

آنگه ân-geh: o zaman.

آنگهی ân-gehi: o zaman; sonra; ondan sonra.

آنوریسم ânevrism: (Fr.) (tıb.) kalp genişlemesi, anevrizma.

آنه âne: kıratın onaltıdabiri.

آنها ân-hâ: onlar.

آنهمه ân-heme: hepsi; onca.

آنی âni: ani, hemen; geçici, muvakkat.

آنیلین ânilin: (Fr.) (kim.) anilin.

آنین ânin: küçük küp, turfan.

آوا âvâ: ses; (müz.) ses; ün; görüş; ـ ی سرد çirkin söz.

آواخ âvâh: yumuşak ses; nasip, kısmet.

آوار âvâr: gurbette; yıkık, harap, virane; incitme; yağma; toztoprak.

آوار کردن âvâr kerden: derbeder etmek; harap etmek; yağmalamak.

آوار گشتن âvâr geşten: gurbete düşmek; perişanlık.

آواره âvâre: gurbette kalmış; kaybolmuş, başıboş, âvâre; zulüm.

آهکی âhekî: kireçli.
آهمند âhumend: günahkâr; âsi; yalancı.
آهن âhen: demir; ــ پولاد çelik;ــ چکش çekice gelir, dövülür demir;ــ افسرده خور boşuna uğraşmak; ــ سرد کوفتن boşuna uğraşmak; مثل دیو از ــ گریختن bir şeyden çok uzak durmak.
آهن بر âhen-bur: demir kesen, demir testeresi.
آهن بره âhen-bure: demir testeresi.
آهن تن âhen-ten: demir vücutlu.
آهنجیدن âhenciden: çıkarmak; çekmek; kazımak; cezbetmek.
آهن داغ âhen-dağ: demirle damgalamak.
آهن دل âhen-dil: taş yürekli; cesur.
آهن ربا âhen-rubâ: mıknatıs,ی ــ الکتریکي elektromıknatıs; ــ طبیعی doğal mıknatıs; ــ ی مصنوعی yapay mıknatıs.
آهن ساز âhen-sâz: maşa, soba, faraş ve mangal yapan sobacı; soğuk demirci.
آهن کش âhen-keş: mıknatıs.
آهن کوب âhen-kûb: saç döşeyen; soğuk demirci.
آهنگ âheng: (Peh.) niyet, kasıt; kötü niyet; saldırı; yüz; (müz.) makam; tarz.
آهن گداز âhengudâz: demir eriten, demirci; çok şiddetli.
آهنگر âhenger: demirci.
آهنگر خانه âhenger-hâne: demirci dükkânı.
آهنگری âhengeri: demircilik; demirci dükkânı.
آهنگساز âheng-sâz: bestekâr, (müz.) besteci.
آهنگسازی âheng-sâzi: bestekârlık.
آهنگیدن âhengiden: niyet etmek, kasdetmek; kuyudan su çekmek.
آهنی âheni: demirden.
آهنین âhenin: demirden.
آهنین پنجه âhenin-pençe: çok kuvvetli, demir pençeli.
آهنین دل âhenin-dil: cesur; acımasız, taş yürekli.

آونگان âvengân: asılı.
آونگ کردن âveng kerden: asmak.
آوه âveh: eyvah! yazık! ah! oh!; terzilerin kumaş kenarına diktikleri dikiş türü.
آویختن âvihten: asmak; aşağı atmak; darağacına çekmek; savaşmak; pençelemek.
آویخته âvihte: asılı; müteşebbis; sorumlu.
آویز âviz: kristal avize taşı; savaş,و ــ گریز geri çekilirken savaş.
آویزان âvizân: asılı; meşgul.
آویزان کردن âvizân kerden: asmak.
آویزش âviziş: asılma; alaka; savaş.
آویزگن âvizgen: girişken.
آویزه âvize: küpe;avize.ــ گوش کردن گفته ای را birini unutmamak; bir şeyden hisse çıkarmak; kulağa küpe etmek.
آویژه âvije: has, halis; sevgili.
آویژگان âvijgân: yakınlar, akrabalar.
آویشن âvişen: (bot.) kekik; ــ کوهی (bot.) yaban kekiği.
آه âh: ah! vah!; rüzgâr; soğuk rüzgâr;ــ در بساط داشتن hiç bir şeyi olmamak;ــ در جگر نداشتن çok fakin olmak; yok yoksul olmak.
آهار âhâr: kola, nişasta; (bot.) zinya çiçeği.
آهاردار âhârdâr: aharlı, kolalı.
آهار دن âharden: kolalamak.
آهار زدن âhârzeden: kolalamak.
آهار کردن âhâr kerden: kolalamak.
آهان âhân: evet.
آهای âhây: hey! dikkat et anlamında söz.
آهختن âhihten: çekmek; kınından kılıç çekmek; duvarı örerek yükseltmek; elbiseyi çıkarmak; kulak kesilmek; tahrik etmek; bırakmak.
آهستگی âhestegi: yavaşlık; yumuşaklık; ağır başlılık.
آهسته âheste: yavaş; sâkin; sessiz sedasız; ağırbaşlı.
آهك âhek: kireç ــ زنده ; yanmamış kireç; ــ کشته yanmış kireç.
آهك پز âhek-pez: kireççi.

آهنینه âhenine: demirden; demir aletler.
آهو âhû: (Peh.) ceylan; kusur, noksan, ayıp; hastalık; kötü, çirkin.
آهوانه âhuvâne: ceylan gibi.
آهو بچّه âhû-beççe: ceylan yavrusu.
آهو بره âhu-berre: ceylan yavrusu.
آهو پرواز âhû-pervâz: çok hızlı koşan.
آهو دل âhû-dil: korkak; ürkek.
آهو ری âhûri: (bot.) hardal.
آهو گردان âhû-gerdan: ceylanları padişah ve emirin avlaması için kıra süren görevli.
آهومند âhûmend: hasta; noksan, kusurlu.
آهیختن âhihten: (Peh.) yukarı çekmek; çekmek; sağlamlaştırmak; kaldırmak.
ای ây: ey; hey; vay; vah; ne yazık!
آیا âyâ: acaba, soru belirten kelime.
آیات âyât: (Ar.) alâmetler; âyetler; mucizeler.
آیت âyet: (Ar.) alâmet, işaret; mucize; kanıt; âyet; ibret; harikulâde kişi.
آیزنه âyezne: (T.) enişte.
آیس âyis: ümitsiz.
آیسه âyise: (Ar.) hayız görmeyen kadın.
آیش âyiş: toprağı nadasa bırakma; nadasa bırakılmış arazi; geliş.
آیش دادن âyiş daden: nadasa bırakmak.
آیفت âyeft: dilek.
آیم سایم âyem sâyem: zaman zaman, ara sıra, nadiren.
آینده âyende: gelen; gelecek.
آینه âyine: ayna.
آینه کار âyine-kâr: aynacı.
آینه کاری âyine-kâri: aynacılık; ayna ile işlenmiş.
آیین âyin: (Peh.) âdet, töre; tarz; ölçü; sayı; yasa; yaradılış; tören, görkem; şeriat; din; ــ به her zaman olduğu gibi; ــ بر gibi.
آیین پرست âyin-perest: bir dine inanmış olan; hizmetçi.
آیین دادرسی âyin-i dâdresi: hukuk yasası; ــ کیفری ceza kanunu; ــ مدنی me-

deni kanun.
آیین نامه âyin-nâme: (Peh.) yasa; tüzük.
آیینه âyine: ayna; yol, töre, yöntem.
آیینه دار âyine-dâr: geline ayna tutan görevli; berber, kuaför, dellak.

ابتسام ibtisâm: (Ar.) gülümseme.
ابتسام کردن ibtisâm kerden: gülümsemek.
ابتکار ibtikâr: (Ar.) ilk adım; başlama; icat.
ابتلاء ibtilâ': (Ar.) derde düşme; denemek; musibet.
ابتلاع ibtilâ': (Ar.) yutmak; yutkunmak.
ابتلال ibtilâl: (Ar.) ıslanmak; iyileşmek.
ابتهاج ibtihâc: (Ar.) sevinmek; sevinç.
ابتهال ibtihâl: (Ar.) dua etmek; inlemek; yalvarmak.
ابتیاع ibtiyâ': (Ar.) satın almak; satın alma.
ابتیاع کردن ibtiyâ kerden: satın almak.
ابجد ebced: (Ar.) Arap harflerinin ayrı bir sıralanışının adı. Bu sıralanışta her harfin bir rakam değeri vardır; ــ تجرید نوشتن (tas.) Bütün dilek ve nefsî istekleri reddederek Allah'a yaklaşmaya çalışmak.
ابجد خوان ebced-hân: yeni okuma-yazma öğrenen; cahil.
ابجد زر ebced-i zer: güneş ışınları.
ابحر ebhur: (Ar.) denizler.
ابخر ebhar: (Ar.) ağzı kötü kokan.
ابد ebed: (Ar.) daimi; eski; sonsuza kadar.
ابداء ibdâ: (Ar.) başlamak; ortaya çıkarmak.
ابداع ibdâ: (Ar.) icad etmek; yeni şiir söylemek; yaratmak.
ابدال ebdâl: (Ar.) (Tas.) meczup ve gezgin-ci derviş, abdal; Allah adamı; ــ کوچك mürit; küçük mürit.
ابدال ibdâl: (Ar.) değiştirmek, mübadele etmek.
ابدا لاباد ebedü'l-ibâd: daimî, ebedî.
ابد الدهر ebedü'd-dehr: daimî, ebedî.
ابداً ebeden: (Ar.) asla, hiç bir zaman; hiç bir şekilde.
ابدان ebdân: (Ar.) bedenler.
ابدی ebedî: (Ar.) sonsuz, daimî; Allah'ın isimlerinden biri.
ابدیت ebediyyet: (Ar.) ebedîlik, kalıcılık.
ابر ebr: (Peh.) bulut, ــ آزاری ; ــ بهاری ــ

ا

ا Farsça alfabenin ilk harfi. Sesli harflerden biri. Hemze veya Elif de denir.
ائتلاف i'tilâf: (Ar.) anlaşma, dostluk.
ائمه e'imme: (Ar.) imamlar; önderler ــ اثنا عشر ء Şiîlerin oniki imamı; ــ اطهار ــ şiî imamları; ــ جماعت ء imamlar.
اب eb: (Ar.) baba; hıristiyan din adamı, peder.
ابا ebâ: (Peh.) birlikte.
اباء ibâ': (Ar.) kaçınma, imtina; gururlanma; itaatsizlik.
ابابیل ebâbil: (Ar.) kırlangıç, ebabil kuşu.
اباحت ibâhet: (Ar.) mübah kılmak, câiz saymak.
ابا داشتن ibâ dâşten: kaçınmak.
ابادہ ibâde: (Ar.) öldürme, helâk etme.
اباره ibâre: (Ar.) helâk etme; tarlayı ıslah etme.
اباریق ibârik: (Ar.) ibrikler.
اباریقون ebârikun: (bot.) kocayemiş ağacı.
اباطیل ebâtil: (Ar.) asılsız ve boş sözler.
اباقا âbâkâ: (T.) amca.
ابام ebâm: borç.
ابانه ibâne: (Ar.) ortaya çıkarmak; ortaya çıkmak.
ابتداء ibtidâ': (Ar.) başlangıç; başlama; در ابتدا başlangıçta.
ابتدائی ibtidâ'i: (Ar.) ilk, birinci; مدرسهء ــ ilkokul.
ابتدا کردن ibtidâ kerden: başlamak; koyulmak.
ابتر ebter: (Ar.) kuyruğu kesik; eksik; hadım.

parlak yay; güzel yüzlü kadın.
ابزار ebzâr: (Peh.) alet, edevat.
ابزار آلات ebzâr-âlât: el aletleri.
ابزار دان ebzâr-dân: takım kutusu.
ابژکتیف objektif: (Fr.) objektif.
ابسال ibsâl: bir şeyi haram etmek; rehin bırakmak.
ابصار ebsâr: (Ar.) gözler.
ابصار ibsâr: (Ar.) görmek.
ابصر ebser: (Ar.) en iyi gören.
ابطال ebtâl: (Ar.) cesurlar.
ابطال ibtâl: (Ar.) iptal etme, fesh etme; yalan söyleme ve saçmalama.
ابعاد eb'âd: (Ar.) boyutlar, uzaklıklar;ـ ثلاثه üç boyut; (müz.) fasıllar.
ابعاد ib'âd: (Ar.) uzaklaştırmak, sürmek.
ابعد eb'ed: (Ar.) en uzak; yabancı; hain; yarar.
ابقاء ibkâ': (Ar.) yerinde bırakmak, alıkoymak; acımak, bağışlamak, şefkat göstermek.
ابكاء ibkâ': ağlatmak.
ابكاره ebkâre: tarım alanı; tarım.
ابكم ebkem: (Ar.) tat, dilsiz, lâl.
ابل ebel: (Ar.) yağmur bulutu; develer.
ابلاغ iblâğ: (Ar.) ulaştırmak; ـ حكم bildirmek; mahkuma mahkeme kararının bildirilmesi.
ابلاغيه iblâğiye: (Ar.) bildiri, tebliğname.
ابلغ ebleğ: (Ar.) en açık, en beliğ.
ابلق eblek: (Ar.) iki renk, alaca renk; (mec.) zaman, ـ جهان تاز gece ve gündüz; ـ چرخ gece ve gündüz; ـ عمر gece ve gündüz.
ابلوج eblûc: beyaz şeker.
ابلوك eblûk: iki yüzlü.
ابله ebleh: aptal, ahmak, budala, beyinsiz.
ابلهانه eblehâne: aptalca, akılsızca.
ابله وش ebleh-veş: aptalca.
ابلهی eblehî: akılsızlık, aptallık; saf dillik.
ابلی ebulî: (halk.) teklifsiz konuşmalarda kullanılır. Arkadaş, ağa, dostum vb.
ابليس iblis: (Yun:-Ar.) şeytan, iblis.
ابليسانه iblisâne: şeytanca.
بهار bahar bulutu.
ابراء ibrâ': (Ar.) bıktırmak; iyileştirmek; paklama; ibrâ etme.
ابراج ebrâc: (Ar.) burçlar.
ابرار ebrâr: (Ar.) iyi kimseler; Tanrı'ya yakın olanlar.
ابراز ibrâz: (Ar.) ortaya koyma; açıklama; som altın alma; yolculuğa çıkma.
ابراز كردن ibrâz kerden: ortaya çıkarmak.
ابرام ibrâm: (Ar.) ısrar, direnme; bir işi sağlama alma; tomurcuklanma ve çiçek açma.
ابر آلوده ebr-âlûde: bulutlu.
ابر بخشش ebr-bahşiş: cömert.
ابر بلا ebr-i belâ: döğüşken; savaşçı.
ابرد ebred: (Ar.) en soğuk.
ابرش ebreş: (Ar.) alaca renk, dalgalı (deri), abraş.
ابرص ebres: (Ar.) derisi bir tür hastalıktan alaca olan.
ابر طور وش ebr-i tûr-veş:iri yarı at.
ابركاكيا eberkâkiyâ: örümcek ağı.
ابرناك ebrnâk: bulutlu.
ابرنجن ebrencen: bilezik.
ابرو ebrû: (Peh.) kaş; ـ بالا انداختن muhalefet etmek, kabul etmemek; ـ كج كردن kaş çatmak; ـ خم نكردن تابيدن بر pahalılık ve zorluğa dayanmak; ـ خط kaş işareti; خم به ـ نياوردن meşakkate katlanmak; ـ گره بر ـ افكندن يا انداختن kaş çatmak, surat asmak, yüzünü buruşturmak.
ابرو زدن ebrû zeden: kaşla işaret yapmak.
ابريز ibriz: (Yun.) som altın.
ابريشم ebrişem: (Peh.) ipek, ibrişim;ـ كرم ipek böceği.
ابريشم كش ebrişem-keş: kozadan ipek teli çıkaran.
ابريشمی ebrişemi: ipekten; ipekçi; prezervatif.
ابريق ibrik: ibrik; testi; iki batmanlık ağırlık ölçüsü; (müz.) udun sap kısmı; parlak kılıç;

اپارتمان apârtumân: (Fr.) apartman.
اپرا operâ: (Fr.) opera.
اپرت operet: (Fr.) opéret.
اتا atâ: (T.) baba, ata.
اتابك atâbek: (T.) büyükbaba; lala; başvezir; babalık.
اتابك اعظم atâbek-i a'zam: (T.+Ar.) başvezir; padişah.
اتاشه atâşe: (Fr.) ataşe; ـــ تجارتی ticari ataşe; ـــ نظامی askeri ataşe.
اتاق otâk: (T.) ev; çadır; oda.
اتالیق atâlik: (T.) babalık; lala, dadı; koruyucu, hami.
اتالیق میرزا atâlik mirzâ (T.- Farsça) Safeviler devrinde yüksek bir mevki.
اتا ماژر itâ-mâjör: (Fr.) genelkurmay.
اتاوه itâve: (Ar.) haraç.
اتباع etbâ': (Ar.) tabi, uyruklu; ـــ خارجه yabancı uyruklu; ـــ واعوان hizmetçi ve uşaklar.
اتباع itbâ': (Ar.) izinden gitmek; izinde olmak; havale etmek.
اتباع ittibâ': (Ar.) izinden gitmek.
اتپسی otopsi: (Fr.) otopsi.
اتحاد ittihâd: (Ar.) birleşme, birlik; ـــ آراء oybirliği; به ـــ آراء oybirliğiyle.
اتحاد کردن ittihâd kerden: birleştirmek.
اتحادیه ittihâdiye: (Ar.) sendika; encümen.
اتحاف کردن ithâf kerden: hediye göndermek.
اتخاذ ittihâz: (Ar.) almak.
اتخاذ کردن ittihâz kerden: almak.
اتر eter: (Fr.) eter.
اتراب etrâb: (Ar.) yaşıtlar; bekâr kızlar.
اتراق otorâk: (T.) yolculukta birkaç gün mola verme.
اتراق کردن otorâk kerden: konaklamak; mola vermek.
اتراك etrâk: (Ar.) Türkler.
اترج utruc: (Ar.) (bot.) turunç.
اترجی utruci: limon rengi; bir tür yakut.
اترشی utruşî: turşu.
اتریشی utrişi: Avusturya'lı.

ابن ibn: (Ar.) oğul.
ابناء ebnâ': (Ar.) oğullar; ـــ انس و جن insanlar ve periler; ـــ بشر insanoğulları; ـــ سبیل yolculukta olanlar; ـــ وطن vatan evlatları.
ابناخون ebnâhun: kale, hisar.
ابنه obne: (Ar.) düğüm; sağlam düşünceli; düşmanlık; olağan dışı hastalık; homoseksüellik, bir tür makat hastalığı.
ابنه زده obne-zede: erkek homoseksüel; rezil; nefret edilen kimse.
ابنیه ebniye: (Ar.) yapılar, binalar; temeller; kurallar.
ابواب ebvâb: (Ar.) kapılar; konular; bilim dalları; her konuda.
ابواب جمعی ebvâb-ı cem'i: (Ar.) zimmetli eşya.
ابو اسحاقی ebu ishaki: bir tür renkli ve şeffaf firûze.
ابو عطا ebû atâ: (müz.) bir müzik makamı.
ابو قلمون ebûkalemûn: (zool.) bukalemun; (mec.) hergün başka bir renge giren insan; (mec.) dünya.
ابول ebûl: (müz.) mûsikide bir makam.
ابوی ebevî: (Ar.) babalık; (hlk.) baba.
ابوین ebeveyn: (Ar.) anne ve baba, ebeveyn.
ابه obbe: (T.) oba.
ابهام ibhâm: (Ar.) kapalı konuşma, meçhul bırakma; birini bir işten uzaklaştırma; belirsizlik; karmaşıklık; baş parmak.
ابهت obbehet: (Ar.) büyüklük, yücelik; mutluluk; kibirlenme.
ابی ebî: -sız, -sızın; babalık; ـــ اخت hala.
ابیات ebyât: (Ar.) evler; beyitler.
ابیاری ebyâri: bir tür ipek; bir tür güvercin; bir tür kırlangıç.
ابیز ebiz: kıvılcım.
ابیض ebyez: (Ar.) beyaz, daha beyaz; beyaz derili; (mec) kılıç; çiğ et; gençlik; موت ـــ ânî ölüm.
ابیو ebiv: mavi.
ابیون obyûn: afyon.

şekilde.

اتم atom: (Fr.) atom.

اتمام itmâm: (Ar.) tamamlama; bitme; doğumun yaklaşması; ، حُجّت ــ ültimatom; کردن ــ bitirmek, tamamlamak.

اتمی atomî: atomla ilgili; ــ بمب atom bombası; ــ دانشمند atom fiziği bilgini; ــ نیروی atom gücü; ــ نیروگاه atom santralı.

اتو utû: (Rus.) ütü; ــ ی برقی elektrikli ütü.

اتوبوس otobüs: (Fr.) otobüs.

اتوبوس رانی otobüs-râni: otobüs işletmesi; otobüsçülük.

اتو زدن utû zeden: ütü yapmak, ütülemek.

اتو شویی oto-şûyi: oto yıkama.

اتو کار oto-kâr: otobüs.

اتو کردن utû kerden: ütü yapmak, ütülemek.

اتو کش utû-keş: ütücü, kuru temizlemeci.

اتو کشیدن utû keşiden: ütü yapmak, ütülemek.

اتوماتیك otomâtik: (Fr.) otomatik.

اتومبیل otomobil: (Fr.) otomobil; ــ شخصی özel otomobil; ــ کرایه ای kiralık otomobil.

اتومبیل رانی otomobil-râni: otomobil işletmesi.

اتومبیل سازی otomobil sâzi: oto imalâtı, oto yapımı.

اتون atûn: külhan; tandır; demir ateşlik.

اتهام ittihâm: (Ar.) suçlama; kötülenmek.

اتیان ityân: (Ar.) gelmek; olmak, getirmek; yok etmek; belâ veya düşmanın yaklaşması; ــ بمثل birşeyi örnek getirmek.

اتیکت etiket: (Fr.) etiket; saygı kuralları, âdâb.

اتیلن etilen: (Fr.) (Kim.) etilen.

اثاث esâs: (Ar.) ev eşyası, mobilya; mal.

اثاثیه esâsiye: (Ar.) eşya, ev eşyası.

اثاره isâre: (Ar.) intikam almak; kışkırtmak.

اثبات isbât: (Ar.) ispat, kanıtlama.

اثبات کردن isbât kerden: kanıtlamak; kanıt vermek.

اثر eser: (Ar.) işaret; iz; hadis; sahabe sözü; tesir; telif eser; özellik; ــ بر sonu-

اتساع ittisâ: (Ar.) genişlemek; genişlik; servet; genleşme.

اتساع پیدا کردن ittisâ peydâ kerden: genişlemek,genleşmek.

اتصاف ittisâf: (Ar.) nitelenmek; övülmek; hakkını almak.

اتصال ittisâl: (Ar.) birleşmek; birleşme.

اتصالاً ittisâlen: (Ar.) devamlı.

اتصالی ittisâli: (Ar.) birleşik; elektrik kontağı.

اتصال یافتن ittisâl yâften: birleşmek.

اتفاق ittifâk: (Ar.) birleşme; anlaşma; refah; olay; takdir; ــ آراء oybirliği ile; ــ را tesadüfen.

اتفاقاً ittifâken: (Ar.) tesadüfen, ansızın; birlikte.

اتفاق افتادن ittifâk uftâden: meydana gelmek, olmak.

اتفاق دادن ittifâk dâden: muvafakat etmek.

اتفاقی ittifâki: ansızın, beklenmedik; birdenbire.

اتقاء ittikâ: (Ar.) sakınma, günahtan sakınma.

اتقان itkân: (Ar.) sağlamlaştırma; sağlama bağlama.

اتقیاء etkiyâ: (Ar.) sakınanlar (günahtan).

اتکاء ittikâ': (Ar.) dayanma, yaslanma; güvenme; ــ نقطهء ، مرکز dayanma noktası.

اتکا کردن ittikâ kerden: dayanmak, yaslanmak; güvenmek.

اتکال ittikâl: (Ar.) tevekkül etmek; teslim olmak; ــ بخدا Allah'a tevekkül etmek.

اتلاف itlâf: (Ar.) yok etmek; yok olmak; ــ وقت yararsız işlerle boşuna zaman harcama.

اتلاف کردن itlâf kerden: telef etmek; israf, etmek.

اتلال itlâl: (Ar.) tepeler.

اتلیغ etliğ: (T.) cesur binici; ünlü kimse.

اتم etem: (Ar.) en mükemmel; ــ بنحو mükemmel olarak; ــ بوجه mükemmel

اجاره کردن icâre kerden: kiralamak.
اجاره نامه icâre-nâme: kira kontratı.
اجاره نشین icâre-nişin: kiracı.
اجاره نشینی icâre-nişini: kiracılık.
اجاری icâri: kiralık.
اجازت icâzet: (Ar.) izin.
اجازه icâze: (Ar.) izin vermek; ödül vermek; izin, ruhsat; diploma.
اجازه خواستن icâze hâsten: izin istemek.
اجازه دادن icâze dâden: izin vermek.
اجازه داشتن icâze dâşten: izinli olmak.
اجازه کردن icâze kerden: uygun görmek.
اجازه گرفتن icâze giriften: izin almak.
اجازه نامه icâze-nâme: ruhsatname.
اجاق ocâk: (T.) ocak; hanedan, sülâle; tuvalet taşı; keramet sahibi; ــ الکتریکی elektrik ocağı;ــ الکلی ispirto ocağı;ــ کسی خاموش شدن (hlk.) evlatsız kalmak; ocağı sönmek; ــ ش کوراست (hlk.) çocuğu yoktur, doğuramaz, kısır.
اجاق زاده ocak-zâde: soylu, asil.
اجاق کور ocâk-kûr: (mec.) çocuksuz, kısır kadın.
اجامر ecâmir: (Ar.) ayak takımı.
اجانب ecânib: (Ar.) yabancılar.
اجبار icbâr: (Ar.) zora koşma; mecbur etme.
اجباراً icbâren: (Ar.) zorunlu olarak; zorla.
اجباری icbâri: zorunlu, mecburi, zoraki.
اجتذاب ictizâb: (Ar.) cezbetmek, çekmek; çalmak.
اجتماع ictimâ: (Ar.) toplanmak; bir konuda birleşmek;toplantı.
اجتماعات ictimâ'ât: (Ar.) toplantılar;ــ تالار toplantı salonu.
اجتماع کردن ictimâ kerden: toplanmak.
اجتماعی ictimâi: toplumsal, sosyal; sosyalist.
اجتماعیون ictimâ'iyûn: (Ar.) sosyalistler.
اجتناب ictinâb: (Ar.) sakınma, kaçınma.
اجتناب کردن ictinâb kerden: kaçınmak, sakınmak.
اجتناب گرفتن ictinâb giriften: kaçınmak, cunda, neticesinde, dolayısıyla.
اثر پذیر eser-pezir: etkilenir.
اثر پذیرفتن eser peziruften: etkilenmek.
اثر پذیری eser-peziri: etkilenme.
اثر دار eser-dâr: etkili.
اثر داشتن eser dâşten: etkili olmak.
اثر طراز eser-terâz: tarih yazarı; yazar.
اثر کردن eser kerden: tesir etmek, etkilemek.
اثر گذاشتن eser guzâşten: etki etmek.
اثر گرفتن eser giriften: etkilenmek.
اثقال eskâl: (Ar.) yükler, ağırlıklar; kıymetli eşyalar.
اثمار esmâr: (Ar.) meyveler.
اثمار ismâr: (Ar.) meyve verme.
اثناء esnâ': (Ar.) ara, esna; zaman süresi; ــ در این bu sırada, bu esnada.
اثنا عشر isnâ-'eşer: oniki; (Tıb.) oniki parmak bağırsağı; ــ ورم (Tıb.) oniki parmak bağırsağı yarası ve şişmesi.
اثنا عشری isnâ 'aşeri: şiî, oniki imama inanan.
اثنا عشریه isnâ 'aşeriye: şiîlik.
اثنان isnân: (Ar.) iki; iki kişi; pazartesi.
اثنتا عشره isnetâ 'aşere: (Ar.) oniki.
اثواب esvâb: (Ar.) giysiler.
اثیر esir: (Yun.-Ar.) atmosfer; yüce, yüksek.
اثیم esim: (Ar.) günahkâr; yalancı; Sâsâni padişahı Yezdigerd'in lâkabı.
اجابت icâbet: (Ar.) cevap vermek; kabul etmek; uygun görmek; (Tıb.) dışkı çıkarmak.
اجابت کردن icâbet kerden: kabul etmek; (tıb.) dışkı çıkarmak.
اجاره icâre: (Ar.) bırakmak; kiraya vermek; kira.
اجاره ای icâre'i: kiralık.
اجاره بها icâre-behâ: kira bedeli.
اجاره دادن icâre dâden: kiraya vermek.
اجاره دار icâre-dâr: emlâkçi; kiralık mülk sahibi.
اجاره داری icâre-dâri: kiracılık; emlâkçılık.
اجاره ده icâre-dih: kiraya veren.

اجتناب ناپذیر ictinâb-nâpezir: kaçınılmaz.
اتصاف ictihâd: (Ar.) çalışmak; doğru düşünceyi aramak, ictihat.
اجحاف ichâf: (Ar.) aşırı fiyatla satma; zulmetme.
اجداد ecdâd: (Ar.) atalar.
اجدع ecde': (Ar.) kesik burunlu, kümük.
اجر ecr: (Ar.) ödül, mükâfat; ücret; sevap; mehir.
اجراء icrâ': (Ar.) uygun görme; yürütme; vekil tayin etme; imzalamak; ـــ بموقع گذاشتن (گذاردن) icrâ etmek; dediğini uygulamak.
اجرائیه icrâ'iye: (Ar.) yürütme; ـ کمیتهء yürütme komitesi.
اجرا کردن icrâ kerden: icrâ etmek, yürütmek; ـ برنامه program yapmak.
اجرام ecrâm: (Ar.) cisimler, maddeler; ـــ سماوی semâvi cisimler.
اجرایی icrâyi: yürütme ile ilgili, icrâi.
اجرت ucret: (Ar.) ücret; kira.
اجرت المثل ucretu'l-mesel: değer fiyatı.
اجرت المسمی ucretu'l-musemmâ: tespit edilen ücret.
اجری خور ecrî-hur: maaş laln, ücretli, görevli.
اجری داشتن ecri dâşten: görevli olmak.
اجزاء eczâ': (Ar.) parçalar, cüzler, memurlar.
اجساد ecsâd: (Ar.) cesetler.
اجسام ecsâm: (Ar.) cisimler.
اجغار ecgâr: Harizm ateşperestlerinin 4. aylarının 16. gecesi. O gece ateş yakıp etrafında şarap içilirdi.
اجل ecel: (Ar.) zaman; ölüm; ölüm vakti, ecel, süre; borç ödeme süresinin sonu; ـــ طبیعی normal ölüm; ـ معلق ـ ش; âni ölüm; بر گشته (hlk.) ölüm zamanı gelmiş, eceli yetmiş.
اجل ecell: (Ar.) en yüce, en büyük.
اجلاء ecellâ: (Ar.) en büyükler.

اجلاس iclâs: (Ar.) oturtmak; oturum.
اجلاس داشتن iclâs dâşten: oturum teşkil etmek.
اجلاس کردن iclâs kerden: toplanıp iş görüşmek.
اجلاسیه iclâsiye: (Ar.) oturum, toplantı.
اجلاف eclâf: (Ar.) boş kimseler; zalimler; içi boş, kof şeyler.
اجلال iclâl: (Ar.) ululama, yüceltme.
اجل رسیده ecel-reside: eceli gelmiş, eceli yetmiş.
اجله ecelle: (Ar.) büyükler.
اجلی eclâ: (Ar.) daha parlak, daha belirgin.
اجم ecem: (Ar.) koru.
اجماع icmâ': (Ar.) bir araya gelmek; bir konuda birleşmek; toplamak.
اجمال icmâl: (Ar.) kısa söz, özet; به ـــ بر گذار کردن belirli belirsiz, kapalı söz söylemek; در بوته‌ء ـــ گذاشتن bir işi yarım bırakarak sonuca ulaşmamak; bir şey hakkında ayrıntılı açıklama yapmamak; ـــ بطور kısaca, özetle.
اجمالاً icmâlen: (Ar.) kısaca, özetle.
اجمالی icmâli: kısaca; نظر ـــ کردن genel bakış yapmak; bir iş veya bir şeye kısaca bakmak.
اجناس ecnâs: (Ar.) mallar; cinsler, eşyalar.
اجنبی ecnebî: (Ar.) yabancı; itaatsiz.
اجنبی پرست ecnebi-perest: vatanının aleyhine ve yabancılara çalışan kimse.
اجنه ecinne: (Ar.) cinler.
اجواف ecvâf: (Ar.) iç; karın.
اجوبه ecvibe: (Ar.) cevaplar.
اجود ecved: (Ar.) en iyi; en bağışlayıcı.
اجور ucûr: (Ar.) ücretler.
اجوف ecvef: (Ar.) içiboş, kof; anlamsız, saçma sapan.
اجهار ichâr: (Ar.) gösterme; sesi yükseltmek.
اجهل echel: (Ar.) en cahil.
اجیر ecir: (Ar.) ücretli; ücrete tabi işçi.
اجیر کردن ecir kerden: ücretli tutmak.

احتسابات ihtisâbât: (احتساب) ــ ادارهء Kaçarlar ve Pehlevî devirlerinde caddeleri temizleme idaresi.

احتشام ihtişâm: (Ar.) görkem; görkemli olma; ــ از کسی birinden utanma.

احتشام یافتن ihtişâm yâften: görkem bulmak.

احتضار ihtizâr: (Ar.) hazır olma; can çekişme.

احتفاظ ihtifâz: (Ar.) koruma; öfkelenme.

احتفال ihtifâl: (Ar.) süslenme; toplanma.

احتقار ihtikâr: (Ar.) hakir görme.

احتکار ihtikâr: (Ar.) spekülasyon, ihtikar.

احتکاری ihtikâri: ihtikarcı; ihtikâr ile ilgili.

احتلام ihtilâm: (Ar.) Uykuda inzal olma, düşazma, ihtilâm.

احتماء ihtimâ': (Ar.) sakınma, kaçınma, (tıb.) perhiz.

احتمال ihtimâl: (Ar.) yüklenme; ihtimal, kuşku; به ــ قریب بیقین büyük ihtimalle; به ــ اقرب büyük olasılıkla; به اقوی ــ yakın ihtimalle.

احتمالات ihtimâlât: (Ar.) ihtimaller; حساب ــ (mat.) olasılıklar hesabı.

احتمالاً ihtimâlen: (Ar.) muhtemelen, olasılıkla.

احتمال دادن ihtimâl dâden: ihtimal vermek; tasavvur etmek.

احتمال داشتن ihtimâl dâşten: mümkün olmak.

احتمال کردن ihtimâl kerden: tahammül etmek.

احتمالی ihtimâli: muhtemel, olası.

احتواء ihtivâ': (Ar.) içerme, ihtiva etme.

احتیاج ihtiyâc: (Ar.) muhtaç olma; fakirlik; ihtiyaç.

احتیاج افتادن ihtiyâc uftâden: ihtiyacı olmak.

احتیاج دادن ihtiyâc dâden: muhtaç etmek.

احتیاج داشتن ihtiyâc dâşten: ihtiyacı olmak.

احتیاط ihtiyât: (Ar.) ihtiyat, ileriyi

اچه eçi: (T.) büyük kardeş, ağabey.

اچی eçî: (T.) büyük kardeş, ağabey.

احادیث ehâdis: (Ar.) hadisler; masallar; rivayetler.

احاطه ihâta: (Ar.) çevirmek; bir şeyi iyice anlama.

احاطه کردن ihâta kerden: bir şeyin etrafını sarmak; kuşatmak bir şeyi iyice anlamak.

احاله ihâle: (Ar.) ihale etmek, ihale; hile yapmak.

احاله کردن ihâle kerden: ihale etmek; havale etmek.

احباء ehibbâ: (Ar.) dostlar, yakınlar.

احباب ehbâb: (Ar.) dostlar, ahbap.

احباب ihbâb: (Ar.) birini sevmek.

احبار ehbâr: Yahudilerin büyük din adamları.

احتجاب ihticâb: (Ar.) örtünme, gizlenme.

احتجاج ihticâc: (Ar.) kanıt getirme.

احتجاج کردن ihticâc kerden: kanıt getirmek; düşmanlık yapmak.

احتراز ihtirâz: sakınma, kaçınma, perhiz.

احتراز کردن ihtirâz kerden: sakınmak, kaçınmak.

احتراق ihtirâk: (Ar.) yanmak, tutuşmak; ــ کواکب Jüpiter, Satürn, Merih, Venüs ve Merkür gezegenlerinin güneşle bir burçta toplanması.

احتراق پذیر ihtirâk-pezir: yanıcı.

احتراق ناپذیر ihtirâk nâpezir: yanmaz.

احترام ihtirâm: (Ar.) saygı; saygı gösterme.

احتراماً ihtirâmen: (Ar.) saygı ile.

احترام داشتن ihtirâm dâşten: saygıdeğer olmak; saygı duymak.

احترام کردن ihtirâm kerden: saygı göstermek.

احترام گذاشتن ihtirâm guzâşten: saygı göstermek; (ask.) askeri selâm vermek.

احتساب ihtisâb: (Ar.) saymak, hesaplamak; بر کسی ــ birini kötü şey yapmaktan yasaklama; ممالك safeviler devrinde muhtesip başı.

احسان یافتن ihsân yaften: iyilik görmek.
احسن ehsen: (Ar.) aferin; daha iyi, daha güzel; ــ بنحو en iyi şekilde.
احسنت ehsent: aferin.
احشاء ehşâ': (Ar.) iç organlar.
احشام ehşâm: (Ar.) hizmetçi ve uşaklar; sürü.
احصاء ihsâ': (Ar.) saymak, korumak; sayım.
احصائیه ihsâ'iye: (Ar.) sayım, istatistik; ــ اداره istatistik dairesi.
احصان ihsân: (Ar.) sağlamlaştırmak; kocaya varmak, evlenmek.
احضار ihzâr: (Ar.) hazırlamak; çağırmak; huzura getirmek; ــ ارواح ruh çağırma, medyumluk.
احضار کردن ihzâr kerden: çağırmak; huzura getirmek.
احضار نامه ihzâr-nâme: çağrı mektubu.
احضاریه ihzâriye: (Ar.) davetiye.
احفاد ehfâd: (Ar.) torunlar; dostlar; hizmetçiler.
احق ehakk: (Ar.) en lâyık, en haklı.
احقاق ihkâk: (Ar.) hakkı elde etmek; hak üzere olmak; ــ حق haklının hakkını vermek; hakkını almak.
احقر ehkar: (Ar.) en hakir, en küçük; ــ انام bendeniz; en küçük yaratık .
احکام ehkâm: (Ar.) emirler, hükümler, fetvalar; töreler, ــ نجوم علم astroloji.
احکامی ehkâmi: (Ar.) astrolog; ahkâmi.
احلاف ihlâf: (Ar.) yemin verme.
احلال ihlâl: (Ar.) helal etme; haram aylardan çıkma.
احلام ehlâm: (Ar.) rüyalar; karışık rüyalar; yumuşaklıklar.
احلی ehlâ: (Ar.) en tatlı.
احماد ihmâd: (Ar.) beğenilmek.
احماد کردن ihmâd kerden: beğenmek.
احمد ehmed: (Ar.) en beğenilmiş; en övülmüş.
احمدا ehmedâ: vezinsiz, kafiyesiz kötü şiir.

düşünme; dînî hükümlere göre davranma.
احتیاطًا ihtiyâten: (Ar.) ihtiyâten.
احتیاط کردن ihtiyât kerden: ihtiyatlı davranmak.
احتیال ihtiyâl: (Ar.) hile yapma; havale kabul etme.
احجار ehcâr: (Ar.) taşlar; ــ آذرین yanardağ taşları; ــ آلی organik taşlar; ــ ثمین değerli taşlar; ــ کریمه mücevherler; ــ نفیسه değerli taşlar.
احد ahad: (Ar.) Bir; birinci; Allah'ın adlarından biri.
احداث ehdâs: (Ar.) yeni; gençler; ــ دهر zamanın getirdiği belâlar.
احداث ihdâs: (Ar.) ihdas, yeni bir şey getirme.
احداث کردن ihdâs kerden: yeni bir şey getirmek, ihdas etmek.
احدب ahdeb: (Ar.) kambur.
احدوثه uhduse: (Ar.) masal; hadis; yeni iş.
احدی ahadi: bir kişi; hiç kimse; bire ait.
احرار ehrâr: (Ar.) özgürler, hürler; İranlılar.
احراز ihrâz: (Ar.) hazırlama; toplama; yer verme; ele geçirme; ــ مقام makam ele geçirme.
احراق ihrâk: (Ar.) yakmak; eziyet etmek; ــ لاشه ceset yakmak.
احرام ihrâm: (Ar.) hacca gitmek, örtü, ihram.
احرام بستن ihrâm besten: niyet etmek.
احزاب ehzâb: (Ar.) guruplar, bölükler; partiler; Kur'an'ın 33. suresi.
احزان ehzân: (Ar.) hüzünler, kederler.
احساس ihsâs: (Ar.) hissetme; anlama; duyu; ــ بصری görme duyusu; ــ ذوقی tatma duyusu; ــ سردی و گرمی dokunma duyusu; ــ سمعی işitme duyusu; ــ کردن duymak, hissetmek.
احساساتی ihsâsâti: duygusal; hassas, romantik.
احسان ihsân: (Ar.) iyilik; bağışlama; iyi söz söylemek.
احسان کردن ihsân kerden: bağışlamak.

اخت uht: (Ar.) kızkardeş, hemşire; gibi.
اختاپوت ehtâput: (Fr.) (zool.) ahtapot.
اختاجی ehtâci: (T.) mirahur, ahır görevlisi.
اخت آمدن uht âmeden: bir şeyle uyumlu olmak.
اختبار کردن ihtibâr kerden: deney yapmak.
اخت بودن uht bûden: uyumlu olmak, uyum sağlamak.
اختتام ihtitâm: (Ar.) son vermek, bitirmek; son.
اختتام دادن ihtitâm dâden: son vermek.
اختر ehter: (Peh.) yıldız; şans yıldızı; ـ بد kötü talih; ـ دنباله دار kuyruklu yıldız; ـ شب گرد ay.
اختر دوز ehter-dûz: çok uzağa giden ok.
اختریار ehter-yâr: şanslı, talihli.
اختراع ihtirâ': (Ar.) icat, buluş.
اختراعات ihtirâ'ât: (Ar.) icatlar, keşifler.
اختراع کردن ihtirâ kerden: icat etmek, buluş yapmak; yalan uydurmak.
اختر افکندن ehter efkenden: fal tutmak.
اختر بین ehter-bin: astrolog, müneccim.
اختر سپاه ehter-sipah: büyük ordusu olan padişah.
اختر سوخته ehter-sûhte: talihsiz, perişan halli.
اخر شمار ehter-şumâr: astrolog, müneccim.
اختر شمردن ehter şumurden: uykusuz kalmak; yıldızları saymak.
اختر شناس ehter-şinâs: astrolog, müneccim.
اختر کردن ehter kerden: fal tutmak.
اختر گرفتن ehter giriften: yıldızları gözlemek.
اختر گو ehter-gû: astrolog; kâhin; falcı.
اخترمه ehterme: (T.) savaşta ölenin tüm eşyası ve atına sahip olma.
اختصار ihtisâr: (Ar.) kısaltma; namazda sûre sonundan bir iki âyet okumak; ـ ـ ب kısaca.
اختصاراً ihtisâren: (Ar.) kısaca, özetle.

احمر ehmer: (Ar.) kırmızı, kızıl; ـ کبریت kırmızı yakut; ـ گل kırmızı gül; ـ لاله kırmızı lâle; ـ موت zor ölüm.
احمق ehmek: (Ar.) ahmak, budala; cahil.
احمق خواندن ehmek hânden: birini cahil ve ahmak bilmek.
احمق شدن ehmek şuden: cahil olmak; akılsız olmak.
احوال ehvâl: (Ar.) haller, durumlar; serüven;
احوال پرسی ehvâl-pursi: hal hatır sorma; ـ کردن halhatır sormak.
احول گرفتن ehvâl giriften: hal hatır sormak.
احوط ehvet: (Ar.) en ihtiyatlı; en iyi, en kuvvetli.
احول ehvel: (Ar.) şaşı; en hilekâr.
احیاء ihyâ': (Ar.) yaşatmak; tarım yapılamaz araziyi ıslah etmek; geceyi ibadetle geçirmek; hayat; yeniden dirilme; شبهای ـ Ramazan ayının 19., 21. ve 23. geceleri.
احیا بودن ihyâ buden: canlı olmak; şiddetli sıkıntıdan kurtulmak.
احیا کردن ihyâ kerden: can vermek, yaşatmak; mamur etmek; büyük sıkıntıdan kurtarmak; (kim.) oksitlemek.
احیان ehyân: (Ar.) zamanlar; ـ در zaman zaman.
احیاناً ehyânen: (Ar.) zaman zaman; hiç, asla.
اخ eh: ah!; kaka; اخ کن (çocuk diliyle) çıkar ağzından!
اخ eh: (Ar.) erkek kardeş; dost; gibi.
اخاذ ehhâz: (Ar.) rüşvetçi; haraççı, dolandırıcı.
اخاذی ehhâzi: rüşvetçilik, dolandırıcılık.
اخافه ihâfe: korkutmak, yıldırmak.
اخبار ehbâr: (Ar.) haberler; öyküler; Hz. Peygamber'den nakledilen hadis ve rivayetler.
اخبار ihbâr: (Ar.) haber vermek, ihbar.
اخبار کردن ihbâr kerden: haber vermek.
اخبار نویس ehbâr-nuvis: muhabir.

seçme hakkı; güç; ازکسی ستدن ــ birini bir işten uzak tutmak; به ــ kendi isteğiyle

اختیار آمدن ihtiyâr âmeden: seçilmek.

اختیار دادن ihtiyâr dâden: seçme hakkı vermek.

اختیار دارید ihtiyâr dârid: rica ederim, estağfurullah.

اختیار داشتن ihtiyâr dâşten: yetkili olmak.

اختیار کردن ihtiyâr kerden: seçmek; beğenmek; almak.

اختیاری ihtiyâri: İsteğe bağlı, isteyerek, ihtiyarî.

اختیال ihtiyâl: (Ar.) kibirlenmek; zannetmek; salınmak.

اخچه ehçe: (T.) altın ve gümüş para; akçe.

اخذ ehz: (Ar.) alma; esir alma; تصمیم ــ karar alma; رأی ــ görüş alma.

اخذ کردن ehz kerden: almak; anlamak.

اخذ وعطا ehzu 'atâ: alış veriş.

اخرا uhrâ: (Yun.) aşıboyası, toprakrengi.

اخراج ihrâc: (Ar.) çıkarmak; harcama, masraf; بلد ــ sürgün; دم ــ hacamat, kan çekme.

اخراجات ihrâcât: (Ar.) masraflar; ihracat, dışsatım.

اخراج ساختن ihrâc sâhten: çıkarmak; reddetmek.

اخراج شدن ihrâc şuden: çıkarılmak, sürülmek.

اخراج کردن ihrâc kerden: çıkarmak, kovmak; işten el çektirmek.

اخرس ehres: (Ar.) dilsiz.

اخروشیدن uhruşiden: bk. خروشیدن

اخروی uhrevi: (Ar.) ahiretle ilgili, uhrevî.

اخری uhrâ: (Ar.) diğer, ikinci; âhiret; بعبارت ــ diğer bir deyişle.

اخس ehes: (Ar.) en cimri, en düşkün.

اخشاب ehşâb: (Ar.) tahtalar; güzel kokulu tahtalar.

اخص ehes (s): (Ar.) en özel.

اخصاء ihsâ': (Ar.) iğdiş etme.

اخضر ehzer: (Ar.) yeşil; mavi; دریای ــ

اختصار کردن ihtisâr kerden: yetinmek, kanaat etmek.

اختصاری ihtişâri: kısaltma ile ilgili; kısaltma; علامت ــ kısaltma işareti.

اختصاص ihtisas: (Ar.) mahsus olmak; özel kılmak; özellik.

اختصاص دادن ihtisas dâden: bir şeyi birine bırakmak, tahsis etmek.

اختصاص داشتن ihtisas dâşten: mahsus olmak.

اختصاصی ihtisasi: mahsus, özel.

اختطاف ihtitâf: (Ar.) çalmak, aşırmak; gözü dalmak.

اختفاء ihtifâ: (Ar.) gizlenmek, örtülmek.

اخ تفو eh-tufû: tükürük; tiksinti ve nefret ifadesi.

اختلاج ihtilâc: (Ar.) çekip çıkarmak; (tıb.) spazm.

اختلاس ihtilâs: (Ar.) çalmak; devletin veya bir kuruluşun parasını zimmete geçirmek.

اختلاط ihtilât: (ar.) karışmak; ادویه ــ (kim.) ilaçları karıştırma; عقل ــ aklı karışma.

اختلاط افتادن ihtilât uftâden: karışmak.

اختلاط پذیر ihtilât-pezir: karıştırılabilir.

اختلاط کردن ihtilât kerden: konuşmak, muâşeret etmek.

اختلاف ihtilâf: (Ar.) ihtilâf, anlaşmazlık; (tıb.) ishal.

اختلاف افتادن ihtilâf uftâden: ihtilaf çıkmak.

اختلاف داشتن ihtilâf dâşten: fark bulunmak, farkı olmak.

اخلال ihtilâl: (Ar.) karışıklık; işlerin bozulması.

اختناق ihtinâk: (Ar.) boğulmak, tıkanmak; boğmak.

اخته ehte: (T.) hadım, iğdiş yapma.

اخته شدن ehte şuden: burulmak, iğdiş olmak.

اخته کردن ehte kerden: burmak, iğdiş yapmak; eti bir süre kar veya buza yatırmak.

اختیار ihtiyâr: (Ar.) seçmek; seçilmiş,

اخم و تخم ehm u tehm: asık suratlılık, suratsızlık.
اخم و تخم کردن ehm mu tehm kerden: suratını asmak, yüzünü ekşitmek.
اخمه رو ehme-rû: asık suratlı.
اخمه کردن ehme kerden: surat ekşitmek, surat asmak.
اخوات ehevât: (Ar.) kızkardeşler; gibileri.
اخوال ehvâl: (Ar.) dayılar.
اخوان ehevân: (Ar.) erkek kardeşler.
اخوت uhuvvet: (Ar.) kardeş olmak; dost olmak; kardeşlik.
اخ و تف eh u tuf ; tü kürme .
اخ و تف کردن eh u tuf kerden: (arg.) tükürmek.
اخوی : ahavî : erkek kardeş.
اخی ehi: (Ar.) kardeşim.
اخیار ehyâr: (Ar.) hayır sahipleri; (tas.) seçkin kimseler.
اخیر ehir: (Ar.) son; sonuncu; ölüm.
اخیراً ehîren: (Ar.) ondan sonra; hepsinden sonra; sonunda; son zamanda; bu yakınlarda, geçenlerde.
اخیه ehiyye: (Ar.) cömertler.
ادا edâ: (Ar.) naz, işve; işaret; taklit.
اداء edâ' (Ar) yerine getirmek; naz, cilve.
ادا پذیر edâpezir: ödenebilir.
ادات edât: (Ar.) (gr.) edat; âlet; el âleti.
ادا در آوردن edâ der âverden: taklit yapmak; yüz hareketleriyle maskaralık yapmak ve alay etmek.
ادارات idârât: (Ar.) daireler.
ادارت idâret: (Ar.) döndürmek; idare, müdürlük.
اداره idâre: (Ar.) düzene koyma; idare; devlet dairesi; ـــ کل genel müdürlük.
اداره بازی idârebâzî: formalite.
اداری idârî: idarî; idarî işler, resmî işlemler.
ادا شدن edâ şuden: icrâ edilmek; yerine getirilmek; ödenmek.
ادا کردن edâ kerden: eda etmek, yerine getirmek; ödemek.
ادام idâm: (Ar.) katık.

gökyüzü; ـ گنبد mavi gökyüzü.
اخضرار ihzirâr: (Ar.) yeşerme.
اخطاء ihtâ: (Ar.) hata yapmak, yanılmak; birini hata ile suçlamak.
اخطار ihtâr: (Ar.) tehlikeye atmak; hatırlatma, bildirme; ilan.
اخطار ehtâr: (Ar.) belâlar; güçlükler.
اخطار کردن ihtâr kerden: ihtar etmek, bildirmek, bir konuyu hatırlatmak.
اخطار نامه ihtârnâme: ihtarnâme, ihtar mektubu.
اخطاریه ihtâriye: ihtar mektubu, ihtarnâme.
اخفاء ihfâ: (Ar.) gizlemek, örtmek; ortaya çıkarmak; gizlenmek.
اخفش ehfeş: (Ar.) küçük gözlü; yarasa.
اخکوك ehkuk: (bot.) çağla, olmamış meyve.
اخگر ehger: kor, ateş parçası, kıvılcım.
اخگرستان ehgeristan: mangal, ateş konulan kab.
اخلاء ihlâ: (Ar.) boşalmak; boşaltmak.
اخلاص ihlâs: (Ar.) hâlis yapmak; ihlas, temiz düşünceli olma; ـ کلمهء Lâilâheillallah.
اخلاصیه İhlâsiye: (Ar.) Kulhuvallahi dirhemi.
اخلاط ihlât: (Ar.) (Tıb.) hıltlar, eskiden safra, kan, balgam ve sevda'ya verilen ad.
اخلاف ehlâf: (Ar.) halefler, sonra gelenler.
اخلاق ehlâk: (Ar.) ahlak, huylar.
اخلاقی ehlâki: (Ar.) ahlaksal; ahlak bilgini.
اخلال ihlâl: (Ar.) bozmak, ihlâl etmek; karıştırmak.
اخلال کردن ihlâl kerden: bozmak, karıştırmak, ihlâl etmek.
اخلال گر ihlâlger: fesatçı, bozguncu.
اخلالگری ihlâlgeri: bozgunculuk.
اخلامور ehlâmûr: (bot.) ıhlamur.
اخم ehm: kaş çatma, yüz buruşturma.
اخم آلود ehm-âlûd: buruşuk, asık surat.
اخم کردن ehm kerden: kaş çatmak, surat asmak.
اخمو ehmû: suratsız, öfkeli.

idâme: (Ar.) devam ettirmek.
ادامه پیدا کردن idâme peydâ kerden: devam etmek.
ادامه دادن idâme dâden: devam ettirmek; devam etmek.
ادامه داشتن idâme dâşten: devam etmek; uzanmak.
ادامه یافتن idâme yâften: devam etmek.
ادانی edânî: (Ar.) yakınlar; avâm.
ادا و اطوار edâ vu etvâr: taklit; maskaralık yapma.
ادایی edâyî: çok nazlı.
ادب edeb: (Ar.) bilgi; hüner; edeb; saygı; uyarma.
ادباء udebâ': (Ar.) yazarlar, edipler.
ادبار idbâr: (Ar.) geri çekilme; talihsizlik.
ادبارگر idbârger: talihsiz.
ادباری idbâri: pislik; talihsizlik.
ادب آموز edeb-âmuz: edib, üstad, öğretmen; öğrenci.
ادب آوازه edeb-âvâze: ünlü; kültürlü.
ادب پرور edeb-perver: edebe ve edeb sahiplerine bağlılığı olan.
ادب خانه edeb-ḫâne: ilkokul; helâ, tuvalet.
ادب دادن edeb dâden: terbiye etmek.
ادبستان edebistan: okul.
ادب سنج edeb-senc: öğretmen; öğrenci.
ادب شدن edeb şuden: terbiye edilmek; uyarılmak.
ادب طراز edeb-terâz: öğretmen, üstad.
ادب کردن edeb kerden: eğitmek; cezalandırmak.
ادبی edebî: edebî
ادبیات edebiyyât: (Ar.) edebiyat.
ادبیر idbîr: (Ar.) talihsizlik; talihsiz.
ادخار iddiḫâr: (Ar.) depolamak, biriktirmek; seçmek.
ادخال idḫâl: (Ar.) sokmak, dahil etmek, ithal.
ادخل زدن edḫel zeden: tahmin etmek.
ادراج idrâc: (Ar.) dahil etmek.
ادرار idrâr: (Ar.) su akıtmak; bağış; sidik.
ادرار کردن idrâr kerden: işemek, idrar yapmak.
ادرار نامه idrârnâme: bağış mektubu.
ادراک idrâk: (Ar.) anlamak; kavuşmak; olgunlaşma.
ادراک پذیر idrâkpezir: anlaşılabilir.
ادراک کردن idrâk kerden: anlamak, idrak etmek.
ادراک ناپذیر idrâk nâpezir: anlaşılmaz.
ادره قیله odrekile: husyede su toplanması.
ادریسی idrisi: (bot.) ortanca çiçeği.
ادعاء iddiâ: (Ar.) iddia.
ادعا کار iddiâkâr: iddia dolu.
ادعا کردن iddiâ kerden: iddia etmek; istemek.
ادعا نامه iddiâ-nâme: iddiâname.
ادعیه ed'iye: (Ar.) dualar.
ادغام idğâm: (Ar.) birini öbürüne katmak, kaynaştırmak; iki harfi birbirine katarak okumak.
ادکلنی odokoloni: (Fr.) kolonya.
ادکن edken: (Ar.) koyu renkli, toprak rengi.
ادلّه edelle: (Ar.) kanıtlar, deliller; ـ ء اربعه kitab, sünnet, icmâ ve akıldan oluşan dört delil.
ادمان idmân: (Ar.) sürekli; ـ خم sürekli içki içmek.
ادنی ednâ: (Ar.) daha yakın; en alçak.
ادوات edevât: (Ar.) âletler; işler; edatlar.
ادوار edvâr: (Ar.) devirler; ـ علم musîkî ilmi.
ادواری edvârî: nöbetsel; ـ جنون nöbetle gelen delilik.
ادویّه edviyye: (Ar.) ilaçlar; baharat.
ادویه شناس edviyye-şinâs: baharatçı, ilaçları tanıyan, botanist.
ادویه کوب edviyye-kûb: ilaçları döverek hazırlayan kimse.
ادهم edhem: (Ar.) siyah, kara yağız at; yeni izler; eski izler; bağ.
ادیال edyâl: battaniye.
ادیان edyân: (Ar.) dinler.
ادیب edîb: edip, yazar, bilgin.

اذیّتeziyyet: (Ar.) eziyyet.
اذیت دادن eziyyet dâden: eziyet etmek.
اذیت کردن eziyyet kerden: eziyet etmek.
اذیت کشیدن eziyyet keşîden: eziyet çekmek.
ار er: eğer; -dığı zaman.
ارائه irâ'e: (Ar.) gösterme; ـــ طریق yol gösterme.
ارائه کردن irâ'e kerden: göstermek; (piyes) temsil etmek.
ارّابه errâbe, errâbe: araba.
ارابه چی erâbeçi: arabacı.
ارابه ران erâberân: arabacı.
اراتوریو orâtoryo: (müz.) oratoryo.
اراجیف erâcif: (Ar.) yalan haberler; boş sözler.
اراحه irâhe: (Ar.) dinlenmek; asayiş vermek.
ارادت irâdet: (Ar.) isteme; istek; kaza, kader; (tas.) müridin mürşide, sâlikin pire yönelmesi.
ارادت داشتن irâdet dâşten: ihlâs ve dostluk beslemek.
ارادتمند irâdetmend: seven; iradet getiren.
اراده irâde: (Ar.) istemek; istek; irade, sağlam irade, ـــ آهنین çelikten irade.
ارّاده errâde: araba; uçağın alt kısmı; tekerlek.
اراده داشتن irâde dâşten: irâdeli olmak.
اراده کردن irâde kerden: azmetmek; karar vermek.
ارا ذل erâzil: (Ar.) reziller.
اراضی erâzî: (Ar.) arazi, arsalar; ekilebilir toprak.
اراقت irâket: (Ar.) sıvıyı dökmek; idrar yapmak.
اراك erâk: (bot.) misvak ağacı.
اراکین erâkin: (Ar.) erkânlar; ـــ دولت devlet büyükleri.
ارامل erâmil: (Ar.) dullar; fakirler; kimsesizler.
ارامنه erâmine: (Ar.) Ermeniler.

ادیبانه edîbâne: edipçe, edebî.
ادیب رفته edîb-refte: mürekkep yalamış.
ادیبی کردن edîbi kerden: edep öğretmek.
ادیم edîm: (Ar.) deri; yüz, satıh; bir at cinsi.
ادیم گر edîmger: derici.
ادیم زمین edim-i zemîn: yeryüzü.
اذا ezâ: (ar.) eziyet, ezâ.
اذابه izâbe: (Ar.) eritmek; yağmalamak; kendi işini iyi yapmak.
اذاعه izâ'e: (Ar.) ortaya çıkarmak; dağıtmak.
اذاقت izâket: (Ar.) tattırmak; denemek.
اذالت izâlet: (Ar.) zelil düşürmek.
اذان ezân: (Ar.) ezan; haber vermek, bildirmek; ـــ گفتن ezan okumak.
اذان گو ezangû: müezzin.
اذعان iz'ân: (Ar.) itiraf; itaat; kabul etme.
اذعان کردن iz'ân kerden: itiraf etmek; itaat etmek.
اذفر ezfer: (Ar.) güzel kokulu.
اذکار ezkâr: (Ar.) zikirler, dualar.
اذکار izkâr: (Ar.) öğretme.
اذکیاء ezkiyâ: (Ar.) zekiler; temiz kimseler.
اذل ezell: (Ar.) en zelil.
اذلال izlâl: (Ar.) zelil sayma.
اذله ezille: (Ar.) zelil olanlar; yufka yürekliler.
اذن izn: (Ar.) izin; izin verme.
اذن uzn: (Ar.) kulak.
اذناب eznâb: (Ar.) kuyruklar; köleler; geriden gelenler.
اذن دادن izn dâden: izin vermek, caiz görmek.
اذن داشتن izn dâşten: izinli olmak.
اذن گرفتن izn giriften: izin istemek, izin almak.
اذواق ezvâk: (Ar.) zevkler.
اذهاب izhâb: (Ar.) götürmek; akıtmak; altın işleme yapmak.
اذهان ezhân: (Ar.) zihinler.
اذی ezâ: (Ar.) eziyet, işkence.
اذیال ezyâl: (Ar.) etekler; zeyiller, ekler.

ارانگوتان orângutan: (Fr.)(zool.) orangotan.
ارئومیسین areomeysin: (İng.) (Hek.) Bir antibiyotik ilaç.
ارب ereb: (Ar.) amaç.
ارباب erbâb: (Ar.) sahip; patron; ağa.
ارباب زاده erbâb-zâde: ağaoğlu; efendi çocuğu.
اربطه erbite: (Ar.) kervansaraylar.
اربع erbe': (Ar.) dört; dört kadın.
اربع عشره erba'a aşere: (Ar.) ondört.
اربعین erba'în: (Ar.) kırk; çile (kırk günlük ibadet süresi); birinin ölümünden sonra geçen kırkıncı gün; Safer ayının yirmisi.
ارتاغ ortağ: (T.) ortak.
ارتاق ortâk: (T.) ortak; tacir.
ارتباط irtibât: (Ar.) bağlamak; irtibat; bağlılık.
ارتباط داشتن irtibât dâşten: bağlı olmak, irtibat halinde olmak.
ارتجاء irticâ: (Ar.) ümit etmek, ümitli olmak; ümit.
ارتجاج irticâc: (Ar.) titremek; dalgalanmak (deniz), titreyiş, ıztırap.
ارتجاع irticâ: (Ar.) geri dönüş; geri döndürmek; gericilik.
ارتجاعی irticâi: irtica hali; gerici, elâstik.
ارتجال irticâl: (Ar.) düşünmeden hazırlıksız konuşma veya şiir söyleme.
ارتجالاً irticâlen: (Ar.) hazırlanmaksızın ayaküstü konuşmak veya şiir söylemek.
ارتحال irtihâl: (Ar.) yer değiştirmek; göç etmek; (mec.) ölmek.
ارتداد irtidâd: (Ar.) dinden dönmek, İslâm'dan dönmek, kâfir olmak.
ارتزاق irtizâk: (Ar.) rızık istemek, rızıklanmak; rızıklandırmak.
ارتسام irtisâm: (Ar.) hüküm yürütmek; yazılmak, resimlenmek, şekillenmek.
ارتش ertiş: (ask.) ordu.
ارتشاء irtişâ: (Ar.) rüşvet almak, rüşvet yemek.
ارتشبد ertişbud: (ask.) orgeneral.
ارتشتار ertiştar: (ask.) savaşçı, sipahi.
ارتشتاران ertiştârân: (ask.) genelkurmay.
ارتصاد irtisâd: (Ar.) gözleme; gözü yolda olma.
ارتضاء irtizâ: (Ar.) beğenmek; seçmek.
ارتعاب irtiâb: (Ar.) korkmak.
ارتعاد irtiâd: (Ar.) titremek; huzursuz olmak; titreme.
ارتعاش irtiâş: (Ar.) titremek; sarsmak; titreşim.
ارتفاع irtifâ: (Ar.) yükselmek; kalkmak; hasat; yükseklik; rakım; روز ـــ güneşin yükselmesi.
ارتفاع داشتن irtifâ dâşten: yüksekliğinde olmak.
ارتفاع گرفتن irtifâ giriften: yükseklik ölçmek.
ارتفاع یاب irtifâ yâb: Altılık, açısal yükseklik ölçen bir âlet; teodolit.
ارتفاع یافتن irtifâ yâften: yükseklik kazanmak, yükselmek.
ارتفاق irtifâk: (Ar.) dirseğiyle dayanmak; arkadaşlık yapmak; refakat etmek; komşuluk hakkı.
ارتقاء irtikâ: (Ar.) yükselmek; yükseliş; ـ قانون نشوء tekâmül kanunu, Darvin nazariyesi.
ارتقا یافتن irtikâ yâften: yükselmek; gelişim göstermek.
ارتقاب irtikâb: (Ar.) gözlemek; yükselmek.
ارتکاب irtikâb: (Ar.) suç işlemek, günah işlemek; bir işe başlamak; yasa dışı bir işe girişmek; bir şeye binmek.
ارتکاز irtikâz: (Ar.) sabit olmak.
ارتماس irtimâs: (Ar.) suya dalmak.
ارتودوکس ortodoks: (Fr.) ortodoks mezhebi; sağlam iman sahibi.
ارتهان irtihân: (Ar.) rehin almak.
ارتیاب irtiyâb: (Ar.) kuşkulanmak; şüpheye düşmek; birini töhmet altında bırakmak; kuşku.
ارتیاش irtiyâş: (Ar.) birinin halinin iy-

ارخالق arhalık, -luk: (T.) astarı pamuktan yapılmış bir çeşit pardesü; bir tür ince kumaş; kadın ceketi.

ارخش orahş: güneş.

ارخشیدن arahşiden: korkmak; korkudan tüyleri diken diken olmak.

ارداء irdâ: (Ar.) yok etmek, helâk etmek.

ارداف irdâf: (Ar.) izlemek, peşinden gitmek; yanına almak.

اردام irdâm: (Ar.) sürekli olmak; boyun eğdirmek; toprak doldurmak.

اردبیلی erdebîlî: Erdebilli; Erdebil'e mensub.

اردك ordek: (T.) ördek.

اردك ماهی ordekmâhi: (zool) turnabalığı.

اردنگ ordeng: tekme.

اردنگ زدن ordeng zeden: tekmelemek, tekme atmak.

اردنگ کردن ordeng kerden: tekme atmak.

اردنی urduni: Ürdünlü.

اردو ordu: (T.) ordu; ordugah; Pakistan'da konuşulan dil.

اردو بازار ordu-bâzâr: seyyar ordu pazarı; kalabalık, düzensiz ve gürültülü yer.

اردو بیگ ordu-beyg: (T.) ordu komutanı.

اردو زدن ordu zeden: ordu kurmak.

اردو کشی ordu-keşî: asker çekme; ordu intikali.

اوردگاه ordugâh: (ask.) ordugâh.

اورده erde: tahin.

اردیبهشت ordîbihişt: İran takviminin 2. ayı (21 Nisan-21 Mayıs); her İran ayının 3. günü.

اردیبهشتگان ordhibehiştgân: Eski iranlıların ordîbehişt ayının üçüncü günü kutladıkları bayram.

ارذال erzâl: (Ar.) reziller, alçaklar.

ارذل erzel: (Ar.) en rezil.

ارز erz: (Peh.) değer, kıymet; rütbe, makam; hürmet; fayda; arzu; değerli; döviz.

ارز erez: (Ar.)(bot.) Süleyman ağacı; nar ağacı; servi.

ارز oroz: (Ar.) pirinç.

ileşmesi; iyi durum.

ارتیاض irtiyâz: (Ar.) riyazet etmek; öğrenmek; birinin gönlünü almak.

ارث irs: (Ar.) miras almak; miras; miras bırakma; miras hakkı; ـ پدر خود را از کسی خواستن haksız ve yersiz olarak bir şey beklemek; به ـ بردن mirasa konmak.

ارثاً irsen: (Ar.) miras yoluyla.

ارث بر irsber: varis.

ارث بردن irs burden: varis olmak, miras sahibi olmak.

ارثماطیقی arismatîki: aritmetik.

ارثیه irsiyye: (Ar.) miras.

ارج erc: (Peh.) değer, fiyat, kıymet; mertebe, makam.

ارجاء ercâ: (Ar.) kıyılar, köşeler.

ارجاء ircâ: (Ar.) ircâ, işi geciktirme; ümitlendirmek.

ارجاع ircâ': (Ar.) ircâ, bir şeyi başka bir şeye döndürmek, havale etmek; havale.

ارجاع کردن ircâ kerden: müracaat etmek.

ارجاف ircâf: (Ar.) asılsız haber yaymak.

ارجان ercân: (bot.) merakeş zeytini.

ارجح erceh: (Ar.) tercihli, en üstün, en iyi, en güzel.

ارجل ercel: (Ar.) büyük ayaklı adam; kuvvetli adam; bir ayağı beyaz at; ahmak; daha güçlü.

ارجمند erc(u)mend: (peh.) değerli, kıymetli; makam sahibi, itibarlı; saygıdeğer; lâyık; zengin; ağırbaşlı; mesut; cömert; asil; akıllı.

ارجمندی بخشیدن ercmendi bahşiden: makam ve mevki vermek.

ارجنگ erceng: (bot.) cehrigillerden bir tür salkımlı ağaç.

ارجوانی ercevânî: erguvan rengi; bir tür yakut.

ارجوزه urcûze: mısraları kafiyeli, kısa şiir.

ارجوزه خواندن urcûze hânden: savaşta şiir okumak; kendi kendine övünmek.

ارحام erhâm: (Ar.) rahimler; akrabalar.

ارحام irhâm: (Ar.) şefkat göstermek.

ارسلان erselân: (T.) arslan; cesur insan; Türkçe özel isim.
ارسلان لی erselânlî: (T.) bir Türk sikkesi.
ارسنال ersenâl: (Fr.) süel fabrika, süel donatım ambarı.
ارسنیك arsenik: (Fr.) (kim.) arsenik.
ارسی orosî: Rus; bir tür ayakkabı; bir tür kapı.
ارسی دوز orosîdûz: ayakkabıcı.
ارش ereş: arşın; dirsekten parmak ucuna kadarki mesafeyi içine alan uzunluk birimi.
ارشاء irşâ: (Ar.) rüşvet vermek.
ارشاد irşâd: (Ar.) yol göstermek; doğru yolu göstermek; rehberlik.
ارشاد کردن irşâd kerden: doğru yolu göstermek, irşâd etmek.
ارشاد گرفتن irşâd giriften: doğru yolu istemek.
ارشد erşed: (Ar.) en olgun, en yüce.
ارشدیت erşediyyet: (Ar.) reşit olmak; (ask.) daha yüksek dereceli olmak.
ارشك ereşk: (Peh.) kıskançlık; haset.
ارصاد irsâd: (Ar.) bir şeye hazır olmak; tuzağa yatmak; kollamak; hazırlamak; gözlem yapmak; yola gözcü koymak.
ارض arz: (Ar.) yer, arz, ــ کرّه yer küre.
ارضاء irzâ: (Ar.) razı etme, hoşnut etme.
ارضاء کردن irzâ kerden: hoşnut etmek, razı etmek, ikna etmek.
ارضاع irzâ': (Ar.) süt vermek, emzirmek.
ارضه araza: (Ar.) demir pası; ağaç kurdu.
ارضی arzî: yerel.
ارضین سبع arazin-i seb': eski inanışa göre göğün yedi tabakası.
ارعاء ir'â': (Ar.) deveyi otlatmak; birinin sözüne kulak vermek; bağışlamak, affetmek; utanmak.
ارعاب ir'âb: (Ar.) korkutmak.
ارغ orğ: içi acılaşmış badem, ceviz gibi kuruyemiş; küf.
ارغاب ergâb: ırmak.
ارغام ergâm: (Ar.) yere atmak, burnunu sürtmek; zelil olmak.

ارزاق erzâk: (Ar.) yiyecekler, azıklar; asker tayını.
ارزان erzân: değerli; ucuz; lâyık; düşkün.
ارزان شدن erzân şoden: ucuzlamak.
ارزان کردن erzân kerden: ucuzlatmak.
ارزانی erzânî: ucuzluk; lâyık; derviş, yoksul; sâlih; kolaylık; bolluk; izin.
ارزانی دادن erzânî dâden: bağışlamak.
ارزانی داشتن erzânî dâşten: bağışlamak, affetmek, lâyık görmek.
ارزانیدن erzânîden: ucuza almak.
ارزانی فرمودن erzânî fermûden: bağışlamak.
ارزش erziş: değer, fiyat; lâyık olma; senede yazılmış olan para.
ارزمند erzmend: değerli; lâyık; aziz.
ارزن erzen: (Peh.) (bot.) darı, kuş yemi.
ارزنده erzende: değerli, kıymetli.
ارزن زار erzenzâr: darı tarlası.
ارزیاب erzyâb: değerbiçen memur, muhammin, eksper.
ارزیابی erzyâbi: değer biçme.
ارزیابی کردن erzyâbi kerden: değer biçmek; değerlendirmek.
ارزیافت erzyâft: biçilmiş değer.
ارزیدن erzîden: kıymeti olmak, fiyatı biçilmek; lâyık olmak.
ارزیز erzîz: (kim.) kalay.
ارزیزگر erzîzger: kalaycı.
ارژن erjen: (bot.) acı badem ağacı.
ارژنگ erjeng: Mani'nin kitabı.
ارس ers: (Peh.) gözyaşı.
ارس ors: (bot.) dağ selvisi.
ارس oros: Rus.
ارسال irsâl: (Ar.) göndermek; haber göndermek; birini haberci yapmak; bırakmak; ــ مثل atasözü söylemek.
ارسال داشتن irsâl dâşten: göndermek, yollamak.
ارسال کردن irsâl kerden: göndermek, yollamak.
ارسال نمودن irsâl numûden: göndermek, yollamak.

ارملermel: (Ar.) dul erkek; bekâr erkek; muhtaç.
ارمنی ermenî: Ermeni.
ارمود ermûd: armut.
ارموی urmevî: Urmiye'li.
ارنب erneb: (Ar.) tavşan; ـ بحری mürekkep balığı; ـ رومی domuz yavrusu.
ارنی ترنك ornitorenk: (zool.) ornitorenk.
ارواح ervâh: (Ar.) ruhlar; به ـ پدرم babamın ruhu için (yemin); ـ عالم âhiret,öteki dünya.
اروپا orupâ: Avrupa.
اروپایی orupâyî: Avrupâî; Avrupalı.
اروپایی مآب orupâi-meâb: Avrupa hayranı, batı taklitçisi.
اروس erûs: mal.
اروس urûs: Rus.
اروق erûk: (T.) aile, sülâle.
اروك erûk: (T.) erik.
ارومچك orumçek: (T.) örümcek.
ارومه orûme: (Ar.) ağaç kökü; asıl, temel; nesil.
ارومی urûmî: Urmiye'li.
اروه orve: (Fr.) (zool.) kahverengi kör yılan.
اروند ervend: (Peh.) görkem; arzu, hasret; hile; sihir, büyü.
اره erre, ere: testere.
ارهابlirhâb: (Ar.) korkutmak.
اره چاق کن erre-çâk-kun: testere bileyicisi.
اره زبان erre-zebân: uzun dilli; iftiracı.
اره کش erre-keş: biçici.
اره ماهی erre-mâhi: (zool.) testere balığı.
ارياح eryâh: (Ar.) rüzgarlar.
اریب erîb: (Ar.) akıllı; bilgin.
اریب urîb: eğri; eğrilik.
اریحیت eryehiyyet: (Ar.) iyi huy; sevinç; bağış.
اریستوکرات eristokrât: (Fr.) aristokrat.
اریستوکراسی erîstokrâsî: (Fr.) aristokrasi.
اریش erîş: zeki, akıllı, zeyrek.
اریکه erike: (Ar.) taht; sedir.

ارغ زدن org zeden: küflenmek.
ارغشتك arguştek: bir kız oyunu.
ارغند ergend: (Peh.) öfkeli.
ارغنده ergende: öfkeli.
ارغنده گردیدن ergende gerdîden: öfkelenmek.
ارغنون ergânun: (müz.) org, erganun.
ارغوان ergevân: erguvan; mor.
ارغوانی ergevânî: mor, erguvan rengi.
ارفاق irfâk: (Ar.) yardım etme; müsamaha.
ارفع erfe': (Ar.) daha yüksek; daha kıymetli; daha şerefli.
ارق arak: (Ar.) daha ince, daha şeffaf.
ارقام erkâm: (Ar.) rakamlar, sayılar; yazılar; ـ هندی Farsçada kullanılan rakamlar.
ارقان erkân: (bot.) kına, kına ağacı.
ارقش arkaş: (Ar.) siyah ve beyaz benekli.
ارقم erkam: (Ar.) siyah beyaz yılan.
ارکاك erkâk: (Ar.) ince ve hafif yağmur.
ارکان erkân: (Ar.) sütunlar, temeller; unsurlar; erkân, hükümet ileri gelenleri; ـ حربerkâni harp, genelkurmay
ارکانی erkânî: dünya ehli; olgunlaşmamış kimse.
ارکستر orkestr: (Fr.) (müz.) orkestra; ـ سنفنیك senfoni orkestrası.
ارگ erg: (Peh.) büyük kale içindeki küçük kale; bakanlıklar.
ارگ org: (Fr.) (müz.) org.
ارگان orgân: (Fr.) organ, uzuv.
ارگانوم orgânum: (Lat.) org.
ارگبد ergbed: (Peh.) kale komutanı.
ارگانیسم orgânism: (Fr.) organizma.
ارمان ermân: arzu, emel; sıkıntı; pişmanlık.
ارمد ermed: (Ar.) kül rengi; toprak rengi; gözü ağrıyan.
ارمغان ermeğân: (T.) armağan, hediye.
ارمغانی ermeğânî: hediyelik.
ارمك ormek: (T.) pamuklu kumaş; yün şapka; kül rengi pamuk giysi.
ارمگان irmegân: terbiye edici, eğitici; saadet.

ازبر دانستن ezber dânisten: ezbere bilmek.
ازبر کردن ezber kerden: ezberlemek.
ازبرم ezberm: ezbere.
ازبك ozbek: Özbek; (hlk.) bir küfür, çirkin, kılıksız.
از بن دندان ez bon-i dendân: hay hay, seve seve, isteyerek, içtenlikle.
از بنه ez-bone: aslen.
از بهر ez behr-i: için.
از بیخ بر کندن ez bîh ber kenden: kökünden kazımak.
از پا افتاده ez pâ uftâde: yorgun düşmüş.
از پای در آمدن ez pây der âmeden: yürüyemez hale gelmek; yenilmek.
از پای در آوردن ez pây der âverden: yenmek; öldürmek, ortadan kaldırmak.
از پس ez pes: sonradan; ondan sonra; ــ کسی بر آمدن biriyle mücadele etmeye gücü yetmek.
از پس در آمدن ez pes der âmeden: peşinden gelmek.
از پی ez pey-i: ardından, peşinden.
از پی ez pey-i: için.
ازت azot: (Fr.) (kim.) azot, nitrojen.
ازتات azotât: (Fr.) (kim.) azotat.
از جانب ez cânib-i: hakkında; tarafından
از جان گذشتگی ez cân guzeştegî: fedakârlık.
از جان گذشته ez cân guzeşte: fedakâr.
از جای بردن ez cây burden: sinirlendirmek.
از چه ez çi: niçin.
از خود بیخود شدن ez hud bîhud şuden: doğal halini yitirmek, bayılmak.
از خود راضی ez hudrâzî: kendini beğenmiş.
از خود رفتن ez hud reften: bayılmak.
از خود گذشتگی ez hud guzeştegî: fedakârlık.
از خود گذشتن ez hud guzeşten: fedakârlık yapmak.
از خویش رفتن ez hîş reften: bayılmak.

اریگاتور erîgâtor: (Fr.) sulama aleti; bahçe sulama tulumbası.
از ez: (gr.) -den, -dan eki.
ازاء izâ': (Ar.) karşılık; karşı karşıya; ــ در yerine.
ازاحت izâhet: (Ar.) uzaklaştırmak; ortadan kaldırmak; uzaklaşmak.
ازار izâr: don; pantolon; mendil.
ازار بستن izâr besten: pantalon giymek; süslenmek.
ازار بند izâr-bend: para kesesi; don bağı.
ازالت izâlet: (Ar.) yok etmek; uzaklaştırmak; sürmek.
ازاله شدن izâle şuden: yok olmak, ortadan kalkmak.
ازاله کردن izâle kerden: yok etmek; sürmek, kovmak.
از آن پس ez ân pes: ondan sonra.
از آنجا ez ânâ: oradan; o sebeple.
از آنچه ez ânçi: o sebeple; o şeyden.
از آن رو ez ân rû: o sebeple; o taraftan.
از آن که ez ân ki: ondan dolayı ki.
از اصل ez asl: aslen, aslında.
از ایرا ez-irâ: (Peh.) zira, bunun için, bu sebeple.
از ایراك ez-irâk: (Peh.) çünkü.
از این پس ez în pes: bundan sonra.
از اینجا ez incâ: buradan; bu sebeple.
از اینجهت ez în cihet: bu sebeple.
از این رو ez în rû: bu yüzden.
از این سان ez insân: böylesine, bu kabilden.
از این سو ez în sû: bu taraftan.
از این قبل ez în kıbel: bu yüzden.
از این قبیل ez în kabil: bu kabilden, bu denli.
از این قرار ez-in karâr: bu kabilden, böylesine.
از این گونه ez în gûne: bu kabilden.
ازبر ezber: ezber.
از برای ez bera'y-i: için.
ازبر داشتن ezber dâşten: ezberde tutmak.

ازلز لحاظ lihâz-ı: yönünden, sebebiyle, bakımından.

ازلی ezelî: (Ar.) ezelî; başı sonu olmayan; Tanrı'nın bir sıfatı.

ازم uzum: (T.) üzüm.

ازما بهتران ez mâ bihterân: periler, cinler, iyi saatte olsanlar.

ازمان ezmân: (Ar.) zamanlar; اربعه ـ dört mevsim.

ازمردم گریزان ezmerdum gurizân: münzevi.

ازمنه ezmine: (Ar.) zamanlar.

ازمیان بر داشتن ez miyan ber dâşten: ortadan kaldırmak, yok etmek.

ازن ozon: (Fr.) (kim.) ozon.

ازناگاه ez nâgâh: ansızın.

ازناور ez- naver: kabile büyüğü; cesur, pehlivan.

ازنظر ez nazar-ı: yönünden, yüzünden.

ازنگو uz engû: (T.) mahmuz.

ازواج ezvac: (Ar) eşler.

ازوچز کردن izzuçiz kerden: yalvarıp yakarmak.

ازهار ezhar: (Ar.) çiçekler.

ازهاق ezhâk: (Ar) yok etmek, helâk etmek.

ازهد ezhed: (Ar.) en dindar, en zâhid.

ازهر ezher: (Ar.) çok aydın; parlak.

ازهم پاشیدن ez hem pâşîden : dağılmak; çözülmek; gevşemek.

ازهم جدا کردن ez hem cudâ kerden: fark koymak.

ازهم گذشتن ez hem guzeşten: karşılıklı gevşemek;ayrılmak; ölmek.

ازیز ezîz: (Ar.) soğumak; kaynamak; kaynama sesi; gök gürültüsü.

اژدر ejder: ejderha, efsanevi yılan; (ask.) torpil.

اژدر افکن ejder efken: (ask.) torpido gemisi.

اژدرها ejderhâ: ejderha.

اژدها ejderhâ: büyük yılan; ejderha.

اژدهاخو ejdehâhû : kötü huylu.

اژنگ ejeng: alın ve yüzdeki kırışıklık.

ازدحام izdihâm: (Ar.) kalabalık, izdiham.

از در ez der-i: lâyık.

از دست بردن ez dest burden: bayıltmak.

از دست بر گرفتن ez dest ber giriften: yok etmek.

از دست بیرون بردن ez dest bîrun burden: bayıltmak; muztarip ve kararsız yapmak.

از دست دادن ez dest dâden: yitirmek, kaybetmek.

از دست رفتن ez dest reften: kaybolmak; bayılmak; öfkeli olmak.

از دست رفته ez dest refte: kaybolmuş; ölmüş; âşık, tutkun.

ازدو ozdo: zamk; küspe.

ازدواج izdivâc: evlenme, izdivaç; ـ کردن evlenmek.

ازدیاد izdiyâd: (Ar.) arttırmak; artmak;ـ نفوس، جمعیت nüfus artışı.

ازدیگر سو ez dîğer sû: öte yandan.

از راه افتادن ez râh uftâden: yolunu sapıtmak.

ازرق ezrek: (Ar.) mavi; mor; gök yüzü; (mec.) dünya; ـ چرخ gökyüzü;ـ خرقه‌ء sûfi giysisi; ـ گل (bot.) nilüfer.

ازرق پوش ezrek-pûş: (mec.) sûfi.

از سر ez ser: baştan; yeniden;ـ آغاز کردن baştan başlamak; ـ باز کردن defetmek; ـ گرفتن yeniden başlamak; ـ نهادن unutmak.

از سر تاپا ez sertâ pâ: baştan başa; baştan sonuna kadar.

از سر نو ez ser-i nov: yeniden, tekrar.

ازش ez-eş: ondan.

ازعاج iz'âc: (Ar.) rahatsız etme.

از قبل ez kıbel-i: tarafından.

از قضا ez-kezâ: tesadüfen.

ازکیاء ezkiyâ: (Ar.) zekiler; temiz kişiler.

ازگیل ezgil: (bot.) muşmula.

ازل ezel: (Ar.) ezel; başlangıcı olmayan; cılız.

ازلال izlâl: (Ar.) birini günaha sokmak; yoldan saptırmak.

اسب سوارesb-sevâr: binici, jokey.
اسب سواری esb-sevârî: binicilik, jokeylik.
اسبق esbek: (Ar.) daha önceki; en önde giden.
اسبوع usbû: (Ar.) hafta; yedi defa.
اسپ esp: at; satranç taşlarından biri.
اسپاگتی ispâgetti: (İng.) spagetti.
اسپاه ispâh: ordu.
اسپرانتو ispiranto: esperanto dili.
اسپرز izpórz: dalak.
اسپرك isperek: (bot.) Rezeda çiçeği.
اسپر ماهی isper-mâhî: kedibalığı.
اسپ ریس esp-rîs: hipodrom.
اسپری شدن isperî şuden: sona ermek, tamamlanmak.
اسپری کردن isperî kerden: sona erdirmek.
اسپکتر سکپ ispektroskop: (Fr.) spektroskop.
اسپناج ispenâc: (bot,) ıspanak.
اسپند ispend: (bot)üzerlik.
اسپندان ispendân : hardal.
اسپهبد ispehbud: (ask.) korgeneral.
اسپهان ispehân: bir mûsiki makamı.
اسپیده ispîde: yumurta akı; beyaz leke; tan ağartısı; pudra.
است est:-dir,-dur(ek); kemik; çekirdek.
استا ustâ: usta; maharetli.
استاخ ustâh: cesur, pervasız; edepsiz.
استاد ustâd: üstad, usta; profesör; rehber; ağa; (hlk.) berber.
استاد شدن ustâd şuden: mahir olmak; usta olmak.
استادکار ustâdkâr: ustabaşı.
استادی ustâdî: öğretmenlik; ustalık; maharet; hile; zekilik
استادیوم istâdiyom: (İng.) stadyum.
استار estâr: (Ar.) örtüler, perdeler.
استار istâr: dört.
استارت istârt: (İng.) start, çıkış; marş (otomobil).
استارتر istârter: (İng.) motor marşı.

اژیر ejîr: akıllı, zeki, bigili.
اس oss: (Ar.) temel, esas.
اسائه isâ'e (Ar.) kötülük yapma, kötülük; edepsizlik yapmak.
اسابیع esâbi : (Ar.) haftalar; yediler.
اساتید esâtîd: (Ar.) üstatlar, hocalar; profesörler.
اسارت esâret: (Ar) esir alma; esirlik; به ــ افتادن esir olmak; به ــ بردن esir etmek; بقید ــ در آوردن esir almak.
اساس esâs: (Ar.) temel; esas.
اساس افکندن esâs efkenden: temel atmak.
اساس نامه esâs- nâme: tüzük, nizâmnâme.
اساطیر esâtir: (Ar.) mitoloji, efsaneler.
اساطیری esâtîrî: mitolojik.
اسافل esâfil: (Ar.) düşük kimseler.
اساقفه esâkife: (Ar.) piskoposlar.
اسالیب esâlîb: (Ar.) üslûplar.
اسامی esâmî (Ar.) isimler; adlar.
اسانس esans: (Fr.) esans.
اسانید esânîd: (Ar.) isnatlar
اسب esb: (Peh.) at; satranç taşlarından biri; (zool.) su aygırı.
اسباب esbâb: (Ar.) sebepler; mallar; eşya.
اسباب بازی esbâb-bâzî: oyuncak.
اسباب بر ساختن esbâb ber sâhten: sebepleri hazırlamak.
اسباب چینی کردن esbâb-çini kerden: fesat çıkarmak; suikast hazırlığı yapmak, entrika çevirmek.
اسباب کشی esbâb-keşî: ev taşıma.
اسباب کشی کردن esbâb-keşî kerden: ev taşımak, taşınmak.
اسبال isbâl: (Ar.) sağanak yağmur; akıtmak.
اسباناخ ısbânâh: ıspanak.
اسب آموز esb-âmûz: seyis.
اسب انگیز esb- engiz: mahmuz.
اسب بخار esb-i buhâr: beygir gücü.
اسب تاختن esb tâhten: at koşturmak.
اسب دوانی esb devânî: at yarışı.

استاره istâre : yıldız; setâr; saz, cibinlik.
استاژ istâj: (Fr.) staj.
استافیل istâfîl: (yun.) üzüm.
استامبولی istâmbûlî: İstanbullu; istanbul malı; Türkiye Türkçesi; pirinç ve domatesten yapılan pilav.
استامپ istâmp: (Fr,) stampa; mühür.
استان ustân: vilâyet, il; eyâlet.
استاندار ustândâr: vâlî, eyalet başkanı.
استانه estâne: uyku yeri, yatak odası, yatakhane.
استبانه istibâne: (Ar.) ortaya çıkmak; zuhûr ; tanımak, bilmek.
استبداد istibdâd: (Ar.) istibdat; başına buyruk yönetim.
استبدال istibdâl:(Ar) bir şeyi değiştirmek, bedel tutmak.
استبراء istibrâ: (Ar) paklanmak, beraat istemek.
استبرق istebrek: ipek, sırmalı kadife.
استبشار istibşar: (Ar) sevinmek.
استبصار istibsâr: (Ar.) görmek istemek; görür olmak; basiretli olma.
استبعاد istib'âd: (Ar) uzak saymak.
استبقاء istibkâ: (Ar.) yerinde bırakmak; birşeyin geri kalanını istemek.
استتار istitâr: (Ar.) örtüme, gizlenme; (ask.) kamuflaj.
استتمام istitmâm: (Ar) sona erdirmek.
استثقال istiskâl: ağır saymak; değerli tutmak.
استثمار istismâr: (Ar.) meyva toplamak; sonuç istemek; sömürmek; sömürü.
استثناء istisnâ: (Ar.) istisnâ; ayırmak; çıkarmak.
استجابت isticâbet: (Ar) kabul etme, cevap vermek.
استجابت کردن isticâbet kerden: kabul etmek, cevap vermek.
استجاره isticâre: (Ar.) kiralama; sığınma.
استجازه isticâze: (Ar.) izin isteme.
استجلاب isticlab: (Ar.) celbetme.
استجهال istichâl: (Ar.) cahil sayma.

استحاله istihâle: (Ar.) değişmek; imkânsız saymak.
استحباب istihbâb: (Ar.) iyi sayma; sevme.
استحصال istihsâl: (Ar.) üretim, istihsal.
استحضار istihzâr: (Ar.) huzura çağırmak; hatırlamak; haber, bilgi.
استحفاظ istihfâz: (Ar.) korunma istemek; korunmak; ezberlemek.
استحقار istihkâr: (Ar.) hakir görme.
استحقاق istihkâk: (Ar.) hak etme, istihkak.
استحکام istihkâm: (Ar.) sağlamlık, sağlam olmak.
استحکامات istihkâmât: (Ar.) sağlamlıklar; (ask.) istihkâmlar, askeri tesisler.
استحلال istihlâl: (Ar.) helal saymak.
استحمام istihmâm: (Ar.) banyo yapmak, yıkanmak.
استحیاء istihyâ: (Ar.) utanmak; canlı bırakmak.
استخاره istiḫâre: (Ar.) iyilik istemek; iyi fal tutmak; kitap veya tesbihle fala bakmak.
استخبار istiḫbâr: (Ar.) haber alma .
استخبارات istiḫbârât: (Ar.) (ask)haber alma.
استخدام istiḫdâm: (Ar.) hizmete alma, istihdam.
استخر isteḫr:havuz; yüzme havuzu.
استخراج istiḫrâc : (Ar.) çıkarmak; yerden maden veya petrol çıkarmak;bir konuyu düşünerek anlamak.
استخفاء istiḫfâ: (Ar.) gizlenmek; gizli tutmak.
استخفاف istiḫfâf: (Ar.) hafife almak, önemsememe.
استخلاص istiḫlâs: (Ar.) kurtarmak; kurtulmak istemek; tasarruf.
استخوان ustuḫân (Peh.)kemik; ــ خرما hurma çekirdeği, ــ ترکاندن boy atmak, uzamak, ــ خرد کردن bir işte çok sıkıntı çekmek; ــ در گلو گرفتن meşakkat çekmek;ــ لای زخم گذاشتن işi yarım

استشراق istişrâk: (Ar.) oryantalizm.
استشفاء istişfâ: (Ar.) şifa dilemek.
استشفاع istişfâ: (Ar.) şefaat dilemek.
استشمام istişmâm: (Ar.) koku almak, koklamak.
استشهاد istişhâd: (Ar.) şahitlik istemek; kanıt getirmek; şahit istemek; şehadetname.
استصباح istisbâh: (Ar.) aydınlatmak; lamba yakmak.
استصحاب istishâb: (Ar.) dostluk istemek; eskisine göre hüküm vermek.
استصلاح istislâh: (Ar.) iyilik yapmak istemek; iyi olmak.
استصواب istisvâb: (Ar.) doğru yolu aramak; doğru görmek.
استضعاف istiz'âf: (Ar.) zayıf saymak.
استطاعت istitâ'et: (Ar.) güçlü olmak; kudret; muhtaç olmama.
استطاله istitâle : (Ar.) uzamak; kibirlenmek.
استطراد istitrâd: (Ar.) düşmandan kaçmak; konudan uzaklaşmak; sözlerin ardarda gelmesi.
استطراد کردن istitrâd kerden: konudan uzaklaşmak.
استطلاع istitlâ: (Ar.) bilgi istemek; sormak.
استطلاق istitrâk: (Ar.) kurtuluş istemek; ishal olmak.
استظهار istizhâr: (Ar.) sığınmak; sığınma istemek; dost olmak.
استعاذه isti'âze: (Ar.) sığınma istemek; sığınmak.
استعاره isti'âre: (Ar.) ödünç isteme, ödünç alma; (ed) istiâre
استعانت isti'ânet: (Ar.) yardım dilemek.
استعباد isti'bâd: (Ar.) köle almak.
استعجاب isti'câb:şaşmak, acayip görmek ; hayret.
استعجال isti'câl: (Ar.) acele etmek; acele ettirmek.
استعجام isti'câm: (Ar.) örtülü olmak; söz bırakmak.
استخوان بندی ustuḫan-bendî: iskelet .
استخوان خوار ustuḫan-hâr:humâ kuşu.
استخوان دار ustuḫân-dâr: kemikli; asil, itibarlı, babayiğit.
استخوان کاری ustuḫân-kârî kakma işi.
استدامه istidâme: (Ar.) borç istemek.
استدراك istidrâk: (Ar.) anlamak; telafi etmek.
استدعاء istid'â: (Ar.) istemek, dilemek; dilek.
استدلال istidlal: (Ar.) delil istemek; kanıt getirmek.
استدن isteden: almak; fethetmek.
استراحت istirâhet: (Ar.) dinlenmek; istirahat
استراق istirâk: (Ar.) çalmak;gizli gizli dinlemek, ــ سمع kulak misafiri olmak.
استرجاع istircâ: (Ar.) geri dönmek; verilen bir şeyi geri istemek.
استرحام istirhâm: (Ar.) merhamet dilemek.
استرداد istirdâd: (Ar.) geri almak; bir ülkenin başka bir ülkeye sığınan suçlusunu geri istemesi.
استردن usturden: traş etmek; temizlemek; yok etmek.
استرشاد istirşâd: (Ar.) irşad istemek.
استرضاء istirzâ: (Ar.) gönül almak; hoşnutluk.
استرعاب istir'âb: (Ar.) korkutmak; korku yaratmak.
استرلاب usturlâb: usturlap.
استرواح istirvâh: (Ar.) huzur aramak; huzur bulmak; kokmak.
استره usture : ustura.
استره لیسیدن usture lisiden: yiğitlik göstermek.
استسعاد istis'âd: (Ar.) mutluluk dilemek; talihli olmak.
استسقاء istiskâ : (Ar.) yağmur istemek; (tıb.) siroz hastalığı.
استشاره istişâre: (Ar.) danışmak; danışma.

استفتاح istiftâh: (Ar.) zafer dilemek, dostluk istemek; bir işin güçlüğünün ortadan kalkmasını istemek.

استفراد istifrâd: (Ar.) işi tek başına yapmak; bir şeyle yalnız kalmak; yalnızlık istemek.

استفراغ istifrâğ: (Ar.) kusmak; ferâgat istemek.

استفراغ کردن istifrâğ kerden: kusmak.

استفسار istifsâr: (Ar.) açıklama istemek; sormak; soru.

استفسار کردن istifsâr kerden: sormak; yorum istemek; aramak.

استفهام istifhâm : (Ar.) sormak; anlamak istemek, ـ علامت soru işareti.

استقاء istikâ : (Ar.) su istemek; kuyudan su çekmek.

استقامت istikâmet; : (Ar.) doğru olmak; doğruluk; sebat; yön.

استقباح istikbâh: (Ar.) kötü saymak.

استقبال istikbâl: (Ar.) karşılamak; gelecek zaman; kıbleye yönelmek.

استقبال کردن istikbâl kerden: karşılamaya çıkmak: yönelmek, alâka göstermek.

استقراء istikra: (Ar.) araştırmak; araştırma; tümevarım.

استقراء کردن istikrâ kerden: araştırmak; tümevarım.

استقرار istikrâr: (Ar.) karar kılmak; huzur bulmak; sebat, sessizlik.

استقرار پیدا کردن istikrâr peydâ kerden: karar kılmak; sabit olmak.

استقرار دادن istikrâr dâden: sabitleştirmek.

استقرار گرفتن istikrâr giriften: karar kılmak; sakinleşmek.

استقرار یافتن istikrâr yâften: karar kılmak; sâkinleşmek.

استقراض istikrâz: (Ar.) boçlanmak; borçlanma.

استقراع istikrâ: kura çekmek.

استقصاء istiksâ : (Ar.) derin inceleme; sona ulaşmak; araştırma.

söylemekte güçsüz olmak, sözün kapalı olması.

استعداد isti'dâd : (Ar.) istidat; hazır olma; hazırlık yapma.

استعراب isti'rab: (Ar.) araplaşmak; küfür etmek.

استعصام isti'sâm : (Ar.) sığınmak; girişimde bulunmak.

استعفاء isti'fâ: (Ar.) istifa; bağışlanma istemek.

استعلاج isti'lâc: çare aramak; tedavi olmak istemek.

استعلام isti'lâm: (Ar.) bilgi istemek; haber almak.

استعمار isti'mâr: (Ar.) mamurluk istemek; sömürmek.

استعمار شدن isti'mar şuden: sömürülmek.

استعمارکردن isti'mâr kerden: sömürmek.

استعمال isti'mâl: (Ar.) kullanmak; ـ کردن kullanmak.

استغاثه istiğâse: (Ar.) yardım dilemek, inleme, yalvarma.

استغراب istiğrâb: (Ar.) garip ve acayip saymak.

استغراق istiğrâk: (Ar.) herşeyi kapsamak; batmak, boğulmak, bir işle çok meşgul olmak.

استغراق یافتن istiğrâk yâften: dalmak; batmak.

استغفار istiğfâr: (Ar.) af dilemek; tövbe etmek; istiğfâr.

استغناء istiğnâ : (Ar.) muhtaç olmama; bağımsız olmak, naz, ـ بخرج دادن kibirlenmek, muhtaç olmadığını göstermek,

استفاده istifâde: (Ar.) faydalanmak, istifade; ـ کردن faydalanmak.

استفاده جو istifâde-cû: çıkarcı, menfaatçi

استفاده چی istifâdeçî: çıkarcı.

استفاضه istifâze: (Ar.) feyiz almak, feyiz istemek.

فتاء ftâ: (Ar.) fetva istemek.

استقصاء کردن istiksâ kerden: geniş inceleme yapmak.
استقصاص istiksâs : (Ar.) birinden kısas almak istemek; söz rivayet etmek.
استقلال istiklâl: (Ar.) bağımsızlık; kaldırıp yükseltmek.
استقلال طلب istiklâl-taleb: özgürlükçü.
استکان istekân: çay bardağı.
استکانت istikânet: (Ar.) ağlayıp inlemek; acz göstermek.
استکبار istikbâr: (Ar.) kibirlenmek, gururlanmak; baş kaldırmak.
استکتاب istiktâb: (Ar.) Bir şeyin yazılmasını istemek; istinsah etmek.
استکراه istikrâh: (Ar.) tiksinmek, bir işi yapmaya zorlamak.
استکشاف istikşâf: (Ar.) araştırmak; açıklama istemek.
استکشاف کردن istikşâf kerden: araştırmak.
استلام istilâm: (Ar.) dokunmak; öpücük vermek; sulh yapmak.
استلزام istilzâm: (Ar.) yoldaş olmak; kulak vermek, zarûret.
استماع istimâ: (Ar.) duymak, kulak vermek.
استماع کردن istimâ kerden: dinlenmek.
استمالت istimalet: (Ar.) gönlünü almak; meyilli olmak.
استمالت دادن istimâlet dâden: gönlünü almak.
استمداد istimdâd: yardım isteme.
استمداد کردن istimdad kerden : yardım istemek , medet ummak.
استمرار istimrâr: (Ar.) birbiri ardına devam etmek; akmak, sürekli olmak; kuvvetli olmak; güçlülük .
استمراراً istimrâren: (Ar.) sürekli, ardı ardına.
استمرار دادن istimrâr dâden: devam etmek (veya ettirmek).
استمرار داشتن istimrâr dâşten: devamlı olmak.

استمراری istimrârî: süreklilik.
استمزاج istimzâc: (Ar.) hal hatır sormak; birinin düşüncesini öğrenmek.
استمزاج کردن istimzâc kerden: soru yöneltmek.
استمساك istimsâk : (Ar.) dokunmak.
استمساك کردن istimsâk kerden: bir şeye el atmak, dokunmak.
استملاك istimlâk : (Ar.) mülk etme; istimlak.
استملاك کردن istimlâk kerden: mülk edinmek.
استمناء istimnâ: (Ar.) mastürbasyon, بالید elle mastürbasyon.
استمهال istimhâl : (Ar.) süre istemek.
استمهال کردن istimhâl kerden: mühlet istemek.
استناد istinâd: (Ar.) dayanmak; sığınmak; senet tayin etmek.
استناد کردن istinâd kerden: dayanmak, yaslanmak; istinâd.
استناره istinâre: (Ar.) aydınlanmak.
استنباط istinbât: (Ar.) sonuç çıkarmak; کردن sonuç çıkarmak, hükme varmak.
استنبه istenbe : kötü, çirkin; kâbus, şeytan; cesur.
استنتاج istintâc: (Ar.) sonuç çıkarmak; sonuç istemek.
استنجاد istincâd: (Ar.) yardım istemek; kuvvetlenmek.
استنزال istinzâl: (Ar.) aşağı indirmek; dereceden düşmek.
استنساخ istinsâh : (Ar.) istinsah, kopye etmek; کردن istinsah etmek, kopye etmek.
استنشاق istinşâk: (Ar.) burnuna su çekmek; koklamak.
استنطاق istintâk : (Ar.) sorguya çekmek, soruşturmak.
استنطاق کردن istintâk kerden : soruşturmak.
استنکار istinkâr: (Ar.) inkâr etmek; tanımamak.

استنکاف istinkâf : (Ar.) çekinmek, ar duymak.
استنکاف کردن istinkâf kerden : çekinmek .
استواء istivâ: (Ar.) eşitlik; mutedil olma; خط ــ (coğ.) ekvator.
استوار ustuvâr:(Peh.) sağlam, dayanıklı; emin; (ask.)kıdemli başçavuş.
استوار دادن ustuvâr dâden: sağlamlaştırmak.
استوار داشتن ustuvâr dâşten: sağlamlaştırmak; inanmak; emin olmak.
استوار ساختن ustuvâr sâhten: sağlamlaştırmak;israr etmek.
استوار شدن ustuvâr şuden: sağlam olmak.
استوار کردن ustuvâr kerden: sağlamlaştırmak; doğrultmak; sıkıca bağlamak.
استوار نامه ustuvâr-name: itimatname.
استواری ustuvârî : sağlamlık; sebat; güvenlik; emanet; vesika; ihtiyat.
استواری کردن ustuvârî kerden: itimat etmek; araştırmak; tekid etmek.
استوان istivâr (Peh.) sağlam; güvenilir; mazbut.
استوانه ustuvâne: silindir.
استو شدن ustû şuden: itiraf etmek.
استوه ustûh: yorgun, âciz ; kederli.
استهزاء istihzâ: (Ar.) alay etme, istihzâ.
استهلاك istihlâk: (Ar.) yok etmek; tüketim; دین ــ borç ödeme.
استیجاب isticâb: (Ar.) lâyık olmak.
استیجار isticâr: (Ar.) kiralamak.
استیجاری istîcârî : kiralık.
استیحاش istîhâş : (Ar.) incinmek, gücenmek; ürkmek; korku.
استیذان istîzân : (Ar.) izin istemek.
استیصال istisâl : (Ar.) kökünden kazımak; çaresiz kalmak; çaresizlik.
استیضاح istizâ:(Ar.)açıklama istemek; d[illegible]ensoru.
[illegible]stî'âb : (Ar.) kapsamak; almak.

استیفاء istîfâ: (Ar.) tamamını istemek; istifa; vergilerin tasfiyesi.
استیفاظ istîkâz: (Ar.) uyanık olmak; akıllı olmak; teyakkuz.
استیلاء istîlâ: (Ar.) istilâ etmek, istila.
استیلاء پیدا کردن istilâ peydâ kerden: malik olmak; istila etmek.
استیلا یافتن istîlâ yâften: muzaffer olmak.
استیمان istimân : (Ar.) mamn dilemek; sığınmak.
استیناس istînâs : (Ar.) alışmak; sakinleşmek; vahşilikten çıkmak, ehlileşme.
استیناف istinâf: (Ar.) yeni baştan almak; istinaf.
استیهیدن istîhîden: çekişmek, kavga etmek.
اسحار eshâr: (Ar.) sabahlar.
اسخیاء esheyâ : (Ar.) cömertler.
اسد esed : (Ar.) arslan ;(kim.) altın; aslan burcu.
اسراء userâ :(Ar.) esirler.
اسرار esrar:(Ar.) sırlar; افشاء ــ sırları ifşâ etme.
اسرار آمیز esrar-âmîz: gizli şeyler; sır karışmış şey.
اسراع isrâ:(Ar.) koşmak; aceleyle koşmak.

اسراف isrâf:(Ar.)israf; ifrat.
اسراف کردن isrâf kerden: israf etmek.
اسرامیشی کردن esrâmîşî kerden: korumak, kollamak.
اسرع esre :(Ar.)en sûratli; en kısa zamanda.
اسری esrâ:(Ar.) esirler.
اسطبل ıstabl: tavla, ahır.
اسطرلاب usturlâb: usturlap.
اسطر لابگر usturlâbger: astronom; müneccim.
اسطقس ostokos: madde, ana madde; su, toprak, rüzgar ve ateşten oluşan dört unsur.
اسطو خدوس ostoho dos:(bot.) lavanta çiçeği.

اسطوره ustûre: efsane, kıssa.
اسعاد is'âd: talihli kılmak; yardım etmek; yardım.
اسعار is'ar :(Ar.) döviz, narh.
اسعاف is'âf :(Ar.) yerine getirmek; kolaylık göstermek.
اسعد es'ad:(Ar.) çok talihli, ـ ایّام günlerin en iyisi.
اسف esef :(Ar.) üzülmek; yazıklar olsun; öfkelenmek.
اسفار esfâr :(Ar.) büyük kitaplar ; yolculuklar.
اسفار کردن isfâr kerden: beyan etmek.
اسف انگیز esef- engiz: üzüntü verici.
اسف خوردن esef hurden: üzülmek.
اسفرزه isferze :(bot.) sinirotu.
اسفست isfest: (bot.) yonca.
اسفل esfel:(Ar.) en aşağı; dip.
اسفناج isfenâc:(bot.) ıspanak.
اسفناخ isfenâh:(bot) ıspanak.
اسفنج isfenc:(zool.) sünger.
اسفنجی isfencî: sünger gibi, süngerimsi.
اسفند isfend: İran takviminin 12. ayı (şubat-mart); her şemsî ayın beşinci günü; (bot.) üzerlik otu.
اسفیدباج isfîdbâc: bir tür çorba.
اسقاط eskât:(Ar.) kötü mallar.
اسقاط iskât:(Ar.) atmak; düşürmek; bozuk ve eski şeyler; çocuk düşürmek.
اسقام eskâm:(Ar.) hastalıklar.
اسقام iskâm:(Ar.) hasta etme.
اسقف oskof: piskopos.
اسکات iskât:(Ar.) susturmak.
اسکاف iskâf:(Ar.) ayakkabıcı.
اسکان iskân:(Ar.) yerleştirme; iskân.
اسکره uskure: topraktan yapılmış çanak; su bardağı.
اسکلت iskelet:(Fr.) iskelet.
اسکله iskele: iskele; liman.
اسکناس iskinâs: banknot, kağıt para.
اسکندر iskender:(bot.) sarmısak.
اسکنه iskine: çelik kalem; çelik kama.
اسکی iskî (Fr.) kayak sporu.

اسکیزه liskîze: çiftelemek; tepinmek.
اسلاف eslaf:(Ar.) geçmişler, selefler.
اسلام islâm :(Ar.) islam;itaat etme.
اسلامبولی islambûlî: İstanbullu.
اسلامبولی پلو islâmbûlî polo: domates ve etli bir tür pilav, istanbul pilavı.
اسلامیت islâmiyet: islamiyet, müslümanlık.
اسلحه esliha: (Ar.) (ask.) silahlar.
اسلحه خانه eslihahâne:(ask.) silah deposu.
اسلحه دار(ask.) silah deposunda çalışan.
اسلوب üslub: (Ar.) üslup, tarz.
اسم ism:(Ar.)isim, ad; şöhret;ـ جنس cins isim; ـ خاص özel isim, ـ شب parola.
اسمار esmâr:(Ar.) efsâneler, hikâyeler.
اسماع esmâ:(Ar.) kulaklar.
اسمر esmer:(Ar.)esmer; buğday tenli.
اسم نویسی ism-nevisi: kayıt olma; kayıt .
اسناد esnâd:(Ar.) senetler; ـ تجارتی ticarî senetler;ـ ثبت احوال kütük defterleri.
اسناد isnâd:(Ar.) isnâd etmek; suçlamak.
اسناد دادن isnâd dâden: isnad etmek.
اسناد کردن isnâd kerden: isnâd etmek.
اسنه esinne:(Ar.) dişler; mızrak uçları.
اسوار esvâr:(Ar.)surlar, kaleler.
اسواران esvârân: süvariler; (ask.) süvari takımı.
اسواق esvâk: (Ar.) pazarlar.
اسوء esve' :(Ar.)daha kötü, در ـ احوال en kötü durumda.
اسود esved:(Ar.) siyah; (zool.) büyük kara yılan.
اسهاب ishâb: (Ar.)haddini aşmak; çok konuşmak, gevezelik.
اسهال ishâl:(Ar.)ishal ; ـ خونی kanlı ishal.
اسهام eshâm:(Ar.) hisseler, paylar.
اسهل eshel:(Ar.) en kolay.
اسیاف esyâf:(Ar.) kılıçlar.
اسید esîd:(Fr.) asit.
اسیر esîr:(Ar.) esir; köle.
اسیر شدن esîr şuden: esir olmak.

اشترغاز uşturgâz:(bot.) deve dekeni.
اشترگاو uşturgâv:(zool.) zürafa .
اشترگاو پلنگ uşturgâvpeleng:(zool.) zürafa.
اشتر گربه uştur gurbe: (kin.) münasebetsiz şeyler.
اشترلك uşturlek: deve kuşu.
اشتره uşture:(bot.) deve dikeni.
اشتعال iştiâl:(Ar.) yanmak, parlamak(alev)
اشتغال iştigâl:(Ar.) bir şeyle meşgul olmak; uğraş; meşguliye; داشتن ــ meşgul olmak, çalışmak.
اشتقاق iştikâk:(Ar.) yarılmak; sözün türemesi; یافتن ــ türemek.
اشتك iştek: kundak.
اشتکاء iştikâ:(Ar.) şikayet etmek; şikayet.
اشتلم uştulum: zorla bir şey almak; sertlik, haşinlik .
اشتلم کردن uştulum kerden: zorla bir şey almak; pehlivanlıktan dem vurmak; haşinlik yapmak; zulüm yapm ak.
اشتمال iştimâl:(Ar.) kapsamak; ihata .
اشتوره uştûre: (bot.) deve dikeni .
اشتهاء iştihâ:(Ar.) arzu etmek; iştahlı olmak; iştah; istek.
اشتهار iştihâr-taleb: ün meraklısı.
اشتهار داشتن iştihâr dâşten: ünlü olmak; tanınmak.
اشتهار طلب iştihar-taleb: şöhret peşında koşan .
اشتهار یافتن iştihâr yâften: şöhret yapmak.
اشتیاق iştiyâk:(Ar.) istekli olmak; istekli-lik; şevk.
اشتیاق داشتن iştiyâk dâşten: bir şeye istekli olmak.
اشجار eşcâr:(Ar.)ağaçlar.
اشجع eşce:(Ar.) en cesur.
اشخاص eşhâs:(Ar.)kimseler; bedenler; en sağlam.
اشد eşed (d): (Ar.)en sert, en şiddetli.
اشر eşerr:(Ar.)en kötü.
اشرار eşrâr:(Ar.)kötüler.

اسیر کردن esîr kerden: esir almak.
اسیر گرفتن esîr giriften: esir almak.
اسیری esîrî: esirlik.
اش eş:(peh.) bitişik zamir.
اشارات işârât:(Ar.) işaretler.
اشارت işâret:(Ar.) işaret; ferman; izin; rumuz; görüş; öğüt.
اشارت کردن işaret kerden: işaret etmek; ferman vermek; açıklamak;öğüt vermek; değinmek.
اشاره شدن işâre şuden: işaret edilmek; ferman çıkmak .
اشاعت işâ'et:(Ar.) ortaya çıkarma, afişe etmek, dağıtmak.
اشباح eşbâh:(Ar.)bedenler; gölgeler; uzaktan görülen karaltılar.
اشباع işbâ:(Ar.) doyurmak; çok dolu; (tıp.) vücudun ilâca dayanma gücü.
اشباه işbâh:(Ar.) benzemek.
اشبل uşbul: havyar .
اشپوختن işpûhten: saçmak, dağıtmak .
اشتابیدن bk. شتافتن .
اشتاد eştâd:(Peh.) bir melek adı.
اشتباك iştibak:(Ar.)birbirine karışmak; birbirine bağlanmak .
اشتباه iştibâh:(Ar.) gizli kalmak; benzemek; yanılmak; yanılgı, کردن ــ yanılmak;ــ گرفتن yanlış numara çevirmek; yanılmak; benzetmek.
اشتداد iştidad:(Ar.)sert olmak; sertlik; güçlülük .
اشتراء iştirâ:(Ar.) satın almak; satmak.
اشترابه uşturâbe: deve yününden yapılan bir tür giysi.
اشتراط iştirât:(Ar.) anlaşma yapmak .
اشتراك iştirak:(Ar.) katılma, ortak olma; ortaklık.
اشتربان uşturbân: deveci.
اشترخار uşturhâr:(Ar.) deve dikeni.
اشترخوار uşturhâr :(zool.) boa yılanı.
اشترخوی uşturhûy: kinci; sabırlı; kanaatkâr.
اشتر دل uşturdil: kinci; korkak.

اشراط eşrât:(Ar.) alâmetler.
اشراف eşrâf:(Ar.)ileri gelen, eşraf; اعیان و ـ asiller, ileri gelenler.
اشراف işrâf:(Ar.) bilgi sahibi olmak; yükselmek; görünmek.
اشراق işrâk:(Ar.)parlamak; aydınlatmak; parlama.
اشراك eşrâk:(Ar.) ortaklar.
اشراك işrâk:(Ar.) ortak yapmak; Allah'a şirk koşmak.
اشربه eşribe:(Ar.)içkiler; içilecek şeyler.
اشرس eşres:(Ar.) kötü huylu; cesur.
اشرف eşref:(Ar.)en yüce, en değerli, insan
اشرفی eşrefî: eskiden İranda kullanılan bir para .
اشعار eş'âr:(Ar.) şiirler; saçlar.
اشعار iş'âr:(Ar.)haber vermek; öğretmek.
اشعار داشتن iş'âr dâşten: haberdar etmek.
اشعال iş'âl:(Ar.) ateş yakmak.
اشعه eşi'a :(Ar.)ışıklar, huzmeler, ışınlar.
اشغال işgâl: işgal, bir yeri ele geçirme.
اشغال eşgâl:(Ar.) meşgul etmek; (ask.) işgal etmek.
اشغال کردن işgâl kerden:(ask) işgal etmek.
اشغالگر işgâlger: işgalci devlet.
اشغر uşgur:(zool.) kirpi.
اشفاق işfâk:(Ar.) şefkat göstermek; korkmak.
اشقر eşkar:(Ar.) kızıl saçlı; yelesi ve kuyruğu kırmızı olan at.
اشقیاء eşkiyâ :(Ar.)talihsizler; şakîler, eşkiya.
اشك eşk: damla; gözyaşı; ابر ـ yağmur; ـ تمساح yalandan ağlama; tezvir ; ـ سحاب hile ریختن yalancıktan ağlamak ; yapmak; yağmur; شادی ـ sevinç gözyaşı.
اشك işek:(T.) eşek.
اشك افشاندن eşk efşânden: gözyaşı dökmek; ağlamak.
اشکال eşkâl:(Ar.)şekiller; resimler.
اشکال işkâl:(Ar.)güç olmak; zorluk.

اشکالتراش işkâlterâş: zorluk çıkaran .
اشکال تراشیدن işkâl terâşîden: zorluk çıkarmak .
اشکباری eşkbârî:ağlama,gözyaşı dökme .
اشك باریدن eşk bârîden: ağlamak.
اشك چیدن eşk çiden: gözünü silmek.
اشکر işker:(müz.) eski müzikte bir makam .
اشك راندن eşk rânden: ağlamak.
اشکره işkere: doğan gibi avcı kuş.
اشك ریختن eşk rîhten: ağlamak.
اشکفت işkeft: mağara.
اشکل eşkel:(Ar.) en güzel; en zor.
اشکل işkel: hile; kaçmaması için devenin dizine bağlanan ip.
اشکلك işkilek: suçunu itiraf etmesi için suçlunun parmakları arasına iple bağlanan çubuk.
اشکنجه işkence: işkence, azap.
اشکنه işkene: kırışık; eski musikide bir makam; bir tür yiyecek, tirit.
اشکو eşkû: taban.
اشکوبه eşkûbe: kat .
اشکوخ işkûh: kayma, sürçme;(mec.) hata.
اشکوخیدن işkûhîden: kaymak.
اشل eşl: 60 arşına eşit bir uzunluk birimi.
اشم eşem:(Ar.) uzun burunlu adam; kendini beğenmiş.
اشمام işmâm:(Ar.) koklamak; kokmak.
اشمئزاز :(Ar.) nefret etmek; tiksinmek.
اشنا eşnâ: değerli mücevher.
اشنا کردن eşnâ kerden: yüzmek.
اشو eşû:(peh.) kutsal; temiz.
اشواق eşvâk:(Ar.) şevkler, istekler.
اشواك eşvâk:(Ar.) dikenler.
اشهاد eşhâd: tanıklar, şahitler.
اشهاد کردن eşhâd kerden: tanık tutmak; şahit olmak.
اشهر eşher: en ünlü.
اشیاء eşyâ:(Ar.) şeyler, eşya .
اصابت isâbet:(Ar.) rastlamak; isabet.
اصابع esâb:(Ar.) parmaklar.
اصاغر esâgir: küçükler.
اصالت esâlet: asalet; soylu olmak.

اصالت داشتن asalet dâşten: asil olmak.
اصباح esbâh:(Ar.) sabahlar.
اصباح isbâh:(Ar.)sabahlamak.
اصباهان isbâhân: Isfahan; (müz.) bir makam.
اصبح esbeh:(Ar.) güzel yüzlü.
اصبع isbâ:(Ar.) parmak.
اصح esahh:(Ar.) en doğru.
اصحاء esihha:(Ar.)doğrular.
اصحاب eshâb:(Ar.)dostlar; efendiler; sahâbeler.
اصحاب ishâb:(Ar.) yoldaş etmek.
اصدار isdâr:(Ar.)göndermek; hüküm veya bildiri çıkarmak.
اصداف esdâf:(Ar.) sedefler.
اصدقاء esdikâ:(Ar.) dostlar.
اصرار ısrâr:(Ar.)israr, direnme.
اصرار داشتن ısrâr dâşten: israr etmek, direnmek.
اصرار کردن ısrâr kerden: israr etmek, direnmek.
اصرار ورزیدن ısrâr verzîden: israr etmek, dua etmek.
اصراف ısrâf:(Ar.) döndürmek.
اصطباح ıstıbâh:(Ar.) sabah şarabı içmek.
اصطبار ıstıbâr:(Ar.) sabretmek; sabır.
اصطبل ıstabl: ahır, tavla .
اصطحاب ıstıhâb:(Ar.) birbirinin dostu ve sohbet arkadaşı olmak.
اصطرلاب esturlâb: usturlap.
اصطکاك ıstıkâk:(Ar.) iki şeyi birbirine sürtmek.
اصطلاح ıstılâh:(Ar.) ıstılah, deyim; anlaşma, sulh; ـــ به deyim yerindeyse.
اصطلاح کردن ıstılâh kerden: deyim yapmak.
اصطلام ıstılâm:(Ar.) birşeyi kökünden sökmek.
اصطناع ıstınâ:(Ar.) iyilik yapmak; seçmek; yaklaştırmak.
اصطیاد ıstıyâd:(Ar.) zor olmak; güç bulmak.
اصعاب is'âb: (Ar.)zorlaşmak, güç bulmak.

اصعاد ıs'âd:(Ar.) yükselmek; uzaklaşıp gitmek.
اصغاء ısğâ:(Ar.) kulak verme .
اصغا کردن ısğâ kerden: kulak vermek.
اصغر asgar:(Ar.) en küçük insan.
اصفاء ısfâ:(Ar.) seçmek.
اصفر asfâr:(Ar.) sarı.
اصفرار ısfırâr:(Ar.) sararmak; sarılık.
اصفهان ısfehân: Isfahan; (müz.) bir musiki makamı.
اصفی esfâ:(Ar.) en saf, en parlak.
اصفیاء esfiya:(Ar.) temiz kimseler.
اصقاع eskâ:(Ar.) bölümler, nahiyeler.
اصل esl:(Ar.) asıl; kök; temel;soy.
اصلاً eslen:(Ar.) asla; hiç .
اصلاب eslâb:(Ar.)atalar; sırtlar.
اصلاح ıslâh:(Ar.) düzeltmek; iyileştirmek, ıslah.
اصلاحات ıslâhât:(Ar.) ıslahat, reform.
اصلاح دادن ıslâh dâden: düzeltmek.
اصلاح کردن ıslâh kerden: onarmak, ıslah etmek.
اصلاح یافتن ıslâh yâften: mamur olmak .
اصلان eslân:(T.) aslan; Türkçe isim .
اصلح esleh:(Ar.) daha iyi; daha lâyık.
اصلع esle:(Ar.) dazlak .
اصلی eslî :(Ar.) asıl, temel, aslî .
اصلی زاده esli-zâde: soylu, asilzade.
اصلیت asliyet: (Ar.) asillik.
اصم esemm:(Ar.) sağır; ـــ شهر. Recep ayı.
اصمام ısmam:(Ar.)sağır olmak.
اصناف esnâf:(Ar.) esnaf; kısımlar, türler.
اصنام esnâm:(Ar.) putlar.
اصوات esvât:(Ar.)sesler; (müz.) eski mûsikide 41 türlü ses.
اصوب esveb:(Ar.) en doğru.
اصول usûl:(Ar.) kökler, asıllar; soylar; usül, metot;(müz.) İran mûsikisinde temel onyedi ses .
اصولاً usûlen :(Ar.) aslen, esasen, aslında .
اصیل esîl:(Ar.) asil, soylu; gece vakti.
اصیل زاده esîl- zâde: asilzade.

اطباء etibbâ:(Ar.) doktorlar, hekimler.
اطباع etbâ:(Ar.)huylar, mizaçlar.
اطباق etbâk:(Ar.) katlar; sofralar.
اطراء ıtrâ':(Ar.) övgüde mübalağa etmek.
اطراب ıtrâb:(Ar.) neşelendirmek; şarkı söylemek.
اطراح ıtrâh:(Ar.) uzağa atmak, fırlatmak.
اطراد ıtrâd:(Ar.) kovmak, tardetmek, uzaklaştırmak.
اطراد ıttırâd:(Ar.) birbiri ardına sürüp gitmek.
اطروش otrûş:(Ar.) sağır.
اطريلال ıtrîlâl:(bot.) kazyağı.
اطعام it'âm:(Ar.) yedirmek, yemek vermek; ـــ مساكين yoksulları doyurmak.
اطعمه et'ime:(Ar.)yiyecekler, yemekler.
اطفاء itfâ:(Ar.) söndürmek.
اطفائيه itfâiye:(Ar.) itfaiye; ـــ مأمور itfaiye memuru .
اطفال etfâl:(Ar.) çocuklar; ـــ باغ fidanlar.
اطلاع ittilâ:(Ar.) bilgi alma; ـــ داشتن bilgisi olmak, haberdar olmak; ـــ دادن haber vermek.
اطلاعات ittilâ'ât:(Ar.) bilgiler, istihbarat.
اطلاعيه ittilâiye:(Ar.) bildiri.
اطلاق ıtlâk:(Ar.) bırakmak; bırakma.
اطلاق كردن ıtlâk kerden: bırakmak; serbest bırakmak; bir kelimeyi özel anlamda kullanmak.
اطلس atlas: ipek, atlas; sade; coğrafya atlası.
اطلس پوش atlas-pûş: zengin.
اطماع etmâ:(Ar.) hırslar, tamahlar.
اطمينان ıtmînân:(Ar.) emin olmak; ـــ خاطر gönlü rahat olmak .
اطمينان كردن ıtmînân kerden: emin olmak.
اطمينان داشتن ıtminân dâşten: güvenmek
اطمينان يافتن ıtminân yâften: huzur bulmak; gönlü rahatlatmak.
اطناب etnâb:(Ar.) ipler, sicimler.
اطناب ıtnâb:(Ar.) çok konuşmak; sözü

اضائت izâ'et:(Ar.) aydınlatmak; aydınlık.
اضاعت izâ'et:(Ar.) kaybetmek; bozmak; yok etmek.
اضافه izâfe:(Ar.)artmak; artış, fazlalık; geri çağırmak;(gr.) tamlama.
اضافه برداشت izâfe-berdâşt:bankadaki hesap mevcudundan fazla para çekme; açık itibar.
اضافى izâfî :(Ar.) fazla, fazlalık.
اضحى ezhâ:(Ar.) kurban bayramı.
اضداد ezdâd:(Ar.) zıtlar.
اضر ezerr:(Ar.) daha zararlı.
اضراس ezrâs:(Ar.) dişler.
اضرار ezrâr: (Ar.)zararlar.
اضطراب ıztırâb:(Ar.) perişan olmak, titremek; ıztırap. ـــ قلب kalp çarpıntısı; ـــ در انداختن perişan etmek.
اضطرار ıztırâr:(Ar.) zavallı olmak; çaresizlik; biçare yapmak.
اضطراراً ıztırâren:(Ar.) mecburen, zorunlu olarak.
اضطرارى ıztırârî: zarûrî, zorunlu.
اضعاف ez'âf:(Ar.) iki katı.
اضعاف iz'af:(Ar.)zayıflatmak; bir şeyi iki katı yapmak.
اضغاث ezgâs:(Ar.) ot demetleri; kucaklar; ـــ احلام karma karışık rüyalar.
اضغان ezgân:(Ar.) kinler.
اضلاع ezlâ:(Ar.) kenarlar; göğüs kemikleri.
اضلال ızlâl:(Ar.) yoldan çıkarma, saptırmak.
اضمار ızmâr:(Ar.) gizlemek.
اضمحلال ızmihlâl:(Ar.) yok olmak, mahvolmak.
اضياف ezyâf:(Ar.) misafirler.
اطابه itâbe:(Ar.) temizlemek; güzel koku sürmek; helal kılmak.
اطاعت itâ'et:(Ar.) itaat etmek, uymak; itaat.
اطاق otak: otağ; oda, ـــ استراحت dinlenme odası; ـــ عمل ameliyat hane; ـــ بازرگانى ticaret odası; ـــ نهار خورى yemek odası.
اطاله itâle:(Ar.) uzatma.

başlangıcı.
اعتذار i'tizâr:(Ar.) özür dileme; şikayet etme.
اعتراض i'tirâz: (Ar.) itiraz etme; taarruz etme; ilerleme.
اعتراف i'tirâf: (Ar.) itiraf, itiraf etme.
اعتراف نامه i'tiraf-name: itirafname.
اعزاز i'tizâz:(Ar.) aziz ve değerli saymak; izzet.
اعتزال i'tizâl:(Ar.) bir köşeye çekilme; uzlete çekilme.
اعتساف i'tisâf:(Ar.) zulmetmek; doğru yoldan sapmak.
اعتصاب i'tisâb:(Ar.) sabretmek; grev yapmak.
اعتصابى i'tisâbi: grevci.
اعتصام i'tisâm:(Ar.) bir şeye yapışmak; günahtan sakınmak.
اعتضاد i'tizâd:(Ar.) yardım etmek; yardım.
اعتقاد i'tikâd:(Ar.) inanmak; bir dine inanmak.
اعتقال i'tikâl: (Ar.) bağlamk; bağlanmak; dil tutukluğu.
اعتكاف i'tikâf:(Ar.) bir köşeye çekilmek.
اعتلاء i'tilâ:(Ar.) yükselme; yükseklik.
اعتلال i'tilâl:(Ar.) bir işle meşgul olmak; birini işinden alıkoymak; hastalanmak; illet.
اعتماد i'timâd:(Ar.) dayanma; seçme; ısmarlama, itimat; ـــ بنفس kendine güvenme, ـ رأى güvenoyu.
اعتماد كردن i'timâd kerden: güvenmek, itimat etmek.
اعتناء i'tinâ:(Ar.) özen göstermek.
اعتناء كردن i'tinâ kerden: özen göstermek.
اعتناق i'tinâk:(Ar.) boğuşmak.
اعتياد i'tiyâd:(Ar.) alışmak; alışkanlık.
اعتياض i'tiyâz:(Ar.) değiştirme.
اعجاب i'cab:(Ar.) şaşırtmak; şaşmak; hoşuna gitmek; şaşkınlık; kendini beğenmişlik.
اعجاز i'câz:(Ar.) aciz bırakmak; aciz olmak; güçsüz; harikulade, mucize.
اعجم e'cem:(Ar.) dili tutuk; arapça konuşamayan, arap olmayan.
uzatmak.
اطو utû : ütü.
اطوار etvâr:(Ar.) tavırlar; metodlar; yollar.
اطهار:(Ar.) temizler.
اطياب etyâb:(Ar.) güzel ve hoş kokular; temiz kimseler.
اظافير ezâfîr:(Ar.) tırnaklar.
اظفار ezfâr:(Ar.) tırnaklar.
اظلال ızlâl:(Ar.) gölge bırakmak; yaklaşmak.
اظلام ızlâm:(Ar.) (hava) kararmak; karartmak.
اظهار ızhâr:(Ar.)ortaya çıkarma; haber verme; ızhar, ـ فضل bilgiçlik göstermek.
اظهار كردن ızhâr kerden: ortaya çıkarmak; vurgulamak; belirtmek,beyan etmek.
اظهار نامهızhâr-nâme: beyanname.
اظهر ezher:(Ar.) en açık, açık seçik.
اعاجم e'âcim:(Ar.) araptan başkaları, acemler.
اعاجيب e'âcîb:(Ar.) tuhaf şeyler.
اعاده i'âde:(Ar.) yeniden söyleme; geri çevirme; iâde.
اعاذه i'âze:(Ar.) kurtarmak; korumak.
اعاره i'âre:(Ar.) ödünç verme.
اعاشه i'âşe:(Ar.) zinde tutma; geçim; yiyecek-içecek.
اعاظم e'âzim:(Ar.) büyükler, ileri gelenler.
اعانه i'ane:(Ar.) yardım etme, yardım; جمع ـ كردن para yoluyla yardım toplama.
اعتاب etâb:(Ar.) ökçeler; ـ مقدّسه halkın ziyaret ettiği kutsal yerler.
اعتبار i'tibâr:(Ar.) itibar, kredi, güven; doğruluk.
اعتبار نامه i'tibâr-nâme: itimatname.
اعتداء i'tidâ:(Ar.) zulmetmek.
اعتداد i'tidâd:(Ar.) sayılmak; bir şeye önem vermek.
اعتدال itidâl:(Ar.) doğru olma; orta halli olma; mutedillik; ـ خريفى gece ile gündüzün eşit olduğu sonbahar başlangıcı; ـ ربيعى gece ile gündüzün eşit olduğu ilk bahar

اعلام دادن i'lam dâden: haber vermek, bildirmek .
اعلان داشتن i'lân dâşten: haber vermek.
اعلان کردن i'lan kerden: ilan etmek, bildirmek.
اعلامیه i'lâmiye: bildiri, resmi tebliğ.
اعلان i'lân:(Ar.)ilan.
اعلم a'lem:(Ar.) daha bilgili, en bilgili.
اعلی a'lâ:(Ar.) en yütsek, en yüce.
اعم a'am: (Ar.) daha genel, umûmiyetle.
اعماء a'mâ: (Ar.) kör etmek.
اعمار i'mâr: (Ar.) imar etmek; ihtiyaçsız yapmak.
اعمار e'mâr: (Ar.) ömürler.
اعماق a'mâk: (Ar.) derinlikler
اعمال e'mâl: (Ar.) işler; meslekler.
اعمال i'mâl: (Ar.) yaptırmak, yapmak.
اعمام a'mâm: (Ar.) amcalar.
اعمش a'meş: (Ar.) hastalıktan dolayı gözünden yaş akan kimse.
اعمی a'mâ: (Ar.) kör, âmâ.
اعناب a'nâb: (Ar.) üzümler.
اعنات i'nât: (Ar.) zora düşürmek; incitmek.
اعناق a'nâk: (Ar.) boyunlar.
اعوام a'vâm: (Ar.) yıllar.
اعوان a'vân: (Ar.) yardımcılar, dostlar.
اعوج a'vec: (Ar.) eğri; kötü huylu.
اعوجاج i'vicâc: (Ar.) eğrilik, eğri olma.
اعور a'ver: (Ar.) tek gözlü; kör bağırsak.
اعیاء i'yâ: (Ar.) bitkin bırakmak.
اعیاد e'yâd: (Ar.) bayramlar.
اعیان e'yân: (Ar.) ileri gelenler, ulu kişiler, eşraf; gayrimenkul.
اعین a'yen: (Ar.) iri gözlü.
اغاثه iğâse: (Ar.) kurtarmak; imdada yetişmek.
اغاره igâre: (Ar.) yağmalamak.
اغانی egânî: (Ar.) şarkılar; sesler; nefessiz sazlar.
اغبر ağber: (Ar.) tozlu; toprak rengi; ـ بساط yer; ـ کره yer.
اغبرار iğbirâr: (Ar.) toza bulanmak; toprak rengi olmak.

اعجمی e'cemî :(Ar.) arap olmayan, İranlı.
اعجوبه u'cûbe:(Ar.) şaşırtıcı, hayret verici.
اعداء e'dâ:(Ar.) düşmanlar.
اعداد e'dâd:(Ar.) sayılar
اعداد i'dâd:(Ar.) hazırlamak.
اعدام i'dâm:(Ar.) yoksul bırakmak; yok etmek; idam .
اعذار i'zâr: (Ar.) özür dilemek; özür.
اعراب e'râb:(Ar.)araplar; bedevîler.
اعراب i'râb:(Ar.) ortaya çıkarmak; fasih söylemek; (gr.) son harfi harekeli okumak; محلی از ـ ندارد irabda mahalli yoktur; hiç kimse ona aldırış etmez.
اعرب گذاردن i'râb guzârden: harfleri hareke ile belirtmek
اعرابی a'râbî:(Ar.) çöl arabı.
اعراض e'râz:(Ar.) şerefler; istekler; arızi şeyler; hadiseler.
اعراض irâz:(Ar.) nefret etme, tiksinme.
اعراض کردن i'râz kerden : yüz çevirmek .
اعز e'âzz:(Ar.) en değerli, en değerli.
اعزاء e'izzâ:(Ar.) azizler.
اعزاز i'zâz:(Ar.) değerli ve aziz saymak.
اعزام i'zâm:(Ar.) göndermek, yollamak.
اعزل e'zel:(Ar.) yağmursuz bulut.
اعسار i'sâr:(Ar.) yoksul olmak; yoksulluk.
اعشی e'şâ:(Ar.)gece körü.
اعصاب e'sâb:(Ar.) sinirler; ـ کسی خرد شدن birinin sinirleri bozulmak.
اعصار e'sâr:(Ar.) asırlar, devirler, zamanlar.
اعضاء e'zâ:(Ar.) uzuvlar; üyeler.
اعطاء i'tâ:(Ar.) bağışlamak, vermek.
اعطائیه i'tâiye: bağış .
اعطیه e'tiye:(Ar.) bağışlar.
اعظم a'zem:(Ar.)en büyük.
اعقاب e'kâb:(Ar.) torunlar, oğullar; ökçeler.
اعلاء i'lâ:(Ar.) yükseltmek, yukarı çekmek.
اعلال i'lâl:(Ar.)hastalatmak.
اعلام e'lâm:(Ar.) tanınmış kimseler; alâmetler; özel isimler.
اعلام i'lâm: (Ar.) haber verme, bildirme; ـ جنگ (ask.) savaş açma.

اغلی ağlâ: (Ar.) en pahalı.
اغماء iğmâ': (Ar.) bayılmak, komaya girmek; bayıltmak.
اغماد ağmâd: (Ar.) kılıç kınları.
اغماض iğmâz: (Ar.) göz yummak.
اغنام eğnâm: (Ar.) koyunlar.
اغنی ağnâ: (Ar.) en zengin.
اغنیاء ağniya: (Ar.) zenginler.
اغنیه uğniyye: (Ar.) şarkı; nefessiz saz.
اغواء iğvâ': (Ar.) aldatmak; yolunu saptırmak.
اغیار ağyâr: (Ar.) yabancılar, başkaları.
اف of (f): öf.
افادات ifâdât: (Ar.) ifâdeler.
افاده ifâde: (Ar.) faydalanmak, kendini beğenmek.
افاده رسانیدن ifade resâniden: faydalandırmak.
افاضل efâzıl: (Ar.) bilginler, faziletliler.
افاضه ifâze: (Ar.) söze girmek; feyiz vermek; kabı ağzına kadar doldurmak.
افاعی efâ'î: (Ar.) yılanlar.
افاعیل efâ'îl: (Ar.) fiiller, hareketler; aruz tefileleri.
افاغنه efâgıne: (Ar.) Afganlılar.
افاقه ifâke: (Ar.) iyileşme; kendine gelme; sağlık.
افاویه efâvîh: (Ar.) ağızlar; baharat.
افئده ef'ide: (Ar.) gönüller, kalpler.
افت uft: noksan, durum; düşme.
افتاء iftâ': (Ar.) fetva vermek.
افتادگی uftâdegî: alçak gönüllülük, tevazu; düşkünlük; küçülme, yüzsüzlük.
افتادن uftâden: düşmek; sakatlanmak.
افتاده uftâde: düşmüş; sakat, alçakgönüllü; yüzsüz.
افتان uftân: düşen; ــ و خیزان düşe-kalka.
افتتاح iftitâh: (Ar.) açmak; başlamak; açılış.
افتتان iftitân: (Ar.) fitneye düşmek; meftun olmak; fitneye düşürmek.
افتخار iftihâr: (Ar.) övünmek; iftihar.

اغتباط iğtibât: (Ar.) gıpta etmek.
اغتراب iğtirâb: (Ar.) kendi yurdundan uzaklaşmak, gurbete gitmek
اغترار iğtirâr: (Ar.) aldanmak; aldanma.
اغتراف iğtirâf: (Ar.) avuçla su içmek.
اغتسال iğtisâl: (Ar.) yıkanmak; banyo.
اغتشاش iğtişâş: (Ar.) karışmak, karışıklık; ــ حواس düşünce karışıklığı.
اغتصاب iğtisâb: (Ar.) gaspetmek.
اغتفار iğtifâr: (Ar.) bağışlamak.
اغتمام iğtimâm: (Ar.) üzülmek.
اغتنام iğtinâm: (Ar.) ganimet bilmek.
اغتیاب iğtiyâb: (Ar.) gıybet etmek.
اغذیه eğziye: (Ar.) yiyecekler, gıdalar.
اغر eğer: (Ar.) beyaz; ünlü, beyaz alınlı at.
اغر uğur: (T.) uğur.
اغراء iğrâ: (Ar.) tahrik etmek.
اغراس eğrâs: (Ar.) ağaçlar; fidanlar.
اغراض ağrâz: (Ar.) maksatlar; kişisel çıkarlar; düşmanlıklar.
اغراق iğrâk: (Ar.) mübalağa.
اغراق آمیز iğrâkâmiz: mübalağalı.
اغره eğirre: (Ar.) aldanmışlar; tecrübesiz gençler.
اغری uğrî: (T) hırsız, uğru.
اغشاء iğşâ: (Ar.) örtmek.
اغصان eğsân: (Ar.) dallar.
اغضاء iğzâ: (Ar.) göz yummak.
اغفال iğfâl: (Ar.) aldatmak, iğfal.
اغفال شدن iğfâl şuden: aldanmak.
اغفال کردن iğfâl kerden: aldatmak.
اغلاء iğlâ: (Ar.) pahalıya almak; değerli bulmak.
اغلاط eğlât: (Ar.) yanlışlar, hatalar.
اغلاق iğlâk: (Ar.) kapıyı kapamak; zor konuşmak.
اغلال eğlâl: (Ar.) bağlar; zincirler; gerdanlıklar.
اغلال iğlâl: (Ar.) hıyanet etmek; kin gütmek.
اغلان oğlân: (T.) oğlan; erkek çocuk.
اغلب ağleb: (Ar.) daha çok; genellikle; ــ اوقات çoğu zaman.

tuşmuş.
افروزانیدن efrûzâniden: aydınlatmak; alevlendirmek.
افروغ efrûğ: ışık; parıltı; aydınlıkb
افزا efzâ: verici, arttıran (ek.)
افزار efzâr: alet, baharat; ـــ آلات takım, âletler.
افزارمند efzârmend: usta.
افزایش efzâyiş: artma, fazlalaşma, artış; ـــ کردن artmak; ـــ دادن arttırmak.
افزاینده efzâyende: arttıran, fazlalaştıran.
افزاییدن efzâyiden: bk. افزوردن
افزودن efzûden: fazlalaştırmak, arttırmak.
افزون efzûn: çok, fazla.
افزونی efzûnî: fazlalık; bolluk.
افژولیدن efjûlîden: kışkırtmak; dağıtmak.
افساد ifsâd: (Ar.) bozmak; fitne çıkarmak.
افسار efsâr: dizgin.
افسان efsân: bileytaşı
افسانه efsâne: hikaye, öykü, efsâne; gibi.
افسایيدن efsâyîden: boyun eğdirmek (hayvan); büyü yapmak.
افسد efsed: (Ar.) daha bozucu.
افسر efser: taç, (ask.) subay.
افسر بهار efser-i bihâr: eski bir mûsiki makamı.
افسردگی efsurdegî: solgunluk; üzgünlük; soğukluk.
افسردن efsurden: (Peh.) solmak; üzülmek; donmak; gönlü soğumak.
افسرده efsurde: soluk; üzgün; donuk; soğuk.
افسر سگزی efser-i segzî: (müz.) bir mûsiki makamı; bir saz.
افسوس efsûs: (Peh.) üzüntü; alay; zulüm; yazık.
افسوس کردن efsûs kerden: alay etmek; zulmetmek.
افسوس کن efsûs-kun: alaycı.
افسون efsûn: (Peh.) hile; sihir, büyü, afsun.
افسون کردن efsûn kerden: hile yapmak;

افتدن ufteden: düşmek.
افتراء iftirâ: (Ar.) iftira.
افتراق iftirâk: (Ar.) ayrılmak; fark koymak; ayrılık.
افتضاح iftizâh: (Ar.) rezil olmak; rezillik.
افتعال ifti'âl: (Ar.) iftira etmek; yeni bir iş yapmak.
افتقاد iftikâd: (Ar.) yitirmek; kayıp olanı aramak; şefkat.
افتکاك iftikâk : (Ar.) birbirinden ayrılmak; rehini geri almak.
افت و خیز uftuḫîz: düşüp-kalkma.
افچه efçe: korkuluk.
افحش efheş: (Ar.) en açık, en fâhiş.
افخم efhem: (Ar.) en büyük; değerli, asil.
افد efd: (Peh.) enteresan, tuhaf.
افدر efder: amca.
افدیدن efdîden: şaşırmak, hayret etmek.
افرا efrâ: (bot.) akçaağaç.
افراختن efrâḫten: yükseltmek; yukarı çekmek.
افراخته efrâḫte: yukarı çekilmiş.
افراد efrâd: (Ar.) fertler, kimseler, şiir beyitleri.
افراد ifrâd: (Ar.) bir yapmak; ayırmak; tek başına bir işe yönelmek.
افراز efrâz: (Peh.) yükseklik; kürsü, minber.
افراز ifrâz: (Ar.) bir şeyi bir şeyden ayırmak.
افرازیدن efrâzîden: yükseltmek; süslemek.
افراس efrâs: (Ar.) atlar.
افراشتن efrâşten: bk. افراختن
افراط ifrât: (Ar.) haddini aşmak; ifrat, aşırı.
افرنجی efrencî: Avrupalı, Batılı.
افرند efrend: görkem, haşmet; güzellik.
افرندیدن efrendîden: süslemek, bezemek.
افروختن efrûḫten: (Peh.) yakmak; aydınlanmak; alevlenmek.
افروخته efrûḫte: parlamış; alevlenmiş; tu-

افناء ifnâ': (Ar.) yok etmek, mahvetmek.
افنان efnân: (Ar.) dallar.
افواج efvâc: (Ar.) topluluklar; (ask.) alaylar.
افواه efvâh: (Ar.) ağızlar; baharat.
افواهًا efvâhen: (Ar.) şifahi, ağızdan.
افول ufûl: (Ar.) batmak, yıldızın batması.
افهام ifhâm: (Ar.) anlatmak, öğretmek.
افيون efyûn: haşhaş, afyon.
افيونى efyûnî: esrarkeş, tiryaki.
اقارب ekârib: (Ar.) yakınlar, akrabalar.
اقاقيا ekâkiya: (bot.) akasya.
اقاله ikâle: (Ar.) anlaşmayı bozmak; bağışlama.
اقاله خواستن ikâle hâsten: bayiden satışı durdurmayı istemek.
اقاله كردن ikâle kerden: satışı feshetmek.
اقاليم ekâlîm: (Ar.) iklimler, ülkeler.
اقامت ikâmet: (Ar.) ikamet; yerine getirme; ـ محل ikâmetgâh.
اقامت كردن ikâmet kerden: ikâmet etmek.
اقامه ikâme: (Ar.) koyma, ikamet; ـ نماز namaza dururken söylenen tekbir; ـ خيام كردن çadır kurmak; ـ شهود كردن şahit getirmek.
اقانيم ekânîm: uknumlar, şahıslar; ـ ثلاثه Hıristiyanlıkta üç şahıs: Baba, oğul, Ruhü'l-kuds.
اقاويل ekâvîl: (Ar.) sözler.
اقباض ikbâz: (Ar.) ele geçirme; senet verip alma.
اقبال ikbâl: (Ar.) yönelmek, ilerlemek; talihli olmak; talih, ikbâl.
اقبالمند ikbâlmend: talihli, bahtiyar.
اقبح ekbeh: (Ar.) en kötü, en çirkin.
اقتباس iktibâs: (Ar.) alma; öğrenme; iktibas, alıntı.
اقتباس كردن iktibâs kerden: faydalanmak; öğrenmek; kitap veya dergiden konu almak, alıntı yapmak.
اقتحام iktihâm: (Ar.) düşünmeden bir işe girme; kendini güç duruma sokma.
büyü yapmak.
افسونگر efsûnger: büyücü, sihirbaz, afsuncu.
افسونگرى efsûngerî: büyücülük.
افشاء ifşâ': (Ar.) açığa vurmak, ifşâ.
افشار efşâr: baskı.
افشان efşân: yayılmış, açılmış; fışkıran.
افشاندن efşânden: (Peh.) saçmak, dağıtmak; serpmek.
افشردن efşurden: itmek, basınç yapmak; suyunu çıkarmak.
افشره efşure: meyve suyu.
افشه efşe: bulgur.
افصاح ifsâh: (Ar.) fasih konuşmak.
افصح efseh: (Ar.) en fasih.
افضال ifzâl: (Ar.) fazlalaştırmak; iyilik yapmak; fazla gelmek; fazlalık.
افضل efzal: (Ar.) en faziletli, en üstün.
افضليت efzaliyyet: (Ar.) üstünlük.
افطار iftâr: (Ar.) iftâr, oruç bozmak.
افطارى iftârî: iftarlık.
افعال ef'âl: (Ar.) işler; hareketler.
افعال if'âl: (Ar.) yapmak; bitirmek.
افعى ef'î: (Ar.) (zool.) engerek yılanı.
افغان efgân: ağlayıp inleme; Afganistan'lı.
افق ufuk: (Ar.) ufuk.
افقر efkar: (Ar.) en fakir, en muhtaç.
افقى ufukî: ufkî.
افكار efkâr: (Ar.) fikirler, düşünceler.
افكندن efkenden: (Peh.) atmak, fırlatmak; yaymak; hesaptan düşürmek.
افكنده efkende: düşmüş, atılmış; hesaptan çıkarılmış.
افگار شدن efgâr şuden: incinmek, yaralanmak.
افگانه efgâne: cenin.
افلاس iflâs: (Ar.) yoksullaşma, iflas.
افلاك eflâk: (Ar.) gökler, felekler; bir güreş sanatı.
افلاك شناس eflâk-şinâs: müneccim.
افلاكى eflâkî: yıldızlar; melekler; yıldıza tapanlar; göklerle ilgili.
افليج iflîc: felç, nüzul, inme.

اقتداء iktidâ': (Ar.) izlemek, peşinden gitmek; cemaatle namaz kılmak, uymak.
اقتدار iktidâr: (Ar.) güçlü olma, iktidar.
اقتدا كردن iktidâ kerden: izlemek, uymak; cemaatle namaz kılmak.
اقتراب iktirâb: (Ar.) yaklaşmak.
اقتراح iktirâh: (Ar.) arzu etmek; istemek; sormak; düşünmeden hazırlıksız konuşmak; seçmek.
اقتراض iktirâz: (Ar.) borçlanma, borç alma.
اقتراف iktirâf: (Ar.) suç işlemek; kazanmak; spor yapmak.
اقتران iktirân: (Ar.) yaklaşmak; bir yıldızın diğerine yaklaşması; yakınlık.
اقتسام iktisâm: (Ar.) bölmek; and içmek.
اقتصاد iktisâd: (Ar.) arabuluculuk yapmak; iktisadi olmak; iktisat; ekonomi,
اقتصادى iktisâdî: ekonomik, iktisâdî.
اقتصار iktisâr: (Ar.) kısaltma; yeterli bulma.
اقتصار كردن iktisâr kerden: yeterli hale getirmek.
اقتضاء iktizâ': (Ar.) borcu istemek; uygun olmak; istek; iddia; lüzum.
اقتضا كردن iktizâ kerden: uygun olmak; gerekli olmak.
اقتطاع iktitâ': (Ar.) ayırmak; kesmek.
اقتفاء iktifâ': (Ar.) izlemek, peşinden gitmek.
اقحاط ikhât: (Ar.) darlığa düşmek.
اقدام ekdâm: (Ar.) ayaklar; adımlar.
اقدام ikdâm: (Ar.) bir işe teşebbüs etmek; cesaret göstermek; ـ مقتضى formalite.
اقدام كردن ikdâm kerden: bir işe teşebbüs etmek; cesaret göstermek.
اقدس akdes: (Ar.) en kutsal; ـ والا حضرت veliaht için kullanılır; ـ مقتضى şah için kullanılır.
اقدم akdem: (Ar.) en önce; en eski.
اقرار ikrâr: (Ar.) itiraf etme; açıkça söyleme; yerinde tutma; itiraf.
اقرار دادن ikrâr daden: itiraf etmek.

اقرار كردن ikrâr kerden: itiraf etmek.
اقرار نامه ikrâr-nâme: itirafnâme.
اقران ekrân: (Ar.) yaşıtlar; yakınlar; silah arkadaşları; akran.
اقرباء akribâ': (Ar.) yakınlar, akraba.
اقساط eksât: (Ar.) taksitler; paylar.
اقساط iksât: (Ar.) adil davranmak.
اقسام eksâm: (Ar.) çeşitler.
اقشعرار ikşi'râr: (Ar.) tüyleri diken diken olma.
اقصر ekser: (Ar.) en kısa.
اقصى eksâ: (Ar.) en uzak; uzak.
اقطاب ektâb: (Ar.) kutuplar.
اقطار ektâr: (Ar.) memleketler; bölgeler; damlalar.
اقطاع دادن iktâ' dâden: toprak bağışlama; iktâ.
اقعاد ik'âd: (Ar.) oturtmak; birine hizmet etmek.
اقل ekell: (Ar.) en az; ـ درجه en düşük paye; ـ قليل en az; ـ و اكثر az çok.
اقلاً ekellen: en azından; hiç olmazsa.
اقلام eklâm: (Ar.) kalemler; bölümler.
اقليت ekalliyet: (Ar.) azınlık; az olma.
اقليم iklîm:(Ar.) yöre; iklim; ülke.
اقمار ekmâr: (Ar.) aylar; güneş sistemindeki 27 ay.
اقماع ikmâ': (Ar.) rezil etmek; yenmek; sürmek.
اقمشه akmişe: (Ar.) kumaşlar.
اقناع iknâ': (Ar.) inandırma, razı etme, iknâ.
اقنوم uknûm: şahıs; bir şeyin aslı ve sebebi.
اقواء ikvâ': (Ar.) sarayın boş olması; kuvvetin sona ermesi; zengin olmak; fakirleşmek.
اقوات ekvât: (Ar.) yiyecekler.
اقواس ekvâs: (Ar.) yaylar, kavisler.
اقوال ekvâl: (Ar.) sözler.
اقوام ekvâm: (Ar.) kavimler, milletler.
اقوز ekûz: (bot.) ceviz.
اقوى ekvâ: (Ar.) en güçlü.

اکره ekreh: (Ar.) en çirkin, en kötü.
اکسید oksîd: (Fr.) (kim.) oksit.
اکسیژن oksijen: (Fr.) (kim.) oksijen.
اکفاء ekfâ': (Ar.) yemek, içmek; bir işi bilinen yoldan başka bir şekilde yapma.
اکلیل iklîl: (Ar.) taç; gümüş ve altın yaldızlı boya.
اکمال ikmâl: (Ar.) tamamlamak, ikmâl.
اکمل ekmel: (Ar.) en mükemmel; en doğru ve mükemmel şekilde.
اکمه ekmeh: (Ar.) doğuştan kör.
اکناف eknâf: (Ar.) çevre, etraf.
اکنون eknûn: (Peh.) şimdi; o zaman; bununla birlikte.
اکواریوم ekuariyom: (Fr.) akvaryum.
اکول ekûl: (Ar.) obur, pisboğaz.
اکیاس ekyâs: (Ar.) akıllılar, bilgililer.
اکید ekîd: (Ar.) sağlam, katî; kesin emir.
اکیداً ekîden: (Ar.) kesinlikle.
اگر eger: (Peh.) eğer.
اگر چنانچه eger çunânçi: eğer, velevki.
اگرچند eger-çend: her ne kadar.
اگرچه eger-çi: her ne kadar, gerçi.
اگرنه egerne: yoksa.
الا illâ: (Ar.) ancak, müstesna' den başka; -maksızın.
الاغ ulâğ: (T.) eşek, merkep.
الاکلنگ ellâkoleng: tahtırevan.
الاله elâle: (bot.) lale.
الامانچی elâmânçî: (T.) yağmacı.
الان elân: (Ar.) şimdi, derhal, hemen.
الباء elibbâ': (Ar.) akıllılar.
البته elbette: (Ar.) elbette.
البسه elbise: (Ar.) elbiseler, giysiler.
الپر alper: kurnaz, şeytan.
التجاء iltticâ': (Ar.) sığınma, iltica.
التجاج iltticâc: (Ar.) sesin dalgalanması; denizin dalgalanması.
التحاد iltihâd: (Ar.) dinden çıkmak, mülhid olmak.
التحاق iltihâk: (Ar.) katılmak, kavuşmak.
التذاذ iltizâz: (Ar.) hoşlanmak, zevk almak; lezzet.

اقویاء ekviyâ': (Ar.) güçlüler, kudretliler.
اقیانوس okyanûs: okyanus.
اکابر ekâbir: (Ar.) büyükler, yaşlılar; ileri gelenler.
اکاذیب ekâzîb: (Ar.) yalanlar; yalan haberler.
اکار ekkâr: (Ar.) çiftçi.
اکارم ekârim: (Ar.) cömertler.
اکاسیا ekâsiyâ: (bot.) akasya.
اکال ekkâl: (Ar.) obur.
اکبر ekber: (Ar.) en büyük; en yaşlı.
اکبیر ikbîr: (Ar.) pis, çirkin, kötü.
اکتاف ektâf: (Ar.) omuzlar.
اکتحال iktihâl: (Ar.) sürme çekmek.
اکتساب iktisâb: (Ar.) ele geçirmek; kazanmak; biriktirmek.
اکتشاف iktişâf: (Ar.) açmak; keşfetmek; (ask.) keşif.
اکتشافی iktişâfî: keşfî; ـ گروه (ask.) keşif bölüğü; ـ هوا پیمای (ask.) keşif uçağı.
اکتفاء iktifâ: (Ar.) yeterli olma; yeterlik.
اکتفا کردن iktifâ kerden: yeterli olmak; kâfi gelmek.
اکثار iksâr: (Ar.) çoğaltmak, artırmak; çok konuşmak.
اکثر ekser: (Ar.) en çok; çok defa, genellikle; ـ اوقات çoğu zaman; ـ حد son derece, maksimun, en fazla.
اکثراً ekseren: çoğunlukla, genellikle.
اکثریت ekseriyet: (Ar.) çoğunluk; ـ تام yarıdan bir fazla olan çoğunluk; ـ نسبی nisbî çoğunluk.
اکدار ekdâr: (Ar.) kederler, dertler.
اکذب ekzeb: (Ar.) en yalancı.
اکراد ekrâd: (Ar.) kürtler.
اکرام ikrâm: (Ar.) saygı göstermek; ihsan etmek; bağışlama.
اکرام خو ikrâm-hû: cömert, bağışlayıcı.
اکراه ikrâh: (Ar.) beğenmemek; iğrenmek, nefret etmek; zorlamak; istemeyerek, zorla.
اکرم ekrem: (Ar.) en saygıdeğer.

yabancı diller.
الش دگش eliş-değiş:(T.) mübadele, alıp verme.
الصاق ilsâk: (Ar.) yapıştırmak.
الطاف eltâf: (Ar.) lütuflar, armağanlar;ـــ عالی مستدام lütfunuz daim olsun!
العاب il'âb: (Ar.) oyuna teşvik etmek.
الغ uluğ: (T.) büyük, ulu.
الغاء ilgâ': (Ar.) ortadan kaldırmak, feshetmek.
الف elf: (Ar.) bin.
الف elif: Farsçanın ilk harfi.
الفاختن elfâhten: toplamak, bir araya getirmek, biriktirmek.
الفاظ elfâz: (Ar.) lafızlar, sözler.
الفبا elifbâ: alfabe.
الفت ulfet: (Ar.) alışmak, dost olmak; dostluk, arkadaşlık.
الفنج كردن elfenc kerden: biriktirmek; bir araya getirmek.
الفنجيدن elfencîden: toplamak, bir araya getirmek; kazanmak.
الفيه elfiyye: (Ar.) binlik; erkeklik organı.
القاء ilkâ': (Ar.) öğretmek, atmak;ـ بنفس kendi kendini telkin etmek; ـ شبهه birini yanıltmak, yanılgıya düşürmek.
القاب elkâb: (Ar.) lakablar.
القاح ilkâh: (Ar.) hamile bırakmak.
القانت olkanet: (bot.) hava-cıva.
القصه elkıssa: kısaca, velhasıl.
الك elek: elek; çelik çomaktaki çelik.
الكا ulkâ: (T.) ülke; yöre.
الكترواما elektro-eman: (Fr.) elektrikli mıknatıs.
الكترود elektrod: (Fr.) elektrod.
الكتروموتور elektromotor: (Fr.) elektrik motoru.
الكترونيك elektronik: (Fr.) elektronik.
الكتريك elektrik: (Fr.) elektrik.
الك دولك elek-dulek: çelik çomak oyunu.
ال كردن و بل كردن el kerden u bel kerden: laf atmak.
الكل alkol: (Fr.) alkol.

التزام iltizâm: (Ar.) yoldaş olmak; zorunlu olmak; zorunluluk.
التصاق iltisâk: (Ar.) yapışmak, birleşmek.
التفات iltifât: (Ar.) yönelmek, bakmak; bakış; şefkat; teveccüh.
التفات كردن iltifât kerden: teveccüh etmek; cömert davranmak; bağışlamak.
التفاف iltifâf: (Ar.) içiçe girmek, karışmak, dolaşmak.
التقاء iltikâ': (Ar.) görüşmek, buluşmak.
التقاط كردن iltikât kerden: dermek, devşirmek; iktibas etmek.
التماس iltimâs: (Ar.) dilemek, istemek; yalvarmak, dilek.
التماس كردن iltimâs kerden: dilemek; yakarmak, yalvarmak.
التواء iltivâ': (Ar.) bükülme, dalgalanma.
التهاب iltihâb: (Ar.) iltihâb; alevlenme, tutuşma.
التيام iltiyâm: (Ar.) iyileşme; kavuşma;ـ جراحت (tıb.) yaranın iyileşmesi.
التيام يافتن iltiyâm yâften: iyileşme; yaranın iyileşmesi.
الجاميشى olcâmîşî: (T.) itaat, boyun eğme.
الحاح ilhâh: (Ar.) bir şeyi ısrarla istemek; ısrar.
الحاد ilhâd: (Ar.) dinden çıkma, dinsizlik.
الحاق ilhâk: (Ar.) birleştirme, ilhak.
الحان elhân: (Ar.) sesler; nağmeler.
الخ ilah: 'ilââherihi'nin kısaltılmışı, sonuna kadar.
الدنگ eldeng: haylaz, utanmaz; âvâre.
الذ elezz: (Ar.) daha lezzetli.
الرد elred: büyük çuval.
الزام ilzâm: (Ar.) zorlamak, gerek kılmak; mecburiyet.
الزام آور ilzâm-âver: zorlayıcı, mecburî.
الزامى ilzâmî: zorunlu, icbârî.
الست elest: (Ar.) ezel, insanın ilk yaratıldığı zaman.
السن elsun: (Ar.) diller, lisanlar.
السنه elsine: (Ar.) diller, lisanlar; ـــ خارجه

الکن elken: (Ar.) dili tutuk, peltek dil.
الگو olgû: patron, elbise dikmek için kağıtla yapılan örnek.
الله Allah: (Ar.) Allah, Tanrı.
الله بختی allahbaḫtî: tesadüfî.
اللهی allâhî: Allahlık; olgun insan.
الم elem: (Ar.) üzüntülü olmak; elem, üzüntü.
الماس elmâs: (Peh.) elmas.
الم رسیدن elem resîden: dertlenmek, dertli olmak.
المیس ilmeys: (bot.) dağdağan.
النگ uleng: (T.) otlak, yeşillik.
النگو elengû: bilezik.
الو elev: alev.
الواح elvâh: (Ar.) levhalar, plakalar.
الوار elvâr: (Ar.) Lorlar, Lor kavmi.
الواط elvât: (Ar.) hovarda, külhanbey.
الوان elvân: (Ar.) renkler; neviler; rengârenk.
الوس elûs: (Peh.) kırat.
الوف ulûf: (Ar.) binler; binlerce.
الوك elûk: haber; kelebek.
الول ilûl: eylül.
الوهیت ulûhiyyet: (Ar.) Allahlık; حضرت ــ Hazret-i Allah.
الویه elviye: (Ar.) sancaklar.
اله ilah: (Ar.) ilah, tanrı.
الهام ilhâm: (Ar.) gönlüne bırakmak; ilham.
اله کردن بله کردن ile kerden bile kerden: şöyle-böyle söylemek; laf atmak.
الهه ilâhe: (Ar.) ilâhe, tanrıça.
الهی ilâhî: ilâhi, Tanrıyla ilgili; Allahım!
الهیات ilâhiyyât: (Ar.) ilâhiyat.
الی ilâ: (Ar.) -e, -a, ta, -ye kadar.
الی آخر ilâ âḫır: (Ar.) sona kadar.
الیاف elyâf: (Ar.) lifler, ipler.
الیز elîz: çiftelemek; çifte.
الیف elîf: (Ar.) dost, alışılmış.
الیم elîm: (Ar.) dertli, elemli.
ام em:(gr.) (Peh.) birinci tekil bitişik şahıs zamiri.
ام umm: (Ar.) anne; asıl.

اما emmâ: (Ar.) ama.
امات ummât: (Ar.) anneler.
امانت imâtet: (Ar.) öldürme; kovma.
اماثل emâsil: (Ar.) benzerler; daha iyiler; seçkinler.
اماج umâc: undan yapılmış bir çeşit çorba, bulamaç.
امارت imâret: (Ar.) emir olmak; komutanlık, emirlik; vilayet.
امارت داشتن imâret dâşten: emirlik yapmak; komutan olmak.
اماره imâre: (Ar.) alâmet, işaret.
اماره emmâre: (Ar.) emredici; nefsî istekler.
اماکن emâkin: (Ar.) yerler; عمومی ــ cami gibi umûmi yerler; متبرکه ــ kutsal topraklar; مقدسه ــ kutsal topraklar.
اماله imâle: (Ar.) eğmek; şırınga yapmak; şırınga; imale.
امام imâm: (Ar.) önder; imam; şeyh; جمعه ــ müftü, cuma namazı imamı.
امامت imâmet: önderlik yapmak; önderlik; imamlık.
امامت کردن imâmet kerden: önderlik yapmak; imamlık yapmak.
امام زاده imam-zâde: imam evladı; peygamber soyundan gelen.
امامی imâmî: şiî.
امان emân: (Ar.) korkusuz olma; aman; ــ در بودن emniyette olmak. کسی را بریدن birini bezdirmek;
امان خواستن emân ḫâsten: aman dilemek.
امان دادن emân dâden: himaye etmek.
امان طلبیدن emân talebîden: aman dilemek.
امان یافتن emân yâften: birinin himayesi altına girmek.
امانت emânet: (Ar.) emin olmak; eminlik, doğruluk; emanet; از من بتو ــ (hlk.) benden sana söylemesi; sen sen ol...
امانت گذاشتن emânet guzaşten: emanet bırakmak.

امانت گزاشتن emânet guzaşten: emaneti geri vermek.
امانت دار emânet-dâr: emanetçi.
امانت کار emânetkâr: emanetçi
امانتی emâneti: emanet olarak, emanetlik.
امپراتور impirâtûr:(Lat.) imparator.
امت ummet: (Ar.) ümmet, cemaat; ـ مرحوم müslümanlar.
امتثال imtisâl: (Ar.) uymak, itaat etmek; itaat.
امتحان imtihân: (Ar.) deneme, imtihan; ـ نسج زنده (tıb.) biyopsi.
امتداد imtidâd: (Ar.) uzanmak; uzanma, uzama; uzunluk.
امتزاج imtizâc: (Ar.) karışmak; karışma; alaşım.
امتصاص imtisâs: (Ar.) emmek; bir şeyin özsuyunu emmek.
امتعه emti'a: (Ar.) mallar.
امتلاء imtilâ: (Ar.) dolmak; doluluk; (tıb.) şişkinlik.
امتناع imtinâ': (Ar.) çekinme, geri durma.
امتناع کردن imtinâ kerden: çekinmek.
امتناع ورزیدن imtinâ' verzîden: çekinmek.
امتنان imtinân: (Ar.) memnuniyet; başa kakma; minnet altında bırakma.
امتهال imtihâl: (Ar.) mühlet istemek; yavaşlık.
امتیاز imtiyâz: (Ar.) birbirinden ayrılma; meziyyeti olmak; imtiyaz; sporda kullanılan puan.
امتیاز آوردن imtiyâz âverden: spor dallarından birinde puan almak.
امتیاز گرفتن imtiyâz giriften: çalışma ruhsatı almak.
امثال emsâl: (Ar.) benzerler; hikâyeler; atasözleri; örnekler.
امثله emsile: (Ar.) misaller; fermanlar; benzerler; öyküler; ـ شرعیه dinî meseleler.
امجاد emcâd: (Ar.) büyükler, ulular.
امجد emced: (Ar.) en ulu, en şerefli.
امحاء imhâ': (Ar.) mahvetme, yok etme, ortadan kaldırma, imhâ.
امد emed: (Ar.) son; ecel.
امداد imdâd: (Ar.) yardım etme; yardım.
امر emr: (Ar.) buyurma; buyruk, emir; iş; ـ و نهی emretme ve birini bir işten alıkoyma; ـ خیر hayırlı iş; evlenme, düğün; ـ معروف namaz, oruç, zekât ve hac gibi iyi şeyleri emretme.
امراء umerâ': (Ar.) emirler, komutanlar; ـ تومان (ask.) tüm generaller; ـ لشکر tüm generaller.
امرار imrâr: (Ar.) geçirme; vakit geçirme; ـ معاش çalışarak geçinmek.
امراض emrâz: (Ar.) (tıb.) hastalıklar.
امرد emred: (Ar.) yüzünde tüy bitmemiş çocuk; delikanlı; homoseksüel erkek.
امر کردن emr kerden: buyurmak, emretmek.
امرود emrûd: (Peh.) (bot.) armut.
امروز imrûz: bugün; ـ و فردا bugün yarın, kısa zamanda; ـ فردا کردن gecikme, bugünü yarına bırakmak.
امروزه imrûze: bu zamanda, bugün, günümüzde.
امروزی imrûzî: bugünkü; moda; yeni.
امریکایی emrikâyî: Amerika'lı.
امزجه emzice: (Ar.) mizaçlar, huylar.
امس ems: (Ar.) dün.
امساك imsak: (Ar.) oruç; teşebbüs etmek; susmak; alıkoyma; pintilik, eli sıkılık.
امسال imsâl: bu yıl.
امسیه emsiye: (Ar.) geceler, akşamlar.
امشب imşeb: bu gece
امصار emsâr: (Ar.) kentler, şehirler.
امضاء imzâ': (Ar.) geçirme; uygun görme; imza; ـ نمونه imza örneği; ـ کردن imzalamak.
امطار emtâr: (Ar.) yağmurlar.
امعاء em'â': (Ar.) bağırsaklar.
امعان im'ân: (Ar.) dikkatle bakma; dikkat; ـ نظر dikkatle bakma.
امکان imkân: (Ar.) gücü yetme; imkân, olanak; güç; ihtimal.

امکان پذیر imkân-pezîr: mümkün, imkân dahilinde.
امکان داشتن imkân dâşten: imkânı olmak.
امکنه emkine: (Ar.) yerler.
امل emel: (Ar.) arzu, ümit, emel.
املاء imlâ': (Ar.) doldurmak; imlâ, yazı.
املاح emlâh: (Ar.) tuzlar.
املاق imlâk: (Ar.) yoksullaşma; yoksulluk.
املاك emlâk: (Ar.) mülkler, emlâk; melekler.
املح emleh: (Ar.) daha tuzlu.
امم umem: (Ar.) ümmetler; topluluklar.
امن emn: (Ar.) emin olma; emniyet; huzur.
امناء umenâ': (Ar.) eminler; güvenilir kişiler; (tas.) melâmetîler.
امنیت emniyyet: (Ar.) emin olma, emniyet; huzur.
امنیه emniyye: (Ar.) (ask.) jandarma; ادارهء ــ (ask.) jandarma dairesi.
اموات emvât: (Ar.) ölüler.
امواج emvâc: (Ar.) dalgalar.
اموال emvâl: (Ar.) mallar; istekler.
امور umûr: (Ar.) işler, uğraşlar; olaylar.
اموسنی emvesni: kuma.
امه eme: hemşire, hastabakıcı
امهات ummehât: (Ar.) anneler; اربعهء ــ rüzgar, toprâk, su ve ateşten oluşan dört ana unsur.
امهال imhâl: (Ar.) mühlet vermek.
امی ummî: (Ar.) ümmî, anadan cahil; az konuşan.
امیال emyâl: (Ar.) istekler.
امید umîd, ummîd: ümit; arzu, rica.
امید بستن umîd besten: ümitlenmek
امید داشتن umîd dâşten: ümitli olmak.
امید لیس ümîd-lîs: caize almak için kerem sahibinin kapısına giden (şair, meddah v.b.)
امید وار ümîdvar: ümitli, arzulu.
امید واری ümîd varî: ümitli olmak.
امیر emîr: (Ar.) padişah; emir; hakim; ordu komutanı.
امیر آخر emîr-a<u>h</u>ur: imrahor.
امیر بحر emir-i bahr: (ask.) amiral.
امیر تومان emir-i tumân: (ask.) tümgeneral.
امیر حاج emir-i hâc: hac emiri.
امیرزاده emir-zâde: şehzade.
امیر لشکر emir-i leşker: (ask.) tümgeneral.
امیر کبیر emîr-i kebîr: Kaçarlar devrinde yüksek makam sahiplerine verilen bir ünvan.
امیر مجلس emîr-i meclis: Selçuklular devrinde teşrifat divanı başkanı.
امیری emirî: emirlik; musikide bir makam.
امیل emyel: (Ar.) en çok meyilli.
امین emîn: (Ar.) emin, emniyetli; güvenilir kimse; müdür, mübaşir; (tas.) mürşid; ــ حضرت Cebrail; ــ وحی Cebrail.
ان en: (hlk.) pislik.
ان in: (Ar.) eğer.
اناء inâ': (Ar.) kap; testi.
انابت inâbet: (Ar.) tövbe etme; tövbe.
انات enât: (Ar.) durma, yavaşlama; tahammül; vekar.
اناث inâs: (Ar.) kadınlar; ــ و ذکور erkekler ve dişiler.
اناجیل enâcîl: (Ar.) inciller.
انا دان enâ-dân: (tas.) arif-i rabbâni.
انار enâr: (bot.) nar.
انار بن enâr-bon: (bot.) narağacı.
انار دانه enâr-dâne: nar tanesi.
انارگیرا enârgirâ: (bot.) köknar.
انار مشك enâr-mişk: (bot.) mısırnarı.
اناره inâre: (Ar.) aydınlatmak; parlamak; (ağaç) çiçek açmak; ortaya çıkmak.
اناشید enâşîd: (Ar.) neşideler.
انا طه inâte: (Ar.) aşmak; bağlı kalmak.
اناکه enâke: (T.) daye.
انالوطیقا enâlûtîkâ: analiz.
انام enâm: (Ar.) halk; yaratıklar.
انامل enâmil: (Ar.) parmak uçları; parmaklar.
انامونی enâmûnî: (bot.) şakayık.
انامه enâme: (ar.) insanlar, halk.
انان ennân: (Ar.) çok inleyen.
انانیت enâniyyet: (Ar.) bencillik; kendini

انبوب enbûb, unbûb: (Ar.) boru; iki boğum arası.
انبودن enbûden: biriktirmek; yığmak.
انبوسیدن enbûsîden: doğmak, mevcut olma.
انبوه enbûh: kalabalık, çokluk; dolu; gür; sık.
انبوهی enbûhî: çokluk; dolu olma; kalabalık.
انبوییدن enbûyîden: koklamak.
انبیاء enbiyâ': (Ar.) peygamberler.
انبیق enbîk: (Ar.) imbik
انتاج intâc: (Ar.) sonuçlandırmak.
انتباه intibâh: (Ar.) uyanma; uyanıklık; (tas.) gönülden gafletin gitmesi.
انتجاع inticâ': (Ar.) bağış ve ödül istemek.
انتحار intihâr: (Ar.) intihar, kendini öldürme.
انتحال intihâl: (Ar.) kendine nispet etme; başkasının sözüne sahip çıkma.
انتخاب intiḫâb: (Ar.) seçme; seçim; ــ کردن seçmek.
انتزاع intizâ': (Ar.) kökünden sökmek; almak; bir bütünün içinden parçasını almak.
انتساب intisâb: (Ar.) mensup olma; bağlılık; yakınlık.
انتساخ intisâḫ: (Ar.) istinsah etmek, kopya çıkarmak.
انتساق intisâk: (Ar.) düzenli olmak; düzene koymak.
انتسال intisâl: (Ar.) nesli olmak, çocuğu olmak.
انتشار intişâr: (Ar.) dağılmak, yayılmak; haberin yayılması; ــ دادن yayınlamak.
انتصاب intisâb: (Ar.) tayin olmak; görevlendirilmek; bir işe koyulmak.
انتصاح intisâh: (Ar.) nasihat dinlemek.
انتصار intısâr: (Ar.) yardım etmek; yardım almak; galip olmak.
انتصاف intisâf: (Ar.) yarısına gelmek; hakkını almak, yardım almak.
انتظار intizâr: (Ar.) gözü yolda olmak, beklemek; bekleyiş. ــ خدمت memur veya beğenmişlik; benlik.
انب eneb: (bot.) patlıcan.
انباء enbâ': (Ar.) haberler; öyküler.
انبات inbât: (Ar.) yeşertmek; bitmek.
انبار enbâr: (Peh.) ambar, depo; ــ غله tahıl ambarı.
انبارپناه enbâr-penâh: ambarcı.
انبار خانه enbâr-ḫâne: ambar, depo, mahzen.
انبار دار enbâr-dar: ambarcı; (tas.) görülü sırlarla dolu sâlik.
انباردن enbârden: doldurmak, depolamak.
انبارش enbâriş: doldurma, depolama.
انباره enbâre: akümülatör, pil.
انباز enbâz: (Peh.) ortak; arkadaş; benzer; sevgili.
انباز شدن enbâz şuden: katılmak, ortaklaşmak.
انباز کردن enbâz kerden: katılmak, iştirak ettirmek.
انبازگیر enbâzgîr: ortak kabul eden.
انبازی دادن enbâzî dâden: katılmak, ortak etmek.
انبازی کردن enbâzî kerden: katılmak, ortak olmak.
انباشتن enbâşten: biriktirmek.
انباغ enbâğ: ortak; kuma.
انبان enbân: (Peh.) heybe, dağarcık; karın; از ــ تهی پنیر جستن boşuna uğraşmak.
انبانچه enbânçe: küçük heybe.
انبر enbur: maşa.
انبرباریس enberbârîs: (bot.) diken üzümü.
انبردست enbur-dest: pense.
انبروت enberût: (bot.) armut.
انبساط inbisât: (Ar.) açılma, genişleme, ferahlama; (tas.) bast hali.
انبساط فزودن inbisât fuzûden: çok neşelenmek.
انبست enbest: pıhtı.
انبعاث inbi'âs: (Ar.) gönderilmek.
انبله enbele: (bot.) hind hurması.

انثیین unseyeyn: (Ar.) iki husye.
انجاء incâ': (Ar.) kurtarmak; ortaya çıkarmak.
انجاب incâb: (Ar.) değerli olmak; değerli çocuklar yetiştirmek.
انجاد incâd: (Ar.) yardım etmek; daveti kabul etmek; yüksek sesle çağırmak.
انجاز incâz: (Ar.) haceti reva görmek; sözünde durmak.
انجام encâm: (Peh.) son.
انجام پذیر encâm-pezîr: bitebilir; icrâ edilebilir.
انجام دادن encâm dâden: uygulamak, icrâ etmek; sona erdirmek, tamamlamak.
انجامش encâmiş: son, akibet; ـــ روز kıyamet.
انجام شدن encâm şuden: uygulanmak, icrâ edilmek; sona ermek, tamamlanmak.
انجامیدن encâmîden: sona ermek, son bulmak.
انجبار encebâr: (bot.) yılan kökü.
انجذاب incizâb: (Ar.) çekilmek; çekim, cezbe.
انجرار incirâr: (Ar.) çekilmek.
انجرك encerek: (bot.) sıçan kulağı otu.
انجره encere: (bot.) ısırgan otu.
انجلاء incilâ': (Ar.) aydınlanmak, ortaya çıkmak.
انجم encum: (Ar.) yıldızlar.
انجماد incimâd: (Ar.) donmak.
انجم سوز encum-sûz: güneş.
انجمن encumen: (Peh.) meclis; topluluk.
انجمن داشتن encumen dâşten: meclis kurmak, toplanmak.
انجمن شدن encumen şuden: toplanmak.
انجمن کردن encumen kerden: toplanmak, meşveret etmek.
انجوج encûc: (bot.) ûd.
انجوخیدن encûḫîden: (deri) kırışmak.
انجی encî: (bot.) incir.
انجیدن encîden: parça parça yapmak; dışarı çekmek; yaralamak; hacamatta usturа kullanmak.

işçiyi bir nedenle geçici olarak işten uzaklaştırmak.
انتظام intizâm: (Ar.) incinin dizilmesi; düzene girmek; tertip düzen.
انتظامی intizâmî: düzenli, ـــ قوای (ask.)kolluk kuvvetleri.
انتعاش inti'âş: (Ar.) kalkmak, yükselmek; iyileşmek; neşelenmek.
انتفاء intifâ': (Ar.) yok olmak; yokluk.
انتفاخ intifâḫ: (Ar.) şişmek, kabarmak.
انتفاع intifâ': (Ar.) faydalanmak; intifa hakkı.
انتقاء intikâ': (Ar.) temizlemek; seçmek.
انتقاب intikâb: (Ar.) yüzünü örtmek.
انتقاد intikâd: (Ar.) tenkid etmek; eleştirmek; eleştiri; ـــ کردن eleştirmek.
انتقاص intikâs: (Ar.) azaltmak; az tutmak; azlık.
انتقال intikâl: (Ar.) nakletmek; yer değiştirmek; ölmek; nakil; kavrama, anlama, ölüm.
انتقال کردن intikâl kerden: intikal etmek; ölmek; memuru tayin etmek.
انتقال یافتن intikâl yâften: intikal etmek; ölmek; kavramak.
انتقام intikâm: (Ar.) kin gütme, intikam; ـــ گرفتن intikam almak.
انتکاث intikâs: (Ar.) isteğinden vazgeçmek; gevşemek, yarmak.
انتکاس intikâs: (Ar.) başaşağı düşmek.
انتماء intimâ': (Ar.) birine nispet etmek; mensup olmak; bağlılık.
انتما کردن intimâ kerden: intisâb etmek.
انتهاء intihâ': (Ar.) sona erme; haber ulaşmak; sona erdirmek; son, nihayet.
انتهاز intihâz: (Ar.) fırsat bulmak; ganimet saymak.
انتهاض intihâz: (Ar.) kalkmak.
انتهاك intihâk: (Ar.) ateş düşürmek; kirlenmek, bulanmak; birinin namusunu lekelemek, ırzına geçmek.
انثناء insinâ': (Ar.) iki tane olmak; geri dönmek.

اندازه گیری endâze gîrî: ölçü alma, ölçme; ölçümleme.
اندام endâm: (Peh.) boybos, vücut; uzuv; bir aletin parçaları; erkeklik organı.
اندام دادن endâm dâden: düzenlemek; süslemek.
اندخس endehs: koruyucu, hâmî.
اندخسیدن endehsîden: korumak, himaye etmek.
اندر ender (Peh.) (ek) içinde-de; ender, az bulunur.
اندراج indirâc: (Ar.) dahil olmak, girmek; sokulmak; sona ulaşmak.
اندراس indirâs: (Ar.) eskimek, parça parça olmak, lime lime olmak.
اندر آمدن ender âmeden: içeri girmek.
اندر آویختن ender âvîhten: asılı olmak.
اندر آویزنده ender âvîzende: asılı; girişken, müteşebbis.
اندربایست enderbâyist: zorunlu; muhtaç olunan.
اندر بایستن ender bâyisten: kendisine muhtaç olunmak.
اندر خاستن ender hâsten: rica etmek, dilemek.
اندر خور ender hur: lâyık.
اندر خوردن ender hurden: lâyık olmak, münasip olmak.
اندر رسیدن ender residen: ulaşmak, girmek, yetişmek.
اندرز enderz: (Peh.) öğüt, nasihat, vasiyet.
اندرز دادن enderz dâden: öğüt vermek.
اندرز کردن enderzkerden : öğüt vermek.
اندرز گفتن enderz goften: öğüt vermek; tavsiye.
اندر شدن ender şuden: içeri girmek.
اندر شکستن ender şikesten: hazırlamak.
اندر کشنده ender-keşende: çekici, câzip.
اندر کشیدن ender keşîden: cezbetmek.
اندر گذرانیدن ender guzerânîden: geçirtmek, geçit vermek; ــ پای از اندازه

انجیر encîr: (bot.) incir; delik.
انجیربن encîrbun: (bot.) incir ağacı.
انجیر خوار encîr-hâr: (zool.) sarı asma kuşu.
انجیر خور encîr-hor: (zool.) sarıasma kuşu.
انجیردن encîrden: delmek.
انجیل incîl: İncil; ــ اهل hıristiyanlar.
انچوچك ençûçek: (bot.) gülgillerden bir ağaç; armut tohumu; (mec.) cılız, zayıf.
انحاء enhâ': (Ar.) yönler, taraflar; yollar; benzerler; metodlar.
انحدار inhidâr: (Ar.) aşağı inmek.
انحراف inhirâf: (Ar.) eğilme, bükülme; sapma; yoldan çıkma; sapıklık.
انحصار inhisâr: (Ar.) darlığa düşmek; tekel, inhisar, sınırlılık.
انحصار طلب inhisâr-taleb: teketci.
انحصاری inhisârî: tekel ile ilgili.
انحطاط inhitât: (Ar.) yıkılma, çöküş.
انحلال inhilâl: (Ar.) çözülme, erime; fesholma.
انحناء inhinâ': (Ar.) eğilmek; eğilme; eğri.
انخداع inhidâ': (Ar.) aldanmak.
انخزال inhizâl: (Ar.) cevap vermekten korkmamak; yorgun-bitkin yürümek.
انخساف inhisâf: (Ar.) görünmez olmak; ay tutulmak.
انخفاض inhifâz: (Ar.) aşağı düşmek; çökkünlük.
انخناق inhinâk: (Ar.) boğulmak.
اند end: (Peh.) birkaç, küsur.
انداختن endâhten: (Peh.) atmak, fırlatmak; uzaklaştırmak; yerleştirmek; hazırlamak; içeri atmak; cinsel münasebette bulunmak; iltifat etmemek.
انداد endâd: (Ar.) benzerler, eşler.
اندازه endâze: (Peh.) ölçü; mertebe, liyâkat; از ــ درگذشتن haddini aşmak.
اندازه کردن endâze kerden: ölçmek, hesaplamak, saymak.
اندازه گرفتن endâze giriften: saymak, ölçmek, hesaplamak.

اندوه endûh: (Peh.) sıkıntı, keder, gam.
اندوه خوار endûh-ḫâr: üzüntülü.
اندوهگین endûhgin: üzgün, sıkıntılı.
اندوهگین شدن endûhgîn şuden: üzülmek; üzüntü.
اندوهمند endûhmend: üzgün, sıkıntılı.
اندوهناك endûhnâk: üzüntülü, kederli.
انده enduh: üzüntü, keder.
اندی endî: o zaman, o an; o kadar; umut; şaşkınlık.
اندیشمند endîşmend: düşünceli.
اندیشناك endîşnâk: düşünceli, endişeli; kaygılı; korkak.
اندیشه endîşe: düşünce; korku; kaygı, endişe.
اندیشه کردن endîşe kerden: düşünmek.
اندیشه کشیدن endîşe keşîden: özen göstermek.
اندیشه گر endîşeger: düşünceli, endişeli.
اندیشه مند endîşemend: düşünceli.
اندیشیدن endîşîden: düşünmek; korkmak; endişelenmek.
اندیك endîk: ola ki.
اندیه endiye: (Ar.) nemli topraklar; şebnemler.
انذار inzâr: (Ar.) korkutmak; uyandırmak; öğüt vermek.
انر ener: kötü, çirkin.
انزال inzâl: (Ar.) indirmek; ــ منی meni çıkması; ــ سرعت çabuk meni çıkması.
انزجار inzicâr: (Ar.) usanmak, nefret etmek; nefret.
انزروت enzerût: (bot.) enzerut.
انزعاج enziâc: (Ar.) kökünden sökülmek; huzursuz olmak; (tas.) vecd halinde gönlün harekete geçmesi; (tas.) müminin kalbine vaazin bıraktığı etki.
انزله کردن enzele kerden: indirmek, nazil etmek.
انزلیجی enzelîcî: Enzelî'li.
انزواء inzivâ': (Ar.) bir köşeye çekilme, inziva.
انس ins: (Ar.) insanlar; ــ وجن insanlar ve haddini aşmak.
اندر گذشتن ender guzeşten: ölmek.
اندر گرفتن ender giriften: başlamak, baştan almak.
اندر نوشتن ender neveşten: katetmek; hakk etmek.
اندروای endervây: asılı, havada.
اندروقت ender vakt: hemen, derhal.
اندرون enderûn: (Peh.) iç, içeri; iç taraf; haremlik.
اندرونه enderûne: iç, içeri; (tıb.) iç organ.
اندر یابی ender-yâbî: idrâk, anlayış.
اندر یافت ender-yâft: idrak, anlayış.
اندر یافتن ender yâften: idrak etmek, anlamak.
اندفاع indifâ: (Ar.) uzaklaşmak; kovulmak; püskürtme; yer yer baş gösterme.
اندك endek: az, azıcık; kısa.
اندك اندك endek endek: az az, tedricen.
اندك کردن endek kerden: azaltmak.
اندك گردانیدن endek gerdânîden: azaltmak.
اندك مایه endek mâye: cahil, değersiz; azlık; sermayesi az.
اندکی endekî: azlık.
اندماج indimâc: (Ar.) işe girişmek; sağlamlaşmak.
ان دماغ en-demâğ: sümük.
اندمال indimâl: (Ar.) iyileşmek; sağlığına kavuşmak.
اندمال یافتن indimâl yâften: iyileşmek.
اندوختن endûḫten: (Peh.) biriktirmek; tasarruf etmek; kar sağlamak.
اندوخته endûḫte: tasarruf.
اندود endûd: sıvama, kaplama; sıva.
اندودن endûden: (Peh.) sıvamak, kaplamak, üstünü örtmek; madene su vermek; yağ sürmek.
اندوزه endûze: keder, gam.
اندوزه کردن endûze kerden: üzülmek, kederlenmek.
اندوصارون endûsârûn: (bot.) acı mercimek.

انصاف ensâf: (Ar.) yarılar; yarımlar.
انصاف insâf: (Ar.) adalet etmek, hak vermek; sadakat göstermek; insaf, doğruluk.
انصاف دادن insâf dâden: haklının hakkını vermek, adalet etmek.
انصداع insidâ': (Ar.) yarılmak, kırılmak.
انصراف insirâf: (Ar.) geri dönmek; vazgeçmek; düşüncesinden vazgeçmek.
انصرام insirâm: (Ar.) kesilmek; kesiklik.
انصف ensef: (Ar.) en adaletli, insaflı.
انضباط inzibât: (Ar.) düzenli olmak; düzen, intizam; disiplin; (ask.) disiplin.
انضمام inzimâm: (Ar.) katılma, bağlanma.
انطباع intibâ': (Ar.) yazılmak; basılmak; izlenim.
انطباق intibâk: uymak; beraber olmak; beraberlik.
انطفاء intifâ: (Ar.) (ateş) sönmek; sönme; suskunluk.
انطلاق intilâk: (Ar.) açılmak, kurtulmak; açık yüzlü olmak; ـ لسان açık dillilik.
انطماس intimâs: (Ar.) görünmez olmak, yok olmak.
انطواء intivâ': (Ar.) yazılmak; katedilmek; ihtiva etmek.
انظار enzâr: (Ar.) bakışlar; gözler; görüşler.
انظار inzâr: (Ar.) mühlet vermek.
انعام en'âm: (Ar.) hayvanlar.
انعام in'âm: (Ar.) nimet vermek, iyilik etmek, bağışlamak; bahşiş.
انعام دادن in'âm dâden: bağışlamak, bahşiş vermek.
انعام فرمودن in'âm fermûden: bahşiş vermek; ihsan etmek.
انعدام in'idâm: (Ar.) yok olma; yokluk.
انعزال in'izâl: (Ar.) bir köşeye çekilme; uzlet.
انعطاف in'itâf: (Ar.) eğilme; yansıma, geri dönme; ـ قابليت esneklik, bükülgenlik.
انعقاد in'ikâd: (Ar.) koyulaşmak; bağlanmak; andlaşma yapılmak; (meclis) toplanmak; berkleşmek.

periler.
انس uns: (Ar.) alışma, alışkanlık, dostluk; huzur.
انساء insâ': (Ar.) geriye atmak.
انساب ensâb: (Ar.) soylar; yakınlar.
انساج ensâc: (Ar.) dokular.
انسال ensâl: (ar.) nesiller.
انسان insân: (Ar.) insan; ـ برفی kardan-adam.
انسانی insânî: insanlık.
انسانیت insâniyyet: (Ar.) insanlık; insan olmak.
انسب enseb: (Ar.) en leyık, en uygun.
انسباك insibâk: (Ar.) erimek.
انسجام insicâm: (Ar.) akıcı olmak.
انسداد insidâd: (Ar.) kapanmak, sed çekilmek; (tıb.) tıkanma.
انس دادن uns dâden: alıştırmak, dostluk kurmak.
انسدال insidâl: (Ar.) asılmak (elbise).
انسراح insirâh: (Ar.) soyunmak; sırtüstü uzanmak.
انسكاب insikâb: (Ar.) dökmek; dökülmek.
انس گرفتن uns giriften: alışmak.
انسلاك insilâk: (Ar.) girmek; dizilmek; guruba katılmak.
انسی insî: insanlık.
انشاء inşâ': (Ar.) yaratmak, icad etmek; başlamak; kompozisyon, yazı yazma.
انشاد inşâd: (Ar.) kaybolanı tarif etmek; hicvetmek; şiir okumak, inşad; kılavuzluk.
انشا فرمودن inşâ fermûden: icâd etmek; koymak; yapmak.
انشا كردن inşâ kerden: yaratmak; fasıh ve beliğ mektup veya makale yazmak.
انشراح inşirâh: (Ar.) açılma; ferahlık.
انشعاب inşi'âb: (Ar.) bölünme, dağılma, şubelenme.
انشقاق inşikâk: (Ar.) ayrılmak, açılmak, bölünmek.
انصاب ensâb: (Ar.) putlar.
انصات insât: (Ar.) susmak; kulak vermek.
انصار ensâr: (Ar.) yardımcılar; ensar.

انعکاس in'ikâs: (Ar.) aksetme, yansıma; başaşağı olma; şöhret yapma; ışık saçma.
انغمار ingimâr: (Ar.) suya dalmak, batmak, bir işe dalmak.
انغماس ingimâs: (Ar.) suya batmak.
انغوزه engûze: (bot.) ceviz; bir tür zamk.
انف enf: (Ar.) burun; رغم ـ کسی zıttına, aleyhine; معیوب بودنِ ـ کسی birinin aptal olması.
انفاد infâd: (Ar.) yok etmek; tamamlamak, sona ulaştırmak; göndermek.
انفاذ infâz: (Ar.) yürütme; işi takip etme; yollamak.
انفاذ داشتن infâz dâşten: göndermek.
انفاس enfâs: (Ar.) nefesler; ـ کسی را شمردن biri hakkında casusluk etmek; adım adım izlemek.
انفاق infâk: (Ar.) harcama; yedirip içirme, dağıtma.
انفال enfâl: (Ar.) ganimetler; bahşişler.
انفت enfet: (Ar.) arlanmak; ar; ziyan, hüsran.
انفتاح infitâh: (Ar.) açılmak; açıklık.
انفتاق infitâk: (Ar.) ayrılmak; yarılmak; kadının cinsel organının açılması.
انفجار inficâr: (Ar.) tanyeri ağarmak; suyun akması; infilak etmek; yarılıp fışkırmak.
انفراج infirâc: (Ar.) kedersiz olmak; gönlün ferahlaması.
انفراد infirâd: (Ar.) tek olmak; tek başına iş yapmak; teklik.
انفرادی infirâdî: (Ar.) ferdî.
انفس enfes: (Ar.) enfes; çok değerli.
انفس enfus: (Ar.) nefisler, canlar.
انفست enfest: örümcek ağı.
انفصال infisâl: (Ar.) ayrılma; işsiz kalma; ayrılık, gevşeklik.
انفصام infisâm: (Ar.) kırılma, kesilme.
انفطار infitâr: (Ar.) yarılmak; yarık.
انفع enfe': (Ar.) en yararlı; en kârlı.
انفعال infiâl: (Ar.) bir işin olması; müteessir olmak; utanmak; etkilenmek.

انفعال پذیرفتن infi'âl pezîruften: etkilenmek.
انفکاک infikâk: (Ar.) ayrılmak; bırakılmak; ayrılık; ـ قوی ülkenin faal güçlerinin ayrılması.
انفلاق infilâk: (Ar.) yarılmak; yarılma.
انفلو آنزا enflûânzâ: (Fr.) (tıb.) kasılma, büzülme; kaynaşma.
انفیه enfiye: (Ar.) enfiye.
انفیه دان enfiyedân: enfiyelik.
انقاذ inkâz: (Ar.) kurtarmak; kurtarma.
انقاض enkâz: (Ar.) kırıklar.
انقباض inkibâz: (Ar.) toplanma; sıkışma; toplanma; can sıkılması; (tıb.) kabızlık.
انقراض inkirâz: (Ar.) yok olma, ortadan kalkma; kesilme, batma; ـ سلسله hanedanın yok olması.
انقسام inkisâm: (Ar.) bölünme; dağılma.
انقضاء inkizâ': (Ar.) geçmek; süresi bitmek; yok olma.
انقضاض inkizâz: (Ar.) süratle yıkılmak; yıldız kayması.
انقطاع inkitâ': (Ar.) kesilme, ara verme; kesiklik.
انقلاب inkilâb: (Ar.) değişmek; alt üst olmak; değişim, devrim; inkilap.
انقلابی inkılâbî: devrimle ilgili; devrimci.
انقلابیون inkilâbiyyûn: (Ar.) devrimciler.
انقلاع inkilâ: (Ar.) kökünden kazınmak.
انقیاد inkiyâd: (Ar.) boyun eğmek; itaat.
انکاح inkâh: (Ar.) nikâhlama.
انکار inkâr: (Ar.) inkâr etmek; reddetmek; inkâr.
انکار کردن inkâr kerden: inkâr etmek.
انکار پذیر inkâr-pezîr: inkâr edilebilir.
انکار ناپذیر inkâr-nâpezîr: inkâr edilemez.
انکر enker: (Ar.) en çirkin, en nâhoş.
انکسار inkisâr: (Ar.) kırılmak; kırıklık; ـ نور ışık kırılması.
انکساف inkisâf: (Ar.) güneş tutulması.
انکشاف inkişâf: (Ar.) ortaya çıkmak; açılmak; açıklık.

انگشت زدن enguşt zeden: sevinç halinde parmakları birbirine vurarak şıkırdatmak.
انگشت شمار enguşt-şumâr: az, çok az; parmakla sayılacak kadar az.
انگشتك enguştek: küçük parmak;ـــ کشمش دار bir tür tatlı.
انگشت کش enguşt-keş: ünlü, tanınmış, parmakla gösterilen; yok.
انگشت کشیدن enguşt keşîden: rezillik yapmak; fakirlik ve perişanlığını göstermek.
انگشت گذاشتن enguşt guzâşten: parmak basmak, seçmek; itiraz etmek.
انگشتگر engiştger: kömürcü.
انگشت گرفتن enguşt giriften: hesaplamak, saymak; ـــ به parmak hesabı yapmak, parmakla saymak.
انگشت گزیدن enguşt gezîden: üzülmek; pişman olmak; şaşırmak.
انگشتن engeşten: hesaplamak.
انگشت نشان enguşt-nişân: ünlü, tanınmış.
انگشت نگاری enguşt-nigârî: parmak izi.
انگست نما enguşt-ne(u, i) mâ: tanınmış, meşhur.
انگشت نهادن enguşt-nehâden: seçmek; itiraz etmek.
انگشتو engiştû: kömür ateşinde pişirilen bir ekmek.
انگشتوانه engişt-vâne: mangal.
انگشتوانه enguşt-vâne: ok atarken parmağa takılan halka.
انگشته enguşte: tahtadar, dört dallı bir tarım âleti.
انگل engel: parazit, mikrop.
انگل engul: düğme.
انگل شناس engel-şinâs: parazitolog.
انگلك engulek: parmak atma; parmak ucuyla dokunma.
انگلك کردن engulek kerden: parmakla bir şeyi karıştırmak; bir işe karışmak.
انگله engule: düğme.
انگلی engelî: parazitlik.
انگلیس ingilis: İngiliz.

انگ eng: balarısı; usare; özsuyu; künk; بد ـــ kötü huylu.
انگار engâr, ingâr: zan, şüphe; tasavvur; plan; sanki; ـــ چیزی را کردن bir şeyden sarfınazar etmek.
انگاردن engârden: zannetmek, sanmak, tasavvur etmek.
انگاره engâre: zan, şüphe; öykü, serüven; ölçü; hesap; hesap defteri; tamamlanmamış proje.
انگاشتن engâşten: zannetmek; tasavvur etmek.
انگام engâm: zaman, an.
انگ انداختن eng endâhten: çok hırslı olmak.
انگبار engebâr: (bot.) yılan kökü.
انگبین engubîn: (Peh.) bal; tatlı.
انگبینه engubîne: bal ile yapılan bir tür tatlı.
انگژ engej: bel.
انگشت engeşt: kömür.
انگشت enguşt: (Peh.) parmak.
انگشتال engiştâl: hasta, çelimsiz insan.
انگشتان enguştân: parmaklar.
انگشتانه enguştâne: yüksük.
انگشت آرا enguşt-ârâ: yüzük.
انگشت برك enguşter-borek: (zool.) kök kurdu; cırcır böceği.
انگشت بلب enguşt-beleb: şaşkın; suskun.
انگشت پیچ enguşt-pîç: bal gibi yoğun madde; şart, ahit; az bahşiş; muhalif; bir tür helva.
انگشت خاییدن enguşt hâyiden: üzülmek; pişmanlık duymak.
انگشتر enguşter: yüzük;پا ـــ masrafsız şey.
انگشتر بازی enguşter-bâzî: bir tür yüzük oyunu.
انگشتری باختن enguşterî bahten: yüzük oyunu oynamak.
انگشترین enguşterîn: yüzük; bir ateşkede âleti.

انگلیسی ingilîsî: İngilizce; İngiliz; İngiliz yapısı.
انگم engum: (bot.) zamk, ağaç zamkı; küspe.
انگنار engenâr: (bot.) enginar.
انگور engûr: (bot.) üzüm; asma.
انگوردان engûrdân: şarap yapmak için üzümün sıkıldığı âlet.
انگورك engûrek: firenk üzümü; (zool.) bir tür örümcek.
انگوری engûrî: üzümsü; Ankara'lı; Ankara malı.
انگول engûl: düğme; parmak.
انگه inge: (T.) yenge.
انگیختن engîhten: yerinden oynatmak; kaldırmak; tahrik etmek, kışkırtmak; sıçratmak, coşturmak.
انگیخته engîhte: tahrik edilmiş, koparılmış; oynatılmış.
انگیخته شدن engîhte şuden: tahrik edilmek.
انگیز engîz: tahrik eden sebep-sâik.
انگیزانیدن engîzânîden: kışkırtmak, yerinden oynatmak.
انگیزش engîziş: tahrik, kışkırtma.
انگیزه engîze: sebep, sâik.
انگیزیدن engîzîden: kışkırtmak.
انگینار engînar: (bot.) enginar.
انماء inmâ': (Ar.) dedikodu yoluyla laf üretmek; gösteriş.
انمله enmele, enmule: (Ar.) parmak ucu.
انموذج unmûzeç:(Ar.) örnek, misal.
انواء envâ': (Ar.) yıldız düşmesi; ــ علم yıldız düşmelerine bakılarak meteoroloji tahmin ilmi.
انوار envâr: (Ar.) nurlar, ışıklar, aydınlıklar.
انواع envâ': (Ar.) türler, çeşitler.
انوثت unûset: (Ar.) dişilik.
انوثیت unûsiyyet: (Ar.) dişi olma; dişilik.
انور enver: (Ar.) daha parlak, nurlu.
انوشه enûşe: (Peh.) ebedî, sonsuz; hoş, mesut.
انوشه enevşeh: yeni padişah, genç şah.

انوف unûf: (Ar.) burunlar.
انهاء inhâ: (Ar.) bilgi vermek, haber vermek.
انهاب inhâb: (Ar.) yağmalamak.
انهاج inhâc: (Ar.) yol bulmak.
انهار enhâr: (Ar.) nehirler, ırmaklar.
انهاض inhâz: (Ar.) tahrik etmek, kışkırtmak, ayaklandırmak.
انهباط inhibât: (Ar.) aşağı inmek.
انهدام inhidâm: (Ar.) harap olmak; çökmek.
انهزام inhizâm: (Ar.) kırılmak, yenilmek; hezimete uğramak; yenilgi.
انهضام inhizâm: (Ar.) (yemek) lezzetli olmak; hazmedilmek.
انهمار inhimâr: (Ar.) suyun dökülmesi.
انهماك inhimâk: (Ar.) direnmek; bir şeyin üstüne fazla düşme.
انی enî: üstünü başını kirleten çocuk.
انیاب enyâb: (Ar.) sivri dişler, köpek dişleri.
انیت enniyyet: (Ar.) varlık, vücut.
انیران enîrân: İran dışı; Zerdüşt dininde bir melek adı.
انیس enîs: (Ar.) dost; alışmış.
انیسون enîsûn: (bot.) anason.
انیق enîk: (Ar.) hoş; şaşırtıcı.
انین enîn: (Ar.) inleyiş, feryad.
او û: (Peh.) o.
اوا evâ: ses.
اواب evvâb: (Ar.) tövbekâr.
اوابد evâbid: (ar.) vahşî ve yırtıcı hayvanlar.
اواخر evâhir: (Ar.) sonlar; ــ درایـن geçenlerde; ــ در sonlarında.
اواسط evâsıt: (Ar.) ortalar; ــ در ortalarında.
اواقنثوس evâkensûs: (bot.) sünbül.
اوام evâm: borç.
اوام evâm: renk.
اوام دار evâm-dâr: borçlu.
اوامر evâmir: (Ar.) emirler, buyruklar.
اوان evân: (Ar.) zaman; ــ در zamanında; çağında.
اوانس evânis: (Ar.) güzel kadınlar.

(otomobil vs.) parçalara ayırmak.
اورانیوم ûrânyum: (Fr.) (kim.) uranyum.
اورد everd: savaş; hamle.
اوردو ûrdû: (Tr.) ordu, ـ زبان Urdu dili.
اورده evride: (Ar.) (tıb.) toplar damarlar.
اورس evirs: (bot.) dağ selvisi.
اورع evre: (Ar.) en sofu, en dindar.
اورمزد ûrmazd: Hürmüz, iyilik tanrısı.
اورنگ evreng: taht.
اورنگ evreng: hile, düzen.
اورنگ evreng: görkem, şan.
اور و اطوار ریختن ûru etvâr rihten: oyun çıkarmak.
اوروبنجی urubencî: (bot.) canavarotu.
اوروغ urûğ: (T.) aile, sülâle.
اوزار evzâr: (Ar.) günahlar; ağırlıklar.
اوزان evzân: (Ar.) ağırlıklar, vezinler; binalar; bir enstrüman
اوزبك ûzbek: (T.) Özbek.
اوژندن evjenden: atmak, fırlatmak.
اوژنیدن evjenîden: atmak, fırlatmak.
اوساخ evsâh: (Ar.) kirler.
اوساط evsât: (Ar.) ortalar.
اوستا Avesta: Avesta, Zerdüşt'ün kitabı.
اوستا ûstâ: usta.
اوستاخ ûstâh: küstah; korkusuz.
اوستاد ûstâd: üstad; صفا ـ (tas.) kâmil insan.
اوستاکاری ûstâkârî: ustalık.
اوستا کریم ûstâ-kerîm: kerameti olan üstat; Allah.
اوستایی Avestâyî: Avesta'ya mensup, Avesta dili.
اوسط evsat: (Ar.) ortada, ortası; en beğenilir; daha üstün.
اوسع evsa': (Ar.) daha geniş.
اوشاق ûşâk: (T.) oğul; köle
اوشان ûşân: onlar.
اوشاندن evşânden: bk. افشاندن
اوصاف evsâf: (Ar.) vasıflar, nitelikler.
اوصال evsâl: (Ar.) ekler, bağlar; organlar.
اوصیاء evsiyâ': (Ar.) vasîler.
اوضاع evzâ': (Ar.) durumlar, vaziyyetler;

اوای ivây: eyvah!
اوایل evâyil: (ar.) önceler; başlangıçlar; در ـ başlarında.
اواغلی evoğli: (Tr.) Safevi padişahlarının emrindeki köle.
اوب evb, uvb: (Ar.) geri dönmek; geri dönüş.
اوبار evbâr: (Ar.) kirler.
اوباردن evbârden: çiğnemeden yutmak.
اوباریدن evbârîden: çiğnemeden yutmak.
اوباش evbâş, ûbâş: (Ar.) ayak takımı; korkusuzlar.
اوباشتن evbâştен: çiğnemeden yutmak.
اوباشی evbâşî, ûbâşî: külhanbeylik, serserilik.
اوبه evbe: (Tr.) Türkmen çadırı.
اوت ût: (Fr.) Ağustos.
اوتاد evtâd: (Ar.) çiviler, kazıklar; aruz vetedleri; (tas.) tarikat pîrleri.
اوتار evtâr: (Ar.) saz telleri; teller.
اوتراق ûtrâk, otrâk: (Tr.) durma; dinlenme yeri; oturma.
اوتو ûtü: ütü.
اوثان evsân: (Ar.) putlar.
اوثق evsak: (Ar.) en sağlam.
اوج evc, ovc: yücelik, zirve, en yüksek nokta.
اوجا ûcâ: (bot.) Karaağaçgillerden birkaç tür ağaç.
اوجاع evcâ': (Ar.) dertler, sızılar.
اوجب evceb: (Ar.) en gerekli.
اوجه evcuh: (Ar.) yüzler.
اوحد evhad: (Ar.) tek, yegâne.
اوداء eveddâ: (Ar.) dostlar.
اوداج evdâc: (Ar.) şahdamarlar; اربعه ـ (tıb.) boyundaki dört damar.
اودر evder: amca.
اودیه evdiye: (Ar.) vadiler; ırmaklar, dereler.
اوراد evrâd: (Ar.) dualar.
اوراشتن evrâşten: bk. افراشتن
اوراق evrâk: (Ar.) sahifeler, kağıtlar.
اوراق کردن evrâk kerden: bir şeyi

اولی ûlâ: (Ar.) ilk, birinci.
اولی ûlî: (Ar.) bu dünya; birinci.
اولیاء evliyâ: (Ar.) velîler; büyükler; dostlar; arifler; امور ــ ülke ileri gelenleri; حق ــ ârifler.
اولیات evveliyât: (Ar.) ilkler.
اولیت evveliyyet: (Ar.) öncelik, ilk olma.
اولیتر evlâter, ovlâter: (Ar.) en lâyık.
اولیرا ûlîra: (Lat.) (bot.) olira bitkisi.
اولین evvelîn: (Ar.) ilk, birinci.
اومید ûmîd: ümit.
اومیدوار ûmîdvar: ümitli.
اون باشی onbâşî: (T.) onbaşı (Safeviler devrinde)
اونوسما ûnosmâ: (Fr.) (bot.) sığırdiligillerden, Alpler, Pireneler ve Kafkas dağlarında yetişen bir bitki.
اوه uh: ah! oh!
اوهام evhâm: (Ar.) vehimler, bâtıl inançlar; hayaller.
اویسی uveysî: (tas.) şeyh ve mürşidsiz kemâl mertebesine erişen kimse.
اویغوری uygûrî: Uygur; Uygurca.
اویماق oymâk: (T.) oymak, kabile
اهاب ihâb: (Ar.) deri, tabaklanmamış deri.
اهابت ihâbet: (ar.) korkutmak; seslenmek.
اهالی ehâlî: (Ar.) halk, ahali.
اهانت ihânet: (Ar.) hafife alma, hakaret etme.
اهباط ihbât: (Ar.) indirmek.
اهبت uhbet: (Ar.) anlaşma, uyuşma; silah; vesileler.
اهتداء ihtidâ': (Ar. doğru yolu bulma; hidayete erme.
اهتزاز ihtizâz: (Ar.) sevinmek; titremek; sevinç.
اهتمام ihtimâm: (Ar.) yönelmek; gayret göstermek; ــ به çalışmasıyla, tarafından; ــ دادن gayret etmek.
اهداء ihdâ': (Ar.) hediye etmek; hediye göndermek.
اهدار ihdâr: (Ar.) heder etmek; birinin kanını mübah görmek.

şekiller.
اوضح evzah: (Ar.) en açık seçik.
اوطار evtâr: (Ar.) ihtiyaçlar, dilekler.
اوطان evtân: (ar.) vatanlar.
اوغور uğûr: (T.) uğur, bereket; ــ بخیر hayırlı yolculuklar.
اوف ûf: of! oh!
اوف شدن ûf şuden: yaralanmak; yanmak.
اوفتادن ûftâden: bk افتادن
اوفتیدن : bk. افتادن
اوفر evfer: (Ar.) en çok, en geniş.
اوفی evfâ: (Ar.) en vefalı.
اوقات evkât: (Ar.) vakitler; saatler; ــ تلخ داشتن (شدن) sinirli, öfkeli olmak; suratı asık olmak.
اوقات تلخی evkât telḫî: öfke; suratı asık olma.
اوقار evkâr: (Ar.) ağır yükler.
اوقاف evkâf: (Ar.) vakıflar; ــ اداره‌ء Vakıflar Dairesi.
اوقح evkah: (Ar.) en utanmaz, en şuh.
اوقیمون okîmûn: (bot.) dağ reyhanı.
اوکار evkâr: (Ar.) yuvalar.
اوکندن evkenden: atmak.
اوگندن evgenden: atmak, fırlatmak.
اول evvel: (Ar.) başlangıç, baş; ilk; birinci; از ــ تا آخر baştan sona kadar; از ــ همه herşeyden önce.
اولاً evvelen: (Ar.) evvelâ, öncelikle; birinci.
اولاد evlâd: (Ar.) oğullar, evlat.
اولتگ ûlteg: (T.) çimenlik.
اولتیماتوم ûltîmâtûm: (Fr.) ültimatom.
اول دست evvel-dest: ilk kez, ilk defa.
اولو الابصار ûlûl-ebsâr: (Ar.) görüş sahipleri; göz sahipleri.
اولو الالباب ûlul- elbâb: (Ar.) akıl sahipleri.
اولو الامر ûlul-emr: (Ar.) emir ve hüküm sahipleri.
اولو العزم ûlul-'azm: (Ar.) irade sahipleri.
اولویت evleviyyet: (Ar.) lâyıklık; öncelik; ــ حق öncelik hakkı.
اولی evlâ: (Ar.) en lâyık, en üstün.

bağışlamak, mal vermek.
ايار eyâr: yahudi ve süryani aylarından biri olup Nisan ve Mayıs aylarına rastlar.
اياره eyâre: hesap; hesap defteri.
اياره گير eyâre-gîr: bilezik.
ياز eyâz: gece rüzgârı, ayaz; şebnem.
ايازى eyâzî: peçe, siyah yüz örtüsü.
ياغ eyâğ: (T.) ayak, kadeh.
ياق eyâk: (T.) ayak.
ياق دادن eyâk dâden: şarap kadehi vermek.
ياقى eyâkî: aşçı; sofracı; hizmetçi; şarapçı.
ايالات iyâlât: (Ar.) eyaletler.
ايالت iyâlet: (Ar.) hükümet etme; vilayet, il.
ايام eyyâm: (Ar.) günler; zaman; devir.
ايامى eyâmâ: (Ar.) dullar.
ايتام eytâm: (Ar.) yetimler.
ايت بورنى it bûrnî: (T.) (bot.) itburnu; nesrin çiçeği.
ايتلاف itilâf (Ar.) itilâf, birleşme; dostluk kurmak.
ايتمان îtimân: (Ar.) emin kılmak, sağlamlaştırmak.
ايتوك دادن îtuk dâden: müjde vermek.
ايثار îsâr: (Ar.) bağışlamak; feda etmek; (tas.) başkalarını tüm işlerde kendinden öncelikli görmek.
ايجاب îcâb: (Ar.) lâzım kılmak; kabul etmek; icap.
ايجاد îcâd: (Ar.) yaratmak, var etmek, icad etmek.
ايجاز îcâz: (Ar.) kısa söz söylemek; özlü söz, vecize.
ايجاع îcâ': (Ar.) üzmek, kederlendirmek.
ايچكى içekî: (T.) yakın, nedim.
ايحاء îhâ': (Ar.) vahiy göndermek, ilham etmek; işaret etmek, hatırlatmak.
ايدال ideâl: (Fr.) ideal.
ايدر îder: (Peh.) burası; şimdi.
ئيدرژن îdrojen: (Fr.) (kim.) hidrojen.
ايدون îdûn: (Peh.) böyle; böylesine; şimdi.
ايد ئولوژى îdeoloji: (Fr.) ideoloji.

اهداف ehdâf: (Ar.) hedefler.
اهرام ehrâm: (Ar.) piramitler; ـ مصر Mısır piramitleri.
اهرم ehrum: manivela, kaldıraç.
اهرمن ehrimen: Ehrimen, kötülük tanrısı.
اهريمن ehrîmen: Ehrimen, kötülük tanrısı.
اهل ehl: (Ar.) aile; halk; hanedan; oturan; lâyık; asil; her peygamberin ümmeti; ـ نظر görüş sahibi.
اهلاك ihlâk: (Ar.) yok etmek; helâk etmek.
اهله ehille: (Ar.) hilaller.
اهلى ehlî: (Ar.) evcil, ehlî.
اهليت ehliyyet: (Ar.) yetkililik, yeterlik, ehliyet.
اهم ehem: (Ar.) en önemli.
اهمال ihmâl: (Ar.) ihmal, gevşeklik.
اهمال كردن ihmâl kerden: ihmal etmek; korkusuzluk göstermek.
اهم متر ohm-metr: (Fr.) ohmmetre.
اهميت ehemmiyet: (ar.) önemli olma, ehemmiyet.
اهميت دادن ehemmiyyet dâden: önemli bilmek, önem vermek.
اهميت داشتن ehemmiyet dâşten: mühim olmak; değerli olmak.
اهميت گذاشتن ehemmiyet guzâşten: önemli saymak.
اهواء ehvâ': (Ar.) dilekler, istekler.
اهوازى ehvâzî: Ehvaz'lı; eski İran mûsikisinde bir makam.
اهوال ehvâl: (Ar.) korkular.
اهون ehven: (Ar.) en kolay; en alçak; en gevşek.
اهيب ehyeb: (Ar.) en korkunç.
اهيف ehyef: (Ar.) ince belli.
اى ey: hey!
ايا eyâ: (Ar.) hey! ey!
اياب iyâb: (Ar.) geri dönme; ـ وذهاب geliş gidiş.
ايادى eyâdî: (Ar.) eller; yardımcılar; nimetler, iyilikler.
ايادى داشتن eyâdî dâşten: yardımcıları olmak; ـ بجاى كسى (در حق) birine nimet

ایستگاه îstgâh: durak, istasyon.
ایسر eyser: (Ar.) en kolay; sol taraf.
ایش îş: (çocuklar için) çiş, idrar.
ایشان îşân: (Peh.) onlar.
ایشك îşek: (T.) eşek.
ایصاء îsâ': (Ar.) vahyetmek; öğüt vermek; ısmarlamak.
ایصال îsâl: (ar.) bağlamak; ulaştırmak; bağlılık.
ایضاح îzâh: (Ar.) aydınlatmak, açıklamak; izah.
ایضًا eyzen: tekrar, bir daha, yine.
ایعاد î'âd: (Ar.) korkutmak.
ایغار îgâr: (Ar.) padişahın birine vergisiz toprak vermesi.
ایغال igâl: (Ar.) uzaklaşmak.
ایفاء ifâ': (Ar.) yerine getirmek, yapmak; birinin hakkını vermek; vefa göstermek.
ایفاد îfâd: (Ar.) göndermek, yollamak.
ایقاد îkâd: (Ar.) aydınlatmak; ateş yakmak.
ایقاظ îkâz: (Ar.) uyandırmak; ikaz etmek; uyarmak.
ایقاع îkâ': (Ar.) atmak; gece baskını yapmak; birini tutuklamak; (müz.) sesleri bir âhenge sokmak.
ایقان îkân: (Ar.) emin olmak, kuşkusuz olmak; kesin bilgi.
ای کاش eykâş: keşke!
ایل îl: (T.) il; aşiret, kabile; itaatkâr; dost.
ایلات îlât: iller; kabileler.
ایلاتی îlâtî: göçebelik.
ایلاج îlâc: (Ar.) içeri sokmak, girdirmek, koymak.
ایلاد îlâd: (Ar.) doğurtmak.
ایلاف îlâf: (Ar.) sevmek; dost olmak.
ایلام îlâm: (Ar.) üzmek; dertlendirmek.
ایلچی îlçî: (T.) elçi, sefir; ــ بزرگ büyükelçi.
ایلچی خانه îlçîhâne: elçilik.
ایلخان ilhân: (T.) ilhan; ilhanlı; İran Moğol sultanı.
ایلخانی îlhânî: ilhan olma; ilhanlık.
ایلخی îlhî: (T.) yılkı, at sürüsü.

ایدی eydî: (Ar.) eller.
ایذاء îzâ': (Ar.) eziyet etmek, incitmek.
ایر îr: (Ar.) erkeğin cinsel organı, penis.
ایراث îrâs: (Ar.) varis yapmak; miras bırakmak.
ایراد îrâd: (Ar.) indirmek; içeri sokmak; ayıplamak; kınamak; itiraz etmek; ــ بنی اسرائیلی yersiz itiraz.
ایراد کردن îrâd: kerden: itiraz etmek, eleştirmek; beyan etmek.
ایراد گیر îrâdgîr: itiraz eden; ayıplayan, kınayan; bahaneci.
ایرادی îrâdî: itirazcı; bahaneci.
ایران îrân: İran.
ایران پرست İrân-perest: İransever.
ایران دوست İran dûst: iran sever.
ایران شناس İran şinâs: iranolog.
ایرانی İrânî: İranlı; İran'a ait.
ایراه İrâh: (Peh.) sahil, deniz kıyısı.
ایرس îres: (bot.) beyaz zambak.
ایرمان îrmân: (Peh.) misafir, konuk.
ایرمان سرا irmân-serâ: misafirhane; dünya.
ایز îz: (T.) iz, ayak izi; ــ کسی را گرفتن izlemek; iz sürmek; ــ گم کردن iz kaybetmek; ayak izini silmek; halkı yanılgıya düşürmek.
ایزار izâr: (Ar.) mendil; pantalon; ekmek sofrası; ــ پای pantolon.
ایزد îzed: (Peh.) Tanrı, Allah; melek.
ایژك îjek: ateş kıvılcımı; şerâre.
ایس eys: (Ar.) varlık, vücûd.
ایست îst: durma; (müz.) durma noktası; (ask.) dur! emri.
ایستادگی îstâdegî: durma; direnme; ــ بخودی خود kendi kendine kâim olma.
ایستادن istâden: (Peh.) ayakta durmak; durmak; duraklamak; direnmek; razı olmak.
ایستانیدن istânîden: durdurmak; ayakta tutmak.
ایستاده îstâde: ayakta, kaim; sabit, durağan (yıldız); (ask.) ateş için ayakta duruş vaziyeti.

ایل شدن îl şuden: itaat etmek, boyun eğmek.
ایلغار îlgâr: (T.) akın, hücum.
ایل کردن îl kerden: itaat ettirmek.
ایلول îlûl: eylül ayı.
ایلی îlî: itaat, boyun eğme.
ایلیات îlyât: kabileler.
ایماء îmâ': (Ar.) işaret etmek; îma, işaret, kinâye.
ایماض îmâz: (Ar.) parlamak.
ایماق oymâk: (T.) kabile, oymak.
ایمان îmân: (Ar.) inanma; korkusuz olma; inanç, iman; ــ تازه کــردن yeniden müslüman olmak; kelime-i şehâdet getirmek.
ایمان eymân: (Ar.) yeminler.
ایمان آوردن îmân âverden: inanmak, iman etmek.
ایمان داشتن îmân daşten: inanmak; güvenmek.
ایمن eymen: (Ar.) korunmuş, emin; sağ taraf.
ایمن شدن îmen şuden: korunmuş olmak; emniyette olmak.
ایمن گردانیدن îmen gerdânîden: korumaya almak.
ایمنی îmenî: emin olma; korunmuşluk.
ایمه îme: (Peh.) şimdi, şu an.
ایمن în: (Peh.) bu, şu.
این eyn: (Ar.) neresi? nerede?
ایناس înâs: (Ar.) alışma; görme; dostluk.
اینان înân: bunlar, şunlar.
اینجا încâ: burası; bu esnada.
این جانب încânib: ben, bendeniz, bu taraf.
این جهان în cihân: dünya
این چه înçi: bu şey.
این خاك آن خاك inhâk ân hâk:(sp.) güreşte kündeye getirme sanatlarından biri.
این سر înser: bu dünya
این سفر în-sefer: bu kez, bu defa.
این طور în tovr, in tavr: böyle, böylesine; ــ که demek öyle!

این قدر în kadr: bu kadar.
اینك înek: şimdi; işte.
این کاره în kâre: iş bilir.
این و آن în u ân : şu bu, o bu; muhtelif kimseler; (tas.) ten ve can; zâhir ve bâtın.
این ور înver: bu taraf, bu yan.
اینها inhâ: bunlar; sakın! zinhar!
این همه în heme: bu kadar; çok, fazla; bu ölçü, bu mesafe.
ایوان eyvân: balkon, kemer; eyvan.
ای وای eyvây: eyvah! vah! vah!
ایون îyon: (Fr.) (kim.) iyon.
ایهام îhâm: (Ar.) kuruntuya düşürmek; kuruntu, zat; iki anlamlı söz.
ایهامات îhâmât: (Ar.) ihâmlar; kuruntular.
ایی eyî: (çocuk dili ile) kaka, pis.

ب

ب b: Farsça alfabenin ikinci harfi. Ebced hesabındaki değeri ikidir.

با bâ: ile; vasıtasıyla; beraber; rağmen; yanında; -e, —a; hakkında; (dua) olsun!; aş, çorba; doğan.

با آب و تاب bâ âbu tâb: ayrıntılı şekilde.

با آب و رنگ bâ âb u reng: güzel; renkli.

با آبرو bâ âbrû: itibarlı, şerefli, değerli.

با آسایش bâ âsâyiş: huzurlu, rahat, müreffeh.

با آنکه bâ ânki: rağmen; -makla beraber.

با اباب bâobâb: (Fr.) (bot.) baobab ağacı.

با ابهت bâ-ubbuhet: azametli, görkemli.

بائت bâ'it: (Ar.) bayat.

با ادب bâ edeb: terbiyeli, edepli.

با ارز bâ erz: değerli, önemli.

با ارزش bâ-erziş: değerli, önemli.

با استخوان bâ-ustuhân: güçlü; nüfûzlu, itibarlı; soy soplu.

با اشتها bâ-iştihâ: iştahlı.

با اصل bâ-esl: asil, soylu, şerefli.

با اطلاع bâ-ittilâ': malumatlı, bilgili, haberdar.

با اعتبار bâ i'tibâr: haysiyetli, itibarlı.

با امانت bâ-emânet: emin, güvenilir.

با انصاف bâ-insâf: âdil, insaflı.

با انضباط bâ-inzibât: düzenli, tertipli; (ask.) askeri nizamlara tümüyle riayet eden, disiplinli.

با اهمیت bâ-ehemmiyyet: değerli, önemli.

با این bâ în: bununla beraber, bununla birlikte.

با اینکه bâ inki: bununla birlikte, her ne kadar, gerçi, -dığına rağmen, ise de.

باب bâb: baba.

باب bâb: lâyık, yakışır; tabaka; ـــ دندان zevke uygun her şey; ـــ محلی بودن bir yerde pazar ve müşteri olması.

باب bâb: altı arşınlık bir uzunluk ölçüsü birimi.

باب bâb:(Ar.) kapı, ana kapı; kitap bölümü; hakkında; türlü; sultan sarayı; kıstak, berzah; tamamı; daî, misyoner.

بابا bâbâ: baba; büyük baba; ihtiyarlara hitap şekli; kimse; ârif ve filozofların ünvanı.

بابا آدم bâbâ Âdem: Hazreti Âdem; bir tür bitki.

بابا بزرگ bâbâ-bozorg: büyük baba, dede.

بابا شمل bâbâ-şemel: külhanbey, kabadayı.

بابا غوری bâbâ-gûrî: patlamış ve bebeği fırlamış göz; kör; nazar boncuğu.

بابا نوئل bâbâ-noel: Noel baba.

بابا نوروز bâbâ-nevrûz: Nevruz baba.

بابت bâbet: (Ar.) lâyık; konusunda, hakkında; eş.

با برکت شدن bâ bereket şuden: büyük olmak, ulu olmak.

بابزن bâbzen: kebap şişi.

بابك bâbek: baba.

بابل bâbel: batı.

بابلس bâblos: (Yun.) haşhaş.

بابو bâbû: baba; kalender ve dervişlerin büyüğü.

بابونه bâbûne: (bot.) papatya; sarı papatya.

بابونه پلو bâbûne-polo: bir tür papatyalı pilav.

بابی bâbî: Seyyid Ali Muhammed'e mensup.

بابیروسا bâbirûsâ: (Fr.) (zool.) Malezya domuzu.

با پایان bâ-pâyân: kısa ömürlü, kısa, sonu gelen.

با پهنا bâ-pehnâ: geniş, enli, yaygın.

با تجربه bâ tecribe: tecrübeli, deneyimli.

باتره bâtere: (müz.) tef.

باتری bâtrî: (Fr.) akü, akümülatör.
با تمام قوا bâ-temâm-ı kuvâ: var gücüyle, tüm gücüyle.
باتون bâton: (Fr.) değnek; çubuk, sopa; jop.
باج bâc: vergi, haraç.
باج bâc: gümrük; zekât; cizye; ـ بشغال دادن zorla teslim olmak.
با جان bâ-cân: diri canlı.
باجبان bâc-bân: haraç toplayan.
باج بگیر bâcbegîr: haraç toplayan.
باج خانه bâc-hâne: gümrük hane.
با جربزه bâ-corboze: güçlü; idareci; atılgan, cerbezeli.
باج ستاندن bâc sitânden: vergi toplamak, haraç almak.
با جمال bâ-cemâl: güzel yüzlü, güzel.
باجناغ شدن bâcnâğ şuden: bacanak olmak.
باجناق bâcnâk: (T.) bacanak.
باجنگ bâceng: küçük pencere.
باجه bâce: küçük kapı; gişe.
باجی bâcî: (T.) bacı, kızkardeş; kadın hizmetçi.
باحث bâhis: (Ar.) araştıran, soran, bahseden.
با حرارت bâ harâret: hararetli; faal, çalışkan.
باحور bâhûr: Temmuz sıcaklığı; ـــ ایّام sıcak günler, Temmuz'un ondokuzunda başlayıp yedi gün süren sıcaklar.
با حوصله bâ-havsala, bâ hovsele: sabırlı, istekli, havsalalı.
با حیثیت bâ-haysiyet: şerefli, şahsiyetli, itibarlı.
با خبر bâ-haber: haberdar, vâkıf.
با خبر شدن bâ-haber şuden: haberdar olmak.
با خبر بودن bâ-haber bûden: haberli olmak, vâkıf olmak.
با خبر کردن bâ-haber kerden: haberdar etmek.
باختر bâhter: (Peh.) batı.

باختن bâhten: kumarda kaybetmek; malının tamamını veya bir kısmını yitirmek; oynamak; meşgul olmak; çevirmek, döndürmek; ـ خود را korku veya üzüntüden bayılmak; ـ رنگ korkudan yüzü kireç gibi olmak; ـ جان زهر korkudan ölmek, çok korkmak; canına kıymak; ـ را قافیه yanılmak, mevkiini yitirmek; ـ نیزه mücadele etmek.
باخته bâhte: yenik; ـ پاك varını yoğunu yitirmiş kimse.
باخته دل bâhte-dil: âşık.
باخدا bâ-hodâ: mümin, Allah'a inanan.
باخدا بودن bâ-hodâ bûden: Hakk'a yönelmek.
باخرز bâherz: (müz.) İran mûsikisinde bir makam.
باخل bâhil: (Ar.) aç gözlü, gözü doymaz.
باخود bâ-hod: kendi kendine; kendinde, ayık; ـ بودن ayık olmak.
باخود آمدن bâ-hod âmeden: ayılmak, kendine gelmek.
باخه bâhe: (zool.) kaplumbağa, tosbağa.
باد bâd: (Peh.) rüzgâr, yel; hava; esinti; kibir; sabah rüzgârı; görkem, şiddet; inleyiş; şaşırma; boşuna; gaz; bir mûsiki makamı; darbe; yellenme; nefes; ümit; şişme; iltihap ـ سرخ; (tıb.) yılancık; ـ مفاصل (tıb.) mafsal romatizması ; ـ شکم (tıb.) mide gurultusu; ـ گلو geğirme; ـ از سر نهادن gururu terketmek; از سربیرون کردن gururu terketmek; ـ بآستین انداختن kibirlenmek; ـ ببروت انداختن kibirlenmek; ـ بدست بودن hiçbir şeyden eline bir şey geçmemek; ـ در گلو انداختن şarkı söylemek; ـ کشیدن havanın nüfûz etmesiyle kokuşmak; ـ به دادن yitirmek, elden çıkarmak.
بادا باد bâdâ-bâd: ne olursa olsun.
بادام bâdâm: (Peh.) (bot.) badem; ـــ زمینی yer fıstığı.
بادام بن bâdâm-bon: (bot.) badem ağacı; badem; sevgilinin gözü; azıcık, bir miktar.
بادام چشم bâdâm-çeşm: badem gözlü, çekik gözlü.

uğraşmak; yararsız iş yapmak.

باد خوردن bâd ẖurden: rüzgâr yemek, rüzgârda kalmak.

باد دادن bâd dâden: hasattan sonra harmanı rüzgâra vermek; yok etmek; harman savurmak.

باد دست bâd-dest: müsrif, israf eden, savurgan.

باد رنگ bâd-reng: (Peh.) (bot.) bir çeşit turunç.

بادروج bâdrûc: (bot.) reyhan.

باد زدن bâd zeden: rüzgâr çıkarmak, yelpazelemek.

باد زهره bâd-zehre: (tıb.) difteri.

باد سار bâd-sâr: kibirli, gururlu.

باد سنج bâd-senc: rüzgâr ölçer.

باد شکن bâd-şiken: (tıb.) barsak gazlarını giderici.

باد فر bâd-fer: fırıldak.

باد کردن bâd kerden: rüzgâr çıkarmak; gaz yapmak; şimşek, gaz toplamak; kibirli davranmak, şişinmek; birini güç bir işe tahrik etmek; ــ لاستیك ; lastik şişirmek, hava basmak.

باد کش bâd-keş: (tıb.) vantuz; hacamat; hava deliği.

باد کش گذاشتن bâd-keş guzâşten: hacamat yapmak.

باد کنك bâd-konek: balon (çocuklar için).

باد گیر bâd-gîr: havalandırma penceresi; havalandırma kulesi; nargilenin üstüne konan madeni halka.

بادم bâdem: (bot.) badem.

بادمجان bâdemcân: (bot.) patlıcan.

بادنجان bâdencân: (bot.) patlıcan.

باد نما bâd-numâ: rüzgârgülü.

با دوام bâ-devâm: sürekli, kalıcı, dayanıklı.

باده bâde: (Peh.) şarap, bade.

باده پرست bâde-perest: çok içki içen, ayyaş.

باده پیما bâde-peymâ: ayyaş.

باده نوش bâde-nûş: ayyaş.

بادام خاکی bâdâm-hâkî:(bot.) yer fıstığı.

بادامك bâdâmek: (tıb.) bademcik; bir tür yaban bademi.

بادام مغز bâdâm-meğz: badem içi, iç badem.

بادامه bâdâme: bir tür ipek; derviş hırkası; nazarlık.

بادام هندی bâdâm-ı hindî: (bot.) Hint bademi.

باد آس bâd-âs: yel değirmeni.

باد الو bâd-alû: şişmiş.

باد آمدن bâd âmeden: rüzgâr esmek.

باد آورد bâd-âverd: (bot.) deve dikeni; (müz.) İran mûsikisinde bir makam.

باد آورده bâd-âverde: kolay kazanılmış mal,havadan gelen.

باد آهنج bâd-âhenc: küçük pencere.

باد افراه bâd-efrâh: kötülüğün cezalandırılması; fırıldak.

باد انگیز bâd-engîz: midede gaz yapıcı şey; kibir verici; (bot.) safran.

بادبادك bâdbâdek: uçurtma.

بادبان bâdbân: yelken; gemi direği; gemi; cep; astar; kadeh; ــ اخضر gökyüzü; ــ چرخ mehtap.

بادبان کشیدن bâdbân keşîden: yelken açmak; gemi kullanmak.

باد بدست bâd-bedest: eli boş; bedbaht, talihsiz.

باد بر bâd-ber: yersiz övünen kimse; topaç; uçurtma.

باد بره bâd-bore: çember, tekerlek; ip eğirirken iğin üzerine takılan parça.

باد بز bâd-bez: sonbahar.

باد بزن bâd-bezen: yelpaze; vantilatör; ــ برقی elektrikli vantilatör.

باد بمشت bâd-be-muşt: yararsız iş.

باد بند bâd-bend: başağrısı gibi hafif hastalıkları tedavi eden kimse.

باد بیز bâd-bîz: sonbahar.

باد بیزن bâd-bîzen: yelpaze.

باد پیما bâd-peymâ: boşuna uğraşan.

باد پیمودن bâd peymûden: boşuna

بادی bâdî: yelkenli gemi; (müz.) nefesli saz; (dua) olasın!; başlayan; başlangıç; ortaya çıkan.
بادیان bâdiyân: (bot.) anason.
با دیانت bâ-diyânet: dindar.
بادیه bâdiye: çöl; bakır tas.
بادیه پیما bâdiye-peymâ: çölaşan.
بادیه نشین bâdiye-nişîn: göçebe, çölde yaşayan.
باذل bâzil: (Ar.) cömert, eli açık.
باذنجان bâzincân: (bot.) patlıcan.
بار bâr: (Peh.) yük, ağırlık; mide rahatsızlığından dolayı dildeki değişiklik, beyazlık; ekin; meyva; cenin; servet; meşakkat; kabızlık; sorumluluk.
بار bâr: izin, ruhsat; huzura girme izni; ــ خاص sultan ve emirlerin kabulü; ــ عام umûmî ağırlama.
بار bâr: (Peh.) kere, defa, kez; (ek.) kıyı.
بار bâr: (Fr.) bar.
باران bârân: (Peh.)yağmur.
باران آمدن bârân âmeden: yağmur yağmak.
باران آوردن bârân âverden: yağmur yağdırmak.
باران باریدن bârân bârîden: yağmur yağmak.
باران خواستن bârân ḫâsten: yağmur duası etmek, yağmur istemek.
باران دیده bârân dîde: yağmur görmüş (toprak); tecrübeli.
باران ریختن bârân rîḫten: yağmur yağmak.
باران سنج bârân-senc: yağmur ölçeği, pluviometre.
بارانك bârânek: (bot.) alıçağacı.
باران گریز bârân-gurîz: şemsiye.
باران ناك bârânnâk: yağmurlu.
بارانی bârânî: yağmurluk; yağmurlu.
بارانیدن bârânîden: yağmur yağdırmak; yağmaya sebep olmak.
باراه bâ-râh: doğru yolda giden.
با رای bâ-rây: düşünceli, tedbirli; akıllı; bil-

gin.
بار آور bâr-âver: bol mahsullü, verimli; hamile; üretken.
بار آوری bâr-âverî: verimlilik.
بار افتاده bâr-uftâde: yükü düşmüş hayvan; (mec.) yolda kalmış.
بار افکندن bâr efkenden: yük indirmek.
بار افکنی bâr efkenî: yük indirme; (mec.) çocuk doğurma.
باربر bâr-ber: hamal, yük taşıyıcı.
بار بر تافتن bâr-ber tâften: yüke katlanmak.
بار بر دار bâr-ber-dâr: hamal; yük hayvanı; hamile.
بار بر داشتن bâr-ber dâşten: yük almak; hamile olmak; (mec.) birinin sıkıntısını azaltmak; ــ از دوش کسی birine yardım etmek.
بار بردن bâr burden: yük taşımak; güçlüğe katlanmak.
بار بر گرفتن bâr-ber giriften: yük hayvanı veya insanın sırtından yük almak; ــ از دل کسی birinin sıkıntısını hafifletmek.
بار بر نهادن bâr ber nihâden: yüklemek.
باربری bâr-berî: nakliyat şirketi; nakliyat.
بار بستن bâr besten: yük bağlamak; ambalaj yapmak; (kin.) yolculuğa hazırlanmak.
باربند bâr-bend: yük kayışı, balya ipi.
بار پیچ bâr-pîç: yük kayışı, balya ipi.
بار جامه bâr-câme: hayvan üzerine konulan iki taraflı heybe; çuval.
بارح bârih: (Ar.) sıcak yaz rüzgârı; toz kaldıran şiddetli rüzgâr.
با رحم bâ-rahm: merhametli.
بارحه bârihe: (Ar.) dün gece; ــ اولی evvelki gece.
بار خانه bâr-ḫâne: anbar; çuval; balya; bir yerden bir yere gönderilen yiyecek.
بار خدا bâr-ḫodâ: Yüce Tanrı; büyük padişah; efendi.
بار خواستن bâr ḫâsten: girmek için izin istemek.
بارد bârid: (Ar.) soğuk; hoşa gitmeyen; zevksiz.

بار دادن bâr dâden: meyva vermek; gübrelemek; giriş izni vermek.

بار دار bâr-dâr: meyveli ağaç; hamile, gebe; yüklü ــ زبان ; beyazlaşmış dil.

باردار شدن bârdâr şuden: (ağaç) meyvalı olmak; hamile olmak.

باردار گشتن bârdâr geşten: hamile olmak; meyvalı olmak.

بار داشتن bâr dâşten: meyvalı olmak; hamile olmak; (mec.) dert ve sıkıntısı olmak.

بار دان bâr-dân: heybe, çuval; şarap testisi.

بارز bâriz: açık.

بارش bâriş: yağış; yağmur.

بار شدن bâr şuden: yük olmak; ــ بگردن کسی، بارِ گردنِ کسی شدن birine yük olmak.

بارع bâri': (Ar.) iyi; bilgi ve fazilette herkesten üstün olan.

بارق bârik: (Ar.) parlayan, ışıldayan; elektrikli bulut, şimşekli bulut.

بارقه bârike: (Ar.) parlayan; şimşekli bulut.

بارك الله bârekallâh: (Ar.) aferin.

بارکش bâr-keş: hamal; azık taşıyan, yük taşıyan.

بارگاه bâr-gâh: padişah sarayı; padişah çadırı; huzur, eşik.

بارگی bâregî: (zool.) beygir.

بارگیر bâr-gîr: yük hayvanı; yük vasıtası; her hayvanın dişisi.

بار گیری bâr-gîrî: yükleme, yük alma; ــ کردن yüklemek.

بارنامه bâr-nâme: navlun kağıdı; büyüklük sebepleri.

بارنج bârinç: (bot.) çavdar.

بار نهادن bâr nihâden: yük indirmek; doğurmak.

بارو bârû: kale duvarı, hisar.

باروت bârut: barut.

بارور bârver: meyvalı, verimli, bol mahsullü.

باروزنه bâ revzene: (müz.) İran mûsikisinde bir makam.

بارق bârûk: (kim.) üstübeç.

بارومتر bârometr: (Fr.) barometre.

بارون bâron: (Fr.) baron.

باره bâre: kale duvarı, hisar; (zool.) beygir; defa, kere, kez.

باره bâre: konu, tarz; در ــــه hakkında, konusunda.

باره بند bâre-bend: tavla.

بارهنگ bâr-heng: (bot.) bir tür bitki, plantaginees.

باری bârî: yük taşıyan; ağır; defa; kısaca, özetle; hiç olmazsa, olabilen her şekilde.

باری bârî: Tanrı, yaratıcı; ــ تعالی Yüce Tanrı.

بار یافتن bâr yâften: padişah huzuruna girme izni almak; padişahın huzuruna çıkmak.

باریجه bârîce: (bot.) bir tür zamk.

باریدن bârîden: (Peh.) yağmak.

باریك bârîk: dar, ince; cılız, zayıf; nazik; ــ شدن incelmek; ــ کردن inceltmek.

باریك بین bârîk-bîn: dikkatli; kıvrak zekâlı, akıllı.

باریك میان bârik-miyân: ince belli.

باز bâz: (Peh.) açık; ayrı; bir uzunluk birimi (baş parmaktan dirseğe kadar); haraç; defa, yine, tekrar.

باز bâz: (Peh.) (zool.) doğan, atmaca, şahin; ــ خشین kızılkuş; ــ سفید پر (kin.) güneş.

بازار bâzâr: (Peh.) pazar; çarşı; ــ خاك (kin.) insan bedeni.

بازار چه bâzârçe: küçük kapalı pazar.

بازارگان bâzârgân: tüccar, pazarcı.

بازاری bâzârî: pazarcı; pazar halkı; yalnız yararlanmak için hazırlanmış eser.

باز آمدن bâz âmeden: geri dönmek, tekrar gelmek.

باز آوردن bâz âverden: geri getirmek, döndürmek.

باز بین bâz-bîn: kontrol memuru, kontrolör.

باز پرس bâz-pors: sorgu yargıcı; soran;

dönüş.

باز گشتن bâz geşten: geri dönmek; pişman olmak, tövbe etmek; vazgeçmek, terketmek.

باز گفتن bâz goften: bir sözü tekrarlamak; beyan etmek, açıklamak.

بازگو کردن bâz-gû kerden: bir sözü tekrarlamak.

بازمان bâz-mân: duraklama; dâimi, temelli.

باز ماندگی bâz-mândegî: geri kalmışlık; tutukluluk, hapislik.

باز ماندن bâz mânden: geride kalmak; yerinde kalmak.

باز مانده bâz-mânde: geri kalmış; yorgun; yerinde kalmış; ölenin geride kalanı.

بازنده bâzende: yenilen, kaybeden; kumar oynayan; bir çeşit güvercin.

باز نشستگی bâz-nişestegî: emeklilik; ـــ اداره‌ء emeklilik dairesi.

باز نشستن bâz-nişesten: emekli olmak; bir köşeye çekilmek.

باز نشسته bâz-nişeste: emekli; ـــ شدن emekli olmak.

باز نمودن bâz numûden: göstermek; açıklamak.

بازو bâzû: kol; karyolanın çevresi; bir kolluk uzunluk birimi; arkadaş; kuvvet; ـــ ی چیزی داشتن işi bitirdikten sonra ona lâyık olmak; ـــ ستون کردن güçlü olmak; yay çekerken sol kolu sıkmak.

بازو افراختن bâzû efrâhten: bir şeyi almak için kolunu kaldırmak.

بازوبند bâzû-bend: kolbağı, kolluk; kola takılan süs eşyası; bir kağıda yazılıp kola bağlanan dua.

بازو خوردن bâzû hurden: kolun sadme görmesi.

بازو دادن bâzû dâden: yardım etmek.

بازوگشادن bâzû guşâden: kol açmak; eli açık olmak.

بازو دراز bâzû-derâz: zâlim, galip.

بازور bâ-zûr: güçlü, kuvvetli.

بازی bâzî: oyun; meşguliyet; hile, düzen; ـــ روز kıyamet günü.

باز پرسی bâz-porsî: sorgu, sorguya çekme, sorgulama.

باز پس bâz-pes: geri.

باز پسین bâz-pesîn: son, sonuncu.

باز تاب bâz-tâb: refleks.

باز جو bâz-cû: tahkikat yapan, muhakkik.

باز جویی bâz-cûyî: tahkikat ve teftiş, sorgulama.

باز خواست bâz-hâst: sorguya çekme; ـــ روز kıyamet günü.

بازدار bâz-dâr: avcı doğan eğiticisi; çiftçi; başkasını bir işten meneden.

باز داشت bâz-dâşt: tutuklama, tevkif; engel olma.

بازداشت شدن bâzdâşt şoden: tutuklanmak.

بازداشت کردن bâzdâşt kerden: tutuklamak, hapsetmek.

باز داشتگاه bâz-dâşt-gâh: tutukevi, hapishane.

باز داشتن bâz-dâşten: menetmek, önüne geçmek; tutuklamak, hapsetmek.

بازده bâz-dih: verim, randıman.

بازدید bâz-dîd: yeniden görmek, ziyaret; görüşme; kontrol.

بازرس bâz-res: müfettiş.

بازرسی bâz-resî: teftiş.

باز رفتن bâz reften: tekrar gitmek; açılmak.

بازرگان bâzergân: tâcir.

بازشدن bâz şuden: açılmak.

بازغ bâziğ: (Ar.) aydınlık, parlak.

باز کردن bâz kerden: açmak; açılmak; (düğüm) çözmek.

باز گذاردن bâz guzârden: açık bırakmak.

باز گذاشتن bâz guzâşten: açık bırakmak, bırakmak.

باز گرد bâz-gerd: dönüş, geri dönüş.

باز گردانیدن bâz gerdânîden: geri göndermek.

باز گشت bâz-geşt: geri dönüş, ric'at; (müz.) bir makamdan uygun bir makama

باسور bâsûr: (Ar.) (tıb.) basur.
باسیل bâsîl: (Fr.) (tıb.) basil.
باشام bâşâm: kapı perdesi, saz perdesi; saz teli.
با شجاعت bâ-şecâet: cesur.
با شرف bâ-şeref: şerefli.
با شکوه bâ-şukûh: görkemli, azametli.
باشگاه bâşgâh: kulüp.
باشگونگی başgûnegî: başaşağı olma; zıtlık.
باشلق bâşluk: (T.) başlık, büyük yağmurluk şapka.
باشلیق bâşlîk (T.) komutan.
باشماقچی bâşmâk-çî: (T.) kunduracı, ayakkabıcı.
باشه bâşe: bozdoğan.
با شهامت bâ-şehâmet: cesur.
باشی bâşî: (T.) reis, lider, önder.
باشیدن bâşîden: olmak; kalmak, konaklamak.
باصر bâsır: (Ar.) gören, görücü.
باصره bâsıre: görme, görme duyusu; آلت ـ göz.
با صلابت bâ-selâbet: ağırbaşlı, vakarlı; heybetli.
باطل bâtıl: (Ar.) batıl, boş, faydasız, yalan, gerçekdışı.
باطل شدن bâtıl şuden: batıl olmak, gerçek dışı görünmek.
باطل کردن bâtıl kerden: bâtıl kılmak; gerçek dışı göstermek.
باطن bâtın: (Ar.) gizli; iç, içerisi; hakikat, asıl; Tanrı isimlerinden biri.
باطناً bâtınen: aslında, gerçekte.
باطنی bâtınî: batınî, içe ait; bâtiniyyeye mensup.
باطیه bâtıye: (Ar.) tas; şarap testisi.
باعث bâ'is: (Ar.) sebep; gerek; ـ لیل ونهار gece ve gündüzü yaratan Tanrı; güneş.
با عظمت bâ-azamet: azametli, büyük, ulu.
با عقل bâ-akl: akıllı.
باغ bağ: (Peh.) bahçe; sevgilinin yüzü; dünya; ـ بدیع cennet; ـ رفیع cennet; kumar; spor.
باز یافت bâz-yâft: bir şeyi kolay bulup, elde etme.
باز یافتن bâz yâften: tekrar ele geçirmek; bir şeyi zahmetsiz elde etmek; ortaya çıkarmak, bulmak.
بازیچه bâziçe: oyuncak; ـ روم و زنگ dünya.
باز دادن bâzî dâden: birini eğlendirmek, meşgul etmek; aldatmak; oyalamak.
بازی کردن bâzî kerden: oynamak; bır şeyle meşgul olmak; kumar oynamak.
بازی گر bâzî-ger: oyuncu, artist.
بازیگوش bâzî-gûş: afacan; oyuna düşkün; şuh.
باژگون bâjgûn: başaşağı, ters.
باس bâs: (Fr.) bas.
باستان bâstân: eski, geçmiş, antika; ـ ایران İslâm öncesi İran.
باستان شناس bâstân-şinâs: arkeolog.
باستان شناسی bâstân-şinâsi: arkeoloji.
باستانی bâstânî: eski; ـ آثار çok eski ve tarihî eserler.
باستیون bâstiyon: (Fr.) burç; (ask.) askeri techizat bulunan kale.
باسره bâsere: (Peh.) tarla.
باسط bâsıt: (Ar.) geniş, açık yer; Tanrı'nın adlarından biri.
باسق bâsık: (Ar.) uzun; yüksek (ağaç ve benzerleri için)
باسك bâsuk: esneme.
باسکت بال bâskıt-bâl: (İng.) basketbol.
باسکول bâskûl: (Fr.) baskül.
باسلق bâslok: bir tür tatlı.
باسلیق bâselîk: (tıb.) bilek damarı.
باسلیقه bâ-selîka: zevk sahibi.
باسم bâsim: (Ar.) güler yüzlü, tebessüm eder.
باسمه bâsme: (T.) basma (kumaş).
باسمه چی bâsmeçî: (T.) matbaacı.
باسمه کردن bâsme kerden: basmak, tabetmek.
باسنگ bâ-seng: ağır; temkinli, değerli.

دünya; ـ سخا dünya; ـ قدس cennet; ـ وسیع cennt.
باغبان bâğbân: bahçıvan.
باغبانی bâğbânî: bahçıvanlık.
باغچوان bâğçevân: bahçıvan.
باغچه بان bâğçebân: bahçıvan.
باغستان bâğistân: bahçe, bağ.
باغ سیا وشان bâğ-ı siyâvuşân: (müz.) eski İran mûsikisinde bir makam.
باغ شهریار bâğ-ı şehriyâr: (müz.) eski İran mûsikisinde bir makam.
باغ وحش bâğ-ı vehş: hayvanat bahçesi.
باغی bâğî: isyankâr, itaatsiz.
بافت bâft: dokuma; doku.
بافت برداری bâft-berdârî: (tıb.) biyopsi.
بافت شناس bâft-şinâs: (tıb.) histolojist.
بافتن bâften: dokumak, örmek; (mec.) saçma sapan konuşmak, zırvalamak.
بافته bâfte: örgülü, örülü, dokunmuş; kumaş; yaygı.
بافدم bâfdom: (Peh.) son, âkibet.
با فراست bâ-firâset: akıllı, anlayışlı.
بافندگی bâfendegî: dokumacılık, örücülük, dokuma.
بافنده bâfende: dokumacı, örücü.
باق bâk: (müz.) bir tür saz.
باقر bâkır: (Ar.) açan, yaran; ـ علم bir ilimde derin bilgisi olan.
باقلا bâklâ, bâkelâ: (bot.) bakla.
باقلوا bâklevâ: baklava.
باقلی bâklî: (bot.) bakla.
باقی bâkî: (Ar.) kalıcı, ebedî; yerinde kalmış; diri; sabit; kalan, Tanrı adlarından.
باقیات bâkiyât: (Ar.) kalıcılar; ـ صالحات salih ameller, iyi işler.
باقی دار bâkî-dâr: borçlu.
باقی داشتن bâkî dâşten: her şeyi eda etmemek; borçlu olmak; sabit tutmak.
باقی گذاشتن bâkî guzâşten: yerinde kalmak; yerinde bırakmak.
باقی ماندگی bâkî mândegî: süreklilik, kalıcılık; geri kalmışlık.
باقی ماندن bâkî mânden: yerinde kalmak;

sâbit kalmak; geride kalmak.
باقی مانده bâkî mânde: yerinde kalmış; sâbit; geri kalmış; bakiye; kalan; vâris.
باك bâk: korku; benzin deposu.
باکارا bâkkârâ: (Fr.) bakara (kumar).
باکتری bâkterî: (Fr.) bakteri.
باك داشتن bâk dâşten: korkmak.
باکره bâkire: (Ar.) bakire.
با کفایت bâ-kifâyet: yeterli, lâyık.
باکوره bâkûre: (Ar.) herşeyin başlangıcı; taze meyva.
با گذشت bâ-guzeşt: bağışlayıcı, feragat sahibi; aldırmayan.
بال bâl: kanat, kol kanat.
بال bâl: (Fr.) balina.
بال bâl: (Ar.) gönül, hatır; dans meclisi, dans yeri.
بالا bâlâ: övünen; yukarı, üst; yüksek; boy bos.
بالابان bâlâbân: (müz.) davul; trampet.
بالابانچی bâlâbânçi: davulcu.
بالابلند bâlâ-bulend: uzun boylu; uzun uzadıya.
بالا پوش bâlâ-pûş: yorgan; palto gibi giysiler, üstlük.
بالا خانه bâlâ-hâne: üst kat, yukarıdaki oda.
بالاخره bilâhere: sonunda.
بالا خوانی bâlâ-hâni: (kin.) kendini olduğundan fazla göstermek.
بالا دست bâlâ-dest: baş köşe; galip düşman, rakip; (kin.) nefis, çok iyi.
بالار bâlâr: ana kiriş; ok; sütun.
بالارو bâlârev, bâlârov: asansör.
بالالایکا bâlâlâyka: (müz.) balalayka.
بالت bâlet: (Fr.) bale.
بالدستان bâldestân: (zool.) kolkanatlılar.
بالرین bâlerin: (Fr.) balerin.
بالش bâliş: yastık; ـ پرقو kuştüyü yastık; ـ زیر سر نهادن (kin.) birini hoşgeldin diyerek memnun etmek.
بالش bâleş: altın ve gümüş için ölçü birimi.
بالشتك bâlištek: küçük yastık.

بالش مار bâliş-mâr: hamam böceği.
بالغ bâliğ: (Ar.) olgun, bülûğa ermiş,reşit.
بالغ bâloğ: şarap içilen içi boş öküz boynuzu.
بال کبوتر bâl-i kebûter: (müz.) Eski İran mûsikisinde bir makam.
بالکن bâlkon: (Fr.) balkon.
بال ماسکه bâl-mâske: (Fr.) maskeli balo.
بالن bâlin: (Fr.) balina.
بالنده bâlende: övünen; gösteriş yapan.
بالنگ bâleng: bir çeşit büyük, kalın kabuklu, sarı turunç.
بالنگو bâlengû: (bot.) tıpta kullanılan bir bitki.
بالوایه bâl-vâye: (zool.)kırlangıç.
بالون bâlon: (Fr.) balon.
بالیدن bâlîden: övünmek, iftihar etmek.
بالین bâlîn: (Peh.) yastık.
بالین پرست bâlîn-perest: (kin.) tembel, işsiz güçsüz.
بالینی bâlînî: (tıb.) klinik, kliniğe değgin.
بام bâm: sabah, sabahleyin; parlayan.
بام bâm: çatı, tavan, dam; ـ چشم göz kapağı; ـ رواق بدیع (kin.) arş ve kürsî, kâinat.
بامبو bâmbû: (Fr.) (bot.) bambu, hint kamışı.
بامداد bâmdâd: (Peh.) sabah, sabahleyin.
بامدادان bâmdâdân: sabahleyin.
بام ره bâm-reh: merdiven.
بام زد bâm-zed: (müz.) davul.
با مزه bâ-meze: lezzetli, tatlı, hoş, hoş sohbet; câzibeli.
بام غلطان bâm-geltân: lo taşı, yurgu taşı.
بام گلان bâm-golân: lo taşı, yurgu taşı.
بامیه bâmiye: bamya.
بان bân: -cı, -ci, sahip.
بان bân: (bot.) ban ağacı, moringe.
باند bând: (Fr.) bant, şerit; pist; grup.
باند رل bandırol: (Fr.) bandrol.
بانك bânk: (Fr.) banka.
بانگ bâng: (Peh.) ses, yüksek ses, feryad; ezan.
بانگ زدن bâng zeden: yüksek sesle ko-

ـ بر nuşmak, bağırmak; bir şeyi alıkoymak; کسی birini kovalamak.
بانگ عنقا bâng-ı enkâ: eski İran mûsikisinde bir perde.
بانو bânû: (Peh.) hanım, bayan, hanımefendi; kraliçe; ـ ی مشرق (kin.) güneş.
بانوی بانوان bânû-yı bânuvân: kraliçe, melike.
باور bâver: (Peh.) inanma, inanış, itikad.
باور داشتن bâver dâşten: inanmak.
باور کردن bâver kerden: inanmak; tasdik etmek.
باوقار bâ-vekâr: ağırbaşlı.
باه bâh: (Ar.) (tıb.) cinsel istek; ـ قوه cinsel güç, iktidar.
باهر bâhir: (Ar.) aydınlık, parlak; açık seçik, ortada.
باهك bâhek: işkence, eziyet; göz bebeği.
باهکیدن bâhekîden: işkence etmek, eziyet etmek.
باهم bâhem: birlikte, toplu olarak
باهم آمدن bâhem âmeden: birlikte gelmek.
باهم شدن bâhem şuden: birleşmek.
باهم کردن bâhem kerden: birlikte yapmak.
باهم نهادن bâhem nihâden: üstüste koymak, istif etmek.
باهو bâhû: kol; asa, baston.
باهوش bâhûş: akıllı.
با هوش آمدن bâ hûş âmeden: ayılmak, kendine gelmek.
باهیبت bâ heybet: heybetli, görkemli.
بای bây: (T.) zengin, servet sahibi.
بایر bâyır: (Ar.) kıraç, ziraat yapılamaz.
بایس bâyis: (Ar.) güçsüz, yoksul.
بایست bâyist: gerekli.
بایستن bâyisten: (Peh.) lâzım olmak, gerekmek.
بایسته bâyiste: gerekli, lâzım.
بایع bâyi': (Ar.) satıcı, bâyi.
بایغوش bâygûş: (T.) baykuş.
بایقوش bâykûş: (T.) baykuş.

بایگان bây-gân: koruyucu; hazinedar; arşiv memuru.

بایگانی bây-gânî: dosyalama; arşiv, evrak dairesi.

بایيدن bâyîden: (Peh.) gerekmek, lâzım olmak.

بئر bi'r: (Ar.) kuyu.

بأس be's: (Ar.) cesaret, öfke, gazap; azap; korku; kötü.

بؤس bu's: (Ar.) darlık; baskı.

ببر bebr: (Peh.) kaplan.

ببغاء bebgâ': (Ar.) papağan.

بپا bepâ: gözetici, muhafız.

بت bet: ördek.

بت but: put; sevgili.

بتاوار betâvâr: âkıbet, son.

بتاييدن bitâyîden: bırakmak, terketmek.

بت پرست but-perest: putperest, puta tapan.

بتخانه but-hâne: puthane, putların bulunduğu tapınak.

بتر beter: daha kötü, beter.

بتستان butestân: puthane.

بت فريب but-ferîb: (kin.) güzel sevgili.

بتفوز betfûz: gaga; insan ve hayvan ağzının çevresi.

بتكده but-kede: puthane.

بتو be-tev: güneşin parladığı yer; doğu.

بتو botû: pota.

بتول betûl: (Ar.) Dünyadan elini eteğini çekip Tanrı'ya bağlanan kimse; zâhid, Hz. peygamber'in kızı Fatıma'nın lakabı.

بته bette: pota.

بتيار betyâr: sıkıntı; meşakkat; çirkin.

بث bess: (Ar.) sır ve kederini söyleme.

بثور busûr: (Ar.) sivilce.

بچ bec: ağız içi; pirinç.

بجا becâ, bicâ: yerinde, iyi, lâyık; yerine; hakkında.

بجا آوردن becâ âverden: yerine getirmek, ifa etmek; tanımak, çıkartmak.

بجان آمدن becân âmeden: canına yetmek; hayattan usanmak.

بجان آوردن becân âverden: (kin.) canına yetirmek; öldürmek.

بجای خود becây-ı hud: (ask.) yerinize!

بجز becuz: -den başka.

بجشك bicişk: serçe; doktor.

بجشكی bicişkî: doktorluk, tabâbet.

بجول bucûl: aşık kemiği.

بچ بچ boç-boç: ağır ağır konuşma; çobanın keçiyi çağırmak için çıkardığı ses.

بچكم beçkem: yazlık, yazlık ev; evyan, sofa.

بچگی beççegî: çocukluk.

بچل beçel: sürekli elbisesini yitiren, kirleten kimse.

بچم biçem: düzenli, tertipli.

بچه beççe, beçe: (Peh.) çocuk, oğul; ـــ طاوس علوی ـــ madenî mücevher ; ـــ نو güneş parlak gün, ateş, yakut, lâl; yeni olmuş olay; her şeyin sonucu; taze dal.

بچه باز beççe-bâz: oğlancı

بچه خوار beççe-hâr: yavrusunu yiyen canlı; (tıb.) rahim polipi.

بچه دان beççe-dân: rahim.

بچه گربه beççe-gurbe: kedi yavrusu; (bot.) keçi boynuzu.

بحاث behhâs: (Ar.) çok araştıran.

بحار bihâr: (Ar.) denizler.

بحبوحه buhbûhe: (Ar.) orta; işin ortası.

بحت baht: (Ar.) sade, saf, özel.

بحث bahs: (Ar.) araştırma; söyleşi, bahis.

بحث شدن bahs şuden: söz konusu olmak; araştırma konusu olmak.

بحث كردن bahs kerden: bir işte araştırma yapmak; bir konu hakkında söyleşide bulunmak.

بحر bahr: (Ar.) deniz; ـــ بیكران خندق melekût ve ceberrût âlemi; ـــ نهنگ آثار kılıç; ـــ وسیع himmet sahiplerinin eli.

بحران buhrân: (tıb.) kriz; buhran.

بحرانی buhrânî: buhranlı.

بحری bahrî: denizle ilgili; (ask.) deniz kuvvetleri.

بحور buhûr: denizler; ـــ عروض aruz ve-

بخشنده behşende: bağışlayan.
بخشودن behşûden: bağışlamak; acımak, şefkat göstermek.
بخشیدن behşîden: (Peh.) bağışlamak; affetmek; bölmek.
بخشیده behşîde: muaf; bağışlanmış; bölünmüş.
بخل bohl: (Ar.) pintilik, cimrilik.
بخلاء buhelâ': (Ar.) pintiler, cimriler.
بخو bohev; bohov: bukağı, ayağa vurulan halka ve zincir.
بخور behûr; buhûr: (Ar.) buğu.
بخور نمیر buhur-nemir: ölmeyecek kadar yiyecek.
بخولق bıhovlok: (T.) atın tırnağı üstündeki bukağı takılan boşluk, bukağılık.
بخیل behîl: (Ar.) cimri, pinti.
بخیلی behîlî: cimrilik, pintilik.
بخیه behye: dikiş; ـ سنجاقی (tıb.) kopça dikişi; ـ بر روی کار افکندن ، ـ بر روی افکندن sırrın ortaya çıkması.
بخیه زدن behye zeden: dikiş dikmek; (tıb.) dikiş atmak; büyük dikiş yapmak.
بخیه کردن behye kerden: (tıb.) dikiş atmak.
بد bed: (Peh.) kötü, nahoş; çirkin; müfsit; ateş tutuşturucu.
بد bud: çare.
بداء bedâ': (Ar.) ortaya çıkmak; bir konuda yeni bir fikir doğması.
بداوت bedâvet: (Ar.) göçebelik, çölde yaşama.
بداهت bedâhet: (Ar.) irticâlen konuşmak ve yazmak.
بدایت bedâyet: (Ar.) başlangıç; ـ محکمه il mahkemesi.
بدایع bedâyi': (Ar.) yeni şeyler, acayip güzellikler.
بد آغار bedâgâr: kötü huylu, kötü yaratılışlı.
بد آموز bed-âmûz: kötü şeyler öğreten; kötü şeyler öğrenen.
بد آیین bed-âyîn: kötü dinli; yolunu zinleri.
بحیره buhayre: (Ar.) göl; küçük deniz.
بخ beh: ne güzel; بخ بخ mübalağa yollu sevinç ve övgü esnasında söylenir.
بخار buhâr: (Ar.) buhar; ـ آب su buharı; ـ سیر شده buharlaşmanın en yoğun hale gelip, durduğu an.
بخارایی buhârâyî: Buhara'lı.
بخار شدن buhâr-şuden: buharlaşmak.
بخاری buhârî: soba; Buhara'lı.
بخت beht: (Peh.) baht, talih.
بخت beht: kâbus.
بخت آزمایی beht-âzmâyî: piyango, şans deneme, ـ بلیط piyango bileti.
بخت اردشیر beht-ı erdeşir: (müz.) eski İran mûsikisinde bir makam.
بختك behtek: kâbus.
بختور beht-ver: şanslı, talihli, bahtiyar.
بختی buhtî: hecin devesi, iki hörgüçlü deve.
بختیار behtiyâr: bahtiyar, şanslı.
بختیاری beht-yârî: bahtiyarlık.
بخرد bihred: akıllı.
بخس behs: pejmürde; hazır; kırışık deri; üzüntü, sıkıntı, keder.
بخسانیدن behsânîden: eritmek; erimek; solmak.
بخسیدن behsîden: erimek; solmak.
بخش behş: (Peh.) hisse; baht; aylık; burç; bölüm; bölge; (ask.) bir kişinin komutasındaki bir kaç savaş gemisi.
بخشایش behşâyiş: bağışlama.
بخشاییدن behşâyîden: bağışlamak.
بخشدار behş-dâr: kayamkam, nahiye müdürü.
بخشداری behş-dârî: kamkamlık,nahiye.
بخشش behşiş: (Peh.) bağış; bahşiş, hediye.
بخش شدن behş suden: bölünmek, taksim edilmek.
بخش کردن behş kerden: bölüştürmek; bölmek.
بخشنامه behş-nâme: genelge, sirküler.

بد راه bed-râh: kötü giden binek hayvanı.
بد رزق bed-rızk: beğenilmeyen.
بد رستی be-durustî: gerçekten de, kuşkusuz.
بدرقه bedreke: (Ar.) rehber, klavuz; muhafız, bekçi; sığınma; ـــه محبّت dostça mektup.
بدرگ bed-reg: huysuz, inatçı, soysuz.
بدرو bed-rev: yük hayvanı.
بدرود bidrûd: vedâ; selâmet; terketmek.
بدرود کردن bidrûd kerden: veda etmek.
بدرود گفتن bidrûd goften: veda etmek, terketmek.
بدروز bedrûz: kötü gün, kara gün.
بدره bedre: (Ar.) para kesesi.
بد زبان bed-zebân: küfürbaz, ağzı bozuk.
بد زندگانی bed-zindegânî: kara günlü; şerir.
بد زهره bed-zehre: korkak, ürkek.
بد زیب bed-zîb: zerafetsiz, çirkin.
بدست بودن bedest bûden: haberdar olmak; dikkatli olmak.
بد سرشت bed-sirişt: soysuz, ahlâksız.
بد سفان bedesgân: (bot.) çöl nilüferi.
بد سگال bed-segâl: kötü düşünceli; kötü sözlü.
بد طینت bed-tînet:soysuz, tînetsiz.
بد ظن bed-zan: kötü düşünceli.
بدع bidâ': (Ar.) yeni; cömert.
بدع bide': (Ar.) bidatler.
بد عادت bed-âdet: kötü alışkanlığı olan.
بد عاقبت bed-âkıbet: kötü sonlu.
بدعت bid'et: (Ar.) bid'at, dine aykırı yeni akîde; yeni âdet.
بد عمل bed-amel: kötü amelli.
بد عهد bed-ehd: sözünde durmayan; nankör.
بد فرجام bed-fercâm: kötü sonlu; kötü niyetli.
بد فطرت bed-fıtret: kötü yaratılışlı, huysuz.
بد فعل bed-fi'l: kötü amelli; eziyet veren.
بد قدم bed-kadem: kademsiz, uğursuz.
sapıtmış; ahlâksız.
بد اختر bed-ehter: talihsiz; uğursuz.
بد اخم bed-ehm: suratsız, asık suratlı.
بد ادا bed-edâ: hareketleri hoşa gitmeyen.
بد اغر bed-uğur: uğursuz.
بد انجام bed-encâm: kötü sonlu.
بد اندیش bed-endîş: kötü düşünceli.
بد بخت bed-beht: talihsiz, bedbaht.
بد بختانه bed-behtâne: maalesef, ne yazık ki.
بد بختی bed-behtî: talihsizlik, bedbahtlık.
بد بدك bed-bedek:(zool.) bıldırcın.
بد بده bed-bede: (zool.)bıldırcın.
بد بوی bed-bûy: pis kokulu.
بد بین bed-bîn: karamsar, bedbin.
بد بینی bedbînî: karamsarlık, bedbinlik.
بد پسند bed-pesent: müşkülpesent.
بد پیشه bed-pîşe: kötü amelli.
بد پیله bed-pîle: intikamcı, kindar.
بد جنس bed-cins: aşağılık, soysuz.
بد چشم bed-çeşm: çapkın, kötü gözlü; kem gözlü.
بد حساب bed-hisâb: hilekâr; borcunu ödemeyen.
بد خط bed-het: yazısı çirkin; okunmaz yazı.
بد خواه bed-hâh: kötü niyetli; intikamcı.
بد خور bed-hur: zor ilâç içen; güç içilen acı ilâç.
بد خوی bed-hûy: kötü huylu, ahlâksız.
بد دل bed-dil: korkak; kötü düşünceli, kötümser.
بد دماغ bed-dimâğ: alıngan; gururlu, kendini beğenmiş.
بد دهن bed-dehen: küfürbaz, kaba saba.
بد دین bed-dîn: dini bozuk.
بد ذات bed-zât: soysuz, yaramaz adam.
بدر bedr: (Ar.) ayın 14. günkü durumu; dolunay.
بدرام bedrâm: hoş, mesut; süslü; gönül açıcı; vahşî, yırtıcı hayvan; huysuz at.
بدران bedrân: (bot.) bir tür kötü kokulu bitki.

بد نام bed-nâm: kötü şöhretli; (tıb.) sıraca.
بد نامی bed-nâmî: rezillik, adı kötüye çıkmış olmak.
بد نژاد bed-nijâd: soysuz; babası arap, annesi Türk asıllı at.
بد نسل bed-nesl: soysuz, haramzade; ahlâksız.
بد نشان bed-nişân: kötü amelli; alçak.
بد نصیب bed-nasîb: nasipsiz; talihsiz.
بد نظری bed-nezerî: kötü bakış; şehvetli bakış; çirkinlik.
بد نفس bed-nefs: kötü ruhlu, ahlâksız; şehvet düşkünü.
بد نما bed numâ, nemâ: çirkin, kötü görünüşlü.
بدنه bedene: (Ar.) dış yüz.
بد نهاد bed-nehâd: ahlâksız.
بدو bedv: (Ar.) çöl, sahra.
بدو bedv: (Ar.) başlangıç.
بدور budûr: dolunaylar.
بد وضع bed-vez': çirkin; kötü halli.
بدوی bedvî: bedevi, çöl halkı; ibtidâî, başlangıç.
بدهکار bidihkâr: borçlu.
بدهی bidihî: borç.
بدی bedî: kötülük.
بدیع bedî': (Ar.) yeni, icat; yeni yaratan; edebî sanatlardan bahseden bilim.
بدیعی bedî'e: (Ar.) yeni bir şey, icat.
بدیل bedîl: (Ar.) başkasının yerine geçen şey.
بد یمن bed-yumn: uğursuz.
بدین bedîn: bununla.
بدیهه bedîhe: (Ar.) düşünmeden, irticâlen.
بدیهی bedîhî: (Ar.) açık, apaçık; irticâlen söyleyen.
بذاذات bezâzât: (Ar.) kötü halli olma; (giyinmekte) tevâzu.
بذال bezzâl: (Ar.) eli açık, cömert.
بذر bezr: (Ar.) tohum, tane.
بذر افشانی bezr-efşânî: tohum saçma, tohum serme.
بذل bezl: (Ar.) bağışlama; bahşiş.

بد قلق bed-kılık: kılıksız; geçimsiz.
بد قمار bed-kımâr: kumarda hile yapan; eziyet eden; her yolla para elde eden.
بد قیافه bed-kıyâfe: kılıksız, çirkin.
بد کار bed-kâr: kötü işli; şerir; zina eden.
بد کردار bed-kirdâr: kötü amelli.
بد کنش bed-kuniş: kötü amelli.
بد گفت bed-goft: kötü sözlü.
بد گل bed-gil: çirkin, suratsız.
بد گمان bed-gumân: şüpheci; kıskanç.
بد گمان شدن bed-gumân şuden: kötü düşünceli olmak, kuşkucu olmak; kıskanmak.
بد گوهر bed-gevher: soysuz, kötü yaratılışlı.
بد گوی bed-gûy: küfürbaz, dili bozuk.
بد گویی bed-gûyî: kötü söz söyleme; dedikodu, iftira.
بدل bedel: (Ar.) bedel; halef, yerine geçen; cömert.
بد لحاظ bed-lihâz: hayasız, utanmaz, küstah, edepsiz; çirkin.
بد لقا bed-likâ: çirkin; yararsız.
بد لگام bed-lugâm: huysuz binek hayvanı; isyankâr.
بد لهجه bed-lehce: şivesi bozuk; dili bozuk; kötü niyetli.
بد مذهب bed-mezheb: dini bozuk, mülhid.
بد مزاج bed-mizâc: asık suratlı; sert huylu.
بد مزه bed-meze: yavan; tadı bozuk; lezzetsiz.
بد مست bed-mest: kavgacı sarhoş.
بد مظنه bed-mezenne: kötü zanlı; güvenilmez.
بد معاش bed-me'âş: güç geçinen; kötü işli.
بد معامله bed-muâmele: alışverişte sözünde durmayan.
بد منظر bed-menzer: kötü görünüşlü.
بد مهر bed-mihr: sevimsiz; şefkatsiz; kötü niyetli.
بدن beden: (Ar.) beden, vücut.

برادری کردن berâderî kerden: kardeşçe davranmak; eşitlikle davranmak.
براده burâde: talaş, yonga; ـــ آهن demir talaşı.
برارى berârî: karalar.
براز burâz: gayta, insan pisliği; ـــ خروج (tıb.) dışkısını salma; büyük apdestini yapma.
برازخ berâzi̲h: (Ar.) berzahlar.
برازندگی berâzendegî: yakışma, lâyık olma.
برازنده berâzende: yakışan, lâyık; mütenasip.
برازیدن berâzîden: yakışmak; lâyık olmak.
براستا bi-râstâ: hakkında.
براستاد کردن ber-istâd kerden: doğru olmak, doğru gelmek.
براعت berâ'et: (Ar.) olgunlaşmak; üstünlük.
براعت استهلال berâ'et-i istihlâl: yazarın kitabının başında, şairin de kasîdenin matlaında maksadını bildirdiği kısım.
براغیث berâgîs: (Ar.) pireler.
براق burâk: hızlı koşan at; Hazreti Muhammed'in bineği.
براق berrâk: parlak, berrak.
براکس boraks: (Fr.) boraks.
براکوه berâkûh: yamaç, dağ eteği.
برامکه berâmike: (Ar.) Bermekîler.
براندی birândî: (İng.) bir tür içki, birandi.
برانشی bırânşî: solungaç.
برانی berrânî: okuma yazma bilmeyen, ümmî.
براوو bıravo: (Fr.) aferin! bravo!
براه birâh: doğru yolda olan; yerinde, uygun; iyi, yaraşır.
براهم berâhim: Brehmenler
براهمه berâhime: Brehmenler.
براهین berâhîn: (Ar.) deliller, kanıtlar.
برای berây-ı: için, nedeniyle, vasıtasıyla; ـــ آنکه çünkü, zira; -dığı için.
برایا berâyâ: (Ar.) yaratıklar, mahlûkât.

بذل کردن bezl kerden: bağışlamak.
بذله bezle: şaka, latîfe.
بذله گوی bezle-gûy: şakacı, mizahçı.
بذی bezî: (Ar.) utanmaz; kötü dilli.
بر ber: yukarı, üst; meyva; fayda, kâr.
بر ber: (Peh.) göğüs; meme; ön; kucak, yan; taraf.
بر berr: (Ar.) kara, yer.
بر birr: (Ar.) iyilik.
بر bor: (Ar.) buğday.
برا borrâ: kesen, kesici.
براءت (برائت) berâ'et: (Ar.) arınma, beraat; borçtan kurtulma; kurtuluş; temizlik; izin, havale.
برابر berâber: karşısı; eşit; denk, muadil; zıt; müttefik.
برابر آمدن berâber âmeden: karşılamak.
برابر داشتن berâber dâşten: karşılamak, mukabele etmek.
برابر شدن berâber şuden: müttefik olmak, birlik olmak.
برابر کردن berâber kerden: eşit yapmak; denkleştirmek.
برابری berâberî: eşitlik; karşılama; muadil olma.
برابری کردن berâberî kerden: denk olmak; direnmek; uygun olmak.
برات berât: (Ar.) havale, kredi mektubu, banka mektubu.
برات شدن berât şuden: ـــ بدل کسی ilham olmak, ilham gelmek, esinlenmek.
برات کردن berât kerden: havale etmek.
برات کش berât-keş: havale gönderen.
براتگیر berât-gîr: havaleyi alan.
برادر berâder: (Peh.) erkek kardeş; ـــ پدر amca; ـــ حقیقی öz kardeş; ـــ دینی din kardeşi; ـــ رضاعی süt kardeş.
برادراندر berâder-ender: üvey kardeş.
برادرانه berâderâne: kardeşçe.
برادرخوانده berâder-h̲ânde: kardeşlik.
برادر زاده berâder-zâde: yeğen.
برادر زن berâder-zen: kayınbirader.
برادری berâderî: kardeşlik; eşitlik.

kaldırmak; âdet veya kanunu lağvetmek; çökmek (padişahlık, devlet).

بر انداز ber-endâz: tahmin, hesaplama.

بر انداز کردن ber-endâz kerden: tahmin etmek; dikkat etmek.

بر انگیختن ber-engîhten: tahrik etmek; uyandırmak.

بر انگیخته شدن ber-engîhte şuden: gönderilmek.

بر باد آمدن ber-bâd âmeden: yok olmak.

بر باد دادن ber-bâd dâden: yok etmek; yıkmak, harap etmek; خرمن ــ harmanı rüzgâra tutmak; ömrü telef etmek.

برباد رفتن ber-bâd reften: yitmek, telef olmak; gidip dönmemek; سر ــ öldürülmek.

برباد رفته ber-bâd refte: yitirilmiş; harap olmuş.

برباد ساختن ber-bâd sâhten: harap etmek.

بر باران ber-bârân: yağmur altında kalan tarla.

بر باره ber-bâre: üst kat.

بربر bır-bır: نگاه کردن ــ sürekli birinin gözüne bakmak.

بربری :berberî bir tür ekmek; Berberî.

بربریت berberiyyet: (Ar.) barbarlık.

بربستن ber-besten: bağlamak; nispet etmek.

بربط berbet: (müz.) ut, çeng, harp.

بربط زن berbet-zen: ut çalan.

بر پا ber-pâ: ayakta, duran; yerinde; (ask.) kalk! emri; بودن ــ ayakta durmak; خاك ــ کردن hakir görmek.

بر پا خاستن ber-pâ hâsten: sabitleştirmek; nasbetmek; namaza durmak; düğün ve tören meclisi kurmak.

بر پا داشتن ber-pâ dâşten: sabitleştirmek; nasbetmek; tören ve düğün tertiplemek.

بر پا کردن ber-pâ kerden: sabitleştirmek, düzenlemek,tertip etme.

بر پا ماندن ber-pâ mânden: yerinde kalmak.

بر تافتن ber-tâften: geri dönmek; geri

برء ber': (Ar.) yaratmak, vücûda getirmek.

برء bor': (Ar.) iyileşmek, şifa bulmak.

بر آب ber-âb: süratle, hızlı hızlı; koşarak.

بر آساینده ber-âsâyende: dinlenen, istirahat eden.

بر آسودن ber-âsûden: dinlenmek, huzur bulmak.

بر آسوده ber-âsûde: dinlenmiş.

بر آشوفتن ber-âşûften: kızmak, öfkelenmek, sinirlenmek; fitne çıkarmak.

بر آغالیدن ber-âğâlîden: birini bir işe teşvik etmek.

بر آمدن ber-âmeden: yükselmek; ortaya çıkmak, belirmek; (güneş ve yıldız) doğmak; şişmek; uzamak.

بر آمدنگاه ber-âmedengâh: doğu.

بر آمده ber-âmede: kabarmış, şişmiş; ortaya çıkmış.

بر آمیختن ber-âmîhten: karışmak.

بر آورد کردن ber-âverd kerden: kıymet tahmin etmek; kestirmece hesaplamak.

بر آوردن ber-âverden: yükseltmek, kaldırmak; eğitmek; çıkarmak; ortaya çıkarmak; tamir etmek; tamamlamak; doldurmak; kabul etmek.

بر آورده ber-âverde: kaldırılmış, yükseltilmiş; eğitilmiş; çıkartılmış; onarılmış; tamamlanmış; kabul edilmiş.

بر آورده شدن ber-âverde şuden: (arzu ve ümit) gerçekleşmek; uygulama safhasına gelmek; (dua) kabul edilmek.

بر آویختن ber-âvîhten: görüşme.

بر آیند ber-âyend: sonuç.

بر اثر ber-eser-i: izinden, peşinden; tabi; izleyerek.

بر افتادن ber-uftâden: ortadan kalkmak; modası geçmek.

بر افراختن ber-efrâhten: (bayrağı) çekmek; bina yapmak; آواز ــ sesini yükseltmek.

بر افراشتن ber-efrâşten: bayrak çekmek; bina yapmak.

بر انداختن ber-endâhten: ortadan

بر خوردن ber-hurden: rastlamak.
برخه berhe: bir kısmı, hisse, pay; kesir.
برخی berhî: kurban, fedâi; bir kısmı, bazısı.
بر خیزانیدن ber-hîzânîden: kaldırmak, ayağa kaldırmak; yükseltmek; kışkırtmak, tahrik etmek.
برد berd: taş.
برد bered: (Ar.) dolu.
برد burd: kâr, yarar, kazanç; (ask.) merminin menzil uzaklığı.
بردا برد berdâ berd: şâh veya emirin hareketi sırasında önde giden görevlilerin "uzaklaşın!" komutları.
بر دادن ber-dâden: terketmek; bırakmak; açmak.
بر دار ber-dâr: meyveli.
بر داشت ber-dâşt: mahsul toplama, hasat; sabır, tahammül; bir tür saz.
بر داشت کردن ber-dâşt kerden: mahsül toplamak, hasat yapmak; tahammül etmek.
بر داشتن ber-dâşten: kaldırmak; almak.
بر داشتنی ber-dâştenî: kaldırılabilir; tutulabilir.
بر داشته ber-dâşte: kaldırılmış; kutsal yere sığınan kimse.
برد بار bord-bâr: sabırlı; yük çeken.
برد باری bord-bârî: sabır, tahammül.
بردگی berdegî: kölelik; esâret.
بر دمیدن ber-demîden: üflemek; nefes almak; (yıldız) doğmak; söylemek; gazaplanmak; yeşermek.
بردن burden: (Peh.) götürmek; hareket ettirmek; ayırmak; evlenmek; kumarda kazanmak, ütmek; kazanmak; kaçmak.
برده burde: yüklenmiş; ayrılmış; kazanılmış (kumarda) meczub.
برده berde: (Peh.) köle; esir.
برده دل borde-dil: tutkun; aşktan gönlü esir olan.
برده فروش berde-furûş: köle tüccarı.
بردی burdî: bir tür iyi hurma.
بردیدن berdîden: ana yoldan uzaklaşmak.

döndürmek; kıvırmak; delmek; dayanmak, tahammül etmek.
برتر berter: daha üstün.
برتری berterî: üstünlük.
برتن ber-ten: gururlu, kibirli.
برتنی ber-tenî: kibirlenme.
برتنی کردن ber-tenî kerden: kibirlenmek.
برج burc: burç, on iki burçtan biri; زهر ــ مار çok öfkeli; çok kederli.
برج berc: fuzulî masraflar.
برجاس burcâs: (Ar.) hedef.
برجای ber-cây: yerinde, sâbit, kalıcı; ــ بودن yerinde olmak, sabit olmak.
برجای ber-cây-i: hakkında; yerine.
برجای داشتن ber-cây dâşten: sabitleştirmek, tespit etmek.
برجستگی ber-cestegî: kabartma, kabartı.
بر جستن ber-cesten: sıçramak; atlamak; çiçek hastalığına yakalanmak.
بر جسته ber-ceste: sıçramış; kabarmış; seçkin; beğenilmiş, tanınmış, mümtaz.
بر چسب ber-çesb: etiket.
بر چسفیدن ber-çesfîden: yapıştırmk; meyilli olmak, sapmak; donmak; solmak.
بر چیدگی ber-çîdegî: müessese veya dükkânın kapanması.
بر چیدن ber-çîden: toplamak; yem yemek; seçmek; bir kuruluşu kapatmak.
برخ berh: kısım, parça, hisse, pay, nasip.
بر خاستن ber-hâsten: ayağa kalkmak, kalkmak; uyanmak; yeşermek; doğmak; isyan etmek, ayaklanmak.
برخج bereh: çirkin; alçak, güçsüz.
بر خفج berhefç: kâbus.
بر خوابه ber-hâbe: döşek, yatak.
بر خور ber-hur: faydalanan; ortak.
بر خورد ber-hurd: çarpışma; rastlama; karşılaşma.
بر خوردار ber-hur-dâr: hissesini alan; mutlu.
بر خورداری ber-hurdârî: mutluluk.
بر خورد کردن ber-hurd-kerden: karşılaşmak; buluşmak.

بر شکستن ber-şikesten: terketmek; yüz çevirmek.

بر شمردن ber-şumurden: saymak, hesaplamak.

بر شوم ber-şûm: (Ar.) bir tür kuru hurma.

برص beres: (Ar.) vücutta beyaz, alaca lekeler.

بر ظاهر ber-zâhir: açıkça.

بر عکس ber-eks: aksine, tersine.

برغمان bergeman: büyük yılan, ejderha.

برغندان bergendân: şaban ayının sonlarında yapılan tören; bu törende içilen şarap.

برغو burgû: (müz.) içi boş boynuzdan bir müzik âleti.

برغول bergûl: bulgur; bulgur yemeği; undan yapılan bir tür helva.

برف berf: (Peh.) kar.

برفاب berfâb: karsuyu; ağızdan akan iştah suyu.

برفاب دادن berfâb dâden: birinin ağzını sulandırmak; ümitsiz bırakmak.

برف انبار berf-enbâr: yaz için karın saklandığı anbar; üstüste yığılmış evrak.

برف پاك كن berf-pâk-kun: kar temizleyicisi; cam sileceği.

برفك berfek: (tıb.) pamukçuk hastalığı.

برف كوبی berf-kubî: kayak yarışması için kayaryolu yapmak.

برفنجك berfencek: kâbus.

برق berk: (Ar.) parlaklık; madenî parıltı; elektrik, şimşek.

برق زدن berk zeden: parlamak, ışıldamak.

برقع burke: (Ar.) yüz örtüsü, baş örtüsü, peçe.

برقگیر berk-gîr: paratoner.

برك berek: bir tür yün kumaş; bir tür elbise.

برکاپوز berkâpuz: ağız çevresi.

برکات berekât: bereketler, bolluklar.

برکت bereket: (Ar.) bereket, bolluk; uğur; saadet.

بر کردن ber-kerden: kaldırmak, yükseltmek; ateş yakmak; kökünden sökmek.

برذون birzevn: süratli at; tatar binek hayvanı.

بر رسته ber-ruste: yapmacık olmayan hakiki iş.

بررسی berresî: inceleme, tetkik.

بررسی کردن berresî kerden: inceleme yapmak.

بر رسیدن ber-resîden: incelemek; soru sormak.

بر روشن ber-revişn: (Peh.) mümin, inanan.

برره berere: (Ar.) iyi işliler, sâlih kimseler.

برز berz: (Peh.) iş; ziraat, tarım.

برز burz: yükseklik, irtifâ; ağaç gövdesi; azamet; boy pos.

برزخ berzeh: (Ar.) berzah, iki şey arasındaki geçit; misâl âlemi; darboğaz.

برزدن ber-zeden: yanaşmak; eşitlik yapmak; geminin iskeleye yanaşması; birbirinden ayrılmak.

بر زدن bor zeden: iskambilde kartları karıştırmak, kağıt karmak.

برز کار berz-kâr: çiftçi.

برز گاو berz-gâv: öküz.

برزگر berzger: çiftçi, ziraatçi.

برزن berzen: mahalle; sokak; bir şehrin belediye mıntıkası.

برزه berze: tarım, ziraat; ağaç dalı.

برزیدن berzîden: (Peh.) bir işe devam etmek; bir işi ardı ardına bitirmek.

برزیگر berzîger: çiftçi, ziraatçi.

برس bırs, bors: (Ar.) pamuk.

برسام ber-sâm: (tıb.) zatülcenp.

بر سر آمدن ber-ser âmeden: galip olmak.

برسم bersem: (Peh.) Zerdüşt âyininde kullanılan kesilmiş ağaç dalı.

برسمدان bersemdân: bersemlerin konulduğu ayaklar.

برش buriş: kesme; keskinlik; çözümleme gücü; kesik parça, dilim.

برشتن birişten: (Peh.) kebap etmek; koku vermek; pişirmek.

بر شدن ber-şuden: yukarı çıkmak.

mübaşir, vekil.
برگ نو berg-i nov: (bot.) kurtbağrı.
برگه berge: meyva kakı, kurutulmuş meyva.
برلیان birilyan: (Fr.) pırlanta.
برم berm: (Peh.) havuz.
برماسیدن bermâsiden: el sürmek, dokunmak.
برمال زدن bermâl zeden: kaçmak.
برمال کردن bermâl kerden: kaçmak.
بر مالیدن ber-mâlîden: katetmek; kaçmak.
برماه bermâh: matkap.
برمچ bermeç: el sürme, dokunma.
بر مچیدن ber-meçîden: el sürmek, dokunmak.
برمخ ber-meh: isyan, muhalefet; bencillik.
بر مخیدن ber-mehîden: isyan etmek; başına buyruk olmak.
برمکی bermekî: Bermekî hanedanından.
بر منش ber-meniş: kendini beğenmiş, kibirli.
بر منشی ber-menişî: kendini beğenme, kibirlenme.
برنا burnâ: (Peh.) genç, delikanlı; zarif, güzel.
برناس bernâs: cahil, gafil.
برناسی bernâsî: cahillik, gafillik.
برنامه ber-nâme: program, gündem; başlık.
برنج birinc: pirinç.
برنج birinc: (kim.) pirinç (maden).
برنجی birincî: bir tür ekmek.
برنجین birincîn: pirinçten yapılmış..
برندك berendek: tepe, küçük dağ.
برنده berende: kumar veya yarışta kazanan; taşıyan.
برنز boronz: (kim.) bronz.
برنس bornos: (Av.) derviş külâhı; yağmurluk gibi başlıklı bir tür elbise.
بر نشاندن ber-nişânden: (ata) bindirmek; tahta oturtmak.
بر نشستن ber-nişesten: binmek

بر کشیدن ber keşîden: yukarı çekmek; dışarı çıkarmak; kırıştırmak; eğitmek.
بر کندن ber-kenden: kökünden sökmek.
برکه birke: (Ar.) havuz.
برکی berekî: keçeden yapılan uzunca külah.
برگ berg: (Peh.) yaprak; düzen; azık; niyet, kasıt; ilgi, iltifat; şarkı.
بر گاشتن ber-gâşten: döndürmek; روی yüz çevirmek.
برگ بو berg-i bû: (bot.) defnegillerden bir bitki.
برگدار شدن bergdâr şuden: yapraklanmak.
بر گذار ber-guzâr: icrâ; arz; bahşiş.
بر گذار کردن berguzâr kerden: yapmak, icrâ etmek; bitirmek; bağışlamak; idare etmek.
بر گذشتن ber-guzeşten: geçmek.
برگرد ber gird-i: etrafında, çevresinde.
بر گرداندن ber-gerdânden: çevirmek, geri göndermek.
بر گردیدن ber-gerdîden: geri dönmek; bir hale intikal etmek; değişmek; ters dönmek.
بر گردیده بخت ber-gerdîde-baht: bedbaht, talihsiz.
بر گردیده بوی ber-gerdîde-bûy: kötü kokan.
بر گرفته ber-girifte: alınmış; çalınmış; nakledilmiş; makbul.
برگریزان berg-rizân: yaprak dökümü, sonbahar.
بر گزیدن ber-guzîden: seçmek; tercih etmek.
برگستوان ber-gust-vân: zırh.
برگشت ber-geşt: geri dönüş
بر گشتن ber-geşten: geri dönmek; dinden çıkmak; değişmek; başaşağı olmak.
بر گماردن ber-gumârden: atamak, görevlendirmek; vekil bırakmak.
بر گماشتن ber-gumâşten: atamak; vekil bırakmak.
بر گماشته ber-gumâşte: atanmış;

برهنه birihne (eskiden: berehne) çıplak; örtüsüz.
برهوت berehût: bir vadi بیابانِ ــ susuz, otsuz, sıcak çöl.
بر هیختن ber-hîhten: çıkarmak.
بری berî: (Ar.) günahsız, temiz.
برّی berrî: (Ar.) karaya ait, çöle ait.
بریان biryân: kızarmış, pişmiş, kebap olmuş.
بریان کردن biryân kerden:kızartmak, kebap yapmak.
بریدن burîden: kesmek, ayırmak, biçmek, parçalamak; geçmek; yakınlarla alâkayı kesmek.
بریده burîde: kesik, ayrılmış; yarılmış; yaralanmış; sünnetli.
بریده دم burîde-dum: hilekâr; kuyruğu kesik.
بریده زبان burîde-zebân: dili kesik; suskun.
بریشم berîşem: ibrişim.
بریغ bırîğ: üzüm salkımı.
بریگاد bırîgâd: (Fr.) (ask.) tugay; müfreze.
برین berîn: en yüksek, üstün.
برینش burîniş: kesik; ishal, sürgün.
بریه beriyye: (Ar.) yaratık, mahluk.
بز bez: âdet, kaide, kanun, tarz.
بز bez: zirve.
بز boz: (Peh.) keçi;کوهی ــ dağ keçisi.
بزاز bezzâz: (Ar.) kumaşçı, manifaturacı.
بزازی bezzâzî: kumaş satıcılığı, manifaturacılık.
بزاق buzâk: (Ar.) kulakaltı bezi.
بزانو bi-zânu: (ask.) çök! emri.
بساره besâre: eyvan, sofa; saray.
بز آوردن boz-âverden: kumarda şansı dönmek.
بزبچه boz-beççe: keçi yavrusu.
بز بها boz-behâ: değersiz.
بزدل boz-dil: korkak.
بز دلی boz-dilî: korkaklık.
بزر bezr: (Ar.) tohum.
بزرك bezrek: keten tohumu; ــ روغن ketenyağı.
(hayvana); tahta oturmak.
برنشیت boronşit: (Fr.) (tıb.) bronşit.
برنون bernûn: ince ipek.
بروبوم berubûm: ülke.
بروت borût: bıyık.
بروج burûc: (Ar.) burçlar.
برودت burûdet: (Ar.) soğuma; soğukluk.
برودری boroderî: (Fr.) nakış.
بروز burûz: (Ar.) meydana çıkma, zuhûr; ــ کردن zuhûr etmek, meydana gelmek.
بر و فرود ber u furûd: iniş çıkış; inişli çıkışlı.
بروفه burûfe: sarık; bel kuşağı.
بر وفق ber-vefk-i: uygun olarak.
بروق burûk: (Ar.) parlaklıklar.
برومند berûmend: verimli; mutlu; kazançlı.
برون birûn, burûn: dışarı.
بره bere, berre: (Peh.) kuzu; âciz, itaatkâr.
بره bere: bere, külâh.
برهان burhân: (Ar.) kanıt, delil; ــ قاطع kesin delil; ــ مسیح ölüyü diriltme ve hastayı iyileştirme.
بره بند berebend: üstün, becerikli.
بر هم ber-hem: toplu; karışık; ــ درهم karmakarışık, karman çorman.
بر هم زدن ber-hem zeden: karıştırmak; perişan etmek; menetmek; başaşağı etmek; kapı ve pencereyi kuvvetlice kapatmak; kapıyı çarpmak.
بر هم شدن ber-hem-şuden: perişan olmak; artmak; telef olmak.
بر هم نهادن ber-hem-nehâden: üstüste koymak; karıştırmak; incitmek; istif etmek.
بر هم خوردگی ber-hem-hordegî: dağınıklık; ıztırap, fitne, fesat.
بر هم خوردن ber-hem-horden: perişan olmak, dağılmak; muztarip olmak; fitne çıkmak.
برهم زدن ber-hem-zeden: karıştırmak, fitne çıkarmak; arabozmak.
برهمن berehmen: Brahman.
برهنگی birihnegî: çıplaklık.

بزرگ bozorg: (Peh.) büyük; geniş; ferah; iri; güçlü; asil; görkemli; reis; erişkin; ilk çocuk; (tas.) mürşid, veli; (müz.) mûsikî dairelerinden biri.

بزرگ جثه bozorg-cusse: iri kıyım, iri cüsseli.

بزرگ داشتن bozorg-dâşten: hürmet etmek.

بزرگزادگی bozorg-zâdegî: asalet.

بزرگزاده bozorg-zâde: asil, soylu.

بزرگسال bozorg-sâl: yaşlı, ihtiyar.

بزرگ شدن bozorg-şuden: büyümek; geniş olmak; irileşmek; güçlenmek; reis olmak; yetişkin olmak.

بزرگ کردن bozorg kerden: büyütmek.

بزر گوار bozorg-vâr: büyük, asil; şerefli; güçlü; âlim.

بزر گواری bozorgvârî: büyüklük; asillik; güçlülük; güç, kudret.

بزرگ همت bozorg-himmet: yüce himmet.

بزرگی bozorgî: büyüklük, azamet; genişlik; irilik; güçlülük; asillik; görkem; velîlik.

بزرگی داشتن bozorgî dâşten: yüce himmetli olmak.

بزرگی کردن bozorgî kerden: büyüklük yapmak; reislik yapmak; hastabakıcılık yapmak.

بزشك bizişk: (Peh.) doktor.

بزغ bezeğ: kurbağa.

بزغاله bozgâle: keçi yavrusu.

بزك bezek: tuvalet, süs, ziynet.

بزك bozek: keçi yavrusu.

بزم bezm: (Peh.) meclis; içki meçlisi; çadır.

بزم آرای bezm-ârây: içki ve düğün meclisini süsleyen.

بزمان bezmân: istek ve dilek; sarhoş ve kederli.

بزمجه bozmecce: kertenkele.

بز مرغ boz-morg: bir tür deve kuşu.

بزمگاه bezm-gâh: içki meclisi; ziyafet ve içki yeri.

بزم نشین bezm-nişîn: meclis sahibi.

بزن bizen: cesur, yiğit.

بزن بزن bizen-bizen: şiddetli vuruşma, vurdu-kırdı.

بزن بهادر bizen-behâdur: yiğit, çok cesur.

بزنگ bezeng: anahtar.

بزنگاه bizengâh: yolkesme yeri; ince ve hassas mevki.

بزن و بکوب bizen u bikûb: çalıp oynama.

بزودی bizûdî: süratle, çabuk; yakında.

بزودی زود bizûdî-yi zûd: çok çabuk; çok seri.

بزور buzûr: (Ar.) tohumlar.

بزو مند bezûmend: günahkâr.

بزه beze: (Peh.) günah, hata, suç.

بزه boze: engebeli arazi; hoş kokulu meyva.

بزهکار bezekâr: (Peh.) suçlu, günahkâr.

بزهکاری beze-kârî: günahkârlık, suçluluk.

بزهگر bezeger: âsî, günahkâr.

بزیچه bozîçe: keçi yavrusu; oğlak burcu.

بژ bej: kar ve tipi; ayaz; tepe; dağ; bej rengi.

بژکم bej-kem: engel olma; engel olan.

بژ کول bej-kûl: iri yarı adam; zahmet çeken; işte hırslı olan.

بس bes: yeter; yeterli, kâfi; çok; çok kimse.

بسا besâ: çok, bir çok; ne kadar çok!, nice.

بساتین besâtin: (Ar.) bahçeler.

بسار دادن besâr dâden: yeri sürmek, bellemek.

بساردن besârden: yeri sürmek, bellemek.

بساروب besârûb: ekini biçtikten sonra sap toplama.

بساره besâre: eyvan, sofa; saray.

بساط bisât: (Ar.) yaygı, sofra; geniş alan; sermaye; tezgah; ـ اغبر toprak yığını; ـ خاك yer; آه در ـ نداشتن çok fakir olmak; ـ شطرنج satranç tahtası; ـ بر چیدن sofrayı toplamak; ـ بهم خوردن tezgahı, düzeni bozulmak; ـ جور کردن kumar sofrası kurmak; ـ طی کردن sofrayı toplamak.

بساط آراستن bisât ârâsten: yaygı yay-

بست bust: (Peh.) gül bahçesi; meyvalık; engebeli arazi.
بست bost: değirmentaşı mihveri.
بستا bestâ: bohça.
بستار bistâr: gevşek.
بستان bustân: bostan, bahçe; meyva bahçesi.
بستان آرای bustân-ârây: bahçıvan.
بستانبان bustân-bân: bahçıvan.
بستانسرای bustân-serây: evin sahanlığındaki bahçe.
بستانکار bistân-kâr: alıcı.
بستر bister: (Peh.) yatak; ـ خواب yatak; ـ رود (coğ.) nehir yatağı; ـ سمندر ateş; ـ ناخوشی hasta yatağı.
بستر آهنگ bister-âheng: yorgan.
بستر افکندن bister-efkenden: yatak sermek.
بستر انداختن bister-endâhten: yatak sermek.
بستر نشین bister-nişîn: hasta.
بستری bisterî: yataklık hasta, yatalak.
بستری شدن bisterî şuden: yataklık hasta olmak, hastalanmak, yatağa düşmek.
بستری کردن bisterî kerden: hastaneye kaldırmak.
بستری گردیدن bisterî gerdîden: yataklık hasta olmak.
بست زدن best-zeden: küçük parçaları birbirine yapıştırmak; çivi çakmak; bir sarımlık esrar sarmak.
بستك bestek: hizmetçi, uşak; küçük kepçe.
بستگی bestegî: bağlılık, irtibat; yakınlık; sağlamlık; alâka; dil tutukluğu; (tas.) kabz hali; ـ فرج bekâret.
بستن besten: (Peh.) bağlamak; kapamak; büyü yapmak; yenmek; hamile olmak; ـ زبان کسی birini susturmak; ـ صفحه sayfa bağlamak; ـ هوا havanın kapanması; خود ـ را zengin olmak, yükünü tutmak.
بستناکی bestnâkî: donma.
بستنگاه bestengâh: bağlama yeri; demir mak; tezgâh kurmak.
بساط افشاندن bisât efşânden: sofra ve tezgâh kurmak.
بساط افکندن bisât efkenden: sofra yaymak.
بساط انداختن bisât endâhten: tezgâh kurmak; yaygı yaymak.
بساط در آوردن bisât der âverden: oyun oynamak.
بساط بوسی bisât-bûsî: eşik öpme.
بساطت bisâtet: (Ar.) sadelik; basit olma; tatlı dillilik.
بساط چیدن bisât çîden: sofra kurmak; bir yerde kumar teşkilâtını kurmak.
بساط ریختن bisât rîhten: sofra gereçlerini hazırlamak.
بساط کشیدن bisât keşîden: sofra yaymak.
بساط گستردن bisât gusterden: sofra yaymak.
بساط گشادن bisât guşâden: sofra yaymak.
بساك besâk: (Peh.) çiçeklerden yapılan taç.
بسالت besâlet: (Ar.) cesurluk, yiğitlik.
بسام bessâm: (Ar.) gülen, güleryüzlü.
بسامان bisâmân: iyi, güzel; hazır; gönlü rahat, huzurlu.
بسان bi-sân-i: gibi, benzeri, misli.
بسانی besânî: çok, bol.
بسانایيدن besânâyîden: içmeyi emretmek.
بسانیدن besânîden: içki içmek; su vermek.
بسآمد bes-âmed: frekans.
بس آمدن bes-âmeden: ـ با چیزی kifâyet etmek; bir şeye mukabele etmek; ـ با کسی biriyle rakip olmak.
بسباس besbâs: saçma sapan, anlamsız.
بست best: bağlama; bağ; ـ وبند zabturapt; sığınma yeri; set; düğüm; sarık; aşık; afyon içiminde bir sarımlık birim; شکستن haddini aşmak; engeli kırıp aşmak.

bir şeye muvafakat etmek; ansızın aklına esmek; delirmek.

بسر شدن beser şuden: sona ermek.

بسر کردن beser kerden: sona erdirmek; muvafakat etmek.

بسر کشیدن beser keşîden: bir defada içmek; elbiseyi başına çekmek.

بسزا bi-sezâ: lâyık.

بسط bast: (Ar.) yayma, açma; şerhetme; özrü kabul etme; el uzatma; yayılma; genişlik; (tas.) bast hali; ـــ کلام sözü uzatmak;ـــ مقال sözü uzatma; ـــ ید el açıklığı.

بسطت bestet: (Ar.) ferahlık, genişlik; fazlalık; fazilet; derin bilgi; ـــ ید kudret fazlalığı.

بسط دادن bast dâden: genişletmek; ayrıntılı söylemek.

بسعی be-sâ'y: aceleyle, çabucak.

بسفر bosfor: Boğaziçi.

بس کردن bes kerden: kalmak, durmak; terketmek; yetmek; ـــ از چیزی bir şeyden vazgeçmek;ـــ از کسی birinden usanmak.

بسکلیدن biskilîden: kucaklamak; okşamak.

بسکه bes-ki: o kadar ki; ـــ از o kadar ki.

بسل besl: (Ar.) öfke veya cesaretinden dolayı asık suratlı olan.

بسلانیدن biselânîden: parçalamak; kırmak.

بسمل کردن bismil kerden: boğazlamak, kesmek.

بسمله besmele: Bismillahirrahmanirrahim.

بسمله گفتن besmele goften: Besmele çekmek.

بسند besend: yeterli, kâfi; tam; lâyık.

بسند آمدن besend âmeden: razı olmak; kâfi olmak;ـــ با کسی üstesinden gelmek.

بسند کار besend-kâr: kâni, razı olmuş, hoşnut olmuş.

بسند کردن besend kerden: yeterli olmak; razı olmak.

بسنده besende: kâfi; tam; lâyık, yaraşır; ـــ بودن باکسی birinin üstesinden gelmek.

atma yeri.

بستنی bestenî: dondurma; dağ.

بستو bestû: topraktan yapılmış sürahi veya testi.

بسته beste: (Peh.) bağlı, düğümlü; mecbur olmuş; kilitlenmiş; kapalı; sabit; donuk; sona ermiş; hissiz; büyülü; ambalajlı; ekili; desenli ipek; çıkın; dört mısralı şiir, beste; ـــ در kilitli kapı; ـــ کار düğümlenmiş iş.

بسته بندی beste-bendî: ambalaj; ambalajlama.

بسته بندی کردن beste-bendî kerden: ambalajlamak.

بسته رحم beste-rahim: (tıb.) kısır, doğuramaz.

بسته زبان beste-zebân: dilsiz.

بسته شدن beste şuden: bağlanmak.

بسته کار bestekâr: ağır işli; gevşek, zayıf düşünceli.

بسته کستی beste-kustî: zerdüştlük.

بسته میان beste-miyân: hizmete hazır.

بسته نگار beste-nigâr: (müz.) mûsikîde bir makam.

بستی bestî: sığınan kimse.

بسدك besedk: biçilmiş buğday ve arpa destesi.

بسراق busrâk: zebercet taşı.

بسر آمدن beser âmeden: sona ermek, tamamlanmak.

بسر بردن beser burden: baştan sona kadar götürmek; vadeyi yerine getirmek; yaşamak, vakit geçirmek; muvafakat etmek.

بسر در آمدن beser der âmeden: kaymak, düşmek; yere çakılmak.

بسر دویدن beser devîden: aceleyle koşmak; acele etmek.

بسر رسیدن beser resîden: sonuna ulaşmak; yok olmak.

بسر رفتن beser reften: son bulmak; kaynamak ـــ کار; işin sona ermesi.

بسر زدن beser zeden: perişanlık zamanı elini başına vurmak; bir şeyi sona erdirmek;

بشدت be-şiddet: son derece, haddinden fazla; zorla, cebren; kuvvetle.
بشر beşer: (Ar.) insan.
بشردن beşurden: sıkmak; mahsur bırakmak.
بشر دوست beşer-dûst: insancıl, insansever.
بشرط be-şart: şartlı; şartıyla, اینکه ــ şartıyla, koşuluyla.
بشره beşere: üst deri, deri, cilt, kabuk, dış deri.
بشری beşeri: insanî.
بشریت beşeriyyet: (Ar.) insanlık.
بشقاب boşkâb: (T.) tabak; ــ گود çorba kâsesi.
بشك beşk: şebnem; kar, dolu.
بشکاری beşkârî: çiftçilik, ziraat, tarım.
بشك زدن beşk zeden: cilve yapmak, göz kırpmak.
بشکلیدن bişkelîden: kazımak; genişletmek; silahla kuşatmak; ihtiva etmek; bağlanmak.
بشکم beşkem: yazlık, yaz evi; huzur; eyvan.
بشکوفه bişkûfe: tomurcuk ve bahar ağacı; çiçek; kusma.
بشکول bişkûl: kıvrak; akıllı; sağlam yapılı; hırslı.
بشکولیدن bişkûlîden: kıvrak olmak; hırslı olmak.
بشکه boşke: fıçı.
بشگرد bişgerd: av; avyeri; avcı.
بشم beşm: dinsiz.
بشن beşn: boypos; beden.
بشناقه beşnâke: (bot.) havuç.
بشنج beşenc: yüz parlaklığı; şeref, yüzsuyu.
بشنجیدن bişencîden: serpmek (su ve mayi); dökmek.
بشوریدن buşûrîden: lânet etmek.
بشولانیدن buşûlânîden: kışkırtmak; hareket ettirmek; kımıldatmak.
بشولیدن beşûlîden: hareket ettirmek;

بسنده کاری besende-kârî: razılık, hoşnutluk; kanaat.
بسودن besûden: el sürmek, dokunmak; sürtmek.
بسوی be-sûy-ı: tarafına; nedeniyle, için.
بسی besî: bir çok; yeterli.
بسیار bisyâr: (Peh.) çok, fazla, bol.
بسیار سخن bisyâr-suhen: geveze.
بسیار شدن bisyâr şuden: artmak, fazla olmak.
بسیار کردن bisyâr kerden: çok yapmak; arttırmak, çoğaltmak.
بسیار گردانیدن bisyâr gerdânîden: çoğaltmak.
بسیج besîc: araçlar; silah; sefer eşyası; hazırlık; kasıt; (ask.) askerî güçleri savaşa hazırlama; seferberlik, techizat.
بسیجیدن besîciden: (ask.) savaş gereçlerini kuşanmak; sefer hazırlığı yapmak; işi hazırlamak; yönelmek.
بسیط basît: (Ar.) yaygın; geniş; açık; halis; açık dilli; sade; tabii; samîmî, candan; ahmak; mürekkep olmayan; geniş yer; bir aruz vezni; ــ عالم yerin genişliği; ــ جسم basit cisim; ــ نوع üstünde ve altında başka bir nev'in olmadığı tür.
بسیل besîl: (Ar.) çirkin suratlı adam; geceden kalmış şarap.
بسیم besîm: (Ar.) güler yüzlü.
بش beş: kilit; kuru ziraat; ــ وبالا boy pos.
بشارت bişâret: (Ar.) güzellik; sevinmek; müjde.
بشارت دادن bişâret dâden: müjde vermek.
بشارت رس bişâret-res: müjde getiren; mektup.
بشارت کردن bişâret kerden: müjde vermek.
بشاش beşşâş: (Ar.) güler yüzlü.
بشاشت beşâşet: (Ar.) güler yüzlülük.
بشاعت beşâ'et: (Ar.) yemekten rahatsız olmak; ağzın kokması; tatsız olmak; tatsızlık.
بشاك beşşâk: (Ar.) çok yalancı.

بطحاء bathâ': (Ar.) geniş nehir; çöl.
بطر batar: (Ar.) kibirlenmek; nankörlük etmek; sevinçte haddini aşmak; hayret, dehşet.
بطر butr: şişe; kötü şans; زهر مار ــ çok öfkeli; çok kederli.
بطری butrî: (İng.) şişe.
بطش betş: (Ar.) hamle, hücum; kovma, sürme; gazaplanma.
بطك bettek: küçük ördek; şarap sürahisi; ördek şeklindeki şişe.
بطل betel: (Ar.) pehlivan, yiğit.
بطلان butlân: (Ar.) bozulma, batıl olma; fesat; hükmün düşmesi; شهوت ــ şehvetin ortadan kalkması.
بطن batn: (Ar.) karın; gizli; küçük kabile; iç; soy.
بطور قطع betavr-ı kat': kesinlikle, katî olarak.
بطور کلی be-tavr-ı kullî: her yönden, genel olarak.
بطون butûn: (Ar.) gizlenme; batınlar, karınlar, içler.
بطئ betî': (Ar.) ağır, yavaş.
بطئ شدن betî' şuden: ağırlaşmak, yavaş olmak.
بظاهر be-zâhir: açıkça; görünüşte.
بظر bezr: bızır, klitoris.
بعاقبت be-âkıbet: sonunda.
بعث be's: (Ar.) gönderme; bir işe zorlama; ölüyü diriltme; kıyamet ــ یوم ; kıyamet günü.
بعثت bi'set: (Ar.) gönderilme, gönderme, peygamberlik.
بعث کردن be's kerden: (ölüyü) diriltmek; göndermek; tahrik etmek.
بعد ba'd: (Ar.) sonra; از آن ــ ondan sonra; از آنکه -dıktan sonra; از این ــ bundan sonra; از دور و بوقی ــ uzun bir süre sonra.
بعد bu'd: (Ar.) uzaklık; ayrılık; boyut.
بعداً ba'den: (Ar.) sonradan, ondan sonra.
بعدیت ba'diyyet: (Ar.) gecikme, sonralık.

kımıldatmak; icra etmek; maharetli olmak; akıllı olmak; ileri görüşlü olmak.
بشولیدن bişûlîden: dağıtmak, karıştırmak; şaşkın kalmak.
بشیر beşîr: (Ar.) müjde veren; güzel yüzlü.
بشیز beşîz: su tulumu.
بصارت besâret: (Ar.) dikkatli görmek; bilgili olma; görüş sahibi olma.
بصاق busâk: (Ar.) tükrük.
بصایر besâyir: (Ar.) görüşler; basiretler.
بصر basar: (Ar.) görme; görüş; bilgi; göz; نور ــ göz aydınlığı; oğul.
بصل basal: (Ar.) soğan.
بصورت be-sûret: görünüşte.
بصورتِ be-sûreti: şeklinde.
بصیر basîr: (Ar.) gören; bilgin; gönlü aydın; kör; ilahî sıfatlardan biri; kalp gözüyle gören.
بصیرت basîret: (Ar.) görüş; bilgili olma; zekilik; kesin delil; kalp gözüyle görme; با ــ tedbirli; بی ــ akılsız, tedbirsiz.
بصیر شدن basîr şuden: görüşlü olmak; bilgin olmak.
بصیر گردانیدن basîr gerdânîden: görüşlü yapmak; bilgin yapmak; kör etmek.
بضاعت bizâ'et: (Ar.) sermaye; mal, mülk; بار ــ sermayeli; مزجاة ــ az sermaye; بی ــ az sermayeli.
بضع biz': (Ar.) üçten ona kadar, bir kaç, küsur; gecenin bir kısmı.
بضعه bez'a, biz'a: (Ar.) et parçası; oğul, ciğerköşe; diş eti.
بط bet: (Ar.) ördek; ördek şeklindeki şarap sürahisi; سرخاب زای ــ şarap testisi.
بطال battâl: (Ar.) işsiz; tembel; yalancı; cesur.
بطالت betâlet: (Ar.) işsiz olmak; saçma söylemek; işsizlik.
بطانه bitâne: (Ar.) hâlis dostluk; gizli sır; bir şeyin astarı; şehir merkezi; sırdaş; yakın ve mahrem.
بطبع bitab': tabiate uygun.

ekşimek.

بغل bağal: kucak; taraf; kol; ـــ دست koltuk altı; ـــ زیر koltuk altı; ـــ باز کردن kucaklamak; ـــ در گرفتن kucaklamak.

بغل بر bağal-bor: kenar, haşiye; dudak.

بغل تری bağal-terî: utanç, utanma.

بغل رفتن bağal reften: bir tarafa gitmek.

بغل زدن bağal zeden: kucaklamak, kucağa almak; birinin talihsizliğine sevinmek; sitem ve serzeniş etmek.

بغل کردن bağal kerden: kucaklamak.

بغلك زدن bağalek zeden: alay etmek; serzeniş etmek.

بغل گشادن bağal guşâden: kucak açmak; denemek; kuvvetini göstermek; yola koyulmak.

بغلی bağalî: kucaklanabilir şey; küçük şey; küçük içki şişesi; bir tür çan;(sp.) güreşte bir oyun.

بغی bağy: (Ar.) işkence etmek; haddi aşma; başkaldırma; zulüm, dalâlet; adaletsizlik.

بغیر be-gayr-ı: -den başka; ـــ از den başka.

بغی کردن beğy kerden: zulüm etmek; başkaldırmak.

بفاصله be-fâsıle: aralıklı, fasılalı.

بفور be-fevr: hemen, derhal, çabucak.

بقاء bekâ': (Ar.) yaşama; ebedî kalma; hayat; devam; kalıcılık; ـــ ی عمر تو باد başın sağolsun ـــ دار ; ahiret; ـــ کشور âhiret.

بقاع bekâ': (Ar.) evler, saraylar; ـــ خیر kiliseler; hankahlar, tekkeler.

بقاعده be-kâide: düzeniyle; tabii olarak; kaidesiyle.

بقال bekkâl: (Ar.) bakkal.

بقالی bekkâlî: bakkallık, bakkal dükkânı.

بقایا bekâyâ: (Ar.) kalanlar, kalıntılar; eserler; bekâya.

بقدر be-kadr–i: ölçüsüyle; uygun olarak; -e göre; ölçüsünde.

بقدری be kadrî: çok fazla, pek çok.

بعض ba'z: (Ar.) bölüm, kısım; bazı.

بعضی ba'zî: bir kısım, bazı, bazısı ـــ اوقات ; bazen, kimi zaman.

بعل ba'l: (Ar.) koca; sahip, mâlik.

بعلاوه be-ilâve: ek olarak, üstelik.

بعلاوه‌ء be-ilâve-yi: ek olarak; daha.

بعله be'le: evet.

بعمدا bi-emdâ: kasten, taammüden.

بعنف bi-unf: zorla, cebren;ـــ در کاری شدن zorla bir işe girmek.

بعوض be-ivez-i: yerine.

بعول bu'ûl: (Ar.) kocalar.

بعید ba'îd: (Ar.) uzak; yabancı.

بعید شدن ba'îd şuden: uzaklaşmak; ayrılmak.

بعید کردن ba'îd kerden: yollamak; gizlenmek, saklanmak; uzaklaştırmak.

بعیر ba'îr: (Ar.) deve.

بغ beğ: Tanrı; melek; put.

بغاز boğaz: (T.) boğaz.

بغاوت beğâvet: (Ar.) isyan, baş kaldırma.

بغاوت کردن beğâvet kerden: baş kaldırmak; hücum etmek; cefa etmek.

بغات buğât: (Ar.) başkaldıranlar, isyancılar.

بغایت be-gâyet: sonuna kadar; çok, hayli, son derece.

بغتةً bağteten: (Ar.) ansızın, birdenbire.

بغچه boğçe: (T.) bohça.

بغرا beğrâ: erkek domuz, domuz.

بغراو buğrâv: bağırıp çağırma, kavga.

بغرنج boğrenc: güç, düğümlü, müphem, karmaşık.

بغستان beğistân: puthane; Tanrı evi; Bîsûtün dağı.

بغض buğz: (Ar.) düşmanlık, nefret;ـــ کسی ترکیدن üzüntüden ağlayarak boşalmak; nefretini dışarı vurmak; ağladıktan sonra sâkinleşmek.

بغضاء beğzâ': (Ar.) düşmanlık, kin, nefret.

بغض کردن buğz-kerden: üzüntüden ağlamak; kinlenmek.

بغ کردن boğ-kerden: suratı asılmak, suratı

riksizlik.
بگ beg: (T.) bey.
بگماز begmâz: (T.) gam, keder; misafirlik.
بگماز bigmâz: (T.) şarap; şarap kadehi.
بگماز کردن bigmâz kerden: ziyafet vermek.
بگو مگو کردن be gû-megû kerden: dedikodu yapmak; söyleşmek; ağız dalaşı yapmak.
بگونیا bigonya: (bot.) begonya.
بل bel: ökçe.
بل bel: (Ar.) belki.
بل bol: ahmak, câhil.
بلا bilâ: -sız; -sızın.
بلاء belâ: (Ar.) belâ, musîbet; deneme; talihsizlik; zulüm; ـ ی جان sevgili; ـ ی سیاه fitne, karışıklık; ـ بسر کسی آوردن birini sıkıntıya düşürmek.
بلاد bilâd: (Ar.) şehirler, beldeler; ـ تخطیط coğrafi.
بلادت belâdet: (Ar.) ahmaklık; tenbellik.
بلادر belâder: (bot.) Amerikan elması, mahun elması; kadın süs eşyası.
بلاده belâde: kötü işli; fahişe, orospu; bozguncu, sapık.
بلا دیدن belâ dîden: sıkıntı çekmek; felâkete uğramak.
بلا دیده belâ-dîde: felâkete uğramış; incinmiş.
بلاغ belâğ: (Ar.) ulaştırma, tebliğ; yeterli kılma.
بلاغیت belâget: (Ar.) beliğ olma, belâgat.
بلاغت کردن belâget kerden: çocuk baliğ olmak.
بلا گردان belâ-gerdân: belâyı defeden; koruyucu; kurbanlık, sadaka.
بلا مدار belâ-medâr: bedbaht, talihsiz.
بلاهت belâhet: (Ar.) aptallık.
بلایه کار belâye-kâr: utanmaz; orospu, kahpe.
بلبال bilbâl: (Ar.) çok üzülmek; vesveselenmek; tahrik etmek.
بلبشو belbeşû: karmakarışıklık, hercü-

بقر bakar: (Ar.) sığır.
بقرار be-karâr-ı: gereğince, kararıyla, uyarınca.
بقسمی be-kısmî: öyle, öylesine
بقصد be-kasd: kasitle, iradeyle.
بقطع be-kat': kesinlikle.
بقعه buk'e: (Ar.) ülke; bina; anıt; saray; din büyüklerinin mezarı; yer, makam; hankah; manastır.
بقل bakl: (Ar.) yeşillik.
بقوت be-kuvvet: kuvvetle; güçlü.
بقول be-kavl-i: -e göre; dediğine göre.
بقیه bakiyye: (Ar.) kalan, bakiye; devamı.
بک bek: (Peh.) kurbağa.
بک bek: kaçılacak yer; orman, koru; ziraat yapılmayan çöl.
بک buk: dar boyunlu, geniş karınlı testi.
بکاء bukâ': (Ar.) ağlamak; ağlayış.
بکار bikâr: meşgul; yararlı; çalışır; kullanılmış.
بکار آمد be-kâr-âmed: çalışan; doğru, dürüst; işe lâyık.
بکارت bekâret: (Ar.) bâkirelik, bekâret; tazelik; ـ ازاله ـ کردن bâkireliği bozmak.
بکار داشتن be-kâr dâşten: iş vermek.
بکتر bekter: (T.) zırh.
بکتر پوش bekter-pûş: zırh kuşanmış; silahlı.
بکر bikr: (Ar.) kızlık; eldeğmemişlik; bâkirlik; yepyeni düşünce; ـ پوشیده روی küpteki, hiç içilmemiş şarap.
بکرات be-kerrât: defalarca, mükerrer olarak.
بکر تراشی bikr-terâşî: yeni ve garip mazmun bulmak.
بکردار be-kirdâr-ı: gibi, benzeri, yoluyla.
بکری bikrî: bâkirelik; yenilik.
بکزادگی bek-zâdegî: asillik, soyluluk.
بکسمات beksemât: peksimet.
بکلی be-kullî: tamamen, tümüyle.
بکم bukm: (Ar.) dilsizler.
بکمال be-kemâl: tamamen.
بک و لک bok-o-lok: kaba; akılsızlık; bece-

بلغاق کردن bulgâk kerden: fitne çıkarmak.
بلغاق نهادن bulgâk nihâden: fitne çıkarmak.
بلغم balgam: (Ar.) balgam.
بلغند bolgond: yığın.
بلغندر belgender: kayıtsız, bağsız; dinsiz.
بلغور bulgûr: bulgur; bulgur yemeği; büyük sözler.
بلغور کردن bulgûr kerden: bulgur yapmak; arka arkaya büyük sözler sıralamak.
بلف زدن bolof zeden: blöf yapmak; yalan söylemek.
بلفضول bul-fuzûl: çok faziletli.
بلك bilk: ateş; ateş kıvılcımı.
بلك bilek: hediye, armağan; taze meyve; yeni giysi, turfanda.
بلکن belken, boloken: mancınık.
بلکه belki: belki, şayet; ama; her halükârda; ilâveten.
بلگا bilgâ: (T.) bilge, filozof.
بل گرفتن bol giriften: sıkıntı çekmeden mal elde etmek veya mevkiyi gelmek; bir konudan yararlanmak.
بلل belel: (Ar.) nemli olma; az şey.
بلم belem: kayık.
بلمه ریش belme-rîş: uzun sakallı.
بلنج belenc: ölçü, miktar; meblağ.
بلند bulend: uzun; çekik; yüce, değerli; yüksek.
بلند آواز bulend-âvâz: yüksek sesli; iyi ünlü; tanınmış.
بلند افتادن bulend uftâden: değerlenmek; değerli olmak.
بلند انداختن bulend endâḫten: yukarı fırlatmak; son derece övmek.
بلند بالا bulend-bâlâ: uzun boylu.
بلند بخت bulend-beḫt: talihli, mutlu.
بلند بر داشتن bulend-ber-dâşten: yükseltmek, çekmek; övmek.
بلند بین bulend-bîn: yüce himmetli; gayb sırlarını bilen.
بلند پایه bulend-pâye: yüce, yüksek; yüksek makam sahibi.
مرç.
بلبل bolbol: bülbül; erkeklik organı (çocuklar için).
بلبل چشم bolbol-çeşm: bir tür ipek.
بلبل زبان bolbol-zebân: tatlıdilli; fasih konuşan.
بلبل زبانی کردن bolbol-zebânî kerden: tatlı dilli olmak (alay ederken).
بلبل شدن bolbol şuden: aşka tutulmak; çok konuşmak.
بلبل کردن bolbol kerden: âşık etmek; tutkun etmek.
بلبله bolbole: (Ar.) ıbrık; şarap testisi; kahve cezvesi.
بلبلی bolbolî: şarap; şarap kadehi.
بلبلی گوش belbelî-gûş: iri ve yassı kulak, yelken kulak.
بلجم belcem: (Ar.) balgam.
بلحاظ be-lihâz-ı: gereğince; açısından, yönünden.
بلد beled: (Ar.) şehir, kent; yer, yöre; önder; rehber; işbilir; بودن ــ bilmek; بلدم biliyorum.
بلدان buldân: (Ar.) şehirler.
بلد بودن beled bûden: bilmek, bir yeri tanımak.
بلدرچین belderçîn:(zool.) bıldırcın.
بلد شدن beled şuden: bilgin olmak, bilmek; öğrenmek.
بلده belde: (Ar.) belde, kent; yöre.
بلدی beledî: şehre ait, belediyeye ait.
بلدیت belediyyet: (Ar.) bilme, tanıma; haberdar olma.
بلدیه belediyye: (Ar.) belediye işleri; belediye.
بلسان belesân:(bot.) belsem ağacı.
بلسك belesk, bolosk: kebap şişi.
بلع bel': (Ar.) yutma.
بلعجب bul-aceb: şaşılacak şey.
بلع کردن bel' kerden: yutmak; çiğnemeden yutmak.
بلعیدن bel'îden: yutmak; içmek.
بلغاء buleğâ: (Ar.) belâğat sahipleri.

بلند پرواز bulend-pervâz: çok ilerleme arzusunda olan; kendini medheden.

بلند پروازی کردن bulend-pervâzî kerden: kuşun yücelere ağması; çok ilerleme arzusunda olmak; kendini övmek.

بلند دیدن bulend-dîden: saygıyla bakmak; saygı göstermek; şaşırmak.

بلند شدن bulend-şuden: yükseltilmek; ilerlemek, yükselmek; kalkmak; uzamak (gece ve gündüz).

بلند شنیدن bulend şenîden: kulağın ağır işitmesi.

بلند قامت bulend-kâmet: uzun boylu.

بلند قد bulend-kad: uzun boylu.

بلند کردن bulend kerden: yukarı kaldırmak; doğrultmak; çalmak; büyütmek; uzatmak; uyandırmak.

بلند گو bulend-gû: hoparlör; megafon; ses borusu; sözcü.

بلند مرتبه bulend-mertebe: yüce makamlı, yüksek rütbeli.

بلند نام bulend-nâm: iyi adlı, meşhur.

بلند نظر bulend-nezer: ileriyi gören, yüksek görüşlü.

بلند و پست دیده bulend u pes dîde: feleğin çemberinden geçmiş; görmüş geçirmiş; tecrübeli.

بلند و کوتاه کردن bulend u kûtâh kerden: bakım yapmak, kollamak.

بلند همت bulend-himmet: büyük hedefi olan; yüksek görüşlü.

بلندی bulendî: yükseklik; uzunluk; büyüklük; tepe, zirve.

بلوا belvâ: (Ar.) izdiham, kargaşalık; itaatsizlik.

بلور bellûr, bulûr: kristal, billur.

بلور شده bellûr şude: kristalleşmiş, kristalize.

بلور شناس bellûr-şinâs: kristal uzmanı.

بلور فروش bellûr-furûş: kristal satıcısı, züccaciyeci.

بلورین bellûrin, belûrin: kristalden yapılmış.

بلوز bolûz: (Fr.) bulüz.

بلوط belût: (Peh.) (zool.)pelit ağacı, pelit; kestane.

بلوغ bulûğ: (Ar.) erişkin olma ـــ بحد رسیدن büluğ, reşid olmak; bülûğa ermek.

بلوك bulûk: nahiye, köy; cemaat, gurup, kısım.

بلوی belvâ: (Ar.) denemek; güçlük; baş kaldırma.

بله be'le: evet.

بلهانه bulhâne: aptalca.

بلهوس bol-heves: çok hevesli, arzusunun esiri.

بلهوسی داشتن bol-hevesî dâşten: çok arzu ve hevesli olmak.

بله بری bele-borî: söz kesme.

بلی belî: evet.

بلی bilâ: (Ar.) eskilik.

بلیات beliyyât:(Ar.) belâlar.

بلیارد bilyârd: (Fr.) bilardo oyunu.

بلیت beliyyet: belâ, sıkıntı; deneme.

بلیت bilît: (Fr.) bilet.

بلید belîd: (Ar.) ahmak, aptal.

بلیط belît: bilet.

بلیغ belîğ: (Ar.) belâgat sahibi; olgun.

بلیه beliyye: (Ar.) belâya uğrama; güçlük.

بم bem: (müz.) bas, gür-ses; kalın ses veren tel.

بمانند bemânend-i: gibi, benzeri.

بمب bomb: (Fr.) (ask.) bomba; اتمی ـــ (ask.) atom bombası; ئیدروژنی ـــ (ask.) hidrojen bombası.

بمباران bombârân: (ask.) bombardıman, bombalama; کردن ـــ bombalamak.

بمباردمان bombârdomân: (Fr.) (ask.) bombardıman, bombalama.

بمب افکن bomb-efken: (ask.) bombardıman uçağı.

بمب گیر bomb-gîr: (ask.) bomba maşası (uçağın kanadı altında).

بمثل be-misl-i: gibi, benzeri.

بمثابه be-mesâbe-i: derecesinde, haddinde, mertebesinde, mesabesinde.

بناگاه be-nâgâh: ansızın.
بنام be-nâm: adaş; ünlü, meşhur.
بنام ایزد be-nâm-ı îzed: Tanrı'nın adıyla.
بنان benân: parmak ucu; parmak.
بنا نهادن binâ nehâden: yapı yapmak; temel atmak.
بن بست bon-best: çıkmaz sokak; çözülemeyen güç iş, çıkmaz.
بنبل benbel: her türlü turşu.
بنت bint: (Ar.) kız; اجل ـ ateş.
بنجل boncol: bozuk, satılamamış mal.
بنچاق bonçâk: (T.) tapu senedi.
بنجه bonce: alın
بنجیدن bencîden: yardım etmek.
بنجیك bencîk: (T.) ulak atların yolda bağlandığı yer.
بنحو be-nahv-i: şeklinde, şekilde, olarak.
بند bend: (Peh.) bağ, ip, kaytan; kemer; esir bağı; çamaşır ipi; dikiş ipi; mafsal; kitap bölümü; rehin; kilit; set; baraj; ahit; hile; keder; hapislik; tamah; kabızlık; آب ـ su seti, su bendi; ناف ـ göbek bağı; باز کردن ـ düğüm çözmek; بودن ـ asılı olmak; yakalanmış olmak; در ـ قبا بستن birbirine bağlanmak; toplanmak; دلم پاره شد ـ ödüm koptu; yüreğim ağzıma geldi, çok korktum; در ـ آزار کسی بودن birini incitmeye kararlı olmak; در ـ چیزی بودن bir şeyin düşüncesinde olmak; teşebbüse niyeti olmak.
بندادbondâd: temel, esas; her şeyin aslı; dayanak.
بندار bondâr: köklü; evli, zengin; mülk sahibi; eczacı; at satıcısı; maden tüccarı; gümrükçü; zahire; ambar; sabit; asil, bilgin.
بندار کردن bindâz kerden: cinsel münasebette bulunmak.
بند آمدن bend âmeden: kesilmek (akan sıvı için); set olmak; dinmek, durmak (yağmur).
بند آوردن bend âverden: tıkamak, akıntıya set çekmek.

بمجرد be-mucerred-i:-ir...irmez; derhal, aralıksız; o anda; اینکه ـ -ir... irmez.
بمحض be-mahz-ı: o anda; -ir... irmez ـ اینکه، ـ آنکه ir... irmez.
بمرور be-murûr-i: tedricen, yavaş yavaş, az az.
بم زدن bem zeden: elle birinin başına kuvvetle vurmak.
بمقتضای be-muktezâ-yı: gereğince, dolayısıya.
بمل bimol: (Fr.) (müz.) bemol.
بمواجهه be-muvacehe: karşılıklı, karşı karşıya.
بموجب be-mûcib-i: gereğince; uygun olarak, uyarınca.
بن ben: (Peh.) ağaç; ağaç gövdesi.
بن bin: (Ar.) oğul.
بن bon: (Peh.) kök; temel; son, dip; makat deliği; بغل ـ koltukaltı; دامان ـ yer; ـ دندان ; itaat; tam istek; گوش ـ kulak tozu.
بناء binâ': (Ar.) yapmak, yükseltmek; yapı, bina; kararlılık; temel, esas; بودن ـ kararlaştırılmış olmak; بآب رسانیدن ـ yapıyı sağlam yapmak; yapıyı harap etmek.
بناء bennâ': (Ar.) duvarcı, yapı ustası.
بنا افکندن benâ efkenden: yapmak, bina etmek; binayı harap etmek.
بنابر آن benâ-ber-ân: o sebeple.
بنابرین benâ-ber-în: bu münasebetle, bu yüzden; bu sebeple.
بنابه benâbe: nöbet, sıra.
بنات benât: (Ar.) kızlar; سلطنت ـ padişah kızları.
بنا خواست be-nâ-hâst: istemeden, istemeyerek.
بنادر benâdir: (Ar.) limanlar; liman şehirleri.
بنا شدن binâ şuden: yapılmak.
بنا کردن binâ kerden: binâ yapmak.
بنا گذاشتن binâ guzâşten: temel atmak, başlamak.
بناگر binâ-ger: yapı ustası; mimar; işçi.
بناگوش bunâgûş: kulaktozu; kulakardı.

lendirmez.
بنده پرور bende-perver: emrindekileri koruyan.
بنده زاده bende-zâde: mahdum, oğlum.
بنده‌ء شکم bende-yi şikem: obur.
بنده نوازی bende-nevâzî: küçüklere sevgi gösterme.
بندی bendî: tutsak; mahpus.
بندیدن bendîden: bağlamak; hapsetmek.
بندی شدن bendî şuden: tutsak düşmek; hapse atılmak;(tıb.) ateşin müzminleşmesi.
بندیوان bendî-vân: zindancı; gardiyan.
بنرمی be-nermî: yumuşaklıkla.
بنزدیك be-nezdîk-i: yakınında, yanında.
بنزین benzin:(Fr.) benzin.
بنزین فروش benzin-furûş: benzinci.
بنساله bon-sâle: eski, yaşlı.
بنسبت be-nisbet-i: dolayısıyla; mûnasebetiyle; mukabil olarak, karşın.
بنظام be-nizâm: düzenle, tertiple.
بنفشه benefşe: (Peh.) (bot.) menekşe çiçeği.
بنفشه کردن ben efşe kerden: morlaştırmak.
بنقد be-nakd: fiilen; peşin olarak; hazır ve mevcut; hemen, derhal.
بنك bonek: küçük ağaç; iz, işaret; ayakizi; yer, mekân.
بنکدار bonek-dâr: toptancı.
بنکن bon-ken: kürek; yer düzlemek için kullanılan alet.
بنگاه bungâh: yer; merkez; köy; kuruluş, müessese; anbar; sandık; çadır; vezir ve devlet erkânının eşyası.
بنگ رنگ beng-reng: (tıb.) nefes darlığı, astım.
بنگ ساختن beng sâhten: aldatmak; gönlünü almak.
بنگله bengele: Bengal'li; Bengal dili.
بن گوش bun-i gûş: kulak tozu; ـ از tam bir itaatle; edeple.
بنگه benge: ses; haykırış; nara; haykırmak.

بند انداختن bend endâhten: kadınların iple yüzlerindeki tüyleri almaları, makyaj yapmak.
بند باز bend-bâz: canbaz.
بند بازی bendbâzî: canbazlık.
بند بر بند bend-ber-bend: ardı ardına.
بند بر گرفتن bend ber-giriften: düğüm çözmek; bağdan kurtulmak.
بند بر نهادن bend ber-nihâden: bağlamak; kilitlemek.
بند بستن bend-besten: düğümlemek, bağlamak; borçlanmak; zorla bir şey almak.
بند تنبانی bend-i tonbânî: başı sonu olmayan söz; manasız, vezin ve kafiyesi bozuk şiir.
بند خانه bend-hâne: zindan, hapishane.
بندر bender: liman; liman şehri.
بندر گاه bender-gâh: liman; demir atma yeri.
بند زدن bend zeden: yapıştırmak, bitiştirmek.
بند شدن bend şuden: sâkin olmak; kalmak; yapışmak; sağlamlaşmak.
بند شناسی bend-şinâsî: (tıb.) artroloji, mafsal bilimi.
بندق شکستن bondok şikesten: öpmek, öpücük vermek.
بندقیه bondokiyye: (ask.) top; piştov.
بند کردن bend kerden: esir almak; sağlam tutmak; cinsel münasebette bulunmak.
بندگان bendegân: kullar.
بندگی bendegî: (Peh.) kulluk, kölelik; hizmetçilik; itaat.
بندگی کردن bendegî kerden: kul olmak; hizmet etmek; tapınmak; itaat etmek.
بن دندان bun-i dendân: diş kökü; zahire; kast; ـ از tam bağlılık ve itaatle; istekle; gönülden.
بند و بست bend u best: anlaşma; tertip, düzen; sağlamlık; tedbir; hile; ـ بودن kilitli olmak.
بنده bende: (Peh.) kul, köle; ben; ـ خدا Allah kulu; hizmetçi; ـ بی تقصیرم beni ilgi-

بنوت bununvvet: (Ar.) oğulluk, evlâtlık.
بنه bone: (Peh.) yolcu eşyası, bagaj, azık; ağaç kökü, kök.
بنه بستن bone besten: göç etmek; sefer yanmak.
بنی benî: (Ar.) oğullar.
بنیاد bunyâd: (Peh.) temel; kök; ـ باب ـ بر یخ نهادن temeli sağlamlaştırmak; dayanıksız yapmak.
بنیاد بر انداختن bunyâd ber-endâhten: harap etmek, yıkmak.
بنیاد بردن bunyâd burden: ـ چیزی را bir şeyi harap etmek, yıkmak.
بنیاد بر کندن bunyâd ber-kenden: harap etmek, yıkmak.
بنیاد ریختن bunyâd rîhten: harap etmek, yıkmak.
بنیاد کردن bunyâd kerden: temel atmak; bina etmek.
بنیاد کندن bunyâd kenden: harap etmek, yıkmak.
بنیاد نهادن bunyâd nehâden: temel atmak; bina etmek.
بنیان bunyân: (Ar.) duvar dibi, temel; bina.
بنیان نهادن bunyân nehâden: bina etmek.
بنی آدم beni âdem: insanoğulları.
بنیت binyet: (Ar.) bina; yaratılış, fıtrat.
بنیوله benyûle:(bot.) vinyola, bingöz çiçeği.
بنیه bunye, binye: (Ar.) bünye; yaratılış; güç, kudret; ـ بی zayıf, cılız, güçsüz.
بو bû: koku, râyiha; güzel koku; ümit; iz; ـ بر دماغ بلند شدن kokunun yayılması; ـ زدن buruna koku gelmek.
بوا boâ: (Fr.) boa yılanı.
بواب bevvâb: (Ar.) kapıcı; saray kapıcısı.
بواجب بودن be-vâcib bûden: lâzım olmak, gerekli olmak.
بوادی bevâdî: (Ar.) kırlak, sahralar.
بوار bevâr: (Ar.) yok olma, mahvolma; yokluk; vîrânelik; ekilemez arazi.
بواسطهء be-vâsıte-yi: aracılığıyla, vasıtasıyla; için; dolayısıyla; nedeniyle; ـ آنکه sebebiyle.
بواسیر bevâsîr: (Ar.) (tıb.) basur; basurlar; ـ لحمی (tıb.) polip; ـ لحمی رحم (tıb.) rahim polipi.
بواطن bevâtın: (Ar.) içler, bâtınlar.
بواقی bevâkî: (Ar.) kalanlar, bakiyeler.
بوب bûb, bob: (Peh.) yaygı.
بوبر bûbor: bülbül.
بو بر داشتن bû-ber-dâşten: koklamak, koku almak; kokmak.
بو بردن bû-burden: koklamak; hissetmek; anlamak, idrak etmek; vâkıf olmak; farkına varmak, sezinlemek.
بوبین bobîn: (Fr.) bobin.
بو پریدن bû-perîden: bir şeyin kokusunun kaybolması.
بو پیچیدن bû pîçîden: koku yayılmak.
بو تراویدن bû terâvîden: kokunun kötüleşmesi.
بوته bûte: pota; çalı; deve yavrusu; natürmort; ـ خاك insan bedeni; ـ زرگری kuyumcu potası.
بوج bevc: kibirlenme; gösteriş.
بوجار bûcâr: elekçi, kalburcu; ـ لنجان devrin adamı, her devire ayak uyduran.
بوجاری bûcârî: tahılı kalburdan geçirme.
بوجه be-vech: gerektiği gibi; ـ بودن doğru dürüst olmak.
بوجه be-vech-i: tarzında, şeklinde, doğrultusunda.
بوچ bevç: haşmet; vakar; güçlü olma; gösteriş.
بوختن bûhten: (Peh.) kurtarmak (cehennemden).
بو خوردن bû-hurden: koklamak.
بود bûd: olma, varolma; varlık.
بو دادن bû-dâden: koku salmak; gaz çıkarmak; kokmak.
بودار bûdâr: kokulu; anlamsızlık ifade eden kinâyeli söz.
بود باش bûd-bâş: yer; hizmet; yiyecek.
بود چه bûdce: (Fr.) bütçe.

بوسه کردن bûse kerden: öpmek.
بوسیدن bûsîden: öpmek.
بوسیله be-vesîye-i: sebebiyle; yardımıyla, vesilesiyle.
بوش bevş: gösteriş, çalım.
بوشاد bûşâd: (bot.) şalgam.
بوشاسب bûşasb: rüya; rüya görme.
بوشقاب bûşkâb:(T.) tabak.
بوغچه boğ-çe: (T.) bohça.
بوف bûf: baykuş.
بو فروختن bû-furûhten: attarlık yapmak.
بو فروش bû-furûş: attar, parfümeri satan.
بوفه bûffe: (Fr.) büfe.
بوق bûk: korna, klakson, boru.
بوق زدن bûk zeden: korna çalmak, klakson çalmak.
بوقلمون bûkelemûn: hindi; rengârenk şey; her an başka bir renge bürünen kimse; dünya.
بوقلمونی bûkelemûnî: rengârenk.
بو کردن bû-kerden: koklamak.
بوکس boks: (Fr.)(sp.) boks.
بوکس باز boks-bâz:(sp.) boksör.
بوکسور boksor: (Fr.)(sp.) boksör.
بو کشیدن bû-keşîden: koku almak; bir şeyin farkına varmak.
بوگان bûgân: rahim.
بو گرفتن bû giriften: koku almak; kötü kokmak.
بول bevl: (Ar.) sidik, idrak; idrar yapma.
بول کردن bevl kerden: idrar yapmak.
بولوار bûlvâr: (Fr.) bulvar.
بوم bûm: (Peh.) ülke; mıntıka; ekilmemiş alan; yer, makam; yaratılış; baykuş; ــ و مرز ülke, mıntıka.
بومادران bû-mâderân: (bot.) civan perçemi.
بومهن bûm-ehen: deprem, zelzele.
بومی bûmî: yerli.
بون bûn: rahim.
بوی bûy: koku.
بویا bûyâ: (Peh.) kokulu; hoş kokulu.
بوی پرست bûy-perest: avköpeği; cin; me-

بود شدن bûd şuden: tam olmak.
بودن bûden: (Peh.) var olmak; olmak; hazır olmak; ikamet etmek, bulunmak; zaman geçirmek.
بودنی bûdenî: olmaya lâyık; mevcut; mümkün; mahiyet; gelecek olan; hâdise.
بود و نابود bûd u nâbûd: varlık ve yokluk; varı-yoğu.
بور bûr: (Peh.) kızıl; kızıl at; yanık burun; kumral, sarışın; (müz.) eski bir müzik âleti.
بوران burân: (T.) kar, tipi, fırtına.
بور شدن bûr şuden: ümitsiz olmak.
بورس bûrs: (Fr.) burs; borsa, tahvîlat borsası.
بورک bûrek: börek; kumarda kazanılan para.
بوره bûre: (kim.) boraks.
بوری bûrî: kumral olma; kızıl olma.
بوریا bûriyâ: hasır
بوریا باف bûriyâ-bâf: hasırcı, hasır dokuyan.
بوریا کوبی bûriyâ-kûbî: yeni evde verilen ziyafet.
بوز bûz: hızlı giden at; kıvrak zekâlı adam.
بوزا گر bûzâ-ger: bozacı.
بوزك bevzek: küf.
بوزه bûze: boza.
بوزه خانه bûze-hâne: bozahane.
بوزینه bûzîne: maymun.
بوس bûs: bûse, öpücük; ــ و کنار öpüp kucaklama.
بوستان bûstân: (Peh.) bahçe, bostan; meyve bahçesi.
بوستان بان bûstân-bân: bahçıvan.
بوس کردن bûs kerden: öpmek.
بوسه bûse: öpücük, öpüş.
بوسه بازی bûse-bâzî: öpüşme.
بوسه خوردن bûse hurden: öpücük almak.
بوسه دادن bûse dâden: öpmek.
بوسه دان bûsedân: ağız.
بوسه زدن bûse zeden: öpmek.
بوسه شکستن bûse şikesten: öpmek; şapırtı ve zevkle öpmek.

بهانه کردن behâne kerden: bahane bulmak.
بهایم behâyim: (Ar.) dört ayaklı hayvanlar.
بهایی behâyî: değerli, kıymetli; satılık; bir tür kumaş.
به آمدن bih âmeden: iyi olmak, iyi gelmek.
به اوفتاد bih ûftâd: sağlık, sıhhat; refah.
بهبود bih-bûd: iyileşme, şifa bulma; afiyet, sağlık.
به به beh beh: ne iyi!, ne güzel!
بهت boht: (Ar.) yalan; iftira.
بهتان buhtân: (Ar.) iftira etme; iftira.
بهتان گفتن buhtân goften: iftira etmek; gıybet etmek.
بهتر bihter: daha iyi; daha güzel; daha lâyık.
بهتر آمد bihter-âmed: daha yararlı, daha kazançlı.
بهجت behcet: (Ar.) sevinmek; güzellik; neşe; sevinç.
بهدار bihdâr: sağlık memuru.
بهداری bihdârî: sıhhiye; sağlık bakanlığı.
بهداشت bihdâşt: sağlık koruma, hıfzıssıhha.
بهداشتی bihdâştrî: sağlık koruma işleri.
بهدانه bih-dâne: (tıb.) ayva tohumu.
بهر behr: (Peh.) nasip, kısmet; günün bir kısmı; parça, kısım.
بهر behr-: için; ــ از için.
بهر حال be-her-hâl: her halükârda, her sûrette.
بهرمانی behremânî: bir tür kırmızı yakut.
بهرمند behr-mend: (Peh.) yararlanan; hissedar.
بهروزی bih-rûzî: iyi gün, mutluluk.
بهره behre: (Peh.) hisse, pay; kazanç, kâr; hasıl olan.
بهره بر behre-ber: ortak; kazançlı.
بهره بردار behre-ber-dâr: hissedar.
بهره برداری behre-ber-dârî: yararlanma; hasat yapma; hisse alma; işletme mahsulünü pazarlama; işletme.
بهره بر داشتن behre ber-dâşten: kazanç lek.
بویژه bevîje: özellikle, bilhassa.
بوی دان bûy-dân: koku kabı.
بویناك bûy-nâk: kötü kokulu.
بوییدن bûyîden: koklamak; kokmak.
به be: -e hali.
به beh: ne güzel! ne iyi.
به bih: ayva; daha iyi.
بها behâ: kıymet, değer, narh; fiyatı, ederi.
بهاء behâ': (Ar.) parlaklık, aydınlık; güzellik; ziynet; azamet; görkem.
بهائی behâî: Bahâî.
بهادار behâ-dâr: değerli, kıymetli.
بهادر behâdur: (T.) bahadır, yiğit.
بهادری behâdurî: yiğitlik, bahadırlık; cesaret.
بهار behâr: (Peh.) bahar, ilkbahar; bahar çiçeği; puthane.
بهاران behârân: bahar, ilkbahar mevsimi.
بهار اندام behâr-endâm: güzel endamlı.
بهار خانه behâr-hâne: puthane; yüksek bina.
بهارستان behâristân: tomurcuk ve çiçeklerin bol olduğu yer.
بهار کردن behâr kerden: bahar açmak.
بهاریه behâriyye: bahara ait; bahar şiirleri.
بها کردن behâ kerden: kıymet vermek.
بها گرفتن behâ giriften: değer kazanmak.
بهانه behâne: (Peh.) bahane; sebep.
بها نهادن behâ nehâden: kıymet biçmek.
بهانه انگیختن behâne engîhten: bahane bulmak.
بهانه تراش behâne-terâş: bahaneci.
بهانه تراشیدن behâne-terâşîden: bahane bulmak.
بهانه جستن behâne custen: bahane aramak; yersiz itirazda bulunmak.
بهانه جو behâne-cû: bahane arayan.
بهانه جویی behâne-cûyî: bahane arama.
بهانه ساختن behâne sâhten: bahane uydurmak.
بهانه طلبیدن behâne talebîden: bahane aramak.

güzel.

بهیمه behîme: (Ar.) dört ayaklı hayvan.

بی bî: (Peh.) olumsuzluk eki, -siz, -sız.

بیابان biyâbân: (Peh.) çöl; ova, kır.

بیابان گرد biyâbân-gerd: bedevî, göçebe, çölde yaşayan.

بیابانی biyâbânî: bedevî, göçebe; bazı sabit yıldızlar.

بیات beyât: (Ar.) bir yerde geceleme; gece baskını ; bayat; bayat etmek.

بیات اصفهان beyât-ı Isfehân: (müz.) bir mûsikî makamı.

بیاستو biyâstû: esneme; ağız kokusu.

بیاض beyâz: (Ar.) beyazlık; beyaz, ak; dua kitabı.

بیاع beyyâ': (Ar.) satıcı, bâyi; tellâl.

بیاغشتن biyâgişten: bak. آغشتن

بی آب bî-âb: susuz; irtibatsız; tarâvetsiz.

بی ادب bî-edeb: edepsiz; cahil; küstah.

بی انصاف bî-insaf: zalim, insafsız.

بی انضباط bî-inzibât: namussuz; düzensiz.

بی اهمیّت bî-ehemmiyyet: önemsiz, değersiz.

بی ایمان bî-imân: imansız.

بی ایمانی bî-imânî: dinsizlik; hainlik; haramzâdelik.

بیباك bî-bâk: korkusuz, cesur.

بی بر bî-ber: meyvesiz, hasılsız.

بی بضاعت bî-bizâet: sermayesiz, fakir; az sermayeli.

بی بند و بار bî-bend u þâr: kayıtsız, lâubalî.

بی بهره bî-behre: nasipsiz; derviş.

بی پا bî-pâ: ayaksız; asılsız.

بی پایاب bî-pâyâb: derin (deniz, nehir).

بی پایان bî-pâyân: sonsuz.

بی پایه bî-pâye: asılsız, dayanıksız olma.

بی پروا pî-pervâ: korkusuz, pervasız.

بی پول bî-pûl: parasız, bedava; yoksul.

بیت beyt: (Ar.) ev, oda; şiirde iki mısra, beyit.

بی تا bî-tâ: kırışıksız; eşsiz, benzersiz.

elde etmek; hasat etmek; hisse almak; işletme malını pazara çıkarmak.

بهره دار behre-dâr: hissedar; ortak; nasipli.

بهره ور behre-ver: hissedar; kazançlı; mutlu.

بهزاد bih-zâd: asilzade, soylu.

بهشت bihişt: (Peh.) cennet.

بهشتی bihiştî: cennetlik; sevap sahibi; güzel yüzlü.

بهشتی خو bihiştî-hû: iyi huylu, melek gibi.

بهق behak: (tıb.) bedendeki siyah beyaz noktalar, melas.

بهلول buhlûl: güler yüzlü adam; iyi işli; kavim büyüğü.

بهم be-hem: birlikte; mahzun.

بهمان bihmân: meçhul şey veya kimse.

بهم آمدن behem-âmeden: bağlanmak, birleşmek.

بهم آمیختن behem âmîhten: karışmak, karıştırmak.

بهم برآمدن behem ber-âmeden: sıkılmak; öfkelenmek.

بهم پیوستن behem peyvesten: birbiriyle birleşmek, diğerine katılmak.

بهم خوردن behem hurden: çatışmak; (toplum) bozulmak; (huy) değişmek.

بهم رسانیدن behem resânîden: ele geçirmek; bir araya getirmek; iki kişiyi yakınlaştırmak.

بهم رسیدن behem resîden: buluşmak; meydana gelmek; ele geçmek.

بهم زدن behem zeden: harap etmek, düzenini bozmak; bâtıl yapmak; karıştırmak.

بهمن behmen: (Peh.)İran takviminin 11. ayı (21 Ocak-20 Şubat); heyelan, buzul.

بهنام bihnâm: iyi ad, iyi şöhret.

بهنانه behnâne: maymun.

بهو behû: sofa; eyvan; köşk; üst kat.

بهوش behûş: akıllı.

بهی bihî: (Peh.) iyilik, güzellik; sağlık, şifa.

بهیار bihyâr: hemşire, hastabakıcı.

بهیج behîc: (Ar.) sevinç, mutluluk; iyi,

بیخbîḫ: kök; asıl, esas.
بیختن bîḫten: kalburdan geçirmek, elemek.
بیخرد bî-ḫıred: akılsız.
بیخواب bî-ḫâb: uykusuz; akıllı, uyanık.
بیخوابی bî-ḫâbî: uyanıklık; uyuyamama; akıllılık.
بیخود bî-ḫod: baygın; irâdesiz; beyhude; gereksiz.
بیخودی bî-ḫodî: baygınlık; karışıklık; vecd.
بیخویش bî-ḫîş: baygın.
بی خیال bî-ḫiyâl: düşüncesiz; gafil; kayıtsız; ansızın; kasıtsız.
بید bîd: (Peh.) (bot.) söğüt.
بید bîd:(zool.) güve.
بیداد bîdâd: (Peh.) zulüm, sitem.
بیداد کردن bîdâd kerden: zulüm yapmak, zulmetmek.
بیدادگر bîdâdger: zalim.
بیدار bîdâr: uyanık; akıllı.
بیدارباش bîdâr bâş: (ask.) kalk! emri.
بیداربخت bîdâr-beḫt: talihli, şanslı.
بیدارشدن bîdâr şuden: uyanmak; uyanık olmak.
بیدار کردن bîdâr kerden: uyandırmak; haber vermek.
بیدار ماندن bîdâr mânden: uyumamak, uyanık kalmak.
بیدانش bî-dâniş: cahil; akılsız.
بیدانه bî-dâne: çekirdeksiz.
بید خورده bîd-ḫorde: güve yeniği.
بیدر beyder: (Ar.) harman (buğday, arpa); harman yeri.
بیدرد bî-derd: dertsiz; acımasız.
بیدرمان bî-dermân: çaresiz, dermansız.
بیدرمانی bî-dermânî: dermansızlık.
بید ریغ bî-deriğ: esirgemeden.
بیدستان bîd-istân: kavaklık.
بیدستر bîdester:(zool.) kunduz.
بی دست و پا bî-destu pâ: elsiz ayaksız; güçsüz.
بیدل bî-dil: gönlü incinmiş; âşık, gönül ver-

بی تابbî-tâb: kararsız; takatsiz.
بی تجربه bî-tecribe: deneysiz, tecrübesiz.
بی تربیت bî-terbiyet: terbiyesiz, edepsiz.
بی ترتیب bî-tertîb: düzensiz, tertipsiz.
بی تردید bî-terdîd: kuşkusuz, şüphesiz.
بیتکچی bîtekçî: (T.) maliye memuru.
بیتوته کردن beytûte kerden: bir yerde gecelemek; sabaha kadar uyanık kalmak.
بیجا bî-câ: yersiz, zamansız; uygun olmayan; sebepsiz.
بیجك bîcek: fiş, makbuz.
بی جهت bî-cihet: sebepsiz, kanıtsız; boşuna.
بیچارگی bî-çâregî: çaresizlik, âcizlik; tedavisi olmama; ihtiyaç.
بیچاره bî-çâre: âciz, çaresiz, bîçâre, dermansız; muhtaç.
بی چشم و رو bî-çeşm u rû: utanmaz, yüzsüz; hak tanımaz.
بیچون bî-çûn: eşsiz, benzersiz; yüce Tanrı.
بیچون و چرا bî-çûn u çirâ: konuşmaksızın; neden-niçin demeksizin.
بیچیز bî-çîz: fakir, yoksul, muhtaç.
بیحال bî-hâl: halsiz, baygın.
بی حجاب bî-hicâb: perdesiz; örtüsüz kadın.
بیحد bî-had: ölçüsüz, sayısız, sonsuz.
بیحس bî-his: duygusuz; aptal; sevgisiz.
بیحساب bî-hisâb: sayısız, hesapsız; doğru olmayan; boşuna.
بیحسی bî-hissî: hissiz olma; aptallık; sevgisizlik.
بی حمیت bî-hemiyyet: nâmert; namussuz.
بیحواس bî-hevâs: baygın; az hafızalı, kıt akıllı.
بیحوصلگی bî-hevselegî: keyifsizlik, isteksizlik, bezginlik.
بیحوصله bî-hevsele: keyifsiz, isteksiz, bezgin.
بیحیا bî-heyâ: utanmaz, arlanmaz; küstah, cesur.

بیزار شدن bîzâr şuden: nefret etmek.
بیزاری bîzârî: isteksizlik; nefret etme.
بی زحمت bî-zahmet: zahmetsiz; kolay; lütfen, zahmet olmazsa.
بی سبب bî-sebeb: sebepsiz, kanıtsız.
بی سابقه bî-sâbıke: geçmişi olmayan.
بیسامان bî-sâmân: tertipsiz, düzensiz; ailesiz; fakir.
بیست bîst: (Peh.) yirmi.
بیستار bîstâr: filan; با ستار و ــ falan filan.
بیستم bîstum: yirminci.
بی سخن bî-suḫen: kuşkusuz.
بی سر bî-ser: başsız; asılsız, esassız.
بی سر و پا bî ser u pâ: alçak, kaba, serseri; âciz, güçsüz.
بی سروته bî ser u teh: mânâsız, saçma.
بی سر و سامان bî-seru sâmân: nazımsız, tertipsiz; yurtsuz; kimsesiz; perişan; fakir.
بی سر و صدا bî-ser u sedâ: sessiz sedasız.
بی سواد bî-sevâd: okur-yazar olmayan.
بی سود bî-sûd: yararsız.
بی سیرت bî-sîret: bozucu; rezil, şerefsiz.
بیسیکلت bîsiklet: bisiklet.
بیسیم bî-sîm: parasız; telsiz.
بیش bîş: (Peh.) fazla; از ــ ... den çok..
بی شبهه bî-şubhe: kuşkusuz, şüphesiz.
بیشتر bîşter: daha çok, daha fazla.
بیشتری bîşterî: çokluk; çoğunlukla.
بیشرف bî-şeref: şerefsiz, namussuz.
بیشرم bî-şerm: utanmaz, hayasız.
بیشعور bî-şu'ûr: cahil, akılsız, bilinçsiz.
بی شك bî-şek: kuşkusuz, şüphesiz; ــ و شبهه وریب kuşkusuz; ــ kuşkusuz.
بیشمار bî-şumâr: sayısız; çok fazla.
بی شوهر bî-şevher: kocasız kadın, dul kadın.
بیشه bîşe: (Peh.) koru; küçük orman; sazlık.
بیشی bîşî: fazlalık; bolluk; terakkî.
بی شیله پیله bî-şîle-pîle: saf ve sade olmiş.
بی دماغ bî-dimâğ: halsiz, zevksiz.
بید مشك bîd-mişk:(bot.) bir tür söğüt.
بید وام bî-devâm: devamsız, kalıcı olmayan.
بیدین bî-dîn: dinsiz, mezhepsiz.
بی ذوق bî-zevk: tatsız, zevksiz.
بیر bîr: pijama; yatak; yıldırım; tufan; ezberleme; hafıza; kuyu.
بیراه bî-râh (Peh.) yolunu kaybetmiş; insafsız; yakışmayan iş yapan.
بیراهه bî-râhe: sapmış yol; bozuk yol.
بی ربط bî-rebt: rabıtasız; esassız; bilgisiz; düzensiz.
بیرحم bî-rehm: katı yürekli, acımasız; zalim.
بیرق beyrek: (T.) bayrak.
بیرقدار beyrek-dâr: bayraktar.
بیرگ bî-reg: arsız, yüzsüz.
بیرنگ bî-reng: renksiz; plan proje.
بیرو bî-rû: yüzsüz, utanmaz; para kesesi.
بیرون bîrûn: dışarı, dış; dış yüz.
بیرون آمدن bîrûn âmeden: dışarı çıkmak; zahir olmak; itaatsizlik etmek.
بیرون آوردن bîrûn âverden: dışarı çıkarmak; aşikâr etmek.
بیرون بردن bîrûn burden: dışarı çıkarmak.
بیرون رفتن bîrûn reften: dışarı çıkmak.
بیرون فرستادن bîrûn firistâden: dışarı göndermek.
بیرون کردن bîrûn kerden: dışarı çıkarmak, ihraç etmek; istisna etmek.
بیرون نویسی bîrûn-nivîsî: bilgi çıkarma.
بیرونی bîrûnî: hâricî; yabancı, garip.
بیرهی bîrehî: dalâlet; eksiklik, noksan.
بیریا bî-riyâ: riyâsız, samîmî, saf.
بی ریب bî-reyb: kuşkusuz, şüphesiz.
بیریخت bî-riḫt: kılıksız, kaba, kötü şekilli.
بیریش bî-rîş: saçsız, sakalsız; homoseksüel erkek.
بیریشی bî-rîşî: homoseksüellik.
بیزار bîzâr: isteksiz; nefret etmiş.

بیعلتbî-illet: sebepsiz, kanıtsız.
بیعیب bî-eyb: kusursuz, zararsız.
بیغار beygâr: serzeniş.
بیغال bîgâl: mızrak.
بیغرض bî-garaz: maksatsız; tamahsız.
بیغوله beygûle: köşe, harâbe; insanlardan uzak yer.
بیغیرت bî-geyret: namussuz, şerefsiz, nâmert.
بیفایده bî-fâyide: boşuna, faydasız; lâyık olmayan.
بیفتك biftek: (Fr.) biftek.
بیفکر bî-fikr: düşüncesiz; kayıtsız.
بیقاعده bî-kâide: düzensiz, tertipsiz.
بیقرار bî-kerâr: sebatsız; değişken; sabırsız.
بیقید bî-kayd: kayıtsız, laubalî.
بیك beyk: (T.) bey; kabile reisi; ordu komutanı.
بیکار bî-kâr: işsiz, mevki ve makamı olmayan.
بیکاره bîkâre: işsiz, boş gezen; yararsız, kazançsız.
بیکران bîkerân: sonsuz, sınırsız; engin.
بیکزاده beyk-zâde: beyzade, asil.
بیکس bî-kes: kimsesiz; çaresiz.
بیگاری bîgârî: bedava çalışma, angarya.
بیگانگی bîgânegî: yabancılık.
بیگانه bî-gâne: garip, yabancı.
بیگمان bî-gumân: kuşkusuz.
بیل bîl: kürek, bel.
بیلان bîlân: (Fr.) bilanço.
بیلچه bîlçe: küçük kürek.
بیلست bîlest: karış.
بیلك beylek: padişah fermanı.
بیم bîm: (Peh.) korku.
بیمار bîmâr: hasta; ـ شدن hastalanmak.
بیماردار bîmârdâr: hastabakıcı.
بیمارستان bîmâristan: hastane.
بیمار غنج bîmâr-genc: dertli, illetli; hastalık hastası.
بیماری bîmârî: hastalık.
بیمحابا bî-muhâbâ: edepsiz; korkusuz; arak.
بی صاحب bî-sâhib: sahipsiz; dostsuz.
بی صبر bî-sebr: sabırsız.
بی صدا bî-sedâ: sessiz; hareketsiz;حرف ـ sessiz harf.
بی صرفه bî-serfe: yararsız, boşuna; anlamsız, saçma.
بی صفا bî-sefa: safasız.
بی صفت bî-sıfet: vefasız; iyi sıfatları olmayan.
بیضاء beyzâ: (Ar.) beyaz; beyaz tenli kadın; ـ ید Mûsa Peygamberin mûcizelerinden biri.
بیضتین beyzeteyn: iki husye.
بی ضرر bî-zerer: zararsız.
بیضه beyze: (Ar.) yumurta; husye.
بیضه بند beyze-bend: fıtık bağı; süspansör.
بیضی beyzî: eliptik, beyzî.
بیطار beytâr: baytar, veteriner hekim.
بیطاری beytârî: baytarlık, veterinerlik.
بیطاقت bî-tâket: güçsüz, zayıf, takatsiz; sabırsız.
بیطالع bî-tâli': nasipsiz, talihsiz.
بیطرف bî-taraf: tarafsız, yansız.
بیع bey: (Ar.) satma, satın alma; satış.
بیعار bî-âr: arsız, utanmaz.
بیعاری bî-ârî: arsızlık, utanmazlık.
بیعاطفه bî-âtife: acımasız, şefkatsiz, katı yürekli.
بیعانه bey'âne: kapora.
بیعت bey'et: ahit, peyman; tâbi olmak, uymak.
بیعت بستن bey'et besten: ahdetmek, bîat etmek.
بیعت کردن bey'et kerden: dostluk anlaşması yapmak, bîat etmek.
بیعت گرفتن bey'et giriften: ahit almak.
بیعرضه bî-urze: âciz, iktidarsız, yetersiz.
بیعصمتی bî-ismetî: namussuzluk.
بیعفت bî-iffet: namussuz.
بیعقل bî-akl: akılsız; deli; aptal.
بیعلاقه bî-elâke: ilgisiz.

بیوه زن bîve-zen: dul kadın.
بیهمال bî-hem âl: eşsiz, ortaksız.
بیهمتا bî-hemta: eşsiz, benzersiz.
بیهودگی bî-hudegî: boşuna olma, yararsız olma.
بیهوده bîhûde: boşuna, yararsız, bâtıl; saçma.
بیهوده گو bîhudegû: saçma sapan konuşan.
بیهوش bî-hûş: baygın; hissiz, şuursuz; dalgın.
بیهوش کردن bî-hûş kerden: bayıltmak.
بیهوشی bî-hûşî: baygın olma; idraksizlik.

esirgemeyen.
بیمر bîmer: sayısız, hesapsız.
بیمغز bî-meğz: akılsız, aptal, beyinsiz.
بیمناك bîmnâk: korkunç; korkan.
بیمه bîme: sigorta.
بیمه کردن bîme kerden: sigorta yapmak, sigortalamak.
بیمه کننده bîme kunende: sigortacı.
بیمهر bî-mihr: sevgisiz, şefkatsiz.
بین beyn: (Ar.) ara, orta, arasında.
بین beyyin: (Ar.) açık seçik.
بینا bînâ: (Peh.) gören; akıllı; görüş sahibi.
بینات beyyinât: (Ar.) açık deliller.
بینام bî-nâm: isimsiz.
بینایی bînâyî: görüş sahibi olma, görücülük, basîret.
بینش bîniş: görgü; bashîret; vukûf.
بینشان bînişân: alâmetsiz.
بینماز bî-nemâz: beynamaz.
بینماز شدن bî-nemâz şuden: kadının hayız görmesi, aybaşı olması, âdet görmesi.
بی نمازی bî-nemâzî: beynamazlık; (kadın) âdet görmek.
بی نمك bî-nemek: tuzsuz, dikkat çekmeyen.
بی ننگ bî-neng: arsız, utanmaz.
بینوا bî-nevâ: yoksul; çaresiz; âciz.
بینونت beynûnet: (Ar.) ayrılık.
بینه beyyine: (Ar.) açık delil.
بینی bînî: (Peh.) burun.
بی نیاز bî-niyâz: güçlü.
بی نیازی bî-niyâzî: muhtaç olmama.
بیو beyû: gelin.
بیواره bîvâre: kimsesiz, garip; değersiz, itibarsız.
بیوت buyût: (Ar.) evler; odalar.
بیور bîver: (Peh.) onbin.
بیوسیدن beyûsîden: beklemek; tamah etmek.
بیوگانی beyûgânî: nikâh, düğün.
بیوگی bîvegî: kocasızlık, karısızlık, dulluk.
بیوه bîve: dul kadın.

kilim; muhabbet tellalı.

پائیدن pâ'îden: gütmek, gözetlemek, muhafaza etmek.

پا بازی bâ-bâzî: raks, dans.

پا بپا بردن pâ be-pâ burden: elinden tutup adım adım götürmek.

پا بپا کردن pâ be-pâ kerden: tereddütlü olmak; tehir etmek; havale etmek; sallamak; vakit kaybetmek.

پا بدو گذاشتن pâ be-dov guzâşten: süratle koşmak.

پا بر جا pâ ber-câ: sağlam; devamlı; kararlı; ــ بودن sabit olmak; sürekli olmak; sağlam olmak.

پا بر جایی pâ ber-câyî: kararlılık; sağlamlık.

پا بر جا کردن pâ ber-câ kerden: sabitleştirmek; kalıcı yapmak.

پا بر چین pâ ber-çîn: yavaşça ayakların ucuna basa basa yürüme.

پا بر چین رفتن pâ ber-çîn reften: ayak ucuna basarak yavaşça yürümek.

پا برکاب pâ be-rikâb: gitmeye hazır, gideraayak.

پا برهنه pâ-brehne: yalınayak.

پا بریده pâ-burîde: kesik ayaklı; ــ بودن gidip gelmeyi kesmek.

پا بست pâ-best: ayak bağı; âşık; bina temeli.

پا بلند کردن pâ-bulend kerden: koşmak, aceleyle koşmak.

پا بماه pâ-be-mâh: doğumu yakın, hamile, karnı burnunda.

پا بند pâ-bend: ayak bağı; çocuk kundağı; bağlı; âşık, tutkun; evli.

پا بند بریده pâ-bend-burîde: çözülmüş dizgin; kayıtsız, lâübalî.

پا بند شدن pâ-bend şuden: bağlı olmak; âşık olmak.

پا بوس pâ-bûs: ayak öpen; به ــ کسی رفتن birinin huzuruna gitmek.

پاپ pâp: (Fr.) Papa.

پاپاخ pâpâh: (T.) papah, yünlü büyükçe

پ

پ pe: P, Farsça alfabenin üçüncü harfi.

پا pâ: (Peh.) ayak; bacak; bir adımlık ölçü; kök, temel,esas; güç, kudret; از ــ افتادن yürümekten takati kesilmek; zayıf olmak; از ــ در آمدن sona ulaşmak; zayıf olmak; از ــ نشستن oturup hareketsiz kalmak; از ننشستن amaca ulaşmak için faaliyetini sürdürmek; این ــ آن ــ کردن tereddüt etmek; از ــ بر نداشتن bir yerde sabit durmak; از جایی کشیدن ــ bir yere gitmemek; از سر نشناختن ــ şevkle maksadına gitmek; از گلیم خویش درازتر کردن ــ haddini aşmak; به ــ ی کسی راه رفتن adım adıma biriyle gitmek; بر زمین زدن ــ sabırsızlık etmek; بریدن از جایی ــ artık biriyle gitmemek, bir yerden ayağını kesmek; بستن ــ بسنگ آمدن کسی را yaşlanmak; پیش گذاشتن ــ bir güçlükle karşılaşmak; توی کفش کسی کردن ــ birini incitmek; birine kötü söylemek; را ــ توی یك کفش کسی کردن inancında diretmek; را ــ روی ــ بند گذاشتن kötü iş yapmak; روی ــ ی خود ایستادن çok sevinmek; ــ ی خود را جای پای دیگر müstakil olmak; ــ ی خود را کنار گذاشتن birini taklit etmek; دو ــ داشتن دو ــ هم کشیدن karışmamak; قرض کردن çabucak kaçmak, tabanları yağlamak.

پا آورنجن pâ-âvrencen: halhal.

پا آهو pâ-âhû: dünya.

پا افتادن pâ-uftâden: el vermek, müyesser olmak; iyi veya kötü bir tesadüf olmak.

پا انداز pâ-endâz: ayak altına serilen halı,

پاتیل در رفته pâtîl der-refte: (kin.) ihtiyar; kırık.
پاتیله pâtîle: ağzı geniş büyük kazan.
پا جامه pâ-câme: pijama; pantalon; don.
پا چاندن pâ-çânden: saçmak, ayırmak.
پاچپله pâ-çeple: ayakkabı, pabuç.
پاچه pâ-çe: paça; paçadan yapılan yemek; ــ کسی را گرفتن sebepsiz birini incitmek; کیك در ــ افکندن birini rahatsız etmek.
پاچه پز pâçe-pez: paçacı.
پاچه پلو pâçe-polov: bir tür pilav.
پاچه ریز کردن pâçe-rîz kerden: çok yürümekten bitkin düşmek.
پاچه ور مالیده pâçe-ver mâlide: şarlatan, hokkabaz; çok yüzsüz.
پاچیدگی pâçîdeği: dağınıklık.
پاچیدن pâçîden: serpmek, saçmak; dökmek.
پاچیدن pâ-çîden: ağır ağır yürümek.
پاچین pâ-çîn: etek, eteklik; پی و ــ در رفته gevşeme ve yok olma halinde.
پاخر pâ-her: (bot.) devetabanı; öksürük otu.
پاخره pâhere: sofa, evdeki seki.
پا خوردن pâ hurden: ــ از کسی birine kanmak; aldanmak, birinin yüzünden zarara uğramak.
پاد pâd: koruyucu, hâmî, aykırı, zıt; taht.
پا دادن pâ dâden: akıtmak; güç vermek; birine hayır gelmek; (ask.) eğitimde dizilirken ayağı kuvvetle yere vurmak.
پادار pâdâr: ayaklı; kararlı; kalıcı; itibarlı; vefalı; çomak; çevik at.
پادار شدن pâdâr şuden: istikrar bulmak.
پاداری pâdârî: istikamet; itibar.
پاداش pâdâş: (Peh.) iyilik ve kötülüğün karşılığı; ödül, mükâfat; ceza.
پاداش دادن pâdâş dâden: ödül vermek.
پاداش کردن pâdâş kerden: ödül vermek; ceza vermek.
پا دراز pâ-derâz:(zool.) telli turna, flaman kuşu.
پادرازی pâ-derâzî: uzun ayaklı olma; hadkülah.
پاپاسی pâpâsî: metelik, para; ــ یك نداشتن meteliği olmamak.
پاپتی pâpetî: yalınayak; yoksul.
پاپروس pâpirûs: papirus; (Gîlan'da) sigara tütünü.
پا پس آوردن pâ pes-âverden: bırakmak, vazgeçmek; savaşta bozguna uğramak.
پاپوش pâ-pûş: çarık, terlik; engel.
پاپوش درست کردن pâ-pûş durust kerden: ــ برای کسی biri için mani yaratmak.
پاپوش دوختن pâ-pûş duhten: ــ برای کسی aleyhinde fesat çıkarmak, suikast yapmak, entrika çevirmek.
پاپوش دوز pâ-pûş dûz: terlikçi; birinin yoluna engel koyan.
پاپی بودن pâ-pey bûden: bir işte ısrar etmek; bir işi takip etmek.
پاپیچ pâ-pîç: ayağa takılan bileklik; çarık; عمل کسی ـ او شدن; günahı boynuna olmak.
پاپیروس pâpîrûs: (bot.) papirus.
پاپی شدن pâ-pey şuden: bir işi takip etmek; ــ کسی را birine eziyet etmek.
پاپیون pâpiyyon: (Fr.) papyon.
پات pât: taht; satrançta bir tür ziyan.
پاتابه pâtâbe: çarık; ــ در جایی باز کردن bir yerde ikamet etmek.
پاتال pâtâl: ihtiyar, güçsüz.
پاتختی pâ-tehtî: düğünden bir gün sonraki gün.
پاترس رفتن pâ-ters reften: (çocukları) korkutmak, gözükmek.
پاتنگان pâtingân: patlıcan.
پاتوغ pâtuğ: sancak dikilen yer; toplanma yeri.
پا تهی pâ-tohî: yalınayak.
پاتی کردن pâtî kerden: harmanı rüzgâra tutmak, harman savurmak.
پاتیل pâtîl: (Sans.) büyük bakır kazan.
پاتیل شدن pâtîl şuden: sarhoşluktan ayakta duramaz olmak; birinin halinin değişmesi; fitil gibi sarhoş olmak.

çomak.

پادیر pâdir: direk, dayanak, direk.

پاذیز pâzîz: sonbahar, güz.

پار pâr: geçen yıl; mazi; parça; eski giysi; yırtık; tabaklanmış deri.

پاراب pârâb: sulu ziraat, sulu tarım.

پارابلوم pârâblum: (Fr.) otomatik tabanca, parabellum.

پاراگراف pârâgrâf: (Fr.) paragraf.

پارانتز pârântez: (Fr.) parantez.

پاراو pârâv: ihtiyar.

پاراوان pârâvân: (Fr.) paravana, paravan.

پار پار pârpâr: parça parça.

پارت pârt:(zool.) su çulluğu; Part kavminden; part dili, Eşkânilerin konuştuğu Pehlevî dili.

پارتی pârtî: (Fr.) parti; hami; taraftar.

پارچه pârçe: parça; kumaş; paça.

پارچه بافی pârçe-bâfî: kumaş dokuma; کارخانهء ــ kumaşçı; dokuma fabrikası.

پارچه پارچه کردن pârçe pârçe kerden: paramparça etmek.

پاردم ساییده pârdom-sâyîde: utanmaz, hayasız.

پارس pârs: Güney İran'daki yerleşik halk; Fars; İranlı; havlama.

پارسا pârsâ: dindar, zahit; bilgin; İranlı.

پارسازن pârsâ-zen: dindar kadın, zahit kadın.

پارسا شدن pârsâ şuden: zahit olmak, dindar olmak.

پارسال pârsâl: evvelki yıl.

پارسایی کردن pârsâyî kerden: dindarlık yapmak, günahtan kaçınmak.

پارس کردن pârs kerden: havlamak.

پارسنگ pâr-seng: dara.

پارسنگ بر داشتن pârseng ber-dâşten: عقل کسی ــ deli olmak, ahmak olmak; aptallık.

پارسه pârse: dilencilik; dilenci.

پارسی pârsî: (Peh.) Farsça; İranlı; zerdüştlük.

پارسی زبان pârsî- zebân: Farsça kodini aşma; bir tür tatlı ekmek.

پادر رفتن pâ der-reften: kaymak; ayağı kaymak.

پادر رکاب pâ der-rikâb: atlı; sefere hazır; can çekişme halinde.

پادرگل pâ-der-gil: tutkun; utangaç.

پادر هوا pâ der-hevâ: asılsız, temelsiz söz; sallantıda.

پادری pâ-derî: eşik halısı; eşik taşı.

پاد زهر pâd-zehr: panzehir.

پادشا pâd(i)şâ: padişah, sultan; izinli; muhtar.

پادشاه pâdşâh, pâdişâh: (Peh.) padişah, şah; hâkim; Allah, izinli; چین ــ güneş; ــ نیمروز Sistan padişahı; دندان aslan; güneş; mübârek kademli insan; Hazreti Âdem; Resûli Ekrem.

پادشاهانه pâdşâhâne: padişaha yaraşır, padişahça, şahane.

پادشاه بازی pâdşâh-bâzî: bir çocuk oyunu.

پادشاه پادشاهان pâdşâh-ı pâdşâhân: şahinşah, şehinşah; şahlarşahı.

پادشاهزاده pâdşâh-zâde: şehzâde; melikzâde.

پادشاه وزیری pâdşâh-vezîrî: bir çocuk oyunu.

پادشاهی pâdşâhî: padişahlık, saltanat; ülke; saltanat süresi; payitaht.

پادشاهی راندن pâdşâhi rânden: saltanat sürmek.

پادشه pâdşeh, pâdişeh: padişah, sultan.

پادشه پسر pâdşeh-piser: şehzade.

پادگان pâdıgân: (Peh.) (ask.) garnizon, karakol görevi yapan askerî birlik.

پادگانه pâdıgâne: yüksek dam; pencere; teras.

پادنگ pâdeng: çeltik döğmek için ayakla çalışan tokmak.

پادو pâdev, pâdov: uşak, hizmetçi.

پا دوسانیدن pâ dûsânîden: yapıştırmak, bitiştirmek.

پاده pâde: otlak; inek ve eşek sürüsü;

پازاچ pâzâç: süt veren dadı, süt anne.
پا زدن pâ-zeden: bisiklete binmek; çok yürümek, dolaşmak; بکسی ــ borcunu inkâr etmek.
پازن pâzen: (Peh.)(zool.) dağ keçisi.
پازند pâzend: Zend'in tefsiri; ateş alevlendirici.
پازه pâze: کیك در ــ افتادن paçası tutuşmak; telaşlanıp korkmak.
پازی pâzî: pazı.
پاس pâs: (Peh.) muhafaza; saygı; hisse; nöbet; gönül darlığı; ــ خاطرِ کسی را داشتن birinin haline saygı göstermek.
پاس pâs: (Fr.) pas; manyetizma.
پاسار کردن pâsâr kerden: tekmelemek, ayak altına almak.
پاساژ pâsâj: (Fr.) pasaj; çarşı; güzergâh; kayalık, güç geçit.
پاسبان pâsbân: muhafız, nöbetçi; bekçi, polis; شب ــ bekçi.
پاسبانی pâsbânî: muhafızlık, bekçilik.
پاسبانی کردن pâsbânî kerden: bekçilik yapmak, muhafızlık yapmak.
پاس بخش pâs-baḫş: (ask.) nöbetçi değiştiren çavuş.
پاسبز pâ-sebz: aracı; tellâl; uğursuz.
پاسپورت pâsport: (Fr.) pasaport.
پاستوریزه pâstorîze: (Fr.) pastörize.
پاسخ pâsoḫ: (Peh.) cevap, yanıt; itaat; duanın kabul olması; ödül, karşılık; rüya tabiri; در ــ آمدن صدا ses yankılanmak.
پاسخ آوردن pâsoḫ-âverden: cevap getirmek.
پاسخ دادن pâsoḫ dâden: cevap vermek.
پاسخ کردن pâsoḫ kerden: cevap vermek, yanıtlamak; dua kabul olunmak.
پاسخ گفتن pâsoḫ goften: cevap vermek.
پاس دادن pâs dâden: pas vermek; kumarda sırasını rakibe vermek.
پاسدار pâsdâr: muhafız, bekçi.
پاسداری pâsdârî: muhafızlık, bekçilik; saygı, hürmet.
پاس داشتن pâs dâşten: muhafızlık yapnuşan; farsça konuşanlar; fasih, belagatlı.
پارفت pâreft: gidiş geliş; gidip gelme.
پارك pârk: (Fr.) park; taşıtların durması.
پارك کردن pârk kerden: park etmek, durmak.
پا رکاب بر داشتن pâ rikâb ber dâşten: bindirmek.
پا رکابی pâ rikâbi: az bir miktar.
پارکه pârke: (Fr.) savcılık, adliye.
پارگك pâregek: küçük parça; birazcık.
پارگی pâregî: yırtık; eskilik, köhnelik; cüzî olmak; kahpelik.
پارلمان pârlomân: (Fr.) meclis, parlamento.
پارو pârô: ihtiyar, ihtiyar kadın.
پارو pârû: kar küreği; kayık küreği; kürek kemiği; omuz kemiği; بالا ــ با کسی پول رفتن çok zengin olmak.
پارو زدن pârû zeden: kürek çekmek.
پاروزن pârûzen: kürekçi.
پارو کردن pârû kerden: süpürmek, temizlemek; kürümek.
پاره pâre: (Peh.) parça, bölüm; yırtık; hisse; para; rüşvet; gübre; şekerpare; mahdum; ücret; haraç; hediye ــ یك; çok az, bir parça; تن ــ ciğerköşe.
پاره پاره شدن pârepâr şuden: parça parça olmak, paralanmak.
پاره پاره pâre pâre: parça parça, paramparça; az az: yırtık-pırtık.
پاره پاره شدن pâre pâre şuden: paramparça olmak.
پاره پاره کردن pâre pâre kerden: parçalamak, paramparça yapmak, paralamak.
پاره دوختن pâre dûḫten: yamamak.
پاره دوز pâredûz: yamacı, örücü.
پاره دوزی pâredûzî: yamacılık; örücülük.
پاره دهنده pâre dehende: rüşvet veren.
پاره شدن pâre şuden: yırtılmak, parçalanmak.
پاریاب pâryâb: nehir suyuyla yapılan ziraat.
پارینه pârîne: önceki yıl; köhne.

mak; saygı göstermek; nöbet tutmak; teftiş etmek; ــ خود را kendini korumak.

پاسك pâsek, pâsok: esneme.

پاسگاه pâsgâh: karakol.

پاسگزار pâs-guzâr: şükreden.

پاسنگ pâ-seng: dara, sütunun ayak kısmı.

پاسوز pâ-sûz: tutkun âşık; ــ کسی شدن birine olan sevgiden dolayı ziyan etmek.

پاسیار pâsyâr: albay rütbesindeki polis.

پاسیدن pâsîden: muhafızlık yapmak; kollamak; (kuşluk uykusunda) uyumak; dokunmak.

پاش pâş: saçan; perişan.

پاشدن pâ şuden: ayağa kalkmak; bir evi tahliye edip başka bir eve yerleşmek.

پاشکسته pâ-şikeste: ayağı kırık; âciz, güçsüz.

پاشنگ pâşeng: üzüm salkımı; tohumluk hıyar; tohumluk kavun karpuz.

پاشنه pâşne: (Peh.) topuk;(ask.) tetik; ــ کفش را ور کشیدن bir işi bitirmeye hazırlanmak; ــ خانهء کسی را در آوردن bir şey isterken birini bezdirmek; ــ دهن را مثل کشیدن çok küfretmek; çok azarlamak; ــ شتر sert ve siyah ekmek.

پاشنهٔ بلند pâşne-bulend: yüksek topuklu ayakkabı.

پاشنه خیز کردن pâşne hîz kerden: atı mahmuzlamak.

پاشنه کش pâşne-keş: ayakkabı çekeceği, kerata.

پاشنه کوتاه pâşne-kûtâh: kısa topuklu.ayakkabı.

پاشویه pâ-şûye: ayak yıkanan ilaçlı su; havuz duvarı.

پاشویه کردن pâ-şûye kerden: ilaçlı suyla ayak yıkama.

پاشیدن pâşîden: serpmek, dağıtmak; dökmek; saçmak; ــ از هم ; dağılmak, karışmak.

پاشیده شدن pâşîde şuden: serpilmek, dağıtılmak; dağılmak, karmakarışık olmak;

saçılmak.

پاغوش زدن pâğûş zeden: dalmak.

پا فشاری pâ-fişârî: kalıcılık; sağlamlık; diretme; sebat, ısrar.

پا فشاری کردن pâ-fişârî kerden: diretmek, ısrar etmek.

پا فشردن pâ feşurden: diretmek, ısrar etmek.

پا قرص pâ-kors: sağlam, yerinde.

پاك pâk: (Peh.) temiz; sade, arıduru; parlak; suçsuz, namuslu; kinsiz; silahsız; rakik; tüm, hepsi; (tıb.) mikropsuz; mikroptan arınmış; ــ وپوست کنده apaçık; ــ زر som altın.

پاکار pâ-kâr: hizmetçi, uşak; helâ temizleyen; ekinin korunması için tarlada bir yıl süreyle istihdam edilen kimse.

پاك اعتقاد pâk-i'tikâd: doğru itikadlı.

پاك اندیش pâk-endîş: temiz düşünen.

پاکباز pâk-bâz: kumarda varını yoğunu kaybeden; aşkı için herşeyi feda eden; zahid; Allah aşığı.

پاك بازی کردن pâk-bâzî kerden: kumar ve aşkta her şeyini yitirmek.

پاك بوم pâk-bûm: temiz ülke; kutsal yer; temiz yaratılışlı.

پاکت pâket: (Fr.) zarf; paket; kese kağıdı.

پاك تراش کردن pâk-terâş kerden: güzel budamak; temiz tıraş yapmak; sinek kaydı tıraş yapmak.

پاك تن pâk-ten: dindar kadın; güzel yüzlü, endamlı.

پاك جیب pâk-ceyb: namuslu kadın.

پاك چهر pâk-çihr: temiz yüzlü.

پاکخو pâk-hû: iyi huylu, temiz huylu.

پاك خواندن pâk-hânden: takdis etmek, tenzih etmek.

پاك داد pâk-dâd: âdil, adaletli.

پاکدامن pâk-dâmen: namuslu; temiz dinli, dürüst.

پاك درون pâk-derûn: içi temiz.

پاکدست pâk-dest: doğru işli, dürüst.

پاکدین pâk-dîn: temiz dinli, dürüst.

پاکزاد pâk-zâd: asil, soylu.
پاك زبان pâk-zebân: doğru sözlü.
پاك سرشت pâk-sirişt: temiz yaratılışlı, asil.
پاکشان رفتن pâkeşân reften: felçli gibi yürümek, ayağını sürümek.
پاك شدن pâk şuden: temizlenmek; münezzeh olmak; aybaşı sona ermek; iç temizliğ bulmak; yok olmak;ـــ از عیب یا عوار beraet etmek.
پاك شمردن pâk-şumurden: temiz bilmek.
پا کشیدن pâ-keşîden: terketmek; artık (oraya) gitmemek.
پاك طینت pâk-tînet: temiz yaratılışlı, asil.
پاك کردن pâk kerden: temizlemek; boşaltmak; saflaştırmak; silmek.
پاك کن pâk-kon: silgi.
پاك گرداندن pâk gerdânden: tasfiye etmek, arıtmak; temizlemek.
پاك گشتن pâk geşten: temizlenmek.
پاکنام pâk-nâm: iyi adlı, güzel adlı.
پاکنویس pâk-nivîs: temize çekilen yazı.
پاکنویس کردن pâk-nivîs kerden: temize çekmek.
پاکوب pâ-kûb: rakkas, dansöz; ayak altı alma.
پاکوب کردن pâkûb kerden: ayakla ezmek.
پاك و پوست کنده pâk u pûst kende: açık, aşikâr.
پا کوفتن pâ kûften: ayak vurmak; raksetmek.
پاکی pâkî: temizlik; kutsallık; kadının hayızdan temizlenmesi; dindarlık; hâlislik; aydınlık; ustura; mikroptan arınma;ـــ از birini âniden ümitsiz bırakmak; بدست کسی ریختن münezzeh bilmek; به ـــ یاد کردن tesbih.
پاکیدن pâkîden: süpürmek, temizlemek.
پاکیزه pâkîze: temiz; mukaddes, münezzeh; hâlis; kusursuz; namuslu; güzel yüzlü.
پاکیزه دها pâkîze-dehâ: zeki, kıvrak zekâlı.
پاگاه pâ-gâh: ahır; mertebe, mevki.
پا گرفتن pâ-giriften: gelişmek, büyümek; sabitleşmek; bâkî kalmak; ـــ برف kar tutmak.
پاگون pâgûn: (ask.) omuzluk; apolet.
پاگون دار pâgûn-dâr: (ask.) omuzluk alan asker; apoletli asker, erbaş.
پاگیر pâ-gîr: ayakbağı; engel;ـــ کسی شدن hesabına bir meblağ gelmek; istemediği halde bir eziyet gelmek.
پالان pâlân: palan, semer; ـــ اش را لوخ زدن aldatmak için birini ululamak;ـــ کسی کج بودن dindar olmamak; batıl dini olmak; پیزر به ـــ کسی، پوش به ـــ کسی گذاردن گذاردن aldatmak için birini ululamak, yağ çekmek.
پالاندوز pâlândûz: semerci.
پالانیدن pâlânîden: artırmak, sıkmak.
پالایش pâlâyiş: süzme, tasfiye, arıtma.
پالایشگاه pâlâyişgâh: rafineri, tasfiyehane.
پالاییدن pâlâyîden: arıtmak, tasfiye etmek; defetmek; süzmek.
پالتو pâlto: (Fr.) palto.
پالغ pâloğ: fildişi, öküz veya inek boynuzundan yapılan içki kadehi.
پالغز pâ-leğz: ayak kayan yer; suç, hata; haraplık.
پالوازه pâlvâze: salıncak.
پالودن pâlûden: (Peh.) arıtmak, süzmek, tasfiye etmek; yok etmek; zâyi olmak; boşaltmak; akıtmak; eritmek; tenkid etmek; kurtarmak; büyümek; nemlendirmek;ـــ رنگ رخ از کسی yüzünün rengi uçmak.
پالوده pâlûde: (Peh.) pelûze, bir çeşit tatlı; ـــ بازار dışı güzel, içi kötü.
پالوط pâlût:(bot.) pelit.
پالهنگ pâlheng, pâleheng: dizgin; tasma; samanyolu; ـــ در گردن کسی افکندن düşmanı boynundan bağlayıp götürmek.
پالیدن pâlîden: arıtmak, tasfiye etmek; sona ermek, tamamlanmak; damıtmak;

damıtmak, araştırmak.

پالیز pâliz: bostan, bahçe; tarla.

پام pâm: renk; benzer; borç.

پانتومیم pântomim: (Fr.) pantomim.

پاندول pândûl: (Fr.) sarkaç, pandul.

پانزده pânz-deh: onbeş.

پانسمان pânsomân: (Fr.) pansuman.

پانسمان کردن pânsomân kerden: pansuman yapmak.

پانسیون pânsiyon: (Fr.) pansiyon.

پانصد pân-sed: beşyüz.

پا نما pâ-nimâ, pâ-numâ: ince çorap, ipek çorap.

پانهادن pâ-nehâden: ayak basmak; başlamak.

پانید pânîd: kırmızı şeker, kızamık şekeri

پاوپر pâvuper: güç, kudret, takat.

پاورقی pâ-verekî: tefrika (gazetede); dipnot; گفته های فلان ــ ندارد sözünün doğruluğuna güvenilmez.

پای pây: ayak; hisse; ــ به ayakta, sağlam, bakî; ــ چوبین tahta ayak; ــ حوض rezillik; ــ سخن söz sağlamlığı; ــ گریز kaçış gücü; از ــ آوردن ، از ــ در ــ ملخ çok az şey; آوردن mağlup etmek; از ــ افتادن zayıf ve güçsüz olmak; از ــ افکندن öldürmek; از ــ اندر آمدن sona ermek; yere düşmek; از ــ برگرفتن öldürmek, ortadan kaldırmak; از ــ در آمدن güreşte rakibine yenilmek; از ــ فرود آوردن harap etmek; öldürmek; از ــ نشاندن yere oturtmak; آمدن düşmek; از ــ نشستن sâkinleşmek, oturmak; به ــ درآمدن başaşağı olmak, viran olmak; به ــ آوردن yok etmek, yere çalmak; tamamlamak; katetmek; بر ــ ایستادن ayakta durmak; به ــ بر آمدن ayağa kalkmak, yerinden doğrulmak; به ــ بودن ayakta olmak, beklemek; ب ــ خاستن kışkırtılmak; ــ خود بگور آمدن helâkini kendi eliyle hazırlamak, keseri ayağına vurmak; kazdığı kuyuya düşmek; ب ــ خود بگور رفتن kendi ayağıyla tuzağa gitmek; به ــ داشتن namaza durmak; به ــ شدن sağlam olmak; meydana gelmek; به ــ کسی رسیدن hüner ve mevkide biriyle denk olmak; به ــ کردن atamak; به ــ کسی بافته نبودن کاری gücü dışında olmak; ب ــ ماندن bâki kalmak; بر ــ بودن yerinde olmak; bâki olmak; بر ــ جستن yerinden sıçramak; بر ــ کردن ayakta tutmak; atamak; düzenlemek; darağacına çekmek; از ــ جای رفتن ــ kaymak; yoksullaşmak; از ــ سر خط بیرون نهادن itaat etmemek; از ــ شادی بزمین ندانستن çok şaşkın olmak; باز ــ نرسیدن son derece memnun olmak; باز ــ جای آوردن پس نهادن geride kalmak; eski itibarını kazanmak; باکسی زدن ــ tekmeleşmek; باسب اندر آوردن ــ binmek, oturmak; بر پی کسی نهادن ــ birini izlemek; بر چیزی زدن ــ tekmelemek; بر دنبال ــ kendini tehlikeye atmak; بر ــ مار نهادن بر ــ birinden üstün olmak; بر ــ سر کسی نهادن بر ــ سنگ آمدن tehlike çıkmak; برکاب بودن ــ sefer hazırlığında olmak; بر ــ افکندن takatsiz olmak; بیرون ــ بستن bağlamak; پس ــ نهادن از bir şeyi tecavüz etmek; پیچیدن از ــ kaçmak, hezimet; itaatsizlik etmek, kaçmak; پیش ــ نهادن öne gelmek; خاکی ــ کردن sefer etmek, birine doğru gitmek; باکسی ــ داشتن birine karşı mukavemet gücü olmak; ebedi olmak; در ــ آوردن binmek, oturmak; در بند ــ داشتن bağlı olmak, zincire vurulmuş olmak; در ــ کشیدن ayakları dolaşmak; بسنگ ــ خوردن sert bir engele çarpmak, ümitsiz olmak; در ــ گشتن âciz ve güçsüz olmak; در میان ــ نهادن aracı olmak, tavassut etmek; کسی پیش ــ نرفتن ayağı gitmemek, razı olmamak; کسی در میان ــ بودن bir işte parmağı olmak; گرد ــ کردن کم آوردن yenilmek, âciz olmak; ی ــ و پیش درپیش bir köşeye çekilmek; ــ افکندن در پس داشتن müteredditt olmak; زیر ــ آوردن جهان fethetmek; zelil etmek; گرد ــ حوض گردیدن belirsiz, müphem olmak.

پایاب pâyâb: derinlik; su yolu; girdap; kalıcılık; güç kudret.

vamlı.

پای کشیدن pây keşîden: ayak çekmek; aldatmak.

پایگاه pây-gâh: eşik; taht; esas; makam, rütbe; yer; ahır; (ask.) üs; ـِ هوایی (ask.) hava üssü.

پای گشادن pây guşâden: geri gelmek; boşamak; açmak.

پایگه ساختن pâygeh sâhten: yer tutmak; yer vermek; rütbe ve makam vermek.

پایمال pây-mâl: ayak altında ezme, çiğneme; ortadan kalkmış, yok olmuş; zelil, düşkün.

پایمال شدن pâymâl şuden: ayak altına alınmak; bâtıl olmak.

پایمال کردن pâymâl kerden: ayak altına almak, ezmek, çiğnemek.

پایمال گشتن pâymâl geşten: ayak altında ezilmek; ortadan kalkmak.

پایمرد pây-merd: arabulucu; yardımcı; hizmetçi.

پایمردی کردن pâymerdî kerden: arabuluculuk yapmak; yardım etmek; şefaat etmek.

پای مزد pây-mozd: ayak hakkı, ücret (doktorlar için).

پاینده pâyende: ebedî, kalıcı, sürekli; sağlam; murakıp; ـِ مرحمت lütuf ve muhabbetiniz daim olsun!

پایور pâyver: askeri polis subayı.

پایه pâye: (Peh.) rütbe; basamak; sütun, direk; sandalye ve masa ayağı, kök, asıl; etek, aşağısı; gövde; yörünge; düşkün, değer.

پاییدن pâyîden: muhafızlık yapmak, korumak; kalmak; sebat etmek; beklemek; diretmek; bölmek; gözlem yapmak; farkına varmak.

پاییز pâyiz: (Peh.) sonbahar, güz; ـِ عمر ihtiyarlık zamanı.

پایین pâyîn: aşağı, alt, aşağısı; etek; ـِ افتادن شکم (şaka yollu) acıkmış olmak.

پایین آمدن pâyîn âmeden: aşağı inmek; düşmek, azalmak.

پایاب داشتن pâyâb dâşten: derin olmak.

پایاپای pâyâpây:takas, mübâdele, kliring.

پایان pâyân: son;sınır; aşağısı; ـِ در sonunda; ـِ ـِ آمدن sona ermek; ـِ ـِ آوردن bitirmek; yok etmek; ـِ ـِ ـِ بردن tamamlamak; ـِ ـِ رسیدن sona ermek; ـِ روزی بخوردن ömrü sona ermek.

پایان بین pâyân-bîn: ileriyi düşünen, ileri görüşlü.

پایان نامه pâyân-nâme: tez, mezuniyet tezi; doktora tezi.

پای آوردن pây âverden: devam etmek.

پای بر جای pây-ber-cây: sağlam, sabit; ـِ بودن işi iyi olmak; sağlam ve sâbit olmak; ـِ نگهداشتن haddini aşmamak, haddini bilmek.

پای بر داشتن pây-ber-dâşten: kaçmak.

پای بر نهادن pây-ber-nehâden: uymak.

پای برهنه pây-berehne: yalınayak.

پای بست pây-best: esir, bağlı; âşık; işsiz, temel; bağlı olmak; âşık olmak.

پای بند pây-bend: halhal; ـِ چیزی یاکسی birine veya birşeye çok bağlı olmak.

پای پیش نهادن pây pîş nehâden: teşebbüs etmek; ـِ از کسی birinden üstün olmak.

پایتابه pâytâbe: çarık; çorap; ـِ کسی درهند باز شدن çok uzak seyahate çıkmak,leyleği havada görmek.

پایتابه گشادن pâytâbe guşâden: çarık çıkarmak; bir yerde kalmak.

پایتخت pây-teht: başkent, payitaht.

پای چوب pây-çûb: sütun, direk.

پای خوردن pây hurden: iş veya hesapta aldanmak.

پایدار pây-dâr: ebedî; daimî; Allah'ın adı; mukavemet etme.

پایداری کردن pâydârî kerden: diretmek, mukavemet etmek.

پای داشتن pây dâşten: mukavemet gücü olmak; beklemek; ikamet etmek.

پای زدن pây zeden: tekme vurmak.

پایزه دادن pâyize dâden: ferman vermek.

پایست pâyist: ardı ardına, sürekli, de-

پایین آوردن pâyîn âverden: indirmek.
پایین انداختن pâyin endâhten: aşağı atmak.
پایین کشیدن pâyin keşîden: aşağı indirmek, aşağı çekmek.
پپه pepe: aptal, salak; (çocuk dilinde) ekmek.
پتاره petâre: boya fırçası.
پتت pitet: (Peh.) pişmanlık, tövbe, istiğfar.
پتك potk: balyoz.
پتو petû: battaniye.
پته pete: bilet; pusula, fiş; ـــ کسی را روی آب انداختن sırrını açıklamak; onu rezil etmek; ـــ روی آب افتادن rezil rüsva olmak.
پتی petî: boş, çıplak, yalın; aşikâr; ـــ دوغ yağsız çok sulu ayran.
پتیاره petyâre: cadı; şeytan; kocakarı; düşmanlık; muhalefet; hile
پجردن picurden: hasta ve çocuklara bakmak.
پچ پچ کردن piç piç kerden: fısıldaşmak.
پچپچه piçpiçe, poçpoçe: fısıltı.
پچپچه کردن piçpiçe kerden: fısıldaşmak.
پچق pıçak: (T.) bıçak.
پچل peçel: pasaklı, kirli; kaba; müstehcen; çirkin.
پخ peh: yassı, yuvarlak.
پختگی pohtegî: pişkinlik; tecrübeli olma; ihtiyat.
پختن pohten: (Peh.) pişirmek; pişmek; hazırlamak; tecrübeli yapmak; ـــ کسی را ikna etmek; ـــ میوه meyvanın olgunlaşması.
پخته pohte: pişmiş; olgun; kusursuz; deneyli, tedbirli; bilgili, akıllı; ـــ زر halis altın.
پخته رای pohte-rây: tecrübeli; akıllı.
پخچ pahc: bölüm; yayma; genişlik.
پخس pahs: erime; gönlün üzüntüden harap olması; mum ve yağın ısıdan erimesi; eksik.
پخسیدن pahsîden: derinin sıcaktan kırışması; üzüntüden sararıp solmak.
پخش pahş: yayma; bölüştürme; bölüm, kısım; yayın.

پخش شدن pahş şuden: ufalanmak; dağılmak; tevzi edilmek; yayınlanmak.
پخش کردن pahş kerden: yaymak; serpmek; dağıtmak; bölmek; yayınlamak; ـــ روز برسر کسی birinin gönlünü kırmak.
پخش و پلا pahşu pelâ: tarümar; darmadağınık.
پخش و پلا کردن pahş u pelâ kerden: dağıtmak; ayırmak.
پخمه pehme: budala; kıt akıllı; ebleh.
پدال pidâl: (Fr.) pedal; ـــ ترمز fren pedalı; ـــ گاز gaz pedalı.
پدر pider, peder: (Peh.) baba; kayınpeder; ـــ از کسی در آوردن birini çok cezalandırmak; hakkını avucuna vermek; ـــ ش را بیرون آوردن birini çok eziyet etmek.
پدرام pedrâm: süslü, güzel; mesut, mutlu; uğurlu; sürekli; doğru; düzenli; uyunan yer; mutluluk.
پدرام کردن pedrâm kerden: sevindirmek.
پدر آمرزیده peder-âmorzîde: (bir dua), babasına rahmet.
پدر اندر peder-ender: üvey baba.
پدر بزرگ peder-bozorg: büyükbaba, dede.
پدر پیشه peder-pîşe: baba mesleği.
پدرجد peder-ced: dedenin babası.
پدر خوانده peder-hânde: babalık.
پدردار pederdâr: babalı; asil, soylu.
پدر زن peder-zen: kayın peder, kadının babası, kaynata.
پدرسگ peder-seg: (Argo) köpoğlu.
پدر سوختگی peder-sûhtegî: habislik, nâmertlik.
پدر سوخته peder-sûhte: (Argo) kerata, babası cehennemlik; çok zeki.
پدر شوهر peder-şevher: kayın peder (erkeğin babası).
پدرکش peder-koş: baba katili.
پدر کشتگی داشتن peder-kuştegî dâşten: kin gütmek, çok düşmanlık beslemek.
پدرمادر peder-mâder:kayın peder.
پدر مرده peder-morde: yetim, öksüz; talih-

پذیره رفتن pezîre reften: karşılamaya çıkmak; savaşa gitmek.

پذیره فرستادن pezîre firistâden: ــ کسی را birini savaşa ve mukabeleye göndermek.

پذیره نویسی pezîre-nevîsi: bir şeye katılma imzası, bir havalenin kabulü, taahhüd ve imzası.

پر per, perr: (Peh.) kuş tüyü, kuş kanadı; ــ مگس çok ince şey; bir tür ipek elbise; bir silah; mücevherli kılıç; bir tür ney çalmak; مثل ــ زاغ kuzgunî siyah, kapkara; از ــ کلاه او ردشدن belanın yanından geçmek.

پر pur: (Peh.) dolu, yığılmış; çok; tam; fazla; ــ بودن dolu olmak; çok bilgili olmak.

پراپر purâpur: ağzına kadar dolu.

پراکنده کردن perâkende kerden: dağıtmak, saçmak, yaymak.

پراگندن perâgenden: (Peh.) dağıtmak, saçmak; yaymak; şayi etmek; yükselmek.

پراگنده perâgende: perişan, dağınık; çeşitli; yabancı; meczup; şuursuz; kayıtsız; meşhur; hak bilmez.

پراگنده شدن perâgende şuden: dağılmak, yayılmak; ayrılmak; başıboş olmak; düzensiz olmak; rayiç olmak.

پر اگنده گفتن perâgende goften: yersiz konuşmak; boş konuşmak, zırvalamak, saçmalamak.

پراندن perânden, perrânden: uçurtmak; fırlatmak; birini överken mübalağa etmek, palavra sıkmak, yüksekten atmak.

پر آب و تاب pur âb u tâb: üstün vasıflı; tantanalı.

پر آشوب کردن pur âşûb kerden: dağıtmak, perişan etmek; ــ اختر کسی را birini bedbaht etmek.

پر افشانی per-efşânî: ilgiyi kesme.

پر افکندن per efkenden: (kuşlar) tüy dökmek; âciz kalmak.

پراندیشه pur-endişe: kederli, endişeli; akıllı, düşünceli; ــ بودن korkmak.

پر اولاد pur-evlâd: çok çocuklu.

پر باد شدن pur bâd şuden: şişmek; gurursuz, bedbaht.

پدروار pedervâr: baba gibi, babaca, babacan.

پدرود pedrûd: elveda, allahaısmarladık deme.

پدرود کردن pedrûd kerden: veda etmek, hoşçakalın demek.

پدر و مادردار peder u mâderdâr: analı babalı, asil.

پدری pederî: babalık.

پدری کردن pederî kerden: babalık etmek, baba gibi davranmak.

پدید pedîd: (Peh.) açık, âşikar, meydanda; mümtaz; ــ بودن âşikar olmak; müstesna olmak.

پدیدار pedîdâr: apaçık, aşikâr.

پدیدار شدن pedidâr şuden: ortaya çıkmak, aşikâr olmak.

پدید آمدن pedîd âmeden: ortaya çıkmak, belirmek; malum olmak; yaratılmak; doğmak.

پدید آوردن pedîd âverden: ortaya çıkarmak; mümtaz kılmak.

پدید شدن pedîd şuden: ortaya çıkmak.

پدید کردن pedîd kerden: ortaya çıkarmak, ibraz etmek.

پدیده pedîde: alâmet, işaret.

پذرفتار شدن pizruftâr şuden: kefil olmak, kefalet.

پذیرایی pezîrâyî: kabul, ziyafet, ağırlama; ــ سالن kabul salonu.

پذیرایی کردن pezîrâyî kerden: misafir ağırlamak.

پذیرش pezîrîş: kabul; itaat; bankanın bir senedi ödemeyi kabul etmesi.

پذیرفتن pezîruften: (Peh.) kabul etmek; üzerine almak; adak kabul olunmak; kırgınlık; itiraf etmek; teşekkür etmek; câiz görmek; ــ از کسی birine söz vermek; ــ پند itaat etmek, dinlemek, uymak.

پذیرفته شدن pezîrufte şuden: kabul edilmek, tasvib edilmek.

پذیره pezîre: (Peh.) karşılama; karşılayan; itaat; yağmalama.

پر جاذبه pur-câzibe: câzibeli.
پر جفا pur-cefâ: zalim.
پر جمعیت pur-cem'iyyet: kalabalık.
پر جنب و جوش pur-cunbucûş: faaliyetli, gidip geleni çok; hareketli.
پر چاره pur-çâre: tedbirli; hilekâr.
پر چانگی کردن pur-çânegi kerden: çok konuşmak, gevezelik etmek.
پر چانه pur-çâne: geveze, çok konuşan, boşboğaz.
پرچ کردن perç kerden: perçinlemek.
پرچم perçem: bayrak; sancak; kâkül; ateş yalazı; etamin.
پرچین perçîn: çit, parmaklık, engel.
پرچین ساختن perçîn sâhten: çit yapmak.
پرچین شدن perçîn suden: perçinlenmek.
پرچین کردن perçîn kerden: çit yapmak.
پرچین کردن purçîn kerden: kırıştırmak; ــ ابرو öfkelenmek; üzülmek.
پرچینی purçînî: kırışıklık.
پر حادثه pur-hâdise: maceralı, hâdiseli.
پر حرارت pur-herâret: hararetli; faaliyetli.
پر حرف pur-herf: geveze, çok konuşan.
پر حوصله pur-hevsele: sabırlı, tahammüllü.
پر حیله pur-hîle: hilekâr, saman altından su yürüten.
پرخاش perhâş: çatma, azarlama; savaş, mücadele; sözle mücadele.
پرخاش جستن perhâş custen: mücadele etmek, savaşmak.
پرخاش کردن perhâş kerden: çekişmek; azarlamak, çatmak; sitem etmek; çıkışmak.
پر خرج pur-herc: çok masraflı.
پر خرد pur-hired: akıllı, bilinçli.
پر خطر pur-heter: tehlikeli, tehlike dolu.
پرخو perhev: budama.
پر خواب pur-hâb: uykucu, çok uyuyan.
پر خور pur-hûr: obur, pisboğaz.
پر خوردن pur hurden: çok yemek, haddinden fazla yemek.
پر خوری pur-hûrî: oburluk, pisboğazlık.
پرداخت perdâht: ödeme; süsleme; lanmak, şişinmek.
پر باز کردن per bâz kerden: gitmek; çift olmak.
پر پر زدن per per zeden: kanat çırpmak; (kin.) bir gencin ansızın ölmesi.
پر پشت pur puşt: yığılı, dolu; gür; ــ باران sağanak yağmur.
پر پیچ و تاب pur pîç u tâb: kıvrım kıvrım; ــ گفتار anlaşılması güç sözler.
پرت pert: anlamsız, saçma; sapmış.
پرتاب pertâb: fırlatma, atma; ok menzili; ــ سکوی fırlatma rampası.
پرتاب شدن pertâb şuden: fırlatılmak; yüksek bir yerden düşmek.
پرتاب شدن pur-tâb şuden: öfkelenmek, hiddetlenmek.
پرتاب کردن pertâb kerden: fırlatmak, atmak.
پرتابیدن pertâbîden: fırlatmak; bırakmak; açmak.
پرتقال portekâl:(bot.) portakal.
پرت کردن pert kerden: fırlatmak, uzağa atmak; uzaklaştırmak, ــ حواس کسی birini yanılgıya düşürmek, düşüncesini başka yöne çekmek.
پرتگاه pertgâh: uçurum.
پرتو pertev, pertov: ışık, ışın, şua; eser; felâket.
پرتو افکندن pertev efkenden: parlamak, ışıldamak, ışın vermek.
پرتو افکن pertev-efken: projektör.
پرت و پلا pert u pelâ: tarümar; boşuna, anlamsız, saçma, zırva.
پرت و پلا شدن pert u pelâ şuden: dağılmak, ayrılmak.
پرت و پلا کردن pert u pelâ kerden: tarümar etmek, dağıtmak.
پرتو شناس pertev-şinâs: radyolog.
پرتو شناسی pertev-şinâsî: radyoloji.
پرتونگاری pertev-nigârî: radyografi.
پر ثروت pur-servet: zengin.
پر ثمر pur-semer: verimli, bol meyvalı; faydalı; sonuç veren.

پر بر گرفتن perde ber giriften: yüzsüzlük yapmak, utanmazlık yapmak.
پرده پرده perde perde: içiçe.
پرده پوش perdepûş: gizleyen; sır saklayan, güvenilir.
پرده دار perdedâr: perdedar, sarayda perde kaldıran görevli.
پرده دری perde-derî: edepsizlik etme; gizlileri ortaya çıkarma.
پرده دریدگی perde-derîdegî: edepsizlik, utanmazlık.
پرده دریدن perde-derîden: perdeyi yırtmak; perdeyi parçalamak.
پرده دوز perde-dûz: perdeci.
پرده سازی کردن perdesâzî kerden: gösteriş yapmak, tezvir yapmak.
پرده سرای perde-serây: otağ; haremlik; çalgıcı; (kin.) gökyüzü.
پرده شناس perde-şinâs: çalgıcı, musikişinas; (kin.) anlayışlı kimse.
پرده فرو گذاشتن perde furû guzâşten: gevşetmek, salıvermek.
پرده کردن perde kerden: yüz örtmek; örtü arkasında kalmak.
پرده نشین perde-nişîn: örtülü; halvette oturan, bir kenara çekilmiş insan.
پرده نگاهداشتن perde nigâhdâşten: perdedarlık yapmak.
پررنگ pur-reng: koyu renkli; demli.
پر رو pur-rû: yüzsüz, utanmaz.
پر رویی pur-rûyî: utanmazlık, yüzsüzlük.
پرز porz: pürüz; kül.
پرزا por-zâ: doğurgan, çok doğuran.
پر زحمت por-zahmet: çok zahmetli; çok kederli.
پر زحیر por-zahîr: çok kederli.
پرزدار porzdâr: pürüzlü.
پرزدن per zeden: kanat çırpmak, uçmak; ـ دل برای چیزی birşeyi çok arzu etmek.
پر زور pur-zûr: güçlü, kuvvetli; ـــ آب şiddetli akıntısı olan su.
پرزه pirze: çok az, biraz.
پر زیان pur-ziyân: çok zararlı, ziyankâr.
پرداخت cilâlama; perdah.
پرداخت کردن perdâht kerden: ödemek; cilâlamak.
پرداختن perdâhten: ödemek; cilâlamak; tertip etmek; süslemek; başlamak; boşaltmak; sona erdirmek; çalmak; danışmak; uzaklaşmak; ayrılmak; terketmek; öldürmek; kışkırtmak; saz çalmak; itina etmek; ـ به ... meşgul olmak; ـ کتاب kitap telif etmek; ـ دل vazgeçmek; ـ خانه ölmek.
پرداخته آمدن perdâhte âmeden: feragat etmek.
پرداخته شدن perdâhte şuden: tamamlanmak, sona ermek; hazır olmak.
پرداد pur-dâd: çok âdil.
پردادن per dâden: ـ کسی را birini cesaretlendirmek; güç kudret vermek, kol kanat germek.
پرداز perdâz: ödeme; süsleme; cilâ yapmak.
پردال perdâl: pergel.
پردخت perdeht: boş; ـ بودن boş olmak.
پردخت شدن perdeht şuden: boş olmak.
پردخت کردن perdeht kerden: boşaltmak; ödemek.
پردخت ماندن perdeht mânden: boş kalmak; boşaltmak.
پردل pur-dil: cesur, cüretli.
پرده perde: perde; peçe; başörtüsü; kapı örtüsü; otağ, büyük çadır; ince yaprak; haremlik; (müz.) perde;(tas.) gayb âlemi; tarikat merhalesi; ـ بکارت bekâret zarı; عنکبوت örümcek ağı; از ـ افتادن yoksullaşmak; ـ بآخر رسیدن perde sona ermek; işin sona ermesi; ـ از روی کار بر داشتن durumun aslını açıklamak, yüzünden perdeyi çekmek.
پرده بر افکندن perde ber efkenden: aşikâr etmek; ortaya çıkarmak.
پرده بر انداختن perde ber endâhten: ortaya çıkarmak.
پرده بستن perde besten: perde asmak.

baldırıkara, eğreltiotu.

پرسیاوشان per-i siyâvuşân: (bot.) baldırıkara, eğreltiotu.

پرسیدن porsîden: (Peh.) sormak; halhatır sormak; izin istemek; selâma cevap vermek.

پرش periş, perriş: atlama, sıçrama, uçuş; ـ ارتفاع (sp.) engelden atlama; ـ بانیزه (sp.) sırıkla atlama; ـ طول (sp.) uzun atlama.

پر شاخ و برگ por şâhu berg: dallı budaklı.

پرشدن por şuden: dolmak; çok olmak; ölmek; sabrı tükenmek; ـ پیمانه eceli gelmek.

پر شرار گشتن pur şerâr geşten: alevlenmek, kıvılcımlanmak.

پرشگاه perişgâh: uçak pisti.

پر شوخ شدن por şûh şuden: kirlenmek, pislikle dolmak.

پر شور por şûr: hararetli, heyecanlı; سری ـ داشتن başı çok hararetli olmak.

پرصدا por-sedâ: gürültülü.

پرطاس portâs: tilki derisinden yapılan elbise.

پر طاقت por-tâket: dayanıklı.

پر طاوس per-tâvus: bir tür tatlı.

پر طمع por-teme': tamahkâr, haris.

پر عشوه por-işve: işveli, aldatıcı.

پر عمر por-omr: uzun ömürlü.

پر غم گشتن por gam geşten: çok üzülmek, kederlenmek.

پر غول pergûl: bulgur; bulgur aşı; bir tür tatlı.

پر فایده por-fâyide: çok yararlı, faydalı.

پر فن por-fen: hilekâr, düzenbaz.

پر قوت por-kuvvet: güçlü, kuvvetli.

پر قیمت por-kıymet: değerli, kıymetli.

پرك perek: süheyl yıldızı.

پرکار por-kâr: çalışkan, faal.

پر کردن por kerden: doldurmak; çok yapmak; meşgul etmek; ـ تفنگ tüfek doldurmak; ـ دندان dolgu yapmak; ـ کسی را bi-

پروژه poroje: (Fr.) proje.

پرس pers: perde, örtü; ـ مودبین devenin burnuna takılan halka.

پرس piris: (Fr.) pres.

پرس pors: (Fr.) porsiyon.

پرست perest: tapan.

پرستار perestâr: (Peh.) hastabakıcı, hemşire; hizmetçi, uşak; cariye; itaatkâr; tapan; eş, karı; ـ ان خیال şairler.

پرستار گرفتن perestâr giriften: cariyeliğe almak.

پرستاری perestârî: hemşirelik.

پرستاری کردن perestârî kerden: hastabakıcılık yapmak, hemşirelik yapmak.

پرستش perestiş: tapma, ibadet; hizmetçilik; hastabakıcılık.

پرستش کردن perestiş kerden: tapınmak, ibadet etmek; övmek; hizmet etmek.

پرستنده perestende: hizmetçi, uşak; hizmetçi kadın; tapan, ibadet eden; seven; ـ باده sâkî; ـ خیال şair; yazar.

پرستو perestû: (Peh.)(zool.) kırlangıç.

پرستیدن perestîden: (Peh.) tapmak, kulluk etmek; itaat etmek; hizmet etmek; hürmetle eğilmek; sevmek.

پرسش porsiş: (Peh.) sorgu, soru sorma; soru; halhatır sorma; araştırma; به ـ آمدن hasta ziyaretine gelmek; به ـ گرفتن araştırmak, sorguya çekmek.

پرسش کردن porsiş kerden: sormak.

پرسش نامه porsiş-nâme: anket, anket formu.

پر سکنه por-sekene: çok nüfuslu, kalabalık.

پرسنل pirsonel: (Fr.) personel.

پرسه perse: dilencilerin dilenciliğe çıkması; dolaşma, tur atma.

پرسه porse: hasta ziyaretine gitme.

پرسه زدن perse zeden: çok yürümek, dolaşmak.

پرسه کردن porse kerden: hasta ziyaretine gitmek.

پر سیاوش per-i siyâvuş: (bot.)

rini kışkırtmak, doldurmak.

پرکشیدن per keşîden: uçmak; son derece arzu etmek.

پرگار pergâr: pergel; şakül; yörünge; kaza ve kader, yazgı; daire, çember; yuva; از افتادن ـ düzeni bozulmak, çaptan düşmek; کسی کژ بودن ـ talihsiz olmak; ـ مثل çok süslü ve güzel.

پرگار کردن pergâr kerden: başıboş yapmak, âvâre yapmak.

پرگرام porogrâm: (Fr.) program.

پرگردیدن por gerdîden: dolmak.

پر گزند por-gezend: ziyankâr, zarar verici.

پرگست pergest: (Peh.) asla, hâşâ, mâzallah!; ـــ باد uzak olsun!, evden eşikten ırak.

پر گستردن per gosterden: kanat açmak; tevazu göstermek.

پرگفتن por goften: çok konuşmak; ـــ بقدر آن خوش است (iki kişi çok sohbet etmekten yorulunca bu deyimi söyler).

پر گوشت شدن por-gûşt şuden: semirmek.

پر گویی porgûyî: gevezelik, boşboğazlık.

پر گویی کردن por-gûyî kerden: gevezelik etmek, çok konuşmak.

پر ماسیدن permâsîden: bir şeye dokunmak, el sürmek.

پرمان داشتن permân ber dâşten: emre uymak.

پرماه permâh: el bireyzi, el matkabı.

پرماه por mâh: dolunay.

پر مایه por-mâye: akıllı, bilgin; yüce, aziz; asil; zengin; hatırlı; değerli, pahalı.

پر مدعا por moddeâ: iddialı, kendini beğenmiş.

پرمر permer: bekleyiş ve ümit; balarısı.

پر معنی por-ma'nâ, por-ma'nî: anlamlı, mânîdar.

پر مغز por-meğz: içli, özlü; ـ مرد bilgin, bilgili.

پر منش por-meniş: akıllı; değerli; olgun; cesur; kendini beğenmiş; isyankâr.

پر منفعت por-menfe'et: çok kazançlı, faydalı.

پرن peren: süreyya yıldızı; nakışlı ipek; toprak set; dün.

پر نخوت por-nehvet: nazlı; kibirli.

پرند perend: (Peh.) ipek, saf ipek; desenli ipek; kılıç.

پرندگان perendegân:(zool.) uçucular, kuşlar.

پرنده perende: kuş, uçan.

پرنده شناسی perende-şinâsi: ornitoloji, uçan hayvanları inceleyen bilim.

پرنده ماهی perende-mâhî: uçanbalık.

پر نشاط شدن por-neşât şuden: çok sevinmek.

پر نفس por-nefes: geveze; nefesi kuvvetli, nefesli.

پر نقش por-nekş: nakışlı, işlemeli; rengârenk.

پرنگ دادن pereng dâden: ışıldamak, parıldamak.

پر نمك por-nemek: tuzlu, güzel.

پر نم کردن por-nem kerden: ıslatmak, nemlendirmek.

پر نهادن per nehâden: âciz kalmak; defetmek, kovmak; başından yumuşaklıkla uzaklaştırmak.

پر نهیب شدن por-nehîb şuden: korkmak, muzdarip olmak.

پرنیان perniyân: (Peh.) nakışlı çin ipeği; ipek kağıt; tablo; iyi cins bir üzüm; ـــ چون گشتن ipek gibi yumuşak olmak.

پرو pırov, porov: (Fr.) prova.

پروا pervâ: korku; güç, takat; fırsat; istek; kasıt; sükûn.

پروا داشتن pervâ dâşten: korkmak; iltifat, teveccüh; ـ ی امری نداشتن aldırış etmemek.

پروار pervâr: beslenmiş, besili; doktora götürülen hasta sidiği.

پروار کردن pervâr kerden: semirmek.

پروازی pervârî: semirmiş.

پروار pervâz: uçma, uçuş, ــ به آمدن uşmak.

پرواز دادن pervâz dâden: uçurtmak.

پرواز کردن pervâz kerden: uçurtmak; uçmak.

پرواس pervâs: korku; uçuş; kurtuluş; dokunma.

پرواسیدن pervâsîden: korkmak; dokunmak; uçurtmak.

پروا کردن pervâ kerden: korkmak; iltifat etmek.

پروانه pervâne: kelebek; pervâne; hacet; delil; öncü, padişah fermanı; izin; geçiş izni; havale.

پر و بال per u bâl: kol kanat.

پر و بال داشتن per u bâl dâşten: (kin) zorlu, kuvvetli olmak.

پر و بال زدن per u bâl zeden: kanat çırpmak; ölmek için bir deyim;ای پر و بال بزنی geber inşaallah..

پر و بال کردن per u bâl kerden: güçlenmek, kuvvet kazanmak, palazlanmak.

پرو پا per u pâ: olay, tesadüf; ayak;ــ از افتادن çok yorgun ve bitkin düşmek; yatışmak; takatsiz düşmek.

پر و پاچه per û pâçe: ayak; paça;ــ کسی را گرفتن birini incitmek, birine eziyet etmek.

پر و پا داشتن per u pâ dâşten: esaslı olmak, sağlam olmak.

پر و پا قرص per u pâ kors: sağlam ayaklı; yerinde sağlam.

پر و پاکیزه per u pâkîze: temiz, tertemiz.

پروپاگاند poropâgând: (Fr.) propaganda; mal satım ilânı.

پر و پایه per u pâye: asıl, esas; ayak.

پر و پی per u pey: asıl, temel; ayak.

پروتکل porotokol: (Fr.) protokol.

پروراندن perverânden: beslemek; eğitmek; terbiye etmek; yaratmak; sözü süslemek.

پروردگار perverdigâr: Tanrı; padişah; eğiten; besleyen.

پروردگاری perverdigârî: Rablık, Allahlık.

پروردن perverden: (Peh.) hazırlamak; eğitilmek; himaye etmek; ibadet etmek; koymak; öğretmek.

پرورده perverde: beslenmiş; ihsan almış; iyi düşünülmüş, yetişmiş, eğitilmiş.

پرورده شدن perverde şuden: eğitim görmüş olmak, büyümek; beslenmek.

پرورش perveriş: (Peh.) terbiye, eğitim; kültür, medeniyet; soru; yiyecek, gıda.

پرورش آموز perveriş-âmûz: eğitim görmüş; peygamber ve velî; şairler.

پرورشگاه perverişgâh: eğitim yeri;ــ یتیمان yetimhane.

پرورنده perverende: eğitmen, yetiştirici.

پروری perverî: yiyecek, gıda.

پروریدن perverîden: yetiştirmek, eğitmek; beslemek; himaye etmek; büyütmek.

پروز pervez: yaygı; renkli giysi; gecelik; soy sop.

پروژکتور porojiktor: (Fr.) projektör.

پروژه poroje: (Fr.) proje, plan.

پروفا por-vefâ: vefalı.

پروند pervend: (Peh.) ipek, ibrişim; armut.

پرونده pervende: kumaş topu; dosya;ــ اش پیش منست onun geçmişini bilirim, onun cemaziyelevvelini bilirim.

پرویز pervîz: (Peh.) zafer; fatih; ikinci Sâsânî hükümdarı; ــ فلك (kin.) güneş.

پرویزن pervizen: elek, kalbur.

پرویش pervîş: ihmal, tenbellik; gevşeklik.

پروین pervîn: ülker yıldızı.

پره pere, perre: (Peh.) atlı ve piyadeden oluşan halka; saf; etek; kanat; yan; saman yaprağı; kapı kanadı; ــ گوش kulak memesi.

پر هراس pur-herâs: çok korkak, ödlek.

پره زدن pere zeden: kuşatmak, çevrelemek.

پر همت por-himmet: cömert; cesur; çalışkan; azimli.

پر هنر por-honer: hünerli, maharetli; hilekâr.

پرهودن perhûden: güneş ve ateşten rengi solmak, sararmak, rengi uçmak.

پر هوس por-heves: çok hevesli.

پرهون perhûn: daire, çember.

پرهیختن perhîhten: perhiz etmek; edeb vermek; bırakmak; boşaltmak.

پرهیز perhîz: (Peh.) perhiz, kaçınma; haramdan uzak durma; fark; ihtiyat; korku.

پرهیزانه perhizâne: perhiz yemeği; oruç.

پرهیز شکستن perhîz şikesten: perhizi bozmak.

پرهیزکار perhizkâr: dindar; günahtan sakınan; ihtiyatlı; kâni.

پرهیز کار شدن perhizkâr şoden: dindar olmak; haramdan kaçınmak.

پرهیز کردن perhîz kerden: kaçınmak; dindarlık yapmak; korkmak; zararlı ve uygunsuz bir şeyden korkmak.

پرهیزیدن perhîzîden: korumak; dindarlık yapmak.

پری perî: (Peh.) cin; şeytan, dev; güzel kadın; yumuşak bir kumaş; peri; ــ آدمی و insan ve cinler.

پری porî: doluluk, dolu olma; mide şişkinliği; ــ شکم tokluk; gebelik; ــ ماه dolunay hali.

پری پیکر perî-peyker: peri gibi güzel, güzel endamlı.

پریچهره perî-çihre: güzel yüzlü, peri yüzlü.

پریدار perîdâr: cinli, perili; deli, mecnun; şeytanın makamı.

پریدن perîden, perrîden: (Peh.) uçmak; atlamak; sıçramak; zıplamak; hızlı koşmak; kırılmak; buharlaşmak; ــ از خواب uykudan sıçramak; ــ اندام seğirmek; ــ جان ، روان ölmek; ــ هوش aklı çıkmak; ــ خواب از سر uykusu kaçmak, uykusu dağılmak; ــ رنگ کسی korkudan rengi uçmak.

پریدن porîden, porrîden: dolmak; yığılmak; çok kuvvet harcamak.

پریدوش perîdûş: evvelki gece.

پرید perîde: uçmuş; buharlaşmış; yok olmuş; ــ رنگ rengi uçmuş; rengi kaybolmuş.

پریدیده perîdîde: cin tutmuş, cin çarpmış.

پریروز perîrûz: evvelki gün.

پریروی perîrûy: güzel yüzlü, periyüzlü.

پریز pirîz: (Fr.) priz; fiş.

پریزاده perî-zâde: güzel kadının çocuğu; güzel çocuk.

پری زدن perî zeden: uçmak.

پریشان perîşân: perişan; dağınık; karışık; âvâre, başıboş; yoksul; ــ بخت kötü talih; ــ خواب karışık rüya; ــ سخن boş, saçma sapan söz.

پریشان خوردن perîşân horden: vakitsiz yemek yemek.

پریشان شدن perîşân şoden: dağılmak, saçılmak; yoksullaşmak; muztarip olmak, perişan olmak.

پریشان فکر perîşân-fikr: başı karışık; muztarip.

پریشان کردن perîşân kerden: saçmak; karıştırmak, allak bullak etmek.

پریشان گفتن perîşân goften: dağınık sözler söylemek, saçmalamak.

پریشانی perîşânî: perişanlık, dağınıklık; rahatsızlık; düzensizlik; yoksulluk; ــ خاطر ıztırap, gönül darlığı.

پریشانیدن perîşânîden: dağıtmak, tarümar etmek; perişan etmek; yoksullaştırmak.

پریشب perîşeb: evvelki gece.

پریشیدن perîşîden: yoksullaştırmak, eli darda bırakmak; muztarip etmek.

پری گرفته perî-girifte: cinli, cin tutmuş.

پریمور prîmovır: (Fr.) (bot.) çuha çiçeği.

پری نژاد perî-nijâd: peri soylu; maşûk, sevgili; güzel yüzlü.

پریوش perîveş: peri yüzlü, güzel, peri gibi.

پر یورت por-yort: çok odalı.

پز poz: (Fr.) poz; ـ عالی وجیب خالی zengin görünüşlü fakir.

پزاندن pezânden: pişirmek.

پز دادن poz dâden: poz vermek; poz atmak, gösteriş yapmak.

پزدك pezdek: (Peh.)(zool.) buğday haşeresi, kımıl.

پزش peziş: pişirme.

پزشك pizişk: (Peh.) doktor, hekim.

پزشك دستیار pizişk-destyâr: tabib yardımcısı.

پزشکی pizişkî: doktorluk, hekimlik, ـ دانشکدهء tıp fakültesi.

پزشکیار pizişkyâr: tabib yardımcısı.

پزشکی کردن pizişkî kerden: doktorluk yapmak.

پزنده pezende: ahçı, yemek pişiren; (tıb.) merhem.

پزوایی pozvâyî: çok zayıf, gevşek; hamiyetsiz.

پزیدن pezîden: pişmek; (meyva) olgunlaşmak.

پژ pej: dağbaşı; engebeli arazi; eski, yırtık pırtık; سر ـ گرفتن (alay yollu) bir işi iyi ya da kötü bitirmek.

پژاگن pejâgen: çirkin; pis, bulaşık; lâyık olmayan.

پژردن pijorden: çocuğa bakmak, hasta veya yaşlıya bakmak.

پژمان pijmân: (Peh.) kederli, üzgün; pişman; ümitsiz; mahmur; korkmuş; nefret eden.

پژمردگی pijmordegî: solgunluk; üzgünlük.

پژمردن pijmorden: solmak; üzülmek; kurumak; değişmek; renksizleşmek.

پژمرده pijmorde: solgun; kederli, kurumuş; taravetsiz.

پژمرده کردن pijmorde kerden: üzmek, solgunlaştırmak; kurutmak.

پژوژ pejûj: ısrar, zorlama.

پژولاندن pijûlânden: dağıtmak, perişan etmek; eziyet etmek.

پژولیدن pijûlîden: solmak; perişan olmak; karışmak; yumuşamak; soldurmak; araştırmak; nasihat etmek.

پژوهش pijûhiş: araştırma; temyiz; bilimsel araştırma; casusluk; istinaf; ـ کردن araştırmak.

پژوهش خوانده pîjûhiş-hânde: davalı (temyizde)

پژوهش خاه pijûhiş-hâh: davacı (temyizde).

پژوهنده pijûhende: araştırmacı, inceleyen.

پژوهیدن pijûhiden: (Peh.) araştırmak, incelemek; araştırma; çağırma, taleb; ـ بایکدیگر sohbet etmek.

پس pes: arka; sonra; geri; sonunda, o zaman, öyleyse; bu yüzden, bununla birlikte; از ـ افکندن geciktirmek, tehir ettirmek; از ـ چیزی بر آمدن bir şeyin üstesinden gelmek.

پساپیش pesâpîş: önü-ardı, etraf, çevre.

پسادست pesâdest: veresiye, veresiye muâmele.

پساك pesâk: çiçeklerden yapılan taç.

پسانیدن pesânîden: tarla ve bahçeye su vermek.

پساوند pesâvend: şiir kafiyesi;(gr.) son ek.

پس آب pes-âb: meyve suyu kalıntısı; süzülmüş su.

پس آمدن pes âmeden: geri dönmek, geri gelmek.

پس آنگاه pesângâh: ondan sonra.

پس آوردن pes âverden: geri getirmek.

پس افت pes-uft: zahire; geciktirilmiş (taksit, borç, kira).

پس افتادن pes uftâden: geride kalmak; gecikmek; hastalığın yeniden geri gelmesi; geri düşüp ölmek.

پس افکندن pes efkenden: biriktirmek; zahire yapmak; işi geciktirmek; miras bırakmak.

پس انداختن pes endâhten: geciktirmek; taksiti zamanında ödememek; (kadında) hayız hali gecikmek; çocuk doğurmak.
پس انداز pes-endâz: tasarruf.
پس انداز کردن pes-endâz kerden: tasarruf etmek.
پس باختن pes bâhten: kumarda kazanılanı kaybetmek.
پس بردار pes ber-dâr: hanımın uzun eteğini tutan hademe.
پس بردن pes burden: geriye götürmek; geri dönmek.
پس پرده pes-i perde: ev, haremlik; gayb âlemi; gizli.
پس پریروز pesperîrûz: daha evvelki gün.
پس پشت pesipuşt: peşisıra, peşinden.
پست pest: aşağı, alt, alçak; düşük; alçaklık; kısa; hemzemin; düzgün zemin; harap; yok olmuş; değersiz; kökünden; çabuk; sade; muztarip; acı, lezzetsiz; zayıf, gevşek; habersiz; nefret etmiş; uygunsuz; ــ و بلند دنیا دیده görmüş geçirmiş, tecrübeli.
پست pist, pest: her türlü un; kavut;ــ خوردن و نای زدن بهم راست نیاید ağızda kavutla ney çalınmaz.
پست post: (Fr.) posta; postacı; ــ ژاندارم jandarma karakolu.
پستا pestâ: (Peh.) sıra, nöbet; kere, kez; zahire.
پستان pistân: (Peh.) meme;ــ سردست گرفتن dua ve beddua sırasında elini göğsüne koymak; ــ مادر را گاز گرفتن nankörlük etmek.
پستان بند pistân-bend: sütyen.
پستان دادن pistân dâden: emzirmek, süt vermek.
پستانداران pistândârân:(zool.) memeliler; suda yaşayan memeliler.
پستان درد pistân-derd: bir tür meme hastalığı.
پستانك pistânek: emzik; iğde.
پست بالا pest-bâlâ: kısa boylu.

پستچی postçî: postacı.
پستخانه post-hâne: postane.
پست فطرت pest-fıtret: nankör, aşağılık, rezil.
پستك pestek: kısa boylu; yelek.
پست کردن post kerden: postalamak.
پست کردن pest kerden: aşağı atmak; yerle bir etmek; kısaltmak; kesmek; harap etmek; zelil etmek.
پستو pestû: sandık odası, ardiye.
پسته piste:(bot.) fıstık; ــ زمینی yer fıstığı.
پسته دهان piste-dehân: (kin.) küçük ağızlı sevgili.
پسته یی pisteyî: fıstık gibi; fıstık yeşili; fıstıkçı.
پستی pestî: alçaklık; aşağı; düşük yer; çukur; iniş; çöküş; ــ به افتادن zavallı olmak.
پستی گرفتن pestî giriften: aşağı inmek; kısalmak; irtifa kaybetmek; çöküş.
پس خریدن pes herîden: sattığını tekrar almak.
پس دادن pes dâden: geri vermek; sızdırmak; öğrenilen dersi hocaya anlatmak.
پس درد pes-derd: doğumdan sonraki ağrılar.
پس دست کردن pes dest kerden: biriktirmek, tasarruf etmek; gizlemek.
پس دوزی pes-dûzî: bastırma dikişi, sürfle.
پسر piser, peser: (Peh.) oğul; erkek çocuk; ــ پسر torun;ــ برادر yeğen; ــ شوهر üveyoğul.
پس ران pesrân: deve sürücüsü.
پسراندر piser-ender: üvey oğul.
پسر بچه piser-beççe: erkek çocuk; kötü işli, ahlâksız çocuk.
پسر خالو piser-hâlû: dayı çocuğu,dayızade.
پسر خاله piser-hâle: teyzeçocuğu, teyzezâde.
پسر خوانده piser-hânde: evlâtlık.
پسر دایی piser-dâyî: dayıoğlu, kuzen.

mak, beğenilmek.

پسندر pos-ender: başka kocadan olan oğul; evlatlık.

پسند کردن pesend kerden: beğenmek; tercih etmek.

پسندیدن pesendîden: (Peh.) kabul etmek; seçmek; beğenmek; lâyık görmek; övmek.

پس نشستن pes nişesten: (ask.) geri çekilmek.

پس نشینی pes nişînî: (ask.) geri çekilme; sırada oturma.

پس نشینی کردن pesnişînî kerden: (ask.) geri çekilmek; sırada oturmak.

پس نماز pes-nemâz: imam arkasında namaz kılan.

پس وازنك pesvâzenek: hastalık geri dönmek, nüksetme.

پس و پیش pesupîş: önü arkası.

پس و پیش کردن pes u pîş kerden: yer değiştirmek.

پسودن pesûden: el sürmek, dokunmak.

پسوند pesvend: (gr.) son ek.

پس هشتن pes hişten: geride bırakmak.

پسین pesîn: (Peh.) sonuncu, en son, son; sonraki; kıyamet günü.

پسین فردا pesîn ferdâ: üç gün sonra, daha öbür gün.

پش peş: gibi; atın boyun ve kâkül kılı; her şeyden alçak.

پش بر زدن peş-ber-zeden: bağlamak; demirle bağlamak.

پشت poşt: (Peh.) üst; arka, art; dış, dışarı; o taraf; makat; tavan; sırt; yüz; yardımcı, hami; homoseksüel erkek; devam; iç;ـــ ـــ اندر ardı ardına, nesilden nesile;ـــ به ـــ آوردن sırt sırta vermek; ـــ به ـــ دادن sırt sırta vermek; ـــ دوتا بودن eğik olmak; birinin karşısında saygıyla eğilmek.

پشتاپشت poştâpoşt: ardı ardına; omuz omuza.

پشت بند poşt-bend: dayanak duvar; takip eden.

پسر زاده piser-zâde: torun; tüyü çıkmamış oğlan.

پسر عم piser-em: amcaoğlu, kuzen.

پسر عمو piser-emû: amcaoğlu, kuzen.

پسر عمه piser-emme: halaoğlu, hala çocuğu.

پس رفتن pes reften: geri gitmek; inmek, tenezzül.

پسرك piserek: küçük çocuk.

پس روی کردن pesrevî kerden: izlemek, uymak, peşinden gitmek.

پسریچه piserîçe: küçük çocuk; alçak, rezil; oğlan.

پس زدن pes zeden: geri tepmek; uzaklaştırmak; geride bırakmak; itmek.

پس شاشیدن pes şâşîden: iyileştikten sonra kötüleşmek; gerilemek; geriye gitmek; nüksetmek.

پس فرستادن pes firistâden: geri döndürmek, geri göndermek.

پس قراول pes kerâvol: (ask.) artçı.

پس کشیدن pes keşîden: geri çekmek; geri .

پس کوچه pes kûçe: ara sokak.

پس گذاشتن pes guzâşten: geride bırakmak.

پس گردنی pes-i gerdenî: ense tokadı;ـــ زدن enseye tokat atmak.

پس گرفتن pes giriften: verileni geri almak; ödül olmak; ـــ درس از طفل öğrenciye verilen dersi sormak.

پس گفتن pes goften: cevap vermek.

پس لشکر pes-i leşker: (ask.) ordu gerisi; artçı.

پسله خور pesele-hor: başkalarının yanında az, tenhada çok yemek yiyen.

پس ماندن pes mânden: geride kalmak, geri düşmek, peşine düşmek.

پس مانده pes mânde: geride kalmış; artık; yemek artığı, döküntü.

پسند pesend: (Peh.) beğenme; makbul; methedilmiş; güzel; kalite.

پسند آمدن pesend âmeden: makbul ol-

پشت به پشت دادن poşt be poşt dâden: birleşmek, sırt sırta vermek.

پشت پا زدن poşti pâ zeden: tekmelemek; terketmek; itibarsız etmek; hezimete uğramak.

پشت پرده‌ء آهنین poşt-i perde-i âhenîn: demir perde ülkeleri.

پشت خمیدن poşt-hemîden: yaşlılıktan sırt kamburlaşmak; çok yorgun, bitkin düşmek.

پشت دادن poşt dâden: yastlanmak; sırt vermek; kaçmak; hezimete uğramak; kaybolmak; sona ermek.

پشت دست poşt-i dest: avuç; ~ بزرمین نهادن tevazu göstermek; ~ خاییدن pişman olmak.

پشت دو تا کردن poşt do tâ kerden: eğilmek; eğilerek saygı göstermek.

پشت راست کردن poşt râst kerden: ağır bir yükü koyduktan sonra doğrulmak; güçlük ve sıkıntıdan kurtulmak.

پشت رو poşt-rû: ters yüz.

پشت رو کردن poşt-rû kerden: elbiseyi tersyüz etmek.

پشت سر poşt-ı ser: ense; ardından; gizli; در ~ کسی دیدن birinin yokluğunu görmek; ~ کسی gıyabında.

پشت شکستن poşt-şikesten: son derece üzülmek; ümitsiz, gönlü kırık bırakmak; güçsüz ve zayıf bırakmak.

پشتك poştek: perende, takla; bele kadar uzanan kısa elbise; at, katır ve eşekte görülen bir hastalık.

پشت کار poşt-i kâr: dayanma gücü, sebat; yaslanılacak yer.

پشت کار داشتن poşt-i kâr dâşten: bir işi bitirinceye kadar ciddiyetle takip etmek.

پشتك زدن poştek zeden: perende atmak, takla atmak.

پشت گردنی زدن poşt-gerdenî zeden: enseye tokat atmak.

پشت گرم poşt-germ: yaslanma; güvenilen; dayanmak, yaslanmak.

پشت گرمی poşt-germî: inanma, güvenme; yardım etme.

پشت گلی poşt-golî: pembe, açık kırmızı; bir tür pamuk haşeresi.

پشت گوش انداختن poşt-i gûş endâhten: savsaklamak; bir işi geciktirmek, kulakardı etmek.

پشت گوش فراخ poşt-i gûş ferâh: tembel, kayıtsız, gevşek.

پشت مازه poşt-mâze: biftek, bonfile, fileto.

پشت میز نشین poşt-i miz-nişîn: (kin.) devlet memuru.

پشت نمودن poşt numûden: yaslanmak; sırt çevirmek; terk etmek.

پشت نویس poşt-nevîs: ciro; havale.

پشت نویسی poşt-nevîsî: ciro etme; havale etme.

پشت نویسی کردن poşt-nevîsî kerden: ciro etmek.

پشتو peştû: tabanca, piştov; peştû dili.

پشتوانه poştvâne: banka mektubu; hazinedeki kağıt paranın atın ve senetler karşılığı.

پشته poşte: bir omuzluk yük; küme; yığın; tepecik; از کشته ~ ساختن çok öldürmek; دو ~ ایستادن iki sıra halinde durmak.

پشت هم انداز poşt-i hem endâz: yalancı, şarlatan; hilekâr.

پشتی poştî: büyük yastık, arkalık; hamal semeri; yardım; taassup.

پشت یافتن poşt yâften: hâmî bulmak; kuvvet bulmak.

پشتیبان poştîbân: (Peh.) hâmî; dayanak; yardımcı.

پشتی کردن poştî kerden: yardım etmek; himâye etmek; taraftarlık etmek.

پشك peşek: çiğ, kırağı.

پشك peşk, poşk: bir türa kur'a; burun yumuşaklığı.

پشك انداختن peşk endâhten: parmakla kur'a çekmek.

پشکل pişkil: koyun gübresi; ~ بر چین çok fakir; مثل ~ بتنور کردن ardı ardına yemek;

ــ çok küçük.

پشم peşm: (Peh.) yün; ــ در کلاه داشتن itibarlı olmak; ــ در کلاه نداشتن ; bilgisi olmamak; itibarsız olmak; ــ کلاهش ندارد işe yaramaz; ــ ش ریختـه güç ve kuvvetten düşmüş; ؟ چه کشکی چه (inkâr edilirken söylenir.)

پشمالو peşmâlû: üstü yünlü, tüylü; yüz ve bedeni çok kıllı.

پشم چینی peşm-çînî: koyun kırkma işlemi.

پشم ریختن peşm rîhten: itibarını yitirmek.

پشم شدن peşm şuden: dağılmak; dağıtmak; ayrılık etmek.

پشمك peşmek: pişmâniye.

پشم کشیدن peşm keşîden: tefrika sokmak.

پشمی peşmî: yünlü, yünden; yünlü kumaş.

پشمینه peşmîne: yünlü giysi.

پشنك peşenk: keser; su serpme; kerpiç tahtası.

پشنگ زدن peşeng zeden: elle su serpmek; çamuru yumuşatmak.

پشور poşûr: beddua, lânet.

پشه peşe, peşşe: sivrisinek;ــ را در هوا نعل کردن attığını vurmak, atıcılıkta usta olmak; ــ را گذر نبودن iğne atılsa düşecek yer olmamak; ــ لگدش زده küçük bir ağrıyı hastalık zannetmek.

پشه بند peşşe-bend: cibinlik.

پشه پران peşşe-perrân: kıldan yapılmış yelpaze.

پشهء زرین peşşe-yi zerrîn: (kin.) ateş kıvılcımı.

پشیز peşîz: (Peh.) metelik, mangır; bakır akça.

پشیمان peşîmân: (Peh.) pişman.

پشیمان شدن peşîmân şuden: pişman olmak; tevbe etmek.

پشیمانی peşîmânî: pişmanlık.

پف pof: püf.

پف آلود pof-âlûd: şişmiş; şişkin yüz.

پف تلنگرpof-tilinger: geceden kalma bayat ekmek.

پفك pofek: puf böreği; avcılıkta kullanılan ve üfleyerek küçük bilyalar fırlatılan içi boş sopa.

پف کردن pof kerden: üflemek, üfürmek; şişirmek; kibirlenmek, şişinmek.

پف نم pof-nem: ağızla su püskürtme.

پفیوز pofyûz: gayretsiz; şerefsiz, arsız; ahmak.

پك pek: kurbağa.

پك pok: kaba, iri yarı; kaba elbise; nefes, çekim, sigaradan bir nefes çekme.

پکر peker: solgun; ümitsiz; şaşkın; ihtiyarlıktan korkma.

پکر شدن peker şoden: hayal kırıklığına uğramak, çok üzülmek; şaşırıp kalmak, şaşa kalmak.

پك زدن pok zeden: sigara, nargile ve pipodan bir defa nefes çekmek.

پکمز pekmez: (T.) pekmez; şıra; şarap.

پکنه pekne: tıknaz insan.

پك و پوز pek u pûz: görünüş, yapı; ağız ve çevresi; ــ بی sözde gevşek olan.

پکوك pekûk: demirci balyozu; korkuluk, parmaklık.

پك و لك pek u lek: beceriksizlik ve çirkinlik; ev aletleri.

پکیدن pokîden: parçalanmak, gevşemek; ölmek.

پگ peg: tomurcuk memeli kız ve kadın; bilye.

پگاه pegâh: sabah erkenden; tanyeri ağarmadan; erken.

پگاه خاستن pegâh hâsten: sabah erkenden uyanmak.

پل pil, pel: topuk; ökçe; çelik-çomak.

پل pol: (Peh.) köprü; ــ بابت سر değersiz, zebun; ــ آن سوی رود بودن (kin.) boşuna olmak; ــ خر بگیری durumun aslını o zaman anlarsın; ــ ش آن سر آب است işi son derece harap ve kötüdür.

پلاتین plâtîn: (Fr.) pilatin, beyaz altın.

پلاژ pılâj: (Fr.) pilaj.

پلاس pelâs: kilim; eski kumaş parçası; ــ در گردن کردن yaslı olmak, matemli olmak.

پلاس آخور pelâs-âhor: gübre; (mec.) kadının cinsel organı.

پلاس باف pelâs-bâf: kilimci.

پلاستك pilâstîk: (Fr.) plâstik

پلاسیدن pelâsîden: solmak, pörsümek; meyve çürümek, bozulmak.

پلاسیده pelâsîde: çürümüş.

پلاك pilâk: (Fr.) plak.

پلاو pelâv: pilav; nimet.

پلاهنگ pelâheng: dizgin; yular.

پلت pelet: (bot.) akçaağaç gillerden bir tür ağaç.

پلتیك poltîk: (Fr.) siyaset; hokkabazlık.

پلشت peleşt, pilişt: bulaşık, kirli; septik, mikroplu, iltihap yaratan.

پل شکستن pol şikesten: köprüyü tahrip etmek; ــ بر (kin.) mahrum kalmak, nasipsiz kalmak; garketmek.

پلغ پلغ زدن poloğ poloğ zeden: koyu sıvıların kaynama sesi çıkartarak kaynaması.

پلغده گردیدن peleğde gerdîden: kokmak, bozulmak, zâyi olmak.

پلغیدن poloğîden: bir şeyin dışarı çıkması(gözün yuvasından çıkması gibi).

پلك pilk, pelek: göz kapağı; kirpik; burun perdesi; asılı.

پلکان pillekân: (Peh.) basamak.

پلکن polken, poloken: mancınık; serzeniş, sitem.

پلکو کردن pelekû kerden: iri taneleri ufalamak.

پلکه poloke: göz kapağı; kınâyeli söz söyleme.

پلکیدن pelekîden: düşe kalka gitmek; gidip gelmek; gerektiği şekilde yaşamamak; başıboş dolaşmak.

پلم pelm: toprak.

پلماس pelmâs: el yordamı.

پلماس کردن pelmâs kerden: el yordamıyla yürümek; kör gibi el sürmek.

پلمس pelmes: ıztırap; itham etme; yalan söyleme.

پلمه pelme: alfabe; taş levha.

پلندین pelindîn: kapı eşiği, eşik.

پلنگ peleng:(zool.) kaplan; bir tür mavi; ــ پیشانی (kin.) cesur; din adamı; گوزن افکن ــ خاریدن tehlikeli bir işe girişmek; tehlikeli bir işle uğraşmak.

پلنگانه pelengâne: kaplan derisi gibi; kaplan postu.

پلنگ افکن peleng-efken: cesur.

پلنگینه pelengîne: kaplan derisinden yapılmış elbise.

پلو polov: pilav.

پل و پا pel u pâ: ayak

پل و پخت pil u poht: gizli anlaşma; ــ شان یکی بودن gizlice anlaşma yapmak.

پل و پخت کردن pil u poht kerden: gizli anlaşma yapmak.

پلوك pelevk: demirci balyozu.

پله pele: az sermaye; baş çevresindeki tüy; terazi kefesi.

پله pile: ibrişim, pile; göz kapağı.

پله pille: (Peh.) basamak; terazi kefesi.

پله کوب کردن pelekûb kerden: hafif ezmek, ufalamak.

پلیتیك دان polîtîk dân: politikacı, siyâsî.

پلید pelîd: kirli, pis, bulaşık; kötü işli; öldüren, katil.

پلید چشم pelîd-çeşm: kötü gözlü.

پلید زبانی pelîd-zebânî: kötü dilli, ağzı bozuk.

پلید کار pelîdkâr: kötü işli; zina eden; orospu, kahpe.

پلید کردن pelîd kerden: kirletmek, pisletmek.

پلیدن pelîden: araştırmak; ağır ağır bir yere varmak.

پلیدناك شدن pelîdnâk şoden: kirlenmek, pisliğe bulaşmak.

پلیدی pelîdî: pislik, kirli olma; çöp; çörçöp; artık madde.

پلیدی کردن pelîdî kerden: gayta çıkarmak.
پلیس polîs: (Fr.) polis, emniyet memuru; bekçi; ــ مخفی sivil polis.
پلیل pelîl: çok bilen.
پلیندی pelyendî: bir tür kavun.
پماد pomâd: (Fr.) (tıb.) pomad, merhem.
پمپ pomp: (Fr.) pompa; ــ بنزین benzin pompası, benzin istasyonu.
پنام penâm: (Peh.) zerdüştilerin âyîn sırasında yüzlerine bağladıkları kumaş; nazar değmemesi için yapılan işlem; gizli, kapaklı.
پنامیدن penâmîden: alıkoymak, menetmek.
پناه penâh: (Peh.) sığınma; hâmî, himaye eden; sığınma yeri; duvar gölgesi; saadet; ــ بر خدا Tanrıya sığınırım.
پناه آوردن penâh ave(o)rden: sığınmak.
پناه بردن penâh borden: sığınmak.
پناه دادن penâh dâden: himayesine almak; sığındırmak.
پناه طلبیدن penâh talebîden: sığınma istemek.
پناه کردن penâh kerden: sığınmak.
پناهگاه penâhgâh: sığınak, sığınılacak yer.
پناه گرفتن penâh giriften: sığınmak.
پناهیدن penâhîden: birinin himayesine girmek, sığınmak.
پنبه penbe: (Peh.) pamuk; با ــه دیگری ریسمان ساختن kendisine yararı olmayan başka bir iş yapmak; با ــ سر بریدن yumuşaklıkla işini yapmak, yumuşaklıkla zarar vermek; ــ از گوش بر داشتن uyandırmak; uyanmak, gafletten kurtulmak; ــ به گوش نهادن gaflette bulunmak; ــ رشتن yapılan işin boşuna olması.
پنبه پاك كنی penbe pâk-konî: pamuk temizleme: ــ کارخانهء çırçır fabrikası.
پنبه دانه penbe dâne: pamuk tohumu.
پنبه در گوش penbe der gûş: (kin.) gafil ve söz dinlemeyen.
پنبه دوز penbe-dûz: eskici, yamacı, örücü.
پنبه دهان penbe-dehân: (kin.) az konuşan.
پنبه زار penbe-zâr: pamuk tarlası.
پنبه زدن penbe zeden: pamuğu tohumundan ayırmak, hallaçlık yapmak; bir şeye pamuk doldurmak.
پنبه شدن penbe şoden: yumuşayıp beyazlaşmak; kaçmak; dağılmak; boş olmak, bâtıl olmak.
پنبه غاز کردن penbe-gâz kerden: hallaçlık yapmak.
پنبه فروش penbe-forûş: pamukçu, pamuk tüccarı.
پنبه کردن penbe kerden: (mec.) kaçmak; kaçırtmak; dağıtmak; susturmak; mahvetmek; inkâr etmek; âciz olmak; ümitsiz bırakmak.
پنبه نهادن penbe nihâden: (kin.) kaçmak; birini bir şeye razı etmek; birini bir yere göndermek; pamuk doldurmak.
پنتی pintî: pislikten kaçınmayan; arsız, şerefsiz.
پنج penc: (Peh.) beş; pençe; ــ اصل insan bedenindeki ilâhi nefha.
پنجاه pencâh: (Peh.) elli; elli dirhem ağırlık.
پنجاه تیر pencâh-tîr: (ask.) elli fişekli tüfek.
پنجاه هزار سال pencâh-hezâr-sâl: elli bin yıl; ــ روز kıyamet günü.
پنج ارکان penc-erkân: islâmın beş şartı, kelime-yi şehâdet, namaz, oruç, hac ve zekât.
پنج پا penc-pâ: yengeç.
پنج چوبه penc-çûbe: bir tür çadır.
پنج حس penc-his(s): beş duyu.
پنج حواس penc-hevâs(s): beş duyu.
پنجره pencere: pencere; çok delikli teneke; gemi gözcüsü; kafes; ــه لاجورد (kin.) gökyüzü.
پنجشنبه penc-şenbe: perşembe.

tırmalamak.

پنجه فرو برده pence-furû-borde: bilgin; araştırmacı.

پنجه کردن pence kerden: pençe atmak, tırmalamak; (mec.) direnmek; almak.

پنج هلال penc-hilâl: sevgilinin tırnakları.

پنجهء مریم pence-yi meryem: (bot.) sıklâmen, buhuru meryem.

پنچر شدن pençer şuden: lâstik delinip patlamak; (argo) meni gelmek.

پند pend: öğüt, nasihat, ahit; çare, tedbir; güreş fenni, çaylak.

پندار pindâr, pendâr: zan; sûizan; düşünce, fikir; kendini beğenme.

پنداری pindâri: sanki, gûyâ; sanırsın; hayalî, tasavvurî.

پنداشتن pindâşten: (Peh.) sanmak, tasavvur etmek, zannetmek; saymak, farzetmek; yanlış zanda bulunmak; kibirlenmek.

پنداشتی pindâştî: kibirlenme; yanlış zan; hayal, zan; sanki.

پندام کردن pendâm kerden: şişirmek.

پندآوسی pendâvesî: eskiden beş dinarlık sikke.

پند آموز pend-âmûz: öğüt veren, vaiz; ibret verici.

پند پذیرفتن pend pezîruften: nasihatı kabul etmek, öğüt dinlemek.

پند دادن pend dâden: öğüt vermek; vaaz vermek.

پند گرفتن pend giriften: ibret almak.

پند گفتن pend goften: öğüt vermek.

پند نامه pend-nâme: nasihatname.

پندیدن pendîden: öğüt vermek; öğüt dinlemek.

پنزه penze: halay, toplu dans.

پنس pens: (Fr.) pense, kerpeten.

پنك penek: karış.

پنگان pengân: su saati; bakır tas; leğen.

پنهان penhân, pinhân: (Peh.) gizli, saklı, örtülü; sır; ــ از کسی birinin haberi olmaksızın.

پنهان پسله pinhân-pesele: gizlice, gizli.

پنج ضلعی penc-zıl'î: beşgen.

پنجگانه penc-gâne: beşli; beş vakit namaz.

پنجگاه penc-gâh: namaz vakitleri; tavlada beşler hanesi; beş duyu; (müz.) bir İran mûsikî makamı.

پنج گوشه penc-gûşe: beş köşeli, beşgen.

پنج نوبت penc-nevbet: padişahların kapısında tutulan beş vakit nöbet; namaz vakitleri.

پنج نوبت زدن penc-nevbet-zeden: saltanatı göstermek.

پنج و شش و هفت و چهار penc-u şişu heftu çehâr: (kin.) beş duyu, altı yön, yedi yıldız ve dört tabiat.

پنج وقت penc-vakt: beş vakit, namaz vakitleri.

پنجول pencûl: pençe, tırmalama.

پنجول زدن pencûl zeden: tırmalamak, pençelemek, pençe atmak.

پنجه pence: (Peh.) el ayası; beş parmak; pençe; el; altın ve gümüşten yapılan el şeklindeki alet; mancınık taşı; balık; balık tuzağı; halay; ــ آفتاب güneş ışınları; yanak; ــ آفتاب مثل çok çok güzel, ay parçası gibi; ــ بخون کسی تر کردن birini öldürmek, elini kana bulamak.

پنجه penceh: elli.

پنجه ponce: alın.

پنجه افشردن pence efşorden: (kin.) rakibe galip gelmek.

پنجه افکندن pence efkenden: mukabele etmek; pençe atmak.

پنجه باشی penceh-bâşî: elli kişilik asker takımının reisi; Kaçarlar devrinde askerî bir rütbe.

پنجه تیز کردن pence tîz kerden: (kin.) savaşmak, mücadele etmek.

پنجهزار penc-hezâr: beş bin; beş riyal, yarım tümen.

پنجهزاری penc-hezârî: beş riyal; Safevîler devrinde beşbin askerin komutanı.

پنجه زدن pence zeden: pençelemek,

پوزش pûziş: özür dileme, af dileme; özür, mazeret.
پوزش پذیر pûziş-pezîr: özrü kabul eden.
پوزش خواستن pûziş ḫâsten: özür dilemek, af dilemek.
پوزش خواهی pûziş-ḫâhî: özür dileme, af dileme.
پوزش کردن pûziş kerden: af dilemek, özür dilemek.
پوزش گفتن pûziş goften: özür dilemek; tevbe etmek.
پوزه pûze: ağaç gövdesi; ağız çevresi; çene.
پوسانیدن pûsânîden: çürütmek; هفت کفن پوسانیده öleli çok oldu.
پوست pûst: (Peh.) kabuk; deri; post; burun perdesi; zar; (bot.) köknar; haşhaş; ــ مار yılan derisi; آب رفتن زیر ــ کسی zayıflıktan sonra biraz kilo almak; از ــ بر آمدن güler yüzlü olmak; amacına ulaşmak; dünyayı terkedip gerçeği keşfetmek; از ــ بر آمدن (بدر آمدن) birine karşı küstahlaşmak, biriyle dobra dobra konuşmak; ــ از سر کسی کندن birini öldürmek; birine ağır darbe indirmek; ــ برتن شکافتن üzüntüden çıldırmak; ــ دریدن کسی را birinin çok ayıbını aramak; ــ پلنگ پوشیدن şiddetli düşmanlık yapmaya kalkmak; در ــ خندیدن bıyık altından gülmek; در ــ نگنجیدن sevincinden içi içine sığmamak; çok latif olmak; در ــ کسی افتادن birini çekiştirmek, gıybet etmek: دست و پای کسی را توی ــ گردو گذاشتن meydanı birine daraltmak, birinin iki ayağını bir pabuca sokmak.
پوست آوردن pûst âverden: deri çıkarmak, kabuk çıkarmak.
پوست افکندن pûst efkenden: deri atmak.
پوست انداختن pûst endâḫten: kabuk değiştirmek; çok sıkıntı çekmek.
پوست باز کردن pûst bâz kerden: deri değiştirmek; açık söz söylemek; derdini

پنهان داشتن pinhân dâşten: gizlemek, saklamak.
پنهان شدن pinhân şoden: örtünmek; gizlenmek, saklanmak.
پنهان کردن pinhân kerden: saklamak, gizlemek; ــ رو kendini alacaklı veya vergi memurundan saklamak; روی در پردهء تراب ــ ölmek.
پنهان ماندن pinhân mânden: örtülü kalmak, saklı kalmak.
پنهانی pinhânî: gizli, saklı, örtülü; gizlice.
پنیر penîr: (Peh.) peynir; ــ مثل beyaz ve yumuşak.
پنیرك penîrek: (bot.) bir çeşit ebe gümeci.
پنیر مایه penîr-maye: peynir mayası.
پوپك pûpek: hüdhüd kuşu; bâkire kız.
پوپو pûpû: hüdhüd kuşu.
پوت pût: koyun ciğeri; ciğer kalyesi, bir tür kavun.
پوتین pûtîn: potin.
پوچ pûç: boş; özsüz, anlamsız; saçma; iyi ahlâkı olmayan; ــ هیچ و boş, hiç.
پوچ شدن pûç şuden: bozuk olmak; ــ مغز akıl çalışamaz olmak, bunamak.
پوچ مغز pûç-mağz: aptal, ahmak, salak, bunak.
پود pûd: örgü, lif, atkı, tutuşturucu.
پودر pûdr: (Fr.) pudra; barut; toz.
پودنه pûdne: (bot.) yarpuz otu.
پوده pûde: eski, köhne, pörsümüş; çürümüş tahta; boş, özsüz.
پودینگ pûding: (İng.) puding.
پوره pûre: (Fr.) püre.
پوز pûz: hayvanların ağız ve çevresi; ağız; burunla dudak arası; kuş gagası; ــ و بد پك kötü kılıklı, kılıksız; دك و ــ کسی را خرد کردن birini şiddetli döverek yenmek; ağzını burnunu kırmak.
پوزبند pûzbend: hayvan ağızlığı.
پوزخند pûz-ḫend: alay yollu gülümseme, bıyık altından gülme.
پوزخند زدن pûz-ḫend zeden: bıyık altından gülmek.

başkasına açmak, dertleşmek.

پوست بر آوردن pûst ber âverden: deri çıkarmak; çok işkence etmek.

پوست بر پوست pûst ber pûst: içi boş, özsüz.

پوست بیرون کردن pûst bîrûn kerden: kabuk değiştirmek.

پوست پوش pûst-pûş: yoksul; âşık.

پوست پیرا pûst-pîrâ: debbağ, derici, sepici.

پوست پیراستن pûst pîrâsten: debbağlık yapmak, sepicilik yapmak; çok azap vermek.

پوست تخت افکندن pûst-taht efkenden: postu sermek; ikamet etmek, demir atmak; geç kalmak.

پوست خرکن pûst-i her-ken: ölü eşek derisi yüzen; dar görüşlü, tamahkâr.

پوست دادن pûst dâden: kabuk özden ayrılmak; deri kalkmak; dertleşmek.

پوست دریدن pûst derîden: deri yırtmak;ـ کسی را birini çekiştirmek, gıybet etmek.

پوست دیگر پوشیدن pûst-i dîger pûşîden: tarzını değiştirmek, başka renge bürünmek.

پوست کردن pûst kerden: kabuk soymak; gıybet etmek; mahrem kılmak; ـ کتابی را kitabı ciltlemek.

پوست کندن pûst kenden: derisini yüzmek; kabuğu çıkartmak, soymak; gıybet etmek; apaçık konuşmak; ـ از کسی birine çok azap vermek.

پوست مار pûst-i mâr: yılan derisi; ـ مثل çok ince.

پوست و استخوان شدن pûst u ustuhân şoden: bir deri bir kemik kalmak, çok zayıflamak.

پوسته pûste: deri, kabuk; post; küçük post, zar.

پوستی pûstî: deriye ait; derici; afyonlu; tiryaki; tembel.

پوستین pûstîn: (Peh.) deri elbise, kürk; posttan yapılmış hırka; gıybet;ـ مثل değersiz, beyhude;ـ از برهنه تابستان boşuna çalışmak, ـ به ـ کسی افتادن kesin karar ـ با ژ گونه کردن almak; içini göstermek; ـ بر سر کسی زدن birine çok eziyet etmek; ـ بگاز دادن gıybet etmek; işi ehline vermemek;در ـ خود بودن kendine kıyaslamak; kendinden bahsetmek.

پوستین بکن حریر بپوش pûstîn biken herîr bipûş: ardıç kuşu.

پوستین کردن pûstîn kerden: ـ کسی را birini rezil etmek, birinin hakkında kötü konuşmak.

پوسه pûse: zar, ince kabuk; kepek; kat.

پوسیدگی pûsîdegî: çürüme, bozulma; kokuşma; ـ دندان diş çürümesi.

پوسیدن pûsîden: (Peh.) çürümek; bozulmak; kötü kokmak; solmak.

پوش pûş: giysi; çadır; zırh; (ek.) giyen, giyinmiş.

پوشاک pûşâk: giysi, elbise, giyinilecek şey.

پوشال pûşâl: talaş, yonga, lif.

پوشالی pûşâlî: sahte, sağlam olmayan, zayıf; ـ دولت kukla hükümet.

پوشاندن pûşânden: giydirmek; gizlemek; üstünü örtmek; karşılamak, güvence altına almak.

پوشانیدن pûşânîden: giydirmek; gizlemek; üstünü örtmek; karşılamak, güvence altına almak.

پوشت poşet: (Fr.) küçük mendil; küçük cep.

پوشش pûşiş: örtme; giysi; örtü; tabaka; tavan; kapak.

پوش کردن pûş kerden: bir işte çabalamak, gayret göstermek; gizlemek, saklamak.

پوشه pûşe: örtü; dosya.

پوشیدن pûşîden: giyinmek, giymek; giydirmek; gizlemek, saklamak; kadını boşamak; ışın altına sokmak; kapamak (kapı); ـ چشم göz yummak, vazgeçmek.

پوشیده pûşîde: giyilmiş; örtülü; kapaklı;

beş para etmemek; صورت یك ــ پیدا کردن itibarını yitirmek, pula dönmek.

پولك pûlek: küçük para; süsleme pulu.

پولکی pûlekî: paraya düşkün, para canlısı; rüşvet yiyen.

پولکی شدن pûlekî şoden: rüşvet almaya alışmak; para almaya alışmak.

پولکی کردن pûlekî kerden: para almaya alıştırmak; rüşvet almaya alıştırmak.

پونز pûnez: (Fr.) raptiye.

پونه pûne: (bot.) yarpuz otu.

پوه pûh: pöh!

پوی pûy: hızlı hızlı gitme.

پویا pûyâ: giden; koşan.

پویان pûyân: giden; koşan; giderek, koşarak.

پویانیدن pûyânîden: sürüyü koşturmak, sürüyü gütmek.

پوینده pûyende: giden; koşan; araştıran, arayan.

پوییدن pûyîden: hızlı hızlı gitmek.

په peh: ne güzel! aferin!

په په peh peh: aferin! yaşa!; با ــ چیزی راخوردن lezzetle bir şeyi yemek.

پهرو کردن pehrû kerden: birleştirmek, tutturmak.

پهره دار pehre-dâr: nöbetçi, muhafız.

پهلو pehlû: (Peh.) böğür, sağrı; yan; karın; yakın; ön; kenar; fayda;از ــ ی کسی کاری کردن birinin yardımına çalışmak;از ــ ی خود خوردن zararına bir işe girmek;به ــ ی ناز خفتن rahat yatakta uyumak;به ــ ی کسی راه رفتن birinin yanında yürümek.

پهلوان pehlevân: yiğit, pehlivan; iri cüsseli; kaba konuşan; kahraman; ــ پایتخت başpehlivan.

پهلوانی pehlevânî: pehlivanlık; yiğitlik; farsça; pehlevî dili.

پهلوانی دادن pehlevânî dâden: pehlivanlık vermek.

پهلو آکندن pehlü âkenden: şişmanlamak, semirmek.

پهلو تهی کردن pehlû tohî kerden: bir işten gizlice; güç, müphem; hil'at; avcı tuzağı; kız, kadın; tavanlı; aheste, yavaş.

پوشیده چشم pûşîde-çeşm: kör, âmâ.

پوشیده داشتن pûşîde dâşten: giyimli olmak; gizlemek, saklamak.

پوشیده روی pûşîde-rûy: örtülü, yüzünü örtmüş; gizli, saklı; kadın, kız.

پوشیده شدن pûşîde şoden: giyinmiş olmak, gizli kalmak.

پوشیده کردن pûşîde kerden: giydirmek, örtü ile örtmek; gizlemek.

پوف pûf: (çocuk dilinde) mama.

پوك pûk: çürümüş şey; içi boş meyva; boş, içsiz; مغزش ــ است akılsızdır.

پوکر poker: (İng.) poker.

پوکه pûke: (ask.) boş kovan; ــ زغال odun kömürü; ــ زغال سنگ kok kömürü.

پو گرفتن pû giriften: gitmek; koşmak.

پول pûl: para; banknot; ــ کاغذ kağıt para; ــ فلزی madenî para; ــ هوایی bedavadan gelen para; به ــ نزدیك کردن satmak, okutmak

پولاد pûlâd: (Peh.) çelik; gürz; kılıç;ــ هندی Hint kılıcı.

پولاد بازو pûlâd-bâzû : çelik kollu.

پولاد خا pûlâd-ḫâ: güçlü, kuvvetli.

پولاد درع pûlâd-dır: çelik zırhlı; güçlü adam.

پولاد گر pûlâd-ger: çelik ustası, çelik işi yapan; demirci.

پولادی pûlâdî: çelikten; çelik rengi.

پولادین pûlâdîn: çelikten yapılmış; çelik rengi.

پول پرست pûl-perest: parayı çok seven, para canlısı, paragöz.

پول پول شدن pûl pûl şoden: kırılıp paramparça olmak.

پول خرد pûl-i ḫord: metelik, mangır, küçük para, bozuk para.

پولدار pûl-dâr: paralı, zengin.

پول سفید pûl-i sefîd: gümüş para.

پول سیاه pûl-i siyâh: metelik, mangır, bakır para; ــ نیرزیدن metelik etmemek,

پهلو دادن pehlû dâden: ـ کسی را birini zenginleştirmek; yakınlık göstermek; uzak durmak.

پهلو داشتن pehlû dâşten: yararlı olmak.

پهلودار pehlûdâr: (ask.) yancı, yan kuvvetler.

پهلو درد pehlû-derd: (tıb.) zatülcenp.

پهلو دزدیدن pehlû dozdîden: birinin haberdar olacağı şeyden kendisini uzak tutmak.

پهلو رسانیدن pehlû resânîden: felâket getirmek; birinin mevkii karşısında denk olmak.

پهلو زدن pehlû zeden: mukabele etmek;با ـ چرخ değer ve mevkii çok yüce olmak.

پهلو ساییدن pehlû sâyîden: ـ باکسی birine mukabele etmek, eşitlik davasına kalkmak.

پهلو کردن pehlû kerden: kaçınmak, uzak durmak.

پهلو گرفتن pehlû giriften: yanaşmak.

پهلونشین pehlû-nişîn: dost, sohbet arkadaşı.

پهلو نگه داشتن pehlû nigehdâşten: uzak durmak, kaçınmak.

پهلو نهادن pehlû ni (e)hâden: uzanmak, yatmak.

پهن pehn: (Peh.) geniş, açık, ferah; yayılmış; düz; ـ گوش گشادن kulak kesilmek, dikkatle kulak vermek.

پهن pehen: ana sütü.

پهن pihin: at, katır ve eşek gübresi;ـ بارش نمی کنند itibarı yoktur.

پهنا pehnâ: (Peh.) genişlik, en, açıklık, kutur; ـ ی چیزی را بکسی نمودن bir şeyin azametini birine göstermek.

پهنایی pehnâyî: genişlik, en.

پهنا کردن pehnâ kerden:بالای چیزی یا ـ کسی را düzeltmek, bir seviyeye getirmek; alt üst etmek; altını üstüne getirmek.

پهناور pehnâver: geniş, ferah, yayılmış; uzak; engin.

پهناور شدن pehnâver şoden: geniş olmak, enli olmak.

پهناور کردن pehnâver kerden: genişletmek; enlendirmek.

پهناوری pehnâverî: genişlik.

پهن پا زدن pihin pâ zeden: güneşe yayılan gübreyi ayakla alt üst etmek; işsiz olmak, başıboş olmak.

پهن ساختن pehn sâhten: genişletmek, en kazandırmak.

پهن شدن pehn şoden: geniş olmak, genişlemek; yayılmak; tembellikten oturmak; ـ نام کسی meşhur olmak.

پهن کردن pehn kerden: genişletmek, geniş tutmak; yaymak; düzeltmek.

پهن گوش pehn-gûş: geniş kulaklı, kepçe kulaklı.

پهنه pehne: saha, meydan, arsa; genişlik; bir tür çevgan.

پهنه باختن pehne bâhten: çevgan oynamak, polo oynamak.

پهنی pehnî: genişlik, ferahlık, açıklık.

پهنیدن pehnîden: genişletmek, yaymak,

پی pey, piy: ayak; direnme gücü, takat; temel; defa; ـ کسی را نهفتن birinin ayak izini ortadan kaldırmak.

پی pey-piy: sinir.

پی pey-i, piy-i: için; ardından, peşinden; yerine; ـ اندر peşinden; بر ـ کسی رفتن izlemek, takip etmek; ـ چیزی داشتن peşinde olmak; ـ چیزی رفتن elde etmek için gitmek; ـ کاری را گرفتن bir işin peşini takip etmek; ـ کسی فرستادن birinin peşine göndermek; ـ کسی آمدن birini alıp götürmek için gelmek; birini takip etmek; ـ کسی رفتن birinin peşinden gitmek; birini çağırmaya gitmek; ـ کسی فرستادن çağırmak için birini peşine göndermek; ـ کسی را گم کردن birinin izini kaybetmek.

پی pî: Yunan alfabesinin onüçüncü harfi.

پی pî: şaşkınlık gösteren bir ses.

پی pî: pî sayısı, 3.14.

پیاپی peyâpey: ardıardına, arka arkaya, kenara çekilmek.

پیام آوردن peyâm âve (o)rden: haber getirmek.
پیامبر peyâmber: haber getiren, elçi; peygamber; kurye.
پیام دادن peyâm dâden: haber göndermek; peygamberliğini tebliğ etmek.
پیام فرستادن peyâm firistâden: haber göndermek.
پیام کردن peyâm kerden: haber göndermek, haber etmek.
پیانو piyâno: (Fr.) piyano.
پیانیست piyânîst: (Fr.) piyanist.
پیاوار piyâvâr: sanat, hüner.
پی آورد pey-âve(o)rd: peşinden, ardından.
پی آوردن pey âve(o)rden: takati olmak, gücü olmak.
پی افشردن pey efşorden: ayak diretmek; ayakta kalmaya çalışmak.
پی افکندن pey efkenden: temel atmak, bina etmek, tesis etmek; başlamak; sebep olmak.
پی اندر افکندن pey ender efkenden: başlamak.
پی بر داشتن pey ber dâşten: takip etmek, iz sürmek; mahvetmek, ortadan kaldırmak.
پی بردن pey borden: ــ بچیزی bir şeye vakıf olmak; izini bulmak.
پی بر گسلیدن pey ber goselîden: terketmek, ilgiyi kesmek.
پی بریدن pey borîden: yürümesine engel olmak için binek hayvanının topuk etini kesmek; ــ ازجایی bir yeri terketmek.
پی بستن pey besten: ayak bağlamak; bina etmek.
پیپ pîp: (Fr.) pipo.
پی پر کردن pey por kerden: (tay ve sıpa) kuvvetlenmek.
پیپ کشیدن pîp ke(i)şîden: pipo içmek.
پی پیش کردن pey pîş kerden: (çocuk dili) uyumak, yatmak.
پیت pît: teneke.
پیت پیت pît pît: fısıltı; fısıldaşma.

پیادگی piyâdegî: yaya olma, piyadelik.
پیاده piyâde: yaya; (ask.) piyade, piyade sınıfı; ümmî, okuma yazma bilmeyen; gevşek, zayıf, âciz; yüzük taşı; kısa ağaç cinsi; bir tür kırmızı gül; satranç taşlarından biri.
پیاده رفتن piyâde reften: yaya gitmek, yaya yürümek.
پیاده رو piyâde-rev (rov): kaldırım; yaya.
پیاده روی piyâde-revî (rovî) yaya yürüme; gezinti, yürüyüş.
پیاده شدن piyâde şoden: inmek (vasıtadan); azledilmek; rezil olmak.
پیاده کردن piyâde kerden: indirmek; azletmek; yüzük taşını çıkarmak; makine parçalarını sökmek; ــ سوارها را (kadın) çok şirret olmak; ــ شاه را از اسب çok utanmaz olmak.
پیاده گردیدن piyâde gerdîden: ــ از inmek; nasipsiz kalmak.
پیاده نظام piyâde-nizâm: (ask.) piyade sınıfı.
پیاده نهادن piyâde ni(e) hâden: aciz zannetmek.
پیاز piyâz: (bot.) soğan; مانه سر پیازیم نه ته پیاز bu işle bir ilgimiz yok.
پیازچه piyâzçe: taze soğan.
پیازك piyâzek: taze soğan; küçük soğan; saç kökü.
پیاله piyâle: küçük kadeh; (kin.) sevgili; (tas.) mutasavvıfın marifet şarabını içtiği varlıkların en küçük zerreleri.
پیاله دار piyâle-dâr: sâkî; şarapçı, ayyaş.
پیاله زدن piyâle zeden: şarap içmek, içki içmek.
پیاله فروشی piyâle-furûşî: kadeh satıcısı; ayak meyhanesi, uğrak.
پیاله کردن piyâle kerden: (tas.) ölmek.
پیاله گرفتن piyâle giriften: kadeh almak; (kin.) şarap içmek.
پیام peyâm, piyâm: (Peh.) haber; selâm; (tas.) vahiy, ilham, emir ve yasaklar.

büküimek; eğilmek.

پیچ دادن pîç dâden: bükmek, eğmek.

پیچ در پیچ pîç der pîç: dolambaçlı, büklüm büklüm.

پیچش pîçiş: bükülme, eğilme, sapma; buruntu; çöreklenme; ـــ آواز sesin yankılanması

پیچك pîçek: (bot.) sarmaşık; bobin; kaşsız yüzük.

پیچ گرفتن pîç giriften: ـ دل bağırsak buruntusu olmak, karnı burmak.

پیچ گوشتی pîç-gûştî: tornavida.

پیچ و تاب pîç u tâb: büklüm, kıvrım; sıkıntı, meşakkat; ـ به افتادن acı ve ağrıdan iki büklüm olmak; kıvranmak.

پیچ و تاب خوردن pîç u tâb horden: bükülmek, kıvrılmak; kıvranmak.

پیچ و تاب زدن pîç u tâb zeden: bükülmek, kıvrılmak; üzülmek.

پیچه pîçe: peçe; alın; helis.

پیچه زدن pîçe zeden: peçe takmak.

پیچیدگی pîçîdegî: burkulma, bükülme, çöreklenme; ـ زبان dil tutukluğu; ـ در سخن sözün açık olmaması; ـ عضو (tıb.) çarpılma, bükülme; ـ قوزك (tıb.) ayak burkulması.

پیچیدگی کردن pîçîdegî kerden: ـ باکسی birine kötü davranmak.

پیچیدن pîçîden: bükmek; sapmak; burmak; kıvırmak; çevirmek; eziyet vermek; ـ عنان yönelmek; ـ نسخه reçetedeki ilaçları hazırlamak; ـ باکسی birine kötü davranmak; ـ سر از فرمان کسی isyan etmek; ـ از روی dönmek, kaçmak.

پیچیدنی pîçîdenî: bükülebilir.

پیچیده pîçîde: eğilmiş, bükülmüş; güç; düğümlü; eğik; sapmış; ـ چشم şehlâ göz.

پیخ pîh: kir, pislik, artık.

پیخال pîhâl: pislik, artık, gaita.

پیخاله pîhâle: gaita, pislik.

پیختن pîhten: dağıtmak, saçmak.

پی خجسته pey-hoceste: ayağı uğurlu.

پیخستن pey-hosten, piy-hesten: ayakla

پیت pît: güve.

پی جامه pî-câme: pijama; bir tür Hind şalvarı.

پی جوی pey-cûy: iz sürücü; araştıran.

پی جویی pey-cûyî: iz sürme; araştırma.

پی جویی کردن pey-cûyî kerden: iz sürmek; araştırmak.

پیچ pîç: vida; civata; kıvrım; büklüm; tirbişon; bir tür soba; bir tür dikiş; sapak, yol sapağı; ـ تلگرافی (bot.) Cezayir menekşesi .

پیچاپیچ pîçâpîç: büklüm büklüm, kıvrım kıvrım; ـ وقت güçlük zamanı, sıkıntı zamanı.

پیچاق pîçâk: (T.) bıçak.

پیچاك pîçâk: kıvrımlı, büklümlü; (tıb.) dizanteri.

پیچاندن pîçânden: bükmek, kıvırmak, çevirmek, eziyet etmek; mahvetmek; ـ سر از ... âsî olmak; ـ سر کسی را birini boş vaadle aldatmak; ـ دل birinin gönlünü karıştırmak, ıztırap vermek; ـ کار işi harap etmek.

پیچان شدن pîçân şoden: bükülmek, kıvrılmak; perişan olmak; yüz çevirmek.

پیچان کردن pîçân kerden: bükmek, kıvırmak; ıztırap vermek.

پیچان گشتن pîçân geşten: muztarip olmak, huzursuz olmak.

پیچ افتادن pîç uftaden: ـ در کاری bir işte güçlük çıkmak, iş düğümlenmek; ـ در رسن düğümlenmek (ip).

پیچ انداختن pîç endâhten: düğüm atmak; mide ağrıtmak (hap).

پیچ بر پیچ pîç ber pîç: kıvrım kıvrım, büklüm büklüm; düğüm düğüm; çok zahmetli.

پیچ بر داشتن pîç ber dâşten: eğilmek, bükülmek, kıvrılmak.

پیچ پیچ pîç pîç: kıvrımlı, dolambaçlı.

پیچ پیچی کردن pîçpîçî kerden: bir işte güçlük çıkartmak.

پیچ خوردن pîç horden: sapmak;

پیراستن pîrâsten: (Peh.) süslemek, donatmak; dikmek; cezalandırmak; ــ دل از غم gönlü üzüntüden arıtmak.

پیراسته pîrâste: (Peh.) süsleme; süslü; cilâlanmış, parlatılmış; cezalandırılmış; tabakalanmış; hazır.

پیراگندن pîrâgenden: ayırmak, dağıtmak, perişan etmek; saçmak.

پیرامون pîrâmûn: etraf, çevre, yöre, ــ در hakkında, çerçevesinde.

پیران سال pîrânsâl: ihtiyarlık günleri.

پیراهن pîrâhen: (Peh.) gömlek, mintan; ــ خواب pijama; ــ کاغذی sabah aydınlığı, güneş ışınları; zulme uğrayanın davacı olmak için giydiği kağıt gömlek.

پیراهن کشیدن pirâhen keşîden: ــ بر تن gömlek giydirmek; ــ از کسی gömlek çıkarmak, soymak.

پیراهیدن pîrâhîden: süslemek; tabaklamak.

پیرایش pîrâyiş: (Peh.) süsleme, donatma; tabaklama; hazırlama.

پیرایشگاه pîrâyişgâh: süsleme yeri, kuaför.

پیرایشگر pîrâyişger: süsleyen, berber, kuaför; tabakçı, sepici.

پیرایه کردن pîrâye kerden: süslemek, donatmak.

پیر پنبه pîr-penbe: ak saçlı ihtiyar; korkuluk.

پیر چشمی pîr-çeşmî: (tıb.) presbit hastalığı.

پیرزن pîr-zen: yaşlı kadın.

پیر سر pîr-ser: aksaçlı; ihtiyar.

پیر شدن pîr şoden: yaşlanmak, ihtiyarlamak.

پیر کردن pîr kerden: yaşlandırmak, ihtiyarlatmak.

پیر مرد pîr-merd: yaşlı adam, yaşlı erkek; (hlk.) moruk.

پیرو peyrev, peyrov: takip eden, izleyen.

پیرو pîrû: kese.

پیروز pîrûz: (Peh.) muzaffer, galip, ezmek, çiğnemek; âciz bırakmak.

پید pîd: yararsız, değersiz; karmakarışık.

پیدا peydâ, piydâ: (Peh.) açık, aşikâr, ortada; görünen; belirgin; tanınmış.

پیدا آمدن peydâ âmeden: ortaya çıkmak, belirmek.

پیدا آوردن peydâ âverden: ortaya çıkarmak; vücûda getirmek.

پیدا داشتن peydâ dâşten: açık olmak.

پیدا ساختن peydâ sâhten: ortaya çıkarmak, meydana getirmek.

پی داشتن pey dâşten: peşi olmak; kuvveti olmak.

پیدا شدن peydâ şoden: ortaya çıkmak, belirmek.

پیدا کردن peydâ kerden: ortaya çıkarmak; aşikâr etmek; açıklamak; belirginleştirmek; kaybolunanı bulmak; ــ خود را kendini ortaya çıkarmak, kendini tanıtmak.

پیدا گشتن peydâ geşten: ortaya çıkmak, belirmek; zuhûr etmek.

پیدایش peydâyiş: yaratılış, zuhûr, meydana gelme.

پی در پی pey-der-pey: ardı ardına, arka arkaya.

پیر pîr: (Peh.) yaşlı, ihtiyar; (tas.) mürşid, şeyh, pîr; zerdüştî din adamı; ــ چهل ساله akıl, akıl gücü; Cebrail; Adem; ــ خدای (kin.) Osman bin Affân; ــ خرابات meyhanede şarap satan ihtiyar; (tas.) kâmil mürşid; akıllı ve bilgili adam; ــ خسیس şeytan; ــ دالو çok yaşlı; ــ دوتا beli iki kat olmuş ihtiyar; ــ دیر keşiş; önder; çok tecrübeli; ــ صحبت (tas.) mürşid; ــ طریقت mürşid, şeyh; ــ کار işbilir; ــ گرگ yaşlı kurt; (şaka yollu) tecrübeli; ــ مغان büyük zerdüştî lideri; içki satan ihtiyar, rind; (tas.) tarikat pîri; ــ و پاتال ihtiyar, moruk; ــ هفت هافهافو dişleri dökülmüş ihtiyar; فلك zühal, satürn gezegeni.

پیرار pîrâr: evvelki (yıl).

پیرار سال pîrâr sâl: evvelki yıl, iki yıl önce.

başarılı; uğurlu, mübarek; faydalı.

پیروز آمدن pîrûz âmeden: galip olmak, muzaffer olmak; amacına ulaşmak.

پیروز بخت pîrûz-baḫt: talihli.

پیروز شدن pîrûz şoden: galip olmak, muzaffer olmak; muradına ermek.

پیروز مند pîrûzmend: muzaffer, başarılı; muradına ermiş.

پیروزه pîrûze: (Peh.) firûze, mavi, gök mavisi; (mec.) gökyüzü.

پیروزی pîrûzî: (Peh.) zafer, fetih; mutluluk, murada erme.

پیر و کور شدن pîr u kûr şoden: yaşlılıktan çok güçsüz olmak.

پیروی peyrevî: izinden gitme, izleme, tâbi olma, uyma.

پیروی کردن peyrevî kerden: izlemek, uymak, tâbi olmak, takip etmek.

پیر زال pîrizâl: yaşlı kadın.

پیرهن pîrehen: gömlek; از ــ کسی آمدن birinin yakını olmak, biriyle aynı asıldan olmak; از شادی در ــ نگنجیدن sevinçten içi içine sığmamak; در ــ نگنجیدن çok sevinmek; چند ــ زیادتر پار ه کردن از کسی birinden daha tecrübeli olmak; دریك ــ بودن çok içli dışlı olmak.

پیرهن چاك pîrehen-çâk: sarhoşluktan elbisesi yırtılmış; yırtık gömlekli.

پیرهن دریدن pîrehen derîden: gömlek parçalamak.

پیرهن دوز pîrehen-dûz: gömlekçi, gömlek terzisi.

پیرهن قبا کردن pîrehen kebâ kerden: öfke ve felâket zamanında gömlek parçalamak.

پیری pîrî: yaşlılık, ihtiyarlık.

پی ریختن pey rîḫten: temel atmak.

پی ریزی کردن peyrîzî kerden: tesis etmek, kurmak, temel atmak.

پی زدن pey zeden: ayak basmak; topuk vurmak; farkına varmak.

پیزر pîzor: (bot.) papirus; ــ به پالان کسی گذاشتن yalan ve hileyle birini aldatmak; dalkavuklukla övmek; ــ در جوال گذاشتن hile ve aldatmada mahareti olmak.

پیزه شل pîze-şol: gevşek, zayıf, alçak.

پیزی pîzî: makat; ــ کاری داشتن teşebbüs ve takip gücü olmak; ــ کسی راجا کردن birinin cahillik veya tembellikle yapamadığı şeyi onun yerine yapmak.

پیس pîs: (tıb.) alaca lekeler, abraşlık, al'abul hastalığı.

پیس piyes: (Fr.) piyes.

پی سپار کردن pey sipâr kerden: geçmek, gitmek; ayak altında ezmek.

پی سپردن pey siperden: ayak altında ezmek; gitmek, geçmek.

پی سپر کردن pey-siper kerden: gitmek, katetmek; ayak altında ezmek.

پیست pîst: (Fr.) pist; yarış alanı.

پیستون pîston: (Fr.) piston; ــ دسته piston kolu.

پیس شدن pîs şoden: abraş olmak; alacalı olmak.

پی سفید pey-sefîd: uğursuz, ayağı uğursuz; talihsiz, bedbaht.

پی سودن pey sûden: ayakla ezmek; meyletmek, rağbet etmek.

پیسه pîse: (Peh.) alaca lekeler, abraşlık.

پیسی pîsî: (tıb.) abraşlık; kötü muamele; به ــ افتادن zavallı olmak; ــ در آوردن çok eziyet vermek.

پیش pîş: (Peh.) ön, önce; yan; huzur; yön, taraf; kenar; karşısı; sahil; ötre; daha üstün; öncelikli; از ــ eskiden; از ــ tarafından; به ــ (ask.) ileri! از این ــ bundan önce, önceden; در ــ -den önce; yanında; از ــ بردن چیزی را galip olmak, bir şeyde muradına ermek; از ــ بر داشتن kökünden sökmek; bir işi tamamen bitirmek; از ــ پای saygıyla kalkmak; از ــ کسی بر خاستن müyesser olmak; kâfi olmak; از ــ رفتن söz etkili olmak; از ــ کسی بودن رفتن حرف birinin olmak; از ــ کسی نرفتن gücü yetmemek, kadir olmamak; ــ خودمان بماند aramızda kalsın; duymamış ol; در ــ داشتن

ilânı.

پیش آمد pîşâmed: hadise, olay.

پیش آمدن pîşâmeden: yaklaşmak, yakınlaşmak, öne gelmek; terakkî etmek; کسی را ـ başına gelmek, vâki olmak, کسی پیش آمدن birine mukabeleye çıkmak.

پیش آورد pîşâve(o)rd: ordövr.

پیش آوردن pîş âverden: yaklaştırmak; huzura getirmek; icad etmek; başlamak; haddinden aşmak; faydalandırmak; dikkate almak; سخن ـ arzetmek.

پیش افتادن pîş oftâden: öne geçmek; üstünlük kazanmak; yüz göstermek.

پیش افکندن pîş efkenden: öne atmak; aşağı atmak, aşağı indirmek.

پیش اندیش pîş endîş: önceden düşünen, ileriyi düşünen.

پیشباز آمدن pîşbâz âmeden: karşılamaya çıkmak.

پیشباز رفتن pîşbâz reften: karşılamaya çıkmak.

پیش بخاری pîş-bohârî: soba kenarına konulan koruyucu levha.

پیش بردن pîş-borden: amacına ulaşmak; başarıyla bitirmek; huzûruna götürmek.

پیش بستن pîş besten: bir şey karşısında engel çıkarmak; önünü almak.

پیش بند pîş-bend: önlük.

پیش بندی pîş-bendî: önleme, defetme; bir işin hazırlığını yapma.

پیش بها pîş-behâ: kapora, pey.

پیش بین pîş-bîn: ileriyi gören; ihtiyatlı; akıllı; gayipten haber veren.

پیش بینی pîş-bînî: ileriyi düşünme, ileriyi görme, ihtiyatî tedbir; öngörme.

پیش بینی کردن pîşbînî kerden: ileriyi düşünmek, uzağı görmek; ihtiyatlı davranmak; gaipten haber vermek; öngörmek.

پیش پا افتاده pîş-i pâ oftade: ayağa düşmüş, müptezel, aşikâr; bol; herkesçe bilinen.

پیشپاره pîş-pâre: bir tür helva; ordövr.

پیش پای pîş-i pây: önder, lider; کسی بر ـ کاری bir işle karşı karşıya olmak; در ـ گرفتن ele almak, icrâ etmeye başlamak; در ـ نهادن arzetmek, göstermek.

پیش pîş: hurma ağacı dalı; hurma yaprağı; Ebu Cehil hurması.

پیشا pîşâ: (müz.) aslî notalardan önce yazılan küçük nota.

پیشاب pîş-âb: meyva suyu, meyva sıkılırken çıkan ilk su.

پیشاب pîşâb: sidik, idrar.

پیشابدان pîşâbdân: idrar yolu, mesane; lâzımlık.

پیشاب راه pîşâb-râh: siyek, üretra.

پیشاب کردن pîşâb kerden: idrar yapmak.

پیشاپیش pîşâpîş: her şeyden önce; en önde.

پیشادست pîşâdest: iş bitmeden önce verilen ücret; avans, takaddüm etme.

پیشانی pîşânî: (Peh.) alın; ikbal, talih; liyakat; küstahlık; kuvvet; kibirlenme; genişlik, ferahlık; ـ استخوان alın kemiği ـ از قفا کردن hezimete uğratmak, kaçırtmak; ـ بر خاك نهادن secde etmek, namaz kılmak; ـ بکار باز نهادن küstahlıkla bir işe girişmek; ـ درهم کشیدن yüzünü buruşturmak, surat asmak, ـ سخت داشتن utanmaz olmak ـ شیر خاریدن tehlikeli bir iş yapmak.

پیشانی داشتن pîşânî dâşten: talihli olmak.

پیشانی سفید pîşânî-sefîd: alnı ak; مثل ـ گاو herkesçe bilinen.

پیشانی سودن pîşânî sûden: başını toprağa koymak; secde etmek, hürmetle eğilmek.

پیشانی کردن pîşânî kerden: küstahlık etmek, utanmazlık etmek.

پیشانی نهادن pîşânî nihâden: tevazu göstermek.

پیشاوند pîşâvend: (gr.) ön ek.

پیشاهنگ pîşâheng: kafilede önde giden; (ask.) öncü; izci.

پیش آگهی pîş âgehî: ihtar mektubu veya

yardımcı.

پیش دستی pîş-destî: takaddüm etme, önceden hareket etme; yardımcılık; tabak.

پیش دستی کردن pîş-destî kerden: öne geçmek, takaddüm etmek.

پیش دندان pîş-dendân: ön diş; meze, ordövr.

پیشرس pîşres: önce ulaşan; genç, delikanlı; önceden olgunlaşan meyva.

پیشرسی pîşresî: önceden olgunlaşma; gençlik.

پیش رسیدن pîş resîden: diğerlerinden önce ulaşmak; meyva çabuk olgunlaşmak.

پیشرفت pîş-reft: öne geçme; ilerleme.

پیشرفت کردن pîş-reft kerden: ilerlemek; ـ کاری bir işe müyesser olmak.

پیش رفتن pîş reften: öne gitmek, ileri gitmek; ilerlemek; birinin huzuruna gitmek; ـ از کسی birinden öne geçmek; ـ باکسی birine üstün gelmek; ـ حرف söz kabul edilmek; ـ کسی را birini karşılamaya gitmek.

پیشرفته pîş-refte: ilerlemiş; haddini aşmış.

پیشرو pîş-rev, pîş-rov: (ask.) öncü; komutan; hizmetçi; peşrev.

پیشروی pîşrevî: ilerleme; önderlik; haddi aşma.

پیشروی کردن pîşrevî kerden: ilerlemek; gelişme kaydetmek; sınırı geçmek.

پیش زدن pîş zeden: öne geçmek, ilerlemek; elemek; bir şeyi kendine doğru çekmek.

پیش شاخ pîş-şâh: önü açık kadın giysisi.

پی شدن pey şoden: atın topuk damarı kesilmek.

پیش شدن pîş şoden: öne geçmek, ilerlemek.

پیش طلبیدن pîş talebîden: huzûra çağırmak; tayin edilen zamandan önce çağırmak.

پیش فرستادن pîş firistâden: zamanından önce göndermek; ileri göndermek.

پیش فروش pîş-furûş: bir malı önceden

خاستن saygı için ayağa kalkmak; راهی ـ کسی گذاشتن birine yol göstermek.

پیش پرداختن pîş-perdâht: pey, avans.

پیش پرده pîş-perde: tiyatro veya konserlerde esas programa eklenen kısa eğlence veya gösteri.

پیشت pîşt: pist!

پیش تاز pîştâz: diğerlerinden önce giden; (ask.) öncü.

پیشتر pîşter: daha önce, önceden

پیشتو pîştev, pîştov: tabanca, piştov.

پیش جنگ pîş-ceng: (ask.) öncü, cephede önde savaşan.

پیشخدمت pîş-hidmet: hizmetçi; garson; odacı.

پیش خرید pîş-harîd: bir mahsul veya malı hazır olmadan önce alma.

پیش خرید کردن pîş-harîd kerden: önceden alım yapmak.

پیش خوان pîş-hân: tezgâh.

پیش خواندن pîş hânden: huzûra çağırmak, yanına çağırmak; پیش خود خواندن yanına çağırmak.

پیش خورد pîş-hord: meze, ordövr; önceden satma.

پیشداد pîş-dâd: ilk kanun koyucu; Pîşdâdî padişahı.

پیش دادن pîş dâden: önceden vermek; öğretmene, verilen dersi anlatmak, bir harfi ötreli okumak ve yazmak.

پیشدار pîşdâr: ötreli; mızrağa benzer bir tür silah.

پیش داشتن pîş dâşten: takdim etmek, arzetmek; öncelikli tutmak; در ـ شغلی را bir işi olmak.

پیش دامن pîş-dâmen: önlük; demircilerin giydiği deri önlük; hizmetçi.

پیش در آمد pîş der-âmed: giriş, mukaddime; ikdam.

پیش در آمد کردن pîş der-âmed kerden: söze başlamak, söze girmek.

پیش دست pîş-dest: öne geçme, öncelik; pey; ödünç; birinci saf; başlangıç; savaşçı;

kat; reis; padişah, sultan; taht; padişah huzûruna konulan sandalye; avlu; ـ مسجد mihrap.

پیش گذاشتن pîş gozâşten: yakın tutmak; huzûra giriş izni vermek.

پیشگر pîşger: hizmetçi.

پیش گرفتن pîş giriften: zamanından önce almak; karşısına almak; öne atmak; başlamak; ـ راهی yola koyulmak; ـ در کاری bir işle uğraşmak, bir işi ele almak.

پیش گشاده pîş-goşâde: bir tür önü açık giysi.

پیشگو pîş-gû: önceden haber veren, kâhin; arz memuru.

پیشگویی pîş-gûyî: kâhinlik.

پیشگویی کردن pîş-gûyî kerden: önceden söylemek; kâhinlik etmek.

پیشگه pîş-geh: reis; sultan, padişah; meclis baş köşesi; taht; avlu.

پیش گیر pîşgîr: önlük; çocuk önlüğü.

پیش گیری pîş-gîrî: önleme; sağlık, koruma.

پیش گیری کردن pîş-gîrî kerden: önlemek, engel olmak; hastalığı önlemek; sed çekmek.

پیش لنگ pîş-long: önlük, kasap ve demirci önlüğü.

پیش مردن pîş morden: birine feda olmak.

پی شمردن pey şomorden: ـ کسی را birinin hareketlerini gözlemek.

پیش مرگ pîş-merg: herkesten önce ölmek; şah ve emirden önce onun yemeğini tadan, çeşnici.

پیش مرگ شدن pîş-merg şoden: birine fedâ olmak; şahın yemeğini tadıp zehirli olup olmadığını göstermek.

پیشن pîşen: hurma lifi.

پی شناس pey-şinâs: iz sürücü, iz uzmanı.

پیش نرفتنی pîş-nereftenî: icrâ edilemez, yapılamaz.

پیشنماز pîş-nemâz: imam, namaz kıldıran.

پیشنمازی pîş-nemâzî: imamlık.

satma.

پیش فروش کردن pîş-furûş kerden: bir malı önceden satmak.

پیش فنگ pîş-feng: (ask.) silah omuzal

پیش قبض pîş-kabz: bir tür silah; bir tür güreş oyunu.

پیشقدم pîş-kadem: ilk adımı atan; kavmin büyüğü, reis.

پیش قراول pîş-karâvol: (ask.) ileri karakol; (ask.) öncü.

پیش قسط pîş-kest: ilk taksit, peşin taksit; taksit.

پیش قطار pîş-ketâr: deve kervanı başında bulunan ilk deve.

پیشکار pîş-kâr: hizmetçi; çırak; vekilharç; kaptan; mübaşir; vilayet maliye amiri; fırın kürekçisi; ـ دارائی defterdar.

پیشکاره pîş-kâre: hizmetçi, hademe; reis.

پیشکاری pîş-kârî: hizmetçilik; mübaşirlik; defterdarlık.

پیشکرایه pîş-kirâye: peşin verilen nakil ücreti, kira.

پیش کردن pîş kerden: öne atmak, karşı tarafa sürmek; kapamak; lider tayin etmek; takdim etmek.

پیش کسوت pîş-kisvet: (tas.) tarikat derecelerinden biri; gelmiş geçmiş en büyük pehlivan.

پیشکش pîş-keş: takdim; bağış; ikram.

پیشکش ساختن pîş-keş sâhten: takdim etmek.

پیشکش کردن pîş-keş kerden: takdim etmek, hediye vermek.

پیشکشی pîş-keşî: hediye.

پیش کشیدن pîş keşîden: kendine doğru çekmek, kendine yaklaştırmak; bir söz ve konuya ad vermek; başını eğmek; takdim etmek; bıyık altından gülmek.

پیشکی pîşekî: önceden, zamanından önce; kapora.

پیشکی دادن pîşekî dâden: kapora vermek.

پیشگاه pîşgâh: odanın baş köşesi, yüce

پیش نویس pîş-nevîs: müsvedde; müsvedde kağıdı.

پیش نویس کردن pîş-nevîs kerden: müsvedde yazmak.

پیشنهاد pîş-ne(i) hâd: öneri, teklif; takdir; amaç; arzu; giriş; istek.

پیشنهاد دادن pîşnihâd dâden: teklif vermek.

پیشنهاد کردن pîş-nihâd kerden: kasdetmek; teklifte bulunmak, önermek.

پیش نهادن pîş ne(i)hâden: yanına koymak; engel koymak, sed çekmek; gözönüne koymak.

پیشوا pîşvâ: önder, lider, reis; bir tür kadın giysisi; ـ ی ستارگان güneş; Muhammed Peygamber.

پیشوا رفتن pîşvâ reften: karşılamaya gitmek.

پیشواز pîşvâz: karşılama, yolcu karşılama; önü açık.

پیشواز آمدن pîşvâz âmeden: karşılamak, karşılamaya çıkmak.

پیشواز رفتن pîşvâz reften: karşılamaya çıkmak.

پیشواز کردن pîşvâz kerden: karşılamak; سگ بخورد پیشواز گرگ میرود çok ağır ve lezzetsiz yemek.

پیشوایی pîşvâyî: önderlik, liderlik.

پیشوایی کردن pîşvâyî kerden: önderlik etmek, liderlik yapmak.

پیش و پس pîş u pes: önü ardı; önce ve sonra; ـ کاری را نگریستن bir işe çok iyi dikkat etmek.

پیشوند pîş-vend: (gr.) ön ek (isim ve fiillerde).

پیشه pîşe: sanat, meslek; iş; huy, âdet, alışkanlık.

پیشه آتش pîşe-âteş: (kin.) şeytan işi.

پیشه آموختن pîşe âmûhten: sanat öğrenmek; sanat öğretmek.

پیشه داشتن pîşe dâşten: mesleği olmak, sanatı olmak.

پیشه کار pîşe-kâr: sanatkâr.

پیشه کردن pîşe kerden: ـ کاری را meslek edinmek.

پیشه گرفتن pîşe giriften: meslek edinmek.

پیشه ور pîşe-ver: sanatkâr, esnaf, meslek sahibi.

پیشه ور شدن pîşever şoden: meslek sahibi olmak, esnaf olmak.

پیش هنگ pîş-heng: (as.k.) öncü.

پیشی pîşî: öncelik, tekaddüm; avans.

پیشیار pîşyâr: idrar, sidik; idrar şişesi; yardımcı; hizmetçi.

پیش یازیدن pîş yâzîden: ileri gitmek; öne uzanmak.

پیشی پیشی pîşî pîşî: pisi pisi, kedi çağırma sesi; (çocuk dilinde) kedi, pisi pisi.

پیشی کردن pîşî kerden: öne geçmek.

پیشین pîşîn: önceki; ilkin, eski, evvelki; ـ روز geçen gün; ـ نماز öğle namazı; ـ سرای dışarısı.

پیشنگان pîşînegân: geçmişler, atalar.

پیشینگاه pîşîngâh: öğle namazı vakti.

پیشینه pîşîne: eski, selef; önceki; ilk; daha önde.

پیشینیان pîşînîyân: atalar, geçmişler, selefler.

پیغاره peygâre: suçlama, serzeniş, kınama.

پیغاله peygâle: şarap kadehi.

پیغام peygâm, piygâm: haber, mesaj.

پیغامبر peygâmber: peygamber; haberci; Muhammed Peygamber.

پیغام بردن peygâm borden: haber götürmek.

پیغام فرستادن peygâm firistâden: haber göndermek.

پی غلط افشردن pey-galat efşorden: yersiz direnmek.

پی غلط کردن pey-galat kerden: ayak izini silmek; kendi işinin izlerini silmek.

پیغله peygole, piygole: ev köşesi, köşe; göz ucu.

پیغمبر peygamber: peygamber; haberci;

san; geçiş yeri.

پی گر کردن peyger kerden: izlemek, uymak; peşinde olmak.

پی گرفتن pey giriften: takip etmek, peşinden gitmek; iz sürmek.

پیل pîl: (Peh.) fil; ـ آبکش yağmurlu kara bulut ـ کسی یاد هندوستان کردن anılara dönmek, eskiyi hatırlamak; (hlk.) nostaljik takılmak.

پیل pîl: düğüm.

پیل pîl: (Fr.) pil; ـ خشك kuru pil; ـ دانیل Daniel pili ـ ولتا volta pili.

پیل افکندن pîl efkenden: âciz bırakmak; gururu terketmek; mat etmek.

پیلبان pîlbân: fil bekçisi, fil sürücüsü.

پیلپا pîlpâ: fil ayağı; bir tür eski silah, bir tür şarap kabı; (tıb.) ayakta şişkinlik yapan bir hastalık, fil hastalığı.

پیل پیلی خوردن pîl-pîlî horden: yalpalayarak gitmek.

پیل جامه pîl-câme: robdöşambır.

پیل دندان pîl-dendân: fildişi; iri diş.

پیلسته pîleste: fildişi.

پیلگوش pîlgûş: fil kulağı; (bot.) nilüfer çiçeği; fil kulaklı, kepçe kulaklı; bir tür tatlı.

پیله pîle: koza ipek kozası; ipek böceği; torba; koku kabı; ـ پشم و ـ کسی ریختن güçsüz olmak; ـ ابریشم ipek böceği;

پیله pîle: kin, düşmanlık, incitme, azarlama; ـ پیدا کردن بکسی birine düşmanlık gütmek.

پیله pîle: diş apsesi.

پیله بندی pîle-bendî: koza dokuma.

پیله کردن pîle kerden: koza yapmak; eziyet etmek, ısrar etmek; biriyle arası açılmak; apse yapmak.

پیله ور pîlever: seyyar satıcı, gezginci esnaf.

پیما peymâ: ölçme, yürüme, gezme.

پیمان peymân: (Peh.) anlaşma, sözleşme, kontrat; ـ بیطرفی tarafsızlık anlaşması; ـ سیاسی siyasî anlaşma; ـ صلح barış anlaşması; ـ از سر گشتن ahdini bozmak; ـ به islâm peygamberi; ـ به peygamber aşkına!

پیغمبری peygamberî: peygamberlik; habercilik.

پیف pîf: pöf!

پیك peyk: haberci, kurye, ulak, uydu; ـ آسمانی melek; ـ الهی Cebrail; ـ چرخ ay; ـ هوائی bulut.

پیکاپ pîkâp: (İng.) pikap.

پیکار peykâr: (Peh.) savaş, harp, çarpışma; tartışma, ağız kavgası.

پیکار افتادن peykâr oftâden: savaş çıkmak.

پیکار جو peykâr-cû: savaşçı.

پیکار داشتن peykâr dâşten: savaşmak.

پیکار کردن peykâr kerden: savaşmak

پیکار گاه peykâr-gâh: savaş meydanı.

پیکان peykân: (Peh.) ok veya mızrak başı, temren.

پیکانی peykânî: temrenle ilgili; bir tür yakut.

پیك خانه peyk-hâne: postahane.

پیکر peyker: (peh.) vücut, beden; tasvir, resim; heykel; yer; desenli kumaş; görünüş; yüz; güzel kız; oyuncak.

پیکر آرای peyker-ârây: ressam; heykeltraş.

پیکر پرست peyker-perest: putperest.

پیکر تراش peyker-terâş: heykeltraş.

پی کرد peykerd: takibat, kovuşturma.

پی کردن pey kerden: takip etmek, izlemek; devam etmek; âciz bırakmak; kovmak, uzaklaştırmak.

پی کرده pey-kerde: izlenmiş.

پیکر نگار peyker-nigâr: ressam.

پیکره peykere: resim, tasvir; heykel; yer; esas; tertip.

پی کندن pey kenden: toplamak, hazırlamak.

پی کوب کردن peykûb kerden: tekmelemek, ayak altına almak.

پی کور کردن pey-kûr kerden: ayak izini silmek; (kin.) izini kaybetmek.

پی گذار pey-gozâr: temel atan; ayak ba-

دست به ــ دادن بسر بردن ahdinde durmak; müteahhit olmak.

پیمان بستن peymân besten: ahdetmek, anlaşma yapmak.

پیمان داشتن peymân dâşten: ahdetmek.

پیمان شکستن peymân şikesten: ahdini bozmak.

پیمانکار peymankâr: müteahhit.

پیمان کردن peymân kerden: anlaşma yapmak, müteahhit olmak.

پیمان گرفتن peymân giriften: ahit almak, anlaşma yapmak.

پیمان نامه peymân-nâme: ahitnâme.

پیمانه peymâne: sıvı ölçek; içki kadehi; şarap, bâde; (tas.) ârifin gönlü; بر سر ــ کشیدن kadehi sonuna kadar bir defada içmek; پر شدن ــ (kin.) ecel gelmek; پر شدن ــ از جایی bir yerde durmaktan sıkılmak.

پیمانه آشامیدن peymâne âşâmîden: şarap içmek.

پیمانه خوردن peymâne horden: (kin.) şarap içmek.

پیمانی peymânî: anlaşmayla ilgili; sözleşme, iş sözleşmesi.

پیمای peymây: ölçen; giden, kateden; içen.

پیمایش peymâyiş: ölçme; katetme.

پیمایشگر peymâyişger: ölçümlemeci; mühendis.

پیمبر peyember: peygamber; haberci.

پیمودن peymûden: (Peh.) ölçmek, ölçümlemek; içki içmek; içirtmek; katetmek, geçmek; ــ آب بغربال boşuna uğraşmak; ــ باد faydasız iş yapmak; ــ رزم savaşmak; ــ مهتاب boşuna uğraşmak, beyhude iş yapmak; ــ جواب cevap vermek.

پیموده شدن peymûde şoden: geçmek.

پینک pînek: küçük alın; (mec.) talih, ikbal.

پینکی pînekî: pinekleme, uyuklama.

پینکی رفتن pînekî reften: uyuklamak, kestirmek.

پینکی زدن pînekî zeden: uyuklamak, kestirmek.

پینگ پونگ ping pong: (İng.) pin pon oyunu.

پینه pîne: yama; katılaşmış kir; nasır, (tıb.)kabartı

پی نهادن pey nihâden: ayak basmak; yerleşmek.

پینه دوز pîne-dûz: kunduracı, ayakkabı tamircisi.

پینه دوزی کردن pîne-dûzî kerden: kunduracılık yapmak.

پینه زدن pîne zeden: ayakkabı dikmek, yamamak; nasırlaşmak.

پیواز peyvâz: (Peh.) ــ کردن icâbet etmek.

پیواز peyvâz:(zool.) yarasa.

پی و پخش peyo peḫş: güç kudret.

پیوست peyvest: ek, ekli, ilişik; sürekli, daimî.

پیوست کردن peyvest kerden: eklemek, iliştirmek, bağlamak.

پیوستگی peyvestegî: yapışıklık, birleşme; bağlılık, akrabalık; süreklilik, kalıcılık.

پیوستن peyvesten: birleşmek, eklenmek, yapışmak; ilâve edilmek; şiire dökülmek; yükübulmak; karışmak, dost olmak; ــ جشن düğün yapmak; ــ جنگ savaş çıkmak, savaş başlamak; ــ داستان destan nazmetmek; ــ سخن söylemeye başlamak, söze başlamak; ــ صلح barış yapmak; ــ قصد بر کسی birini incitmeye karar vermek; ــ کاری bir işi yapmak; ــ مقاومت kalıcı olmaya çalışmak; ــ وصال âşina olmak.

پیوسته peyveste: aralıksız, daima, sürekli; kendi; akraba; yakın, nedim; hazmedilmiş; bir parça; birleşmiş; ــ خون kan bağı.

پیوسته ابرو peyveste-ebrû: bitişik kaşlı.

پیوسته شدن peyveste şoden: birleşmek; devam etmek, uzamak; sürekli olmak; ulaşmak; nazmedilmek; ــ نامه mektup

پیوند کردن peyvend kerden: birleştirmek; (bitki ve hayvan için) aşı yapmak; tertip etmek; yamamak.

پیوند گرفتن peyvend giriften: birleşmek; (kemik) kaynamak; dağılmış parçalar yapışmak.

پیوند نامه peyvend-nâme: inukâvelenâme, sözleşme.

پیه pîh: (Peh.) iç yağı; gurur, kibir; ـ چیزی یا کاری را بتن مالیدن göz; kendini bir işe hazırlamak; ـ صبح tanyeri ağartısı; ـ گرگ مالیدن کسی را birini diğerlerinin gözünden düşürmek; ـ مثل çok ham; ـ مثل گرگ ayrılık sokan.

پیه سوز pîh-sûz: kandil, iç veya donyağı lambası.

پیه گرفتن pîh giriften: yağını çıkarmak; (kin.) kör olmak.

ulaşmak.

پیوسته کردن peyveste kerden: birleştirmek, ilhak etmek; sürekli kılmak; mensup etmek.

پیوگ peyûg: gelin.

پیوگان peyûgân: gelin.

پیوگانی peyûgânî: düğün.

پیوند peyvend: (Peh.) bağlılık, bağ; birleşme; kavuşma; dostluk; mafsal, bend; nazım, şiir; barış; terkip; aşı (ağaç için); aşı kalemi; ـ لوله یی çelik aşı; ـ حیوانی hayvansal aşılama.

پیوند خوردن peyvend horden: aşı yapılmak.

پیوند خورده peyvend horde: aşılı ağaç veya fidan.

پیوند دار peyvend-dâr: aşılı; mürekkep; aşılanmış ağaç.

پیوند زدن peyvend zeden: aşı yapmak (ağaç için).

ت

ت T: Farsça alfabenin dördüncü harfi; ikinci şahıs bitişik şahıs zamiri.

تا tâ: tane, adet; gibi, benzeri; tel; iplik; kıvrım; ta, -e kadar; nihayet; sonuçta, bu sebeple; -dığı kadar, -dıkça; sakın; kat.

تاب tâb: güç, kudret; tahammül; karar; sabır; büklüm, kıvrım, öfke, ıztırap; eğiklik, şaşılık; hararet; parlama; salıncak, ağaca bağlanan ip.

تاباق tâbâk: kalenderlerin taşıdıkları sopa.

تاباك tâbâk: kıvranma, ıztırap; ateşi olma.

تابان tâbân: aydınlık, parlak, parlayan.

تاباندن tâbânden: aydınlatmak, parltmak; bükmek, kıvırmak.

تابان كردن tâbân kerden: parlatmak, aydınlatmak.

تابانى tâbânî: parlaklık; kayıcılık, kayganlık.

تاب آوردن tâb âve(o)rden: sabretmek; takati olmak; fesat çıkarmak.

تاب افكندن tâb efkenden: düğüm atmak, burmak, bükmek; eziyet etmek.

تاب بردن tâb borden: direnmek; karşı koymak, göğüs germek.

تا بچند tâ-beçend: ne zamana kadar.

تابخانه tâb-hâne: kışlık ev; hamam.

تاب خوردن tâb horden: salınmak; kıvrılmak, bükülmek.

تاب دادن tâb dâden: bükmek, burmak; kızartmak; ışık saçmak.

تابدار tâbdâr: aydınlık, parlayan; kıvrımlı,bükümlü.

تاب داشتن tâb dâşten: tahammülü olmak; derdi olmak; ـ چشم gözün şaşı olması.

تاب ديده tâb-dîde: kızartılmış; gönlü yanış.

تاب رفتن tâb reften: sıkıntıda olmak; kıvrımlı olmak.

تابستان tâbistân: yaz.

تابستانى tâbistânî: yazlık; yazlık giysi.

تابش tâbiş: parlayış, aydınlık.

تابع tâbi': (Ar.) izleyen; itaat eden; vatandaş; Muhammed Peygamberin ashâbını görmüş.

تابع شدن tâbi' şoden: tâbi olmak, izlemek; itaatkâr olmak.

تابعون tâbi'ûn: (Ar.)tâbiler; Muhammed Peygamber'in ashabını görenler.

تابعيت tâbi'iyyet: (Ar.) izleme, tâbi olma; vatandaşlık; uyruk.

تاب گرفتن tâb giriften: yolunu sapıtmak; birinin ışığından aydınlanmak.

تابگى tâbegî: tavalık; ـ نان saç ekmeği.

تابلو tâblo: (Fr.) tablo; levha; yazı tahtası, tabela.

تابناك tâb-nâk: parlak, aydın, ışıltılı.

تابو tâbû: tabu.

تابوت tâbût: (Ar.) tabut.

تابوت خشكه tâbût-hoşke: çok zayıf, cılız; canlı cenaze.

تاب و توان tâb-o-tevân: güç, kudret.

تابه tâbe: tava; büyük kerpiç.

تاب يافتن tâb yâften: ışık almak; kıvrılmak.

تابيدن tâbîden: kıvırmak, bükmek, eğirmek; eğrilmek; yüz çevirmek, sapmak; incinmek; parlamak; ısınmak; ısıtmak.

تابين tâbîn: (Ar.) (ask.) nefer, er; ـ بحرى (ask.) deniz eri.

تاپ تاپ خميرى tâp tâp hemîrî: bir tür çocuk oyunu.

تاپو tâpû: hububat konulan seramik kap.

تاپ توپ tâp-tûp: kavga, patırtı, gürültü.

تاتا tâtâ: dil tutukluğu.

تاتارى tâtârî: Tatar, Tatarca.

تاتا كردن tâtâ kerden: (çocuk dilinde) yürümek, tay tay yürümek.

تاتول tâtûl: ağzı çarpık; baygın; aptal, sa-

lak.

تاج tâc: (Peh.) taç; sûfî külâhı; dişin taç kısmı; ــ عنبر zülüf; ــ فلك güneş; ــ بر سر زدن فیروزه gökyüzü; güneşçi; taç giymek; ــ بر سر نهادن taç giymek.

تاج پوشیدن tâc pûşîden: taç giymek.

تاج خروس tâc-ı horûs: horoz ibiği; (bot.) horoz ibiği çiçeği.

تاجدار tâcdâr: taçlı; padişah, sultan; yüce, ulu; taç muhafızı.

تاجر tâcir: (Ar.) tüccar.

تاجریزی tâc-rîzî: (bot.) tilki üzümü.

تاج سر tâc-ı ser: değerli, yüce, baştacı; ــ عشاق sevgili.

تاج شدن tâc şoden: taç gibi olmak; süs ve ziynet olmak, iftihar sebebi olmak.

تاج گذاری tâc-gozârî: taç giyme; ــ کردن taç giymek.

تاج و تخت tâc-o-taht: taç ve taht, saltanat gereçleri; saltanat, padişahlık.

تاخت tâht: dört nala gitme; koşma; saldırı.

تاخت آوردن tâht âve(o)rden: hücum etmek; azarlamak.

تاخت زدن tâht zeden: dört nala koşmak; mübadele etmek.

تاخت کردن tâht kerden: atı dört nala sürmek.

تاختن tâhten: (Peh.) dört nala gitmek; hücum etmek, saldırmak; (mec.) yağmalamak; kovmak; süratle göndermek.

تاخت و تاز tâht o tâz: hücum, saldırı.

تاخیره tâhîre: talih, baht.

تار târ: tel, saz teli;(müz.) tar (İran sazı); ağ; ــ عنکبوت örümcek ağı; ــ مو çok ince.

تار târ: dokumada kullanılan iplik, atkı.

تار târ: karanlık; çamurlu, bulanık.

تار târ: baş gerisi; ــ سر başın arka kısmı.

تارات târât: (Ar.) defalarca.

تاراج târâc: yağma, yağlamala; ــ به افکندن yağmalamak; ــ به رفتن yağmaya gitmek.

تاراج شدن târâc şoden: yağmalanmak.

تاراج کردن târâc kerden: yağma etmek, yağmalamak.

تاراجگر târâcger: yağmacı.

تاراجیدن târâcîden: yağma etmek, yağmalamak.

تاراندن târânden: dağıtmak, ayırmak; korkutmak, gözdağı vermek.

تار تار târ-târ: parça parça, zerre zerre.

تار تن târ-ten: dokumacı; örümcek; ipek böceği.

تار تنیدن târ tenîden: ağ yapmak, ağ örmek.

تارخیرا târahîrâ: (bot.) haşhaş.

تار زدن târ zeden: tar çalmak; (hlk.) satmak, okutmak.

تار زن târzen: tar çalan.

تار شدن târ şoden: kararmak; ــ چشم göz kararmak.

تارک târek: başın arka kısmı; kule; beyin; (ask.) savaş döküntüsü.

تارک târik: (Ar.) terkeden; ــ ادب küstah, edepsiz; ــ دنیا dindar, zahit.

تار کردن târ kerden: karartmak.

تارک شدن târik şoden: öğrenilen şeyi unutmak.

تارک نشین târek-nişîn: yukarıda oturan; yüksek makam sahibi.

تارم târem, târom: ahşap ev; çit; (kin.) gökyüzü; felek.

تار و پود târ o pûd: dokuma tezgâhında enine ve boyuna çekilen iplik; atkı-çözgü; her şeyin aslı; ــ شدن perişan olmak; ıztıraplı olmak; ــ کردن dağıtıp mahvetmek.

تار و تنگ آوردن târ o teng âve(o)rden: karartmak.

تار و مار târomâr: dağılma; alt üst olma.

تار و مار شدن târomâr şoden: dağılmak; altüst olmak.

تار و مار کردن târomâr kerden: dağıtmak; altını üstüne getirmek.

تاره târe: çit; tel, iplik; karanlık; defa, kere, kez.

güleryüzlü olmak.

تازه در آمد tâze der-âmed: yeni çıkmış, yeni icat edilmiş.

تازه دماغ tâze-dimağ: memnun; bilgili.

تازه ساز tâze-sâz: yeni yapılmış, yeni inşa edilmiş.

تازه ساختن tâze sâḫten: yenilemek.

تازه شدن tâze şoden: yenilenmek; şâd olmak; alımlı olmak; genç olmak; yeniden hayat bulmak; meydana gelmek.

تازه عروس tâze-arûs: yeni gelin.

تازه کار tâze-kâr: tecrübesiz, acemi.

تازه کردن tâze kerden: yenilemek; sevindirmek, memnun etmek; mamur etmek.

تازه نفس tâze-nefes: enerjik, canlı, zinde.

تازه وارد tâze-vârid: yeni gelmiş.

تازی tâzî: (Peh.) Arap; Arap dili; ـ اسبِ Arap atı.

تازی tâzî: tazı, av köpeği.

تازیانه tâziyâne: kırbaç, kamçı; ـ زرین (kin.) güneş ışınları.

تازیانه زدن tâziyâne zeden: kırbaç vurmak, kırbaçla cezalandırmak; kırbaçlamak.

تازیدن tâzîden: koşmak; hücum etmek, hamle etmek; doğurmak; ortaya çıkmak; dört nala koşturmak; ateş yakmak.

تازیک tâzîk: Arap; Türk olmayan; İranlı.

تاس tâs: ıztırap, kararsızlık; saçsız; zar, tavla zarı; tas.

تاسانیدن tâsânîden: boğmak, boğazını sıkmak.

تاس باز tâs-bâz: tavlacı; hokkabaz.

تاسع tâsi': (Ar.) dokuzuncu.

تاسعاً tâsi'en: dokuzuncu olarak.

تاس ماهی tâs-mâhi:(zool.) havyar balığı.

تاسوعا tâsûâ: (Ar.) Muharrem ayının dokuzuncu günü.

تاسه tâse: keder, üzüntü; ıztırap; yüz çökkünlüğü; boğaz düğümlenmesi; hasret; aşerme; nefes nefese kalma.

تاسه آوردن tâse âve(o)rden: memleketini özlemek.

تاسیدن tâsîden: üzülmek, ıztıraplanmak,

تارةً târeten: (Ar.) bir defa, bir kere.

تاریخ târîḫ: (Ar.) tarih; gün; ـ میلادی milâdî tarih; ـ هجری hicrî tarih; ـ یزدگردی yezdigerd tarihi.

تاریخچه târihçe: kısa tarih, tarihçe.

تاریخ دان târih-dân: tarihçi.

تاریخی târihî: tarihî; tarihe mensup.

تاریك târîk: (Peh.) karanlık; siyah; akılsız; yolunu sapıtmış; kötü işli; güç.

تاریك بخت târîk-baḫt: bahtı kara, talihsiz.

تاریك شدن târîk şoden: kararmak; ـ بخت talihsiz olmak; ölümü yaklaşmak; ـ چشم göz kararmak.

تاریك طبع târîk-tâb': kötü yaratılışlı, ahlâksız.

تاریك کردن târîk kerden: karartmak.

تاریکی târikî: (Peh.) karanlık; siyahlık; karaltı; cahillik.

تاز tâz: sevgili, maşuk; alçak; homoseksüel erkek.

تا زدن tâzeden: katlamak.

تازش tâziş: (Peh.) saldırı, hücum; koşturma.

تاز کردن tâz kerden: saldırmak, hücum etmek, taarruz etmek.

تازگی tâzegî: tazelik, yenilik; yeniden; به ـ yeniden; ـ ها son zamanlarda.

تازگی کردن tâzegî kerden: güleryüz göstermek; hoşgeldin demek, iyi karşılamak.

تازه tâze: yeni; taze; hoş, mutlu, mesut; bedî; son zamanlarda; yenice.

تازه بتازه tâze-be-tâze: yeni yeni; yenidenen, tekrar.

تازه برگ tâze-berg: yeni yaprak, taze; genç.

تازه بهار tâze-behâr: yeni açmış çiçek; güzel yüz; baharda yeşermiş arazi.

تازه جوان tâze-cevân: delikanlı; genç sevgili; güzel, alımlı.

تازه داشتن tâze dâşten: yenilemek, ihyâ etmek; yeniden kullanmak, hoş tutmak;

تایر tâyir: (İng.) oto dış lâstiği.
تایه tâyih: (Ar.) kibirli; şaşkın; helâk olan.
تاییدن tâyîden: beklemek, duraklamak.
تاتر tiâtr: (Fr.) tiyatro.
تالیف teâlif: (Ar.) telifler.
تأبید te'bîd: (Ar.) ebedî kılmak; kaside sonundaki dua.
تأتی te'ettî: (Ar.) hazır olmak; yumuşak davranmak.
تأثر te'essor: (Ar.) üzüntülü olmak; peşinden gitmek; üzüntü, keder.
تأثر آور te'essor-âver: üzüntü verici.
تأثل te'essol: (Ar.) kök salmak; sağlamlaşmak.
تأثیر te'sir: (Ar.) tesîr etme; iz bırakma; tesir, etki.
تأثیر کردن te'sir kerden: tesir etmek, nüfûz etmek; iz bırakmak.
تأجیل te'cîl: (Ar.) süre tanımak, mühlet vermek.
تأحد te'ahhüd: (Ar.) tek olma, bir olma.
تأخر te'ehhor: (Ar.) gecikme, geride kalma.
تأخیر te'hîr: (Ar.) geriye bırakma, tehir, gecikme.
تأدب te'eddob: (Ar.) edeb öğrenme; edepli olma.
تأدیب te'dîb: (Ar.) edeb öğretme; cezalandırma; terbiye etme.
تأدیب کردن te'dîb kerden: terbiye etmek; cezalandırmak.
تأدیه te'diye: (Ar.) ödeme.
تأدیه کردن te'diye kerden: ödemek.
تأذی te'ezzî: (Ar.) eziyet görme, incinme.
تأسف te'essof: (Ar.) üzülme, üzüntü, esef etme.
تأسف آور te'essof-âver: üzüntü verici.
تأسف خوردن te'essof horden: üzülmek, eseflenmek.
تأسیس te'sîs: (Ar.) kurma, temel atma; tesis; müessese.
تأکید te'kîd: (Ar.) sağlamlaştırma, tekid; sağlamlık.
تألف te'ellof: (Ar.) alışma; gönül elde etme; ülkesini veya köyünü özlemek; aşermek; nefes nefese kalmak.
تا شدن tâ şoden: iki kat olmak, katlanmak.
تاشك tâşek: çevik, çabuk.
تافتان tâftân: tandır ekmeği.
تافتن tâften: (Peh.) parlamak, aydınlatmak; doğmak; sıcaklaşmak; ışık saçmak; bükmek; (mec.) incinmek; madeni eritip kızıl hale getirmek.
تافته tâfte: parlatılmış; doğmuş; ısınmış; aydınlatılmış; bükülmüş; dokunmuş; üzüntülü, kederli.
تاقوت tâkût: (bot.) çitlembik ağacı.
تاك tâk: (Peh.) (bot.) üzüm asması.
تاکتیك tâktik: (Fr.) (ask.) taktik.
تا کردن tâ kerden: davranmak; katlamak.
تاکسی tâksî: (Fr.) taksi.
تاکستان tâkistân: üzüm bağı, asmalık.
تالاب tâlâb: durgun su, su birikintisi.
تالار tâlâr: salon, büyük oda.
تالان tâlân: yağma, çapul, talan.
تالواسه tâlvâse: kararsızlık, huzursuzluk; üzüntü, aşerme.
تالی tâlî: peşinden giden; tâli, peş.
تام tâm(m): (Ar.) tam, eksiksiz.
تامر tâmir: (Ar.) hurmacı, hurma satıcısı.
تانك tânk: (İng.) (ask.) tank.
تانگری tângerî: (T). Tanrı.
تاو tâv: aydınlık, ışık; sıcaklık, hararet; kıvrım; meşakkat; güç, kudret, takat.
تاوان tâvân: (Peh.) ceza, para cezası; tazminat; cinayet; ــ پس ندادن (mec.) cimri olmak, günahını bile vermemek.
تاوان دادن tâvân dâden: ceza vermek; bedel vermek.
تاوستن tâvisten: direnmek, üstesinden gelmek.
تاول کردن tâvil kerden: uçuklamak, kabarcık çıkarmak.
تاوه tâve: tava; tuğla; büyük kerpiç.
تاه tâh: kat; fert; pas.
تای tây: kat; fert, tek; yarım yük.
تایب tâyib: (Ar.) tövbekâr, tövbe eden.

تباهانیدن tebâhânîden: çürütmek, bozmak; tahrip etmeyi buyurmak.
تباه دست tebâh-dest: çolak.
تباه رای tebâh-rây: gevşek akıllı.
تباه ساختن tebâh sâhten: bozmak; mahvetmek; harap etmek.
تباه شدن tebâh şoden: bozulmak; kaybolmak; çürümek, bozulmak; harap olmak; yok olmak; öfkelenmek.
تباهکار tebâh-kâr: tahrip edici, bozucu; suç işleyen, sabotajcı.
تباه کردن tebâh kerden: zâyi etmek; harap etmek; yok etmek; öfkelenmek; dağıtmak.
تباه کیش tebâh-kîş: kâfir.
تباهی آوردن tebâhî âve(o)rden: fesat çıkarmak.
تباهی کردن tebâhî kerden: fesat çıkarmak; yok etmek.
تبایع tebâyo': (Ar.) alışveriş yapmak; bîat etmek.
تباین tebâyon: (Ar.) birbirinden ayrılma; ihtilaflı olma; ayrılık, zıtlık.
تب بر teb-bor: (tıb.) ateş düşürücü ilaç.
تبجیل tebcîl: (Ar.) ululama; saygı gösterme.
تبحر tebehhor: (Ar.) derin bilgi sahibi olma.
تبخال tebhâl: uçuk.
تبختر tebehtor: (Ar.) çalımla yürüme; çalım satma.
تبخیر tebhîr: (Ar.) tütsüleme; buhar verme, buharlaşma.
تب دار teb-dâr: (tıb.) ateşli, hasta.
تب داشتن teb dâşten: (tıb.) ateşlenmek.
تبدل tebeddol: (Ar.) değişme; değiştirme.
تبدیل tebdîl: (Ar.) değiştirme; ـ قیافه kılık değiştirerek gezme; ـ لباس tebdil gezme.
تبذیر tebzîr: (Ar.) saçmak, savurmak; savurganlık, israf; müflis olma.
تبر teber: (Peh.) balta.
تبرا teberrâ: (Ar.) uzaklaşmak; (tıb.) şifa bulmak; arınmış olma.

düzene sokma.
تألم te'ellom: (Ar.) üzülme, elem çekme.
تالیف te'lîf: (Ar.) toplama; uzlaştırma; bir araya getirme; kitap yazma, telif, kompozisyon.
تالیف کردن te'lîf kerden: uzlaştırmak; toplamak; telif etmek, kitap yazmak.
تأمل te'emmol: (Ar.) dikkatle bakma, iyi düşünme, bekleme.
تأمل کردن te'emmol kerden: iyi düşünmek; beklemek, duraklamak.
تأمیر te'mîr: (Ar.) emirliğe atamak; emirlik.
تأمین te'mîn: (Ar.) emin kılma, güven verme; korumak; âmin deme; güvence emniyet; ـ عبور geçiş ve seyir emniyeti sağlama.
تأنس te'ennos: (Ar.) alışma.
تأنی te'ennî: (Ar.) duraklama; ağır davranma; savsaklama; geciktirme.
تئوری teori: (Fr.) teori.
تأویل te'vîl: (Ar.) yorum, açıklama, tevil, tabir, ـ کردن yorumlamak.
تأهل te'ehhol: (Ar.) evlenme, kadın alma.
تأیید te'yîd: (Ar.) kuvvetlendirme, kuvvet verme, teyid ـ کردن ; teyit etmek.
تب teb: (tıb.) ateş, vücut sıcaklığının yüksekliği.
تباب tebâb: (Ar.) zarar görme, hüsrana uğrama; helâk olma; ziyankârlık.
تبادر tebâdor: (Ar.) koşmak; girişme; öncelik; birdenbire hatıra gelme.
تبار tebâr: (Ar.) mahvolma, yok olma; soy, nesep.
تبارك tebârok: (Ar.) bir şeyi iyiye yorma; yükselme; bereketli olma; uğurlu olma.
تباسیدن tebâsîden: sıcaktan bayılmak; bayılmak.
تباشیر tebâşîr: tebeşir; beyazlık, aklık.
تباعد tebâ'od: (Ar.) uzaklaşma; uzaklık.
تبانی tebânî: gizlice anlaşma, kötü bir iş için elbirliği etme.
تباه tebâh: (Peh.) zâyi olmuş, yokolmuş, bâtıl.

تبطیل tebtîl: (Ar.) bâtıl kılma,hükümsüz kılma.
تبع tebe': (Ar.) izleme, uyma; teba, izleyenler; hizmetçiler.
تبعه tebe'e: (Ar.) izleyenler; hizmetçiler; tebe'a, vatandaş.
تبعیت tebe'iyyet: (Ar.) tâbiiyet, vatandaşlık, tâbi olma.
تبعید teb'îd: (Ar.) sürme, uzaklaştırma, sürgün.
تبعید شدن teb'îd şoden: sürülmek, sürgün edilmek.
تبعید کردن teb'id kerden: sürmek, sürgün etmek, uzaklaştırmak.
تبعیض teb'îz: (Ar.) ayırdetme; özel muamele, ayrıcalık tanıma.
تب کردن teb kerden: (tıb.) ateşlenmek.
تب گرفتن teb giriften: (tıb.) ateşlenmek, ateşi yükselmek.
تب لرز teb-lerz: (tıb.) malarya.
تبلور tebelvor: (Ar.) billurlaşma, kristalleşme.
تبلیغ tebliğ: (Ar.) bildirme; açıklama, tebliğ; propaganda, ـــ کردن bildirmek.
تبلیغات tebliğât: (Ar.) reklâm, tanıtma, propaganda.
تبنك tebenk: tef; çan sesi; tahta tabak.
تبنی tebennî: (Ar.) evlat edinme; evlatlık.
تبه tebeh: mahvolmuş; bozulmuş, kötü.
تبیان tibyân: (Ar.) açıklama, şerh, rapor.
تبین tebeyyon: (Ar.) tanımak; belirmek; ortaya çıkarmak.
تبییض tebyîz: (Ar.) ağartmak; temize çekmek.
تبیین tebyîn: (Ar.) ortaya çıkarmak; açıkça anlatmak.
تپ tep: ıztırap, kararsızlık.
تپانچه tepânçe: tabanca; büyük dalga.
تپاندن tepânden: tıka basa doldurmak, basmak, tıkamak; tıkmak.
تپش tepiş: ıztırap, kararsızlık; ـــ قلب (tıb.) yürek çarpıntısı.
تپق زدن topok zeden: ـــ زبان کسی dili tu-

تبرا کردن teberrâ kerden: uzaklaşmak; arınmış olmak; (tıb.) şifa bulmak.
تبرئه tebri'e: (Ar.) arınma; beraat; temizlemek.
تبردار teber-dâr: baltacı, odun kırıcısı.
تبر زد teber-zed: sofra tuzu, billur tuz; (bot.) bir tür üzüm; acı bir tür zamk.
تبر زین teber-zîn: dervişlerin taşıdıkları ayça şeklindeki küçük balta; beyaz billur tuz.
تبرع teberro': (Ar.) kendi isteğiyle verme, bağışlama, teberrû.
تبرك teberrok: (Ar.) uğur sayma; bereketli olma; uğur, bereket.
تبرم teberrom: (Ar.) üzülmek.
تبری teberrî: (Ar.) bîzar olma.
تبرید tebrîd: (Ar.) (tıb.) soğuk alma; soğutma; soğukluk.
تبرید کردن tebrîd kerden: (tıb.) soğuk almak, üşütmek; soğutmak.
تبریز tebrîz: ortaya çıkarmak; fazla olmak; Tebriz şehri.
تبریزی tebrîzî: (bot.) karakavak; Tebriz'li.
تبریك tebrîk: (Ar.) kutlama, tebrik.
تبریك گفتن tebrîk goften: kutlamak, tebrik etmek.
تبسط tebessot: (Ar.) küstahlaşmak; yayılmak; geniş olmak.
تبسم tebessom: (Ar.) gülümseme; ـــ بر لب آوردن gülümsemek, tebessüm etmek.
تبسم کردن tebessom kerden: tebessüm etmek, gülümsemek.
تبش tebiş: sıcaklık, hararet; ışık, parıltı; ıztırap.
تبشیر tebşîr: (Ar.) müjdeleme; müjde.
تبصبص tebesbos: (Ar.) yaltaklanma; kuyruk sallama; etrafında dolanma.
تبصر tebessor: (Ar.) görür olmak; tanıyıcı olmak.
تبصره tebsıra: (Ar.) görür kılma; ibret alma; not, açıklayıcı fıkra.
تبطل tebettol: (Ar.) tenbellik etme; tenbellik.

تجارب tecârib: (Ar.) tecrübeler, deneyimler.
تجارت ticâret: (Ar.) ticaret.
تجارت کردن ticâret kerden: ticaret yapmak.
تجارتی ticâretî: ticaretle ilgili, ticârî.
تجاسر tecâsor: (Ar.) cesaret gösterme, cesaret.
تجافی tecâfî: (Ar.) uzaklaşma, bir kenara çe'kilme.
تجانس tecânos: (Ar.) aynı cinsten olma; hemcins.
تجاور tecâvor: (Ar.) komşu olma, komşuluk.
تجاوز tecâvoz: (Ar.) aşma, sınırı geçme; çatma, tecavüz, af; ـ کردن sınırı geçmek, tecavüz etmek.
تجاوز کار tecâvoz-kâr: mütecaviz.
تجاهر tecâhor: (Ar.) ortaya çıkarma; ortaya çıkma.
تجاهل tecâhol: (Ar.) bilmezlikten gelme; ـ عارف bilmezlikten gelme.
تجبر tecebbor: (Ar.) büyüklük yapma; serkeşlik, başkaldırma.
تجبیر tecbîr: (Ar.) kemik sarmak, kırık kemiği alçıya almak.
تجدد teceddod: (Ar.) yenileşme, yenilik.
تجدید tecdîd: (Ar.) yenileştirme, yeniden yapma; ـ چاپ yeniden basım; ـ نظر yeniden inceleme.
تجدیدی tecdîdî: yenilik; (öğrenci) ikmâle kalma, ـ شدن bütünlemeye kalmak.
تجذیر teczîr: (Ar.) kökünden kazımak, kesmek; karekök alma; karesini alma (bir sayının).
تجر tecer: kışlık köşk.
تجربت tecribet: (Ar.) tecrübe.
تجربه tecribe: (Ar.) deney; tecrübe; sınama.
تجربه دیده tecribe-dîde: tecrübeli, deneyimli.
تجربی tecribî: tecrübî, deneysel.
تجرد tecerrod: (Ar.) bekârlık; çıplak olma; tulmak, dili sürçmek.
تپل topol: şişman.
تپه teppe: tepe; kadın şapkası.
تپیدن tepîden: ıztırap çekmek; titremek; yerinden sıçramak; tıkabasa dolmak, sokulmak.
تتابع tetâbo': (Ar.) sürekli olma; ـ اضافات (gr.) zincirleme tamlama.
تتبع tetebbo': (Ar.) izinden gitme; araştırma; inceleme.
تتق totok: çadır; soğan zarı; ـ نیلی gökyüzü.
تتماج totmâc: (T.) undan yapılan bir tür aş.
تتمه tetimme: (Ar.) kalan, bakiye.
تتمه داشتن tetimme dâşten: bâki kalmak; devamı olmak.
تتمیر tetmîr: parçalanmış eti kurutmak; hurma kurutmak.
تتمیم tetmîm: (Ar.) tamamlama.
تته پته titi-piti, tete pete: dil tutukluğu; به ـ افتادن dili tutulmak; ـ کردن çat pat konuşmak.
تتی titî: bebek oyuncak; kuşları çağırırken çıkartılan ses.
تثاوب tesâvob: (Ar.) esneme.
تثبت tesebbot: (Ar.) sabit olma, yerinde olma; yavaş davranma; kalıcılık.
تثبط tesebbot: (Ar.) bir işe vâkıf olma; bir işten geri durmak.
تثبیت tesbît: (Ar.) sağlamlaştırma, tesbit.
تثبیت کردن tesbît kerden: tesbit etmek; sağlamlaştırmak.
تثریب tesrîb: (Ar.) sitem etme.
تثقیل teskîl: (Ar.) ağır gösterme; ağır olma.
تثلیث teslîs: (Ar.) üçleme; üçe bölme; teslis.
تثمیر tesmîr:(Ar.) meyva verme.
تثمین tesmîn:(Ar.) kıymetlendirme.
تثنیه tesniye: (Ar.) (gr.) ikil; ikileme.
تجادل tecâdol: (Ar.) mücadele etme; mücadele.
تجار toccâr: (Ar.) tacirler, tüccar.

cinas yapma; tam sayıyı kesirli sayıya çevirme.

تجوز tecevvoz: (Ar.) kolay tutmak; günahı affetmek; mecaz söz söylemek; namazı çabuk kılmak.

تجويد tecvîd: (Ar.) iyi yapmak; iyi söylemek; tecvid.

تجويز tecvîz: (Ar.) câiz görme, reva görme.

تجويف tecvîf: (Ar.) boşaltma; mağara.

تجهيز techîz: (Ar.) donatma, cihazlandırma; (ask.) donatım, silah, erzak ve mühimmat hazırlama.

تجهيزات techizat: (Ar.) (ask.) teçhizat, donanım.

تجهيز ساختن techîz sâhten: donatmak, hazırlamak.

تحاسد tehâsod: (Ar.) birbirini kıskanmak, birbirini çekememek.

تحاشی tehâşî: (Ar.) sakınma, çekinme, uzak durma.

تحاشی كردن tehâşî kerden: sakınmak, kaçınmak.

تحالف tehâlof: (Ar.) birlikte yemin etmek.

تحامق tehâmok: (Ar.) cahillikten gelme; kendini ahmak gibi gösterme.

تحبيب tehbîb: (Ar.) sevdirmek.

تحت teht: (Ar.) alt, altında; ـ و فوق altı üstü.

تحت الارضی teht'ul-erzî: yeraltı.

تحت البحری teht'ul-bahrî: (ask.) denizaltı; deniz altı ile ilgili.

تحت الحمايه teht'ül-himâye: (Ar.)himaye altında, korunan.

تحت الحنك teht'ul-henek: (Ar.) çene altı; sarığın çene altından geçip başa bağlanan kısmı.

تحت الشعاع teht'uş-şo'â:(Ar.) ışığı altında; bir şeyin yanında önemini yitirme.

تحت اللفظی teht'ul-lefzî: harfiyyen, tamıtamına.

تحتانی tehtânî: alttaki, alt.

تحت نظر گرفتن teht-i nezer giriften: göz altında tutmak; göz hapsinde tutmak.

soyutlanma.

تجرع tecerro': (Ar.) yudumlama, yudum yudum içme.

تجرم tecerrom: (Ar.) geçmek; suç işleme, günah işleme; dökülen hurmayı toplama.

تجری tecerrî: (Ar.) cesaret gösterme; cesaret.

تجريد tecrîd: (Ar.) yalnız kalma; soyutlama; yalnızlık; kılıç çekme; (tas.) dünyadaki her şeyden ilgiyi kesme.

تجزی tecezzî: (Ar.) bölünme, parçalanma.

تجزيه tecziye: (Ar.) ayırma, bölme; çözümleme; tahlil.

تجسس tecessos: (Ar.) arama; anlama merakı, tecessüs.

تجسس كردن tecessos kerden: araştırmak, merak etmek.

تجسم tecessom: (Ar.) cisimlenme, canlanma.

تجشم teceşşom: (Ar.) sıkıntı çekmek, azap çekmek.

تجفيف tecfîf: (Ar.) kurutmak.

تجلی tecellî: (Ar.) görünmek, ortaya çıkmak; görünme, tecellî.

تجليد teclîd: (Ar.) ciltleme.

تجليل teclîl: (Ar.) ululama, saygı ile yüceltme.

تجليه tecliye: (Ar.) aydınlatma, parlatma.

تجمش tecemmoş: (Ar.) oynama; kadınlara karşı konuşma; gönül oyunu yapma, oynaşma.

تجمع tecemmo: (Ar.) toplanma, bir araya gelme.

تجمل tecemmul: (Ar.) süslenme; tantana, görkem; makyaj.

تجملی tecemmolî: makyaj malzemesi; süs ve ziynete ait.

تجميل tecmîl: (Ar.) süslemek.

تجنب tecennob: (Ar.) uzak durmak.

تجنن tecennon: (Ar.) cinnet getirme.

تجنيد tecnîd: (Ar.) (ask.) ordu donatma; (ask.) ordu donatım.

تجنيس tecnîs: (Ar.) hemcins yapma; (ed.)

تحجب teheccob: (Ar.) örtünme, örtülü olma.

تحجر teheccor: (Ar.) taşlaşma, taş kesilme.

تحجم teheccom: (Ar.) emme, hacamat yapma; (meme) şişmek, büyümek; alıkoyma.

تحدب teheddob: (Ar.) kamburlaşma, tümsekleşme, dışbükey olma; çıkıntı; kamburluk.

تحدب داشتن teheddob dâşten: tümsek olmak, dışbükey olmak, kambur olmak.

تحدی teheddî: (Ar.) bir işte eşit olma; savaşa çağırma; yanına çağırma; bir şeye kastetme.

تحدیث tehdîs: (Ar.) söz söyleme.

تحدید tehdîd: (Ar.) sınırlandırma, tahdit.

تحدید حدود tehdîd-i hudûd: sınır tayini.

تحدید حدود کردن tehdîd-i hudûd kerden: sınırları tayin etmek.

تحدید کردن tehdîd kerden: sınırlandırmak.

تحذیر tehzîr: (Ar.) korkutma, sakındırma.

تحرج teherroc: (Ar.) günahkâr olma; günahtan kaçınma; tövbe etme; yokluktan çıkma.

تحرق teherrok: (Ar.) yanma.

تحرک teherrok: (Ar.) kımıldama, hareket etme.

تحرم teherrom: (Ar.) saygı gösterme.

تحری teherrî: (Ar.) arama; inceleme, araştırma; kıbleye yönelme; ـ حقیقت hakikati arama.

تحریر tehrîr: (Ar.) yazma; köleyi âzâd etme; temizleme; resim yapma; ـ رقبه köleyi âzâd etme; ـ ماشین yazı makinesi, daktilo.

تحریر دادن tehrîr dâden: sesi dalgalandırmak.

تحریر کردن tehrîr kerden: yazmak.

تحریریه tehrîrîye: (Ar.) yazıya ait; ـ هیئت yazı heyeti, yazı kurulu.

تحریص tehrîs: (Ar.) hırslandırma; kışkırtma.

تحریص دادن tehrîs dâden: hırslandırmak, tahrik etmek.

تحریف tehrîf: (Ar.) mânâsını değiştirme veya bozma; saptırma; ـ کردن tahrif etmek.

تحریفات tehrifât: tahrifat.

تحریک tehrîk: (Ar.) harekete getirme, kışkırtma, tahrik.

تحریک آمیز tehrîk-âmîz: tahrik edici, kışkırtıcı.

تحریک کردن tehrîk kerden: tahrik etmek, kışkırtmak.

تحریم tehrîm (Ar.) yasaklama; haram kılma.

تحزب tehezzob: (Ar.) toplanma; bölük bölük olma; hizipleşme.

تحزن tehezzon: (Ar.) hüzünlenme, kederlenme.

تحسر tehessor: (Ar.) üzülme; hasret çekme, özleme; üzüntü; özlem; pişmanlık.

تحسیر tehsîr: (Ar.) âciz bırakma; üzme; hakir görme; incitme.

تحسین tehsîn: (Ar.) beğenme; aferin deme; iyi sayma; medhetme.

تحسین داشتن tehsîn dâşten: övgüye lâyık olmak.

تحسین کردن tehsîn kerden: aferin demek, medhetmek.

تحشیه tehşiye: (Ar.) kitaba hâşiye yazma; elbise kenarını süsleme.

تحصل tehessol: (Ar.) hasıl olma; elde olma; toplanma; sabitleşme.

تحصن tehesson: (Ar.) sığınmış olma; kaleye sığınma.

تحصن جستن tehesson costen: sığınmak, sığınma istemek.

تحصن طلبیدن tehesson talebîden: sığınma istemek, sığınmak.

تحصن کردن tehesson kerden: sığınmak.

تحصیل tehsîl: (Ar.) elde etme; biriktirme; öğrenim, tahsil, öğrencilik.

تحصیلدار tehsîl-dâr: tahsildar, vergi memuru; muhasip.

تحصیل کردن tehsîl kerden: elde etmek, ele geçirmek; toplamak; vergi toplamak; özet çıkarmak; ilim öğrenmek.

تحصیل کرد tehsîl kerde: okumuş; yüksek tahsilli.
تحضیر tehzîr: (Ar.) hazırlama.
تحفظ teheffoz: (Ar.) koruma; sakınma; akıllı olma, uyanık olma; tek tek hatırlama.
تحفگی tohfegî: hediye, armağan; ziyafet; az bulunma.
تحفه tohfe: (Ar.) hediye, armağan; yeni ve nefis şey; az bulunur, nadir; şefkat, inâyet.
تحفه آوردن tohfe âve(o)rden: hediye getirmek, armağan vermek.
تحفه بردن tohfe borden: hediye vermek.
تحفه دادن tohfe dâden: hediye vermek.
تحفه کردن tohfe kerden: hediye etmek.
تحقق tehekkok: (Ar.) gerçekleşme; var olma; gerçek.
تحقق پیدا کردن tehekkok peydâ kerden: mevcut olmak, var olmak; gerçekleşmek.
تحقق یافتن tehekkok yâften: gerçekleşmek.
تحقیر tehkîr: (Ar.) aşağılama, onur kırma, hakir görme.
تحقیرانه tehkirâne: aşağılayıcı, küçük görerek.
تحقیراً tehkîren: küçük görerek, aşağılayarak.
تحقیر کردن tehkîr kerden: aşağılamak, küçük görmek.
تحقیق tehkîk: (Ar.) araştırma, inceleme.
تحقیقات tehkîkât: (Ar.) araştırmalar; ـ علمی bilimsel araştırmalar.
تحقیقاً tehkîken: (Ar.) gerçekten, kuşkusuz, doğrusu.
تحقیق کردن tehkîk kerden: araştırmak, incelemek.
تحقیقی tehkîkî: şüphesizlik, kesinlik.
تحکم tehekkom: (Ar.) emretme; hükmetme; zorbalık etme; hükümet; şerî fetva, hâkimlik.
تحکم آمیز tehekkom-âmîz: hükmedici, zorbaca, âmirane.
تحکم بردن tehekkom borden: hükmetmek, zorbalık etmek.

تحکم کردن tehekkom kerden: hükmetmek, zorbalık etmek.
تحکیم tehkîm: (Ar.) hükmetme; sağlamlaştırma.
تحلم tehellom: (Ar.) yumuşak davranma; rüya görme.
تحلی tehellî: (Ar.) süsleme, donatma; süslenme.
تحلیف tehlîf: (Ar.) yemin verme, and içme.
تحلیل tehlîl: (Ar.) çözümleme, ayrıştırma, tahlil; yoketme; hazmetme; namazı bitirme; helal etme; helâl sayma; ـ قوه (tıb.) kuvvetten düşme, zafiyet.
تحلیل بردن tehlîl borden: hazmetmek.
تحلیل کردن tehlîl kerden: çözümlemek, ayrıştırmak, yok etmek, mahvetmek.
تحلیه tehliye: (Ar.) süsleme, donatma.
تحمل tehemmol: (Ar.) dayanma, katlanma; takat; alçakgönüllülük; با ـ بودن sabırlı olmak.
تحمل داشتن tehemmol dâşten: dayanıklı olmak; sabırlı omak.
تحمل کردن tehemmol kerden: dayanmak, takati olmak; sabretmek, tahammül etmek; eziyet çekmek.
تحمید tehmîd: (Ar.) övme, medhetme; beğenme; övgü.
تحمیر tehmîr: (Ar.) kızartma.
تحمیق tehmîk: (Ar.) ahmak sayma, akılsız sayma.
تحمیق کردن tehmîk kerden: ahmak saymak.
تحمیل tehmîl: (Ar.) yükleme; boynuna yükleme; haber.
تحمیل کردن tehmîl kerden: yüklemek; boynuna bırakmak; birine gücünün üstünde iş buyurmak.
تحنن tehennon: (Ar.) şefkat gösterme; istekli olma.
تحنی tehennî: (Ar.) şefkat gösterme; eğrilme.
تحول tehevvol: (Ar.) dönme; değişme; yer

değiştirme; sırtına yükleme; dolanma.

تحویل tehvîl: (Ar.) yer değiştirme; değiştirme; döndürme; teslim etme; havale etme; geri dönme; göç etme; intikal; vergi; yıldönümü.

تحویل دادن tehvîl dâden: birine ısmarlamak; teslim etmek.

تحویلدار tehvîl-dâr: veznedar.

تحویل کردن tehvîl kerden: geri vermek, teslim etmek; havale etmek; göç etmek.

تحویل گرفتن tahvîl giriften: teslim almak.

تحیت tehiyyet: (Ar.) esenlik dileme; selâm verme.

تحیر teheyyor: (Ar.) hayret etme; hayret; karışıklık.

تحیر آور teheyyor-âver: hayret verici.

تحیر داشتن teheyyor dâşten: hayret etmek.

تحیز teheyyoz: (Ar.) yerleşme, yer seçme; köşeye çekilme; hazırlanma.

تخادع teḫâdo: (Ar.) birbirini aldatma; aldanmış gibi görünme.

تخاریب teḫârîb: (Ar.) delikler; arı kovanları.

تخاصم teḫâsom: (Ar.) birbiriyle savaşma; hasımlaşma; düşmanlık.

تخالف teḫâlof: (Ar.) muhalefet etme, muhalefet.

تخبط teḫebbot: (Ar.) yok etme; eksik akıllı etme; delirtme; saçmalama.

تخبیر teḫbîr: (Ar.) haber verme, bildirme.

تخت teḫt: (Peh.) taht; minber; başkent; somya, sedir; Tanrı'nın arşı; ـ آبنوس abanoz taht; gece; ـ حریر gül; ـ عاج fildişi taht; gündüz; ـ فیروزه firuze taht; gökyüzü; بر ـ نشستن tahta çıkmak, cülûs etmek; ـ خوابیدن rahat uyumak.

تخت اردشیر teḫt-i erdeşîr: (müz.) mûsikîde bir makam.

تخت بند teḫt-bend: mahpus.

تخت خانه teḫt-ḫâne: başkent, saltanat merkezi.

تختخواب teḫt-ḫâb, teḫt-i ḫâb: yatak, karyola, somya; آهنی ـ karyola.

تخت دار teḫt-dâr: padişah; pijama.

تخت روان teḫt-i revân: tahtırevan; güzel yürüyen at; gökyüzü; süleyman tahtı.

تخت زدن teḫt-zeden: taht koymak.

تخت شدن teḫt şoden: uzanmak.

تخت کردن teḫt kerden: düzeltmek.

تختگاه teḫt-gâh: taht yeri; başkent.

تخت نشین teḫt-nişîn: taht, taç sahibi padişah.

تخته teḫte: tahta; kereste; sedir; levha, plaka; tavla pulu; musalla taşı; cenaze; halı için kullanılan sayı; ـ اول (tas.)levh-i mahfuz; ـ خط کشی yazı tahtası; ـ تابوت tabut; ـ تعلیم yazı tahtası, ـ جامه bir tür ütü; ـ جوهری rengârenk şey;ـ سالخورد (kin.) eski hikaye; ـ سیاه yazı tahtası, kara tahta; ـ شطرنج satranç tahtası;ـ قیمه kıyma tahtası; ـ مینا (kin.) göküzü; ـ بر داشتن از دکان dükkânı açmak; ـ بر سر کسی زدن (kin.) birini rezil etmek; ـ بر سر کسی شکستن (kin.) birini rezil etmek.

تخته آموختن teḫte-âmuḫten: (kin.) öğrenmek.

تخته بازی teḫte-bâzî: tavla oyunu.

تخته بر teḫte-bor: rende.

تخته بر تخته teḫte-ber-tehte: safha safha, parça parça.

تخته بر دوختن teḫte ber-dûḫten: (kin.) terketmek.

تخته بند teḫte-bend: alçı tahtası; bir tür işkence; mahpus; ـ بودن esir olmak;ـ بودن دکان dükkân kapalı olmak.

تخته بند شدن teḫte-bend şoden: ـ دکان dükkân kapalı olmak.

تخته بند کردن teḫte-bend kerden:ـ دکان dükkânı kapamak.

تخته پوست teḫte-pûst: post, tüyü alınmamış hayvan derisi.

تخته پوست انداز teḫte-pûst-endâz: (kin.) davetsiz misafir; rahatsız eden.

تخته زدن teḫte zeden: halaçlık yapmak;

تخطيط tehtît: (Ar.) yol yol dokuma; çizgilendirme.
تخفيف tehfîf: (Ar.) eksiltme, indirme, tenzilât, ikram; sakinleştirme; atma.
تخفيف دادن tehfîf dâden: hafifletmek, indirmek; ikram etmek, tenzilât yapmak; yatıştırmak.
تخفيف كردن tehfîf kerden: hafifletmek, eksiltmek; tenzilât yapmak.
تخ كردن tıh kerden: (çocuk dilinde) ağzından çıkarmak.
تخلخ tehelloc: (Ar.) titreme, sarsılma.
تخلخل tehelhol: (Ar.) gözenekli olma, mesâmâtlı olma.
تخلس tehellos: (Ar.) çalma.
تخلص tehellos: (Ar.) kurtulma; (ed.) mahlas kullanma.
تخلص كردن tehellos kerden: (ed.) mahlası zikretmek; (ed.) şiirde memdûhun adını getirme.
تخلف tehellof: (Ar.) geri kalma; muhalefet etme, yüz çevirme.
تخلف كردن tehellof kerden: muhalefet etmek.
تخلق tehellok: (Ar.) huy edinme, huylanma; iyi huylu olma.
تخلل tehellol: (Ar.) araya girme, araya karışma; dişi çürütme.
تخلى tehellî: (Ar.) boşalma; tuvalet ihtiyacını görme; yalnız başına oturma; (tas.) uzak durma.
تخليد tehlîd: (Ar.) ebedî kılma; bir yerde ikamet etme; kalıcılık.
تخليص tehlîs: (Ar.) kurtarma; mahsus kılma; temizleme; özet çıkarma.
تخليط tehlît: (Ar.) yalan katma; ara bozma; bozgunculuk.
تخليط كردن tehlît kerden: yalan karıştırmak; ara bozmak; bozgunculuk yapmak.
تخليع tehlî': (Ar.) ayırma, açma.
تخليف tehlîf: (Ar.) halife tayin etme; vekil bırakma; geride bırakma.
دكان ـ dükkânı kapamak.
تخته كردن tehte kerden: yaymak; yaygısını toplamak; sessiz kalmak; دكان ـ dükkânı kapamak; tezgâhını toplamak.
تخته نرد tehte-nerd: tavla.
تخجم teheccom: uğursuz, şom; haris.
تخجيل tehcîl: (Ar.) utandırma; utanma.
تخدر teheddor: (Ar.) gevşek olma, uyuma; gizlenme; uyuşma.
تخدير tehdîr: gevşekleştirme; perde arkasına alma, gizleme; duygusuz etme, uyuşturma.
تخدير كردن tehdîr kerden: uyuşturmak, hissiz bırakmak.
تخديش tehdîş: (Ar.) harap etmek, tahrip.
تخريب tehrîb: (Ar.) harap etme, yıkma, tahrip.
تخريق tehrîk: (Ar.) yırtma, parçalama; çok yalan söyleme; hile yapma; hile.
تخس tehs, tehes: üzüntü, tasa, kaygı.
تخسير tehsîr: (Ar.) helâk etme, yok etme; azlık.
تخش tehş: ok; yay; bir tür yay; (ask.) topçu mermisi.
تخشا tohşâ: (Peh.) çalışan, çabalayan, gayretli.
تخشايى tohşâyî: çalışma; (ask.) ordu donatım dairesi.
تخشع tehešşo': (Ar.) tevâzu gösterme; yakarma.
تخشيدن tehşîden: yukarı oturmak, baş köşeye oturmak.
تخصص tehessos: (Ar.) ihtisas, uzmanlık.
تخصيص tehsîs: (Ar.) ayırma, tahsis.
تخصيص دادن tehsîs dâden: özel kılma, tahsis etmek.
تخطئه tehtie: (Ar.) hatalı bulma.
تخطئه كردن tehti'e kerden: hatalı bulmak; birinin hatasını bulmak.
تخطى tehettî: (Ar.) tecavüz, saldırı; haddini aşma.
تخطى كردن tehettî kerden: tecavüz etmek, haddini aşmak.

düşünceler.

تداخل tedâhol: (Ar.) birbiri içine girme; bir yemeği hazmetmeden ikincisini yeme.

تدارك tedârok: (Ar.) hazırlama; telâfi etme; hatayı anlama.

تدارك اندیشیدن tedârok endîşîden: önceden hazırlamak; önlem almak.

تداعی tedâ'î: (Ar.) birbirini çağırma; çağrışım, tedâi.

تدافع tedâfo: (Ar.) birbirini defetme; (ask.) savunma.

تدافعی tedâfo'î: (ask.) savunma ile ilgili; جنگهای ــ (ask.) savunma savaşları.

تداول tedâvol: (Ar.) elden ele dolaşma, râyiç olma; cereyan; halk konuşması.

تداوی tedâvi: (Ar.) (tıb.) tedavi, derman bulma; ــ اصول tedavi bilimi.

تدبر tedebbor: (Ar.) iyi düşünme, ileriyi düşünme, tedbir alma.

تدبیر tedbîr: (Ar.) tedbir; ileriyi görme; danışma; ــ امراض (tıb.) tedavi.

تدبیر کردن tedbîr kerden: tedbir almak; danışmak.

تدخین tedhîn: (Ar.) tütsüleme; tütün içme.

تدرب tederrob: (Ar.) alışma; öğrenme.

تدرج tederroc: (Ar.) yavaş yavaş ilerleme.

تدریب tedrîb: (Ar.) alıştırma; öğretme.

تدریج tedrîc: (Ar.) derece derece ilerleme; ağır çalışma; ــ به zamanla; tedricen.

تدریجاً tedrîcen: (Ar.) tedrîcen, peyderpey.

تدریس tedrîs: (Ar.) ders verme, öğretim; ــ کردن ders vermek.

تدریسات tedrîsât: (Ar.) tedrisat, öğretim.

تدفین tedfîn: (Ar.) gömme, defnetme.

تدقیق tedkîk: (Ar.) araştırma, inceleme, tetkik; dikkat etme; ــ کردن tetkik etmek.

تدقیقات tedkikât: (Ar.) araştırmalar, tetkikler.

تدلیس tedlîs: (Ar.) aldatma; hile; desise, kurnazlık.

تدلیس کردن tedlîs kerden: aldatmak; bir şeyin kusurunu saklamak.

تخلیه teḫliye: (Ar.) boşaltma; bırakma; (ask.) tahliye; ــ هوا تلمبهء hava boşaltma tulumbası.

تخلیه شدن teḫliye şoden: boşalmak, tahliye edilmek.

تخلیه کردن teḫliye kerden: boşaltmak; (ask.) tahliye etmek.

تخم toḫm: (Peh.) tohum; yumurta; meni; asıl, soy; çekirdek; ــ ماهی havyar; ــ مرغ yumurta; ــ کسی را خوردن birine eziyet etme; نتوانستن ــ کسی را خوردن birine eziyet etmeye gücü yetmemek; ــ روی نشستن kuluçkaya yatmak; ــ اش را ملخ خورده (hlk.) bulunmaz, bulunmaz hint kumaşı.

تخماق toḫmâk: (T.) tokmak.

تخم افشاندن toḫm efşânden: tohum saçmak, ziraat yapmak.

تخم انداختن toḫm endâhten: tohum saçmak, ziraat yapmak.

تخم بد toḫm-ı bed: soysuz.

تخمدان toḫm-dân: tohumluk; (tıb.) rahim, yumurtalık.

تخمگذاری toḫm-gozârî: yumurtlama, ــ کردن yumurtlamak.

تخم مرغ toḫm-i morg, tohm-morg: yumurta.

تخمه toḫme: (Peh.) soy,sop; çekirdek, eğlencelik.

تخمه toḫeme: hazımsızlık, mide ekşimesi.

تخمیر teḫmîr: (Ar.) yoğurma; fermantasyon.

تخمیس teḫmîs: (Ar.) beş kısma bölme, beşleme; beşgen yapma; (ed.) muhammes yapma.

تخمین teḫmîn: (Ar.) tahmin.

تخمیناً teḫminen: (Ar.) tahmînen.

تخمین زدن teḫmîn zeden: tahmin etmek.

تخویف teḫvîf: (Ar.) korkutma.

تخیل teḫeyyol: (Ar.) hayal etme; zannetme; ــ کردن hayal etmek.

تخییل teḫyîl: (Ar.) hayale sevketme; birini suçlama.

تدابیر tedâbîr: (Ar.) tedbirler, önlemler;

تراب torâb: (Ar.) toprak.
تراجع terâco: (Ar.) geri dönme; birbirine danışıp tartışma.
تراجم terâcim: (Ar.) tercümeler; yorumlar; ــ احوال biyografiler.
تراجم terâcom: (Ar.) taşlaşma; birbirine küfür etme.
تراجیح terâcih: (Ar.) tercihler.
تراخم terâhom: (Fr.) (tıb.) trahom hastalığı.
ترادف terâdof: (Ar.) ardı ardına olma; aynı sırada olma; anlamdaş olma.
تراز terâz: (bot.) çam fıstığı ağacı; süs, ziynet; kumaşa altın işleme; terazi; düz, düzlem, yatay; ــ آبی su terazisi.
تراز کردن terâz kerden: yükseklik ve alçaklığı tayin etmek; yeri düzlemek.
ترازمند terâz-mend: dengeli.
ترازنامه terâz-nâme: bilanço.
ترازو terâzû: (Peh.) terazi.
تراژدی tirâjedî: (Fr.) trajedi.
تراس tırrâs: (Fr.) teras.
تراسخ terâsoh: (Ar.) rûhun intikali.
تراش terâş: tıraşlama, yontma.
تراشکار terâş-kâr: tıraşçı; tornacı.
ترشکاری terâş-kârî: tornacılık.
تراشنده terâşende: tıraşlayan, torna yapan.
تراشه terâşe: tıraşlanmış; karpuz ve kavun dilimi.
تراشیدن terâşîden: (Peh.) kazımak, yontmak; tıraş etmek; sıyırmak; kırkmak; biçmek; kalem açmak; torna etmek.
تراشیده terâşîde: yontulmuş, kazınmış, torna edilmiş.
تراضی terâzî: (Ar.) birbirinden memnun olma; râzılık, iki tarafın muvafakatıyla.
ترافع terâfo: (Ar.) birlikte hâkime gitme.
تراك terâk: kırılma sesi; yıldırım sesi; yarık, çatlak.
تراکتور tirâktor: (Fr.) traktör.
تراکم terâkom: (Ar.) birikim, birikme, yığılma.
ترام tırâm: (Fr.) oyun, hile.

تدمیر tedmîr: (Ar.) yok etme, helâk etme.
تدنی tedennî: (Ar.) yaklaşma; aşağı inme, alçalma; yakınlık.
تدویر tedvir: (Ar.) daire teşkil etmek; duman vermek; yuvarlaklık.
تدوین tedvîn: (Ar) şiir ve kanunu bir araya toplama; telif etme; derleme; ــ کردن telif etmek, derlemek.
تدهین tedhîn: (Ar.) yağlama, yağ sürme, friksiyon.
تدین tedeyyon: (Ar.) dindar olma, dindarlık.
تذبذب tezebzob: (Ar.) tereddütlü olma; iki yüzlü olma.
تذرو tezerv: (Peh.)(zool.) sülün.
تذکار tezkâr: (Ar.) hatırlama; hatırlatma.
تذکاریه tezkâriye: not, müzekkire, andıç.
تذکر tezekkor: (Ar.) anma; hatırlatma; tezekkür; öğüt alma; ــ مجلس anma toplantısı (ölü için).
تذکراً tezekkoren: (Ar.) hatırlatarak.
تذکره tezkire: (Ar.) hatırlatma; hatıra; anı; hatırat; hal tercümesi, biyografya; pasaport; ــ نویس tezkire yazarı.
تذکیر tezkîr: (Ar.) hatırlatma; öğüt verme; erkek olma.
تذکیر گفتن tezkîr goften: vaaz vermek.
تذکیه tezkiye: (Ar.) ateş yakma; boğazlama.
تذلل tezellol: (Ar.) aşağılanma; boyun eğme; aşağılık.
تذلیل tezlîl: (Ar.) zelil etmek, aşağılamak; boyun eğdirmek.
تذهیب tezhîb: (Ar.) altın işleme yapma, yadızlama, minyatürcülük, tezhip.
تذهیبات tezhîbât: (Ar.) tezhipler.
تذییل tezyîl: (Ar.) eteğini uzatma; bir kitaba zeyil yazma.
تر ter: (Peh.) taze, yeni; nemli, ıslak; (kin.) bozucu şahıs; kumarda kaybettiğini isteyen kimse.
تر ter: (Peh.) daha (ek.)
ترا terâ: yüksek duvar; set.
ترا torâ: sana, seni.

doğru dürüst okuma; güzel sesli olma.

ترجح tereccoh: (Ar.) üstün gelme, fazla gelme.

ترجمان tercomân: (Ar.) tercüman.

ترجمه terceme: (Ar.) tercüme, çeviri; biyografi.

ترجمه کردن terceme kerden: tercüme etmek, çevirmek.

ترجی tereccî: (Ar.) ümitli olma; ümitlilik.

ترجیح tercîh: (Ar.) üstün tutma, tercih; ــ دادن tercih etmek.

ترجیع tercî': (Ar.) döndürme; sesi boğazda döndürme.

ترجیع بند tercî'-bend: (ed.) tercıı bend.

ترحال terhâl: (Ar.) göçmek; göç.

ترحم terehhom: (Ar.) merhamet etme, acıma, bağışlama.

ترحیب terhîb: (Ar.) merhaba deme, hoşgeldin deme.

ترحیم terhîm: (Ar.) acıma, merhamet etme; af dileme.

ترخص terehhos: (Ar.) izin alma; câiz olma, doğru olma.

ترخون terhûn: (bot.) tarhun otu.

ترخیص terhîs: (Ar.) izin verme; gümrükten çıkış izni verme.

ترخیص کردن terhîs kerden: izin vermek, terhis etmek; ucuzlatmak.

ترخیم terhîm: (Ar.) yumuşak okuma; kelime sonundaki harfleri atma.

ترد tord: gevrek, kolay kırılan.

تردامن ter-dâmen: eteği ıslak; (kin) bozucu; âsi, suçlu.

تردد tereddod: (Ar.) geliş gidiş; tereddüt; ishal olma; ishal.

تردست ter-dest: çevik, eli çabuk; hokkabaz.

تردستی ter-destî: eli çabukluk, maharet; hokkabazlık.

تردید terdîd: (Ar.) tereddütlü olma; reddetme.

تردید کردن terdîd kerden: tereddüt etmek; şüphe etmek.

ترامواى tırâmvây: (İng.) tramvay.

ترانزیت tırânzît: (Fr.) transit.

ترانزیستور tırânzistor: (İng.) transistör.

ترانسفورماتور tırânsformâtor: (Fr.) transformatör.

ترانه terâne: güzel yüzlü delikanlı; şarkı, nağme, dübeyit.

تراورس tırâvers: (Fr.) travers.

تراوش terâviş: sızıntı, akma.

تراوش کردن terâviş kerden: sızmak, kaçırmak, sızıntı yapmak.

تراویح terâvih: (Ar.) oturumlar, celeseler; teravih namazı.

تراویدن terâvîden: sızmak, damlamak, sızıntı yapmak.

ترایب terâyib: (Ar.) göğüsler; göğüs kemikleri.

ترب terb: hile, düzen; dalkavukluk; nazlı veya kahırlı hareket.

ترب torb: turp; ــ سیاه kara turp, siyah turp.

تربانتین tiribântin: (Fr.) terebentin.

تربت torbet: (Ar.) toprak; mezar, türbe.

تربچه torobçe: küçük kırmızı turp.

تربص terebbos: (Ar.) gözleme, bekleme.

تربیت terbiyet: (Ar.) eğitim, terbiye; ــ بدنی beden eğitimi; ــ و تعلیم eğitim ve öğretim.

تربیع terbî':(Ar.) dörde bölme; dörtgen yapma.

تربیه terbiye: (Ar.) terbiye, eğitim.

ترتب terettob: (Ar.) doğru dürüst olma; yerinde kalma.

ترتوف tertûf: (Ar.) tartuf, ekşi patates.

ترت و مرت terto mert: yağmalama; alt üst; dağınık, perişan.

ترتیب tertîb: (Ar.) düzene koyma; tertip, düzen.

ترتیب دادن tertîb dâden: düzene koymak; yerinde bırakmak.

ترتیبی tertîbî: tertipli.

ترتیزك ter-tîzek: (bot.) acı tere.

ترتیل tertîl: (Ar.) yavaş okuma; Kur'an'ı

ترفنج terfenc: ince ve güç yol.
ترفند terfend: (Peh.) boşuna, imkânsız; hile, düzen.
ترفه tereffoh: (Ar.) refahta bulunma; huzuru olma.
ترفیع terfî': (Ar.) yükseltme, terfî ettirme, terfî.
ترقب terekkob: (Ar.) bekleme; nöbet tutma; gözcülük.
ترقص terekkos: (Ar.) dansetme, raksetme.
ترقوه terkove: (Ar.) (tıb.) köprücük kemiği.
ترقه terekke: donanma fişeği.
ترقی terekkî: (Ar.) yükselme, ilerleme; ــ کردن ilerlemek.
ترقیع terkî': (Ar.) yamama; renkli parçaları birleştirip dikme.
ترقیم terkîm: (Ar.) yazma; rakamlama.
ترك terek: hendek; rutûbetli; taze; bâkire kız; şeker, nişasta ve reyhan tohumundan yapılan bir tatlı.
ترك terek: çatlak, yarık.
ترك terk: terk, bırakma, unutma; atın veya başka vasıtanın arka kısmı.
ترکان terkân: kraliçe; melike; hanımefendi.
ترکانیدن terekânîden: çatlatmak, yarmak; patlatmak.
ترکب terekkob: (Ar.) sağlamlaşma, üstüste binme.
ترکتازی tork-tâzî: baskın; dolaşma.
ترکتازی کردن tork-tâzî kerden: baskın yapmak, dolaşmak.
ترك خوردن terek horden: çatlamak.
ترکش terkeş: tirkeş, ok kuburu, ok kılıfı; okluk.
ترك کردن terk kerden: terketmek, bırakmak.
ترك گفتن terk goften: terketmek.
ترکمان torkemân: Türkmen.
ترکه terike: metruk, bırakılmış; miras.
ترکه terke: ince dal ve çubuk
ترکی torkî: Türklük; Türkçe; Türke ait.
ترکیب terkîb: (Ar.) bindirme, oturtma;

ترذیل terzîl: (Ar.) rezil etme.
ترس ters: korku.
ترسا tersâ: (Peh.) hristiyan; korkan.
ترساندن tersânden: korkutmak, ürkütmek.
ترسکار ters-kâr: korkak; zâhid, dindar; hristiyan.
ترسل teressol: (Ar.) mektup yazma; کتاب ــ kompozisyon kitabı.
ترسم teressom: (Ar.) dikkatle bakma; riyakârlık yapma.
ترسناك tersnâk: korkunç, ürkütücü, dehşetli.
ترسو tersû: korkak, ürkek.
ترسیدن tersîden: (Peh.) korkmak, ürkmek.
ترسیم tersîm: (Ar.) işaret koyma; resim yapma, resmetme.
ترش torş: (Peh.) ekşi.
ترشانیدن torşânîden: ekşitmek.
ترشح tereşşoh: (Ar.) sızıntı, sızma; saçılma; hazırlanma.
ترش رو torş-rû: asık suratlı, huysuz, aksi.
ترشك torşek: (bot.) kuzu kulağı;(kim.) asit okzalik.
ترش و شیرین torş o şîrîn: mayhoş.
ترشی torşî: turşu; ekşilik; asit.
ترشیح terşih: (Ar.) hazırlama, eğitme.
ترشیدن torşîden: ekşimek, kokmak.
ترصد teressod: (Ar.) bekleme, gözü yolda olma; gözleme; koruyuculuk.
ترصیع tersî': (Ar.) mücevherat takarak süsleme.
ترضیه terziye: (Ar.) razı etme, gönlünü alma.
ترعه tor'e: (Ar.) boğaz; su yolu; kanal.
ترغیب tergîb: (Ar.) arzu ettirme, rağbet ettirme.
ترفع tereffo': (Ar.) yükseklik gösterme; kibirlenme üstünlük.
ترفق tereffok: (Ar.) yumuşak davranma, şefkat gösterme; yol arkadaşlığı yapma; refakat.

تره tere, terre: (Peh.) (bot.) pırasa.
ترهات torrehât: (Ar.) saçma sözler, değersiz laflar.
ترهب terehhob: (Ar.) ibadet etme; rahip olma; korkutma; ibâdet.
تره بار tere-bâr: yenilecek sebze ve meyva.
تره توت tere-tût: dut yaprağı; (bot.) acı tere.
تره تیزك tere-tîzek: (bot.) acı tere, tere.
ترهه torrehe: saçma; faydasız laf.
ترهیب terhîb: (Ar.) korkutma.
تری terî: yaşlık, ıslaklık.
تریاق tiryâk: panzehir; afyon.
تریاك tiryâk: panzehir; esrar, afyon.
تریاکی tiryâkî: esrarkeş, tiryâkî.
تریان teryân: tahta tabak.
تریبه terîbe: (Ar.) (tıb.) göğüs kemiği.
تریت terît: ayrana ekmeği ufalama.
تریشین tırîşin: (Fr.) trişin.
تریلیون tırîlyon: (Fr.) tirilyon.
تز tez: kel; anahtar dişi.
تز tez: (Fr.) tez; mezuniyet ve doktora tezi.
تزاحم tezâhom: (Ar.) izdiham meydana getirme.
تزاید tezâyod: (Ar.) artma; fazlalık.
تزریق tezrîk: (Ar.) enjeksiyon, şırınga.
تزریق کردن tezrîk kerden: enjeksiyon yapmak, şırınga yapmak, zerketmek.
تزکیه tezkiye: (Ar.) arıtma, temizleme,tasfiye; zekât verme.
تزلزل tezelzol: (Ar.) sarsılma, sallanma; gevşeme; ıztırap.
تزلزل داشتن tezelzol dâşten: ıztırabı olmak.
تزوج tezevvoc: (Ar.) evlenme.
تزویج tezvîc: (Ar.) evlendirme.
تزویج کردن tezvîc kerden: evlendirmek.
تزویر tezvîr: (Ar.) yalan söyleme, hile, sahtekârlık.
تزویر کردن tezvîr kerden: yalan söylemek; hile yapmak; iki yüzlü olmak.

bağlama; karıştırma; terkip; şekil, biçim.
ترکیب بند terkîb-bend: (ed.) terkîb-i bend.
ترکیدن terekîden: yarılmak, çatlamak; patlamak.
ترکی دوزی torkî-dûzî: temiz dikiş, sürfile.
ترکیه Turkiyye: Türkiye.
ترمز tormoz: fren; ـ پایی ayak freni; ـ دستی el freni.
تر مزاج ter-mizâc: hoş mizaçlı; sağlıklı.
ترمز بریدن tormoz-borîden: fren patlamak; fren boşalmak.
ترمز کردن tormoz kerden: fren yapmak.
ترمه terme: bir çeşit yün kumaş, şal.
ترمومتر tirmomitr: (Fr.) termometre.
ترمیم termîm: (Ar.) tamir, onarım; çatlağı kapama.
ترن tıren: (Fr.) tren.
ترنج torenc: (bot.) turunç, ağaç kavunu
ترنج toronc, terenc: buruşuk, kırışık; kurutulmuş.
ترنجبین terencebîn: (bot.) bir tür müshil ilacı olarak kullanılan bitki.
ترنجیدن toroncîden, terencîden: ezik büzük olmak; kırış kırış olmak; irileşmek.
ترنگ toreng:(zool.) sülün.
ترنگ tereng: ok atılırken yaydan çıkan ses, kılıç kırılması; saz sesi.
ترنم terennom: (Ar.) şarkı söyleme, terennüm, şarkı mırıldanma.
ترومبون tırombon: (Fr.) (müz.) trombon.
ترومپت tırompet: (Fr.) (müz.) trompet.
ترور teror: terör; ـ کردن suikastte bulunmak.
تروی terevvî: (Ar.) bir işte düşünme, enine boyuna hesaplama.
ترویج tervîc: (Ar.) râyiç kılma, yayma, revaç; ـ دادن yaymak, yaygınlaştırmak.
ترویح tervîh: (Ar.) huzur verme, rahatlatma.
ترویه terviye: (Ar.) sulama; yol için su alma; bir işte düşünme; ـ یوم zilhiccenin sekizinci günü.

mak, maskara etmek.

تسخیر teshîr: (Ar.) itaat ettirme, boyun eğdirme, yenme, angaryaya zorlama; elde etme, fethetme.

تسخیر کردن teshîr kerden: itaat ettirmek; fethetmek; yenmek.

تسخین teshîn: (Ar.) ısıtmak; sıcak ilaç almak.

تسدید tesdîd: (Ar.) sağlamlaştırmak, sed çekmek; doğru dürüst yapmak.

تسدیس tesdîs: (Ar.) altı köşe yapma; altıya bölme.

تسریح tesrîh: (Ar.) bırakmak; otlatmak; kadını boşamak.

تسریع tesrî': (Ar.) hızlandırma, acele ettirme.

تسریع کردن tesrî' kerden: hızlandırmak; süratlenmek.

تسطیح testîh: (Ar.) düzeltme (zemini).

تسطیح کردن testîh kerden: zemini düzeltmek.

تسع tis': (Ar.) dokuz.

تسعون tis'ûn: (Ar.) doksan.

تسعیر tes'îr: (Ar.) değer tayin etme, fiyat biçme; parayı dövize veya dövizi paraya çevirme.

تسعیر کردن tes'îr kerden: fiyat biçmek; parayı dövize ve dövizi paraya çevirmek.

تسکین teskîn: (Ar.) yatıştırma, teselli verme.

تسکین دادن teskîn dâden: huzur vermek, yatıştırmak; teselli vermek.

تسکین یافتن teskîn yâften: huzur bulmak, yatışmak; teselli bulmak.

تسلسل teselsol: (Ar.) sürekli olma, zincirleme.

تسلط tesellot: (Ar.) galebe çalma; galibiyet.

تسلط داشتن tesellot dâşten: galebe çalmak; nüfûzu olmak.

تسلط یافتن tesellot yâften: birine galip olmak.

تسلی tesellî: (Ar.) teselli, avunma.

تزهد tezehhod: (Ar.) dindar olma, zahit olma, zahitlik.

تزین tezeyyon: (Ar.) süslenme, makyaj yapma.

تزیید tezyîd: (Ar.) arttırma, fazlalaştırma.

تزییف tezyîf: (Ar.) yanlış okuma, hatalı okuma.

تزیین tezyîn: (Ar.) süsleme.

تزیین کردن tezyîn kerden: süslemek, donatmak.

تژه teje: ağaç yaprağı; anahtar dişi.

تسابق tesâbok: (Ar.) birinden öne geçme.

تسارع tesâro: (Ar.) koşma,süratlenme.

تسافل tesâfol: (Ar.) aşağı inme.

تساقط tesâkot: (Ar.) düşme; atma; kendini aşağı atma.

تسامح tesâmoh: (Ar.) hoşgörü, kolaylaştırma.

تساوی tesâvî: (Ar.) eşitlik, beraberlik.

تساهل tesâhol: (Ar.) kolaylaştırma.

تسبانیدن tesbânîden: ısıtmak; boğmak.

تسبیب tesbîb: (Ar.) sebep çıkarma; sebep olma.

تسبیح tesbîh: (Ar.) Allah'ı anma, Subhanallah deme.

تسبیح کردن tesbih kerden: Allah'ı anmak, subhanallah demek.

تسبیح گفتن tesbih goften: Allah'ı anmak.

تست test: (İng.) test, deneme.

تستر tesettor: (Ar.) örtünme; perde arkasında kalma.

تسجیع tescî': (Ar.) secili konuşma,(ed.)seci yapma.

تسجیل tescîl: tescil; sabitleştirme; hüküm verme; anlaşma yapma.

تسجیل کردن tescîl kerden: tescil etmek; anlaşma yapmak; sağlamlaştırmak, hüküm vermek.

تسحب tesehhob: (Ar.) cesaret göstermek; etek çekmek; naz etmek.

تسخر tesher: (Ar.) alay etme, maskara etme.

تسخر کردن tesher kerden: birini alaya al-

çıkartma.
تشابه teşâboh: (Ar.) benzeme, benzerlik.
تشاجر teşâcor: (Ar.) birbiriyle mücadele etme; keşmekeş.
تشارك teşârok: (Ar.) ortak olma; ortaklaşa.
تشاعر teşâ'or: (Ar.) kendini şair gösterme.
تشاکی teşâkî: (Ar.) birbirini şikâyet etme.
تشاور teşâvor: (Ar.) birbirine danışma; danışma.
تشاهد teşâhod: (Ar.) birbirini görme.
تشبث teşebbos: (Ar.) girişim, teşebbüs.
تشبث کردن teşebbos kerden: teşebbüs etmek, girişimde bulunmak.
تشبه teşebbüh: (Ar.) benzeme, benzerlik.
تشبیب teşbîb: (Ar.) gençliği anma;(ed.) teşbib .
تشبیه teşbîh: (Ar.) benzetme; (ed.) teşbîh.
تشبیه کردن teşbîh kerden: benzetmek.
تشت teşt: (Peh.) leğen; yayık; ـ کسی از بام افتادن rezil olmak; sırrı ortaya çıkmak.
تشتت teşettot: (Ar.) dağılma, ayrılma, ihtilaf.
تشتخانه teşt-hâne: leğen ve ibrik konulan yer; yatak odası; helâ, tuvalet.
تشت و خایه teşt o hâye: bir tür oyun; yer ve gök; ـ علم astronomi.
تشجیع teşcî': (Ar.) cesaret verme.
تشجیع کردن teşcî' kerden: cesaret vermek, gayrete getirmek.
تشخیذ کردن teşhîz kerden: bilemek.
تشخص teşehhos: büyüklük taslama; imtiyazı olma; şahsiyet, imtiyaz; ـ بخرج دادن kibirlenmek.
تشخیص teşhîs: (Ar.) seçme, ayırdetme, tanı, teşhis.
تشخیص دادن teşhîs dâden: ayırdetmek; teşhis etmek.
تشدد teşeddod: (Ar.) sertlik gösterme, şiddet gösterme.
تشدد کردن teşeddod kerden: sert davranmak, şiddet göstermek.

تسلیت tesliyet: (Ar.) başsağlığı, taziye.
تسلیت دادن tesliyet dâden: başsağlığı dilemek.
تسلیت گفتن tesliyet goften: başsağlığı dilemek.
تسلیت نامه tesliyetnâme: başsağlığı mektubu.
تسلیح teslîh: (Ar.) (ask.) silahlandırma.
تسلیحات teslîhât: (Ar.) silahlandırmalar; ـ اداره (ask.) silahlandırma dairesi.
تسلی بخشیدن tesellî behşîden: teselli vermek.
تسلی دادن teselli dâden: teselli etmek.
تسلیم teslîm: (Ar.) boyun eğme; teslim; selâm verme; İslâm dinini kabul etme.
تسلیم شدن teslîm şoden: boyun eğmek, teslim olmak.
تسلیم کردن teslîm kerden: teslim etmek.
تسلی یافتن tesellî yâften: teselli bulmak, huzur bulmak.
تسمه tesme: (T.) kayış, kemer.
تسمین tesmîn: (Ar.) semirme, yağlanma.
تسمیه tesmiye: (Ar.) adlandırma, ad koyma.
تسمیه کردن tesmiye kerden: adlandırmak, ad koymak.
تسنن tesennon: (Ar.) sünnete uyma; sünnî olma, sünnîlik; ـ اهل sünnî.
تسو tesû: (Peh.) dört cev ağırlığına denk bir ağırlık birimi.
تسوید tesvîd: (Ar.) karartma; müsvedde yazma.
تسویل tesvîl: (Ar.) başkalarını aldatmak için birşeyi süsleme; sapıklığa itme.
تسویه tesviye: (Ar.) eşitleme; düzleme.
تسویه کردن tesviye kerden: eşitleme; düzeltmek.
تسهیل teshîl: (Ar.) kolaylaştırma.
تسهیل کردن teshîl kerden: kolaylaştırmak.
تسهیم teshîm: (Ar.) paylaştırma; hisselere bölme.
تسییر tesyîr: (Ar.) kovma, uzaklaştırma,

تشفیع teşfî': (Ar.) şefaat etme.
تشقیق teşkîk: (Ar.) yarmak.
تشکر teşekkor: (Ar.) teşekkür, şükretme.
تشکر کردن teşekkor kerden: teşekkür etmek.
تشکك teşekkok: (Ar.) şüpheye düşmek.
تشکل teşekkol: (Ar.) teşekkül, şekillenme; iyi yüzlü olma.
تشکی teşekkî: (Ar.) şikâyet etme; inleme.
تشکیك teşkîk: (Ar.) şüpheye düşürme, kuşkulandırma.
تشکیل teşkîl: (Ar.) şekil verme, doğrultma; kurma, teşkil.
تشکیلات teşkîlât: (Ar.) kurumlar, kuruluşlar, teşkilât.
تشکیل دادن teşkîl dâden: kurmak, teşkil etmek.
تشکیل کردن teşkîl kerden: teşkil etmek.
تشکیل یافتن teşkîl yâften: kurulmak.
تشلیخ teşlîh (Ar.) seccade.
تشمیر teşmîr: (Ar.) eteği toplama; hazır olma; kıvraklık gösterme.
تشمیم teşmim: (Ar.) koklama.
تشنج teşennoc: (Ar.) titreme, sarsılma.
تشنگی teşnegî: (Peh.) susuzluk.
تشنه teşne: (Peh.) susuz, susamış.
تشنه جگر teşne-ciğer: susuz; (kin.) arzulu.
تشنه شدن teşne şoden: susamak; bir şeyi arzu etmek.
تشنیع teşnî': (Ar.) kötü söyleme, birinin kusurunu söyleme.
تشنیع کردن teşnî' kerden: kötü söylemek, kötü konuşmak.
تشوش teşevvoş: (Ar.) karışma.
تشویر teşvîr: (Ar.) işaret etme; utandırma; utanma; ıztırap ve heyecan.
تشویش teşvîş: (Ar.) endişe, telaş, sıkıntı, karışıklık, ıztırap.
تشویق teşvîk: (Ar.) teşvik; şevk ve gayrete getirme.
تشهد teşehhod: (Ar.) şahit isteme; namazda kelime-i tevhîd ve şehâdet getirme.

تشدید teşdîd: (Ar.) sertleştirme;(gr.) şeddeli okuma, şedde koyma.
تشدید دادن teşdîd dâden: sert davranmak; sağlamlaştırmak;(gr.) bir harfi iki kere okuma; şedde koymak.
تشدید کردن teşdîd kerden: sert davranmak; sağlamlaştırmak.
تشر teşer: azarlama, bağırma.
تشر زدن teşer zeden: azarlamak, bağırmak; sert sözle yıldırmak veya korkutmak.
تشرف teşerrof: (Ar.) şeref bulma, şerefe nâil olma; ــ به فقر (tas.) sûfî tarikatine girmek.
تشرف یافتن teşerrof yâften: şeref bulmak, şerefe nâil olmak, bir büyüğün huzuruna çıkmak.
تشریح teşrîh: (Ar.) açıklama, izah etme, parçalama; ــ علم (tıb.) anatomi.
تشریح کردن teşrîh kerden: açıklamak; anatomi çalışması yapmak.
تشریع teşrî': (Ar.) din getirmek.
تشریف teşrîf: (Ar.) şereflendirme, teşrif; hil'at verme.
تشریفات teşrifât: (Ar.) merasim,seremoni; kabul töreni.
تشریف آوردن teşrîf âve(o)rden: (saygıdeğer biri) gelmek.
تشریف بردن teşrîf borden: (saygıdeğer biri) gitmek.
تشریق teşrîk: (Ar.) aydınlatma; güzel olma; doğuya yönelme; güneşte et kurutma.
تشریك teşrîk: (Ar.) ortak olma; ــ مساعی birlikte çalışma.
تشعب teşe'ob: (Ar.) şubelenme, dallanma, dağılma.
تشعشع teşe'şo': (Ar.) ışın saçma, parıldama.
تشفع teşeffo': (Ar.) şefaat etme.
تشفی teşeffî: (Ar.) şifa bulma, iyileşme, huzur bulma.
تشفی یافتن teşeffî yâften: şifa bulmak, sağlığına kavuşmak; huzur bulmak.

oturtma; önsöz yazma.

تصدیع tesdî': (Ar.) başını ağrıtma, rahatsız etme.

تصدیع دادن tesdî' dâden: başını ağrıtmak, rahatsız etmek.

تصدیق tesdîk: (Ar.) doğrulama, tasdik; inanış.

تصدیق نامه tesdîk-nâme: sertifika, diploma, ruhsat.

تصرف teserrof: (Ar.) elde etme; bir işe el atma; isteğiyle değiştirme; sahip olma

تصرف کردن teserrof kerden: mâlik olmak, elde etmek; bir şeyi istediği gibi değiştirmek.

تصرم teserrom: (Ar.) kesilme; geçme, sona erme.

تصریح tesrîh: (Ar.) açık anlatma; ortaya çıkarma.

تصریحًا tesrîhen: (Ar.) açıkça;ـِ و تلویحًا açık veya gizli olarak.

تصریح کردن tesrîh kerden: açıkça söylemek, bir konuyu açıklamak.

تصریف tesrîf: (Ar.) döndürme,(gr.) fiil çekimi; değiştirme.

تصعید tes'îd: (Ar.) yükseltme, yukarı çekme.

تصغیر tesgîr: (Ar.) küçültme.

تصفح teseffoh: (Ar.) dikkatle inceleme, iyi görme; kitabı sayfa sayfa dikkatle okuma; araştırma.

تصفح کردن teseffoh kerden: dikkatle bir şeyi incelemek; bir kitabı sayfa sayfa dikkatle okumak.

تصفیه tesfiye: (Ar.) temizleme, arıtma, tasfiye; ihtilafı kaldırma; bir işi sonlandırma.

تصفیه خانه tesfiye-hâne: rafineri, tasfiyehane.

تصفیه کردن tesfiye kerden: arıtmak, tasfiye etmek, rafine etmek.

تصلب tesellob: (Ar.) katılaşma, sertleşme.

تصلف tesellof: (Ar.) saçma konuşma; dalkavukluk etme.

تصمیم tesmîm: (Ar.) kesin karar verme.

تشهیر teşhîr: (Ar.) meşhur etme; rezil etme.

تشیخ teşeyyoh: (Ar.) şeyh olma; ihtiyarlama.

تشیع teşeyyo': (Ar.) uyma, izleme; şiî olma; şiîlik.

تشیید teşyîd: (Ar.) sağlamlaştırma, takviye.

تصابی tesâbî: (Ar.) çocukluk etme, çocukça davranışlarda bulunma.

تصاحب tesâhob: (Ar.) sahip oima, el atma.

تصادف tesâdof: (Ar.) karşılaşma, çarpışma; meydana gelme.

تصادف کردن tesâdof kerden: çarpışmak; meydana gelmek; kaza yapmak.

تصادق tesâdok: (Ar.) dost olma; doğru olma.

تصادم tesâdom: (Ar.) çarpışma, tokuşma.

تصاعد tesâ'od: (Ar.) yükselme, ilerleme, dizi; ـِ عددی matematik dizi; ـِ هندسی geometrik dizi.

تصافح tesâfoh: (Ar.) tokalaşma.

تصالح tesâloh: (Ar.) uyuşma, anlaşma; barış.

تصانیف tesânîf: (Ar.) tasnifler.

تصاویر tesâvîr: (Ar.) resimler, tablolar; portreler.

تصبر tesebbor: (Ar.) sabretme.

تصحیح teshîh: (Ar.) doğrultma, tashih, düzeltme.

تصحیف teshîf: (Ar.) yanlış okuma; yazıda hata yapma; söz ve mânâyı değiştirme.

تصدر teseddor: (Ar.) baş köşeye oturma.

تصدق teseddok: (Ar.) sadaka verme.

تصدق دادن teseddok dâden: sadaka vermek.

تصدق شدن teseddok şoden: ـ کسی را birine fedâ olmak.

تصدق کردن teseddok kerden: sadaka vermek.

تصدی teseddî: (Ar.) bir işi üstlenme.

تصدیر tesdîr: (Ar.) başlama; baş köşede

ma; kefil olma.

تضمین tezmîn: (Ar.) kefil olma; hâmisi olma; (ed.) başkasının şiir veya mısraını kendi şiir veya sözü arasına alma.

تضوع tezevvo': (Ar.) koku verme, koku yayma.

تضییع tezyî: (Ar.) kaybetme; telef etme.

تضییع کردن tezyî' kerden: zâyi etmek, yitirmek; işsiz bırakmak.

تضییق tezyîk: (Ar.) sıkıştırmak, daraltmak, tazyik.

تطابق tetâbok: (Ar.) uyuşma, uyum sağlama; uygun gelme.

تطاول tetâvol: (Ar.) başkaldırma, isyan etme; zulmetme, zulüm; tecavüz.

تطایر tetâyor: (Ar.) uçma; dağılma; uçuş, dağınıklık.

تطبب tetebbob: (Ar.) doktorluk.

تطبیق tetbîk: (Ar.) uygulama, karşılaştırma.

تطبیق کردن tetbîk kerden: uygulamak, tatbik etmek.

تطبیقی tetbîkî: uygulamalı, tatbikî, kıyâsî.

تطلیق tetlîk: (Ar.) bırakma; boşama.

تطمیع tetmî': (Ar.) tamahlandırma, arzulandırma.

تطمیع کردن tetmî' kerden: arzulandırmak, tamahlandırmak.

تطوع tetevvo': (Ar.) boyun eğme, itaat etme; ibadet ve iyilik için iş yapma.

تطوف tetevvof: (Ar.) dönme; tavaf etme.

تطویل tetvîl: (Ar.) uzatma; çok konuşma; ـ بلا طائل boşuna konuşma, boş yere sözü uzatma.

تطهیر tethîr: (Ar.) temizleme, paklama.

تطهیر کردن tethîr kerden: temizlemek; yıkamak.

تطیب teteyyob: (Ar.) güzel koku sürünme.

تطیر teteyyor: (Ar.) kuş uçmasından fala bakma; kötüye yorma.

تظاهر tezâhor: (Ar.) ortaya çıkma; gösteriş; yardımlaşma.

تصمیم داشتن tesmîm dâşten: kesin kararlı olmak.

تصمیم گرفتن tesmîm giriften: kesin karar almak, karar vermek.

تصنع tesenno': (Ar.) gösteriş yapma; yapmacık.

تصنعی tesenno'î: (Ar.) yapmacık, uydurma, sahte.

تصنیع tesnî': (Ar.) yapma; hazırlama; süsleme.

تصنیف tesnîf: (Ar.) sınıflara ayırma; şiir söyleme; kitap yazma; toplama, derleme.

تصور tesevvor: (Ar.) tasavvur, gözönüne getirme.

تصور کردن tesevvor kerden: tasavvur etmek, göz önüne getirmek.

تصوف tesevvof: (Ar.) tasavvuf, sûfîlik.

تصویب tesvîb: (Ar.) doğru bulma, uygun görme, tasvib, onay.

تصویب کردن tesvîb kerden: doğru bulmak, uygun görmek, tasvib, onaylamak.

تصویب نامه tesvîb-nâme: bakanlar kurulu kararı.

تصویر tesvîr: (Ar.) resim yapma; resim; portre; ـ کردن tasvir etmek.

تضاحک tezâhok: (Ar.) birlikte gülme, gülüşme.

تضاد tezâd: (Ar.) terslik, tezat, çelişki.

تضاد داشتن tezâd dâşten: ـ باهم tezat halinde olmak, çelişkili olmak.

تضارب tezârob: (Ar.) vuruşma.

تضامن tezâmon: (Ar.) karşılıklı kefil olma.

تضحیه tezhiye:(Ar.) kurban kesme.

تضرر tezerror: (Ar.) zarar görme.

تضرع tezerro': (Ar.) tevazu gösterme; yalvarma; inleme.

تضریب tezrîb: (Ar.) iki kişinin arasını bozma, laf taşıma.

تضعیف tez'îf: (Ar.) iki kat etme; zayıflatma.

تضلیل tezlîl: (Ar.) yoldan çıkartma, dalâlete düşürme.

تضمن tezemmon: (Ar.) kapsama, hâvî ol-

تظاهر کردن tezâhor kerden: ortaya çıkmak; gösteriş yapmak; yardımlaşmak; sloganlı yürüyüş yapmak.
تظلم tezellom: (Ar.) eziyet çekme; zulümden şikâyet etme.
تظلم کردن tezellom kerden: zulümden şikâyet etmek.
تظلیل tezlîl: (Ar.) gölge salma; gölgede kalma; gölgelik yapma.
تعادل te'âdol: (Ar.) eşit olma, denk olma, denge.
تعادل داشتن te'âdol dâşten: denk olmak, eşit olmak.
تعارض te'âroz: (Ar.) ihtilaflı olma.
تعارف te'ârof: (Ar.) birbirini tanıma; kompliman yapma; hoş geldin deme, merasim.
تعارف دادن te'ârof dâden: hediye vermek; kompliman yapmak.
تعاضد te'âzod: (Ar.) yardımlaşma.
تعاطی te'âtî: (Ar.) bir işte danışma; alışveriş; mübadele; ــ افکار fikir alışverişi.
تعاقب te'âkob: (Ar.) birbiri ardından gitme, izleme.
تعاقب کردن te'âkob kerden: bir şeyin peşinden gitmek, izlemek.
تعالی te'âlî: (Ar.) yükselme; yükseklik; yüce.
تعامل te'âmol: (Ar.) karşılıklı muamele.
تعاند te'ânod: (Ar.) inatlaşma.
تعاون te'âvon: (Ar.) yardımlaşma.
تعاونی te'âvoni: yardımlaşma ile ilgili; ــ شرکت yardımlaşma sandığı, kooperatif.
تعاهد te'âhod: (Ar.) andlaşma.
تعب te'eb: (Ar.) zahmet çekme; zahmet, meşakkat; yorgunluk.
تعبد teebbod: (Ar.) ibadet etme, kulluk etme.
تعبداً teebboden: (Ar.) körükörüne.
تعبیر te'bîr:(Ar.) tabir, yorum; açıklama; rüya tabiri; ــ گفتن yorumlamak, tabir etmek.
تعبیر گوی te'bîr-gûy: rüya tabircisi.
تعبیر نامه te'bir-nâme: rüya tabiri kitabı.

تعجب teeccob: (Ar.) şaşırma, hayret etme.
تعجب آور teeccob-âver: şaşırtıcı, hayret verici.
تعجب کردن teeccob kerden: şaşırmak, hayret etmek.
تعجیز te'cîz: (Ar.) taciz etme, rahatsız etme.
تعجیل te'cîl: (Ar.) acele etme, koşma; acele ettirme.
تعداد te'dâd: (Ar.) sayma; sayı, adet.
تعدی teeddî: (Ar.) haddini aşma, tecavüz; zulüm.
تعدی کردن teeddî kerden: zulmetmek; haddini aşmak, tecavüz etmek.
تعدیل te'dîl: (Ar.) düzeltme; ıslah etme; adalete yönelme; adaletle paylaştırma.
تعدیل کردن te'dîl kerden: düzeltmek; adaletle paylaştırmak; dindar kılmak.
تعذر te'ezzor: (Ar.) zorlaşma; özür bulma; kaçınma.
تعذر داشتن te'ezzor dâşten: zorlaşmak, özür bulmak.
تعذیب te'zîb: (Ar.) işkence etme, azap verme.
تعذیر te'zîr: (Ar.) özür bulma, bahane bulma.
تعرب teerrob: (Ar.) araplaşma; çöl arabı olma; göçebelik.
تعرض teerroz: (Ar.) el uzatma, sataşma; azarlama; yüz çevirme; taarruz.
تعرض کردن teerroz kerden: sataşmak; el uzatmak; taarruz etmek; yüz çevirmek.
تعرف teerrof: (Ar.) âşina olma, bilme.
تعرفه te'rife: (Ar.) tanıtma; tarife; fiyat çizelgesi.
تعرق teerrok: (Ar.) terleme, ter dökme; buharlaşma; kök salma.
تعریب te'rîb: (Ar.) arapçaya çevirme; bir kelimeyi arapçalaştırma; doğru okuma.
تعریض te'rîz: (Ar.) kapalı söz söyleme; iğneli konuşma; genişletme.
تعریضاً te'rîzen: (Ar.) kapalı, kinâyeli; ــ و

تعقل کردن teekkol kerden: düşünmek, aklını kullanmak.
تعقیب te'kîb:(Ar.)takip, peşinden gelme, arkasına düşme .
تعقید te'kîd:(Ar.) düğümleme; söz karışık olmak.
تعلق teellok:(Ar.) asılı olma; bağlı olma; ilişik.
تعلل teellol:(Ar.) bahane bulma; kaçınma.
تعلم teellom:(Ar.) öğrenme, bilim öğrenme.
تعلیف te'lif :(Ar.) otlatma, otlama.
تعلیق te'lîk:(Ar.) asma, not alma dipnot yazma.
تعلیل te'lîl:(Ar.) sebep gösterme, bahane gösterme.
تعلیم telîm:(Ar.) öğretme, öğretim; و ـــ تربیت eğitim ve öğretim.
تعلیم دادن te'lim dâden: öğretmek.
تعلیم کردن te'lim kerden: öğretmek.
تعلیم یافتن te'lim yâften: öğrenmek .
تعمد teemmod:(Ar.) bilerek yapma; kasıtlı olarak yapma.
تعمداً teemmoden:(Ar.) kasıtlı olarak, bilerek, taammüden .
تعمم teemmom:(Ar.) sarık sarma.
تعمیر te'mîr:(Ar.) tamir, onarım, yaşatma, ömrünü uzatma.
تعمیر کردن te'mîr kerden: tamir etmek, onarmak; mamur etmek.
تعمیق te'mîk:(Ar.) derinleştirme; bir işte derinlemesine düşünme.
تعمیم te'mîm:(Ar.) genelleştirme, genelge.
تعمیم دادن te'mîm dâden: genelleştirmek.
تعنت teennot :(Ar.) tenkid etme; kusur bulma.
تعویذ te'vîz:(Ar.) sığındırma; muska.
تعویض te'viz: (Ar.) değiştime.
تعویض کردن te'vîz kerden: değiştirmek.
تعویق te'vîk :(Ar.) geciktirme .
تعویق کردن te'vîk kerden: geciktirmek; savsaklatmak .

تصریحاً kapalı veya açık olarak.
تعریف te'rîf: (Ar.) tanıtma, tanım, tarif, bir şeyin aslını açıklama; medhetme, övgü.
تعریف کردن te'rîf kerden: tanıtmak, tanımlamak; övmek; haber vermek; aslını beyan etmek.
تعریق te'rîk: (Ar.) terletme; şaraba su katma.
تعزیت te'ziyet: (Ar.) başsağlığı dileme; matem, taziye.
تعزیر te'zir: (Ar.) azarlama, paylama.
تعزیز te'zîz: (Ar.) aziz etme.
تعزیه te'ziye: (Ar.) matem; başsağlığı dileme; Hz. Hüseyin'in şehâdeti ve Kerbelâ olayının temsili.
تعزیه خوان te'ziye-hân: tâziye okuyan.
تعسر te'essor: (Ar.) güçleşme, zorlaşma.
تعسف teessof: (Ar.) yolu sapıtma, yoldan sapma; sitem etme; sapıklık; zulüm.
تعسیر te'sîr: (Ar.) güçleştirme; darlaştırma.
تعشق teeşşok: (Ar.) âşık olma.
تعصب teessob: (Ar.) bir şeye körü körüne bağlanma, taassup; himaye etme; azarlama.
تعصب داشتن teessob dâşten: himaye etme; taassup göstermek.
تعطل teettol: (Ar.) işsiz kalma; işin durması; işsizlik.
تعطیل te'tîl: (Ar.) işten el çekme; çalışmayı durdurma, tatil.
تعطیلات تابستانی ta'tîtîlat-i tâbistânî: yaz tatili.
تعظم teezzom: (Ar.) büyüklük gösterme.
تعظیم te'zîm: (Ar.) büyütme; hürmetle eğilme; saygı gösterme.
تعظیم کردن t'zim kerden: saygı göstermek; saygıyla başını eğmek.
تعفن teeffon:(Ar.) kötü kokma; kötü koku.
تعقب teakkob:(Ar.) peşinden gelme; takip etme.
تعقل teekkol:(Ar.) düşünme, aklını kullanma .

تفtef: sıcaklık, hararet; aydınlık, ışık.
تف tof: tükürük.
تفاحش tefâhoş:(Ar.) küfretme; kötü iş yapma; kötülükte haddini aşma.
تفاخر tefâhor: (Ar.) övünme.
تفاخر کردن tefâhor kerden: birbirine karşı övünmek.
تفارق tefârok:(Ar.) birbirinden ayrılma; ayrılık.
تفاسیر tefâsîr:(Ar.) tefsirler, yorumlar; raporlar.
تفاصیل tefâsil:(Ar.) ayrıntılar; şerhler; fasıllar.
تفاضل tefâzol:(Ar.) Fâzla gelme; fark, fazlalık.
تفاله tofâle: faydasız, artık; tortu; meyva posası.
تفاوت tefâvot:(Ar.) ayrı olmak; fark.
تفاوت آمدن tefâvot âmeden: farklı olmak.
تفاوت داشتن tefâvot dâşten: farklı olmak; imtiyazı olmak.
تفاوت دیدن tefâvot dîden: fark bulmak.
تفاوت کردن tefâvok kerden: fark etmek; muhtelif olmak; uygun olmamak; imtiyaz elde etmek.
تفاهم tefâhom:(Ar.) anlaşma, birbirini anlama; ـ سوء başkasının maksadını kötü anlama .
تفأل tefe"ol:(Ar.) fal açma, fala bakma; iyi fal.
تفألاً tefe"olen:(Ar.) iyi fal olarak.
تفأل کردن tefe" ol kerden: fala bakmak.
تف انداختن tof endâhten: tükürmek.
تفت teft: sıcaklık, hararet; acele; salınma.
تفتن tefte n: ısınmak; öfkelenmek; salınmak, birbirini kızdırmak.
تفته جگر tefte- ciger: âşık(tıp.) veremli.
تفتیش teftiş:(Ar.) teftiş, inceleme.
تفتیش کردن teftiş kerden; teftiş etmek; araştırmak.
تفتین teftîn:(Ar.) arayı bozma, fitne çıkarma, kışkırtma.
تفتین کردن teftîn kerden: iki kişinin

تعهدteehhod:(Ar.) üstüne alma; anlaşma, taahhüt bakma, gözetme.
تعهد کردن teehhod kerden: üzerıne almak, taahhüt etmek; bakmak, gözetmek; anlaşma yapmak.
تعیش teeyyoş:(Ar.) yaşama, geçinme; iyi yaşama.
تعییر te'yîr:(Ar.) sitem etme.
تعیین te'yîn:(Ar.) belirtme; mahsus kılma; tayin, görevlendirme, atama .
تعیین کردن te'yîn kerden: tayin etmek, atamak .
تغابن tegâbon:(Ar.) zarar görme, alışverişte aldanma; birbirini zarara sokma; üzülme.
تغار teğâr:(T.) büyük toprak leğen; 10 kg. lik bir ölçü.
تغافل teğâfol:(Ar.) bilmezlikten gelmek, göz yummak .
تغافل کردن teğâfol kerden: bilmezlikten gelmek, göz yummak.
تغایر tegâyor:(Ar.) ayrılma; ihtilaflı olma; ayrılık .
تغذی teğezzî:(Ar.) yeme, yemek yeme, beslenme.
تغذیه teğziye:(Ar.) beslenme, yedirme.
تغذیه کردن teğziye kerden: yedirmek, yemek yemek .
تغزل tegezzol:(Ar.) gazel söyleme; aşık olma .
تغلب tegellob:(Ar.) galip olma; galibiyet, üstünlük .
تغنی tegennî:(Ar.) şarkı söyleme; şarkı; güçlü olma, zenginleşme.
تغوط tegevvot:(Ar.) gayta çıkarma, büyük abdest.
تغیر tegeyyor:(Ar.) dönme, değişme; kızma, öfkelenme.
تغیر کردن tegeyyor kerden: kızmak, sinirlenmek.
تغییر teğyîr:(Ar.) değiştirme.
تغییر دادن teğyîr dâden: değiştirmek.
تغییر یافتن teğyîr yâften: değişmek.

تفسير tefsîr:(Ar.) yorum, tefsir, açıklama.
تفسير كردن tefsîr kerden: açıklamak, yorum yapmak, tefsir etmek, şerhetmek.
تفصيل tefsîl :(Ar.) uzun uzun anlatma; ayırma; kitabı fasıllara bölme.
تفصيلاً tefsîlen:(Ar.) detaylı olarak izah etme.
تفصيل دادن tefsil dâden: şerhetmek, açıklamak.
تفضل tefezzol:(Ar.) fazla olma; iyilik yapma, lutfetme; üstünlük.
تفضل كردن tefezzol kerden: şefkat göstermek, lutfetmek.
تفضيح tefzîh:(Ar.) rezil etme; rezillik.
تفضيل tefzîl:(Ar.) üstün tutma, tercih; üstünlük.
تفضيل نهادن tefzîl nehâden: tercih etmek, üstün tutmak.
تفقد tefekkod:(Ar.) sorma, soruşturma; hal-hatır sorma.
تفقد كردن tefekkod kerden: hal-hatır sormak.
تفكر tefekkor:(Ar.) düşünme; düşünce.
تفكر كردن tefekkor kerden: düşünmek.
تفكه tefekkoh:(Ar.) meyva yeme; açıklık; ayırılık.
تفكيك tefkîk:(Ar.) açma; ayırma; açıklık; ayrılık.
تفكيك كردن tefkîk kerden: ayırmak; açmak.
تفنگ tofeng: tüfek.
تفنن tefennon:(Ar.) çeşitli olma; bir işi çeşitli yollarla yapma; eğlenme; çeşitli meşgûliyet.
تفنن كردن tefennon kerden: bir işi çeşitli yollarla yapmak, çeşitli oyun ve eğlenceyle meşgul olmak .
تفو tofû: tükürük .
تفوق tefevvok:(Ar.) üstünlük.
تفوق يافتن tefevvok yâften: üstünlük kazanmak.
تفوه tefevvoh:(Ar.) konuşma, ağız açma, dile getirme.
arasını bozmak; fitne çıkarmak.
تفجر tefeccor:(Ar.) akma; sabah olma, tan yeri ağarma; mertlik gösterme; cereyan.
تفحص tefehhos:(Ar.) araştırma, inceleme, arama.
تفحص كردن tefehhos kerden: araştırmak, incemek.
تفخيم tefhîm:(Ar.) büyütme; harfi imâlesiz okuma.
تفرج teferroc:(Ar.) zorluktan kurtulma; eğlenme, gezinti.
تفرج كردن teferroc kerden: gezinti yapmak.
تفرجگاه teferrucgâh: gezinti yeri, eğlenme yeri.
تفرس teferros:(Ar.) anlama, sezme, sezinleme.
تفرس كردن teferros kerden: anlamak, sezmek, koku almak.
تفرع teferrô:(Ar.) dallanma, şubelenme.
تفرعن tefer'on:(Ar.) kibirlenme, kötü huylu olma.
تفرق teferrok: (Ar.) ayrılma dağılma; اتصال (tıb)kırılma (kemik).
تفرقه tefrike:(Ar.) ayrılık, dağınıklık.
تفرقه افكندن tefrike efkenden: ayrılık sokmak.
تفرقه انداختن tefrika endâhten: ayrılık sokmak, tefrika sokmak.
تفريح tefrîh:(Ar.) eğlenme, ferahlama, sevinme.
تفريح كردن tefrîh kerden: sevinmek eğlenmek; gezmek.
تفريد tefrîd:(Ar.) tek yapma; bir kenara çekilme.
تفريط tefrît:(Ar.) aşağı kalma; yok etme; el çekme, tefrit.
تفريط كردن tefrît kerden: kısa gelmek, aşağı kalmak; yok etmek, zâyi etmek.
تفريغ tefrîğ:(Ar.) hazırlama; hesabı tesviye etme; bitirme.
تفريق tefrîk:(Ar.) ayırma, dağıtma; ayrılık.
تفريق كردن tefrîk kerden: ayırmak.

ma, kıdemli olma; ـ حق öncelik hakkı.
تقدم داشتن tekeddom dâşten: önde olmak, ileride olmak, kıdemli olmak.
تقدمه tekdime:(Ar.) hediye; avans.
تقدیر tekdîr:(Ar.) ölçme; değer biçme, alın yazgısı.
تقدیر کردن tekdîr kerden: değer biçmek, ölçmek; teşvik etmek, takdir etmek.
تقدیر نامه tekdîr- nâme: takdirnâme.
تقدیس tekdîs: (Ar.) kutsama, takdis; övme.
تقدیس کردن tekdîs kerden: takdir etmek, kutsamak; temizlikle övmek.
تقدیم tekdîm: (Ar.) hediye verme; sunma, takdim; öne alma.
تقدیم داشتن tekdîm dâşten: takdim etmek, sunmak.
تقدیم کردن tekdîm kerden: takdim etmek, sunmak.
تقرب tekerrob: (Ar.) yaklaşma; akraba olma, yakınlık, akrabalık.
تقرب داشتن tekerrob dâşten: (Ar.) yaklaşma; akraba olma; yakınlık, akrabalık.
تقرر tekerror: (Ar.) karar kılma, yerinde kalma, sağlamlık, kararlılık.
تقریب tekrîb: (Ar.) yaklaştırma; tahmin; ـ بطور yaklaşık olarak.
تقریباً tekrîben: tahminen, yaklaşık olarak.
تقریر tekrîr: (Ar.) aydınlatma; açıklama, söyleme, ifâde.
تقریر کردن tekrîr kerden: beyan etmek, açıklamak.
تقریض tekrîz: (Ar.) kesme; şiir söyleme; övme; kötüleme.
تقریظ tekrîz: (Ar.) övme, medhetme; bir kitabı yazıyla övme.
تقریع tekrî': (Ar.) kınama, sitem etme.
تقسیط teksît: (Ar.) ayırma; taksit.
تقسیم teksîm: (Ar.) bölme, bölüştürme, taksim.
تقسیمات teksimât:(Ar.) taksimat.
تقسیم کردن teksîm kerden: taksim et-

تفوه کردن tefevvoh kerden: dile getirmek; ağız açmak, konuşmak.
تفویض tefvîz :(Ar.) ısmarlama, ihâle etme, birinin uhdesine verme.
تفویض کردن tefvîz kerden: ihale etmek, bir işi birinin uhdesine vermek.
تفهم tefehhom:(Ar.) anlama.
تفهیم tefhîm:(Ar.) anlatma.
تقابل tekâbol:(Ar.) karşı karşıya gelme, yüzyüze gelme; karşılaşma.
تقاتل tekâtol:(Ar.)birbirini öldürme; savaşma.
تقادم tekâdom:(Ar.) eski olma, kıdemli olma
تقارب tekârob:(Ar.) birbirine yaklaşma, yakınlık.
تقارن tekâron: (Ar.) birbirine yaklaşma, yakınlık, dost olma, aynı zamanda vâki olma.
تقاسم tekâsom:(Ar.) bölünme; birlikte yemin etme.
تقاص tekâs(s) :(Ar.)kısas yapma; takas yapma; ödeşme.
تقاضا tekâzâ:(Ar.) rica, dilek.
تقاضا داشتن tekâzâ dâşten: ricası olmak, dilemek.
تقاضا کردن tekâzâ kerden: rica etmek, dilemek.
تقاضا نامه tekâzâ- nâme: dilekçe.
تقاطع tekato :(Ar.) kesişme; kavşak.
تقاطع کردن tekâto kerden: kesişmek, birbirini kesmek.
تقاعد tekâ'od:(Ar.) emekli olma, emeklilik.
تقبل tekebbol:(Ar.) kabul etme.
تقبل کردن tekebbol kerden: kabul etmek, üzerine almak.
تقبیح tekbîh:(Ar.) çirkin görmek, ayıplamak, kınamak.
تقبیح کردن tekbîh: kerden: çirkin görmek, ayıplamak, kınamak.
تقبیل tekbîl:(Ar.) öpme; öpücük verme.
تقدس tekeddos:(Ar.) arı olmak; temiz olma, dindar olma; temizlik.
تقدم tekeddom:(Ar.)ileri geçme; ileride ol-

doğrultma.
تقويم كردن tekvîm kerden: fiyat biçmk.
تقيد tekeyyod:(Ar.) bağlanma.
تقيه tekiyye:(Ar.) sakınma; din ve inancını gizleme.
تك tek:(Peh.) az.
تك tek: koşma, koşu.
تك tek: yalnız, tek.
تك tok: gaga; siviri uç.
تكاپو tekâpû: aceleyle gidip gelme, koşuşturma, arama; çalışma.
تكاپو كردن tekâpû kerden: aceleyle gidip gelmek, koşuşturmak, çok aramak; çalışmak.
تكاتب tekâtob:(Ar.) yazışma.
تكاثر tekâsor:(Ar.) çoğalma.
تكاثف tekâsof:(Ar.) sıklaşma; yoğunlaşma, koyulaşma.
تكاسل tekâsol:(Ar.) tembellik, üşenme.
تكافو tekâfu:(Ar.)yeterlik, kâfi gelme; eşitlik.
تكافو كردن tekâfu kerden: yeterli olmak.
تكاليف tekâlîf: güç işler, zahmetli işler, görevler.
تكامل tekâmol:(Ar.) olgunlaşma, mükemmelleşme, evrim.
تكان tekân: hareket, sallanma, sarsıntı.
تكان خوردن tekân horden: hareket etmek, sarsılmak, sallanmak.
تكان دادن tekân dâden: sallamak, sarsmak, silkmek, silkelemek.
تكاور tekâver: koşan; tez ayak, çabuk koşan at; hızlı giden deve.
تكبر tekebbor:(Ar.) kibirlenme; büyüklenme.
تكبر كردن tekebbor kerden: kendini büyük göstermek.
تكبير tekbîr:(Ar.) Allahu ekber demek; büyültmek.
تكبير آوردن tekbîr âverden: tekbir getirmek; Allahuekber demek.
تكبير گفتن tekbîr goften: tekbir getirmek.
تك تك tektek: bir bir, birer birer.
mek, bölmek.
تقصير teksîr:(Ar.) kısaltma; suç, hata, fakirlik.
تقصير كار teksîr-kâr: günahkâr, suçlu.
تقصير كردن teksîr kerden: kısaltmak; günah işlemek.
تقطير tektîr:(Ar.) damıtma.
تقطير كردن tektîr kerden: damıtmak.
تقطيع tektîl:(Ar.) parçalama, kesme; kısa konuşma.
تقطيع كردن tektî kerden: parçalamak;(ed.) şiiri aruz veznine göre bölmek.
تقفل tekeffol:(Ar.) kilitli olma; kapalı olma.
تقلا tekellâ :(Ar.) çabalama; çırpınma; gayret etme, telaş.
تقلا كردن tekellâ kerden: çalışmak, çabalamak.
تقلب tekellob:(Ar.) hile,hile, sahtakârlık; tersyüz olma, kopya.
تقلب كردن tekellob kerden: hile yapmak, kopya etmek, kopya çekmek.
تقلبى tekellobî: sahte, hileli.
تقلد tekellod:(Ar.) üzerine alma, taahhüt.
تقلد كردن tekellod kerden: üzerine almak.
تقلص tekellos:(Ar.) asılma; birbirine girme.
تقليب teklîb:(Ar.) altüst etme; değişme; değiştirme.
تقليد teklîd:(Ar.) taklit, benzetme; müctehidin fetvasını uygulama.
تقليد كردن teklîd kerden: taklit etmek, izlemek; müçtehidin fetvasını uygulamak.
تقليدى teklîdî: taklit olarak, uydurma.
تقليل teklîl: (Ar.) azaltma, indirme.
تقليل دادن teklîl dâden: azaltmak, eksiltmek.
تقنين teknîn:(Ar.) kanun yapma; yasama.
تقوى tekvâ:(Ar.) günahtan sakınma, takva.
تقويت tekviyet:(Ar.)kuvvetlendirme, sağlamlaştırma.
تقويت كردن tekviyet kerden: kuvvetlendirmek, sağlamlaştırmak, takviye etmek.
تقويم tekvîm:(Ar.) fiyat biçme, takvim

تكلم tekellom:(Ar.)konuşma, sohbet.
تكلم كردن tekellom kerden : konuşmak, sohbet etmek.
تكليف teklîf:(Ar.) yükleme; erginleşme; ödev ,vazife, vergi; müsadere.
تكليف كردن teklîf kerden: görevlendirmek; uhdesine bırakmak.
تكمله tekmile:(Ar.) ek, mütemmim.
تكمه tokme: düğme.
تكميل tekmîl :(Ar.) tamamlama, olgunlaştırma, iyileştirme, olgunluk.
تكميل كردن tekmîl kerden: tamamlamak; olgunlaştırmak.
تكنيك teknîk:(Fr.) teknik.
تكو tekû: kırışık saç; yağ ekmeği.
تكومه tekûme:(Fr.) (bot.) yaprakları kokulu küçük bir ağaç.
تكون tekevvon:(Ar.) oluşum; var olma; varlık.
تكون يافتن tekevvon yâften: var olmak.
تكوين tekvîn:(Ar.) var etme, yaratma.
تكه tekke: teke.
تكه tikke: parça; خوب تكه ايست (hlk.) güzel kızdır.
تكه تكه tikke tikke: parça parça.
تكى tekî:teklik, tekli.
تكيدن tekîden: koşmak.
تكيف tekeyyof:(Ar.) durumu bilme, keyfiyeti bilme.
تكيه tekye: yaslanma; tekke; düşkünler yurdu.
تكيه كردن tekye kerden: yaslanmak, sırt vermek.
تكيه گاه tekye-gâh: yaslanacak yer; himaye.
تكييف tekyîf:(Ar.) parça parça kesme; keyfiyeti tayin etme.
تگ teg: dip; koşu; bir at meydanına denk alan.
تگاب tegâb: bir tür kadeh; savaş; düşmanlık.
تگرگ tegerg: (Peh.) dolu.
تگين tegîn:(T.) güzel; cesur.

تكثر tekessor:(Ar.) çoğalma, artma.
تكثير teksîr:(Ar.) çoğaltma, teksir.
تكثير كردن teksîr kerden: çoğaltmak, teksir etmek.
تكحل tekehhol:(Ar.) sürme çekme.
تك خال tek-ḫâl: as, birli (iskambil oyununda).
تكدر tekeddor:(Ar.) kederlenme; darılma.
تكدر داشتن tekeddor dâşten: kederli olmak.
تكدى tekeddî:(Ar.) dilencilik.
تكدى كردن tekeddî kerden: dilencilik yapmak.
تكدير tâkdîr:(Ar.)kederlendirme; hatır kırma; azarlama, tekdir.
تكدير كردن tekdîr kerden: azarlamak, tekdir etmek.
تكذيب tekzîb :(Ar.) yalanlama, tekzip ; inkâr.
تكذيب كردن tekzîb kerden: yalanlamak, tekzip etmek, inkâr etmek.
تكرار tekrâr:(Ar.) tekrar.
تكرار كردن tekrâr kerden: tekrarlamak.
تكرر tekrîr:(Ar.) tekrarlama.
تكريم tekrîm:(Ar.)saygı gösterme, saygı.
تكريم كردن tekrîm kerden: saygı göstermek.
تكسر tekessor:(Ar.) kırılma, parçalanma.
تكسير teksîr: (Ar.) kırma, parçalama.
تكعيب tek'îb:(Ar.) küpünü alma.
تكفل tekeffol :(Ar.) kefil olma .
تكفل كردن tekeffol kerden: kefil olmak.
تكفين tekfîn:(Ar.) kefenleme.
تكفين كردن tekfîn kerden: kefenlemek.
تك لپه tek- leppe:(bot.) tek çenekli, bir çenekli.
تكل tekel: koç; uzun boylu delikanlı; kılıksız.
تكلف tekellof:(Ar.) eziyet çekme, zahmete katlanma; üzerine alma; gösteriş.
تكلف كردن tekellof kerden: meşakkate katlanmak; gösteriş yapmak; işe katlanmak.

davranmak, lütfetmek.

تلطیف teltîf:(Ar.)lütfetme; güzel yapma.

تلعب tele'ob:(Ar.) oynama; oyunla meşgul olma.

تلفظ teleffoz:(Ar.) telaffuz, söyleme.

تلفظ کردن teleffoz kerden: telaffuz etmek.

تلف کردن telef kerden: telef etmek, yok etmek, öldürmek.

تلفون tilifon:(Fr.) telefon; ــ کردن telefon etmek.

تلفون چی tilifonçi: telefoncu, telefon memuru.

تلفون خانه tilifon- hâne: telefon idaresi.

تلفونی tilifonî: telefon vasıtasıyla.

تلفیف telfîf:(Ar.) ambalaj, sarma.

تلفیق telfîk:(Ar.) birleştirme, düzenleme.

تلفیق کردن telfîk kerden: düzenlemek, tertib etmek.

تلقاء telkâ:(Ar.) görüşme, karşılaşma.

تلقب telekkob:(Ar.) lakaplanma, lakap alma.

تلقن telekkon:(Ar.) öğrenme.

تلقی telekkî:(Ar.)öğrenme; buluşma, görüşme, alma; kabul; telakkî.

تلقیب telkîb:(Ar.) lakab verme, lakaplandırma.

تلقیح telkîh:(Ar.) aşılama; dölleme; mayalama.

تلقیح کردن telkîh kerden: aşılamak; mayalamak, döllemek.

تلقی کردن telekkî kerden: telakkî etmek; anlamak; kabul etmek.

تلقین telkîn:(Ar.) telkin etme, anlatma, kulağına koyma.

تلقین کردن telkîn kerden: telkin etmek; konuyu dile getirmek; birini bir şey söylemeye teşvik etmek.

تلکه کردن teleke kerden: gayri meşrû olarak veya zorla birinden para veya mal almak.

تلگراف tiligrâf: (Fr.) telgraf; ــ بی سیم telsiz telgraf; ــ مخابره کردن telgraflaşmak; ــ زدن telgraf çekmek.

تل tel:(Ar.) tepe, sırt, küme.

تلاتوف telâtûf: kavga,gürültü patırtı.

تلاحق telâhok:(Ar.) kavuşma, buluşma; sürekli olma.

تلازم telâzom:(Ar.) birbirine bağlı olma; birlikte olma; lüzum.

تلاش telâş: telaş, çaba, uğraşma.

تلاشی telâşî:(Ar.) yok olma; dağılma ; yokluk; dağınıklık.

تلاطم telâtom:(Ar.) dalgalanma; tokatlaşma.

تلاطم داشتن telâtom dâşten: dalgalanmak.

تلافی telâfî:(Ar.) telâfi etme, değiştirme, yerini doldurma.

تلاقی telâkî :(Ar.) görüşme, buluşma; یوم ــ kıyamet günü.

تلاقی کردن telâkî kerden: buluşmak, görüşmek.

تلاقی یافتن telâkî yâften: buluşmak, görüşmek.

تلال tılâl:(Ar.) tepeler; kümeler.

تلامذه telâmize:(Ar.) öğrenciler.

تلاوت tilâvet:(Ar.) okuma, kıraat.

تلاوت کردن tilâvet kerden: okumak, kıraat etmek.

تلألؤ tele'lo':(Ar.) parlama; parıldama, ışıldama.

تلبث telebbos :(Ar.) durma, duraklama.

تلبس telebbos:(Ar.) giyinme; müphem olma, karışıklık.

تلبیس telbîs:(Ar.) gerçeği gizleme, hile, sahtekârlık.

تلخ telh:(Peh.) acı; kötü.

تلخک telhek:(bot.) delice otu.

تلخی telhî: acılık; kötülük; huysuzluk.

تلخیص telhîs:(Ar.) kısaltma, özetleme.

تلخیص کردن telhîs kerden: kısaltmak, hülâsa etmek; sözü kısa kesmek.

تلذذ telezzoz:(Ar.) lezzet alma; lezzet.

تلسکوپ tiliskop:(Fr.) teleskop.

تلطف telettof:(Ar.) yumuşak davranma, yumuşaklık, lütûf.

تلطف کردن telettof kerden: yumuşak

تلگرافی tiligrâfî: telgraf ile.
تلگرام tiligrâm:(Fr.) telgraf kağıdı.
تلمبار telembâr: açık ambar; ipek böceği yetiştirilen yer veya ambar.
تلمبه tolombe(T.)tulumba; pompa.
تلمبه خانه tolombe hâne:tulumba monte edilmiş yer, pompa istasyonu.
تلمذ telemmoz:(Ar.) öğrencilik; ders alma.
تلمذ کردن telemmoz kerden: öğrencilik yapmak, ders almak.
تلمع telemmo:(Ar.) aydınlanma, parlama, aydınlık.
تلمیح telmîh:(Ar.) bir şeye işaret etmek;(ed.) telmih,bilinen bir olaya veya darbımesele işaret.
تلمیح کردن telmîh kerden: bir şeye işaret etmek; (ed.) telmih yapmak.
تلمیذ telmîz :(Ar.) öğrenci, talebe.
تلنگ teleng: fiske.
تلنگر زدن telengor: fiske vurmak.
تلنگی tolengî: muhtaç. yoksul; dilenci.
تلو tilv:(Ar.) peş, art, izleyen, peşinden giden.
تلواً tilven:(Ar.) peşinden, izinden; ilişik olarak.
تلو تلو خوردن tilev tilev horden: yalpalamak; sağa sola yalpalamak.
تلواسه telvâse: çırpınma (hastalık halinde).
تلون televvon:(Ar.) renklenme; renkten renge dönme, renk değiştirme.
تلویح telvîh:(Ar.) işaret, îmâ , dolayısıyla anlatma.
تلویحاً telvîhen:(Ar.) işaretle; îma yollu, kapalı olarak.
تلویزیون tilivizyon: (Fr.) televizyon.
تلویم telvîm:(Ar.) kınamak; azarlamak.
تلوین telvîn:(Ar.) boyamak; renklendirmek; söz üslûbunu değiştirmek; renklilik.
تله tele: tuzak, kapan; ütü.
تله موش tele-mûş: fare kapanı.
تلهب telehhob:(Ar.) yalazlanma, alevlenme.

تله بست tele-best: inşaat iskelesi.
تله پاتی tili- pâtî : (Fr.) telepati.
تلهف telehhof:(Ar.) üzülmek, kederlenmek.
تلی tolî: dikiş kutusu, dikiş sepeti.
تلیس telîs: kanaviçe; bir çeşit ambalaj kumaşı.
تلین teleyyon:(Ar.) yumuşama; yumuşaklık.
تلیین telyîn:(Ar.)yumuşatmak.
تم tem:(Peh.) katarakta benzer bir göz hastalığı; karartı.
تم tim:(Fr.) tema, konu.
تمات temât: (Fr.)(bot.) domates.
تماته temâte: (Fr.)(bot.) domates.
تماثل temâsol:(Ar.) benzeşme; benzerlik.
تماثیل temâsîl:(Ar.) portreler, resimler; heykeller.
تماخره temâhere: mizah; şaka.
تمادح temâdoh :(Ar.) birbirini övme; övgü.
تمارض temâroz:(Ar.) yalandan hasta olma, hastaymış gibi görünme.
تمازح temâzoh:(Ar.) şakalaşma.
تماس temâs:(Ar.) dokunma, temas.
تماسخ temâsoh:(Ar.) nefesin insan dışında başka bir hayvana intikali.
تماسك temâsok:(Ar.) kendini koruma, kollama; asma.
تماشا temâşâ:(Ar.) seyir, görüş, bakma; dolaşma, gezinti; ــ کردن seyretmek.
تماشاچی temâşaçi: seyirci.
تماشا خانه temaşâ- hâne : tiyatro.
تماشا گاه temâşa-gâh: seyir yeri, manzara.
تماشاگر temâşâger: seyirci.
تماشی temâşî :(Ar.) birlikte yürüme.
تمالك temâlok:(Ar.) kendine sahip olma.
تمام temâm:(Ar.) doğru; gerçek ; yerine getirilmiş; olgun; bütün; hepsi; baştanbaşa, son, sonunda, yeterli, sona erme; ölme;ــ شدن bitmek.
تماماً temamen:(Ar.) tamamen.
تمامت temâmet: tamamlama; hepsi, tümü.
تمامی temâmî: olgunluk, tamlık; bütünü, hepsi.
تمامیت temâmîyet:(Ar.)bütünlük.

تمرین کردن temrîn kerden: alıştırmak; idman yapmak, temrin yapmak.
تمساح timsâh:(Ar.) timsah.
تمسخر temeshur: alay etmek.
تمسخر کردن temeshor kerden: alay etmek.
تمسك temessok:(Ar.) el atma, yapışma, sarılma; huccet, senet.
تمسك کردن temessok kerden: sarılmak, yapışmak, el atmak, teşebbüs etmek.
تمسکن temeskon:(Ar.) yoksullaşma; yoksulluk.
تمشك temişk:(bot.) ahududu, ağaç çileği.
تمشی temeşşî :(Ar.) yürüme, adımlama.
تمشیت temşiyet:(Ar.) yürütme, ilerletme; düzene koyma.
تمشیت دادن temşiyet dâden: yürütmek; düzene koymak.
تمطی temettî :(Ar.) gerîme; salınma; esneme.
تمغا temgâ: damga, işaret, alamet; vergi: mühür, nişan.
تمغاچی temgaçî: damgacı; gümrük memuru.
تمکن temekkon:(Ar.) yerleşme; yer tutma; mevki sahibi olma; zengin olma.
تمکن یافتن temekkon yâften: yerleşmek; makam sahibi olmak; zengin olmak.
تمکین temkîn:(Ar.) kabul etme; yerinde durma, sebat; güç verme; saygı.
تمکین کردن kemkîn kerden: itaat etmek, kabul etmek.
تملق temellok:(Ar.) dalkavukluk.
تملك temellok:(Ar.) sahip olma, elde etme.
تملول temlûl:(Ar.) (bot.) tembul, Hindistan'da yetişen bir tür tırmanıcı biber ağacı.
تملیح temlîh:(Ar.) tuz dökme; yumuşak söz söyleme.
تملیك temlîk:(Ar.) mülk sahibi etme, birine bir mülk bağışlama.
تمنا temennâ:(Ar.) temenni, istek, rica.
تمنا کردن temennâ kerden: arzu etmek; rica etmek.

تمایل temâyol:(Ar.) meyletme; eğilme; istek, his.
تمایل داشتن temâyol dâşten: meyletmek, rağbet etmek.
تمبر tembr:(Fr.) pul.
تمتع temetto':(Ar.) faydalanma , zevk alma.
تمتع بردن temetto borden: faydalanmak.
تمتم temtem:(Ar.) (bot.) sumak.
تمثال temsâl :(Ar.) benzetme; örnek getirme.
تمثال timsâl:(Ar.) resim, portre, tasvir; heykel.
تمثل temessol:(Ar.) hikâye anlatma; şiir veya hadisi örnek getirme; bir şeye benzeme.
تمثیل temsîl:(Ar.) örnek getirme; benzetme; resmetme.
تمجمج temecmoc:(Ar.) anlaşılmaz, karmaşık konuşmak.
تمجمج کردن temecmoc kerden: karmaşık, güç anlaşılır şeyler söylemek.
تمجید temcîd:(Ar.) ululama, medhetme; övme.
تمجید کردن temcîd kerden: ululamak, medhetmek, övmek.
تمدد temeddod:(Ar.) gerinme, kasılma.
تمدن temeddon:(Ar.) uygar olma, medenîlik, uygarlık.
تمدیح temdîh:(Ar.) övme, medhetme.
تمدید temdîd:(Ar.) çekme, uzatma; ــ مدّت süreyi uzatma.
تمر temr: hurma ağacı, demirhindi ــ هندی demirhindi.
تمر temr: görme bozukluğu yapan bir hastalık.
تمرد temerrod:(Ar.) baş kaldırma, itaatsizlik.
تمرد کزدن temerrod kerden: baş kaldırmak; isyan etmek.
تمرکز temerkoz:(Ar.) bir noktaya toplanma, merkezleşme.
تمرین temrîn :(Ar.) yumuşatma, alıştırma, idman, temrin.

değişme; ruhun bir cisimden diğerine veya insadan hayvana geçmesi.
تناسل tenâsol:(Ar.) nesil yetiştirme, üreme; ـ آلت cinsel organ.
تناشد tenâşod: (Ar.) karşılıklı şarkı söyleme.
تناصر tenâsor:(Ar.) yardımlaşma.
تناصح tenâsoh:(Ar.)öğütleşme.
تناصف tenâsof:(Ar.) birlikte ikiye bölme; birbirine insaf etme.
تناظر tenâzor:(Ar.) bakışma; tartışma.
تنافر tenâfor:(Ar.) birbirinden nefret etme.
تنافس tenâfos:(Ar.) çelişme, tenâkuz; uygunsuzluk.
تناقض tenâkoz: (Ar.) çelişme, tenâkuz; uygunsuzluk.
تناکح tenâkoh:(Ar.) evlenmek için kız isteme.
تناوب tenâvob:(Ar.) nöbetleşe iş yapma.
تناور tenâver: güçlü, kuvvetli; iri yarı.
تناول tenâvol:(Ar.)yeme, içme; tutma, alma.
تناهی tenâhî :(Ar.)sona erdirme; yeterli kılma.
تن آسان ten-âsân: rahat, müreffeh; kendini besleyen, tembel.
تنباکو tenbâkû: tömbeki, nergile tütünü.
تنبان tonbân: pantolon; kisbet; şalvar.
تنبك tonbek: dümbelek, darbuka.
تنبل tenbel: tembel.
تنبل tenbol: hile;büyü.
تنبل کردن tenbel kerden: tembellik etmek; ihmâl etmek; müsâmaha etmek.
تنبلی tenbelî: tembellik.
تنبلی کردن tenbelî kerden: tembellik etmek; ihmal etmek.
تنبلیت tenbelît: küçük yük.
تنبور tenbûr: (müz.) tambur, tambura.
تنبه tenebbuh: (Ar.) uyanma; uyanıklık.
تن بها ten-behâ: kefalet ücreti.
تنبیدن tenbîden: titremek; sarsılmak; (bina) yıkılmak.
تنبیه tenbîh: (Ar.) uyandırma; cezaتمنع temenno:(Ar.) sağlam olma; çekinme.
تمنی temennî:(Ar.) arzu etme; arzu, temenni.
تموج temevvoc:(Ar.) dalgalanma.
تموز temmûz, temûz: aşırı sıcak; Temmuz ayı; yaz.
تمول temevvol:(Ar.) varlık, zenginlik; zengin olma.
تمول داشتن temevvol dâşten: varlıklı olmak, zengin olmak.
تمول یافتن temevvol yâften: zengin olmak; servet bulmak.
تمویل temvîl :(Ar.) karesini almak, bir sayıyı kendisiyle çarpmak.
تمویه temvîh:(Ar.) yaldızlama; bir işi gerçeğe aykırı olarak gösterme, sahtekârlık.
تمهد temehhod:(Ar.) yayılma(halı); kolaylaşma; yer alma; güçlü olma.
تمهل temehhol:(Ar.) savsaklatma, işi yavaşlatma.
تمهید temhîd:(Ar.) döşeme; kolaylaştırma; giriş yapma; düzeltme.
تمهیل temhîl:(Ar.) mühlet verme, süre tanıma; yumuşak davranma.
تمیز temîz:(Ar.) temiz; ayırma; üstün tutma; işbilirlik; ـ دیوان temyiz mahkemesi.
تمیز temeyyoz:(Ar.) ayrılma; ayrılık.
تمیز دادن temîz dâden: ayırmak; teşhis etmek.
تمیز کردن temîz kerden: temizlemek; arıtmak.
تمیزی temîzî: temizlik.
تمیم temîm:(Ar.) tamam; sağlam.
تمییز temyîz:(Ar.)ayırma, fark koyma; temyiz.
تمییز دادن temyîz dâden: temyiz etmek; ayırmak.
تن ten(Peh.) beden, vücut; zat, şahıs.
تن ton:(Fr.)ton; bin kilogram.
تن ton: (Fr.) ses tonu.
تنازع tenâzo:(Ar.) çekişme, anlaşmazlık.
تناسب tenâsob:(Ar.) uygunluk; yakınlık.
تناسخ tenâsoh: (Ar.) birbini iptal etme;

öfkelenmek; sert davranmak; kabalık etmek; filizlenmek, çimlenmek.

تندیس tendîs: yüz; resim,portre; heykel; kalıp.

تن زدن ten zeden: susmak; kaçınmak.

تنزل tenezzol:(Ar.)inme, düşme; ـ بها değeri düşme, ucuzlama.

تنزل کردن tenezzol kerden: inmek, alçalmak.

تنزه tenezzoh:(Ar.) arınmış olma;gezintiye çıkma; gezinti; arılık.

تنزیب tenzîb:(Ar.) ince kumaş; arkalık.

تنزیل tenzîl:(Ar.) indirme; düzenleme; Kur'an; faiz.

تنزیلات tenzîlât: (Ar.) tenzîlât.

تنزیل دادن tenzîl dâden: faiz vermek.

تنزیه tenzîh:(Ar.) arılama; kusur kondurmama.

تنسته teneste: örümcek ağı

تنسك tenessok:(Ar.) dindar olma; dindarlık.

تنسم tenessom:(Ar.)arama, araştırma; nefes verme.

تنسیق tensîk:(Ar.) düzenleme; bağlama; sıraya sokma, düzen.

تن شناس ten-şinâs: doktor, görünüş, dış kabuk.

تنشیط tenşît: (Ar.) sevindirme.

تنصر tenessor: (Ar.) hıristiyan olma, hrıstiyanlaşma.

تنصیر tensîr: (Ar.) hıristiyanlaştırma.

تنصیص tensîs: (Ar.) sözün mânâsını açıklama.

تنصیف tensîf: (Ar.) ikiye bölme, ikiye ayırma.

تنضید tenzîd: (Ar.) üstüste koyma, yığma; düzenleme.

تنطق tenettok: (Ar.) konuşma, söyleme; kemer bağlama.

تنظیف tenzîf: (Ar.) temizleme, arıtma; süpürme.

تنظیم tenzîm: (Ar.) düzene koyma, tertiblandırma.

تنبیه کردن tenbîh kerden: uyandırmak; cezalandırmak; haber vermek.

تن پرست ten-perest: cnına düşkün; bencil.

تن پرور ten-perver: canı kıymetli, canına düşkün.

تن تن tenten: şarkı, nağme; müzik seslerinin parçalarının vezinleri.

تنجیدن tencîden: çöreklenmek.

تنجیز tencîz: (Ar.) reva etmek.

تنجیس tencîs: (Ar.) pisletmek, kirletmek; pis saymak.

تنجیم tencîm: (Ar.) yıldızları gözleme; gözlem; – علم astronomi.

تنخواه tenhâh: fon, para, sermaye; ـ گردان döner sermaye.

تند tond: keskin; sıçrayan; çevik; öfkeli; koyu; tok; aceleyle; gulyabânî; hızlı; ileri (saat).

تند باد tond-bâd: sert rüzgar; fırtına.

تند خو tond-hû: kötü huylu; öfkeli, sinirli.

تندر tonder: gök gürültüsü.

تن در دادن ten der dâden: bir işi kabul etmek; bir iş için hazır olmak.

تندرست tendurust: sağlıklı, sıhhatli, sağlam.

تندرستی tendurustî: sağlık, selamet.

تند رفتار tond-reftâr: kıvrak, çabuk, hareketli.

تند رو tond-rev, tond-rov: süratli, çabuk; kıvrak; korkusuz.

تند رو tond-rû: asık suratlı; cimri.

تند مزاج tond-mizâc: sert tabiatlı.

تند و تیز tond u tîz: çok acı, yakıcı.

تند و خند tond u hend: darmadağınık, alt üst olmuş.

تنده tonde: sarplık, diklik, dik bayır.

تندی tondî: keskinlik; hiddet; acılık; çeviklik; kıvraklık; öfkeli olma; koyuluk; bayırlık olma.

تندیدن tondîden: keskinleşmek,

alçaltma; ibret sebebi yapma.

تنگ teng: (Peh.) dar, ensiz, ince;(coğ.) dağ arasındaki dere ve vadi.

تنگ teng: tasma; çuval; yük; ـــ شکر (kin.)sevgilinin dudağı.

تنگ tong: sürahi, şarap testisi.

تنگاتنگ tengâteng: çok dar, daracık.

تنگان tengân: tahta tabak.

تنگ آمدن teng âmeden: daralmak, sıkılmak, üzülmek; ـ به üzülmek.

تنگ آوردن teng âve(o) rden: daraltmak, sıkıştırmak; ـ به sıkmak, sıkıştırmak.

تنگبار teng-bâr: huzûra güç çıkılan saray; hiç kimseye yanına giriş izni vemeyen;Allah.

تنگ چشم teng-çeşm: aç gözlü; kıt görüşlü.

تن گداز ten-godâz:zayıflatıcı.

تنگدست teng-dest: yoksul, fakir.

تنگدستی teng-destî: yoksulluk, fakirlik.

تنگدل teng-dil: üzgün, küskün.

تنگسالی teng-sâlî: kıtlık, kuraklık.

تنگنا teng-nâ: sıkıntı; darlık; dar;(coğ.) iki dağ arasındaki yol; mezar; insan bedeni; darboğaz.

تنگ نفس teng-nefes:(tıb.) astımlı, nefes darlığı olan; astım, nefes darlığı.

تنگه tenge:(coğ.) boğaz; bir miktar para; altın ve gümüş parçası.

تنگی tengî: darlık, ensizlik.

تنگیاب teng-yâb: nadir, az bulunur, değerli.

تنگی نفس tengi-yi nefes (tıb.) astım, nefes darlığı.

تنگین tengîn: dar.

تنمیه tenmiye:(Ar.) gelişme, büyüme; ateş yakma;gelişim, olgunluk.

تننده tenende: ören, dokuyan; mekik.

تنور tenûr: tandır.

تنور tenevvur:(Ar.)aydınlanma; aydınlık.

تنور خانه tenûr-hâne : mutfak.

تنوره tenûre: baca; savaş giysisi.

تنوره زدن tenûre zeden: dönerek havaya yükselmek(duman).

pleme.

تنظیم کردن tenzîm kerden: düzene koymak, tanzim etmek; birbirine bağlamak; ayarlamak.

تنعم tene"om: (Ar.) bolluk içinde yaşama; refaha kavuşma; refah.

تنغص teneğğos: (Ar.) üzülmek; hayatı kararmak.

تنفذ teneffoz: (Ar.) nüfûz etme.

تنفر teneffor: (Ar.) nefret etme, tiksinme, iğrenme.

تنفر داشتن teneffor dâşten: nefret etmek, iğrenmek, tiksinmek.

تنفس teneffos: (Ar.) solunum, teneffüs; istirahat; ـ جهاز (tıb.) solunum sistemi.

تنفس کردن teneffos kerden: nefes almak, teneffüs etmek.

تنفیذ tenfîz: (Ar.) nüfûz etme; yürütme, icrâ etme, uygulama; teyîd etme; infâz.

تنفیذ کردن tenfîz kerden: yürütmek, icrâ etmek, teyîd etmek; uygulamak.

تنقل tenekkol: (Ar.) yer değiştirme, nakil, intikal; çerez yeme.

تنقیح tenkîh: (Ar.) arıtma, temizleme; sözdeki lüzûmsuz şeyleri çıkarma, ıslah.

تنقید tenkîd: (Ar.) tenkid, eleştiri.

تنقیص tenkîs: (Ar.) eksik sayma; eksiltme, azaltma.

تنقیه tenkiye: (Ar.) temizleme; kanal temizleme; şırınga.

تنك tonok: ince, lâtif; hacimsiz; yaygın; seyrek, aralı; az.

تنکار tinkâr, tenkâr: (Ar.) boraks.

تنکبیز tonok-bîz: elek.

تنك دل tonok-dil: rakik yürekli, hassas.

تنك کردن tonok kerden: inceltmek; hacmini küçültmek; yaymak, seyrekleştirmek.

تنکر tenekkor: (Ar.) yabancı olma; kendini yabancı gibi gösterme; daha kötü hale düşme.

تنکه tonoke: don; kisbet.

تنکیر tenkîr: (Ar.) meçhul kılma.

تنکیل tenkîl: (Ar.) cezalandırma; çevirme;

madan aynı şiiri söylemesi.

توارە tovâre: gübre odası; duvar üstüne konan diken ve çalıçırpı.

تواری tevârî: (Ar.) gizlenme; derbeder olma; firar etme.

تواریخ tevârih: (Ar.) tarihler.

توازن tevâzon: (Ar.) denk olma,denklik, denge.

توازن یافتن tevâzon yâften: denkleşmek, eşit olmak.

توازی tevâzî: (Ar.) paralel olma; eşit olma.

تواصل tevâsol: (Ar.) birbirine ulaşma, kavuşma.

تواضع tevâzo': (Ar.) alçakgönüllülük, tevâzu; saygıyla yerinden kalkma.

تواطؤ tevâto: (Ar.) anlaşmak, uyuşmak.

تواعد tevâ'od: (Ar.) vadeleşmek, randevulaşmak.

توافر tevâfor: (Ar.) bollaşma, çoğalma; bolluk.

توافق tevâfok: (Ar.) uyma, muvafakat etme; birlik olma.

توافی tevâfî: (Ar.) karşılıklı ahdinde durma; tamamlanma, olgunlaşma.

توالت toâlet: (Fr.) tuvalet, makyaj.

توالد tevâlod: (Ar.) birbirinden doğma; çok çocuk doğurma; doğum.

توالی tevâlî: (Ar.) ard arda gelme, süreklilik.

توان tevân: (Peh.) güç, kudret; (matematikte) kuvvet, bir sayının üssü.

توانا tevânâ: güçlü, kudretli.

توانایی tevânâyî: iktidar, kudret, güçlülük.

توانستن tevânisten: (Peh.) yapabilmek, muktedir olmak, gücü olmak.

توانگر tevânger: (Peh.) güçlü, kuvvetli; zengin, varlıklı.

توانگری tevângerî: (Peh.) güçlülük; zenginlik.

توانی tevânî: (Ar.) gevşeme; gevşek davranma.

تواهه tevâhe: patlıcan kalyesi

تنوره کشیدن tenûre keşîden: dumanın bacadan sütun şeklinde ve dönerek çıkması.

تنوع tenevvo:(Ar.)çeşitli olma, çeşitlilik.

تنومند tenûmend: iri yarı; şişman;güçlü,kuvvetli.

تنومندی tenûmendî: iri yarılık; şişmanlık; güçlülük.

تنویر tenvîr: (Ar.) aydınlatma.

تنویم tenvîm: (Ar.) uyutma; ـ مغناطیسی hipnotizma.

تنوین tenvîn: (Ar.) tenvin.

تنه tene: gövde; ağaç gövdesi; örümcek ağı; ـ زدن dürtmek, itip kakmak; ـ خوردن dürtülmek.

تنها tenhâ: tek, yalnız, tek başına; yapayalnız.

تنهایی tenhâyî: yalnızlık; halvet.

تنه لش tene-leş: hantal, tembel.

تنیدن tenîden: dokumak, örmek; aldatmak; sarmak, ambalaj yapmak.

تنیده tenîde: dokunmuş, dokuma; örümcek ağı.

تنیزه tenîze: dağ eteği, yamaç.

تنیس tenîs: (İng.) (sp.) tenis.

تنین tınnîn: (Ar.) büyük yılan, ejderha; balık.

تو tev: parlaklık.

تو to: (Peh.) sen.

تو tu: iç, içeri; perde.

تواب tevvâb: (Ar.) tövbe kabul eden; Tanrı; tövbe eden.

توابع tevâbi': (Ar.) hizmetçiler; tâbiler, uyanlar.

توابل tevâbil: (Ar.) baharatlar.

تواتر tevâtor: (Ar.) ardı ardına olma; kuvvetli söylenti; bir haberin ağızdan ağıza yayılması.

تواجد tevâcod: (Ar.) vecde gelme.

توارث tevâros: (Ar.) miras alma, kalıt alma; birbirine miras bırakma.

توارد tevârod: (Ar.) ardı ardına girme; bir vakitte girme; iki şairin birbirinden haberi ol-

توأم tev'em: (Ar.) ikiz; çift (karıkoca); birlikte olan iki şey.

توبان tûbân: pantolon; şort; don.

تو بتو tû-be-tû: ardı ardına; çeşitli, türlü türlü, içiçe.

تو بر تو tû-ber-tû: iç içe; ardı ardına, peşpeşe.

توبره tûbre: büyük torba; azık torbası; hayvanın yem torbası.

توبه tevbe, tovbe: (Ar.) tövbe.

توبه پرست tevbe-perest: tövbekâr.

توبه کار tevbe-kâr: tövbekâr.

توبیخ tevbîh: (Ar.) azarlama, kınama.

توپ tûp: (T.) tap; (ask.) top; lâstik top; ـــ فوتبال(sp.) futbol topu.

توپال tûpâl: talaş, madenî talaş.

توپ انداختن tûp endâhten: (ask.) top atmak.

توپ بازی tûp-bâzî: top oyunu; ـــ کردن top oynamak.

توپچی tûpçî: (T.) (ask.) topçu; topçu bataryası.

توپخانه tûp-hâne: (ask.) tophane; (ask.) topçu birliği.

تو پر tû-por: dolgun, içi dolu.

توپ زدن tûp zeden: kumarda blöf yapmak.

توپ و تشر زدن tûp u teşer zeden: birine kaba sözler söylemek.

توت tût: (bot.) dut; ـــ سیاه karadut; ـــ فرنگی çilek; ـــ مجنون karadut.

توتزار tût-zâr: dutluk.

توتك tûtek: papağan; kaval.

توتون tûtûn: tütün.

توتیا tûtiyâ:(kim.) çinko oksit, tutya; (zool.) deniz kestanesi; tutya taşı.

توثیق tevsîk: (Ar.) sağlamlaştırma; birine güvenme.

توج tûc: (bot.) ayva.

توجع tevecco': (Ar.) dertlenme, kederlenme; inleme; dertten şikâyet etme; dertleşme.

توجه teveccoh: (Ar.) yönelme; gönül verme; bakma; dikkat; ilgi; ـــ کردن anlamak.

توجیه tevcîh: (Ar.) gönderme; yöneltme; bir konuyu açıklama; sebep gösterme.

توچال tevçâl, tovçâl:(coğ.) buzul.

توحد tevehhod: (Ar.) yalnız kalma, tek kalma, bâkî kalma; yalnızlık, teklik.

توحش tevehhoş: (Ar.) ürkme, korkma, vahşileşme; öfkelenme; bir yerin boşalması.

توحید tevhîd, tovhîd: (Ar.) birleştirme; Allah'ı bir bilme; Lâilâhe illallah deme; ـــ مساعی işbirliği.

توختن tûhten: (Peh.) aramak, gütmek; biriktirmek; eda etmek.

تو دار tû-dâr: derin, ketum.

تودد teveddod: (Ar.) dostluk gösterme; birinin dostluğunu kazanma, dostluk.

توده tûde: yığın, küme, halk yığını.

تو دماغی tû-demâğî: genizden çıkan ses; ـــ صحبت کردن genizden konuşmak.

توده شناسی tûde-şinâsî: folklor.

تودیع tevdî': (Ar.) vedalaşma; bırakma, tevdî.

تور tûr: tül, ağ; ـــ ماهیگیری balık ağı.

تور tûr: dantelâ; karanlık; balta.

تورب tûrb: (Fr.) bataklık kömürü, turba.

تورب teverrob: (Ar.) eğilme, eğrilik, meyil.

توربین tûrbîn: (Fr.) türbin.

تورپیل torpîl: (Fr.) (ask.) torpil.

تورع teverro': (Ar.) kötü işten sakınma, dindarlık.

تو رفتگی tu-reftegî: çentik, kesiklik, çizik.

تورق teverrok: (Ar.) sayfalandırma.

تورم teverrom: (Ar.) şişme; enflasyon.

تورنسل tûrensol: (Fr.) (kim.) turnusol.

توره tûre: (Peh.) çakal.

توریث tevrîs: (Ar.) miras bırakma; vâris kılma.

توریدن tûrîden: utanmak; ürkmek, uzaklaşmak.

توریه tevriye, tovriye: (Ar.) gerçeği örtme, gizleme, (ed.) bir sözün iki anlam taşıması.

توشیح tevşîh, tovşîh: (Ar.) süsleme; yazıyı imzalama; (ed.) akrostiş yapma.
توصل tevessol: (Ar.) ulaşma; kavuşma.
توصیف tevsîf, tovsîf: (Ar.) vasıflandırma, niteleme, tarif, övme.
توصیف کردن tevsîf kerden: vasıflandırmak, nitelemek, tarif etmek; övmek.
توصیه tevsiye, tovsiye:(Ar.) tavsiye; öğüt; ısmarlama.
توصیه کردن tevsiye kerden: tavsiye etmek; öğüt vermek.
توضیح tevzîh, tovzîh:(Ar.) açıklama, gün ışığına çıkarma, îzah.
توضیح کردن tevzîh dâden: açıklamak, îzah etmek.
توطئه tevti'e, tovtie: (Ar.) hazırlama; anlaşma; bir işe girişme; suikast, fesat tertibi.
توطئه کردن tevti'e kerden: gizlice anlaşmak; bir iş için hazırlık yapmak, entrika çevirmek.
توطن tevetton: (Ar.) yerleşme, yurt edinme.
توغ tûğ: (T.) tuğ, sancak.
توفال tûfâl: çıta, bağdâdî çıtası.
توفان tûfân: bağırıp çağıran; tufan.
توفی teveffî: (Ar.) ölmek; öldürmek.
توفیدن tûfîden: feryad etmek, bağırıp çağırmak; kükremek.
توفیر tevfîr: (Ar.) çoğaltma; bir kimsenin hakkını tam verme; mal biriktirme; çoğalma; fark.
توفیق tevfîk: (Ar.) uygun görme, muvafakat; bir işe el atma.
توفیق یافتن tevfîk yâften: Tanrı tarafından başarıya ulaşmak.
توقد tevekkod: (Ar.) yalazlanma, alevlenme.
توقع tevekko: (Ar.) ümit, bekleme, arzu, bir işin olmasını bekleme.
توقع داشتن tevekko dâşten: bir şeyi beklemek.
توقف tevekkof: (Ar.) duraklama, durma;

توز tûz: güden, besleyen (ek.)
توزع tevezzo': (Ar.) dağılma; dağınıklık.
توزیع tevzî': (Ar.) dağıtma, yayma, bölme, dağıtım.
تو سرخ tû-sorḫ: (bot.) turunç.
تو سری tû-serî: tepesine vurma, tâciz etme.
توسری زدن tû-serî zeden: zulmetmek; tesir altında bırakmak.
تو سری خوردن tû-serî ḫorden: zulüm görmek; tesir altında kalmak.
توسط tevessot: (Ar.) vasıta, ara; eliyle; aracılık.
توسط کردن tevessot kerden: aracılık yapmak, vasıta olmak.
توسعه tevsie, tovsie: (Ar.) genişleme, kalkınma, ilerleme, büyüme.
توسعه دادن tevsie dâden: genişletmek, büyütmek.
توسعه یافتن tevsie yâften: genişlemek, büyümek.
توسکا tûskâ: (bot.) kızılağaç.
توسل tevessol: (Ar.) bir şeyi sebep sayma; yakınlaşma; teşebbüs.
توسل جستن tevessol costen: girişimde bulunmak, el atmak.
توسن tevsen, tovsen: vahşî, serkeş, serkeş at.
توسیط tevsît: (Ar.) vasıta etme, araya koyma; bir şeyi ortasından ikiye ayırma; aracılık.
توسیع tevsî': (Ar.) genişletme; güçlü kılma; genişlik.
توسیم tevsîm: (Ar.) dağlama; mevsiminde gelme.
توش tûş: güç, takat; ten, cüsse, beden; azık.
توشک tûşek: (T.) yatak, döşek.
توشک خانه tûşek-ḫâne: yatak odası.
توشه tûşe: azık, yiyecek; yolcu eşyası.
توشه بر داشتن tûşe ber dâşten: yolculuk için yiyecek hazırlamak; seyahat etmek, yolcu olmak.

bir işte sabit kalma.

توقف كردن tevekkof kerden: durmak, duraklamak, bir işte sabit kalmak.

توقى tevekkî: (Ar.) sakınma.

توقيت tevkît: (Ar.) vakit tayin etmek.

توقير tevkîr: (Ar.) saygı gösterme, ululama; deneyli kılma.

توقيراً tevkiren: (Ar.) saygıyla.

توقيع tevkî: (Ar.) işaret koyma: mektup ve fermanı imzalama; ferman, tuğra.

توقيف tevkîf: (Ar.) tutuklama, durdurma, alıkoyma; vakıf ettirme; zaptetme.

توقيف كردن tevkîf kerden: tutuklamak, tevkif etmek.

توك tûk: at kâkülü, at yelesi; alın tüyü; göz.

توكا tûkâ:(zool.) kiraz kuşu cinsinden bir kuş.

توكسين toksin: (Fr.) toksin.

توكل tevekkol: (Ar.) vekil tayin etme; işini Allah'a havale etme, tevekkül.

توكل كردن tevekkol kerden: tevekkül etmek, işini Allh'a havale etmek.

توكيد tevkîd: (Ar.) söz veya ahdi sağlamlaştırma.

توكيل tevkîl: (Ar.) vekil tayin etme, görevlendirme.

تول tûl: korku.

تولد tevellod: (Ar.) doğum, doğma, ortaya çıkma; ـــ كردن doğmak.

تولد يافتن tevellod yâften: doğmak.

تولك رفتن tûlek reften: (kuşlar) tüy dökmek.

توله tûle: (Peh.) köpek ve çakal yavrusu, enik; ـــ سگ köpek yavrusu; ـــ شكارى av köpeği.

تولى tevellî: (Ar.) dostluk kurma; velî tayin etme; geri dönme; dostluk.

توليت tevliyet:(Ar.) vali tayin etme; mütevellîlik, vakıf başkanlığı.

توليد tevlîd, tovlîd: (Ar.) doğurtma; ortaya çıkarma; üretim.

توليد كردن tevlîd kerden: ortaya çıkarmak, üretim yapmak, üretmek.

توليدن tûlîden: ürkmek, korkmak; nefret etmek, uzaklaşmak.

توليدى tevlîdî, tovlîdî: üretimsel; ـــ امورِ üretim işleri.

تومان tûmân: onbin; onbin dinar; İran parası, on riyal karşılığı; (ask.) tümen; ـــ اميرِ (ask.) tümen komutanı.

تون tûn: külhan; halı dokusu.

تونتاب tûntâb: ateşçi, külhan.

تونل tûnel: (Fr.) tünel.

توه tûh: (Peh.) ara; dip; perde.

توهم tevehhom: (Ar.) vehimlenme, korkma, kuruntu.

توهيم tevhîm: (Ar.) kuruntuya düşürme.

توهين tevhîn: (Ar.) rezil etme, hafife alma, rezillik, hakaret.

تويدن tevîden: ısınmak; dağlanmak.

تويل tevîl: kâküllü.

تويى tûyî: içten; iç lâstik.

ته teh: aşağı, alt, dip; tek; kat;ـــ و تويى چيزى رادر آوردن bir şeyin rumuzlarından haberdar olmak.

ته toh: tükürük.

تهاتر tehâtor:(Ar.) takas.

تهاجم tehâcom: (Ar.) ansızın hücum etme, saldırı, baskın.

تهاجمى tehâcomî: tecavüzî.

تهافت tehâfot: (Ar.) ardı ardına düşme, kayma.

تهالك tehâlok: (Ar.) düşme, yürürken eğilme; hırslı olmak; bir işte aceleyle çalışma.

تهامى tehâmî: (Ar.) çöle mensup.

تهانى tehânî: (Ar.) tebrikler, kutlamalar.

تهاون tehâvon: (Ar.) kolay sayma; önemsememe, gevşeklik, ihmal.

تهاويل tehâvîl: (ar.) korkutmalar; muhtelif renkler, renk cümbüşü.

ته بندى teh-bendî: ciltleme, açlığı giderecek şekilde yeme, ölmeyecek kadar yeme, nefis körletme.

تهتك tehettok: (Ar.) rezil olma; utanmazlık,

öfkelenme.

تهوع tehevvo: (Ar.) mide bulanması.

تهوید tehvîd: (Ar.) şarkı söyleme.

تهویل tehvîl: (Ar.) korkutma; giysiyle süsleme.

تهویه tehviye: (Ar.) havalandırma; دستگاه ـ havalandırma sistemi.

تهیج teheyyoc: (Ar.) kışkırtılma, tahrik edilme.

تهیدست tohîdest: yoksul, fakir, elidarda.

تهیدستی tohîdestî: yoksulluk, fakirlik.

تهی رو tohî-rev: âvâre, derbeder.

تهییج tehyîc: (Ar.) heyecanlandırma, kışkırtma.

تهییج کردن tehyîc kerden: heyecanlandırmak, kışkırtmak, tahrik etmek.

تیاسر teyâsor: (Ar.) sola dönme, sola meyletme; sol.

تیامن teyâmon: (Ar.) sağa dönme; sağda kalma; sağ.

تیب tîb: başı dönmüş, şaşkın.

تیب و شیب tîb o şîb: başı dönmüş, kararsız, şaşkın.

تیپ tîp: (Fr.) cins, tip; (ask.) tugay; یکدیگر زدن birbiriyle mücadele etmek, çekişmek.

تیپ tîp: (Fr.) tip.

تیپا tîpâ: tekme.

تیپا زدن tîpâ zeden: tekme atmak, tekmelemek.

تیتال tîtâl: hile, düzen; dalkavukluk.

تیجان tîcân: (Ar.)(ask.) subaylar.

تیر tîr: (Peh.) ok; mermi, kurşun, fişek; direk; تظلم ـ mazlumların âhı; سحر ـ beddua, lânet; aldatıcı sabah aydınlığı; گردون ـ Utarit; gök olayı.

تیر tîr: (Peh.) şemsî dördüncü ay; Tîr ayı; sonbahar.

تیر tîr: hisse, pay.

تیر tîr: karanlık.

تیراژ tîrâj: (Fr.) tiraj, baskı sayısı.

تیراژه tîrâje: gökkuşağı.

تیر افکندن tîr efkenden: ok atmak, rezillik.

تهجد teheccod: (Ar.) gece uyuma; gece uyanma; gece ibadete kalkma.

تهجی teheccî: (Ar.) heceleme; حروف ـ alfabe harfleri.

تهجی کردن teheccî kerden: hecelemek; alfabe harflerini tek tek okumak.

تهجیه tehciye: (Ar.) heceleme; öğrenme.

ته چك teh-çek: çek defteri.

ته دار teh-dâr: derin, derinliği olan.

تهدید tehdîd: (Ar.) tehdit, korkutma.

تهدید آمیز tehdîd-âmîz: tehdit edici, korkutucu.

تهدید کردن tehdîd kerden: tehdit etmek, korkutmak.

ته دیگ teh-dîg: pilav tenceresinin dibindeki kızarmış pirinç.

تهذیب tehzîb: (Ar.) düzenleme, temizleme; ıslah.

تهذیب کردن tehzîb kerden: temizlemek, düzenlemek, ıslah etmek.

ته رنگ teh-reng: astar, astar boya.

ته سفره teh-sofre: sofra kalıntısı.

ته سیگار teh-sigâr: izmarit.

تهك tohek, tihik: (Peh.) boş, çıplak.

تهکم tehekkom: (Ar.) el atma; alay, bıyık altından gülme.

تهلکه tehloke: (Ar.) yok olma; tehlike.

تهلیل tehlîl: (Ar.) Allah'ı tesbih etmek, lâilâhe illallah demek.

تهم tehm: (Peh.) güçlü, kuvvetli, cesur.

تهمت töhmet: (Ar.) töhmet, iftira.

تهمتن tehm-ten: güçlü, kuvvetli; cesur; Rüstem'in lakabı.

ته نشست teh-nişest: çökelek, tortu, telve.

ته نشستن teh nişesten: dibe çökmek.

ته نشسته teh-nişeste: çökelti.

ته نشین teh-nişîn: tortu, çökelek; çökelti.

ته نشین شدن teh-nişîn şoden: dibe çökmek.

تهنیت tehniyet: (Ar.) tebrik etme, kutlama.

تهور tehevvor: (Ar.) korkusuzluk, cesaret;

kurşun sıkmak; suçlamak; lânet etmek.
تیر باران tîr bârân: kurşuna dizme.
تیر باران کردن tîrbârân kerden: kurşuna dizmek.
تیر بند tîr-bend: bir tür bele bağlanan kemer.
تیر خوردن tîr horden: kurşunla vurulmak.
تیردان tîr-dân: ok kılıfı, ok kuburu, okluk.
تیر رس tîr-res: ok menzili.
تیرك tîrek: küçük ok, direk, çadır direği.
تیرك زدن tîrek zeden: su sızmak; ok atmak.
تیر کشیدن tîr keşîden: vücuda ok gibi ağrı girmek.
تیر کمان tîr-kemân: ok ve yay; yay; آبی ــ (bot.) suoku.
تیر کوبی tîr kûbî: kazık kakma, direk çakma.
تیرگی tîregî: koyuluk, karanlık; gerginlik.
تیرماه tîrmâh: şemsî dördüncü ay (21 Haziran-21 Temmuz).
تیر ماهی tîr-mâhî: sonbahara ait; sonbahar ürünü.
تیروئید tîroîd: (Fr.) (tıb.) tiroid bezi.
تیره tîre: karanlık, koyu; topluluk, tâife; omur; gergin.
تیره بخت tire-beht: talihsiz, bahtıkara.
تیره دست tîre-dest: kötü işli; (kin.) dünya.
تیره دل tîre-dil: gönlü kara, yolunu sapıtmış; cahil.
تیره رنگ tîre-reng: siyah, koyurenk.
تیره روز tîre-rûz: kara günlü, talihsiz.
تیز tîz: (Peh.) keskin, kesici; ucu sivri; sert kokulu, acı.
تیزاب tîzâb:(kim.) nitrik asit, kezzap.
تیز بین tîz-bîn: gözü keskin, dikkatli.
تیز پا tîz-pâ: ayağına çabuk.
تیز شدن tîz şoden: keskinleşmek.
تیز طرف tîz-terf: keskin gözlü.
تیز فعل tîz-fi'l: çabuk tesirli.
تیز کردن tîz kerden: bilemek, keskinleştirmek; sinirlendirmek.

تیز گردیدن tîz gerdîden: keskinleşmek; öfkelenmek.
تیز هوش tîz-hûş: akıllı, kıvrak zekâlı.
تیزی tîzî: keskinlik; sivrilik; sertlik; acılık.
تیسیر teysîr: (Ar.) kolaylaştırma.
تیشه tîşe: keser, marangoz keseri; ــ بر kendi işini kaybetmek; ــ پای خود زدن hırslı olmak; ــ فرهاد تیز بسوی خود زدن gönül oyununa başlamak.
تیغ tîğ: (Peh.) kılıç, ustura jilet, diken, ــ در kılıcı kınına sokmak; susmak; غلاف کردن Allah'tan başka her şeyle ilgisini kesmek. ــ لا راندن
تیغ زدن tîğ zeden: kılıç vurmak
تیغ زن tîğ-zen: kılıç vuran, berber; ــ آسمان güneş.
تیغه tîğe: (Peh.) ustura, çakı, bıçak ağzı; tek tuğlalı ince duvar; ــ کوه zirve.
تیفوس tîfûs: (Fr.) (tıb.) tifüs.
تیقظ teyekkoz: (Ar.) uyanıklık, teyakkuz, alarm.
تیقن teyekkon: (Ar.) kuşkusuz olma, kesin bilme.
تیك تیك tîk tîk: kalp veya saat sesi.
تیکه tîke: parça.
تیله tîle: bilye.
تیله بازی tîle-bâzî: bilye oyunu.
تیم tîm: büyük kervansaray; taahhüt;(sp.) takım; futbol ve voleybol v.b. takım.
تیماج tîmâc: tabaklanmış keçi derisi.
تیمار tîmâr: bakım, hizmet; fikir, düşünce
تیمار خوار tîmâr- hâr: bakıcı, hasta bakıcı.
تیمار خوردن tîmâr horden: taahhüt etmek, bakmak.
تیمار دار tîmâr-dâr: hasta bakıcı; taahhüt eden.
تیمار داشت tîmâr-daşt: bakma, kollama; hizmet, hastabakıcılık.
تیمار داشتن tîmâr dâşten: taahhüt etmek, bakmak; hizmet etmek, hastaya bakmak.
تیمارستان tîmâristân: akıl hastahanesi, tımarhane.

تیو tîv: güç, kuvvet, takat.

تیوب tiyûb: otomobilin iç lastiği.

تیول tuyûl: (T.) tımar, zeâmet, derebeylik.

تیولدار tuyûl-dâr: zeâmet sahibi, tımar sahibi.

تیه tîh: (Ar.) sapıklık; kendini beğenme; susuz çöl.

تیهو tîhû: (Peh.) kekliğe benzeyen bir tür kuş.

تیمارگاه tîmâr-gâh: darülaceze, bakımevi; sağlık merkezi.

تیمار کردن tîmâr kerden: birine bakmak; hizmet etmek, hastabakıcılık etmek.

تیمچه tîmçe: küçük çarşı; küçük kervansaray.

تیمسار tîmsâr: (ask.) general sınıfı; paşa.

تیمم teyemmom: (Ar.) teyemmüm.

تیمن teyemmon: (Ar.) uğurlu sayma, kutlu sayma.

ث

ث s, Farsça alfabenin beşinci harfi, ebced hesabında değeri 500 dür.

ثابت sâbit: (Ar.) sabit, kalıcı, duran; olumlu; ـ حساب câri olmayan hesap.

ثابت ارکان sâbit-erkân: sağlam temelleri olan.

ثابت رأی sâbit-re'y: sabit fikirli.

ثابت ساختن sâbit sâhten: ispat etmek.

ثابت شدن sâbit şoden: doğrulanmak.

ثابت عزم sâbit-ezm: kararlı, azimli.

ثابت قدم sâbit-kadem: sebatlı, azimli.

ثابت کردن sâbit kerden: doğrulamak, kanıtlamak.

ثار sâr: (Ar.) kin, intikam, öc; ـ اخذ öc alma.

ثاقب sâkıb: (Ar.) aydınlık, parlak; delici,delen; ـ نجم uçan yıldız, kayan yıldız; Zühal.

ثالث sâlis: (Ar.) üçüncü.

ثالثاً sâlisen: (Ar.) üçüncü olarak, üçüncü defa.

ثالثه sâlise: (Ar.) sâlise.

ثالوث sâlûs: (Ar.) üçleme; ـ اقدس teslis.

ثامن sâmin: (Ar.) sekizinci.

ثانوی sânevî: (Ar.) ikinci.

ثانی sânî': (Ar.) ikinci.

ثانیاً sâniyen: (Ar.) ikinci olarak, ikincisi; ikinci kez; tekrar; sonra, daha sonra.

ثانیه شمار sâniye-şomâr: saniyeyi gösteren saat, saatin saniye gösteren ibresi.

ثاوی sâvî: (Ar.) inen; uzun süre ikamet eden.

ثایر sâyir: (Ar.) kin güden, intikamcı; öfke.

ثبات sebât: (Ar.) yerinde durma, sâbit olma.

ثبات کردن sebât kerden: sebat etmek; sabit etmek; sabit olmak, yerinde kalmak.

ثبت sebt: (Ar.) yerinde kalma; kaydetme; not alma; cesur insan; sabit fikirli, ـ به رسیدن kesinleşmek.

ثبت آمدن sebt âmeden: kaydolmak, yazılmak.

ثبت بر داشتن sebt der dâşten: kopyesini çıkarmak, sûret çıkarmak.

ثبت کردن sebt kerden: deftere geçmek, yazmak, kaydetmek.

ثبتی sebtî: kayıtlı, tescilli, mühürlü, noterden tasdikli.

ثبوت subût: (Ar.) yerinde kalma; sağlam olma; sabit kalma; gerçekleşme; ـ به رسانیدن doğrulamak.

ثبور subûr: (Ar.) alıkoyma; helâk etme; yok olma; azap; hüsran.

ثدی sedî, sedâ: (Ar.) meme.

ثراء serâ': (Ar.) güçlü olma, muhtaç olmama, zengin olma; toprak, toz.

ثرم serm: (Ar.) vurarak birinin dişini kırma; dişi düşmek.

ثروت servet: (Ar.) servet, zenginlik; ـ علم ekonomi.

ثروتمند servet-mend: zengin.

ثروتمندی servetmendî: zenginlik.

ثری serâ: (Ar.) ıslaklık, rutûbet; nemli toprak; yer; از ـ تابه ثریا yerden göğe kadar.

ثریا soreyyâ: (Ar.) ülker yıldızı; avize.

ثعبان so'bân: (Ar.) büyük yılan, ejderha, ejder.

ثعلب se'leb: (Ar.) tilki.

ثعلب se'leb: (bot.) salep.

ثغر seğr: (Ar.) diş, ön diş; ağız; sınır.

ثغور suğûr: (Ar.) dişler, ön dişler; sınırlar, hudutlar.

ثقالت sekâlet: (Ar.) ağırlık, sakillik.

ثقت siket: (Ar.) güvenme, itimat; güvence.

ثقل sekel: (Ar.) yolcu yükü, bagaj; koruna-

acı.

ثنایا senâyâ: (Ar.) ön dişler, köpek dişleri, kesici dişler.

ثواب sevâb: (Ar.) ücret, mükâfat; sevap; ihsan, ecir.

ثوابت sevâbit: (Ar.) durağan yıldızlar; gökte daima bir yerde görünüp yer değiştirmeyen yıldızlar.

ثواب کار sevâb-kâr: iyi amelli, sevap işleyen.

ثواقب sevâkıb: (Ar.) parlaklıklar; parlaklık veren yıldızlar.

ثوب sevb, sovb: (Ar.) giysi, elbise; amel.

ثور sevr, sovr: (Ar.) öküz, inek, boğa; boğa burcu.

ثوران severân: (ar.) kışkırtılma; toz duman kalkma; fitne çıkması; kan görünmesi.

ثورت sevret, sovret: (Ar.) kin; ayaklanma, inkılap; mal ve insan çokluğu.

ثوم sûm: (Ar.) sarmısak.

ثیاب siyâb: (Ar.) giysiler, elbiseler; amelleri.

ثیابی siyâbî: (Ar.) kumaşçı.

ثیب seyyib: (Ar.) dul kadın; bekâreti olmayan kadın; dul erkek.

ثیبوبت seybûbet: (Ar.) dulluk.

ثیبه seyyibe: (Ar.) dul kadın.

cak güzel şey.

ثقل sekl: (Ar.) ağırlık; hastalığın ağırlaşması.

ثقل sıkel: (ar.) ağır olma, ağırlık.

ثقل sıkl: (Ar.) ağır olma; hamileliğin belirginleşmesi; günah.

ثقلت seklet, sekelet: (Ar.) ağırlık, sıklet.

ثقل کردن sekl kerden: mide hazımsızlığı çekmek.

ثقوب sukûb: (Ar.) alevlendirici, tutuşturucu.

ثقه sıke: (Ar.) güven, itimat.

ثقیف sekîf: (Ar.) zeki; üstat.

ثقیل sekîl: (Ar.) ağır, sakil; ağır hasta.

ثلاث selâs: (Ar.) üç; ـ مواليد cansızlar, hayvanlar ve bitkiler.

ثلاثه selâse: (Ar.) üç; üç erkek; ـه غساله sabah içilen şarap.

ثلاثی solâsî: (Ar.) üçlü; üçte bir.

ثلث sols: (Ar.) üçte bir.

ثلم selm: (Ar.) kapının oyulması; terketmek; burnunu kesme.

ثمار simâr: (Ar.) meyveler.

ثمان semân: (Ar.) sekiz.

ثمانون semânûn: (Ar.) seksen.

ثمر semer: (Ar.) meyve; fayda, netice; ürün.

ثمرات semerât: (Ar.) meyveler; faydalar, sonuçlar; kazançlar.

ثمره semere: (Ar.) meyva; ürün; sonuç, netice; nesil, evlat.

ثمن semen: (Ar.) fiyat, değer, narh; ـ بخس düşük değer.

ثمین semîn: (Ar.) değerli, kıymetli.

ثناء senâ': (Ar.) övgü; şükür; selâm; dua; güzel zikir.

ثنا خواندن senâ hânden: medhetmek, övmek.

ثنا کردن senâ kerden: övmek, medhetmek; hamdetmek.

ثنا گستردن senâ gosterden: medhetmek, övmek.

ثناگو senâ-gû: medheden, medhedici; du-

tecrübeli; yapılmış yemek.

جا انداختن câ endâhten: yatak sermek; yerine takmak, yerine koymak; çıkık kemiği yerine oturtmak.

جابجا câbecâ: derhal, hemen; yer yer;

جابجا افتادن câbecâ oftâden: yer değiştirmek; hemen düşmek.

جابجا شدن câbecâ şoden: yer değiştirmek; yerinden çıkmak.

جابجا کردن câbecâ kerden: yer değiştirmek; fidanı başka bir yere dikmek; gizlemek; yerleşmek.

جابر câbir: (Ar.) zâlim, zorba, zulmeden.

جابرانه câbirâne: zorla, zorbalıkla, zâlimce.

جاپا câpâ: ayak izi; ayak basacak yer.

جا پیچ câ-pîç: kavat, deyyus.

جاثم câsim: (Ar.) yere düşmüş; helâk olmuş; yerinde kalmış; duygusuz ve hareketsiz kalmış.

جاجا câcâ: yer yer; tavuğu çağırma sesi, bili bili.

جاجا کردن câcâ kerden: tavuğu çağırmak, bili bili demek; bir şeyi türlü yerlere koymak.

جاجل câcol: yatak.

جاجیم câcîm: keçeden yapılmış kilim.

جاجیم باف câcîm bâf: kilimci.

جاحد câhid: (Ar.) inkâr eden, reddeden, münkir.

جاحظ câhiz: (Ar.) iri, fırlak gözlü.

جا خالی انداختن câ-hâlî endâhten: (sp.) voleybolda topu rakibin boşalttığı alana atmak.

جا خالی کردن câ-hâlî kerden: kenara çekilmek; kendine çeki düzen vermek.

جا خوردن câ horden: şaşırmak; irkilmek; kendini yenik görmek.

جا دادن câ dâden: koymak, bırakmak; yerleştirmek; atamak.

جا دار câdâr: geniş, ferah, bol yerli.

جا داشتن câ dâşten: geniş olmak; birini muhafız yapmak; lâyık olmak, yeri olmak.

جادو câdû: (Peh.) büyücü, cadı; büyü, si-

ج

ج"c", Farsça alfebinin altıncı harfi; ebced alfebesindeki sayı değeri üçtür.

جا câ: (Peh.) yer, mekân, mahal; yatak; cüret, güç kuvvet; tabak; ölçü; ــ به yerinde, uygun; ــ ی به hakkında; yerine; ــ از اندر آوردن hareket ettirmek; ــ از بردن yok etmek, kökünü kazımak; ــ از جنبیدن hareket etmek, kımıldamak; ــ از در رفتن sinirlenmek, öfkelenmek; ــ از در کردن sinirlendirmek; ــ از رفتن kaymak; yer değiştirmek; ــ از شدن yerinden hareket etmek; öfkelenmek ــ به آوردن ; bitirmek, yerine getirmek; ــ به گذاشتن bir şeyi terketmek; unutarak bırakmak; ــ به ماندن unutarak bırakmak; kalıcı olmak; ــ به ی رسیدن bir mevkie gelmek, rütbe sahibi olmak; ــ تراست و بچه نیست yerinde yeller esiyor; o şey yerinde yok; ــ گرم کردن bir yerde ikamet edip oraya alışmak; ــ ی آنست layıktır, değer; ــ ی سوزن انداختن نیست iğne düşecek yer bile yok; ــ ی شکرش باقی است bundan kötüsü olmadığına şükretmeli; ــ در زدن (ask.) yerinde saymak; bir işte veya yerde kalmak; yararsız iş yapmak.

جا آمدن câ âmeden: iyileşmek, sağlığına kavuşmak; kendine gelmek, ayılmak; ــ دل huzur bulmak.

جا آوردن câ âve(o)rden: tanımak, çıkarmak, anlamak.

جا افتادن câ oftâden: yer almak; kemik yerine yerleşmek; yemek iyice pişmek; olgunlaşmak, tecrübeli olmak.

جا افتاده câ oftâde: yerinde; olgun,

جارف cârif: (Ar.) kazan, kazıyan; ölüm.
جا رفتن câreften: yenilmek; yaptığından dolayı kırgınlık duymak.
جارو câru: süpürge; ـ تخم (bot.) süpürge otu tohumu.
جاروب cârûb: süpürge; ـ الکتریکی elektrik süpürgesi; به ـ زبان گردی کردن yersiz konuşmak, saçma sapan konuşmak; از ـ مژگان کردن saçını süpürge etmek; secde etmek.
جاروب دیده cârûb-dîde: temiz, tertemiz.
جاروب کردن cârûb kerden: süpürmek.
جارو جنجال کردن cârucencâl kerden: gürültü patırtı yapmak.
جارو کردن cârû kerden: süpürmek.
جارو کش cârû keş: süpüren, süpürgeci.
جاری cârî: elti.
جاری cârî: (Ar.) akan; câri, yürürlükte; حساب ـ câri hesap; ـ سال bu yıl; بودن ـ mütedavil olmak, yürürlükte olmak.
جاری شدن cârî şoden: yürürlükte olmak, mütedavil olmak.
جاریه câriye: yürürlükte; bir tür yılan; Allah'ın nimeti; küçük kız; genç kız; cariye; güneş; akarsu.
جاز câz: (İng.) (müz.) caz müziği.
جا زدن câ zeden: hile ile sahte bir şeyi aslının yerine koymak; birini başkasının yerine tanıştırmak; yüklemek.
جازم câzim: (Ar.) keskin, kesici, kesen.
جازم شدن câzim şoden: bir işte kararlı olmak.
جا زن câ-zen: birini kendi yerine gönderen; ـ کردن کسی را birini yerinden kovmak.
جا سپردن câ sıporden: yer vermek; ölmek.
جا سنگین câ-sengîn: (kin.) asil aileden gelme; tembel.
جاسر câsîr: (Ar.) cesur, korkusuz, pervasız.
جاسوس câsûs: (Ar.) casus, ajan.
جاش câş: temizlenmiş hubûbat; temizlenmiş tahıl anbarı.
hir; sevgilinin gözü; aldatıcı; hilekâr.
جادو جنبل câdûcenbel: büyü, efsun, sihir.
جادو جنبل کردن câdû cenbel kerden: büyü yapmak.
جادو خیال câdûḫeyâl: hayalperest; şiirinde geniş hayal kuran şair.
جادو زبان câdu-zebân: tatlı dilli.
جادو زن câdûzen: büyücü kadın.
جادو سخنی câdû-soḫenî: fesâhat; fasih ve beliğ söz.
جادو کردن câdû kerden: büyü yapmak, sihir yapmak; ele geçirmek.
جادو گر câdûger: büyücü,sihirbaz.
جادو نگاه câdû-nigâh: (kin.) sevgili, mâşuk.
جادوی کردن câdûvî kerden: büyücülük yapmak.
جادویی câdûyî: büyücülük, sihirbazlık; şaşırtıcı, ilginç.
جادویی کردن câdûyî kerden: büyü yapmak, sihir yapmak.
جاده câdde: (Ar.) yol, karayolu, cadde; tarikat ـ خاکی ; toprak yol; (şaka yollu) yaya; tabanvay, ـ خوابیده uzak yol.
جاده صاف کن câdde-sâf-kon: yol makinesi, silindir.
جاده کشیدن câdde keşîden: yol açmak, cadde yapmak, yol yapmak.
جاده کوب câdde-kûb: yol silindiri.
جاذب câzib: (Ar.) çekici, câzip, ilgi çekici; alıcı.
جاذبه câzibe: (Ar.) cazibe, alım, çekicilik.
جار câr: avize; komşu; ticaret ortağı; yakın ev; hâmi; yardımcı; koruyucu.
جار câr: (Ar.) akar su; ses, feryat; و ـ جنجال bağırış çağırış, gürültü patırtı.
جارچی carçî: (T.) tellâl, münâdi, çığırtkan.
جارحه cârihe: (Ar.) cerahat yapan; organ, uzuv; dişi at, kısrak; avcı kuş veya hayvan.
جارختی câreḫtî: elbise askısı.
جارزدن câr zeden: tellâl çıkartmak, nidâ ettirmek.

جاشو câşû: tayfa.

جاعل câ'il: (Ar.) yapan, yaratan; sahtekâr.

جاف جاف câf câf: kahpe, orospu, fahişe, kötü kadın.

جا کردن câ kerden: yerleştirmek, sokmak; خود را ــ kendini önemli kimseler safına sokmak; bir idareye girmek.

جاکش câkeş: (argo) kavat, pezevenk.

جا گرفتن câ giriften: sığmak; bir yeri kendine yer edinmek.

جا گیر câ-gîr: bir yeri işgal eden; işgalci.

جاگیر شدن câ-gîr şoden: yer almak, sığmak; tesir etmek, etkilemek.

جالب câlib: (Ar.) çekici, câlip, cezbedici, çeken.

جالباسی câ-libâsî: elbise dolabı; elbise askısı.

جالس câlis: (Ar.) oturan, oturmuş.

جالی câlî: (Ar.) açık, aydınlık; parlatan, temizleyen.

جالیز câlîz: (Peh.) karpuz, kavun tarlası, bostan.

جالیز کاری câliz-kârî: bostancılık, karpuz kavun yetiştirme.

جالینوس câlînûs: (müz.) eski İran mûsikisinde bir makam.

جام câm: (Peh.) kadeh; bardak; cam; eski İran mûsikisinde bir makam; ــ پراز شیر و ــ سحر می dolu kadeh; sevgilinin ağzı; ــ بر شهریاری büyük kadeh; ــ سنگ زدن (kin.) içki içmeye tövbe etmek; tövbe etmek.

جا ماندن câ mânden: bir şeyi bir yerde unutmak ve orada bırakmak.

جام پرداختن câm perdâhten: şarap içmek, kadeh doldurmak.

جامد câmid: (Ar.) donuk; katı, sert.

جامع câmi': (Ar.) derleyen, toplayan; toplu, tam; cami, mescid.

جامعه câmi'e: (Ar.) toplum, câmia; alâka.

جام کشیدن câm keşîden: şarap içmek.

جامگی câmegî: görev, vazife; kadehteki tortu; ulûfe.

جاموس câmûs: (zool.) camız, manda.

جامه câme: (Peh.) elbise, giysi; ــ تعزیت matem elbisesi; ــ خواب yatak elbisesi; ــ خورشید ağaç yaprağı; gözbebeği; yer; insan bedeni; ــ سحر güneş; sabah rüzgârı; ــ عید kırmızı giysi; bahar çiçekleri; ــ قطران matem ve aşura gününde İran'da giyilen siyah giysi; ــ ازرق کردن mavi elbise giymek, yas tutmak; ــ در نیل زدن (kin.) yas tutmak; ــ فوطه کردن (kin.) elbiseyi yırtmak; ــ کبود پوشیدن yas tutmak.

جامه بافتن câme bâften: kumaş dokumak.

جامه پوشیدن câme pûşîden: giyinmek.

جامه چاك câme-çâk: elbisesini yırtan.

جامه دار câme-dâr: hamamda elbiselere bakan kimse, vestiyer görevlisi.

جامه دان câmedân: bavul, valiz; çanta; elbise dolabı; giysi odası.

جامه دریدن câme derîden: elbise yırtmak; takatsiz kalmak.

جامه شویی câme-şûyî: çamaşır yıkama; ــ صوفیان (tas.) sûfilerin dünya ile ilgili şeylerden eletek çekmeleri.

جامه کوب câme-kûb: çamaşırcı.

جان cân: (Peh.) ruh; can; nefes; aziz, değerli; ــ آتش nefs-i emmâre; ــ آهنی acımasız; cesur; ــ پری üzüm şarabı; ــ جان en büyük ruh; Hak Teâlâ; peygamber ve velîlerin ruhu; ekmek; ــ دیگر insanlık ruhu; ــ زمین sebze, meyva ve çiçek; ــ شیشه ince yürekli; korkak; ــ طاق velî ve peygamber ruhu; ــ نو insan ruhu; ــ بدر بردن tehlikeden kurtulmak, tehlikeden kaçmak; kurtulmak; ــ بدستارچه دادن (kin.) canını feda etmek, canını sunmak.

جان cân: savaş silahı.

جان cân(n): (Ar.) periler, cinler.

جانان cânân: sevgili, maşuk, gönül alan güzel, جان به ــ دادن ölmek.

جانانه cânâne: sevgili; candan sevilen; olgun, tam.

جان آزار cân-âzâr: can yakan, zâlim.

جان آفرین cân-âferin: yaratıcı, Tanrı; جان

(tas.) velî, mürşid, kâmil insan.

جا نشین câ-nişîn: halife, vekil, birinin yerine geçen; veliaht; halef.

جانشینی câ-nişînî: haleflik, vekillik; veliahtlık.

جانفشان cân-feşân: fedakâr, fedai.

جان فشاندن cân feşânden: canını feda etmek.

جانفشانی cân-feşânî: fedakârlık.

جانکاه cân-kâh: ömür törpüsü; üzüntü verici.

جان کشیدن cân keşîden: öldürmek, canını çıkarmak; eziyet etmek, azap vermek.

جان کندن cân kenden: can çekişmek, can vermek; azap çekmek.

جان گداز cân-godâz: ömür törpüsü, cana eziyet veren; güçsüz bırakan, can yakıcı.

جان گرفتن cân giriften: dirilmek, hayat bulmak, canlanmak; kuvvet bulmak, iyileşmek; can almak; öldürmek.

جا نماز câ-nemâz: seccade, namazlık.

جانور cânver: (Peh.) canlı; hayvan.

جانور شناس cânver-şinâs: zoolog.

جانور شناسی cânver-şinâsî: zooloji.

جانی cânî: canla ilgili; yürekten; değerli; bâki ve ebedî (tas.); ــ یار âşığını seven sevgili.

جانی cânî: (Ar.) câni, cinayet işleyen.

جاودان câvidân: ebedî.

جاوید câvîd: (Peh.) ebedî, sürekli, daimî, kalıcı.

جاویدان câvidân: (Peh.) ebedî.

جاه câh: yer, makam, derece, rütbe, mertebe; görkem, azamet.

جاهد câhid: (Ar.) çalışan, çalışkan, gayretli.

جاه طلب câh-teleb: makama düşkün, mevki düşkünü, koltuk meraklısı.

جاهل câhil: (Ar.) cahil, bilgisiz; kaba saba.

جاهلیت câhiliyyet: (Ar.) cahillik, bilgisizlik; cahiliye devri, putperestlik devri.

جای cây: yer, mevki.

به ــ دادن ölmek.

جان افشاندن cân efşânden: ölmek, can vermek.

جانب cânib: (Ar.) taraf, yön, cihet; yöre, nahiye; (tas.) gayb âlemi; ــ این bendeniz.

جانباز cân-bâz: fedakâr; canbaz.

جانبازی cânbâzî: fedakârlık; canbazlık.

جان بخش cân-beḫş: can veren, hayat veren, dirilten.

جانب دار cânib-dâr: taraftar, yandaş.

جانب داری cânib-dârî: taraftarlık; himâye.

جان بردن cân borden: kurtulmak.

جان پرداز cân-perdâz: ruh besleyen; aldatıcı, câzip; canını terkeden.

جان پرور cân-perver: hayat verici, ruh besleyen.

جان پناه cân-penâh: can koruyan; (ask.) sığınak, siper.

جانخانی cânḫânî: büyük çuval, teliz.

جان خراش cân-ḫerâş: iç tırmalayan, yürek paralayan.

جان دادن cân dâden: ölmek, can vermek.

جان دار cândâr: canlı, diri; silahşör; koruyucu, muhafız.

جان سپار cân-sepâr: fedaî, canını veren.

جان سپاردن cân-sepârden: ölmek, can vermek.

جان سپاری cân-sepârî: fedakârlık.

جان سپردن cân seporden: ölmek.

جان ستان cân-sitân: can alan, kâtil; Azrail.

جان ستاندن cân sitânden: öldürmek, canını almak, canını çıkarmak.

جان ستدن cân siteden: öldürmek, canını almak, canını çıkarmak.

جان سخت cân-seḫt: güçlükle can veren, dokuz canlı; cimri; zorluklara karşı direnen.

جان سختی cân-seḫtî: uzun ömürlülük; dokuz canlı olma; cimrilik.

جان سوز cân-sûz: can yakıcı, acı.

جان شکر cân-şiker: can alan; sevgili; Azrail.

جان شناس cân-şinâs: ruh hallerini bilen;

جای باش cây-bâş: ikamet yeri; ev.
جایر câyir: (Ar.) câiz, uygun, reva; mübah.
جایز câyiz: (Ar.) câiz, uygun. reva, mümkün.
جایز الخطا câyizül-hetâ: (Ar.)hata yapması mümkün insanoğlu.
جایز داشتن câyiz dâşten: uygun görmek, revâ görmek, mübah saymak.
جایزوار câyizvâr: mümkün.
جایزه câyize: (Ar.) ödül, mükâfat; ــ بردن ödül almak; ــ دادن ödül vermek; ــ ربودن ödül almak.
جایع câyi': (Ar.) aç.
جای قلم cây-ı kelem: kalemlik, kalem kutusu.
جایگاه câygâh: yer, mekân; makam, mertebe; ev; lojman.
جایگزین cây-gozîn: yerleşme; yerine geçme; ــ شدن yerleşmek; yerine geçmek.
جایگه câygeh: yer; makam; ev; konut.
جایگیر cây-gîr: yerleşen; yerine geçen; yerleşmiş.
جایی câyî: helâ, yüznumara, tuvalet.
جبا cibâ: (Ar.) haraç.
جبابره cebâbire: (Ar.) zorbalar; başkaldıranlar; cesurlar, yiğitler; büyük hükümdarlar.
جبار cebbâr: (Ar.) zorba, zor kullanan; kibirli; büyük hükümdar; Allah'ın sıfatlarından biri.
جبا کردن cebâ kerden: kadeh veya kahve fincanını başkasına sunmak.
جبال cibâl: (Ar.) dağlar.
جبان cebân: (Ar.) korkak, ürkek.
جبانت cebânet: (Ar.) korkaklık, ürkeklik.
جباه cibâh: (Ar.) alınlar, cepheler.
جبایت cibâyet: (Ar.) haraç alma; vergi alma.
جبت cibt: (Ar.) put; sihir; sihirbaz; hayırsız kimse.
جبر cebr: (Ar.) kırık kemiği bağlama; zorlama, zorlayış; cebir.
جبراً cebren: (Ar.) cebren, zoraki.

جبران cobrân: (Ar.) telâfi, karşılama.
جبران شدن cobrân şoden: telâfi edilmek, karşılanmak; kırık kemik kaynamak.
جبران کردن cobrân kerden: telâfi etmek, karşılamak; kırık kemiği sarmak.
جبروت ceberût: (Ar.) kibir, azamet, celâl; ــ عالم (tas.) ceberût âlemi.
جبره cebre: (bot.) karanfilgillerden bir bitki.
جبرئیل cebre'îl: Cebrail.
جبریل cibrîl: Cebrail.
جبغوت cebgût: yatak yorgan içine konulan pamuk.
جبل cebel: (Ar.) dağ.
جبلت cibillet: (Ar.) yaratılış, huy, tabiat.
جبلی cibillî: (Ar.) yaratılıştan, aslî, tabiaten.
جبن cobn: (Ar.) korku; korkaklık.
جبه cobbe: (Ar.) cübbe; ــ خورشید (kin.) gündüz; ــ درویش bulut; gece; ــ ماه gece, ــ هزار میخی felek; gece; zırh.
جبهه cebhe: (Ar.) alın, yüz; kabile reisi; insan yığını; (ask.) cephe; ــ کسی گشودن yüzü gülmek.
جبهه بستن cebhe besten: (ask.) bir emre özel şekilde saygı göstermek, emre uymak.
جبین cebîn: (Ar.) alın; korkak.
جبین نهادن cebîn nehâden: secde etmek.
جثه cosse: (Ar.) cüsse, iri gövde, vücut.
جحد cehd: (Ar.) inkâr, yalanlama.
جحیم cehîm: (Ar.) cehennem; çok sıcak yer; alevli ateş.
جخت ceht: ancak, olsa olsa; ta şimdi...
جخش cehş: (tıb.) guatr (goitre) hastalığı.
جدّ cedd: (Ar.) büyük baba, büyük anne, ata.
جد ced: (Ar.) baht, talih; nasip; rızık; büyüklük.
جد cidd: (Ar.) çalışma, gayret; acele; doğru; hakikat; ciddî; ــ و جهد کردن çalışmak, çabalamak.
جدا codâ: (Peh.) ayrı, ayrılmış, birbirinden uzak; yalnız, tek; mümtaz, belirgin.
جدا افتادن codâ oftâden: yalnız kalmak,

çizmek; kanal açmak.
جده cedde (Ar.) babaanne, büyükanne.
جدی cedî: (Ar.) oğlak, keçi yavrusu; zodyak, kuzey yıldızı.
جدی ciddî: (Ar.) ciddi, hakiki; ağırbaşlı.
جدیت ciddiyyet: (Ar.) çalışma, çabalama, gayret, ciddiyet.
جدید cedîd: (Ar.) yeni; yeni müslüman olmuş.
جدید الاحداث cedîdü'l-ihdâs: (Ar) yeni meydana gelmiş.
جدید الاسلام cedidü'l-islâm: (Ar.) yeni müslüman olmuş.
جدید البنا cedîdu'l-binâ: (Ar.) yeni yapılmış.
جذاب cezzâb: (Ar.) cezbedici, çekici.
جذابیت cezzâbiyyet: (Ar.) cezbetme gücü, çekicilik.
جذام cozâm: (Ar.) (tıb.) cüzzam.
جذام خانه cozâm-hâne: cüzzam hastahanesi.
جذب cezb: (Ar.) çekme, cezbe.
جذب کردن cezb kerden: cezbetmek, çekmek, kendine çekmek.
جذبه cezbe: (Ar.) cezbe, çekicilik, alım.
جذر cezr: (Ar.) kök, bir sayının karesi.
جذری cezrî: kökten, temelli.
جذوه cezve: (Ar.) ateş parçası, kor; herşeyin parçası.
جر cer: yarık, çatlak; yer çatlağı; hendek.
جر cir: öfke, sinirlilik; bir şeyin yırtılış sesi.
جر cerr: (Ar.) çekme, sürükleme; celbetme; bir şeyi tatlı dille alma; kesre, cer.
جر cır: mızıklanma, mızıkçılık; جـــرزن mızıkçı; زدن ــ mızıklanmak.
جرائد cerâid: (Ar.) dergiler, gazeteler.
جرائم cerâim: (Ar.) cerîmeler, cezalar.
جرابه cerâbe: kısa çorap, şoset çorap.
جراثیم cerâsim: (Ar.) karınca yuvaları; mikroplar.
جراح cerrâh: (Ar.) (tıb.) cerrah, operatör.
جراحت cirâhet: (Ar.) yara, irin, cerahat; yaralı.
uzak düşmek.
جدا جدا codâ-codâ: ayrı ayrı, bir bir.
جدا شدن codâ şoden: ayrılmak; uzaklaşmak; belirginleşmek.
جدا کردن codâ kerden: ayırmak; uzaklaştırmak; belirginleştirmek.
جداگانه codâgâne: ayrıca; tek, yalnız; parça parça.
جدال cidâl: (Ar.) kavga, mücadele; düşmanlık.
جدا نشدنی codâ-neşodenî: ayrılamaz, bölünmez.
جداول cedâvil: (Ar.) cetveller.
جدایی codâyî: ayrılık; yalnızlık; yabancılık; imtiyaz.
جداً cidden: (Ar.) cidden; hakikaten; çalışarak.
جدب cedb: (Ar.) kuraklık, kıtlık; ayıp.
جدت cidet: (Ar.) yenilik,tazelik; güçlülük.
جد داشتن cid dâşten: çalışıp çabalamak.
جدران codrân: (Ar.) duvarlar.
جدع ced': (Ar.) kesme; burun, kulak kesme; hapsedip zincire vurma.
جدکاره codkâre: muhtelif fikirler; muhtelif metodlar.
جد کردن cid kerden: çalışmak, çabalamak, gayret göstermek.
جدل cedel: (Ar.) kavga, tartışma, mücadele; savaş.
جدل داشتن cedel dâşten: münakaşa etmek; tartışmak.
جدل زدن cedel zeden: iddia etmek, üstünlük davasına kalkışmak.
جدول cedvel: (Ar.) cetvel, çizelge; küçük ırmak, ark; proje, plan; شطرنجی ــ satranç tahtası;ضرب ــ çarpım tablosu, kerrat cetveli.
جدول انگیختن cedvel engîhten: cetvel çizmek, çizelge hazırlamak.
جدول بندی cedvel-bendî: cetvel çizme, çizelge yapma; yol ve sokakta kanal açma.
جدول کش cedvel-keş: desinatör.
جدول کشیدن cedvel keşîden: cetvel

جراحت بند cirâhet-bend: yara bandı.
جراحت دیده cirâhet-dîde: yaralı.
جراحت کردن cirâhet kerden: iltihaplanmak; yaralanmak.
جراحی cerrâhî: cerrahlık, operatörlük; عمل ـ ameliyat; عمل ـ کردن ameliyat etmek.
جراد cerâd: (Ar.) çekirge.
جراده cerrâde: (Ar.) çekirge.
جرار cerrâr: (Ar.) sayısız, çok fazla; (ask.) ağır silah, öldürücü silah; kendine çeken.
جراکسه cerâkise: çerkesler.
جراید cerâyid: (Ar.) gazeteler, dergiler; kısa mızraklar.
جرایر cerâyir: (Ar.) suçlar, günahlar.
جرایم cerâyim: (Ar.) para cezaları, ceremeler; cürümler, suçlar.
جر آمدن cir âmeden: öfkelenmek, celâllenmek.
جرأت cor'et: (Ar.) cüret, cesaret, cesurluk; ـ داشتن cesur olmak; ـ کردن cüret etmek.
جر انداختن cir endâhten: ـ کسی را birini öfkelendirmek.
جرب cereb: (Ar.) (tıb.) uyuz hastalığı, uyuz.
جربز corboz: aldatıcı.
جربزه corboze: cerbeze, zekâ, başarı.
جربناك cereb-nâk: uyuzlu, uyuz.
جرّ ثقیل cerr-i sekîl: (Ar.) vinç, caraskal.
جرثوم corsûm: (Ar.) asıl, kök; karınca yuvası, mikrop.
جرثومه corsûme: (Ar.) asıl, kök; karınca yuvası; mikrop; soylu.
جرح cerh: (Ar.) yaralama; şahitliği reddetme; tanıkların kusurunu söyleme.
جرح کردن cerh kerden: şahitliği reddetmek.
جرح و تعدیل cerh u te'dîl: uzlaşmak, uzlaştırmak.
جر خوردن cir horden: parçalanmak.
جرد cered: yaralı.
جرد cerd: saltanat tahtı; düz otsuz arazi; eski elbise.
جر دادن cir dâden: parçalamak, yırtmak.
جرز cerz: o da duvarı; temel duvarı برای لای

ـ خوب بودن; yok olmak için münasip olmak.
جر زدن cır zeden: parçalamak, yırtmak; bahane getirmek; başkasının hakkını inkâr etmek, mızıklanmak.
جرس cers: söz söyleme; şarkı söyleme; yumuşak ses.
جرس ceres: (Ar.) çan; çarpışma sesi; ـ درگلو بستن (kin.) güzel sesle dua etmek.
جرس جنباندن ceres conbânden: çan sallanmak; hareket etmek.
جرعه cor'e: (Ar.) yudum, cür'a, ـ بر خاك ریختن yere bir kaç yudum dökmek (eski bir âdete göre).
جرعه نوش cor'e-nûş: şarapçı; sarhoş.
جرقه cırıkke: kıvılcım.
جر گرفتن cir giriften: ـ کسی را öfkelenmek, sinirlenmek.
جرگه cerge: sıra, gurup, çember.
جرم cirm: (Ar.) çökelti; ten, beden; yıldızlardan her biri.
جرم corm: (Ar.) cürüm, suç, günah.
جرم دار cormdâr: günahkâr, suçlu.
جرنگ cereng: çan sesi, para sesi; kılıç şakırtısı.
جرنگیدن cerengîden: şakırdamak (kılıç vb.)
جروح corûh: (Ar.) yaralar.
جره corre: erkek hayvan; ak doğan, şahin, atmaca.
جری cerî: (Ar.) korkusuz, cesur, yiğit.
جریان cereyân: (Ar.) akma, akıntı, cereyan, akım; paranın elden ele dolaşması.
جریب cerîb: 10.000 m^2lik alan, dekar.
جریح cerîh: (Ar.) yaralı.
جریحه cerîhe: (Ar.) yara.
جریحه دار cerîhedâr: yaralı.
جرید cerîd: (Ar.) yalnız, tek.
جریده cerîde: (Ar.) gazete; dergi; hurma dalı; kuru dal; atlı topluluğu; yalnız, tek başına.
جریده نگار cerîde-nigâr: gazeteci.
جریر cerîr: (Ar.) devede yular yerine kullanılan ip; akan; çok konuşkan.

جست cost: arama, arayış.
جستجو cost-cû: arama, yoklama; ـ کردن aramak.
جستن cesten, cisten: (Peh.) atlamak, sıçramak; kurtulmak; kaçmak.
جستن costen: (Peh.) aramak, sormak, teftiş etmek; bulmak.
جست و جو costucû: arama, arayış, araştırma, yoklama; ـ کردن aramak.
جست و خیز cest o hîz: hoplama, zıplama.
جسد cesed: (Ar.) cesed, beden; ölü vücut.
جسر cisr: (Ar.) köprü.
جسك cesk: (Peh.) eziyet, sıkıntı, belâ.
جسم cism: (Ar.) cisim; ten, beden.
جسمانی cismânî: cismânî, vücut ve cisme ait.
جسور cesûr: (Ar.) cesur, korkusuz.
جسورانه cesûrâne: cesurca, cesaretle.
جسیم cesîm: (Ar.) iri, büyük; hoş endamlı.
جشن ceşen: ateş yükselmesi
جشن ceşn: (Peh.) şenlik, düğün; ziyafet, misafirlik; sevinç; festival.
جشیش ceşiş: (bot.) bulgur.
جص cess: kireç, tebeşir.
جعبه ce'be, co'be: (Ar.) okluk; kutu, sandık; bir tür müzik âleti.
جعبه آیینه ce'be-âyne: vitrin, dükkân camekânı.
جعد ce'd: kıvrım, büklüm, saç.
جعشوش co'şûş: (Ar.) dilenci; çirkin, alçak adam.
جعفر ce'fer: (Ar.) nehir; sütü bol deve.
جعفری ce'ferî: (bot.) maydanoz; şiî, imam Cafer Sâdık'a bağlı kimse.
جعل ce'l: (Ar.) yapma; yaratma; koyma; hile, sahtekârlık.
جعل co'el:(zool.) bok böceği, gübre böceği.
جعل کردن ce'l kerden: yapmak, yaratmak; koymak, yerleştirmek; sahtekârlık yapmak.
جعلی ce'lî: yapma, yapmacık.
جغجغه cığcığe: çıngırak.
جغد coğd:(zool.) baykuş.
جغرافی coğrafi: coğrafî, coğrafya ile ilgili.

جریمه cerîme: (Ar.) cereme; günah, suç; para cezası.
جز coz: (Peh.) hariç, -den başka, müstesnâ; ـ که ancak; ـ مگر ancak.
جزاء cezâ': (Ar.) karşılık; ödül, mükâfat; ceza.
جزاف cezâf: (Ar.) boşuna, saçma.
جزالت cezâlet: (Ar.) sağlamlık, metanet; sağlam konuşma.
جزایر cezâyir: (Ar.) adalar; مجمع الجزایر (coğ.) takımada.
جزء coz': (Ar.) parça, kesim, cüz, kısım.
جزئی coz'î: (Ar.) bir parça, cüz'î, az, azıcık.
جزر cezer: (bot.) havuç.
جزر cezr: (Ar.) inme, denizin inmesi; ـ و مد med ve cezir, suyun alçalıp yükselmesi.
جز زدن cız zeden: inlemek, zırlamak.
جزع ceze': (Ar.) sabırsızlık; inleme, inilti; sızlanma.
جزع cez': (Ar.) beyaz, sarı, kırmızı ve siyah benekli taş.
جزغال cız-gâl: kuyruk yağını erittikten sonra kalan kısım.
جزل cezl: (Ar.) sağlam; büyük; çok, pek çok; bol; fasih söz.
جزم cezm: (Ar.) kesme; sağlamlaştırma; azmetme, kararlı olma; cezim işareti, sükun işareti.
جزو cozv: (Ar.) parça, kısım, cüz; (tas.) Allah yolunun sâliki.
جزور cezûr: (Ar.) deve.
جزوه cozve: (Ar.) fasikül, forma; bölüm; küçük defter.
جزوه دان cozvedân: klasör; cüzdan.
جزیره cezîre: (Ar.) (coğ.) ada.
جزیل cezîl: (Ar.) bol, çok; sağlam; büyük.
جزیه cizye: vergi, haraç; eskiden müslüman olmayanlardan alınan vergi, cizye.
جساد cesâd: (bot.) safran otu.
جسارت cesâret: (Ar.) cesaret.
جسامت cesâmet: (Ar.) irilik, büyüklük.

جگر تشنه ciger-tişne: çok susamış; çok arzulu.
جگر خوردن ciger horden: sıkıntı çekmek; kederlenmek; sabretmek.
جگر سوز ciğer-sûz: pek acılı; ciğer yakan.
جگرك cegerek: koyun ciğeri; ciğer tavası.
جگر گوشه ciger-gûşe: çok sevgili, ciğer köşesi; evlat.
جگرى cigerî: koyu kırmızı.
جگن cegen: (bot.) kamış, saz.
جل cel:(zool.) çayır kuşu, tarla kuşu.
جل col: (Ar.) çul, paçavra; palan; en büyük; bütün, tüm; en büyük kısmı.
جلاء celâ: (Ar.) aydınlatma; cilalama, cila; gurbetlik.
جلاء cilâ': (Ar.) sürme.
جلاب cellâb: çekici, cezbedici.
جلاب collâb: gülsuyu.
جلاجل celâcil: (Ar.) hayvanların boynuna takılan bir dizi çıngırak.
جلاجل زن celâcil-zen: celâcil çalan.
جلاد cellâd: (Ar.) cellat.
جلا دار cilâ-dâr: cilâlı, cilalanmış.
جلادت celâdet: (Ar.) çeviklik; güçlülük; cesurluk.
جلادى cellâdî: cellatlık.
جلاس collâs: (Ar.) oturanlar.
جلافت celâfet: (Ar.) içi boş olma, kofluk; aptallık.
جلال celâl: (Ar.) büyüklük, ululuk, azamet; görkem.
جلالت celâlet: (Ar.) büyüklük, ululuk.
جلالت مآب celâlet-meâb: (Ar.) haşmetmeap, ulu, yüce.
جلب celeb: kavga, gürültü, feryat.
جلب celeb: (Ar.) fahişe; hilekâr, düzenbaz, alçak.
جلب celb: (Ar.) çekme, götürme, çalma, celp; ـــ خاطر كسى birinin gönlünü çalma.
جلباب cilbâb: (Ar.) cilbap, kadın örtüsü; geniş ve ferah elbise.
جلبان colbân: (bot.) kurt fasulyesi.
جلبك colbek: (bot.) deniz yosunu.

جغرافيا coğrâfiyâ: coğrafya.
جغور بغور ceğur-beğur: yağda kızartılmış ciğer ve soğan.
جفاء cefâ': (Ar.) eziyet, cefâ, zulüm; vefasızlık.
جفاء cofâ': (Ar.) yere vurma, yere çalma.
جفا پيشه cefâ-pîşe: zâlim, cefâkâr; vefasız sevgili.
جفا كار cefâ-kâr: cefa eden.
جفا كردن cefâ kerden: zulmetmek, eziyet etmek.
جفاكش cefâ-keş: ezâ ve cefâ çeken.
جفت ceft: eğik, bükük; tak; tavan.
جفت coft: (Peh.) çift, denk olan iki şey; karı koca; bir ölçümleme birimi; ـــ فلك ay ve güneş.
جفت شدن coft şoden: çiftleşmek.
جفتك coftek: çifte, çifte atma.
جفتك چار كش coftek-çârkoş: birdir bir oyunu.
جفت كردن coft kerden: çiftleştirmek; eş tayin etmek.
جفته cefte: eğik.
جفته cofte: çifte; ip düğüm.
جفته انداختن cofte endâhten: çiftelemek.
جفتى زدن coftî zeden: çiftleştirmek; cinsî münasebette bulunmak.
جفر cefr: (Ar.) gaybden haber veren bilim; rakam, harf ve işaretlerle eski bir ilim.
جفن cefn: (Ar.) göz kapağı; kılıç kını.
جفنگ cefeng: saçma söz, boş laf; manasız, saçma.
جفنگ گفتن cefeng goften: saçmalamak, saçma konuşmak.
جقه cekke: sorguç.
جك cek: berat; şaban ayının onbeşinci gecesi.
جك cek: (İng.) kriko.
جگر ceger, ciger: (Peh.) ciğer; karaciğer; gam, keder, bekleyiş; orta; şefkat; cesaret, ـــ سياه azizim.
جگر بند ciger-bend: oğul; zayıf ve zelil her şey.

جلب کردن celb kerden: celbetmek; mahkemeye çağırmak.
جلبی celebî: fahişelik; hilekârlık, düzenbazlık.
جلبیز celbîz: kement; gammaz.
جلجل colcol: (Ar.) çan; def, dâyire; (zool.) celâcil kuşu.
جلد celd: (Ar.) kıvrak, çabuk; pehlivan.
جلد cild: (Ar.) deri, kabuk, cilt.
جلدی celdî: çeviklik, kıvraklık, çabukluk; sürat, acele.
جلدی cildî: cildî, ciltle ilgili.
جلدی کردن celdî kerden: kıvraklık göstermek; acele etmek, koşmak.
جلسات celesât: (Ar.) toplantılar, oturumlar.
جلسه celse: (Ar.) oturma, oturum, celese; toplantı.
جلف cilf: (Ar.) züppe; aptal, salak, akılsız; zalim.
celk: (tıb.) mastürbasyon, istimna, (argo) otuz bir.
zeden: mastürbasyon yapmak, istimnâ etmek; (argo) otuzbir çekmek.
جلگه colge: (coğ.) ova.
جلنگ ciling: bir tür ipekli kumaş; çan ve zil sesi; kavun, karpuz vs. kökü.
جلو colev, colov: dizgin; ön; ileri; karşı.
جلوت celvet: (Ar.) açıklama, ortaya koyma; açık; ــ و خلوت gizli veya açık.
جلوخان colov-hân: evin ön kısmı, evin önündeki açıklık.
جلودار colev-dâr, colovdâr: öncü; (ask.) atlı öncü, ileriden giden atlı takımı.
جلوز celûz: (bot.) fındık.
جلوس colûs: (Ar.) oturma, tahta geçme, cülûs.
جلوس کردن colûs kerden: cülûs etmek, tahta geçmek.
جلوگیر colov-gîr: mani, engel.
جلوگیری colov-gîrî: önleme, engel olma.
جلوگیری کردن colov-gîrî kerden: engel olmak, mani olmak.
جلوه celve, cilve: (Ar.) gösteriş; ortaya çıkarma; süslenme, naz yapma, cilve; damadın zifaf gecesi geline verdiği hediye.
جلوه کردن cilve kerden: cilve yapmak, göz kırpmak; iyi göstermek; tecellî etmek.
جلوه گاه cilve-gâh: tecellî ve zuhûr yeri.
جلوه گر cilveger: cilveli.
جلیتقه cilîtke: (T.) yelek.
جلید celîd: (Ar.) şebnem, jale; kıvrak, çevik; güçlü, kuvvetli.
جلیس celîs: (Ar.) arkadaş, sohbet arkadaşı.
جلیف celîf: (Ar.) huysuz; zâlim; ahmak, aptal.
جلیل celîl: (Ar.) büyük, ulu, yüce, azametli; tecrübeli, ــ القدر yüce değerli, yüksek mertebeli.
جم cemm: (Ar.) yoğun; topluluk; ــ غفیر insan topluluğu, kalabalık.
جماد cemâd: (Ar.) cansız varlıklar; katı varlıklar; rûhanî hayattan uzak olan; maddî arzular.
جمادات cemâdât: (Ar.) cansızlar, cansız yaratıklar.
جمادی cemâdî: cansızlık, cansıza ait.
جمادی الآخر cemâdiyol-âher: (Ar.) kamer takviminin altıncı ayı.
جمادی الاول cemâdiyol-evvel: (Ar.) kamer takviminin beşinci ayı.
جماز cemmâz: (Ar.) hecin devesi, süratli deve.
جمازه cemmâze: (Ar.) hecin devesi, süratli giden deve.
جماش cemmâş: (Ar.) şuh, gönül alan, büyüleyici, çarpıcı.
جماع cimâ': (Ar.) çiftleşme, cinsî münasebette bulunma; ــ کردن cinsî münasebette bulunmak.
جماعت cemâ'et: (Ar.) topluluk, kalabalık, cemaat; bir dinden olanların topluluğu; toplu namaz kılanlar.
جمال cemâl: (Ar.) güzellik; yüz güzelliği.
جمال cemmâl: (Ar.) deveci; hecin devesi süren.

cumhuriyet hükümeti.

جمهور یخواه cumhûrî-hâh: cumhuriyetçi.

جمهور یخواهی cumhûrî-hâhî: cumhuriyetçilik.

جمیع cemî': (Ar.) bütün, tümü, hepsi; insan topluluğu.

جمیعًا cemî'en: (Ar.) hepsi, toplu olarak, bütün, baştanbaşa.

جمیل cemîl: (Ar.) güzel, güzel yüzlü.

جمیله cemîle: (Ar.) güzel ahlâk; güzel kadın.

جن cen: (Hind.) taraf, yön.

جن cinn: (Ar.) cin, peri.

جناب cenâb: (Ar.) dergâh, eşik; sayın, bay; ـ عالی zâtıâlileri, zâtıâliniz.

جنابت cenâbet: (Ar.) cenabet, cünüp olma; ـ غسل cenâbet guslü.

جنابه conâbe: ikiz çocuk.

جنات cennât: (Ar.) cennetler; bağlar, bahçeler.

جناح cenâh: (Ar.) kanat; (ask.) ordu kanadı; ـ ایمن sağ kanat; ـ ایسر sol kanat.

جنازه cenâze: (Ar.) cenaze, naaş, ölü ceset.

جناس cinâs: (Ar.) aynı cinsten olma; (ed.) iki anlamlı söz.

جناغ cenâğ, cinâğ: (tıb.) lades kemiği; lades oyunu.

جناغ شکستن cenâğ şikesten: lades kırışmak.

جنان cenân: (Ar.) gönül, kalp; iç, batın; gece, karanlık gece.

جنان cinân: (Ar.) cennetler; bağlar, bahçeler.

جنایت cinâyet: (Ar.) suç işleme, büyük suç, cinayet.

جنایت کار cinâyet-kâr: cani, cinayet işleyen.

جنایز cenâyiz: (Ar.) cenâzeler.

جنایی cenâyî: cinayete ait, ağır ceza; ـ دادگاه ağır ceza mahkemesi.

جنب cenb: yan, kenar, taraf.

جنب conb: kımıldayan.

جمال cimâl: (Ar.) develer.

جمان comân: inci.

جماهیر cemâhîr: (Ar.) cumhuriyetler; topluluklar, yığınlar.

جمجمه comcome: (tıb.) kafatası.

جمد cemed: (Ar.) buz; kar.

جمره cemre: (Ar.) kıvılcım, bir parça ateş; bahardan az önce meydana geldiği sanılan sıcaklık; Hac merasiminde Mina'da taş atma işi.

جمع cem': (Ar.) toplama, derleme; hazırlama; topluluk; toplam; ـ شدن toplanmak.

جمعًا cem'en: tamamen, toptan, toplam olarak.

جمع آوردن cem' ave(o)rden: toplamak, derlemek, hazırlamak.

جمع بستن cem' besten: toplamak;(gr.) tekil kelimeyi çoğul haline getirmek.

جمع کردن cem' kerden: toplamak, derlemek; hazırlamak.

جمع کل cem'-i koll: toplam, yekün.

جمعه com'e: (Ar.) cuma; ـ مسجد cami; نماز ـ cuma namazı; ـ امام müftü.

جمعیت cem'iyyet: (Ar.) topluluk, cemiyet; dernek; ahali; nüfus; ـ داشتن nüfusu olmak.

جمل cemel: (Ar.) deve.

جمل comel: (Ar.) cümleler, tümceler.

جملات comelât: (Ar.) cümleler

جملگی comlegî: hepsi, hep beraber, tamamen, baştanbaşa.

جمله comle: (Ar.) hepsi; tamamen, hep; cümle, tümce.

جمله بندی comle-bendî: cümle kurma; cümle yapısı.

جمود comûd: (Ar.) donma, katılaşma; donukluk; kuruluk, katılık.

جمهور cumhûr: (Ar.) halk, umum, cumhur.

جمهوری cumhûrî: (Ar.) cumhuriyet; yoğun üzüm suyu; ـ ترکیه Türkiye Cumhuriyeti; ـ خلق چین Çin Halk Cumhuriyeti.

جمهوریت cumhûriyyet: (Ar.) cumhuriyet,

danışıklı döğüş; ـ جهانگیر اوّل Birinci Dünya Savaşı.

جنگ cong: gemi, cönk; fotoğraf albümü; bir tür kumar; şiir albümü, şiir mecmuası.

جنگ آزموده ceng-âzmûde: tecrübeli ve kıdemli asker.

جنگاور cengâver: savaşçı, cengâver.

جنگاوری cengâverî: savaşçı olma; cesaret, cesurluluk.

جنگجو ceng-cû: savaşçı, savaş sever.

جنگجویی cengcûyî: cengâverlik, yiğitlik, cesurluk.

جنگ کردن ceng kerden: savaşmak, vuruşmak.

جنگل cengel: orman; ـ مصنوعی insan tarafından yapılan orman.

جنگلبان cengel-bân: orman koruyucusu, orman memuru.

جنگلی cengelî: ormana ait; ormandan gelme.

جنگنده cengende: savaşçı, muharip.

جنگی cengî: savaşa ait; savaşçı.

جنگیدن cengîden: savaşmak, vuruşmak.

جن گیر cin-gîr: cinci, cinleri çağıran.

جنم cenem: şekil, kıyafet, tip, biçim, karakter.

جنوب cenûb: (Ar.) güney.

جنود cunûd: (Ar.) (ask.) askerler, ordular.

جنون cûnûn: (Ar.) delilik, akıl hastalığı.

جنین cenîn: (Ar.) (tıb.) cenin; örtülü, saklı; ـ سقط (tıb.) düşük, çocuk düşürme.

جنیه coneyh: (Ar.) Mısır lirası.

جو cev (cov): (Peh.) arpa; bir ağırlık birimi. ـ دوسر yulaf.

جو cû: (Peh.) ırmak, nehir; su yolu.

جو cû: yuğ.

جو cevv: (Ar.) feza, uzay.

جو cû: arayan.

جواب cevâb: (Ar.) cevap, yanıt.

جواباً cevâben: (Ar.) cevaben, karşılık olarak, cevapla.

جواب دادن cevâb dâden: yanıt vermek, cevap vermek.

جنب conob: (Ar.) cünüp, cenâbet olan; yabancı; uzak.

جنبان conbân: kımıldanan.

جنباندن conbânden: kımıldatmak, kımıldamak; sallamak.

جنبانیدن conbânîden: kımıldatmak, hareket ettirmek.

جنبش conbiş: (Peh.) kımıldanma, sallanma, hareket, titreyiş; ıztırap; iş, meşguliyet.

جنب شدن conob şoden: cünüp olmak.

جنبیدن conbîden: (Peh.) kımıldamak, hareket etmek; titremek; muzdarip olmak.

جنت cennet: (Ar.) cennet; bağ, bahçe.

جنتلمن cintilmen: (İng.) centilmen.

جنجال cencâl, cincâl: gürültü patırtı; feryat, bağırıp çağırma; ـ بر پا کردن gürültü patırtı çıkarmak.

جنجالی cencâlî: gürültücü.

جنحه cinhe, (conhe): (Ar.) suç, hafif cürüm; ـ محکمهء asliye ceza mahkemesi.

جند cond: (Ar.) ordu, asker.

جندار cindâr: muhafız.

جند بیدستر cond-i bîdester: (bot.) eskiden sinir ve ruh hastalıklarının tedavisinde kullanılan bir bitki.

جندر cender: giysi, elbise.

جندر خانه cender-hâne: giysi odası.

جندره cendere: köhne ve yırtık giysi; pis ve kırışık; yontulmamış insan.

جندل cendel: (Ar.) taş.
(Peh.) fahişe, orospu.
-bâz: zampara.

جنده خانه cinde-hâne: kerhane, genelev.

جندی condî: askerî; askerler arasında çalışan fahişe.

جنرال cinirâl: (İng.) general.

جن زده cin-zede: cin çarpmış.

جنس cins: (Ar.) kısım, deste; cins; erkeklik ve dişilik; mal; kaçak uyuşturucu madde; ـ ضعیف (kin.) kadın.

جنسی cinsî: cinsî, seksüel, cinsel.

جنسیت cinsiyyet: (Ar.) cinsiyet; kalite.

جنگ ceng: savaş, muharebe; ـ زرگری

جواب گفتن cevâb goften: yanıt vermek, cevap vermek.
جواب گو cevâbgû: sözcü; cevap veren.
جواد cevâd: (Ar.) cömert, bağışlayıcı.
جواذب covâzib: (Ar.) câzibeler.
جوار civâr: (Ar.) yön, etraf; komşuluk, yakınlık; sığınma, himaye.
جوارح cevârih: (Ar.) organlar; av kuşları, avcı kuşlar.
جوارش cevâriş: (Ar.) bir tür helva; (tıb.) hazım için kullanılan macun.
جواری cevâri: (bot.) mısır.
جواری cevârî: (Ar.) cariyeler; büyük gemiler.
جواز cevâz: (Ar.) uygun görme; izin verme; pasaport; ruhsatname; ـ عبور izin tezkeresi, geçiş belgesi.
جواز cevâz: taş veya tahta havan; katır sürülen tahta sopa.
جوازه covâze: taş veya tahta havan.
جواسق cevâsık: (Ar.) köşkler, kasırlar.
جوال cevâl, covâl: çuval, büyük torba; kalın kumaş; insan bedeni; açık ve geniş şey.
جوال cevvâl: (Ar.) çok hareketli, dolaşan.
جوالدوز covâl-dûz: çuvaldız.
جوامع cevâmi': (Ar.) camiler; topluluklar, cemaatler.
جوان cevân: (Peh.) genç, delikanlı.
جوانب cevânib: (Ar.) taraflar, yanlar, yönler.
جوانمرد cevânmerd: cömert, bağışlayıcı; genç adam, delikanlı; yiğit.
جوانمردانه cevâmerdâne: cömertçe; yiğitçe.
جوانمردی cevânmerdî: cömertlik; gençlik, delikanlılık; yiğitlik.
جوان مرگ cevân-merg: genç yaşta ölen.
جوانه cevâne: gençlik, delikanlılık; filiz.
جوانی cevânî: (Peh.) gençlik, delikanlılık.
جواهر cevâhir: (Ar.) mücevherler, değerli taşlar.
جواهرات cevâhirât: (Ar.) mücevherler.

جواهر آلات cevâhir-âlât: mücevherat.
جواهر تراش cevâhir-terâş: elmas kesicisi, cevahirci.
جواهر ساز cevâhir-sâz: kuyumcu, cevahirci.
جواهر فروش cevâhir-furûş: cevahirci, mücevherat satıcısı.
جواهر نشان cevâhir-nişân: mücevherle süslenmiş.
جواهری cevâhirî: cevahirci, mücevherci.
جوایز cevâyiz: (Ar.) ödüller, mükâfatlar; bağışlar.
جوبجو cev-be-cev; cov-be-cov: parça parça, zerre zerre.
جوجو cev-cev; cov-cov: az az.
جوجه cûce: (Peh.) civciv; kuş yavrusu.
جوجه تیغی cûce-tîğî: (Peh.) (zool.) kirpi.
جوجه خروس cûce-horûs: piliç; (kin.) yeni yetişkin genç, yeni yetme.
جوجه کشی cûce-keşî: civciv çıkarma; ـ ماشین kuluçka makinası.
جوجه مرغ cûce-morğ: piliç.
جوخه cûhe: (T.) gurup, bölük; (ask.) manga; ـ سر (ask.) onbaşı.
جود cûd: (Ar.) cömertlik, bağış; civanmertlik.
جودان cevdân, covdân: (bot.) bir tür kâfûr; at dişinde yaş hesaplanması için dikkate alınan siyahlık.
جودت cevdet, covdet: (Ar.) iyilik; cömertlik; ـ فهم çabuk anlayış.
جودر cevder: inek, öküz.
جور cevr, covr: (Ar.) sitem, zulüm.
جور cûr: çeşit, tür; düzenli, uygun.
جوراجور cûrâcûr: türlü türlü.
جور کردن cevr kerden: zulmetmek, sitem etmek.
جور کردن cûr kerden: aynı neviden yapmak, düzenlemek; bir şeyi benzer destelere bölmek; ayarlamak.
جوراب cûrâb: çorap; ـ زنانه kadın çorabı.
جوراب باف cûrâb-bâf: çorapçı, çorap

جوع cû': (Ar.) açlık.
جوف cevf, covf: (Ar.) iç,dahil; karın; ferah olma.
جوفًا cevfen: (Ar.) içinde, ilişikte, ekte.
جوق cûk: (T.) topluluk, takım; çok.
جوق جوق cûk-cûk: (T.) bölük bölük, gurup gurup; çok çok.
جوقه cûke: (T.) bölük, gurup; (ask.) manga.
جوکی cûkî: cimri.
جوگندمی cov-gendomî: biraz ağarmış saç sakal, kırçıl saçlı.
جولان cevelân, covlân: (Ar.) dolaşma, dolanma; gezinti, saldırı.
جولان کردن cevelân kerden: dolaşmak, dolanmak; gezinmek, saldırmak.
جولانگاه cevelân-gâh: dolaşma yeri, gidip gelinen yer.
جولاه cevlâh, covlâh: dokumacı; örümcek.
جولخی cûlehî: çuhacı, çuha dokuyan.
جوله cûle: büyük kirpi; örümcek; yeşillik, çimenlik.
جون cevn, covn: (Ar.) siyah.
جوندگان cevendegân: çiğneyenler; (zool.) kemirgenler, kemiriciler.
جونده cevende: (zool.) kemirgen, çiğneyen.
جوهر cevher, covher: her şeyin özü; kıymetli taş, mücevher; bazı asitlerin genel adı; mürekkep; asil; reşit.
جوهری cevherî, covherî: özlü; mücevherci.
جوی cûy: küçük nehir, ırmak, ark.
جوی cevvî: uzaya ait.
جویا cûyâ: arayan, araştıran, soran, talip.
جویان cûyân: arayan, araştıran, soran.
جویبار cûybâr: ırmak, çay; büyük nehir; ırmak kenarı.
جویدن cevîden: çiğnemek.
جویده cevîde: çiğnenmiş.
جوین cevîn, covîn: arpa ile ilgili; arpadan yapılmış,
جوینده cûyende: arayan; soran, soimalâtçısı.
جوربور cûrbûr: (zool.) sülün.
جوز cevz, covz: (bot.) ceviz.
جوزا cevzâ, covzâ: ikizler burcu; İranlıların eskiden kullandıkları şemsî ayın üçüncüsü.
جوزاغند cevzâğend: kuru şeftali ve kayısının içine ceviz içi ve şeker doldurularak yapılan bir çeşit şekerleme.
جوزغه cevzeğe, covzeğe: (bot.) açmış pamuk kozası, koza.
جوژه cûje: civciv.
جوسق cevsek, covsek: (Ar.) köşk, kasır; burç.
جوسنگ cevseng, covseng: bir arpalık ağırlık birimi.
جوش cûş: kaynama; taşkınlık; ıztırap, helecan; maden cürufu; oksijen ve su kaynağı; ــ ترش (kim.)tartarik asit; ــ شیرین (kim.) karbonat; sodyum bikarbonat.
جوشاندن cûşânden: kaynatmak; denemek, tecrübe yapmak.
جوشانده cûşânde: kaynatılmış; (tıb.) kaynamış tıbbî sebzeler.
جوش آمدن cûş âmeden: kaynamak; ــ به kaynamak.
جوش خوردن cûş horden: kaynamak; sinirlenmek, öfkelenmek.
جوش دادن cûş dâden: kaynak yapmak, lehim yapmak.
جوش زدن cûş zeden: sinirlenmek, köpürmek.
جوشش cûşiş: kaynama.
جوشکار cûşkâr: kaynakçı.
جوشکاری cûşkârî: kaynakçılık.
جوش کردن cûş kerden: öfkelenmek, galeyana gelmek; coşmak, taşkınlık yapmak.
جوشن cevşen, covşen: (Ar.) zırh.
جوشیدن cûşîden: kaynamak; hararetlenmek; ekin yeşermek.
جوشیده مغز cûşîde-meğz: öfkeli, sinirli; akıllı, kıvrak zekâlı.
جوشیر cevşir, covşîr: undan yapılan bir tür aş.

rinden yararlanmak.

جهاندار cihân-dâr: padişah, sultan; akıllı ve tedbirli hükümdar.

جهانداری cihân-dârî: padişahlık, hükümdarlık, saltanat; memleketi iyi idare etme.

جهاندن cehânden: sıçratmak.

جهاندیده cihân-dîde: görmüş geçirmiş, tecrübeli, seyyah.

جهانگرد cihân-gerd: turist, seyyah, gezginci.

جهانگردی cihân-gerdî: seyahat, dünya turu, turizm.

جهانگشا cihân-goşâ: dünyayı zapteden, büyük padişah.

جهانگیر cihân-gîr: ülkeler fetheden, büyük padişah, imparator.

جهان نما cihân-nomâ: dünyayı gösteren harita, dünya atlası.

جهانی cihânî: dünya ile ilgili; evrensel; dünya kupası.

جهانیدن cehânîden: sıçratmak, atlatmak.

جهبذ cihbez: büyük bilgin.

جهت cihet: (Ar.) yön, taraf; yüz; nahiye; sebep; ـ به sebebiyle, nedeniyle; ـ بر sebebiyle, nedeniyle.

جهد cehd: (Ar.) çalışma, çabalama; çaba.

جهد cohd: (Ar.) güç, gayret.

جهد کردن cehd kerden: çalışmak, çabalamak.

جهر cehr: yüksek sesle çağırma, okuma; açık.

جهراً cehren: açık, apaçık; yüksek sesle.

جهره cehre: iğ, çıkrık.

جهش cehiş: sıçrama, atlama; yaratılış, tabiat.

جهل cehl: (Ar.) cahillik, bilgisizlik; ـ مرکب tam cahillik; zırcahillik.

جهلاء cohelâ: (Ar.) cahiller, bilgisizler.

جهله cehele: (Ar.) cahiller, bilgisizler.

جهنده cehende: sıçrayan, atlayan.

جهنم cehennem: cehennem.

جهنمی cehennemî: cehennemlik, cehenruşturan; ـ یابنده باشد arayan bulur.

جهات cihât: (Ar.) yönler, taraflar; yüzler; ـ اصلی ana yönler, kuzey, güney, doğu ve batı; ـ فرعی kuzeydoğu, kuzeybatı, güneydoğu ve güneybatı, ara yönler.

جهاد cihâd: (Ar.) savaşma, savaş, cihat; din uğrunda savaş; ـ اکبر nefisle mücadele.

جهار cihâr: (Ar.) açıklama, ortaya koyma; yüksek sesle çağırma; küfretme; açık, açık seçik.

جهاراً cihâren: (Ar.) açıkça, apaçık.

جهاز cehâz, cihâz: (Ar.) ev eşyası; aygıt, cihaz; gemi; çeyiz.

جهال cohhâl: (Ar.) cahiller, bilgisizler.

جهالت cehâlet: (Ar.) cehalet, bilgisizlik.

جهان cihân: (Peh.) dünyâ, âlem; yerküre; ـ امتحان maddî dünya; ـ پیچ پیچ meşakkat dolu dünya; ـ کهین insan; چشم به ـ گشودن doğmak; از مهین dünya; ـ رفتن ölmek.

جهان cehân, cihân: sıçrayan; sıçrayarak.

جهان آرا cihân-ârâ: dünyayı süsleyen; mülkî aylardan altıncısı.

جهان آفرین cihân-âferin: Tanrı.

جهان افروز cihân-efrûz: dünyayı aydınlatan, güneş.

جهانبان cihânbân: dünya muhafızı (büyük padişah).

جهان بین cihân-bîn: göz; gönül gözü; evlat; turist, gezginci; (tas.) insanın içinde gizli olan ruh.

جهان پهلوان cihân-pehlevân: dünya şampiyonu.

جهان پهلوانی cihân-pehlevânî: dünya şampiyonluğu.

جهان پیما cihân-peymâ: seyyah, turist, gezginci.

جهانتاب cihân-tâb: dünyayı parlatan, güneş; mülkî aylardan beşincisi.

جهانجو cihân-cû: dünya düşkünü; büyük padişah, imparator.

جهان خوردن cihân horden: dünya nimetle-

جیرو cîru: ciro.

جیر و ویر cirro vîr: bağırıp çağırma, gürültü.

جیر و ویر کردن cirr o vîr kerden: bağırıp çağırmak, gürültü patırtı çıkarmak.

جیره cîre: (ask.) asker tayını, er azığı, kumanya.

جیره خوار cîre-hâr: kendi mahdumundan azık yiyen, tayın alan, maaş alan.

جیری cîrî: güderiden yapılmış.

جیش ceyş: (Ar.) (ask.) ordu, asker.

جیغ cîğ: bağırma, feryat, çığlık.

جیغ کشیدن cîğ keşîden: çığlık atmak; feryat etmek.

جیغ زدن cîğ zeden: çığlık atmak, feryad etmek; cıyak cıyak bağırmak.

جیغه cîğe: ibik, tac.

جیفه cîfe: pislik, kokmuş pislik, murdar.

جیقه cîke: ibik, tac.

جیك جیك cîk cîk: cik cik cıvıldama; anlaşılmayan söz.

جیك زدن cîk zeden: cıvıldamak.

جیك و بوك cîk o bûk: bir konunun bütün sırlarına vâkıf olma.

جین cîn: çırçır; çırçır makinası.

جیوش coyûş: (Ar.) (ask.) ordular, askerler.

جیوه cîve: (Peh.) (kim.) civa.

neme ait.

جهود cohûd: yahudi.

جهودی cohûdî: yahudilik.

جهول cehûl: (Ar.) cahil, bilgisiz; kendini beğenmiş.

جهیدن cehîden: sıçramak, atlamak, hoplamak.

جهیر cehîr: (Ar.) yüksek sesli, yüksek.

جهیز cehîz: (Ar.) çeyiz.

جیب cîb: cep; jep.

جیب ceyb: (Ar.) yaka; cep; sinüs; ـِ تمام kosinüs; ـِ متمم kosinüs.

جیب بر cîb-bor: yankesici.

جیب بری cîb-borî: yankesicilik.

جیبی cîbî: cebe ait; cep defteri; küçük boyda.

جیپ cîp: cip arabası.

جیحون ceyhûn: (Ar.) nehir.

جید ceyyîd: (Ar.) yeni.

جید cîd: (Ar.) boyun.

جیر cîr: alt; ince; tebeşir, kireç; güderi.

جیران ceyrân: (T.) ceylan.

جیران cîrân: (Ar.) komşular.

جیر جیر cîr-cîr: cırcır.

جیر جیرك cîr-cîrek: (zool.) cırcır böceği.

جیر جیر کردن cîr cîr kerden: cır cır ötüşmek, cıvıldaşmak.

چاچله çâçele: ayakkabı.
چاچی çâçî: çâç şehri malı; çâçlı; ــ کمانِ iyi yay.
چاخان çâḫân: (T.) şarlatan, hokkabaz, zübük, uydurma, saçma.
چاخماق çâḫmâk: (T.) çakmak.
چاخو çâḫû: kuyucu, kuyu kazan usta, lağımcı.
چادر çâdor: örtü, çarşaf, çadır, otağ; ــ ترسا şafak ve gurub kızıllığı; ــ کافوری (kin.) sabah ağartısı; ــ کحلی gökyüzü; karanlık gece.
چادر شب çâdor-şeb: büyük çarşaf; yatak çarşafı.
چادر نشین çâdur-nişîn: göçebe, çadırda yaşayan.
چادر نشینی çâdor-nişînî: göçebelik.
چادر نماز çâdor-nemâz: namaz örtüsü, namazlık.
چار çâr: dört; çare; seramik potası.
چار اَخر çâr-âḫor: (kin.) dört unsur: su, rüzgâr, toprak, ateş.
چارپا çâr-pâ: dört ayaklı (hayvan).
چار پادار çâr-pâ-dâr: binek hayvanı kiralayıcısı; eşekçi.
چارپاره çâr-pâre: (ask.) kurşun, fişek.
چارپایه çâr-pâye: iskemle; tabure.
چار پهلو شدن çâr-pehlû şoden: çok yemek yemek; sırtüstü yatmak.
چار ترك çâr-terk: dört yönlü, dört taraflı.
چارچوب çârçûb: çerçeve; ــ در çerçevesinde, kapsamında.
چارده çâr-deh: ondört.
چار دیوار çâr-dîvâr: dört duvarlı, basit bina, bir göz dam.
چارراه çâr-râh: dörtyol.
چارزانو çâr-zânû: bağdaş kurarak oturma.
چارسر çâr-ser: saçma sapan söz, ipe sapa gelmez söz.
چارسری گفتن çâr-serî goften: saçmalamak, zırvalamak.
چار سو çâr-sû: dört yol.

چ

چ "ç", Farsça alfabenin yedinci harfi; ebced alfabesindeki sayısal değeri üçtür.
چائیدن çâ'îden: üşütmek.
چابك çâbok: (Peh.) çevik, çabuk; üstün; kamçı, kırbaç.
چابکدست çâbok-dest: eli çabuk, becerikli.
چابك سوار câbok-sevâr: iyi binici, usta binici.
چابکی çâbokî: çeviklik, çabukluk.
چاپ çâp: baskı, tab etme; ــ سنگی taş basma; ــ سربی harfle dizgi baskısı; ــ به رسیدن basılmak.
چاپار çâpâr: (T.) ulak, peyk, haberci.
چاپار خانه çâpâr-hâne: postahane.
چاپاری çâpârî: ulak ile; çarçabuk, serî.
چاپچی çâpçî: (T.) baskıcı, matbaacı.
چاپخانه çâpḫâne: basımevi, matbaa.
چاپ شدن çâp şoden: basılmak, tabedilmek.
چاپ کردن çâp kerden: basmak, tab etmek.
چاپلوس çâplûs: dalkavuk.
چاپلوسی çâplûsî: dalkavukluk; ــ کردن dalkavukluk etmek.
چاپنده çâpende: yağmacı.
چاپیدن çâpîden: yağmalamak, soymak, çapulculuk yapmak.
چاتمه çâtme: (T.) (ask.) tüfek çatma.
چاتمه زدن çâtme zeden: (ask.) tüfek çatmak
چاتمه فنگ çâtme-feng: (ask.) tüfek çat! (emri)

چاقشور çâkşûr: şalvar, çakşır.
چاق کردن çâk kerden: şişmanlamak; nargile ve çubuğu içmeye hazırlamak.
چاقو çâkû: çakı.
چاقو تیزکن çâkû tîz-kon: bileyici.
چاقوکش çâkû-keş: bıçak çeken; şerîr, belâlı.
چاقی çâkî: şişmanlık.
چاك çâk: yarık, çatlak, yırtık; parça; sabah ağartısı; küçük kapı.
چاك چاك çâkâçâk: kılıçların çarpışma sesi; yarıklı, çatlaklı; parça parça.
چاك دادن çâk dâden: yarmak; yırtmak; parçalamak.
چاكر çâker: (T.) hizmetçi, kul, köle, itaatkâr.
چاكری çâkerî: kulluk, hizmetçilik.
چاكوچ çâkûç: çekiç.
چال çâl: çukur; kuş yuvası; bir tür ördek.
چالاك çâlâk: çevik, atik; yüksek yer.
چالاكی çâlâkî: çeviklik, çabukluk.
چالپاره çâl-pâre: çalpara.
چالش çâliş: salınarak yürüme; gezinti, dolaşma; cinsel münasebette bulunma; savaş, vurdu kırdı.
چالش كردن çâliş kerden: savaşmak, döğüşmek.
چالشگر çâlişger: kibirle yürüyen; cinsel münasebette bulunmaya düşkün olan; savaşçı, mücadeleci.
چال كردن çâl kerden: derinleştirmek; gömmek, defnetmek.
چاله çâle: çukur.
چالیك çâlîk: çelik çomak.
چام çâm: eğri, eğik.
چامه çâme:(ed.) şiir, kaside; şarkı.
چامه گو çâme-gû: şair; bestekâr; şarkıcı.
چامیدن çâmîden: salınmak; işemek, idrar yapmak.
چامین çâmîn: idrar, sidik.
چانه çâne: çene, çene kemiği; pazarlık; mensur söz; hamurlaşmış bilye.
چانه زدن çâne zeden: pazarlık yapmak.

چار سوق çâr-sûk: dört yol.
چارشانه çâr-şâne: iri yarı.
چار طاق çâr-tâk: sayvan şeklinde bir yer; bir odanın her taraftan pencere ve kapılarının açık kalması.
چارغ çâroğ: çarık.
چارق çârok: (T.) çarık.
چارقد çâr-ked: baş örtüsü, örtü.
چارك çârek: çeyrek; dörtte bir batmanlık ağırlık ölçüsü; çavuş.
چارگاه çârgâh: (müz.) doğu mûsikisinde bir makam.
چار گوشه çâr-gûşe: dört köşe, kare.
چارمیخ çârmîh: çarmıh.
چارمیخ كردن çârmîh kerden: çarmıha germek.
چار نعل çâr-ne'l: dört nala gitme.
چاروادار çârvâdâr: yük hayvanlarının sürücüsü, arabacı.
چاروغ çârûğ: çarık.
چاره çâre: (Peh.) çare; tedbir; hile, düzen.
چاره پذیر çâre-pezîr: çaresi bulunan, çaresi mümkün.
چاره جو çâre-cû: çare arama.
چاره جویی çâre-cûyî: çare arama.
چاره ساز çâre-sâz: çare bulan, çare ve tedbir düşünen.
چاریك çâr-yek: çeyrek, dörtte bir.
چارشنبه çâr-şenbe: çarşamba.
چاشت çâşt: (Peh.) öğün; sabah kahvaltısı, sabah vakti.
چاشت دادن çâşt dâden: öğün vakti yemek vermek.
چاشتدان çâştdân: yemek kabı; kadınların küçük sandığı.
چاشنی çâşnî: (Peh.) çeşni, tad; örnek; meze, lezzet; ـ دل gönül alıcı sözler.
چاشنی گیر çaşnî-gîr: tadımcı; tadan; sofracı; çeşnici.
چاق çâk: (T.) sağlık; zaman; şişman, semiz; sağlıklı است ـ دماغش ; sağlıklıdır; işi iyidir; ـ شدن şişmanlamak.
چاقچور çâkçûr: şalvar, çakşır.

terketmek, bırakmak.

چپ دست çep-dest: solak.

چپر çeper: çit.

چپ شدن çep şoden: sapmak; ters dönmek; solcu olmak. ماشین ــ (araba) devrilmek, takla atmak.

چپق çopok: (T.) çubuk, tütün içme çubuğu.

چپق کشیدن çopok keşîden: çubuk içmek.

چپو çepev: (T.) yağma, çapul.

چپه çeppe: solak.

چپه شدن çeppe şoden: araba devrilmek, takla atmak.

چپیدن çepîden: tıkamak, zorla bir şeyi bir yere sokmak, tıkıştırmak.

چپیره شدن çepîre şoden: hazırlanıp bir yerde toplanmak.

چتائی çetâî: kenevirden yapılmış torba bezi.

چتر çetr: (Sans.) gölgelik, güneşlik; şemsiye; paraşüt; ــ ابگون gökyüzü; ــ دریایی medüz; ــ روز güneş; ــ سیمین dolunay; ــ نجات (ask.) paraşüt; ــ نور güneş.

چتر باز çetr-bâz: (ask.) paraşütçü.

چتکه çotke: hesap çetelesi, hesap tahtası.

چتوك çotûk: serçe.

چچ çeç: tahıl eleği.

چچك çeçek: (T.) (bot.) gül, çiçek.

چچو çoçû: meme.

چچول çoçûl: bızır, klitoris; küçük oğlan çocuğunun cinsel organı, bülü.

چخ çeh: kılıç ve bıçak kını; çaba, çalışma; pislik, çirk.

چخ çıh: hoşt! (ünlem).

چخماق çehmâk: (T.) çakmak taşı; çakmak, (ask.) tüfek çakmağı.

چخماقی çehmâkî: çakmağa ait; çakmak taşı ile ilgili; ــ سبیل palabıyık.

چدن çoden: dökme demir; ــ سفید çok sert ve kırıcı.

چر çor: erkeğin cinsel organı; penis.

چرا çerâ: otlama, otlak.

چاو çâv: Moğol padişahı Geyhatu zamanında kullanılan kağıt para.

چاودار çâvdâr: (bot.) çavdar.

چاوش çâvoş: (ask.) öncü; kervanın önünde giden; perdedar.

چاووش çâvûş: öncü; kervanın önünde giden.

چاویدن çâvîden: inlemek; aşk için yakarmak; serenad söylemek.

چاه çâh: kuyu; ــ آرتزین artezyen kuyusu; ــ پست az derin olan çukur; ــ ظلمانی dünya; insan bedeni; ــ نفت petrol kuyusu.

چاهجو çâh-cû: kuyucu, lağımcı.

چاهخو çâh-hû: kuyucu, lağımcı, kuyu kazan.

چاهك çâhek: lağım, lağım çukuru.

چاه کندن çâh kenden: kuyu açmak.

چاه کن çâh-ken: lağımcı, kuyucu.

چای çây: (bot.) çay.

چایخوری çây-horî: çay içme.

چای دان çây-dân: çay kutusu; çaydanlık.

چای صاف کن çây-sâf-kon: çay süzgeci

چایکاری çâykârî: çay yetiştirme.

چایمان çâymân: üşütme, soğuk alma.

چاییدن çâyîden: üşütmek, soğuk almak, nezle olmak.

چپ çep: sol; doğru olmayan; baş aşağı; solak; solcu.

چپار çepâr: (T.) iki renkli, kırçıl; alaca renkli at.

چپ افتادن çep oftâden: biriyle zıtlaşmak, düşman olmak.

چپان çepân: eski elbise; köhne, yırtık elbise.

چپاندن çepânden: tıkamak, bir seyi zorla sokmak, bir şeye sokup doldurmak, tıkıştırmak.

چپاول çepâvol: yağma, çapul.

چپاولچی çepâvolçî: çapulcu, yağmacı.

چپ اندر قیچی çep-ender-kıyçî: eğri, yamuk yumuk.

چپ دادن çep dâden: aldatmak, kandırmak;

چرا çirâ: niçin, niye, neden? neden olmasın, elbette; ـ نه neden olmasın?

چراغ çerâğ: (peh.) lamba; ocak; kandil; ـ آخر nimet bolluğu; ـ الکتریکی elektrik lambası; ـ الکلی ispirto ocağı; ـ برق ampul; ـ پرهیز fânûs; ـ چشم evlat; ـ نفتی petrol lambası; ـ پیه سوز yağ kandili.

چراغان çerâğân: düğün nedeniyle şehri donatma.

چراغانی کردن çerâğânî kerden: şehri donatmak, şehri aydınlatmak.

چراغپا çerâğ-pâ: lambader; atın şaha kalkması.

چراغچی çerâğçî: lambaları yakan görevli.

چراغدان çerâğdân: lamba sehpası; fânûs

چراغك çerâğek: ateş böceği.

چراگاه çerâgâh: otlak, mera.

چراندن çerânden: otlatmak.

چرانیدن çerânîden: otlatmak.

چرب çerb: (Peh.) yağ; yağlı; ـ و خشك iyi ve kötü; az ve çok; cimri ve cömert.

چرباندن çerbânden: bir malı terazide tartınca biraz ağır bırakmak, biraz fazla vermek.

چربدست çerb-dest: çabuk, çevik; becerikli, eline iş yakışır.

چربدستی çerb-destî: çeviklik, kıvraklık; maharet, beceri.

چرب زبان çerb-zebân: tatlı dilli, güzel konuşan; dalkavuk, yağcı.

چرب زبانی çerb-zebânî: güzel konuşma; dalkavukluk, yağcılık.

چرب گفتار çerb-goftâr: tatlı dilli; nüktedan.

چربه çerbe: aydınger kağıdı; kaymak.

چربی çerbî: yağlı; et yağı, yağ; kaymak; iç yağı.

چربی çerbî: yağlı olma; yumuşaklık; çeviklik, kıvraklık; aldatıcı söz.

چربیدن çerbîden: ağır gelmek; birine üstün gelmek.

چرت çort: uyuklama, şekerleme.

چرت çert: saçma, boş söz.

چرت زدن çort zeden: uyuklamak, kestirmek.

چرت و پرت çert o pert: saçma, boş söz.

چرخ çerh: (Peh.) tekerlek, teker; gökyüzü; felek, sert yay; yaka; gömlek; eyvan kemeri; çıkrık; bir tür mancınık; dönme, dolaşma; ـ چاه çıkrık; ـ چنبری dikiş makinesi; ـ کبود gökyüzü; ـ لاستیك lastik teker.

چرخاب çerhâb: dönme dolap; girdap.

چرخاندن çerhânden: döndürmek, dolaştırmak, çevirmek.

چرخانیدن çerhânîden: döndürmek, dolaştırmak.

چرخچی çerhçî: arabacı.

چرخ خوردن çerh horden: dönmek.

چرخ دادن çerh dâden: döndürmek.

چرخ ریسك çerh-rîsek:(zool.) baştan kara kuşu.

چرخ زدن çerh zeden: dönmek, kendi eksenı etrafında dönmek.

چرخ ساز çerh-sâz: araba veya bisiklet ustası.

چرخ سواری çerh-sevârî: bisiklete binme.

چرخش çerhiş: dolaşma, çark gibi dönme; dönüş.

چرخشت çerhoşt: (Peh.) üzüm suyu çıkarmaya yarayan çark veya mengene, şıra tezgâhı.

چرخ کردن çerh kerden: özsuyu çıkarmak; bıçak bilemek;(tıb.) dişi özel aracıyla kesmek.

چرخك çerhek: çıkrık, dolap.

چرخ کار çerh-kâr: tornacı.

چرخ کاری çerh-kârî: tornacılık.

چرخوك çerhûk: topaç.

چرخه çerhe: çıkrık, dolap: ـ آبنوس (kin.) gökyüzü.

چرخی çerhî: tekerlek gibi; ince ipek elbise; yağ ve kaymağı alınmış süt; helâ, yüz numara.

چرخیدن çerhîden: dönmek, dolaşmak.

چرد çerd: renk; eşik.

چرده çerde: renk; yüz rengi, beniz; ـ سیاه

چریدن çerîden: otlamak.
چریك çerîk: çete.
چزك çezk:(zool.) kirpi.
چس ços: yellenme, osuruk.
چسان çisân: nasıl?
چسب çesb: zamk, yapışkan, tutkal, kola.
چسباندن çesbânden: yapıştırmak.
چسباننده çesbânende: yapıştırıcı; sapan, meyleden.
چسبانیدن çesbânîden: yapıştırmak.
چسبندگی çesbendegî: yapışkanlık.
چسبیدن çesbîden: yapışmak; yaraşmak, değmek.
چسپیده çespîde: yapışık, yapışmış.
چسپیدن çespîden: yapışmak; bir şeyi sıkıca tutmak; meyletmek; değmek, yaraşmak.
چست çost: (Peh.) çevik, tetik, atik, çabuk; sağlam; serî; dar.
چستی costî: çeviklik, kıvraklık.
چس خور ços-hor: (kin.) cimri.
چس فیل ços-i fîl: patlamış mısır.
چس نفس ços-nefes: geveze; saçma konuşan.
چسنگ çesəng: kel; alındaki parlaklık.
چسو çosû: osurgan, çok yellenen.
چس و فس ços o fıs: döküntü, işe yaramaz parçalar; ıvır zıvır.
چسی çosî: saçma, boş söz.
چسی آمدن çosî âmeden: saçmalamak, boş konuşmak.
چش çeş: göz; başüstüne!
چش çoş: çüş!
چشان çeşân: tadan.
چشاندن çeşânden: tattırmak.
چشانیدن çeşânîden: tattırmak.
چشایی çeşâyî: tatma, tadım; tatma duyusu.
چشته çeşte: yiyecek, nevâle; yem; çeşni, meze; balık yemi.
چشته خوار çeşte-hâr: nevâle yiyen; bir şeyi tadmakla ona alışan.
چشته خور çeşte-hor: bir şeyi tadmakla esmer.
چرس çers: (bot.) esrarotu, bir çeşit haşhaş.
چرغ çerğ: (zool.) kerkenez.
چرك çirk: irin, çirkin; kir; pislik.
چرك çorek: (T.) ekmek, çörek.
چرك آب çirk-âb: çirkef, bulaşık suyu; pis su.
چرك آلود çirk-âlûd: kirli, kirlenmiş.
چرکتاب çirk-tâb: kir göstermeyen koyu renkli kumaş.
چرکس çerkes: çerkez.
چرك نویس çirk-nevîs: müsvedde, taslak; kabataslak yazı.
چرکی çirkî: kirli; kir.
چرکین çirkîn: kirli, kirlenmiş; iltihaplı yara.
چرم çerm: tabaklanmış deri; insan derisi; kösele, meşin; ـ شیر kırbaç, kamçı.
چرم سازی çerm-sâzî: deri veya meşin fabrikası.
چرمه çerme: at; beyaz at; deriden yapılmış, kırat.
چرمی çermî: deriden yapılmış.
چرمین çermîn: deriden yapılmış.
چرمینه çermîne: deriden yapılmış; şehvetli kadınların deriden yaparak kullandıkları, erkeğin cinsel organı şeklindeki âlet, yapay penis.
چرند çerend: saçma, boş laf; ـ و پرند şundan bundan sözler; zırvalar.
چرند بافتن çerend bâften: saçmalamak, boş konuşmak; zırvalamak.
چرند گفتن çerend goften: saçmalamak, boş konuşmak; zırvalamak.
چرند گو çerend-gû: saçma konuşan, boşboğaz.
چرنده çerende: ot yiyen, ot obur, otlayan hayvan.
چرنگ çereng: kılıç şakırtısı; yankı; kırılma sesi, şangırtı.
چروك çorûk: ekmek; kırışık.
چرونده çervende: çare arayan; giden; koşan.

bakmak, gözü ilişmek.
چشم افروز çeşm-efrûz: göz aydını.
چشم افسا çeşm- efsâ: gözüyle aldatan.
چشم افکن çeşm-efken: görünüm, manzara.
چشم افکندن çeşm efkenden: ... به ــ göz atmak, bakmak; ... از ــ göz yummak.
چشم انداختن çeşm endâhten: göz atmak
چشم انداز çeşm-endâz: manzara, görünüm.
چشم انداز شدن çeşm-endâz şoden: yukarıdan bakmak; bir şeyden gafil olmak.
چشم باختن çeşm bâhten: (kin.) kör olmak.
چشم باز çeşm-bâz: uyanık, gözetleyici.
چشم باز کردن çeşm bâz kerden: göz açmak; birine dikkatle bakmak; uyanmak.
چشم براه çeşm be-râh: gözü yolda: ــ بودن beklemek, gözü yolda olmak.
چشم برهم زدن çeşm ber-hem zeden: bir göz açıp kapayıncaya kadar.
چشم بستن çeşm besten: gözünü kapamak; büyü yapmak; ــ از جهان (kin.) ölmek.
چشم بلبل çeşm-i bolbol: bir tür kumaş.
چشم بندك çeşm-bendek: körebe oyunu.
چشم بندی çeşm-bendî: büyücülük; el çabukluğu, hokkabazlık.
چشم پریدن çeşm perîden: ــ کسی را (kin.) gözü yılmak.
چشم پزشك çeşm-pizişk: (tıb.) göz doktoru.
چشم پوش çeşm-pûş: göz yuman.
چشم پوشی çeşm-pûşî: göz yumma.
چشم پوشیدن çeşm pûşîden: göz yummak, görmezlikten gelmek, göz ardı etmek.
چشم پیش çeşm-pîş: (kin.) utangaç.
چشم ترسیده çeşm-tersîde: gözü korkmuş, gözü yılmış.
چشم تنگ çeşm-teng: cimri; kıskanç.
چشم تنگی çeşm-tengî: hırslı olma; kıskançlık, haset.
چشم چران çeşm-çerân: çapkın.
چشم چراندن çeşm çerânden: çapkınlık ona alışan.
چشش çeşiş: tatma; tadım.
چشك çişk, çişek: fazla; fazlalık.
چشم çeşm: (Peh.) göz; bakış; nazar, gök değmesi; ümit; başüstüne; tavla zarının beneklerinden her biri; aziz, değerli; ــ آب gözyaşı; ــ امید çok arzu etme; ــ بد kötü göz, kötü gözlü; ــ بصیرت basiret gözü, akıl gözü; ــ بی آب utanmaz, hayâsız; ــ بیمار sevgilinin güzelliğini artıran yarı kapalı göz; ــ پشت (kin.) makat; ــ تنگ haris; ــ خروسان (kin.) üzüm şarabı; ــ دل gönül gözü, akıl gözü; ــ سوزن iğne deliği; ــ سیاه karagöz; ــ شب ay ve yıldızlar; ــ مور döküntü eşya; آب ــ ریختن ağlamak; آب در ــ آمدن sevinçten gözleri yaşarmak; از ــ کسی افتادن gözünden düşmek; از ــ به اندا ختن کسی را birinden nefret etmek; به ــ آمدن göze gelmek, göz değmek; به ــ در آمدن خوردن چیزی göze ilişmek; به ــ کسی کشیدن کاری را göze görünmek; به ــ کسی را göz boyamak; minnet altında bırakmak; به ــ پشت ــ نازك کردن göz altında tutmak; پیش ــ داشتن kibirlenmek, şişinmek; ــ آب دادن göz önünde tutmak; seyretmek ــ از جهان بستن ــ بچیزی دوختن ölmek; göz dikmek; ــ بخواب کردن birini uyutmak; ــ بر پشت پا دوختن utanmak, hâyalı olmak; ــ براه داشتن gözü yolda olmak; ــ و دل پاك namuslu olmak, ــ و دل سیر بودن gözü gönlü tok olmak; ــ هارا چهار کردن dört gözle beklemek; در ــ آمدن کسی birinin göze hoş görünmesi.
چشمارو çeşmârû: nazar değmemesi için yapılan muska ve tılsım.
چشم آغلیدن çeşm âğelîden: nefretle göz ucuyla bakmak.
چشم بند çeşm-bend: insanların gözünü kapatan büyü; peçe; kadın ayakkabısı; göz boyayıcı; göz bağı.
چشم آویز çeşm-âvîz: peçe; atlara mahsus meşin gözlük; muska.
چشم افتادن çeşm oftâden: ــ بر چیزی

gelmek, nazar değmek.

چشم زخم رسانیدن çeşm-zehm resânîden: nazar değdirmek.

چشم زد çeşm-zed: nazar boncuğu; çok kısa bir an; göz kırpma.

چشم زدگی çeşm-zedegî: göz değmesi, nazar.

چشم زدن çeşm zeden: göz kırpmak; nazar değdirmek; istekle görmek; (kin.) uyanık olmak; korkmak.

چشم زن çeşm-zen: nazar değmiş; üzüntülü, ümitsiz, kötü gözlü, nazar değdiren.

چشم زهره çeşm-zehre: öfkeli bakış.

چشم زهره رفتن çeşm-zehre reften: birine öfke ve hınçla bakmak.

چشم سرخ کردن çeşm sorh kerden: öfkelenmek; ــ به چیزی istekle bakmak; tamahlanmak.

چشم سفید çeşm-sefîd: utanmaz, küstah; söz dinlemez; (kin.) kör.

چشم سیاه کردن çeşm siyâh kerden: sürmeyle gözünü karartmak; tamah etmek; kıskanmak; istekle bakmak.

چشم شدن çeşm şoden: ortaya çıkmak, açıklığa kavuşmak.

چشم شکستن çeşm şekesten: utanmaz olmak, küstahlaşmak; kör olmak.

چشم غره رفتن çeşm gorre retten: öfkeyle bakmak; tehdit etmek.

چشم فرو بستن çeşm forû besten: gözünü kapamak; vazgeçmek, göz yummak; ــ از جهان (kin.) ölmek.

چشم فرو دوختن çeşm forû dûhten: gözünü kapamak.

چشمك çeşmek: küçük göz; göz kırpma

چشم کردن çeşm kerden: (kin.) göz değdirmek.

چشمك زدن çeşmek zeden: göz kırpmak.

چشمك زن çeşmek-zen: göz kırpan; göz değdiren; büyücü, sihirbaz.

چشم گردانیدن çeşm gerdânîden: dikkatle bakmak; öfkeyle bakmak.

yapmak.

چشم چرانی çeşm-çerânî: çapkınlık.

چشم چرانی کردن çeşm-çerânî kerden: çapkınlık yapmak.

چشمخانه çeşm-hâne: göz yuvası, göz çukuru.

چشم خوا باندن çeşm hâbânden: (kin.) bilmezlikten gelmek, göz yummak.

چشم خوابیدن çeşm hâbîden: ــ از کسی göz yummak; bağışlamak.

چشم خوردن çeşm horden: (kin.) göz değmek, göze gelmek, nazar değmek; ــ به göze ilişmek.

چشمداشت çeşm-dâşt: beklenti, birinden bekleme, ümit etme.

چشم داشتن çeşm-dâşten: beklemek; ümit etmek.

چشمدان çeşm-dân: göz yuvası, göz çukuru.

چشمدانه çeşm-dâne: (tıb.) bir tür göz ilacı.

چشم دراندن çeşm derânden: gözünü dört açmak; utanmazlık etmek.

چشم درد çeşm-derd: göz ağrısı; göz hastalığı.

چشم دریده çeşm-derîde: utanmaz, yüzsüz, hayâsız.

چشم رس çeşm-res: gözün yettiği mesafe, gözün alabildiği kadar.

چشم رساننده çeşm-resânende: gözü değen.

چشم رسیدن çeşm-resîden: (kin.) göz değmek, göze gelmek.

چشم رسیده çeşm resîde: nazar değmiş, göze gelen.

چشم روشنی çeşm-rûşenî: göz aydınlığı.

چشم زاغ çeşm-zâğ: mavi gözlü; (kin.) utanmaz, arlanmaz.

چشم زاغ داشتن çeşm-zâğ daşten: mavi gözlü olmak; utanmaz olmak.

چشم زخم çeşm-zehm: nazar, göz değmesi.

چشم زخم دیدن çeşm-zehm dîden: göze

چغاله بادام çeğâle-bâdâm: çağla; badem çağlası.
چغامه çeğâme: şiir; kaside.
چغانه çeğâne: (müz.) bir tür çalpara; bir musîki perdesi; bir tür telli saz.
چغر çeğer: nasır.
چغز çeğz: kurbağa; inilti; kapalı iltihap.
چغزیدن çeğzîden: feryad etmek; inlemek; şikâyet etmek.
چغك çoğok: serçe.
چغل çeğel: kırışık; kırba; sert ve yumuşak olmayan.
چغل çoğol: jurnalcı; dedikoducu.
چغلی çoğolî: jurnalcilik, arkasından şikâyet etme.
چغلی دادن çoğolî dâden: üst makama birinin hatalarını rapor etmek; gammazlamak.
چغلی کردن çoğolî kerden: birinin suçunu hâkime veya üst makama bildirmek; şikâyet etmek.
چغندر çoğonder: (bot.) pancar; ـــ قند şeker pancarı.
چغندر کار çoğonder-kâr: pancar ekicisi.
چغندر کاری çoğonder-kârî: pancar ekiciliği.
چغندر کاشتن çoğonder kâşten: pancar ekmek, pancar ziraati yapmak.
چغیدن çeğîden: nefes almak, yavaşça söylemek; çabalamak
چفت çift: mandal; ـــ فلك gök kubbe.
چفت çoft: dar ve yapışık.
چفت کردن çift kerden: mandallamak; kapıyı kapamak; bir şeyi bir şeye bitiştirmek; sağlamlaştırmak.
چفتگی çiftegî, çoftegî: eğiklik, sapma.
چفتن çeften: eğilmek; sapmak.
چفته çefte: eğik; tavan; eyvan kemeri; yalan, bühtan; ağıl.
چفته پشت çefte-poşt: kambur.
چفته شدن çefte şoden: eğilmek; kamburlaşmak.
چفته کردن çefte kerden: eğmek.
چفتیدن çeftîden: eğilmek; eğmek.

چشم گرفتن çeşm giriften: gözünü kapamak; göz yummak.
چشم مالیدن çeşm mâlîden: gözünü oğuşturmak; (kin.) uyanık olmak; چشمت را بمال kendine gel, kendini topla.
چشم نشین çeşm-neşîn: (kin.) mahçup, utangaç.
چشم نمایی çeşm-ne(o, i) mâyî: öfkeli bakış; tehdit; kınama.
چشم نمودن çeşm nomûden: korkmak; kınamak.
چشم نهادن çeşm nehâden: dikkatli olmak, kollamak.
چشم و دل گرسنه çeşm o dil gorosne: aç gözlü.
چشمه çeşme: (Peh.) pınar, menba, kaynak; küçük delik; halka; az şey; geçim kaynağı; yara ağzı; kısım, tür; kemer; güneş; ـــ آب su pınarı; ـــ آب گرم sıcak su kaynağı; ـــ آتش pota; güneş; ـــ آخضر hayat suyu, bengisu; sevgilinin ağzı; şarap; ـــ چشم göz pınarı; ـــ حیات hayat suyu; ـــ خور güneş; ـــ خضر hayat suyu; sevgilinin ağzı; ـــ خون gönül, yürek; ـــ زندگانی hayat suyu; sevgilinin ağzı; ـــ سلسبیل cennetteki ırmak; (argo) makat; ـــ سوزن çok dar olma; (argo) vajina; ـــ سیماب güneş; ay; gün; ـــ شیر aslan burcu; sevgilinin memesi; cennetteki ırmak; ـــ قیر karanlık gece.
چشمه چشمه çeşme-çeşme: delik deşik.
چشمه سار çeşme-sâr: pınarı çok olan yer; pınarbaşı.
چشمه گاه çeşme-gâh: pınar, menba.
چشمه گشادن çeşme goşâden: pınar açmak.
چشنده çeşende: tadan
چشو çoşû: çüş!
چشیدن çeşîden: tatmak; hissetmek, anlamak; denemek, tecrübe etmek.
چطور çi-tavr-çitovr: nasıl.
چغاز çeğâz: küfürbaz ve utanmaz kadın.
چغاله çeğâle: çağla, ham meyve.

چکمه دوز çekme-dûz: çizmeci, çizme imalatçısı.
چکمیزك çek-mîzek: (tıb.) sidik zoru hastalığı.
چك و چانه çek o çâne: alt çene, yetenek; kıyafet; sıkı pazarlık.
چك و چانه زدن çek o çâne zeden: pazarlık yapmak; boşuna konuşmak, saçmalamak.
چکه çekke, çikke: damla.
چکه çeke: (T.) çok küçük, ufak tefek; alay.
چکه چکه çekke çekke: damla damla.
چکه کردن çekke kerden: damlatmak.
چکیدن çekîden: damlamak; damlatmak; parçalanmak.
چکیدن çokîden: emmek.
چکیده خون çekîde-ḫûn: üzüm şarabı.
چگال çegâl: yoğun, kalın, kesif.
چگالی سنج çegâlî-senc: yoğunluk ölçer.
چگر çogor: (T.) saz.
چگونگی çigûnegî: (Peh.) nitelik, keyfiyet, hakikat, asıl.
چگونه çigûne: (Peh.) nasıl, ne şekilde.
چل çel: küçük ırmak seti.
چل çil: kırk; akılsız, cahil, ahmak; deli, mecnun.
چل çol: penis.
چلاق çolâk: (T.) çolak.
چلاقی çolâkî: çolaklık.
چلانیدن çelânîden: sıkıştırıp suyunu çıkarmak.
چلبله çolbole: ızdırap ve acele; muzdarip; şaire verilen ödül.
چل بند çil-bend: dansöz giysisi.
چلپاسه çelpâse: (zool.) kertenkele.
چلتوك çeltûk: çeltik, kabuğu soyulmamış pirinç.
چلتوك زار çeltûk-zâr: çeltik tarlası.
چلچراغ çil-çirâğ: avize, kristal avize; büyük kollu şamdan.
چلچله çilçile: kırlangıç; kaplumbağa.
چلر çiler: (bot.) kayın ve ak gürgen ağacı.
چلسکیدن çiliskîden: solmak, pörsümek.
چفسیدن çefsîden: bitiştirmek; sapmak.
چق çık: (T.) hasırdan yapılıp kapıya asılan perde.
چقا چاق çekâçâk: kılıç şakırtısı.
چقدر çi-kadr: ne kadar, kaç.
چقر çeker: (T.) meyhane.
چقشور çekşûr: çakşır; bir tür ayakkabı; çarık.
چقماق çekmâk: çakmak; serzeniş, kınama.
چك çek: berat; emir, ferman; çek; ــ مسافر pasaport; ــ شب şaban ayının ortasındaki gece.
چك çek: çene; söz, lakırdı; yok olmuş; tokat, sille; ــ و چانه çene.
چك çik: (Fr.) çek.
چك çok: (Peh.) çük, penis; diz; به ــ نشستن diz çökmek.
چکاد çekâd: baş ardı; alın; zirve; siper.
چکار çikâr: neye; ــ مرا bana ne.
چکاره çikâre: ne işi vardır?; yararsız.
چکاری çikârî: değersizlik; boşuna; nâbekâr.
چکامه çekâme: (Peh.) kaside; şiir.
چکامه سرا çekâme-serâ: kaside şairi; şair.
چکامه سرودن çekâme sorûden: kaside söylemek; şiir söylemek.
چکاندن çekânden: damlatmak; (ask.) tetiği çekmek.
چکانیدن çekânîden: damlatmak.
چکاوك çekâvek: (zool.) dişi ördek; serçeye benzer bir kuş; (müz.) bir mûsikî nağmesi.
چك زدن çek zeden: tokat vurmak, tokat atmak.
چك زدن çok zeden: çömelmek.
چکش çekkoş: çekiç.
چکش زن çekkoş zeden: çekiç vurmak; ــ برای کسی birini çekiştirmek.
چك کشی çek-keşî: çek yazma.
چك کشیدن çek keşîden: çek yazmak.
چکمه çekme: (T.) çizme.

چلیپا پرست çelîpâ-perest: hıristiyan, İsevî.
چلیپا خم çelîpâ-hem: sevgilinin zülfü.
چلیپا داشتن çelîpâ dâşten: haçı olmak.
چلیپا ساختن çelîpâ sâhten: haç yapmak.
چیپا کردن çelîpâ kerden: eğmek.
چلیپا نوشتن çelîpâ nivişten: güzel yazı yazmak için çalışmak.
چلیپا وار çelîpâ-vâr: haç şeklinde.
چلیدن çelîden: akmak, gitmek; sallanmak; ürkmek; lâyık olmak; ezilmek, sıkışmak.
چلیك çilîk: (T.) varil, fıçı.
چلی کردن çilî kerden: aptallık etmek, delilik etmek.
چلیکه çilîke: cılız el ve ayaklar; odun kırıntısı.
چلیم çelîm: (bot.) su kestanesi, göl kestanesi.
چم çem: çalımlı yürüme, nazlı yürüme; herkesin zayıf noktası;ـ کسی را بدست آوردن birinin zayıf tarafını bulmak, bam teline basmak.
چم çem: hazır, süslü; birikmiş; cürüm, günah; göğüs.
چماق çomâk: (T.) topuz; çomak, değnek; penis.
چماقدار çomâk-dâr: çomaklı; eli sopalı; çomak veya topuz taşıyan resmî memur.
چماقلو çomâklû: zorba; ـ مجتهد bilgisi az fakat öğrenciler üzerinde baskısı olan müctehid.
چماله çomâle: kırışık bez veya kağıt.
چماله کردن çomâle kerden: kırıştırmak, buruşturmak.
چمان çemân: salınan; şarap kadehi.
چمانه çemâne: şarap kadehi.
چمانی çemânî: sâkî.
چمانیدن çemânîden: salındırmak; salınarak yürümek; eğmek.
چمباتمه çombâtme: bağdaş, bağdaş kurma.
چمباتمه زدن çombâtme zeden: bağdaş kurmak.

چلسه çelse: küçük, ufak.
چلغوز çelğûz: kuş gübresi.
چلغوزه çilğûze: (bot.) çam kozalağı.
چلفتی çoloftî: ـ دست و پا lâyık olmayan, değersiz, önemsiz.
چلك çelk- çolk: orta parmak
چلك çelok, çilik: çelik çomak.
چلك بازی çelok-bâzî: çelik çomak oyunu.
چلم çelem, çilim: nargile; nargile hokkası.
چلنگر çilinger: çilingir.
چلو çolov, çilov: pilav, çilav.
چلوار çilvâr: pamuklu kumaş.
چلو پزخانه çilov-pez-hâne: pilavcı dükkânı; mutfak.
چلو چوپ çolev-çûb: kebab şişi.
چلو صاف کن çilov-sâf-kon: süzgeç.
چلو صافی çilov-sâfî: süzgeç.
چلو کباب çilov-kebâb: şiş kebaplı pilav, çılovkebap
چلو مرغ çilov-morg: tavuklu pilav.
چله çille: iplik çilesi; kırk gün, ölümden sonraki kırkıncı gün; Hz. Hüseyin'in şehadetinin kırkıncı günü; ـ بزرگ yaz ve kıştaki en sıcak ve en soğuk kırk gün; ـ زمستان aşırı soğuk, şiddetli soğuk, karakış.
چله çolle: penis.
چله خانه çille-hâne: çile odası, çile çıkarılan yer.
چله دادن çille dâden: birinin ölümünün kırkıncı günü yemek vermek.
چله داری کردن çille-dârî kerden: birinin ölümünün kırkıncı günü merasimini yapmak.
چله داشتن çille dâşten: çile çıkarmak, çileye girmek.
چله گرفتن çille giriften: adak adamak; birinin ölümünün kırkıncı günü merasim yapmak.
چله نشستن çille nişesten: çileye girmek.
چله نشین çille-nişîn: çileye giren.
چلی çilî: ahmaklık, akılsızlık; delilik.
چلیپا çelîpâ: haç, çapraz; eğik çizgi; sevgilinin saçı.
چلیپائی çelîpâî: haç şeklinde.

چنبك çonbek: sıçrama; bağdaş.
چنبك زدن çonbek zeden: sıçramak; bağdaş kurmak.
چنبیدن çonbîden: sıçramak; kaçmak.
چنته çente: av torbası, kese; çanta.
چند çend: (Peh.) kaç, ne kadar; ne zamana kadar; kaça.
چند çend-i: muâdili, ölçüsünde, kadar.
چندال çendâl: (Sans.) pislikleri temizleyen kimse.
چندان çendân: o kadar, o ölçüde; ــ که o kadar ki; her ne kadar; -dığından, olur olmaz.
چنداول çendâvol: (T.) çete; düzenli ordu arkasında giden halk yığını.
چندش çindiş: (Peh.) titreme; sinir bozukluğu.
چند ضلعی çend-zıl'î: çok kenarlı.
چندك çondek: çömelme; bağdaş kurma.
چندی çendî: (Peh.) bir müddet, bir kaç; miktar; kemiyet, nicelik; از ــ پیش bir süredir.
چندین çendîn: bütün bu; bu ölçüde; bir hayli, bir kaç tane; bu denli, böylesine.
چنگ çeng: pençe; insan veya yırtıcı hayvan pençesi.
چنگ çeng: (Peh.) (müz.) harp, musikî aleti.
چنگ çeng: eğri, eğik; fil sürülen çengel.
چنگ çong: söz.
چنگار çengâr: (tıb.) kanser.
چنگال çengâl: çatal; pençe; ince belli kimse; bir tür sıcak ekmek.
چنگالی çengâlî: su, yağ ve şekerle yapılan bir çeşit yemek.
چنگ زدن çeng zeden: bir şeye girişmek, teşebbüs etmek; (müz.) harp çalmak.
چنگ زن çeng-zen: müteşebbis, girişken; harp çalgıcısı.
چنگك çengek: çengel, kanca.
چنگولك çengûlek: zayıf ve gevşek.
چنگی çengî: çengi; harp çalan; çalgıcı, mutrib.
چنو çonû: onun gibi, benzeri.

چمباتمه نشستن çombâtme nişesten: bağdaş kurmak.
چمچاره çimçâre: bir tür küfür.
چم چرغه çem-çorğe: kırbaç ipi; bir tür kamçı.
چمچمه çomçome: yürürken çıkan ayak sesi.
چمچه çemçe, çomçe: (T.) kepçe.
چمچه زدن çemçe zeden: kepçeyle yemeği karıştırmak.
چمخال çemḫâl: eskiden kullanılan bir tüfek.
چم داشتن çem dâşten: revnaklı olmak, alımlı olmak; anlamlı olmak.
چمدان çemedân: valiz, bavul.
چمن çemen: çim, çayır, çimen.
چمن زار çemen-zâr: çayırlık, çimenlik, yeşillik.
چم و خم çem o hem: çalım, bükülme, burma.
چموش çemûş: inatçı at, katır veya eşek; bir tür ayakkabı.
چمی çemî: (Peh.) anlamlı; manevî.
چمیدن çemîden: nazla yürümek, salınarak yürümek; eğilip bükülmek.
چمیده çemîde: nazlı yürüyen; eğik, bükük.
چنار çenâr: (Peh.) (bot.) çınar.
چنان çonân, çinân: öyle, o şekilde; onun gibi; gibi, benzeri.
چنانچون çonânçon: aynı şekilde, tıpkı.
چنانچه çonânçi: o şekilde, öyle; eğer; اگر ــ eğer.
چنانکه çonânki: şöyle ki, öyle ki; nitekim; gerektiği gibi, onun gibi; -dığı gibi ــ اگر eğer, eğer meselâ.
چنباته çonbâtme: bağdaş kurma.
چنبر çenber: (Peh.) çember; halka; bağlı kalma; ــ مینا (kin.) gökyüzü.
چنبر زدن çenber zeden: kendi etrafında dönmek, çöreklenmek.
چنبره çenbere: çember şeklinde; halka.

ince beyaz bir kumaş.
چوخا çûhâ: çuha; kepenek; hıristiyan din adamının giydiği yün elbise.
چوخیدن çûhîden: kaymak, kayıp düşmek.
چودار çevdâr: (bot.) çavdar.
چور çûr: (Peh.) (zool.) sülün.
چوشیدن çûşîden: emmek.
چوك çûk: (Peh.) penis, çük.
چوگان çevgân: (Peh.) çevgen, polo sopası; eğik başlı sopa; ـ سنبل sevgilinin saçı.
چوگان باز çevgân-bâz: polo oyuncusu.
چوگان بازی çevgân-bâzî: polo oyunu; çevgen oyunu.
چول çûl: eğik, eğri; penis.
چون çon: (Peh.) gibi, misli; -dığı zaman; çünkü, zira; nasıl; ne zaman; mademki.
چونکه çonki: çünkü, zira.
چونه çûne: hamur topu.
چونی çûnî: nasıllık, keyfiyet, nitelik.
چه çe- çi: (Peh.) küçültme eki.
چه çi: ne? çünkü; hangi.
چه çeh: kuyu, çukur.
چهار çehâr, çihâr: dört.
چهار آخر سنگین çehâr âhor-i sengîn: dört yön; dört unsur.
چهار آیینه çehâr-âyîne: zırh.
چهار ارکان çehâr-erkân: dört yön; bir tür dört köşe çadır.
چهار باغ çehâr-bâğ: çalpara.
چهار بالش çehâr-bâliş: yastık; divan; dünya; dört yön; ـ ارکان dört halife.
چهار پا çehâr-pâ: (Peh.) hayvan, dört ayaklı hayvan.
چهار پایه çehâr-pâye: oturak; tabure.
چهار تخم çehâr-tohm: (tıb.) dört çeşit tohum ve bitkiden yapılan bir ilâç.
چهار تکبیر çehâr-tekbîr: cenaze namazı.
چهار تکبیر زدن çehâr-tekbîr zeden: cenaze namazı kılmak; ölmek.
چهار چوب çehâr-çûb: çerçeve.
چهار چوبه çehâr-çûbe: çerçeve.
چهار دانگ çehâr-dâng: bir bütünün altıda
چنه çene: çene
چنین çonîn: bunun gibi, böyle, bu şekilde.
چو çov: şayia, söylenti.
چو çu: çünkü, zira; gibi; madem ki; -ince.
چو انداختن çov endâhten: söylenti yaymak.
چوب çûb: (Peh.) ağaç, sopa; alışverişte para birimi; پای ـ ایستادن alış için veriş sabah erkenden gelmek.
چوب بست çûb best: yapı iskelesi.
چوب پا çûb-pâ: koltuk değneği.
چوب پنبه çûb-penpe: (bot.) mantar.
چوب پرده çûb-perde: korniş, perde rayı, perde kornişi.
چو بخط çûb-het: çetele, ağaç dalı üzerinde hesap tutma.
چو بخوار çûb-hâr:(zool.) ağaç kurdu.
چوب خوردن çûb horden: sopa yemek.
چوبدار çûb-dâr: davar satıcısı, besici.
چوب دانه çûb-dâne: (bot.) iğde.
چوبدست çûb-dest: sopa; bostan, asâ.
چوبدستی çûb-destî: baston, asâ, sopa.
چوب زدن çûb zeden: sopa atmak, dayak atmak.
چوب زیر بغل çûb zîr-i beğel: koltuk değneği, çatal destek.
چوب سفید çûb-ı sefîd: çam tahtası veya odunu.
چوب فلك çûb-i felek: falaka.
چوب فلك كردن çûb-ı felek kerden: falakaya yatırmak.
چوبك çûbek: küçük sopa; trampet sopası.
چو بكاری كردن çûb-kârî kerden: dayak atmak, sopa atmak; birini gereğinden çok ağırlamak.
چوبه çûbe: (bot.) çöven kökü; kamçı; sopa.
چوبین çûbîn: tahtadan yapılmış; bir tür kır kuşu.
چوپان çûpân: (Peh.) çoban.
چوپانی çûpânî: çobanlık.
چوچوله çûçûle: bızır, klitoris, dilcik.
چوچونچه çûçûnçe: yazlık elbise dikilen

gelmek musallat olmak, istilâ etmek.
چیرگی çîregî: galibiyet, zafer; istilâ.
چیره çîre: yiğit; galip; baş sarığı, destar.
چیره دست çîre-dest: becerikli, maharetli.
چیره دستی çîre-destî: maharet, beceri.
چیز çîz: şey, nesne.
چیز دار çîz-dâr: varlıklı, zengin.
چیست çîst: nedir?
چیستی çîstî: mahiyet.
چین çîn: kıvrım, büklüm, kat, kırışık; ــ بر ابرو افکندن öfkelenmek; ihtiyarlamak; katman oluşturmak.
چین خوردگی çîn-hordegî: pililenmiş, buruşuk.
چین خوردن çîn horden: buruşmak, kırışmak, katmak teşkil etmek.
چین خورده çîn horde: kırışık, buruşuk; kıvrılma.
چین دار çîn-dâr: buruşuk, kıvrımlı, büklümlü.
چینه çîne: kuş veya tavuk yemi; toprak duvar; ــ شناسی katman bilgisi, katbilim.
چینه دان çîne-dân: kuş kursağı.
چینه کش çîne-keş: toprak duvar yapan.
چینی çînî: porselen, çini, Çinli; Çin'e ait.

dördü.
چهار دریچه çehâr-derîçe: (kin.) göz, kulak, burun ve ağız.
چهارده çehâr-deh: ondört.
چهار راه çehâr-râh: dört yol kavşağı.
چهار زانو نشستن çehâr-zânû nişesten: bağdaş kurmak.
چهار سو çehâr-sû: dört yön; dört yol; (kin.) dünya.
چهار شانه çehâr-şâne: iri yarı adam; geniş omuzlu adam.
چهار شنبه çehâr-şenbe: çarşamba.
چهار شنبه سوری çehâr-şenbe sûrî: İran'da yapılan bir şenlik.
چهار ضلعی çehâr-zılî: dört köşe, dörtgen.
چهار گاه çehâr-gâh: (müz.) mûsikîde bir makam.
چهار گوشه çehâr-gûşe: dört köşe; (kin.) padişah tahtı; tabut; dört yön; küçük sofra.
چهارم çehârom: dördüncü.
چهار میخ çehâr-mîh: çarmıh.
چهار میخ کردن çehâr-mîh kerden: çarmıha germek.
چهار یك çehâr-yek: çeyrek, dörtte bir.
چهچه çehçeh: bülbül sesi.
چهچه زدن çehçeh zeden: bülbül şakımak.
چهچهه çehçehe: ötüş; ــ زدن ötmek.
چهر çihr: yüz; soy, asıl.
چهره çihre: yüz, surat.
چهره پرداز çihre-perdâz: ressam.
چهره پردازی çihre- perdâzî: ressamlık; resim yapma.
چهل çihil: kırk.
چی çî: ne
چی çî: şey.
چی çî: (T.) ek; -ci, -çi.
چیت çît: basma, bez; pamuklu dokuma fabrikası.
چیدن çîden: (Peh.) dermek, koparmak, toplamak; seçmek; yem yemek; budamak; üst üste dizmek, sıralamak.
چیر çîr: galip, muzaffer; musallat; istilâcı.
چیر شدن çîr şoden: galip olmak, üstün

ح

ح hı, hâ: Farsça alfabenin sekizinci harfi; Ebced alfabesindeki sayı değeri sekizdir.

حائر hâir: (Ar.) etrafı kapalı olan çukur saha, çukur.

حائز hâ'iz: (Ar.) malik, sahip.

حائض hâ'iz: (Ar.) âdet gören kadın.

حائل hâ'il: (Ar.) engel.

حاتم hâtim: (Ar.) hâkim, yargıç, kadı.

حاج hâc: (Ar.) hacı.

حاجات hâcât: (Ar.) ihtiyaçlar, istekler.

حاجب hâcib: (Ar.) kaş; kapıcı, perdedar; engel; ـــ ماوراء donuk, ışık geçirmeyen.

حاجت hâcet: (Ar.) ihtiyaç, gereklilik; ümit, arzu.

حاجت داشتن hâcet dâşten: muhtaç olmak, ihtiyacı olmak.

حاجت روایی hâcet-revâyî: dileğin yerine gelmesi; haceti yerine getirme.

حاجتمند hâcet-mend: muhtaç; yoksul, fakir.

حاجز hâciz: (Ar.) engel; (tıb.) diyafram.

حاجی hâcî: (Ar.) hacı.

حاجی بادام hâcî-bâdâm: un, badem, yağ ve şekerle yapılan bir tatlı.

حاجی فیروز hâcî-fîrûz: Hacı Fîrûz, İran'da Nevruz bayramından bir kaç gün önce hareket ve şarkılarıyla halkı güldürmeye başlar ve bayram sonuna kadar devam eder.

حاد hâd (d): (Ar.) keskin, sert; (tıb.) şiddetli ve iltihaplı hastalık.

حادث hâdis: (Ar.) yeni meydana çıkan, eski olmayan; ـــ و قدیم eski ve yeni.

حادثات hâdisât: (Ar.) olaylar, hadiseler.

حادث شدن hâdis şoden: ortaya çıkmak, meydana gelmek; yaratılmak.

حادثه hâdise: (Ar.) olay, hadise, vak'a.

حادی hâdî: (Ar.) deveci; şarkıcı.

حاذق hâzık: (Ar.) mahir, usta; kıvrak.

حار hâr: (Ar.) sıcak, yakıcı; ـــ رطب daha sıcak.

حارب hârib: (Ar.) savaşçı, muharip.

حارث hâris: (Ar.) çiftçi.

حارس hâris: (Ar.) koruyan, muhafız, bekçi.

حاره hârre: (Ar.) sıcak; ـــ مناطق (coğ.)ekvator hattının iki tarafında bulunan sıcak bölgeler, sıcak kuşak.

حازم hâzim: (Ar.) akıllı, ileri görüşlü.

حاسد hâsid: (Ar.) kıskanç, hasetçi; kötü düşünceli.

حاسر hâsir: (Ar.) çıplak; kendinde olmadan.

حاسه hâsse: duygu, duyu; görme duyusu; ـــ ذوق tatma duyusu; ـــ سمع işitme duyusu; ـــ شم koklama duyusu.

حاشا hâşâ: (Ar.) hâşâ, asla; ـــ دیوار بلنداست kolayca inkâr edilebilir.

حاشا کردن hâşâ kerden: inkâr etmek.

حاشیه hâşiye: (Ar.) haşiye, kenar yazısı; arkadaşlar; bir kumaş veya bir resmin kenarındaki süs; banliyö.

حاشیه نشین hâşiye-nişîn: meclis kenarında oturan; şehir banliyösünde oturan.

حاشیه نویس hâşiye-nivîs: bir kitaba haşiye yazan.

حاصد hâsid: (Ar.) biçen, mahsül biçen, hasat eden.

حاصر hâsır: (Ar.) sayan, muhasip; hasır dokuyan, hasırcı.

حاصل hâsıl: (Ar.) mahsül, netice, sonuç, ürün; kâr, fayda; geri kalmış; varlık.

حاصلخیز hâsıl-hîz: verimli, münbit, bereketli.

حاصل شدن hâsıl şoden: hasıl olmak, meydana gelmek.

حاصل کردن hâsıl kerden: toplamak, tahsil

حوصله zevk, durum; keyif; ـ به آوردن sarhoş etmek; ـ کسی بهم خوردن durumu değişmek, hali değişmek; bayılmak; kusmak!

حالا hâlâ: şimdi, şu anda, şimdiki zaman.

حالات hâlât: (Ar.) haller; vakalar, olaylar.

حالا حالا hâlâ hâlâ: birazdan; şu anda.

حال آمدن hâl âmeden: semirmek, şişmanlamak, kilo almak; ـ به ayılmak, kendine gelmek.

حال آوردن hâl âverden: sarhoş etmek.

حالت hâlet: (Ar.) hal, durum, vaziyet; sarhoşluk ölüm.

حال داشتن hâl dâşten: zevk duymak; sabrı olmak; keyfi olmak; cezbe ve coşku halinde olmak.

حال گردان hâl-gerdân: hal değiştiren, Allah.

حالی hâlî: (Ar.) şimdiki, fiilî; olur olmaz, -ınca; o vakit, o zaman; süslü, süslenmiş.

حالی شدن hâlî şoden: anlamak, kavramak, idrâk etmek; süslenmek.

حالی کردن hâlî kerden: anlatmak, kavratmak.

حالیه hâlîye: şu anda, şimdi.

حامد hâmid: övücü, öven: şükreden, hamdeden.

حامض hâmiz: (Ar.) ekşi, ekşimtrak.

حامل hâmil: (Ar.) taşıyan; elinde bulunduran; gebe.

حاملگی hâmilegî: gebelik, hamilelik.

حامله hâmile: (Ar.) hamile, gebe.

حامی hâmî: (Ar.) koruyan, kayıran, koruyucu, himaye eden; dost, taraftar.

حانوت hânût: (Ar.) dükkân, mağaza; kulübe, meyhane.

حاوی hâvî: (Ar.) ihtiva eden, içeren, hâvî, kapsayan.

حاویه hâviye: havya.

حایر hâyir: (Ar.) başı dönük, âvâre.

حایز hâyiz: (Ar.) derleyen, toplayan, içinde bulunduran; içinde toplayan.

حایض hâyiz: (Ar.) âdet gören kadın; netmek; sonuç çıkarmak.

حاضر hâzir: (Ar.) hazır; mevcut; huzura gelmiş; şehirli; içinde yaşadığımız zaman, şu an.

حاضر جواب hâzir-cevâb: hazır cevap; küstah; şakacı.

حاضر جوابی hâzir-cevâbî: hazırcevaplık; şakacılık.

حاضر شدن hâzir şoden: ortaya çıkmak, hazır olmak; var olmak, doğmak, huzura gelmek.

حاضر کردن hâzir kerden: hazırlamak; huzura getirmek.

حاضر و غایب کردن hâzir o gâyib kerden: yoklama yapmak.

حاضر وقت hâzir-vekt: hazır, âmâde.

حاضری hâzirî: kahvaltı şeklindeki hazır yiyecekler, aperatif yiyecek.

حافد hâfid: (Ar.) hizmetçi, uşak; arkadaş; torun, mahdum.

حافر hâfir: (Ar.) kazıcı, hafriyatçı; tırnak; nalın.

حافظ hâfiz: (Ar.) hafız; koruyucu; ezberleyen.

حافظه hâfize: (Ar.) bellek, hafıza.

حافی hâfî: (Ar.) yalınayak.

حاق hâkk: (Ar.) bir şeyin aslı; bir şeyin ortası, içi.

حاقد hâkid: (Ar.) kinci, kin ve düşmanlık besleyen.

حاکم hâkim: (Ar.) hâkim, hükmeden; vali; ـ شب Safevîler devrinde bekçibaşı.

حاکم نشین hâkim-nişîn: kaza, ilçe.

حاکمی hâkimî: hakimlik; yargıçlık, hükmetme.

حاکمیت hâkimiyyet: (Ar.) egemenlik, bağımsız olma.

حاکی hâkî: (Ar.) hikaye eden, anlatan; ـ ما وراء saydam.

حال hâl: (Ar.) nicelik, hal, durum; şimdi,(gr.) şimdiki zaman; hoşluk; sarhoşluk; ـ کسی را جا آوردن birini cezalandırmak; ـ کسی سر ـ و جا آمدن ayılmak, kendine gelmek;

حتی hettâ: hatta; -e kadar.
حث hess: (Ar.) teşvik etme; kışkırtma.
حج hec(c): (Ar.) kasıt, niyet; hac; (tas.) Allah'a doğru seyir ve sülûk.
حجاب hicâb: (Ar.) örtü, perde, peçe; (tas.) ilâhî tecellîye engel olan her şey; ـ حاجز (tıb.) diyafram.
حجاب hoccâb: (Ar.) perdedarlar; sekreterler.
حجابت hicâbet: perdedarlık; kapıcılık.
حجاب گشتن hicâb geşten: engel olmak.
حجابگه hicâb-geh: örtülü yer, halvet.
حجاج hoccâc: (Ar.) hacılar.
حجار hicâr: (Ar.) taşlar.
حجار heccâr: (Ar.) taşçı.
حجاره hicâre: (Ar.) taşlar.
حجاری heccârî: taşçılık.
حجاز hicâz: Hicaz; (müz.) musîki makamlarından biri, hicaz makamı.
حجازی hicâzî: Hicaz'lı, Hicaz yapısı.
حجام heccâm: (Ar.) hacamatçı.
حجامت hicâmet: (Ar.) hacamat, kan alma.
حجامتچی hicâmetçî: (T.) hacamatçı, kan alıcı.
حجب hecb: (Ar.) gizleme, örtme; alıkoyma, engel olma.
حجب hocb: (Ar.) utanma, haya.
حجب hocob: (Ar.) örtüler.
حجب داشتن hocb dâşten: utanmak, haya etmek.
حجت hoccet: (Ar.) kanıt, delil; ـ حق بر خلق (tas.) kâmil insan; ـ اتمام ültimatom.
حجت آوردن hoccet âverden: kanıt göstermek, delil getirmek.
حجت انگیختن hoccet engîhten: delil getirmek.
حجج hocec: (Ar.) kanıtlar, deliller.
حجر hecer: (Ar.) taş.
حجر hecr: (Ar.) alıkoyma, men etme; birini kendi malına tasarruftan yasal olarak alıkoyma.
حجر hicr, hocr: (Ar.) etek, kenar, bucak.
حجرات hocerât: (Ar.) hücreler, küçük odamazsız.
حایط hâyit: (Ar.) duvar, cidar.
حایل hâyil: (Ar.) engel, mani; ayırıcı.
حایل شدن hâyil şoden: ayırmak, engel olmak.
حب heb: (Ar.) hap, tane, tablet.
حب hob: çömlek, büyük çömlek.
حب hubb: (Ar.) sevgi, aşk, muhabbet; ـ جاه makam hırsı; ـ وطن vatanseverlik.
حباب hebâb: (Ar.) kabarcık; abajur; fânûs.
حباله hibâle: (Ar.) bağ; kayıt; tuzak; ـ نکاح nikâh kaydı.
حب دان heb-dân: küçük ilaç kutusu.
حبذا hebbezâ: ne mutlu!
حبر hibr: (Ar.) mürekkep; yahudi bilgini; bilgin.
حبس hebs: (Ar.) hapis; hapsetme; ـ عادت âdet gören kadında kan durması; ـ ابد müebbed hapis; به ـ افتادن mahkum olmak, hapse girmek; به ـ انداختن hapse atmak.
حب ساختن heb sâhten: hap yapmak.
حبسگاه hebsgâh: hapishane.
حبسه hobse: (Ar.) dil tutukluğu.
حبسی hebsî: mahpus, tutuklu.
حبشی hebeşî: Habeşistanlı; Habeş malı.
حبل hebl: (Ar.) ip, bağ; hamile, gebe; cenin.
حبل hibl: (Ar.) bilgin; zeki.
حبلی hoblâ: (Ar.) hamile, gebe.
حبوبات hobûbât: tahıl, hububat.
حبوره hebbûre: (bot.) haşhaş kapsülü; haşhaş.
حبه hebbe: (Ar.) dane, habbe; az bir miktar, azıcık; küçük bir ağırlık birimi.
حبیب hebîb: (Ar.) dost; sevgili; (tas.) olgun insan; kâmil insan.
حتف hetf: (Ar.) ölüm.
حتم hetm: (Ar.) lâzım, muhakkak; sade, halis.
حتماً hetmen: (Ar.) kesinlikle, mutlaka.
حتمی hetmî: kesin, kesin olarak.
حتوف hotûf: (Ar.) ölümler.

حدوث hodûs: (Ar.) yeni çıkma; olmayan bir şeyin meydana gelmesi.
حدوثت hodûset: (Ar.) tazelik, yenilik.
حدود hodûd: (Ar.) sınırlar; ölçüler; tarzlar; şer'î cezalar; ـ خود تجاوز کردن از haddini aşmak.
حدیث hedîs: (Ar.) taze, yeni; haber; hadis; hadis ilmi.
حدید hedîd: (Ar.) demir, demir alet; keskin.
حدیده hedîde: demir parçası, demir alet; pafta; ـ و قلاویز pafta ve kılavuz.
حدیقه hedîke: (Ar.) bahçe, bağ.
حذاء hizâ': (Ar.) karşı, beraber, hiza; ayakkabı; nalın; binek hayvanlarının tırnağı, toynak.
حذاق hozzâk: (Ar.) becerikliler.
حذاقت hezâket, hizâket: (Ar.) maharet, beceri, ustalık.
حذاقت داشتن hezâket dâşten: maharetli olmak.
حذر hezer: (Ar.) sakınma, kaçınma; korkma.
حذر hezir: (Ar.) sakınan; korkan.
حذر کردن hezer kerden: kaçınmak, sakınmak.
حذف hezf: (Ar.) kesme, atma, silme; kelime atma; ـ کردن hazfetmek.
حذق hezk, hızk: (Ar.) maharet, beceri, ustalık.
حذو hezv: (Ar.) eşitleme, hizaya sokma; bir şair veya yazarın tesirinde kalma.
حر her(r): (Ar.) sıcaklık; ـ وبرد sıcaklık ve soğukluk.
حر hor(r): (Ar.) özgür, hür, serbest.
حراب hirâb: (Ar.) savaşma, savaşım; harbeler.
حراث herrâs: (Ar.) çiftçi.
حراث horrâs: (Ar.) çitfçiler.
حراثت hirâset: (Ar.) çiftçilik yapmak, ziraat yapmak; çitfçilik.
حراج herrâc: (Ar.) müzayede, açık arttırma.
حراجی herrâcî: müzayede dükkânı.
lar.
حجره hocre: (Ar.) oda, hücre; kulübe, yazıhane; ـ دست چپ (kin.) gönül, kalp.
حجز hecz: (Ar.) alıkoyma; ortaya gelme.
حج کردن hec kerden: haccetmek.
حج گزاردن hec gozârden: haccetmek.
حجله hecele (hicle): (Ar.) gelin ve damadın ilk gece kaldıkları süslenmiş oda.
حجم hecm: (Ar.) hacim.
حجی hecî: lâyık.
حجیم hecîm: (Ar.) hacimli; hantal.
حد hedd: (Ar.) sınır, hudut; keskinlik; ölçü, had; ـ بیرون از sayısız; ـ تا ـ ی bir dereceye kadar; ـ اقل en azından; ـ زیاده از haddinden fazla; ـ از بردن bir işin ölçüsünü kaçırmak; ـ و حصر نداشتن haddi hesabı olmamak, çok olmak, sayısız olmak.
حداء hidâ', hodâ: (Ar.) kervancının develeri sürmek için şarkı okuması.
حداثت hedâset: (Ar.) yenilik, tazelik; gençlik, delikanlılık; her şeyin başlangıcı.
حداد heddâd: (Ar.) demirci; kapıcı; gardiyan, zindancı.
حدادی heddâdî: demircilik.
حدایق hedâyık: (Ar.) bahçeler, bağlar.
حدب hedeb: (Ar.) kamburluk; tepe; dalga.
حدبه hedebe, hodbe: (Ar.) kamburluk; çıkıntı; şişkinlik.
حدت hiddet: (Ar.) hiddet, sertlik; öfke, gazap, hışım; ـ بخرج دادن öfkelenmek, hiddetlenmek.
حدث hedes: (Ar.) yeni olmuş; yeni şey; genç; apdest ve guslün yenilenmesini gerektiren hal.
حدثان hidsân: (Ar.) bir şeyin başlangıcı; olaylar; hadiseler.
حدس heds: (Ar.) kuşku; tahmin; kavrama gücü.
حدس زدن heds zeden: zannetmek, tahmin etmek, sanmak.
حدسی hedsî: tahmînen.
حدقه hedeke: (Ar.) göz bebeği; göz çukuru.

حرارت herâret: (Ar.) sıcaklık, hararet; keskinlik; ـ بخرج دادن çok faaliyetli olmak.

حراره گوی herâre-gûy: bestekâr.

حراس horrâs: (Ar.) muhafızlar, koruyucular.

حراست hirâset: (Ar.) muhafızlık, koruyuculuk.

حراص hirâs: (Ar.) hırslılar, aç gözlüler.

حراف herrâf: (Ar.) geveze; konuşkan; nâtık, güzel konuşan.

حرافت herâfet: (Ar.) sert olma, sert mizaçlılık.

حراق herrâk: (Ar.) çok yakıcı.

حراقه herrâke: (Ar.) eskiden şehirleri yakmak için özel olarak yapılmış gemi; ayna.

حرام herâm: (Ar.) haram.

حرام خوار herâm-hâr: haramzade; rüşvet alan.

حرامزادگی herâm-zâdegî: haramzadelik.

حرامزاده herâm-zâde: haramzade; piç; çok hilekâr.

حرام شدن herâm şoden: haram olmak; eti helal olan hayvanlar ölmek.

حرام کاره herâm-kâre: rüşvet yiyen, rüşvetçi.

حرام کردن herâm kerden: haram kılmak; yasaklamak; bir şeyi boşuna ortadan kaldırmak.

حرامی herâmî: haramkâr; hırsız, yol kesen, harâmi.

حرایر herâyir: (Ar.) serbest kadınlar.

حرب herb: (Ar.) (ask.) harp, savaş; savaşma.

حرباء hirbâ': (Ar.) bukalemun.

حربه herbe: (Ar.) harbe; savaş aracı.

حربی herbî: (Ar.) savaşla ilgili; savaşçı, muharip; (müz.) İran mûsikisinde mahûr ve pençgâh makamlarında bir köşe.

حرث hers: (Ar.) tarla sürme; ziraat; çiftçilik.

حرج herec: (Ar.) darlık; dar yer; günah, suç; korku, itiraz.

حرجل hercûl: (Ar.) bir tür çekirge.

حرز hırz: (Ar.) sağlam yer, emir yer, sığınak, nasip; nazardan korunmak için yapılan muska ve tılsım.

حرس heres: (Ar.) muhafızlar, koruyucular.

حرس heris: (Ar.) muhafız, koruyucu.

حرشاء herşâ: (Ar.) (bot.) hardal.

حرص hırs: (Ar.) hırs, aşırı istek; ـ کسی را در آوردن (hlk.) birini sinirlendirmek, kızdırmak, damarına basmak.

حرص خوردن hırs horden: sinirlenmek, öfkelenmek.

حرض herez: (Ar.) ölüm, helâk olma.

حرف herf: (Ar.) harf; söz; kelime; ـ پهلودار çok ve müphem anlamlı söz; ـ دهان خود را فهمیدن ağzından çıkanı kulağı duymak, söylediğini bilmek.

حرف hıref: (Ar.) meslekler, sanatlar.

حرفاء horefâ: (Ar.) rakipler

حرف زدن herf zeden: konuşmak.

حرف شنو herf-şinev: laf dinleyen.

حرفگیر herf-gîr: tenkidçi, muhalif.

حرفه hirfe: (Ar.) meslek, sanat.

حرفه یی hirfeyî: meslekle ilgili; ـ مدرسه sanat okulu.

حرق herk: (Ar.) yakma.

حرقت horket, herket: (Ar.) yanık; yanma; hararet, sıcaklık.

حرکات herekât: (Ar.) hareketler, kıpırdanmalar; davranışlar.

حرکت hereket: (Ar.) kımıldanma; hareket; ـ انتقالی dünyanın güneş etrafındaki bir turu; ـ وضعی dünyanın kendi etrafındaki bir turu ـ به ـ در آوردن harekete geçirmek.

حرکت دادن hereket dâden: kımıldatmak, hareket ettirmek.

حرکت کردن hereket kerden: hareket etmek, kımıldamak; bir yerden bir yere gitmek.

حرم herem: (Ar.) saray ve ev etrafı, harem; Kâbe ve civarı; ev ve saray içi; bir kimsenin ailesi.

حرمان hirmân: (Ar.) mahrûmiyet; nasipsizlik, ümitsizlik.

حرمت hormet: (Ar.) saygı, şeref, itibar; har-

حزن hozn: (Ar.) hüzün, keder.
حزن آلود hozn-âlûd: mahzun, hüzünlü.
حزن آور hozn-âver: üzüntülü, hüzün verici.
حزیران hezîrân: (Ar.-Sür.) Haziran ayı.
حزین hezîn: (Ar.) hüzünlü, kederli.
حس his (s): (Ar.) his, duygu, anlama, idrak, sezme; ـ باصره görme duyusu; ـ ذایقه tatma duyusu; ـ سامعه işitme duyusu; ـ شامه koku alma duyusu; ـ لامسه dokunma duyusu.
حساب hisâb: (Ar.) hesap, muhasebe; sayı; ـ علم aritmetik; ـ کسی پاك بودن iyi amelli doğru olmak; ـ ش پاك است işi çok kötüdür.
حسابدار hisâb-dâr: muhasip, muhasebeci, sayman.
حسابداری hisâb-dârî: muhasebecilik; muhasebe bürosu; saymanlık.
حسابدان hisâb-dân: muhasip.
حسابدانی hisâb-dânî: muhasiplik.
حسابسازی hisâb-sâzî: hesap uydurma, fazla masraf gösterme.
حسابگر hisâb-ger: hesaplı, ne yapacağını önceden planlayan.
حسابی hisâbî: aritmetiğe ait; doğru, dürüst, güvenilir; adamakıllı, iyice.
حساد hessâd: (Ar.) çok kıskanç.
حسادت hesâdet: (Ar.) kıskançlık, çekemezlik.
حساس hessâs: (Ar.) hassas; içli, duygulu, alıngan; çabuk kavrayışlı.
حساسی hessâsî: hassas olma, hassaslık.
حساسیت hessâsiyyet: (Ar.) hassasiyet, duyarlık, titizlik.
حسام hosâm: (Ar.) keskin kılıç.
حسان hisân: (Ar.) güzeller.
حسب hesb: (Ar.) sayı; sayma; kifâyet etme.
حسب hesb-i: (Ar.) göre, binaen; ـ بر -e göre; ـ حال durumun raporu, hasbıhal; ـ الامر emirlerine.
حسب heseb: (Ar.) soy sop, şeref; değer, am olma; korunması gerekli olan.
حرمت داشتن hormet dâşten: saygısı olmak; haram olmak.
حرمخانه herem-hâne: haremlik.
حرمسرا herem-serâ: haremlik, haremserâ, harem dairesi.
حروب harûb: (Ar.) savaşlar, harpler.
حرور herûr: (Ar.) sıcaklık, güneş sıcaklığı; sıcak rüzgâr; ateş.
حروف horûf: (Ar.) harfler.
حروفات horûfât: (Ar.) harfler, hurûfat.
حروفچین horûf-çîn: mürettip, dizgici.
حروفچینی horûf-çînî: mürettiplik; dizgi.
حروفچینی شدن horûf-çînî şoden: (kitap vs.) dizilmek.
حروفی horûfî: harflerle ilgili; hurûfîlere mensup olan.
حره herre: (Ar.) taşlık yer.
حری herî: (Ar.) lâyık, yaraşır.
حریت horriyyet: (Ar.) özgürlük, serbestlik, hürriyet
حریر herîr: (Ar.) ipek; ipek kumaş ve elbise; örümcek ağı.
حریره herîre: (Ar.) ipek kumaş; mahallebi.
حریری herîrî: ipekli kumaş dokumacısı; ipek tüccarı.
حریص herîs: (Ar.) hırslı, gözü doymaz, açgözlü.
حریف herîf: (Ar.) meslektaş; rakip; içki arkadaşı; dost; kumarda karşı taraf.
حریق herîk: (Ar.) yangın; ateş yalazı; ateşte yanmış.
حریم herîm: (Ar.) girilmesi yabancıya yasak olan yer; kutsal olan ve korunulan yer.
حزام hizâm: (Ar.) bir şeyin ortası; kendisine bağlanılan şey.
حزب hizb: (Ar.) gurup, bölük, cemaat; parti; nasip; Kur'ân'ın 120 cüzünden her biri.
حزب بازی hizb-bâzî: particilik.
حزر hezr: (Ar.) tahmin etme.
حزم hezm: (Ar.) bir işi sağlamlaştırma; ileri görüş.
حزمه hozme: huzme, ışık demeti.

حسینقلی خانی hoseyn-koli-ḫânî: (kin.) hercümerç, karışıklık, karmaşa.
حسینی hoseynî: (müz.) İran mûsikisinde bir makam.
حسینیه hoseyniyye: (Ar.) Hz. Hüseyin için ağıt okunulan yer.
حشا heşâ: (Ar.) iç, içeri; ilik.
حشاش heşşâş: (Ar.) kuru ot toplayan; kuru ot satıcısı; haşhaş kullanmaya alışkın olan, esrarkeş.
حشر heşer: (Ar.) yığın, küme, gurup; (ask.) dağınık ordu, çete.
حشر heşr: (Ar.) toplama; kışkırtma; karıştırma; uzlaştırma; ــ روز kıyamet günü.
حشرات heşerât: (Ar.) haşarat, haşereler.
حشره heşere: (Ar.) haşere, zararlı böcek.
حشره شناسی heşere-şinâsî: böceklerle uğraşan bilim.
حشره کش heşere-koş: haşere ilâcı; haşere öldürmek için kullanılan filtre.
حشری heşerî: çok şehvetli, cinsel münasebete aşırı düşkün; çete elemanı; haşarı.
حشف heşef: (Ar.) kötü hurma; boş ve yarsız söz.
حشفه heşefe: hasattan sonra yerde kalan bitki sapı; penis başı.
حشل heşel: tehlike.
حشلحف heşel- hef: saçma sapan.
حشم heşem: (Ar.) birinin maiyetinde bulunan hizmetçi ve uşaklar; koyunlar.
حشمت hişmet: (Ar.) görkem, haşmet, azamet; utanma, haya.
حشو heşuv: (Ar.) doldurma, tıkama; (kin.) aşağılık insan; fazla ve manasız söz, haşiv.
حشیش heşîş: (Ar.) (bot.) haşhaş, esrar.
حشیش کشیدن heşîş keşîden: esrar çekmek, esrar içmek.
حشیشی heşîşî: esrarkeş.
حشیشیون heşîşîyyûn: (Ar.) esrarkeşler; İsmâilî fedâileri.
حصات hesât: (Ar.) taş, çakıl.
حصاد hesâd, hisâd: (Ar.) ekin biçme, hasayı; büyüklük.
حسبان hisbân: (Ar.) zannetme; zan, şüphe.
حسبان hosbân: (Ar.) sayma, hesaplama.
حسبت hisbet (Ar.) ücret, ecir; Allah tarafından müminlere verilen ecir.
حسبی hesebî: soy sop ile ilgili, şerefle ilgili.
حسد hesed: (Ar.) kıskançlık, çekemezlik, kıskanılan.
حسد بردن hesed borden: kıskanmak.
حسد پیشه hesed-pîşe: kıskanç.
حسد ناك hesed-nâk: kıskanç; kıskanılan.
حسر hesr: (Ar.) çıplaklaştırmak.
حسرت hesret: (Ar.) özlem, hasret; üzülme, esef etme; ــ بدل ماندن (hlk.) muradına ermek.
حسرت خوردن hesret ḫorden: üzülmek, eseflenmek.
حس کردن hiss kerden: hissetmek; anlatmak.
حسن hesen: (Ar.) güzel, iyi.
حسن hosn: (Ar.) güzellik; iyilik; ــ اخلاق iyi huylu olma; ــ تفاهم birbirini iyi anlama; ــ رای iyi düşünceli; basiretli; ــ سیرت iyi davranış ve hareket; ــ ظن birinin hakkında iyi düşünme.
حسنات hesenât: (Ar.) iyilikler.
حسنه hesene: (Ar.) iyi iş; iyi amel; ــ اخلاق iyi huylar; ــ روابط iyi ilişkiler.
حسنی hosnâ: (Ar.) daha güzel, daha iyi, iyi akibet; iyi iş; zafer; şehadet; ــ اسماء Allah'ın 99 adı.
حسود hesûd: (Ar.) kıskanç.
حسودی hesûdî: kıskançlık.
حسی hissî: hissî, duygusal.
حسیات hissiyyât: (Ar.) duygular, hisler, hissiyat.
حسیب hesîb: (Ar.) hesap eden, muhasip, ulu, yüce, soylu soplu; sayı; alış veriş, muamele.
حسیر hesîr: (Ar.) aciz; hasret çeken.
حسین hoseyn: (Ar.) güzelcik; Hüseyin.

sat; hasat mevsimi.
حصار hisâr: (Ar.) duvar, kale duvarı, hisar; kale; kuşatma.
حصار دادن hisâr dâden: kuşatmak.
حصاری hisârî: mahsur kalmış; kuşatılmış.
حصافت hesâfet: (Ar.) sağlam düşünceli olma; akıllılık.
حصان hisân: (Ar.) iyi at, beygir.
حصانت hesânet: (Ar.) sağlam olma, müstahkem olma; sağlamlık, metinlik; namuslu olma, iffetli olma.
حصب heseb: (Ar.) maşa; pota; çakıl taşı.
حصبه hesbe: (Ar.) (tıb.) tifo.
حصد hesd: (Ar.) biçme, hasat.
حصر heser: (Ar.) konuşmaya başlama; canı sıkılmak.
حصر hesr: (Ar.) kuşatma, sarma, muhasara; sayma.
حصر hosor: (Ar.) hasırlar.
حصرم hısrim: (Ar.) üzüm koruğu.
حصص heses: (Ar.) kellik, dazlaklık.
حصص hises: (Ar.) hisseler.
حصن hısn: (Ar.) kale, sığınak.
حصول hosûl: (Ar.) hasıl olma, ele geçme; zuhûr, icad, vâki olma.
حصون hosûn: (Ar.) kaleler.
حصه hisse: (Ar.) hisse, nasip.
حصه دار hisse-dâr: hissedar, ortak.
حصیر hesîr: (Ar.) hasır; yan; dar yer; zindan; sert mizac.
حصیر باف hesîr-bâf: hasırcı, hasır yapan.
حصیری hesîrî: hasırcı; hasır perde.
حصین hesîn: (Ar.) müstahkem yer, kale.
حضار hozzâr: (Ar.) hazır bulunanlar.
حضارت hezâret, hizâret: (Ar.) bir şehirde ikamet etme; uygarlık.
حضانت hizânet: (Ar.) besleme, bakma, kanadı altına alma; dadılık, bakıcılık.
حضر hezer: (Ar.) hazar; konak; şehir; şehirde oturma.
حضرات hezerât: (Ar.) hazretler, muhteremler; hazır bulunanlar.
حضرت hezret: (Ar.) yakınlık; huzur;

başkent; hazret.
حضرمی hezremî: (Ar.) Hadramut'lu.
حضری hezerî: şehirli, şehirde oturan.
حضض hozez, hozoz: (Ar.) (bot.) fil zehre çiçeği
حضن hızn: (Ar.) kucak.
حضور hozûr: (Ar.) huzur, varlık, vücut, bulunma; yan, karşı; ــ بهم رساندن hazır olmak.
حضوراً hozûren: şahsen, kendi huzuruyla.
حضوری hozûrî: şahsen görüşmek üzere, kendi huzuruyla.
حضور یافتن hozûr yâften: hazır olmak, gelmek; neşelenmek, huzur bulmak.
حضیض hezîz: (Ar.) aşağılık, alçaklık; düşük yer; yukarı, yukarısı.
حط het: (Ar.) aşağı indirme, aşağı bırakma; değerini düşürme.
حطام hotam: (Ar.) kırıntı,döküntü; kırık dökük; (kin.) dünya malı.
حطب heteb: (Ar.) odun.
حظ hez (z): (Ar.) nasip, pay; mutluluk; hoşlanma; bedbahtlık.
حظ بردن hez borden: lezzet almak, zevk duymak.
حظر hezr: (Ar.) alıkoyma, engelleme, yasaklama; haram kılma.
حظوظ hozûz: (Ar.) nasipler, paylar; mutluluklar, hazlar; bedbahtlıklar.
حظیره hezîre: (Ar.) hazire; ağıl.
حظیظ hezîz: (Ar.) nasipli; mutlu; talihli
حف hef (f): (Ar.) çevreleme.
حفار heffâr: (Ar.) hafriyatçı, kazıcı; toprak veya kuyu kazan; mezarcı.
حفاظ hifâz: (Ar.) çit; koruma; doğru olmayan işlere engel olma; ar, mürüvvet, hamiyet.
حفاظ hoffâz: (Ar.) hafızlar.
حفاظت hifâzet: (Ar.) koruma, bakma.
حفاوت hefâvet: (Ar.) şefkat gösterme, hal hatır sorma; aziz tutma.
حفایر hefâyir: (Ar.) çukurlar.
حفد hefed: (Ar.) hizmetçiler; dostlar, arkadaşlar; torunlar.

ödenen ücret, ırmek parası.

حق السکوت hekkoz-sokût:(Ar.) sus payı; sükût hakkı.

حق الشرب hekkoş-şorb: (Ar.)su parası, su kaynağından (nehir, ırmak, su, boru vs.) yararlanma ücreti.

حق العبور hekkol-obûr:(Ar.) geçiş ücreti.

حق العمل hekkol-emel:(Ar.) komisyon ücreti.

حق العمل کار hekkol-emel-kâr: komisyoncu.

حق الورود hekkol-vorûd:(Ar.) gümrük parası, giriş ücreti.

حق الوکاله hekkol-vekâle:(Ar.) avukatlık ücreti, vekâlet ücreti.

حقانی hekkânî: hakikate ait.

حقانیت hekkâniyyet: (Ar.) doğruluk, adalete uygunluk.

حقایق hekâyık: (Ar.) hakikatler, gerçekler; ـ اسماء (tas.) ilâhî isimler.

حق بجانب hek-be-cânib: haklı olan; قیافه ـ بخود گرفتن kendini haklı göstermeye çalışmak.

حق بین hek-bîn: doğru, dürüst, âdil.

حق پرست hek-perest: hak ve adaleti koruyan.

حق جوی hek-cûy: hakkı arayan, gerçeği arayan.

حقد hıkd: (Ar.) kin gütme; kin, garaz.

حق دار hek-dâr: haklı; doğru yolla elde eden.

حق شناس hek-şinâs: hakbilir, hakşinas; vefalı, kadirşinas.

حق شناسی hek-şinâsî: hakşinaslık, hakbilirlik; vefalı olma; Allah'ı tanıma.

حق گزار hek-gozâr: âdil, adaletli; kadirşinas.

حق گو hek-gû: doğru sözlü.

حقن hekn: (Ar.) alıkoyma, muhafaza etme.

حقنه hokne: (Ar.) (tıb.) şırınga, hokna, tenkiye.

حقور hek-ver: hak sahibi, haklı.

حقوق hokûk: (Ar.) doğruluklar; haklar, hisse hefr: (Ar.) kazma, açma, çukurlaştırma; araştırma, inceleme.

حفره hofre: (Ar.) çukur; delik; mezar.

حفریات hefriyyât: (Ar.) kazılar, hafriyat; araştırma kazıları.

حفظ hıfz: (Ar.) koruma; ezberleme; akılda tutma; hafıza; ـ تماس (ask.) kendi kuvvetleriyle sürekli temas halinde kalma; ـ صحت (tıb.) sağlık koruma, hıfzısıhha.

حفظ کردن hıfz kerden: korumak, kollamak; ezberlemek.

حفظ الصحه hıfzos-sıhhe:(Ar.) sağlık koruma, sağlık bilgisi.

حفظی hıfzî: ezberle ilgili; ezber dersler.

حفل hefl: (Ar.) birikme, yığılma; topluluk, yığın.

حفی hefî: (Ar.) sevgili, candan.

حفید hefîd: (Ar.) torun.

حفیره hefîre: (Ar.) çukur; mezar, kabir.

حفیظ hefîz: (Ar.) koruyucu, koruyan; gözetleyici.

حفیظت hefîzet: (Ar.) öfke, gazap; savaş; rezillik.

حق hek (k): (Ar.) doğru, gerçek, hakikat; adalet; nasip; lâyık olma; malik; Allah; ـ به Allah'a yemin ederim ki; ـ حساب rüşvet; در ـ hakkında, konusunda; ـ بجانب کسی haklı olmak.

حقًا hekken: (Ar.) gerçekten' adalete uygun olarak.

حقارت hekâret: (Ar.) onur kırma, hakaret, küçümseme; alçaklık, rezillik.

حق الارض hekkol-erz:(Ar.) yer parası.

حق الامتیاز hekkol-imtiyâz:(Ar.) imtiyaz hakkı; bir maden veya yerden faydalanma hakkı.

حق التالیف hekkot-te'lîf:(Ar.) telif hakkı, telif ücreti.

حق التعلیم hekkot-te'lîm:(Ar.) ders ücreti.

حق الثبت hekkos-sebt:(Ar.) kayıt pulu ve noter masrafları.

حق الزحمه hekkoz-zahme:(Ar.) bir iş için

seler; görevler; aylıklar, maaş(lar); mal mülk; علم ــ hukuk; دانشکدهء ــ hukuk fakültesi.

حقوق بگیر hokûk-begîr: memur, maaşlı, ücretli.

حقوق دان hokûk-dân: hukukçu.

حقوقی hokûkî: hukûkî. hukuka ait olan.

حقه hekke: (Ar.) doğru, hak.

حقه hokke: (Ar.) hokka; hile, oyun.

حقه باز hokke-bâz: şarlatan, hokkabaz; hilekâr, dolandırıcı.

حقه بازی hokke-bâzî: şarlatanlık, hokkabazlık; hilekârlık.

حقه زدن hokke zeden: aldatmak.

حقیر hekîr: (Ar.) hakir, alçak, düşkün; küçük.

حقیری hekîrî: (Ar.) küçüklük; hakirlik, alçaklık.

حقیق hekîk: (Ar.) layık, yaraşır.

حقیقت hekîket: (Ar.) doğruluk, hakikat, gerçek; در ــ aslında.

حقیقت بین hekîket-bîn: doğruyu gören.

حقیقت بینی hekîket-bînî: doğruyu görme.

حقیقت جو hekîket-cû: hakikati arayan.

حقیقت گو hekîket-gû: doğru sözlü.

حقیقةً hekîketen: (Ar.) hakikaten, gerçekten.

حقیقی hekîkî: gerçek, hakîkî; aslî.

حك hek (k): (Ar.) tıraşlama; maden, ağaç veya taş üzerine elle yazı yazma veya şekil oyma.

حكاك hekkâk: (Ar.) hakkâk, oymacı; (tıb.) kaşıntı ilacı.

حكاكی hekkâkî: hakkâklik, oymacılık; hakkâk dükkanı.

حكام hokkâm: (Ar.) hakimler, valiler, kaymakamlar, devlet adamları.

حكايات hikâyât: (Ar.) hikayeler, öyküler, masallar.

حكايت hikâyet: (Ar.) hikaye, masal, destan, öykü; حكايتی است şaşılacak şeydir, önemlidir.

حكايت كردن hikâyet kerden: anlatmak, nakletmek, hikâye etmek.

حك كردن hek kerden: hâkk etmek, tıraşlamak, oymak, kazımak.

حكم hekem: (Ar.) hakem, yargıç.

حكم hikem: (Ar.) hikmetler.

حكم hokm: (Ar.) emir, hüküm, yargı, fetva; بهـ ــ yoluyla, -e göre.

حكماء hokemâ: (Ar.) hekimler, filozoflar, bilginler.

حكمًا hokmen: (Ar.) mutlaka, muhakkak.

حكمت hikmet: (Ar.) adalet; ilim; yumuşaklık; bilgelik, doğruluk; öğüt, hikmet; beğenilir bir işi yapmak.

حكمت آميز hikmet-âmîz: hikmetli.

حكمدار hokm-dâr: hükümdar.

حكمران hokm-rân: hâkim, vali, hükümran, kaymakam.

حكمرانی hokm-rânî: hükümet etme, hükümdarlık.

حكمفرما hokm-fermâ: hükümdar, hükümran; câri, hâkim.

حكم كردن hokm kerden: emir vermek; hükümet etmek; fetvâ vermek.

حكميت hekemiyyet: (Ar.) aracılık; hakemlik.

حكومت hokûmet: (Ar.) emir verme; hüküm sürme; hakimlik yapma; saltanat; yargıçlık.

حكيم hekîm: (Ar.) filozof; doktor, hekim; bilge.

حكيمانه hekîmâne: hekimce, bilgece, filozofça.

حكيم باشی hekîm-bâşî:(Ar.-T.) hekimbaşı.

حكيمی hekîmî: hikmet, felsefe; doktorluk, tabiplik.

حل hel (ı): (Ar.) açma, çözme; karışma; çözülme; eritme.

حلاج hellâc: (Ar.) hallaç, pamuk atıcı.

حلاف hellâf: (Ar.) çok yemin eden.

حلاق hellâk: (Ar.) berber, kuaför.

حلال helâl: (Ar.) helal; câiz, uygun, yaraşır.

حلال hellâl: (Ar.) mesele ve müşkülleri; مشكلات ــ ; yüce Tanrı; (kin.)

حلی holâ (Ar.) süsler.
حلیب helîb: (Ar.) süt; sağılmış süt; hurma şarabı.
حلیت hilyet: (Ar.) süs.
حلیت hilliyyet: (Ar.) helal olma; helâllaşma.
حلیف helîf: (Ar.) anlaşmış; dost, sevgili.
حلیل helîl: (Ar.) helal, reva, yaraşır; koca, eş.
حلیم helîm: (Ar.) yumuşak huylu; bulgur, et ve suyla yapılan bir çeşit çorba; semiz deve.
حلیه hilye: (Ar.) süs; süsleme.
حماء himâ: (Ar.) koruma, muhafaza etme, savunma.
حماء homma: (Ar.) humma, vücut sıcaklığı, ateş.
حمائی hommâ'î: ateşli, hummalı.
حمار himâr: (Ar.) eşek; ـ اهلی evcil eşek; ـ وحشی yaban eşeği.
حماسه hemâse: (Ar.) cesaret gösterme, cesaret; (ed.) yiğitlikten bahseden destan veya şiir.
حماسه سرا hemâse-serâ: hamâse şairi, destan şairi.
حماسی hemâsî: yiğitlikle ilgili, hamâsî, epik.
حماقت hemâket: (Ar.) ahmaklık, aptallık.
حمال hemmâl: (Ar.) hamal.
حمالی hemmâlî: hamallık.
حمام hemmâm: (Ar.) hamam; ـ آفتاب güneş banyosu. ـ رفتن banyo yapmak.
حمام himâm: (Ar.) ölüm.
حمامی hemmâmî: hamamcı.
حمایت himâyet: (Ar.) himaye, koruma.
حمایت کردن himâyet kerden: himaye etmek, korumak.
حمایل hemâyil: (Ar.) kılıç hamaili, omuzdan aşan kılıç kayışı.
حمد hemd: (Ar.) övme, medhetme, hamd; Tanrı'ya şükretme.
حمدان hemdân: (Ar.) penis.
حمر homr: (Ar.) kırmızılar; kızılderililer; kızılyüzlüler.
حمر homor: (Ar.) eşekler.
para.
حلال زاده helâl-zâde: helâlzade, helal süt emmiş.
حلال کردن helâl kerden: helal etmek; doğru görmek; bağışlamak, affetmek.
حلاوت helâvet: (Ar.) tatlı olma, tatlılık.
حلبه helbe: (Ar.) at yarışı; yarış atı.
حلبی helebî: teneke; tenekeden; Halep'li.
حلبی ساز helebî-sâz: tenekeci, teneke imalatçısı.
حلزون helezûn: (Ar.) salyangoz, sümüklü böcek.
حلزونی helezûnî: helezon şeklinde, helezonî.
حلف hilf: (Ar.) yemin, kasem; ahit.
حلق helk: (Ar.) boğaz, gırtlak.
حلقوم holkûm: (Ar.) gırtlak.
حلقوی helkevî: halka şeklinde, halkalı.
حلقه helke: (Ar.) halka; daire; topluluk, meclis, çember; ـ انگشتر nişan yüzüğü, alyans.
حلقه بگوش helke-bigûş: itaatkâr; kul, köle; uşak, hizmetçi.
حلقه زدن helke zeden: çevrelemek, etrafında toplanmak.
حل کردن hel kerden: çözmek, açmak; halletmek, karıştırmak; eritmek.
حلل holel: (Ar.) süsler; yeni giysiler; Yemen'li köleler.
حلم hilm: (Ar.) yumuşaklık, hilim, sabır.
حلو holv: (Ar.) tatlı; leziz.
حلواء helvâ': helva.
حلواپز helvâ-pez: helvacı.
حلوایی helvâ-yî: helvacı; helvadan yapılmış.
حلوق holûk: (Ar.) gırtlaklar, hançereler.
حلول holûl: (Ar.) aşağı inme, gelip çatma, girme; birinin ruhunun diğerine geçmesi.
حلول کردن holûl kerden: bir yere gitmek; birinin ruhunun diğerinin cesedine girmesi.
حلویات helviyyât: (Ar.) helva ve tatlılar.
حله hille: (Ar.) mahalle; sokak; toplantı yeri, meclis.

حنبل henbel (Ar.) tıknaz adam.
حنبلی henbelî: (Ar.) Hanbelî.
حنجره hencere: (Ar.) hançere, gırtlak başı.
حنظل henzel: (Ar.) (bot.) Ebu-cehil karpuzu.
حنفاء honefâ':(Ar.) hanifler.
حنك henek: (tıb.) damak, ağız tavanı, sarığın çene altından geçen kısmı.
حنوط henût: (Ar.) tahnit, mumya; ölü yıkandıktan sonra üzerine konulan bir tür güzel kokulu ilaç.
حنيف henîf: (Ar.) doğru, dürüst; Allah'ın birliğine inanan, hanîf.
حوا hevva: (Ar.) Havva; esmer kadın.
حوادث hevâdis: (Ar.) olaylar, hadiseler; ـ جو gök olayları.
حوارى hevârî: (Ar.) sadık dost; Hz. İsa'nın dinini yayan oniki dostundan herbiri, havari.
حواريون hevâriyyûn: (Ar.) havârîler.
حواس hevâs: (Ar.) duygular, hassalar; ـ ظاهره beş duyu.
حواس پرت hevâs-pert: dalgın, duyguları karışık, perişan.
حواس پرتى hevâs-pertî: dalgınlık, perişanlık.
حواشى hevâşî: (Ar.) kenarlar; haşiyeler; aile, çoluk çocuk; hizmetçiler, uşaklar.
حواله hevâle: ısmarlama; havale, poliçe, keşide; bir işin yapılmasını başka birine bırakma.
حواله دادن hevâle dâden: havale çekmek.
حواله كرد hevâle-kerd: bir poliçe veya havaleyi başkasına ödetme.
حواله كردن hevâle kerden: havale etmek.
حوالى hevâlî: (Ar.) etraf, çevre, yöre, havali.
حوايج hevâyic: (Ar.) ihtiyaçlar; gerekli işler; mutfak malzemeleri.
حوت hût: (Ar.) büyük balık; onikinci burç, balık burcu.
حور hûr: (Ar.) huri, cennet kızı; siyah gözlü kadın.

حمراء hemrâ: (Ar.) kırmızı; kızıl.
حمرت homret: (Ar.) kırmızılık; kızıllık; (tıb.) kızılcık.
حمره homre: (Ar.) kırmızılık, kızıllık; (tıb.) yılancık hastalığı.
حمق homk: (Ar.) akılsızlık, ahmaklık.
حمقاء hemkâ: (Ar.) ahmak kadın.
حمقاء homekâ: (Ar.) ahmaklar.
حمل heml: (Ar.) taşıma; hamilelik, gebelik, yük.
حمل hemel: (Ar.) kuzu; oniki burçtan birincisi.
حملات hemelât: (Ar.) hamleler, saldırılar.
حمل بر داشتن heml ber dâşten: hamile olmak.
حمل كردن heml kerden: taşımak; kıyaslamak, yormak.
حمله hemle: (Ar.) hücum, hamle, saldırı; (tıb.) bayılma; defa, kere.
حمله آوردن hemle âverden: hücum etmek, hamle etmek.
حمله بردن hemle borden: saldırmak; hücum etmek.
حمله كردن hemle kerden: saldırmak, hücum etmek.
حمله ور hemle-ver: hücum eden, ileri atılan.
حموضت homûzet: (Ar.) ekşime; ekşilik.
حمه home: (Ar.) zehir; akrep iğnesi.
حمى hommâ: (Ar.) (tıb.) ateş, humma.
حميت hemiyyet: (Ar.) mertlik, mürüvvet, hamiyet, yiğitlik; ـ قسمتى (ask.) her askerî birliğin kendi birliğine bağlılığı.
حميد hemîd: (Ar.) beğenilmiş, övgüye lâyık; Allah'ın sıfatlarından biri.
حميده hemîde: (Ar.) övülmüş, beğenilmiş.
حميرى himyerî: (Ar.) Himyer'li; Himyer malı.
حميم hemîm: (Ar.) akraba, yakınlar, dostlar; sıcak su; soğuk su; sıcak; ter.
حناء hinnâ, henâ: (Ar .) kına.
حنان hennân: (Ar.) bağışlayıcı, çok merhametli.

حیات بخش heyât-behş: hayat veren, hayat bahşeden.
حیاتی heyâtî: hayatî, çok önemli, ölüm kalım meselesi.
حیادار heyâ-dâr: hayalı, utangaç.
حیازت hiyâzet: (Ar.) toplama, derleme, bir araya getirme; hazırlama, elde etme.
حیاط heyât: (Ar.) hayat, avlu, ev önünde veya çevresinde bulunan arsa.
حیا ـ hiyât: (Ar.) duvarlar; bağlar, bahçeler.
حیاکت hiyâket: (Ar.) dokuma; dokumacılık.
حیا کردن heyâ kerden: utanmak, haya etmek.
حیث heys: (Ar.) nerede, her nerede; yön, cihet, bakımından; ـ از cihetiyle, yönüyle; ـ به bakımından.
حیثیت heysiyyet: (Ar.) durum, üslup; itibar, haysiyet, yüzsuyu, onur.
حیدر heyder: (Ar.) arslan, Ali bin Ebi Tâlib'in lakabı.
حیدری heyderî: Haydarî tarikatına mensup olan.
حیران heyrân: (Ar.) şaşkın, hayran, başı dönmüş.
حیران ماندن heyrân mânden: şaşırıp kalmak.
حیرت heyret: (Ar.) hayret, şaşırma, şaşkınlık.
حیرت آور heyret-âver: hayret veren, şaşırtıcı
حیرت انگیز heyret-engîz: hayret verici, şaşırtıcı.
حیرت زده heyret-zede: şaşkın, şaşakalmış, hayret içinde olan.
حیز heyyîz: (Ar.) yer, mevki, mekân; herşeyin kenarı.
حیص heys: (Ar.) kenara çekilme.
حیص و بیص heyso beys: karışıklık; sıkışık zaman; savaş.
حیض heyz: (Ar.) regl hali, aybaşı hali, kadınların âdet görmesi.

حور hever: (Ar.) kara gözlü olma.
حور سرشت hûr-sirişt: çok güzel kadın.
حوروش hûr-veş: güzel kadın.
حوری hûrî: huri, cennet kadını.
حوزه hevze, hovze: (Ar.) bölge, alan, mıntıka; taraf; memleketin ortası; tabiat; ـ علمیه ilim merkezi.
حوش hevş, hovş: (Ar.) çevre, etraf, yöre.
حوصله hevsele, hovsele: (Ar.) kuş kursağı; sabır, tahammül; keyif.
حوصله داشتن hovsele dâşten: keyfi olmak; sabrı olmak.
حوصله سر رفتن hovsele ser reften: canı sıkılmak.
حوض hevz, hovz: (Ar.) havuz; su göleti.
حوضچه hovzçe: küçük havuz; küçük leğen.
حوضخانه hovz-hâne: içinde havuz olan ev bodrumu.
حوضه hevze, hovze: (Ar.) havuz şeklindeki fil tahtırevanı.
حوك hevk, hovk: (Ar.) (bot.) reyhan.
حول hevel: (Ar.) şaşılık.
حول hevl, hovl: (Ar.) güç, kudret, kuvvet; yıl, sene; çevre, etraf, yöre; ـ و حوش etraf, çevre, varoş.
حوله hevle, hovle: havlu.
حومه hevme, hovme: (Ar.) bir şehir ve köyün çevresi, banliyö, dolay; büyük işletme; her şeyin büyük olanı.
حویج hevîç: (Ar.) (bot.) havuç; mutfak malzemeleri.
حی hey(y): (Ar.) diri, hayatta olan; Allah'ın sıfatlarından biri; kabile; ـ ناطق insan, beşer.
حیا heyâ: (Ar.) yağmur; yıl bolluğu; ferahlık yılı.
حیاء heyâ': (Ar.) utanma, ar, haya.
حیات heyât: (Ar.) hayat, yaşam; dirlik, geçim; ـ و ممات yaşam ve ölüm.
حیات heyyât: (Ar.) yılanlar.
حیات انگیز heyat-engîz: hayat veren, canlılık veren.

حیله کاری hîle-kârî: hilekârlık, düzenbazlık.
حیله کردن hîle kerden: hile yapmak.
حیله گر hîle-ger: hilekâr, düzenbaz.
حیله ناك hile-nâk: hileli; hilekâr.
حین hîn: (Ar.) zaman, vakit, süre, müddet, ـ در esnasında.
حینی که hînîki: -dığı zaman, -ınca.
حیوان heyân, heyevân: (Ar.) canlı, diri; hayvan; ـ آب hayat suyu, bengisu.
حیوانات heyvânât: (Ar.) canlılar; hayvanlar.
حیوانی heyvânî: (Ar.) hayvanî; canlı; şehvetli, şehvetle ilgili; canlı olmak.
حیوانیت heyvâniyyet: (Ar.) canlılık; hayvanlık.
حیه heyye: (Ar.) yılan.

حیضه heyze: (Ar.) midenin ağırlaşması, mide dolgunluğu; regl kanının akıntı devrelerinden her biri.
حیطان hîtân: (Ar.) duvarlar.
حیطه hîte: (Ar.) koruma; çevrili yer, korunmuş yer; duvar.
حیف heyf: (Ar.) zulüm, işkence; yazık, eyvah! vah vah!; ـ بودن yazık olmak.
حیل hiyel: (Ar.) hileler, düzenler; mekanik fenni; çareler.
حیلت hîlet: (Ar.) hile; çare; güç, kudret; maharet.
حیلت گر hîlet-ger: hilekâr.
حیله hîle: (Ar.) hile, düzen.
حیله باز hîle-baz: hilekâr, düzenbaz, sahtekâr
حیله کار hile-kâr: hilekâr, düzenbaz, yalancı.

deme.

خادمين hâdimîn: (Ar.) hizmetçiler.

خادميت hâdimiyyet: (Ar.) hizmetçilik.

خاده hâde: kürek; uzun ve doğru sopa.

خار hâr: (Peh.) diken; ـ وخس çalıçırpı.

خارا hârâ: (Peh.) sert taş, granit; bir tür dalgalı ipek kumaş; (müz.) bir mûsikî nağmesi.

خارا گوش hârâ-gûş: (bot.) pelinotu.

خاراندن hârânden: kaşımak.

خاراندز hâr-endâz: kirpi, oklu kirpi.

خارانو hârânû: (zool.) kirpi.

خار بست hâr-best: çit.

خار پشت hâr-poşt: (zool.) kirpi.

خارج hâric: (Ar.) dış, dışarı; âsi.

خارج آهنگ hâric-âheng: (müz.) ahenksiz; uygunsuz.

خارج خواندن hâric hânden: (müz.) detone olmak.

خارج شدن hâric şoden: çıkmak, dışarı çıkmak; terketmek.

خارجه hârice: (Ar.) dış ülkeler, yabancı ülkeler.

خارجى hâricî: yabancı, yabancı uyruklu; dış, dışa ait; haricî.

خارجيه hâriciyye: (Ar.) dış ile ilgili.

خار خسك hâr-hesek: (bot.) boğa dikeni.

خاردار hârdâr: dikenli; bir tür pamuk kurdu.

خارزار hâr-zâr: dikenlik, dikeni çok olan yer.

خارسان hâr-sân: dikenlik.

خارستان hâristân: dikenlik, bol dikenli arazi.

خارش hâriş: kaşıma; kaşınma; (tıb.) kaşıntı; kuşpalazı.

خارشتر hâr-şotor: (bot.) deve dikeni.

خارش كردن hâriş kerden: kaşımak.

خار صينى hâr-sînî: yüz.

خارق hârik: (Ar.) parçalayan, yırtan, ـ عادت harikulade; mucize.

خارق العاده hârikol-âde: (Ar.) olağanüstü, harika; mucize.

خارك hârek: küçük diken; bir tür sarı ve kuş.

خ

خ h: Farsça alfabenin dokuzuncu harfi; ebced alfabesindeki sayısal değeri 600'dür.

خائب hâ'ib: (Ar.) mahrum, üzgün.

خائف hâ'if: korkak, korkan.

خائن hâ'in: (Ar.) hain.

خائيدن hâ'îden: çiğnemek, yumuşatmak; ıslatmak.

خاتم hâtem: (Ar.) yüzük; mühür; yüzük kaşı; (kin.) sevgilinin ağzı; sonuncu; kakma işi; küçük süslenmiş kutu.

خاتم hâtim: (Ar.) sonuncu, son; akibet.

خاتم بستن hâtem besten: kakma işi yapmak.

خاتم بند hâtem-bend: kakmacı.

خاتم بندى hâtem-bendî: kakmacılık.

خاتم ساز hâtem-sâz: kakmacı, kakma işi yapan; mühürcü.

خاتم كار hâtem-kâr: kakmacı.

خاتم كارى hâtem-kârî: kakmacılık.

خاتمه hâtime: son.

خاتمه دادن hâtime dâden: son vermek; sonlandırmak, bir işi bitirmek.

خاتون hâtûn: (T.) hanımefendi, hatun, hanım.

خاچ hâc: haç, istavroz, salip; ـ اعظم Hz. İsa'yı gerdikleri çarmıh.

خاخام hâhâm: haham, yahudi din adamı.

خاد hâd: çaylak.

خادر hâdir: (Ar.) tembel; şaşkın, başı dönük.

خادع hâdi': (Ar.) hilekâr, aldatıcı.

خادم hâdim: (Ar.) hizmetçi, müstahdem.

خادم باشى hâdim-bâşî: hizmetçilerin reisi (Safevîler devrinde).

خادمه hâdime: (Ar.) kadın hizmetçi, ha-

خاطر آزرده hâtır-âzorde: incinmiş, gönlü kırık.
خاطر آسوده hâtır-âsûde: gönlü rahat, içi rahat.
خاطر آشفته hâtır-âşofte: incinmiş, gönlü perişan.
خاطر پسند hâtır-pesend: güzel, çekici, cezbedici.
خاطر جمع hâtır-cem': gönlü rahat, emin.
خاطر جمعی hâtır-cem'î: gönül rahatlığı.
خاطر خواه hâtır-hâh: âşık; ilgi çeken.
خاطر خواهی hâtır-hâhî: aşk, sevgi.
خاطر نشان hâtır-nişân: hatırlatma; ــ ساختن hatırlatmak.
خاطره hâtıre: hatıra.
خاطف hâtif: (Ar.) göz çeken; yere çarpıp hedefe giden ok.
خاطی hâtî: (Ar.) hatalı, hata eden, suçlu, kusurlu.
خافض hâfiz: (Ar.) alçaltan, düşüren.
خافق hâfik: (Ar.) yumuşak vuran; gizli, kayıp, boş; muzdarip.
خاقان hâkân: (T.) hakan.
خاقانی hâkânî: hakanlık.
خاک hâk: (Peh.) toprak; yer; ülke; mezar; alçakgönüllü; işe yaramaz; ــ توسری کردن cinsel ilişki kurmak.
خاک آلود hâk-âlûd: toza bulanmış, tozlu.
خاک انداز hâk-endâz: faraş, küçük çöp küreği.
خاک بر داری hâk-berdârî: toprak kaldırma, tesviye.
خاک بر سر hâk-ber-ser: (kin.) alçak, zelil, düşkün; bir küfür [başına taş yağası!]
خاک بیز hâk-bîz: çöpçü; (kin.) amacına ulaşmak için uygunsuz yollara başvuran; (kin.) ince görüşlü.
خاکدان hâk-dân: çöp dökülen yer, çöplük, çöp kovası, (kin.) dünya.
خاکروب hâk-rûb: çöpçü; süpürge.
خاکروبه hâk-rûbe: çöp, çör-çöp.
خاکریز hâk-rîz: toprak set, hendek kenarı.
خاکریزی hâk-rîzî: bir yere toprak doldurma.
خارکش hâr-keş: diken toplayıp satan kimse; (müz.) eski İran mûsikîsinde bir makam.
خارکن hâr-ken: diken toplayan.
خارناک hâr-nâk: dikenlik; dikeni bol olan yer.
خاره hâre: sert taş, granit; kadın; balyoz.
خاریدن hârîden: kaşımak.
خاز hâz: bir tür keten kumaş.
خازن hâzin: (Ar.) hazinedar, hazine muhafızı.
خازنه hâ-zene: baldız.
خاستگاه hâstgâh: başlangıç yeri, orijin.
خاستن hâsten: (Peh.) ayağa kalkmak, kalkmak; ortaya çıkmak, meydana gelmek; yok olmak.
خاسته hâste: kalkmış, yükselmiş; zuhur etmiş.
خاسر hâsir: (Ar.) zarar görmüş.
خاش hâş: çöp, çör-çöp; âşık; kayınvalide, kaynana.
خاشاک hâşâk: çöp, çör-çöp.
خاشع haşi': (Ar.) alçakgönüllü, mütevazi.
خاشه روب hâşe-rûb: çöpçü.
خاص hâs: (Ar.) özel, has; seçkin, mümtaz; ــ و عام bütün, herkes; ــ اسم (gr.) özel isim.
خاصره hâsıre: (Ar.) kalça kemiği; ــ لگن leğen kemiği.
خاصگی hâssegî: padişah nedimi; hazinedar; güzel cariye; güzel olan her şey.
خاصه hâsse: (Ar.) özel, mahsus; seçkin, mümtaz; şi'a; özellikle.
خاصةً hâsseten: (Ar.) özellikle.
خاصیت hâssiyyet: (Ar.) özellik; huy, seciye; fayda.
خاضع hâzi': (Ar.) alçakgönüllü.
خاطب hâtib: (Ar.) hatip; görücü.
خاطر hâtır: (Ar.) hatır; kariha (şiir); hafıza; (tas.) kalbe giren hitap; ــ شیطانی (tas.) hile ve günaha davet eden; به ــ اینکه -dığı için, -den dolayı.
خاطر آزار hâtır-âzâr: inciten, gönül kıran.

خاما اقطی hâmâ-ektî: (bot.) mürver.
خاما لاون hâmâlâvon: (zool.) bukalemun.
خامد hâmid: (Ar.) suskun, sessiz; hareketsiz.
خامدست hâm-dest: tecrübesiz.
خام رای hâm-rây: eksik akıllı.
خامس hâmis: (Ar.) beşinci.
خامساً hâmisen: (Ar.) beşinci olarak.
خامش hâmoş: susan, sönük.
خام سر hâm-ser: bâtıl ve bozuk düşünceli.
خام طبع hâm-teb': bozuk ve bâtıl düşünceli.
خامل hâmil: (Ar.) kayıp, adsız, sansız; değersiz.
خامن hâmin: (Ar.) aşağılık, soysuz.
خاموش hâmûş: suskun, sessiz; dilsiz; sönük;ـ شدن susmak; sönmek.
ـ کردن söndürmek; kapatmak, stop ettirmek; susturmak.
خاموشی hâmûşî: sessizlik, suskunluk; sönüklük; dilsizlik.
خامه hâme: ham ipek; kaymak; kalem,kamış kalem; yığın.
خامه زن hâme-zen: ressam.
خان hân: han, kervansaray; arı kovanı.
خان hân: (T.) han, hükümdar; hürmet için yakınlara söylenir.
خان بالیغ hân-bâlig: bir tür kağıt.
خان خانی hân-hânî: feodalite.
خاندان hânedân: hanedan, soy, sülâle, aile.
خان غرد hân-gerd: yazlık ev.
خانقاه hânekâh: hankah, tekke.
خانگاه hânegâh: tekke, hankah, ev.
خانگی hânegî: eve ait, ev malı; evde yapılmış; evcil kuş; dahilî.
خانم hânom: (T.) bayan, hanım, asil kadın; eş; fahişe, orospu (hlk.)
خانمان hânemân: ocak, aile; ev eşyası.
خانمان برانداز hânemân-ber-endâz: yıkıcı, ocak yakan.
خانمان سوز hânemân-sûz: ocak söndüren, yıkıcı.

خاکسار hâk-sâr: toprak gibi; tozlu, topraklı; alçak insan; girişte oturan.
خاکستر hâkister: (Peh.) kül.
خاکستر نشین hâkister-nişîn: yoksul, evsiz barksız.
خاکستری hâkisterî: kül rengi, grî, açık kurşunî.
خاکشیر hâkşîr: (zool.) cüce karınca yiyen, siklop.
خاکه hâke: süprüntü, toz haline gelmiş şey; ـ زغال kömür tozu; ـ قند şeker tozu; toz şeker.
خاکی hâkî: toprak rengi; karada oturan; (kin.) zelil.
خاگ hâg: (Peh.) yumurta.
خاگینه hâgîne: omlet.
خال hâl: ben, benek; (tas.) ibadet nurları arasındaki günah karanlığı; ـ سیاه (tas.) gayb âlemi.
خال hâl: (Ar.) dayı.
خالد hâlid: (Ar.) ebedî, daimî.
خالدار hâldâr: benekli.
خال زدن hâl zeden: ben koymak, ben yapmak.
خالص hâlis: (Ar.) saf, halis, katıksız.
خالصانه hâlisâne: saf olarak, halisçe, özdenlikle.
خالصه hâlise: (Ar.) devlet arazisi, hazine arazisi.
خالق hâlik: (Ar.) yaratıcı; Allah'ın sıfatlarından biri.
خالکوب hâl-kûb: dövmeci.
خالکوبی hâl-kûbî: dövmecilik, dövme yapma.
خال کوبیدن hâl kûbîden: dövme yapmak.
خالو hâlû: dayı; zurna.
خاله hâle: (Ar.) teyze.
خالی hâlî: (Ar.) boş; serbest; yalnız;ـ شدن boşalmak; ـ کردن boşaltmak.
خام hâm: çiğ, ham, pişmemiş, olgunlaşmamış; doğal halde; tabaklanmamış deri; deri elbise; bükülmemiş ipek.

خانوادگی ḫânevâdegî: aileye ait; ـــ اسم soy adı.
خانواده ḫânevâde: aile, soy.
خانوار ḫâne-vâr: aile bireyleri.
خان و مان ḫân-o-mân: ev; ev eşyası; ev halkı.
خانه ḫâne: (Peh.) ev, mesken; saray; kadın.
خانه باز ḫâne-bâz: kumarda ev eşyasını kaybeden.
خانه بدوش ḫâne-be-dûş: evsiz barksız, âvâre, yersiz yurtsuz.
خانه بر انداز ḫâne-berendâz: evini yurdunu yitiren; (kin.) sevgili.
خانه تکانی ḫâne-tekânî: ev temizliği; ـــ کردن ev temizliği yapmak.
خانه خانه ḫâne-ḫâne: damalı, kareli, hane hane.
خانه خدا ḫâne-ḫodâ: ev sahibi.
خانه خراب ḫâne-ḫerâb: evi yıkılmış, perişan, zavallı.
خانه خرابی ḫâne-ḫerâbî: perişanlık; bir evin erkeğinin ölmesi.
خانه دار ḫâne-dâr: evcimen kadın veya erkek; ev hanımı.
خانه داری ḫâne-dârî: ev ekonomisi.
خانه زاد ḫâne-zâd: hizmetçi çocuğu, bey evinde doğup büyüyen.
خانه فروش ḫâne-forûş: ev satan; ev sattıran; (kin.) dünyayı terkeden.
خانه فروشی ḫâne-forûşî: ev satımı; gösteriş yapma.
خانه کن ḫâne-ken: ev yıkan; tedbirli; hilekâr.
خانه گیر ḫâne-gîr: ev alan; yerleşen.
خانه نشین ḫâne-nişîn: evde oturup işi olmayan; münzevî.
خانه وار ḫâne-vâr: aile, oda.
خانی ḫânî: (Peh.) pınar, menba; havuz; emirlik, hanlık.
خانیچه ḫânîçe: küçük pınar; küçük havuz.
خاور ḫâver: (Peh.) doğu; batı (bazı eski metinler ve Pehlevîcede).
خاوران ḫâverân: (Peh.) doğu;batı; (müz.) mâhîr makamında bir köşe.
خاور شناس ḫâver-şinâs: müsteşrik, oryantalist.
خاور شناسی ḫâver-şinâsî: oryantalizm, müsteşriklik.
خاوری ḫâverî: Doğulu.
خاویار ḫavıyâr:(zool.) havyar balığı; havyar.
خاویه ḫâviye: (Ar.) boş yer, meskun olmayan yer.
خایب ḫâyib: (Ar.) ümitsiz; nasipsiz.
خایض ḫâyiz: (Ar.) çöken, batan, aşağı inen.
خایف ḫâyif: (Ar.) korkak, korkan.
خاین ḫâyin: (Ar.) hain, hiyanet eden.
خاینانه ḫâyinâne: haince.
خایه ḫâye: (Peh.) yumurta, haya; ـــ کشیده iğdiş edilmiş, hadım; ـــ مالی yaltaklık.
خاییدن ḫâyîden: çiğnemek, yumuşatmak.
خباثت ḫebâset: (Ar.) pislik, kötülük, çirkeflik; ـــ ذات soysuzluk.
خباز ḫebbâz: (Ar.) ekmekçi.
خباز خانه ḫebbâz-ḫâne: fırın.
خبازی ḫebbâzî: ekmekçilik; ekmek fırını.
خباط ḫobât: (Ar.) delilik, cinnet.
خباك ḫebâk: üstü açık ağıl.
خبب ḫebeb: (Ar.) şaha kalkma; çabuk gitme; bir tür koşu.
خبث ḫebes: (Ar.) pislik, kirlilik; cüruf; yararsız, boş.
خبث ḫobs: (Ar.) fenalık, habislik, ahlâksızlık; kin gütme.
خبر ḫaber: (Ar.) haber, bilgi; hadis; dizgiye gidecek müsvedde kağıdı.
خبر آور ḫeber-âver: haberci.
خبر آوری ḫeber-âverî: haber verme, habercilik.
خبرت ḫebret: (Ar.) bilgi sahibi olma; tecrübeli olma.
خبر چین ḫeber-çîn: dedikoducu; casus.
خبر چینی ḫeber-çînî: casusluk.

خبر دادن heber dâden: haber vermek, bilgi vermek.
خبردار heber-dâr: haberli, haberdar; (ask.) hazır ol! [emri.]
خبر داشتن heber dâşten: haberi olmak, bilgisi olmak.
خبر رسیدن heber resîden: haber gelmek.
خبر شدن heber şoden: کسی ـ haberi olmak.
خبر گزاری heber-gozârî: haber vermek; haber ajansı.
خبر گی hobregî: bilirkişilik.
خبرنگار heber-nigâr: gazeteci, gazete muhabiri.
خبرویت hıbreviyyet: (Ar.) bilirkişilik.
خبره hıbre, hobre: (Ar.) bilme, tanıma; bilirkişi, ehlivukuf.
خبز hobz: (Ar.) ekmek.
خبط hebt: (Ar.) sapma; hata, yanlışlık; ـ دماغ sapıklık, delilik.
خبك hebek: boğaz sıkışması.
خبل hebel: (Ar.) cinnet geçirme, delilik; uzuvların yitirilmesi.
خبل hebl: (Ar.) bozma, yok etme; fesat.
خبن hebn: (Ar.) teğelleme; zahire.
خبیث hebîs: (Ar.) kirli, pis; ahlâksız.
خبیر hebîr: (Ar.) haberli; bilgin.
خپل hepel: bodur, tıknaz.
ختام hitâm: son; mühürleme; به ـ رسیدن sona ermek.
ختان hitân: (Ar.) sünnet yapma.
ختل hetl: aldatma.
ختم hetm: (Ar.) sonlandırma, tamamlama, mühürleme; hatim inme; son.
ختم کردن hetm kerden: tamamlamak, sonlandırmak; mühürlemek; Kur'an'ı hatim indirmek.
ختن heten: birinin karısının yakın akrabaları; damat.
ختن hoten: Türkistan veya Doğu Türkistan.
ختنه hetne: (Ar.) sünnet.
ختنه سوران hetne-sûrân: sünnet düğünü.

ختنه کردن hetne kerden: sünnet etmek.
ختو hotû: (T.) (zool.) deniz gergedanı.
خجالت hecâlet: (Ar.) utanma, mahcûbiyet.
خجالت زده hecâlet-zede: utangaç.
خجالت کشیدن hecâlet keşîden: utanmak, utanç duymak.
خجالتی hecâletî: edepli, terbiyeli.
خجستگی hocestegî: kutluluk, mübarek olma.
خجسته hoceste: mübarek, kutlu; iyi, hoş; (bot.) hemişebahar çiçeği.
خجسته طالع hoceste-tâli': talihli, şanslı.
خجك hecek: leke; nokta; ben; gözdeki beyaz ben.
خجل hecel: (Ar.) utangaçlık; utanma.
خجل hecil: (Ar.) utangaç, utanmış.
خجلت heclet, hiclet: (Ar.) utanma; utangaçlık.
خجلت آور heclet-âver: utanç verici.
خجلت بردن heclet borden: utanç duymak, utanmak.
خجلت زده heclet-zede: utangaç.
خجول hecûl: çok utahgaç.
خجیر hocîr: iyi, güzel, beğenilmiş; güzel yüzlü.
خد hed: (Ar.) yüz, yanak.
خدا hodâ: (Peh.) Allah, Tanrı.
خدا بیامرز hodâ-biyâmorz: rahmetli, merhum.
خدا بیا مرزد hodâ-biyâmorzed: Allah rahmet eylesin!
خدا بیامرزی hodâ-biyâmorzî: rahmetlik.
خدا پرست hodâ-perest: Allah'a tapan, muvahhid.
خدا ترس hodâ-ters: Allah'tan korkan, sakınan.
خدا حافظ hodâ-hâfiz: Allah'a ısmarladık; güle güle.
خدا حافظی hodâ-hâfizî: vedalaşma, Allah'a ısmarladık deme.
خدا داد hodâ-dâd: Allah vergisi.
خدا داده hodâ-dâde: Allah vergisi.
خدا شناس hodâ-şinâs: Allah'ı tanıyan, mu-

memuru.

خدمتی hidmetî: (Ar.) hediye.

خدمه hedeme: (Ar.) hizmetçiler, uşaklar.

خدنگ hedeng: (bot.) akçakavak; ـــ تیر akçakavak ağacından yapılan ok.

خدو hedû: salya; tükrük.

خدوك hedûk: perişan, incinmiş; kederli; kıskançlık; üzüntü; öfke.

خدیش hodîş: kethûda; ev hanımı; padişah.

خدیو hediv: (Peh.) padişah; Mısır hükümdarı, hidiv; emir; kabile büyüğü.

خدیوی hedîvî: hidivlik.

خذلان hızlân: (Ar.) yardan uzak kalma; yardımsız bırakılma; gevşeklik, âcizlik; zelillik.

خر her: (Peh.) eşek; از ـــ شیطان پایین آمدن kötü davranışından vazgeçmek, inadı bırakmak; ـــ ش می رود (hlk.) önemi ve itibarı vardır; ـــ توی گل ماندن مثل bir işte âciz kalmak; ـــ خوردن مغز (hlk.) ahmak olmak; (mec.) ahmak, aptal, akılsız.

خر hır: gırtlak; ـــ به ـــ گرفتن boğaz boğaza gelmek.

خراب herâb: (Ar.) harap, yıkık; yok olmuş; (kin.) aşırı sarhoş; bozuk.

خراب آباد herâb-âbâd: dünya.

خرابات herâbât: viraneler, harabeler; meyhane; randevu evi, fahişe evi.

خراب شدن herâb şoden: harap olmak; aşırı sorhoş olmak, körkütük sarhoş olmak, bozulmak.

خرابکار herâb-kâr: tahripçi, sabotajcı, baltalayıcı.

خرابکاری herâb-kârî: sabotaj, tahrip, baltalama.

خراب کردن herâb kerden: yıkmak, tahrip etmek, harap etmek; bozmak.

خرابه herâbe: (Ar.) harabe, virane.

خرابی herâbî: yıkık; sabotaj; sarhoşluk; zarar, ziyan.

خراتین herâtin: (zool.) solucan.

خراج herâc: (Ar.) vergi; haraç.

خراج herrâc: (Ar.) çok harcayan, müsrif, vahhid.

خداع hidâ: (Ar.) aldatma; hile.

خداع heddâ': (Ar.) aldatıcı, hilekâr.

خدام hoddâm: (Ar.) hizmetçiler, uşaklar.

خدا نشناس hodâ-neşnâs: Allah'ı inkâr eden, zalim ve kötü insan.

خدا نگهدار hodâ-nigehdâr: Allah'a ısmarladık, Allah korusun.

خداوند hodâvend: sahip, mâlik; Allah; padişah.

خداوندگار hodâvendgâr: Allah, Tanrı; sahip.

خداوندی hodâvendî: sahiplik; padişahlık; ulûhiyet.

خدای hodây: Allah.

خدایا hodâyâ: Allahım!

خدایگان hodâyigân: kudretli padişah; büyük efendi.

خدایی hodâyi: Allahlık, ilahlık, ulûhiyet.

خدر heder: (Ar.) uyuşukluk, gevşeklik.

خدر hedir: (Ar.) uyuşuk, hissiz.

خدر hidr: (Ar.) perde; çadır; örtü.

خدره hodre: pılı pırtı; döküntü; ateş kıvılcımı.

خدش hedş: (Ar.) tıraş olma; deriyi parçalama; yara izi; tırmalama.

خدشه hedşe: (Ar.) zihin tırmalama; vesvese; gücenme; tırmalama; kuşku, şüphe, kuruntu.

خدعه hod'e: (Ar.) hile, aldatma, düzen.

خدعه آمیز hod'e-âmîz: hileli, aldatıcı.

خدم hedem: (Ar.) hizmetçiler, uşaklar.

خدمات hedemât: (Ar.) hizmetler, kulluklar.

خدمت hidmet: (Ar.) hizmet; kulluk; görev; hediye; selâm; büyüğe yazılan mektup; huzur.

خدمت رسیدن hidmet resîden: birinin huzuruna gelmek.

خدمتکار hidmetkâr: hizmetçi.

خدمتکاری hidmetkârî: hizmetçilik.

خدمت کردن hidmet kerden: hizmet etmek; ululamak.

خدمتگزار hidmet-gozâr: hizmetçi; devlet

خربان herbân: eşekçi, eşek sahibi.
خربت herbet: geniş delik.
خربزه herboze: (bot.) kavun.
خربط herbet: (zool.) kaz.
خربندگی herbendegî: eşekçi; eşek sahibi; eşekçilik.
خربنده herbende: eşekçi; katırcı, mekkârici.
خرپا her-pâ: çatı kirişi, çapraz kirişi.
خر پشته her-poşte: büyük yığın; çadır; tak; eyvan; kubbe.
خرپول her-pûl: müsrif, yersiz para harcayan, savurgan.
خرتال hertâl: altın ve gümüşle doldurulan öküz derisi.
خرت و پرت hırt-o-pırt: döküntü eşya, öteberi, ıvır zıvır.
خر تو خر her-tû-her: karmakarışık, karman çorman, düzensiz.
خرج herc: (Ar.) masraf, harcama; iş hakkı; nafaka; haraç; سخن به ــ کسی نرفتن söz etkili olmamak.
خرج horc: (Ar.) büyük heybe, hurç.
خرج در رفته herc-i der refte: net kâr, net kazanç.
خرجی hercî: masraf parası.
خرجی دادن hercî dâden: masraf parası vermek; nafaka vermek; kutsal günlerde insanları doyurmak.
خرجین horcîn: heybe.
خرچال herçâl: (zool.) kaz.
خرچرانی herçerânî: eşek otlatma, eşek bakımı.
خرچنگ her-çeng: (zool.) yengeç; ــ دراز (zool.) istakoz.
خرچنگ قورباغه herçeng-kûr bâğe: okunmaz, kötü yazı, eciş bücüş yazı.
خر حمالی her-hemmâlî: boşuna zahmet.
خر حمالی کردن her-hemmâli kerden: boşuna zahmet çekmek, boş yere çalışmak.
خر خاکی her-i hâkî: (zool.) tespih böceği.
خر خر her her hor hor: horultu, hırıltı.
خر خر hır hır: takırtı, gıcırtı.
savurgan.
خراج horâc: (Ar.) sivilce.
خراجگزار herâc-gozâr: (eskiden) vergi veren, haraç veren.
خراز herrâz: (Ar.) tuhafiyeci; örücü.
خرازی herrâzî: tuhafiyeci; tuhafiyeci dükkânı.
خرازی فروشی herrâzî-forûşî: tuhafiye dükkânı.
خراس her-âs: eşekle çalışan değirmen; ــ خراب (kin.) gökyüzü.
خراسان horâsân: (Peh.) Doğu; (müz.) İran musikisinde bir makam; İran'da bir eyalet, Horasan.
خراسانی horâsânî: Horasan'lı; Horasan'a ait.
خراش herâş: tırmalama; tırmalama izi; yara; çürük meyve; yararsız, işe yaramaz.
خراشاندن herâşânden: tırmalamak, tahriş etmek.
خراشیدگی herâşîdegî: kazıntı, tırmalama izi.
خراشیدن herâşîden: tırmalamak, kazımak; yaralamak.
خراشیده herâşîde: tırmalanmış; yara.
خراص herrâs: (Ar.) yalancı.
خراط herrât: (Ar.) ağaç tornacısı.
خراطی herrâtî: ağaç tornacılığı.
خراطین herâtîn: (zool.) solucan.
خرافات horâfat: (Ar.) hurafeler; efsaneler.
خرافت horâfet: (Ar.) hurafe, batıl söz.
خرافه horâfe: (Ar.) hurafe.
خرام horâm, hırâm: salınma, salınarak yürüme, naz ve eda ile yürüme; vaadinde durma.
خرامان horâmân: salınarak yürüyen.
خرامنده horâmende: salınarak yürüyen.
خرامیدن horâmîden: salınarak yürümek, naz ve eda ile yürümek, salınmak.
خرایید herâyid: (Ar.) delinmemiş inciler; utangaç kadınlar.
خرب herb: (Ar.) harap olma, yıkılma.
خرب herib: (Ar.) yıkık, harap.

خرده شناس horde-şinâs: nüktedan, ince görüşlü.

خرده فرمایش horde-fermâyiş: ardı arkası kesilmeyen yorucu buyruklar.

خرده فروش horde-forûş: hırdavatçı, küçük esnaf; hurdacı.

خرده فروشی horde-forûşî: hırdavatçılık; hurdacılık.

خرده کار horde-kâr: titiz.

خرده کاری horde-kârî: titizlik.

خرده کردن horde kerden: yok etmek, ayak altına almak.

خرده گرفتن horde giriften: ــ بر کسی birini tenkid etmek, birinin ayıbını çıkarmak.

خرده گیر horde-gîr: tenkidçi, münekkit.

خرده گیری horde-gîrî: tenkid etme, ayıp arama, eleştiri.

خرده مالك horde-mâlik: küçük arazi sahibi; küçük arazi.

خرده مردم horde-merdom: adsız sansız insanlar, sıradan insanlar.

خرده نان horde-nân: ekmek kırıntısı.

خردی hordî: çocukluk.

خر رنگ کن her-reng-kon: hilekar, aldatıcı, düzenbaz.

خرز herez: (eskiden) boncuk v.s.

خرزه herze: penis.

خر زهره her-zehre: (bot.) ağıağacı.

خرس heres: dilsizlik.

خرس hırs: (Peh.) (zool.) ayı; ــ سفید (zool.) beyaz ayı.

خرس hors: (Ar.) dilsizler.

خرس باز hırs-bâz: ayıcı, ayı terbiyecisi; ayı oynatan.

خرس بچه hırs-beççe: ayı yavrusu.

خرسك hırsek: küçük ayı; bir tür oyun; kaba ve ağır yün halı.

خرسند horsend: (Peh.) kanaatkâr; mutlu, memnun, neşeli.

خرسند شدن horsend şoden: kanaat etmek; razı olmak; sevinmek, mutlu olmak.

خرسندی horsendî: kanaat; razılık; sevinç, mutluluk.

خر خر کردن hor hor kerden: horlamak, horuldamak.

خرخره hırhıre: gırtlak.

خرخره herhere: gıcırtı.

خرد herd: çamur.

خرد hıred: (Peh.) akıl; idrak, anlayış.

خرد hord: (Peh.) küçük, ufak; çocuk; ince,dakik; ــ و خاکشیر کردن ufalamak; و خمیر شدن ezilmek; çok yorulmak.

خرداد hordâd: (Peh.) İran takviminin 3. ayı (21 Mayıs-21 Haziran)

خرد اندیش hord-endîş: dargörüşlü, kıt görüşlü.

خر در چمن her-der-çemen: kötü ses; hercümerç.

خرد سال hord-sâl: küçük çocuk.

خرد سالی hord-sâli: çocukluk.

خردك hordek: az, azıcık.

خرد کردن hord kerden: ufalamak; öldürmek, yok etmek.

خردگی hordegî: küçüklük; eksiklik.

خردل herdel: (bot.) hardal.

خردمند hıred-mend: (Peh.) akıllı; anlayışlı, idrakli.

خردمندانه hıredmendâne: akıllıca.

خردمندی hıredmendî: akıllılık, akıllı olma.

خرد نفس hord-nefs: nefsi zayıf olan, iradesiz.

خرد نگاری hord-nigârî: mikrografi.

خرده horde: küçük, ufak; ــ یك biraz; ince.

خرده بین horde-bîn: titiz; ince görüşlü; ileri görüşlü; tenkidçi.

خرده بینی horde-bînî: idrak, seziş, anlayış; ileriyi görme; tenkid etme.

خرده پای horde-pây: yoksul, fakir; küçük toprak sahibi.

خرده حساب horde-hisâb: küçük bir hesap veya borç; eski bir kin ya da düşmanlık.

خرده خرده horde-horde: az az; gitgide; tedrîcen.

خرده ریز horderîz: ufak tefek.

خرده ریزه horde-rîze: değersiz eşya, öteberi, döküntü; çöp, çörçöp.

خرگه hergeh: otağ, büyük çadır.
خرم herm: kesme, yarma; kulak ve burun delme.
خرم horrem: (Peh.) sevinçli, mutlu; şemsî yılın onuncu ayı; (müz.) eski İran mûsikisinde bir makam.
خرما hormâ: (Peh.) (bot.) hurma.
خرماستان hormâ-sitân: hurmalık.
خرما گون hurmâ-gûn: hurma rengi; bir tür hurma renkli at.
خرمالو hurmâlû: (bot.) zeytingillerden bir ağaç; cennet meyvesi.
خرمایی hormâyî: kumral, açık kahverengi; kumral saçlı.
خرمست her-mest: çok sarhoş, körkütük sarhoş.
خرمگس her-meges: (zool.) atsineği;ـــ معرکه rahatsız eden; yabancı, nâmahrem.
خرمن hermen, hırmen: harman; yığın; ay hâlesi.
خرمن کردن hermen kerden: yığmak, harman haline getirmek.
خرمن کوب hermen-kûb: harman makinası; biçer-döver.
خرمن کوبی hermen-kûbî: harman kaldırma.
خرموش her-mûş: bir tür iri fare.
خرمهره her-mohre: katır boncuğu; bir tür korna ve ıslık; (tıb.) gözde beliren ve körlüğe yol açan bir tür beyaz leke.
خرمی horremî: sevinç, neşe, mutluluk.
خرناس hornâs: horultu, horlama.
خرناس کردن hornâs kerden: horlama, horuldamak.
خرنبار herenbâr: suçluyu eşeğe bindirip şehirde dolaştırma; izdiham, toplantı, kalabalık; karışıklık, fitne.
خرند herend: ark ve bahçe kenarlarındaki taş veya tuğla dizisi.
خرنوب hernûb: (bot.) keçiboynuzu.
خرنه کشیدن horne keşîden: kükremek.
خرو horû: horoz.
خروار hervâr: eşek yükü; 300 kg.lık bir
خرشید horşîd: güneş.
خرطال hertâl: (bot.) yulaf.
خرطوم hortûm: (Ar.) fil hortumu; uzun burun.
خرف herf: (Ar.) meyva toplama.
خرف heref: (Ar.) bunaklık.
خرف herif: (Ar.) bunak.
خرفت hirift: (Ar.) aptal, cahil; geri zekâlı.
خرفستر herefster: (Peh.) yılan, akrep gibi zararlı hayvanlar, haşere.
خرفه horfe: (bot.) semizotu.
خرفهم her-fehm: aptal, ahmak, gerizekâlı, gerzek.
خرق herk: (Ar.) parçalama, yırtma, yarma; yarık; عادت ـــ olağanüstü; velî kerameti.
خرق herk, hork: (Ar.) bunama; cahillik; kabalık.
خرقه hırke: (Ar.) hırka; derviş cübbesi;ـــ تُهی کردن (tas.) ölmek.
خرقه افکندن hırke efkenden: omuzundan hırkayı çıkarıp bağışlamak; elbise bağışlamak; (tas.) varlıktan kurtulmak.
خرقه بازی hırke-bâzî: (tas.) sûfîlerin sema sırasında elbise yırtması.
خرقه پوشی hırke-pûşî: (tas.) hırka giyme; tasavvuf; dervişlik.
خرقه تهی کردن hırke tohî kerden: ölmek, vefat etmek.
خرقه کردن hırke kerden: parçalamak, yırtmak.
خرك herek: (sp.) kulplu beygir; (bot.) bir tür kuru hurma; eşekçik.
خرکچی herekçî: eşekçi, eşek sürücüsü.
خرکردن her kerden: aldatmak, kandırmak.
خرکی herekî: ahmakça; ـــ شوخیِ eşek şakası.
خرگاه hergâh: büyük çadır, otağ, (kin.) gökyüzü.
خرگاه زدن hergâh zeden: otağ kurmak, büyük çadır kurmak.
خرگوش her-gûş: (Peh.) (zool.) tavşan.
خرگوشی her-gûşî: tavşana ait; ـــ خواب tavşan uykusu.

خریر herîr: (Ar.) su ve rüzgâr sesi; iki tepe arasındaki alçak yer.
خریش herîş: istihza, alay.
خریطه herîte: (Ar.) harita; dağarcık.
خریف herif: (Ar.) sonbahar, güz.
خز hez: (zool.) sansar; ipek giysi.
خزائن hezâin: (Ar.) hazineler.
خزان hezân: sonbahar.
خزانه hizâne: (Ar.) hazine, hazne; ـــ کتب kütüphane.
خزانه دار hizâne-dâr: haznedar, hazine müdürü.
خزانه داری hizâne-dârî: hazine müdürlüğü, haznedarlık.
خزاین hezâyin: (Ar.) hazineler.
خزر hezr: (Ar.) göz darlığı; ـــ بحر Hazer denizi.
خزع hez': (Ar.) kesme, yarma.
خزف hezef: (Ar.) toprak, çanak, çömlek.
خزندگان hezendegân: (zool.) sürüngenler.
خزنده hezende: (zool.) sürüngen.
خزه heze: (bot.) yosun.
خزی hızy: (Ar.) rezil olma; rezillik, alçaklık.
خزیدن hezîden: (Peh.) sürünmek; yavaşça bir yere girip bir köşeye saklanmak; sızmak.
خزینه hezine: hazine.
خزینه دار hezine-dâr: haznedar, hazine müdürü.
خس hes: çöp, çörçöp; aşağılık kimse; ـــ و خاشاك çörçöp.
خسار hesâr: (Ar.) mahvolma; yokluk.
خسارت hesâret: (Ar.) zarar, hasar, ziyan; ـــ دیدن zarar görmek.
خساست hesâset: (Ar.) pintilik, cimrilik, aşağılık.
خسباندن hosbânden: uyutmak.
خسبیدن hosbîden: uyumak, uykuya dalmak.
خست hısset: (Ar.) alçaklık, aşağılık; pintilik, cimrilik.
خستگی hestegî: yaralı olma; yara; solma; ağırlık ölçüsü, çeki.
خروپف horropof: horultu.
خروج horûc: (Ar.) çıkma, çıkış, dışarı çıkma; isyan, başkaldırı.
خروج کردن horûc kerden: isyan etmek, baş kaldırmak.
خر و خر herroherr: hırıltı, can çekişme hırıltısı.
خروس horûs: (Peh.) (zool.) horoz; ـــ بی محل yersiz ve zamansız iş yapan.
خروس جنگی horûs-i cengî: döğüş horozu.
خروسك horûsek: (tıb.) horoz ötüşünü andıran bir tür boğmaca (çocuklarda); bir tür haşere.
خروس وزن horûs-vezn: (sp.) hafif siklet (güreşte).
خروش horûş: şamata, bağırıp çağırma; telâş, heyecan.
خروشان horûşan: feryat eden, bağırıp çağıran; kükreyen; gürleyen.
خروشیدن horûşîden: bağırmak, şamata yapmak, feryad etmek.
خروق horûk: (Ar.) çatlaklar, yarıklar; delikler.
خروه horûh: horoz; horoz tacı, horoz ibiği.
خرویله hervile: bağırıp, çağırma; yüksek sesle ağlama.
خره horre: (Peh.) Tanrı tarafından padişah ve rûhanîlere verilen üstünlük; ışık; kısmet, hisse.
خری herî: eşeklik; aptallık, ahmaklık.
خریار her-yâr: alıcı, müşteri.
خریت herriyyet: aptallık, ahmaklık, budalalık.
خرید herîd: alış; ـــ و فروخت alışveriş; ـــ کردن alışveriş yapmak.
خریدار heridâr: alıcı, müşteri.
خریداری herîdârî: alıcılık, müşterilik.
خریداری کردن herîdârî kerden: alıcılık yapmak, alış yapmak, satın almak.
خریدن herîden: (Peh.) almak, satın almak.
خریده herîde: alınmış, satın alınmış.

خشاب heşâb: (ask.) şarjör.
خشاب heşşâb: (Ar.) keresteci; oduncu.
خشانيدن heşânîden: dişlemek.
خشب heşeb: (Ar.) sopa; odun; kuru ağaç.
خشت hışt: kerpiç.
خشت خشتى heşt heştî: damalı desen, kareli, ekose.
خشت زن heşt-zen: kerpiç döken işçi.
خشت زدن heşt zeden: kerpiç dökmek.
خشتك hıştek: küçük kerpiç; ağ; pantolon ağı.
خشتمال hışt-mâl: kerpiç yapan işçi.
خشته hışte, heşte: yoksul, fakir.
خشتى hıştî: kerpiç şeklinde; kareli; dört köşe, kerpiç ev.
خشخاش heşhâş: (bot.) haşhaş.
خش خش hış-hış: hışır hışır.
خشك hoşk: (Peh.) kuru, susuz; halis, som; pinti; وخالى ــ sadece, yalnız.
خشكار hoşkâr: un, kepekli un; kepekli undan yapılan ekmek ve bir tür tatlı.
خشكانيدن hoşkânîden: kurutmak.
خشك أور دن hoşk âve(o)rden: susmak.
خشكبار hoşkbâr: kuru meyva.
خشك باز hoşk-bâz: temiz; (kin.) tarikat sâliki, derviş.
خشك جان hoşk-cân: marifetsiz, bilgisiz; aşktan habersiz.
خشك دامن hoşk-dâmen: iyi davranışlı, temiz amelli.
خشك دماغ hoşk-dimağ: kederli, üzgün.
خشك زدن hoşk zeden: hayretten dona kalmak; خشك كسى زدن hayretten donakalmak, olduğu yerde çivilenmek.
خشك سار hoşk-sâr: kurak arazi, çorak yer.
خشك سال hoşk-sâl: kuraklık yılı.
خشك سالى hoşk-sâlî: kuraklık.
خشك شدن hoşk şoden: kurumak.
خشك كردن hoşk kerden: kurutmak.
خشك كن hoşk-kon: kurutma kağıdı.
خشك مغز hoşk-meğz: kuru kafa; aptal, ahmak; sert mizaçlı.

yorgunluk; در كردن ــ istirahat etmek, yorgunluk çıkarmak.
خستن hesten: (Peh.) yaralamak, incitmek; yaralanmak; incinmek.
خستو hestû: itiraf eden, ikrar eden.
خستوانه hestevâne, hostevâne: kalın yünlü giysi; hırka, derviş giysisi.
خسته heste: yaralı, incinmiş; yorgun.
خسته heste: (bot.) çekirdek (meyva).
خسته دل heste-dil: gönlü yaralı, üzgün, kederli.
خسته جگر heste-ciğer: gönlü yaralı; kederli.
خسته خانه heste-hâne: düşkünler evi.
خسته كردن heste kerden: yaralamak; yormak, bitkin düşürmek.
خسخس heshes: göğüsten gelen ses.
خسر hosr: (Ar.) zarar verme; zarar, ziyan.
خسر hosor: kayınpeder; kayınvalide.
خسران hosrân: (Ar.) zarar görmek; zarar, ziyan.
خسرو hosrev, hosrov: (Peh.) hükümdar, büyük padişah, sultan; انجم ــ (kin.) güneş.
خسروانه hosrevâne: şahane, şahlara yaraşır.
خسروى hosrevî, hosrovî: padişahlık, hükümdarlık; خم ــ eski sikkelerin bulunduğu küp.
خسف hesf: (Ar.) yok etme; batırma; yere batma; eksiklik; alçaklık.
خسف hosef: ceviz.
خسك hesek: küçük diken; (ask.) savaş zamanı düşman yoluna dökülen üç köşeli madeni teller.
خسودن hosûden: biçmek.
خسوف hosûf: (Ar.) yok olma; ay tutulması, husuf; غير مرئى ــ görülmeyen ay tutulması.
خسيس hesîs: (Ar.) pinti; alçak, aşağılık kimse.
خسيسى hesîsî: pintilik; alçaklık, aşağılık.
خش heş: döküntü, parça.
خش hoş: kayınvalide; kayınpeder.

خشکه hoşke: kuru olan her şey; kuru ekmek; yağsız pilav; dökme çelik; peşin değer; elenmemiş un.
خشکی hoşkî: kara parçası, kara; yer; toprak; kuruluk; (coğ.) kıta.
خشکیدن hoşkîden: kurumak.
خشکیده hoşkîde: kurumuş; solmuş.
خشم heşm, hışm: (Peh.) öfke, gazap, hiddet.
خشم آلود heşm-âlûd: öfkeli.
خشم آلوده heşm-âlûde: öfkeli, hiddetli.
خشم گرفتن heşm giriften: öfkelenmek, kızmak.
خشمگین heşmgîn: öfkeli; ـــ شدن öfkelenmek, sinirlenmek.
خشمگینی heşmgînî: öfkeli olma, kızgınlık.
خشمناك heşmnâk: öfkeli, kızgın.
خشن heşen: (Ar.) kaba, haşin; sinirli.
خشن heşen: büyük ördek.
خشنگ heşeng: kel.
خشنود hoşnûd: (Peh.) razı, memnun, hoşnut.
خشنودی hoşnûdî: razılık; sevinç, memnunluk.
خشنودن hoşuden, heşûden: budamak.
خشوع hoşû': (Ar.) alçakgönüllülük, itaat.
خشوك heşûk: gayrimeşru çocuk, piç.
خشونت hoşûnet: (Ar.) kabalık, haşinlik.
خشی heşî: lacivert; siyah.
خشیت heşyet: (Ar.) korkma; korku.
خشیة الله heşyetollah: (Ar.) Allah korkusu.
خشیج heşîc: zıt, karşıt.
خشین heşin: gri; siyah; koyu renk.
خصاء hısâ': (Ar.) iğdiş etme, hadım etme.
خصائص hesâ'is: (Ar.) vasıflar, özellikler.
خصائل hesâ'il: (Ar.) huylar, hasletler.
خصال hisâl: (Ar.) huylar, âdetler, hasletler.
خصاف hessâf: (Ar.) eskici; ayakkabı tamircisi.
خصام hisâm: (Ar.) düşmanlık; düşmanlar.
خصایص hesâyis: (Ar.) vasıflar, özellikler.

خصایل hesâyil: (Ar.) hasletler, huylar.
خصب hısb: (Ar.) nebat bolluğu; ـــ عیش bol geçim, dirlik.
خصل hesl: (Ar.) başına veya üzerine kumar oynanılan şey.
خصلت heslet: (Ar.) huy, haslet, tabiat.
خصم hesm: (Ar.) düşman, hasım.
خصم hısm: (Ar.) yakın, hısım, akraba.
خصماء hosemâ': (Ar.) düşmanlar.
خصمانه hesmâne: düşmanca.
خصمی hesmî: düşmanlık.
خصوص hosûs: (Ar.) husus, özellik, iş, konu; ـــ در hakkında; بخصوص özellikle; علی الخصوص (Ar.) özellikle, bilhassa.
خصوصاً hosûsen: (Ar.) özellikle, bilhassa.
خصوصی hosûsî: hususî, özel, şahsî; ـــ نامهء özel mektup.
خصوصیات hosûsiyyât: (Ar.) özellikler, husûsiyetler.
خصوصیت hosûsiyyet: (Ar.) özellik, husûsiyet; yakınlık, dostluk.
خصوم hosûm: (Ar.) düşmanlar.
خصومات hosûmât: (Ar.) düşmanlıklar.
خصومت hosûmet: (Ar.) düşmanlık.
خصی hesiyy: (Ar.) hadım, iğdiş edilmiş, erkekliği alınmış.
خصیب hesîb: (Ar.) bol, sulak yer, verimli yer.
خصیم hesîm: (Ar.) düşman, düşmanlık güden.
خصیه hosye: (Ar.) haya, husye, erkeklik bezi.
خضاب hizâb: (Ar.) kına, saç-sakal boyası.
خضر hezer: (Ar.) yeşerme; yeşillik.
خضر hezır: (Ar.) yeşil; ağaç dalı; ziraat; yeşil yer, yeşillik.
خضرا hezrâ: (Ar.) yeşil.
خضرت hozret: (Ar.) yeşillik; sebze.
خضوع hozû': (Ar.) alçakgönüllülük, tevazu.
خضیب hezîb: (Ar.) kınalı, boyalı, renkli.
خط het, hett: (Ar.) çizgi, yazı, hat; yol; ـــ تصویری hiyeroglif; ـــ آهن demiryolu;

خطوب hotûb: (Ar.) güç işler.
خطور hotûr: (Ar.) hatıra gelme, içten geçme.
خطوط hotût: (Ar.) çizgiler; yazılar; yollar.
خطوه hotve: (Ar.) adım.
خطه hıtte: (Ar.) toprak parçası; ülke, yer; büyük şehir.
خطی hettî: yazı ile ilgili; elyazısı.
خطیئات hetî'ât: (Ar.) hatalar, günahlar.
خطیئه hetî'a: (Ar.) günah, hata.
خطیب hetîb: (Ar.) söylev veren, hatip; vaiz.
خطیر hetîr: (Ar.) değerli; büyük; önemli, ciddî; tehlikeli.
خف hef: kuru ot, pamuk parçası, ateş tutuşturucu.
خف hof: (Ar.) ayakkabı; devekuşu tırnağı.
خفاء hefâ': (Ar.) örtülme, gizlenme; gizlilik.
خفاش hoffâş: (Ar.) (zool.) yarasa.
خفاف heffâf: (Ar.) ayakkabıcı.
خفایا hefâyâ: (Ar.) gizli olanlar.
خفت hıffet: (Ar.) hafiflik; zelillik, düşkünlük.
خفت hoft: uyuma; ــ و خیز biriyle yatıp kalkma, cinsel münasebette bulunma; yavaşlık; kararsızlık, ızdırap.
خفتان heftân, hıftân: savaş sırasında giyilen bir tür zırh.
خفتانیدن hoftânîden: uyutmak; yuvarlatmak.
خفتگی hoftegî: uyku hali; gevşeklik, uyuşukluk.
خفتن hoften: (Ar.) uyumak.
خفته hofte: uyumuş.
خفتیدن hoftîden: uyumak.
خفج hefc: uyku sırasında çöken ağırlık.
خف خف کردن hef hef kerden: kumaşı parçalamak.
خفسیدن hofsîden: uyumak.
خفظ hefz: alçaltma, indirme جان ــ; tevazu.
خفقان hefekân: (Ar.) çarpıntı, hafakan.
خفگی hefegî: nefes darlığı, boğulma; boğazı sıkışma.
خفه hefe: (Peh.) boğulma, boğazı sıkışma, سبز (tas.) cehennem alemi; قایم ــ dik çizgi; مستقیم ــ doğru çizgi; منکسر ــ kırık çizgi; یازده ــ (hlk.) yayan,yürüyerek; آخر ــ son durak.
خطاء hetâ': (Ar.) hata; yanılgı.
خطاب hettâb: (Ar.) çok hutbe okuyan; hitab eden.
خطاب hitâb: (Ar.) hitap, birine söyleme.
خطابت hetâbet: (Ar.) hitabe, söylev.
خطابی hetâbî: hitabî, söylevle ilgili.
خطاط hettât: (Ar.) hattat, güzel yazı yazan.
خطاطی hettâtî: hattatlık.
خطاف hettâf: (Ar.) çok çalan; hırsız; kırlangıç.
خطاکار hetâkâr: hatalı.
خطایا hetâyâ: (Ar.) hatalar; günahlar.
خطایی hetâyî: hata ile ilgili, Hıta malı.
خطب hetb: (Ar.) iş, güç iş, büyük iş.
خطب hoteb: (Ar.) söylevler, hutbeler.
خطباء hotebâ': (Ar.) hatipler.
خطبت hotbet: (Ar.) hutbe.
خطبت hıtbet: (Ar.) görücülük; kız veya kadın isteme.
خطبه hotbe: (Ar.) söylev; hutbe; vaaz; kitap önsözü; خواندن ــ hutbe okumak.
خطر heter: (Ar.) tehlike; ölüm korkusu; güçlük; büyük iş; büyüklük.
خطرات heterât: (Ar.) tehlikeler; güçlükler.
خطرناك heternâk: tehlikeli.
خطرناکی heternâkî: tehlikeli olma.
خطره hetre: (Ar.) gönülden geçme; (tas.) kalp; (tas.) dualar.
خط زدن het zeden: çizmek, üzerini çizmek; hazfetmek, silmek.
خطف hetf: (Ar.) çalma, aşırma.
خط کش het-keş: cetvel.
خط کشی het-keşî: çizilme; شدن ــ çizilmek; karalanmak.
خط کشیدن het keşîden: çizgi çizmek; yok etmek, bertaraf etmek.
خطمی hıtmî, hetmî: (bot.) hatmi çiçeği.
خطوات hotovât: (Ar.) adımlar.

خلت hollet: dostluk.
خلجان helecân: (Ar.) titreme; çarpıntı; ızdırap; istek.
خلخال helhâl: (Ar.) halhal; ـ زر güneş; ـ فلك güneş; ay.
خلد hold: (Ar.) (zool.) köstebek.
خلد hold: (Ar.) bekâ, ebedîlik; cennet; ـ برين yüce cennet.
خلر holler: (bot.) yeşilken yenilen, kurutularak yemeği yapılan bir sebze; bezelye.
خلساه holse,helse: (Ar.) çekme; uygun fırsat; cezbe, coşkunluk hali.
خلصاء holesâ': (Ar.) halisler, yakın dostlar, seçkin kimseler.
خلط hılt: balgam.
خلط helt: karıştırma; karışma; ـ مبحث konuyu karıştırma.
خلطه holte: (Ar.) karışma, dostluk, arkadaşlık.
خلع hel': atma, kazıma; ayırma; azletme; ـ سلاح (ask.) silahtan tecrit etme; silahsızlanma; ـ قالب (tas.) ölmek.
خلع hol': (Ar.) mehir vererek veya mal karşılığında kadının kocasından boşanması.
خلعت hil'et: (Ar.) hilat.
خلف holf: (Ar.) geri, arka; ـ و امام ön ve arka.
خلف helef: (Ar.) halef, arkadan gelen, sonraki; oğul; iyi; bedel.
خلف holf: (Ar.) vaadinde durmama; yalan söyleme; aykırı, hilaf.
خلفاء holefâ: (Ar.) halifeler.
خلق helk: (Ar.) yaratma; yaratık, mahluk, insan; halk.
خلق helek: (Ar.) eski, köhne, soluk.
خلق holk: (Ar.) huy, âdet, ahlâk.
خلقًا helken: (Ar.) yaratılış itibariyle, görünüşüyle.
خلقت hilket: (Ar.) yaratılış, hilkat.
خلقی holkî: huy ile ilgili.
خلل helel: (Ar.) bozukluk, kötülük; dağınıklık, çözülme; açılma, boşluk; ـ و فرج mesamat, kılcal delikler.

خفی hefî: (Ar.) gizli, saklı, örtülü; (tas.) ruh; ـ و جلی gizli ve açık.
خفیدن hefîden: hapşırmak, aksırmak.
خفیر hefîr: (Ar.) muhafız; hâmi.
خفیف hefîf: (Ar.) hafif, az; kıvrak; değersiz; aruz vezinlerinden biri.
خفیه hefiyye: (Ar.) gizli, gizlice
خفیه hofye: (Ar.) gizlenme, saklanma; gizlilik; ـ به gizlice; ـ در gizlice; ـ پلیس gizli polis; hafiye, sivil polis.
خل hıl: sümük.
خل hol: aptal, ahmak; deli, mecnun.
خلاء helâ': (Ar.) boşalma; boş yer; hela, tuvalet.
خلائق helâ'ik: (Ar.) insanlar, mahluklar.
خلاب helâb: çamurluk, bataklık.
خلاص helâs: (Ar.) serbest kalma, kurtuluş; bitiş; ـ یافتن kurtulmak; ـ شدن kurtulmak.
خلاص hilâs: (Ar.) saf, karışıksız,som.
خلاصه holâse: (Ar.) halis; öz, özet, hülasa; kısacası; ـ کلام sözün kısası.
خلاصی helâsî: kurtuluş, serbestlik.
خلاع hılâ': (Ar.) hilatler.
خلاف hilâf: (Ar.) aykırı, uygunsuz, zıt, muhalif; ـ بر aksine.
خلافت hilâfet: (Ar.) halifelik, hilâfet; padişahlık, saltanat.
خلافکار hilâfkâr: muhalif, itaatsiz, uyumsuz.
خلاق hellâk: (Ar.) yaratıcı, yaratan; Allah.
خلال hellâl: (Ar.) sirkeci.
خلال hılâl: (Ar.) ara, arası; kürdan; ـ در esnasında, arasında.
خلان hollân: (Ar.) dostlar.
خلایا helâyâ: (Ar.) arı kovanları.
خلایف helâyif: (Ar.) halefler, halifeler.
خلایق helâyık: (Ar.) huylar, yaratılışlar; mahluklar, yaratıklar; insanlar.
خلبان helban: pilot; ـ اوّل kaptan pilot; ـ جنگی savaş pilotu.

harfli kelime.

خمانیدن hemânîden: eğmek; konuşma ve hareketleri taklit etmek.

خم اندر خم hem ender hem: kıvrım kıvrım.

خمپاره hompâre: (ask.) humbara.

خمپاره انداز hompâre-endâz: (ask.) havan topu.

خمخانه homhâne: meyhane; (tas.) kalpteki tecellîler âlemi.

خم دادن hem dâden: eğmek, kıvırmak; reddetmek, geri çevirmek.

خمر hemr: (Ar.) içki, alkollü içki.

خمر homor: (Ar.) serpuşlar, başlıklar.

خمره homre: küçük küp.

خمس homs: (Ar.) beşte bir.

خمستان homistân: meyhane; çanak çömlek toprağını pişirmek için kullanılan pota.

خمسه hemse: (Ar.) beş; beş parmak; (ed.) hamse.

خمسه سرا hemse-serâ: hamse şairi.

خمسین hemsîn: (Ar.) elli; hristiyanların elligün uzlete çekilmeleri.

خمکده homkede: meyhane.

خمود homûd: (Ar.) ateşin sönmesi; bayılma; sessizlik, suskunluk.

خمور homûr: (Ar.) meyler, şaraplar.

خموش hemûş: sönük, sessiz, suskun;— شدن susmak.

خمول homûl: (Ar.) meçhullük, adsızlık.

خمی hemî: eğiklik, eğilme.

خمیازه hemyâze: esneme.

خمیازه کشیدن hemyâze keşîden: esnemek.

خمیدگی hemîdegî: eğiklik, eğilme.

خمیدن hemîden: eğilmek, eğrilmek, bükülmek.

خمیده hemîde: eğilmiş, kıvrılmış, eğik.

خمیر hemîr: (Ar.) hamur; — دندان diş macunu.

خمیر ترش hemîr-torş: maya.

خمیر گیر hemîr-gîr: hamurcu, hamur yoğurucusu, hamurkâr; ekmekçi.

خلم hılm: sümük; öfke, gazap.

خلنگ heleng: iki renkli, siyah ve beyaz, kırçıl.

خلو hılv: (Ar.) boş; bîzar.

خلوت helvet: (Ar.) tek başına oturma; yalnızlık, inziva; boş yer; yatak odası; tenha.

خلوتخانه hetvet-hâne: huzur yeri; özel oda; yatak odası; namaz kılınan yer.

خلوت کردن helvet kerden: — باکسی biriyle tenhada konuşmak; uzlete çekilmek; başbaşa kalmak; — جایی را bir yeri yabancılardan temizlemek.

خلوت نشین helvet-nişîn: münzevi, inzivaya çekilen.

خلوتی helvetî: münzevi; (tas.) Halvetî.

خلود holûd: (Ar.) daimî olma, ebedîlik.

خلوص holûs: (Ar.) halis olma, saflık, arılık.

خله hele: kürek.

خلیج helic: (Ar.) (coğ.) haliç, körfez.

خلیدن helîden: batmak (diken vb.)

خلیش helîş: çamurlu yer; karışıklık, kavga.

خلیط helît: (Ar.) karışık; karıştırıcı.

خلیع helî': (Ar.) azledilmiş; huzursuz, perişan.

خلیفه helîfe: (Ar.) halife; halef.

خلیق helîk: (Ar.) lâyık; iyi huylu, ahlâklı.

خلیقه helîke: yaratılış, tabiat, huy, âdet; yaratık; insanlar.

خلیل helîl: dost, yakın dost, şefkatli.

خم hem: eğri; kıvrımlı; kırışık; eğik; eyvan kemeri; — زلف saç kıvrımı, ilahi sırlar;— شدن eğilmek; — کردن eğmek, bükmek.

خم hom: (Peh.) küp; kümbet; savaş günü çalınan nakkare; nefir; kümes.

خمار hemmâr: (Ar.) şarapçı, içki satan; (tas.) kâmil pîr.

خمار hımâr: (Ar.) baş örtüsü, namaz örtüsü.

خمار homâr: (Ar.) içki mahmurluğu.

خماری homârî: mahmurluk ve içkiden sonraki başağrısı.

خماسی homâsî: beş parçalı; beşlik; beş

خنده زدن hende zeden: gülmek.
خنده کردن hende kerden: gülmek.
خنده گرفتن hende giriften: ــ کسی را gülme tutmak.
خندیدن hendîden: (Peh.) gülmek;بریش ــ کسی biriyle alay etmek.
خنزیر hınzîr: (Ar.) (zool.) domuz; ــ بحری (zool.) yunus balığı.
خنصر hınsır: (Ar.) serçe parmağı, küçük parmak.
خنك honok, honek: serin; iyi, güzel; taze; ne güzel!
خنکا honokâ: ne güzel!
خنك جان honok-cân: aşksız; intikam alan; namuslu.
خنك شدن honok şoden: serinlemek; (mec.) rezil olmak.
خنکی honokî, honekî: serinlik; hoşluk.
خنگ hıng: beyaz; kır at; ــ شب آهنگ (kin.) ay; sabah; siyah; beyaz at; Hz. Peygamber'in bindiği Burak.
خنگ زیور hıng-i zîver: iki renkli at.
خنگل hengel: savaş günü kuşanılan silah.
خنیا honyâ: (Peh.) şarkı, nağme.
خنیاگر honyâger: şarkıcı; ــ فلك (kin.) Zühre.
خنیاگری honyâgerî: şarkıcılık.
خنیدن henîden: yansımak, ses yankılanmak; meşhur olmak; şarkı söylemek.
خنیده henîde: ünlü, meşhur; şarkı; yankılanan ses.
خو hû: huy, âdet, karakter.
خواب hâb: (Peh.) uyku; rüya; gaflet;خر ــ گوش gaflet, از ــ بیدار شدن uyanmak;در ــ است uyuyor.
خواب آلود hâb-âlûd: uykulu, uyuklayan.
خواب آلودگی hâb-âlûdegî: uyuklama.
خواب آلوده hâb-âlûde: uykulu.
خواباندن hâbânden: uyutmak; yatırmak.
خوابانیدن hâbânîden: uyutmak; oturtmak, çöktürmek (deve); tatil etmek (iş yeri).
خواب آور hâb-âver: uyutucu, uyku getiri-

خمیر مایه hemîr-mâye: maya.
خمیره hemîre: maya, hamur mayası; esas, rükün.
خمیس hemîs: (Ar.) perşembe; asker, ordu.
خمیص hemîs: (Ar.) ince; ince belli.
خن hen: ev; geminin alt katındaki oda.
خنازیر henâzir: (Ar.) domuzlar; (tıb.) sıraca hastalığı.
خناس hennâs: (Ar.) şeytan; ehrimen; kötü amelli.
خناق honâk: (tıb.) difteri, kuşpalazı.
خناك honâk: (Ar.) (tıb.) difteri.
خنبك زدن honbek zeden: dümbelek çalmak; el çırpmak, alkışlamak.
خنبه honbe: büyük küp; tahıl saklanılan çukur; kubbe.
خنثی honsâ: (Ar.) hem erkek hem dişi olan, homoseksüel; eşcinsel; boşuna, faydasız; nötr.
خنج henc: sevinç, neşe; kâr, kazanç, fayda.
خنجر hencer: (Ar.) hançer; ــ فلك tan ağarması; güneş doğması.
خندان hendân: gülen; gülümseyen; açan; güleç.
خندان خندان hendân hendân: gülerek; kahkaha atarak.
خنداندن hendânden: güldürmek.
خندریس henderîs: (Ar.) yıllanmış şarap, eski şarap.
خندستانی hendestâni: alay, istihza.
خندق hendek: (Ar.) hendek.
خندناك hendnâk: gülünç; güldürücü.
خند و تند hend-o-tend: alt üst; yağma; darmadağınık.
خنده hende: (Peh.) gülüş, gülme, gülücük; güldürmek.
خنده آور hende-âver: güldürücü; alay; komik.
خنده خریش hende-heriş: alay edilen kimse; alay.
خنده رو hende-rû: güleryüzlü, güleç.

خوارج hevâric: (Ar.) haricîler; muhalifler.
خوار خوار hâr-hâr: kolaylıkla.
خوار داشتن hâr dâşten: ihanet etmek, zelil tutmak, serzenişte bulunmak, alçaltmak.
خوار زمشاه hârezmşâh: Harizmşah.
خوار سار hâr-sâr: zelil, alçak.
خوارق hevârık: (Ar.) harikalar; (tas.) velî kerametleri.
خوار کار hâr-kâr: küfreden; tembel, gevşek.
خوار کردن hâr kerden: serzenişte bulunmak; aşağılamak.
خوار گرفتن hâr giriften: kolaylaştırmak; önemsiz saymak.
خوار مایه hâr-mâye: alçak, itibarsız.
خوازه hâze: istek, meyil; zafer takı.
خواست hâst: istek, meyil; به ـ isteğiyle, iradesiyle.
خواستار hâstâr: isteyen; görücü.
خواستاری hâstârî: istek, arzu; görücülük.
خواست برگ hâst-berg: celp kağıdı.
خواستگار hâstgâr: görücü.
خواستگاری hâstgârî: görücülük; به ـ رفتن görücüye çıkmak.
خواستن hâsten: (Peh.) istemek, dilemek; rica etmek; arzu etmek; ihtiyacı olmak; buyurmak; çağırmak.
خواسته hâste: (Peh.) istenmiş; mal, mülk; müddeâbih (huk.); istek.
خواص hevâs: (Ar.) yakınlar; büyükler, seçilmişler; özellikler, faydalar.
خواطر hevâtır: (Ar.) düşünceler; hatırlar.
خواطف hevâtıf: (Ar.) yere çarpıp hedefe giden oklar.
خوافی hâfî: Hâf halkından olan.
خواقین hevâkîn: hakanlar, padişahlar.
خوال hâl: yiyecek; siyah mürekkep yapmak için çıra dumamından alınan is.
خوالستان hâlistan: hokka; siyah mürekkep kabı.
خوالیگر hâliger: aşçı.
خوان hân: (Peh.) sofra; büyük tahta tabak; yiyecek; kendinden biten otlar.
خواب بردن hâb borden: uyumak; خواب کسی بردن uykusu gelmek.
خواب بستن hâb besten: uyutmak, hipnotize etmek.
خواب دیدن hâb dîden: rüya görmek.
خواب رفتن hâb reften: uykuya dalmak; el ve ayak hissizleşmek.
خواب شدن hâb şoden: uyumak, uykuya dalmak.
خوابگاه hâbgâh: yatak odası, yatakhane, uyku yeri; yatak; ـ دانشجویان öğrenci yurdu.
خوابگزار hâb-gozâr: rüya tabircisi.
خواب گزاردن hâb gozârden: rüya tabir etmek.
خواب نادیده hâb-nâdide: erişkin olmayan, reşit olmayan.
خوابناک hâbnâk: uyku hali; uykulu.
خواب نامه hâb-nâme: rüya tabiri kitabı.
خوابیدن hâbîden: uyumak, uykuya dalmak; karışıklık dinmek; durmak (saat); tatil olmak (iş yeri); yatmak.
خواتم hevâtim: (Ar.) sonlar, sonuncular; yüzükler; mühürler.
خواتیم hevâtim: (Ar.) sonlar, yüzükler; mühürler.
خواتین hevâtîn: hatunlar, emir kadınları, hanımlar.
خواجگی hâcegî: efendilik, reislik; zenginlik; ticaret.
خواجه hâce: efendi, sahip; zengin; tacir; vezir; hadım; ـ بزرگ sadrazam.
خواجه کردن hâce kerden: hadım etmek, iğdiş etmek.
خواجیم hâcîm: efendi, sahip, büyük, önder.
خوار hâr: (Peh.) kolay, basit; zelil, hakir, itibarsız; yiyecek.
خوار hovâr: (Ar.) sığır ve koyun sesi.
خواربار hâr-bâr: azık, öteberi, yiyecek.
خوار تن hâr-ten: alçakgönüllü, zelil; nefis arzularına musallat olan.

خوانا hânâ: okunaklı; okuyucu.
خوانچه hânçe: küçük sofra; tahtadan yapılmış büyük tepsi.
خواندن hânden: (Peh.) okumak; şarkı söylemek; davet etmek; çağırmak, huzura istemek; ötmek.
خواندنی hândenî: okunacak şey.
خوانده hânde: okunmuş, mütalaa edilmiş; davet edilmiş; çağırılmış.
خوان سالار hân-sâlâr: sofracı; sofracıbaşı.
خوانق hevânik: (Ar.) hankahlar.
خوان گستردن hân gosterden: sofra yaymak; sofra kurmak.
خواننده hanende: şarkıcı; okuyucu.
خوانین hevânin: hanlar, padişahlar.
خواه hâh: ister...; خـواه ... ـــ ister... ister...; ـــ نا ister istemez.
خواهان hâhân: istekli, arzu eden; alacaklı.
خواهر hâher: (Peh.) kızkardeş.
خواهر خوانده hâher-hânde: kardeşlik, üvey kardeş.
خواهر زا ده hâher-zâde: yeğen, kızkardeşin oğlu veya kızı.
خواهر زن hâher-zen: baldız.
خواهرشوهر hâher-şevher: görümce.
خواهش hâhiş: istek, dilek, rica; dua; yakarış.
خواهش کردن hâhiş kerden: rica etmek خواهش می کنم; rica ederim; lütfen.
خواهشگر hâhişger: isteyen; şefaat eden, aracı.
خواهشگری hâhişgerî: istek, dilek, rica; şefaat.
خواهشمند hâhiş-mend: ricada bulunan, istekli; ـــ است rica olunur.
خواه نا خواه hâh-nâ-hâh: ister istemez.
خوب hûb: (Peh.) iyi; güzel; peki, pekalâ; sonra, peki sonra.
خوبرو hûb-rû: güzel yüzlü, güzel.
خوب نهاد hûb-nehâd: iyi huylu.
خوبی hûbi: iyilik; güzellik; ـــ به iyice, adamakıllı.

خوچ hûç: ibik, horoz tacı; kafa, baş ardı.
خوخ hûh: (Ar.) (bot.) şeftali.
خود hûd: (ask.) miğfer.
خود hod: (Peh.) kendi, kendisi, öz; şahıs, zat.
خود آرا hod-ârâ: kendini süsleyen.
خود آرایی hod-ârâyî: süslenme, makyaj.
خود آموز hod-âmûz: kendi kendine öğrenme kitabı.
خود بخود hod-be-hod: kendi isteğince; sebepsiz; kendi kendine.
خود بین hod-bîn: bencil, egoist, kibirli.
خود بینی hod-bînî: bencillik, gururlanma, kibirlenme.
خود پرست hod-perest: kendini beğenmiş.
خود پرستی hod-perestî: kendini beğenme, kibirlenme.
خود پسند hod-pesend: kendini beğenmiş.
خود پسندی hod-pesendî: kendini beğenmişlik.
خود تراش hod-terâş: tıraş makinesi.
خود خوار hod-hâr: başkasına muhtaç olmadan yaşayabilen varlık.
خود خواه hod-hâh: kendini beğenmiş, bencil.
خود خواهی hod-hâhî: bencillik, mağrurluk, kendini düşünme.
خود خور hodhor: kendi kendini yiyen, içine atan.
خود دار hod-dâr: çekinen, kaçınan; çekingen.
خود داری hod-dârî: çekinme, sakınma, uzak durma, çekingenlik; ـــ کـــردن çekinmek, kaçınmak, uzak durmak.
خود رای hod-rây: başına buyruk.
خود رایی hod-râyi: başına buyrukluk.
خود رو hod-rov: otomotiv ـــ سازی; otomotiv sanayii.
خود رو hod-rû: kendiliğinden yeşeren; görgüsüz.
خود ساز hod-sâz: züppe.
خود ستایی hod-sitâyî: kendini methetme, boş yere övünme, şişinme.

خوردن horden: (Peh.) yemek; içmek; dünya nimetlerinden yararlanmak; geçmek; çarpmak, isabet etmek.
خوردنی hordenî: yiyecek, yenecek.
خورده horde: yenilmiş; yenmiş.
خورده پز horde-pez: aşçı.
خوردی hordî: yiyecek.
خورش horiş: (Peh.) yeme; yiyecek; katık.
خورشگر horişger: aşçı.
خورشید horşîd: (Peh.) güneş; sabit gezegen; bir tür at.
خورشید پرست horşîd-perest: güneşe tapan.
خورند horend: uygun, münasip, yaraşır.
خورنق hevernek: büyük köşk.
خوره hore: (tıb.) cüzzam; yiyip bitiren şey.
خوزستانی huzistânî: Huzistan'lı.
خوزی huzî: Huzistan'lı; köfte.
خوزی خوار huzî-hâr: köftehor; (kin.) deyyus.
خوست host: ezilmiş, çiğnenmiş.
خوش hoş: (Peh.) hoş, güzel, iyi; sevinç; öpücük.
خوش hoş: kuru, kurumuş; kayınvalide.
خوشا hoşâ: ne güzel! ne iyi!
خوشاب hoşâb: komposto, hoşaf.
خوشامد hoş-âmed: hoşgeldiniz.
خوشامد گفتن hoşâmed goften: hoşgeldiniz demek.
خوشامد گویی hoşâmed-gûyî: tebrik; hoşgeldin deme; dalkavukluk, yağcılık.
خوشانیدن hoşânîden: kurutmak.
خوش آمدن hoş âmeden: ـــ کسی beğenmek, hoşuna gitmek.
خوش آواز hoş-âvâz: güzel sesli.
خوش آیند hoş-âyend: hoşa giden, beğenilmiş.
خوش ادا hoş-edâ: iyi hareketli.
خوش اخلاق hoş-ehlâk: iyi huylu.
خوش اقبال hoş-ikbâl: talihli.
خوش الحان hoş-elhân: güzel sesli.
خوش اندام hoş-endâm: boylu-poslu.
خوشباش hoş-bâş: tebrik; gamsız, kederden uzak; hoşgeldiniz.
خود hod: kendi; kendisi; bizzat; kendiliğinden; otomatik; bencil; gösteriş yapan.
خود سر hod-ser: başına buyruk; korkusuz, küstah.
خود سری hod-serî: başına buyrukluk; korkusuzluk.
خود فروش hod-forûş: orospu; kibirli, bencil; gösteriş yapan.
خود کار hod-kâr: otomatik; tükenmez kalem.
خود کاری hod-kârî: otomatik olma.
خود کام hod-kâm: bencil, başına buyruk; heveskâr.
خود کامی hod-kâmî: başına buyrukluk; heveskârlık.
خود کشی hod-koşî: intihar; ـــ کردن intihar etmek.
خودمانی hodemânî: teklifsizce.
خود مختار hod-mohtâr: başına buyruk; bağımsız, özerk.
خود مختاری hod-mohtârî: başına buyrukluk; bağımsızlık, özerklik.
خود منش hod-meniş: kibirli, mağrur.
خود منشی hod-menişî: kibirli olma,mağrur olma.
خود نما hod-nomâ, hod-nemâ: gösteriş meraklısı.
خود نمایی hod-nomâyî: gösteriş yapma, çalım satma.
خود نویس hod-nevîs: dolmakalem.
خودی hodî: âşina; başına buyrukluk; varlık.
خور hor: (Peh.) güneş.
خورا horâ: lâyık, değer.
خوراک horâk: yiyecek, yemek, gıda.
خوراکی horâkî: yiyecek, gıda.
خوراندن horânden: yedirmek.
خورانیدن horânîden: yedirmek.
خورجین hûrcîn, horcîn: çanta; valiz, bavul.
خورخجیون horhociven: kâbus.
خور خور hor-hor: horultu, horlama; ـــ کردن horlamak.
خورد hord: yeme; yiyecek.
خوردگی hordegî: bozulmuş; mide bulantısı.

خوش داشتن hoş dâşten: alâkalı olmak, ilgi duymak.
خوشدامن hoş-dâmen: kayınvalide.
خوشدل hoş-dil: sevinçli, mutlu.
خوش ذات hoş-zât: iyi yaratılışlı.
خوش ذوق hoş-zevk, hoş-zovk: iyi yaratılışlı; iyi huylu.
خوشرفتار hoş-reftâr: iyi davranışlı, geçimli.
خوش رقصی hoş-reksî: yaltaklanma.
خوشرنگ hoş-reng: iyi renkli; görünüşü güzel.
خوشرو hoş-rû: güler yüzlü, güzel, sevimli.
خوش رویی hoş-rûyî: güleryüzlü olma.
خوش ریخت hoş-rîht: yakışıklı, güzel vücutlu.
خوش زبان hoş-zebân: tatlı dilli.
خوش سخن hoş-sohen: tatlı dilli.
خوش سلیقه hoş-selîke: zevk sahibi.
خوش سیما hoş-simâ: güzel, gösterişli, yakışıklı.
خوش سیرت hoş-sîret: iyi yaratılışlı.
خوش صحبت hoş-sohbet: hoşsohbet, sohbeti tatlı.
خوش صدا hoş-sedâ: güzel sesli.
خوش طبع hoş-teb': iyi tabiatlı; tatlı dilli; zevk sahibi.
خوش ظاهر hoş-zâhir: görünüşte iyi.
خوش قد و قامت hoş kedd o kâmet: boylu-poslu.
خوش قواره hoş-kevâre: yakışıklı, endamlı.
خوش قول hoş-kevl (kovl): sözünde duran, dediğini yapan.
خوش قیافه hoş-kiyâfe: güzel yüzlü; boylu-poslu, endamlı.
خوش کلام hoş-kelâm: tatlı dilli.
خوشگذران hoş-gozerân: canının kıymetini bilen.
خوشگل hoş-gil: güzel, alımlı; (hlk.) fıstık, yavru.
خوشگلی hoş-gilî: güzellik.
خوشگو hoş-gû: tatlı dilli; fasih konuşan.
siz yaşayan.
خوشباور hoşbâver: kolay inanan, çabuk inanan.
خوشبخت hoş-beht: talihli, mesut, memnun; ـ شدن memnun olmak.
خوشبختی hoş-behtî: saadet,mutluluk.
خوشبو hoş-bû: güzel kokulu.
خوشبویی hoş-bûyî: güzel kokma.
خوش بیان hoş-beyân: tatlı dilli.
خوش بین hoş-bîn: iyimser, optimist, her şeyi iyi gören.
خوش بینی hoş-binî: iyimserlik, optimizm, her şeyi iyi görme.
خوش پز hoş-poz: güzel görünüşlü; fotojenik.
خوش ترکیب hoş-terkîb: yakışıklı, gösterişli.
خوش جنس hoş cins: iyi insan.
خوشحال hoş-hâl: neşeli, sevinçli, memnun, mutlu; ـ شدن sevinmek, mutlu olmak.
خوشحالی hoş-hâlî: sevinç, saadet, mutluluk, mesut olma.
خوش حساب hoş-hisâb: hesabında dikkatli ve dürüst, borcunu vaktinde ödeyen.
خوش خدمت hoş-hidmet: iyi hizmet eden; iyi davranışlı.
خوش خط hoş-het: güzel yazan; okunaklı yazan.
خوش خط و خال hoş hettohâl: üzerinde çizgi ve noktalar şeklinde güzel renkler bulunan; ـ مار görünüşü güzel ve aldatıcı, içi ise kötü; içinden pazarlıklı.
خوش خلق hoş-halk: iyi huylu, geçimli.
خوشخو hoş-hû: iyi huylu.
خوشخوان hoş-hân: yeterli yiyen; yaşamasını bilen; güzel öten.
خوش خوراك hoş-hurâk: yemek seçmeden yiyen; normal yemek yiyen; güzel yemek.
خوش خوش hoş-hoş: az az, yavaş yavaş; tedricen.
خوش خویی hoş-hûyî: iyi huyluluk.
خوش خیم hoş-hîm: iyi davranış; iyi yaratılış.

düşünceye dalma; derinlemesine düşünme.

خوف hevf, hovf: (Ar.) korku, korkma ـــ و رجا; (tas.) korku ve ümit.

خوفناك hovfnâk: korkunç.

خوك hûk: (Peh.) (zool.) domuz; ـــ دریایی (zool.) yunus balığı; ـــ وحشی (zool.) yaban domuzu; ـــ هندی (zool.) Hint domuzu, kobay.

خو كردن hû kerden: alışmak, huy edinmek.

خوگر hû-ger: alışkın.

خول hûl, hâl: küçük, güzel sesli bir kuş.

خول hevel: bir kimsenin hizmetçileri ve hayvanları.

خون hûn: (Peh.) kan; ـــ گردش kan dolaşımı; ـــ پیاله (kin.) şarap; ـــ جگر keder, gam; ـــ دل (kin.) fazla meşakkat; ـــ دل خوردن sıkıntı çekmek; çok üzülmek; ـــ رز (kin.) şarap; ـــ کسی بگردن شخص بودن birinin ölümünden sorumlu olmak; ـــ فشار kan basıncı, tansiyon.

خوناب hûn-âb: kanlı su; kanlı gözyaşı; ـــ زرد gözyaşı.

خونابه hûnâbe: sulu kan; kanlı gözyaşı; serum.

خون آشام hûn-âşâm: kan içen; acımasız, taş yürekli, zâlim.

خون آشامی hûn-âşâmî: kan içme, zâlimlik.

خون آشامیدن hûn-âşâmîden: kan içmek; hunharlık yapmak.

خون آلود hûn-âlûd: kanlı, kana bulanmış.

خون آلودگی hûn-âlûdegî: kana bulanma.

خون آلوده hûn-âlûde: kana bulanmış.

خون افشان hûn-efşân: kan fışkıran; kan dökücü.

خون افشانی hûn-efşânî: kan dökme; kan fışkırma.

خونبار hûn-bâr: kan damlayan.

خونبها hûn-behâ: kan tazminatı, diyet.

خونخوار hûn-hâr: zalim, hunhar.

خونخواری hûn-hârî: zalimlik, hunharlık.

خونخواه hûn-hâh: kan davası güden.

خوشگوار hoş-govâr: hazmı kolay; leziz, lezzetli.

خوشگواری hoş-govârî: hazmı kolay olma; lezzetli olma.

خوش لباس hoş-libâs: şık, güzel giyimli.

خوش لحن hoş-lehn: güzel sesli.

خوش لهجه hoş-lehçe: lehçesi güzel; ifade tarzı güzel.

خوشمزگی hoş-mezegî: nefaset; komik ve neşeli olma.

خوشمزه hoş-meze: lezzetli, nefis, leziz.

خوش منش hoş-meniş: iyi huylu; uyumlu; memnun.

خوش منظر hoş-menzer: güzel görünüşlü; güzel yüzlü.

خوشنام hoş-nâm: iyi adlı.

خوشنامی hoş-nâmî: iyi adlı olma.

خوش نشین hoş-nişîn: istediği yerde oturan; ne toprak sahibi, ne de çiftçi sayılan köy sâkini.

خوش نغمه hoş-neğme: güzel ses, güzel şarkı.

خوش نفس hoş-nefes: iyi istekli; iyi yaratılışlı.

خوش نما hoş-nomâ, hoş-nemâ: iyi görünüşlü.

خوشنوا hoş-nevâ: sesi güzel.

خوشنواز hoş-nevâz: iyi çalan.

خوشنویس hoş-nivîs: yazısı güzel olan; hattat.

خوشنویسی hoş-nivisi: hattatlık.

خوشه hûşe: salkım; başak.

خوشه چین hûş-çîn: derleyen, devşiren; her yerden kendisi için maddî-manevî bir şey alan.

خوش هیکل hoş-heykel: yakışıklı, endamlı.

خوشی hoşî: iyilik, güzellik; mutluluk; işret.

خوشیدن hûşîden: kurumak.

خوش یمن hoş-yomn: uğurlu, mübarek.

خوشی یاب hoşî-yâb: mutluluk bulan.

خوص hûs: (Ar.) hurma ağacı yaprağı.

خوض hevz, hovz: (Ar.) suya dalmak·

خونخواهی hûn-hâhî: kan davası.
خون خوردن hûn horden: kan içmek; çok zahmet çekmek; çok üzülmek; خون خود را خوردن çok sinirli olmak.
خون دماغ hûn-demâğ: burun kanaması.
خون ریختن hûn rîhten: kan dökmek, öldürmek.
خونریز hûn-rîz: kandökücü; zalim, acımasız.
خونریزی hûn-rîzî: kan dökme; zalimlik.
خونسرد hûn-serd: soğukkanlı.
خونسردی hûn-serdî: soğukkanlılık.
خون سیاوشان hûn-i siyâvoşân: (bot.) hurma yapraklılardan bir tür bitki.
خون کردن hûn kerden: öldürmek; kurban etmek.
خون گرم hûn-germ: sıcak kanlı, samimî, sevimli.
خون گرمی hûn-germî: sıcakkanlılık, sevimlilik.
خونگیر hûn-gîr: hacamatçı, kan alan.
خونی hûnî: kanlı; kana ait; katil.
خونین hûnîn: kanlı; ــ و مالین kana bulanmış.
خونین جگر hûnîn-ciger: çok üzüntülü.
خونین دل hûnîn-dil: çok üzüntülü.
خوهل hohl: eğri, eğik.
خوی hûy: miğfer.
خوی hoy: tükrük; ter.
خوی hûy: huy, âdet, haslet; ــ باز کردن alışkanlığı terk etmek.
خوید hîd: (bot.) taze buğday.
خویش hîş: (Peh.) kendi, kendisi; akraba.
خویشاوند hîşâvend: yakın, akraba.
خویشاوندی hîşâvendî: yakınlık, akrabalık.
خویشتن hîşten: kendi, kendisi; zat, şahsiyet.
خویشتن دار hîşten-dâr: kaçınan, perhizkâr.
خویشتن نگر hîşten-niger: bencil, egoist
خویشکار hîşkâr: çiftçi, köylü; vazife bilir; mütedeyyin.

خویشی hîşî: akrabalık, yakınlık.
خویی hoyî: Hoy'lu.
خی hî: tulum; kese.
خیابان hiyâbân: cadde.
خیابان بندی hiyâbân-bendî: yol açma.
خیابان سازی hiyâbân-sâzî: yol yapımı.
خیابان گردی hiyâbân-gerdî: dolaşma.
خیار hiyâr: (Peh.) (bot.) hıyar, salatalık; ــ چنبر (bot.) acur; ــ شور hıyar turşusu.
خیار hiyâr: (Ar.) serbestlik, seçim hakkı; seçkin.
خیارك hiyârek: (tıb.) hıyarcık, kasık bezlerinin iltihaplanması.
خیاط heyyât: (Ar.) terzi.
خیاط hiyât: (Ar.) elbise dikme, dikiş; iğne; geçit.
خیاطی heyyâtî: terzilik; ــ کردن dikiş dikmek; ــ ماشین dikiş makinesi.
خیال heyâl, hiyâl: (Ar.) zan,kuşku, sanı; rüya; hayal. به ــ اینکه düşüncesiyle; zannıyla.
خیالات heyâlât: (Ar.) hayaller.
خیال اندیش heyâl-endîş: hayalperest.
خیال بازی heyâl-bâzî: hayal etme, hayal kurma.
خیال باف heyâl-bâf: hayalci, hayal kuran, hayalperest.
خیال بافتن heyâl bâften: hayal kurmak.
خیال بافی heyâl-bâfî: hayal kurma.
خیال بستن heyâl besten: hayal kurmak.
خیال پرست heyâl-perest: hayalperest.
خیال پرستی heyâl-perestî: hayalperestlik.
خیال کردن heyâl kerden: sanmak, tasavvur etmek, düşünmek.
خیالی heyâlî, hiyâlî: hayalî; mevhum; görünmeyen; kalıcı olmayan.
خیام heyyâm: (Ar.) çadırcı, çadır diken.
خیام hıyâm: (Ar.) çadırlar.
خیانت hiyânet: (Ar.) hiyanet, hile, vefasızlık; hırsızlık.
خیانت پیشه hiyânet-pîşe: hâin.
خیانت ورزیدن hiyânet verzîden: hiyanet

_ hayır cemiyeti.

خیز hîz: kalkma; yükselme; sıçrama; yükseklik; dalga; _ و افت düşüp kalkma.

خیزاب hîzâb: dalga.

خیزان hîzân: _ و افتان düşe-kalka.

خیزاندن hîzânden: sıçratmak; kaydırmak; yerinden kaldırmak, dikmek.

خیزانیدن hîzanîden: yerinden kaldırmak,dikmek.

خیز داشتن hîz dâşten: sıçramak.

خیزران heyzorân: (bot.) bambu ağacı, hazaran.

خیز کردن hîz kerden: sıçramak.

خیزنده hîzende: sıçrayan; doğrulan, kalkan.

خیزیدن hîzîden: (Peh.) kaymak; yavaşça bir yere ilişmek; sıçramak; yerden kalkmak.

خیس hîs: ıslak, yaş, ıslanmış.

خیساندن hîsânden: ıslatmak.

خیسانده hisânde: ıslatmış.

خیسانیدن hîsanîden: ıslatmak.

خیس شدن hîs şoden: ıslanmak.

خیس کردن hîs kerden: ıslatmak.

خیسنده hîsende: ıslanan.

خیسیدن hîsîden: ıslanmak; çözümlemek, eritmek; yoğurmak.

خیسیده hîsîde: ıslak, yaş.

خیش hîş: saban, pulluk.

خیشوم heyşûm: (Ar.) burun; burun içi; dağ çıkıntısı.

خیط heyt: (Ar.) dizi.

خیط شدن hît şoden: utanmak.

خیط کردن hît kerden: utandırmak.

خیك hîk: dağarcık, tulum; _ اش پراست toktur.

خیکچه hîkçe: küçük tulum.

خیکی hîkî: tulumla ilgili; tulum peyniri; _ بالا آوردن، _ در آوردن işi bozmak.

خیل heyl: (Ar.) at sürüsü; yılkı, süvari grubu; ordu, asker; (tas.) mürit; ordugâh; kabile.

خیلاء hoylâ: salınma, salınarak yürüme; bencillik; isyankârlık, baş kaldırma.

خیبت heybet: (Ar.) ümitsizleşme; zarar görme; kâfir olma.

خیر heyr: (Ar.) hayır; iyilik; ücret; mal, nimet; feyiz, bereket; sevap; iyi amelli; _ مقدم hoşgeldin, از _ چیزی گذشتن bir şeyden vazgeçmek; _ باد hayırlı olsun!; _ به صبح günaydın; _ به شب iyi geceler.

خیر heyyir: (Ar.) iyi davranışlı.

خیر hıyr: şaşkın, başı dönmüş; boşuna, saçma.

خیرات heyrât: (Ar.) hayırlar; iyilikler, iyi işler.

خیرات کردن heyrât kerden: hayrat yapmak.

خیر اندیش heyr-endîş: iyi düşünceli, hayır düşünen.

خیر اندیشی heyr-endîşî: iyi düşünme, hayır düşünme.

خیر خواه heyr-hâh: hayırsever.

خیر خواهی heyr-hâhî: hayırseverlik.

خیر دیدن heyr dîden: hayır görmek.

خیر رساندن heyr resânden: iyilik yapmak.

خیرگی hîregî: şaşkınlık, hayret; gözüpeklik; başına buyrukluk; cesaret; saçmalık; karanlık.

خیره heyre: (Ar.) iyi işli; seçkin, seçilmiş.

خیره hîre: şaşkın, başı dönmüş; inatçı, gözüpek; cesur; boşuna, saçma; uyuşmuş organ.

خیره چشم hîre-çeşm: gözükara, inatçı.

خیره دست hîre-dest: inatçı, âsî, serkeş.

خیره سر hîre-ser: dik kafalı.

خیره شدن hîre-şoden: gözünü hayretle bir yere dikmek; bakmak.

خیره کش hîre-koş: zalim; korkusuz, pervasız; âsî; sevgili.

خیری hîrî: (Peh.) (bot.) şebboy; (bot.) hemişe bahar çiçeği.

خیریت heyriyyet: (Ar.) iyilik, hayır; afiyet, selâmet;kurtuluş.

خیریه heyriyye: (Ar.) iyilikle ilgili;جمعیت

خیلتاش heyltâş: birlik mensupları; emir.
خیلخانه heyl-hâne: hanedan, taife.
خیل خیل heyl-heyl: gurup gurup, bölük bölük; çok, sonsuz.
خیلی heylî: çok, fazla, hayli; at sürüsü; süvari gurubu, وقت است ــ çoktandır, uzun zamandan beri.
خیم hîm: (Peh.) huy, tabiat; kusma; çapak; cerahat; deli.
خیم hîm: büyük çuval.

خیمه heyme: (Ar.) çadır.
خیمه زدن heyme zeden: çadır kurmak; kibirlenmek; ــ اندر عدم (tas.) fâni olmak.
خیمه شب بازی heymeşeb-bâzî: kukla oyunu; ــ کردن kukla oynatmak.
خیو hiyû: tükürük, ağız suyu.
خیوط hoyût: (Ar.) diziler; çekirge sürüsü; devekuşu sürüsü.
خیول hoyûl: (Ar.) at sürüsü, yılkı; süvari grupları, ordular, askerler.

Tanrı.
داد باخته dâd-bâhte: aleyhine hüküm verilen kimse.
داد بخش dâd-behş: âdil, adaletli davranan.
داد بخشی dâd-behşî: adalet.
داد برده dâd-borde: lehine hüküm verilen kimse.
دادبك dâd-bek: adliye reisi.
داد خواست dâd-hâst:(huk.) arzuhal, adliyeye yazılan dilekçe.
داد خواه dâd-hâh:(huk.) davacı; dava açan.
داد خواهی dâd-hâhî:(huk.) dava açma.
داد دادن dâd dâden: adaleti uygulamak; mücadeleyi kesmek.
داد ده dâd-dih: âdil; yüce Tanrı.
دادر dâder: erkek kardeş; dost.
دادرس dâd-res:(huk.) yargıç, hâkim.
دادرسی dâd-resî:(huk.) muhakeme, yargılama; mahkeme ارتش ـــ (ask.) askerî mahkeme.
دادستان dâd-sitan: yargıç, kadı; padişah, emir; savcı.
داد ستاندن dâd sitânden: intikam olmak.
داد ستانی dâd-sitânî: yargıçlık; intikam alma.
داد سرا dâd-serâ:(huk.) savcılık;ی ـــ استان eyalet savcılığı; ی شهرستان ـــ ilçe savcılığı.
دادگاه dâd-gâh:(huk.) mahkeme; استان ـــ vilâyet mahkemesi; بخش ـــ sulh-hukuk mahkemesi;تمیز ـــ temyiz mahkemesi.
دادگر dâdger: âdil; yüce Tanrı; yargıç.
دادگری dâdgerî: yargıçlık.
داد گستر dâd-goster: yargıç; yüce Tanrı; âdil.
داد گستری dâd-gosterî:(huk.) adliye; وزارت ـــ adalet bakanlığı; وزیر ـــ adalet bakanı.
دادن dâden: (Peh.) vermek; bağışlamak; vurmak; hamle etmek; kız vermek.
داد نامه dâd-nâme:(huk.) mahkeme kararı,

د

د "D" harfi, Farsça alfabenin dokuzuncu harfi; ebced hesabındaki sayısal değeri "4"tür.
داء dâ': hastalık; dert.
دائر dâ'ir: (Ar.) dolaşan, muntazam; بر ـــ hakkında
دائره dâ'ire: (Ar.) daire, çember, halka.
دائرة المعارف dâ'iretol-me'ârif:(Ar.) ansiklopedi.
دائم dâ'im: (Ar.) daimî, daim, sürekli.
دائن dâ'in: (Ar.) alacaklı, alacak.
دائی dâ'î: dayı.
دابه dâbbe: (Ar.) yerde yürüyen hayvan; binilen ve yük taşıyan hayvan.
داثر dâsir: (Ar.) köhne, eski, yırtık pırtık.
داج dâc: (Ar.) karanlık.
داخل dâhil: (Ar.) iç, içeri, içerisi, dahil;ـــ شدن içeri girmek.
داخله dâhile: (Ar.) iç; iç işleri; وزارت ـــ içişleri bakanlığı; وزیر ـــ içişleri bakanı.
داخلی dâhilî: dahilî, içle ilgili; امراض ـــ (tıb.) iç hastalıkları.
داد dâd: (Peh.) kanun; adalet; insaf; feryat, figan; شاه ـــ âdil padişah;به ـــ کسی رسیدن birine yardıma koşmak.
داد dâd: verme, veriş; vergi; وستد ـــ alışveriş, ticaret; داد وستد کردن alışveriş yapmak.
دادا dâdâ: câriye; dadı.
دادار dâdâr: (Peh.) yaratan; bağışlayan; Allah.
داداش dâdâş: (T.) erkek kardeş, dadaş.
داد آفرید dâd-âferîd: (müz.) mâhûr makamı perdelerinden biri.
داد آفرین dâd-âferîn: adalet veren; yüce

دار المجانین dâro'l-mecânîn: (Ar.) akıl hastanesi, tımarhane.
دار المساکین dâro'l-mesâkîn: (Ar.) fakir ve dilencilere bakan kurum, darülaceze.
دار المعلمین dâro'l-muallimîn: (Ar.) öğretmen okulu.
دار الوکاله dâro'l-vikâle: (Ar.)(huk.) avukatlık bürosu.
دارایی dârâyî: varlık, zenginlik; renkli kırışık ipek, tafta; ـــ وزارت maliye bakanlığı; ـ وزیر maliye bakanı.
داربار dâr-bâz: canbaz.
داربست dâr-best: asma çardağı.
داربوی dâr-bûy: ûd tahtası, ûd dalı.
دارچین dâr-çîn: (bot.) tarçın.
داردان dârdân: tohumluk; fidanlık.
دار زدن dâr zeden: darağacına çekmek; çarmıha germek.
دارس dâris: (Ar.) eski, köhne, yırtık pırtık.
دار کوب dâr-kûb: (zool.) ağaçkakan.
دارندگی dârendegî: zenginlik.
دارنده dârende: sahip, mâlik; zengin.
دارو dârû: (Peh.) ilâç; zehir; barut; ـــ ی خواب uyku ilâcı; şarap, bâde.
دارونی dârûî: ilâçla ilgili.
دار و برد dâr-o-berd: gürültü patırtı.
داروخانه dârûhâne: eczane.
دارودان dârûdân: ilâç kutusu.
دار و دسته dâr-o-deste: güruh; avene, fedai, tayfa.
داروساز dârûsâz: eczacı.
داروسازی dârûsâzî: eczacılık; دانشکده ـ eczacılık fakültesi.
داروش dârûş: (bot.) ökseotu.
داروغه dârûğe: ev bekçisi; köy ve şehir bekçisi; bekçibaşı; köy kethüdası; bekçibaşı.
دارو فروش dârû-forûş: eczacı, ilaç satan.
دارو فروشی dârû-forûşî: eczacılık.
داروگر dârûger: eczacı.
دار و گیر dâr-o-gîr: yakalayıp bağlama; savaş, hengâme.
دار و ندار dâr-o-nedâr: varıyoğu; mal. ilâm.
دادنی dâdenî: verilecek, verilmeye lâyık.
دادو dâdû: köle.
داد و بیداد dâd-u-bidâd: kavga, gürültü, bağırıp çağırma.
دادور dâdver: (Peh.) yargıç; yüce Tanrı; âdil.
داد و ستد dâd-o-sited: alışveriş; ـ کردن alışveriş yapmak.
داد و فریاد dâd-o-feryâd: feryat, gürültü, bağırıp çağırma.
داد و قال dâd-o-kâl: bağırıp çağırma, gürültü.
داده dâde: verilmiş; bağışlanmış; nasip, kısmet; teslim etme.
دادی dâdî: köle.
دادیار dâdyâr:(huk.) savcı yardımcısı.
دار dâr: (Peh.) ağaç; darağacı; kaplama ağaç; به ـ کشیدن darağacına çekmek, idam etmek, asmak.
دار dâr: (Ar.) yer, mesken; به ـ فانی شتافتن ölmek.
دار dâr: sahip, (ek.)
دارا dârâ: (Peh.) sahip, malik; zengin; yüce Tanrı; ـ بودن sahip olmak.
دارابی dârâbî: (bot.) greyfrut.
دارا فزین dârâfzîn: trabzon, korkuluk.
دارا منش dârâ-meniş: padişah tabiatlı.
دارا شکنه dâr-eşkene: süblime.
دار البوار dâro'l-bevâr: (Ar.) cehennem.
دار الترجمه dâro't-tercome: (Ar.) tercüme bürosu.
دار الحکومه dâro'l-hokûme: (Ar.) kaymakamlık dairesi.
دار الرضاعه dâro'r-rızâ'e: (Ar.) yuva, çocuk yuvası.
دار الشفاء dâro'ş-şifâ': (Ar.) hastane; tımarhane.
دار الشوری dâro'ş-şovrâ: (Ar.) mebuslar meclisi.
دار العلوم dâro'l-ulûm: (Ar.) ilimler akademisi; üniversite.
دار الفنون dâro'l-fonûn: (Ar.) üniversite.

ten alında görülen parlaklık.
داغ dâğ: (T.) dağ.
داغان dâğân: ayrı, dağınık.
داغان کردن dâğân kerden: ayırmak, dağıtmak; ufalamak.
داغدار dâğ-dâr: acılı, matemli.
داغ دل dâğ-dil: gönlü kırık.
داغ دیدن dâğ dîden: yakınının ölümüne üzülmek.
داغ دیده dağ dîde: matemli, yüreği yanmış.
داغسر dâğ-ser: kel; bir tür küçük kuş.
داغ شدن dâğ şoden: çok ısınmak; çok incinmek; kusurlu olmak; meşhur olmak; eskimek, kullanılmış olmak.
داغ کردن dâğ kerden: çok ısıtmak; dağlamak.
داغول dâğûl: hilekâr.
داغینه dâğîne: eski ve kullanılmış, kelepir.
دافع dâfi': (Ar.) defeden, süren; hâmi.
دافعه dâfi'e: (Ar.) defedici; قوّه defedici kuvvet, tepki gücü.
دافق dâfik: (Ar.) yukarıdan şiddetle dökülen su, çağlayan.
داقو dâkû: (T.) kanatsız ok; kepenek.
دال dâl: eğri; "d" harfi.
دال dâl: (Peh.) (zool.) kartal; kara kartal.
دال dâll: (Ar.) delâlet eden, yol gösteren.
دالان dâlân: dehliz; koridor; kapalı yol; han.
دالاندار dâlândâr: hancı; kervansaray muhafızı.
دالای dâlây: okyanus; deniz.
دالای لاما dâlâ'î-lâmâ: Tibet rûhanî reisi.
دالبر dâl-bor: eteğin hilâl şeklinde kesilmesi; saç dalgası.
دالبوزه dâl-bûze: (zool.) kırlangıç.
داله dâlle: (Ar.) rehber; tanışıklık; naz; cür'et.
دام dâm: (Peh.) tuzak, kapan; ağ ــ به افتادن tuzağa düşmek.
دام dâm: (Peh.) ehlî hayvan (koyun, inek v.b.); yırtıcı olmayan vahşî hayvan.
داماد dâmâd: (Peh.) damat, güvey.
دامادی dâmâdî: nikâh, evlenme.
داره dâre: orak; vazife; daire; ay halesi.
دارین dâreyn: (Ar.) dünya ve âhiret.
داس dâs: (Peh.) orak.
داستان dâstân: (Peh.) hikâye; öykü; masal; roman; meşhur.
داستانسرا dâstân-serâ: destan yazan, roman yazan.
داستانسرایی dâstân-serâyî: destan yazma, hikâye yazarlığı.
داستان شدن dâstân şoden: meşhur olmak.
داستان نویس dâstân-nevîs: hikâyeci.
داستانی dâstânî: destanî, efsanevî.
داسکاله dâs-kâle: küçük orak; ucu eğri baston.
داش dâş: erkek kardeş; mahalle külhanbeyi.
داشاد dâşâd: bağış; ücret.
داشت dâşt: sahip olma; eğitim; hizmet; güç; varlık.
داشتن dâşten: (Peh.) sahip olmak, mâlik olmak; zaptetmek; zannetmek; uzamak; zorlamak, teşvik etmek, taahhüt etmek; ــ کسی را mahsup etmek; ــ خود را kendini kollamak.
داشتنی dâştenî: lâyık görülecek; kollanacak.
داشته dâşte: (Peh.) tasarruf altında olan; mahfuz; pörsümüş.
داشخار dâş-hâr: demirpası.
داش مشدی dâş-meşdî: mahalle külhanbeyi; gençlik gururu olan.
داشن dâşen: (Peh.) sahip olma; bağış, bahşiş; ücret.
داعی dâ'î: (Ar.) davet eden; dâî; duacı; sebep; iddia eden.
داعیه dâ'iye: (Ar.) istek, irade; sebep-mucip.
داغ dâğ: (Peh.) çok sıcak, yakıcı; dağlama; üzüntü, keder; ــ بدل کسی گذاشتن birini üzmek; ــ بدل یخ گذاشتن önemsiz bir iş yapmak ; ــ چیزی بدل ماندن muradına ulaşamamak; ــ بلندان çok secde etmek-

دان dân: yer, kab.
دانا dânâ: (Peh.) bilen; bilgin; Tanrı'nın isimlerinden biri.
دانائی dânâ'î: (Peh.) bilgi; vukuf; ilim.
دانا دلی dânâ-dilî: vukuf, bilgi; bilgi sahibi olma.
دانجه dânce: (bot.) mercimek.
دانس dâns: (Fr.) dans.
دانستن dânisten: (Peh.) bilmek, haberdar olmak; tanımak; ilim sahibi olmak; gücü yetmek.
دانستنی dânistenî: bilinecek; idrak edilecek.
دانش dâniş: (Peh.) bilgi, bilim, ilim.
دانش آموز dâniş-âmûz: öğrenci; lise öğrencsi.
دانش آموزی dâniş-âmûzî: öğrencilik; lise öğrenciliği.
دانش پایه dâniş-pâye: sınıf.
دانش پرور dâniş-perver: ilim seven.
دانش پژوه dâniş-pijûh: ilim arayan, araştırmacı, âlim.
دانشجو dâniş-cû: öğrenci, üniversite öğrencisi.
دانشجویی dâniş-cûyî: üniversite öğrenciliği; ilim arama.
دانشسرا dâniş-serâ: öğretmen okulu; ـ ی عالی yüksek öğretmen okulu; ـ ی مقدماتی ilköğretmen okulu.
دانشق dânişek: (T.) danışma toplantısı; danışma meclisi.
دانشکده dâniş-kede: fakülte.
دانشگاه dânişgâh: üniversite.
دانشگاهی dânişgâhî: üniversiteli; üniversite ile ilgili.
دانشگر dânişger: bilgin, ilim sahibi.
دانشمند dânişmend: bilgin; fıkıhçı.
دانشمندی dânişmendî: bilginlik.
دانشنامه dâniş-nâme: üniversite diploması.
دانشور dâniş-ver: bilgin.
دانشی dânişî: (Peh.) bilgin.
دانشیار dâniş-yâr: doçent.

دامان dâmân: etek; her şeyin kenarı; yelkenbezi.
دامپروری dâm-perverî: besicilik, hayvan yetiştirme.
دامپزشك dâm-pizişk: veteriner, baytar.
دامپزشکی dâm-pizişkî: veterinerlik, baytarlık.
دامدار dâm-dâr: besici; avcı.
دامداری dâmdârî: besicilik.
دامع dâmi': (Ar.) ağlayan, gözyaşı döken; yaş toprak.
دامگاه dâmgâh: tuzak yeri; ـ دیو dünya; ـ گرگ dünya.
دامن dâmen: etek; ـ عمر ömrün son anları; ـ باغی گرفتن inzivaya çekilmek; ـ بدندان کردن tevazu göstermek; acizlik göstermek; kaçmak; ـ در پای افتادن ıztırap çekmek; acıyla kaçmak; ـ دست کسی از ـ داشتن birinden kurtulmak.
دامن آلوده dâmen-âlûde: kötü işli; eteği kirli.
دامن افشاندن dâmen efşânden: seyahate çıkmak; terketmek.
دامن در کشیدن dâmen der-keşîden: kaçınmak; terketmek.
دامن زدن dâmen zeden: ateşi körüklemek; fitne fesadı körüklemek, yangına körükle gitmek.
دامن کشیدن dâmen keşîden: kaçınmak; sohbeti terketmek.
دامن گرفتن dâmen giriften: girişmek, teşebbüste bulunmak.
دامنگیر dâmen-gîr: engel; yakalanmış; etek tutan, himaye isteyen; arkadaş; iddiacı.
دامنه dâmene: etek gibi; kenar; etek; dağ eteği; peş; çevre; ـ پر kapsamlı.
دامنه دار dâmene-dâr: etekli; geniş, ferah; ayrıntılı, mufassal, etraflı, kapsamlı.
دامو dâm-vez: sele; büyük kar küreği.
دامی dâmî: avcı.
دامیار dâm-yâr: avcı.
دان dân: bitki tohumu; kuş yemi.

داو یافتن dâv yâften: hedefe ulaşmak.
داه dâh: dadı; cariye; hamile kadın; on.
داهل dâhol: korkuluk.
داهی dâhî: (Ar.) dâhî, akıllı, zekî.
داهیه dâhiye: (Ar.) akıllı, zeki; büyük iş; belâ, musibet.
دایر dâyir: (Ar.) dönen,devreden; bayındır, mamur; rayiç; ilgili, bağlı; ـــ بر hakkında.
دایر شدن dâyir şoden: kurulmak; mamur olmak; düzenlenmek.
دایر کردن dâyir kerden: kurmak, bina etmek; düzenlemek.
دایره dâyire: (Ar.) daire; devreden; bir yere inen asker; diken; kötü şans; hadise; hankah; cemiyet; def; daire (iş yeri); ـــ روی ریختن مطلبی را bir konuyu geniş olarak açıklamak, ele almak, işlemek.
دایره زدن dâyire zeden: çevrelemek, halka teşkil etmek.
دایره زنگی dâyire-zengî: (müz.) def.
دایگان dâyegân: dadılar, süt anneleri.
دایگانی dâyegânî: çocuk bakımı; ana sevgisi.
دایگی dâyegî: dadılık, sütanneliği.
دایم dâyim: (Ar.) ebedî, sürekli, daimî.
داین dâyin: (Ar.) borç veren, alacaklı.
دایه dâye: (Peh.) süt anası; bakıcı, dadı.
دایی dâyî: dayı.
دب deb: (Ar.) yavaş gitmek; sirayet etmek.
دب dob: (Ar.) ayı; ـــ اصغر küçük ayı yıldızı; ـــ اکبر büyük ayı yıldızı.
دباغ debbâğ: (Ar.) sepici, debağ.
دباغت debâğet: (Ar.) sepileme.
دباغ خانه debbâğ-hâne: tabakhane.
دباغی debbâğî: sepicilik.
دبداب debdâb: (Ar.) davul; görkem.
دبدبه debdebe: (Ar.) debdebe, tantana.
دبر dobor: (Ar.) arka, sırt; kıç.
دبز debz: iri, kafa.
دبس debs: hurma şırası; üzüm şırası.
دبستان debistân: ilkokul; mektep.
دبش dibş: acımsı, acımtrak, ekşimsi, kekre; kâmil.

دانشیاری dâniş-yârî: doçentlik.
دانک dânek: (Peh.) dane, yem; çocuk diş çıkarttığında hazırlanan yemek.
دانگ dâng: (Peh.) bir mülk veya şeyin altıda biri; altı cov ağırlığında bir ağırlık birimi; hisse.
دانمارکی dânmârkî: Danimarka'lı; Danimarka'ya ait.
دانندگی dânendegî: ilim, bilgi, marifet.
داننده dânende: bilen, vâkıf, haberdar.
دانه dâne: (Peh.) çekirdek; yem; tane, adet; top mermisi.
دانه خوار dâne-hâr: dane yiyen hayvan (tavuk, horoz vb.), kümes hayvanı.
دانه دار dâne-dâr: tohumlu meyva.
دانه دان dâne-dân: yemlik; dağınık.
دانه زن dâne-zen: büyücülük.
دانه کردن dâne kerden: meyva çekirdeklerini ayırmak; dağıtmak.
دانه گانه dâne-gâne: dünya malı.
دانی dânî: (Ar.) yakın; alçak, aşağılık insan.
داو dâv: oyun sırası; alacak, istek.
داو دادن dâv dâden: sırasını vermek (kumarda.)
داودار dâvdâr: iddia eden.
داودی dâvudî: davûdî; Davud Peygambere ait.
داور dâver: (Peh.) (sp.) hakem; yargıç; adil padişah; yüce Tanrı.
داوری dâverî: (Peh.) hükümet; düşmanlık; (sp.) hakemlik.
داوری خوردن dâverî horden: verilen hükme itaat etmek.
داوری کردن dâverî kerden: hüküm vermek, muhakeme etmek.
داوری گاه dâverî-gâh: adalet mahkemesi, mahkeme.
داو زدن dâv zeden: sırası gelince oynamak; bir şeyi iddia etmek; hedefe ulaşmak.
داو طلب dâv-teleb: istekli, tâlip.
داو طلبیدن dâv telebîden: adalet istemek; adaleti aramak.

kız.

دختر بچه dohter-beççe: küçük kız.

دختره dohtere: bekâret; keseye konulan mühür; kızcağız.

دخترى dohterî: bekâret; kızlık.

دخش dehş: (Peh.) biriyle muamele başlangıcı; karanlık.

دخل dehl: (Ar.) girme; müdahale; tenkid; gelir, kâr; ــ و خرج gelir ve gider.

دخل كردن dehl kerden: müdahale etmek; tasarruf etmek.

دخمسه dehmese: (Ar.) aldatma, hile, düzen.

دخمه dehme: (Peh.) mezar; sanduka; zerdüşt mezarlığı; ــ زندانیان (kin.) gökyüzü.

دخمه بان dehme-bân: mezarlık bekçisi.

دخن dohn: (bot.) darı.

دخنه dohne: (Ar.) koyu renk; tütsülük.

دخو dihev, dihov: kâhya; safdil, budala; Kazvin şehrinin kâhyası.

دخول dohûl: (Ar.) girme, giriş; ــ كردن içeri girmek.

دخيل dehîl: (Ar.) girmiş, dahil olmuş; sığınan; başkasının işine karışan; ــ بودن girmek; sığınmak.

دخيل بستن dehil besten: bir türbeye adak için bir şey bağlamak, hacette bulunmak.

دد ded: (Peh) yırtıcı hayvan; vahşî hayvan

ددر deder: fuhuş için dışarıda gezme.

ددر رفتن deder reften: fuhuş için gezmek, dolaşmak.

دده dede: (Peh.) yırtıcı hayvan.

دده dede: dede; siyahi cariye.

دودیگر do-dîger: (Peh.) ikinci, ikincisi.

در der: (Peh.) kapı; saray; fasıl, bölüm; konu; hakkında; ــ خروجی çıkış kapısı; ــ مخفی gizli kapı; ــ ورودی giriş kapısı.

در derr: (Ar.) süt; ganimet; çok yapılan iyilik.

در der: (ek) içinde, -de, -da.

در dorr: (Ar.) inci; ــ یتیم büyük inci.

درابزین derâbzîn: trabzon.

دبغ debğ: (Ar.) sepileme, tabaklama; elbiseyi yeşile boyama.

دبنگ debeng: ahmak, aptal.

دبنگوز debengûz: aptal, ahmak; tembel.

دبور debûr: (Ar.) batıdan esen rüzgâr.

دبورى debûrî: başıboş.

دبوس debbûs: (Ar.) demir gürz; demir topuz.

دبه debbe: (Ar.) yağ ve benzeri şeyler konulan madeni veya deri kap; küçük sürahi; ــ باروت barut kabı; ــ و زنبیل افزودن masrafı artmak.

دبه در آوردن debbe der âverden: sözünden ve ahdinden dönmek; oyunda mızıkçılık yapmak.

دبیت debît: bir çeşit saten.

دبیر debîr: (Peh.) kâtip; saray kâtibi; sefarethane memuru; lise öğretmeni; sekreter.

دبیر خانه debîr-hâne: sekreterlik.

دبیرستان debîristân: lise

دبیرى debîrî: (Peh.) yazarlık, sekreterlik; lise öğretmenliği.

دثور dosûr: (Ar.) törenin eskimesi; elbisenin kirlenmesi; çabuk unutulup gitmek; eskilik; helâk.

دج dic: donuk.

دجاج decâc, docâc: (Ar.) tavuk.

دجاجه decâce: (Ar.) tavuk.

دجال deccâl: (Ar.) yalancı; aldatan; deccal.

دجى docâ: (Ar.) karanlıklar.

دچار doçâr: düçar.

دچار شدن doçâr şoden: düçar olmak, müptelâ olmak.

دخ deh: saf, dizi, sıra.

دخالت dehâlet: (Ar.) karışma, müdahale; ــ كردن müdahale etmek.

دخان dohân: (Ar.) duman; tütün.

دخانيات dohâniyât: (Ar.) tütün, tönbeki; ــ انحصار tütün tekeli.

دخت doht: (Peh.) kız.

دختر dohter: (Peh.) kız; bâkire; ــ روزگار hadise.

دختر اندر dohter-ender: üvey kız, evlatlık

parçalamak.
درانیدن derânîden: yırtmak, yarmak; parçalamak.
در آوردن der-âverden: içeri sokmak; dışarı çıkarmak; serbest bırakmak; ــ از خود uydurmak.
دراهم derâhim: (Ar.) dirhemler.
درای derây: büyük çan; çekiç.
درایت dirâyet: (Ar.) bilme, anlama; bilgi; huy, mizac; yaratılış; dirayet.
درایدن derâyîden: söylemek, konuşmak; manasız söz söylemek; seslenmek.
در آخر der-âhır: sonunda.
در آغاز der-âğâz: başında, başlangıçta.
در اثر der-eser-i: etkisiyle; neticesinde.
در اثناء der-esnâ'-i: arasında; esnasında
در ازاء der-izâ-i: yerine; karşılığında.
در افشان dor-efşân: inci saçan; (kin.) beliğ, belağatli.
در انجام der-encâm: sonunda.
در انداختن der-endâhten: atmak; mücadeleye düşürmek.
در اول der-evvel: başlangıçta.
در ایستادن der-îstâden: durmak, ayakta durmak; ortaya çıkmak; ısrar etmek, direnmek.
درب derb: (Ar.) şehir ve kale kapısı; kapı; dar dağ yolu, patika; keçiyolu.
در باب der-bâb-i: hakkında, konusunda.
در باختن der-bâhten: oynamak; alışveriş yapmak; bağışlamak; borç vermek; yitirmek, kaybetmek.
دربار der-bâr: saray, padişah sarayı; mesken.
درباره der-bâre-i: hakkında, konusunda.
درباری derbârî: saraya ait; saraylı.
در بازیدن der-bâzîden: oynamak; yitirmek; bağışlamak.
در باقی شدن der-bâkî şoden: sona ermek, tamamlanmak; yok olmak.
در باقی کردن der-bâkî kerden: sona erdirmek, tamamlamak; terketmek; bir işi başka bir zamana bırakmak; göz yummak.
دراج dorrâc: (zool.) turaç kuşu.
دراز derâz: (Peh.) uzun; çekik.
درازا derâzâ: uzunluk; به ــ کشیدن uzamak; به ــ ی uzunluğunda.
دراز آهنگ derâz-âheng: uzunluk.
دراز بالا derâz-bâlâ: uzun boylu.
دراز خوان derâz-hân: ziyafet sofrası.
دراز دست derâz-dest: uzun elli; galip; mütecaviz, saldırgan; tamahkâr, hırslı.
دراز دم derâz-dom: köpek; maymun; akrep.
دراز دنبال derâz-donbâl: inek; öküz.
دراز شدن derâz şoden: uzanmak, yatmak; uzamak.
درازقد derâz-ked: uzun boylu.
درازکار derâz-kâr: boyundan büyük işlere karışan; saçma sapan konuşan.
دراز کردن derâz kerden: uzatmak; yaymak, sermek; işkence etmek, falakaya yatırmak.
دراز کشیدن derâz keşîden: uzanmak, yatağa uzanmak; yatmak; uzun sürmek.
دراز گردن derâz gerden: uzun boyunlu; aptal, ahmak; deve.
درازگوش derâz-gûş: eşek; tavşan; uzunkulaklı.
درازی derâzî: uzunluk; به ــ uzunluğunda.
دراعه dorrâ'e: (Ar.) cübbe, dervişlerin giydiği bir tür uzun elbise.
در افتادن der oftâden: biriyle zıt gitmek, kavgalı olmak.
دراك derrâk: (Ar.) anlayan, kavrayan.
دراکه derrâke: (Ar.) anlama, idrak, kavrayış.
درام dırâm: (Fr.) dram.
دراماتیك dırâmâtîk: (Fr.) dramatik.
در آمد der-âmed: gelir, kazanç.
در آمدگی der-âmedegî: çıkıntı, tümseklik.
در آمدن der-âmeden: girmek; çıkmak; ulaşmak, varmak; yeşermek; vâki olmak.
در آمیختن derâmîhten: karışmak; muvafakat etmek, anlaşmak, karıştırmak.
دراندن derânden: yırtmak, yarmak,

درب der-bân: kapıcı; muhafız; (sp.)kaleci ـ فلك ; güneş; ay.

دربانی derbânî: kapıcılık; muhafızlık; (sp.) kalecilik.

دربایست der-bâyist: hacet, dilek; zarûret; liyâkat; âdet; tavır, gidiş.

در بایستن der-bâyisten: zorunlu olmak; lâyık olmak.

دربچه der-beççe: küçük kapı.

دربدر derbeder: âvâre, derbeder, başıboş.

در برابر der-berâber: karşısında, karşıkarşıya.

در برابر der-berâber-i: karşılığında, karşısında; mesabesinde.

در بردن der borden: bir şeyi kurtarmak, kaçırmak; saptırmak.

در بر کشیدن der-ber keşîden: kucaklamak, kucağına almak.

در بست der-best: şahsa ait ev; bir şeyin tamamı.

در بستن der besten: kapıyı kapamak; bağlamak.

در بسته der-beste: kapalı; kapısı kapalı.

دربند der-bend: dar geçit; kale; dere; kısa sokak; esir; ـ بودن mahpus olmak.

دربند der-bend-i: kaydında; amacıyla, kasdıyla; ـ چیزی بودن bir şeyle ilgili olmak, alakalı olmak.

دربندان der-bendân: kuşatma; kale kuşatması.

دربند کردن der-bend kerden: bağlamak, zincire vurmak, mahpus etmek.

دربه dorbe: (Ar.) deneme; tecrübe, deneyim; alışıklık.

در پایان der-pâyân: sonunda.

در پوشیدن der-pûşîden: giyinmek; örtünmek.

در پیچیدن der pîçîden: katlamak; biriyle zıt gitmek.

درج derc: (Ar.) geçirme; sığdırma; alma; mektup.

درج derec: (Ar.) dereceler; merdivenler; pâyeler; merdiven basamakları.

درج dorc: (Ar.) mücevher kutusu; ـ گهر گشودن güzel söz konuşmak.

درجا der-câ: (ask.) yerinde say!

درجات derecât: (Ar.) dereceler.

درجا زدن der-câ zeden: (ask.) yerinde saymak; bir makamda kalmak.

در جستن der cesten: sıçramak; hamle etmek.

درج کردن derc kerden: dercetmek, kitaba almak.

درجه derece: (Ar.) rütbe; merdiven; makam; derece.

درجه بندی derece-bendî: derecelendirme, sınıflandırma; ـ کردن derecelendirmek, sınıflandırmak.

درجه دار derece-dâr: rütbeli; dereceli; (ask.) erbaş ve astsubay.

درچه der-çe: küçük kapı.

درخانه der-hâne: padişah sarayı; konak, mesken.

درخت direht: (Peh.) ağaç.

درختستان direhtistân: ağaçlık.

درخت سنب direht-sonb: ağaç matkabı.

درختکاری direht-kârî: ağaç dikimi.

درخش derehş, dorehş, dorohş: aydınlık, parlama; yıldırım.

درخشان derehşân: aydınlık, parlak.

درخشش derehşiş: aydınlık, parlama.

درخشنده derehşende: aydınlık, parlayan, parlak.

درخشیدن derehşîden: parlamak, parıldamak, ışık saçmak.

درخمی derehmî: (Yun.) drahmi.

درخواست der-hâst: istek, dilek; dilekçe.

در خواست کردن der-hâst kerden: dilemek, istemek; hükmetmek.

در خواستن der hâsten: dilemek, istemek.

در خور der-hor: lâyık, uygun, münasip.

در خور آمدن der-hor âmeden: lâyık olmak.

در خورد der-hord: lâyık, uygun.

در خوردن der horden: lâyık olmak, yaraşmak, yakışık almak.

درد derd: (Peh.) acı; ağrı; sancı; hastalık, üzüntü; eziyet; ـ چشم göz ağrısı; ـ دل karın ağrısı; kalp ağrısı; ـ دل کردن dertleşmek; sırrını açmak; ـ دندان diş ağrısı; ـ زه doğum sancısı; ـ سر başağrısı; zahmet verme sebebi; ـ سر رسانیدن zahmet çıkarmak; ـ شکم karın sancısı; ـ گلو boğaz ağrısı; ـ معده mide ağrısı; ـ اهل (tas.) sûfi, mutasavvıf.

درد dord: tortu, posa.

دردا derdâ: ne yazık!

درداء derdâ': (Ar.) dişleri dökülmüş kadın.

دردادن der dâden: vermek, bağışlamak.

دردانه dor-dâne: ince tanesi; aziz, sevgili; bir tane.

درد اشام dord-âşâm: kadehi sonuna kadar içen.

درد آلوده derd-âlûde: dertli.

درد آوردن derd âve(o)rden: dert çıkarmak; eziyet etmek.

درد خوار dord-hâr: yoksul, fakir; alçak, aşağılık, yer.

درد زده derd-zede: dertli; hasta, illetli.

درد کردن derd kerden: ağrımak; acımak; sızlamak.

درد کش dord-keş: kadehi sonuna dek içen; şarapçı, ayyaş.

در دم der-dem: anında, o an, hemen, derhal.

در دم گرفتن der-dem giriften: ağzına almak; yemek, içmek.

درد مند derd-mend: dertli; hasta.

درد مندی derd-mendî: dertlilik; hastalıklı olma.

دردمیدن der demîden: sönmek (lâmba, kandil).

دردناك derd-nâk: dertli.

دردو dırdov: utanmaz, hayasız.

دردی dordî: tortu, çökelti.

درر dorer: (Ar.) inciler; ـ دراری parlak inciler.

در رسانیدن der resânîden: bir yere ulaştırmak; ilhak.

در رسیدن der resîden: ulaşmak, varmak; gelmek; hazır olmak.

در رفتن der reften: girmek, içeri girmek; çıkmak; kaçmak; fırlamak; ـ از جا sinirlenmek; ـ باکسی biriyle olan ihtilafı çözümlemek; ـ کاری ازدست کسی bir işin onun iradesi olmadan, fakat onun aracılığıyla sonuçlanması.

در رفته der-refte: çıkmış; değişmiş; ayrılmış; burkulmuş, ayak bileği çıkmış.

در رو der-rov: çıkış yolu, mahreç.

در ریختن dor-rîhten: (kin.) ağlamak, gözyaşı dökmek; latif ve özlü söz söylemek.

درز derz: ince çatlak; dikiş yeri; küçük kız; yaklaşık 21 m^2lik bir alan birimi.

در زدن der zeden: kapı çalmak.

درز کردن derz kerden: ortaya çıkmak.

درز گرفتن derz giriften: dikmek; ـ کلام sözü kısa etmek.

درز گرفته derz girifte: kısa kesilmiş (söz); özet.

در زمان der-zemân: hemen, şimdi; o anda.

در زن der-zen: iğne; kapı çalan.

درزه derze: ot yığını, yem yığını; küçük kız; dikiş.

درزی derzî: terzi.

درزی کردن derzî kerden: terzilik yapmak, dikiş dikmek.

درزیگر derzîger: terzi.

درزیی derzîyî: terzilik.

درس ders: (Ar.) ders; öğrenim; ـ خواندن ders çalışmak; okumak, öğrenim görmek.

در ساختن der sâhten: hazırlamak; ـ تنگ خانه oda köşesine yerleşmek.

درسار der-sâr: kale önüne örülen duvar; dergâh.

در ساعت der-sâ'et: hemen, anında, o anda.

در سپاردن der sipârden: terketmek, bırakmak.

درست dorost: (Peh.) doğru, dürüst; sağlam; tam; emin; tam ayarlı sikke.

درست شدن dorost şoden: hazırlanmak;

درکشیدن der keşîden: aşağı çekmek; hareket etmek; dikmek (kadeh), içmek; cezbetmek; yok etmek.
درکه dereke: (Ar.) dip; aşağı, iniş aşağı; alt tabaka; cehennem tabakası.
درگاه dergâh: (Peh.) dergâh; saray; kapı; eşik; büyüklerin huzûru; tapı, Tanrı katı.
در گذاشتن der gozâşten: affetmek, bağışlamak.
در گذشت der-gozeşt: ölüm, vefat.
در گذشتن der-gozeşten: geçmek; terketmek; affetmek; ölmek.
در گذشته der-gozeşte: ölü, ölmüş.
در گرفتن der-giriften: almak; ateş almak, tutuşmak; tesir etmek; meşgul olmak.
در گشادن der goşâden: kapı açmak.
درگه dergeh: dergâh, huzur; saray; eşik.
درگیر der-gîr: tutkun; (ask.) vuruşma başlangıcı.
درگیر شدن der-gîr şoden: tutulmak; (ask.) vuruşma başlamak, savaş başlamak.
درم dırem: (Peh.) dirhem.
درمان dermân: (Peh.) ilâç; çare; deva; ــ روانی psikanaliz.
درمان پذیر dermân-pezîr: tedavi edilebilir.
درماندگی dermândegî: âcizlik, çaresizlik; borcunu ödeyememe.
درماندن der mânden: âciz kalmak.
درمانده der mânde: âciz, biçâre; yorgun, bitkin.
درمانگاه der-mângâh: (tıb.) klinik.
درمسرا dîrem-serâ: darphane.
در مکیدن der-mekîden: emmek; içmek.
درم گزین dırem-gozîn: sarraf.
درمل dormol: olmamış ekin, ham ekin.
در میان der-miyân: arasında; ــ یکی bir aralıkla.
درنا dornâ: (zool.) turna kuşu.
در نتیجه der-netice: sonunda, sonuç olarak.
در نتیجه der-netîce-i: nedeniyle, sebebiyle; sonucunda.
ıslah olmak; gerçekleşmek.
درستکار dorost-kâr: doğru dürüst insan; güvenilir, emin.
درستکاری dorost-kârî: doğruluk, dürüstlük; güvenilirlik.
درست کردن dorost kerden: yapmak, hazırlamak; kesinleşmek; tamamlamak.
درستی dorostî: (Peh.) doğruluk, dürüstlük; düzen, tertip; sağlık; haber doğruluğu.
درس خوانده ders-hânde: okumuş yazmış, tahsilli, bilgili.
درسگاه dersgâh: okul.
درش dereş: (bot.) bir tür ince ve uzun hıyar.
درشت doroşt: (Peh.) sert, kaba, iri; engebeli; hacimli.
درشتخو doroşt-hû: sert huylu, ahlâksız.
درشت رو doroşt-rû: ahlâksız; küstah.
درشتناك doroşt-nâk: taşlık yer; güç geçilen yer.
درشتی doroştî: kabalık; uygunsuzluk; zulüm; surat asma; sertlik.
در شدن der şoden: içeri girmek; ilişmek.
درشکه doroşke: (Alm.) fayton.
درشکه چی doroşkeçî: faytoncu, arabacı.
در صد der-sed: yüzde; ــ پنج yüzde beş; ــ صد yüzde yüz; mutlaka.
در صورتی که der-sûretî: -dığı halde; bununla beraber, -dığı halde; eğer.
درع dır': (Ar.) zırh.
در غلبکن der-gelbken: pencereli kapı.
درغوش der-gûş: (Peh.) yoksul, muhtaç.
درفش derefş: biz (kundura âleti).
درفش direfş: (Peh.) bayrak; sancak; tulga.
درفنجك derfencek: kâbus.
درقی derkî: trioide ait.
درك derk: (Ar.) anlama, anlayış.
درك derek: dip; cehennemin dibi; ــ به cehenneme kadar; ــ به رفتن cehenneme gitmek, ölmek, zıbarmak.
در کردن der kerden: çıkarmak; sığdırmak; azaltmak; ــ تیر mermi atmak.

درندگان derendegân:(zool.) yırtıcı hayvanlar.
درندگی derendegî: vahşilik, yırtıcılık.
درنده derende: yırtıcı, vahşî.
در نزد der-nezd-i: yanında.
در نشاختن der-nişâhten: oturtmak, yer vermek.
درنگ dereng: çan sesi, şıngırtı.
درنگ direng: (Peh.) duraklama; tehir; yavaşlık.
درنگ کردن direng kerden: duraklamak; ağırlaşmak; gecikmek.
درنگی direngî: duraklama; yavaşlık; tehir, gecikme.
در نوردیدن der-neverdîden: katlamak; kat etmek, geçmek.
در نوشتن der-neveşten: katlamak; kat etmek, geçmek.
درو direv, dirov: hasat, biçme.
دروا dervâ: zorunlu, zarûrî.
درواخ dorvâh, dervâh: doğruluk, sağlamlık; sıhhat, selâmet.
درواخ کردن dorvâh kerden: sağlamlaştırmak.
دروازه dervâze: büyük kapı; bahçe kapısı; (sp.) kale; ـــ گوش kulak deliği; ـــ نوش (kin.) ağız.
دروازه بان dervâze-bân: şehir ve ve kale kapıcısı; (sp.) kaleci.
در واقع der-vâkî': gerçekte, hakikatte.
در وای der-vây: zorunlu.
دروب dorûb: (Ar.) kapılar.
درود dorûd: (Peh.) övgü; selâm; selâmlaşma; Tanrı'nın rahmeti.
درود dorûd: tahta, sopa; ağaç.
درودگر dorûdger: mobilyacı; marangoz, dülger.
درودگری dorûdgerî: marangozluk, dülgerlik.
درودن dorûden: budamak.
دروس dorûs: (Ar.) dersler.
دروش direvş: biz (kunduracı); kan alma neşteri; sancak.

دروغ dorûğ: (Peh.) yalan; ـــ شاخدار büyük yalan, kuyruklu yalan.
دروغ باف dorûğ-bâf: yalancı.
دروغ گفتن dorûğ goften: yalan söylemek.
دروغگو dorûğ-gû: yalancı.
دروغگویی dorûğ-gûyî: yalancılık.
دروغی dorûğî: yalan; yapmacık.
دروگر dirovger: biçici, hasatçı.
درون derûn: iç, orta; dahil; tahıl ölçeği; (tas.) melekût âlemi; zerdüştî duası.
درون پرور derûn-perver: (kin.) mücahede sahibi; Tanrı'nın sıfatlarından biri; insanların gönlünü kazanan.
دروند dorvend: (Peh.) kâfir, dinsiz.
درون دار derûn-dâr: (kin.) münafık.
دروند direvende: biçici, hasatçı.
درونسوی derûn-sûy: iç taraf.
درونه derûne: karın; hallaç yayı; gökkuşağı.
درونی derûnî: dahilî, içle ilgili; manevî.
درویدن direvîden: biçmek; dermek.
درویش dervîş: (Peh.) yoksul, fakir; dindar, derviş; (tas.) sûfi.
درویش نهاد dervîş-nehâd: derviş tabiatlı; sâdık; sâde, gösterişsiz.
درویشی dervîşî: yoksulluk, fakirlik; dervişlik; tasavvuf.
دره derre, dere: (coğ.) dere, vâdi.
دره dırre: (Ar.) kamçı.
درّه dorre: (Ar.) büyük inci.
در هر حال der-her-hâl: her halükârda.
در هر صورت der-her-sûret: her halükârda; her neyse.
درهم der-hem: karışık; karmaşık; coşkulu.
درهم dirhem: (Yun.) dirhem; ağırlık birimi.
درهم آمیختن der hem âmihten: birbiriyle karışmak.
درهم برهم derhem-berhem: karışık, karmaşık, birbirine girmiş, girift.
درهم سرشتن derhem sirişten: karıştırmak, bulamak.
درهم شدن der hem şoden: karışmak, bulanmak; sinirlenmek.

parçalamak.

دریغ derîğ: yazık!

دریغا derîğâ: yazık!, vah vah!; yazıklar olsun!; ne yazık!

دریغ آمدن derîğ âmeden: ــ کسی را üzülmek.

دریغ خوردن derîğ ḫorden: üzülmek.

دریغ داشتن derîğ dâşten: esirgemek.

دری گو derî-gû: Derî Farsçası ile konuşan.

دریغ dırîng: mızrapla vuruştan çıkan ses, çiring!

دری وری derî-verî: saçma sapan; anlamsız söz.

دریوزگی deryûzegî: yoksulluk, fakirlik, dilencilik.

دریوزه deryûze: yoksul; dilenci.

دز dez: kale.

دزد dozd: (Peh.) hırsız; yolkesen; ــ دریایی korsan

دزدار dizdâr: kale muhafızı.

دزدانه dozdâne: hırsızca, hırsız gibi.

دزد افشار dozd-efşâr: hırsız ortağı.

دزد بازار dozd-bâzâr: hırsızlık çok olan yer; karışıklık; izdiham.

دزد خنده dozd-hende: gülümseme, tebessüm.

دزدکی dozdekî: hırsızca; gizlice.

دزدگاه dozdgâh: hırsız yatağı, hırsızı bol olan yer.

دزدی dozdî: hırsızlık.

دزدیدن dozdîden: çalmak, aşırmak.

دزدیده dozdîde: çalıntı; ــ گوش دادن gizlice kulak misafiri olmak.

دزدی کردن dozdî kerden: hırsızlık yapmak, çalmak.

دزفولی dizfûlî: Dizful'lu.

دزك dizek: küçük kale.

دزدیس dizendîs: sanki, tıpkı.

دژ dij: (Peh.) kale, hisar.

دژ doj: (Peh.) kötü, kaba.

دژ آباد doj-âbâd: öfkeli, hiddetli.

دژ آگاه doj-âgâh: kötü düşünceli; kötü huylu; öfkeli; zalim.

درهم کردن der hem kerden: karıştırmak; sinirlendirmek.

دری derî: sarayla ilgili; deri farsçası, saray farsçası; ــ کبك (zool.) dağ kekiği.

دری dorrî: (Ar.) aydınlık, parlak, ışıklı.

دریا deryâ: (Peh.) deniz; varlık.

دریا بار deryâ-bâr: sahil; liman şehri; nehir taşkını.

دریا بان deryâbân: (ask.) tümamiral.

دریابندگی der-yâbendegî: idrak, anlayış, kavrayış.

در یابنده der-yâbende: anlayan, kavrayan; akıllı; zekî.

دریا بیگ deryâ-beyg: amiral.

دریاچه deryâçe: (coğ.) göl; gölet.

دریا دار deryâdâr: (ask.) tuğamiral.

دریاداری deryâdârî: (ask.) tuğamirallik.

دریا دل deryâ-dil: cömert, bonkör; (kin.) cesur.

در یازیدن der-yâzîden: kasdetmek.

دریاساز deryâ-sâz: deniz manzaraları yapan ressam.

دریا سالار deryâ-sâlâr: (ask.) koramiral.

دریا سالاری deryâ-sâlârî: (ask.) koramirallik.

در یافت der-yâft: alım; para alımı; idrak, anlayış, tesir; ــ کردن almak.

در یافتن der-yâften: anlamak, sezmek; teslim almak.

دریافتی der-yâftî: alınan meblağ.

دریاکنار deryâ-kenâr: sahil, deniz kıyısı, lebiderya.

دریانورد deryâ-neverd: denizci; gemici.

دریانوردی deryâ-neverdî: denizcilik; gemicilik.

دریایی deryâyî: denizle ilgili; ــ نیروی (ask.)deniz kuvvetleri.

دریچه derîçe: küçük kapı; küçük pencere, ışık penceresi; ــ اطمینان süpap.

دریدگی derîdegî: yırtıklık; yarılma; yırtılmak; yarık, çatlak; yüzsüzlük, hayasızlık.

دریدن derîden: (Peh.) yırtmak, yarmak;

دژ آلود doj-âlûd: öfkeli; huysuz, ahlaksız.
دژبان dijbân: kale muhafızı; inzibat, askerî polis.
دژبانی dijbânî: kale muhafızlığı; inzibat dairesi veya karakolu.
دژ براز doj-berâz: çirkin, kılıksız; huysuz; öfkeli; tamahkâr.
دژ برو doj-borû: huysuz, asık suratlı; öfkeli.
دژ پسند doj-pesend: kötüyü beğenen; dindar, zahid.
دژ خیم doj-hîm: huysuz, tiynetsiz; gardiyan, zindancı; cellâd.
دژدار dij-dâr: kale muhafızı.
دژم dojem, dijem: üzgün, kederli; öfkeli.
دژمان dojmân: üzgün; gücenik.
دژمناك dojemnâk: üzgün; öfkeli; kırgın.
دس des, dis: benzeri, gibi.
دسائس desâ'is: (Ar.) desiseler, hileler.
دساتیر desâtîr: (Ar.) düsturlar.
دساکر desâkir: (Ar.) şehirler; köyler.
دسامبر disâmber: (Fr.) aralık ayı.
دسایس desâyis: (Ar.) hileler, desiseler; entrikalar.
دست dest: (Peh.) el; hayvanların ön ayağı; (kin.) kudret; dayanak; kural, kanun; takım (elbise vb.); kuşlar için sayı; tür, biçim, cins; tavla gibi oyunda el; taraf; karış; fayda; بر ــ vasıtasıyla; آخر ــ son defa; اول ــ ilk defa; دوم ــ ikinci el, kullanılmış şey; از ــ بر خاستن üstesinden gelmek; kendinden geçmek; از ــ دادن yitirmek, kaybetmek; از ــ رفتن yok olmak; dağılmak; از ــ شدن bayılmak; sarhoş olmak; باد در ــ بودن yoksul olmak, müflis olmak; ــــ اندر زدن teşebbüse geçmek; بر سر ــ در آمدن ortaya çıkmak, gün ışığına çıkmak; به ــ آمدن ele geçmek, hasıl olmak; به ــ آوردن elde etmek, ele geçirmek; به ــ باش (ask.) hazır ol; به ــ کردن elde etmek; به ــ و پا افتادن çare aramak; ــ از پا درازتر داشتن ümitsiz kalmak; üzülmek; ــ از همه چیز شستن herşeyden vazgeçmek; ــ از سر کسی بر داشتن birini artık rahatsız etmemek; ــ باز داشتن çekinmek; terketmek; ــ بالا کردن erkeğe evlenecek kadın bulmak için harekete geçmek; feryat etmek; ــ به ــ دادن birleşmek; elele vermek; ــ بدلم مگذار yüreğimi dağlama, beni üzme, yaramı deşme; ــ بردن galip olmak, fethetmek; ــ بسر کردن کسی را birini geri çevirmek, reddetmek; ــ بسر و روی چیزی کشیدن bir şeye el atmak; onarmak; ــ بسیاه و سفید نزدن hiç bir iş yapmamak, elini bir şeye sürmemek; ــ بعصا رفتن ihtiyatlı davranmak; ــ بکار شدن bir işe el atmak; ــ بیقه شدن yaka paça olmak; ــ پیش گرفتن öne geçmek, ileride olmak; ــ چپ از ــ راست ندانستن iyiyi kötüden ayırt edememek; ــ کردن geciktirmek; ــ روی ــ زدن üzülmek; ــ شما درد نکند elin dert görmesin!; شمارا می بوسد ellerinizden öper; bu işi sen yapabilirsin, ــ کسی در کار بودن bir işte tecrübeli olmak, bir işe müdahale etmek; ــ کسی را خواندن (oyunda) birinin elini görmek; birinin üzüntüsünü anlamak; ــ گرفتن برای کسی birinin hatasını yüzüne vurmak; ــ مریزاد yardımda bulunan kimse için söylenen dua, eline sağlık; ــ نگاهداشتن bir işi durdurmak; ــــ و پا زدن can çekişmek; yüzerken çırpınmak; ــ و پنجه نرم کردن biriyle mücadele etmek, savaşmak; ــ یکی داشتن birlik olmak, ortak olmak, elbirliği yapmak; ــ یك به پیش و یك به پس داشتن yoksul olmak, fakir olmak.
دست ابزار dest-ebzâr: âlet, edevat.
دستادست destâdest: peşin muamele.
دستار destâr: sarık; mendil.
دستاران destârân: avans; çıraklık.
دستار بند destâr-bend: destar bağlayan; âlim, fakih.
دستارچه destârçe: küçük destar; küçük mendil.
دست اره dest-erre: testere.
دستاس dest-âs: el değirmeni.
دستا سنگ destâ-seng: mancınık.

دست افشار dest-efşâr: elle meyva sıkma ve meyva suyu; elle sıkılmış meyva suyu.
دست افشانی dest-efşânî: oynamak, raksetmek; elle serpmek.
دستاق dostâk: hapis, mahkum, tutuklu.
دستان destân: hikâye, destan; şarkı; hile; eller.
دستان خر destân-her: çabuk aldanan.
دستان زدن destân zeden: şarkı söylemek.
دست آموز dest-âmûz: ehlî; elcik (hayvan).
دست آوردن dest âve(o)rden: bulmak; elde etmek.
دستا ویز dest-âvîz: vesile; bahane; vuruşma.
دست انداختن dest endâhten: alay etmek; yüzmek.
دست انداز dest-endâz: el konulan yer; dansöz; yüzücü; hırsız, yankesici; zalim; tecavüz; yağma.
دست اندازی dest-endâzî: tecavüz.
دست باز dest-bâz: eli açık, cömert.
دست باز داشتن dest bâz dâşten: kaçınmak, el çekmek.
دست بازی dest-bâzî: şuhluk, ferahlık.
دست باف dest-bâf: elle örülmüş, el örgüsü.
دستبرد dest-bord: çalma; hırsızlık; kudret; el çabukluğu; tasarruf; zafer; aldatma.
دست بردار dest-berdâr: terkeden, el çeken, bırakıcı.
دست برداشتن dest ber-dâşten: el çekmek, bırakmak.
دستبرد زدن dest-bord zeden: hırsızlık etmek, çalmak; tasarruf etmek; saldırmak.
دست بردن dest borden: müdahale etmek; el atmak.
دست بر قضا dest her-kazâ: tesadüfen.
دست بر نهادن dest ber-nehâden: (kin.) göstermek.
دست بستن dest besten: elini bağlamak; birini zelil etmek.

دست بسته dest-beste: eli bağlı; değersiz; yenik; cimri; namaz kılan; acayip, tuhaf.
دستبند dest-bend: kelepçe; bir tür dans.
دستبوس dest-bûs: el öpen.
دستبوسی dest-bûsî: el öpme; büyük birinin huzuruna varma.
دست به یخه شدن dest be-yehe şoden: yaka paça olmak.
دست پاچگی dest-pâçegî: telâş, heyecan, acele; aceleyle, telâşla.
دست پاچه dest-pâçe: aceleci, heyecanlı.
دست پاچه شدن dest-pâçe şoden: telaşlanmak, eli ayağına dolaşmak.
دست پخت dest-poht: elle pişmiş.
دست پرور dest-perver: mürebbi.
دست تنگ dest-teng: yoksul, eli darda olan.
دست تنها dest-tenhâ: yalnız, kimsesiz.
دست جنباندن dest conbânden: (kin.) kaçmak.
دست چوب dest-çûb: bostan, asâ.
دست چینی dest-çînî: elle devşirilmiş; elle seçilmiş.
دست خالی dest-hâlî: yoksul.
دست خط dest-het: el yazısı.
دست خوش dest-hoş: alay konusu; âciz; kolay elde edilebilir; şans parası; bol şans!
دست خوش dest-hoş-i: maruz kalma; ــ چیزی بودن bir şeye maruz kalmak.
دست دادن dest dâden: el vermek, el sıkışmak, el uzatmak; bîat etmek; anlaşma yapmak; hâsıl olmak.
دست داشتن dest dâşten: kudreti olmak; bir işte müdahalesi olmak; ــ باکسی biriyle birlik olmak.
دست دراز dest-derâz: eli uzun; üstün; zâlim, zorba.
دست درازی dest-de(i)râzî: mütecaviz olmak; başkasının mal ve namusuna el uzatma.
دست دستی dest-destî: sathi; boşuna, anlamsız; (çocuklarda) iki elini birbirine vurma.
دسترس dest-res: kudret, güç; yetişilebilir;

an.

دست گرفتن dest giriften: el kesmek; menetmek, alıkoymak; yardım etmek, elinden tutmak; alay etmek.

دست گزیدن dest gezîden: üzülmek.

دست گزین dest-gozîn: elle seçilmiş; seçkin; baş köşede oturmak isteyen; bir tür at.

دست گشادن dest goşâden: eli çözmek; cömertlikte bulunmak, kesenin ağzını açmak.

دستگیر dest-gîr: yardımcı, elinden tutan; tutuklu; esir; (tas.) mürşid.

دستگیره dest-gîre: kapı kolu, kol, kulp.

دستگیری dest-gîrî: yardım; esir alma; (tas.) irşad etme.

دستلاف dest-lâf: siftah.

دستمال dest-mâl: mendil; esir, tutuklu.

دست مالیدن dest-mâlîden: el sürmek, ellemek.

دست مایه dest-mâye: sermaye.

دست مرد dest-merd: yardımcı.

دستمزد dest-mozd: ücret, el emeği, gündelik; (kin.) iyilik ve kötülüğün karşılığı.

دست موزه dest-mûze: armağan, hediye; bahane; alet.

دست میان dest-miyân: kılıç kını ve kemeri.

دستنبو desten-bû: (bot.) şamama, kırlangıç kavunu.

دست نخورده dest-nehorde: el sürülmemiş, el değmemiş, bâkir.

دست نشان dest-nişân: elle dikilmiş fidan; görevli; mahkum.

دست نشانده dest-nişânde: görevli; tâbi, itaatkar; kukla (hükümet ve insan için).

دست نماز dest-nemâz: abdest.

دست نمودن dest nomûden: gücünü göstermek.

دستنویس dest-nivîs: el yazısı; el yazması.

دستوار dest-vâr: el gibi; el kadar; baston; kelepçe.

kolay, imkân dahilinde, elverişli.

دسترسی dest-resî: güç, kudret.

دسترنج dest-renc: el emeği, ücret, çalışma hakkı.

دستره destere: testere.

دست زدن dest zeden: alkışlamak, el çırpmak; saldırmak; dokunmak, el sürmek.

دستشویی dest-şûyî: el yıkama; lavabo.

دستفال dest-fâl: siftah.

دستفروش dest-forûş: seyyar satıcı, işportacı.

دستفروشی dest-forûşî: seyyar satıcılık, işportacılık.

دستك destek: küçük el; küçük hesap ve not defteri; ـــ و دنبك در آوردن zorluk çıkarmak.

دستك زدن destek zeden: el çırpmak; eliyle vurarak seslenmek.

دستکار dest-kâr: eliyle çalışan; yardımcı; elişi.

دستکاری dest-kârî: elle çalışma; el sanatı, el işi; bir işe el atma; onarım.

دست کج dest-kec: çolak; (kin.) yankesici, hırsız.

دست کردن dest kerden: ـــ و پیش کردن birini bir işe zorlamak.

دستکش dest-keş: eldiven; sağlam, mazbut; el emeği; bir tür ekmek; yoksul, dilenci.

دست کشی dest-keşî: sürme, el sürme; yoksulluk.

دست کشیدن dest keşîden: el sürmek, dokunmak; el açmak, dilencilik etmek; از ـــ چیزی bir şeyden vazgeçmek.

دست کم destikem: en azından; hiç olmazsa.

دست کمی dest-kemî: noksanlık, eksiklik.

دستگاه destgâh: sermaye; servet; kudret;makam; ilim; tezgîh; cihaz; sistem;ـــ متری metrik sistem.

دستگذار dest-gozâr: yardımcı; hediye.

دست گذاردن dest gozârden: bir şeye el koymak; teslim etmek.

دستگرد dest-gird: köy; düz arazi; zirai al-

دسر disir: (Fr.) yemek sonunda yenilen meyva veya tatlı.
دسکره deskere: köy; hristiyan mâbedi; düz arazi; çevresinde evler bulunan köşk.
دسم desim: (Ar.) yağlı.
دسومت dosûmet: (Ar.) yağlılık.
دسیسه desîse: (Ar.) entrika, desise, hile; gizli düşmanlık.
دسیسه کار desîse-kâr: entrikacı, hilekâr.
دسی گرم desi-girem: (Fr.) desigram.
دسی لیتر dısî-lîtr: (Fr.) desilitre.
دسی متر disî-mitr: (Fr.) desimetre.
دش deş: süslenme.
دش doş: (Peh.) kötü, çirkin.
دشپل doş-pil: gudde, bez.
دشت deşt: (Peh.) kır; çöl; mezarlık.
دشت deşt: siftah; ücret; ــ کسی را کور کردن ilk satışta veresiye almak, siftahı kör etmek.
دشتبان deşt-bân: kır bekçisi; tarla bekçisi.
دشت کردن deşt kerden: siftah etmek.
دشتی deştî: çöle ait; (müz.) İran şarkılarından bir tür, kır müziği.
دشخوار doş-hâr: (Peh.) güç, müşkül; iri, ağır.
دشخوار آمدن doş-hâr âmeden: güç gelmek.
دشك deşk: ip; ham ip.
دشك doşek: yatak, döşek.
دشکام doş-kâm: öfkeli; zahid, dindar.
دشمن doş-men: (Peh.) düşman.
دشمن پرور doşmen-perver: düşman besleyen, düşman çıkaran.
دشمن شکن doşmen-şiken: düşman yenen.
دشمنی doşmenî: düşmanlık; nefret.
دشنام doşnâm: (Peh.) küfür, sövgü.
دشنام دادن doşnâm dâden: küfretmek, sövmek.
دشنه deşne: kama; hançer.
دشوار doşvâr: (Peh.) güç, müşkül, zor.
دشواری doşvârî: güçlük, zorluk.

دستور destûr: (Peh.) vezir; zerdüştî din adamı; izin; yasa; program; emir; gramer, dilbilgisi; vergi biçimi.
دستور العمل destûrul-emel:(Ar.) talimat.
دستورات destûrât: izinler, emirler.
دستورز dest-verz: el işçisi; el işi.
دستور زبان destûr-i zebân: gramer, dilbilgisi.
دستوری destûrî: izin, ruhsat; adet, kural; gramerle ilgili.
دست و گریبان شدن dest-o-girîbân şoden: yaka paça olmak.
دسته deste: (Peh.) el gibi; kulp, sap; kabza; gurup, takım; Hz. Hüseyin'in yasını tutmak için caddelerde yürüyen bir gurup insan; (ask.) takım; Kaçarlar devrinde saat 12'ye verilen ad.
دسته بندی deste-bendî: birinin aleyhine birleşme.
دسته دار destedâr: kulplu, kabzalı; komutan.
دسته جمعی deste-cem'i: el birliği, hep beraber.
دسته دسته deste deste: bölük bölük, gurup gurup.
دسته کردن deste kerden: toplamak, hazırlamak.
دستی destî: ele ait; küçük kap; kasten, mahsus; elden gönderilen.
دستیاب dest-yâb: ele geçen; müyesser.
دستیار dest-yâr: yardımcı; çırak; asistan; silah.
دستیاری dest-yârî: yardım; çıraklık; asistanlık.
دست یازیدن dest yâzîden: el uzatmak.
دست یافتن dest yâften: galip olmak, zafer kazanmak; istilâ etmek.
دست یافته dest-yâfte: muradına ermiş.
دستیانه dest-yâne: kelepçe.
دستی دستی destî-destî: boş yere, boşu boşuna; kasıtlı olarak.
دستینه destîne: kelepçe; kabza; el yazısı; ferman; imza.

دشوار یاب doşvâr-yâb: güç ulaşılır; güç bulunur.

دعاء do'â: (Ar.) dua, yakarış; övgü; selâm; lânet; ـ ی خیر hayır dua; selâm; ـ صیغهء (gr.) dua kipi.

دعاب de'âb: (Ar.) şakacı; şuh.

دعابه de'âbe: (Ar.) şaka yapma.

دعات do'ât: (Ar.) dâîler.

دعا کردن do'â kerden: dua etmek; övmek.

دعا گو do'â-gû: duacı, dua eden; iyi dilekli; vâiz.

دعام di'âm: (Ar.) sütun; kavim büyüğü, kabile reisi.

دعانویس do'â-nivîs: dua yazan; muska yazan; büyücü.

دعاوی de'âvî: (Ar.) davalar; iddialar; sebepler.

دعایم de'âyim: (Ar.) sütunlar; kabile ileri gelenleri.

دعب de'ib: (Ar.) şakacı.

دعوات de'evât: (Ar.) dualar.

دعوت de'vet: (Ar.) davet, çağırma; yol gösterme; ـ بعمل آمدن davet edilmek.

دعوت کردن de'vet kerden: davet etmek, çağırmak.

دعوتگر de'vet-ger: davetçi, davet eden.

دعوت نامه de'vet-nâme: davetiye; celp kağıdı.

دعوی de'vâ (de'vî): (Ar.) iddia, dava; isteme; kavga; yargı.

دعوی دار de'vâ-dâr: davacı, iddiacı; adalet isteyen.

دعوی طلب de'vâ-teleb: davacı.

دعی de'î: (Ar.) evlâtlık.

دغ değ: kıraç arazi; kel; saç, sakal, bıyık ve kaşını tıraş eden.

دغا değâ: doğru olmayan; haramzâde; kalp para; hile, düzen; çör çöp.

دغدغه değdeğe: (Ar.) bir şeyi saklama; korku; vesvese; boğaz ve koltukaltı kaşıntısı.

دغدغه مند değdeğe-mend: korkulu, vesveseli, endişeli.

دغسر değ-ser: kel; dazlak.

دغل değel: (Ar.) hile,düzen; fesat; gizli kin; hilekâr; kalp, para; tembel; ـ خاکدان dünya; insan bedeni.

دغل باز değel-bâz: düzenbaz, yaltakçı.

دغل داری değel-dârî: iki yüzlülük; kusur arama.

دغلی değelî: sahtekârlık; haramzadelik.

دف def: tef.

دفائن defâ'in: (Ar.) defineler, gömüler.

دفاتر defâtir: (Ar.) defterler.

دفاع difâ': (Ar.) savunma, müdafaa; alıkoyma; ـ کردن savunmak, müdafaa etmek.

دفاعی difâ'î: savunma ile ilgili.

دفاف deffâf: (Ar.) def imalatçısı.

دفاین defâyin: (Ar.) gömüler, defineler.

دفتر defter: (Yun.) defter; kitap; tomar; büro; ـ تجارتی ticari defter; ـ ثبت املاك tapu kayıt defteri; ـ رسید irsâliye defteri; ـ روز نامه günlük defter; ـ مخصوص özel kalem müdürlüğü; ـ نماینده indeks defteri, fihrist defteri.

دفتر پرداختن defter perdâhten: yazmak, telif etmek.

دفترچه defterçe: cep defteri; küçük defter; karne.

دفتر خانه defter-hâne: muhasebe bürosu; noterlik.

دفتر خوان defter-hân: padişah veya vezir huzurunda defter okuyan.

دفتردار defter-dâr: defterdar, hazinedar; muhasip; noter.

دفترداری defter-dârî: defterdarlık; muhasebecilik.

دفتری defterî: defterle ilgili.

دفته defte: dokumacı tarağı.

دف زدن def zeden: def çalmak; dilenmek.

دفزك defzek: iri, iriyarı; kaba; şişman.

دف زن def-zen: tef çalan, ritim saz.

دفع def': (Ar.) defetme, geri püskürtme.

دفعات defe'ât: (Ar.) defalar, kereler.

دفع الوقت def'ol-vekt:(Ar.) oyalama, vakit geçirme.

دفع كردن def' kerden: geri püskürtmek,defetmek, uzaklaştırmak; geri çıkarmak.
دفعه def'e: (Ar.) defa, kez, kere; ــ يك birdenbire.
دفعةً def'eten: (Ar.) ansızın, âni, birdenbire.
دفعي def'î: (Ar.) ânî, ansızın, birdenbire.
دفن defn: (Ar.) gömme; defnetme; saklama.
دفن كردن defn kerden: gömmek; toprağa vermek; saklamak, defnetmek.
دفوف dofûf: (Ar.) tefler.
دفيله difîle: (Fr.) resmi geçit; defile.
دفيله رفتن difîle reften: resmi geçiş yapmak, törenle geçmek.
دفين defîn: (Ar.) gömülü, medfun; saklı.
دفينه defîne: (Ar.) define, gömü.
دق dek: dilencilik; kel; dazlak; itiraz; bir tür değerli kumaş.
دق dekk: (Ar.) vurma, çalma; un etme, öğütme; sitem; tenkit; ــ باب kapı çalma.
دق dıkk: (Ar.) az; ince; (tıb.) verem; ــ دل üzüntü; ــ دلى در آوردن öfkesini kusmak; telâfi etmek.
دقائق dekâ'ik: (Ar.) incelikler.
دقايق dekâyık: (Ar.) incelikler, ince hususlar; dakikalar.
دقت dikket: (Ar.) dikkat; incelik; yumuşaklık; ــ كردن dikkat etmek.
دق زدن dek zeden: dilenmek.
دق كردن dek kerden: dilenmek; itiraz etmek; verem olmak; üzüntüsünden ölmek.
دق گرفتن dek giriften: suçlamak, kınamak.
دقل dekel: (Ar.) gemi oku; hurma.
دق و لق dekko-lek: susuz, kıraç.
دقيق dekîk: (Ar.) dakik, ince, zarif; dikkatli; kısa bir zaman.
دقيقه dekîke: (Ar.) dakika.
دقيقه شمار dekîke-şomâr: yelkovan.
دقيقه گر dekîke-gîr: tenkidçi; eleştirmen.
دقيقى dekîkî: (Ar.) dakiklik; unculuk.
دك dek: dilencilik; kel; kıraç arazi; baş; temel.
دك dekk: (Ar.) tahrip, yıkma; defetme.

دكاكين dekâkîn: (Ar.) dükkânlar.
دكا گرم dikâ-girem: (Fr.) on gram.
دكامتر dikâ-mitr: (Fr.) dekametre.
دكان dokkân: (Ar.) dükkan; bank.
دكانچه dokkânçe: saray sekisi.
دكانچى dokkânçî: dükkâncı.
دكاندار dokkândâr: dükkâncı.
دكانداری dokkândârî: dükkâncılık; dalkavukluk.
دكتر doktor: (Fr.) doktor.
دكترا doktorâ: (Fr.) doktora; تز ــ ، رساله ــ doktora tezi.
دكترى doktorî: doktorluk.
دك زدن dek zeden: dilenmek.
دك زده dek-zede: saç, sakal, kaş ve kirpiğini tıraşlamış kimse.
دك شدن dek-şoden: kimse görmeden bir yerden bir yere gitmek, sıvışmak.
دك كردن dek kerden: baştan savmak.
دكل dekel: gemi direği.
دكلامه كردن diklâme kerden: bir şiiri yüksek sesle okumak.
دكمه dokme: düğme; ــ برقى elektrik düğmesi.
دك و پوز dek-o-pûz: ağız ve çevresi.
دك و دهن dek-o-dehen: ağız ve çevresi; yüzgöz.
دكور dikor: (Fr.) dekor.
دكوراسيون dikorâsyon: (Fr.) dekorasyon.
دكه dekke: dağ keçisi, teke.
دكه dekke: (Ar.) küçük dükkân; seki; taş merdiven.
دگر diger: diğer.
دگر گون diger-gûn: değişik, bambaşka.
دگش degiş: (T.) değiştirme.
دگل degel: gemi direği; fesat, hilekâr.
دگل degel: (Hind.) iri yarı adam.
دگمه dogme: düğme; elektrik düğmesi; ــ برق elektrik düğmesi.
دل dil: (Peh.) (tıb.) yürek; iç; karın; can; cüret; ــ صاحب gönül; gönül sahibi, gönül eri; ــ آب شدن takatsiz kalmak; از ــ و دماغ

در ـــ افتادن solmak, hevesi tükenmek; در ـــ گرفتن داشتن içten kararlı olmak; در ـــ گنجیدن karar vermek; üzülmek; kabul etmek; ـــ آمدن کسی را muvafık olmak; بدریا زدن tehlikeye aldırış etmeden bir işe girişmek; ـــ به ـــ راه دارد sevgi sevgiyi getirir; ـــ کسی راضی نشدن gönlü razı olmamak; ـــ و روده چیزی را بیرون آوردن karıştırmak, bozmak ـــ کسی قرار گرفتن gönlü rahatlamak.

دلائل delâ'il: (Ar.) kanıtlar, deliller.

دلار dolar: (İng.) dolar.

دلارا dil-ârâ: gönül süsleyen; sevgili.

دلارام dil-ârâm: gönlü rahatlandıran, gönüle huzur veren; sevgili.

دلازاری dil-âzârî: gönül kırma, kalb kırma; acımasızlık.

دلاك dellâk: (Ar.) tellak; berber.

دلاکی dellâkî: tellaklık; berberlik.

دلال delâl: (Ar.) naz, işve; gamze.

دلال dellâl: (Ar.) tellâl.

دلالت delâlet: (Ar.) kılavuzluk, yol gösterme, delâlet; kanıt.

دلالت داشتن delâlet dâşten: rehber olmak.

دلالت کردن delâlet kerden: delâlet etmek.

دلالی dellâlî: tellallık; tellal parası.

دلام dilâm: kısa mızrak; hile.

دلاور dil-âver: yiğit, cesur, savaşçı.

دلاوری dil-âverî: yiğitlik, cesaret.

دلاویز dil-âvîz: beğenilen, matlub; güzel kokulu.

دلایل delâyil: (Ar.) kanıtlar,deliller.

دل آزردگی dil-âzordegî: kırgınlık, güceniklik; dert.

دل آزرده dil-âzorde: kırgın, gücenik; mahzun; rahatsız.

دل آشوب dil-âşûb: gönül karıştıran.

دل آغنده dil-âğende: üzgün.

دل آویزیدن dil âvîzîden: ilgi duymak, sevgi beslemek.

دل افتاده dil-oftâde: gönlü kırık, gönlü daralmış.

دل افروز dil-efrûz: gönül aydınlatan, iç açıcı.

دل افروزی dil-efrûzî: gönül aydınlatma, iç açma.

دل افسرده dil-efsorde: üzgün, kederli.

دل افگار dil-efgâr: gönlü yaralı, kırgın.

دل انگیز dil-engîz: beğenilen, matlub; cesur.

دلب dolb: (Ar.) çınar.

دلباختگی dil-bâhtegî: âşıklık.

دل باختن dil bâhten: âşık olmak, gönlünü vermek.

دل باخته dil-bâhte: âşık, tutkun; ـــ شدن âşık olmak.

دل بدریا زدن dil-bederyâ zeden: riskli işe girmek.

دلبر dil-ber: sevgili, dilber, güzel.

دل بر داشتن dil ber-dâşten: ilgiyi kesmek.

دل بردن dil borden: gönlünü çalmak.

دل برکندن dil ber kenden: ilgiyi kesmek.

دلبری dilberî: dilberlik.

دلبستگی dil-bestegî: gönül bağlılığı, aşk, sevgi; kırgınlık; ıztırap.

دل بستن dil besten: ilgi duymak; sevgi duymak.

دلبسته dil-beste: âşık; ilgili; tutkun; kırgın.

دلبند dil-bend: sevilmeye lâyık; aziz evlat, sevgili yavru; sevgili; ciğerköşe; bağırsaklar.

دلپذیر dil-pezîr: beğenilen, makbul.

دل پر dil-por: çok üzgün; öfkeli.

دل پرور dil-perver: kalbini temiz tutan, kendini eğiten;

دلپسند dil-pesend: beğenilen, matlûb.

دل پیچه dil-pîçe: (tıb.) karın ağrısı, buruntu; ishal.

دلتا diltâ: (Fr.) (coğ.) delta.

دلتنگ dil-teng: gönlü dar, sıkıntılı, üzgün.

دلتنگ شدن dil-teng şoden: sıkılmak.

دلتنگی dil-tengî: gönül darlığı, sıkıntı, üzüntü.

دلجو dil-cû: gönül alan, tesellî eden; şefkatli; beğenilmiş.

دلجویی dil-cûyî: tesellî; şefkat; hal hatır

sorma; beğenilmişlik; ـــ کردن tesellî etmek, hal hatır sormak.

دل چرکین dil-çirkin: üzgün, kederli.

دلچسب dil-çesb: beğenilen, hoşa giden; cana yakın.

دلخراش dil-herâş: yürek tırmalayan; gönül inciten.

دلخسته dil-heste: üzgün; kırgın, hasta.

دلخواسته dil-hâste: beğenilen, matlûb; sevgili.

دلخواه dil-hâh: istenilen; arzu, istek.

دلخور dil-hor: üzgün; küskün, kırgın.

دلخوری dil-horî: üzgünlük; kırgınlık, küskünlük.

دلخوش dil-hoş: neşeli, sevinçli, mesut; razı.

دل خوش کردن dil-hış kerden: ـــ بر کسی birinden memnun olmak.

دلخوشکنك dil-hoş-konek: geçici olarak sevindiren; oyuncak.

دلخوشی dil-hoşî: sevinç, mutluluk; razılık; hil'at.

دلخون dil-hûn: üzgün, kederli; yüreği kanlı, acılı; (kin.) arzulu.

دلدادگی dil-dâdegî: âşık olma, âşıklık.

دل دادن dil dâden: âşık olmak, gönül vermek; cesaret vermek; ـــ و قلوه گرفتن hararetli konuşmak; cilveleşmek.

دلداده dil-dâde: âşık, gönül vermiş; ilgi duyan.

دلدار dil-dâr: sevgili; cesur.

دلداری dildârî: âşık olma; cesaret; teselli verme.

دلداری دادن dildârî dâden: tesellî vermek.

دل داشتن dil dâşten: cüreti olmak, cesareti olmak.

دل دربستن dil der besten: ilgi duymak.

دل درد dil-derd: (tıb.) karın ağrısı, mide ağrısı.

دلدل doldol: (Ar.) (zool.) oklu kirpi.

دل دل زدن dil-dil zeden: kuşkulanmak, şüphe etmek, ikirciklenmek.

دل دل کنان dil-dil-konân: ıztıraplı; ah çekerek; kuşkulu, ürkek.

دلدوز dil-dûz: can yakan.

دلربا dil-rubâ: gönül çalan; sevgili.

دلربایی dil-rubâyî: gönül alma; sevgili olma; zerâfet.

دل ربودن dil rubûden: gönül çalmak.

دل رحم dil-rehm: şefkatli, müşfik.

دلریش dil-rîş: gönlü yaralı; âşık.

دل زنده dil-zinde: dinç; akıllı.

دل سپردن dil siporden: âşık olmak.

دلستان dil-sitân: sevgili, gönül alıcı.

دلسخت dil-seht: zâlim, katı yürekli.

دلسردی dil-serdî: ümitsizlik; isteksizlik, şevksizlik.

دلسوختگی dil-sûhtegî: üzgünlük; zulüm görmüşlük.

دل سوختن dil-sûhten: üzülmek; acımak; yüreği yanmak; birinin yüreğini yakmak.

دلسوخته dil-sûhte: üzgün, yüreği yanık; mazlum.

دلسوز dil-sûz: acıyan, şefkatli, müşfik.

دلسوزی dil-sûzî: şefkat; tesellî.

دل سیاه dil-siyâh: kötü kalpli, kötü düşünceli.

دلشاد dil-şâd: sevinçli, memnun; bağış, bahşiş; ـــ شدن sevinmek, mutlu olmak.

دلشدگی dil-şodegî: âşıklık; cahillik, ahmaklık; delilik.

دل شکستگی dil-şikestegî: kırgınlık; ümitsizlik.

دل شکستن dil şikesten: incitmek, gönlünü kırmak; ümitsiz bırakmak.

دل شکسته dil-şikeste: kırgın; ümitsiz, üzgün.

دل شکن dil-şiken: gönül kıran, kırıcı.

دلشوره dil-şûre: ıztırap, karışıklık.

دلفروز dil-forûz: gönül aydınlatan, sevindiren.

دلفریب dil-ferîb: gönül aldatan, güzel; sevgili.

دلفگار dil-fegâr: gönlü yaralı.

دلق delk: dervişlerin giydiği murakka giysi.

دلق delek: (zool.) orman kedisi.

دله دزد dele-dozd: âdi hırsız, ufak tefek şeyler çalan hırsız.
دلهره dil-hore: ıztırap, heyecan, âni korku.
دليجان dilîcân: (Fr.) posta arabası, büyük atlı araba.
دلير dilîr: cesur, yiğit, korkusuz.
دليرانه dilîrane: cesurca, yiğitçe.
دليرى dilîrî: cesaret; yiğitlik; ـــ كردن cesaret göstermek.
دليل delîl: (Ar.) delil, kanıt; rehber; yön, sebep.
دليل انگيختن delîl engîhten: kanıt getirmek.
دليل جستن delîl costen: kanıt getirmek; delil aramak.
دليل كردن delîl kerden: delâlet etmek; sâbit olmak.
دم dem: (Peh.)soluk, nefes; boğucu hava; evliya nefesi; ah, inleme; ses; buhar; hile; körük; an; ـــ تسليم itaat.
دم dem: (Ar.) kan.
دم dom: (Peh.) kuyruk; با ـــ خود گردو شكستن çok sevinmek; ـــ بتله ندادن çok ihtiyatlı olmak; ـــ خروس bahane.
دمادم demâdem: anbean; ardı ardına, peşpeşe.
دمار demâr: et sakatatı; ـــ از كسى بر آوردن birine çok işkence etmek; birinin canına okumak.
دمار demâr: (Ar.) yok etme; helâk; intikam.
دماغ demâğ: burun; ـــ چاق داشتن zengin olmak, mutlu olmak; ـــ كسى سوختن utanmak; ümitsiz olmak; kibirlenmek.
دماغ dimâğ: (Ar.) sümük.
دماغ پرور dimâğ perver: ferahlatıcı; güzel kokulu.
دماغه demâğe: (coğ.) kara uzantısı, burun; dağ uzantısı.
دمامت demâmet: (Ar.) çirkinlik; ufak tefeklik.
دمامه demâme: (müz.) kös, nakkâre.
دمان demân: nefes nefese; kükreyerek; bağırarak; korkunç.

دلقك delkek: soytarı; palyaço.
دلقك بازى delkek-bazî: soytarılık; palyaçoluk; ـــ آوردن soytarılık etmek.
دلك delk: (Ar.) el sürme, temas, masaj.
دلكش dil-keş: hoş, cazip.
دل كندن dil-kenden: vazgeçmek, el çekmek, terketmek.
دلكو dilko: (İng.) distribütör.
دلگرانى dil-girânî: kırgınlık, küskünlük, isteksizlik.
دل گرفتن dil giriften: cesaretlenmek; incitmek; ilgiyi kesmek.
دلگرم dil-germ: ümitli; huzurlu; işe bağlı; güvenen.
دلگرمى dil-germî: ümit; dayanma, güvenme; huzur; dostluk; öfke, gazap.
دلگشا dil-goşâ: gönül açan, ferahlık veren; geniş yer.
دلگير dil-gîr: gücenmiş; kırgın; üzgün.
دلگيرى dil-gîrî: üzüntü, gücenme; kırgınlık.
دل ماندگى dil-mândegî: üzgünlük, kırgınlık.
دله deleme: pıhtı; pıhtılaşma.
دله dolme: dolma.
دله شدن deleme şoden: pıhtılaşmak; donmak.
دل نشان dil-nişân: beğenilen, makbul; tesirli.
دلنشين dil-nişîn: beğenilen, makbul; etkili.
دلنگ dileng: asılı.
دل نمودن dil-nomûden: şefkat göstermek.
دلنواز dil-nevâz: gönül okşayan; müşfik; teselli veren; sevgili.
دل نهادن dil nehâden: gönül vermek, gönülden bağlanmak, ilgi duymak.
دلو delv: (Ar.) kova, bakraç; kova burcu.
دل واپس dil-vâpes: meraklı, endişeli; gözüyolda; üzgün.
دل واپسى dil-vâpesî: endişe, merak; bekleyiş.
دلوك dolûk: (Ar.) güneşin batması.
دله dele: sansar; obur; âvâre; yankesici; orta.

دم اسب dom-esb: (bot.) atkuyruğu.
دم بخت dem-beht: evlenecek yaşa gelmiş kız.
دمبدم dem-be-dem: her an, an be an.
دم بر آوردن dem ber âverden: nefes vermek; sohbet etmek, konuşmak.
دم بریده dom-borîde: kuyruğu kesik, kuyruksuz; hilekâr, kulağı kesik.
دمبل dembil: (sp.) vücut geliştirme âleti, yay.
دم پختك dem-pohtek: bir tür fasulye ve mercimekli pilav.
دم جنبانك dom-conbânek: (zool.) kuyruk sallayan kuşu.
دمخور dem-hor: arkadaş, dost.
دم خوردن dem horden: aldanmak; (kin.) huzur bulmak.
دم دادن dem dâden: aldatmak.
دمدار dem-dâr: boğucu havası olan yer.
دمدار dom-dâr: kuyruklu; kuyruklu yıldız.
دم در آوردن dom der âverden: cesurlaşmak.
دم در کشیدن dem der keşîden: susmak.
دم دما dem-demâ: yakın, hudut, havali.
دمدمه demdeme: (Ar.) gürültü; konuşma; ses; şöhret; davul; hile.
دمدمی demdemî: her an düşüncesi değişen, saati saatine uymayan.
دمدمی مزاج demdemi-mizâc: her an değişen, mütelevvin.
دمر demer: yüzükoyun uzanma.
دمر افتادن demer oftâden: yüzüstü uzanmak.
دمر خوابیدن demer hâbîden: yüzüstü uzanmak.
دم زدن dem zeden: nefes almak; kaçınmak; konuşmak, söz etmek; laflamak.
دمساز demsâz: arkadaş.
دمع demc: (Ar.) gözyaşı.
دمغ demeğ: şaşırma.
دم فرو بردن dem forû borden: nefes almak.
دم فرو بستن dem forû besten: susmak;

ölmek.
دم کردن dem kerden: demlemek.
دمکش dem-keş: nefeslenme; şarkıcı.
دم کشیدن dem keşîden: demlenmek.
دم کلفت dom-koloft: kalın kuyruklu; zengin.
دم گرفتن dem giriften: birlikte şarkı söylemek; nefes almak; ara vermek; susmak; durmak.
دمگیر dom-gîr: ardıardına.
دمل domel: (Ar.) apse, iltihap, çıban.
دم لابه dom-lâbe: kuyruk sallama; dalkavukluk; tevazu; ــ کردن yaltaklanmak.
دم لابه کنان dom-lâbe-konân: dalkavukça, yağ çekerek.
دمنده demende: şişen, esen; biten; doğan; coşan.
دم و دستگاه dem-o-destgâh: görkem; eşya, düzen.
دمور domûr: (Ar.) yok olma, mahvolma.
دموکرات dimokrât: (Fr.) demokrat, demokrasi yanlısı; ــ حزب demokratik parti.
دموکراسی dimokrâsî: (Fr.) demokrasi.
دموی demevi: kanla ilgili.
دمه deme: buhar; tipi; körük; demirci körüğü.
دمی demî: suyu süzülmeyen bir pilav.
دمیدن demîden: şişmek; esmek; yeşermek; doğmak; üflemek.
دمیده demîde: şişmiş; esmiş; yeşermiş; doğmuş.
دنائت denâ'et: (Ar.) alçaklık, aşağılık.
دنان denân: sevinçle yürüyen; öfkeli.
دنانیر denânîr: (Ar.) dinarlar.
دنبال donbâl: kuyruk; arka; peş; peşinden, peşisıra; ــ چیزی گشتن birşeyi aramak, sormak.
دنبالچه donbâlçe: kuyruk kemiği.
دنباله donbâle: kuyruk; kalan, ard, sonra.
دنباله دار donbâle-dâr: kuyruklu; ستاره ــ kuyruklu yıldız.
دنبك donbek: (Peh.) dümbelek, darbuka; ــ زدن darbuka çalmak.

دندانه dendâne: dişli çark dişi; tarak dişi.
دندانه دار dendânedâr: dişli.
دندان نهادن dendân nehâden: kabul etmek; rağbet etmek; tamahlanmak.
دندنه dendene: mırıldanma; vızıltı; fısıltı.
دنده dende: kaburga kemiği; dişli çark dişi; vites.
دنده عوض کردن dende ivez kerden: vites değiştirmek; به ــ گذاشتن vitese takmak.
دندیدن dendîden: mırıldanmak, fısıldamak.
دنس dens: kir, pislik.
دنگ deng: çekiç sesi; ahmak, aptal; pirinç dövme aleti.
دنگ و فنگ deng o feng: gidiş geliş; gösteriş; kerli ferli.
دنگاله dengâle: sarkmış buz.
دنگل dengel: (T.) toplantı, toplanma.
دنو donov: (Ar.) yaklaşma.
دنه dene: sevinç, mutluluk; sevinç sesi.
دنه گرفتن dene giriften: sevinmek; nankörlük etmek; hızlı hızlı yürümek.
دنی denî: (Ar.) alçak.
دنیا donyâ: (Ar.) dünya, yerküre; ــ یك çok, pek çok.
دنیا پرست donyâ-perest: dünyayı çok seven; dünya düşkünü.
دنیا خوردن donyâ horden: dünyevî nimetlerden yararlanmak.
دنیدن denîden: sevinçle koşmak.
دنیوی donyevî: dünya ile ilgili, dünyevî.
دو do: (Peh.) iki.
دو do: (Fr.) (müz.) do.
دو dev, dov: koşma, acele yürüme; ــ امدادی (sp.) bayrak yarışı; ــ سرعت (sp.) 100 m. ve 200 m. koşusu; ــ ماراتن (sp.) maraton koşusu; ــ بدست کسی افتادن fırsat elde etmek.
دوا devâ': (Ar.) deva, ilaç.
دواب devâb: (Ar.) yük hayvanları; dört ayaklılar.
دوات devât: (Ar.) mürekkep hokkası, divit.
دواتدار devât-dâr: kâtip.
دواتگر devât-ger: divit yapan, çilingir.

دنبلان donbelân: koç yumurtası.
دنبلیچه donbolîçe: kuyruk kemiği.
دنبه donbe: koyun kuyruğu; kuyruk yağı.
دنبه نهادن donbe nehâden: aldatmak, oyun oynamak.
دندان dendân: (Peh.) diş; ــ از بُن memnuniyetle; ــ حوت ince yağmur; gözyaşı; ــ عاریه yapma diş; ــ بخون بردن ısırmak; ــ بزهر خاییدن son derece düşmanlıkla konuşmak, ağzından zehir çıkmak; ــ بکام فرو بردن mutlu olmak; öfkelenmek; ــ تیز کردن diş bilemek, ــ روی جگر گذاشتن zorluğa katlanmak, dişini sıkmak; ــ سفید کردن korkmak; âciz olmak; tevazu göstermek; gülümsemek; ــ فرو بردن öfkelenmek; kin gütmek; bir işi ciddiye almak; bir işe girişmek.
دندان پزشك dendân-pizişk: diş doktoru, diş hekimi.
دندان پزشکی dendân-pizişkî: diş hekimliği; ــ دانشکده diş hekimliği fakültesi.
دندان داشتن dendân dâşten: dişli olmak; beklemek; kin gütmek; bir işi ciddiye almak.
دندان درد dendân-derd: diş ağrısı.
دندان زدن dendân zeden: düşmanlık beslemek; eşit kılmak.
دندانساز dendân-sâz: diş hekimi, diş protezcisi, diş teknisyeni.
دندانسازی dendân-sâzî: diş hekimliği.
دندان شکن dendân- şiken: diş kıran, جواب ــ sert, susturucu cevap.
دندان شو dendân-şû: diş fırçası.
دندان قرچه dendân-kıreççe: diş gıcırtısı.
دندان کندن dendân kenden: diş çekmek; tamahtan vazgeçmek.
دندان گرد dendân-gird: hırslı; alışverişte çok sert olan.
دندان مز dendân-mez: yemekten sonra yenilen meyva ve tatlı.
دندان مزد dendân-mozd: diş kirası.
دندان نمودن dendân nomûden: göz dağı vermek, korkutmak; âciz olmak; inlemek; memnun olmak; güldürmek.

دو آتشه do-âteşe: iki defa ateşe konmuş, pişkin yemek, çift damıtılmış, koyu, aşırı.
دوا خانه devâ-hâne: eczane.
دوا دو dovâdov: koştura koştura.
دوار devâr, dovâr: (Ar.) baş dönmesi.
دوار devvâr: (Ar.) çok dönen; zaman.
دوازده devâz-deh: (Peh.) oniki; ــ امام oniki imam; ــ میل oniki burç.
دوازدهم devâzdehom: onikinci.
دواساز devâ-sâz: eczacı.
دوا سازی devâ-sâzî: eczacılık, ــ کارخانهء ilâç fabrikası.
دوا فروشی devâ-forûşî: eczane.
دوال devâl: (Peh.) tasma; sırım, şerit, kemer; hile, düzen; hayvan derisi.
دوال پا devâl-pâ: gulyabani; uzunbacaklı.
دوام devâm: (Ar.) devam; kalıcılık.
دوان devân: koşan; ــ ــ koşa koşa.
دواندن devânden: koşturmak.
دواوین devânîn: (Ar.) divanlar.
دواهی devâhî: (Ar.) güç işler; belâlar.
دوایر devâyir: (Ar.) daireler.
دو آتش do-âteş: iki defa ateşe konulmuş;(kin.) sevgilinin dudağı.
دو اسبه do-esbe: iki atlı araba; aceleyle.
دوئل dûel: (Fr.) göğüs göğüse mücadele.
دو باره do-bâre: ikinci kez; tekrar, yeniden.
دوبال do-bâl: hile; tasma.
دو بالا do-bâlâ: iki kat.
دو بخشه do-behşe: iki kat.
دوبدو do-be-do: iki kişi; ikişer ikişer.
دو برجی do-borcî: orospu, fahişe.
دوبل dûbel: vefasız.
دوبل devbel: (Ar.) erkek domuz; küçük eşek.
دوبلاژ dûblâj: (Fr.) dublaj.
دوبله کردن dûble kerden: dublaj yapmak.
دو بهم زدن do-behem-zeden: iki kişi arasında ihtilaf çıkarmak, ara bozmak.
دو بهم زن do-behem-zen: ara bozucu.
دو بیتی do-beytî: dübeyit; (müz.) çârgâh ve segâh makamlarında bir köşe.

دوبیتی خواندن do-beyti hânden: şarkı söylemek.
دوبین do-bîn: şaşı; münafık.
دوبینی do-bînî: şaşılık; ikiyüzlülük.
دوپا do-pâ: iki ayaklı; ــ حیوان insan.
دوپاره do-pâre: ikiye ayrılmış, iki parça.
دوپایه do-pâye: iki kollu, iki ayaklı; insan.
دو پشته do-poşte: iki katlı; üstüste; yanyana.
دو پهلو do-pehlû: iki yanlı.
دو پیازه do-piyâze: bir tür yağsız ekmek; bir tür kebap.
دو تا do-tâ: iki adet; (müz.) iki telli bir tür saz.
دو تایی do-tâyî: ikilik.
دو تخمه do-tohme: iki ayrı cinsten meydana gelen, melez; haramzade, piç.
دو ترکه do-terke: iki terke, bir ata iki kişi binme.
دوتهی do-tehî: astarlı giysi.
دو جانبه do-cânibe: iki yanlı, iki taraflı; iki yönlü.
دوجین dûcîn: (Fr.) düzine.
دوچار doçâr: düçar.
دوچار شدن doçâr şoden: düçar olmak, tutulmak, maruz kalmak.
دوچرخه do-çerhe: bisiklet.
دوچرخه سواری do-çerhe-sevârî: bisiklete binme; ــ کردن bisiklete binmek: ــ مسابقهء (sp.)bisiklet yarışı.
دو چند do-çend: iki kat, iki misli.
دو چوبه do-çûbe: iki direkli çadır.
دو حرف do-herf: "k" ve "n" harfleri, "kon" 36. sûrenin 82. âyetine işaret.
دوحه devhe, dovhe: (Ar.) büyük ağaç, ulu ağaç.
دو خاتون do-hâtûn: iki göz bebeği; güneş ve ay.
دوخت dûht: dikiş; ــ و دوز dikiş; kız.
دوختن dûhten: (Peh.) dikmek; ok ve mızrakla iki şeyi birbirine yapıştırmak; mal biriktirmek; borcunu ödemek.
دود dûd: (Peh.) duman; üzüntü; nefes;

ropluk.

دو رخ نهادن do-ruh nehâden: bir satranç taktiği.

دور داشتن dûr dâşten: uzak tutmak; yollamak.

دور دست dûr-dest: uzak, ırak.

دور رفتن dûr reften: uzaklaşmak, uzağa gitmek.

دور شدن dûr şoden: uzaklaşmak.

دور کردن dûr kerden: uzaklaştırmak; azletmek, işten çıkarmak.

دورگه du-rege: soyu karışık, melez.

دورگیر dovr-gîr, devr-gîr: sâkî, padişah.

دورنگ do-reng: iki renkli, ablak; iki yüzlü, münafık.

دورنگی do-rengî: iki renkli olma; iki yüzlülük, samimiyetsizlik.

دور نما dûr-nomâ: manzara, görünüm; görüntü.

دو رو do–rû: iki yüzlü, münafık.

دورویی do-rûyî: iki yüzlülük, münafıklık.

دوروبر dovr-u-ber: çevre, yöre, etraf.

دور و ور dovr-o-ver: çevre, etraf, yöre.

دو رویه do-rûye: iki yüzlü.

دو رویی do-rûyî: iki yüzlülük, münafıklık.

دوره devre, dovre: (Ar.) devir; asır; daire; şarap kadehi; takım; zülüf; ـِ تحصیلی öğrenim devresi.

دوره کردن devre kerden: kuşatmak, sarmak, çevrelemek.

دوره گرد devre-gerd: seyyar satıcı.

دوره گردی devre-gerdî: seyyar satıcılık.

دوری devrî, dovrî: devirle ilgili, devri; tencere.

دوری dûrî: uzaklık; ayrılık; mesafe.

دو زبان do-zebân: münafık, iki yüzlü.

دوزخ dûzeh: (Peh.) cehennem, tamu;ـِ به رفتن gebermek.

دوزندگی dûzendegî: terzilik.

دو زنه do-zene: iki karılı erkek.

دوز و کلك dûz-u-kelek: komplo, düzen;ـِ جور کردن komplo düzenlemek, oyun yapmak.

toz; ـِ از دماغ کسی بر آمدن üzgün olmak; yok olmak; ـِ از کله کسی بر آمدن şaşırmak; ـِ چیزی بچشم انسان رفتن kötü akibetine uğramak.

دود dûd: (Ar.) kurtlar, solucanlar.

دود افکن dûd-efken: duman veren; büyücü, sihirbaz.

دود دادن dûd dâden: dumanlamak;سبیل ـِ کسی را birini üzmek, cezalandırmak.

دود زدن dûd zeden: duman vermek, dumanlamak.

دو دستگی do-destegî: görüş ayrılığı.

دود ستی do-destî: uzun kılıç; iki eliyle.

دودکش dûd-keş: baca.

دو دل do-dil: müteredditt; riyakâr; iki kişiye ilân-ı aşk eden.

دودلی do-dilî: kuşkulu olmak, müteredditt olmak.

دودمان dûdimân, dûdmân: (Peh.) hanedan; soy; kabile.

دودناك dûd-nâk: dumanlı.

دوده dûde: (Peh.) aile; kurum; büyük oğlan.

دودة dûdet: (Ar.) kurt, böcek.

دودی dûdî: dumanrengi, koyu gri; ـِ عینك siyah gözlük, güneş gözlüğü.

دودیگر do-dîger: ikinci.

دور dûr: (Peh.) uzak, ırak.

دور devr, dovr: (Ar.) dönme, devir, deveran; etraf, çevre; asır, zaman.

دورادور dovrâdûr: çepeçevre.

دوران deverân: (Ar.) deveran, devir, dönme; devre; ـِ دم kan dolaşımı.

دور افتاده dûr-oftâde: uzak düşmüş, gurbette; ırak.

دور اندیش dûr-endîş: ileri görüşlü, ihtiyatlı, tedbirli.

دوراهی do-râhî: iki yol, iki yol arası.

دورباش dûrbâş: asa, baston; nacak;(kin.) gönülden çıkan ah.

دوربین dûr-bîn: uzak gören; hipermetrop; ileri görüşlü; ـِ عکاسی fotoğraf makinesi,ـِ نجومی teleskop; ـِ فوکو teleskop.

دوربینی dûr-bînî: ileriyi görme, hipermet-

دوزیدن dûzîden: dikmek.
دوس devs, dovs: (Ar.) ayak altına alma; alçaltma; cilâlama, parlatma; alçaklık.
دوسانیدن dûsânîden: yapıştırmak; kendini birine bağlamak.
دوست dûst: (Peh.) dost, arkadaş; âşık; seven.
دوستار dûs-târ: arkadaş, dost, seven.
دوستانه dûstâne: dostane, dostça.
دوستدار dûst-dâr: seven, ilgi duyan, şefkatli dost.
دوست داشتن dûst dâşten: sevmek; âşık olmak; ilgi duymak.
دوستکام dûst-kâm: arkadaş; sevgili.
دوستگان dûstgân: sevgili.
دوستوار dûst-vâr: dostça.
دوستی dûstî: (Peh.) dostluk; aşk, sevgi; ــ خاله خرسه yalancı dostluk; iyi gün dostluğu.
دو سر do-ser: iki başlı; iki taraflı; (bot.) yulaf.
دو سر قاف do-ser-i kaf: (argo) pezevenk.
دو سره do-sere: ikili, iki taraflı; gidiş-dönüş (bilet); ــ جاده iki yönlü yol.
دوسیدن dûsîden: yapıştırmak; emmek için yapışmak; kendini birine bağlamak; kaymak.
دوسیه dosye: (Fr.) dosya.
دوش dûş: (Peh.) omuz; dün gece.
دوش dûş: (Fr.) duş.
دوشاب dûşâb: pekmez; şıra.
دوشاخه do-şâḫe: iki dallı, çatallı; elektrik fişi; bir tür işkence âleti; ــ شدن ikiye ayrılmak.
دوشانیدن dûşânîden: süt sağdırmak.
دوشش dûşiş: sağma, sağım.
دوش فنگ dûş-feng: (ask.) silah omuza!
دوشك dûşek: (T.) döşek, şilte.
دو شکر do-şiker: (kin.) sevgilinin iki dudağı.
دو شنبه do-şenbe: pazartesi.
دوشیدن dûşîden: (Peh.) süt sağmak; birinden haksızca para çekmek; şantaj yapmak, para sızdırmak.

دوشیزگان dûşîzegân: bâkireler, kızlar ــ جنت cennet hurileri.
دوشیزگی dûşîzegî: kızlık, bâkirelik.
دوشیزه dûşîze: bâkire, kız, matmazel.
دوشین dûşîn: dün gece, dün geceki.
دو ضربه do-zerbe: iki yönlü; ــ زدن iki taraftan da yararlanmak, ikili oynamak.
دو طایفگی do-tâyifegî: iki taife olmak; ihtilaflı olmak.
دو طرفه do-terefe: iki taraflı, iki yönlü.
دوغ dûğ: ayran.
دوغاب dûğâb: ayran suyu; sulu harç, badana.
دوغ خوردن dûğ ḫorden: ayran içmek; hata etmek, yanılgıya düşmek.
دو قبضه do-kebze: iki makbuzlu; سفارشی ــ iâdeli taahhütlü.
دو قلو doklû; dokolû: (T.) ikiz.
دو قلی do-kolî: ikiz.
دوك dûk: iğ.
دو کون do-kevn: dünya ve âhiret.
دو کوهانه do-kûhâne: çift hörgüçlü deve, hecin devesi.
دوگان do-gân: iki cins, iki tür.
دوگانه do-gâne: ikili, çift; iki rekâtlık namaz.
دوگاه do-gâh: (müz.) bir mûsikî makamı, dügâh.
دو گروهی do-gorûhî: ihtilâf, nifak.
دو گوشی do-gûşî: iki kulaklı şapka, iki kollu desti.
دول dûl: madenî veya deriden su kabı; testi; kova burcu; (kin.) penis.
دول devel: savsaklama.
دول dovel: (Ar.) devletler; ülkeler; hükümetler; talihler.
دولا do-lâ: iki katlı; su ve şarap testisi; ــ پهنا حساب کردن bir malı değerinin iki katı hesaplamak.
دولاب dûlâb: dönme dolap, kuyu dolabı; dolap; gökyüzü, hile, düzen, dolap.
دولابچه dûlâbçe: küçük dolap.
دو لا پهنا dulâ-pehnâ: çift enli.

دولایی dolâyî: iki katlı.
دولبند dûl-bend: sarık; kemer, kuşak.
دولت devlet, dovlet: (Ar.) devlet; şans, ikbal, talih; (tas.) güzel tesadüf.
دولتخانه devlet-hâne: saltanat köşkü.
دولتسرا devlet-serâ: saltanat köşkü, devlethane.
دولتمند devlet-mend: bahtiyar, mutlu; zengin.
دولتمندی devlet-mendî: saadet, mutluluk; zenginlik.
دولتی devletî: devlete ait, resmî.
دولتیار devlet-yâr: bahtiyar; güçlü, zengin.
دولتین devleteyn: İran ve Pakistan.
دولچه dûlçe: küçük kova, kab.
دولك dolek: çelik çomaktaki çomak.
دولول do-lûl: çifte (tüfek).
دوم dovom, dovvom: ikinci.
دومان dûmân: tufan.
دو مو do-mû: kırçıl; az saçlı, seyrek saçlı.
دومی dovomî: ikinci kez.
دو میخ do-mîh: (kin.)kuzey ve güney kutupları.
دومین dovomîn: ikinci.
دون dûn: (Ar.) aşağı, alçak; başka, gayrı.
دون پایه dûn-pâye: alçak, sefil.
دوندگی devendegî: koşu; çalışma, çaba; ـ کردن koşuşturmak.
دونده devende: koşan.
دون صفت dûn-sıfet: alçak.
دو نیم کردن do-nîm-kerden: ikiye bölmek.
دوی devî: (Ar.) hasta.
دویدن devîden: (Peh.) koşmak; seğirtmek.
دویست dovîst, divîst: ikiyüz.
دویك do-yek: (kin.) son nefes.
دویی doyî: ikilik.
ده dih: (Peh.) köy; راه به ـ بردن gidilecek yere varmak, hedefe ulaşmak.
ده deh: (Peh.) on.
دهاء dehâ': (Ar.) deha, üstün zekâ.
دهات dihât: köyler.
دهاتی dihâtî: köylü.
دهار dihâr: dağ yarığı; mağara, kovuk; dere.
دهاز dehâz: ses, nara, çığlık.
دهاق dihâk: (Ar.) dolu, ağzına kadar dolu.
دهاقین dehâkîn: (Ar.) çiftçiler, köylüler.
دهان dehân: (Peh.) ağız; giriş; penis;حرفی را در ـ کسی گذاشتن birine konuşma öğretmek; یك ـ خواندن bir kıtayı bir kez okumak.
دهان dehhân: (Ar.) yağcı, yağ satıcısı.
دهان بند dehân-bend: ağıza bağlanan kumaş; sus payı.
دهان دره dehân-dere: esneme; ـ کردن esnemek.
دهانه dehâne: ağız gibi; ağızlık; giriş, delik.
دهباشی dih-bâşî: (ask.) onbaşı.
دهبان dih-bân: köy kethüdası.
ده پانزده داری deh-pânzdeh-dârî: (kin.) görkem, ululuk, haşmet.
ده چهل deh-çihil: ـ سود dört kat kâr elde etme.
دهخدا dih-hodâ: köy kâhyası; köy sahibi; kethüda.
دهخدایی dih-hodâyî: kethüdalık; köy kâhyalığı.
دهدار dih-dâr: köy sahibi; kethüda.
ده دله deh-dile: şıpsevdi; vefasız; cesur.
ده دلی deh-dilî: ıztırap.
ده دهی deh-dehî: onar onar; tam ayarlı altın ve gümüş.
دهر dehr: (Ar.) zaman, devir, asır;ـ کاسه گردان (kin.) süflî-âlem.
ده رگه deh-rege: çok cesur, yürekli; gayretli.
دهره dehre: bir tür harbe; orak; küçük kılıç; bir tür budama bıçağı.
دهری dehrî: (Ar.) tabiat ve dünyaya ait; mülhit, tabiatı asıl bilen, Tanrı'nın varlığını inkâr eden.
دهستان dihistân: nahiye,bucak.
دهش dihiş: (Peh.) ihsan, bağış.
دهشت dehşet: (Ar.) hayret; dehşet; korku;

ده و گیر dih-o-gîr: savaş, vuruşma.
دهه dehe: on gün.
ده هزار deh-hezâr: on bin.
ده هفت deh-heft: eskiden kullanılan bir sikke.
ده یك deh-yek: onda bir; bir tür emlâk vergisi; öşür.
دی dey: yaratıcı; İran takviminin 10. ayı (21 Aralık-21 Ocak)
دی dî: (Peh.) dün, geçen gün; dün gece.
دیار deyyâr: (Ar.) kimse; manastırda oturan.
دیار diyâr: (Ar.) evler; şehir; ülke, diyar.
دیاله deyâlime: (Ar.) Deylemliler.
دیان deyyân: (Ar.) yargıç, kadı, hâkim; ödül veren; Tanrı'nın isimlerinden biri.
دیانات diyânât: (Ar.) diyanetler.
دیانت diyânet: (Ar.) dindarlık, diyanet.
دیبا dîbâ: (Peh.) bir tür renkli ipek kumaş, ipek; (kin.) güzel yüz.
دیباجه dîbâce: diba; yüz.
دیباچه dîbâçe: ـ ء کتاب ـ önsöz; mukaddime.
دیبه dîbeh: diba, ipek.
دیپلم dîplom: (Fr.) diploma.
دیپلمات dîplomât: (Fr.) diplomat.
دیپلماتیك dîplomâtîk: (Fr.) diplomatik.
دیپلماسی dîplomâsî: (Fr.) diplomasi, siyaset.
دیپلمه dîplome: (Fr.) diplomalı; üniversite mezunu.
دیجور deycûr: (Ar.) karanlık, kara.
دید dîd: görme, görüş, bakış; tahminî değerlendirme.
دیدار dîdâr: (Peh.) görme; görüşme; göz; yüz; kavuşma; ـ بامید görüşmek üzere, hoşçakalın.
دیدار کردن dîdâr kerden: görüşmek; (sp.) karşılaşmak.
دیداری dîdârî: görülmeye değer; ağ.
دیدبان dîdbân: gözetleyici, muhafız; deniz feneri.
دید زدن dîd zeden: tahminde bulunmak.
ıztırap.
دهشت انگیز dehşet-engîz: dehşet verici.
دهشتناك dehşet-nâk: korkunç, dehşet verici.
دهقان dihkân: köy sahibi; toprak sahibi; çiftçi, köylü; İran'lı; ـ پیر eski şarap; ـ خلد cennet.
دهقانی dihkânî: köylülük; çiftçilik.
دهقنت dehkenet: (Ar.) çiftçilik; köy ağalığı; kethüdalık.
دهکده dih-kede: köy; köy evi.
ده کیا dih-kiyâ: kethüda, köy kâhyası.
دهگان dih-gân: (Peh.) on'lar basamağı; köylü, çiftçi.
ده گوشه deh-gûşe: on köşeli.
دهل dohol: davul.
دهل دریده dohol-derîde: rezil, yüzsüz.
دهل زدن dohol zeden: davul çalmak.
دهل زن dohol-zen: davulcu, davul çalan.
دهلوی dihlevî: Dehli'li; Dehli'ye ait.
دهلیز dihlîz: dehliz, ince geçit, dar yol; hol; ـ قلب (tıb.) kalp orikülü; ـ گوش (tıb.) iç kulak labirenti.
دهلیزی dihlizî: dehlize ait; anlamsız söz, saçma söz.
دهم dehom: onuncu.
دهمست dehmest: (bot.) defne ağacı.
دهمی dehomî: onuncu.
دهمین dehomîn: onuncu.
دهن dehen: ağız.
دهن dohn: (Ar.) yağ.
دهناء dehnâ': (Ar.) çöl; kır.
دهن بین dehen-bîn: herkesin sözüne çabuk inanan.
دهن دره dehen-dere: esneme.
دهن دریده dehen-derîde: ağzı bozuk, utanmaz; saçma sapan konuşan, geveze.
دهنده dehende: veren, verici.
دهنه dehene: dizgin, giriş yeri.
ده نه deh - noh: kadın süsü; eksiklik, noksan; doksan.
دهنی dehenî: ağızla ilgili; telefon ahizesinin ağızlık kısmı.

دیرینه dîrîne: eski; kadim.
دیز dîz: renk; benzer; kale; bir tür kazan.
دیز diyez: (Fr.) (müz.) diyez.
دیزل dîzel: (Alm.) dizel motor.
دیزی dîzî: küçük güveç.
دیس dîs: renk; benzer, gibi; likâyat eski; disk.
دیسانتری dîsânterî: (Fr.) (tıb.) dizanteri, kanlı ishal.
دیسك dîsk: (Fr.) disk; piyata, sofra tabağı.
دیسیپلین dîsîplîn: (Fr.) disiplin.
دیشب dî-şeb: dün gece; dün akşam.
دیشبی dî-şebî: dün geceki; dün gece.
دیشلمه dîşleme: (T.) dişleme çay içme, kırklama.
دیفتری dîfterî: (Fr.) (tıb.) difteri.
دیفرانسیل diferânsiyel: (Fr.) diferansiyel.
دیکتاتور dîktâtor: (Fr.) diktatör.
دیکته dîkte: (Fr.) dikte; ـــ کـــردن yazdırmak, dikte etmek.
دیگ dîg: (Peh.) tencere, kazan; ـــ زودپز düdüklü tencere.
دیگ پختن dîg pohten: yemek pişirmek.
دیگچه dîg-çe: küçük kazan; küçük tencere; bir tür yemek.
دیگدان dîg-dân: tencere konulacak yer; sehpa; ـــ سرد (kin.) cimri, pinti.
دیگر dîger: (Peh.) diğer, artık, daha, başka; ـــ نماز ikindi namazı.
دیگران dîgerân: diğerleri; başkaları.
دیگربار dîger-bâr: tekrar, yeniden, başka defa.
دیگرباره dîgerbâre: tekrar, yeniden; başka bir defa.
دیگر روز diger-rûz: ertesi gün, sonraki gün.
دیگر گون dîger-gûn: başka renk; başka şekilde, değişik; başaşağı; ıztıraplı.
دیگرم dîgerom: diğer, diğer biri; benzeri, gibi.
دیگری dîgerî: diğeri, başkası, başka biri.
دیگ نهادن dîg nehâden: tencereyi ateşe koymak;(kin.) gösteriş yapmak.

دید گان dîdegân: gözler.
دید گاه dîd-gâh: gözetleme kulesi, muhafız yeri; manzara; ـــ از bakımından, açısından.
دیدن dîden: (Peh.) görmek; bakmak; ziyaret etmek; ـــ کردن gezmek, ziyaret etmek.
دیدن deyden: (Ar.) huy, âdet.
دیدنی dîdenî: görülecek, görülmeye değer.
دید و باز دید dîd-o-bâz dîd: ziyaret ve ziyareti iade.
دیده dîde: göz; görülmüş; göz bebeği; bakış.
دیده بر داشتن dîde ber dâşten: beklemek.
دیده گاه dîde-gâh: gözetleme yeri; manzara.
دیده گشودن dîde goşûden: gözünü açmak.
دیده ور dîde-ver: gözcü, bekçi; işleri anlayan; (ask.) gözcü, keşifçi.
دیده ور شدن dîdever şoden: bakmak; anlamak.
دیر deyr: (Ar.) kilise; manastır; meyhane; ـــ مغان zerdüşt tapınağı.
دیر dîr: geç; uzun, mütemadî..
دیرباز dîrbâz: uzun süre; ـــ از eskiden beri.
دیر پا dîr-pâ: kalıcı, devamlı.
دیر فرست dîr-firist: normal telgraf.
دیرك dîrek: direk, sütun.
دیر کرد dîr-kerd: gecikme, tehir, rötar.
دیر کردن dîr-kerden: geciktirmek, tehir etmek; gecikmek.
دیر گاه dîr-gâh: çok eskiden; geç vakit.
دیروز dîrûz: dün, geçen gün.
دیروزی dîrûzî: dünkü; yeni doğmuş çocuk.
دیر وقت dîr-vekt: geç vakit.
دیر یاب dîr-yâb: zor bulunan, az bulunur.
دیرین dîrîn: eski, kadim.
دیرین شناسی dîrîn-şînâsî: paleontoloji.
دیرینگی dîrînegî: eskilik; kıdem, hizmet sabıkası.

دیلاق deylâk: (T.) uzun boylu; kabiliyetsiz, aptal.

دیلماج dilmâc: (T.) tercüman; mütercim, çevirmen.

دیلمی deylemî: Deylem'li; Deylem'e ait.

دیم deym: (Ar.) kuru ziraat.

دیم dîm: yüz, surat, çehre.

دیمومت deymûmet: (Ar.) kalıcılık, süreklilik, daimîlik.

دین deyn: (Ar.) borç.

دین dîn: (Ar.) din; âyin; yol, tarz; ـِ محمدی İslâmiyet.

دینار dînâr: (Peh.) dinar, altın sikke.

دینار شمر dînâr-şomer: sarraf.

دیناری dînârî: ipek kumaş; bir tür kırmızı şarap.

دینام dînâm: (Fr.) dinamo.

دینامیت dînâmît: (Fr.) dinamit.

دینامیك dînâmîk: (Fr.) dinamik.

دین به dîn-i bih: iyi din; zerdüşt dini.

دیندار dîn-dâr: dindar, mütedeyyin; takvâ sahibi.

دینداری dîndârî: dindarlık; takva sahibi olma.

دینه dîne: dünkü.

دینی dînî: dînî, dine ait.

دیو dîv: (Peh.) dev; vahşî; müfsid; pehlivan; iri at.

دیوار dîvâr: (Peh.) duvar; ـِ کوتاه دیدن düşkün ve âciz görmek.

دیوار بست dîvâr-best: duvarla çevrili.

دیوارگر dîvâr-ger: duvarcı ustası.

دیواره dîvâre: duvara benzeyen siper.

دیواری dîvârî: duvara ait; ـِ ساعت duvar saati.

دیوان dîvân: divan; (esk.) vezirlik binası; muhasebe bürosu; ـِ تمیز (huk.)temyiz mahkemesi; ـِ زمام (huk.) sayıştay; ـِ محاسبات (huk.)danıştay; ـِ کشور sayıştay.

دیوان سیاه dîvân-siyâh: isyankâr, günahkâr.

دیوانگان dîvânegân: deliler.

دیوانگی dîvânegî: delilik, cinnet.

دیوان نویس dîvân-nivis: divân kâtibi.

دیوانه dîvâne: deli; ـِ کسی بودن (kin.) birine sırılsıklam âşık olmak.

دیوانه خانه dîvâne-hâne: tımarhane, akıl hastanesi.

دیوانه سر divâne-ser: alçak, rezil, şaşkın.

دیوانه شدن dîvâne şoden: delirmek, çıldırmak.

دیوانه کردن divâne kerden: delirtmek.

دیوانه وار divâne-vâr: delicesine, delice, deli gibi.

دیوانه وش divâneveş: deli gibi, delice.

دیوانی divânî: idarî; divânî yazı.

دیوباد dîv-bâd: delilik; hızlı koşan at.

دیوپا dîv-pâ: büyük ayaklı; iri örümcek.

دیوث deyyûs: (Ar.) deyyus.

دیوثی deyyûsî: deyyusluk.

دیوجامه dîv-câme: savaş günü ve keklik avında giyilen bir elbise.

دیوجان dîv-cân: şeytan sıfatlı; acımasız; cesur; ihtiyar.

دیو دل dîv-dil: kötü kalpli; cesur, yürekli.

دیو دولت dîv-devlet: çabuk yıkılan devlet.

دیو دیده dîv-dîde: (kin.) deli, divane.

دیو زاده dîv-zâde: şeytan çocuğu; dev çocuğu; iri ve süratli giden at.

دیو زده dîv-zede: cin çarpmış.

دیو کردار dîv-kîrdâr: kötü davranışlı.

دیو کلوخ dîv-kolûh: büyük kesek.

دیومار dîv-mâr: ejderha; büyük yılan.

دیو مردم dîv-merdom: bozucu; şeytan; cin.

دیون doyûn: (Ar.) borçlar.

دیویزیون dîvîzyon: (Fr.) (ask.) tümen.

دیه dîh: köy.

دیه diye: (Ar.) kan parası.

دیهول dihûl: murassa taç.

دیهیم deyhîm: taç, kral tacı; murassa taç.

ذ

ذ zal: z, Farsça alfabenin 11. harfi. sayısal değeri 700.

ذا zâ: (Ar.) sahip, efendi.

ذائقه zâ'ike: (Ar.) tadım.

ذابح zâbih: (Ar.) kesen, hayvan kesen.

ذابل zâbil: (Ar.) solgun, buruşuk; zayıf, cılız; susuzluktan kurumuş.

ذات zât: (Ar.) sahip; hakikat; cevher; öz; cisim; yaratılış; zat.

ذاتًا zâten: (Ar.) zaten, aslında.

ذات البين zâto'l-beyn: (Ar.) iki kişi arasındaki ilişki.

ذات الجنب zâto'l-cenb: (Ar.) (tıb.) zatülcenp, akciğer zarı iltihabı.

ذات الريه zâto'r-riye: (Ar.) (tıb.) akciğer iltihabı, zatürriye.

ذاتی zâtî: (Ar.) kişisel, zâti, fıtrî.

ذاکر zâkir: (Ar.) anan, zikreden; Tanrı'yı anan; ravzahan.

ذاهب zâhib: (Ar.) giden; çalışan.

ذاهل zâhil: (Ar.) unutkan; ihmalkâr.

ذایب zâyib: (Ar.) eriyen; eriten.

ذایع zâyi': (Ar.) açık, fâş.

ذایقه zâyike: (Ar.) tadan; tadım; tatma duyusu.

ذئاب zi'âb: (Ar.) kurtlar.

ذؤابه zo'âbe: (Ar.) alın; değerlilik; her şeyin şereflisi.

ذئب zi'b: (Ar.) kurt.

ذؤبان zo'bân: (Ar.) kurtlar.

ذب zebb: (Ar.) menetme, alıkoyma, uzaklaştırma.

ذباب zobâb: (Ar.) sinek; arı.

ذبابه zobâbe: (Ar.) sinek.

ذباله dân ذباله dân: çöplük, çöp kutusu.

ذبایح zebâyih: (Ar.) kurbanlıklar.

ذبح zibh: (Ar.) kesme, boğazlama; kurban kesme; kurbanlık.

ذبول zebûl: (Ar.) solgun, pejmürde; cılız.

ذبول zobûl: (Ar.) solma; solgunluk; cılızlık; deri kuruması.

ذبیح zebîh: (Ar.) kurbanlık, kurban edilen.

ذبیحه zebîhe: (Ar.) kurbanlık.

ذخایر zehâyir: (Ar.) azıklar, ambarlar, biriktirilmiş şeyler.

ذخائر zehâ'ir: (Ar.) zahîreler.

ذخیره zehîre: (Ar.) zahîre, azık.

ذخیره نهادن zehîre nehâden: biriktirmek, zahîre biriktirmek.

ذر zer: (Ar.) küçük karınca; toz, zerre.

ذرات zerrât: (Ar.) zerreler.

ذراری zerârî: (Ar.) evlâtlar; kadınlar.

ذراع zirâ': (Ar.) kol; dirsek; bir uzunluk ölçüsü birimi.

ذرت zorret: (Ar.) (bot.) mısır.

ذرخش zereḫş: aydınlık, parıltı; şimşek.

ذرع zer': (Ar.) arşınlama; ölçme; 104 cm.lik bir uzunluk ölçüsü birimi, arşın.

ذروه zirve: (Ar.) zirve; baş ardı; uç.

ذره zerre: (Ar.) zerre; küçük karınca.

ذره بین zerre-bîn: mikroskop.

ذره بینی zerre-bînî: mikroskopi.

ذریره zerîre: (Ar.) (tıb.) kuru ilaç; bir tür hoş koku.

ذریعه zerî'e: (Ar.) vesile, vasıta, bahane, sebep.

ذریه zorriyye: (Ar.) zürriyet, nesil.

ذغال zoğâl: kömür.

ذق زدن zık zeden: ağlayıp bahane bulmak.

ذق ذق کردن zok zok kerden: yara sızlamak, zonklamak.

ذقن zeken: (Ar.) çene.

ذکاء zekâ': (Ar.) zekâ.

ذکاء zokâ': (Ar.) güneş; sıcaklık şiddeti.

ذکاوت zekâvet: (Ar.) zekîlik, zeyreklik.

ذکر zeker: (Ar.) erkek; penis.

ذکر zikr: (Ar.) anma, zikir, yâdetme; hal

ذو زنقه zû-zeneke: yamuk.
ذو فقار zû-fekâr: (zool.) omurgalılar.
ذوق zevk, zovk: (Ar.) zevk, neşe, sevinç; (tas.) şuhûd derecesinin ilk basamağı.
ذوق زدن zevk zeden: neşelenmek, keyiflenmek.
ذوق زده zevk-zede: neşeli, keyifli, zevkli.
ذوق کردن zevk kerden: zevk duymak, sevinmek.
ذوقناك zevk-nâk: leziz, lezzetli.
ذهاب zehâb: (Ar.) gitme, geçme; gidiş; ــ و ایاب gidiş-geliş.
ذهاب zihâb: (Ar.) çok fazla yağmur.
ذهب zeheb: (Ar.) altın.
ذهبی zehebî: (Ar.) altından; zehebî fırkasına mensup.
ذهبیه zehebiyye: (Ar.) altından; zehebiyye fırkası.
ذهن zihn: (Ar.) zihin; anlayış.
ذهنی zihnî: zihinden; zihinle ilgili, zihinsel.
ذهول zohûl: (Ar.) meşgul olma; unutma; gaflet.
ذی zî: sahip, mâlik.
ذی الحجه zi'l-hicce: (Ar.) zilhicce, kamerî takvimin 12. ayı.
ذیحق zî-hek: (Ar.) haklı, hak sahibi.
ذیروح zî-rûh: (Ar.) canlı.
ذیشأن zî-şe'n: şan ve şeref sahibi.
ذیشرافت zî-şerâfet: (Ar.) şerefli, namuslu.
ذی شعور zî-şo'ûr: (Ar.) akıllı, bilinçli.
ذی علاقه zî-elâke: (Ar.) alâkalı, ilgili.
ذیقعده zî-ke'de: (Ar.) zilkâde, kamerî takvimin 11. ayı.
ذیقیمت zî-kiymet: (Ar.) değerli, kıymetli.
ذیل zeyl: (Ar.) etek; aşağı, alt; her şeyin sonu; zeyil.
ذیلاً zeylen: (Ar.) aşağıda, zeylen; bundan sonra, biraz sonra.
ذینفع zî-nef': yararlı, faydalı, ilgili.

ذکران tercümesi; öğüt; Kur'ân-ı Kerim; ــ کسی یا چیزی رفتن anılmak, adı geçmek.
ذکران zokrân: (Ar.) erkekler.
ذکر کردن zikr kerden: zikretmek, anmak.
ذکری zikrâ: (Ar.) anma, tövbe; öğüt, vaaz; kıyâmet.
ذکور zokûr: (Ar.) erkekler.
ذکی zekî: (Ar.) zekî, zeyrek; sert koku.
ذل zıll: (Ar.) yumuşatma; yumuşaklık; şefkat; tavır, tarz.
ذل zoll: (Ar.) alçaklık, zül; tevazu; boyun eğme; yumuşaklık.
ذلاقت zelâket: (Ar.) fesahat.
ذلت zillet: (Ar.) alçaklık; hor görülüş, zillet.
ذلول zelûl: (Ar.) itaatkâr.
ذلیل zelîl: (Ar.) zelil, hoş görülen, hakir; ــ مرده bir küfür.
ذلیلی zelîlî: alçaklık.
ذم zemm: (Ar.) yergi, yerme, kötüleme.
ذمام zimâm: (Ar.) hak, vacip; şeref, saygınlık; eman.
ذمه zimme: (Ar.) zimmet; kefalet; ــ اهل müslümanlar arasında yaşayan hıristiyan, yahudi ve zerdüştîler.
ذمیم zemîm: (Ar.) kötü, çirkin, yergin.
ذمیمه zemîme: (Ar.) çirkin, kötü, yergin.
ذنابه zonâbe: (Ar.) her şeyin sonu; her şeyin devamı; hülâsa.
ذنب zeneb: (Ar.) kuyruk.
ذنب zenb: (Ar.) suç, günah, hata.
ذنوب zonûb: (Ar.) günahlar, suçlar.
ذو zû: (Ar.) sahip.
ذوائب zevâ'ib: (Ar.) alınlar; zülüfler.
ذوات zevât: (Ar.) zâtlar, kişiler, zevat.
ذوایب zevâyib: (Ar.) alınlar; zülüfler.
ذوب zevb, zovb: (Ar.) erime; ــ کارخانه‌ء آهن demir çelik fabrikası.
ذوب کردن zevb kerden: eritmek.
ذوجنبتین zû-cenbeteyn: (Ar.) çift hayatlı; karada ve suda yaşayabilen hayvan.
ذو حیاتین zû-heyâteyn: (Ar.) çift hayatlı; karada ve suda yaşayabilen canlı.
ذو ذنب zû-zeneb: kuyruklu.

ر re: (R) Farsça alfabenin 12. harfi; sayısal değeri 200'dür.

را râ: (Peh.) (gr.) ismin -i, -e hali; tekîd edatı.

رائج râ'iç: (Ar.) rayiç, geçen, sürüm değeri.

رائح râ'ih: (Ar.) koku veren, kokar.

رائحه râ'ihe: (Ar.) koku, hoş koku.

راب râbb: (Ar.) babalık, üvey baba.

رابح râbih: (Ar.) faydalı, yararlı.

رابط râbit: (Ar.) bağlayan; aracı, vasıta.

رابطه râbite: (Ar.) bağlılık, ilişki, rabıta; (gr.) ulaç; ـــ قطع ilgiyi kesme; ـــ با در hakkında.

رابع râbi': (Ar.) dördüncü.

رابعًا râbi'en: (Ar.) dördüncü, dördüncü derece.

راپورت râport: (Fr.) rapor, fezleke.

راتب râtib: (Ar.) sürekli; vazife.

راتع râti': (Ar.) otlayan; (mec.) bolluk içinde yaşayan.

راجح râcih: (Ar.) fazla; tercihli.

راجع râci': (Ar.) dönen, ricat eden; hakkında, konusunda; ـــ به hakkında, konusunda.

راجل râcil: (Ar.) yaya.

راجه râce: (sans.) raca, Hind padişahı.

راجی râcî: (Ar.) ümitli.

راح râh: (Ar.) sevinç, ferahlık; şarap; (müz.) eski İran mûsikisinde bir makam.

راحت râhet: (Ar.) rahat, huzur; huzurlu.

راحت الحلقوم râheto'l-holkûm: (Ar.) lokum.

راحت طلب râhet-teleb: huzur arayan; tembel.

راحت طلبیدن râhet telebîden: huzur istemek, rahat aramak.

راحت کردن râhet kerden: rahatlamak, huzur bulmak, ـــ خیالی کسی gönlü rahat olmak.

راحتی râhetî: rahatlık, huzur; terlik; ـــ صندلی koltuk.

راحل râhil: (Ar.) göç eden, göçebe.

راحله râhile: (Ar.) göçebe; yük ve binek hayvanı.

راحم râhim: (Ar.) acıyan, bağışlayan.

راحمین râhimîn: (Ar.) bağışlayanlar, acıyanlar.

راد râd: (Peh.) cömert, himmet sahibi; bağışlayıcı; cesur, bilgin.

رادع râdi': (Ar.) engel, mani.

راد مرد râd-merd: cömert; bağışlayıcı; yiğit.

راده râdde: çek işareti; derece, hiza, kerte, radde.

رادی râdî: cömertlik; bağışlayıcılık; cesaret.

رادیات ساز râdyât-sâz: radyatörcü.

رادیاتور râdyâtor: (Fr.) radyatör; kalorifer radyatörü.

رادیان râdyân: (Fr.) rądyan.

رادیو râdyo: (Fr.) radyo; ـــ باتری pilli radyo; ـــ برقی ceryanlı radyo; ـــ ترانزیستوری transistörlü radyo.

رادیو أکتیو râdyo-âktîv: (Fr.) radyoaktif.

رادیو ساز râdyo-sâz: radyocu; radyo tamircisi.

راز râz: (Peh.) sır, giz.

راز râz: renk.

رازبان râzbân: dilekleri şaha ileten görevli.

رازدار râzdâr: sır tutar, sır saklar.

رازق râzik: (Ar.) rızık veren, Tanrı.

رازقی râzikî: rızık verme; (bot.) rezzaki üzümü, (bot.) yasemin cinsinden bir tür çiçek.

رازك râzek: (bot.) yasemin türünden bir çiçek.

hi.

راستگیری râst-gîrî: doğruluk, sadakat.

راستین râstîn: doğru; gerçek.

راسخ râsiḫ: (Ar.) sağlam, sabit; kalıcı, payidar.

راسن râsen: (Peh.) (bot.) andız otu, şam zencefili.

راسو râsû: (zool.) sansar.

راش râş: tahıl anbarı; tahıl yığını.

راشد râşid: (Ar.) doğru yolda giden; yol bilir; dindar.

راشی râşî: rüşvet veren.

راصد râsid: (Ar.) gözcü; bekleyen; astronom.

راضع râzi': (Ar.) süt çocuğu; cimri.

راضی râzî: (Ar.) razı; hoşnut; ــ شدن razı olmak; ــ کردن razı etmek, ikna etmek.

راعی râ'î: (Ar.) çoban; emir, vali.

راغ râğ: çayır; dağ eteği, yamaç; sahra.

راغب râğib: (Ar.) rağbet eden, istekli.

رافض râfiz: (Ar.) terkeden, bırakıp giden.

رافضی râfizî: râfizî.

رافع râfi': (Ar.) kaldıran, yükselten.

راقد râkid: (Ar.) uyur, uykuda.

راقم râkim: (Ar.) yazar, yazan; dokumacı; ــ این سطور bu satırların yazarı.

راقی râkî: (Ar.) yükselen; büyücü; okumuş, tahsilli.

راقیه râkiye: (Ar.) ilerlemiş ülkeler.

راك râk: (Peh.) koç.

راك râk: su kabı; iplik.

راکب râkib: (Ar.) binen, binici, süvari.

راکت râket: (Fr.) raket.

راکد râkid: (Ar.) durgun; sabit; hareketsiz.

راکع râki': (Ar.) rükû eden, eğilen; mütevazi.

رام râm: (Peh.) itaatkâr, muti; ehlî, evcil; sevinç.

رامح râmih: (Ar.) mızrakçı; mızraklı.

رامش râmiş: (Peh.) rahatlık, huzur; neşe; şarkı.

رامشگاه râmiş-gâh: eğlence yeri.

رامشگر râmişger: çalgıcı.

راز گشادن râz goşâden: sır açmak, sırrı açığa vurmak.

راز گشتن râz geşten: gizlenmek, sır olmak.

رازی râzî: Rey'li, Rey dili.

رازیانه râziyâne: (bot.) rezene.

راس râs: bu addaki bazı çiçeklere verilen ad.

راسب râsib: (Ar.) çökelti, tortu.

راست râst: (Peh.) sağ, doğru; doğru çizgi; sağlam; sadık, eşit; doz; mutedil; aynen; ــ دست sağ taraf; sağ el; ــ راست dosdoğru; ــ ــ به sağa dön (ask.)

راستا râstâ: doğruluk; sağ taraf; imtidad; ــ ــ به ــ ی کسی birinin hakkında; ــ ــ به ی doğrultusunda.

راست اعتقاد râst-i'tikâd: temiz itikadlı.

راست بین râst-bîn: gerçeği gören.

راست داشتن râst dâşten: tasdik etmek, doğrulamak, inanmak; ــ به tasdik etmek.

راست روده râst-rûde: (tıb.) rektum.

راستکار râst-kâr: dürüst; mütedeyyin; emin; âdil; sanatkâr.

راستکاری râst-kârî: dürüstlük; dindarlık; eminlik; adalet.

راستکردار râst-kirdâr: iyi amelli, dürüst.

راست کردن râst kerden: doğrultmak; doğru yapmak; onarmak.

راست گفتن râst goften: doğru söylemek, gerçeği söylemek.

راستگو râst-gû: doğru sözlü, doğrucu.

راستگویی râst-gûyî: doğru sözlü olma, doğruculuk.

راست نشستن râst nişesten: doğru oturmak; uygun olmak.

راسته râste: lâyık, kâbil, âdil; sadık; düz yol; saf, sıra, esnaf sınıfı; mahalle; (ask.) düzen.

راسته بازار râste-bâzâr: çarşıda bir dizi dükkân.

راستی râstî: doğruluk; dürüstlük; adalet; çeviklik; sahi mi?

راستی راستی râstî râstî: gerçekten, sa-

رام کردن râm kerden: itaat ettirmek, boyun eğdirmek.
رامی râmî: (Ar.) fırlatan; okçu.
رامیار râmyâr: çoban.
ران rân: (Peh.) bacak, kalça, but; ــ ملخ(kin.) çok az ve değersiz.
ران افشردن rân efşorden: (kin.) atı koşturmak.
راندن rânden: (Peh.) sürmek; kovmak; uzaklaştırmak; açıklamak.
رانش râniş: sürme, kovma; ishal, sürgün.
ران گشادن rân goşâden: at sürmek; attan inmek; çıplaklaşmak; kusurunu göstermek.
رانندگی râne ndegî: sürücülük, şoförlük; ــ گواهینامهء şoför ehliyeti.
راننده rânende: şoför, sürücü.
رانی rânî: kalçayla ilgili; sürme.
رانین râneyn: şalvar; pantalon; bacak zırhı.
راوچه râvçe: (bot.) bir tür üzüm.
راود râved: engebeli arazi; otlak.
راوق râvok: şarap kabı; şarap ve süt süzgeci.
راوند râvend: (bot.) hekimlikte kökü kullanılan bir bitki.
راوی râvî: (Ar.) râvi, rivayet eden, söyleyen.
راویه râviye: (Ar.) su dağarcığı, büyük su kovası.
راویز râvîz: (bot.) deve dikeni.
راه râh: (peh.) yol, kez, defa; kural, kanun, âdet; din; (müz.) nağme; ــ حل çözüm yolu; ــ راست نمودن خفته uzun ve düz yol; doğru yolu göstermek; ــ میانه mutedil yol; ــ از بچاه بردن yolunu saptırtmak, dalâlete düşürmek; ــ از بدر بردن saptırtmak, aldatmak; ــ از بردن yolunu sapıtmak; aldatmak; ــ به آوردن yola getirmek, itaat ettirmek, boyun eğdirmek; ــ به افتادن hareket etmek, yola çıkmak, yola koyulmak, ــ انداختن کار کسی را birinin işini kolaylaştıracak sebepleri hazırlamak; ــ بده بردن gideceği yere varmak; ــ بسر بردن yolu bitirmek; bir işi tamamlamak; ــ بکسی بردن birini bulmak; ــ و رسم yolu, yordamı.
راه râh: raca, Hint padişahı.
راه آورد râh-âverd: hediye, armağan, uzak yoldan getirilen hediye.
راه آهن râh-ı âhen: demiryolu.
راه انجام râh-encâm: yola çıkma sebepleri; binek hayvanı; ulak.
راه انداز râh-endîz: pilli uçak.
راهب râhib: (Ar.) rahip.
راهبان râhbân: kara ve demiryolu bekçisi.
راهبر râh-ber: kılavuz, rehber; mürşid, önder.
راه بردن râh borden: harekete geçirmek; tahrik etmek; yol arkadaşlığı yapmak; anlamak.
راهبری râh-berî: kılavuzluk, rehberlik.
راهبه râhibe: (Ar.) rahibe.
راه پیما râh-peymâ: yol kateden; yolcu; hızlı yürüyen.
راه پیمایی râh-peymâyî: yürüme, gezme, yürüyüş; ــ کردن yürüyüş yapmak.
راه دادن râh dâden: yol vermek; giriş çıkış izni vermek.
راهدار râh-dâr: yol bekçisi; hırsız; yol yol, yollu.
راهدار خانه râhdâr-hâne: yol bekçilerinin karakolu.
راهداری râhdârî: yol muhafızlığı; hırsızlık; yol kesme.
راهدان râhdân: rehber, kılavuz.
راه راه râhrâh: yol yol; çizgili kumaş, çubuklu kumaş.
راهرو râhrev, râhrov: yürüyen; (tas.) sâlik; yolcu; dehliz; tarikata giren kimse; hol, koridor.
راهروی râhrevî: yürüme; (tas.) sülûk.
راه زدن râh zeden: yol kesmek; (kin.) şarkı söylemek.
راهزن râh-zen: yol kesen, haydut, eşkiya.
راهزنی râh-zenî: yol kesme, eşkiyalık.
راهسازی râh-sâzî: yol yapımı, yol yapma; ــ ماشین yol makinesi.

ete eren; varan.
رای rây: (Ar.) fikir, düşünce; tedbir; inanış; danışma.
رایات râyât: (Ar.) sancaklar, bayraklar.
رایت râyet: (Ar.) sancak, bayrak.
رایج râyic: (Ar.) rayiç, mütedavil.
رایح râyih (Ar.) kokan.
رایحه râyihe: (Ar.) koku veren; koku, rayiha; güzel koku.
راید râyid: (Ar.) haberci, elçi; casus; arayıcı.
رای دیدن rây dîden: doğru görmek.
رایزن râyzen: danışman, müşteşar, müşavir; ataşe; ـ فرهنگی kültür ateşesi; ـ نظامی (ask.) askerî ataşe.
رایزنی râyzenî: danışmanlık, müşteşarlık; ataşelik.
رایع râyi': (Ar.) gösteriş yapan; olgun; hayret verici; güzel.
رایق râyik: (Ar.) saf; hoşa giden; şaşırtıcı.
رایکا râykâ: oğlan çocuğu, oğul; sevilen evlat.
رایگان râygân, râyigân: bedava, ucuz, meccânî, beleş; batıl, boşuna, beyhude, boş yere.
رئالیست reâlist: (Fr.) realist.
رأس re's: (Ar.) baş; önder; zirve; her şeyin başı.
رؤساء ro'esâ: (Ar.) reisler, başkanlar, büyükler.
رأفت re'fet) (Ar.) şefkat; acıma.
رأی re'y: (Ar.) düşünce, fikir; tedbir; akide; danışma.
رأی العین re'yo'l-eyn: (Ar.) kendi gözüyle.
رؤیا ro'yâ: (Ar.) rüya, düş.
رؤیت ro'yet: (Ar.) görme; görüşme; yüz; (tas.) Tanrı'yı görme.
رئیس re'îs: (Ar.) reis, başkan, köy kethüdası; ـ الوزراء başbakan; ـ جمهور cumhurbaşkanı; ـ دولت devlet başkanı; ـ کل genel müdür, umum müdür.
رب rebb: (Ar.) sahip; Allah, Tanrı; mahdum.
رب robb: (Ar.) meyva suyu, usare; salça;

راه شناس râh-şinâs: yol bilen.
راه کردن râh kerden: yol katetmek, yol gitmek, yol almak.
راهگان râh-gân: ucuz.
راهگذار râh-gozâr: yoldan geçen; yolcu; geçit; patika yol; hediye.
راهگذر râh-gozer: yoldan geçen, yolcu; geçit; dar yol.
راه گردانیدن râh gerdânîden: yolunu değiştirmek.
راه گرفتن râh giriften: yol başını tutmak, yolu tutmak, yolu kesmek.
راه گستر râh-goster: hızlı giden.
راهگیر râh-gîr: yolcu; eşkiya, yolkesen.
راهن râhin: (Ar.) rehin bırakan, rehine veren; sâbit.
راهنامه râh-nâme: harita, yol rehberi, yol haritası; sefername, seyahatname.
راه نشین râh-nişîn: yol kenarında oturan; dilenci, sokak dilencisi; evsiz barksız; garip.
راهنما râhnemâ, râhnoma: kılavuz, rehber; ـ ی تلفن telefon rehberi.
راهنمایی râhnemâyî: kılavuzluk, rehberlik; trafik; اداره ـ و رانندگی trafik müdürlüğü.
راهنمایی جستن râhnemâyî costen: rehber aramak.
راهنمایی کردن râh-nemâyî kerden: yol göstermek, yardımcı olmak.
راه نمودن râh nomûden: yol göstermek.
راه نمون râh-nomûn: rehber.
راهنورد râh-neverd: yol kateden; ulak; hızlı yürüyen at ve katır.
راهوار râh-vâr: yol kateden; rahvan.
راهواره râhvâre: yol hediyesi.
راهی râhî: giden, yolcu; hizmetçi, köle, uşak.
راهی شدن râhî şoden: yola çıkmak, yola koyulmak.
راهی کردن râhî kerden: göndermek, yollamak.
راه یافته râh-yâfte: asıl yolu olan; hiday-

انار nar özü; ـ کسی را کشیدن birinin suyunu çıkarmak.

ربا ribâ: (Ar.) faiz.

رباب rebâb, robâb: (müz.) rebap, rübap; beyaz bulut.

رباح rebâh: (Ar.) kediye benzer bir tür hayvan; şarap; kârlar.

رباح rebâh: (Ar.) kazançlar, kârlar.

ربا خوار ribâ-hâr: faizci, tefeci.

ربا خواری ribâ-hârî: faizcilik, tefecilik.

ربا خوردن ribâ horden: faiz almak, tefecilik yapmak.

رباط ribât: (Ar.) bağ; (tıb.) eklem bağları; at sürüsü; atlı sürüsü; kervansaray, han; tekke; sınır karakolu.

رباع rebâ': (Ar.) iyi hal; yol, tarz.

رباعی robâ'î: (Ar.) (ed.) rübâî.

رباعیات robâ'iyât: (Ar.) (ed.) rubâiler.

رب النوع rebbo'n-nov': (Ar.) mitolojik ilah, tanrıça.

ربانی rebbânî: (Ar.) ilâhî, rabbânî, Tanrısal; dinine bağlı.

ربایش robâyiş: çalma; (tıb.) soğurma, içine çekme, emme.

رباینده robâyende: çalan; zapteden.

رباییدن robâyîden: çalmak.

ربح ribh: (Ar.) kâr, kazanç; ـ قانونی yasal kazanç.

رب دو شامبر rob do şambr: (Fr.) gecelik.

ربض rebez: (Ar.) ağıl; kale, hisar; sur; şehir çevresi, banliyö; bağırsak.

ربط rebt: (Ar.) bağlama; bağlılık; bağ.

ربط robot: (Ar.) kervansaraylar; bağlar.

ربط داشتن rebt dâşten: irtibatı olmak, bağı olmak; ilgisi olmak.

ربع reb': (Ar.) ev; konak; mahalle.

ربع rob': (Ar.) çeyrek, dörtte bir; ـ مسکون kara parçalarının tümü.

ربعی rob'î: çeyreklik.

ربقه ribke: (Ar.) ip halkası, ip düğümü.

ربن rebben: (Ar.) yahudi müctehidi, yahudi müftüsü.

ربوب robûb: (Ar.) rablar; sahipler, efendiler.

ربوبت robûbet: (Ar.) rablık, Tanrılık.

ربوبیت robûbiyyet: (Ar.) rablık, Tanrılık, Allahlık.

ربوخه rebûḫe: hoşluk; lezzet; cinsel münasebet sırasındaki zevk.

ربودن robûden: (Peh.) kapmak; çalmak; cezbetmek.

ربوده robûde: kapılmış; çalıntı, çalınmış; meczub.

ربوشه robûşe: peçe.

ربون rebûn: avans.

ربه rebbe: (Ar.) tanrıça; kadın putu.

ربیب rebîb: (Ar.) üvey oğul; kaynana.

ربیبه rebîbe: üvey kız.

ربیع rebî: (Ar.) bahar, ilkbahar; ـ الاول rebiülevvel, hicri 3. ay; ـ الآخر rebiülâhir, hicrî 4. ay.

ربیعی rebî'î: baharla ilgili; (ed.) bahar kasidesi.

ریرتوار ripirtoâr: (Fr.) repertuvar; fihrist, cetvel.

رت rot, ret: çıplak, üryan; boş.

رتب roteb: (Ar.) rütbeler.

رتبه rotbe: (Ar.) rütbe, derece, aşama.

رتق retk: (Ar.) dikme; (tas.) gerçek vahdete işarettir; ـ و فتق kapatıp açma; işleri yoluna koyma.

رتوش rotûş: (Fr.) rutuş.

رتیل roteyl: (Ar.) (zool.) taranta örümceği.

رتیلاء roteylâ': (zool.) taranta örümceği.

رث ress: (Ar.) eski, köhne, pörsümüş.

رثاء resâ': (Ar.) ölü ardından ağlama; ağıt söyleme.

رج recc: (Ar.) sallama, sarsma, çalkalama.

رج rec: saf, sıra, dizi; halat.

رجاء recâ': (Ar.) ümit, bekleyiş, rica, niyaz.

رجاحت recâhet: (Ar.) fazlalık; üstünlük, fazilet.

رجاست recâset: (Ar.) kir, pislik, günah, cürüm.

رجال ricâl: (Ar.) erkekler; büyükler; ileri gelenler.

er.

رجاله reccâle: (Ar.) piyadeler, yayalar; ayak takımı, âdî insanlar.

رجب receb: (Ar.) receb, hicri 7. ay.

رجحان rochân: (Ar.) üstünlük, fazlalık, rüçhan.

رجحان یافتن rochân yâften: üstün gelmek.

رجز recez: (Ar.) savaşta okunulan övgü şiiri; (ed.) bir aruz vezni.

رجز ricz, rocz: (Ar.) pislilik, kirlilik; put perestlik.

رجز خواندن recez hânden: savaşta övgü şiiri okumak; zor kullanmak.

رجز خوانی recez-hânî: övünç şiiri okuma; övünme.

رجس rics: (Ar.) pislik; günah; küfr; pis işler.

رجع rec': (Ar.) dönüş, geri dönüş.

رجعت rec'et: (Ar.) geri dönüş, ric'at, avdet.

رجعت کردن rec'et kerden: geri dönmek, ric'at etmek.

رجل recol: (Ar.) erkek, adam; ـ سیاسی politikacı, siyasî kimse.

رجل ricl: (Ar.) ayak.

رجم recm: (Ar.) taşlama, taşla gömme; küfretme, sövme; lânetlenme; ـ کردن taşlamak.

رجوع rocû': (Ar.) geri dönüş, ric'at.

رجوع کردن rocû' kerden: geri dönmek, ric'at etmek; müracaat etmek, başvurmak, bakmak.

رجولت rocûlet: (Ar.) erkeklik.

رجولیت rocûliyet: (Ar.) erkeklik; mertlik.

رجه rece: çamaşır ipi.

رجیدن recîden: boyamak; lekelemek.

رجیم recîm: (Ar.) taşlanmış; kovulmuş; melun.

رحال rihâl: (Ar.) defalar; yol eşyaları.

رحب rehb: (Ar.) geniş, ferah.

رحل rehl: (Ar.) eşya, yük; konak; palan; ـ اقامت افکندن bir yerde yerleşmek.

رحلت rıhlet: (Ar.) göçme, göç; ölme, ölüm; yolculuk.

رحلت کردن rıhlet kerden: göçmek; ölmek.

رحم rehm: (Ar.) acıma, bağışlama, şefkat, merhamet.

رحم rehim: (Ar.) (tıb.) rahim, dölyatağı; صلهء ـ akraba bağlılığı; ـ قطع akrabalığı kesme.

رحمات rehemât: (Ar.) rahmetler, acımalar.

رحمان rehmân: (Ar.) bağışlayıcı, merhamet edici; Tanrı'nın sıfatlarından biri.

رحمانی rehmânî: ilâhi, rabbânî, tanrısal.

رحم آوردن rehm âve(o)rden: acımak, merhamet etmek; affetmek.

رحم بند rehim-bend: rahim bağı.

رحمت rehmet: (Ar.) rahmet, merhamet; şefkat; acıma; خدا ـ کند Allah rahmet eylesin!

رحمت آمدن rehmet âmeden: acımak; bağışlamak.

رحمت فرستادن rehmet firistâden: rahmet göndermek.

رحی rehâ: (Ar.) değirmen.

رحیب rehîb: (Ar.) ferah, geniş.

رحیق rehîk: (Ar.) halis, saf; halis şarap.

رحیل rehîl: (Ar.) göç etme, göç.

رحیم rehîm: (Ar.) acıyan, merhamet eden; bağışlayan.

رخ reh: yarık, çatlak, rahne.

رخ roh: yanak; yüz; taraf; at dizgini; هنر خود را به ـ کسی کشیدن maharetini çalımla göstermek.

رخ roh: savaşçı, pehlivan; burç; satrancın kale şeklindeki taşları.

رخاء rehâ': bolluk, geçim; gevşeklik.

رخام rohâm: (Ar.) mermer taşı.

رخاوت rehâvet: (Ar.) gevşeme, rehavet, gevşeklik, yumuşaklık.

رخت reht: elbise, giysi; ev eşyası; at takımı; yol levâzımı; ـ بصحرا کشیدن ölmek; ـ را در آوردن soyunmak, elbisesini çıkarmak.

رخت بر بستن reht ber-besten: yol hazırlığı yapmak; ölmek.

رخت بستن reht besten: yol hazırlığı yap-

رد red: (Peh.) rûhânî lider; büyük, önder; cesur.

رد redd: (Ar.) red, reddetme, geri çevirme; bâtıl olma; ــ کسی را گرفتن ayak izi sürmek.

رداء ridâ': (Ar.) cübbe, palto.

ردائت redâ'et: (Ar.) kötülük, fesat.

رد خور red-hor: ــ ندارد kesindir.

رد زدن red zeden: ayak izini çıkarmak.

رد شدن red şoden: geçmek; reddedilmek; sınavda kalmak; karşıdan karşıya geçmek.

ردع red': (Ar.) alıkoyma, reddetme, menetme.

ردف redf: (Ar.) izleme.

رد کردن red kerden: alıkoymak; geçirmek; geri göndermek, geri çevirmek; sınavda bırakmak.

ردنگت ridengot: (Fr.) redingot.

رده rede: (Peh.) saf, sıra, dizi; satır, dize.

رده بندی rede-bendî: sınıflandırma; ــ کردن sınıflandırmak.

ردی redâ: (Ar.) yok olma, mahvolma, helâk.

ردیف redîf: (Ar.) saf, sıra, dizi; ــ شدن sıra olmak, sıraya girmek.

رذائل rezâ'il: (Ar.) alçaklıklar, rezaletler.

رذالت rezâlet: (Ar.) rezâlet, alçaklık.

رذایل rezâyil: (Ar.) alçaklıklar, rezâletler.

رذل rezl: (Ar.) alçak.

رذیل rezîl: (Ar.) alçak, rezil, adi, aşağılık.

رذیلت rezîlet: (Ar.) alçaklık, rezâlet.

رز rez: (bot.) asma; üzüm; asmalık, üzüm bağı.

رزاز rezzâz: (Ar.) pirinç tüccarı; pirinç döven.

رزاق rezzâk: (Ar.) rızık veren, Tanrı.

رزانت rezânet: (Ar.) ağırbaşlılık, metânet.

رزایا rezâyâ: (Ar.) belâlar, musîbetler, felâketler.

رزء roz': (Ar.) büyük felâket.

رزبان rezbân: asmalık bekçisi, asma bakıcısı.

رزبن rez-bon: (bot) asma; asma fidanı.

رزرو rizirv: (Fr.) rezerv; ــ کردن rezerv etmak; yolculuk yapmak.

رختخواب reht-hâb: yatak takımı.

رخت شستن reht şosten: çamaşır yıkamak.

رخت شو reht-şû: çamaşır yıkayan, çamaşırcı.

رخت شو یخانه reht şû-hâne: çamaşırhane.

رخت شویی reht-şûyî: çamaşır yıkama; ــ ماشین çamaşır makinesi.

رخت کن reht-ken: soyunma odası.

رخت و پخت reht-o-peht: giysi, giyecek; mal.

رخج rohc: baş ardı.

رخسار rohsâr: yüz; yanak.

رخش rehş, rohş: parlama; akis; gök kuşağı.

رخش rehş: kırmızı ve beyaz karışık; yürük at; at; Rüstem'in atı.

رخشان rehşân, rohşân: aydınlık, parlak.

رخشندگی rehşendegî: parlaklık.

رخشنده rehşende: parlak.

رخشیدن rehşîden, rohşîden: parlamak, pırıldamak.

رخص rehs: (Ar.) yumuşak ve ince.

رخصت rohset: (Ar.) izin verme; izin, ruhsat.

رخصت دادن rohset dâden: izin vermek.

رخصت یافتن ruhset yâften: izin almak.

رخ گردانیدن roh gerdânîden: yüz çevirmek.

رخمه rehme: (Ar.) akbaba.

رخنه rehne: delik; yarık, çatlak; rahne; küçük kapı.

رخنه پیدا کردن rehne peydâ kerden: bir yol açmak.

رخنه جو rehne-cû: bozucu.

رخنه افکندن rehne efkenden: fesat çıkarmak; yarık açmak.

رخنه دار rehne-dâr: çatlak, yarık.

رخوت rihvet: (Ar.) gevşeklik, rehavet, halsizlik.

رخیدن rehîden: nefes nefese kalmak (yük nedeniyle).

رسانیدن resânîden: ulaştırmak, yetiştirmek.
رسایل resâyil: (Ar.) risâleler; mektuplar; küçük kitaplar.
رسایی resâyî: olgunluk; duyulur ses.
رست rost: çömlek toprağı; kil ـــ گل ; çömlek çamuru.
رستاخیز restâḫîz: (Peh.) mahşer, kıyamet günü, ayağa kalkma; ـــ روز kıyamet günü.
رستاد restâd: vazife.
رستار restâr: kurtulan.
رستخیز resthîz: ayağa kalkma; kıyamet, mahşer; ـ روز kıyamet günü.
رستخیز انگیختن resthîz engîhten: kıyameti koparmak.
رستگار restgâr: kurtarılmış, serbest.
رستگاری restgârî: kurtuluş.
رستگاری یافتن restgârî yâften: kurtulmak.
رستم rostem: Rüstem; cesur, pehlivan.
رستم دل rostem-dil: cesur, yürekli.
رستمی rostemî: cesaret.
رستن resten: (Peh.) kurtulmak; serbest kalmak.
رستن rosten: (Peh.) bitmek, yeşermek.
رستوران ristorân: (Fr.) restoran.
رسته reste: saf, dizi; bir dizi dükkân; çarşı; sınıf; esnaf, tarz; lonca.
رسته roste: bitmiş, yeşermiş; bir tür helva.
رستی rostî: killi, kilden.
رسد resed: hisse, pay.
رسد resed: (ask.) takım.
رسداق rosdâk: köy.
رسدبان resed-bân: polis teğmeni, polis takım komutanı.
رسدیار resed-yâr: polis takım komutan yardımcısı.
رسغ rosğ: (Ar.) kör topuk.
رسل rosol: (Ar.) elçiler; peygamberler; ulaklar.
رسم resm: (Ar.) iz, işaret, alamet; resim.
رسم resm: (Ar.) yasa, töre; tertip; gelenek; mek, yer ayırtmak.
رزق rızk: (Ar.) rızık, azık.
رزم rezm: savaş, harp.
رزم آراستن rezm ârâsten: savaşta hüner göstermek; savaş hazırlığı yapmak.
رزم آزما rezm-âzmâ: savaş tecrübesi olan.
رزم آزمودن rezm âzmûden: savaşmak.
رزمجو rezm-cû: savaşçı.
رزمدیده rezm-dîde: savaş tecrübesi olan.
رزمناو rezm-nâv: (ask.) krüvazör.
رزمه rizme, rezme: (Ar.) elbise bohçası.
رزمی rezmî: savaşçı.
رزه reze: kanca.
رزیئه rezî'e: (Ar.) büyük felâket.
رزین rezîn: (Ar.) sağlam; değerli; ağırbaşlı.
رزین rızîn: (Fr.) reçine, çam sakızı; oto lastiği.
رژد rejd: pisboğaz, obur; haris.
رژه reje: (ask.) geçit töreni, yürüyüş.
رژه رفتن reje reften: (ask.) askerî geçiş yapmak, geçit töreni yapmak.
رژیسور rijîsor: (Fr.) rejisör.
رژیم rijîm: (Fr.) rejim; ـ بیماری hasta rejimi.
رژیمان rijimân: (Fr.) (ask.) alay.
رس res: ip.
رس ros: bir tür toprak; ـ کسی را بالا آوردن birine eziyet etmek, tozunu attırmak.
رسا resâ: ulaşan; yüksek ses; zekî; lâyık; bilgi sahibi; olgun.
رسائل resâ'il: (Ar.) risâleler.
رسالت risâlet: (Ar.) haber getirme; elçilik; peygamberlik; küçük kitap, risâle.
رسالت مآب risâlet-meâb: peygamber; İslâm peygamberi.
رسالجات risâlecât: risâleler, mektuplar.
رساله risâle: (Ar.) risâle, küçük kitap; mektup; tez.
رسام ressâm: (Ar.) ressam.
رسامی ressâmî: ressamlık.
رساندن resânden: ulaştırmak, yetiştirmek; tebliğ etmek.

اسم و ــ ad ve şöhret; ــ من غیر gayri resmî.
رسمانه resmâne: resmî olarak.
رسماً resmen: (Ar.) resmen.
رسم کردن resm kerden: resmetmek, çizmek.
رسمی resmî: (Ar.) resmî, resmî görevli; sıradan.
رسمیت resmiyyet: (Ar.) resmîlik; ــ به شناختن resmen tanımak.
رسمیت دادن resmiyyet dâden: resmiyete koymak.
رسن resen-bâz: ip, urgan.
رسن باز resen-bâz: canbaz.
رسوا rosvâ: rezil, rüsva, şerefsiz; ــ شدن rezil olmak; ــ کردن rezil etmek.
رسوایی rosvâyî: rezillik, rezalet.
رسوب rosûb: (Ar.) çökelti, çökelek.
رسوبی rosûbî: çökelek.
رسوخ rosûh: (Ar.) sağlamlık; nüfûz.
رسوخ کردن rosûh kerden: nüfûz etmek.
رسوخ یافتن rosûh yâften: nüfûz etmek, sızmak.
رسول resûl: (Ar.) elçi; sefir; peygamber.
رسولی resûlî: elçilik, peygamberlik.
رسوم rosûm: kanunlar; merasimler; kurallar; hisseler; âdetler.
رسومات rosûmât: (Ar.) vergiler, rusûmat.
رسید resîd: makbuz, alındı makbuzu.
رسیدگی resîdegî: olgunluk; büluğ; inceleme; ــ کردن incelemek; ilgilenmek.
رسیدن resîden: (Peh.) yetişmek, varmak, ulaşmak; katılmak; gerçekleşmek, vâki olmak; olgunlaşmak; fırsat bulmak.
رسیده resîde: gelen; bağlanmış; vâki olmuş; olgunlaşmış.
رسیل resîl: (Ar.) birlikte okuyan; ferah; latif; haberci.
رش reş: (Peh.) şemsî ayların 18. günü.
رش reş: kol; bir kol uzunluğu; tepe; (bot.) bir tür incir; az az yağan yağmur.
رشاء rişâ': (Ar.) ip; kova ipi.
رشاد reşâd: (Ar.) doğru yolda olma, hidayet; doğruluk.
رشادت reşâdet: (Ar.) cesaret; gücü kullanma.
رشاقت reşâket: (Ar.) güzel endamlı olma.
رشت reşt: toprak; toz toprak.
رشتن rişten: (Hind.) eğirmek, bükmek.
رشتن roşten, reşten: bükmek, eğirmek.
رشته rişte: bükülmüş, eğirilmiş; ip; dizi; erişte çorbası; lif; sıradağlar; anabilim dalı; ــ دراز (kin.)uzun müddet.
رشتی reştî: Reşt'li; Reşt ürünü; tevazu.
رشحات reşehât: (Ar.) damlalar; sızıntılar.
رشحه reşhe: (Ar.) sızıntı; terleme.
رشد reşed: (Ar.) doğru yolda olma, hidayet.
رشد roşd: (Ar.) hidayet; erginlik, rüşd; Hak yolunda sebat.
رشف reşf: (Ar.) sıvı veya suyu emme.
رشق reşk: (Ar.) ok atma; sözle suçlama.
رشك reşk: (Peh.) kıskançlık, haset; gıbta; hamiyet; ــ بردن kıskanmak.
رشك rişk: yavşak, bit sürfesi.
رشکن reşken: kıskanç; gayretli; gıpta eden.
رشمه reşme: ince ip, örgü kemer.
رشن reşn: (Ar.) davetsiz misafirlik.
رشوت roşvet: (Ar.) rüşvet.
رشوه reşve, roşve: (Ar.) rüşvet; ــ دادن rüşvet vermek; ــ خوردن rüşvet yemek.
رشوه خوار roşve-hâr: rüşvet yiyen, rüşvetçi.
رشوه خواری roşve-hârî: rüşvet yeme.
رشوه گرفتن roşve giriften: rüşvet almak.
رشید reşîd: (Ar.) olgun; ergin; endamlı; hidayet eden.
رشیدی reşîdî: bir tür çini.
رصاد ressâd: (Ar.) gözlemci, astronom; gece muhafızı.
رصانت resânet: (Ar.) sağlamlık.
رصد resed: (Ar.) gözlem, gözetleme, rasat; yol; ــ در کار بستن bir işi güzelce yerine getirmek.
رصد بستن resed besten: gözlem yapmak.
رصد خانه resed-hâne: gözlem evi, rasad-

göstermek; hakkını korumak; yönelmek; uymak.

رعب ro'b: (Ar.) korku.

رعب آور ro'b-âver: korkunç.

رعد re'd: (Ar.) gök gürültüsü; (ask.) havana benzer bir silah.

رعد آسا re'd-âsâ: gök gürültüsü gibi.

رعده ri'de: (Ar.) titreyiş, titreme.

رعشه ri'şe, re'şe: (Ar.) titreme; (tıb.) adale titremesi; ــ بر اندام افتادن titremek.

رعشه دار re'şe-dâr: titrek, titreyen.

رعشه ناك re'şe-nâk: titrek; titretici.

رعنا re'nâ: (Ar.) güzel; kibirli; aptal ve kendini süsleyen kadın, aptal ve süslü kadın.

رعنایی re'nâyî: güzellik; kibir.

رعونت ro'ünet: (Ar.) akılsızlık; bencillik; gösteriş.

رعی re'y: (Ar.) otlatma, yayma.

رعیت re'iyyet: (Ar.) teba, raiyyet; çiftçiler.

رعیت پرور re'iyyet-perver: halkını seven hükümdar.

رعیتی re'iyyetî: çiftçilik, köy ve çiftçiliğe ait.

رغام reğâm: (Ar.) toprak; yumuşak toprak.

رغایب reğâyib: (Ar.) bağışlar; Receb ayının ilk cuma gecesi.

رغبت reğbet: (Ar.) istek, meyil, arzu, rağbet.

رغبت داشتن reğbet dâşten: istekli olmak, mâyil olmak.

رغبت کردن reğbet kerden: rağbet etmek, istekli olmak.

رغد reğed, reğd: (Ar.) bolluk, refah.

رغم reğm: (Ar.) burnu sürtülme; aksine davranma; zıddına; ــ انف کسی zıddına, inadına; ــ علی rağmen; zıddına, inadına; علی ــ اینکه -mesine rağmen.

رغب reğîb: (Ar.) beğinilmiş, matlup.

رغیف reğîf: (Ar.) ekmek yuvarlağı; hamur topu.

رف ref: raf; seki.

رفات rofât: (Ar.) lime lime olma; çürük.

رفاق rifâk: (Ar.) dostlar; deve bağı.

hane.

رصد گاه resed-gâh: rasadhane: manzara.

رصدی resedî: gözlemci, astronom; yol muhafızı; haraççı.

رصن resen: (Ar.) (bot.) kurt pençesi.

رصین resî: (Ar.) sağlam, muhkem.

رضاء rızâ': (Ar.) razılık, hoşnutluk; uygun görme.

رضا دادن rızâ dâden: razı olmak.

رضا شدن rızâ şoden: razı olmak.

رضاع rızâ': (Ar.) süt emme; süt emzirme; çocuğu sütanneye verme.

رضاعت rızâ'et: (Ar.) süt emme, süt çocukluğu.

رضامندی rızâmendî: razı olma.

رضایت rızâyet: (Ar.) razılık, hoşnutluk; izin.

رضایت بخش rızâyet-beḫş: razı eden, memnun edici.

رضایت نامه rızâyet-nâme: bonservis, iyi hal kağıdı.

رضوان rızvân: (Ar.) razılık, hoşnutluk, kabul, beğeni; cennet.

رضوی rezevî: (Ar.) razılıkla ilgili.

رضیع rezî': (Ar.) süt çocuğu, süt emen; süt kardeşi.

رطب retb: (Ar.) yaş, ıslak; ــ و یابس گفتن doğru yanlış konuşmak, yalan yanlış konuşmak.

رطب roteb: (Ar.) taze hurma.

رطل retl: (Ar.) 84 miskallik bir ağırlık ölçüsü; kadeh; ــ گران büyük kadeh.

رطوبت rotûbet: (Ar.) rutûbet, nemlilik, yaşlılık; yenilik.

رطوبت سنج rotûbet-senc: nem ölçer.

رعات ro'ât: (Ar.) çobanlar; emirler; şahlar.

رعاف ro'âf: (Ar.) burun kanaması; burun kanı.

رعایا re'âyâ: (Ar.) halk.

رعایت ri'âyet: (Ar.) otlatma; gözetme; hak koruma, sayma; ihsan etme; ــ عدم riâyetsizlik.

رعایت کردن ri'âyet kerden: saygı

رفاقت rifâket: (Ar.) dostluk, arkadaşlık; refakat.
رفاه refâh: (Ar.) refah, huzur.
رفاهیت refâhiyyet: (Ar.) bolluk, dirlik, refahlık.
رفتار reftâr: davranış; gidiş, hareket; tavır.
رفتار کردن reftâr kerden: davranmak; hareket etmek.
رفتگر roftger: çöpçü, süpürücü.
رفتگری roftgerî: çöpçülük, süpürücülük.
رفتن reften: (Peh.) gitmek; taşınmak; göç etmek; ölmek; tesir etmek; geçmek; vâki olmak; benzemek, çekmek.
رفتن roften: süpürmek.
رفت و آمد reft-o-âmed: gidiş geliş; gel git, ــ کردن gidip gelmek, samimî olmak.
رفت و روب roft-o-rûb: süpürme.
رفته refte: gitmiş; göç etmiş; gizlenmiş; geçmiş; ölmüş.
رفته رفته refte-refte: az az, yavaş yavaş, tedrîcen; gitgide.
رفد rifd: (Ar.) bağış, bahşiş, ihsan; yardım.
رفراندم rifirândom: (Fr.) referandum.
رفرف refref: (Ar.) yaygı; ince ipek kumaş; bir tür balık.
رفرم riform: (Fr.) reform.
رفض refz: (Ar.) terketme, terk; reddetme.
رفع ref': (Ar.) kaldırma yükseltme; bertaraf etme; ــ ابهام sorunu çözme; ــ احتیاج ihtiyacı giderme; ــ حاجت helaya gitme; ــ و رجوع کردن حجاب örtünün kaldırılması; çaresini bulmak, sorunu çözümlemek.
رفعت rif'et, ref'et: (Ar.) yükseklik; yücelik, değerlilik; yükseliş.
رفع کردن ref' kerden: kaldırmak, yükseltmek; bertaraf etmek; ilerletmek, geliştirmek.
رفق rıfk: (Ar.) yumuşak davranma; lutfetme; şefkat, iyilik.
رفقاء rofekâ': (Ar.) arkadaşlar, dostlar.
رفل refl: (Ar.) salınma, nazla yürüme.
رفو refû, rofû: örme, örücülük.

رفوگر refûger: örücü.
رفوزه شدن rifûze şoden: sınavda kalmak, imtihanı verememek.
رفوزه کردن rifûze kerden: sınavda bırakmak.
رفیع refî': (Ar.) yüksek, yüce; değerli, şerefli.
رفیق refîk: (Ar.) dost, arkadaş; ــ نیمه راه hayırsız dost.
رفیق باز refîk-bâz: arkadaş canlısı, dost canlısı.
رق rıkk: (Ar.) kulluk; kölelik; ince şey; ince deri, yazı yazılan ince deri; ağaç yaprağı.
رقاب rikâb: (Ar.) boyunlar; enseler.
رقابت rekâbet: (Ar.) gözetleme; bekleme; bekleyiş; rekabet.
رقاص rekkâs: (Ar.) dans eden; rakkas, dansöz.
رقاصخانه rekkâs-hâne: dans evi, dans salonu; uygunsuz yer anlamında bir küfür; kabare; pavyon.
رقاصك rekkâsek: sarkaç, pandul.
رقاصه rekkâse: (Ar.) dansöz.
رقاصی rekkâsî: dans; dansözlük.
رقاع rikâ': (Ar.) mektuplar; parçalar; rikâ yazısı.
رقایم rekâyim: (Ar.) mektuplar, yazılar.
رقباء rokebâ': (Ar.) rakipler.
رقبات rekebât: (Ar.) boyunlar; kullar, köleler.
رقبه rekebe: (Ar.) boyun; köle, kul; mülkiyet hakkı.
رقت rikket: (Ar.) incelik, letafet; yumuşaklık; şefkat; ــ قلب acıma, kalb inceliği.
رقت انگیز rikket-engîz: acınacak durumda, acıklı.
رقت بار rikket-bâr: acıklı.
رقص reks: (Ar.) dans, raks; ــ شتری serbest dans; ــ شکم göbek dansı.
رقصاندن reksânden: dans ettirmek, oynatmak.
رقص کردن reks kerden: dansetmek, rak-

رکاکت rekâket: (Ar.) gevşeklik, zayıflık.
رکب rokeb: (Ar.) dizler.
رکتوم riktom: (Fr.) (tıb.) rektum.
رکعت rek'et: (Fr.) rekât.
رك گو rok-gû: dobra, açık konuşan.
رك گویی rok-gûyî: açık konuşma, dobralık.
رکلام riklâm: (Fr.) reklam, ilan.
رکن rokn: (Ar.) sütun, direk, esas organ; büyük iş; reis;(ask.) genelkurmayın dört ana bölümünden her biri.
رکود rokûd: (Ar.) durma, durgunluk; tembellik.
رکورد rikord: (Fr.) rekor.
رکوع rokû': (Ar.) eğilme, namazda eğilme, rükû; tevazu gösterme.
رکون rokûn: (Ar.) dinlenme, huzur bulma.
رکیب rekîb: (Ar.) binici, binen.
رکیك rekîk: (Ar.) zayıf, gevşek; alçak, hakir; çirkin, kaba.
رکین rekîn: (Ar.) sağlam, sabit, dayanaklı; vekarlı.
رگ reg: (tıb.) damar; istilâ; asıl; nesep; halıda düğüm dizisi; به ــ غیرت کسی بر خوردن kıskançlık damarı kabarmak; ــ باز گرفتن tembellik göstermek; ــ بسمل خاریدن ölümüne sebep olacak iş yapmak; ــ خواب کسی را پیدا کردن birinin zayıf noktalarını bulmak; رگ خوابانیدن gevşeklik göstermek; ــ خود را زدن kendi hakkıyla yetinmek; ــ در تن بر خاستن öfkelenmek, gazaplanmak.
رگبار reg-bâr: sağanak; (ask.) yaylım ateşi.
رگ زدن reg zeden: kan almak.
رگزن reg-zen: kan alan, hacamatçı.
رگ شناسی reg-şinâsî: (tıb.) arteriyoloji, damar bilimi.
رگ کردن reg-kerden: memeden süt gelmek; heyecanlanmak.
رگل rigl: (Fr.) (tıb.) regl, âdet, aybaşı.
رگو rogû, rigû: yıpranmış elbise; giysi.
رگه rege: damar gibi; maden damarı.

رقصیدن reksîden: dansetmek, oynamak, raksetmek; ــ توی تاریکی bilmeden bir işe girmek.
رقعه rok'e: (Ar.) parça; yama; mektup kağıdı; mektup, pusula; ــ کهن eski İran'da bir bayram.
رقعه نویس rok'e-nivîs: mektup yazan.
رقم rekem: (Ar.) işaret, alamet; yazı; rakam, sayı, numara; bir tür çadır; bir tür ipek.
رقم آموز rekem-âmûz: yazı öğreten; resim öğretmeni; matematik öğretmeni.
رقم بندی rekem-bendî: bir malı sınıflandırma.
رقم زدن rekem zeden: yazmak; resim yapmak.
رقمزن rekem-zen: kâtip, yazıcı; ressam.
رقمکار rekem-kâr: yazıcı; muhasebeci; hakkâk.
رقوم rokûm: (Ar.) rakamlar, numaralar.
رقیب rekîb: (Ar.) rakip; gözcü; muhafız; ــ دست چپ kötü ameller meleği; ــ دست راست iyi ameller meleği.
رقیت rıkkiyyet: (Ar.) kulluk, kölelik.
رقیع rekî': (Ar.) örücü, yamacı; ahmak, salak; kâtip.
رقیق rekîk: (Ar.) ince, nazik; yumuşak; hafif sulu.
رقیقه rekîke: (Ar.) ince, nazik.
رقیم rekîm: (Ar.) yazı; mektup; divit.
رقیمه rekîme: (Ar.) yazı; mektup.
رك rok: açık, dobra, apaçık, açıkseçik; ــ و راست dosdoğru, açık, dobra dobra.
رکاب rikâb: (Ar.) üzengi, basamak; binek hayvanı.
رکابدار rikâb-dâr: üzengili; askılı; üzengi tutan; seyis, süvari ile birlikte yürüyen piyade.
رکاب گران کردن rikâb girân kerden: binek hayvanını hızlı sürmek.
رکابی rikâbî: üzengili; üzengi şeklinde; askılı; (eskiden) yaya asker, (tıb.) üzengi kemiği.

رمنده remende: ürkek.
رموز romûz: (Ar.) sırlar; rumuz; (müz.) bir İran sazı.
رموك remûk: çabuk ürken hayvan.
رمه reme: (Peh.) sürü, hayvan sürüsü; insan yığını; ordu.
رمه romme: (Ar.) çürük ip; alın.
رمی remy: (Ar.) atma; ok atma; tüfek boşaltma.
رمی romî: Roma'lı; Roma'ya ait.
رمیدن remîden: ürkmek; korkmak; kaçınmak.
رمیده remîde: ürkek, kaçınan.
رمیم remîm: (Ar.) çürük, bozuk.
رنج renc: (Peh.) zahmet, eziyet; ıztırap, keder; dert; çaba; ـــ افکندن به sıkıntıya düşürmek, zahmete sokmak.
رنجاندن rencânden: kırmak, üzmek, eziyet vermek.
رنجانده rencânde: kırgın, incinmiş.
رنجانیدن rencânîden: kırmak, üzmek, eziyet vermek.
رنج آور renc-âver: zahmet verici.
رنج افکندن renc efkenden: yorgunluk çıkarmak.
رنجبر renc-ber: zahmet çeken; işçi, rençper, amele.
رنج بردن renc borden: zahmet çekmek, dert çekmek; üzülmek.
رنجبری rencberî: işçilik, amelelik, rençperlik.
رنج دیدن renc dîden: eziyet görmek.
رنجش renciş: incinme, gücenme, kırgınlık.
رنجش نمودن renciş nomûden: şikayet etmek.
رنج کشیدن renc keşîden: ıztırap çekmek.
رنجور rencûr: zahmet çeken; kırgın; hasta; üzüntülü, rahatsız.
رنجوری rencûrî: kırgınlık; hastalık, rahatsızlık.
رنجه rence: (Peh.) üzgün, kırgın, dargın.
رنجیدگی rencîdegî: kırgınlık, dargınlık.
رنجیدن rencîden: incinmek, gücenmek,

رل rol: (Fr.) rol; vazife; direksiyon.
رم rem: ürkme, kaçma; nefret.
رم rem: sürü; güruh, topluluk.
رم remm: (Ar.) şey; hile; ıslah etme; çürüme.
رم rim: iltihap.
رماح rimâh: (Ar.) mızraklar; süngüler.
رماد remâd: (Ar.) kül.
رمارم remârem: gurup gurup, bölük bölük; karşı, karşıt.
رمال remmâl: (Ar.) remil atan, falcı.
رمام rimâm: (Ar.) çürümüş kemikler; çürüme.
رمان român: (Fr.) roman; hikaye; ـــ آموزشی öğretici roman; ـــ پلیسی polisiye roman; ـــ تاریخی tarihî roman.
رمان rommân: (Ar.) nar; (bot.) nar ağacı.
رمانتیك romântîk: (Fr.) romantik.
رماندن remânden: ürkütmek, korkutmak; nefret ettirmek.
رمان نویس român-nevîs: roman yazarı.
رمانی rommânî: nar çiçeği renginde.
رمانیدن remânîden: ürkütmek.
رمایه rimâye: (Ar.) ok atma; ateş açma.
رمح romh: (Ar.) mızrak, süngü.
رمد remed: (Ar.) (tıb.) göz ağrısı; bir göz hastalığı.
رم دادن rem dâden: ürkütmek.
رمز remz: (Ar.) rumuz; îma, işaret; sır, gizli sır.
رمس rems: (Ar.) mezar, kabir; mezar toprağı.
رمضان remezân: (Ar.) Ramazan ayı; hicrî onuncu ay.
رمق remek: (Ar.) ramak; son an.
رمق remek: sürü.
رمق داشتن remek dâşten: ömründen çok az kalmak; gücü olmak.
رم کردن rem kerden: ürkmek.
رمکی remekî: at yılkısı; koyun sürüsü.
رمل reml: (Ar.) kum; fal.
رمل remel: (Ar.) hafif yağmur; fazlalık; aruzda bir bahir; remel.

رنگ و رو reng-o-rû: renk, yüz rengi.
رنگی rengî: boyalı; renkli.
رنگین rengîn: renkli, boyalı; güzel.
رنگین کمان rengîn-kemân: gökkuşağı.
رنود ronûd: (Ar.) rindler; açık gözler.
رنین renîn: (Ar.) ses; inilti.
رو rû: (Peh.) yüz; yüzey; dış, üst; esas; از ــ رفتن utanmak; meydanı terketmek; به ــ ماندن yüzüne duramamak; vazgeçmek; به ــ خود نیاو ردن önem vermemek, aldırış etmemek, oralı olmamak; ــ ترش کردن yüzünü ekşitmek; ــ درهم کشیدن surat asmak.
روا revâ: (Peh.) uygun, yakışır; lâyık; münasip, revâ.
روائح revâ'ih: (Ar.) kokular, güzel kokular.
روابط revâbit: (Ar.) bağlar, ilişkiler, ilgiler.
روات rovât: (Ar.) râviler, rivayet edenler.
رواتب revâtib: (Ar.) vazifeler; aylıklar.
رواتی rovâtî: yüzeysel, sathî, zâhirî.
رواج revâc: (Ar.) revaç, sürüm, geçerlik ــ داشتن revaçta olmak; ــ پیدا کردن revaç bulmak.
رواح revâh: (Ar.) akşam, gece.
رواحل revâhil: (Ar.) yük hayvanları; binek hayvanları.
روا داشتن revâ dâşten: reva görmek, uygun görmek; helal saymak; lâyık görmek.
روادید revâ-dîd: uygun; vize.
روارو revârev: sık gidiş geliş.
روافض revâfiz: (Ar.) komutanını savaşta terkedenler; şiîler.
رواق rivâk: (Ar.) revak, üstü örtülü ve önü açık yer; ــ بی ستون gökyüzü.
روال revâl: gidiş, seyir; düzen.
روال rovâl: (Ar.) hayvan salyası.
روان revân: giden; akan; sıvı; çevik; akıcı; hemen; ــ بودن bilmek, dersi iyi hazırlamış olmak.
روان revân: (Peh.) ruh.
روانامه revâ-nâme: güven mektubu.
روانبخش revân-beḫş: can bağışlayan, can veren, Ruhü'l-kuds.

رند rend: talaş; rende; rendeleyici.
رند rend: (Ar.) mağara; (bot.) taflan, karayemiş.
رند rind: hilekâr, açıkgöz; kayıtsız, laübali; rind; harâbati; ــ دهل دریده (kin.) din yolundan dışarı çıkan.
رندانه rindâne: rindçe, kayıtsızca.
رندش rendiş: rendeleme; talaş.
رنده rende: rende; ــ دست el rendesi.
رندی rindî: rindlik; hilekârlık; kayıtsızlık.
رندیدن rendîden: rendelemek; cilâlamak, parlatmak; düzeltmek.
رنگ reng: (Peh.) renk; boya; fayda; mal; nasip; kuvvet; tarz; gibi, benzeri; hile; güzellik; sağlık; kan; az sermaye; kumar; benek; şaşı; ــ آب sulu boya; ــ روغنی yağlı boya; ــ و روغن زدن yağlı boya ile boyamak.
رنگ ring: (müz.) oyun havası.
رنگارنگ rengâreng: rengârenk; çeşit çeşit.
رنگ آمیز reng-âmîz: ressam, karışık renk.
رنگ آمیزی reng-âmîzî: renk karışımı; ressamlık.
رنگ آوردن reng âve(o)rden: utanmak; öfkelenmek.
رنگ باختن reng bâḫten: rengi uçmak, solmak.
رنگ برنگ rengbereng: rengârenk; türlü türlü.
رنگ پریدگی reng-perîdegî: solma, rengi uçma.
رنگ پریده reng-perîde: soluk, solmuş, rengi uçmuş.
رنگرزی reng-rezî: boyacılık, boyama; ــ کارخانهء boya fabrikası.
رنگ رنگ reng-reng: rengârenk.
رنگ زدن reng zeden: boyamak.
رنگ زن reng-zen: boyacı.
رنگ و بو reng-o-bû: renk ve koku;(kin.) görkem.

روان پرداز revân-perdâz: can veren.
روانخواه revân-hâh: dilenci.
روان ساختن revân sâhten: hareket etmek.
روان شدن revân şoden: hareket etmek, yola koyulmak; dersini bilmek.
روانشناس revân-şinâs: psikolog.
روانشناسی revân-şinasî: psikoloji, ruh bilim; ـــ اجتماعی sosyal psikoloji; ـــ پرورشی eğitim psikolojisi; pedagoji; ـــ کودکان çocuk psikolojisi.
روان کردن revân kerden: göndermek, yollamak; akıtmak.
روانه revâne: giden, yolcu; gönderme.
روانه شدن revâne şoden: gitmek, hareket etmek; yollanmak.
روانه کردن revâne kerden: göndermek; yollamak.
روانی revânî: akıntı.
روانیدن revânîden: göndermek; akıtmak.
روایات rivâyât: (Ar.) rivayetler.
روایت rivâyet: (Ar.) rivayet; hikaye; söylenti.
روایت کردن rivâyet kerden: nakletmek, rivayet etmek.
روایح revâyih: (Ar.) kokular, hoş kokular.
روایع revâyi' (Ar.) şaşılacak şeyler; güzeller.
روایی revâyî: revaç, revnak.
رو آوردن rû âve(o)rden: yönelmek.
رو انداختن rû endâhten: yüz çevirmek.
روانداز rû-endâz: yüz örtüsü; yatak örtüsü; şilte.
رو بارو rû-bâ-rû: yüzyüze.
روباز rû-bâz: açık yüzlü; üstü açık.
روبان rûbân: (Fr.) kurdela, şerit.
روباه rûbâh: (Peh.) (zool.) tilki; ـــ زرد (kin.) güneş.
روباه ترکی rûbâh-ı torkî: (zool.) oklu kirpi.
روباهی rûbâhî: tilkilik,(kin.) kurnazlık.
روباهی کردن rûbâhî kerden: hile yapmak, kurnazlık düşünmek.

روبراه rû-berâh: yolunda, hazır, tamam, uygun.
روبراه شدن rûberâh şoden: hazır olmak, yoluna girmek.
روبراه کردن rûberâh kerden: yoluna koymak, hazırlamak.
روبرو rûberû: yüzyüze, karşı karşıya; karşı.
روبل rûbl: (Rus. Fr.) ruble.
روبند rû-bend: peçe; utanma.
روبوسی rû-bûsî: yüz öpme; öpüşme.
روبه rûbeh: (zool.) tilki.
روبیان rûbiyân: (zool.) karides.
روبیدن rûbîden: toz almak, süpürmek.
روپوست rû-pûst: dış deri, kabuk.
روپوش rû-pûş: yüzörtüsü, peçe;(kin.) münafık.
رو پوشی rû-pûşî: örtme, üstünü örtme; ـــ کردن üstünü örtmek.
رو پوشیدن ru pûşîden: gizlenmek; örtünmek.
روپیه rûpye: rupye, Hindistan parası.
رو تختی rû-tehtî: yatak örtüsü.
روح rûh: (Ar.) ruh, can; ilâhî emir, vahiy; melek; ـــ نفسانی hayvanî ruh; ـــ مکرم Cebrail.
روحانی revhânî, rovhânî: güzel; temiz yer.
روحانی rûhânî: (Ar.) ruhla ilgili; ruhânî, dini lider.
روحانیت rûhâniyyet: (Ar.) ruhanîlik.
روحانیون rûhâniyyûn: (Ar.) rûhânîler, dinî liderler.
روح پرور rûh-perver: ruh verici.
رود rûd: (Peh.) (coğ.) nehir, ırmak.
رود rûd: evlat; ـــ زادو nesil.
رود rûd: koyun bağırsağı; (müz.) bir tür saz; şarkı.
رو دادن rû dâden: yüz vermek.
رو داشتن rû dâşten: cesaretli olmak; yüzsüz olmak.
رودبار rûd bâr: birkaç nehir akan yöre; büyük nehir.

رود جامگان rûd-câmegân: (müz.) telli sazlar.
رود خانه rûd-ḫâne: (coğ.) nehir.
رو در بایستی rû-der-bâyistî: çekinme, utanma.
رودساز rûdsaz: çalgıcı.
رودست rû-dest: üstün, üstüne.
رودل rû-dil: hazımsızlık, mide şişkinliği.
رود لاخ rûd-lâḫ: bir kaç nehir geçen yöre.
روده rûde: (Peh.) (tıb.) bağırsak; ـــ اعور kör bağırsak; ـــ باریك ince bağırsak; ـــ فراخ kalın bağırsak; ـــ كور kör bağırsak.
روده بر rûde-bor: katılma; ازخنده ـــ شدن gülmekten katılmak.
روده دراز rûde-derâz: geveze, boşboğaz.
روده درازی rûde-derâzî: boşboğazlık, gevezelik.
روز rûz: (Peh.) gün; gündüz; açık, aşikâr; devre, devir; ـــ بخیر günaydın; ـــ جك berat gecesi; ـــ سیاه karagün, kötügün; ـــ مظالم adalet günü; ـــ كار savaş günü; kıyamet günü; savaş günü; ـــ ننگ و نبرد savaş günü; (kin.) görünen, aşikar; ـــ پیش önceki gün.
روزانه rûzâne: günlük.
روز افزون rûz-efzûn: her gün artan, çok, bol; gitgide.
روزبان rûzbân: kapıcı; muhafız; albay; çavuş; cellat.
روزبه rûzbih: talihli; iyigün.
روز به روز rûzberûz: günden güne.
روزبهی rûzbihî: iyigün; talihlilik.
روز خسب rûz-ḫosb: gündüz uyuyan; tembel; ـــ شبخیز (kin.) riyakar dindar; hırsız; eşkiya; gece yürüyen.
روز خون rûz-ḫûn: gündüz baskını.
روز سوختن rûz sûḫten: vakit geçirmek, vakit harcamak, vakit öldürmek.
روزکوری rûzkûrî: (tıb.) gündüz körlüğü.
روزگار rûzgâr, rûzigâr: (Peh.) zaman, vakit, devre; dünya.
روزگار بردن rûzgâr borden: (kin.) ömür geçirmek.

روز گرد rûz-gerd: gündüz dolaşan; güneş.
روز مره rûz-merre: hergün, hergünkü; ـــ زبان günlük konuşma dili.
روز مزد rûz-mozd: gündelik; ـــ كارگر gündelikçi.
روزن revzen, rovzen: (Peh.) delik, duvar deliği; küçük pencere.
روزنامچه rûznâmçe: gazete; gündelik defter, günlük.
روزنامه rûznâme: (Peh.) jurnal; gazete; ـــ رسمی resmî gazete; ـــ هفتگی haftalık gazete.
روزنامه فروش rûznâme-forûş: gazeteci, gazete satıcısı.
روزنامه نگار rûznâme-nigâr: gazete yazarı, gazeteci.
روزنامه نویس rûznâme-nivîs: gazete yazarı, gazeteci.
روزنامه نویسی rûznâme-nivîsî: gazete yazarlığı, gazetecilik.
روزنه rovzene: delik, deşik; küçük pencere veya kapı.
روزه rûze: günlük; oruç; ـــ مستحب Ramazan ayı dışında tutulan oruç; ـــ واجب Ramazan orucu.
روزه خوار rûze-ḫâr: Ramazan ayında oruç tutmayan, oruç yiyen.
روزه خوردن rûze ḫorden: oruç tutmamak, oruç yemek; oruç açmak.
روزه دار rûze-dâr: oruçlu.
روزه گرفتن rûze giriften: oruç tutmak.
روزی rûzî: (Peh.) azık, rızık; nasip, kısmet.
روزیانه rûziyâne: rızık, azık.
روزینه rûzîne: rızık, azık.
روژ rûj: (Fr.) ruj.
روس rûs: Rus.
روس roves: (Peh.) tilki.
رو ساختن rû sâḫten: (kin.) utanmak.
رو سازی rû-sâzî: inşaatın dış ve kaba işleri.
روس انگروه roves-engoruh: (bot.) tilki üzümü.

روسبی rusbî: orospu.
روسپی rûspî: (Peh.) orospu, fahişe.
روستا rûstâ: (Peh.) köy.
روستایی rûstâyî: köylü, çiftçi.
رو سری rû-serî: başörtüsü.
رو سفید rû-sefîd: alnıaçık.
روسی rûsî: Rusça; Rusya ile ilgili; bir tür kadeh.
رو سیاه rû-siyâh: yüzü kara, günahkâr, suçlu.
رو سیاهی rûsiyâhî: yüz karası; yüzükaralık.
رو سیه rû-siyeh: yüzükara.
روسیه rûsiyye: Rusya.
روش reviş: gidiş; tarz, metod; geçit; salınma.
روش rûş: aydınlık, parlak.
روشن revşen, rovşen: (Peh.) aydınlık; parlak; açık; yanan (lamba); çalışan (motor).
روشنا revşenâ, rovşenâ: aydınlık, parlak.
روشناس rû-şinâs: ünlü, meşhur; yıldız.
روشنایی revşenâyî, rovşenâyî: aydınlık, parlaklık.
روشن بین rovşen-bîn: bilgili; açık görüşlü, aydın.
روشن چراغ rovşen-çırâğ: aydınlık lâmba; (müz.) eski İran mûsikisinde bir makam.
روشندل rovşen-dil: bilgili, aydın.
روشن شدن rovşen şoden: tutuşmak; yanmak; aydınlanmak; çalışmak.
روشن فکر rovşen-fikr: aydın, münevver, sağduyulu, ileri görüşlü.
روشن قیاس rovşen-kiyâs: ferasetli, sezgisi güçlü.
روشن کردن rovşen kerden: yakmak; aydınlatmak; ışıklandırmak, çalıştırmak (motor).
روشنی rovşenî: aydınlık, parlaklık, ışık.
رو شویی rû-şûyî: lavabo, tuvalet.
روضات revzat, rovzât: (Ar.) bahçeler.
روضه revze, rovze: (Ar.) bahçe, gülistan, ravza, şehitler ve imamlar hakkında minberde okunan ağıt, mersiye.

روضه خوان revze-ḫân: ravzahan, mersiye okuyan.
روضه خوانی revze-ḫânî: ravzahanlık, mersiye okuma; ravza meclisi.
روضه گاه revze-gâh: bahçe, gülistan; cennet.
روع rev', rov': (Ar.) korku; insan ruhu.
روغان revgân, rovgân: (Ar.) hilekârlık, kurnazlık.
روغن revğen, rovğen: (Peh.) yağ; ـ بابونه babuna yağı; ـ بادام badem yağı; ـ بزرك keten yağı; ـ بلسان mısır yağı; ـ حیوانی hayvanî yağ; ـ خشخاش haşhaş yağı; ـ خوش susam yağı; ـ زیتون zeytinyağı; ـ گردو ceviz yağı; ـ ماشین makine yağı; ـ ماهی balık yağı; ـ مصری mısırözü yağı; ـ نباتی bitkisel yağ; ـ بریك ریختن (kin.)ihmalkâr birine önemli bir iş vermek.
روغن خوردن rovgen ḫorden: yağlanmak
روغن داغ کن rovğen-dâğ-kon: tava.
روغندان rovğen-dân: yağ kabı; merhem kutusu.
روغن زدن rovgen zeden: yağlamak.
روغن سوزی rovğen-sûzî: yağ yakma; به ـ افتادن motor yağ yakmaya başlamak.
روغنکاری rovğen-kârî: yağlama.
روغن کشی rovğen-keşî: yağ çıkarma; ـ کارخانهء yağ fabrikası.
روغن مالی rovğen-mâlî: yağlama, yağ sürme.
روغنی rovğenî, revğenî: (Peh.) yağlı; yağla yapılan bir ekmek; yağcı.
روفتن rûften: süpürmek.
رو فرشی rû-ferşî: yaygı, yüz örtüsü; terlik.
روکار rûkâr: binanın dış kısmı.
روکاری rû-kârî: binanın dış kısmı veya harç işleri.
رو کردن rû kerden: dönmek.
روکرسی rû-korsî: masa örtüsü.
روکش rû-keş: kapak; kılıf;(kin.) iki yüzlü.
رو گردان rû-gerdân: yüz çeviren.
رو گرداندن rû-gerdânden: yüz çevirmek,

sığınmak.

روی بر تافتن rûy ber tâften: yüz çevirmek.

روی بروی rûy-berûy: yüzyüze, karşılıklı.

روی پوشیده rûy-pûşîde: mestûre, örtülü kadın.

رویت reviyyet: (Ar.) fikir; düşünerek şiir söyleme.

رویداد rûy-dâd: olay, hadise, vak'a.

روی دادن rûy dâden: olmak, meydana gelmek.

روی داشتن rûy dâşten: doğru olmak; yüzü olmak.

روی کردن rûy kerden: yönelmek, dönmek.

رویگر rûyger: çinkocu; kalaycı.

رویگردان rûy-gerdân: yüz çeviren; itaatsiz, serkeş.

روی گرداندن rûy gerdânden: sırt çevirmek, yüz çevirmek.

رویگری rûy-gerî: çinkoculuk.

روی گشاده rûy-goşâde: yüzü açık; güleryüzlü.

روی نمودن rûy nomûden: yönelmek; hasıl olmak; içinden geçmek.

روی نهادن rûy nehâden: yönelmek; vaki olmak.

رویه reviyye: durum, tarz, gidiş, usûl.

رویه rûye: yüz; şekil; görünüm.

روی هم rûy-i hem: birlikte, toplu olarak; üstüste.

روی هم رفته rûy-hem-refte: toplam olarak, genel olarak, üstüste.

رویی rûyî: yüzeysel; dış.

روییدن rûyîden: yeşermek, bitmek, çıkmak.

رویین rûyîn: (Peh.) çinkodan; sağlam, dayanıklı.

رویین تن rûyîn-ten: sağlam yapılı; mide.

ره reh: yol.

رها rehâ: kurtulmuş; kurtuluş.

رها شدن rehâ şoden: kurtulmak.

رها کردن rehâ kerden: serbest bırakmak; kurtarmak.

رهان rihân: (Ar.) rehin bırakma; rehine reddetmek; küsmek.

رولت rûlet: (Fr.) rulet; ـِ خیاطی terzi ruleti.

رولور rivolver: (Fr.) revolver, tabanca.

روماتیسم rûmâtism: (Fr.) (tıb.) romatizma.

رومال rû-mâl: yüz bezi.

رو مبلی rû-moblî: koltuk örtüsü, mobilya örtüsü.

رومی rûmî: Roma'lı; Anadolu'lu; bir tür kumaş; (müz.) Anadolu'dan İran'a giren müzik makamları.

رومی خو rûmî-hû: değişken huylu.

رومیزی rû-mîzî: masa örtüsü.

رون rûn: (Peh.) sebep, neden; ـِ به sebebiyle.

رون reven: sınav, deneme; deney.

روناس rûnâs: (bot.) boya kökü; kök boya, kızıl boya.

روند revend: gidiş, tarz, yol.

روندگی revendegî: gidiş; süratle hareket.

رونده revend: giden; yoldan geçen; yolcu; (tas.) sâlik.

رونق revnek, rovnek: (Ar.) parlaklık; güzellik; revaç, revnak.

رونق گرفتن revnek giriften: revaç bulmak, gelişmek, iyiye doğru gitmek.

رو نما rû-nemâ: yüz görümlüğü.

رونوشت rû-nivişt: kopya.

رو نویس rû-nivîs: kopya; kopya alan.

رو نویسی کردن rû-nivîsî kerden: kopya etmek, kopya almak, istinsah etmek.

رو نهادن rû nehâden: gitmek, bir yere yönelmek.

روی rûy: (Peh.) (kim.) çinko; ـِ سوخته (kim.) bakır sülfür.

روی rûy-i: üzerine, üstüne.

رویا rûyâ: biten, yeşeren; bitki.

رویاروی rûyârûy: yüzyüze, karşıkarşıya.

رویان rûyan: biten; (tıb.) cenin.

رویاندن rûyânden: yeşertmek.

رویان شناسی rûyân-şinâsî: (tıb.) cenin bilim.

روی آور rûy-âver: yönelen.

روی آوردن rûy âve(o)rden: yönelmek;

kadın.

ری rey: Rey şehri; dört batmanlık bir ağırlık ölçüsü; bolluk, bereket.

ریاء rîyâ': (Ar.) riya; iki yüzlülük.

ریاح rîyâh: (Ar.) rüzgârlar; ـِ طیاری romatizma.

ریاحین reyâhîn: (Ar.) (bot.) fesleğenler.

ریاست reyâset, riyâset: (Ar.) başkanlık, riyâset; komutanlık; saltanat; ـِ روحانی dinî liderlik.

ریاض riyâz: (Ar.) bahçeler.

ریاضت riyâzet: (Ar.) riyazet; çaba; ibadetle bir köşeye çekilme.

ریاضی riyâzî: (Ar.) matematik; astronomi; yazma sanatı.

ریاضیات riyâziyyât: (Ar.) riyâzî ilimler.

ریاکار riyâ-kâr: iki yüzlü, riyâkâr, münafık.

ریاکاری riyâkârî: riyakârlık, iki yüzlülük, münafıklık.

ریال riyâl: riyal, İran para birimi.

ریان reyyân: (Ar.) kanmış, doygun; terütaze.

ریب reyb, riyb: (Ar.) kuşku, şüphe, tereddüt; hacet; töhmet.

ریبال rîbâl: (Ar.) arslan; kurt.

ریبت reybe, riybet: (Ar.) kötü zan; ıztırap; kuşku.

ریتم rîtm: (Fr.) ritim.

ریتین riyeteyn: (Ar.) (tıb.) akciğer.

ریچال بافتن rîçâl bâften: saçmalamak, boşuna konuşmak.

ریح rîh: (Ar.) rüzgâr; yel; koku.

ریحان reyhân, riyhân: (Ar.) (bot.) fesleğen, reyhan; güzel kokulu bitki; rızık; rahmet; bir tür yazı.

ریحانی reyhânî: (Ar.) reyhânî yazı; saf şarap.

ریخ rîh: insan ve hayvan pisliği, gaita.

ریخت rîht: kılık, şekil, endam, kıyafet.

ریختگر rîhtger: dökümcü.

ریختگی rîhtegî: döküm.

ریختن rîhten: (Peh.) dökmek; serpmek; dağıtmak; yaymak; atmak; dökülmek; saçılmak.

bağlama.

رهاندن rehânden: kurtarmak.

رهایش rehâyiş: kurtulma; kurtuluş.

رهایی rehâyî: kurtuluş; ـــ دادن kurtarmak.

ره انجام reh-encâm: yol azığı.

رهبان rehbân: (Ar.) Allah'tan korkuda mübalağa eden.

رهبان rohbân: (Ar.) rahip; münzevî.

رهبانیت rehbâniyyet, rohbâniyyet: (Ar.) rahiplik.

رهبت rehbet: (Ar.) korku.

رهبر reh-ber: rehber, kılavuz.

ره بردن reh borden: yol bulmak.

رهبری reh-berî: rehberlik, kılavuzluk; liderlik.

رهرو rehrev, rehrov: yürüyen.

رهروی rehrevî, rehrovî: rehberlik, kılavuzluk, liderlik.

رهزن rehzen: yol kesici, eşkiya.

رهسپار reh-sipâr: yola çıkma; ـــ شدن hareket etmek, gitmek, yola çıkmak.

ره کوبیدن reh kûbîden: yol katetmek, yol tepmek.

رهگذر reh-guzer: geçit; yoldan geçen.

رهگیر reh-gîr: gezginci, seyyah; yol kesen.

رهن rehn: (Ar.) rehin, ipotek.

ره نرفته reh-nerefte: deneyimsiz, tecrübesiz.

رهنما reh-nimâ, rehnomâ: kılavuz, yol gösteren.

رهنمائی reh-nimaî, reh-nomaî: kılavuzluk, yol gösterme.

رهنمون reh-nomûn: kılavuz, rehber.

رهنورد reh-neverd: yaya; ulak.

رهوار rehvâr: katır; iyi yürüyen at.

رهی rehî: (Peh.) yaya, yürüyen; hizmetçi, köle.

رهیدن rehîden: kurtulmak, serbest kalmak.

رهیق rehîk: (Ar.) şarap; içki.

رهین rehîn: (Ar.) rehin bırakılmış mal; kefil.

رهینه rehîne: (Ar.) rehine; rehin bırakılmış

ریشخند rîş-hend: alay, istihzâ.
ریشخند کردن rîşhend kerden: alay yollu dalkavukluk etmek; alay etmek.
ریش کندن rîş kenden: sakal traşı olmak;(kin.) boşuna ıztırap çekmek, saçını sakalını yolmak.
ریشمال rîş-mâl: deyyus, hamiyetsiz.
ریشو rîşû: sakallı; uzun sakallı.
ریشه rîşe: (Peh.) kök; asıl.
ریشه کن کردن rîşe-ken kerden: kök sökmek; yok etmek; kökünü kazımak.
ریشیدن rîşîden: yara olmak; kökleşmek.
ریع rey': (Ar.) yukarı çıkma; kabarma.
ریعان reye'ân: (Ar.) bir şeyin başlangıcı, mevsimi, en uygun ve güzel zaman;ـ شباب gençlik.
ریع کردن rey' kerden: (Ar.) tahıl bol olmak.
ریغ rîğ: kin, düşmanlık, nefret; yamaç, dağ eteği; pislik, kirlilik.
ریغماسی rîğmâsî: zayıf ve sıska.
ریکا rîkâ: oğul; sevgili.
ریگ rîg: kum; küçük taş; çakıl; ـ روان kumul.
ریگ ریگ rîg-rîg: zerre zerre, az az.
ریگزار rîgzâr: kumluk.
ریگستان rîgistan: kumluk.
ریگ شوئی rîg-şû'î: kum yıkama.
ریل reyl: (Fr.) ray, demiryolu.
ریل گذاری reyl-gozârî: ray döşeme, demiryolu yapımı.
ریم rîm: (Peh.) irin, kir.
ریم آهن rîm-âhen: demir cürufu.
ریمن rîmen: hilekâr; kindar; kirli, pis, cerahatli.
ریمناك rîmnâk: kirli.
رین reyn: (Ar.) kir; pas; (tas.) küfür ve sapıklık örtüsü.
رینگ rîng: (Fr.) ring.
رینیت rînît: (Fr.) (tıb.) rinit.
ریو rîv: hile, düzen, sahtekârlık.
ریواس rîvâs: (bot.) râvent.
ریوند rivend: (bot.) râvent, ışgın.
ریوه rîve: hile, aldatma; yığın, küme.
ریوی riyevî: (Ar.) (tıb.) akciğere ait.
ریه riye: (Ar.) (tıb.) akciğer.

ریخت و پاش rîht-u-pâş: karışık işler; israf; masraf.
ریخته rîhte: dökülmüş, dökme; döküm; erimiş.
ریخته گر rihte-ger: dökümcü.
ریخته گری rihte-gerî: dökümcülük.
ریدك rîdek: (Peh.) oğlan, tüysüz erkek, tüysüz.
ریدن rîden: (Peh.) büyük apdest yapmak; pislik yapmak, (argo) sıçmak.
ریز rîz: küçük, minicik; rahmet; yudum; nimet; arzu.
ریز بین rîz-bîn: mikroskop.
ریز ریز rîz-rîz: ufak ufak, küçük küçük, kesik kesik; minik minik.
ریز سنج rîz-senc: mikrometre.
ریزش rîziş: dökülme;dökme; feyiz; bolluk; ـ مو saç dökülmesi.
ریزگی rîzegî: küçüklük, ufaklık.
ریزه rîze: küçük, ufak; ـ سیمین yıldız.
ریزه کاری rîze-kârî: ince işler; iş inceliği.
ریزه کردن rîze kerden: ufalamak, ezmek.
ریزی rîzî: incelik, küçüklük.
ریژ rîj: arzu, murat, yığın yığın olan yer.
ریستن rîsten: eğirmek, bükmek; ağlamak.
ریسك rîsk: (Fr.) risk.
ریسك کردن rîsk kerden: riske atılmak.
ریسمان rîsmân: ip; halat.
ریسه rîse: dizi, şerit; sıralanma.
ریسه رفتن rîse reften: ağlamaktan bayılmak.
ریسه شدن rîse şoden: dizilmek, sıralanmak.
ریسی rîsî: bir tür üzüm.
ریسیدن rîsîden: eğirmek, bükmek.
ریش rîş: (Peh.) sakal; süzgeç; ـ گاو (kin.) ahmak, aptal; tamahkâr;ـ بدوغ سفید کردن (kin.)ömrü sefahat içinde geçirmek.
ریش rîş: (Peh.) yara.
ریش بابا rîş-bâbâ: (bot.) rezaki üzümü; çavuş üzümü.
ریش تراشی rîş-terâşî: sakal tıraşı.
ریش تراشیدن rîş terâşîden: sakal tıraşı olmak.

زاد وبود zâd-o-bûd: varıyoğu.
زاد ولد zâd-ı-veled: doğurma, doğum.
زاده zâde: doğmuş; oğul; evlat; ــِ مریخ demir.
زار zâr:(Peh.)(gr.)yer anlamına bir ek, bir şeyin çok olduğunu gösterir .
زارازار zâr-â-zâr: zâr zâr.
زار زار zâr-zâr: zâr zâr, inleye inleye, hüngür hüngür.
زارع zârî': (Ar.) çiftçi, ekici.
زاری zârî: inilti; yakarış.
زاریدن zârîden: inlemek; sızlanmak.
زاغ zâğ: karga, kara karga; lâcivert; fitne; ــ چشم mavi gözlü.
زاغ zâğ:(kim.) sülfat.
زاغچه zağçe:(zool.) saksağan.
زاغ دل zâğ-dil:(kin.) kötü kalpli.
زاغ رنگ zâğ-reng: karga rengi; siyah; (kin.) gece.
زاغسار zâğ-sâr: karabaşlı; aşırı zalim.
زاغ گرفتن zâğ giriften: suçlamak, kusur aramak.
زاغ و زوغ zâğ-o-zûğ: küçük çocuklar ve yakınlar; karışıklık.
زاغه zâğe: ağıl, küçük kulübe; dağ ve tepelerde hayvanların istirahat edeceği çukur.
زافه zâfe:(zool.) kirpi.
زاکون zâkûn: kural, kaide, âdet.
زاکی zâkî: (Ar.) temiz ve iyi adam; bolluk içinde yaşayan; gelişe.
زال zâl: ak saçlı ihtiyar; zal, beyaz tüylü hayvan; ــ بدافعال (kin.) düny.
زالزالك zâlzâlek:(bot.) muşmula, döngel.
زالو zâlû:(zool.) sülük; ــ انداختن sülük tutunmak.
زالی zâlî: ihtiyarlık; haddinden fazla beyazlık.
زاماسکه zâmâske: macun, cam macunu.
زامر zâmir: (Ar.) neyzen.
زامیاد zâm-yâd: (Peh.) şemsi ayların 28. günü.
زان zân: ondan.
زانو zânû:(Peh.) (tıb.) diz; ــ رصد کردن

ز

ز ze: "z" farsça alfabenin 13. harfi; sayısal değeri 7'dir
زائد zâ'id:(Ar.) fazla, artan, ilâveli.
زائر zâ'ir:(Ar.) ziyaretçi.
زائل zâ'il:(Ar.) bozulup yok olan.
زانو zâ'û: lohusa.
زائیدن zâ'îden: doğurmak.
زابل zâbol.(müz.)segâh ve çihargah makamında bir köşe
زاپاس zâpâs: rezerv; lâstik tamiri.
زاج zâc:(Peh.) lohusa.
زاج zâc:(kim.) sülfat, ــ پتاسیم potasyum sülfat; ــ سبز demir sülfat; ــ کبود bakır sülfat.
زاجر zâcir: (Ar.) alıkoyan, meneden; seslenen.
زاج سور zâc-sûr: kadının doğumu sırasında yapılan düğün.
زاجل zâcil: (Ar.) yüksek sesli adam; (müz.) mûsiki makamlarından biri.
زاد zâd: âzât, özgür ,
زاد zâd: doğma; doğmuş, evlat; yaş; ــ به بر آمدن yaşlanmak, ihtiyarlamak.
زاد zâd: (Ar.) azık, yol azığı.
زاد بر زاد zâd-ber-zâd: ardı ardına.
زاد بوم zâd-bûm: doğum yeri.
زاد خرد zâd-hord: küçük yaşlı.
زاد خوست zâd-host: ihtiyar, yaşlı; zayıf ve güçsüz.
زادگاه zâd-gâh: doğum yeri.
زاد مرد zâd-merd: cömert, himmetli.
زادن zâden:(Peh.) doğmak; ortaya çıkmak; doğurmak.

زایدر zîdâr: buradan.
زبال zibâl, zobâl: (Ar.)(kin.) az bir şey.
زباله zobâle: (Ar.) az su; az şey; çöp, çörçöp.
زبان zebân:(Peh.)(tıb.) dil, lisan; ـ کوچك küçük dil; ـ بچیزی باز کردن lokma koymak; ـ بی سر saçma söz; ـ حال hal dili; ـ مادری ana dili; ـ خارجی yabancı dil; به ـ آمدن dillenmek; konuşmaya başlamak; به ـ آوردن dile getirmek.
زبان آور zebân-âver: hoşsohbet; şair.
زبان باز zebân-bâz: şarlatan, dalkavuk.
زبان بازی zebân-bâzî: şarlatanlık, dalkavukluk.
زبان بر zebân-bor:(kin.) bağış.
زبان بریده zebân-borîde: kesik dilli; suskun.
زبان بستن zebân-besten: susmak; ـ کسی را susturmak.
زبان بسته zebân beste: suskun; tat, dilsiz; dilsiz hayvan.
زبان بند zebân bend: bir büyü.
زبانچه zebânçe: küçük dil.
زبان دادن zebân dâden: ahdetmek; söz vermek, vâdetmek; izin vermek.
زباندار zebân-dâr: becerikli, dilli, meramını anlatabilen.
زباندان zebân-dân: fasih konuşan; dil bilen; öğrenci; öğretmen.
زبان دراز zebân-derâz: dili uzun, saygısız; geveze.
زبان درازی zebân-.derâzî: dili uzun olma; gevezelik.
زبانزد zebân-zed: herkesin bildiği şey, dillerde dolaşan şey.
زبان زدن zebân zeden: tadmak; konuşmak.
زبان زده zebân-zede: söz konusu; ünlü, meşhur.
زبان ستدن zebân siteden: susturmak.
زبانك zebânek: küçük dil.
زبان گرفتگی zebân- giriftegî: pelteklik, dil tutukluğu.

زبر zîr: alt; aşağı; ـ و بم alt ve üst; ـ و رو etrafı; ـ دست kendisine bağlı; ـ دست کسی بودن birinin emrinde çalışmak; ـ دست کسی را گرفتن birinin yardımına koşmak; ـ دست کسی را خالی کردن birinin işini bozmak; ـ دست کسی را گرفتن birinin yardımına koşmak; ـ دست کسی را گرفت

زبنیه zibniye: (Ar.) serkeş; şiddetli; azap meleği.
زبور zebûr: (Ar.) yazı; kitap; Zebur.
زبون zebûn: zavallı, biçâre; yenik; düşkün, ـ شدن zavallılaşmak; yenilmek.
زبونی zebûnî: âcizlik, biçârelik; yenilgi; hakirlik.
زبیب zebîb: (Ar.) (bot.) kuru üzüm; kuru incir; kuru hurma.
زبیده zobeyde: (Ar.) (bot.) hemişebahar çiçeği.
زبیر zıbîr: ezber.
زپرتی zıpırtî: güçsüz; devamsız, dayanıksız.
زپس zi-pes: ondan sonra, daha sonra.
زبیل zebil, zibîl: (Ar.) zenbil.
زج zoc: (Ar.) mızrak ucu, temren.
زجاج zocâc: (Ar.) pencere camı.
زجاجیه zocâciye: camcılık.
زجر zecr: (Ar.) alıkoyma, zorlama; seslenme; eziyet, işkence.
زجز zi-coz: -den başka.
زجل zecel:(Ar.) şarkı söyleme; ses; sevinç, neşe; bir tür şiir.
زجه zece: lohusa, kırk günlük lohusa.
زحف zehf: (Ar.) aslından uzaklaşma; uzaklık.
زحل zohel: Satürn, Zühal.
زحمات zehemât: (Ar.) zahmetler.
زحمت zehmet: (Ar.) kalabalık, izdiham; incitme; hastalık; yorgunluk; yara, baş ağrısı; hengâme; ـ بهزار bin güçlükle; ـ اسباب شدن zahmet vermek; ـ را کم کردن zahmet vermemek; ـ قبول کنید lütfen, bir zahmet.
زحمت افزا شدن zehmet-efzâ şoden: zahmet vermek.
زحمت دادن zehmet dâden: zahmet vermek.
زحمت داشتن zehmet dâşten: zahmet vermek.
زحمتکش zehmet-keş: zahmetkeş; rençper, işçi, amele, emekçi.
زبان گنجشك zebân-goncişk:(bot.) dişbudak ağacı.
زبانگیر zebân-gîr: casus.
زبانگیری zebân-gîrî: casusluk; düşmanı sorgulama.
زبانه zebâne: dilimsi; zıvana; alev, yalaz; ـ کام و ـ فاق erkek, dişi zıvana; zıvanalı geçme.
زبانه زدن zebâne zeden: yalazlanmak, alevlenmek.
زبانه زن zebâne-zen: alevli, yalazlı.
زبانه کشیدن zebâne keşîden: alevlenmek, parlamak, alev yükselmek.
زبانی zebânî: şifâhen, dilden; zebani, cehennem zebanisi.
زبده zobde: (Ar.) tereyağı; süt kaymağı; öz, hülâsa, seçilmiş.
زبر zeber:(Peh.) üst, üstünde, fetha; üstün.
زبر zibr: kaba, iri, haşin.
زبر zobor: (Ar.) fırkalar; kitaplar; demir parçaları;(tas.) levhimahfûz.
زبر بر آمدن zeber ber âmeden: yukarı çıkmak, üste çıkmak.
زبر پوش zeber pûş: üstörtüsü, yorgan; cübbe.
زبرجد zeberced: (Ar.) zebercet; ـ هندی sarı yakut.
زبرجدین zebercedîn: zebercetli; yeşil; zeytin renkli.
زبر دست zeber-dest: güçlü, iktidarlı; itaatkar; el üstünde; başköşe.
زبردستی zeberdestî: kudret; ustalık; itaatkarlık; üstünlük.
زبر مرد zeber-merd: yüce insan; insanüstü.
زبره سنگ zibre-seng: trasit.
زبری zeberî: üstünlük; irilik, kabalık, pürüzlülük.
زبرین zeberîn: üstteki; üstünlük.
زبزب zebzeb: (Ar.) kediye benzer bir hayvan; bir tür gemi.
زبل zibl: (Ar.) gübre.

زدودن zodûden: temizlemek, arıtmak; pas silmek; gidermek.

زده zede: ezik; vurulmuş; yenik; çalınmış; basılı para; süslü ; budanmış; köhne; nefretli; haddeden geçmiş, vuruk; sükunlu.

زده شدن zede şoden: nefret etmek, bıkmak, usanmak.

زر zer:(Peh.) altın; ihtiyar; zal; sarı;ـ خشک som altın; ـ ده دهی tam ayarlı altın;ـ سرخ kırmızı altın; ـ صرف som altın; ـ عیار som altın; ـ سیم و altın ve gümüş; dinar ve dirhem; ـ زور و güç kudret, servet.

زراب zerâb: altın suyu; sarı şarap.

زراد zerrâd: zırhçı.

زراد خانه zerrâd-ḫâne:(ask.) cephane, silah deposu.

زراد گاه zerrâd-gâh: zırh yapım yeri.

زراعت zirâ'et: (Ar.) ziraat, tarım, çiftçilik; tarla.

زراعتکار zirâ'et-kâr: çiftçi, ekici.

زراعت کردن zirâ'et kerden: ziraat yapmak, tarımla uğraşmak.

زراعتی zirâ'etî: tarımsal, zirâî.

زر افشان zer-efşân: altınla işlenmiş, altın işlemeli; altın saçan.

زرافه zerâfe, zerrâfe: (Ar.) zürafa.

زراق zerrâk: (Ar.) hilekâr.

زراندود zer-endûd: altın kaplamalı, altınsulu,(kin.) münafık.

زراه zerâh:(Peh.) deniz, derya.

زرباف zer-bâf: altın işlemeli, sırmalı.

زر بفت zer-beft: sırmalı.

زرتشت zertoşt: Zerdüşt.

زرتشتی zertoştî: zerdüştî.

زر خرید zer-ḫerîd: satın alınmış köle.

زر خیز zer-ḫîz: altın madeni;(kin.) verimli toprak.

زرد zerd: (Peh.) sarı; ـ ساده madenden yeni çıkarılan altın.

زرداب zerdâb:(tıb.) safra; yaradan çıkan cerahat, irin.

زرداب ریز zerdâb-rîz: huysuz, haşin; kan dökme .

زحمت کشیدن zenmet keşîden: güçlüğe katlanmak, zahmet çekmek, zahmet etmek.

زحیر zehîr: inleyiş, nâle; (tıb.) ishal; dizanteri.

زخ zeḫ: inilti; çan sesi.

زخار zeḫḫâr: (Ar.) dolu, dopdolu; dalgalı.

زخارف zeḫârif: (Ar.) kıymetsiz şeyler.

زخرف zoḫrof: (Ar.) altın; süs püs.

زخم zeḫm:(Peh.) yara, bere; boynuzlama; kırıklık; darbe; ـ بریان bir yemek, ـ زبان dil yarası; ـ معده (tıb.) ülser.

زخم بندی zeḫm-bendî: pansuman; yara sarma; ـ کردن yara sarmak.

زخم خوردن zeḫm-ḫorden: yaralanmak, yara almak.

زخم خورده zeḫm-ḫorde: yaralı.

زخمدار zeḫm-dâr: yaralı.

زخم زدن zeḫm zeden : yaralamak; darbe indirmek.

زخم کردن zeḫm kerden: savaşmak, döğüşmek.

زخمگاه zeḫm-gâh: yara yeri; darbe yeri;ـ باد rüzgâr yönü.

زخمناک zeḫm-nâk: yaralı.

زخمه zeḫme: mızrap.

زخمه زدن zeḫme zeden: mızrap vurmak.

زخمی zeḫmî: yaralı.

زد zed: vuruş, vurma; zamk.

زدایيدن zedâyîden: gidermek, kirini yok etmek, temizlemek.

زدن zeden: (Peh.) vurmak; dövmek; yenmek; çalmak, çırpmak; hırsızlık yapmak; para basmak, avlamak; birbirine vurmak; tesadüf etmek; ـ خود را بناخوشی hastaymış gibi görünmek; ـ خود را به نادانی tecahülden gelmek, bilmezlikten gelmek.

زد و بند zed-o-bend: irtibat ve münasebet kurarak iş çevirme; anlaşma.

زد و خورد zed-o-ḫord: vuruşma, savaşma.

زد و خورد کردن zed-o-ḫord kerden: vuruşmak; savaşmak; muhtelif ticarî işler yapmak.

زردالو zerdâlû:(bot.) kayısı; ــ ی شکر پاره şekerpare kayısı.

زرد پاره zerd-pâre: sarı kumaş; eskiden yahudilerin müslümanlardan ayırdedilmek için giysilerine diktikleri sarı kumaş.

زرد پوست zerd-pûst: sarı derili.

زردپی zerd-pey:(tıb.)kiriş.

زرد چوبه zerd-çûbe:(bot.) zerdeçal, zerdeçav.

زرد چهره zerd-çihre: sarı yüzlü; soluk.

زرد رخ zerd-roh: sarı yüzlü.

زرد رنگ zerd-reng: sarı, sarı renkli.

زرد رو zerd-rû; sarı yüzlü; (kin) güneş.

زرد زخم zerd-zehm:(tıb.) sarılık.

زردشتی zerdoştî: zerdüştlük.

زرد شدن zerd şoden: sararmak, ــ خورشید güneş batmak.

زرد فام zerd- fâm: sarı renkli.

زردك zerdek:(Peh.) (bot.) havuç; ــ بیابانی yaban havucu.

زرد کردن zerdkerden: sarartmak.

زرد کف zerd-kef: (kin.) güneş.

زردگل zerd-gol:(bot.) sarı gül.

زر دوز zer-dûz: sırmacı; sırmalı giysi.

زر دوزی zer-dûzî: sırmacılık; sırmacı dükkanı.

زرده zerde: sarı renkli at; yumurta sarısı; (tıb.) safra.

زردی zerdî: sarılık.

زر زر zır-zır: zırıltı, zır zır.

زرزور zorzûr: (Ar.) serçeden büyük, beyaz benekli bir kuş.

زرشك zirişk: (bot.) diken üzümü.

زرشکی zirişkî: koyu kırmızı.

زرع zer': (Ar.) ekim, ziraat, tarım; ekili.

زرفین zorfîn: halka.

زرق zerk: (Ar.) şırınga, zerk; iki yüzlülük, riyakârlık.

زرق و برق zerk-o-berk: şatafat.

زرکش zer-keş: sırmacı; sırmalı.

زرکوب zer-kûb: kuyumcu; altın işlemeli.

زرگر zer-ger: kuyumcu; ــ چرخ (kin.) güneş.

زرگرخانه zerger-hâne: kuyumculuk dükkânı.

زرگری zergerî: kuyumculuk; ــ جنگ aldatma savaşı; danışıklı dövüş, ــ زبان kuşdili, kuş diliyle konuşma.

زرگون zergûn: altın rengi; altın gibi; asma; şarap.

زرنا zornâ:(müz.)zurna.

زرنباد zoronbâd:(bot) zencefilgillerden bir bitki.

زرنگ zereng: yeni, taze; yılkı; zeki, açıkgöz; çevik; ــ ز برو çok çevik.

زرنگار zer-nigâr: altın işlemeci.

زرنگی zerengî: beceriklilik; zeyreklik; ــ کردن açık gözlülük yapmak.

زرنیخ zernîh:(kim-tıb.) zırnık; ــ زرد (kim.) sarı zırnık; ــ قرمز (kim.) kırmızı zırnık.

زرنیق zernîk: zırnık.

زر ورق zer-verek: yaldız yaprak; çok ince altın veya yaldız yaprak.

زره zırıh: (Peh.) zırh.

زره پوش zırıh-pûş: zırhlı, (ask.) zırh, örtü, perde.

زره دار zırıh-dar: zırhlı.

زری zerî: altından; sırmalı; altın işlemeli kumaş.

زریر zerîr:(tıb.) safra.

زرین zerrîn: altından; altın renkli .

زشت zişt:(Peh.) çirkin; kötü; ــ وزیب (ed.) bir mısra'ı öven, diğer mısrâ ı yeren şiir.

زشتخو zişt-hû: çirkin.

زشت رو zişt-rû: çirkin.

زشت صورت zişt-sûret: çirkin.

زشتی zištî : çirkinlik; kötülük.

زشت یاد zişt-yâd: gıybet, dedikodu.

زشت یاد کردن zişt yâd kerden: gıybet etmek, dedikodu yapmak.

زعامت ze'âmet: (Ar.) önderlik, reislik.

زعفران ze'ferân: (Ar.) (bot.) safran; ــ زرد sarı safran.

زعفرانی ze'ferânî: safran rengi, koyu sarı.

زعم ze'm: (Ar.) üzerine alma, kabul etme,

زلال zolâl:(Ar.) duru, berrak su; kar kurdu.
زلت zellet: (Ar.) koyma; hata; günah; misafirlik.
زلزال zilzâl: (Ar.) titretme, sallama; deprem.
زلزله zelzele: (Ar.) titretme, sallama; sarsıntı, deprem.
زلزله سنج zelzele- senc: sismograf, sismometre.
زلف zolf: saç, zülüf.
زلف بستن zolf besten: sevgilinin saçıyla âşığını avlaması.
زلق zelek: (Ar.) kayma; mastürbasyon, elle, doyum.
زلل zelel: (Ar.) kayma, düşme; hata, günah.
زلوبیا zelûbiyâ: bir çeşit lokma tatlısı.
زله zelle: bir tür tahıl haşeresi; kayma.
زلیفن zelîfen: korku; kin, intikam.
زلیفن بستن zelîfen besten: kin gütmek.
زماره zemmâre: ney; flüt.
زمام zemâm: (Ar.) dizgin.
زمامدار zimâmdâr: yönetici; politikacı; lider.
زمان zemân:(Peh.) zaman, vakit; devir, çağ.
زمان خواستن zemân hâsten: mühlet istemek.
زمانه zemâne: zaman, zamane, devir.
زمانی zemânî: zamanla ilgili, ــ که dığı zaman- dığında.
زمترا zemetrâ: alay, istihzâ.
زمج zemec: zamk.
زمخت zomoht: kaba, iri, sert, cimri.
زمر zemr: (Ar.) ney çalma; ıslık.
زمرد zomorrd:(Yun.-Ar.) zümrüt.
زمردی zomorrodî: zümrût yeşili; zümrütten yapılmış .
زمره zomre: (Ar.) zümre, cemaat, sınıf.
زمزم zemzem: hafif şarkı söyleme, mırıldanma; zemzem suyu veya kuyusu, zerdüştî duası.
زمزمه zemzeme: (Ar.) mırıltı, terennüm; kefillik, önderlik.
زعم ze'm, zo'm: (Ar.) san, zan; به ــ اینکه zannıyla, düşüncesiyle.
زعماء zo'emâ : (Ar.) önderler, liderler.
زعیم ze'îm: (Ar.) kefil; önder, lider, başkan.
زغار zegār: yaş toprak; feryat figan.
زغارو zeğârû: genelev; randevu evi.
زغاره zeğâre: hamur topu; (bot.) darı.
زغاك zeğâk:(bot.) asma dalı.
زغال zoğâl: kömür; ــ چوب odun kömürü; ــ حیوانی (kim.) animal karbon; ــ سنگ taş kömürü.
زغال اخته zoğâl-ehte: (bot) kızılcık.
زغال سنگ zoğâl-seng: taş kömürü, kok kömürü.
زغالی zoğâlî: kömürcü, kömür satan.
زغره zeğere: elbise veya şapkada ter toplayan kenar dikişi.
زغ زغ zığ-zığ: zır zır, zırlama.
زغن zeğen: (zool) çaylak.
زغنه zeğend: uluma; yüksek ses.
زفاف zifâf: (Ar.) gerdek, zifaf, şimşek çakması; ــ شب gerdek gecesi, zifaf gecesi.
زفت zeft: iri; koyu; şişman; acı.
زفت zift:(kim) zift, asfalt.
زفت zoft: cimri, pinti; asık suratlı; haşin.
زفر zefer: (Peh.) ağız; ağız kenarı; çene; ــ زبرین üst çene; ــ زیرین alt çene.
زفیر zefîr: (Ar.) soluk verme.
زکات zekât: (Ar.) zekât.
زکام zokâm: (Ar.) (tıb.) nezle; ــ شدن nezle olmak.
زکوة zekât: (Ar.) zekât.
زکی zekî: (Ar.) temiz, pak; dindar.
زکیدن zekîden: homurdanmak.
زگال zogâl: kömür.
زگیل zigîl:(tıb.) siğil.
زل zell: (Ar.) kayma; kayış, hata.
زل zoll: (Ar.) kayılan yer.
زل zil: kuyruksuz koyun.
زلازل zelâzil:(Ar.) depremler.

şarkı; zerdüştî duası.
زمزمه کردن zemzeme kerden: mırıldanmak.
زمستان zemistân:(Peh.) kış.
زمستانگاه zemiştân-gâh: kışlık; bahar mevsimi.
زمستانی zemistânî: kışlak; kışlık, kışa ait.
زمن zemen: (Ar.) zaman, vakit.
زمن zemin: (Ar.) yerinde kalmış; kötürüm; ـ شدن kötürüm olmak, eli ayağı tutmamak.
زمه zeme: zaç, sülfür.
زمهریر zem-herîr: kara kış, zemheri, şiddetli soğuk; çok soğuk yer.
زمین zemin:(Peh.) yer; toprak; mülk; arazi; مرده ـ ölü toprak; به ـ زدن yere çalmak; ـ بدندان گرفتن aczini göstermek.
زمین بوس zemin-bûs: yer öpme; yer öpen.
زمین بوسیدن zemin bûsîden: saygıyla yer öpmek.
زمین پیما zemîn-peymâ: gezginci, seyyah; ölçümcü.
زمین خیز zemîn-hîz: acayip, şaşırtıcı.
زمین دار zemîn-dâr: toprak sahibi.
زمین دوز zemîn-dûz: bir tür çadır; sağlam, dayanıklı.
زمین شناس zemîn-şinâs: jeolog.
زمین شناسی zemîn-şinâsî: jeoloi, yer bilim.
زمین کوب zemîn-kûb:(kin.) at, katır gibi hayvanlar.
زمین گیر zemin-gîr: yatalak hasta.
زمین لرزه zemîn-lerze: deprem.
زمینه zemîne: yüzey, satıh;desen; konu; zemin; ـ دراین bu konuda; bu alanda.
زمینه چینی zemîne-çînî: entrika çevirme; ـ کردن entrika çevirmek.
زمینه سازی zemîne-sâzî: zemin hazırlama.
زمینی zemînî: yerel; karaya ait; ـ نیروی (ask.) kara kuvvetleri; ـ سیب (bot.) patates.
زن zen:(Peh.) kadın, eş, zevce; به ـ

görücülük etmek. خواستن
زناء zinâ': (Ar.) zina; ـ محصنه kocalı kadınla zinâ.
زنابیر zenâbir:(Ar.) arılar .
زنادقه zenâ dike: (Ar.) zındıklar.
زنادیق zenâdîk: (Ar.) zındıklar.
زنار zonnâr: (Yun.) zünnar, kuşak; zerdüşt ve hristiyanların kuşağı.
زنار بستن zonnâr besten: zünnar bağlamak.
زناشویی zenâ-şûyî: evlenme; evlilik .
زناکار zinâkâr: zinâ eden.
زنانگی zenânegî: kadına ait; kadınsal.
زنانه zenâne: kadına ait, kadınla ilgili; ـ پوشاک kadın giyimi.
زنبارگی zenbâregî: zamparalık.
زن باره zenbâre: zampara.
زنبر zenber: teskere, sedye.
زن برادر zen-berâder: yenge.
زنبرك zenberek: yay, zemberek.
زنبق zenbek:(bot) zambak.
زن بمزد zen-bemozd: (argo) pezevenk, kavat, deyyus.
زن بمزدی zen-bemozdî:(argo) pezevenklik, kavatlık, deyyusluk.
زنبور zenbûr: (zool.) arı; ـ سرخ eşek arısı; ـ عسل balarısı.
زنبور خانه zenbur-hâne: arı kovanı.
زنبورك zenbûrek: küçük arı; zemberek; eskiden deve üzerinde taşınan bir tür top.
زنبوری zenbûrî: arı ile ilgili.
زنبه zenbe: teskere.
زنبیل zenbîl: küçük sepet, zembil.
زنبیل باف zembîl-bâf: zembilci.
زن پدر zen-peder: üveyanne, üveyana.
زنج zenc: ağlama, inilti.
زنجبیل zencebîl:(bot.) zencefil.
زنجره zencere:(zool.) cırcır böceği.
زن جلب zen-celeb: karısı fahişe olan, (argo) orospo karılı.
زنجیر zencîr: (Peh.) zincir.
زنجیر بان zencir-bân: zincir vuran gardiyan.

زنجیره zencîre: zincire benzeyen; zincirek.
زنجیری zencîrî: zencirlik; deli.
زنخ zeneh: çene; saçma söz;ـ بر خون دست بزیر ـ ستون کردن زدن utanmak;(kin.) derin düşünceye dalmak.
زنخدان zenehdân: çene;ـ بجیب فرو بردن(kin.) düşünmek.
زنخدان گشادن zenehdân goşâden: güzelliğini göstermek.
زنخ زدن zeneh zeden: masal söylemek; boş söz söylemek.
زند zend: büyük; güçlü, kuvvetli; çakmak.
زند zend: (Ar.) kelepçe; bilek kemiği;ـ اسفل dirsek kemiği; ـ اعلی önkol kemiği, döner kemik.
زندان zîndân: zindan.
زندانبان zindânbân: gardiyan.
زندانی zindânî: mahkûm, mahpus, hükümlü.
زند اوستا zend-avestâ: Zend-Avesta, zerdüştâlerin din kitabı ve tefsiri.
زند خوان zend-hân: zend okuyan; zerdüştî;(kin.) bülbül.
زندق zendeke: zındıklık; dinsizlik.
زندگان zindegân: diriler, yaşayanlar.
زندگانی zindegânî: yaşam, hayat; dirilik, geçim; ـ کردن yaşamak.
زندگی zindegî: hayat.
زندگی بخش zindegî-behş: hayat veren.
زندوست zen-dûst: zampara.
زنده zinde:(Peh.) diri, canlı, yaşayan; bilgili.
زنده بگور zinde-begûr: diri gömülmüş; hortlak.
زنده پیل zende-pîl: (Peh.) büyük fil.
زنده دل zinde-dil: aydın görüşlü; sevinçli.
زنده دلی zinde-dilî: aydın görüşlü; sevinç.
زنده شدن zinde şoden: dirilmek.
زنده کردن zinde kerden: diriltmek.
زندیق zindîk:(Peh.) zındık, dinsiz.
زن روسپی zen-rûspî: (argo) orospu karılı.
زن زلخت zenzeleht: (Ar.) (bot.) acı zeytin.

زن عمو zen-emû: yenge, amca karısı.
زن قحبگی zen-kehbegî: kahpe karılı, olmak.
زن قحبه zen kehbe: (argo)kahpe karılı.
زنك zenek: küçük kadın; kötü kadın.
زن کردن zen kerden: evlenmek (erkek için).
زنگ zeng:(Peh.) çan, zil; ـ الکتریکی elektrikli zil; ـ شتر deve çanı; ـ اخبار kapı zili; ـ دیواری duvar zili;ـ گوش به بودن kulak kesilmek; ـ تفریح teneffüs zili.
زنگ zeng: pas; çapak; üzüntü, keder; su; ـ گندم buğday küfü.
زنگار zengâr:(kim.) pas; bakır oksit.
زنگاری zengârî: bakır pası rengi.
زنگانه zengâne:(müz.) eski İran musikisinde bir perde.
زنگبار zeng-bar: Zengibar.
زن گرفتن zen giriften: evlenmek, kadın almak.
زنگ زدن zeng zeden: paslanmak, pas tutmak, zil çalmak; telefon etmek.
زنگ زده zeng-zede: paslı, okside.
زنگله zengole: çıngırak.
زنگوله zengûle: çıngırak.
زنگی zengî: zenci: Zengibarlı; zilli, çıngıraklı.
زنمرد zen-merd: nikah, evlilik.
زنندگی zenendegî: vuruculuk; çirkinlik, kötülük; çarpıcılık.
زننده zenende: vurucu; çarpıcı; çirkin; çalgıcı; ـ سخن kırıcı söz.
زن و بچه zen-o-beççe: çoluk-çocuk.
زنوییدن zenûyîden: çenilemek, köpek çenilemek.
زنهار zinhâr: aman!, sakın!, sığınmak.
زنهار خواستن zinhâr hâsten: iltica etmek, sığınma istemek.
زنی zenî: kadınlık; karılık.
زنیکه zenike:(argo) kadın, karı.
زو zû: ondaın.
زو zev,zov: deniz.

زوائد zevâ'id: (Ar.) artıklar, fazlalıklar.
زواج zevâc:(Ar.) evlilik, nikâh, evlenme.
زوار zevâr: hizmetçi, hasta bakıcı.
زوار zevvâr: (Ar.) ziyaretçi, sık sık ziyaret eden.
زوار zovvâr: (Ar.) ziyaretçiler.
زوار در رفته zivâr-der-refte: ihtiyar.
زوال zevâl: (Ar.) yok olma, zeval; öğle üstü; yokluk; haraplık; âfet.
زوال پذیر zevâl-pezîr: yok olucu, devamsız.
زوال پذیرفتن zevâl pezîroften: yok olmak, devamsız olmak.
زواله zevâle: hamur topu; çamur topağı.
زواهر zevâhir: (Ar.) aydınlıklar.
زوایا zevâyâ: (Ar.) köşeler; tekkeler.
زوبع zevbe', zovbe': (Ar.) şeytan, iblis.
زوبین zûbîn: küçük mızrak .
زوتر zûter: daha çabuk.
زوج zevc, zovc: (Ar.) koca; çift; inek yuğu.
زوجات zevcât: (Ar.) eşler, kadınlar.
زوجه zevce, zovce: (Ar.) eş, çift, zevce.
زوجین zevceyn, zovceyn: (Ar.) karı-koca .
زود zûd: (Peh.) erken, çabuk, süratli;ـــ باش çabuk ol!, acele et!.
زودازود zûd â zûd: uzun uzadıya; aceleyle.
زود باور zûd-bâver: çabuk inanan; iyi kalpli.
زود پز zûd-pez: çabuk pişen, körpe;دیگ ـــ düdüklü tencere.
زودتر zûdter: daha erken; daha çabuk.
زود جنب zûd-conb: çevik.
زود خیز zûd-hîz: erken kalkan, (kin.)itaatkâr; hizmetçi.
زودرس zûd-res: çabuk olan meyva.
زود رنج zûd-renc: alıngan.
زود رو zûd-rev: süratli; seri.
زود سیر zûd-sîr: çabuk sıkılan, çabuk bıkan, maymun iştahlı.
زود فهم zûd-fehm: zeki, zeyrek .
زود میر zûd-mîr: çabuk ölen, kısa ömürlü

زودی zûdî: erken; çabukluk; sürat; ـــ به yakında; pek yakında.
زور zûr:(Peh.) kuvvet, baskı, zulüm
زور zûr: (Ar.) yalan; bâtıl.
زور آزما zûr-âzmâ: güçlü; zorba; pehlivan.
زور آور zûr-âver: güçlü, kudretli; zorba.
زور آوردن zûr âve(o)rden: zorlamak, bastırmak; zulmetmek .
زور تپان کردن zûr tepân kerden: zorlamak ,zorla sokmak .
زورخانه zûr-ḫâne: (s p.) güreş salonu.
زور داشتن zûr dâşten: güçlü olmak; nüfûz sahibi olmak .
زور زدن zûr zeden: zor kullanmak .
زور زورکی zûr-zûrekî: zoraki, zorla.
زورق zevrek, zovrek: (Ar.) sandal, kayık; ـــ سیمین hilâl.
زور کردن zûr kerden:zorlamak; zulmetmek.
زورکی zûrekî: zoraki.
زورگو zûrgû: zorba.
زور گویی zûr-gûyî: zorbalık, zulüm.
زور مند zûr-mend: güçlü, zorlu; nüfûz sahibi.
زورمندی zûrmendî: zorbalık, güçlülük; nüfûz sahibi olma.
زور ورزی zûr-verzî: güç deneme.
زوزه zûze: uluma; inilti.
زوزه کشیدن zûze keşîden: ulumak; inlemek.
زوش zûş: huysuz; güçlü.
زو کشیدن zû keşîden: çekik çomak oyununda yenik tarafın nefes almadan koşması.
زه zıh: doğum: sızıntı; çocuk.
زه zih: saz teli.
زه zih: kenarlık, kaytan.
زه zih: âferin!, yaşa!, ne mutlu!.
زهاب zihâb: sızıntı su; derin su; pınar.
زهاد zohhâd: (Ar.) dindarlar; zâhitler.
زهار zihâr: kasık, etek; ـــ موی etek kılı.
زهازه zehâzih: yaşa!, âferin!.
زهتاب zihtâb: kaytancı, kirişçi.

زهو zehv: (Ar.) parlama; renklenme; esme; nazlanma, kibirlenme; tomurcuk .
زهوار zihvâr: kenar; duvar; yay kirişi.
زهی zihî: âferin!, bravo! .
زهیدن zihîden: doğmak.
زی zî: yaşam, hayat; taraf, yön.
زیاد ziyâd: (Ar.) çok, fazla, aşırı.
زیادت ziyâdet: (Ar.) fazlalık; fazla, aşırı.
زیادت گردانیدن ziyâdet gerdânîden: çoğaltmak.
زیاد شدن ziyâd şoden: çoğalmak.
زیاد گشتن ziyâd geşten: çoğalmak.
زیاده ziyâde: (Ar.) fazla, artık, ziyade.
زیاده روی ziyâde-revî: haddini aşma.
زیاده روی کردن ziyâde-revî kerden: haddini aşmak.
زیادی ziyâdî: fazlalık; fazlasıyla.
زیارات ziyârât: (Ar.) ziyâretler.
زیارت ziyâret: (Ar.) ziyaret; ــ کردن ziyaret etmek.
زیارتگاه ziyâret-gâh: ziyaretgâh, ziyaret yeri.
زیارتنامه ziyâret-nâme: ziyaretname, ziyaret duası.
زیان ziyan: (Peh.) ziyan, zarar, hasar.
زیان بردن ziyân borden: zarar görmek, zarar etmek.
زیان دیدن ziyân dîden: zarar görmek .
زیان زدن ziyân zeden: zarar vermek.
زیان رساندن ziyân resânden: zarar vermek .
زیانکار ziyân-kâr: ziyankar, zararlı.
زیانکاری ziyânkârî: zarar görme.
زیان کردن ziyân kerden: zarar görmek, zarar etmek .
زیب zîb: süs, zînet.
زیبا zîbâ: güzel; yakışır.
زیبائی zîbâ'î: güzellik.
زیبا شناسی zîbâ-şinâsî: estetik.
زیبق zıybek: (Ar.) (kim)civa.
زیبق گردن zıybek kerden: civalamak; sırlamak;(kin.) yok etmek, iç etmek.
زیبنده zîbende: lâyık, yaraşır, güzel.

زهد zohd: (Ar.) dindarlık; sofuluk; züht, takva.
زهدان zihdân:(tıb) rahim.
زهدان نهادن zihdân nehâden: savaşta âciz kalmak; akılsızlığını itiraf etmek .
زهدی zohdî: zâhitlik; dindarlık.
زهر zehr:(Peh.) zehir; keder, üzüntü; öfke; ــ مار yılan zehiri; (küfür) zıkkım!, zıkkımın peki!; ــ چشم گرفتن از کسی gözdağı vermek; ــ خود بکسی ریختن öfkesini kusmak; ــ مار کردن zıkkımlanmak.
زهر zehr: (Ar.) çiçek.
زهراب zehrâb: zehirli su; peynir mayası; idrar, sidik, ــ ریختن işemek, su dökmek.
زهر آگین zehrâgîn: zehirli.
زهر آلود zehr-âlûd: zehirli, zehire bulanmış.
زهر خند zehr-hend: öfkeli gülümseyiş.
زهر خوراندن zehr horânden: zehir içirtmek, zehirlemek .
زهر دادن zehr dâden: zehirlemek .
زهر دار zehr- dâr: zehirli.
زهر شناس zehr-şinâs: toksikolog.
زهر شناسی zehr-şinâsî: toksikoloji.
زهرناك zehr-nâk: zehirli.
زهره zehre:(tıb.) öd, safra kesesi; ــ اش ــ آب شد ödü koptu; ــ ترك شدن ödü kopmak; ــ ترك کردن ödünü koparmak.
زهره zohre: (Ar.) Venüs, Zühre.
زهره باختن zehre bâhten: ödü kopmak.
زهره داشتن zehre dâşten: cüretkâr olmak
زهره نوا zehre-nevâ: güzel sesli.
زهزاد zihzâd: evlat, nesil.
زه زدن zih zeden: ortadan çekilmek, sorumluluk kabul etmemek.
زه زده zih-zede: halsiz; mesuliyetsiz.
زه زه zih-zih: aferin.
زه کردن zih kerden: gebe bırakmak.
زهکش zihkeş: lağım.
زهکشی zihkeşî: yerdeki suyu kurutma.
زه گرفته zih-girifte:gebe, hamile; ekilebilir arazi.
زهم zohm: (Ar.) kötü koku; leş kokusu .

زیبیدن zîbîden: lâyık olmak, yaraşmak; yakışıklı olmak; yakışmak.
زیپ zîp: fermuar..
زیپو zîpov:suyu fazla; tatsız bir çorba.
زیتون zeytûn: (Ar.) (bot) zeytin ağacı; ــ روغن zeytinyağı; ــ تلخ yabanî zeytin.
زیتونی zeytûnî: zeytin rengi.
زیج zîc: yıldız hesabı; zarif.
زید zeyd: (Ar.) fazlalık.
زیر zîr(Peh.) alt, aşağı; kesre; saz teli; batıl; ــ و رو شدن altüst olmak; ــ و زبر شدن altüst olmak; به ــ آمدن aşağı inmek; ــ و رو کردن yerle bir etmek; altını üstüne getirmek.
زیرا zîrâ:(Peh.)çünkü, zira.
زیراب zîrâb: havuzda alt çıkış borusu.
زیراك zîrâk: çünkü.
زیراکه zîrâki: çünkü.
زیر انداز zîr-endâz: döşek.
زیر پرچم zîr-perçem:(ask.) bayrak altında hazır asker ve kuvvetler.
زیر پوست zîr-pûst: alt deri; deri altı.
زیر پوش zîr-pûş: iç elbise, iç çamaşır.
زیر پیراهن zîr-pîrâhen: iç çamaşırı.
زیر پیراهنی zîr-pîrâhenî: iç çamaşırı.
زیر جامه zîr-câme: iç donu, külot.
زیر دریایی zîr-deryâyî: (ask.) denizaltı; ــ اتمی (ask.) atom deniz altısı.
زیر دست zîr-dest: ast; elaltında bulunan.
زیر زمین zîr-zemîn: bodrum.
زیر زمینی zîr-zemînî: bodrumla ilgili; ترن ــ metro; ــ طبقهء bodrum katı.
زیر سازی zîr-sâzî: temel yapı, alt yapı.
زیر سبیلی zîr-sebîlî: belli etmeden.
زیر سری zîr-serî: yastık.
زیر شلوار zîr-şelvâr: külot, don, iç donu.
زیر شلواری zîr-şelvârî: külot.
زیرك zîrek: zeyrek, akıllı, zekî.
زیرك سر zîrek-ser: anlayışlı, zekî, bilinçli.
زیر کش zîr-keş: (müz.) eski İran musikî rakamlarından biri.
زیرکی zîrekî: zeyreklik, zekîlik.
زیرگاه zîr-gâh: sandalye, altlık.

زیر لب zîr-leb: fısıltı; ــ گفتن kulağına fısıldamak.
زیر نویس zîr-nivîs: dipnot, haşiye.
زیره zîre: (bot.) kimyon.
زیرین zîrîn: alttaki, alt.
زیست zîst: yaşam, hayat, yaşayış.
زیست شناسی zîst-şinâsî: biyoloji.
زیست کردن zîst kerden: yaşamak.
زیستن zîsten: yaşamak.
زیغ zeyğ, ziyğ: (Ar.) meyletme, eğilme, eğilim, sapma.
زیگ zîg: (zool.) çalıbülbülü, ötleğen.
زیگزاگ zîgzâg: (Fr.) zikzak.
زیلو zîlû: kilim, palas.
زین zeyn: (Ar.) iyilik.
زین zîn: (Peh.) eyer; savaş gereçleri.
زینت zînet: (Ar.) süs, ziynet.
زینت دادن zînet dâden: süslemek.
زینه zîne: basamak, derece, merdiven.
زینهار zînhâr: (Peh.) aman!, sakın!; eminlik.
زینهار خوار zînhâr-ḫâr: ahit bozan; hain.
زینهار خواری zînhâr-ḫârî: hainlik; ahit bozma.
زینهار خوردن zînhâr ḫorden: ahdini bozmak; hainlik etmek.
زینهاردار zînhâr-dâr: vefalı; emin.
زینهار داری zînhârdârî: vefa; eminlik.
زینهار شکستن zînhâr şikesten: ahdini bozmak, hiyanet etmek.
زینهاری zînhârî: ahdeden; aman dileyen.
زیور zîver: süs, ziynet.

kesen.
ژکیدن jekîden: homurdanmak; öfkelenmek.
ژلاتین jilâtîn: (Fr.) jelatin.
ژله jili: (Fr.) jöle.
ژند jend: yırtık, yırtık pırtık; köhne; çakmak.
ژنده jende: yırtık, yırtık pırtık; çürük.
ژنده پوش jende-pûş: yırtık esvap giyen.
ژنرال jiniral: (Fr.) general.
ژنرالیسیم jinirâlîssîm: (Fr.) generallik.
ژنگ jeng: kırışık.
ژو jev: deniz.
ژوئن jûen: (Fr.) Haziran.
ژور jûr: piko, ajur, antika.
ژورنال jûrnâl: (Fr.) gazete; moda dergisi.
ژورنالیست jûrnâlist: (Fr.) gazeteci.
ژوری jûrî: (Fr.) jüri.
ژول jûl: kırışık; darmadağınık.
ژولیدن jûlîden: karışmak, dağılmak.
ژولیده jûlîde: karışık.
ژولیده موی jûlîdemûy: taranmamış saç.
ژویه jûyye: (Fr.) Temmuz.
ژیان jiyân: kızgın, öfkeli; kükremiş; yırtıcı.
ژیانی jiyânî: kızgın, öfkeli.
ژیپس jîps: (Fr.) jips.
ژیکلور jîklor: (Fr.) karbüratörde benzin deposu.
ژیگولت jîgolet: (Fr.) hoppa kız, hoppa kadın.
ژیگولو jîgolo: (Fr.) züppe; jigolo.
ژیگوله jîgole: (Fr.) hoppa kız, hoppa kadın.
ژیمناستیك jimnâstik: (Fr.) jimnastik, beden eğitimi.

ژ

ژ je: "J" Farsça alfabenin 14. harfi; sayısal değeri 7.
ژاژ jâj: (bot.) deve dikeni; boş laf.
ژاژ خای jâj hây: geveze.
ژاکت jâket: (Fr.) ceket; kadın ceketi.
ژالاپ jâlâp: (Fr.) (bot.) sarmaşıkgillerden bir tür bitki.
ژاله jâle: (Sans.) jale, çiğ; dolu; yağmur; sal.
ژامبون jâmbon: (Fr.) jambon.
ژاندارم jândârm: (Fr.) jandarma.
ژاندارمری jândârmerî: (Fr.) jandarma karakolu.
ژانویه jânviye: (Fr.) Ocak ayı.
ژئوفیزیك jiofîzik: (Fr.) jeofizik.
ژئولوژی jiolojî: (Fr.) jeoloji.
ژتون jiton (Fr.) jeton.
ژخ jeh: inilti.
ژد jed: zamk.
ژرسه jirse: (Fr.) jarse.
ژرف jerf: (Peh.) derin; uzak.
ژرفا jerfâ: derinlik.
ژرف بین jerf-bîn: derinlemesine araştıran.
ژرف بینی jerf-bînî: derinlemesine araştırma.
ژست jist: (Fr.) jest, davranış, çalım.
ژست دادن jist dâden: poz vermek.
ژست گرفتن jist giriften: poz vermek.
ژغار jeğâr: sertlik; yüksek ses, çığlık.
ژغژغ jeğjeğ: çığneme sesi.
ژغند jeğend: çığlık, haykırış; gevşeklik.
ژفیدن jefîden: ıslanmak.
ژکور jekûr: cimri, pinti; kırışık; hırsız, yol

ساجد sâcid: (Ar.) secde eden.
ساجو sâcû: (Fr.) (bot.) sagu ağacı.
ساجی sâcî: Hint irmiği.
ساچمه sâçme: (T.) saçma.
ساچمه ای sâçmeî: saçmalı.
ساچمه خوردن sâçme horden: saçma yemek, saçma isabet etmek.
ساحت sâhet: (Ar.) saha, meydan; dergâh.
ساحر sâhir: (Ar.) büyücü, sihirbaz.
ساحره sâhire: (Ar.) büyücü kadın; kocakarı.
ساحق sâhik: (Ar.) övüten.
ساحل sâhil: (Ar.) sahil, kıyı.
ساحل خانه sâhil-hâne: yalı.
ساحل سرای sâhil-serây: yalı.
ساخارین sâhârîn: (Fr.) (kim.) sakarin.
ساخت sâht: yapılmış, mamül; hazırlık; mahsül; tarz; techizat; hil'at; yapı داخلی ـ; iç yapı.
ساختگی sâhtegî: yapmacık, sahtelik.
ساختگی کردن sâhtegî kerden: hazırlık yapmak.
ساختمان sâhtmân, sâhtımân: yapı, bina; mimarî; apartman.
ساختمانی sâhtmânî: inşaata ait.
ساختن sâhten: (Peh.) bina etmek, yapmak; icat etmek; yaratmak; tayin etmek; tertip etmek; süslemek; okşamak; donatmak; pişirmek; telif etmek; tedbir almak.
ساخت و پاخت sâht-o-pâht: gizli anlaşma.
ساخت و پاخت کردن sâht-o-pâht kerden: sözleşmek, entrika çevirmek için anlaşmak.
ساخت و ساز sâht-o-sâz: hazırlık.
ساخته sâhte: bina edilmiş, yapılmış, hazırlanmış; yaratık; donatılmış, yapay, sahte; از دست من ـ نیست elimden bir şey gelmez.
ساخته رو sâhte-rû: aşırı makyajlı.
ساخته شدن sâhte şoden: کار کسی ـ birinin dileği yerine gelmek.
ساخته کردن sâhte kerden: hazırlamak.
ساختیان sâhtiyân: sahtiyan.
ساخر sâhir: (Ar.) alaycı.

س

س sin: "s" Farsça alfabenin 15. harfi; sayısal değeri 60.
سا sâ: gibi, benzer; dokunan; temas eden.
سائر sâ'ir: (Ar.) diğer.
سائق sâ'ik: (Ar.) sevkeden, götüren.
سائل sâ'il: (Ar.) dilenci.
سائیدن sâ'îden: övütmek, çekmek, ezmek, bilemek, aşındırmak, törpülemek.
ساباط sâbât: (Ar.) dehliz; eyvan; gölgelik; çardak üzümü.
سابح sâbih: (Ar.) yüzücü, yüzen.
سابری sâbirî: bir tür kıymetli ipek giysi.
سابع sâbi': (Ar.) yedinci.
سابعًا sâbi'en: (Ar.) yedinci, yedinci kez.
سابق sâbık: (Ar.) geçen, önceki, sabık; براین ـ bundan önce.
سابقًا sâbıken: (Ar.) önceden, bundan önce, eskiden.
سابق الذکر sâbık o-z'zikr: adı geçen, sözü geçen, anılan.
سابقه sâbıke: (Ar.) sabıka; sabıka dosyası; ezelî takdir; خدمت ـ hizmet süresi, çalışma süresi.
سابقه دار sâbıke-dâr: sabıkalı.
سابقه داشتن sâbıke dâşten: geçmişi olmak.
سابقی sâbıkî: evvelki, eski.
سابوتاژ sâbotâj: (Fr.) sabotaj.
سابیدن sâbîden: törpülemek, aşındırmak.
ساتر sâtir: (Ar.) örten, gizleyen; örtü.
ساتن sâten: (Fr.) saten.
ساج sâc: (Hind.) (bot.) adamotu, kankurutan otu.
ساج sâc: sac, ekmek sacı.

سارق sârik: (Ar.) hırsız, çalan.
ساروج sârûc: kireç harcı.
سارق sârûk: bohça; sofra.
سارونه sârûne: (bot.) asma.
ساری sârî: (zool.) sığırcık; Hindli giysisi, sârî.
ساری sârî: (Ar.) sirayet edici, bulaşıcı.
ساریق sârîk: (Fr.) (zool.) sarig.
ساز sâz: yapma; âlet; vesile; yapan; tezgâh; giysi; hediye; durum; ziyafet; hile; gibi; kâr; saz; ـــ های ز هی (müz.) telli sazlar; ـــ بادی (müz.) nefesli sazlar; به ـــ کسی رقصیدن birinin düdüğünü öttürmek, birinin aleti olmak; ـــ دهنی (müz.) ağız mızıkası; ـــ برتاربستن ayar yapmak.
ساز پرداختن sâz perdâhten: saz çalmak.
ساز دادن sâz dâden: saz çalmak; hazırlamak; süslemek; düzene koymak.
ساز زدن sâz zeden: saz çalmak.
ساز زن sâz-zen: saz çalan, çalgıcı.
سازش sâziş: anlaşma, uyum; bağlılık; ـــ حاصل شدن (iki kişi) anlaşmak, uzlaşmak.
سازش دادن sâziş dâden: barıştırmak, anlaştırmak, uzlaştırmak.
سازشکار sâziş-kâr: uyumlu, uzlaşıcı.
سازش کردن sâziş kerden: uzlaşmak, anlaşmak.
سازشنامه sâziş-nâme: sulhname.
ساز کردن sâz kerden: hazırlamak; yol hazırlığı yapmak; niyetlenmek; başlamak; ayarlamak, akord etmek.
سازگار sâzgâr: uygun; uyumlu; lâyık; kanaatkâr; sanatkâr.
سازگاری sâzgârî: uyum; liyâkat; kanaat.
ساز گرفتن saz giriften: uyum sağlamak; düzene girmek.
سازمان sâzmân: kurum, kuruluş, teşkilât, müessese.
سازمان دادن sâzmân dâden: kurmak, teşkilat kurmak.
سازمان ملل متحد sâzmân-ı milel-i mottehid: Birleşmiş Milletler Teşkilatı.
سازمند sâzmend: hazır, düzenli.

ساخلو sâhlev, sâhlov: (T.) (ask.) garnizon.
ساد sâd: sade; erkek domuz; aptal; cahil; çöl.
سادات sâdât: (Ar.) seyyidler; büyükler.
سادس sâdis: (Ar.) altıncı.
سادساً sâdisen: (Ar.) altıncı olarak.
سادگی sâdegî: sadelik; düzlük; kolaylık; saflık; saf dillik.
سادن sâdin: (Ar.) kapıcı; Kâbe perdedarı.
ساده sâde: sade; basit; saf; kolay; adî; hâlis; sakalsız insan; çıplak; kel; aptal; hilesiz.
ساده باز sâde-bâz: kumarda hilesiz oynayan.
ساده پرست sâde-perest: kulampara.
ساده دل sâde-dil: temiz yürekli, saf; aptal.
ساده دلی sâde-dilî: temiz yüreklilik, saflık.
ساده رخ sâde-roh: tüysüz; güzel.
ساده رو sâde-rû: tüysüz; sevgili.
ساده طور sâde-tovr: riyasız, dosdoğru, dürüst.
ساده کار sâde-kâr: tüysüz; bir tür kuyumculuk.
ساده کردن sâde kerden: kolaylaştırmak; temizlemek, arıtmak; saç kesmek; sadeleştirmek.
ساده لوح sâde-levh: saf, temiz yürekli.
ساده نمك sâde-nemek: saf tuz, billur tuz; güzel.
ساده نویس sâde-nivîs: sade yazan, açık seçik yazan.
سادیست sâdîst: (Fr.) sadist.
سار sâr: (Peh.) (zool.) sığırcık.
سار sâr: perde, deve.
سار sâr: (gr.) yer.
سارا sârâ: halis, saf.
ساربان sârbân: deveci, deve sürücüsü; kervancı.
ساربانی sârbânî: devecilik.
ساردین sârdîn: (Fr.) (zool.) sardunya balığı.
سارغ sâroğ: bohça; sofra.

ârif gönlü; ـــ تلخ acı şarap; ـــ بر تارك شکستن kadehi bir dikimde içmek; ـــ بر کشیدن şarap içmek; ـــ بر گرفتن kadeh kaldırmak; ـــ زدن سنگ در uzağa atmak, fırlatmak.

ساغر بوییدن sâğer bûyîden: içki içmek.

ساغر خوردن sâğer horden: içki içmek.

ساغر دادن sâğer dâden: şarap vermek

ساغر ریختن sâğer rîhten: kadehi boşaltmak.

ساغر زدن sâğer zeden: şarap içmek.

ساغر شکستن sâğer şikesten: kadeh kırmak.

ساغر کش sâğer-keş: içki içen.

ساغر گرفتن sâğer giriften: kadeh tutmak; ayyaş olmak.

ساغر نوشیدن sâğer nûşîden: şarap içmek.

ساغری sâğerî: sepilenmiş at veya eşek derisi, kumlu sahtiyan; sağrı.

سافر sâfir: (Ar.) yolcu; katip; cılız at.

سافل sâfil: (Ar.) alçak, aşağılık; aşağı, sefil.

سافلین sâfilîn: (Ar.) sefiller; ـــ اسفل cehennemin yedinci tabakası; sapıklık.

ساق sâk: (Ar.) baldır, incik; gövde, ağaç gövdesi; ـــ بر bir tür tatlı; ـــ بر مالیدن can çekişmek, çırpınmak; ـــ بر مالیدن gitmeye hazırlanmak.

ساق sâk: (T.) sağ, salim.

ساقب sâkib: (Ar.) yakın; uzak.

ساق بند sâk-bend: dizlik; çorap.

ساقدوش sâk-dûş: sağdıç; arkadaş.

ساقط sâkit: (Ar.) düşük; alçak; yok olmuş.

ساقط شدن sâkit şoden: düşmek; yok olmak; ـــ بچه çocuk düşmek.

ساقط کردن sâkit kerden: işten el çektirmek, görevden almak; atmak.

ساقور sâkûr: (Ar.) sıcaklık, hararet; dağlama demiri; (tıb.) bir tür yara ve iltihap.

ساقه sâke: (Ar.) (ask.) artçı: esas; sap, bitki sapı.

ساقی sâkî: (Ar.) sâkî, içki dağıtan, (tas.)

سازندگی sâzendegî: yapıcılık; inşaatçılık; icat; çalgıcılık.

سازنده sâzende: yapıcı, yapan; hazırlayan; mucit.

ساز نواختن sâz nevâhten: saz çalmak, enstrüman çalmak.

سازوار sâzvâr: uyumlu; yumuşak tabiatlı; uygun, münasip; mütenasib.

ساز و برگ sâz-o-berg: (ask.) askerî techizat.

ساس sâs: (zool.) tahta kurusu.

ساسانی sâsânî: Sâsânî.

ساستا sâstâ: zâlim; Ehrimen.

ساطع sâti': (Ar.) aydınlık, parlak; aşikâr; yüksek; yaygın.

ساطور sâtûr: (Ar.) satır, tahra.

ساطوری کردن sâtûrî kerden: satırlamak.

ساعات sa'ât: (Ar.) saatler; ـــ اداری çalışma saatleri.

ساعت sa'et: (Ar.) saat; zaman; an; kıyamet; fersah; ـــ به hemen; ـــ در hemen; ـــ آبی su saati; ـــ آفتابی güneş saati; ـــ الکتریکی elektronik saat; ـــ بغلی koltuk saati; ـــ جیبی cep saati; ـــ رومیزی masa saati, ـــ دیواری duvar saati; ـــ شماطه دار alarmlı saat; ـــ ماسه ای kum saati; ـــ مچی kol saati; ـــ کار iş saati; در ـــ آن o anda; سر هر saat başı(nda).

ساعتچی sâ'etçî: saatçi.

ساعت ساز sâ'et-sâz: saat tamircisi, saatçi.

ساعت سازی sâ'et-sâzî: saatçilik, saat tamirciliği.

ساعت فروش sâ'et-forûş: saatçi.

ساعت فروشی sâ'et-forûşî: saatçi dükkânı.

ساعتك sâ'etek: küçük saat; kısa süre.

ساعتی sâ'etî: saatle, saatlik; ـــ بمب (ask.) saatli bomba.

ساعد sâ'id: (Ar.) bilek;(kin.) yardımcı.

ساعی sâcî: (Ar.) çalışkan, gayretli; gammaz; arabozucu.

ساغر sâğer: kadeh, piyale; su kabı; (tas.)

کامل پیر; کوثر ـ Hz. Ali'nin lakabı; لهجه ـ çalgıcı; şarkıcı.

ساقیگری sâkigerî: sâkîlik.

ساقی نامه sâkî-nâme: (ed.) sâkiname.

ساك sâk: heybe; bir tür parça.

ساکب sâkib: (Ar.) dökülen, akan.

ساکت sâkit: (Ar.) susmuş, suskun, sessiz; sönük.

ساکت شدن sâkit şoden: sönmek; susmak.

ساکت کردن sâkit kerden: söndürmek; susturmak; yatıştırmak.

ساکسفون sâksofon: (Fr.) (müz.) saksafon.

ساکن sâkin: (Ar.) hareketsiz; sâkin; sönük; kalıcı; ـ به ابتدا girişsiz.

ساکن ساختن sâkin sâhten: yatıştırmak; söndürmek; yerleştirmek.

ساکن شدن sâkin şoden: yerleşmek; durmak; yatışmak.

ساکن کردن sâkin kerden: yerleştirmek, iskân etmek; yatıştırmak; huzur vermek.

ساکن گردیدن sâkin gerdîden: yerleşmek; durmak; yatışmak.

ساکن گشتن sâkin geşten: yerleşmek; durmak; yatışmak.

ساکنی sâkinî: sâkinlik, huzur; sessizlik; istikrar.

سال sâl: (Peh.) yıl, sene; yaş; ihtiyarlık; zaman; tarih, ـ شمسی، ـ خورشیدی güneş yılı; ـ قمری ay yılı; ـ نوری ışık yılı; در ـ به yılında.

سال sâl: (Fr.) salon.

سالاد sâlâd: (Fr.) salata.

سالار sâlâr: (Peh.) komutan; efendi; hâkim, vâli; şah; ـ بار teşrifat reisi; ـ جنگ komutan; ـ لشکر ordu komutanı; ـ نوبست karakol komutanı.

سالار sâlâr: yaşlı, ihtiyar; köhne.

سالاری sâlârî: komutanlık, reislik; padişahlık.

سالاسال sâlâsâl: yıl boyunca, yıldan yıla.

سالاماندر sâlâmândr: (zool.) semender.

سالانه sâlâne: yıllık; ـ درآمد yıllık gelir.

سال آزموده sâl-âzmûde: tecrübeli, görmüş geçirmiş; güngörmüş.

سال افزون sâl-efzûn: artık yıl.

سالب sâlib: (Ar.) çalan; yağmalayan; zarar verici.

سال بر sâl-ber: bir yıl meyva verip, diğer yıl vermeyen ağaç.

سال بسال sâl-be-sâl: yıldan yıla; yıllarca.

سال به sâl-bih: her yılı eskisinden iyi olan.

سالخرد sâl-hord: küçük yaşlı, yaşı küçük.

سالخورد sâl-hord: yaşlı.

سالخوردگی sâl-hordegî: yaşlılık, ihtiyarlık; köhnelik.

سالخورده sâl-horde: yaşlı, ihtiyar; yıllanmış.

سالدات sâldât: (Rus.) asker.

سال دادن sâl dâden: ölenün yıldönümünü icrâ etmek.

سالدار sâl-dâr: yaşlı, ihtiyar.

سال داشتن sâl dâşten: yaşında olmak; ihtiyar olmak.

سالدیده sâl-dîde: görmüş geçirmiş; ihtiyar.

سال زده sâl-zede: felâketzede.

سال شمار sâl-şomâr: saat göstergesi, yıl gösteren gösterge.

سالف sâlif: (Ar.) geçmiş, önceki.

سالفًا sâlifen: (Ar.) önceden.

سالك sâlek: (tıb.) şark çıbanı, antep çıbanı, halep çıbanı.

سالك sâlik: (Ar.) yürüyen; (tas.) sâlik.

سال کردن درخت sâl kerden: ağaç yıllanmak.

سال گرفتن sâl giriften: ölüm yıldönümünü anmak.

سال گشت sâl-geşt: yaşlı, ihtiyar.

سال گشت شدن sâl-geşt şoden: bir yıl geçmek.

سالگی sâlegî: yaş, yaşında.

سالم sâlim: (Ar.) doğru, kusursuz, sağlam.

سالمًا sâlimen: sağ salim.

سالمند sâlmend: yaşlı.

سالمندان sâlmendân: yaşlılar, büyükler; ـــ کلاس yaşlılar sınıfı.
سالن sâlon: (Fr.) salon.
سالنامه sâl-nâme: yıllık; ajanda; takvim.
سالنما sâl-noma, sâl-nemâ: takvim.
سالوس sâlûs: dalkavuk; riyakâr.
سالوس فروش sâlûs-forûş: dalkavuk; hilekâr.
سالوس کردن sâlûs kerden: hile yapmak; aldatmak; kandırmak.
سالوسی sâlûsî: dalkavukluk; riyâkârlık; hilekârlık.
سالوك sâlûk: fakir, yoksul; hırsız; yolkesen.
سال و ماه sâl-o-mâh: her zaman, daima; ömür; tarih.
سالون sâlon: salon.
ساله sâle: (Peh.) yıllık, yaşında.
سالیان sâliyân: yıllar, seneler; ـــ دراز yıllarca.
سالیانه sâliyâne: yıllık, senelik; ömür.
سالیانه کردن sâliyâne kerden: yıllık alışveriş yapmak.
سالیانی sâliyânî: yıllık; uzun süre, yıllarca.
سالیسیلیك sâlîsîlik: (Fr.) (kim.) salisilik ; ـــ اسیدی salisilik asit.
سام sâm: (tıb.) hastalık; şişme; iltihaplanma, ateş.
سام sâm: sam yeli.
سام sâm: (Ar.) zehirli.
ساماخچه sâmâhçe: sütyen.
سامان sâmân: (Peh.) eşyalar; ev eşyası; mal, mülk; düzen; hazırlık; miktar; yer; hedef; sınırtaşı; sınır; revaç; iffet; zenginlik; sıhhat, âfiyet.
سامان دادن sâmân dâden: düzene sokmak.
سامان داشتن sâmân dâşten: düzenli olmak; ölçüsü olmak.
سامان شدن sâmân şoden: iş doğru olmak.
سامان یافتن sâmân yâften: düzene girmek, ev bark sahibi olmak.

سامانی sâmânî: Sâmânî.
سامبا sâmbâ: (Fr.) samba.
سامر sâmir: (Ar.) masalcı.
سامری sâmirî: Samerra'lı.
سامع sâmi': (Ar.) dinleyen, dinleyici, işiten.
سامعه sâmi'e: (Ar.) kulak; işitme duyusu.
سامك sâmik: (Ar.) yüksek, irtifalı.
سامه sâme: ahit; yemin; borç; sığınak.
سامی sâmî: (Ar.) yüce; sâmî.
سان sân: tarz; yasa, kural; huy, âdet; gibi; (ask.) selâm geçişi.
سان sân: törpü.
سان sân: parça, lime.
ساناتوریم sânâtoriyom: (Fr.) (tıb.) sanatoryum.
سانت sant: santim.
سانتیم sântîm: (Fr.) santim.
سانح sânih: (Ar.) kaza, kader.
سانحات sânihât: (Ar.) maceralar, olaylar.
سانحه sânihe: (Ar.) kaza; vaka, olay, hadise.
سان دادن sân dâden: resmî geçit yapmak, selâm töreni yapmak.
سان دیدن sân dîden: resmî geçiti teftiş etmek.
ساندویچ sândvîç: (İng.) sandviç.
سانسور sânsûr: (Fr.) sansür.
سانسورچی sânsûrçî: sansürcü.
سانسور کردن sânsûr kerden: sansür koymak.
ساو sâv: som altın, bileytaşı.
ساوجی sâvecî: Sâve'li.
ساوری sâverî: (T.) haraç; hediye.
ساوه sâve: toz altın; kuyumcu potası.
ساویز sâvîz: iyi huylu.
ساهر sâhir: (Ar.) uyanık, (bot.) köpek kuyruğu.
ساهی sâhî: (Ar.) gafil; unutkan.
سایبان sâyebân: gölgelik, güneşlik.
سایح sâyih: (Ar.) turist, gezgin.
ساید sâyid: (Ar.) önder, lider.
سایر sâyir: (Ar.) seyreden; akan; hepsi; diğer, sâir, artık, başka.

سؤال so'âl: (Ar.) soru, istek, rica; ـ کردن sormak, soru sormak.
سؤالات so'âlât: (Ar.) sorular.
سؤال پیچ کردن so'âl piç kerden: soru yağmuruna tutmak.
سئانس siâns: (Fr.) seans; oturum.
سؤر so'r (Ar.) yemek ve içki artığı.
سبب sebb: (Ar.) küfretme; küfür.
سبابه sebbâbe: (Ar.) şehadet parmağı, işaret parmağı.
سبات sobât: dalgınlık; koma.
سباح sebbâh: (Ar.) yüzücü.
سباحت sebâhet: (Ar.) yüzme.
سباروك sebârûk: güvercin.
سباشی sobâşî: (T.) emniyet müdürü.
سباع sibâ': (Ar.) yırtıcı hayvanlar.
سباق sibâk: (Ar.) öne geçme; yarışma; at yarışı.
سباك sebbâk: (Ar.) kuyumcu; dökümcü.
سبب sebeb: (Ar.) sebep, neden, vesile; yakınlık; alet; minval, yol; ـ بدان o sebeple; ـ بدین bu nedenle; ـ به nedeniyle, sebebiyle, vasıtasıyla.
سبب ساز sebeb-sâz: işleri kolaylaştıran, Tanrı.
سبب شدن sebeb şoden: sebep olmak, neden olmak.
سبب گردیدن sebep gerdiden: sebep olmak.
سببی sebebî: sebebe ait; sıhriyet.
سبحات sobohât: (Ar.) ilâhî nurlar.
سبحان sobhân: (Ar.) tenzih etme, aritma, tesbih etme.
سبحانی sobhânî: (Ar.) ilâhî, rabbânî.
سبحه sobhe: (Ar.) dua, zikir; tespih.
سبد sebed: sepet; sele.
سبدی sebedî: sepetten yapılmış; hasır cinsinden.
سبز sebz: (Peh.) yeşil; taze; kılıç; hançer; sevgili; ـ خط ayva tüyü.
سبز اَخر sebz-âhor: ağıl; (kin.) gökyüzü.
سبز باغ sebz-bâğ: vücut, beden; (kin.) gökyüzü; (kin.) cennet.

سایرین sâyirîn: (Ar.) diğerleri, başkaları.
سایس sâyis: (Ar.) terbiyeci; işbilir; hükümran.
سایق sâyik: (Ar.) sevkedici.
سایل sâyil: (Ar.) soran; dilenci; (tas.) hidayet dileyen.
سایم sâyim: (Ar.) otlayan.
سایه sâye: (Peh.) gölge; himaye; cin; peri; yansıma; far; ـ خدا (kin.); halife; padişah; ـ تان کم نشود gölgeniz eksik olmasın.
سایه افکندن sâye efkenden: yönelmek, birinin durumunun farkına varmak; gölge salmak.
سایه انداختن sâye endâhten: gölge salmak; bir tarafa doğru yola çıkmak.
سایه پرست sâye-perest: fitneci, bozguncu.
سایه پرورده sâye-perverde: gölgede yetişen; rahatına düşkün; beleşçi, aylakçı.
سایه خشك sâye-hoşk: tembel.
سایه دار sâye-dâr: gölgeli, gölge salan.
سایه رو sâye-rû: gece ibadete kalkan; ayyar; hırsız.
سایه روشن sâye-rûşen: koyuluk, açıklık, gölge verme; alacakaranlık.
سایه شکن sâye-şiken: aydınlatan.
سایه گاه sâye-gâh: gölgelik.
سایه گرفتن sâye giriften: sığınmak, himayesine girmek.
سایه گستر sâye-goster: gölgeli; himaye altına alan, hâmi, kol kanat geren.
سایه گستردن sâye-gosterden: gölge salmak, hâmi olmak, kolkanat germek.
سایه نشین sâye-nişîn: gölgede oturan; hayat sıkıntısını tatmamış olan.
سایه وار sâye-vâr: gölge gibi.
ساییدگی sâyîdegî: aşınma, yıpranma, amortisman.
ساییدن sâyîden: sürtmek; aşındırmak; törpülemek; parlatmak; eritmek; dokunmak; testere ile kesmek, övütmek.
ساییده sâyîde: övütülmüş, törpülenmiş, aşınmış, cilâlanmış.

سبز پری sebz-perî: bahar.
سبز پوش sebz-pûş: yeşil giyinen; matemli, yas tutan; yapraklı ağaç; zahit; melek.
سبز خط sebz-het: ayva tüyü; genç.
سبز خوان sebz-hân: gökyüzü.
سبز زاغ sebz-zâğ: gökyüzü; dünya.
سبز رنگ sebz-reng: yeşil renkli.
سبز شدن sebz şoden: yeşermek, bitmek; saç çıkmak; bir yerde belirmek.
سبز فام sebz-fâm: yeşil renkli.
سبز قبا sebz-kebâ: yeşil ispinoz.
سبزك sebzek: sebze; taze sebze, yeşillik.
سبزه sebze: ot; çimen, yeşillik; esmer renkli.
سبزه زار sebze-zâr: yeşillik, çimenlik.
سبزی sebzî: yeşillik; sebze.
سبزی پاك كن sebzî-pâk-kon:(kin.) dalkavuk.
سبزی پلو sebzî-polov: sebzeli pilav.
سبزیجات sebzicât: sebzeler, zerzevat, yeşillikler.
سبزی فروش sebzî-forûş: zerzevatçı.
سبزی فروشی sebzî-forûşî: zerzevatçılık.
سبزی كار sebzî-kâr: sebze bahçesi, bostan; bahçevan.
سبزی كاری sebzikârî: sebzecilik; bahçevanlık.
سبط sibt: (Ar.) torun; kabile.
سبع seb': (Ar.) yedi.
سبع sob': (Ar.) yedide bir.
سبعه seb'e: (Ar.) yedi.
سبعون seb'ûn: (Ar.) yetmiş.
سبق sebek: (Ar.) üstüne oynanan.
سبق sebk: (Ar.) öne geçme; önceki, önce, geçmiş.
سبق بردن sebek borden: yarışı kazanmak.
سبقت sibket: (Ar.) öncelik, öne geçme, takaddüm.
سبقت گرفتن sibket giriften: takaddüm etmek, başta gelmek, sollamak.

سبق دادن sebek dâden: ders vermek, öğretmek.
سبك sebk: (Ar.) metod, tarz, usül, yöntem, üslup; ـ تركستانی (ed.) Türkistan üslûbu; ـ خراسانی (ed.) Horasan üslûbu; ـ عراقی (ed.) Irak üslubu; ـ هندی (ed.) Hint üslûbu.
سبك sebok: (Peh.) hafif; çevik; hoppa; ilgisiz; süratli.
سبك اسلحه sebok eslihe: (ask.) hafif silahlı asker.
سبكبار sebok-bâr: hafif; mutlu.
سبكپا sebok-pâ: ayağına çabuk; çabuk giden.
سبك خیز sebok-hîz: çevik, kıvrak.
سبك داشتن sebok dâşten: hakir görmek.
سبك دست sebok-dest: eli kıvrak, becerikli; eli uğurlu.
سبكرو sebok-rov: süratli; habersiz, gafil.
سبكروح sebok-rûh: sevinçli, mutlu; kibirsiz; çevik.
سبكسار sebok-sâr: zelil, düşkün; sefih; bekâr.
سبكسر sebok-ser: alçak; yoksul; aptal; hafif meşrep.
سبكسری sebok-serî: alçaklık; aptallık; yoksulluk; hoppalık.
سبك سنگ sebok-seng: vekarsız; değersiz, kıymetsiz.
سبك سنگین كردن sebok-sengîn kerden: tartmak; değerini tayin etmek.
سبك شناسی sebk-şinâsî: metod bilim; üslûpbilim.
سبك عنان sebok-inân: süratli süvari; hızlı; saldırgan.
سبك كار sebok-kâr: çevik, kıvrak.
سبك گردانیدن sebok gerdânîden: hakir görmek.
سبك لقا sebok-likâ: güleryüzlü; itaatkâr.
سبك مغز sebok-meğz: akılsız, dangalak.
سبك وزن sebok-vezn: hafif; (sp.)hafif siklet.
سبكی sebokî: hafiflik, hafif meşreplik.
سبكی كردن sebokî kerden: hafiflik et-

سپر انداختن siper endâhten: kaçmak; teslim olmak.

سپردن siporden, siperden: yol katetmek; ayak altına almak; emanet etmek; ısmarlamak.

سپرده siporde: emanet, depozito, pey; taahhütlü.

سپرز siporz: (Peh.) (tıb.) dalak.

سپرساز siper-sâz: siper yapan, siper kazan.

سپرسازی siper-sâzî: siper yapma, siper açma.

سپری siperî: (Peh.) sona ermiş, tamamlanmış; yok olmuş.

سپریدن siperîden: sona erdirmek, tamamlamak.

سپری شدن siperî şoden: sona ermek, tamamlanmak; geçmek.

سپس sipes: ondan sonra; o vakit; o zaman; daha sonra

سپست sipist: (bot.) yonca.

سپس رو sipes-rov: tâlî

سپسی sipesî: gecikme.

سپسین sipesîn: sonraki.

سپلشت sipilişt: kötü olay; alçak.

سپلشك آوردن sipilişk âverden: şansı olmamak, kötü olmak.

سپنج sipenc: geçici, muvakkat; otlak; onbeş.

سپند sipend: (bot.) çör otu, nazar otu.

سپندان sependân, sipendân: (bot.) horozcuk.

سپوختن sipûhten: (Peh.) cinsel ilişkide bulunmak, birleşmek; daldırmak.

سپور sopûr: (T.) çöpçü.

سپوس sopûs, sepûs: buğday kabuğu; (tıb.) sebore hastalığı.

سپه sipeh: ordu.

سپهبد sipeh-bed, sipeh-bod: (ask.) korgeneral.

سپهدار sipeh-dâr: (ask.) başkumandan, başkomutan.

سپهر sipihr: (Peh.) gökyüzü; felek; talih.

سبل sobol: (Ar.) yollar.

سبلت seblet: (Ar.) bıyık.

سبلت بر کندن sebiet (sebelet) ber kenden: bıyığını kesmek; üzülmek.

سبو sebû: testi; sepet.

سبوح sobbûh, sebbûh: (Ar.) yüce Tanrı.

سبوسه sebûse: delice otu.

سبو شکستن sebû şikesten: testi kırmak; ümitsiz olmak; şarabı dökmek.

سبو کش sebû-keş: testiden şarap içen.

سبوی sebûy: testi.

سبیل sebîl: (Ar.) yol, doğru yol; tarz; nezir; vakıf.

سبیل sibîl: bıyık; ــ تا ــ yanyana, omuzomuza.

سبیلو sibîlû: bıyıklı.

سپار sipâr, sopâr: giden, kateden; şıra havuzu.

سپاردن sipârden: (Peh.) ısmarlamak.

سپارش sipâriş: tavsiye, gönderme.

سپاس sipâs: (Peh.) övgü, şükür, hamd; lütuf, şefkat.

سپاسدار sipâs-dâr: şükreden.

سپاس داشتن sipâs dâşten: şükretmek; minneti olmak; minnettar olmak.

سپاسگزار sipâs-gozâr: şükreden.

سپاسگزاری sipâs-gozârî: şükretme; ــ کردن şükretmek.

سپاسه sipâse: minnet bırakma.

سپاه sipâh: (Peh.) ordu.

سپاهان sipâhân: Isfahan.

سپاهبد sipâh-bed: (ask.) korgeneral.

سپاهدار sipâh-dâr: (ask.) başkomutan.

سپاه شدن sipâh şoden: toplanmak.

سپاه کشی sipâh-keşî: (ask.) orduyu harekete geçirme, ordu sevki.

سپاهی sipâhî: asker.

سپتامبر siptâmbr: (Fr.) Eylül.

سپر siper: (Peh.) kalkan, siper; ــ آتشین (kin.) güneş.

سپر افکندن siper efkenden: kaçmak, âciz olmak; teslim olmak.

medhetmek; şükretmek.
ستایشگاه sitâyişgâh: övgü yeri; (ed.) gazel ve kasidede övgü geçen yer.
ستایشگر sitâyişger: övücü, öven, medheden.
ستاییدن sitâyîden: (Peh.) övmek, medhetmek.
ستبر sitebr: (Peh.) iri, kaba; yoğun; şişman.
ستد sited: alma, alım; ــ و داد alışveriş.
ستدن siteden: almak.
ستر seter: koltuk.
ستر sitr: (Ar.) örtü; perde; korku; hayâ.
ستردن sitorden: kazımak; temizlemek; silmek; yok etmek.
سترگ sotorg: (Peh.) büyük; ulu; iri yarı; mücadeleci; sinirli.
ستره sotre: (Ar.) örtü, sütre.
ستل setl: kova.
ستم sitem: (Peh.) zulüm, sitem.
ستم آمیز sitem-âmîz: zâlim, acımasız.
ستم اندیش sitem-endîş: sitemkâr, zâlim.
ستم پرور sitem-perver: zâlim
ستم چشیدن sitem-çeşîden: zulüm görmek.
ستم دیدن sitem dîden: zulme tahammül göstermek, zulüm görmek.
ستم دیده sitem-dîde: zulüm görmüş, mazlum.
ستمکار sitemkâr: zâlim.
ستمکاری sitemkârî: zulüm.
ستم کردن sitem kerden: zulmetmek, cefa etmek.
ستم کش sitem-keş: mazlum, mağdur.
ستم کشیدن sitem keşîden: cefa çekmek, zulme uğramak.
ستمگر sitemger: zâlim.
ستمگری sitemgerî: zulüm, cefa, zalimlik.
ستن آوند soton-âvend: üst kat.
ستو sitû: (müz.) setar.
ستوان sotvân, setvân: (ask.) teğmen; ــ دو teğmen; ــ سه asteğmen; ــ یك üsteğmen.

سپهسالار sipeh-sâlâr: sipehsalar, serasker.
سپید sipîd, sepîd: beyaz, ak; aydınlık; kırat.
سپیدار sipîdâr: (bot.) akkavak.
سپید بختی sipîd-behtî: iyi talih.
سپید بید sepîd-bîd: (bot.) aksöğüt.
سپید دم sepîd-dem: tan ağartısı, şafak vakti.
سپید رو sepîd-rû: akyüzlü, nur yüzlü; talihli.
سپید کاخ sepîd-kâh: beyaz köşk; (kin.) mezar.
سپیده دم sepîde-dem: tan ağartısı, şafak vakti.
ستا setâ: medhetme, övme.
ستا sitâ: üç adet; üç kat.
ستاد sitâd: (ask.) genelkurmay; ــ ارتش genelkurmay
ستادن sitâden: durmak.
ستادن sitâden: almak.
ستار settâr: (Ar.) örten, örtücü; Tanrı'nın sıfatlarından biri.
ستارباز sitâr-bâz: setar çalan.
ستاره sitâre: (Peh.) yıldız; kıvılcım; yıldız sanatçı; (bot.) yıldız çiçeği; ــه دریایی (zool.) deniz yıldızı.
ستاره sitâre: (müz.) setar.
ستاره sitâre: (Ar.) örtü; bir tür çadır; cibinlik.
ستاره ای sitâreî: yıldızlı; yıldız şeklinde.
ستاره شمردن sitâre şomorden: uykusuz kalmak; gece ibadet etmek.
ستاره شناس sitâre-şinâs: astronom.
ستاره شناسی sitâre-şinâsî: astronomi, nücum ilmi.
ستاره یاب sitâre-yâb: astronom.
ستان خوابیدن sitân hâbîden: sırtüstü uzanmak.
ستاندن sitânden: almak.
ستایش sitâyiş: (Peh.) övgü; şükür, hamd.
ستایش آمیز sitâyiş-âmîz: övgülü.
ستایش کردن sitâyiş kerden: övmek,

سج sec: yüz; yanak.
سجاد seccâd: (Ar.) çok secde eden.
سجاده seccâde: (Ar.) seccade, namazlık; sofra.
سجاف sicâf: (Ar.) elbise kenarındaki baskı.
سجام secâm: şiddetli soğuk.
سجانیدن secânîden: soğutmak.
سجاوندی شدن secâvendî şoden: yaldızla yazılmak.
سجایا secâyâ: (Ar.) huylar, karakterler.
سجد seced: aşırı soğuk.
سجده secde: (Ar.) secde; ـ سهو sehiv secdesi.
سجده گاه secde-gâh: secde edilecek yer, secdegâh.
سجده گزار secde-gozâr: secde eden.
سجده گزاردن secde gozârden: secde etmek.
سجزی siczî: Sicistan'lı, Sistan'lı.
سجع sec': (Ar.) (ed.) seci, kafiyeli söz; güvercin sesi.
سجل sicil: (Ar.) sicil; hüküm mektubu; ahitname; kimlik, nüfus cüzdanı.
سجن sicn: (Ar.) hapishane, cezaevi.
سجود socûd: (Ar.) secde etme; ibadet.
سجود کردن socûd kerden: secde etmek.
سجیه secciyye: (Ar.) karakter, huy, tabiat, seciye.
سحاب sehâb: (Ar.) bulut.
سحار sehhâr: (Ar.) büyücü; sihirbaz.
سحاری sehhârî: büyücülük; sihirbazlık.
سحب sohob: (Ar.) bulutlar.
سحر seher: (Ar.) tan, seher.
سحر sihr: (Ar.) büyü, sihir, afsun.
سحر آمیز sihr-âmîz: büyüleyici, sihirli.
سحرباز sihr-bâz: sihirbaz, büyücü.
سحرگاه seher-gâh: tan vakti, seher vakti.
سحری seherî: tan vakti; sahurluk; ـ خوردن sahura kalkmak.
سحق sehk: (Ar.) ezme, dövme, toz haline getirme.
سخاء sehâ': (Ar.) cömertlik, bağışlama.

ستودن sotûden: (Peh.) medhetmek, övmek, ululamak.
ستوده sotûde: övülmüş, medhedilmiş.
ستور sotûr (Peh.) binek ve yük hayvanı.
ستوربان sotûrbân: binek hayvanı bakıcısı.
ستون sotûn: sütun; direk; kol; (ask.) kol; (ask.) beşinci kol, düşman casusluk örgütü; ـ فقرات (tıb.) belkemiği.
ستون بندی sütûn-bendî: sütun yapma.
ستونه sotûne: (Peh.) sütun; vurup kaçma.
ستونی sotûnî: sütun gibi.
ستوه sotûh: (Peh.) bezme, gamlanma, yorulma; به ـ آمدن yorulmak, daralmak, canına yetmek; به ـ آوردن bezdirmek, yormak.
ستوهانیدن sotûhânîden: bezdirmek, canına yetirmek.
ستوه شدن sotûh şoden: yorulmak, aciz kalmak; üzülmek.
ستوهی sotûhî: yorgunluk, acizlik; güçsüzlük; bezginlik.
ستوهیدن sotûhîden: yorulmak, aciz kalmak; üzülmek, perişan olmak.
ستهیدن sitihîden: mücadele etmek, cedelleşmek; bağırıp çağırmak; itaatsizlik etmek.
ستی setî: çelik; demir.
ستیز sitîz: savaş; kavga; inatçılık, anlaşmazlık; öfke, gazap, hışım.
ستیزگر sitîz-ger: savaşçı.
ستیزگی sitîzegî: kavga, niza, çekinme, sürtüşme.
ستیزه sitîze: (Peh.) çekişme, kavga, düşmanlık; ـ کردن çekişmek, kavga etmek.
ستیزه جو sitîze-cû: savaşçı; inatçı; öfkeli; serkeş; âsî.
ستیزه کار sitîze-kâr: kavgacı; geçimsiz; öfkeli; âsi.
ستیزیدن sitîzîden: nizâ etmek, çekişmek, kavga etmek; âsî olmak.
ستیغ sitîğ: doğru; zirve.

nuşan.

سخن چین sohen-çîn: dedikoducu, gammaz, laf yetiştiren.

سخن چینی sohen-çînî: dedikodu, gammazlık, laf yetiştirme; ـــ کردن dedikodu yapmak; laf taşımak.

سخن داشتن sohen dâşten: konuşmak, beyan etmek.

سخندان sohen-dân: edip; şair; güzel konuşan.

سخنران sohen-rân: hatip, konuşmacı.

سخن راندن sohen-rânden: konferans vermek, nutuk vermek; konuşma yapmak.

سخنرانی sohen-rânî: konferans; ـــ کردن konferans vermek, konuşma yapmak.

سخن زن sohen-zen: hatip; hikayeci; şair; müfteri.

سخن سرا sohen-serâ: fasih, beliğ, güzel konuşan.

سخن سنج sohen-senc: edip, edebiyatçı; eleştirmen.

سخن شناس sohen-şinâs: edip; eleştirmen.

سخن شنو sohen-şinev: itaatli; eğitilebilir.

سخن فروش sohen-forûş: şair; dalkavuk.

سخن کوتاه sohen-kûtâh: kısaca, özetle.

سخن گفتن sohen goften: konuşmak.

سخنگو sohen-gû: sözcü; hatip.

سخنگویی sohen-gûyî: konuşan; sözcülük.

سخنور sohen-ver: edip, beliğ; şair.

سخنوری sohenverî: ediplik; şairlik; fesahat, belâğat.

سخون sohûn: söz

سخونت sohûnet: (Ar.) sükûnet.

سخی sehî: (Ar.) cömert, bonkör; bağışlayıcı.

سخیف sehîf: (Ar.) akılsız, zayıf akıllı; zayıf; alçak.

سد sedd: (Ar.) set, baraj; engel.

سداب sodâb: (bot.) sedef otu.

سداد sedâd: (Ar.) doğru yolda olma; doğruluk, dürüstlük.

سخافت sehâfet: (Ar.) akılsızlık.

سخاوت sehâvet: (Ar.) cömertlik.

سخاوتمند sehâvet-mend: cömert, bonkör.

سخت seht: (Peh.) sağlam, çetin; güç, müşkül; iri, kaba; cimri; acımasız, taş yürekli; bol; çok.

سخت بازو seht-bâzû: güçlü, kuvvetli; hâmî.

سخت پیشانی seht-pîşânî: korkusuz, yürekli.

سخت جان seht-cân: dokuz canlı; acımasız, taş yürekli.

سخت رو seht-rû: öfkeli; çirkin; utanmaz, küstah.

سخت زبان seht-zebân: küfürbaz.

سخت سر seht-ser: sağlam; kalıcı, pâyidar; şaşkın.

سخت شدن seht şoden: zor olmak; zorlaşmak.

سخت کردن seht kerden: zorlaştırmak.

سخت گرفتن seht giriften: zorlamak, zora koşmak.

سختگیر seht-gîr: sert; dakik, ince eleyip sık dokuyan; hırslı.

سختگیری seht-gîrî: sertlik; dakiklik; harislik.

سختی sehtî: sağlamlık; sertlik; güçlük; irilik; cimrilik; acımasızlık; zahmet, meşakkat; zorluk, sıkıntı; yoksulluk; âfet.

سخریه sohriyye: alay, istihzâ.

سخط sehet: (Ar.) öfke; dargınlık; iğrenme.

سخن sohen: (Ar.) söz, laf, kelam; nutuk; arzu, irade; ـــ بی مغز mânâsız söz; ـــ جور uygunsuz söz; ـــ زمانه iftira, suçlama; ـــ سنگ ağır söz; ـــ نافرجام küstahça söz; به ـــ در آمدن konuşmak, konuşmaya başlamak; ـــ آغاز کردن söze başlamak.

سخن آرا sohen-ârâ: güzel konuşan, ağzı laf yapan.

سخن آفرین sohen-âferîn: Tanrı; sözü yaratan.

سخن پراکنی sohen-perâkenî: spikerlik.

سخن پرداز sohen-perdâz: güzel ko-

سداسی sodâsî: altılı; altı harflik.
سدانت sedânet: (Ar.) perdedarlık; Kâbe perdedarlığı.
سد بستن sed besten: set çekmek; baraj yapmak.
سد بندی sed-bendî: set çekme, baraj yapma.
سد کردن sed kerden: engel olmak, mani olmak.
سدر sidr: (Lat.) (bot.) sedir ağacı, hünnap, lotus ağacı.
سدره sodre: yakasız ve kısa beyaz gömlek.
سدره sidre: (Ar.) bir çeşit ağaç; sidre; ـــ منتهی sidretülmüntehâ.
سدره نشین sidre-nişîn: yakın melek.
سدس sods: (Ar.) altıda bir; bir tür vergi.
سد گشادن sed goşâden: set açmak, su vermek; (kin.) harap etmek; fethetmek.
سده sede: yüzyıl, asır; sede bayramı.
سده sodde: minber; (tıb.) bağırsak düğümlenmesi; kapı; eşik.
سدید sedîd: (Ar.) sağlam; doğru; isabetli.
سدیگر sedîger: (Peh.) üçüncü.
سدیم sodyum: (Fr.) (kim.) sodyum.
سر ser: (Peh.) baş; fert, kişi; fikir; güç, kuvvet; komutan, ordu komutanı, kuvvet komutanı; başkan, önder, lider; ileri gelen; istek, arzu, heves; öz, saf, arı, hâlis; bazı hayvanlar için (at, katır ve avcı kuşlar) için sayı olarak kullanılır (msl. bir baş inek); üst, üstü, üstünde, üzerinde; vakti, zamanı; hakkında; konusunda, dair, ilişkin; sebep, neden; temel, esas, asıl; kapı sürgüsü; koruyucu, hâmî; başlangıç; üstün; taraf; yüzünden, sebebiyle; uç; köşe; kapak, ağız; -de, -da; kenar, orta; ـــ از ، ـــز baştan, başından; yeniden, tekrar; ـ از yoluyla, ile, sebebiyle, yüzünden, için; -erek; ـــ اندر için, uğruna, yoluna, yolunda, uğrunda; ـــ بالای başında, başucu, başucunda; başucu, ـــ بر başucunda, başında, -de, -da, üstünde, üstüne, üzerine;

etrafında; ortasında; -e, -a; önünde, huzurunda; yanısıra, ek olarak; tarafına, ـــ بـ -e doğru, başında, başına, yanına; ـــ تا -in başına kadar, -e kadar; yolunda, ـــ در yoluna, uğrunda, uğruna, için; از ـــ آغاز کردن baştan almak, baştan başlamak; از ـــ افتادن terketmek; kalmamak; از ـــ افکندن bırakmak; از ـــ باز کردن gidermek; defetmek; başından savmak; از ـــ بدر آوردن başından çıkarmak; از ـــ بدر کردن unutmak, aklından çıkarmak; از ـــ بر کشیدن unutmak, hatırdan çıkarmak; yüzünü açmak; örtüyü kaldırmak; از ـــ بیرون کردن başından atmak; hatırdan çıkarmak; از ـــ پیمان رفتن ahdini bozmak; از ـــ پیمان (چیزی) گذشتن anlaşmayı bozmak; از ـــ درگذشتن bir şeyden vazgeçmek; affetmek; از ـــ در شدن yoldan çıkmak; از ـــ رفتن unutulmak, hatırdan çıkmak; از ـــ ش هم زیاد است kapasitesinden fazla, kapasitesini de aşıyor; از ـــ گذشتن başından aşmak; از ـــ گرفتن baştan almak, baştan başlamak, tekrar başlamak; از ـــ نهادن unutmak, aklından çıkarmak; ters çevirmek; bırakmak, vazgeçmek; başından çıkarmak; از ـــ وا کردن başından savmak; iskambil oyununda büyük kağıt için küçük kağıt atmak; از ـــ و کول بالا رفتن (özlem ifadesi olarak) birinin kucağına sarılmak; omuzlarına çıkmak; aşırı izdiham olmak, (millet) birbirinin üstüne çıkmak; از ـــ بیرون آوردن یك گریبان biriyle birlikte olmak; birbiriyle dost olmak; اندر ـــ افتادن kapılmak, sevdasına düşmek; بالش زیر ـــ نهادن hoş karşılamak, hoşgeldin diyerek birini sevindirmek; بر ـــ آمدن galip olmak, muzaffer olmak; tercih edilmek; üstün gelmek; vukûbulmak; sona ermek; az bir şey kalmak; başına gelmek; başından geçmek; بر ـــ آوردن bitirmek, sona erdirmek; yol etmek; üstün gelmek, galebe çalmak; بر ـــ چیزی بودن uhdedar olmak, uhdesinde bulundurmak, taahhüt altında bulunmak; fikrinde olmak; بر ـــ دست در آمدن ortaya

çıkmak, meydana çıkmak, zâhir olmak;بر ــ
meşhur olmak, adı dillerde dolaşmak; زبان بودن (افتادن)
teşvik etmek, rağbet ettirmek; بر ــ کار آوردن
بر ــ کاری رفتن (شدن)
meşgul olmak, işiyle ilgilenmek; بر گرفتن)
başından geçmek, başına gelmek; ــ کسی رفتن
yanından geçmek; بر ــ کسی گذشتن
itaat etmek, gönülden kabul etmek; baş üstünde tutmak, başına geçirmek; بر ــ نهادن
sona ermek, bitmek; ölmek; kaynamak; gelip geçmek; başa gelmek; بــ ــ آمدن
bitirmek, tamamlamak, doldurmak, sona erdirmek, süresini doldurmak; آوردن مدت چیزی
başüstü düşmek; bozguna uğramak; بــ ــ افتادن
بــ ــ افتادن فکری (خیال) aklına bir fikir gelmek;
hatırına gelmek; tökezlemek, tökezleyip yere kapaklanmak; بــ ــ اندر آمدن
sona erdirmek; sonuna kadar götürmek; sözünde durmak; vakit geçirmek; yaşamak; dert ortaklığı etmek; muvafakat etmek; söylemek; inşâd etmek; kemâle erdirmek; üstesinden gelmek; بــ ــ بردن
fethalı okumak, üstünlü okumak; بــ ــ خواندن
apayrı olmak, müstakil olmak, kendine has olmak; بــ ــ خود بودن
başüstü düşmek, yere kapaklanmak; kaymak; tökezlemek; muradına erememek; بــ ــ در آمدن
hızla koşturmak; بــ ــ دوانیدن
(saygı için) hızla koşmak, birinin emrini yerine getirmekte acele etmek; بــ ــ دویدن
sona ermek, bitmek; yok olmak; بــ ــ رسیدن
sonuçlanmak; kaynamaya başlamak; taşmaya başlamak; geçip gitmek; بــ ــ رفتن
başa vurmak; بــ ــ زدن (bir iş) bitmek; کار
bitirmek, sona erdirmek; muvafakat etmek; aklına esmek; delirmek, gelenler gelmek, heyheyleri gelmek; بــ ــ شدن
sona ermek; ölmek; geçip gitmek; بــ ــ قلم خود گرفتن
yazışmalarla bir yeri idare etmek; بــ ــ کاری
bir işe başlamak, bir şeye koyulmak; یا چیزی باز شدن
sona erdirmek; muvafakat etmek; بــ ــ کردن
birisinin uğruna telef olmak, birinin uğruna mahvol-

mak; بــ ــ کسی یا چیزی بودن hizmete hazır bulunmak; murakıp olmak;
بــ ــ کشیدن başına dikmek, bir defada içmek; başına geçirmek;
بــ ــ و چشم başüstüne, başım gözüm üstüne;
بــ ــ و دیده başüstüne, başım gözüm üstüne;
بــ ــ و وضع خود رسیدن kendine çeki düzen vermek;
بی ــ و سامان شدن perişan olmak; şaşkın olmak,
پای از ــ ندانستن ne yapacağını bilememek; başıyla ayağını ayırdedememek; şaşkın olmak;
پای بر ــ کسی نهادن birine karşı üstün gelmek;
پی ــ زدن enseye tokat vurmak;
پی ــ کردن birinin başına vurmak;
پیسی ــ کسی در birini başından savmak;
پیمان بــ ــ آوردن birini üzüp rezil etmek;
پیمان ــ بردن sözünde durmak, ahdinde durmak;
پیمانه بر ــ کشیدن içkiyi bir dikişte içmek;
تخته بر ــ کسی زدن birini rezil etmek;
جان بر ــ کسی شکستن birini rezil etmek;
چیزی یا کسی کردن (نهادن) ــ birinin ya da bir şeyin yoluna baş koymak, uğrunda ölmek;
چشم بر ــ راه داشتن birinin yolunu gözlemek, gözü yolda beklemek;
حوصله کسی ــ رفتن canı sıkılmak; sabrı tükenmek;
خاک بر ــ کردن başına toprak atmak;
خاک بــ ــ ریختن başına toprak atmak, dövünmek;
خاک بــ ــ شدن belâya uğramak; değerini yitirmek, alçalmak;
خاک بــ ــ کردن çare aramak, ne yapacağını bilememek;
درد ــ دادن baş ağrıtmak, rahatsız etmek;
درد ــ رساندن baş ağrıtmak, rahatsız etmek;
درد ــ کشیدن ızdırap çekmek, zahmete katlanmak;
در ــ افتادن hevese kapılmak;
در ــ چیزی کردن vermek, elden çıkarmak, yitirmek;
در ــ شدن yok olmak, mahvolmak;
در ــ کاری رفتن sarfedilmek, harcanmak;
در ــ گرفتن کشیدن başına takmak; giymek;
دست از ــ کسی بر داشتن birinin yakasını bırakmak;
دست بر ــ زدن dövünmek;
دست بــ ــ کردن dövünmek;
دست ــ زدن کسی را birini geri çevirmek, birini uzaklaştırmak, atlatmak, başından savmak;
راه بــ ــ از چیزی کسی بلند شدن çileden çıkmak;

بردن ــ yolu bitirmek; bir işi bitirmek; yol almak; روز بر ــ آوردن کسی را یا بر کسی öldürmek, yok etmek, ortadan kaldırmak; روی ــ گذاشتن مکانی را bir yerin altını üstüne getirmek; زیر ــ بلند شدن tahrik olmak; زیر ــ داشتن bir şeyi elinde bulundurmak; زیر ــ کسی بودن birinin başının altında çıkmak; زیر ــ گذاشتن ayarlamak, hazırlamak; ــ آمدن دل sabrı taşmak; ــ از آب بیگانه ابرو خم کردن kaş çatmak; ــ از yabancının malına el koymak; شستن ــ از بالین طاعت کشیدن baş kaldırmak; تهی کردن boşaltmak; bir şeyin tersini yapmak; ــ از پا ندانستن başını ayağından ayırdedememek; ــ از پیش بر آوردن başını kaldırmak; ــ از جیب بر کردن، ــ از جیب بر آوردن bir şeyin üstesinden gelmek; ــ از چیزی بیرون آوردن üstesinden gelmek, altından kalkmak; ــ از حکم کسی بر تافتن itaat etmemek, baş kaldırmak; ــ از حکم کسی بیرون آوردن itaat etmemek; ــ از خاک بر زدن başını dışarı çıkarmak; خاک بر کردن yeşermek, bitmek, baş vermek; ــ از خط بر گرفتن، ــ از خط بر داشتن itaatsizlik etmek; ــ از خواب در آمدن ، ــ از خواب جهاندن ، ــ از خواب تهی کردن، ــ از خود نبودن uyanmak; خواب بر کردن başkalarına hizmete hazır olmak; ــ از خویش بر آوردن kendi varlığından haberdar olmak; ــ از رشته بر نیاوردن meselenin aslını anlamamak; از رشته ــ بیرون نبردن meselenin aslını anlamamak, akıl erdirememek; ــ از زانوی فکر بر گرفتن düşünceden sıyrılmak, düşünceyi bırakmak; ــ از زیر خاک زدن yeşermek, baş vermek; ــ از زیر دستان کشیدن itaat etmek; ــ از شیشه aldatmak; ــ از عنان و تهی چرب کردن itaat etmemek, فرمان کسی بیرون بردن ــ از عنان و فرمان کسی baş kaldırmak; ــ از پیچدن itaat etmemek, baş kaldırmak; ــ از کار برون بردن işin aslını anlamak; ــ از نشسته گریبان بر آوردن uyanmak; ــ از یك سبك ساختن çakırkeyif olmak; ــ از یك آستین گریبان بر زدن و بر آوردن، ــ از یك جیب بر آوردن ، ــ از یك biriyle eşitlik mücadelesine girmek; ــ اندر زدن korkuyla saklanmak; ــ اندر چیزی کردن bir şeyin uğruna ölmek; ــ اندر نهفت آوردن gizlenmek; ــ بآب فرو بردن muradı yerine gelmemek, ümidini yitirmek; ــ باز زدن بآسمان سودن yükselmek; ــ باز کردن kaçınmak, imtina etmek; itaatsizlik etmek; باز کردن (yara) açılmak; davul derisi gevşemek; ــ باز ماندن şaşırıp kalmak; başı açık kalmak; ــ باز نهادن dinlenmek, istirahat etmek, başını dinlemek; ــ ببالا (بر) کردن başını kaldırmak; ــ ببال دزدیدن (بالا) tavuk v.b. kesmek; ــ بتیغ خاریدن öldürmek, boyun vurmak; ــ بچیزی یا جایی کردن yönelmek; ــ بخواب در آمدن uykuya dalmak; ــ بدیوار خوردن sıkıntıya düşmek; çetin cevize çatmak; ــ بر آوردن isyan etmek; başını kaldırmak; kendisini göstermek; ــ بر آوردن از چیزی bir şeyin üstesinden gelmek; ــ برابر بردن و ــ برابر کردن yükselmek; ــ بر افراختن baş koymak; baş yüceltmek; ــ بر تافتن başkaldırmak, isyan etmek; ــ بچیزی بردن başını yükseltmek; başı yükselmek; ــ بر خاك نهادن itaat etmek; secde etmek; ــ بر خط ــ بر داشتن، ــ بر خط نهادن itaat etmek; ــ بر داشتن başını saldırmak; ayaklanmak; ــ بر زانو نشستن iki büklüm olmak; murakebe etmek; üzüntülü oturmak; ــ بر زدن bitki yeşermeye başlamak; ortaya çıkmak, zâhir olmak; güneş doğmak; ــ بر زمین زدن (نهادن) secde etmek, yere kapanmak; ــ بر کردن başını kaldırmak; baş kaldırmak, itaatsizlik etmek; başını çıkarmak; ــ بر سنان کردن öldürüp teşhir etmek; ــ بر کسی داشتن (نهادن) birine düşmanlık gütmek; ــ بر کمر زدن çıldırmak, delirmek; zıvanadan çıkmak; sevdalanmak; ــ بر کندن başını koparmak; ــ بر گرداندن (گردانیدن) از ... birinden yüz çevirmek; ــ بر گرفتن uyanmak; seyahat etmek, seyahate çıkmak; ــ

başını bir şeyden بر گرفتن از چیزی kaldırmak; ــ بر نهادن susmak; ــ برون
ــ üstesinden gelmek; ــ آوردن از چیزی
başını taşa vurmak; ــ بسنگ خوردن
hile yapıp aldatmak; بشیشهء تهی چرب کردن
ــ çöllere düşmek; alıp başını gitmek; ــ بصحرا نهادن و رفتن
birinin dikkatini başka yere çekmek; ــ بطاق کوبیدن
birinin peşine düşmek; düşünceye dalmak; ــ بفکرت فرو بردن
ــ göklere yükselmek; ــ بفلك کشیدن
ــ çöllere düşürmek; ــ بگردون و بیابان دادن
başını kaldırmak; ــ افراشتن (بر افراشتن)
düşünmek, düşünceye dalmak; بگریبان (فرو) بردن
başını kaldırmak; çalım satmak; gösteriş yapmak; övünmek; ــ بلند کردن
biriyle eşitlik davasına kalkışmak; ــ بمینو کشیدن
birinin sırrına vâkıf olmak; ــ بند کسی گرفتن
birinden üstün olmak, birinden daha iyi durumda olmak; ــ بودن از کسی
başını önüne eğmek; ــ به پیش افکندن
yok olmak; ölmek; ــ به نیست شدن
yok etmek, öldürmek; ــ بهوا جواب کردن
üstünkörü cevap vermek; ــ بهم آوردن
(yara) iyileşmek; ــ بی شام زمین (زخم)
aç açına yatmak; ــ پا زدن tekmelemek; çelme takmak; bırakmak, vazgeçmek; değerini düşürmek; bozguna uğramak; ــ پا شدن hastalıktan kalkmak;
çocuğu çişe tutmak; ــ پا گرفتن (کردن)
ــ پانشستن çömelmek; ــ پڑ گرفتن (şaka yollu) iyi veya kötü olsun, bir işi sonuçlandırmak; ــ پستان سیاه کردن çocuğu sütten kesmek için memeye; özel olarak hazırlanmış ilaç sürmek; ــ پیچ زدن tavşan uykusuna yatmak; ــ پیش داشتن başı önde olmak; ــ پیش کسی بند شدن birine âşık olmak; ــ ت سبز باد ! mutluluk içinde yaşa!; ــ تسلیم به پیش نهادن boyun eğmek, itaat etmek; ــ تسلیم فرور آوردن baş eğmek, itaat etmek; ــ توی حساب چیزی بودن bir şeyle ilgili olmak ve onu bilmek; ــ توی ــ در
liyâkati olmadığı halde bir topluluğa girmek; ــ توقّع خاریدن ümitvar olmak;

(birinin) kulağına fısıldamak; ــ جفت کردن
ــ چله mum fitilini kesmek; ــ چراغ افکندن
ــ چیزی بر زانو kırkını doldurmak; کشیدن
ــ bir şeyden dolayı dizini dövmek; نهادن
چیزی داشتن istemek, hevesi olmak, isteğinde olmak; ــ حال (حالت) بودن keyifli olmak; tabiî halinde olmak; ــ حرف آمدن konuşmaya başlamak, ağzını açmak;
ــ حرف وا کردن ،حرف آوردن konuşturmak;
ــ حرف بر آوردن ، ــ حرف باز کردن söze başlamak; ــ حساب شدن uyanmak, farkına varmak, (argo) jetonu düşmek; ــ خر
ــ خر رسانیدن bir tekniği kemâle erdirmek; شدن rahatsız etmek, rahatsız edici olmak; korkuluk olmak; ــ خود خوردن başını yemek, kötü bir şey yapmak; ــ خود گرفتن kendi işine bakmak; gitmek; ــ خوش بودن با
ــ خویش گرفتن birine âşık olmak; کسی kendi işiyle ilgilenmek; kendi işine bakmak;
ــ دالّی birine yönelmek; ــ دادن سوی کسی
کردن bulunduğu yerden başını çıkarmak; ara sıra ortaya çıkmak; ــ در آوردن başını dışarı çıkarmak, başını uzatmak, çıkmak;
bir şeyi anlamak; bir şey hakkında bigi sahibi olmak; در آوردن از ...
ــ در آوردن
ــ در بر kabul etmek; چیزی را، به چیزی
ــ در بردن افکندن başı göğsüne düşmek;
ــ در پی کسی haberdar olmak, anlamak;
ــ در جهان گذاشتن birinin peşine düşmek;
(نهادن) گرفتن âvâre olmak, derbeder olmak; ــ در چیزی سودن başını bir yere sürtmek; yaşamak; ــ در دا من کسی
انداختن tevessül etmek; aczinden dolayı biriyle çekişmek; ــ در رکاب کردن önde gitmek; ــ در ــ چیزی کردن (گذاشتن) kelleyi koltuğa almak; bir şeyin uğrunda ölmek;
ــ در قدم کسی در شکم نهادن gizlenmek;
ــ در کاری یا چیزی دادن birine tâbi olmak;
ــ در کاری یا کردن bir şeye (işe) başlamak;
ــ در چیزی نهادن bir şeye (işe) başlamak;
کشیدن itaatsizlik etmek, isyan etmek, baş kaldırmak; başını sokmak, sokulmak; ــ در
ــ در کلاه کسی نهادن birine tâbi olmak;

گریبان بردن (کردن ، کشیدن) düşünceye dalmak; ـ در گریبان تنگ ماندن rezil rüsva olmak; ـ در گریبان عزلت کشیدن bir köşeye çekilmek, inzivaya çekilmek; ـ در گریبان فرو بردن başını yakasına çekmek, düşünceye dalmak; (tas.) sûfinin uyku ile uyanıklık arasında hakikatlerin kendisine göründüğü düşünceler âlemine dalması; ـ در نشیب کردن utanmak; (iş) bozulmak, iş sarpa sarmak; ـ دستار چیدن sarığı sararken bir taraftan da ucunu düzeltmek; ـ دست (بر) افشاندن öfkelenip bir şeyi terketmek; ـ دستی رسیدن birinin sırrını anlamak; ـ دستی گرفتن yardım etmek; hakir görmek, hafife almak; ـ دل کسی خالی بودن aç olmak; yemek yememek; ـ دماغ بودن keyfi yerinde olmak; ـ دندان سفید کردن sırıtmak; gülümsemek; ـ را زیر انداختن başını öne eğmek; ـ راه گرفتن mola vermek; ـ رسن (باز) یافتن ipin ucunu yakalamak, meseleyi kavramak; ـ رشته از دست رفتن lâfını unutmak; afallamak; serseme dönmek; işi bırakmak; kerhen muâmele etmek; ـ رسته گم کردن ipin ucunu kaçırmak; ilgiyi kesmek; ـ رشته یا فتن amacına ulaşmak; ـ زبان بودن (داشتن) ezbere bilmek; ـ زبانها افتادن dillere düşmek, meşhur olmak; kötü ün yapmak; ـ زبانی (گفتن) حرف زدن yarım ağız konuşmak; fısıldamak; mırıldanmak; ـ زخم مالیدن haddini bildirmek; ـ زلف سخن گفتن nazlanmak; çalım satmak; ـ زیرآب کردن saklanmak; ـ سالم بگور نبردن eceliyle ölmemek; ـ سخت خوردن sadmeye uğramak; ـ سلامتی دادن (گفتن) başsağlığı dilemek; ـ سوی جایی نهادن bir yere yönelmek, hareket etmek; ـ شاخ شکستن (گرفتن) gözdağı vermek, gözünü korkutmak; ـ شیشه زیادتی میکند (zorla) kaşınıyor!; ـ غیرت باز کردن içki içmek, şişeyi açmak; ـ غیرت آمدن hiddetlenmek, köpürmek, parlamak, tepesi atmak, ـ غیرت آوردن tahrik etmek; ـ فرو افکندن kabul etmek; ـ فرو بردن بکاری bir şeyle meşgul olmak, bir şeye başlamak; ـ فرود آوردن başını eğmek; tâbi olmak; ـ فلانی فرو کردن başını yere çevirmek; ـ قدم ساختن میجنبد sağdır, hayattadır; ـ قوز افتادن birini görmeye can atmak; ـ قوز آوردن inat etmek; ـ قوز آوردن ısrarla birini inat ve direnişe zorlamak; ـ کار خود گرفتن kendi işine bakmak; ـ کار رفتن işe gitmek; bir işle meşgul olmak; ـ کتاب باز کردن kitaptan fal tutmak; ـ کسی تراشیدن biriyle ilgilenmek; ـ کسی داشتن ilgi göstermek, ilgilenmek; saygı göstermek; ـ کسی درد گرفتن başının ağrısı tutmak; ـ کسی را به گرد اندر آوردن birinin başını kesmek; ـ کسی را خوردن birinin başını yemek, birinin ölümünü görmek ve ondan sonra da hayatta kalmak, birinin ölümüne sebep olmak; ـ کسی را در چنبر و حلقه کشیدن birini itaat ettirmek, dize getirmek; yola getirmek; ـ کسی را دور دیدن birinin yokluğunu kötüye kullanmak; ـ کسی را زیر آب کردن gizlice birinin defterini dürmek; ـ کسی را شیره مالیدن birini tongaya düşürmek, kandırmak; ـ کسی را گرم کردن birini meşgul etmek, birinin vaktini almak; ـ کسی شدن aklı ermek, anlamak; ـ کلون کردن sürgülemek ـ کله زدن tokuşmak; ـ کله گاو توی نهادن seçmek; itibar etmek; ـ خمره گیر کردن cahilliğinden başı dertten kurtulmamak; ـ گاو زدن bedavaya konmak; voliyi vurmak; ـ گران داشتن (شدن) از خواب uykusu gelmek, başı önüne düşmek; ـ گران کردن iltifat etmek; surat asmak; سرم را خوردی ! başımı şişirdin!; ـ موی زدن میزان terazide bir kefe hafif ağır gelmek; ـ وا زدن uzak durmak; ـ و پا گم کردن şaşırıp kalmak; telaşlanmak; ـ و ته چیزی را بهم آوردن bir işi kotarmak; ـ و ته یك کرباس بودن altı üstü bir olmak; birbirine benzemek; ـ و سر و سامان دادن düzene sokmak; ـ ی وسّری داشتن با کسی پیدا کردن tanışmak; ilişki kurmak; yasak ilişkide bulunmak;

ـ و صورت biriyle (yasak) ilişkisi olmak; دادن düzeltmek, düzene sokmak, rayına oturtmak, hale yola koymak, tertip etmek, düzenlemek; ـ و کار داشتن با کسی biriyle işi olmak; biriyle alış veriş yapmak; ـ و کلّه زدن با کسی biriyle tartışmak; biriyle konuşmak; birine dert anlatmak; ـ و کیسه کردن hile ile birinin malını elinden almak; jilet atmak; birinden para sızdırmak; rüşvet almak; birini tenkit etmek; ـ و گوش آب دادن bir yere gidip etrafı kolaçan etmek; az bilgi sahibi olmak; ـ و گوش جنبیدن bâliğ olmak, erişkin olmak, bıyığı terlemek; ـ و گوش دویدن gözü aç olmak, bir şeye karşı aç olmak; ـ و وضع خود را درست کردن kendisine çekidüzen vermek; ـ هوس آمدن özenmek; heveslenmek, heves etmek; ـ هوس آوردن özendirmek, heveslendirmek; ـ ی از هم جدا نبودن aralarından su sızmamak, sıkı fıkı olmak; ـ ی توی ـ ها kendisini göstermek; ـ یکی کردن birleşmek, bir araya gelmek, işbirliği yapmak; ـ ی میان ـ ها آوردن kendisini göstermek; سیلاب از ـ گذشتن boğulmak; عقب ـ کسی رفتن (yakalamak için) birinin peşine düşmek; عقل از ـ کسی رفتن aklı başından gitmek; قلم زدن بر ـ چیزی yok etmek, mahvetmek; قلم ـ شدن kalem ucu açılmak; قلم ـ کردن kalem açmak; yazıya başlamak; کار بر ـ افتادن iş başa düşmek; کار بر ـ کسی آسان کردن birinin işini kolaylaştırmak; کاسه بر ـ کشیدن birinin sırrını ifşâ etmek; کاسه بر ـ کسی شکستن birinin sırrını ifşâ etmek; کاسه بـ ـ کشیدن yudumlamadan içmek, başına dikmek; کاسه و کوزه را (به) ـ کسی شکستن kabağı birinin başında patlatmak; کلاه احمد را بر ـ محمود گذاشتن (نهادن) Ali'nin külâhını Veli'ye giydirmek, birinden alıp ötekine vermek; کلاه از ـ کسی بر داشتن müjdesini istemek; birinin halini hatırını sormak; yakasını bırakmak; کلاه بر ـ زدن şapka giymek; کلاه بر ـ کسی گذاشتن (نهادن) birini büyütmek; birine iş vermek, birinin elinden tutmak; rezil etmek; aldatmak; کلاه شرعی ـ چیزی گذاشتن hîle-i şer'iyye yapmak; گرد ـ کسی رفتن birinin yoluna kurban olmak; گریه ـ دادن ağlamak, ağlamaya başlamak; مغز در ـ گوهر بـ ـ آمدن soyu tükenmek; موی از ـ کسی ربودن susmak; میدان بـ ـ آمدن gözünden sürmeyi çalmak; وا ـ شدن eceli gelmek; kıyamet kopmak; وا ـ گرفتن eski haline dönmek; baştan almak; هوش از ـ کسی رفتن çok şaşırmak, hayrete düşmek, aklı durmak.

سر sırr: (Ar.) sır, giz; (tas.) kalp, gönül.

سر sor: kayma; ـ خوردن kaymak.

سر sor: pirinç rakısı.

سر آب ser-âb: su başı; pınar başı; özü.

سر آخر ser-âḫor: imrahor, seyis; tavlada ilk sırada duran at.

سر آزاد ser-âzâd: kurtulmuş; özgürce; sağsalim.

سر آغاز ser-âğâz: başlangıç; önsöz.

سر آفتاب ser-âftâb: güneşin doğuşu.

سر آمد ser-âmed: ileri gelen, seçkin, mümtaz.

سر آمدن ser âmeden: sona ermek, bitmek, tamamlanmak.

سر آوردن ser âve(o)rden: sona erdirmek, bitirmek.

سر آوری ser-âverî: toplama.

سر آویز ser-âvîz: başa takılan süs.

سر آهنگ ser-âheng: şarkıcılık; enstrümanın kalın teli; albay; komutan.

سرا serâ: ev; saray; köşk; âhenk; çalma; oynama; ـ ی شش در (kin.) dünya; ـ ی هفت در gökyüzü.

سراء serrâ': (Ar.) sevinç, mutluluk.

سراً sırren: (Ar.) gizlice.

سراب serâb: (Ar.) serap.

سرا بالا bk. سر بالا

سرا پا (ی) serâpâ: baştan ayağa, baştan aşağı; baştan başa; hepsi; boypos, endam.

سراپائین serâ-pâ'în: aşağıya doğru.

سراپرده serâ-perde: saray perdesi; otağ.
سرّاج serrâc: (Ar.) saraç.
سراج sirâc: (Ar.) lâmba.
سرّاجی serâcî: saraçlık.
سراچه serâçe: küçük ev; (tas.) halvethane; kümes.
سرادق sorâdik: büyük çadır, otağ.
سراروی serârûy: baş damarı.
سرازیر serâzîr: iniş, yokuş aşağı; aşağıya doğru.
سرازیر شدن serâzîr şoden: aşağı inmek; dökülmek; başaşağı dönmek; devrilmek.
سرازیر کردن serâzîr kerden: aşağı indirmek; dökmek; devirmek.
سرازیری serâzîrî: yokuş aşağı, inişli; rampa.
سراسر serâser: baştan başa, bir uçtan bir uca. bütün, tüm, hepsi.
سراسر رفتن serâser reften: hızlı gitmek.
سراسر زدن serâser zeden: bir baştan bir başa gitmek.
سراسر شدن serâser şoden: bir baştan bir başa gitmek.
سراسر کردن serâser kerden: bir baştan bir başa gitmek
سراسیمگی serâsîmegî: heyecan, hayret, şaşkınlık, afallama.
سراسیمه serâsîme: heyecanlı; korku içinde; sersemce.
سراسیمه دل serâsîme-dil: gönlü perişan.
سراسیمه شدن serâsîme şoden: afallamak, şaşırmak.
سراسیمه وار serâsîme-vâr: aceleyle, heyecanla; afallayarak.
سرا شیب serâ şîb: yokuş aşağı, iniş; başaşağı; rampa.
سرا شیبی serâşîbî: yokuş aşağı, inişli; yamaç.
سراغ sorâğ: ayak izi; işaret, alâmet; haber, bilgi; به ـ چیزی یا کسی رفتن birini, bir şeyi aramak; birinin, bir şeyin peşinden gitmek.
سراغج bk. سرا گوش
سراغچ bk. سرا گوش

سراغ داشتن sorâğ dâşten: bilgisi olmak; yerini bilmek, yerini tanımak.
سراغ کردن sorâğ kerden: yerini sormak, araştırmak.
سراغ گرفتن sorâğ giriften: birini aramak, araştırmak.
سرا غوج bk. سرا گوش
سرا غوش bk. سرا گوش
سرا فراز ser-efrâz: yüce başlı; övünçlü; alnıaçık, kıvançlı.
سرا فراز شدن ser-efrâz şoden: kıvanç duymak, övünmek, iftihar etmek.
سرا فراز گردیدن ser-efrâz gerdîden: şeref duymak, kıvanç duymak, övünmek.
سرا فراز گشتن ser-efrâz geşten: şeref duymak, kıvanç duymak.
سرا فرازی ser-efrâzî: kıvanç, övünç, iftihar; namusluluk; şeref.
سرا فراشتن ser efrâşten: kıvanç duymak, övünmek.
سر افسار ser-efsâr: dizginin tutulacak yeri.
سر افشان ser-efşân: baş kesen, baş uçuran, baş düşüren; baş sallayan; canını feda eden; keskin.
سر افشانی ser-efşânî: baş uçurtma; baş sallama.
سر افکن ser-efken: kılıç; baş düşüren, baş uçuran.
سرافکندگی ser-efkendegî: utanç, utanma; tevazu, alçakgönüllülük.
سر افکنده ser-efkende: utangaç, utanan; alçakgönüllü.
سرا کوفت bk. سرکوفت
سرا گوش serâgûş: saç torbası, saç filesi.
سرامد bk. سر آمد
سر انجام ser-encâm: son, sonunda, âkibet; huzur; iş huzuru; kader.
سر انداختن ser-endâhten: kibirle gerdan kırmak; fitil gibi sarhoş olmak.
سرانداز ser-endâz: gurur, sarhoşluk veya coşkuyla başını sallayan; fedâî, canını hiçe sayan, gözünü budaktan esirgemeyen;

سرباز گیری serbâz-gîrî: askere alma.
سر باز نهادن ser baz nihâden: dinlenmek.
سربازی serbâzî: askerlik; fedâîlik; cesaret, yüreklilik; به ــ رفتن askere gitmek, asker olmak; وظیفهء ــ vatanî görev, askerlik görevi.
سربازی کردن serbâzî kerden: askerlik yapmak.
سربال sirbâl: (Ar.) giysi; gömlek.
سربالا ser-bâlâ: yokuş; yokuş yukarı; artık; ziyade, aşkın; dağ; ــ جواب دادن üstünkörü cevap vermek, yarım ağız cevap vermek.
سربالایی ser-bâlâyî: rampa, yokuş, yokuş yukarı.
سر بالین ser-bâlîn: başucu.
سر بام ser-bâm: dam kenarı.
سر بتو ser-betû: sinsi, sessiz; düşünceli; başı eğik; hilekâr.
سربر bk. سر بار
سر بخش ser-beḫş: hisse, nasip, kısmet; fedai.
سر بدار ser-be-dâr: bir tâife adı.
سر براه ser-be-râh: itaatkâr, uysal; ciddî, vazifeşinas.
سر براهی ser-be-râhî: dürüstlük.
سر بار تافتن ser ber tâften: baş kaldırmak.
سر بر خط ser-ber-ḫet: itaatkâr.
سر بردن ser borden: hızlı yürümek.
سر بر زدن ser ber zeden: yeşermek, bitmek; âşikâr olmak; doğmak.
سر بر داشتن ser ber dâşten: başını kaldırmak, doğrulmak; ayaklanmak.
سر برغ ser-berğ: gölet; su bendinde birikmiş su.
سر بر کردن ser ber kerden: başını doğrultmak; baş kaldırmak.
سر بر گرفتن ser ber-giriften: uyanmak; seyahat etmek, başını alıp gitmek.
سر برنده ser-borende: cellat.
سر برهنه ser-birehne: başı açık, utangaç, mahçup; bir tür başörtüsü; duvar halısı; baş düşüren, keskin; eski İran mûsikisinde bir bahir; çevik, kıvrak; damlarda diğer kalasların bağlandığı büyük kalas, ana kiriş.
سراندازی ser-endâzî: zilzurna sarhoş olma.
سراندر حیران ser-ender-heyrân: şaşkın.
سراندن sorrânden: kaydırmak.
سرانگشت ser-engoşt: parmak ucu; (bot.) bir tür üzüm.
سرانگشتان حنایی کردن ser-engoştân henâyî kerden: yüzük kaşına işleme yapmak.
سرانگشتی ser-engoştî: yüksük gibi parmak ucuna takılan şeyler; kına; bir tür un çorbası.
سرانه serâne: birer birer, tek tek; her insandan alınan vergi.
سراوشانی bk. سرافشانی
سراهنگ bk. سرهنگ
سرای serây: saray; tüccar çarşısı; ev.
سرایت sirâyet: (Ar.) bulaşma, sirayet; iz bırakma.
سرایت دادن sirâyet dâden: bulaştırmak.
سرایت کردن sirâyet kerden: bulaşmak, sirayet etmek; iz bırakmak.
سرب sorb, sorob: (Peh.) (kim.) kurşun.
سربار ser-bâr: deve yükü; parazit insan, tufeylî; zahmet veren, yük hayvanının yükünün üstüne konulan küçük balya.
سربار شدن ser-bâr şoden: para yaşamak, başkasına yük olmak; rahatsız etmek.
سرباری ser-bârî: başta taşınan yük.
سرباز ser-bâz: (ask.) asker; fedâî; üstü açık; tavansız yer; üstü açık yer; ــ دریایی (ask.) deniz eri.
سربازاری ser-bâzârî: pazar gürültüsü.
سرباز خانه serbâz-ḫâne: (ask.) kışla.
سر باز زدن ser bâz-zeden: kaçınmak.
سرباز شدن serbâz şoden: asker olmak.
سرباز گرفتن serbâz giriften: askere almak.

سرپا ser-pâ: ayaküstü.

سر پا زدن ser-pâ zeden: ayakta durmak; tekme atmak.

سرپاس ser-pâs: baş çoban; baş muhafız, bekçi başı; siper; polis tuğ generali.

سرپاش ser-pâş: ağır gürz.

سر پا گرفتن ser-pâ giriften: çişe tutmak (ayakta).

سر پایان ser-pâyân: sarık, destar.

سر پایی ser-pâyî: rahat ayakkabı; terlik; ayak üstü; fahişe, orospu; ayakta birleşme.

سر پایینی ser-pâyînî: iniş, yokuş aşağı.

سر پر ser-por: ağızdan dolma tüfek ve top.

سر پرست ser-perest: reis; müşavir; önder; koruyucu; genel sekreter; apartman yöneticisi.

سر پرستار ser-perestar: baş hemşire.

سر پرستی ser-perestî: denetleme; reislik; yöneticilik; genel sekreterlik; koruma, kollama.

سر پزشك ser-pizişk: başhekim.

سر پنجگی ser-pencegî: güç, kudret; cesaret.

سر پنجه ser-pence: parmak ucu; pençe; güç, kudret; güç sahibi.

سر پوش ser-pûş: kapak, örtü; başörtüsü; ــ از سر طبق بر داشتن bir sırrı ifşâ etmek.

سر پوش sır-pûş: sır saklayan.

سر پوشیده ser-pûşîde: üstü örtülü, kapalı; mestûre.

سر پهن ser-pehn: üstü geniş; geniş ve düz kafalı.

سر پیچ ser-pîç: destar, sarık; gaz memesi.

سر پیچی ser-pîçî: isyan, başkaldırma, serkeşlik.

سر پیچی کردن serpîçî kerden: baş kaldırmak, ayaklanmak; itaatsizlik etmek.

سر پیچیدن ser pîçîden: itaatsizlik etmek, baş kaldırmak.

سر پیشخدمت ser-pîşhidmet: başhademe.

سر تابیدن ser tâbîden: serkeşlik etmek.

سر بریدن ser borîden: baş kesmek; سر می‌برند (hlk.) pahalı satıyorlar.

سر بزرگ ser-bozorg: koca kafalı; ileri gelen büyük.

سر بزیر ser-bezîr: mahcup; itaatkâr; başı önde.

سر بست ser-best: müşkül; karışık, anlaşılmaz söz, üstü kapalı.

سر بسته ser-beste: kapalı, örtülü; gizli, saklı; rumuzlu.

سر بسر ser-beser: baştanbaşa, tümü; başbaşa, eşit.

سر بسر شدن ser-beser şoden: denk olmak, muadil olmak.

سر بسر کردن serbeser kerden: hesabı düzeltmek.

سربسر گذاشتن ser-beser gozâşten: uğraşmak, inat etmek; ــ کسی را birini alaya almak.

سر بطاقی ser-be-tâkî: kayıtsız, laubâlî; aptal, şapşal.

سر بگم ser-begom: şaşırmış; dolaşmış; karışmış.

سر بلند ser-bolend: alnı açık; kıvançlı.

سربلند کردن serbolend kerden: başını dik tutmak; gösteriş yapmak; övünmek, iftihar etmek.

سر بلندی serbolendî: övünç, kıvanç; yüksek yer.

سر بمهر ser-be-mohr: mühürlü; el değmemiş; bâkir; taze.

سر بند ser-bend: destar, sarık, başbağı; başçoban.

سر بها ser-behâ: kan parası; tahliye ücreti; kefalet ücreti.

سر بهر ser-behr: polis yüzbaşısı.

سر به نیست ser-be-nîst: yok olma, yok etme; ــ کردن yok etmek.

سر بهوا ser-be-hevâ: kayıtsız, kaygısız, dikkatsiz.

سربی sorbî: (Peh.) kurşunlu; kurşunî; gri, kurşun rengi.

سربینه ser-bîne: hamam kabini.

سر تا پا ser-tâ-pâ: baştan ayağa; hepsi, tümü.

سرتاسر ser-tâ-ser: baştan başa; boyunca; tümü, hepsi.

سر تافتن ser tâften: serkeşlik etmek.

سر تا قدم ser-tâ-kadem: baştan başa, tüm, baştan ayağa kadar.

سر تراش ser-terâş: berber, kuaför.

سر تراشی ser-terâşî: berberlik, kuaförlük.

سر تیپ ser-tîp: (ask.) tuğgeneral.

سرتیپی sertîpî: (ask.) tuğgenerallik.

سر تیز ser-tîz: sivri uçlu.

سر جاندار ser-cândâr: silahtarbaşı.

سرجای ser-i cây: yer, yeri, yerinde, yerine.

سر جغرات ser-coğrât: kaymak.

سر جمله ser-comle: baş, esas; öz, hülâsa, en iyisi.

سر جنبان ser-conbân: başkan, reis; nüfûz sahibi; gurup başı.

سر جنباندن ser conbânden: baş sallamak; beğenmek.

سر جوخه ser-cûḫe: (ask.) onbaşı;

سر جوخهء دریایی ser-cûḫe-i deryâyî: (ask.) deniz onbaşı.

سرجوش ser-cûş: nargile; başı, evveli; özet, hülâsa; tadımlık.

سرجوشی بردن sercûşî borden: bir şeyin kaymağını yemek.

سر جوقه ser-cûke: (ask.) onbaşı.

سر جهاز ser-cihâz: ـ کسی بودن biriyle göbeği bir kesilmiş olmak.

سر چپق ser-çupuk: tütün içilen çubuk hokkası.

سر چشمه ser-çeşme: pınarbaşı, menba, kaynak.

سر چشمه دار ser-çeşme-dâr: mucit.

سر چکاد ser-çekâd: üst alın.

سر چنگ ser-çeng: tokat, sille.

سر چین ser-çîn: el ile toplanmış; seçkin ve güzel.

سر حال ser-i hâl: mutlu, sevinçli, keyifli; ـ بودن keyifli olmak.

سرحد ser-hed: hudut, sınır, serhat; sınır taşı; yayla.

سرحد دار serhed-dâr: sınır muhafızı.

سر حکم ser-hekem: baş hakem.

سر حلقه ser-helke: kabile reisi, halka başı; ـ ده عقل akl-ı evvel.

سر حمام ser-hemâm: hamamdaki soyunma bölümü.

سرخ sorḫ: (Peh.) kırmızı, kızıl; kızarmış.

سرخاب sorḫâb: allık, kırmızılık; kırmızı şarap; (kin.)kan.

سرخاره ser-ḫâre: süslü saç iğnesi; sırt kaşıyacağı; ـ های جهان تیز کردن kendince önemli işi olmak.

سر خاریدن ser ḫârîden: baş kaşımak; ümitlenmek; ihmal etmek; utanmak.

سر خانگی ser-ḫânegî: Kaçarlar döneminde emlâk vergisi.

سرخانه ser-ḫâne: her şeyin kemâli; yüksek ses; ـ داماد iç güveyisi.

سرخجه sorḫice: (tıb.) pembe lekeler.

سر خر ser-ḫer: eşekbaşı; fuzûlî; arsız; rahatsız edici.

سرخرگ sorḫreg: (tıb.) atardamar.

سرخرو sorḫ-rû: kızılderili; öfkeli, kızgın.

سرخ شدن sorḫ şoden: kızarmak; öfkelenmek; utançtan kızarmak.

سر خشك كن ser-ḫoşk-kon: baş havlusu.

سر خط ser-ḫet: sermeşk, meşk.

سرخ فام sorḫ-fâm: kızıl, kırmızı.

سرخك sorḫek: (tıb.) kızamık.

سر خواب ser-ḫâb: (sp.) eski bir güreş tekniği.

سر خوان ser-ḫân: ilk şarkıcı; baş mevlithan; mezarbaşında okunulan fâtiha.

سر خود ser-ḫod: başına buyruk.

سر خوردن ser ḫorden: kırılmak, gücenmek.

سر خوردن sor ḫorden: kaymak; yokuş aşağı inmek, rampa inmek.

سر خوش ser-ḫoş: sevinçli, mutlu; sarhoş, mest.

سرخه sorḫe: bir tür kırmızı renkli güvercin.

yapıldığı ahşap oda.

سر دماغ ser-dimâğ: keyifli, neşeli.

سر دم گذاشتن ser-dem gozâşten: güreş salonundaki serdem denilen kaba para atmak.

سر دو ser-dev: koşa koşa.

سر دواندن ser devânden: savsaklamak, bugün git yarın gel demek.

سر دور ser-devr, ser-dovr: casus, jurnalci.

سر دوشی ser-dûşî: omuzluk, apolet.

سرده serde: (Peh.) tür, nevi; bir tür kavun; şarap kadehi; sâkî.

سر دهقان ser-dihkân: baş çiftçi, kethüda.

سردی serdî: soğukluk; soğukkanlılık.

سردیو ser-dîv: divan reisi.

سر راست ser-râst: düz yol; doğru, dümdüz; tamı tamına, eksiksiz.

سر راه ser-i râh: yolda, yol üstünde.

سر راهی ser-râhî: sokağa bırakılan bebek; yol sadakası.

سر رسید ser-resîd: ödeme vâdesi.

سر رسیدن ser-resîden: çıkagelmek, belirmek, bitmek.

سر رشته ser-rişte: ipucu; tarz; maksat; hesap defteri; ــ از دست رفتن kontrolü yitirmek, ipin ucunu kaçırmak.

سر رشته داری ser-rişte dârî: (ask.) levazım dairesi.

سر رفتن ser-reften: kaynayıp taşmak, taşmak; sabrı taşmak.

سر ریز ser-rîz: havuzdan su taşması.

سر زدن ser zeden: başvurmak, baş kesmek; uğramak; güneş doğmak; haber sormak.

سر زده ser-zede: ansızın, habersizce.

سر زمین ser-zemîn: ülke, memleket; arazi, toprak.

سرزن ser-zen: âsi.

سر زنده ser-zinde: dinç, canlı, neşeli; ünlü; reis.

سرزنش ser-zeniş: paylama, sitem; ــ کردن sitem etmek.

سرخی sorhî: kızıllık, kırmızılık; parlak yıldız.

سرخیرگی ser-hîregî: sevdalanma, karasevda.

سرد serd: (Peh.) soğuk, serin; (kin.)halsiz;(kin.) saçma söz.

سرداب serdâb: kiler, mahzen; yeraltı mezarı, mezar odası.

سردار serdâr: (Peh.) kumandan; başkan; kabile reisi, serdar.

سرداروی ser-dârû: su ile içilen toz ilâç.

سرداری serdârî: kumandanlık, serdarlık; pardesü.

سرداور ser-dâver: (sp.) başhakem.

سردبیان serd-beyân: huysuz; dengesiz; soğuk adam.

سر دبیر ser-debîr: genel sekreter, genel yazman.

سردخانه serd-hâne: soğukhava deposu.

سردر ser-der: üst oda; kapı üstündeki oda.

سردر آوردن ser der âve(o)rden: başını uzatmak; ــ از چیزی anlamak.

سردر پیش ser-der-pîş: utangaç.

سر درختی ser-direhtî: ağaç üstündki meyve.

سر درد ser-derd: baş ağrısı.

سر در گلیم ser-der-gilîm: bir çocuk oyunu.

سر در گم ser-der-gom: karışık; şaşkın.

سر در هوا ser-der-hevâ: arzulu;(kin.) âvâre.

سر دست ser-dest: bilek, el bileği.

سر دسته ser-deste: el üstü; önder, lider.

سر دستی ser-destî: el üstü; kalender sopası; acele hazırlama.

سرد سیر serd-sîr: yayla.

سرد شدن serd şoden: serinlemek, soğumak; usanmak; (kin.) ölmek.

سر دفتر ser-defter: noter.

سر دفتری ser-defterî: noterlik.

سر دل کردن ser-dil-kerden: (mide) şişkinlik yapmak.

سر دم ser-dem: hankah; âşûrâ törenlerinin

geçmek; ölmek.

سرشك sirişk: gözyaşı; kıvılcım.

سر شكستگی ser-şikestegî: utanç, rezillik.

سر شكسته ser-şikeste: utanmış, mahcup; rezil.

سر شكن ser-şiken: baş yaran; bölüştürme.

سر شكن كردن ser şiken kerden: bölüştürmek, taksim etmek.

سرشكوان sirişk-vân: gerdek gecesi gelinin önüne gerilen perde.

سر شمار ser-şomâr: kişi başına düşen vergi.

سر شماری ser-şomârî: nüfus sayımı.

سرشناس ser-şinâs: ünlü, meşhur, tanınmış.

سرشو ser–şû: baş yıkayan; yapraklarıyla banyo yapılan bir tür beyaz çiçek.

سر شيب ser-şîb: baş aşağı, yokuş aşağı.

سر شير ser-şîr: süt kaymağı.

سرطان seretân: (Ar.) (tıb.) kanser.

سر طويله ser-tavîle: büyük tavla.

سرعت sor'et: (Ar.) sürat, hız; ـ متوسط ortalama hız.

سر عسكر ser-asker: komutan.

سر عشر ser-oşr: her on âyette bir Kur'an kenarına konulan işaret.

سر غزل ser-gezel: gazel matlaı; seçilmiş gazel.

سرغليان ser-galyân: nargile hokkası.

سر غوغا ser-gevgâ, ser-govgâ: fitneci.

سر فراز ser-ferâz: başı yüce.

سر فروشی ser-furûşî: cesaret.

سرفه sorfe: (tıb.) öksürük.

سرفه كردن sorfe kerden: öksürmek.

سرفيدن sorfîden: öksürmek.

سر قافله ser-kâfile: kervan başı.

سرقت sirket: (Ar.) hırsızlık, çalma, aşırma.

سرقطار ser-katâr: kafile başı.

سر قفلی ser-koflî: hava parası.

سر قوچ ser-kûç: koç.

سرك serek: küçükbaş; fazlalık, fazla yük;

سر زور ser-zûr: itaatsiz, serkeş.

سر سالار ser-sâlâr: başçiftçi.

سرسام sersâm: (tıb.) menenjit; sersem.

سرسام آور sersâm-âver: sersemletici.

سر سبز ser-sebz: taze, taptaze; yemyeşil; sevinçli, mutlu.

سرسبزی sersebzî: tazelik.

سرسبك ser-sebuk: hödük, ahmak ve bilgisiz.

سر سپردن ser-siporden: baş koymak, itaat etmek; teslim olmak; (tas.) bir mürşide bağlanmak.

سر سپرده ser-siporde: itaatkâr; teslim olmuş.

سرسخت ser-seht: dik kafalı; dayanıklı, güçlü; korkusuz.

سرسختی ser-sehtî: dik kafalılık; dayanıklılık, güçlülük; korkusuzluk.

سرسرا ser-serâ: hol.

سرسره sorsore: kayma, kayılan yer.

سرسری serserî: yüzeysel, sathî; saçma; alçak, serseri; dikkatsizce; rastgele, baştan savma.

سرسری داشتن ser-serî dâşten: büyüklük havasında olmak.

سر سلامتی ser-selâmetî: başsağlığı.

سر سلامتی گفتن ser-selâmeti goften: başsağlığı dilemek.

سر سوزن ser-i sûzen: (kin.)çok az.

سر سيگار ser-sîgâr: sigara ağızlığı.

سر سيلندر ser-silendri: silindir kapağı.

سر شاخ ser-şâh: dalucu; ince dal; boynuz ucu.

سرشاخ شدن serşâh şoden: tokuşmak, boynuzlaşmak.

سرشار ser-şâr: dopdolu, dolu.

سرشار شدن serşâr şoden: dolmak.

سرشت sirişt: yaratılış, huy, tabiat.

سرشتن sirişten: (Peh.) karıştırmak; yoğurmak; yaratmak; kalıba dökmek.

سرشته sirişte: karışmış; yoğrulmuş; yaratık.

سر شدن ser şoden: yükselmek, ileri

سرکه فشانی sirke-feşânî: sirke dökme; kötü konuşma, suçlama, paylama.
سر گذشت ser-gozeşt: macera, sergüzeşt, serüven.
سر گران ser-girân: öfkeli; mağrur; rızasız.
سرگرانی ser-girânî: öfkeli olma; gurur; rızasızlık.
سرگرای ser-gerây: itaatsiz; asî, serkeş; huzursuz, kararsız.
سرگرایی ser-gerâyî: isyan; huzursuzluk, kararsızlık.
سرگرد ser-gord: (ask.) binbaşı.
سرگردا ser-gerdâ: baş dönmesi.
سر گردان ser-gerdân: sersem, şaşkın; avare, derbeder.
سر گردانی ser-gerdânî: şaşkınlık; âvârelik.
سر گردی ser-gordî: (ask.) binbaşılık.
سر گرفته ser-girifte: başağrısı olan.
سر گرم ser-germ: meşgul; ــ شدن meşgul olmak.
سر گرمی sergermî: meşguliyet, uğraşı; hobi.
سر گروه ser-gurûh: gurup başı.
سرگره ser-girih: tespih düğümü.
سر گزیت ser-gezît: cizye.
سر گزین ser gozîn: bir tür vergi.
سر گشاده ser goşâde : başı açık
سر گشتگی ser geştegî: avarelik, derbaderlik
سر گشته sergeşte: şaşkın; avare, derbeder.
سر گم شدن ser-gom şoden: âvâre olmak.
سر گوش گرفتن ser-gûş giriften: itaat etmek.
سر گوشی ser-gûşî: fısıldaşma; sohbet.
سر گوشی کردن ser-gûşî kerden: kulağına fısıldamak.
سر گیجه ser-gîce: baş dönmesi; avarelik.
سر گیری ser-gîrî: mum ve kandili söndürme; baştan alma.
سرگین sergîn, sirgîn: (Peh.) gübre, at, katır, eşek gübresi.
yol, cadde.
سرکار ser-kâr: işveren; nezaretçi; makam sahibi; (ask.) subay ve üstsubay sınıfı.
سر کتاب ser-kitâb: kitaptan fala bakma; ــ باز کردن fal tutmak.
سر کج ser-kec: eğik başlı; (gr.) serkeç.
سر کحلی ser-kohlî: karabulut; siyah olan her şey.
سر کردن ser-kerden: yaşamak, birlikte olmak.
سر کرده serkerde: reis, başkan; aşiret reisi.
سر کش ser-keş: âsi, serkeş, başkaldıran.
سرکشی serkeşî: asîlik, serkeşlik, başkaldırma; inceleme; ــ کردن teftiş etmek, denetlemek; isyan etmek.
سر کشیدن ser keşîden: isyan etmek, baş kaldırmak; incelemek; içmek.
سرک کشیدن serek keşîden: bilgi almak için bir yerden başını uzatmak.
سر کلانتر ser-kelânter: başkomiser.
سر کلانتری ser-kelânterî: başkomiserlik; polis teşkilâtı.
سر کنده ser-kende: kesik başlı.
سر کنسول ser-konsul: başkonsolos.
سر کنسولگری ser-konsul-gerî: başkonsolosluk.
سرکنگبین sirkengebîn: kaynatılmış şeker şurubu ile sirke.
سرکوب serkûb: başezen; güçlü rakip; güçlü düşman.
سرکوب کردن serkûb kerden: cezalandırmak, başını ezmek; düşmanı yenmek.
سرکوبه ser-kûbe: gürz.
سر کوبی serkûbî: cezalandırma; baş ezme.
سر کوچك ser-kûçek:(kin.) düşkün, alçak.
سر کوفت ser kûft: başa kakma, yüzüne vurma, paylama; baş ezme.
سرکه sirke: sirke; ــ جوهر (kim.) asetik asit; ــ ده ساله (kin.)uzun süren kin.
سرکه فروختن sirke forûhten: sirke satmak; yüzünü ekşitmek.

سر لاد ser-lâd: duvar üstü; duvar.
سر لشکر ser-leşker: (ask.) tümgeneral
سر لشکری ser-leşkerî: (ask.) tümgenerallik.
سر لوحه ser-levhe, ser lovhe: başlık, ser levha; asıl, esas.
سرم serm: (bot.) kenger otu.
سرم sirom: (Fr.) (tıb.) serum.
سرما sermâ: (Peh.) soğuk; soğukluk.
سرما خوردگی sermâ-hordegî: (tıb.) üşütme, soğuk algınlığı.
سرما خوردن sermâ horden: üşütmek, soğuk almak.
سرمازدگی sermâ-zedegî: don; (tıb.) donma.
سرمازده sermâ-zede: donmuş, donuk.
سرمامك sermâmek: bir çocuk oyunu, körebe oyunu.
سرماهی ser-mâhî: maaş, aylık.
سرما یافتن sermâ yâften: soğuk bulmak; soğuk almak.
سرمایه sermâye: sermaye; kabiliyet; asıl.
سرمایه دار sermâyedar: kapitalist, sermayedar.
سرمایه داری sermâyedârî: kapitalizm, sermayedarlık.
سر مجموع ser-mecmû: tümü, hepsi.
سر محله ser-mehelle: mahalle reisi; çocuk oyununda oyunun başlangıç ve bitiş yeri.
سرمد sermed: (Ar.) ebedî, daimî.
سرم دست sirem-dest: çalışmaktan eli nasır tutmuş.
سرمدی sermedî: (Ar.) ebedî, daimhîlik, kalıcılık.
سرمسازی sirom-sâzî: serum imâli, serum fabrikası.
سرمست ser-mest: sarhoş; kibirli, gururlu.
سرمست شدن sermest şoden: sarhoş olmak, mest olmak; kibirlenmek.
سرمستی sermestî: sarhoşluk; gurur; dehşete kapılma.
سرمشق ser-meşk: sermeşk, meşk, yazı örneği; ـ خود قرار دادن kendine örnek al-

mak.
سر مقاله ser-mekâle: baş makale.
سر منزل ser-menzil: mesken, makam; ـ فنا dünya, cihan.
سر مو ser-i mû: biraz, birazcık.
سرمه sorme: sürme; ـ از چشم دزدیدن gözünden sürmeyi çalmak; sürmeyi gözden çekmek.
سرمه دان sormedân: sürmelik, sürme kesesi; vajina.
سرمه کش sorme-keş: sürmeli; sürmeci; gözaydını;(kin.) karanlık gece.
سرمه کشیدن sorme keşîden: sürme çekmek.
سر مهندس ser-mohendis: başmühendis.
سرمه یی sormeyî: sürmerengi; lacivert.
سرنا sorna: klarnet; zurna; ـ را از ته بادکردن ters bir iş yapmak.
سرناد sirinâd: (Fr.) serenat.
سر نامه ser-nâme: mektup başlığı.
سرناوی ser-nâvî: (ask.) deniz onbaşısı.
سر نبشت ser-nibîşt: yazgı.
سرنج soronc: (kim.) kurşun tozu; kurşun oksit.
سرند serend: büyük kalbur.
سرند کردن serend kerden: elemek.
سر نشین ser-nişîn: yolcu.
سر نفر ser-nefer: bölük başı; kafile başı.
سرنگ soreng: (Fr.) şırınga.
سر نگون ser-nigûn: baş aşağı, tepe takla; ـ شدن devrilmek; alt üst olmak, perişan olmak.
سر نگونسار ser-nigûnsâr: başaşağı, tepetakla.
سر نگهدار sır-nigehdâr: sır saklayan, sırdaş.
سر نوبه ser-nevbe, ser novbe: baş muhafız.
سر نوشت ser-nivişt: yazgı, alın yazısı, kader.
سر نیزه ser-neyze: temren; süngü.
سرو serv: (Peh.) selvi; ـ خمره یی (bot.) mazı; ـ روان sevgili.

سروناز serv-i naz: taze, güzel selvi.
سروی sorûy, serûy: boynuz.
سرویس sirvîs: (Fr.) servis; iş vakti.
سره sere: iyi; halis, öz; nefis; tam ayarlı; ــ پارسی halis farsça, fasih farsça.
سره sorre: (Ar.) göbek.
سرهال serhâl: şaşkın, avare.
سره سره sere-sere: iyice, adamakıllı, dikkatle.
سره کردن sere kerden: iyi yapmak.
سره مرد sere-merd: iyi düşünceli; zeyrek, akıllı.
سر هم بندی ser(i) hem-bendî: baştan savma.
سرهنگ serheng: (ask.) albay; mübaşir; savaşçı; ــ دوم yarbay.
سر هنگی serhengî: albaylık.
سر هوائی ser-hevâ'î: havaya ateş.
سری serî: reislik, önderlik; ــ کردن önderlik etmek.
سری serî: (Fr.) seri, dizi.
سری sırrî: gizli, örtülü.
سریال sirîyâl: (Fr.) dizi, seri, dizi film.
سریت seriyyet: (Ar.) müfreze, seriye.
سریدن sorîden: kaymak.
سریر serîr: (Ar.) taht; dayanak; karyola.
سریش sîrîş: (bot.) çirişotu.
سریشم sirîşom: tutkal, marangoz tutkalı; ــ پنبه kolodyum.
سریع serî': (Ar.) seri, çabuk, hızlı; aruz vezinlerinden biri.
سریعًا serî'en: (Ar.) süratle, seri olarak.
سریع السیر serî'o-seyr:(Ar.) ekspres.
سرین sorîn: but, kalça, kıç; sağrı.
سرینی sorînî: (tıb.) kaba et kası.
سزا sezâ: (Peh.) layık, sezâ; mükafat; ceza; ــ ی کسی را در کنارش نهادن hakkını avucuna vermek.
سزاوار sizâvâr: layık, yaraşır, münasip.
سزیدن sezîden: (Peh.) layık olmak, yaraşmak, münasip olmak.
سس sos: (Fr.) sos.
سست sost: (Peh.) yumuşak; ince; zayıf;

سرو sorû: (Peh.) boynuz; haşere duyargası.
سروا servâ: şiir.
سرواز ser-vâz: başı açık, üstü açık.
سروال sirvâl: şalvar, iç don.
سروان servân:(ask.) yüzbaşı.
سرو ته یکی ser-u-teh yekî: şişman, tombul.
سرود sorûd: (Peh.) şarkı; ilâhî; marş; ــ ملی millî marş; ــ خواندن şarkı söylemek.
سرود گفتن sorûd goften: şarkı söylemek; marş söylemek.
سرودن sorûden: (Peh.) şarkı söylemek; şiir okumak, şiir söylemek.
سرور server: başkan, reis, önder, lider.
سرور sorûr: (Ar.) sevinç, neşe, (tas.) semâ.
سروری serverî: liderlik, önderlik; padişahlık, saltanat; üstünlük.
سر و سامان ser-o-sâmân: tertip düzen; yaşama düzeni.
سر و سامان دادن serosâmân dâden: düzene sokmak.
سروستان servistân: selvilik.
سر و سر داشتن ser-o-sır dâşten: ilgisi olmak.
سرو سهی serv-i sehî: dik selvi.
سروش sorûş: (Peh.) melek; Cebrail.
سر وصدا ser-o-sedâ: gürültü, patırtı.
سر و صورت ser-o-sûret: düzen, intizam.
سر و صورت دادن ser-o-sûret dâden: düzenlemek, hale yola sokmak.
سر وقت ser-vekt: ــ کسی رفتن birini aramaya çıkmak.
سر و کار ser-o-kâr: iş; muamele.
سر و کار داشتن ser-o-kâr dâşten: işi olmak; alışverişi olmak.
سر و کله زدن ser-o-kelle zeden: konuşmak; tartışmak.
سر و کیسه کردن ser-o-kîse kerden: hileyle birinin malını çalmak.
سر و مر sor-o-mor: sağlam, dinç.
سرون sorûn: boynuz; anten.

gevşek; tembel; dayanıksız; anlamsız; yavaş.

سست بنیاد sost-bonyâd: zayıf temelli; düşkün, zebun.

سست رای sost-rây: tedbirsiz, kıt akıllı.

سست رگ sost-reg: güçsüz, zayıf; tembel.

سستی sostî: gevşeklik; zayıflık; tembellik.

سستی کردن sostî kerden: gevşek davranmak.

سطح seth: (Ar.) dam; satıh; yüzey; dış; düzey.

سطحی sethî: yüzeysel, sathî, üstünkörü.

سطر setr: (Ar.) satır; dizi, dize.

سطل setl: (Ar.) kova, bakraç.

سطوت setvet: (Ar.) hamle, saldırı; galebe; ağırbaşlılık.

سطوح sotûh: (Ar.) yüzeyler, satıhlar.

سطور sotûr: (Ar.) satırlar.

سعادت se'âdet: (Ar.) saadet, mutluluk.

سعادت بخش se'âdet-behş: mutluluk verici.

سعادتمند se'âdetmend: mutlu, bahtiyar.

سعادتمندی se'âdet-mendî: huzur, bahtiyarlık.

سعال so'âl: (Ar.) öksürük; ـ یابس kuru öksürük.

سعایت se'âyet: (Ar.) gammazlık; çekiştirme, dedikodu, laf taşıma.

سعت si'et: (Ar.) genişlik, ferahlık.

سعد se'd: (Ar.) uğurlu, kutlu.

سعر si'r: (Ar.) narh, fiyat.

سعف se'ef: (Ar.) ev eşyası; çeyiz; hurma yaprağı.

سعود so'ûd: (Ar.) bahtiyarlık; kutluluk.

سعه si'e: (Ar.) genişlik, bolluk, serbestlik.

سعی se'y: (Ar.) çaba, gayret, emek; özen; ـ کردن çabalamak, çalışmak.

سعید se'îd: (Ar.) mutlu, bahtiyar.

سعیر se'îr: (Ar.) ateş yalazı, ateş; cehennem.

سغدی soğdî: Soğd'lu.

سفاح seffâh: (Ar.) kan dökücü; bağışlayıcı;

fasih.

سفارت sefâret: (Ar.) elçilik, sefirlik; arabuluculuk.

سفارتخانه sefâret-hâne: büyükelçilik, sefarethane.

سفارش sifârîş: ısmarlama, sipariş; ـ کردن ısmarlamak.

سفارشی sifârişî: taahhütlü; ـ نامه taahhütlü mektup.

سفاك seffâk: (Ar.) kan dökücü.

سفال sefâl: (Ar.) değersizlik, sefillik.

سفال sofâl: seramik; çanak, çömlek.

سفالت sefâlet: (Ar.) sefillik, sefalet.

سفالگر sofâl-ger: çömlekçi; testici.

سفالگری sofâl-gerî: toprak işi; çömlek imalâthanesi.

سفالی sofâlî: topraktan yapılmış, seramik.

سفالین sofâlîn: seramik, topraktan yapılmış.

سفاهت sefâhet: (Ar.) akılsızlık; sefahat.

سفاین sefâyin: (Ar.) gemiler.

سفت sift: yoğun; sağlam, mazbut; katı; ـ کردن sağlamlaştırmak.

سفت soft: (Peh.) omuz.

سفت soft: delme; delik; küçük delik, iğne deliği.

سفت زن sift-zen: güçlü cinsel ilişkide bulunan.

سفت گر soft-ger: inci delen, inci işi yapan.

سفتن soften: (Peh.) delmek, delik açmak; inci delmek.

سفته sifte: yoğun, katı; sağlam.

سفته softe: delik, delinmiş; yeni söz; temren; mızrak ucu; süngü; poliçe, bono.

سفته باز softe-bâz: bonocu.

سفته بازی softe-bâzî: bono işi, bono alım satımı.

سفته گوش softe-gûş: kulağı delik;(kin.) itaatkar; köle.

سفچ sefç: ham kavun, kelek.

سفر sefer: (Ar.) sefer, seyahat, yolculuk; kere, kez, defa; ـ بخیر hayırlı yolculuklar; به ـ رفتن seyahate çıkmak.

(kim.) üstübeç; (kim.) çinko oksit; ـــ کورشون kurşun oksit.

سفیدار sifîdâr: (bot.) akçakavak.

سفید بخت sefîd-beht: talihli.

سفید پوست sefîd-pûst: beyaz derili, beyaz.

سفید پوش sefîd-pûş: beyaz örtülü.

سفید شدن sefîd şoden: ağarmak, beyazlaşmak; ortaya çıkmak.

سفیدك sefîdek: küf.

سفید کاری sefîd-kârî: badanacılık.

سفید کاسه sefîd-kâse: (kin.) cömert, himmet sahibi.

سفید کردن sefîd kerden: ağartmak; temizlemek, silmek.

سفید گر sefîd-ger: kalaycı.

سفید گری sefîd-gerî: kalaycılık.

سفیده sefîde, sifîde: yumurta akı.

سفیده دم sefîde-dem: tan, tan ağartısı.

سفیدی sefîdî, sifîdî: beyazlık, aklık.

سفیر sefîr: (Ar.) elçi, sefir; ـــ کبیر büyükelçi.

سفیل sefîl: (Ar.) sefil, alçak; talihsiz.

سفینه sefîne: (Ar.) gemi, vapur; cönk, cönq.

سفیه sefîh: (Ar.) akılsız, sersem; sefih; cahil.

سفیهی sefîhî: akılsızlık, aptallık, sersemlik.

سق sekk: damak; ـــ سیاه داشتن ağzı bozuk olmak.

سقاء sekkâ': (Ar.) sucu, su taşıyan.

سقا خانه sekkâ-hâne: kapalı çeşme, sakahane.

سقاط sekkât: (Ar.) çok düşüren; keskin kılıç.

سقایت sikâyet, sekâyet: (Ar.) su dağıtmak, sakalık; sâkilik.

سقایی sekkâyî: sakalık; suculuk.

سقایی کردن sekkâyî kerden: sakalık yapmak; su satmak.

سقر seker: (Ar.) cehennem, tamu.

سقز sekkiz: (bot.) sakız.

سفر sifr: (Ar.) kitap; Tevrat'ın cüzüvlerinden her biri.

سفراء soferâ': (Ar.) elçiler, sefirler.

سفر جستن sefer costen: seyahate çıkmak, geziye çıkmak.

سفرجل sefercel: (Ar.) (bot.) ayva.

سفر دوست sefer-dûst: geziyi çok seven.

سفر کردن sefer kerden: seyahat etmek, geziye çıkmak; ölmek.

سفر نامه sefer-nâme: seyahatname, sefername.

سفرنگ sefreng: tefsir, şerh, izah, yorum.

سفره sofre: sofra; yemek; ـــ فصاحت fasih dil; telif.

سفره چی sofreçî: sofracı.

سفره خانه sofre-hâne: yemek odası.

سفره کردن sofre kerden: sofra hazırlamak; ـــ شکم کسی را karnını deşmek.

سفری seferî: seferî; yolcu.

سفسطه sefsete: (Yun.. Ar.) safsata, yanıltmaca.

سفسطه کردن sefsete kerden: safsata uydurmak.

سفسف sefsef: (Ar.) (bot.) yonca.

سفك sefk: (Ar.) dökme, akıtma, su dökme; ـــ دماء kan dökme.

سفل sifl, sofl: (Ar.) hakaret; alçaklık.

سفله sifle: (Ar.) alçak, aşağılık, âdi, bayağı.

سفله طبع sifle-teb': (Ar.) alçak, sefil.

سفلی soflâ: (Ar.) aşağıdaki, daha aşağı.

سفلی soflî: (Ar.) süflî, alçak, aşağı; ـــ عالم dünya.

سفلیس siflîs: (tıb.) firengi, sifilis.

سفن sefen: (Ar.) kın; kılıç sapı; keser.

سفن sofon: (Ar.) gemiler.

سفه sefeh: (Ar.) cahillik, akılsızlık.

سفها sofehâ: (Ar.) sefihler, sersemler, ahmaklar.

سفید sifîd, sefîd: (Peh.) beyaz, ak;(kin.) zâhir, aşikâr.

سفیداب sefidâb: pudra, beyaz pudra;

dümen.
سكاندار sokkândâr: dümenci.
سكته sekte: (Ar.) kriz, sekte; durma; ihlâl; felç, inme; ـــ قلبى kalp sektesi.
سكته كردن sekte kerden: sekteye uğramak; kriz geçirmek.
سكته ور sekte-ver: kalp krizi geçiren; krizli.
سكجات sikkecât: sikkeler.
سكر sekr: (Ar.) sed çekme.
سكر sokr: (Ar.) sarhoşluk; alkollü içki.
سكرات sekerât: (Ar.) can çekişme, sekerat.
سكران sekrân: (Ar.) sarhoşlar.
سكرجه sokerrece: yemek kabı; bir ağırlık birimi.
سكره sokre: vazo.
سك زدن sok zeden: modullamak, dürtmek; (mec.) tahrik etmek.
سكس siks: (Fr.) cins; kadın cinsi.
سكسه siksike: hıçkırık.
سكسى siksî: seksî, cazibeli.
سكن sekn: (Ar.) sâkinler; oda.
سكن sekn: (Ar.) yiyecek, azık.
سكنات sekenât: (Ar.) sakinlikler; durumlar, haller.
سكنج sekenc, sikonc: öksürük; tıraş; ısırma; ağız kokusu.
سكنجبين sikencebîn: kaynatılmış şeker şurubu ve sirke.
سكندر sikender: atın kayması; amuda kalkarak yürüme.
سكندر خوردن sikender horden: sendelemek, kaymak.
سكندرى sikenderî: kayma, sendeleme.
سكنه sekene: (Ar.) sâkinler, oturanlar; halk; ـــ داشتن nüfusu olmak.
سكنى soknâ: (Ar.) mesken, konut; oturma hakkı.
سكنى كردن soknâ kerden: konut edinmek.
سكو sekkû: seki.
سكوت sokût: (Ar.) sesszizlik, sükut, sus-

سق زدن sek zeden: yemek, kuru ekmek yemek.
سقط seket: (Ar.) hata, yanlışlık; rezillik; yararsız, kelepir; alçak; tevazu gösteren.
سقط sekt: (Ar.) (tıb.) düşük cenin; kar; kıvılcım.
سقط شدن seket şoden: yararsız olmak; ölmek.
سقط فروش seket-forûş: hurdacı, eskici.
سقط فروشى seket-forûşî: bakkal; toptancı; hurdacı, eskici.
سقط كارى seket-kârî: taş, kireç ve harç kullanma.
سقط گفتن seket goften: küfretmek.
سقطه sekte: (Ar.) hata, yanılgı; şiddetli olay.
سقف sekf: (Ar.) tavan; ـــ دهان damak.
سقلاب soklâb: islav; Tuna sahilleri.
سقلات seklât: al veya kırmızı renkli bir tür kumaş.
سقلمه sokolme: (T.) yumruk; dürtme, sümsükleme.
سقلمه زدن sokolme zeden: yumruk vurmak, sümsüklemek.
سقم sokm: (Ar.) hastalık; yanlışlık.
سقوط sokût: (Ar.) düşme; aşağı inme; ـــ جفن (tıb.) gözkapağı iltihaplanması; (tıb.) ـــ شعر saç dökülmesi.
سقوط كردن sokût kerden: düşmek; ahlakı bozulmak; bir şehir savaşta düşmek; (uçak) çakılmak.
سقيم sekîm: (Ar.) hasta, illetli; yanlış, hatalı.
سك sok: öğendire, dürtüş, muştumala; ـــ زدن dürtmek.
سكار sikâr, sekâr, sokâr: kömür.
سكارا sokârâ: sarhoşlar.
سكافه sokâfe: mızrap.
سكاك sekkâk: (Ar.) bıçakçı; para basan, sikkeci.
سكال sikâl: düşünce, maksat, fikir.
سكان sokkân: (Ar.) dümen, gemi dümeni; ـــ عمودى düşey dümen; ـــ افقى yatay

سگ خور شدن seg-hor şoden: ـ مالی itin köpeğin eline düşmek.
سگدار seg-dâr: köpek eğiticisi.
سگدست seg-dest: ayakları açık yük hayvanı; direksiyon mili.
سگ دندان seg-dendân: köpek dişi.
سگ دو زدن seg-dov zeden: koşuşturmak, it gibi koşmak.
سگرنه sogorne: (zool.) büyük oklu kirpi.
سگرمه sigirme: alın; alın çizgisi.
سگزی segzî: Sistanlı; Sistan lehçesi.
سگسار segsâr: köpek başlı; köpek gibi; haris; dünya düşkünü.
سگك segek: toka, kopça.
سگ ماهی seg-mâhî: (zool.) Mersin balığı; havyar balığı.
سگ مگس seg-meges: (zool.) atsineği.
سگنگور segengûr: (bot.) itüzümü.
سل sel: sal.
سل sel: (Ar.) kılıç çekme; damar kesme; dişi dökülmüş adam.
سل sil: (Ar.) (tıb.) tüberküloz, verem.
سل sol: (Fr.)(müz.) sol.
سلاح silâh: (Ar.) silah; ـ سرد (ask.) ateşsiz silah; ـ گرم (ask.) ateşli silah.
سلاح خانه silâh-hâne: silah deposu.
سلاحدار silâh-dâr: silahlı.
سلاحداری silâh-dârî: silahlı olma, silahtarlık.
سلاحشور silâh-şûr: silahşör.
سلاحشوری silâh-şûrî: silahşörlük.
سلاخ sellâh: (Ar.) kasap.
سلاخ خانه sellâh-hâne: mezbaha, kanara.
سلاست selâset: (Ar.) itaat; yumuşaklık, kolaylık; akıcılık.
سلاسل selâsil: (Ar.) zincirler.
سلاطین selâtîn: (Ar.) sultanlar.
سلاله solâle: (Ar.) sülâle; nesil, soy; öz; nutfe; çocuk.
سلام selâm: (Ar.) selam; boyun eğme.
سلامت selâmet: (Ar.) selamet, sağlık, esenlik, kurtuluş; afiyet; barış; sağ; ـ به selametle, esenlikle; سرت بسلامت başın ma; (müz.) sus işareti.
سکون sokûn: (Ar.) durgunluk, dinme, sükun; huzur.
سکونت sokûnet: (Ar.) yoksulluk; miskinlik; oturma; sâkin olma, yerleşme.
سکونت داشتن sokûnet dâşten: yerleşik olmak; oturmak.
سکونت کردن sokûnet kerden: yerleşmek.
سکه sikke: (Ar.) sikke, akça; revaç; از ـ افتادن revaçtan düşmek; güzelliğini yitirmek.
سکه زدن sikke zeden: sikke basmak, para basmak.
سکه شدن sikke şoden: basılmak, sikke haline gelmek. ـ کار iş düzelmek.
سکه شناس sikke-şinâs: sikke bilgisi; pulperest; nümizmat.
سکه شناسی sikke-şinâsî: sikke bilimi, nümizmatik.
سکیز sikîz: çifte; sıçrama.
سکین sikkîn: (Ar.) bıçak; kalemtıraş.
سکینه sekîne: (Ar.) rahatlık, huzur, sükûnet, vekar; Ruhül-Kudüs.
سگ seg: (Peh.) köpek; ـ ابی kunduz; ـ آموخته av köpeği; ـ تازی tazı köpeği; ـ چوپان çoban köpeği; ـ دریایی fok; ـ شکاری av köpeği; ـ گله çoban köpeği; ـ و گربه anlaşamayan iki kimse; با ـ بجدال رفتن huysuz biriyle aynı evde kalmak; ـ کجا خانه کجا ؟ münasip olmayan iki kişi için söylenir; ـ کیست ؟ önemi yok; مثل ـ پشیمان شدن eşek gibi pişman olmak.
سگال sigâl: düşünce, fikir.
سگالش sigâliş: düşünce, fikir; kötü düşünce.
سگاله segâle: köpek pisliği.
سگالیدن sigâlîden: düşünmek; kötü düşünmek.
سگ انگور seg-engûr: (bot.) it üzümü.
سگ بچه seg-beççe: köpek eniği.
سگ توله seg-tûle: köpek eniği.

satın almak.
سلف silf: (Ar.) bacanak; koca; kabuk.
سلف solf: öksürük.
سلفیدن solfîden: öksürmek; rüşvet vermek.
سلك selk: dizmek.
سلك silk: (Ar.) dizi, saf, sıra; iplik; yol, tarikat; بـ ـِ تحریر کشیدن kaleme almak, yazmak.
سلم selem: (Ar.) teslim olma; mahsul ele geçmeden satma.
سلم silm: (Ar.) barış, sulh.
سلم sollem: (Ar.) basamak, merdiven.
سلمانی selmânî: berber; berber dükkânı.
سلو solo: (Fr.) (müz.) solo.
سلوت selvet: (Ar.) sevinç, mutluluk; teselli.
سلوك solûk: (Ar.) gidiş; tarz; (tas.) sülûk; ـ حسن iyi davranma.
سلولَ sillûl: (Fr.) hücre.
سلولز sillûloz: (Fr.) (kim.) selüloz.
سلوی selvâ: (Ar.) teselli verici; bal; bıldırcın.
سله selle: (Ar.) sele; yılan sepeti.
سلیس selîs: (Ar.) akıcı, açık seçik, selis.
سلیط selît: (Ar.) kaba, iri; fasih erkek; hububat yağı.
سلیطه selîte: (Ar.) şirret, küfürbaz kadın.
سلیقه selîke: (Ar.) yaratılış, tabiat, huy; zevk.
سلیل selîl: (Ar.) çekilmiş kılıç; çocuk; saf şarap; su yatağı, dere yatağı.
سلیم selîm: (Ar.) sağ, sâlim; itaatkâr.
سلیمانی soleymânî: bir tür kılıç; tutya taşı.
سم semm: (Ar.) zehir, ağı.
سم somm: (Peh.) tırnak, toynak.
سماء semâ': (Ar.) gökyüzü, sema.
سمائی semâ'î: (Ar.) semâvi.
سمات simât: (Ar.) alametler, işaretler; dağ izleri.
سماجت semâcet: (Ar.) çirkinlik; utanmazlık; ısrar; ـ کردن ısrar etmek.
sağ olsun; ـ باشید sağ olun!
سلامت جو selâmet-cû: selamet arayan, barışçıl.
سلامتی selâmetî: sağlık, afiyet.
سلام رساندن selâm resânden: selam göndermek.
سلام زدن selâm zeden: selam vermek.
سلام کردن selâm kerden: selam vermek.
سلام گفتن selâm goften: selam vermek.
سلامی selâmî: selamla ilgili; Bağdat'la ilgili.
سلانه سلانه sellâne sellâne: sallana sallana, yavaş yavaş, ağır ağır.
سلب selb: (Ar.) kabuk soyma; ayırma; çalma; bertaraf etme; nefy ve inkâr.
سلبی selbî: nefy ve inkâr.
سلجوقی selcûkî: Selçuk'lu.
سلحشور sileh-şûr: silahşör.
سلخ selḫ: (Ar.) yüzme; kabuk soyma, derisini çıkarma; yokluk.
سلس selis: (Ar.) yumuşak ve kolay; boyun eğmiş; sidik zoru olan.
سلسال selsâl: (Ar.) tatlı su.
سلسبیل selsebîl: (Ar.) yumuşak; akıcı; lezzetli su, şarap; cennette bir çeşme adı.
سلسله silsile: (Ar.) zincir; bağ; hanedan; soy; topluluk, sınıf.
سلسله جنبان silsile-conbân: zincir sallayan; vesile, sebep.
سلطان soltân: (Ar.) sultan, padişah; güç, kudret.
سلطان زاده soltân-zâde: şehzade.
سلطانی soltânî: sultanlık.
سلطنت seltenet: (Ar.) saltanat, hükümdarlık; galebe; ـ استبدادی istibdat hükümeti; ـ مشروطه meşrûtî krallık; ـ مطلقه mutlak krallık, monarşi.
سلطه solte: (Ar.) kuvvet, sulta, egemenlik.
سلعت sel'et: (Ar.) baş etinde çıkan ağrısız ur.
سلعه sil'e: (Ar.) ticarî mal; başta çıkan ağrısız ur.
سلف selef: (Ar.) geçmiş, önce gelen, selef; ـ خریدن malı veya mahsulü ele gelçmeden

سماحت semâhet: (Ar.) cömertlik, ferağat.
سمار semâr: (Ar.) (bot.) hasırotu.
سماروغ semârûğ: (bot.) mantar.
سماری somârî: gemi.
سماط simât: (Ar.) sofra; saf, sıra.
سماط کشیدن simât keşîden: sıraya girmek.
سماع semâ: (Ar.) işitme, müzik dinleme; (tas.) semâ; ـ طبیعی fizik.
سماع semmâ': (Ar.) çok işiten; casus.
سماعی semâ'î: işitme esasına dayanan, işitsel.
سماق somâk: (Ar.) (bot.) sumak.
سماق مکیدن somâk mekîden: vakit öldürmek.
سماکار semâ-kâr: meyhane hizmetçisi.
سماکین semmâkîn: (Ar.) balıkçılar.
سم الفار semmo'l-fâr:(Ar.) fare zehiri.
سماوات semâvât: (Ar.) gökler.
سماور semâver: (Rus.) semaver.
سماور ساز semâver-sâz: semaverci.
سماوی semâvî: (Ar.) gökle ilgili, semâvi.
سمبول sembol: (Fr.) sembol.
سمبولیست sembolist: (Fr.) sembolist.
سمپاتیك sempâtik: (Fr.) sempatik.
سمپاش sem-pâş: pulverizatör, ilaçlama makinesi.
سمپاشی sem-pâşî: ilaçlama, ziraî ilaçlama; ـ کردن ziraî ilaçlama yapmak.
سمپوزیوم sempozyom: (İng.) sempozyum.
سمت semt: (Ar.) yol; taraf, semt.
سمت simet: (Ar.) alamet, iz; ünvan; makam.
سمت الرأس simeto'r-re's: (Ar.) tepe noktası.
سمج semic: (Ar.) çirkin; hayasız, utanmaz.
سمج somc: yeraltı yolu; yeraltı zindanı.
سمج گرفتن somç giriften: lağım açmak.
سمح semeh: (Ar.) cömertleşme.
سمح semh: (Ar.) cömert, bonkör, eliaçık.
سمدار sem-dâr: zehirli.
سمدار som-dâr: toynaklı.

سمر semer: gece masalı.
سمراء semrâ': (Ar.) esmer kadın.
سمراد semrâd: tasavvur, hayal.
سمرت somret: (Ar.) esmerlik.
سمرقندی semer-kendî: Semerkant'lı.
سمسار simsâr: simsar.
سمساری simsârî: simsarlık.
سمسم simsim (Ar.) (bot.) susam.
سمسول semsûl: utanmazlık, hayasızlık.
سمسول ورزیدن semsûl verzîden: utanmazlık etmek.
سم شناس sem-şinâs: toksikolog.
سم شناسی sem-şinâsî: toksikoloji.
سمط simt: (Ar.) dizi; gerdanlık;ـــ در کشیدن düzene sokmak, sıraya sokmak.
سمع sem': (Ar.) duyma, işitme;ـ به ـ کسی رسانیدن birinin kulağına ulaştırmak, duyurmak.
سمعك sem'ek: kulaklık, işitme cihazı.
سمفونی semfonî: (Fr.) (müz.) senfoni.
سمك semek: (Ar.) (bot.) balık.
سمن semen: (Peh.) (bot.) yasemin.
سمن simen: (Ar.) semizlik, şişmanlık.
سمنانی simnânî: Simnan'lı.
سمنت simint: (İng.) çimento.
سمند semend: (zool.) doru at.
سمندر semender: (Yun.) (zool.) semender.
سمن سینه semen-sîne: beyaz tenli.
سمنو semenû: bir tür buğday tatlısı.
سمو somov: (Ar.) yükselme, yükseklik.
سموات semevât: (Ar.) gökler.
سمور semûr: (Peh.) (zool.) samur.
سموم somûm: (Ar.) zehirler.
سمی semî: yüce, yüksek.
سمی semî: (Ar.) adaş.
سمیت semmiyyet: (Ar.) zehirlilik.
سمیر semîr: (Ar.) masalcı; zamane.
سمیراء someyrâ: (Ar.) buğday renkli kadın.
سمیع semî': (Ar.) işiten, dinleyen.
سمین semîn: (Ar.) semiz, şişman; yağlı; büyük söz.

سمینار siminâr: (İng.) seminer.
سن sin: (Ar.) yaş; ـ و سال yaş.
سن sin: diş.
سن sin: (Fr.) sahne.
سن sin: (zool.) buğday biti.
سنا senâ: (Ar.) (bot.) sinameki.
سنا sinâ: (Fr.) senato.
سناء senâ': aydınlık; yükseklik.
سنات sonât: (Fr.) (müz.) sonat.
سناتور sinâtor: (Fr.) senatör.
سناتوریوم senâtoryum: (Fr.) sanatoryum.
سناد sinâd: (Ar.) ihtilâfı olma; ihtilaf.
سنار senâr, sinâr: aşık; sığ bölge.
سناریست sinârist: (Fr.) senarist.
سناریو sinâriyo: (Fr.) senaryo.
سناریو نویس sinâriyo-nivîs: senaryo yazarı.
سنان sinân: mızrakbaşı, temren.
سنب sonb: toynak, tırnak.
سنباده sonbâde: zımpara.
سنبك sonbek: küçük gemi.
سنبل senbel: baştan savma, acemilik.
سنبل sonbol: (bot.) sümbül.
سنبل الطیب sonbole't-tîb: (bot.) kediotu.
سنبل کردن senbel kerden: savsaklamak, baştan savmak.
سنبله sonbole: başak; İran'da eskiden kullanılan güneş takviminin altıncı ayı.
سنبوت senbût: görünüş.
سنبوسه senbûse: üçgen; bir tür yiyecek.
سنبه sonbe: harbi, tüfek ve top harbisi.
سنبیدن sonbîden: delmek; araştırmak.
سنت sonnet: (Ar.) tarz; yol, âdet, gelenek; sünnet; ـ اهل sünnîler.
سنتور sentûr: (müz.) sentur, santur.
سنتور زن sentûr-zen:(müz.) sentur çalan.
سنتی sonnetî: geleneksel, klasik; ـ موسیقی sanat müziği, klasik müzik.
سنج senc: ağırlık.
سنج senc, sinc: (müz.) çalpara.

سنجاب sincâb, sencâb: (zool.) sincap;(kin.) gece; yeşillik.
سنجاق sencâk: (T.) çengelli iğne, firkete; sancak.
سنجاقك sencâkek: ataş; (zool.) yusufçuk.
سنجد sincid: (bot.) iğde.
سنجش senciş: ölçme, tartma.
سنجق sencek: (T.) sancak.
سنجیدن sencîden: tartmak; ölçmek; fiyat biçmek; karşılaştırmak, denkleştirmek.
سنجیده sencîde: tartılı; değerli; bilgili.
سنخ sinḫ: (Ar.) diş kökü; kök, asıl; sınıf.
سند sened: (Ar.) senet.
سند sind: piç.
سندان sindân: örs; ـ گوش kulak çekici.
سندس sondos: (Ar.) altın işlemeli ipek kumaş.
سندل sendel: (Yun.) sandal ayakkabı; (bot.) sandal ağacı.
سنده sende, sonde: artık, pislik, gayta.
سندیت senediyyet: (Ar.) senetlik.
سندیکا sendikâ: (Fr.) sendika.
سنگ seng: (Peh.) taş; ـــ آتش çakmaktaşı; ـ آسمانی göktaşı, meteor; ـ آسیا değirmentaşı; ـ آفتاب yıldıztaşı; ـ آهك kireçtaşı; ـ آهن ربا mağnetit; ـ پا süngertaşı; ـ توتیا tutya taşı; ـ جهنم gümüşnitrat; ـ حمام hamam taşı, göbek taşı; ـ خروس taşlık; ـ رعد top mermisi; ـ روشنایی fosforlu; ـ زخم tutya taşı, çinko silikat; ـ سرب galen; ـ سلیمانی panzehir taşı; ـ سماق kızıl somaki; ـ سمباده silis taşı; ـ شجری mercan; ـ صبور sabırtaşı; ـ قمر alçıtaşı; ـ کلیه (tıb.) kum hastalığı; ـ لوح safrakesesi taşı; ـ کیسهء صفرا kayağantaş, arduvaz; ـ ماسه kumtaşı; ـ محك mihek taşı; ـ هرکاره talkşist; ـ های ارگانیك organik taşlar; به ـ تیز کردن taşta bilemek; ـ بر شیشه زدن bir şeyi yok etmek; içkiye tövbe etmek; ـ بر قندیل زدن karartmak; üzmek; ـ در آبگینهء کار کسی انداختن işini bozmak, tekerine çomak sok-

سنگین شدن sengîn şoden: ağırlık hissetmek, sinirleri yıpranmak.
سنگین قیمت sengîn-kıymet: değerli.
سنگینی sengînî: ağırlık; ـ گوش ağır işitme.
سنگینی کردن sengînî kerden: ağırlaştırmak; ـ سر بتن کسی hayattan bıkmak.
سنن sonen: (Ar.) sünnetler, âdetler.
سنوات senevât: (Ar.) yıllar, seneler.
سنوح sonûh: (Ar.) meydana gelme, icad.
سنور sinnevr: (Ar.) kedi.
سنوی senevî: (Ar.) yıllık, senelik.
سنه sene: (Ar.) yıl, sene.
سنه sine: (Ar.) uyku başlangıcı; gaflet.
سنی seniy: (Ar.) yüksek, yüce.
سنی sinî: demir.
سنی sonnî: (Ar.) sünnî, ehli sünnet.
سنین sinîn: (Ar.) yıllar, seneler.
سنیه sonniyye: (Ar.) sünnîlik.
سو sû: (Peh.) yön, taraf, semt; yan; به ـ ی -e doğru.
سو sû: ışık, nur, aydınlık.
سو sû: tarz, gidiş.
سوا sevâ: (Ar.) orta. ara; denk; ayrı, -den başka.
سواء sevâ': (Ar.) gayri, -den başka.
سوابق sevâbik: (Ar.) geçmişler, sabıkalar.
سواحل sevâhil: (Ar.) sahiller, kıyılar.
سواد sevâd: (Ar.) siyahlık, karartı; yazı; kopya; okuyup yazma; köyler.
سواد داشتن sevâd dâşten: okuma-yazma bilmek, okur yazar olmak.
سوار sevâr: (Peh.) binme, ata binme; süvari; nehir kıyısı.
سوار خوبی sevâr-hûbî: at sporu, binicilik.
سوار شدن sevâr şoden: binmek.
سوار کار sevâr-kâr: binici, jokey.
سوار کاری sevâr-kârî: binicilik, jokeylik.
سوار کردن sevâr kerden: bindirmek; yüklemek.
سوار نظام sevâr-nizâm: (ask.) süvari sınıfı.

ـ در موزه افتادن mak; bir yerden kalmak; ـ راه شدن engel olmak.
سنگاب sengâb: kurna.
سنگ انداز seng-endâz: taş atma; sapan; mancınık; ayyaş.
سنگباران seng-bârân: taş atan, taşlama; ـ کردن taşlamak, recmetmek.
سنگ پاره seng-pâre: taş parçası.
سنگ پشت seng-poşt: (zool.) kaplumbağa.
سنگتراش seng-terâş: taşçı; heykeltıraş.
سنگتراشی seng-terâşî: taşçılık; heykeltıraşlık.
سنگ جهنم seng-i cehennem: cehennem taşı.
سنگچین seng-çîn: taş duvar.
سنگدان seng-dân: tavuk kursağı, taşlık.
سنگدل seng-dil: taş yürekli, merhametsiz, katı yürekli.
سنگدلی seng-dilî: acımasızlık, merhametsizlik.
سنگر senger:(ask.) siper, hendek.
سنگر بستن senger besten: siper kazmak, siper açmak.
سنگر بندی senger-bendî: siper açma.
سنگریزه seng-rîze: çakıl, küçük taş.
سنگسار sengsâr: taşlama, recim.
سنگسار کردن sengsâr kerden: taşlamak, recmetmek.
سنگفرش seng-ferş: taş döşeme.
سنگفرش کردن seng ferş kerden: taş döşemek.
سنگ قلاب seng-kollâb: sapan.
سنگک sengek: küçüktaş; dolu; jale; bir tür ekmek.
سنگلاخ seng-lâḫ: taşlık yer.
سنگنوشته seng-nivişte: taş yazması, kitâbe.
سنگی sengî: taştan; vekarlı.
سنگین sengîn: taştan; ağır, sakil; sağlam; ağırbaşlı.
سنگین اسلحه sengîn-eslihe:(ask.) ağır silahlı asker veya takım.

سود sûd: (Peh.) fayda, kazanç, kâr; faiz; ـ ناویژه gayri safi kazanç; ـ ویژه net kâr; ـ وزیان zarar ziyan.
سودا sevdâ, sovdâ: alışveriş, muamele.
سوداء sevdâ', sovdâ': siyah; kara sevda, melankoli; aşk, ـ دل kalpteki siyah nokta.
سودائی sevdâ'î: melankolik; âşık.
سودا پختن sevdâ pohten: sevdalanmak, boşuna heveslenmek.
سودا پرست sevdâ-perest: şehvetli; sevdalı.
سودا پیمودن sevdâ peymûden: boşuna heveslenmek.
سوداگر sevdâ-ger: tüccar, tacir.
سوداگری sevdâgerî: ticaret, alışveriş.
سودانی sûdânî: Sudan'lı; bir tür serçe.
سود آور sûd-âver: kazançlı, kârlı.
سود بردن sûd borden: faydalanmak, yararlanmak.
سود خور sûd-hor: faizci, tefeci; haraççı.
سود خوردن sûd horden: faiz almak.
سود داشتن sûd dâşten: yararı olmak.
سود کردن sûd kerden: yararlanmak.
سودمند sûd-mend: (Peh.) yararlı, faydalı; kârlı.
سود مندی sûdmendî: yarar; kazanç, kâr.
سودن sûden: (Peh.) dokunmak, el sürmek, sürtmek; törpülemek; eritmek; bulamak; kazımak; delmek; harcamak; ovmak.
سوده sûde: dokunulmuş, ovulmuş; ezik; eritilmiş; köhne.
سور sûr: (Peh.) düğün; ziyafet; eğlence; sünnet düğünü.
سور sûr: (bot.) porsuk ağacı.
سور sûr: (Ar.) kale duvarı, sur.
سور sover: (Ar.) sûreler.
سوراخ sûrâh: (Peh.) delik; yarık; geçit; ـ دعارا پیدا کردن yolunu bulmak.
سوراخ شدن sûrâh şoden: delinmek; yarılmak.
سوراخ کردن sûrâh kerden: delmek; yarmak.
سورت sevret, sovret: (Ar.) sertlik; şiddet; سواره sevâre: binici, süvari; jokey.
سواری sevârî: binicilik, jokeylik.
سواری گرفتن sevârî giriften: birini kendi tarafına çekmek.
سوانح sevânih: (Ar.) kazalar; olaylar.
سوء sû': (Ar.) kötülük, şer; fakirlik; ـ استعمال kötüye kullanma; ـ تفاهم yanlış anlama; ـ حال perişanlık, fakirlik; ـ سابقه kötü sabıka; ـ ظن suizan; ـ نیت kötü niyet; ـ هضم hazımsızlık.
سؤال so'âl: (Ar.) soru, sual; ـ کردن soru sormak.
سوپ sûp: (Fr.) çorba.
سوپاپ sûpâp: (Fr.) süpap.
سوپ خوری sûp-horî: çorba içme; çorba kaşığı.
سوپرانو sopráno: (Fr.) (müz.) soprano.
سوت sût: ıslık; düdük; ـ خطر alarm, can-avar düdüğü.
سوتام sûtâm: az; eksik.
سوت زدن sût zeden: ıslık çalmak.
سوت سوتك sût-sûtek: düdük.
سوت کردن sût kerden: fırlatmak, yok etmek.
سوت کشیدن sût keşîden: ıslık çalmak; düdük çalmak.
سوت و کور sût-o-kûr: ışıksız, loş; sessiz sedâsız.
سوچه sûçe: koltuk altı bezi.
سوخاری sûhârî: peksimet.
سوخت sûht: yakma; yakıt; akaryakıt; susuzluktan ekinin yanması.
سوخت پاش sûht-pâş: jiklör, karbüratör.
سوخت شدن sûht-şoden: yok olmak.
سوختگی sûhtegî: yanık; yanma.
سوخت گیری sûht-gîrî: yakıt alma.
سوختن sûhten: (Peh.) yanmak; rûhen üzülmek; yok olmak, yakılmak; yakmak.
سوختنی sûhtenî: yanıcı; yakacak.
سوخته sûhte: yanık; üzüntülü; tartılı.
سوخته دل sûhte-dil: gönlü yanık.
سوخته شدن sûhte şoden: yanmak; yakılmak.

طلایی (zool.) mayıs böceği; ـ سیاه (zool.) karafatma; (mec.) çelimsiz.

سوسمار sûsmâr: timsah; kertenkele; سوسماران آبی (zool.) timsahgiller.

سوسن sûsen: (Peh.) (bot.) zambak; ـ بری (bot.) inci çiçeği; ـ سفید (bot.) beyaz zambak; ـ و سیر (kin.) zıtlık.

سوسنبر sûsenber: (Peh.-Yun.) (bot.) kekik otu.

سو سو زدن sû sû zeden: zayıf ışık vermek, loş ışık vermek; ışıldamak.

سوسه sûse: hile; güçlük, zorluk.

سوسه دواندن sûse devânden: güçlük çıkarmak; dedikodu yapmak, çekiştirmek.

سوسیالیست sosyâlist: (Fr.) sosyalist.

سوسیس sosîs: (Fr.) sosis.

سوش sûş: (Fr.) koçan, çek koçanı.

سوط sevt, sovt: (Ar.) kırbaç, kamçı.

سوغات sevgât, sovgât: (T.) hediye; yol hediyesi.

سوف sûf: kefala benzer bir tür balık.

سوفال sûfâl: çömlek, toprak kâse, seramik.

سوفسطایی sûfestâyî: sufesti fırkasına mensup, sofist.

سوفلور sûflor: (Fr.) suflör.

سوق sevk, sovk: (Ar.) sürme; sevketme; ـ کلام hadis beyan etme.

سوق sûk: (Ar.) çarşı, pazar.

سوق الجیشی sovko'l-ceyşî: (ask.) tâbiye.

سوقه sûke: (Ar.) raiyyet; ayak takımı.

سوك sûk: musibet, matem; hüzün; taraf, yön; köşe.

سوگلی sevgolî, sûgolî: (T.) aziz; sevgili.

سوگند sevgend, sovgend: yemin, and, kasem.

سوگند خوردن sovgend horden: andiçmek, yemin etmek.

سوگند دادن sovgend dâden: andiçmek, yemin vermek; yemin ettirmek.

سوگند شکستن sovgend şikesten: yeminden dönmek, yemin bozmak.

tesir; heybet.

سورتمه sûrtme: (T.) kızak.

سور چران sûr-çerân: parazit, aylak, tufeyli, fodlacı; ziyafet düşkünü.

سورچی sûrçî: (T.) arabacı, sürücü.

سور دادن sûr dâden: ziyafet vermek.

سورسات sûresât: (T.) erzak; yük; nafaka.

سورن sûren: (T.) hamle, saldırı; akın gürültüsü.

سورنا sûrnâ: (müz.) klarnet; zurna.

سوره sûre: (Ar.) sûre, fasıl.

سوز sûz: yakma, hararet; iltihap; dağ; ıztırap; kin; mersiye.

سوزا sûzâ: (Peh.) yakıcı; yanıcı.

سوزاك sûzâk: (Peh.) (tıb.) belsoğukluğu.

سوزان sûzân: yakıcı; yanan; iltihaplı.

سوزاندن sûzânden: yakmak, yandırmak.

سوزایی sûzâyî: yakıcılık.

سوز آمدن sûz âmeden: soğuk rüzgâr esmek.

سوز آور sûz-âver: yakıcı.

سو زدن sû zeden: loş ışık vermek.

سوزش sûziş: yanma; sızlanma; ıztırap, gönül yangısı.

سوزمانی sûzmânî: ateş gibi kız.

سوزن sûzen: (Peh.) iğne; silah ateşleme iğnesi; گاهی از چشم ـ بیرون رفتن وگاهی از دروازه تو نرفتن denizden geçip derede boğulmak.

سوزناك sûznâk: yakıcı; acıyıcı.

سوزنبان sûzen-bân: makasçı (demiryolu).

سوزندگی sûzendegî: yakma; yandırma.

سوزنده sûzende: yakıcı; sıcak, hararetli.

سوزن دوزی sûzen-dûzî: nakışçılık.

سوزن زدن sûzen zeden: iğne vurmak.

سوزنك sûzenek: (tıb.) belsoğukluğu.

سوزنی sûzenî: üzeri ipekle işlenmiş yün veya kadife kumaş.

سوزیان sû-ziyân: kâr ve zarar; zarar; kazanç; mal, sermaye; armağan; sır; şefkatli.

سوژه sûje: (Fr.) konu, suje.

سوسك sûsk: (zool.) hamamböceği; ـ

سوگند نامه sovgend-nâme: and, yazılı yemin.
سوگند یاد کردن sovgend yâd kerden: yemin etmek.
سوگوار sûg-vâr: matem, yas.
سوگواری sûgvârî: matem, yas.
سولفات sûlfât: (Fr.) (kim.) sülfat.
سولفور sûlfûr: (Fr.) (kim.) sülfür.
سوله sûle: delik, deşik; ön ve arka delik.
سوم sevvom, sevom, seom: üçüncü.
سومری sûmirî: Sümer, Sümerli; Sümerce.
سومین sevvomîn: üçüncü, üçüncüsü.
سون sûn: taraf, yön; benzer, gibi.
سونات sonât: (Fr.) (müz.) sonat.
سوهان sûhân: eğer, törpü; ــ آهن سای demir törpüsü; ــ چوب سای marangoz törpüsü.
سوهان sûhân: bir tür beyaz kurabiye.
سوهان خور sûhân-hor: suhan yiyen; ــ ندارد kesindir.
سوهانکار sûhân-kâr: tesviyeci.
سوهانکاری sûhânkârî: tesviyecilik.
سوی sûy: yön, taraf, semt; ــ به -e doğru.
سوی sevîy: (Ar.) eşit, berâber.
سوی sivâ: (Ar.) ayrı, gayrı.
سویت sovyet: (Fr.) Sovyet.
سویچ sûvîç, sûîç: (İng.) kontak anahtarı, oto anahtarı.
سویسی sûvîsî: İsviçre'li.
سویق sevîk: (Ar.) yumuşak un; şarap, içki.
سویه seviyye: (Ar.) eşit, aynı, düz.
سه se: (Peh.) üç.
سهام sihâm: (Ar.) hisseler, oklar.
سهامی sihâmî: anonim; ــ شرکت anonim şirket.
سه بعد se-bo'd: üç boyut.
سه پایه si-pâye: üç ayaklı; sehpa; tabure.
سه پهلو se-pehlû: üç yanlı.
سه تا setâ: üç tane; (müz.) üç telli saz.
سه تار setâr: (müz.) setar.
سه تیر se-tîr: üçlü tabanca.
سه جاده se-cadde: üç boyut; (kin.) haki-

kat, tarikat, şeriat.
سه جانبه se-cânibe: üç taraflı.
سه چرخه se-çerhe: üç tekerli bisiklet.
سه خوان se-hân: hıristiyan.
سه دیگر se-dîger: üçüncü, üçüncüsü.
سهر sohr, sihr: kırmızı; inek.
سه راه serâh: üç yönlü yol; üç yol kavşağı.
سه راهی se-râhî: "T" şeklinde.
سهروردی sohreverdî: Sohreverd'li.
سهره sihre: ispinoz.
سهستن sehisten: (Peh.) görünmek; bakmak; ürkmek.
سه شاخه se-şâhe: üçlü priz, topraklı priz.
سه شنبه se-şenbe: salı
سه ضربه زدن se-zerbe zeden: (sp.) güreşte üç kere yere çalmak.
سه طلاق گفتن se-telâk goften: üç kez "boş ol" demek.
سه قولو se-golû: üçüz.
سه کله se-kelle: iribaşlı, koca kafalı.
سه کنج se-konç: üçgen; üç köşe.
سه گانه se-gâne: üçlü, üç taneli.
سه گاه segâh: (müz.) segâh.
سه گوش se-gûş: üçgen, üç köşeli.
سه گوشه se-gûşe: üçgen; üç köşeli.
سهل sehl: (Ar.) kolay; yumuşak.
سه لا selâ: üç kat; ــ تخته kontrplak.
سهل انگار sehl-ingâr: lâubali, dikkatsiz, kayıtsız.
سه لو selû: (iskambilde) üçlü kart.
سهم sehm: (Peh.) korku, dehşet.
سهم sehm: (Ar.) ok; hisse, pay; nasip.
سهم زد sehm-zed: korkunç.
سهمگین sehm-gîn: korkunç, dehşet verici, müthiş.
سهمناك sehm-nâk: korkunç, dehşetli.
سهمی sehmî: hisseli, doğrultman.
سهمیه sehmiyye: (Ar.) hisse, pay, kontenjan, kota.
سه نوبت se-nevbet, se-novbet:(kin.) çocukluk, gençlik ve ihtiyarlık.
سهو sehv: (Ar.) unutma; yanlışlık; hata; kayma; ــ سجده sehiv secdesi.

سهوًا sehven: yanlışlıkla, sehven.
سهولت sohûlet: (Ar.) kolaylık; yumuşaklık.
سهی sehî: doğru, dürüst; dik; taze; delikanlı.
سهیدن sehîden: bakmak; görünmek; korkmak.
سه یك se-yek: üç bir; üçte bir.
سهیل soheyl: süheyl yıldızı.
سهیم sehîm: (Ar.) hissedar, ortak.
سی sî: (Peh.) otuz; !.
سی sî: (Fr.) (müz.) si.
سیاتیك siyâtîk: (Fr.) (tıb.) siyatik.
سیاح seyyâh: (Ar.) turist, gezgin, seyyah.
سیاحت siyâhet: (Ar.) seyahat.
سیادت siyâdet: (Ar.) efendilik, seyyidlik.
سیار seyyâr: (Ar.) gezici, dolaşan, seyyar.
سیارات seyyârât: (Ar.) gezegenler.
سیاره seyyâre: (Ar.) gezegen, seyyare.
سیاس seyyâs: (Ar.) politikacı, siyasî.
سیاست siyâset: (Ar.) siyaset, politika; ceza; hükümet. ـــ فرمون hükümet etmek; cezalandırmak; idam etmek.
سیاستمدار siyâset medâr: politikacı, büyük siyaset adamı.
سیاسی siyâsî: siyasi, politik.
سیاط siyât: (Ar.) kamçılar, kırbaçlar.
سیاق siyâk: (Ar.) üslup, tarz; muhasebede rakam yerine kullanılan özel işaret.
سیاقت siyâket: (Ar.) hayvan gütme; hadis okuma ve rivayet etme; üslup.
سیال seyyâl: (Ar.) akıcı, sıvı, mayi.
سیاله seyyâle: (Ar.) akan sıvı; akıcı; akarsu.
سیامی siyâmî: Siyam'lı.
سیانور siyânûr: (Fr.) (kim.-tıb.) siyanür.
سیاوشان siyâvşân: (bot.) baldırıkara.
سیاه siyâh: (Peh.) siyah, kara; karanlık; ـــ بازار karaborsa; ـــ و سفید فرق کردن (kin.) okur-yazar olmak; ـــ دریای Karadeniz.
سیاه آب siyâh-âb: bulanık su.
سیاه بخت siyâh-beht: karabahtlı, talihsiz.

سیاه بند siyâh-bend: hokkabaz, gözboyayıcı.
سیاه پستان siyâh-pistân: siyah memeli kadın.
سیاه پوست siyâh-pûst: kara derili, zenci.
سیاه پوش siyâh-pûş: matemli; bekçi.
سیاه چادر siyâh-çâdor: göçebe çadırı, siyah çadır.
سیاه چال siyâh-çâl: zindan; karanlık yer.
سیاه چرده siyâh-çerde: koyu esmer.
سیاه چشم siyâh-çeşm: kara gözlü.
سیاه خانه siyâh-hâne: zindan, cezaevi; uğursuz ev.
سیاه درخت siyâh-dereht: (bot.) nerprun ağacı.
سیاه دست siyâh-dest: cimri, pinti; rezil, alçak; uğursuz.
سیاه دل siyâh-dil: kalbi kara; kötü zanlı.
سیاه رخ siyâh-roh: koyu esmer; şerefsiz; utangaç.
سیاه رگ siyâh-reg: (tıb.) toplardamar.
سیاه رو siyâh-rû: şerefsiz, yüzsüz.
سیاه روز siyâh-rûz: karabahtlı, talihsiz.
سیاه زخم siyâh-zehm: (tıb.) şarbon hastalığı, kara kabarcık.
سیاه سر siyâh-ser: karabaşlı; kalem, kurşun kalem; günahkâr.
سیاه سرفه siyâh-sorfe: (tıb.) boğmaca.
سیاه سنگ siyâh-seng: bazalt.
سیاه فام siyâh-fâm: kara, siyah.
سیاه فرجام siyâh-fercâm: kötü sonlu; talihsiz.
سیاه قلم siyah-kalem: kara kalem resmi.
سیاه کار siyâh-kâr: bozucu; zâlim.
سیاه کردن siyâh kerden: siyaha boyamak; karartmak.
سیاه گلیم siyâh-gilîm: (kin.) talihsiz, karabahtlı.
سیاه گوش siyâh-gûş: (zool.)vaşak, karakulak.
سیاه گیله siyâh-gîle: (bot.) ip ağacı, taflan.
سیاه نامه siyâh-nâme: günahkâr, âsî.

سیاهه siyâhe: siyahlık; fatura, liste, suret; fahişe, kahpe.

سیاهی siyâhî: siyahlık; karanlık; karartı, leke.

سیئات seyyi'ât: (Ar.) kötülükler.

سی ام sî-om: otuzuncu.

سیئه seyyi'e: (Ar.) kötülük; hata, günah.

سیب sîb: (Peh.) (bot.) elma; ـ زمینی patates; ـ زمینی ترشی yerelması; ـ زمینی هندی japon patatesi, Hint patatesi.

سیبك sîbek: küçük elma.

سیبل sîbl: (Fr.) (ask.) hedef, nişan.

سی پاره sî-pâre: Kurân.

سیچ sîc: zorluk, meşakkat.

سیجمند sîcmend: dertli; sıkıntı yeri.

سیخ sîh: şiş, kebap şişi; doğru, düz.

سیخ زدن sîhzeden: şişlemek, şişe geçirmek; ısrar etmek; tahrik etmek.

سیخك sîhek: şiş; dürtlengiç.

سیخگاه یافتن sîhgâh yâften: karşı tarafın zayıf noktasını bilmek.

سیخول sîhûl: (zool.) dağ kirpisi.

سید seyyid: (Ar.) önder, ağa, efendi, seyyit.

سیده seyyide: (Ar.) seyyide.

سیدی seyyîdî: seyyitlik; ağalık, efendilik.

سیر seyr: (Ar.) seyir, hareket; eğlence, gezinti; araştırma; (tas.) tarikatte sülûk.

سیر sîr: (Peh.) tok; bezgin; tam; koyu; ـ آبی koyu mavi.

سیر sîr: (bot.) sarmısak; ـ ترشی sarmısak turşusu, از ـ تا پیاز hepsi, tümü, baştan sona kadar.

سیر sîr: 75 gr.'lık bir ağırlık birimi.

سیراب sîrâb: sulu, suya doymuş.

سیرابی sîrâbî: işkembe; işkembe yemeği.

سیران seyrân: (Ar.) gezinti, seyir, seyran.

سیر آمدن sîr âmeden: doymak; üzülmek, daralmak.

سیرت sîret: (Ar.) huy, tabiat; mezhep; tertip, düzen; haltercümesi.

سیرت گردانیدن sîret gerdânîden: huyunu değiştirmek, metod değiştirmek.

سیرجانی sîrcânî: Sircan'lı.

سیر خوردگی sîr-hordegî: doygunluk.

سیر شدن sîr şoden: doymak; bezmek, bîzar olmak.

سیرك sîrk: (Fr.) sirk.

سیر کردن sîr kerden: doyurmak; ihtiyaçsız bırakmak.

سیرگاه seyrgâh: gezinti yeri.

سیرم sîrom: tasma.

سیری sîrî: doygunluk; ـ ناپذیر doymazlık.

سیزده sîzdeh: (Peh.) onüç.

سیزده بدر sîzde-beder: Nevruz bayramının onüçüncü günü kıra çıkma merasimi.

سیزدهم sîzdehom: onüçüncü.

سیزدهمین sîzdehomîn: onüçüncüsü.

سیس sîs: çevik, kıvrak.

سی ستاره sî-sitâre: otuz diş.

سیستانی sîstânî: Sistan'lı.

سیستم sîstem: (Fr.) sistem; ـ متری metrik sistem.

سیسنبر sîsenber: (bot.) yabani kekik otu.

سیصد sî-sed: üçyüz.

سیطره seytere: galip olma, üstün gelme.

سیف seyf: (Ar.) kılıç.

سیفیلیس sifîlîs: (Fr.) (tıb.) sifilis.

سیگار sîgâr: (Fr.) sigara.

سیگار فروش sigâr-forûş: sigaracı, sigara bâyii.

سیگار کش sigâr-keş: tiryaki.

سیگار کشی sîgâr-keşî: tiryakilik

سیگار کشیدن sigâr keşîden: sigara içmek.

سیل seyl: (Ar.) sel.

سیلاب seylâb: sel suyu.

سیلاب آمدن seylâb âmeden: sel gelmek.

سیلان seyelân: (Ar.) seyelan, akıntı.

سیلگاه seylgâh: (coğ.) sel yatağı.

سیلندر sîlendr: (Fr.) silindir; silindir şapka.

سیلو sîlo: (Fr.) silo.

سیلی sîlî: tokat, sille.

سیلی خوردن sîlî horden: tokat yemek.
سیلی زدن sîlî zeden: tokat atmak.
سیلیس sîlîs: (Fr.) (kim.) silis.
سیلیسیوم sîlîsyum (kim.) silisyum
سیلیکات sîlîkât: (Fr.) (kim.) silikat.
سیم sîm: (Peh.) tel; (kim.) gümüş; para; saz teli; kablo; ــ گرما به hamam parası, bahşiş; ــ خاردار dikenli tel.
سیم sîm: yuğ.
سیم sîm: kir, irin; yara.
سیم siyom, siyyom: üçüncü.
سیما sîmâ: (Ar.) sima; yüz; kılık.
سیماب sîmâb: (kim.) civa.
سیماب در گوش sîmâb-der-gûş: sağır.
سیماب شدن sîmâb şoden: kararsız olmak; kaçmak.
سیمان sîmân: (kim.) çimento.
سیمانکار simânkâr: çimento harççısı.
سیمانکاری sîmânkârî: çimento işi; mozayik işi.
سیمانی sîmânî: çimentolu, çimentoya ait.
سیمبر sîm-ber: beyaz tenli; genç, civan.
سیمبر شدن sîmber şoden: genç olmak.
سیم پا sîmpâ: penis.
سیم پیچ sîmpîç: bobin veya kolektör sargısı, bobinaj.
سیم پیچی sîmpîçî: bobinaj, bobinajcı.
سیمدار sîmdâr: zengin, paralı.
سیمرغ sîmorg: (Peh.) simorg, zümrütüanka.
سیمکش ـ sîmkeş: simkeş; hat çeken usta.
سیمکشی sîmkeşî: hat çekme.
سیم کشیدن sîm keşîden: hat çekmek; soğuktan yara iltihaplanmak.
سیمگون sîm-gûn: gümüş rengi; kırat.
سیمی sîmî: gümüşî; telli.
سیمی siyyomî: üçüncü.
سیمین sîmîn: gümüşten; beyaz; تن ــ beyaz tenli.
سینجر seyencor: kor, ateş parçası.
سینما sînemâ: (Fr.) sinema; ــ ی صامت sessiz sinema.
سینور sînûr: sınır, hudut; öte taraf.

سینوزیت sînûzît: (Fr.) (tıb.) sinüzit.
سینوس sînûs: (Fr.) sinüs.
سینه sîne: (Peh.) (tıb.) göğüs; göğüs kafesi; meme; suçlama; ــ را صاف کردن öksürmek; boğazını temizlemek.
سینه باز sîne-bâz: önü açık giysi; iki renkli, ablak.
سینه بند sîne-bend: sütyen, göğüslük.
سینه پهلو sîne-pehlû: (tıb.) zatürriyye.
سینه چاك sîne-çâk: gönlü yaralı, âşık; felâketzede.
سینه دار sîne-dâr: siyah benekli güvercin.
سینه درد sîne-derd: (tıb.) göğüs hastalığı.
سینه ریز sîne-rîz: gerdanlık.
سینه زن sîne-zen: matem günleri göğsüne vuran.
سینه کردن sîne kerden: övünmek, şişinmek.
سینه کشیدن sîne keşîden: güç göstermek.
سینه گشادن sîne goşâden: memnun olmak, ferahlamak; şişinmek, övünmek.
سینی sînî: tepsi, sini.
سیورسات soyûrsât: (T.) azık.
سیور غامیشی soyûrgâmîşî: iltifat, inayet.
سیوف soyûf: (Ar.) kılıçlar.
سیوم siyom, siyyom: üçüncü.
سیویل sîvîl: (Fr.) sivil.
سیه siyeh: siyah, kara.
سیه تاب siyeh-tâb: siyah boya; siyah; parlatılmış demir.
سی یك sî-yek: otuzda bir.

ش

ش şin: "ş" Farsça alfabenin 16. harfi; tekil üçüncü şahıs birleşik zamir ; sayısal değeri 300.

شائبه şâ'ibe: (Ar.) leke, kusur.

شائق şâ'ik: (Ar.) çok arzulu, istekli.

شاب şâbb: (Ar.) genç, delikanlı.

شاباش şâbâş: aferin!, bravo!, düğün bahşişi.

شاپلاق şâpelâk: (T.) tokat, şaplak.

شاتون şâton: (Fr.) piston kolu.

شاخ şâh: (Peh.) dal; boynuz; parça; kadeh; kiriş; alın; budak; bacak; korna; tâli; ـــ بر ـــ به sonuçsuz olmak; آهو آشیان داشتن göstergeşe düşkün kadınların çadırlarını açmaları; ـــ بر ـــ زدن dallanıp budaklanmak; ـــ را از پشت کسی بر داشتن birine eziyet etmekten vazgeçmek.

شاخابه şâhâbe: küçük ırmak.

شاخ بر آوردن şâh ber âve(o)rden: boynuz çıkarmak; utanmak.

شاخ بشاخ şâh-be-şâh: rengârenk; uzun uzadıya; ـــ شدن yakınlaşmak, birleşmek.

شاخدار şâhdâr: boynuzlu; dallı; deyyus, kaltaban; ـــ دروغ kuyruklu yalan.

شاخ در آوردن şâh derâverden: utanmak.

شاخ زدن şâh zeden: boynuz vurmak, boynuzlamak; dallanıp budaklanmak.

شاخسار şâh-sâr: dal, budak.

شاخ شاخ şâh şâh: parça parça; dağınık, ayrı.

شاخشانه کشی şâhşâne-keşî: tehdit, korkutma.

شاخشانه کشیدن şâhşâne keşîden: bir tür dilenmek; tehdit etmek.

شاخص şâhis: (Ar.) yükselmiş; güneş saati; tanınmış kimse; belirgin, somut.

شاخک şâhek: boynuzcuk, duyarga.

شاخ کردن şâh kerden: savaşa hazırlanmak; öfkelenmek.

شاخه şâhe: dal, budak; şube; duyarga.

شاد şâd: (Peh.) mesut, sevinçli, neşeli; mübarek.

شاداب şâdâb: sulu; suya doymuş; sevinçli; yeşil otlak.

شادابی şâdâbî: sulu; yeşillik, teravet; sevinç.

شادان şâdân: sevinçli, mesut.

شاد باش şâd-bâş: aferin, bravo, yaşa; tebrik.

شاد خوار şâd-hâr: içki içen; sevinçli; ayyaş, fahişe.

شاد روان şâd-revân: rahmetli, merhum.

شادروان şâdorvân, şâdervân: (Peh.) otak, saltanat çadırı; gölgelik; su seddi; fıskiye; asıl, temel.

شاد شدن şâd şoden: sevinmek, mesut olmak, mutlu olmak.

شاد کام şâd-kâm: mutlu, bahtiyar.

شاد کامی şâdkâmî: mutluluk, sevinç.

شاد گونه şâd-gûne: yatak, döşek; cübbe; çalgıcı kadın.

شادمان şâd-mân: sevinçli, mutlu.

شادمانی şâdmânî: sevinç, mutluluk.

شاد ناک şâd-nâk: sevinçli, memnun.

شاد ورد şâd-verd: hale; yaygı; padişahlık tahtı.

شادی şâdî: mutluluk, sevinç, neşe; sağlığına, sıhhatine; maymun.

شادی کردن şâdî kerden: sevindirmek.

شاذ şâzz: (Ar.) nadir, müstesna, az bulunur.

شار şâr: şehir; ülke.

شار şâr: çakal; şal; su dökme sesi, şar.

شارب şârib: (Ar.) içen; bıyık.

شاربن şârbon: (Fr.) (tıb.) şarbon.

شارت و شورت کردن şârt-o-şûrt kerden: kavga etmek, tartışmak.

شاق şâkk: (Ar.) güç, çetin, zor zahmetli.
شاك şâk: teke.
شاكار şâkâr: angarya.
شاكر şâkir: (Ar.) şükreden.
شاكله şâkile: (bot.) çilek.
شاكی şâkî: (Ar.) şikâyetçi; ـــ بودن şikâyetçi olmak.
شاگرد şâgird: öğrenci; çırak, çömez; muavin.
شاگردانه şâgirdâne: çırak parası.
شاگردی şâgirdî: öğrencilik; çıraklık, çömezlik.
شال şâl: şal; kuşak; küçük yün kilim.
شالده şâlode: temel.
شالنگ şâleng: halı altına konan kilim; sıçrayıp yere yatma.
شالوده şâlûde: esas, temel, plân.
شالهنگ şâl-heng: rehin; âsî, serkeş.
شالی şâlî: (Sans.) çeltik; ـــ كاری çeltikçilik.
شاليزار şâlî-zâr: çeltik tarlası.
شام şâm: (Peh.) akşam; akşam yemeği.
شامخ şâmih: (Ar.) yüce, yüksek; kibirli.
شام خوردن şâm horden: akşam yemeği yemek.
شامپانی şâmpânî: (Fr.) şampanya.
شامپو şâmpo: (Fr.) şampuan.
شامپيون şâmpiyon: (Fr.) şampiyon.
شامگاه şâm-gâh: akşam üstü, akşam vakti; (ask.) kışlada akşam dua töreni.
شامل şâmil: (Ar.) kapsayan, şâmil.
شامورتی şâmûrtî: hokkabazlık, sihirbazlık; sihirbazlıktaki mevhum şahıs.
شامه şâmme: (Ar.) koku alma duyusu; (tıb.) zar, çeper.
شامی şâmî: Şam'lı; leblebi unu ve etten yapılan köfte.
شان şân: (Peh.) bitişik üçüncü çoğul şahıs zamiri.
شأن şen: (Ar.) değer, şan, mertebe.
شانزده şânz-deh: (Peh.) onaltı.
شانزدهم şânzdehom: onaltıncı.
شانس şâns: (Fr.) şans, talih, kısmet.
شارح şârih: (Ar.) şerheden, şârih.
شارد şârid: (Ar.) serkeş, itaatsiz.
شارستان şâristân: şehristan, şehir; iç şehir.
شارشك şâreşk: (müz.) rebab.
شارع şâri': (Ar.) kanun koyucu; şeriat sahibi; yol, doğru yol; ana yol.
شارف şârif: (Ar.) şerefli; eski, köhne.
شارق şârik: (Ar.) parlak, parlayan; güneş.
شارلاتان şârlâtân: (Fr.) şarlatan.
شارمار şâr-mâr: büyük yılan.
شاره şâre: (Sans.) Hint sarığı; sare.
شاريدن şârîden: aşağı akmak; yaradan su çıkmak.
شازده şâzde: şehzade.
شاسی şâsî: (Fr.) şasi; çerçeve.
شاش şâş: sidik, idrar.
شاش بند şâş-bend: (tıb.) sidik zoru.
شاشدان şâşdân: (tıb.) mesane, idrar torbası.
شاش كردن şâş kerden: idrar yapmak, işemek.
شاشو şâşû: altına işeyen.
شاشيدن şâşîden: idrar yapmak, işemek.
شاطر şâtır: (Ar.) çevik, akıllı, zeyrek; tandırcı.
شاطی şâtî: (Ar.) deniz kıyısı; sahil, kenar, kıyı.
شاعر şâ'ir: (Ar.) şair; bilinçli, şuurlu.
شاعرانه şâ'irâne: şairce, romantik.
شاعره şâ'ire: (Ar.) kadın şair.
شاعری şâ'irî: şairlik.
شاعی şâ'î: taraftar; şiîlik.
شاغل şâğil: (Ar.) meşgul; ـــ شغل meşguliyet, iş.
شاغل شدن şâğil şoden: işi olmak.
شاغول şâğûl: çekül, şakül.
شاف şâf: (tıb.) fitil, anüs fitili.
شافع şâfi': (Ar.) şefaatçi.
شافعی şâfi'î: (Ar.) şâfiî
شافی şâfî: (Ar.) şifa veren; doğru; dürüst, kâfi; ـــ و كافی kâfî, yeterli.
شافيدن şâfîden: düşmek, vukûbulmak.

شانسی şânsî: tesadüfen, rastgele, şansa, şans eseri.
شانه şâne: (Peh.) tarak.
شانه şâne: omuz; omuz kemiği; ـــ بالا انداختن omuz silkmek.
شانه بسر sâne-beser: Hüdhüd kuşu, çavuş kuşu.
شانه بشانه şâne-beşâne: omuzomuza.
شانه زدن şâne zeden: taramak.
شانه سر şâne-ser: hüdhüd kuşu, çavuş kuşu.
شانه کاری şâne-kârî: döğüşme.
شانه کردن şâne kerden: taramak; güvercin topluluğu bir doğrultuda uçmak.
شاه şâh: (Peh.) şah, padişah, sultan; damat; büyük; Tanrı, Allah; ـــ مشرق güneş.
شاهانه şâhâne: şâhâne; şaha yaraşır.
شاه اندازی şâh-endâzî: kendini beğenmişlik; saçmalık.
شاهباز şâh-bâz: iri beyaz doğan, şahbaz.
شاهبازی şâhbâzî: şahbazlık,(kin.) üstünlük.
شاه بالا şâh-bâlâ: sağdıç.
شاه بلوط şâh-belût: (bot.) kestane ağacı.
شاهبو şâh-bû: anber kokusu; anber; misk; misk kokusu.
شاهپر şâh-per: uzun tüy; tüy kalem.
شاه پرستی şâh-perestî: şah taraftarlığı.
شاه پسند şâh-pesend: (bot.) mine çiçeği.
شاهپور şâh-pûr: şehzade, prens.
شاهتره şâh-tere: (bot.) şahtereotu.
شاه توت şâh-tût: (bot.) karadut.
شاه خیابان şâh-hiyâbân: ana cadde.
شاهد şâhid: (Ar.) tanık, şahit; misal; güzel, sevgili; Tanrı; ـــ لعمرك Hz. Muhammed.
شاه دارو şâh-dârû: en iyi ilâç; şarap, bade.
شاهدانه şâh-dâne: (Peh.) kendir otu; kenevir tohumu.
شاهد باز şâhid-bâz: bozucu; güzel erkeklerle içli dışlı olan.
شاهد خت şâh-doht: prenses.
شاه دختر şâh-dohter: prenses.

شاهدی şâhidî: tanıklık, şahitlik; güzellik.
شاهر şâhir: (Ar.) ünlü, meşhur, tanınmış.
شاهراه şâh-râh: ana yol, otoban.
شاهرگ şâh-reg: şahdamar.
شاهرود şâh-rûd: büyük nehir, (müz.) bir tür saz.
شاهرودی şâhrûdî: Şâhrûd'lu.
شاهزاده şâh-zâde: şehzade.
شاهزاده خانم şâhzâde-hânom: prenses.
شاهسوار şâh-sevâr: cesur binici; bahadır, yiğit; şah biniti.
شاهسون şâhseven: Şah Abbas'ın özel askerleri; İran'da bir il.
شاه فنر şâh-fener: otomobilde ana makas.
شاهق şâhik: (Ar.) yüce, yüksek; yüksek dağ.
شاهکار şâh-kâr: şaheser; büyük iş; angarya.
شاه مات şâh-mât: şah-mat, mat.
شاه ماهی şâh-mâhî: (zool.) barbunya balığına benzer küçük bir balık.
شاه مقصودی şâh-meksûdî: değerli bir tespih.
شاهنامه şâh-nâme: (Peh.) (ed.) şahname.
شاهنامه خوان şâhnâme-hân: (ed.) şehname okuyan.
شاهنامه نویس şâhnâme-nevîs: (ed.) şehnameci, şehname yazarı.
شاهنای şâh-nây: (müz.) şahney.
شاهنشاه şâhen-şâh: padişah, ulu padişah, şehinşah; Tanrı; imparator.
شاهنشاهی şâhenşâhî: şehinşahlık; hükümdarlık; imparatorluk.
شاه نشین şâh-nişîn: baş köşe.
شاهنگ şâheng: (zool.) kraliçe arı.
شاهوار şâhvâr: şaha lâyık; güzel ve kıymetli; ـــ دُرّ en iyi kalite ve iri inci.
شاهورد şâh-verd: hâle.
شاهی şâhî: saltanat, şahlık, hükümdarlık; eskiden kullanılan 50 dinarlık bir para birimi.
شاهی şâhî: (bot.) tere.
شاهین şâhîn: (zool.) şahin, atmaca.

شبانروز şebân-rûz: gündüz gece, yirmidört saat.
شبانروزی şebânrûzî: günlük; ـ مدرسهء yatılı okul.
شبانگاه şebân-gâh: gece vakti, geceleyin.
شبانه şebâne: geceleyin, gece vakti; akşam yemeği.
شبانه روز şebâne-rûz: gündüz gece; devamlı, sürekli.
شبانی şobânî: çobanlık.
شباهت şebâhet: (Ar.) benzerlik, benzeme; ـ داشتن benzemek.
شباهنگ şebâheng: (zool.) bülbül; sabah yıldızı; (kin.)sevgilinin dişi.
شب آویز şeb-âvîz: (zool.) bir tür baykuş.
شب افروز şeb-efrûz: ay; lamba; ateş böceği.
شب باره şeb-bâre: geceyi seven; fahişe.
شب بو şeb-bû: (bot.) şebboy.
شب بوی şeb-bûy: (bot.) şebboy.
شب پره şeb-pere: (zool.) yarasa.
شب پوش şeb-pûş: şapka; külah, takke; yorgan.
شب پیما şeb-peymâ: gece uyanık olan; dertli; yaralı âşık.
شبت şibit: (bot.) dere otu.
شب تاب şeb-tâb: gece lambası; ay; ateş böceği.
شب تاز şeb-tâz: gece baskını.
شب چراغ şeb-çerâğ: lâl taşı; (zool.) ateş böceği; gece aydınlatma.
شب چره şeb-çere: kuru yemiş; gece otlatması.
شبح şebeh: (Ar.) şahıs, zat; insan bedeni; karartı, görüntü.
شب خواب şeb-ḫâb:her gece birinin yanında yatan fahişe.
شب خواب داشتن şeb ḫâb dâşten: fahişenin bir adamla gecelemesi.
شب خواب گرفتن şeb ḫâb giriften: (bir adam) fahişeyle gecelemek.
شب خوان şeb-ḫân: (zool.) bülbül.

شایان şâyân: yaraşır, lâyık, şayan; ـ توجه dikkat çekici.
شایانی şâyânî: liyakat, yaraşma.
شایبه şâyibe: (Ar.) kusur; şüphe, kuşku; leke.
شاید şâyed: belki, şayet, ola ki, muhtemelen.
شاید بودن şâyed bûden: mümkün olmak.
شایست şâyist: yaraşma; imkân; caiz.
شایستگی şâyestegî: liyakat, değer.
شایستگی کردن şâyestegî kerden: liyakati olmak.
شایستن şâyesten: (Peh.) yakışmak, yaraşmak, yakışık almak.
شایسته şâyete: lâyık, yaraşır, şayan.
شایع şâyi': aşikâr, şâyi; dağınık, râyiç.
شایع شدن şâyi' şoden: yayılmak; fâş olmak, şâyi olmak.
شایع کردن şâyi' kerden: fâş etmek, açığa vurmak.
شایعه şâyi'e: (Ar.) şâyia, yaygın söylenti.
شایق şâyik: (Ar.) istekli, arzulu, şevkli.
شایگان şâygân: (Peh.) lâyık, yaraşır, münasip; ferah, açık; hazine; angarya.
شایورد şây-verd: hale, ayça.
شایدن şâyîden: yaraşmak, lâyık olmak.
شنامت şe'âmet: (Ar.) uğursuzluk, bedbahtlık.
شأن şe'n: (Ar.) iş, hal; mühim iş; ـ در hakkında.
شئون şo'ûn: (Ar.) ünler, şanlar, olaylar; işler.
شب şeb: (Peh.) gece; بخیر iyi geceler, hayırlı geceler; ـ خوش iyi geceler; ـ را بروز آوردن sabahlamak, sabahı etmek در میان دادن bir gecelik vade vermek.
شباب şebâb: (Ar.) gençlik.
شباروز şebârûz: gece gündüz; daima, sürekli.
شباشب şebâşeb: gece boyunca; geceleyin.
شباط şobât: (İbr.) Şubat.
شبان şobân, şebân: (Peh.) çoban.

شبخیز şeb-ḫîz: gece kalkan, gece ibadet eden.
شبدر şebder: (bot.) bir çeşit yonca.
شبدیز şeb-dîz: siyah, kara.
شبر şebr: (Ar.) mehir; nikâh.
شبر şibr: (Ar.) karış.
شبرنگ şeb-reng: koyu, gece rengi.
شبروی şebrevî, şebrovî: gece yürüyüşü; hırsızlık; dindarlık; ayyarlık.
شب زنده دار şeb-zindedâr: sabaha kadar uyanık kalan; gece ibâdeti eden.
شب زنده داری şeb-zindedârî: gece uyanık kalmak; gece ibâdeti.
شبستان şebistân: (Peh.) yatakhane; haremlik; son cemaat yeri.
شب شدن şeb şoden: gece olmak.
شبع şeb', şebe': (Ar.) tokluk, doyma.
شبق şebek: (Ar.) şehvet, cinsel istek.
شبك şebek: (Ar.) avcı tuzağı; tarak dişleri.
شبکار şeb-kâr: gece işi, gece mesaisi; gece işçisi.
شبکاری şebkârî: gece işi.
شب کردن şeb kerden: gecelemek, sabahlamak.
شب کلاه şeb-kolâh: takke, siyah takke.
شبکور şeb-kûr: gece körü; (zool.) yarasa.
شبکوری şebkûrî: (tıb.) gece körlüğü.
شبکوك şeb-kûk: derviş, fakir, yoksul.
شبکه şebeke: (Ar.) delik deşik; ağ; file; ـ جاسوسی casusluk şebekesi.
شبکه دار şebeke-dâr: delikli, delik deşik.
شبکیه şebekiyye: (Ar.) (tıb.) retina, ağ tabakası.
شبگاه şeb-gâh: geceleyin; ağıl.
شبگرد şeb-gerd: uyurgezer; bekçi; ay; gece bekçisi, hırsız.
شبگردی şeb-gerdî: gece gezintisi; gece bekçiliği; hırsızlık.
شبگون şebgûn: siyah, kara.
شبگیر şebgîr: gece ibadete kalkan; sabah vakti; gece öten kuş; sabah yola çıkan.
شبگیر کردن şebgîr kerden: sabaha doğru seyahate çıkmak.

شبل şibl: (Ar.) (zool.) aslan yavrusu.
شب مانده şeb-mânde: akşamdan kalma yemek.
شب نشستن şeb nişesten: gece misafirliğinde bulunmak.
شب نشین şeb-nişîn: gece arkadaşı.
شب نشینی şeb-nişînî: gece misafirliği, gece eğlencesi, gece partisi.
شبنم şeb-nem: çiğ, şebnem.
شبوط şebût, şebbût, şobbût: (zool.) sazan balığı.
شبه şebe: siyah kehribar.
شبه şebeh: (Ar.) benzerlik; gibi.
شبه şibh: (Ar.) gibi, benzeri; ـ فلزات (kim.) madensiler.
شبه جزیره şibh-i cezîre: (coğ.) yarımada.
شبهت şobhet: (Ar.) benzerlik, kuşku, şüphe; zan, ihtimal; gibi; دفع ـ کردن kuşkuyu gidermek.
شبهه şobhe: (Ar.) şüphe, kuşku.
شبی şebî: (Peh.) geceleyin; gecelik.
شبیازه şeb-yâze: (zool.) yarasa.
شبیخون şebî-ḫûn: gece baskını; gece intikali.
شبیخون زدن şebîḫûn zeden: gece baskını yapmak.
شبیخون کردن şebîḫûn kerden: gece baskını yapmak.
شبینه şebîne: gecelik, geceye ait; akşamdan kalma yemek: varasa· sanevber zamkı.
شبیه şebîh: (Ar.) benzer, gibi, benzeri; taziye.
شبیه خوانی şebîh-ḫânî: taziye merasimi.
شپش şipiş: (Peh.) (zool.) bit.
شپشك şipişek: (zool.) buğday biti; tavuk biti.
شپشو şipişû: bitli; beceriksiz, miskin.
شپشه şipişe: (zool.) buğday biti; tavuk biti.
شپلاقی کردن şepelâkî kerden: şiddetli dövmek, dayak atmak.
شپلیدن şipelîden: ıslık çalmak; âşık olmak.

شپیلیدن şepîlîden: sıkmak, bastırmak.
شت şet: saygı için hazret yerine kullanılan kelime.
شتاء şitâ': (Ar.) kış.
شتاب şitâb: acele, sürat; çeviklik; ــ به aceleyle, süratle.
شتابان şitâbân: koşarak, aceleyle; hızlı yürüyen.
شتابزدگی şitâb- zedegî: acele, telâş.
شتابزده şitâb-zede: aceleci.
شتاب کردن şitâb kerden: acele etmek, koşmak.
شتاب گرفتن şitâb giriften: acele etmek; şaşırmak.
شتاب نما şitâb-nomâ: hız göstergesi; kronometre.
شتابیدن şitâbîden: acele etmek, koşmak.
شتاب şetât: (Ar.) dağınıklık, ayrılık; dağınık.
شتافتن şitâften: (Peh.) acele etmek; koşmak.
شتافته şitâfte: aceleci; hızlı yürümüş.
شتاك şitâk: ağaç dalı, dal.
شتالنگ şitâleng: topuk kemiği; aşık kemiği.
شتایی şitâyî: kışlık.
شتر şetr: (Ar.) göz kapanması; kesinlik; kusur, noksan.
شتر şotor: (Peh.) (zool.) deve; ــ بی کوهان (zool.) lama; ــ دو کوهانه iki hörgüçlü deve; ــ یك کوهانه tek hörgüçlü deve, ــ از سو راخ سوزن بر آمدن imkansız bir iş olmak; ــ را بوس دادن aptalca bir iş yapmak.
شتربار şotor-bâr: deve yükü.
شتربان şotor-bân: devecı.
شتر بچه şotor-beççe: deve yavrusu, boduk.
شتر سوار şotor-sevâr: deveye binen.
شتر سواری şotor-sevârî: deveye binme.
شتر کین şotor-kîn: kinli, deve gibi kinli.
شتر گاو şotor-gâv: (zool.) zürafa.
شتر گاو پلنگ şotor-gâv-peleng: (zool.) zürafa

شتر گلو şotor-gelû: deve boynu.
شتر مرغ şotor-morg: (zool.) devekuşu.
شترنج şetrenc: satranç.
شترنگ şetreng: (Peh.) satranç.
شتروار şotor-vâr: deve yükü.
شتره şitire: düzensiz, sırasız.
شتك زدن şitek zeden: boya bulaşmak.
شتل şetel: kumarda kazananların etrafa ikram ettikleri para.
شتم şetm: (Ar.) küfretme, sövme.
شتوی şetevî: (Ar.) kışlık.
شته şete: (zool.) yaprak biti; fidan biti.
شجاج şicâc: (Ar.) karşılıklı baş yarma.
شجاع şocâ': (Ar.) cesur, yiğit, yürekli; bir tür ince yılan.
شجاعت şecâ'et, şocâ'et: (Ar.) cesurluk, yiğitlik, cesaret.
شجام şecâm: soğuk, şiddetli soğuk.
شجانیدن şecânîden: soğutmak; soğuk almak.
شجر şecer: (Ar.) ağaç.
شجره şecere: (Ar.) ağaç; soy ağacı, şecere; (tas.) kâmil insan.
شجره نامه şecere-nâme: şecere, soyağacı.
شجن şecen: (Ar.) keder, üzüntü; dal, şube.
شجون şocûn: (Ar.) hüzünlenme, mahzunlaşma; hüzün; kederler.
شجیع şecî': (Ar.) cesur, yürekli.
شحم şehm: (Ar.) iç yağı.
شحنگی şihnegî: (esk.) zapıta memurluğu
شحنه şihne: (T. Moğ.) gece muhafızı; zabıta memuru; askerî hâkim.
شحیم şehîm: (Ar.) şişman, semiz.
شخ şeh: dağ zirvesi; dağ; sert zemin; sağlam, çetin.
شخ şeh: dal; boynuz; ــ شدن kalkmak, dikilmek; ــ کردن kaldırmak, dikmek.
شخانه şehâne: parlak yıldız; meteor.
شخاییدن şehâyîden: tıraşlamak; sokmak, batırmak (iğne ve neşter).
شخج şehec: (müz.) eski İran musikisinde bir makam.

شخسار şeḫsâr: ağaçlık yer; taşlık zemin.
شخشناك şeḫşnâk: kaygan.
شخص şeḫs: (Ar.) beden, insan teni; insan; ceset; leş; zat, kişi, şahıs.
شخصاً şeḫsen: (Ar.) şahsen, bizzat, kendisi.
شخصی şeḫsî: kişisel, şahsî, özel, hususî; sivil.
شخصیت şeḫsiyyet: (Ar.) kişilik, şahsiyet.
شخم şoḫm: sürme (tarla, toprak).
شخم زدن şoḫm zeden: saban sürmek.
شخم کردن şoḫm kerden: saban sürmek.
شخودن şoḫûden: tırmalamak; yaralamak; hazırlamak; hazırlanmak; tahriş olmak.
شخول şoḫûl: ses, feryat; ıslık; inilti; pejmürdelik.
شخولیدن şoḫûlîden: nara atmak; ıslık çalmak; inlemek; gök gürlemek; solmak.
شخیدن şeḫîden: yalazlanmak.
شخیص şeḫîs: (Ar.) iri yapılı; büyük kimse.
شد şed: (Ar.) sağlamlaştırma; kuvvet verme; ses ayarlama; koşma; hamle etme.
شدائد şedâ'îd: (Ar.) zorluklar.
شداد şidâd: (Ar.) şiddetliler.
شدت şiddet: (Ar.) şiddet, güçlük, sertlik; darlık; bolluk; zulüm; zor, kuvvet; ـ پیدا کردن şiddetlenmek.
شدن şoden: (Peh.) olmak; icrâ edilmek, yapılmak; gitmek; geçmek; meyletmek; tecavüz etmek; yok olmak; بسر کسی ـ چیزی yoluna fedâ olmak.
شده şedde: (Ar.) şedde.
شده بند şode-bend: tarihçi, vakanüvis.
شدیاریدن şodyârîden: saban sürmek, toprak sürmek.
شدید şedîd: (Ar.) güç, sert, şiddetli; bol; zalim; hızlı.
شدید اللحن şedîdo'l-lehn: (Ar.) ağır ve sert bir dille.
شر şerr: (Ar.) kötülük, şer; fesat.
شراء şirâ': (Ar.) alış, satınalma; alış veriş.
شراب şerâb: (Ar.) içki; şarap; kadeh; şurup.

شرابخانه şerâb-ḫâne: meyhane.
شرابخوار şerâb-ḫâr: ayyaş, çok şarap içen.
شرابخواری şerâb-ḫârî: ayyaşlık.
شراب خوردن şerâb ḫorden: şarap içmek, içki içmek.
شراب ریختن şerâb rîḫten: şarap koymak, içki koymak.
شراب ریزی şerâb-rîzî: şarapçılık.
شراب ساز şerâb-sâz: şarapçı, şarap imalatçısı.
شراب سازی şerâbsâzî: şarapçılık.
شراب فروشی şerâb-forûşî: şarap dükkânı, meyhane.
شرارت şerâret: (Ar.) kötülük, şerlilik.
شراره şerâre: (Ar.) kıvılcım.
شرارت کردن şerâret kerden: kötülük yapmak.
شراع şirâ': yelken, gemi yelkeni; çadır; gölgelik; deve boynu.
شراعی şirâ'î: yelkenli, yelkenli gemi.
شرافت şerâfet: (Ar.) şerefli olma, itibar, büyüklük, asalet.
شرافتمند şerâfet-mend: şerefli, soylu, asil.
شرافتمندانه şerâfet-mendâne: şereflice, soyluca.
شراکت şirâket: (Ar.) ortaklık.
شراکتی şirâketî: ortak mal.
شرایط şerâyit: (Ar.) şartlar, kararlar; واجد ـ şartlara uygun.
شرایع şerâyi': (Ar.) dinler, şeriatler.
شرایین şerâyîn: damarlar, atardamarlar.
شرب şerb: ince keten kumaş.
شرب şorb: (Ar.) içme.
شربت şerbet: (Ar.) şerbet, şurup.
شربتخانه şerbet-ḫâne: içki mahzeni.
شربین şerbîn: sedir ağacı; şimal ağacı, şimal çamı.
شرج şerec: (Ar.) karışma; yalan uydurma.
شرح şerh: (Ar.) şerh, açılama, açıklama.
شرح دادن şerh dâden: şerhetmek, açıklamak.

شرك şirk: (Ar.) ortak koşma, şirk; ـ خفی riya.
شرکاء şorekâ': (Ar.) ortaklar.
شرکت şirket: (Ar.) ortaklık, şirket; ـ با مسئولیت محدود sınırlı sorumlu şirket; ـ تجارتی ticârî şirket; ـ سهامی anonim şirket; ـ تضامنی komandit şirket; ـ تعاونی kooperatif; ـ نسبی limited şirket.
شرکت کردن şirket kerden: ortak olmak; birlik olmak, katılmak.
شرکت کننده şirket-konende: ortak, hissedar; birlik olan.
شرم şerm: (Peh.) utanç, haya, utanma; namus, iffet; ـ مرد penis; ـ زن vajina.
شرم آمدن şerm âmeden: utanmak.
شرم آور şerm-âver: utanç verici; yüz kızartıcı.
شرم داشتن şerm dâşten: utanmak.
شرم زده şerm-zede: utangaç.
شرمسار şerm-sâr: utangaç.
شرمساری şermsârî: utangaçlık.
شرمساری بردن şermsârî borden: utanmak, utanç duymak.
شرمساری کشیدن şermsârî keşîden: utanmak, utanç duymak.
شرمگاه şerm-gâh: cinsel organ (penis, vajina).
شرمگین şerm-gîn: utangaç, utanan.
شرمندگی şermendegî: utanç, utangaçlık.
شرمنده şermende: utangaç, mahçup, utanan.
شرنگ şereng: zehir; acı.
شروانی şervânî: Şervan'lı.
شرود şerûd: (Ar.) ürkek.
شرور şerûr: (Ar.) şer sahibi, şirret.
شروط şorût: (Ar.) şartlar, koşullar.
شروع şorû': (Ar.) başlangıç; başlama.
شروع شدن şorû' şoden: başlamak; başlanmak.
شروع کردن şorû' kerden: başlamak.
شره şereh: (Ar.) hırs, tamah, açgözlülük.
شره şerih: (Ar.) hırslı, açgözlü, tamahkâr
شریان şiryân, şeryân: (Ar.) (tıb.) damar.

شرح فرمودن şerh fermûden: şerhetmek.
شرح کردن şerh kerden: şerhetmek, açıklamak
شرحه şerhe: (Ar.) et parçası; ـ شرحه parça parça.
شر ذمه şerzime: küçük topluluk; az miktar.
شرر şerer: (Ar.) kıvılcım.
شر رسانیدن şer resânîden: kötülük yapmak; zarar vermek.
شرزه şerze: öfkeli; güçlü, kuvvetli; hızlı hızlı.
شر شر şorşor: şar şar, şarıl şarıl.
شرط şert: (Ar.) şart; ahit; gerek; ـ بستن bahse girmek; ـ کردن şart koşmak; ـ بیع şartlı satış; به ـ اینکه şartıyla, koşuluyla; به شرطی که şartıyla.
شرطنامه şert-nâme: anlaşma, kararname.
شرطه şorte: şart, ahit; dostlar; cepheye giden ilk bölük.
شرع şer': (Ar.) yol, tarz; din, şeriat.
شرعاً şer'en: (Ar.) şer'en, din kanunlarına uygun.
شرعت şir'et: (Ar.) şeriat, din; gibi benzeri; âdet.
شرعی şer'î: (Ar.) dinî, şer'î.
شرعیات şer'iyyât: (Ar.) dinî ilimler.
شرف şeref: (Ar.) şeref, büyüklük, asalet.
شرف şoref: (Ar.) در ـ ، بر ـ hemen hemen, yakında, olmak üzere.
شرفاء şorefâ: (Ar.) asiller, soylular.
شرفه şerefe: (Ar.) şerefe, burç.
شرفیاب şeref-yâb: şeref kazanma, şeref bulma.
شرفیاب شدن şerefyâb şoden: müşerref olmak, büyük birinin huzuruna çıkmak.
شرفیابی şeref-yâbî: şeref kazanma; büyük birinin huzuruna çıkma.
شرق şerk: (Ar.) doğu, şark; güneş parıltısı.
شرقاً şerken: (Ar.) doğuda, doğudan.
شرق شناس şerk-şinâs: oryantalist, şarkiyatçı.
شرق شناسی şerk-şinâsî: oryantalizm, şarkiyatçılık.

hayvan.
شش شاخ şiş-şâḫ: (bot.) çakırdiken, deve elması.
ششصد şiş-sed: altıyüz.
ششلول şişlûl: (ask.) toplu tabanca, altılı tabanca, altıpatlar.
ششم şişom: altıncı.
شش میخه şîş-mîḫe: sağlamlaştırma.
شش و بش şiş-o-biş: şeş-beş
شش و پنج بازی şiş-o-penç bâzî: kumarbazlık; hile.
شصت şest: altmış.
شط şett: (Ar.) büyük nehir.
شطاح şettâh: (Ar.) küstah, utanmaz; (tas.) şathiyat söyleyen.
شطار şettâr: (Ar.) dâhî; çok habis.
شطارت şetâret: (Ar.) küstahlık; korkusuzluk.
شطحیات şethiyyât: (Ar.) şathiyât.
شطر şetr: (Ar.) parça, cüzüv; yarım; taraf, sent.
شطرنج şetrenc: satranç.
شطرنج باختن şetrenc bâḫten: satranç oynamak.
شطر نجی şetrencî: kareli, ekose.
شطط şetet: (Ar.) haddini aşma; zulmetme; zulüm; fazlalık.
شعائر şe'â'ir: (Ar.) alâmetler.
شعار şi'âr: (Ar.) alâmet, işaret, âdet; slogan, döviz; özlü söz.
شعاع şo'â: (Ar.) güneş ışığı, huzme, ışın; yarıçap.
شعایر şe'âyir: alâmetler; hac ibadetlerinden her biri; gelenekler.
شعب şe'b: (Ar.) büyük kabile.
شعب şi'b: (Ar.) dağ yolu, patika; yöre; kabile.
شعب şo'eb: (Ar.) dallar, şubeler, kollar.
شعبات şo'ebât: (Ar.) dallar, şubeler, kollar.
شعبان şe'bân: Kamerî takvimin 8. ayı, şâbân.
شعبده şe'bede: (Ar.) el çabukluğu, hokka-

شریان بند şiryân-bend: (tıb.) damar kıskacı.
شریانی şiryânî: damarla ilgili.
شریح şoreyh: (Ar.) vajina.
شریدن şorîden: ardı ardına su dökmek.
شریر şerîr: (Ar.) şirret, şerli, kötü, yaramaz.
شریطه şerîte: (Ar.) şart, koşul; kaside sonundaki dua veya lanet.
شریعت şerî'et: (Ar.) şeriat, din; su içilecek yer.
شریف şerîf: (Ar.) şerefli, asil; ulu; temiz soylu.
شریك şerîk: (Ar.) ortak; ـ جرم suç ortağı.
شریك شدن şerîk şoden: ortak olmak.
شست şest: baş parmak; ـ فلانی خبردار شد konudan haberdar oldu, uyandı, (argo) meseleyi çaktı.
شست şest: olta çengeli; halka.
شست şest: oturma, cülûs.
شستشو şost-şû: yıkama.
شستشو دادن şost-şû dâden: yıkatmak.
شستشو کردن şostşû kerden: yıkamak.
شستن şosten: (Peh.) yıkamak, yumak; شستمش و گذاشتمش کنار ağzının payını verdim.
شسته şoste: yıkanmış; küçük sarık.
شش şiş: (Peh.) altı.
شش şoş: (Peh.) (tıb.) akciğer.
شش انداز şiş-endâz: tavlacı; dolunay; yumurta ve soğanlı bir tür yiyecek.
شش پر şeş-per: şeşper, gürz; altıgen.
شش پستان şoş-pistân: yumuşak ve iri memeli kadın.
ششتری şoşterî: Şuşter'li.
شش جهت şiş-cihet: altı yön.
شش خانه şiş-ḫâne: yuvarlık çadır; perde.
شش دانگ şiş-dâng: tamamı, altıda altısı.
ششدر şişder: tavlada altı kapının kapalı olması; به ـ افتادن tavlada altı kapıya gelmek; çok sıkışmak; به ـ حیرت افتادن şaşırıp kalmak, hayret etmek.
شش روزن şiş-revzen (rovzen): dünya;

شفاف şeffâf: (Ar.) saydam, şeffaf
شفافی şeffâfî: saydamlık, şeffaflık; parlaklık; incelik.
شفاهی şifâhî: şifâhî, sözlü; ـــ امتحان sözlü sınav.
شفا یافتن şifâ yâften: şifa bulmak, iyileşmek.
شفت şeft: iri, kaba; eğri; değersiz, ucuz.
شفتالو şeftâlû: (bot.) şeftali.
شفته şefte: harç, kireç harcı.
شفرا şefrâ: dalkavukluk, yağcılık.
شفره şefre: (Ar.) iri bıçak; kılıç keskinliği, kunduracı bıçağı.
شفشاهنگ şefşâheng: hallaç yayı; ağaçlık; kuyumcu tel çekme makinesi.
شفشه şefşe: ince dal; zülüf, kakül.
شفعاء şofe'â: (Ar.) şefaatçiler.
شفق şefek: (Ar.) şafak.
شفقت şefeket: (Ar.) şefkat, acıma.
شفك şefek: cahil, bilgisiz; hünersiz; eski.
شفه şefe: dudak.
شفیع şefî': (Ar.) şefaatçi.
شفیق şefîk: (Ar.) şefkatli, şefik.
شق şekk: (Ar.) yarık, çatlak.
شق şıkk: (Ar.) yöre, taraf; yamaç; yol; parça, şık.
شق şek: dik, dikilmiş, sertleşmiş.
شقا şikâ': (Ar.) bedbahtlık, zorluk.
شقائق şekâ'ik: (Ar.) (bot.) şakayık.
شقاق şikâk: (Ar.) muhalefet, düşmanlık, nifak.
شقاقل şekâkol: (bot.) yabanî havuç.
شقاقلوس şekâklûs: (Yun.) (tıb.) kangren.
شقاوت şekâvet: (Ar.) bedbahtlık; kasavet; taş yüreklilik.
شقایق şekâyik: (bot.) şakayık; ـــ پیچ (bot.) filbahar; ـــ نعمانی Manisa lâlesi.
شق شدن şek şoden: yarılmak.
شقل şekl: tartma.
شقوق şokûk: yollar, parçalar, tarzlar.
شقه şikke: (Ar.) parçası; yarısı.
شقه کردن şıkke kerden: ikiye bölmek, iki parça yapmak.

bazlık.
شعبده باز şe'bede-bâz: hokkabaz, hilekâr, göz boyayıcı.
شعبده بازی şe'bede-bâzî: hokkabazlık, göz boyama; el çabukluğu.
شعبه şo'be: (Ar.) dal; şube; fırka.
شعر şe'r: (Ar.) saç, tüy, kıl; bir tür ipek kumaş.
شعر şi'r: (Ar.) şiir.
شعراء şo'erâ: (Ar.) şairler.
شعر باف şe'r-bâf: dokumacı, çulha.
شعری şe'râ: (Ar.) büyük köpek burcunda iki yıldızın adı.
شعریه şe'riyye: (Ar.) saçla ilgili.
شعشع şe'şe': (Ar.) ışık saçma, parlama.
شعشعه şe'şe'e: (Ar.) parlama, parıldama, şaşa'a.
شعف şe'ef: (Ar.) sevinç, neşe, mutluluk.
شعله şo'le: (Ar.) alev, şûle, yalaz; parıltı.
شعله افشان şo'le-efşân: alevlendirici.
شعله زدن şo'le-zeden: yalazlanmak, alevlenmek.
شعله ور şo'le-ver: alevli, yalazlı; ـــ شدن alevlenmek.
شعوب şo'ûb: (Ar.) şubeler, büyük kabileler.
شعور şo'ûr: (Ar.) bilinç, şuur, idrak, kavrayış.
شعیر şe'îr: (Ar.) (bot.) arpa.
شغال şeğâl: (Peh.) (zool.) çakal; ـــ باج به دادن alçak birine rüşvet vermek.
شغالی şeğâlî: bir tür üzüm.
شغب şeğeb: fitne fesat çıkarma; karışıklık.
شغل şoğl: (Ar.) iş, meslek, uğraşı; ـــ آزاد serbest meslek, ـــ دولتی memurluk, devlet hizmeti.
شفاء şifâ': (Ar.) şifa, deva, derman.
شفا بخش şifâ-beḫş: şifa verici.
شفا خانه şifâ-ḫâne: hastane.
شفا دادن şifâ dâden: şifa vermek.
شفاعت şefâ'et: (Ar.) şefaat, yakarma.
شفاعت کردن şefâ'et kerden: şefaat etmek.

شکراب şeker-âb: sulu şerbet; hafif kırgınlık, soğukluk.
شکراب شدن şekerâb şoden: arası açılmak, soğukluk girmek.
شکران şokrân: (Ar.) şükran, minnettarlık.
شکرانه şokrâne: şükür, minnettarlık, şükür borcu.
شکربادام şeker-bâdâm: badem şekeri; kuru badem; (kin.) sevgilinin dudak ve gözleri.
شکر برگ şeker-berg: şekerpare.
شکر پاره şeker-pâre: şekerpare.
شکر پلو şeker-polov: bir tür pilav.
شکر پنیر şeker-penîr: peynir şekeri.
شکر خند şeker-hend: gülümseme, tebessüm.
شکردان şeker-dân: şekerlik.
شکر رنگ şeker-reng: hasta; utangaç; şeker pembesi.
شکرریز şeker-rîz: tatlıcı; tatlı söz; sevinç gözyaşları.
شکر فروش şeker-forûş: şekerci; (kin.) sevgili.
شکرفیدن şikerfîden: (Peh.) sendelemek, kaymak.
شکر کردن şokr kerden: şükretmek.
شکر گزار şokr-gozâr: şükreden.
شکر گزاری şokr-gozârî: şükretme.
شکر لب şeker-leb: (kin.) sevgili.
شکر لهجه şeker-lehce: tatlı sözlü, tatlı dilli.
شکره şikere: avcı.
شکری şekerî: şekerli; şeker rengi.
شکرین şekerîn: şekerli; tatlı.
شکست şikest: kırılma; yenilgi; zarar; ــ زمین (coğ.) fay.
شکست خوردن şikest horden: yenilmek, mağlup olmak.
شکست خورده şikest-horde: yenik, mağlup.
شکستگی şikestegî: kırıklık, kırılma.
شکستن şikesten: (Peh.) kırmak; yenmek, yenilgiye uğratmak; yüz çevirmek; katlamak, kırışmak; avlamak; yenilmek; kırılmak;
شقی şekî: (Ar.) talihsiz, karabahtlı; zâlim.
شقیق şekîk: (Ar.) ikiye bölünmüş; baba ve anne kardeşi; benzeri, gibi.
شقیقه şekîke: (Ar.) kızkardeş; şakak; yarım baş ağrısı.
شك şekk: (Ar.) kuşku, şüphe, zan; ــ به افتادن kuşkulanmak, kuşkuya kapılmak; ــ بی kuşkusuz.
شکار şikâr: (Peh.) av; av hayvanı; bedava; beleş; yağma; yağlı lokma; dağ keçisi.
شکارچی şikârçî: avcı.
شکار شدن şikâr şoden: rahatsız olmak, sinirlenmek; avlanmak.
شکار کردن şikâr kerden: avlamak; yalanı çıkınca şaşırmak.
شکارگاه şikâr-gâh: av yeri, avlak.
شکاری şikârî: av ve avcılığa ait; av desenli halı; avcı; ــ هوا پیمای (ask.) avcı uçağı.
شکاف şikâf: yarık, sökük.
شکافانیدن şikâfânîden: yarmak, ayırmak.
شکافتن şikâften: (Peh.) yarmak; parçalamak; kırmak; parçalanmak, yarılmak; kırılmak; hâsıl olmak; türetmek.
شکافته şikâfte: yarık, çatlak; yırtık; kırık; hasıl olmuş; türetilmiş.
شکافه şikâfe: mızrap.
شکافه زن şikâfe-zen: çalgıcı.
شکاك şekkâk: (Ar.) çok şüpheci.
شکاکیت şekkâkiyet: (Ar.) şüphecilik.
شکال şikâl: (Ar.) hayvanların ayak zinciri.
شکاندن şikânden: kırmak.
شکایت şikâyet: (Ar.) şikâyet, sızlanma, yakınma.
شکایت کردن şikâyet kerden: şikâyet etmek; sızlanmak; yakınmak.
شکایت نامه şikâyetnâme: şikayet mektubu.
شکر şeker: (Peh.) şeker; toz şeker; (kin.) sevgilinin dudağı; tatlı söz; bûse, öpücük; ــ سرب (kim.) kurşun asetat.
شکر şokr: (Ar.) şükür, övgü.
شکر şokor: büyük oklu kirpi.

boğazlık.
شکم پرور şikem-perver: obur, pisboğaz.
شکم خاریدن şikem hârîden: bahane bulmak.
شکم خوار şikem-hâr: obur, pisboğaz; (kin.) aç.
شکم دادن şikem dâden: eğilmek.
شکم داشتن şikem dâsten: hamile olmak.
شکم درد şikem-derd: karın ağrısı.
شکم روش şikem-reviş: (tıb.) ishal.
شکم گنده şikem-gonde: şişman, karnı büyük.
شکمو şikemû: obur, pisboğaz.
شکن şiken: kıvrım, büklüm; kırma; katlanma, dalga; yenilgi.
شکنج şikenc: kıvrım, büklüm.
شکنجه şikence: (Peh.) işkence, eziyet, azap.
شکنجه دادن şikence dâden: eziyet etmek; işkence etmek.
شکنجه کردن şikence kerden: eziyet etmek; işkence etmek.
شکن در شکن şiken-der-şiken: kıvrım kıvrım, büklüm büklüm, kırış kırış.
شکن کاری şiken-kârî: iş bozma; kırıcılık; saçmalama.
شکننده şikenende: gevrek, kolay kırılır, nazik; kırıcı.
شکوخیدن şikûhîden: korkmak, ürkmek.
شکور şekûr: (Ar.) çok şükreden; Tanrı'nın sifatlarından, bahşeden, yarlığayıcı.
شکوفتن şikûften: açılmak; gonce açılmak.
شکوفه şikûfe: tomurcuk, meyveli ağaç çiçeği.
شکوفه کردن şikûfe kerden: tomurcuklanmak; kusmak.
شکوك şokûk: (Ar.) şüpheşeler, kuşkular.
شکوه şekve: (Ar.) şikayet; inilti.
شکوه şokûh: görkem, büyüklük, tantana, heybet.
شکوه کردن şekve kerden: şikayet etmek.
شکوه مند şokûh-mend: ağırbaşlı, vekarlı.
شکوهیدن şikûhîden: korkmak, ürkmek.

نرخ چیزی ـ fiyat kırmak, fiyat düşürmek.
شکستنی şikestenî: kırılacak eşya, kırılır.
شکست ومکست şikesto-mekest: kırık; kırış kırış.
شکسته şikeste: kırık, yarık; zayıf, güçsüz, şikeste yazı.
شکسته بال şikeste-bâl: zayıf, güçsüz, kolu kanadı kırık.
شکسته بسته şikeste-beste: kırık dökük.
شکسته بند şikeste-bend: kırıkçı, çıkıkçı.
شکسته بندی şikeste-bendî: kırıkçılık, çıkıkçılık.
شکسته خاطر şikeste-hâtir: gönlü kırık, gönlü yaralı.
شکسته دل şikeste-dil: gönlü kırık; üzgün.
شکسته رنگ şikeste-reng: (kin.) sarı.
شکسته شدن şikeste şoden: ufalanmak; kırılmak; perişan olmak; yaşlı görünmek.
شکسته ناخن şikeste-nâhon: güçsüz, kuvvetsiz, istidatsız.
شکسته نفسی şikeste-nefsî: alçak gönüllülük, tevazu.
شکست یافتن şikest yâften: yenilmek, mağlup olmak.
شکفت şikeft: kovuk, mağara.
شکفتگی şikoftegî: çiçek açma; dudak açılması; gönül rahatlığı.
شکفتن şikoften: (Peh.) gül goncası açılmak; tebessüm etmek.
شکل şekl: (Ar.) bir iş gizlenmek.
شکل şekl: (Ar.) yüz, sima; şekil; benzer.
شکلات şokolât: (Fr.) çikolata.
شکلك şeklek: (Ar.) kaş göz işareti.
شکلك در آوردن şeklek der âverden: kaş göz işareti yapmak.
شکل کردن şekl kerden: şekil yapmak; kaş göz işareti yapmak.
شکم şikem, şekem: (Peh.) karın, batın.
شکم بند şikem-bend: korse.
شکمبه şikembe: işkembe.
شکم پر şikem-por: tok, doygun.
شکم پرست şikem-perest: obur, pisboğaz.
شکم پرستی şikem-perestî: oburluk, pis-

شکوی şekvâ: (Ar.) şikayet.
شکه şikoh: korku.
شکهیدن şikohîden: korkmak; perişan olmak.
شکی şekkî: şüphe ile ilgili.
شکیب şekîb: tahammül, sabır.
شکیبا şekîbâ: sabırlı.
شکیبایی şekîbâyî: sabır, tahammül.
شکیش şekîş: hasır çuval.
شکیل şekîl: yakışıklı, endamlı.
شگرد şigird: tarz, yöntem, yol.
شگرف şigerf: iyi, güzel; muhteşem; görkemli; güçlü; acayip; nadir.
شگرفی şigerfî: iyilik; güzellik; görkem, ululuk; kuvvet; acayiplik; nadirlik.
شگفت şigift: (Peh.) şaşkınlık, hayret; mucize; در ــ ماندن hayret etmek, şaşırmak.
شگفت آمدن şigift âmeden: را ــ کسی şaşırmak, hayret etmek.
شگفت داری şigift-dârî: hayret, şaşkınlık.
شگفت داشتن şigift dâşten: hayret etmek, şaşırmak.
شگفتن şigiften: şaşırmak, hayret etmek.
شگفتی şigiftî: hayret, şaşkınlık.
شگون şogûn: uğur, iyi fal; بد ــ uğursuz.
شل şel: topal.
شل şol: yumuşak; gevşek; zayıf; ــ کن سفت کن در آوردن bir işe el atıp, sonra vaz geçmek.
شلاق şellâk: kırbaç, kamçı.
شلاقی şellâkî: süratle, çarçabuk, çabucak.
شلال şilâl: büyük dikişlerle iliştirmek, teğellemek.
شلاله şellâle: (Ar.) şelâle, çağlayan.
شلپ şilip: tokat sesi; ــ و بوسیدن şapır şupur öpmek.
شلتاق şeltâk: (T.) kavga, çekişme, tecavüz.
شلتوك şeltûk: çeltik.
شلجم şelcem: (bot.) şalgam.
شلجمی şelcemî: parabolik; turp ve şalgam şeklinde.
شلختگی şelehtegî: pasaklılık, dağınıklık;

شلخته şelehte: pasaklı, şapşal.
شل شدن şel şoden: elden ayaktan kesilmek.
شل شدن şol şoden: gevşekleşmek, zayıflamak.
شلغم şelğem: (bot.) şalgam.
شلغمی şelğemî: parabolik; şalgam şeklinde.
شلف şelf: fahişe, orospu.
شلفیه şelfiyye: vajina.
شل کردن şel kerden: elden ayaktan düşürmek, bitkin bırakmak.
شل کردن şol kerden: gevşetmek, yumuşatmak; ــ را سر کیسه kesenin ağzını açmak; rüşvet vermek.
شلکك şilkek: duvardaki su deliği.
شلمابه şelmâbe: şalgam suyu.
شلمك şelmek: (bot.) delice, karamuk.
شلنگ şeleng, şiling: uzun adım, geniş adım.
شلنگ انداختن şeleng endâhten: uzun adım atmak.
شلوار şelvâr: pantolon.
شلوار بند şelvâr-bend: kemer.
شلوار زیر şelvâr-zîr: külot; don.
شلوغ şolûğ: izdiham, kalabalık; kavga, gürültü, patırtı; geveze.
شلوغ کاری şolûğ-kârî: izdiham; işleri karıştırma.
شلوغ کردن şolûğ kerden: izdiham yaratmak; gürültü patırtı çıkarmak.
شلوغی şolûğî: izdiham; gürültü patırtı; kavgacı.
شل و ول şol-o-vil: gevşek; perişan.
شله şele: kısasa kısas.
شله şelle: çöplük.
شله şole, şolle: pirinç çorbası.
شله کردن şele kerden: kısas yapmak.
شلیته şelîte: fistan.
شلیدن şelîden: girişmek, teşebbüs etmek, el atmak.
شلیك şillîk: yaylım ateşi; mermi sesi;

شمد şemed: yatak çarşafı.
شمردن şimorden, şomorden: (Peh.) saymak, hesaplamak; numaralamak; mahsup etmek.
شمرده şimorde, şomorde: sayılı, hesaplı; açık seçik; ــ ــ kelime kelime, tane tane.
شمس şems: (Ar.) güneş.
شمسا şemsâ: ışık, aydınlık, ışın.
شمسه şemse: (Ar.) şemse; put; oymalı ve işlemeli güneş şeklindeki pafta; limon.
شمی şemsî: güneşe mensup, şemsî.
شمسیه şemsiyye: (Ar.) şemsiye, güneşlik.
شمش şimş: külçe; ــ طلا külçe altın; ــ نقره külçe gümüş.
شمشاد şimşâd, şemşâd: (Peh.) (bot.) şimşir ağacı.
شمشه şimşe: mastar, mistar.
شمشیر şemşîr: (Peh.) kılıç; ــ حواله‌ء کسی کردن boynunu vurmak.
شمشیرباز şemşîr-bâz: (sp.) eskrimci.
شمشیر بازی şemşîr-bâzî: (sp.) eskrim.
شمشیر زدن şemşîr zeden: kılıç vurmak; kılıçla döğüşmek.
شمشیر کشیدن şemşîr keşîden: kılıç çekmek.
شمشیر ماهی şemşîr-mâhî: (zool.) kılıç balığı.
شمع şem': (Ar.) mum; buji; ــ آجین mum dikme (insan vücudu).
شمعدان şem'dân: şamdan; kandil.
شمعدانی şem'dânî: (bot.) sardunya çiçeği.
شمن şemen: (Peh.) şaman; putperest.
شموس şomûs: (Ar.) güneşler.
شمول şomûl: (Ar.) kapsama, şümûl, ihata.
شمه şemme: (Ar.) koklama; güzel koku; biraz.
شمه ای şemme'î: biraz, birazcık; bir miktar.
شمیدن şemîden: korkmak, ürkmek; bayılmak; susuzluk ve açlıktan yakınmak.
شمیز şomîz: (Fr.) şömiz.

yüksek sesle gülme.
شلیك كردن şillîk kerden: ateşlemek, ateş etmek.
شلیل şelîl: zırh altına giyilen elbise; tüysüz şeftali.
شلینگ şilîng: (İng.) şiling.
شم şem: tırnak; ürkme.
شم şemm: (Ar.) koklama, koku alma; koku; idrak.
شما şomâ: (Peh.) siz.
شمائل şemâ'il: (Ar.) ahlâklar, huylar; resim, tasvir, portre.
شماتت şemâtet: (Ar.) düşmanın üzüntüsüne sevinme; düşmanlık; serzeniş, sitem.
شمار şomâr: hesap; had, ölçü; sayı; numara; ــ در zümresinde; به ــ آوردن saymak; ــ باریك کردن münakaşa yapmak.
شماردن şomârden: saymak, hesaplamak.
شمارش şomâriş: sayım; sayma.
شماره şomâre: sayı; numara.
شماره زن şumâre-zen: numaratör, numara makinesi.
شماس şemmâs: kilise hizmetçisi; ateş tapınağı hizmetçisi.
شماطه şemmâte: ses, gürültü; ــ ساعت ای çalar saat.
شمال şimâl: (Ar.) kuzey, şimal; sol taraf; poyraz; ــ قطب kuzey kutbu; ــ شرقی kuzeydoğu; ــ غربی kuzeybat.
شماله şemâle: mum; bir tür pirinç.
شمامه şemmâme, şemâme: (bot.) şamama, kırlangıç kavunu.
شمانیدن şemânîden: kükremek; korkutmak; perişan etmek; bayıltmak.
شمایل şemâyil: (Ar.) huylar; yüz; portre; şemayil; dal.
شمایل ساز şemâyil-sâz: portre ressamı.
شمپانزه şempânze: (Fr.) şempanze.
شمت şemmet: (Ar.) koklama; az koku; azıcık.
شمخال şemḫâl: (ask.) eskiden kullanılan çakmaklı bir çeşit tüfek.

suçlama.
شنعت کردن şon'et kerden: kınamak, serzenişte bulunmak.
شنفتن şinoften: (Peh.) işitmek, dinlemek; koklamak.
شن کش şin-keş: satıh düzeltme aleti; ـــ کشتی kum çıkarma gemisi.
شنگ şeng: zarif; güzel; hırsız, yolkesen; sevinçli; hilekâr.
شنگ şing: (bot.) yemlik otu.
شنگرف şengerf: (kim.) zincifre, sürür.
شنگل و منگل şengol-o-mengol: hırsız, eşkiya, yolkesen.
شنگول şengûl: şuh, zarif; güzel; sarhoş; neşeli.
شنگیدن şengîden: ـــ دل کسی birine istekli olmak.
شنل şinil: manto, palto.
شنوا şinevâ: işiten, dinleyen, duyan.
شنواندن şinevânden: dinletmek, işittirmek.
شنوایی şinevâyî: işitme duyusu.
شنود şonûd: işitme, kulak verme.
شنودن şonûden: dinlemek, işitmek.
شنونده şinevende: dinleyici, dinleyen.
شنیدن şenîden, şinîden: (Peh.) dinlemek, işitmek, duymak, kulak vermek; farketmek, anlamak; itaat etmek.
شنیدنی şenîdenî: dinlenmeye lâyık.
شنیع şenî': (Ar.) çirkin, kötü; korkunç.
شو şû: koca; yıkama.
شو şev, şov: gece.
شوائب şevâ'ib: (Ar.) kusurlar, lekeler, şüpheler.
شوارع şevâri': (Ar.) caddeler, karayolları.
شوال şevâl: pantolon.
شوال şevvâl: şevval ayı, kamerî takvimin onuncu ayı.
شوان şevân: çoban.
شواهد şevâhid: (Ar.) şahitler, tanıklar; örnekler.
شواهق şevâhik: (Ar.) yükseklikler.
شوایب şevâyib: (Ar.) kusurlar, lekeler.

شمیم şemîm: (Ar.) hoş koku; yüksek, yüce.
شن şin: kum, çakıl; به ـــ نشستن karaya oturmak.
شنا şinâ: yüzme.
شناخت şinâht: tanıma, aşinalık; anlama, idrak; ilim.
شناختن şinâhten: (Peh.) tanımak, bilmek; itiraf etmek; ayırdetmek.
شناخته şinâhte: tanımış, bilmiş; ünlü, meşhur.
شنار şenâr: (Ar.) ar, utanç; rezillik; yüzme.
شناس şinâs: tanıma, bilme.
شناسا şinâsâ: tanıdık, âşinâ.
شناسا کردن şinâsâ kerden: tanıtmak, tanıştırmak; tarif etmek.
شناساندن şinâsanden: tanıtmak, tanıştırmak.
شناسانیدن şinâsânîden: tanıtmak, tanıştırmak.
شناسایی şinâsâyî: tanışıklık; bilgi; tanıtma.
شناسنامه şinâs-nâme: nüfus cüzdanı, kimlik kartı.
شناعت şenâ'et: (Ar.) çirkinlik; suçlama; kınama; serzeniş.
شناعت کردن şenâ'et kerden: kınamak; çirkin bulmak.
شنا کردن şinâ kerden: yüzmek.
شناگر şinâger: (sp.) yüzücü.
شناگران şinâgerân: (zool.) balinagiller.
شناگری şinâgerî: yüzücülük.
شناور şinâver: (sp.) yüzücü; yüzen.
شناوری şinâverî: (sp.) yüzme; yüzücülük.
شنایع şenâyi': (Ar.) çirkinlikler, kötülükler; hatalar, fitneler.
شنبلیله şenbelîle: (bot.) boyotu, çemen.
شنبه şenbe: cumartesi.
شنجرف şencerf: (kim.) zincifre, sülügen, sürür.
شندر غاز şender-gâz: az para.
شنزار şinzâr: (coğ.) kum çölü.
شنعت şon'et: (Ar.) çirkinlik, kötülük;

شوب şevb, şovb: (Ar.) karıştırma.
شوخ şûh: utanmaz, küstah; sevinçli, şuh; hırsız; güzel.
شوخ چشم şûp-çeşm: utanmaz, yüzsüz, küstah.
شوخ رو şûh-rû: cesur.
شوخگین şûh-gîn: kirli.
شوخی şûhî: utanmazlık; şaka; mizah; ـــ نیست kolay değil.
شوخی کردن şûhî kerden: şaka yapmak; utanmazlık yapmak.
شود şivid: (bot.) dere otu.
شودر şevder, şovder: çadır; yorgan.
شودی şividî: (bot.) kuşkonmaz.
شور şevr, şovr: (Ar.) meşveret, danışma.
شور şûr: (coğ.) tuzlu, çorak yer.
شور şûr: heyecan, ıztırap; kavga; feryat; (müz.) şûr makamı, ـــ اش را در آوردن ifrat derecesine vardırmak, tadını kaçırmak.
شور şûr: kullanma, uygulama.
شورا şûrâ: şûrâ.
شوراب şûrâb: tuzlu su; tuzlu maden suyu.
شوراندن şûrânden: kışkırtmak, ayaklandırmak; dalgalandırmak; delirtmek.
شور انگیز şûr-engîz: heyecanlı; tahrikçi.
شوربا şûrbâ: çorba, pirinç çorbası.
شوربخت şûr-beht: bedbaht.
شور چشم şûr-çeşm: kötü gözlü, kıskanç.
شورستان şûristân: (coğ.) tuzla; çorak yer.
شورش şûriş: karışıklık; perişanlık; heyecan; isyan; ayaklanma.
شور کردن şûr kerden: tuzlandırmak.
شور گردانیدن şûr gerdânîden: tuzlandırmak; karışıklık çıkarmak.
شورم şûrm: dağ.
شور مزه şûr-meze: tuzluca, biraz tuzlu.
شور و مور şûr-o-mûr: zayıf, hakir; karışıklık.
شوروی şûrevî: müşâvereli; Rusya.
شوره şûre: utanma; tuzla; çorak arazi;(kim.) güherçile;(kim.) potasyum azotat; تخم در ـــ افکندن(kin.) boşuna iş yapmak;

شولا

ـــ سر saç kepeği, kepek.
شوره زار şûre-zâr:(coğ.) çorak arazi.
شوری şûrâ: (Ar.) danışma; شورای دانشگاه üniversite yönetim kurulu;مجلس شورای ملی Büyük Millet Meclisi.
شوری şûrî: tuzlu, tuzluluk.
شوریدگی şûrîdegî: dağınıklık, karışıklık; delicesine âşıklık; delilik.
شوریدن şûrîden: perişan olmak; heyecanlanmak, coşmak; ayaklanmak; yıkamak.
شوریده şûrîde: perişan; âşık, tutkun; deli.
شوریده بخت şûrîde-beht: talihsiz, bedbaht.
شوریده حال şûrîde-hâl: perişan; âşık; mecnun.
شوریده خاطر şûrîde-hâtır: perişan, üzgün, melûl.
شوریده راه şûrîde-râh: sapık, gümrah.
شوریده سر şûrîde-ser: perişan; kararsız; kalender.
شوسه şosse: (Fr.) şose, karayolu.
شوشتری şûşterî: Şuşter'li; Şuşter lehçesi.
شوشك şûşek: (müz.) dört telli rebab.
شوشکه şûşke: (Rus.) kılıç.
شوشه şûşe: külçe; olukta asılan buz parçası; sırt, yükseklik.
شوغا şevgâ, şovgâ: ağıl.
شوفاژ şofâj: (Fr.) ısıtma tarzı; kalorifer.
شوفر şofor: (Fr.) şoför, sürücü.
شوق şevk, şovk: (Ar.) şevk, heves, istek, arzu.
شوق آمدن şovk âmeden: şevke gelmek.
شوق انگیز şovk-engîz: şevk verici.
شوقی şevkî, şovkî: şevkle ilgili, istekle ilgili.
شوك şevk, şovk: (Ar.) diken; sivri uç.
شوك şok: (Fr.) şok.
شوکا şûkâ:(zool.) karaca, geyik.
شوکت şevket, şovket: (Ar.) görkem, şevket, büyüklük.
شوکران şevkerân, şovkerân: (bot.) zehir ağacı, büyük baldıran, ağu otu.
شولا şevlâ, şovlâ: hırka, derviş hırkası.

شهبندر şeh-bender: liman başkanı, liman reisi; serbest liman; esnaf başkanı.
شهپر şehper: büyük kanat; manevra kanadı.
شهپر گشادن şehper goşâden: kanat açmak.
شهد şehd: (Ar.) bal; balözü, kömeç balı.
شهداء şohedâ': (Ar.) şehitler.
شهر şehr: (Peh.) şehir, kent; ülke; ـ هرت kanunsuz şehir.
شهر şehr: (Ar.) ay.
شهر آرا şehr-ârâ: şehir süsleyen.
شهر آشوب şehr-âşûb: şehri fitneye sokan; çok güzel; (müz.) İran mûsiki makamlarından biri.
شهربانی şehrbânî: emniyet dairesi;کل ـ کشور emniyet genel müdürlüğü.
شهر بند şehr-bend: şehir hisarı; zindan; tutuklu.
شهرت şohret: (Ar.) şöhret, ün, san.
شهرتاش şehr-tâş: hemşehri, hemşeri.
شهرت پرست şohret-perest: şöhret düşkünü.
شهرجنگی şehr-cengî: iç savaş.
شهردار şehr-dâr: belediye reisi, belediye başkanı.
شهرداری şehr-dârî: belediye.
شهر راندن şehr rânden: ülke yönetmek.
شهر سازی şehr-sâzî: şehircilik, şehir yapımı.
شهرستان şehristân: (Peh.) ilçe, kaza; sur içindeki şehir.
شهروا şeh-revâ: değersiz para.
شهرود şehrûd: (müz.) eskiden İran'da kullanılan bir saz.
شهره şohre: (Ar.) ünlü, meşhur, sanlı.
شهری şehrî: şehirli, kentli; tanıdık; sivil.
شهریار şehryâr, şehriyâr: (Peh.) belediye başkanı; şah, hükümdar.
شهریده şehrîde: dağınık, perişan.
شهریور şehrîver: (Peh.) İran güneş takviminin altıncı ayı (21 Eylül-20 Ekim).
شهریه şehriyye: (Ar.) aylık, maaş.

شولك şûlek: çevik at.
شولیدن şûlîden: karışmak; bitkin olmak; hayran olmak.
شوم şûm: uğursuz, şom.
شوم اختر şûm-ehter: talihsiz.
شومی şûmî: uğursuzluk, şomluk.
شومیزیدن şûmîzîden: tarla sürmek; ziraat yapmak.
شوهر şevher, şovher: koca, zevc, eş;به ـ دادن kocaya vermek.
شوهر خواهر şovher-hâher: enişte.
شوهر دادن şovher dâden: kocaya vermek, evlendirmek; bir şeyi elinden yitirmek.
شوهر دار şovher-dâr: kocalı kadın.
شوهر کردن şovher kerden: evlenmek (kız ve kadın için).
شوهر کرده şovher-kerde: evli kadın.
شوی şevî: gömlek; kebap.
شوی şûy: koca, eş.
شوید şivîd: (bot.) dereotu.
شوی دادن şûy dâden: evlendirmek, kocaya vermek, evermek.
شوی کردن şûy kerden: evermek, evlendirmek.
شوییدن şûyiden: yıkamak, yumak.
شه şeh: şah.
شه şoh: nefret bildiren kelime.
شهاب şihâb: (Ar.) şule, alev; yıldız, parlak yıldız; ـ ثاقب akan yıldız.
شهادت şehâdet: (Ar.) tanıklık, şahitlik; şehitlik, şehadet.
شهادت آوردن şehâdet âverden: kelime-i şehâdet getirmek.
شهادت نامه şehâdet-nâme: sertifika, diploma, belge.
شهادتین şehâdeteyn: kelime-i şehâdet ve kelime-i tevhid.
شهامت şehâmet: (Ar.) korkusuzluk, cesurluk; zeyreklik.
شهانشاه şehân-şâh: şehinşah.
شهباز şeh-bâz: (zool.) şahbaz, akdoğan.
شهبانو şeh-bânu: şahbanu, kraliçe, melike.

شهزاده şehzâde: şehzade, prens.
شهسوار şeh-sevâr: usta binici, korkusuz süvari.
شهلاء şehlâ': (Ar.) gözü siyaha yakın mavi gözlü kadın.
شهم şehm: çevik, kıvrak.
شهناز şehnâz: (müz.) İran mûsikisinde bir makam.
شهنای şeh-nây: (müz.) şahney.
شهنشاه şehen-şâh: şehinşah.
شه نگار şeh-nigâr: (kin.) büyük hile.
شهوات şehevât: (Ar.) şehvetler.
شهوانی şehevânî: (Ar.) şehvetli.
شهوت şehvet: (Ar.) şehvet; aşırı istek; ــ حرف زدن aşırı konuşma isteği duymak.
شهوت آلوده şehvet-âlûde: şehvetli, şehvet düşkünü.
شهوت انگیز şehvet-engîz: tahrik edici, şehvet verici.
شهوت بار şehvet-bâr: şehvetli.
شهوت پرست şehvet-perest: şehvetli, şehvet düşkünü.
شهوت ران şehvet-rân: şehvetli.
شهوت رانی şehvet-rânî: şehvetlilik.
شهوتی şehvetî: şehvetli; şehvetle ilgili.
شهود şohûd: (Ar.) hazır olma, tanık olma; görme, gözleme; tanıklar, şahitler.
شهور şohûr: (Ar.) aylar.
شهوی şehevî: (Ar.) şehevî, şehvetle ilgili.
شهی şehî: şahlık, saltanat; iştahlı; tatlı; matlup.
شهید şehîd: (Ar.) tanık; şehit.
شهیر şehîr: (Ar.) ünlü, meşhur, şöhretli.
شهیق şehîk: (Ar.) nefes alma, soluk alma.
شهین şehîn: şaha mensup.
شی şey: (Ar.) şey.
شیاد şeyyâd: (Ar.) sıvacı; hilekâr, düzenbaz, dolandırıcı; riyakâr; yağcı.
شیادی şeyyâdî: sıvacılık; düzenbazlık; riyakârlık.
شیار şiyâr: saban izi; tarım.
شیار کردن şiyâr kerden: saban sürmek, oluk açmak.

شیاریدن şiyârîden: saban sürmek, tarla sürmek.
شیاطین şeyâtîn: (Ar.) şeytanlar.
شیاع şiyâ': (Ar.) izleme; yayılma; بمرحلهء ــ رسیدن امری çoğunluk tarafından ıdrak edilmek.
شیاف şiyâf: (Ar.) (tıb.) fitil.
شیان şiyân: ödül, mükâfat.
شیب şeyb: (Ar.) saç ağarması; ihtiyarlık.
شیب şîb: (Peh.) iniş; iniş çıkış, engebe.
شیب şîb: karışım; titreme; sallanma, kıpırdanma; perişan.
شیبا şeybâ, şiybâ: (Peh.) (zool.) engerek yılanı; perişan; deli.
شیبان şîbân: perişan, dağınık, karışık; titrek.
شیبانیدن şîbânîden: karıştırmak, yoğurmak; aldatılmak; titretmek.
شیب و تیب şîb-o-tîb: şaşkın; perişan.
شیبیدن şîbîden: karıştırılmak; aldatılmak; âşık olmak; titremek, kıpırdanmak.
شیپور şeypûr, şiypûr: (müz.) boru; ــ زدن (müz.) boru çalmak, borazan çalmak.
شیپورچی şîpûrçî: borazancı.
شیپوری şeypûrî: boru şeklinde; (bot.) boru çiçeği.
شیخ şeyh, şıyh: (Ar.) ihtiyar; büyük adam; bilgin; mürşid, şeyh; arap kabile reisi.
شیخوخت şeyhûhet, şiyhûhet: (Ar.) ihtiyarlık; şeyhlik.
شیخی şeyhî: şeyhlik, şeyhle ilgili.
شید şeyd, şiyd: (Ar.) sıvama; hile, düzen, tezvir.
شید şîd: (Peh.) parlak, aydınlık; ışık; güneş.
شیدا şeydâ, şiydâ: âşık; deli, mecnun, perişan.
شیدایی şeydâyî: perişanlık; aşıklık; mecnunluk, delilik.
شید آوردن şeyd âverden: hile yapmak.
شیر şîr: (Peh.) süt; از ــ باز کردن sütten kesmek (çocuk); از ماه ــ دوشیدن büyü yapmak; به ــ خام خوردن gaflet etmek;

yürekli

شیر شکری şîr-şekerî: açık krem rengi.

شیر فروش şîr-forûş: sütçü.

شیر فهم کردن şîr-fehm-kerden: zorla anlatmak.

شیر قهوه şîr-kahve: sütlü kahve.

شیرك şîrek: özsuyu, salgı, usare; şarap; cesur; haşhaş salgısı.

شیرکخانه şîrek-hâne: haşhaş salgısı içilen yer; meyhane.

شیرك شدن şîrek şoden: cesur olmak.

شیرك کردن şîrek kerden: cesaret vermek.

شیر گرم şîr-germ: ılık, az sıcak.

شیر مال şîrmâl: sütlü bir çeşit ekmek.

شیر مرد şîr-merd: cesur, yürekli, korkusuz.

شیر مرغ şîr-morg: (zool.) yarasa.

شیر مست sîr-mest: çok süt emmiş koyun, keçi veya ceylan yavrusu.

شیر مگس şîr-meges: (zool.) örümcek.

شیروانی şîrvânî: çatı; Şirvan'lı; bir tür dört köşe çadır.

شیر و خورشید şîr-o-horşîd: Kızılay.

شیر و شکر şîr-o-şiker: şekerli süt; bir tür ipek kumaş.

شیره şîre: meyva suyu; şıra; pekmez.

شیره بشیره کردن şîre-be-şîre kerden: bir çocuğu sütten kesmeden başka bir çocuk doğurmak.

شیره خانه şîre-hâne: şırahane; meyhane.

شیره کش şîre-keş: meyva suyu çıkaran, şıracı.

شیری şîrî: sütten; beyaz; süt çocuğu; ـ دندان süt dişi.

شیریا خط şîryâ-het: para-tura, yazı-tura.

شیری رنگ şîrî-reng: beyaz.

شیرین şîrîn: tatlı, şekerli; şirin; tam; revaç.

شیرین بیان şîrîn-beyân: (bot.) meyan kökü; tatlı sözlü.

شیرین دهن şîrîn-dehen: tatlı dilli.

شیرین رو şîrîn-rû: güzel yüzlü.

شکر بر آمدن yağla balla beslenmek.

شیر şîr: (Peh.) (zool.) arslan; ـ بی دم و سرو اشکم imkansız iş; ـ مرغ imkansız iş; temiz.

شیر şîr: musluk, çeşme.

شیرابه şîrâbe: salgı, bitki salgısı; haşhaş salgısı.

شیرازه şîrâze: şiraze; از هم گسیختن ـ چیزی düzeni bozulmak.

شیرازه افکن şîrâze-efken: cesur, kuvvetli.

شیرازه بندی şîrâze-bendî: ciltleme.

شیرازی şîrâzî: Şiraz'lı, Şiraz malı.

شیر افکن şîr-efken: cesur, dilâver.

شیربان şîrbân: aslan bakıcısı.

شیر برنج şîr-birinc: sütlaç.

شیر بندی şîr-bendî: yoğurtçuluk, sütçülük.

شیر بها şîr-behâ: süt parası.

شیر پنیر şîr-penîr: (bot.) yoğurt otu.

شیرجه şîr-ceh: balıklama atlama.

شیر خانه şîr-hâne: hayvanat bahçesi.

شیرخشت şîr-hişt: müshil olarak kullanılan bir bitkiden elde edilen madde.

شیر خوار şîr-hâr: süt çocuğu.

شیر خوارگاه şîrhârgâh: kreş.

شیر خوارگی şîr-hâregî: süt çocukluğu.

شیر خواره şîr-hâre: süt çocuğu.

شیر خوردن şîr horden: süt emmek.

شیر خوری şîr-horî: süt emme, süt içme; süt şişesi.

شیر دادن şîr dâden: süt emzirmek.

شیردان şîrdân: kuzu, oğlak veya koyun işkembesi.

شیر دل şîr-dil: arslan yürekli, cesur.

شیر دوش şîr-dûş: süt sağan; ـ ماشین süt sağma makinası.

شیرده şîr-dih: süt veren anne veya hayvan.

شیر زن şîr-zen: cesur kadın.

شیر زهره şîr-zehre: yürekli, yılmaz.

شیر شدن şîr şoden: cesur olmak.

شیر شکار şîr-şikâr: aslan avcısı; cesur,

haylaz.

شیرین زبان şîrîn-zebân: tatlı dilli.

شیطانی şeytânî: şeytanlık; haylazlık; isyankârlık.

شیرین سخن şîrîn-sohen: tatlı dilli; şakacı.

شیطنت şeytenet: muziplik, yaramazlık, haylazlık.

شیرین قیافه şîrîn-kiyâfe: yakışıklı; şık; güzel yüzlü.

شیطنت آمیز şeytenet-âmîz: şeytanca, haylazca.

شیرین کار şîrîn-kâr: iyi davranışlı; şakacı; tatlı dili.

شیع şiye': (Ar.) şîalar; dostlar.

شیرین کاری şîrîn-kârî: hüner gösterme; güzel söz söyleme.

شیعه şî'e: (Ar.) dostlar; şîa.

شیرین کاشتن şîrîn kâşten: bir işi iyi yapmak.

شیعی şî'î: şiî.

شیرینی şîrînî: tatlı, helva.

شیفتگی şîftegî: âşıklık, tutkunluk; şaşkınlık.

شیرینی پز şîrînî-pez: tatlıcı, şekerci.

شیفتن şîften: (Peh.) âşık olmak, tutulmak; şaşırmak.

شیرینی پزی şîrînî-pezî: pastacılık, tatlıcılık.

شیفته şîfte: meftun, âşık, tutkun; ــ شدن âşık olmak, çıldırmak.

شیرینی خوران şîrînî-horân: nikâhtan önce damat tarafından gelin evine gönderilen tatlı veya pasta töreni.

شیفر şîfr: (Fr.) şifre.

شیرینی خوری şîrînî-horî: nişan töreni.

شیك şîk: (Fr.) şık.

شیرینی ساز şîrînî-sâz: şekerci, tatlıcı.

شیك پوش şîk-pûş: şık giyimli.

شیرینی فروش şîrînî-forûş: pastaneci.

شیکی şîkî: şıklık.

شیرینی فروشی şîrînî-forûşî: tatlıcı dükkânı, pastane.

شیل şîl: balık avı.

شیشك şîşek: (zool.) bir yıllık kuzu.

شیلات şîlât: dalyan.

شیشکی şîşekî: cart çekme (yüksekten atan biriyle alay etmek için).

شیلان şîlân: üzüm; unnap; büyük sofra.

شیشکی انداختن şîşekî endahten: sıkmak, palavra atmak; cart çekmek.

شیلان کشیدن şîlân keşîden: sofra yaymak;(kin.) istifade etmek.

شیشکی بستن şîşekî besten: cart çekmek.

شیله و پیله şîle-vo-pîle: hile, düzen.

شیشکی زدن şîşekî zeden: cart çekmek.

شیلینگ şîling: (İng.) şiling.

شیشلیك şîşlîk: şiş kebabı.

شیم şiyem: (Ar.) huylar.

شیشم şîşom: (müz.) bir tür saz.

شیمشیر şîmşîr: kılıç.

شیشه şîşe: (Peh.) cam; şişe, sürahi.

شیمه şîme: (Ar.) huy,tabiat, âdet.

شیشه باز şîşe-bâz:(kin.) hilekâr; hokkabaz; güneş.

شیمی şîmî: (Fr.) kimya; ــ دانشکده kimya fakültesi;

شیشه بر şîşe-bor: camcı.

شیمیایی şîmîyâyî: kimyevî, kimyasal; ــ مواد kimyasal maddeler.

شیشه ساز şîşe-sâz: camcı, şişeci.

شیمی دان şîmîdân: kimyâger.

شیشه گر şîşe-ger: camcı.

شیمیست şîmîst: (Fr.) kimyâger

شیشه گر خانه şîşeger-hâne: cam fabrikası.

شین şeyn: (Ar.) çirkinlik, ayıp.

شیشه گری şîşegerî: camcılık.

شیوا şîvâ: (Peh.) fasih, beliğ.

شیطان şeytan: şeytan; itaatsiz; yaramaz,

شیوا زبان şîvâ-zebân: fasih dilli.

شیوانیدن şîvânîden: karıştırmak; yoğurmak; titremek.

شیوخ şoyûh: (Ar.) şeyhler; yaşlılar.

شیوع şoyû': (Ar.) duyulma, dağılma;ــ دادن

yaymak, dağıtmak.

شیوع یافتن şoyû yâften: meşhur olmak; yayılmak, dağılmak.

شیون şîven: (Peh.) feryat, çığlık, figan, matem; ـ کردن feryad etmek, ağlayıp inlemek; yaygara çıkarmak.

شیوه şîve: şive, tarz, davranış; huy, âdet; hile.

شیوه گر şîve-ger: yollu yordamlı; işveli; hilekâr.

شیوه گری şîvegerî: nazlanma, işve; hilekârlık.

شیویدن şîvîden: karışmak.

شیهه şeyhe, şiyhe: kişneme.

شیهه زدن şeyhe zeden: kişnemek.

شیهه کشیدن şeyhe keşîden: kişnemek.

ص

ص sad: "S" Farsça alfabenin 17. harfi; sayısal değeri 90.

ص S: sahifenin kısaltılmış şekli; "sallallahu aleyh"in kısaltılmış şekli.

صائب sâ'ib: (Ar.) isabetli, doğru.

صائم sâ'im: (Ar.) oruçlu.

صابئی sâbi'î: (Ar.) putperest, yıldıza tapan.

صابر sâbir: (Ar.) sabırlı; Tanrı'nın adlarından biri.

صابر شدن sâbir şoden: sabırlı olmak.

صابری sâbirî: sabır, tahammül.

صابوته sâbûte: yaşlı kadın.

صابون sâbûn: (Yun.-Ar.) sabun.

صابون پز sâbûn-pez: sabuncu, sabun imalatçısı.

صابون پزخانه sâbûnpez-hâne: sabun fabrikası.

صابون پزی sâbûn-pezî: sabunculuk.

صابون زدن sâbûn zeden: sabunlamak, sabunla yıkamak. ـــ به دل ümit taşımak.

صابون ساز sâbûn-sâz: sabuncu.

صابون فروش sâbûn-forûş: sabuncu.

صابونی sâbûnî: sabunla ilgili; sabuncu; temiz, yıkanmış; bir tür zümrüt; (bot.) çöğen, sabun otu.

صاحب sâhib: (Ar.) sahip, malik; yol arkadaşı; vezir; احداث ـــ emniyet müdürü.

صاحب اختیار sâhib-ihtiyâr: muhtar.

صاحب اقتدار sâhib-iktidâr: güçlü; yüce, iktidarlı.

صاحب امتیاز sâhib-imtiyâz: imtiyaz sahibi.

صاحب تجربه sâhib-tecribe: tecrübeli, deneyimli.

صاحب جاه sâhib-câh: mevki sahibi; değerli, yüce.

صاحب جمال sâhib-cemâl: güzel, yakışıklı, alımlı.

صاحب چیز sâhib-çîz: zengin, varıklı.

صاحب خاطر sâhib-hâtir: güzel huylu; şair.

صاحب خانه sâhib-hâne: ev sahibi.

صاحب خبر sâhib-heber: bilgili, haberli; kapıcı; elçi, sefir.

صاحب خیر sâhib-heyr: hayır sahibi.

صاحبدل sâhib-dil: gönül ehli; ârif, derviş; cesur, yürekli.

صاحب دیوان sâhib-divân: vezir, divan reisi; Maliye bakanı; divan sahibi şair.

صاحبقران sâhib-kırân: uğurlu; büyük padişah; üstün kişi.

صاحب محضر sâhib-mehzer: noter

صاحب مرده sâhib-morde: sahipsiz mal.

صاحب ملك sâhib-milk: mülk sahibi.

صاحب منصب sâhib-mensıb: yüksek dereceli memur; subay.

صاحب نظر sâhib-nezer: görüş sahibi; dindar; ârif.

صاحب هنر sâhib-honer: hünerli, hüner sahibi.

صادر sâdir: (Ar.) olan; yüz gösteren; çıkan, ihraç.

صادرات sâdirât: (Ar.) dışsatım, ihracat.

صادر شدن sâdir şoden: çıkmak, kaynaklanmak; gönderilmek, ihraç edilmek.

صادر کردن sâdir kerden: ihraç etmek.

صادر کننده sâdir konende: ihracatçı.

صادق sâdik: (Ar.) doğrucu, doğru, dürüst, sadık; açık.

صادق القول sâdiko'l-kovl:(Ar.) sözünde duran, doğru sözlü.

صادقانه sâdikâne: doğru olarak, dosdoğru.

صارم sârim: (Ar.) kesici, keskin (kılıç); cesur.

صاع sâ': (Ar.) bir ağırlık birimi, dört batman.

صاعد sâ'id: (Ar.) yükselen.

maş).
صباوت sebâvet: (Ar.) çocukluk.
صبایا sebâya: (Ar.) kızlar, kızçocukları.
صبح sobh: (Ar.) sabah; ــ صادق tan ağartısı; ــ بخیر günaydın, iyi sabahlar!, ــ شما بخیر iyi sabahlar!.
صبحانه sobhâne: sabah kahvaltısı.
صبحانه خوردن sobhâne horden: kahvaltı etmek.
صبح خوان sobh-hân: sabah öten kuş; bülbül.
صبحدل sobh-dil: temiz yürekli; perhizkâr.
صبحدم sobh-dem: sabahleyin, sabah vakti.
صبح رو sobh-rov: sabah giden; yolcu.
صبح شدن sobh şoden: sabah olmak.
صبح کردن sobh kerden: sabahlamak, sabahı çıkarmak, sabahı etmek.
صبحگاه sobh-gâh: sabahleyin, sabah vakti.
صبحگاهی sobh-gâhî: sabahleyin, sabah vakti.
صبر sebr: (Ar.) sabır, tahammül; hapşırma, aksırma; ــ بر دل بستن سنگ dişini sıkmak.
صبر زرد sebri- zerd: (bot.) sarısabır.
صبر آوردن sebr âverden: sabretmek.
صبر داشتن sebr dâşten: sabretmek.
صبر کردن sebr kerden: sabretmek, hapşırmak; beklemek.
صبر گزیدن sebr gozîden: sabretmek.
صبوح sebûh: (Ar.) sabah içilen şarap.
صبوح کردن sebûh kerden: sabah şarabı içmek.
صبوحی sebûhî: sabah içilen şarap; sabahleyin şarap içme.
صبوحی دادن sebûhi dâden: sabah şarabı içirtmek.
صبوحی زدن sebûhî zeden: sabah şarabı içmek.
صبوحی ساختن sebûhi sâhten: sabah şarabı içmek.
صبوحی کردن sebûhî kerden: sabah şarabı içmek.
صاعقه sâ'ike: (Ar.) yıldırım, şimşek.
صاغ sâğ: (T.) güzel, sağ, salim.
صاغری sâğerî: (T.) sağrı.
صاف sâf: (Ar.) saf, arı, temiz berrak, dümdüz.
صافات sâffat: (Ar.) sıraya girenler; sıraya girmiş melekler.
صاف دل sâf-dil: temiz yürekli.
صاف شدن sâf şoden: açılmak, berraklaşmak.
صاف کردن sâf kerden: süzmek, arıtmak, tasfiye etmek; yüzü traş etmek, traşlamak.
صافی sâfî: (Ar.) temiz, halis, sofi, net; süzgeç, filitre.
صافی شدن sâfî şoden: temizlenmek, süzülmek.
صافی کردن sâfî kerden: tasfiye etmek,süzmek, arıtmak.
صالح sâlih: (Ar.) iyi, elverişli; iyi işli; lâyık.
صالحه sâlihe: (Ar.) temiz kadın; iyi amel.
صامت sâmit: (Ar.) sessiz, suskûn; varlık;(gr.) sessiz harf.
صانع sâni': (Ar.) yaratan, yaratıcı, yapan; sanatkar; Tanrı.
صایب sâyib: (Ar.) doğru, dürüst, isabetli.
صایحه sâyihe (Ar.) bağıran; matem, ağlama.
صایم sâyim: (Ar.) oruçlu.
صب sebb: (Ar.) dökme (sıvı); bela gelme.
صبا sebâ: (Ar.) saba rüzgarı, kuzeydoğu rüzgarı; (müz.) sabâ makamı.
صباء sebâ': (Ar.) çocuklaşma, çocukluğa özenme.
صباح sebâh: (Ar.) sabah.
صباحت sebâhet: (Ar.) güzel yüzlülük, güzellik, yüz güzelliği.
صباح کردن sebâh kerden: iyi sabahlar dilemek.
صبار sebbâr: (Ar.) çok sabırlı; Tanrı'nın adlarından biri.
صبارا sobârâ: (Ar.) (tıb.) malihülya.
صباغ sebbâğ: (Ar.) boyacı, iplik boyacısı.
صباغی sebbâğî: boyacılık (iplik ve ku-

صحرارو sehrâ-rov: çölde dolaşan.
صحرا نشین sehrâ-nişîn: göçebe; bedevî.
صحرانشینی sehrâ-nişînî: göçebelik, bedevîlik.
صحرایی sehrâyî: kırsal; çöle ait.
صحف sohof: (Ar.) sahifeler; levhalar; kitaplar; küçük kutsal kitaplar.
صحن sehn: (Ar.) alan; sahanlık; meydan.
صحنه sehne: (Ar.) sahne; روی ــ گذاشتن sahnelemek, sahneye koymak.
صحنه ساز sehne-sâz: sahne düzenleyici; düzen, hile, oyun.
صحنه گردان sehne-gerdân: rejisör.
صحنه گردانی sehne-gerdânî: rejisörlük.
صحو sehv: (Ar.) ayıkma; ayıklık.
صحه sıhhe: (Ar.) imza, tasdik, onay.
صحی sıhhî: (Ar.) sıhhî.
صحیح sehîh: (Ar.) doğru, sağlam; sağ, salim.
صحیفه sehîfe: (Ar.) sahife; kitap; mektup; yeryüzü.
صحیه sıhhiyye: (Ar.) sağlık, sıhhiye.
صخره sehre: (Ar.) büyük taş, kaya.
صد sad: (Peh.) yüz, 100; ــ در yüzde; ــ در ــ yüzde yüz.
صدا sedâ: (Ar.) ses, seda; radyo yayını; ــ یك دست ی ترکیه Türkiye'nin sesi radyosu; ــ ندارد bir elin nesi var, iki elin sesi var.
صدا پیچیدن sedâ piçîden: ses yankılanmak.
صدا دادن sedâ dâden: ses vermek, seslenmek.
صدا دار sedâ-dâr: sesli.
صدا در آوردن sedâ der-âverden: seslenmek, ses çıkarmak.
صدارت sedâret: (Ar.) başkanlık; bakanlık; vezirlik; başlama; ــ عظمی başbakanlık.
صدا زدن sedâ zeden: seslenmek, çağırmak.
صداع sodâ': (Ar.) başağrısı; ــ شقی yarım başağrısı; ــ شمسی güneş çarpması.
صداع رسیدن sodâ' resîden: başı ağrımak.

صبور sebûr: (Ar.) sabırlı; Tanrı'nın adlarından biri.
صبوری sebûrî: sabır, tahammül.
صبی sebî: (Ar.) çocuk, küçük çocuk.
صبیان sibyân: (Ar.) küçük çocuklar.
صبیح sebîh: (Ar.) güzel yüzlü, güzel, latif.
صبیر sobeyr: (Ar.) (bot.) kaktüs.
صبیه sebiyye: (Ar.) kızçocuğu.
صحائف sehâ'if: (Ar.) sahifeler, sayfalar.
صحاب sihâb: (Ar.) dostlar; ashab.
صحابت sehâbet: (Ar.) arkadaşlık, yoldaşlık.
صحابه sehâbe: (Ar.) dostlar, sahabe.
صحاح sehâh: (Ar.) sağlık, afiyet; sağlam, kusursuz.
صحاح sehâh: (Ar.) doğrular, sahihler.
صحاری sehârî: (Ar.) sahralar, çöller.
صحاف sehhâf: (Ar.) ciltçi.
صحافی sehhâfî: ciltçilik; ciltçi dükkânı.
صحافی شدن sehhâfî şoden: ciltlenmek.
صحافی کردن sehhâfî kerden: ciltçilik yapmak.
صحبت sohbet: (Ar.) sohbet, konuşma; arkadaşlık; birleşme.
صحبت آراستن sohbet ârâsten: sohbet etmek.
صحبت داشتن sohbet dâşten: sohbet etmek, muhabbet etmek.
صحبت کردن sohbet kerden: sohbet etmek, konuşmak.
صحبتی sohbetî: sohbet arkadaşı.
صحت sıhhet: (Ar.) sağlık, sıhhat; doğruluk, dürüstlük; ــ آب گرم sıhhatler olsun!
صحت پذیرفتن sıhhet pezîroften: iyileşmek, şifa bulmak.
صحت خانه sıhhet-hâne: hastane.
صحت یافتن sıhhet yâften: iyileşmek, sağlığa kavuşmak.
صحراء sehrâ': (Ar.) sahra, kır, çöl; از ــ آوردن سرش ــ است çok geniştir; sokaktan bulmak, bedava bulmak; به ــ افتادن ortaya çıkmak; سر به ــ نهادن kaçmak; delirmek.

doğrulamak.
صدقه sedeke: (Ar.) sadaka; ـه كسى رفتن kurbanı olmak.
صدقه خواستن sedeke hâsten: dilenmek, sadaka istemek.
صدقه دادن sedeke dâden: sadaka vermek.
صدم sedm: (Ar.) ezme; güç bir iş gelme.
صدمات sedemât: (Ar.) sadmeler.
صدمه sedme: (Ar.) sadme, çarpma, darbe; zarar; ziyan.
صدمه خوردن sedme horden: zarar görmek; darbe yemek.
صدمه ديدن sedme dîden: zarar görmek.
صدمه زدن sedme zeden: zarar vermek; darbe indirmek.
صدمه كشيدن sedme keşîden: ziyan görmek; güçlüğe katlanmak.
صدور sodûr: (Ar.) büyükler; vezirler; sahifeler.
صدور sodûr: (Ar.) çıkma, hasıl olma, zâhir olma, sâdır olma.
صدوق sedûk: (Ar.) doğru söyleyen, doğrucu; dost.
صده sede: yüzyıl, asır; yüzüncü yıl dönümü.
صد هزار sed-hezâr: yüzbin; çok fazla.
صديق sedîk: (Ar.) dost, gerçek dost.
صديق siddîk: (Ar.) çok doğru adam.
صد يك sed-yek: yüzde bir.
صراح serâh: (Ar.) halis, karışıksız.
صراحت serâhet: (Ar.) açıklık, sarahat; karışıksızlık; aydınlık.
صراحةً serâheten: (Ar.) açıkça, sarâhaten.
صراحى sorâhî: (Ar.) sürahi.
صراحى كشيدن sorâhî keşîden: içki içmek.
صراط sırât: (Ar.) yol; sırat; ـ مستقيم doğru yol.
صراف serrâf: (Ar.) sarraf.
صرافت sirâfet: (Ar.) sarraflık.
صرافى serrâfî: sarraflık; sarraf dükkânı.
صرامت serâmet: (Ar.) keskinlik; cesurluk,

صداع كردن sodâ' kerden: baş ağrıtmak, gürültü etmek, baş şişirmek.
صداق sedâk, sıdâk: (Ar.) mehir, başlık parası.
صداقت sedâket: (Ar.) doğruluk, dürüstlük, sadakat.
صداق نامه sedâk-nâme: nikâh, akitname.
صدا كردن sedâ kerden: seslenmek, çağırmak.
صدا گرفتگى sedâ-giriftegî: ses kısıklığı.
صدا گرفتن sedâ giriften: sesi kısılmak.
صدا نشستن sedâ nişesten: sesi kısılmak, boğazı oturmak.
صد اندر صد s e d - e n d e r - s e d: tümüyle,tamamen, yüzdeyüz.
صد پر sed-per: (bot.) katmerli gül.
صدد seded: (Ar.) kasıt, saded, niyet, maksat; yüzyüze.
صد در صد sed-der-sed: kesinlikle, kesin olarak, kuşkusuz; yüzdeyüz.
صدر sedr: (Ar.) göğüs; yukarı, üst; başkan, reis; vezir; mektup başlangıcı; ـ اعظم sadrazam, başbakan; ـ قفسهء göğüs kafesi.
صدر نشين sedr-nişîn: yukarıda oturan; önder, ileri gelen; vezir; hâkim.
صدره sodre: (Ar.) göğüs üstü; sütyen.
صدرى sedrî: sadra ait; ـ برنج (bot.) kulaklı pirinç.
صد سال sed-sâl: yüzyıl, âsır.
صد شاخ كردن sed şâh kerden: paramparça etmek.
صدع sed': (Ar.) yarma; emri yerine getirme; doğruyu ayırdetme; doğru hüküm verme.
صدغ sodğ: (Ar.) şakak.
صدف sedef: (Ar.) sedef; (zool.) yumuşakçalar; ـ خوراكى (zool.) istiridye.
صدف رنگ sedef-reng: sedef rengi.
صدفى sedefî: sedef rengi; sedeften.
صدق sidk: (Ar.) doğruluk, doğru olma, doğru söyleme.
صدقات sedekât: (Ar.) sadakalar.
صدق آميز sıdk-âmîz: doğruya yakın.
صدق كردن sıdk kerden: doğru olmak;

gıcırtı.

صعب se'b: (Ar.) güç, çetin, zor; kuvvetli; yığın; vekarlı.

صعقه se'ke: (Ar.) bayılma, kendinden geçme; baygınlık; yıldırım.

صعلوك so'lûk: (Ar.) derviş; hırsız.

صعوبت so'ûbet: (Ar.) güçlük, zorluk, sertlik, çetinlik; zahmet, âcizlik.

صعود so'ûd: (Ar.) yükselme, yukarı çıkma; ölme.

صعود كردن so'ûd kerden: yükselmek, yukarı çıkmak.

صغار siğâr: (Ar.) küçükler, çocuklar.

صغارت seğâret: (Ar.) hakirlik; küçüklük.

صغر sığer: (Ar.) küçüklük; hakirlik; çocukluk; ـ سن گرفتن yaşını küçültmek.

صغرى soğrâ: (Ar.) küçük kadın; küçük.

صغير seğîr: (Ar.) küçük, bülûğa ermemiş.

صف sef: (Ar.) sıra, dizi, saf; savaş;ـ نعال antre, ayakkabı çıkarılan yer.

صف sef: (Ar.) safa dizme.

صفاء sefâ': (Ar.) temizlik, saflık, arılık; samimiyet; temaşa; از ـ افتادن revaçtan düşmek.

صفا آوردن sefâ âverden: sefa getirmek.

صفات sifât: (Ar.) sıfatlar.

صفاتى sifâtî: sıfatla ilgili, sıfâtî.

صفا دادن sefâ dâden: safa vermek, canlılık vermek.

صفا داشتن sefâ dâşten: dost olmak; taraveti olmak; içi temiz olmak.

صفار saffâr: (Ar.) bakırcı.

صفاف seffâf: (Ar.) istifçi.

صفاق sifâk: (Ar.) (tıb.) karınzarı, periton.

صفا كارى sefâ-kârî: safa verme; cilâlama.

صفا كردن sefâ kerden: anlaşmak; sevindirmek; işret içinde yaşamak; ölmek; bir tür musafaha.

صف آرايى sef-ârâyî: saf teşkil etme; sınıflandırma.

صف آوار sef-âvâr: savaşçı, döğüşken.

صف بر كشيدن sef ber-keşîden: saf dizmek.

yiğitlik.

صرح serh: (Ar.) köşk; felek.

صرد serd: soğuk.

صرر sorer: (Ar.) para keseleri.

صر صر serser: (Ar.) şiddetli soğuk; fırtına; hızlı binek hayvanı.

صرع sar': (Ar.) sara hastalığı; atma; düşme.

صرف serf: (Ar.) döndürme; çevirme; harcama, kullanma, sarfetme; dönme; peşin para; ـ نظر vazgeçme; ـ نظر كردن vazgeçmek.

صرف sırf: (Ar.) sırf, sadece, sade, özel; salt.

صرفاً sırfen: (Ar.) sırf, sadece; hâlis; yalnız.

صرف شدن serf şoden: harcanmak, sarfedilmek; geçilmek.

صرف فرمودن serf fermûden: sarfetmek, harcamak.

صرف كردن serf kerden: sarfetmek, harcamak, kullanmak; katetmek; azletmek.

صرفه serfe: fazlalık; kazanç, kâr, fayda.

صرفه بر serfe-ber: kazanç sağlayan; sarraf.

صرفه بردن serfe borden: kazanç sağlamak; kâr etmek; ileri geçmek.

صرفه جو serfe-cû: tutumlu, iktisatlı.

صرفه جويى serfe-cûyî: iktisat, tutum, tasarruf, biriktirme.

صرفه جويى كردن serfecûyî kerden: tutumlu davranmak; tasarruf etmek, biriktirmek.

صرفه داشتن serfe dâşten: faydası olmak.

صرفه كارى serfe-kârî: tutumluluk; tasarruf.

صرم serm: (Ar.) kesme, kesicilik; bekleyiş.

صروف sorûf: (Ar.) hadiseler, olaylar.

صره sorre: (Ar.) para kesesi.

صريح serîh: (Ar.) halis; açık,sarih.

صريحاً serîhen: (Ar.) açıkça, apaçık, sarîhen.

صرير serîr: (Ar.) bağırma; kalem sesi;

صف صف sef-sef: (Ar.) saf saf, sıra sıra.
صف کشیدن sef keşîden: sıraya girmek, sıra olmak.
صف گرفتن sef giriften: sıraya girmek.
صفو sefv: (Ar.) aydınlık; özellik; halis; seçkin.
صفوت sefvet: (Ar.) safîlik, halislik; seçkinlik; ـ آدمیان İslâm peygamberi.
صفوف sofûf: (Ar.) saflar, sıralar.
صفوی sefevî: (Ar.) Safevî.
صفه soffe: (Ar.) sofa.
صفی sefî: (Ar.) samimî dost; seçkin; hâlis.
صفیحه sefîhe: (Ar.) geniş kılıç, pala; geniş yüz; iri kaya; deri; kafatası kemiği.
صفیر sefîr: (Ar.) çığlık; ıslık; safir.
صفیر بر آوردن sefîr ber âverden: ıslık çalmak.
صفیر زدن sefîr zeden: ıslık çalmak.
صفیر کشیدن sefîr keşîden: ıslık çalmak;(kin.) rezil etmek.
صقر sekr: avcı kuş.
صقع sek': (Ar.) dövme, tekmeleme; yıldırım çarpma.
صقع sok:': (Ar.) kıyı, kenar, köşe.
صقیل sekîl: (Ar.) cilâlanmış, parlak; parlak kılıç.
صك sek: çek, berat; mektup; ـ لیلهء berat gecesi.
صلا selâ: (Ar.) davet, çağırma, seslenme.
صلابت selâbet: (Ar.) sertlik, sağlamlık, güçlük; kabalık; heybet.
صلابه sollâbe: darağacı.
صلات selât: (Ar.) namaz; yakarış, niyaz; Tanrı'nın rahmeti.
صلاح selâh: (Ar.) iyilik; barış; yaraşma; به ـ باز آمدن barışmak, iyileşmek.
صلاح اندیش selâh-endîş: iyi düşünceli.
صلاح اندیشیدن selâh endîşîden: iyilik düşünmek.
صلاح پذیرفتن selâh pezîroften: düzelmek,düzene girmek.
صلاح دید selâh-dîd: uygun görme, tasvip.
صلاح دیدن selâh dîden: uygun görmek,

صف بندی sef-bendî: saf dizme, safa girme, sıraya girme.
صفت sifet: (Ar.) sıfat, özellik, vasıf, keyfiyet; meslek; mânâ; şekil; yol; vefadarlık; haslet, huy.
صفت شکن sifet-şiken: (tas.) sıfatların eserlerini kendinde yok eden kimse.
صفت کردن sifet kerden: vasfetmek, tavsif etmek, sıfatlandırmak, övmek.
صفحات sefehât: (Ar.) sahifeler; safhalar.
صفحه sefhe: (Ar.) sahife; safha; kıyı; satıh; yüz; plak.
صفحه بند sefhe-bend: sayfa bağlayıcı.
صفحه بندی sefhe-bendî: sayfa bağlama.
صفحه حساب sefhe-hisâb: sayfa hesabı (telif ücreti.)
صفدر sef-der: saf kıran, cesur; Ali b. Ebi Talib'in lakabı.
صف در صف sef-der-sef: sıra sıra.
صفر sefer: (Ar.) kamerî takviminin 2. ayı, sefer.
صفر sıfr: (Ar.) boş; sıfır; hiç; zühre yıldızı.
صفر sofr: (Ar.) bakır.
صفراء sefrâ': (Ar.) sarı; (tıb.) safra, öd; öfke; heves; ـ کیسهء safra kesesi; ـ بر سر زدن sinirlenmek.
صفرا بر sefrâ-bor: safrayı kesen ilaç.
صفرا جنبیدن sefrâ conbîden: öfkelenmek.
صفرا شکستن sefrâ şikesten: az yemek yemek, nefsini köreltmek.
صفرا کردن sefrâ kerden: kusmak; öfkelenmek.
صفرایی sefrâyî: safra ile ilgili.
صفرت sofret: (Ar.) sarılık.
صفر و سر گردان safr-o-sergerdân: şaşkın, başı dönmüş.
صف زدن sef zeden: sıraya girmek, saf dizmek; kuyruğa girmek.
صف شکستن sef şikesten: düşman safını yarmak.
صفصاف sefsâf: (Ar.)(bot.) kavak; akçakavak.

صماخ simâh: (Ar.) kulak deliği, iç kulak.
صمت somt, semt: (Ar.) sessizlik, suskunluk.
صمد semed: (Ar.) zengin, muhtaç olmayan; Tanrı'nın adlarından biri.
صمصام semsâm: (Ar.) keskin kılıç.
صمغ semğ: (Ar.) zamk; ـ عربی (kim.) arap zamkı; ـ نشاسته (bot.) nişasta zamkı.
صمیم semîm: (Ar.) halis, saf; öz, hülasa; asıl; orta; از ـ قلب canu gönülden, samimiyetle.
صمیمانه semîmâne: samimiyetle, kalpten, yürekten gelen.
صمیمی semîmî: samimî, candan, yürekten.
صمیمیت semîmiyyet: (Ar.) samimiyet, dostluk, candanlık.
صنادید senâdîd: (Ar.) reisler, ileri gelenler, büyükler.
صنادیق senâdîk: (Ar.) sandıklar.
صنار sinâr: (bot.) çınar.
صناع sonnâ': (Ar.) sanatkarlar.
صناعات sinâ'ât: (Ar.) sanatlar.
صناعت sinâ'et: (Ar.) meslek, sanat, hüner.
صناعتی sinâ'etî: sanatla ilgili.
صناعی sinâ'î: (Ar.) sınaî, sanatla ilgili.
صنایع senâyi': (Ar.) sanatlar, sanayi; ـ بدیعی edebî sanatlar; ـ دستی elsanatları.
صنج senc: pençe; zil.
صندل sendel: (bot.) sandal ağacı; sandal.
صندل sendel: (Fr.) sandalet.
صندلی sendelî: sandalye; iskemle.
صندوق sendûk: (Ar.) sandık; tabut; gişe.
صندوقچه sendûkçe: küçük sandık.
صندوقخانه sendûkhâne: sandıkhane.
صندوقدار sendûk-dâr: veznedar.
صندوقداری sendûkârî: veznedarlık.
صندوقساز sendûksâz: sandıkçı.
صندوقه sendûke: sanduka,sandık; ـ سینه (tıb.) göğüs kafesi.
صندید sindîd:(Ar.) reis, büyük, önder; cesur; şiddetli, soğuk, karakış.
صنع son':(Ar.) yapma, yaratma; iyilik, ihmünasip görmek.
صلاحیت selâhiyet: (Ar.) yetki, salahiyet, yaraşma.
صلاحیت دار selâhiyet-dâr: yetkili.
صلا دادن selâ dâden: seslenmek; davet etmek, çağırmak.
صلا گفتن selâ goften: davet etmek, çağırmak.
صلایه selâye: arduvaz, kayagantaş.
صلایه کردن selâye kerden: ilâç dövmek.
صلب selb: (Ar.) sabır.
صلب solb: (Ar.) sağlam,dayanıklı; kaba; kuvvetli; belkemiği; zürriyet, sülâle.
صلح solh: (Ar.) barış, sulh.
صلحاء solehâ: (Ar.) salihler, iyiler.
صلح جو solh-cû: barışçıl, barış yanlısı.
صلح طلبیدن solh telebîden: barış dilemek.
صلح کردن solh kerden: barış yapmak.
صلصال selsâl: (Ar.) kuru çiçek.
صلصل solsol: (Ar.) tahtalı güvercin.
صلع sel': (Ar.) saç dökülmesi; dazlak.
صلعم sel'em: (Ar.) "sallallahu aleyhi ve sellem" sözünün kısaltılmış şekli.
صلوات selevât: (Ar.) namazlar; dualar; salavat.
صلوات فرستادن selevât firistâden: salavat göndermek.
صله sile: (Ar.) ihsan, hediye, ödül; mükâfat; akrabalık; bağlılık; ulaşma.
صله بخشیدن sile behşîden: ödül vermek.
صله پذیرفتن sile pezîroften: bağış almak; ödül almak.
صله خواستن sile hâsten: ödül istemek; bağış istemek.
صله خوردن sile horden: ödül almak.
صله دادن sile dâden: ödül vermek.
صله گرفتن sile giriften: ödül almak.
صله یافتن sile yâften: ödül almak.
صلیب selîb: haç, ـ شکسته Nazi haçı.
صلیبی selîbî: haçlı, ehli salip, hristiyan; جنگهای ـ Haçlı seferleri.
صماء semmâ': (Ar.) sert, katı; sağlam.

صوبهsevbe, sovbe: (Ar.) yığın, küme; ülke, memleket.
صوبه دار sevbe-dâr: hâkim, vâli.
صوت sevt, sovt: (Ar.) sedâ, avaz; nağme, şarkı; ـ انعکاس yankılanma.
صوت بر sevt-ber: (müz) portamento.
صور sover: (Ar.) yüzler, sûretler, suratlar; türler, neviler.
صور sûr: (Ar.) sûr, boru; ـ اسرافیل israfil sûru.
صورت sûret: (Ar.) şekil, kıyafet; yüz, surat, çehre;tür; keyfiyet;(mat.) bölen; در ـ ـ به ـ dığı takdirde; halinde; در ـ ی که oysa.
صورت آرا sûret-ârâ : ressam.
صورت آرایی sûret ârâyî: ressamlık.
صورت آفرین sûret- âferîn: resimci; yaratıcı.
صورت انگیختن sûret engîhten: portre yapmak; icad etmek.
صورت بر داشتن sûret ber dâşten: istinsah etmek, suret çıkarmak; fotoğraf çekmek.
صورت بر کشیدن sûret ber keşîden: nakşetmek, tasavvur olmak; görünmek, mümkün olmak.
صورت بستنsûret - besten: nakşetmek; tasavvur olmak; görünmek; mûmkûn olmak; gerçekleşmek.
صورت بند sûret-bend: ressam.
صورت پذیر sûret - pezîr.
صورت پرست sûret-perest: portre ressamı.
صورت تراشیدن sûret terâşîden: sakal tıraşı olmak.
صورتحساب sûret-hisâb: fatura.
صورت دادن sûret dâden: icrâ etmek; gerçekleştirmek.
صورت ساز sûret:sâz: portre ressamı.
صورت کردن sûret kerden: resim yapmak.
صورتکشی sûret-keşî: ressamlık; portre ressamlığı.
صورت کشیدن sûret keşîden: resim yapsan; yaratık.
صنعانی sen'ânî:(Ar.)San'alı.
صنعت sen'et: sanat, iş , çare.
صنعت ساختن sen'et sâhten:hile yapmak.
صنعتکار sen'et-kâr: sanatkâr, sanatçı.
صنعت کردن sen'et kerden: hile yapmak; oyun oynamak.
صنعتگر sen'et-ger: sanatkâr, sanatçı.
صنعتگری sen'et- gerî: sanatkârın işi.
صنعتی sen'etî: sanatsal; sanayi.
صنعتی شدن sen'etî şoden: sanayileşmek.
صنف sınf:(Ar.) sınıf, tür, nevi, gurup, esnaf.
صنم senem:(Ar.) put; sevgili.
صنم پرست senem-perest: putperest.
صنمخانه senem-hâne: puthane.
صنوبر senevber:(Ar.)(bot) çam fıstığı ağacı, çam ağacı.
صنوف sonûf:(Ar.)sınıflar, neviler, türler.
صنیع senî':(Ar.) yapay, yapma; yaratma; sanat; iş; temiz giysi; yemek; iyilik.
صنیعه senî'e:(Ar.) hüner; iyi iş; ihsan; besleme.
صواب sevâb(Ar.) doğru, dürüst; sevap; layık, yaraşır.
صواب جستن sevâb costen: doğruyu aramak.
صواب داشتن sevâp dâşten: doğru bilmek, doğru sanmak.
صوابدید sevâb-dîd: uygun görme, tasvip; meşveret.
صواب دیدن sevâb dîden: doğru bilmek, sonunu iyi görmek.
صوابکار sevâb-kâr: iyi amelli, sevap sahibi.
صواعق sevâ'ik:(Ar.) yıldırımlar.
صوافی sevâfî: (Ar.) peygamber ve imamın hissesine düşen ganimet; hâlis emlâk.
صوامع sevâmi': (Ar.) manastırlar, kiliseler, mâbetler, derviş zâviyeleri.
صوب sevb, sovb: (Ar.) taraf, yön, cihet; bölge, nahiye; doğru, dürüst.

صید گاه seyd- gâh: av yeri, avlak.
صیدلانی seydelânî: saydele'li; botanikçi; eczacı.
صیدله seydele: botanik; attarlık.
صیغه siğe: (Ar.) şekil; yaratılış; siga; muvakkat nikâh, müt'a.
صیغه جاری کردن sîğe câri kerden: sîga yapmak.
صیغه خواندن sîğe hânden: sîga yapmak.
صیغه رفتن sîğe reften: sîga yapmak.
صیغه رو sîğe-rov: sîga yapan kadın.
صیغه ساختن sîğe sâhten: (gr.) kelimeyi gramer kurallarına göre çeşitli şekillere sokmak.
صیغه شدن sîğe şoden: sîgaya girmek.
صیغه کردن sîğe kerden: sîga yapmak.
صیغه گرفتن sîğe giriften: kadını sîga yapmak.
صیف seyf: (Ar.) yaz .
صیفی seyfî: (Ar.) yazlık; bostan.
صیفی کاری seyfi-kârî: bostancılık.
صیقل seykel: (Ar.) cilâ, bileme; ـ کاری cilâcılık.
صیقلگر seykel-ger: cilâcı.
صیقلی seykelî: cilâlı.
صینی sînî: Çin'li; Çin yapısı; sini.

mak; fotoğraf çekmek.
صورتگر sûretger: portre ressamı, heykeltraş.
صورت مجلس sûret-meclis: zabıt, tutanak, keşif raporu.
صورت نمودن sûret nomûden: nakşetmek; tasavvur etmek.
صورتی sûretî: pembe; zahirî.
صوری sûrî: sathî, yüzeysel, şeklî.
صوف sûf: (Ar.) yün.
صوفی sûfî: (Ar.) (tas.) sûfî, derviş, mutasavvıf.
صوفیانه sûfîyâne : sûfice, tasavvufî.
صوفی خانه sûfî-hâne:(tas.) hankah.
صوفی نامه sûfî-nâme: (ed.) tasavvuf kitabı.
صوفیه sûfîye (tas.) sofîler, dervişler.
صولت sevlet, sovlet: (Ar.) heybet; hücum; öfke; hamle.
صولجان sevlecân, sovlecân: çevgan; baston, asâ.
صوم sevm, sovm: (Ar.) oruç.
صومعه sevm'e, sovme'e : (Ar.) manastır; hankah.
صهباء sehbâ': (Ar.) kırmızı, kızıl; şarap.
صهر sıhr: (Ar.) yakınlık, sıhriyet; damat.
صهیون sehyun: Kudüs.
صهیونی sehyûnî: yahudi.
صیاد seyyâd: (Ar.) avcı.
صیادی seyyâdî: avcılık.
صیاغت siyâğet: (Ar.) dökümcülük; kuyumculuk.
صیام siyâm: (Ar.) oruç tutma, oruç.
صیانت siyânet: (Ar.) koruma, kollama.
صیانت کردن siyânet kerden: korumak.
صیت sît: (Ar.) ses, ün, seda; şöhret.
صیحه seyhe, siyhe: (Ar.) ses, feryat, nara.
صیحه زدن seyhe zeden: bağırmak, nara atmak.
صید seyd, sıyd: (Ar.)av; av hayvanı.
صید شدن seyd şoden: avlanmak.
صید کردن seyd kerden: avlamak.

ض

ض"z' Farsça alfabenin 18. harfi, sayısal değeri 800'dür.

ضابط zâbit: (Ar.) koruyan, zapteden; hâkim, vali, güçlü; mübaşir.

ضابطه zâbite: (Ar.) tüzük, düstur, kaide; zabıta.

ضاجر zâcir: (Ar.) kederli, muztarip.

ضاحك zâhik: (Ar.) gülen.

ضار zâr: (Ar.) zararlı, zarar veren.

ضارب zârib: (Ar.) basan, döven, vuran.

ضاغط zâğit: (Ar.) basan, sıkıştıran.

ضافی zâfî: (Ar.) tam.

ضال zâl: (Ar.) sapık, yolunu şaşımış.

ضامر zâmir: (Ar.) ince boylu; dakik, latif.

ضامن zâmin: (Ar.) kefil.

ضامن دادن zâmin dâden: kefil yapmak.

ضامن شدن zâmin şoden: kefil olmak, tekeffül etmek.

ضامن گرفتن zâmin giriften: kefil tutmak.

ضایر zâyır: (Ar.) zarar veren, zararlı.

ضایع zâyi': (Ar.) zayi, kayıp; yararsız; işsiz.

ضایعات zâyi'ât: (Ar.) kayıplar, zayiat.

ضایع شدن zâyi' şoden: zayi olmak, kaybolmak.

ضایع کردن zâyi' kerden: kaybetmek, zâyi etmek, yitirmek.

ضایع گذاشتن zâyi' gozâşten: ihmal etmek.

ضایعه zâyi'e: (Ar.) kayıp, yitik.

ضباط zebbât: (Ar.) arşiv memuru, evrak memuru.

ضبط zebt: (Ar.) koruma, zapt, alıkoyma; ـــ در intizam, tertip; ـــ و ربط teyp; ـــ صوت

ضبط آوردن zaptetmek, hıfzetmek.

ضبط کردن zebt kerden: zaptetmek; korumak.

ضبطیه zebtiyye: (Ar.) jandarma, zaptiye.

ضجر zecer: (Ar.) kararsızlık, ıztırap, sıkıntı, eziyet.

ضجر zecir: (Ar.) kararsız; öfkeli; sıkıntılı; dar yer.

ضجرت zocret, zecret: (Ar.) sıkılma, tedirginlik.

ضجه zecce: (Ar.) ağlama, inleme, feryat.

ضحاك zehhâk: (Ar.) çok gülen.

ضحك zihk, zehk: (Ar.) iri cüsseli, iri yarı.

ضخام zohâm: (Ar.) iri cüsseli, iri yarı.

ضخامت zehâmet: (Ar.) iriyarılık, kalınlık, semizlik.

ضخم zehm, zehem: (Ar.) iriyarı, semiz, şişman.

ضخیم zehîm: (Ar.) iriyarı, kaba, kalın.

ضد zid: (Ar.) zıt, aykırı, karşıt, muhalif; düşman; ـــ بر aksine, tersine; ـــ جاسوسی karşı casusluk; ـــ سم panzehir, ـــ عفونی کننده (tıb.) dezenfekte edici, mikrop öldürücü.

ضدیت ziddiyyet: (Ar.) düşmanlık, muhalefet.

ضر zerr, zorr: (Ar.) zarar, ziyan; sıkıntı.

ضراء zerrâ': (Ar.) zarar, hasar, felâket; sıkıntı, darlık; kıtlık.

ضرائر zerâ'ir: (Ar.) kumalar.

ضرابخانه zerrâb-hâne: darphane.

ضرارت zerâret: (Ar.) körlük.

ضراعت zerâ'et: (Ar.) tevazu, alçakgönüllülük.

ضرب zerb: (Ar.) vurma, ezme, darbe; çarpma; çarpı; yılan sokması; ritim; para basma; ـــ جدول çarpım cetveli; ـــ سکه para basımı; ـــ دست به zorla.

ضرب zerb: (Ar.) benzer, gibi.

ضربات zerebât: (Ar.) darbeler.

ضرب المثل zerbo'l-mesel:(Ar.) darbımesel, atasözü.

ضربان zerebân: (Ar.) çarpıntı; ـــ قلب kalp

teksizlik; ـــ هضم (tıb.) hazımsızlık.
ضعف zi'f: (Ar.) iki katı, iki misli.
ضعفاء zo'efâ: (Ar.) zayıflar.
ضعف رفتن ze'f reften: bayılmak; ـــ دل şiddetli açlık duymak.
ضعف كردن ze'f kerden: bayılmak.
ضعيف ze'îf: (Ar.) zayıf, güçsüz, cılız, hasta; ـ اين bendeniz.
ضعيف دل ze'îf-dil: korkak.
ضعيفه ze'îfe: (Ar.) güçsüz kadın, zayıf kadın.
ضغث ziğs, zeğs: (Ar.) sarılıp dolaşan bitki; karman çorman.
ضغط zeğt: (Ar.) baskı, ezme; zorlama; daraltma; ـــ عين (tıb.) göz tansiyonu.
ضغطه zoğte: (Ar.) baskı, basınç; darlık; zahmet; tiksinme.
ضغينه zeğîne: (Ar.) kin, nefret.
ضفادع zefâdi': (Ar.) kurbağalar.
ضلال zelâl: (Ar.) kaybolma; sapıtma; sapma.
ضلالت zelâlet: (Ar.) dalâlet, sapıklık, doğru yoldan sapma.
ضلع zil': (Ar.) kenar, yan; böğür; kaburga kemiği.
ضم zemm: (Ar.) toplama;katma;(gr.) ötre.
ضمائر zemâ'ir: (Ar.) zamirler.
ضمائم zemâ'im: (Ar.) ekler, ilâveler.
ضماد zimâd: (Ar.) yara sarma; yara sargısı; merhem.
ضمار zimâr: (Ar.) gizli, saklı.
ضمان zemân: (Ar.) kabullenme.
ضمانت zemânet: (Ar.) kefillik, kefil olma, tazmin.
ضمانت دادن zemânet dâden: tazminat vermek.
ضمانت نامه zemânet-nâme: taahhütnâme, kefalet senedi; garanti belgesi.
ضمن zemen: (Ar.) yerinde kalma; acizlik.
ضمن zimn: (Ar.) iç, içinde; ara , orta, zımnında; iken, esnasında.
ضمنًا zimnen: (Ar.) dolayısıyla; zımnen, bu atışı.
ضربت zerbet: (Ar.) vuruş, darbe, çarpış.
ضربت خوردن zerbet horden: darbe yemek; zedelenmek.
ضربت زدن zerbet zeden: yaralamak.
ضرب خوردن zerb horden: zarar görmek.
ضرب ديدن zerb dîden: zarar görmek.
ضرب كردن zerb kerden: yarmak, yıkmak; çarpmak.
ضرب گرفتن zerb giriften: ritim tutmak.
ضربه zerbe: (Ar.) darbe, vuruş, çarpış, yara; zarar .
ضربه كردن zerbe kerden:(sp) güreşte darbe ile rakibe üstün gelmek.
ضربه نهادن zerbe nehâden: satrançta bir oyun.
ضرر zerer: (Ar.) zarar, ziyan, felaket; uyumsuzluk; ـــ بوارث زدن savurganlık yapmak.
ضرر خوردن zerer horden: zarar görmek .
ضرر ديدن zerer dîden: zarar görmek.
ضرر زدن zerer zeden: zarar vermek.
ضرر كشيدن zerer keşîden: zarar görmek.
ضرس zirs: (Ar.) diş; azı dişi.
ضرع zer': (Ar.) hayvan memesi; sağım; inleme; tevazu; hakaret.
ضرغام zirgâm, zergâm: (Ar.) aslan; cesur, yiğit.
ضروب zorûb: (Ar.) türler, neviler.
ضرورت zerûret: (Ar.) zaruret, ihtiyaç, zorunluluk; zorlama .
ضروری zerûrî: (Ar.) zorunlu, zarurî; açık seçik; helâ.
ضروريات zerûriyyât: (Ar.) ihtiyaçlar, levâzım.
ضريب zerîb: (Ar.) vurucu,; şekil; katsayı, emsal.
ضريح zerîh: (Ar.) sanduka, mezar, zarih.
ضرير zerîr: (Ar.) kör; hasta; cılız.
ضريع zerî': (Ar.) ilik.
ضعف ze'f: (Ar.) zayıflık, zaaf, gevşeklik; (tıb.) zafiyet, halsizlik; ـــ باه (tıb.) cinsel is-

ضیافتziyâfet: (Ar.) ziyafet, ağırlama.
ضیافت خانه ziyâfet- hâne: misafirhane, ziyafet salonu; kabul salonu.
ضیافت کردن ziyâfet kerden: misafir ağırlamak.
ضیا گستر ziyâ-goster: ışık veren.
ضیغم zeyğem: (Ar.) arslan.
ضیف zeyf, ziyf: (Ar.) konuk, misafir.
ضیق zîk, zeyk: (Ar.) darlık; cimrilik, eli sıkılık; ــ وقت vaktin az oluşu.
ضیق النفس zîko'n-nefes: (Ar.) (tıb.) astım, nefes darlığı.
ضیمران zeymerân, zeymorân: (bot.) reyhan, fesleğen .
ضیوف zoyûf: (Ar.) konuklar, misafirler.

arada .
ضمنی zimnî: gizli, dolaylı, zımnî.
ضمه zemme: (Ar.) (gr.) ötre, zamme.
ضمیر zemîr: (Ar.) (gr.) zamir; iç, iç yüz; vicdan; sır; ــ اشاره (gr.) işaret zamiri; ــ اضافه bitişik zamir; ــ شخصی şahıs zamiri; ــ متصل bitişik zamir.
ضمیم zemîm: (Ar.) yoldaş, arkadaş.
ضمیمه zemîme: (Ar.) ilâve olarak, ilişik; ــ اعور (tıb.) apandis; ــ به ilişikte; ــ کردن iliştirmek, eklemek.
ضمین zemîn: (Ar.) kefil.
ضوء zev': (Ar.) aydınlık, nur, ışık.
ضوضاء zevzâ',zovzâ': (Ar.) gürültü patırtı, bağırıp çağırma .
ضیاء ziyâ': (Ar.) ışık, aydınlık.
ضیاپاش ziyâ- pâş: ışık veren.
ضیاع ziyâ': (Ar.) istekler; kaybolma, bozulma; emlâk, ayniyat, eşya.

ط

ط tâ: T. Farsça alfabenin 19. harfi. Sayısıl değeri 9' dur.

طائر

طائف tâ'if: (Ar.) dönen, dolaşan, tavaf eden; gece bekçisi.

طائفه tâ'ife: (Ar.) taife, bölük, kabile.

طائل tâ'il: (Ar.) kudret, fazilet, fayda; ــ لا faydasız, saçma.

طائی tâ'î: (Ar.) Tayy kabilesine mensup.

طاب tâb: helâl, iyi ve temiz olsun!.

طاباق tâbâk: büyük kerpiç.

طابع tâbi': basıcı, tâbi; mühürcü; baskıcı.

طابق tâbek: sac, ekmek sacı; büyük kerpiç.

طابور tâbûr: (T.) sıra, saf.

طاحنه tâhine: azı dişi.

طاحون tâhûn: (Ar.) değirmen; ــ هوا yeldeğirmeni .

طاحونه tâhûne: (Ar.) değirmen.

طار târ: tef.

طارف târif: (Ar.) yeni mal .

طارق târik: (Ar.) gece yürüyen; hırsız; falcı; sabah yıldızı.

طارم târem: çardak; kubbe; gök.

طارمی târemî: korkuluk, parmaklık; siper.

طاری târî: gelecek; beklemedik; arızî.

طاری شدن târî şoden: çıka gelmek.

طاس tâs:(Peh.) tas, bakır tas; kadeh; oyun zarı, zar; ــ نشاندن سر hileyle sırrını söyletmek; ــ گم شدن söylenti çıkmak.

طاس tâs: dazlak.

طاسباز tâs-bâz: hilekâr.

طاس کباب tâs-kebâb: taskebap; türlü .

طاس گرفتن tâs giriften: zar tutmak.

طاسی tâsî: dazlaklık .

طاعات tâ'ât: (Ar.) ibadetler.

طاعت tâ'et: (Ar.) itaat; ibadet; züht, takva.

طاعتخانه tâ'et- hâne: ibadethane, mabet.

طاعتدار tâ'et-dâr: itaatli.

طاعت داشتن tâ'et dâşten: itaat etmek.

طاعن tâ'in: (Ar.) sitem edici, serzenişte bulunan..

طاعون tâ'ûn: (Ar.) (tıb.) veba, taun.

طاعون زده tâ'ûn- zede: vebalı.

طاغ طاغ tâğ-tâğ: nal sesi; çekiç sesi, tak tak.

طاغوت tâğût: (Ar.) put; sihirbaz; batıl; serkeş.

طاغی tâğî: isyankâr, itaatsiz, azgın.

طافح tâfih: (Ar.) zilzurna sarhoş.

طاق tâk:(peh.) tak; revak; eyvan; gökyüzü; kemer; bir tür giysi; takım(elbise); ــ بهار gökkuşağı; از ــ دل افتادن itibarını yitirmek; ــ کوبیدن سر کسی را به aldatıp baştan savmak; ــ نصرت zafer takı; ــ ابرو گشادن gülmek; ــ ابرو نمودن cilve yapmak.

طاق tâk: fert, tek; ــ شدن uzak kalmak.

طاق بستن tâk besten: tak kurmak.

طاق بندی tâk- bendî: tak kurma.

طاقت tâket: (Ar.) takat, güç, kudret.

طاقت آوردن tâket âverden: gücü yetmek

طاقت بردن tâket borden: sabrı tükenmek.

طاقت برسیدن tâket be-resîden: gücü tükenmek.

طاقت داشتن tâket dâşten: gücü olmak, takati olmak.

طاقت رسیدن tâket resîden: gücü tükenmek.

طاقت فرسا tâket- fersâ: takat tüketici, dayanılmaz.

طاقت ماندن tâket mânden: takati olmak, sabrı olmak.

طاقت یافتن tâket yâften: gücü olmak; sabrı olmak.

طاقچه tâkçe: raf; ــ دلش ندارد sır tutamaz; ağzında bakla ıslanmaz.

طایل tâyil: (Ar.) kesici, keskin; meziyet; güç, kudret.
طب tıb: (Ar.) tıp, doktorluk, hekimlik, ـــ تجربی tecrübî tıp, ـــ مکانیکی mekanik tıp.
طبابت tibâbet: (Ar.) hekimlik, tababet.
طباخ tebbâḫ: (Ar.) aşçı.
طباخی tebbâḫî: aşçılık .
طباشیر tebâşîr: tebeşir.
طباطبایی tebâtebâyî: Tebâtebâ'lı.
طباع tibâ': huylar, yaratılışlar, seciyeler.
طباق tibâk: (Ar.) uygunluk, eşitlik; uygun.
طبال tebbâl: (Ar.) davulcu.
طبایع tebâyi': (Ar.) tabiatlar, huylar, yaratılışlar.
طبخ tebḫ: (Ar.) pişirme; pişkinlik.
طبخ خانه tebḫ-ḫâne: mutfak.
طبر خون زدن teberḫûn zeden: yok etmek, helâk etmek.
طبرزد teber-zed: karamel.
طبری teberî:Taberistan'lı.
طبع teb': (Ar.) tabetme, basma; mizaç, huy, tabiat; rağbet; zat; به ـــ رسیدن basılmak.
طبعًا teb'en: (Ar.) tabiatıyla, muhakkak, bittabi.
طبع تیز کردن teb'-tîz kerden: hırslandırmak.
طبع خانه teb'hâne: basımevi, matbaa.
طبع کردن teb' kerden: basmak, tabetmek.
طبعی teb'î: (Ar.) zâtî, fıtrî, yaratılıştan.
طبق tebek: (Ar.) kap, tabak, sini, kat, yeryüzü, سر پوش از ـــ بر داشتن konuyu açmak.
طبق tıbk: (Ar.) uygun, muvafık, gereğince, ـــ بر ـــ e göre, uyarınca.
طبقات tebekât: (Ar.) tabakalar, dereceler; katlar.
طبق زدن tebek zeden: iki kadın cinsel organlarını birbirine sürtmek .
طبقه tebeke: tabakat (Ar.), derece, mertebe; saf; sınıf; katman.
طبقه بندی tebeke- bendî: sınıflandırma,

طاقدار tâkdâr: taklı, eyvanlı; muhafız.
طاقدیس tâkdîs: tak gibi; eyvan.
طاق زدن tâk zeden: tak kurmak.
طاق طاق tâk tâk: kılıç şıkırtısı.
طاق نما tâk-nemâ: kemer veya revak şeklinde.
طاق نما بستن tâknemâ besten: tak kurmak.
طاق و طارم tâk-o- târom: tumturak, debdebe, tantana.
طاقه tâke:(Ar.) ip, bir adet; bir parça.
طاقین tâkîn: bir tür külah.
طالار tâlâr: salon.
طالب tâlib: (Ar.) istekli, talip, isteyen, din ilimleri öğrencisi.
طالبی tâlibî:(bot.) topatan kavunu; alevi; seyyid.
طالح tâlih: (Ar.) kötü insan; huzursuz insan.
طالسان tâlisân: taylesan, bir tür aba.
طالشی tâlişî: Taliş'li; Tâliş lehçesi.
طالع tâli': (Ar.) doğan; çıkan; fal; talih, ikbal.
طالع بین tâli'-bîn: falcı, fala bakan.
طالع شدن tâli' şoden: doğmak, güneş doğmak.
طالع گو tâli'-gû: falcı.
طالع مند tâli'-mend: bahtiyar.
طالقانی tâlekânî:Tâlekan'lı.
طامات tâmmât: (Ar.) büyük belâlar, saçma sözler.
طامح tâmih: (Ar.) itaatsiz kadın; oynak kadın; yüce.
طامع tâmi': (Ar.) hırslı, tamahkâr; umutlu.
طاوس tâvos:(zool.) tavus kuşu .
طاهر tâhir: (Ar.) temiz, pak; Tanrı'nın adlarından biri.
طایر tâyir: (Ar.) uçan, uçucu; kuş.
طایع tâyi': (Ar.) muti, itaatkâr; rağbetli.
طایف tâyif: (Ar.) dönen, tavaf eden, dolanan; gece bekçisi.
طایفه tâyife: (Ar.) tayife, kabile, bölük, gurup.

طراح terrâh: (Ar.) plan ve proje çizen; proje ressamı.
طراحی terrâhî: planlama, proje yapma, tertipleme.
طراحی کردن terrâhî kerden: plan çizmek, proje çizmek .
طراد tirâd: (Ar.) kısa mızrak.
طرار terrâr: (Ar.) yankesici, hırsız; konuşkan.
طراز terâz: suyun bölündüğü yer.
طراز tirâz: kenar, kenar süsü, saç, ziynet.
طراز tirâz: (Ar.) tarz, kaide, kanun, tür, kısım; ــ ازاین bu yolla, böylelikle.
طراز خانه tirâz-hâne: dokuma evi.
طراز کردن tirâz kerden: düzeltmek, düzgünleştirmek; elbise işlemek.
طرازیدن terâzîden: süslemek, tertiplemek; ipek dokumak.
طرافت terâfet: (Ar.) yeni olmak, yenileşmek.
طراوت terâvet: (Ar.) tazeleşme, tarâvet, tazelik.
طرایف terâyif: (Ar.) güzel şeyler, nadide eşyalar.
طرایق terâyik: (Ar.) yollar, tarzlar, metodlar.
طرب tereb: (Ar.) sevinç, neşe, kıvanç; ــ عملهء saz heyeti .
طربال tirbâl: (Ar.) yüksek bina; yüksek duvar, kilise.
طرب افزا tereb-efzâ: neşe verici.
طراب انگیز tereb-engîz: neşe verici.
طرب خواستن tereb hâsten: sevinç istemek, eğlenmek istemek.
طرب کردن tereb kerden: sevinmek, eğlenmek.
طربناك tereb-nâk: neşeli, sevinçli.
طرح terh: (Ar.) plan, tasarı, atma,uzaklaştırma, açma, yayma, portre, (ask.) ihtiyat; به ــ دادن zorla satmak; دو ــ کس باهم افتادن biriyle anlaşmak.
طرح افکندن terh efkenden: temel atmak.
طرح بستن terh besten: plan yapmak.
sıralama.
طبقه بندی کردن tebeke bendî kerden: sınıflandırmak, sıralamak.
طبل tebl: (Ar.) davul; ــ تهی mânâsız söz; ــ دریده شدن کسی rezil olmak; ــ امان زدن aman dilemek; ــ به گلیم زدن açık olan bir şeyi gizlemeye kalkmak.
طبلچی tebl-çî: davulcu.
طبل خوردن tebl horden: ürkmek; kenara çekilmek.
طبل زدن tebl zeden: davul çalmak; övünmek.
طبل زن tebl-zen: davulcu.
طبل فرو کوفتن tebl-forû kûften: davul çalmak.
طبلك teblek: küçük davul; derviş külahı.
طبله teble: (Ar.) küçük sandık; kokuluk; ــ شکم کردن çok yemek; parazit olmak.
طبی tıbbî: tıbbî.
طبیب tebîb: (Ar.) doktor, tabip, hekim.
طبیبه tebîbe: (Ar.) kadın doktor.
طبیبی tebîbî: hekimlik, tabiplik, doktorluk.
طبیعت tebî'et: (Ar.) tabiat; huy; mizaç; doğa, evren; ــ بی جان natürmort.
طبیعت شناس tebî'et-şinâs: tabiatçı, botanikçi,(kin.) maharetli hekim.
طبیعت کردن tebî'et kerden: (süt çocuğu) gülmek.
طبیعی tebî'î: tabiî, doğal ــ علوم , tabiî bilimler; ــ بطور doğal olarak, tabiaten .
طبیعیات tebî'yât: tabiat bilgileri.
طبیعیون tebî'iyyûn: (Ar.) tabiiyyun, tabiatçılar; tabiat olaylarına inananlar.
طپانچه tepânçe: tabanca.
طپانچه خوردن tepânçe horden: tokat yemek.
طپانچه کردن tepânçe kerden: tokat atmak, tokat vurmak.
طپانیدن tepânden: sokup doldurmak, tıkamak.
طپش tepiş: çarpıntı, atış.
طحال tehâl: (Ar.) (tıb.) dalak.

طرح بندی terh-bendî: planlama, düzenleme.
طرح دادن terh dâden; yüz çevirmek.
طرح ریختن terh rîhten: plan yapmak.
طرح ریزی terh-rîzî: planlama; temel atma; ــ کردن planlamak, projelendirmek.
طرح کردن terh kerden: atmak; zorla vermek; müzâkere etmek, bahsetmek .
طرح کش terh-keş: ressam; yenik.
طرخان terhân: reis, asil.
طرخون terhûn:(bot.) tarhun otu.
طرد terd: (Ar.) kovma, uzaklaştırma, sürgün, tard, ــ کردن tardetmek, kovmak, uzaklaştırmak.
طرر torer: (Ar.) kaküller; giysi nakışları; saçaklar.
طرز terz: (Ar.) tarz, şekil, biçim, üslup.
طرسوسی tersûsî: (Ar.) Tarsus'lu.
طرسوسی کردن tersûsî kerden: yağmalamak.
طرطوسی tertûsî: Tartus'lu.
طرطوشی tertûşî: Tartuş'lu.
طرغان بستن terğân besten: ordu toplamak.
طرف teref: (Ar.) taraf, kıyı, kenar, yön, yüz, muhatab; بر ــ شدن bertaraf olmak, çözümlenmek; بر ــ کردن bertaraf etmek, gidermek.
طرف terf: (Ar.) göz, kirpik, göz ucu; son, yengeç burcu.
طرف toref: (Ar.) yeni şeyler.
طرفا طرف terfâterf: uzak, kıyı, kenar.
طرف بر بستن terf ber besten: kazanç sağlamak.
طرف بر داشتن terf ber dâşten: kazanç sağlamak, yararlanmak.
طرف بستن terf besten: kazanç sağlamak, yararlanmak.
طرفدار teref-dâr: taraftan, yanlı, yandaş.
طرفداری teref-dârî: taraftarlık, taraf tutma.
طرفداری کردن terefdârî kerden: taraf tutmak, taraftarlık etmek.

طرف شدن taraf şoden: karşıt olmak, rakip olmak; muhatap olmak .
طرف گرفتن teref giriften: himaye etmek; sınır kollamak.
طرفگیر teref-gîr: taraftar, yanlı .
طرفه terfe: (Ar.) göz kırpma, göz açıp kapama.
طرفه torfe: (Ar.) yeni şey, yeni mal; acayip şey; (mec.) sevgili.
طرفیت terefiyyet: (Ar.) karşılaşma; düşmanlık, taraf tutma.
طرفین terefeyn: (Ar.) iki taraf, iki yön.
طرق terek: (Ar.) durgun su içme; su toplanan yer.
طرق torok: (Ar.) yollar; tarzlar; ــ وزارت yol bakanlığı.
طرقه terekke: barut; bir çocuk oyuncağı.
طروق terûk: (Ar.) (tas.) sâlik.
طره torre: (Ar.) kenar, kıyı; alın saçı, kakül, saçak .
طره بازی torre-bâzî: bir çocuk oyunu.
طره شکستن torre şikesten: saçı katlayıp kırmak.
طرید terîd: (Ar.) tardedilmiş, sürgün.
طریدن terîden: çalmak.
طریق terîk: (Ar.) yol, cadde; yöntem, tarz, din; hal, âdet; meslek; ــ بدین böylece, bu şekilde, bu yolla.
طریقت terîket: (Ar.) yol; tarikat.
طریقه terîke: (Ar.) yol; âdet; tarikat; tarz.
طشت teşt: leğen; ــ کسی از بام افتادن sırrı açığa çıkmak, rezil olmak.
طشتدار teşt-dâr: leğenci.
طشتك teştek: küçük leğen.
طعام te'âm: (Ar.) yiyecek, yemek, ــ و شراب yiyecek içecek.
طعام دادن te'âm dâden: yemek vermek.
طعام کشیدن te'âm ke'şîden: hazır yemek getirmek.
طعم te'm: tat, meze.
طعم داشتن te'm dâşten: tadı olmak.
طعمه to'me: yiyecek, rızık, yemek.
طعن te'n: (Ar.) mızraklama; kınama,

طلا كردن tilâ kerden: sürmek; yaldızlamak.
طلا گرفتن tilâ giriften: altın kaplama yaptırmak.
طلال tilâl: (Ar.) ince yağmurlar.
طلاوت telâvet, tilâvet: (Ar.) güzellik, sevinç.
طلايع telâyi' (Ar.) (ask) öncü .
طلايه telâye: (Ar.) (ask.) öncü, keşif kolu.
طلايه دار telâye- dâr: öncü komutmanı .
طلايه كردن telâye kerden: (ask.) öncülük yapmak, ileri karakol vazifesi yapmak .
طلايى tilâyî': altından, altın rengi.
طلب teleb: (Ar.) isteme, arama, talep, istek, dilek.
طلب tolb: (Ar.) istekliler topluluğu; güruh.
طلبكار teleb-kâr: alacaklı.
طلبكارى teleb-kârî: alacaklı olma, alacağını isteme.
طلب كردن teleb kerden: istemek, talep etmek, aramak; alacağını istemek.
طلبه telh: (Ar.) (bot.) arap zamkı ağacı.
طلبيدن telebîden: istemek, talep etmek, çağırmak; alacağını istemek.
طلح telh: (Ar.) (bot.) arap zamkı ağacı.
طلسم tilism: tılsım.
طلسم افتادن tılısm oftâden: برکارى ــ iş düğümlenmek.
طلسم گشادن tılısm goşâden: büyüyü bozmak.
طلعت tel'et: (Ar.) görme; yüz, sima; doğuş (yıldız).
طلق telk: talk.
طلق telk: (Ar.) boşanma; dert.
طلق tılk: (Ar.) helal, reva; halis; özgü.
طلل telel: (Ar.) harabe, yıkıntı.
طلوع tolû': doğma, doğuş, tulû.
طلوع كردن tolû' kerden: doğmak, güneş doğmak.
طليع telî': (Ar.) (ask.) gözcü.
طليعه telî'e: (Ar.) (ask.) öncü.
طليق telîk: (Ar.) güleryüzlü, serbest.
طماع temmâ': (Ar.) hırslı, tamahkâr.
طمأنينه tome'nine: (Ar.) sakinlik, suçlama, yerme.
طعن زدن te'n zeden: kınamak, yermek.
طعن كردن te'n kerden: kınamak, yermek.
طعنه te'ne: (Ar.) kınama, sitem, kinâyeli söz.
طعنه زدن te'ne zeden: kınamak, yermek; kinâye etmek.
طغراء toğrâ': (Ar.) tuhra, tura.
طغرل toğril, toğrol (T.)(zool.) bozdoğan.
طغيان toğyân: (Ar.) taşkınlık; itaatsizlik, azgınlak, başkaldırmak, azmak, taşmak .
طغيان كردن toğyan kerden: baş kaldırmak, azmak; taşmak.
طف teff: (Ar.) taraf, kenar; nahiye, sırt.
طفره tefre: (Ar.) atlama, sıçrama; atlatma.
طفره رفتن tefre reften: atlatmak, oyalamak.
طفره زدن tefre zeden: oyalamak, başardı etmek; üstesinden gelmek.
طفل tıfl: (Ar.) çocuk, bebek, yavru.
طفلك tiflek,: çocukcağız, yavrucağız.
طفوليت tofûlîyet: (Ar.) çocukluk.
طفيل tofeyl: (Ar.) davetsiz misafir; parazit.
طفيلى tofeylî: parazit, asalak, tufeyli.
طل tell: (Ar.) hafif yağmur.
طلا tilâ, telâ: altın; ــ ى سفيد beyaz altın; platin; ــ ى سياه petrol.
طلاب tollâb: (Ar.) talebeler, öğrenciler.
طلا دوز telâ-dûz: altın işlemeli.
طلا ساز telâ-sâz: kimyager.
طلاق telâk: (Ar.) boşanmak; boşama; ــ سه kadının erkek tarafından üç kez boşanması.
طلاقت telâket: (Ar.) dil açıklığı, talâkat, fesahat.
طلاق دادن telâk dâden: boşamak.
طلاق گرفتن telâk giriften: boşanmak, ayrılmak.
طلاق گفتن telâk goften: boşamak.
طلاقنامه telâk- nâme:(huk.) : boşanma ilâmı.
طلا كار tilâ-kâr: yaldızcı, altın işlemecisi.
طلا كارى tilâ-kârî: yaldızcılık, altın işlemeciliği.

bura.
طنبور زدن tonbûr, tenbûr zeden:(müz.) tambur çalmak.
طنبورزن tonbûr-zen: (müz.) tambûrî.
طنبوره tonbûre:(müz.) tanbura.
طنبورى tonbûrî: tenbûrî: (müz.) tambûrî.
طنز tenz: (Ar.) mizah; alay; serzeniş; şaka; istihza.
طنز كردن tenz kerden: alay etmek; serzenişte bulunmak.
طنطنه tentene: (Ar.) tantana, görkem.
طنين tenîn: (Ar.) ses verme, tınlama, çınlama; uğuldama.
طنين اندازى tenîn-endâzî: çıngırdama, çınlama, uğuldama.
طو tû: (T.) ziyafet, tören.
طوائف tevâ'if: (Ar.) kavimler, kabileler.
طواحن tevâhin: (Ar.) azı dişleri.
طواحين tevâhîn: (Ar.) değirmenler.
طواف tevâf: (Ar.) dolaşma, tavaf, devir.
طواف tevvâf: (Ar.) çok tavaf eden; seyyar satıcı.
طواف زدن tevâf zeden: tavaf etmek.
طواف كردن tevâf kerden: tavaf etmek.
طوال tevvâl: (Ar.) çok uzun.
طوالع tevâli': (Ar.) talihler.
طوايف tevâyif: (Ar.) kavimler, kabileler; topluluklar.
طوبى tûbâ: (Ar.) temiz; tertemiz; hayır, saadet; cennet; cennet ağacı, tûba.
طوپوز topoz: (T.) topuz.
طوج tûc: tunç.
طور tevr, tovr: (Ar.) tür, nevi; tavır, hal, biçim, tarz; ــ اين böyle; بطورى كه -dığı şekilde, olacak şekilde.
طورانى tûrânî: (Ar.) vahşî, biri.
طوسى tûsî: Tus'lu; kül rengi, koyu gri.
طوطى tûtî: (zool.) papağan.
طوطى سخن tûtî-sohen: tatlı dilli.
طوع tev', tov': (Ar.) itaat, boyun eğme; به ــ و رغبت kendi isteğiyle.
طوعًا tov'en: (Ar.) isteyerek, kendi rızasıyla; ــ و كرهًا ister istemez.
ağırbaşlılık, istirahat.
طمث tems: (Ar.) bekâreti giderme; aybaşı olma, regl olma; âdet kanı; fesat.
طمس tems: (Ar.) yok etme, helâk etme; uzaklaşma.
طمطراق tomtorâk: (Ar.) tantana, debdebe, ihtişam, tumturak.
طمع teme': (Ar.) tamah, hırs, açgözlülük.
طمع آمدن teme' âmeden: tamahlanmak.
طمع افتادن teme' oftâden: tamahlanmak.
طمع افكندن teme' efkenden: tamah etmek.
طمع بر داشتن teme' ber dâşten: tamahı kesmek .
طمع بردن teme' borden: tamah etmek, tamahlanmak.
طمع بريدن teme' borîden: tamahı kesmek; ümit kesmek .
طمع بستن teme' besten: tamah etmek.
طمع داشتن teme' dâşten: hırslı olmak; umutlu olmak.
طمع در بستن teme' der besten: tamah etmek .
طمعكار teme'kâr: hırslı, tamahlı.
طمعكارى teme'kârî: tamahkarlık.
طمع كردن teme' kerden: tamah etmek, hırslanmak; ümit bağlamak .
طم و رم timm-o-rimm: su ve toprak; kuruyaş; az- çok.
طناب tenâb: (Ar.) ip, halat, sicim .
طناب انداختن tenâb endâhten: kemend atmak; iple boğmak .
طناب باز tenâb-bâz: cambaz.
طناب بازى كردن tenâb-bâzî kerden: ip atlamak.
طناب خور tenâb-hor: derinlik, çukur .
طناب در طناب tenâb-dar-tenâb: bitişik.
طناب زدن tenâb zeden: ölçmek, ölçümlemek.
طناب نهادن tenâb nehâden: ölçmek.
طناز tennâz: (Ar.) şuh, cilveli, nazlı.
طنب tonob: (Ar.) halat; çivi; kök; sinirler.
طنبور tonbûr, tenbur: (müz.) tambur, tan-

طوفان tûfan: tufan, fırtına.

طوفان کردن tûfân kerden: büyük bir iş becermek.

طوق tevk, tovk: (Ar.) gerdanlık; ـ بهار gökkuşağı, ebemkuşağı; ـ لعنت بگردن کسی افتادن günaha girmek; kadın almak.

طوق انداختن tovk endâhten: gözü morarmak, mosmor olmak.

طوق بردن tovk borden: halka kapmak.

طوقه tevke, tovke: (Ar.) çember, halka; gerdanlık.

طول tevl, tovl: (Ar.) uzunluk; fazlalık; güçlülük; genişlik; boylam.

طولانی tûlânî: uzun, uzun boylu.

طولاً tûlen: (Ar.) uzunluğu.

طول دادن tovl dâden: vakit geçirmek, savsatmak.

طول کشیدن tovl keşîden: uzamak, uzun sürmek; sürmek; devam etmek.

طوله tûlih: omur.

طولی tûlî: uzunluk.

طومار tûmâr: tomar; mektup; kitap; defter; ـ یك (kin.) çok uzun; ـ گفتن یك (kin.) sözü uzatmak; ـ در هم پیچیدن مثل kaçmak.

طوی toy: (T.) tören; ziyafet, ağırlama.

طویت teviyyet: (Ar.) niyet, endişe; sır; gönül; kasıt.

طویل tevîl: (Ar.) uzun, boylu; yüksek; aruzda bir vezin.

طویله tevîle: (Ar.) tavla; kervan; dizi; uzun boylu kadın.

طویله بستن tevîle besten: çadır kurmak.

طهارت tehâret: (Ar.) temizlik, paklık.

طهارت جا tehâret-câ: helâ, tuvalet, yüz numara.

طهارت کردن tehâret kerden: temizlenmek, yıkanmak.

طهارت گرفتن tehâret giriften: temizlenmek.

طهر tohr: (Ar.) temizlik, paklık; aybaşından temizlenmek.

طهور tehûr: (Ar.) temizleyen; temizleyici.

طی teyy: (Ar.) katetme, yol alma; gizleme; kat, kıvrım; ـ مسافت yol alma; در ـ zarfında, süresinde.

طیار teyyâr: (Ar.) uçan; çevik at; çevik, kıvrak; terazi dili; bir tür gemi; hazır.

طیارات teyyârât: (Ar.) uçaklar.

طیاره teyyâre: (Ar.) uçak, tayyare; doğru terazi; hızlı giden at; mancınık.

طیب teyyib: (Ar.) temiz; güzel, iyi; helal, reva; güzel kokulu.

طیب tîb: (Ar.) temiz, pak; helal; hoş kokulu.

طیبت tîbet: (Ar.) iyi huy; helal, reva; net, halis.

طیت tiyyet, teyyet: (Ar.) istek, hacet; niyet, kasıt.

طیر teyr: (Ar.) uçma, uçuş; kuş.

طیران teyerân: (Ar.) uçuş.

طیره tîre: (Ar.) utanma, utanç; incinme; küskün; kötü fal.

طیره شدن teyre şoden: öfkelenmek, gazaplanmak.

طیره کردن teyre kerden: kızdırmak, sinirlendirmek.

طیره گرفتن teyre giriften: öfkelenmek, kızmak.

طیش teyş, tiyş: (Ar.) aptallık, hafiflik; öfke; akılsızlık; ıztırap.

طیف teyf, tiyf: (Ar.) rüya; toplanma; öfke; cinnet; tayf, karaltı, görüntü; vesvese.

طیفور teyfûr: (Ar.) uçan; zıplayan; bir tür küçük kuş.

طی کردن teyy kerden: yol almak, katetmek; ölmek.

طیلسان teylesân, tiylesân: bir tür önü açık giysi, taylesan.

طین tîn: (Ar.) toprak, çamur, balçık; ـ احمر (bot.) gül.

طینت tînet: (Ar.) yaratılış, tînet, huy; madde.

طیور toyûr: (Ar.) kuşlar.

ظ

ظ zâ: "z" Farsça alfabenin 20. harfi. Sayısal değeri 900.

ظالم zâlim: (Ar.) zalim.

ظالمانه zâlimâne: zalimce.

ظالم نهاد zâlim-nehâd: zâlim; ahlâksız.

ظاهر zâhir: (Ar.) açık, aşikâr, belli; dışyüz; ــ به açıkça; ــ بر حسب görünüşe göre.

ظاهراً zâhiren: (Ar.) dıştan, görünüşte; belki, muhtemelen.

ظاهربين zâhir-bîn: dışı gören, görünüşe bakan.

ظاهر پرست zâhir-perest: görünüşe bakan.

ظاهر ساختن zâhir sâhten: ortaya çıkarmak.

ظاهر سازی zâhir-sâzî: gösteriş, riyakârlık.

ظاهر شدن zâhir şoden: ortaya çıkmak, belirmek, görünmek.

ظاهر كردن zâhir kerden: âşikar etmek, göstermek.

ظاهر گرديدن zâhir gerdîden: ortaya çıkmak.

ظاهر گشتن zâhir geşten: ortaya çıkmak.

ظاهری zâhirî: görünüşte, dışta; kabuk: görünüşe bakan.

ظئر zi'r: (Ar.) dadı, sütanne; şefkatli.

ظرائف zerâ'if: (Ar.) mizahlar, latifeler.

ظرافت zerâfet: (Ar.) zeyreklik; zerafet, nâziklik; maharet; şaka; güzellik.

ظرافت كردن zerâfet kerden: zeyreklik etmek.

ظرف zerf: (Ar.) kap, kılıf, mahfaza; zarf; ــ كسی لبريز شدن زمان(gr.) zaman zarfı; sabrı tükenmek. ــ در zarfında.

ظرف zorof: (Ar.) zarifler.

ظرفاء zorefâ': (Ar.) zarifler, nüktedanlar.

ظرف در رفته zerf der-refte: halis, net.

ظرف شستن zerf şosten: bulaşık yıkamak.

ظرف شويی zerf-şûyî: bulaşık yıkama; ــ ماشين bulaşık makinesi.

ظرفيت zerfiyyet: (Ar.) kapasite, istiap, taşıma haddi; kabiliyet; kapasite; hacim.

ظرفيت داشتن zerfiyyet dâşten: kapasitesi olmak; kabiliyeti olmak; hacmi olmak.

ظروف zorûf: (Ar.) kaplar; kapkaçak; ــ مرتبطه bileşik kaplar.

ظريف zerîf: (Ar.) zarif; nüktedan; güzel.

ظريفانه zerîfâne: zarifçe.

ظريف منظر zerîf-menzer: hoş görünüşlü.

ظريفه zerîfe: (Ar.) şaka, nükte.

ظفر zefer: (Ar.) zafer.

ظفر zofr: (Ar.) tırnak.

ظفر انگيز zefer-engîz: zafer verici.

ظفر دادن zefer dâden: muzaffer etmek.

ظفر كردن zefer kerden: zafer kazanmak.

ظفرمند zefer-mend: muzaffer, galip.

ظفر يافتن zefer yâften: zafer kazanmak.

ظل zill: (Ar.) gölge; karanlık; rahat; nimet; kazanç.

ظلال zilâl: (Ar.) gölgeler.

ظلام zellâm: (Ar.) hava kararması; karanlık.

ظلام zollâm: (Ar.) zâlimler.

ظلم zolm: (Ar.) zulüm, haksızlık; işkence.

ظلماء zelmâ': (Ar.) karanlık.

ظلمات zolomât, zolemât: (Ar.) karanlıklar.

ظلمانی zolmânî: (Ar.) karanlık; karanlığa ait.

ظلم پيشه zolm-pîşe: zâlim.

ظلمت zolmet: (Ar.) karanlık.

ظلمت آباد zolmet-âbâd: (kin.) yokluk âlemi.

ظلمتكده zolmet-kede: (kin.) dünya.

ظلم كردن zolm kerden: zulmetmek.

ظلمه zeleme: (Ar.) zâlimler.

ظلوم zelûm: (Ar.) çok zâlim.
ظليل zelîl: (Ar.) gölgeli.
ظليم zelîm: (Ar.) çok zâlim; mazlum.
ظماء zemâ': (Ar.) susama; susuzluk.
ظن zenn: (Ar.) zan, şüphe, kuşku; ـ سوء kötü düşünme; ـ حسن iyi düşünme.
ظن بردن zen borden: zannetmek, sanmak
ظن كردن zen kerden: zannetmek, sanmak.
ظنون zonûn: (Ar.) zanlar, şüpheler.
ظنين zenîn: (Ar.) zanlı, sanık, müttehem; şüpheci.
ظواهر zevâhir: (Ar.) görünüşler.
ظهار zihâr: (Ar.) erkeğin karısına "sen annem gibi bana haramsın" demesi.

ظهر zehr: (Ar.) arka, sırt.
ظهر zohr: (Ar.) öğle, öğle vakti; ـ شدن vakit geç olmak.
ظهر نويسى zehr-nivîsî: ciro etme; ـ كردن ciro etmek.
ظهرى zohrî: öğleyin, öğle üstü.
ظهور zohûr: (Ar.) zuhur, meydana gelme; ـ به آمدن zuhur etmek; ـ به آوردن meydana çıkarmak; icrâ etmek; uygulamak; ـ به رسيدن zuhur etmek.
ظهور كردن zohûr kerden: zuhur etmek.
ظهير zehîr: (Ar.) yardımcı, arka çıkan, yaver.
ظيان zeyyân: (Ar.) (bot.) çöl yasemini.

ع

ع 'eyn: "E" Farsça alfabenin 21. harfi. sayısal değeri 70.

عائد 'â'id: (Ar.) ait, gelir, menfaat.

عائده 'â'ide: (Ar.) gelir.

عائله 'â'ile: (Ar.) aile.

عابد 'âbid: (Ar.) ibadet eden, tapan.

عابد فریب 'âbid-ferîb: kul aldatan; çok güzel.

عابر 'âbir: (Ar.) geçen, yaya.

عاج 'âc: (Ar.) fildişi.

عاجز 'âciz: (Ar.) âciz, iktidarsız; kör.

عاجز آمدن 'âciz âmeden: âciz kalmak; yorgun düşmek.

عاجزانه 'âcizâne: âcizce, âcizâne.

عاجز شدن 'âciz şoden: âciz kalmak; bitkin düşmek; hasta olmak.

عاجز کردن âciz kerden: âciz bırakmak, zayıf düşürmek.

عاجز گردیدن 'âciz gerdîden: âciz olmak.

عاجز ماندن 'âciz mânden: âciz kalmak.

عاجزی 'âcizî: âcizlik; hasta olma; bitkinlik.

عاجل 'âcil: (Ar.) âcil, seri, çabuk.

عاجلانه 'âcilâne: aceleyle.

عاجلاً 'âcilen: (Ar.) âcil olarak, aceleyle, âcilen.

عادات 'âdât: (Ar.) huylar, âdetler; rüsum.

عادت 'âdet: (Ar.) âdet, alışkanlık; töre; mütedavil; hayız, regl; ــ حبس (tıb.) âdet kesilmesi; ــ ترك ــ کردن alışkanlığı bırakmak.

عادت بر داشتن 'âdet ber-dâşten: âdeti bırakmak.

عادت پیدا کردن 'âdet peydâ kerden: alışmak; huy edinmek.

عادت دادن 'âdet dâden: alıştırmak.

عادت داشتن 'âdet dâşten: alışkın olmak, âdeti olmak.

عادت شدن 'âdet şoden: âdeti olmak; mamul olmak; regl olmak.

عادت کردن 'âdet kerden: alışmak; mamul olmak.

عادت گرفتن 'âdet giriften: alışmak, alışkanlık kazanmak.

عادت کننده 'âdet konende: alışkan.

عادل 'âdil: (Ar.) âdil, adaletli; doğru dürüst.

عادلانه 'âdilâne: adaletle, âdilce.

عادی 'âdî: (Ar.) âdi, bayağı, alışılmış, mûtad; Ad kavmine mensup; normal.

عادی مزاج 'âdî mizâc: mutedil, ılımlı.

عار 'âr: (Ar.) ar, ayıp, utanç.

عاربه 'âribe: (Ar.) halis arap.

عار داشتن 'âr dâşten: arlanmak, ar duymak.

عارض 'âriz: (Ar.) arzeden; şikâyetçi; yüz, yanak.

عارض 'âriz: (Ar.) ordu komutanı; ittifak.

عارض افروختن 'âriz efrûhten: (kin.) öfkelenmek.

عارض شدن 'âriz şoden: yüz göstermek; şikayet etmek.

عارضه 'ârize: (Ar.) arıza; kaza; âfet, belâ; dilek; hastalık.

عارضی 'ârizî: (Ar.) yüzeysel, arızî.

عارف 'ârif: (Ar.) bilen, ârif, (tas.) şuhûd mertebesine ermiş kimse.

عارفت 'ârifet: (Ar.) iyilik.

عاری 'ârî: (Ar.) çıplak; boz; uzak; ârî.

عاریت 'âriyet: (Ar.) eğreti, ödünç.

عاریت خواستن 'âriyet hâsten: ödünç istemek.

عاریت دادن 'âriyet dâden: ödünç vermek.

عاریتی 'âriyetî: ödünç; gelip geçici, eğreti.

عاریه 'âriye: (Ar.) eğreti, takma; ödünç.

عازم 'âzim: (Ar.) niyetli, yola çıkan; çalışkan.

عازم شدن 'âzim şoden: kasdetmek, niyet etmek; hareket etmek, yola çıkmak.

عاقر 'âkir: (Ar.) kısır kadın.
عاقل 'âkil: (Ar.) akıllı, uslu, aklı başında.
عاقلانه 'âkilâne: akıllıca, akla uygun.
عاقل مرد 'âkil-merd: yaşını başını almış adam, erişkin.
عاقله 'âkile: (Ar.) akıllı kadın; gelin süsleyici kadın; katilin yakınları; idrak gücü.
عاقول 'âkûl: (Ar.) (bot.) deve dikeni.
عاکف 'âkif: (Ar.) inzivaya çekilen, mutekif.
عالم 'âlem: (Ar.) dünya, âlem; yaratıklar; ـــ آخرت ahiret; ـــ ارواح (tas.) ruhlar âlemi; ـــ برزخ (tas.) ölümle kıyamet arasındaki ruhlar makamı; ـــ خلق kâinat, evren; ـــ دگر (tas.) ahiret; ـــ سفلی (tas.) dünya; ـــ صغیر (tas.) insan; ـــ صوری (tas.) dünya, ـــ کبیر (tas.) dünya; ـــ مجردات (tas.) melekût âlemi; ـــ ملکوت (tas.) melekût âlemi.
عالم 'âlim: (Ar.) bilgin, âlim.
عالمانه 'âlimâne: bilgince, âlimce.
عالم آرا 'âlem-ârâ: dünyayı süsleyen.
عالم سوز 'âlem-sûz: dünyayı yakan; şehir yakan padişah.
عالم گیر 'âlem-gîr: evrensel, fatih.
عالمی 'âlimî: bilginlik, âlimlik.
عالی 'âlî: (Ar.) yüce, yüksek; şerefli, ulu; Tanrı'nın adlarından biri; pekiyi.
عالی اثر 'âlî-eser: yüksek, yüce.
عالی جاه 'âlî-câh: yüce makamlı.
عالی جناب 'âlî-cenâb: âlicenap, yüce.
عالی حضرت 'âlî-hazret: yüce, âlicenap.
عالی رتبه 'âlî-rotbe: yüksek dereceli.
عالی شأن 'âlî-şe'n: yüksek dereceli.
عالی شرف 'âlî-şeref: şerefli.
عالی قدر 'âli-kedr: yüksek dereceli.
عالی مرتبت 'âlî-mertebet: yüksek dereceli.
عالی مرد 'âli-merd: (tas.) Tanrı adamı; süpermen.
عالی مقام 'âlî-mekâm: yüksek dereceli.
عالی نژاد 'âlî-nejâd: soylu, asil.
عالی نسب 'âlî-neseb: soylu, asil.
عام 'âmm: (Ar.) kamu, genel, umum; cahil, ümmî.

عاشر 'âşir: (Ar.) onuncu.
عاشق 'âşik: (Ar.) âşık.
عاشقانه 'âşikâne: âşıkça, romantik.
عاشق پرانی 'âşık-perânî: şıpsevdi.
عاشق پیشه 'âşik-pîşe: sık âşık olan, şıpsevdi.
عاشق شدن 'âşık şoden: âşık olmak, vurulmak.
عاشق کش 'âşik-koş: âşık öldüren sevgili.
عاشقی 'âşikî: âşıklık.
عاشوراء 'âşûrâ: (Ar.) muharrem ayının 10. günü.
عاصر 'âsır: (Ar.) basan, basınç yapan.
عاصف 'âsif: (Ar.) meyilli, bükülmüş; sert, çetin, şiddetli; fırtına.
عاصفه 'âsife: fırtına, şiddetli rüzgâr.
عاصم 'âsim: (Ar.) koruyucu; engel; namuslu.
عاصمه 'âsime: (Ar.) başkent.
عاصی 'âsi: (Ar.) asî, itaatsiz, günahkâr.
عاصی شدن 'âsî şoden: isyan etmek, başkaldırmak.
عاطر 'âtir: (Ar.) ıtırlı, hoş kokulu.
عاطف 'âtif: (Ar.) meyleden, lütfeden, lütufkâr.
عاطفه 'âtife: (Ar.) şefkat, sevgi, muhabbet, duygu.
عاطل 'âtil: (Ar.) işsiz, tembel; boşuna, manasız.
عافی 'âfî: (Ar.) affedici, bağışlayıcı.
عافیت 'âfiyet: (Ar.) sağlık, âfiyet, sıhhat; dindarlık; ـــ باد ، ـــ باشـــد çok yaşa!; sıhhatler olsun!.
عاق 'âkk: (Ar.) ana-baba inciten.
عاقبت 'âkibet: (Ar.) son, nihayet, âkibet; sonuç, netice.
عاقبت الامر 'âkibeto'l-emr: (Ar.) işin sonunda, nihayet.
عاقبت اندیش 'akibet-endîş: ileri görüşlü.
عاقبت بخیر 'âkibet-beheyr: iyi sonlu.
عاقبت نگر 'âkibet-niger: ileri görüşlü.
عاقد 'âkid: (Ar.) akdeden; anlaşma imzalayan; nikah memuru.

biri.

عبرانی 'ibrânî: (Ar.) ibranî, yahudi; ibranice.

عبرت 'ibret: (Ar.) ibret, öğüt; kısım; haraç; hayret; ـ دیگران گردانیدن başkalarına ibret etmek.

عبرت آمیز 'ibret-âmîz: ibretli, ibret verici.

عبرت پذیرفتن 'ibret pezîroften: ibret almak.

عبرت گرفتن 'ibret giriften: ibret almak; درس ـ از چیزی ibret almak.

عبرت نما 'ibret-nemâ: ibret verici.

عبره 'ebre: (Ar.) geçmek; geçiş; gözyaşı.

عبری 'ibrî: (Ar.) yahudi, ibrani; İbranice.

عبس 'ebes: (Ar.) asık suratlılık, surat ekşitme.

عبودت 'obûdet: (Ar.) kulluk; ibadet.

عبودیت 'obûdiyyet: (Ar.) kulluk.

عبور 'obûr: (Ar.) geçme, geçiş.

عبور دادن 'obûr dâden: geçirtmek, geçit vermek.

عبور کردن 'obûr kerden: geçmek, karşıdan karşıya geçmek.

عبوس 'ebûs: (Ar.) suratsız, abus.

عبوسی 'ebûsî: (Ar.) abusluk, suratsızlık.

عبوسی کردن 'ebûsî kerden: surat asmak, suratı beş karış olmak.

عبهر 'ebher: (Ar.) (bot.) nergis; ـ جانان sevgilinin gözü.

عبهری 'ebherî: beyaz nâzik beden.

عبید 'ebîd: (Ar.) kullar.

عبید 'obeyd: (Ar.) kulcuk, küçük kul.

عبیر 'ebîr: (Ar.) amber.

عتائق 'etâ'ik: (Ar.) antikalar.

عتاب 'itâb: (Ar.) azarlama, tekdir, tersleme, paylama; nazlanma.

عتاب کردن 'itâb kerden: öfkelenmek; paylamak, terslemek, çıkışmak.

عتبه 'etebe: (Ar.) ziyaretgâh; basamak, eşik.

عترت 'itret: (Ar.) zürriyet, soy, nesil; akrabalar.

عتق 'itk: (Ar.) âzâd olma.

عام 'âm: (Ar.) yıl, sene.

عامداً 'âmiden: (Ar.) kasıtlı olarak, taammüden.

عامر 'âmir: (Ar.) imar eden; çok yaşayan; bayındır.

عامل 'âmil: (Ar.) işçi; elişçisi; acenta, mümessillik; devlet memuru; vali; etken, âmil, faktör.

عامه 'âmme: (Ar.) genel, kamu, amme.

عامی 'âmmî: (Ar.) halkla ilgili; cahil; avam.

عامیانه 'âmiyâne: avama ait; ـ زبانِ halk dili.

عاند 'ânid: (Ar.) inatçı.

عاهه 'âhe: (Ar.) âfet; fesat.

عاید 'âyid: (Ar.) gelir; ait.

عایدات 'âyidât: (Ar.) gelir, gelirler, âyidat.

عاید شدن 'âyid şoden: ait olmak, nasip olmak.

عایده 'âyide: (Ar.) gelir.

عایق 'âyik: (Ar.) engel, mani; izolatör.

عایل 'âyil: (Ar.) fakir, derviş.

عباء 'ebâ': (Ar.) aba.

عباد 'ibâd: (Ar.) kullar.

عباد 'obbâd: (Ar.) ibadet edenler.

عبادت 'ibâdet: (Ar.) ibadet, kulluk, tapınma.

عبادتخانه 'ibâdet-hâne: ibadethane.

عبادت کردن 'ibâdet kerden: ibadet etmek, tapınmak.

عباد تگاه 'ibâdet-gâh: tapınak, ibadetgâh.

عبارت 'ibâret: (Ar.) ibaret; tabir, yorum; deyiş. بـ ـ دیگر başka bir deyişle.

عبارت کردن 'ibâret kerden: tabir etmek, yorumlamak; kinâyeli söz söylemek.

عباس 'ebbâs: (Ar.) asık suratlı; arslan.

عباسی 'ebbâsî: Abbasî; Şah Abbas zamanında kullanılan bir para birimi.

عبث 'ebes: (Ar.) abes, saçma, gereksiz.

عبد 'ebd: (Ar.) kul, tanrıkulu.

عبده 'ebede: (Ar.) kullar.

عبدی 'ebdî: (Ar.) kul ile ilgili; Abdi Kays kabilesine mensup.

عبر 'ebr: (Ar.) geçme, geçiş; ölüm; rüya ta-

عتم 'etm: (Ar.) (bot.) zeytin.
عته 'eteh: (Ar.) akılsızlık, bunama, alıklaşma.
عتید 'etîd: (Ar.) hazır; iri yarı.
عتیق 'etîk: (Ar.) eski, kadim; seçkin; serbest.
عتیقه 'etîke: (Ar.) antika; ـــ آثار eski eserler.
عثار 'isâr: (Ar.) kayıp düşme; kayma.
عثمان 'osmân: (Ar.) yılan; yılan yavrusu.
عثمانی 'osmânî: Osmanlı;- امپراتوری Osmanlı İmparatorluğu.
عجائب 'ecâ'ib: (Ar.) acayip.
عجالةً 'icâleten: (Ar.) aceleyle, hemen; şimdi.
عجایب 'ecâyib: (Ar.) acayip.
عجایبی 'ecâyibî: (Ar.) acayiplik.
عجب 'eceb: (Ar.) hayret, şaşırma; hayret verici; ama da.
عجب 'ocb: (Ar.) kibirlenme; kibir, gurur, böbürlenme.
عجبا 'ecebâ: (Ar.) hayret!, şaşılacak şey!.
عجب آمدن 'eceb âmeden: şaşmak, hayret etmek.
عجب داشتن 'eceb dâşten: şaşırmak, hayret etmek.
عجب ماندن 'eceb mânden: hayretler içinde kalmak.
عجر 'ocer: (Ar.) ayıp,kusur; hüzün.
عجز 'ecz: (Ar.) âcizlik, yetersizlik, gevşeklik.
عجز 'ecoz: (Ar.) devamı; pislik.
عجزه 'eceze: (Ar.) âcizler, güçsüzler, düşkünler.
عجل 'icl: (Ar.) dana.
عجله 'ecele: (Ar.) acele.
عجله کردن 'ecele kerden: acele etmek; koşmak.
عجم 'ecem: (Ar.) Arap olmayan; İranlı, Acem.
عجمت 'ocmet: (Ar.) dil tutukluğu; ibham.
عجمی 'ecemî: İranlı; acemi, gafil.
عجمی نژاد 'ecemî-nejâd: Arap olmayan, İranlı.
عجوز 'ecûz: (Ar.) kocakarı.
عجوزه 'ecûze: (Ar.) kocakarı.
عجول 'ecûl: (Ar.) aceleci, sabırsız.
عجولانه 'ecûlâne: acele ile.
عجیب 'ecîb: (Ar.) şaşırtıcı, acayip.
عجین 'ecîn: (Ar.) yoğurulmuş; hamur.
عد 'ed: (Ar.) sayma; در حد و ـــ آمدن sayılmak.
عداد 'idâd: (Ar.) sayı, sıra, numara; در ـــ sırasında, zümresinde.
عدالت 'edâlet: (Ar.) adalet, yargı;ـــ اجتماعی sosyal adalet.
عدالتخانه 'edâlet-hâne: adliye.
عداوت 'edâvet: (Ar.) düşmanlık.
عداوت داشتن 'edâvet dâşten: düşmanlık beslemek.
عدت 'oddet: (Ar.) ihtiyaç; savaş levazımatı.
عدد 'eded: (Ar.) adet, sayı; ـــ جفت çift sayı; ـــ صحیح tamsayı.
عدس 'edes: (Ar.) (bot.) mercimek; ـــ تلخه (bot.) korunga, evliyaotu, eşekotu.
عدسه 'edese: (Ar.) mercek.
عدسی 'edesî: (Ar.) mercek; mercimek yemeği; (tıb.) gözdeki billur cisim, göz merceği; objektif.
عدل 'edl: (Ar.) adalet; denk; balya.
عدل گستر 'edl-goster: âdil.
عدله 'edele: (Ar.) âdiller.
عدلیه 'edliyye: (Ar.) adliye.
عدم 'edem: (Ar.) yokluk; ـــ اشتها (tıb.) iştahsızlık; ـــ امکان imkânsızlık; ـــ انحلال bozulmazlık, çözülmezlik, kopmazlık; ـــ تأثر soğukkanlılık; kaygısızlık; ـــ احساس duygusuzluk; ـــ تساوی eşitsizlik; ـــ ذوق zevksizlik; ـــ سامعه sağırlık; ـــ عنبیه (tıb.) niyosis; به ـــ باز دادن yok etmek; به ـــ رفتن yok olup gitmek; ölmek.
عدمی 'edemî: (Ar.) yokluk.
عدن 'edn: (Ar.) ikamet etme.
عدن 'eden: cennet.
عدنی 'edenî: bir tür Nişabur kumaşı.
عدو 'edovv: (Ar.) düşman.

عدوان 'odvân: (Ar.) düşmanlık; zulüm.
عدول 'odûl: (Ar.) sapma, yoldan çıkma; vazgeçme; âdiller.
عدول کردن 'odûl kerden: dönmek; vazgeçmek.
عدول ورزیدن 'odûl verzîden: dönmek; vazgeçmek.
عدوی 'edvâ: (Ar.) tecavüz; sirayet.
عده 'idde: (Ar.) sayı; hayız günleri; iddet.
عدید 'edîd: (Ar.) sayı; sayılı.
عدیده 'edîde: (Ar.) sayılı; çok fazla.
عدیل 'edîl: (Ar.) benzer, gibi, eş, eşit.
عدیم 'edîm: (Ar.) mevcut olmayan, yok.
عذاب 'ezâb: (Ar.) işkence, azap; elem.
عذاب بردن 'ezâb borden: azap çekmek.
عذاب دادن 'ezâb dâden: azap vermek.
عذاب کردن 'ezâb kerden: işkence etmek, azap vermek.
عذاب کشیدن 'ezâb keşîden: azap çekmek.
عذار 'izâr: (Ar.) yanak, yüz.
عذب 'ezb: (Ar.) lezzetli, tatlı, hoş.
عذبی 'ezbî: (Ar.) lezzetli; tatlı.
عذر 'ozr: (Ar.) özür, mazeret; regl, hayız hali; bahane; ـ برتر از گناه özrü kabahatinden büyük; ـ تقصیر خواستن özür dilemek; ـ چیزی را خواستن terketmek.
عذراء 'ezrâ': (Ar.) bâkire, kızoğlankız; delinmemiş inci.
عذر آوردن 'ozr âverden: özür dilemek.
عذرت 'ozret: (Ar.) bekâret; kâkül.
عذر خواستن 'ozr hâsten: özür dilemek.
عذر خواه 'ozr-hâh: özür dileyen.
عذر خواهی 'ozr-hâhî: özür dileme.
عذر داشتن 'ozr dâşten: bahanesi olmak; özrü olmak; hayız olmak, regl olmak.
عذره 'ezire: (Ar.) kir, pislik; harabe, virane.
عذوبت 'ozûbet: (Ar.) lezzet, tatlılık.
عرابه 'errâbe: araba.
عراده 'errâde: (Ar.) mancınık; zemberek, top; (ask.) top sayısı, top arabası.
عراف 'errâf: (Ar.) büyücü, sihirbaz.
عرافت 'irâfet: (Ar.) falcılık, gayıptan haber verme.
عراق 'ırâk, 'erâk: Irak; nehir kıyısı.
عراقی 'ırâkî: Irak'lı.
عراما 'erâmâ: çeyrek dirhemlik bir ağırlık ölçüsü.
عرایض 'erâyiz: (Ar.) dilekçeler.
عرب 'ereb: (Ar.) arap; از بیخ ـ بودن tamamen bilgisiz olmak, zırcahil olmak.
عربده 'erbede: (Ar.) huysuzluk; arbede; nara.
عربده جو 'erbede-cû: kavgacı; kötü sarhoş; naracı; hokkabaz.
عربده کردن 'erbede kerden: huysuzluk çıkarmak; nara atmak; arbede çıkarmak.
عربه 'erebe: (Ar.) araba.
عربی 'erebî: (Ar.) arapça.
عرج 'erec: (Ar.) topallık.
عر زدن 'er zeden: nara atmak.
عرس 'ors: (Ar.) nikah, evlenme.
عرش 'erş: (Ar.) taht; çadır; gölgelik; arş.
عرشه 'erşe: (Ar.) güverte.
عرصات 'eresât: (Ar.) mahşer meydanı, arasat.
عرصه 'erse: (Ar.) arsa; avlu, hayat; meydan; پا به ـ ظهور رسیدن doğmak; ظهور نهادن doğmak.
عرض 'erz: (Ar.) arz, şerh, beyan; ـ اندام gösteriş; حال – dilekçe; به ـ رسانیدن söylemek, arzetmek.
عرض 'erz: (Ar.) geniş, genişlik, enlem, در ـ süresinde; enleminde, ـ جغرافیایی coğrafî durum, konum.
عرض 'erez: (Ar.) mal, meta; hastalık; belirti.
عرض 'ırz: (Ar.) ırz, namus, yüzsuyu, şeref.
عرض 'orz: (Ar.) taraf, yön; beytülmal.
عرض افتادن 'erz oftâden: arzedilmek; teklif edilmek;göstermek.
عرض داشتن 'erz dâşten: göstermek; arzetmek; rica etmek.
عرض کردن 'erz kerden: arzetmek; tartmak, tatbik etmek; açıklamak.
عرضه 'erze: (Ar.) sunma, sunuş, gösterme;

çok utangaç خشك پستان ـ (kin.) kısır kadın; fani dünya; دریایی –(zool.) istakoz; مرده شوی ـ (kin.) fânî dünya.

عروس خانه 'erûs-hâne: düğün evi.

عروس شدن 'erûs şoden: gelin olmak.

عروسك 'erûsek: oyuncak bebek; küçük mancınık.

عروسك بازی 'erûsek-bâzî: evcilik oyunu.

عروسی 'erûsî: düğün; gelinlik.

عروسی رفتن 'erûsî reften: düğüne gitmek.

عروسی كردن 'erûsî kerden: evlenmek.

عروض 'erûz: (Ar.) aruz.

عروق 'orûk: (Ar.) damarlar; kökler;ـ جذابه كيلوس (tıb.) lenf damar sistemi.

عروه 'orve: (Ar.) kulp; bahane; nefis mal; güvenilir.

عریان 'oryân: (Ar.) çıplak, üryan, çırılçıplak.

عریش 'erîş: (Ar.) kulübe; mahfel; çadır.

عریض 'erîz: (Ar.) geniş, çok enli.

عریضه 'erîze: (Ar.) dilekçe, arzuhal.

عریف 'erif: (Ar.) ârif, tanış.

عریكه 'erîke: (Ar.) huy, âdet; yaratılış, tabiat.

عرین 'erîn: (Ar.) yığın; sazlık, kamışlık.

عز 'izz: (Ar.) izzet, şeref; ـ وصول بخشدن mektup gelmek.

عزاء 'ezâ': (Ar.) matem, yas; taziyet.

عزائم 'ezâ'im: (Ar.) dualar, nefesler, efsunlar.

عزاخانه 'ezâ-hâne: matemhane.

عزادار 'ezâ-dâr: matemli, yaslı.

عزاداری 'ezâdârî: yas, matem.

عزاداری كردن 'ezâdârî kerden: yas tutmak, matem tutmak.

عزا داشتن 'ezâ dâşten: yaslı olmak.

عزا گرفتن 'ezâ giriften: yas tutmak; sinirli olmak.

عزایم 'ezâyim: (Ar.) efsunlar; dualar.

عزب 'ezeb: (Ar.) yalnız erkek ve kadın, bekâr.

عزت 'izzet: (Ar.) izzet, değer, itibar;ـ نفس hediye.

عرضه 'orze: (Ar.) himmet, liyakat; kudret, güç, başarı; ـ بی beceriksiz.

عرضه داشتن 'erze dâşten: beyan etmek, açıklamak; göstermek.

عرضه داشتن 'orze dâşten: likayatı olmak, kabiliyeti olmak.

عرضه كردن 'erze kerden: göstermek, göz önüne sermek, sergilemek.

عرضی 'erezî: (Ar.) yerel; arazî.

عرعر 'er'er: anırma; ـ كردن anırmak.

عرعر 'er'er: (bot.) dağ servisi.

عرف 'orf: (Ar.) tanınmışlık; örf, âdet, gelenek.

عرفاء 'orefâ: (Ar.) (tas.) ârifler.

عرفان 'irfân: (Ar.) bilgi; (tas.) Tanrı'yı bilme; tasavvuf, seziş.

عرفه 'erefe: (Ar.) arife;– یوم zilhiccenin 9. günü.

عرفی 'orfî: örfi, geleneksel.

عرق 'erek: (Ar.) (tıb.) ter; rakı; votka;ـ گوگرد (kim.) sülfürik asit; ـ سرد soğuk ter; ـ كسی را آوردن utandırmak.

عرق 'ırk: (Ar.) damar; asıl, kök; soy; sinir.

عرق النساء 'ırk'on-nisâ': (Ar.) (tıb.) siyatik siniri.

عرقچین 'erek-çîn: takke.

عرقخور 'erek-hor: içkici, ayyaş.

عرق خوردن 'erek horden: içki içmek.

عرق دار 'erek-dâr: terli.

عرق سوز 'erek-sûz: (tıb.) isilik.

عرق فروش 'erek-forûş: meyhaneci.

عرق كردن 'erek kerden: terlemek; tiksinerek para ve mal ödemek; rüşvet vermek; utanmak.

عرق گز 'erek-gez: (tıb.) isilik.

عرق گیر 'erek-gîr: özsuyu çıkaran; utangaç; fanila, atlet; mendil

عرم 'erim: (Ar.) setler, bendler; şiddetli yağmurlar.

عروج 'orûc: (Ar.) yükselme, yücelme, kalkma; topallama, ـ كردن yükselmek.

عروس 'erûs: gelin; (kin.) güzel olan herşey;

عسکری 'eskerî: askerlik; (bot.) bir tür ince kabuklu üzüm.
عسل 'esel: (Ar.) bal.
عسل وار 'esel-vâr: bal gibi.
عسلی 'selî: bal gibi; ballı; balrengi; küçük sehpa; ـ میز küçük sehpa.
عسیر 'esîr: (Ar.) güç, müşkül.
عشاء 'eşâ: (Ar.) akşam yemeği.
عشاء 'işâ': (Ar.) yatsı; ـ نماز yatsı namazı.
عشاق 'oşşâk: (Ar.) âşıklar.
عشاوت 'eşâvet: (Ar.) göz bozukluğu, zayıf görme; gece körlüğü.
عشایر 'eşâyir: (Ar.) aşiretler, kabileler.
عشب 'oşb: (Ar.) (bot.) ot, yeşillik; vahşi yonca.
عشر 'eşr: (Ar.) aşır, on âyet.
عشر 'oşr: (Ar.) onda bir; zekâtın onda biri.
عشرات 'eşerât: (Ar.) onlar, onlar hanesi, onlar basamağı.
عشرت 'işret: (Ar.) sohbet, eğlence, işret; karışma.
عشرتخانه 'işret-hâne: eğlence yeri.
عشرت کردن 'işret kerden: eğlenmek, neşelenmek.
عشرون 'işrûn: (Ar.) yirmi.
عشره 'eşere: (Ar.) on.
عشری 'oşrî: onluk; ـ زمین öşürlü arazi.
عشرین 'işrîn: (Ar.) yirmi.
عشریه 'oşriyye: (Ar.) öşür; onda bir.
عشق 'aşk: (Ar.) aşk, sevgi; (tas.) ilahî aşk; ـ حقیقی (tas.) ilahî aşk; ـ کسی دبه کردن tekrar istekte bulunmak; ـ کسی کشیدن birini arzu etmek; عشقم نیست canım istemiyor.
عشق باختن 'aşk bâhten: sevişmek, aşk oyunu oynamak.
عشقباز 'aşk-bâz: âşık.
عشقبازی 'aşkbâzî: sevişme, aşk oyunu.
عشق داشتن 'aşk dâşten: çok sevmek, âşık olmak.
عشقناك 'aşk-nâk: âşık.
عشقنامه 'aşk-nâme: aşk mektubu.
عشق ورزیدن 'aşk verzîden: sevişmek; izzetinefis, gurur.
عزت جستن 'izzet costen: şeref istemek.
عزت طلب 'izzet-teleb: mevki düşkünü.
عزتمند 'izzet-mend: şerefli, izzetli.
عزرائیل 'ezrâ'îl: Azrail.
عزل 'ezl: (Ar.) işten el çektirme, işten uzaklaştırma, azil.
عزلت 'ozlet: (Ar.) bir köşeye çekilme, inziva.
عزلت گزیدن 'ozlet gozîden: inzivaya çekilmek.
عزلت گزین 'ozlet-gozîn: münzevi, bir köşeye çekilen.
عزل کردن 'ezl kerden: azletmek, görevden uzaklaştırmak.
عزم 'ezm: (Ar.) azim, kasıt, niyet; ـ به niyetiyle; ـ جزم کردن kesin karar almak.
عزم کردن 'ezm kerden: azmetmek, kesin karar vermek.
عزوبت 'ozubet: (Ar.) bekârlık, ergenlik.
عزیز 'ezîz: (Ar.) aziz, kıymetli; sevgili; nâdir.
عزیز داشتن 'ezîz dâşten: değer vermek, saygı duymak, hürmet etmek.
عزیز کردن 'ezîz kerden: saygı göstermek.
عزیزی 'ezîzî: şeref, azizlik; hürmet.
عزیمت 'ezîmet: (Ar.) niyet etme; gitme, hareket etme, yola çıkma; ـ نقطهء çıkış noktası.
عزیمت کردن 'ezîmet kerden: niyet etmek; göç etmek; hareket etmek; yola çıkmak.
عزیمه 'ezîme: (Ar.) dua; efsun.
عساکر 'esâkir: (Ar.) askerler.
عسجد 'esced: (Ar.) altın; mücevher.
عسجدی 'escedî: Asced'li; altından; bir tür yazı.
عسر 'osr: (Ar.) güçlük; darlık; yoksulluk, elidarlık.
عسرت 'osret: (Ar.) yoksulluk; güçlük.
عسس 'eses: (Ar.) gece bekçisi.
عسس باشی 'eses-bâşî: bekçibaşı.
عسکر 'esker: (Ar.) asker; ordu.

عصبيت 'esebiyyet: (Ar.) taassup.
عصر 'esr: (Ar.) asır, yüzyıl; zaman; çağ; ikindi; ikindi namazı; آهن ـ demir çağı; اتم atom çağı; طلايى ـ altın çağ; مفرغ ـ bronz çağı; تنگ ـ dar vakit.
عصرانه 'esrâne: ikindi kahvaltısı.
عصرى 'esrî: ikindi.
عصعص 'os'os: (Ar.) (tıb.) kuyruk kemiği.
عصفر 'osfor: (Ar.) kızıl.
عصفور 'osfûr: (Ar.) serçe.
عصمت 'ismet: (Ar.) namus, günahtan sakınma, iffet.
عصيان isyân: (Ar.) isyan, ayaklanma.
عصير 'esîr: (Ar.) meyva suyu; şıra; üzüm şarabı; معدى ـ mide salgısı.
عضاده 'izâde: (Ar.) taraf; bucak; yardımcı, muavin.
عضد 'ezud: (Ar.) kol, pazı; yardımcı.
عضلات 'ezelât: (Ar.) kaslar, adaleler.
عضله 'ezele: (Ar.) (tıb.) adale, kas; (tıb.) kas zarı.
عضو 'ozv: (Ar.) organ, uzuv; üye, aza.
عضوى 'ozvî: (Ar.) uzvî.
عضويت 'ozviyyet: (Ar.) üyelik; organlık, uzuvluk.
عضويت يافتن 'ozviyyet yâften: memur olmak; üye olmak.
عطاء 'etâ': (Ar.) bağış, bahşiş.
عطا بخش 'etâ-beẖş: bağışta bulunan.
عطار 'ettâr: (Ar.) baharatçı; bakkal.
عطارخانه 'ettâr-ẖâne: baharatçı.
عطارد 'otârid: (Ar.) utarid, merkür.
عطارى 'ettârî: baharatçılık; bakkal dükkânı.
عطا كردن 'etâ kerden: bağışlamak, bağışta bulunmak.
عطالت 'etâlet: (Ar.) işsizlik; tembellik, durgunluk.
عطايا 'etâyâ: (Ar.) bağışlar; bahşişler.
عطب 'eteb: (Ar.) yok olma, helâk.
عطر 'ıtr: (Ar.) koku, ıtır, esans; بهار نارنج ـ turunç çiçeği yağı; گل سرخ ـ gülyağı.
عطر آميز 'ıtr-âmîz: ıtırlı, hoş kokulu, esasevmek.
عشقه 'eşeke: (bot.) sarmaşık; ها ـ (bot.) sarmaşıkgiller.
عشقى 'işkî: aşkî; başına buyruk.
عشواء 'eşvâ: (Ar.) gecekörü; zayıf gören göz.
عشور 'oşûr: (Ar.) onlar.
عشوه 'işve: (Ar.) naz, cilve, işve.
عشوه پرداز 'işve-perdâz: cilveli, işveli.
عشوه زن 'işve-zen: işveli, şehvet verici.
عشوه ساز 'işve-sâz: işveli.
عشوه كردن 'işve kerden: işve yapmak, cilve yapmak.
عشوه گر 'işve-ger: işveli, cilveli.
عشير 'eşîr: (Ar.) onda bir; kendi; dost; koca.
عشيران 'eşîrân: (müz.) aşîran makamı.
عشيره 'eşîre: (Ar.) aşiret, il.
عصا 'esâ: (Ar.) baston, asâ; cinsel organ; غورت دادن ـ baston yutmak, baston yutmuş gibi yürümek.
عصابه 'isâbe: (Ar.) sarık; takım, gurup; yılkı.
عصار 'essâr: (Ar.) yağcı, yağ çıkaran.
عصارخانه 'essâr-ẖâne: yağ imalathanesi.
عصاره 'osâre: (Ar.) özsuyu, usare, öz, salgı.
عصارى 'essârî: (Ar.) yağcılık; yağcı dükkanı.
عصا زدن 'esâ zeden: baston vurmak.
عصافير 'esâfîr: (Ar.) serçeler.
عصب 'eseb: (Ar.) (tıb.) sinir; باصره ـ göz siniri; سامعه ـ kulak siniri; سياتيك ـ siyatik siniri; شامه ـ koku alma siniri; ورم ـ (tıb.) nevrit.
عصبانى 'esebânî: sinirli, öfkeli; asabî mizaçlı.
عصبانيت 'esebâniyyet: (Ar.) sinirlilik.
عصبانى شدن 'esebânî şoden: sinirlenmek.
عصبى 'esebî: (Ar.) (tıb.) sinirsel; sinirli; asabî mizaç; حمله ـ sara.
عصبى مزاج 'esebî-mizâc: asabî mizaçlı.

عفص 'efis: (Ar.) lezzetsiz; (tıb.) kabız.
عفن 'efin: (Ar.) pis kokulu, kokmuş.
عفو 'efv: (Ar.) af, bağışlama, yargılama; ـ عمومی genel af.
عفو کردن 'efv kerden: affetmek, bağışlamak, yarlıgamak.
عفونت 'ofûnet: (Ar.) kokuşma, kötü kokma; (tıb.) enfeksiyon; ـ رفع ـ کردن dezenfekte etmek.
عفونی 'ofûnî: (Ar.) bulaşıcı, (tıb.) intani.
عفونی شدن 'ofûnî şoden: intanileşmek.
عفیف 'efîf: (Ar.) iffetli, namuslu.
عفیفه 'efîfe: (Ar.) namuslu kadın.
عقائد 'ekâ'id: (Ar.) inançlar, akîdeler.
عقاب 'ikâb: (Ar.) cezalandırma; ceza, azap.
عقاب 'okâb: (Ar.) (zool.) kartal; ـ آهنین منقار temrenli ok.
عقاب کردن 'ikâb kerden: azap vermek, işkence etmek.
عقار 'ekâr: (Ar.) mal, mülk; ev eşyası; akar.
عقار 'ekkâr: (Ar.) ağaç; tedavide kullanılan ot.
عقار 'okâr: (Ar.) ev eşyası; kuru ot; şarap.
عقارب 'ekârib: (Ar.) akrepler; güçlükler; çekişmeler
عقال 'ikâl: (Ar.) ayak kösteği; arapların başlarına bağladıkları sarık.
عقاید 'ekâyid: (Ar.) inançlar, akideler.
عقب 'ekib, ('ekeb) (Ar.) topuk; nesil; geri, peş, arka, ard.
عقب افتاده 'ekeb-oftâde: geri kalmış.
عقبدار 'ekeb-dâr: (ask.) artçı.
عقبگرد 'ekeb-gerd: (ask.) geriye dönüş; geriye dön!
عقب ماندگی 'ekeb-mândegî: geri kalmışlık.
عقب مانده 'ekeb-mânde: geri kalmış.
عقب نشینی 'ekeb-nişînî: (ask.) geri çekilme.
عقبه 'ekebe: (Ar.) dağ yolu; güç iş.
عقبی 'okbâ: (Ar.) ahiret; kıyamet günü.
عقد 'ekd: (Ar.) bağlama; düğümleme; anlaşma; evlenme; düğüm; anlaşma; nikah, nslı.
عطر پاش 'ıtr-pâş: friksiyon; parfüm spreyi.
عطر سازی 'ıtr-sâzî: kolonyacılık, parfümcülük.
عطر فروشی 'ıtr-forûşî: parfümeri mağazası.
عطریات 'ıtriyyât: (Ar.) esanslar, parfümler, güzel kokular.
عطسه 'etse: (Ar.) hapşırma, aksırma.
عطسه دادن 'etse dâden: hapşırmak, aksırmak.
عطسه کردن 'etse kerden: hapşırmak, aksırmak.
عطش 'eteş: (Ar.) susuzluk, susama.
عطشان 'etşân: (Ar.) susuz; arzulu, istekli.
عطشانی 'etşânî: susuzluk, susamışlık.
عطف 'etf: (Ar.) meyilli olma; yönelme, çevrilme; muhabbet; (gr.) bağ, atıf; ـ حرف (gr.) bağlama edatı.
عطل 'etl, 'etel: (Ar.) malsızlık; işsizlik; edepsizlik.
عطلت 'otlet: (Ar.) süssüzlük; işsizlik; در ـ ماندن işsiz kalmak.
عطوف 'etûf: (Ar.) sevecen, şefkatli.
عطوفت 'otûfet: (Ar.) dostluk, sevgi, şefkat.
عطیت 'etiyyet: (Ar.) bağış, ihsan.
عطیه 'etiyye: (Ar.) bağış, ihsan.
عظام 'izâm: (Ar.) büyükler.
عظام 'izâm: (Ar.) (tıb.) kemikler; ـ علم (tıb.) kemik bilimi, osteoloji.
عظم 'ezm: (Ar.) (tıb.) kemik.
عظم 'izem: (Ar.) büyüklük, ululuk.
عظماء 'ozemâ': (Ar.) büyükler.
عظمت 'ezemet: (Ar.) büyüklük, ululuk; kibirlenme; azamet.
عظمت فروختن 'ezemet forûhten: kibirlenmek, şişinmek.
عظمی 'ozmâ: (Ar.) en büyük.
عظیم 'ezîm: (Ar.) büyük, ulu, yüce.
عفاف 'efâf: (Ar.) dindarlık.
عفت 'iffet: (Ar.) iffet, namus.
عفریت 'ifrît: (Ar.) şeytan; ifrit; gülyabani.

عقیب 'ekîb: (Ar.) devamında.
عقیدت 'ekîdet: (Ar.) itikad, akide, inanç; iman.
عقیده 'ekîde: (Ar.) inanç; kanı; ـــ داشتن kanısında olmak, inancında olmak.
عقیق 'ekik: (Ar.) akik taşı; ـــ چشم بلبلی alaca somaki, balgam taşı, Hacıbektaş taşı; ـــ سرخ kırmızı akik; ـــ سیاه doğal cam.
عقیل 'ekîl: (Ar.) akıllı.
عقیم 'ekîm: (Ar.) kısır; meyvasız.
عقیم کردن 'ekîm kerden: hadım etmek; meyvesiz yapmak; mikroptan arıtmak, dezenfekte etmek.
عکاز 'okkâz: (Ar.) çoban asası.
عکاس 'ekkâs: (Ar.) fotoğrafçı, foto.
عکاسخانه 'ekkâs-hâne: fotoğrafçı dükkânı.
عکاسی 'ekkâsî: fotoğrafçılık; ـــ فن fotoğrafçılık.
عکس 'eks: (Ar.) çevirme, burma; zıt, aksi; fotoğraf.
عکس العمل 'ekso'l-'emel: (Ar.) tepki, aksülamel.
عکس انداختن 'eks endâhten: yansımak; yansıtmak; fotoğraf çekmek.
عکس بردار 'eks-berdâr: fotoğrafçı.
عکس برداری 'eks-berdârî: fotoğraf çekme; röntgen çekme; ـــ دستگاه fotoğraf makinası.
عکس بر داشتن 'eks ber dâşten: fotoğraf çekmek; röntgen çekmek.
عکس پذیرفتن 'eks pezîroften: yansıtmak.
عکس گرفتن 'eks giriften: fotoğraf çekmek, resim çekmek.
عکسی 'eksî: akisli; resimli.
علاء 'elâ': (Ar.) şan, şeref, yükseklik.
علاج 'ilâc: (Ar.) çare, ilaç, derman; tedavi.
علاج پذیر 'ilâc-pezîr: tedavi edilebilir, onulur; çaresi bulunan.
علاج دادن 'ilâc dâden: tedavi etmek, şifa vermek.
علاج شدن 'ilâc şoden: şifa bulmak.

akit; ـــ امان emannâme.
عقد 'ikd: (Ar.) gerdanlık.
عقد 'oked: (Ar.) düğümler.
عقد بستن 'ekd besten: nikâh kıymak: evlenmek, nikâh yapmak.
عقد کردن 'ekd kerden: nikâh kıymak; evlenmek.
عقد نامه 'ekd-nâme: evlenme cüzdanı, nikâh cüzdanı.
عقده 'okde: (Ar.) düğüm; güç iş; ukde; kompleks; ـــ روانی (tıb.) ruhsal kompleks; ـــ عصبی sinirsel kompleks.
عقده گشایی 'okde-goşâyî: düğüm çözme; sorunları halletme.
عقرب 'ekreb: (Ar.) (zool.) akrep.
عقربك 'ekrebek: gösterge, ibre.
عقربه 'ekrebe: (Ar.) gösterge, ibre; ـــ ثانیه شمار saniye ibresi; ـــ دقیقه شمار yelkovan.
عق شدن کسی را 'ek şoden: midesi bulanmak.
عق گرفتن کسی را 'ek giriften: midesi bulanmak.
عقل 'ekl: (Ar.) akıl, us, idrak; ilim; ـــ دندان (tıb.) akıl dişi; ـــ اش قد نمیدهد aklı ermez, anlamaz; ـــ اش گرد است aptaltır, sefihtir; ـــ کسی پاره سنگ بر داشتن akılsız olmak, bir tahtası eksik olmak; ـــ کسی را دزدیدن aklını çelmek.
عقل 'ekl: (Ar.) ayağı bağlama.
عقلاء 'okelâ: (Ar.) akıllılar.
عقلانی 'eklânî: (Ar.) akıl ile ilgili; akla uygun.
عقلائی 'okelâ'î: akıllıca.
عقلی 'eklî: (Ar.) aklî, akla uygun.
عقوبت 'okûbet: (Ar.) işkence, azap; cezalandırma.
عقوبت کردن 'okûbet kerden: işkence etmek; cezalandırmak.
عقود 'okûd: (Ar.) düğümler; gerdanlıklar; nikahlar.
عقول 'okûl: (Ar.) akıllar; ـــ اهل akıllılar; filozoflar.

علاج كردن 'ilâc kerden: derman vermek, şifa vermek; tedbir almak.

علاج گير 'ilâc-gîr: doktor, tabip; efsuncu, büyücü.

علاج نشدنى 'ilâc-neşodenî: dermansız, onulmaz.

علاف 'ellâf: (Ar.) oduncu; pirinççi; hayvan yemi satıcısı.

علافى 'ellâfî: odunculuk; yemcilik.

علاقه 'elâke: (Ar.) ilgi, âlâka, bağ; dostluk; ـ قطع ilgi kesme.

علاقه بند 'elâke-bend: tuhafiyeci.

علاقه بندى 'elâke-bendî: tuhafiyecilik; tuhafiyeci dükkanı.

علاقه دار 'elâke-dâr: ilgili, alâkalı, mensup; bağlı.

علاقه داشتن elâke dâşten: ilgi duymak.

علاقه مند 'elâke-mend: ilgili, alâkalı.

علام 'ellâm: (Ar.) çok bilen, bilgin.

علامات 'elâmât: (Ar.) alâmetler, belirtiler, işaretler.

علامت 'elâmet: (Ar.) işaret, belirti, alâmet; dağ.

علامه 'ellâme: (Ar.) bilgin, allâme.

علانيه كردن 'elâniye kerden: açıklık kazandırmak, açıklık getirmek.

علاوه 'ilâve: (Ar.) ilave, ek, fazlalık; ـ بر آن bundan başka; üstelik; ـ به birlikte, ek olarak.

علاوه شدن 'ilâve şoden: eklenmek, ilave edilmek.

علاوه كردن 'ilâve kerden: arttırmak, ilave etmek; toplamak.

علايق 'elâyik: (Ar.) ilgiler, alâkalar.

علايم 'elâyim: (Ar.) alâmetler, işaretler.

علت 'illet: (Ar.) hastalık, rahatsızlık, gevşeklik; felâket; kusur, özür, bahane; sebep; ـ به sebebiyle; ـ اينكه به sebebiyle.

علت آوردن 'illet âverden: özür dilemek.

علت شدن 'illet şoden: sebep olmak, neden olmak.

علتناك 'illet-nâk: illetli, hastalıklı.

علتى 'illetî: illetlik.

علف 'elef: (Ar.) (bot.) ot; ـ بو اسير basur otu; ـ خر küpe çiçeği; ـ خنازير sıraca otu; ـ سير sarmısak otu; ـ شير süt otu; ـ كرم tarhun, solucan otu; ـ مريم mübarek otu; از ـ ماندن hayvan otsuz kalmak; yok olmak, tebah olmak.

علف بر 'elef-bor: ot kesme bıçağı.

علف چين 'elef-çîn: ot kesme bıçağı.

علفخانه 'elef-hâne: ot ambarı; (kin.) dünya.

علفخوار 'elef-hâr: ot obur, ot yiyen.

علف خوردن 'elef horden: ot yemek; yemek yemek.

علف زار 'elef-zâr: otlak, çayır, yeşillik.

علق 'elek: (Ar.) kızıl kan.

علقم 'elkem: (Ar.) (bot.) acızeytin.

علقه 'eleke: (Ar.) kan parçası, pıhtı.

علك 'ilk: (Ar.) (bot.) ağaç sakızı, reçine, akındırık.

علك خاييدن 'ilk hâyîden: zamk sürmek; saçmalamak.

علل 'ilel: (Ar.) sebepler, nedenler.

علم 'elem: (Ar.) işaret; sancak; bayrak; ـ زير ـ كسى سينه زدن himaye etmek; ـ بر بام زدن bir işi açığa vurmak.

علم 'ilm: (Ar.) bilim, ilim; bilgi; ـ غيب gayp ilmi.

علماء 'olemâ': (Ar.) âlimler, bilginler.

علم آموختن 'ilm âmûhten: öğretmek; öğrenmek.

علم افكندن 'elem efkenden: (kin.) yenilmek.

علم انداختن 'elem endâhten: yenilmek; gafil olmak.

علم باز 'elem-bâz: sancaktar.

علم بخش 'elem-behş: sancak veren.

علم برداشتن 'elem ber dâşten: sancak taşımak; yas tutmak.

علم بردن 'elem borden: sancak taşımak.

علم بستن 'elem besten: sancak dikmek.

علمدار 'elem-dâr: sancaktar.

علم زدن 'elem zeden: sancak dikmek.

علم شدن 'elem şoden: ünlü olmak; ortaya

عمار 'emmâr: (Ar.) imansız adam; sabit, sağlam.
عمارت 'imâret: (Ar.) bayındırlık; imaret; yapı, bina.
عماری 'emârî: tahtırevan, sedye, tezkere; cenaze arabası.
عمال 'ommâl: (Ar.) işçiler, görevliler; mümessiller.
عمامه 'imâme: (Ar.) sarık, destar.
عمانی 'ommânî: (Ar.) Umman'lı.
عمایت 'emâyet: (Ar.) sapıklık.
عمایم 'emâyim: (Ar.) sarıklar.
عمد 'emd: (Ar.) kasıt, niyet; ــ به kasten, taammüden.
عمداً 'emden: (Ar.) kasten, kasıtlı olarak.
عمده 'omde: (Ar.) yaslanma yeri; mühim, seçkin; asıl, esas, başlıca.
عمده فروشی 'omde-forûşî: toptancılık; toptancı mağazası.
عمدی 'emdî: kasten.
عمر 'omr: (Ar.) ömür, hayat, yaşam.
عمرات 'omorât: (Ar.) umreler.
عمران 'omrân: (Ar.) bayındırlık, mamurluk; medeniyet.
عمرانی 'omrânî: bayındırlık işleri.
عمر فرسایی 'omr-fersâyî: ömür tüketme.
عمر کاه 'omr-kâh: ömür törpüsü.
عمر کردن 'omr kerden: yaşamak, ömür sürmek.
عمر گذاشتن 'omr guzâşten: yaşamak.
عمر گذرانیدن 'omr gozerânîden: ömür geçirmek, yaşamak.
عمره 'omre: (Ar.) umre.
عمری شدن 'omrî şoden: gazaplanmak.
عمق 'omk: (Ar.) derinlik.
عمقزی 'em-kızî: (T.) amcakızı.
عمل 'emel: (Ar.) iş, amel, uygulama; devlet işi; ameliyat; به ــ آمدن yapılmak, hazırlanmak; icra edilmek; به ــ آوردن yapmak, icra etmek; hazırlamak; به ــ بر آمدن icra edilmek, yapılmak; به ــ در آمدن kullanılmak; eksik olmak; tesirsiz olmak; ــ جراحی شدن ameliyat olmak.

علم کردن 'elem kerden: hazırlamak.
علم شنگه 'elem-şenge: kalabalık, gürültü patırtı.
علم کردن 'elem kerden: meşhur etmek; bayrak çekmek; hazırlamak.
علم کشیدن 'elem keşîden: bayrak dikmek; kınından çekmek.
علمی 'ilmî: (Ar.) bilimsel, ilmî.
علمیه 'ilmiyye: (Ar.) bilimsel, ilmî.
علناً 'elenen: (Ar.) açıkça, alenen.
علنی 'elenî: aleni, açıkça, açıktan açığa.
علنی شدن 'elenî şoden: ortaya çıkmak.
علنی کردن 'elenî kerden: ortaya çıkarmak.
علو 'ilv: (Ar.) zirve, üst; en iyisi.
علو 'olov: (Ar.) yücelik, üstünlük, büyüklük; yenme.
علوفه 'olûfe: (Ar.) yem; vergi, ulûfe.
علوم 'olûm: (Ar.) bilimler, ilimler; ــ انسانی insani bilimler; ــ لسانی dil bilimleri.
علوی 'elevî: Alevi.
علوی 'olvî: (Ar.) yüce, ulvî; yukarıdaki, üstteki.
علویات 'olviyyât: (Ar.) yücelikler, üstünlükler.
علویه 'eleviyye: (Ar.) yüce, yüksek.
علویه 'olviyye: (Ar.) yüce, yüksek.
علی 'elî: (Ar.) yüksek, yüce; şerefli, değerli; güçlü.
علی 'olâ: (Ar.) büyüklük, ululuk.
علیا 'olyâ: (Ar.) daha yüce; üst taraf; ــ حضرت kraliçe hazretleri.
علی الاتصال 'ele'l-ittisâl: (Ar.) durmadan.
علی الاصول 'ele'l-osûl: (Ar.) alelusul.
علی اکبر خوانی 'elî-ekber-ḫânî: taziye merasimi.
علی شاه 'elî-şah: (hlk.) arabacı.
علیل 'elîl: (Ar.) hasta, hastalıklı, illetli.
علیلی 'elîlî: hasta olma; zayıflık.
عم 'emm: (Ar.) amca.
عماد 'imâd: (Ar.) direk, sütun; yüksek bina; yaslanacak yer.

عنان 'inân: (Ar.) dizgin; hareket.
عنان باز کشیدن 'inân bâz keşîden: kalmak, sâkin olmak; işi bırakmak.
عنان بر تافتن 'inân ber tâften: geri dönmek.
عنان تافتن 'inân tâften: geri dönmek; yüz çevirmek; güçsüz kalmak.
عنان دادن 'inân dâden: dizginlemek; hamle etmek.
عنان ربودن 'inân robûden: dizgin almak.
عنان رها کردن 'inân rehâ kerden: saldırmak; aceleyle gitmek.
عنان ریز کردن 'inân rîz kerden: dizgini gevşetmek.
عنان زنان 'inân-zenân: acelele, alelacele.
عنان سبك شدن 'inân sebok şoden: seyahate çıkmak.
عنان سبك کردن 'inân sebok kerden: hızlı sürmek.
عنان فرو گرفتن 'inân forû giriften: yavaş yürümek; işte ihtiyatlı davranmak.
عنان کشیدن 'inân keşîden: dizgin çekmek.
عنان گران کردن 'inân girân kerden: geri dönmek.
عناوین 'enâvîn: (Ar.) ünvanlar; ـــ به مختلف çeşitli yollarla.
عنایت 'inâyet: (Ar.) koruma; niyet etme; iyilik; kasıt; özen.
عنایت شدن 'inâyet şoden: hediye edilmek.
عنایت کردن 'inâyet kerden: yönelmek; hediye etmek.
عنایت نامه 'inâyet-nâme: takdirname; sipariş mektubu.
عنب 'ineb: (Ar.) üzüm; asma ağacı.
عنبر 'enber: (Ar.) amber; ـــ تر (kin.) gece; sevgilinin saçı.
عنبر آلوده 'enber-âlûde: amberli.
عنبر بو 'enber-bû: amber kokusu.
عنبر فام 'enber-fâm: amber rengi.
عنبر ماهی 'enber-mâhî:(zool.) kaşalot.
عنبرین 'enberîn: amberli.

عملاً 'emelen: (Ar.) bilfiil.
عملجات 'emelecât: (Ar.) işçiler, ameleler; inşaat işçileri.
عمل خانه 'emel-hâne: işyeri.
عمل دادن 'emel dâden: mahallî hükümet vermek.
عملدار 'emel-dâr: mahallî hâkim.
عملکرد 'emel-kerd: kazanç.
عمل کردن 'emel kerden: davranmak, yapmak; ameliyat etmek; ameliyat olmak.
عملگی 'emelegî: amelelik, inşaat işçiliği.
عمله 'emele: (Ar.) işçi; işçiler; inşaat işçisi; amele.
عملی 'emelî: (Ar.) pratik, uygulamalı; yapay, yapma.
عملیات 'emeliyyât: (Ar.) işler, uygulamalar.
عمو 'emû: (Ar.) amca.
عمود 'emûd: (Ar.) sütun, direk; çadır direği; penis; kavim reisi; dik; dik çizgi.
عمودی 'emûdî: dikey, amûdî, dik.
عموم 'omûm: (Ar.) genel, umum, kamu, hep, hepsi.
عمومی 'omûmî: genel, umûmî, kamusal.
عمومیت 'omûmiyyet: (Ar.) genellik, umumiyet.
عمه 'emme: (Ar.) hala.
عمی 'emâ: (Ar.) körlük.
عمیاء 'emyâ': (Ar.) körlük; kör kadın.
عمید 'emîd: (Ar.) kabile reisi, ileri gelen.
عمیق 'emîk: (Ar.) derin; ـــ نفس derin nefes.
عمیم 'emîm: (Ar.) tam, tamam, kâmil.
عناء 'enâ': (Ar.) zahmet, meşakkat, sıkıntı; keder.
عناب 'ennâb: (Ar.) üzümcü.
عناب 'onnâb: (Ar.) (bot.) unnab, hunnab.
عناد 'inâd: (Ar.) inat; baş kaldırma.
عنادل 'enâdil: (Ar.) bülbüller.
عناد ورزیدن 'inâd verzîden: mücadele etmek; serkeşlik etmek.
عناصر 'enâsir: (Ar.) unsurlar, elemanlar; elementler.

demagog.
عوام فهم 'evâm-fehm: halkın anlayabileceği.
عوامل 'evâmil: (Ar.) işçiler; etkenler, faktörler.
عوان 'evân: (Ar.) ortayaşlı; bekçi.
عوايد 'evâyid: (Ar.) gelirler, kazançlar, menfaatler.
عود 'evd, 'ovd: (Ar.) geri dönüş.
عود 'ûd: (Ar.) (bot.) öd ağacı; ud.
عودت 'evdet, 'ovdet: (Ar.) geri dönüş, avdet.
عودت كردن 'evdet kerden: geri dönmek, ricat etmek.
عود زن 'ûd-zen: (müz.) ûdî.
عودى 'ûdî: öd ağacı renginde.
عور 'ever: (Ar.) tek gözlülük.
عور 'ûr: (Ar.) tek gözlüler; çıplak.
عورت 'evret, 'ovret: (Ar.) örtünme yeri; utanılacak iş; avret yeri; kadın, avrat.
عوض 'ivez: (Ar.) bedel, karşılık; ödül; ـــ به yerine; بعوض اينكه -cek yerde, yerine.
عوض كردن 'ivez kerden: değiştirmek, tebdil etmek, değiş tokuş yapmak.
عوضى 'ivezî: değişiklik; yanlış; ـــ گرفتن karıştırmak, birine benzetmek; yanlış numara çevirmek.
عو عو 'ev-'ev, 'ov 'ov: havlama.
عو عو كردن 'ov'ov kerden: havlamak.
عون 'evn, 'ovn: (Ar.) yardım; yardımcı.
عهد 'ehd: (Ar.) ahit, söz verme, yemin; koruma; emin; anlaşma; به ـــ خود وفا كردن ahdinde durmak, sözünde durmak.
عهد بستن 'ehd besten: anlaşma yapmak.
عهد شكستن 'ehd şikesten: anlaşmayı bozmak.
عهد كردن 'ehd kerden: anlaşma yapmak, şart koşmak.
عهد نامه 'ehd-nâme: sözleşme, anlaşma, ahitname.
عهده 'ohde: (Ar.) kefalet; zimmet; sorumluluk, mesuliyet; به ـــ داشتن sorumlu olmak.
عهده دار 'ohde-dâr: sorumlu.

عنت 'enet: (Ar.) güç bir işle karşılaşmak; meşakkat; yokluk.
عنتر 'enter: berber maymunu; mor renkli iri sinek.
عند 'inde: (Ar.) yanında.
عندليب 'endelîb: (Ar.) (zool.) bülbül.
عنصر 'onsor: (Ar.) unsur, eleman, element; asıl.
عنصرى 'onsorî: elementsel; unsurî.
عنصل 'onsol: (Ar.) (bot.) yaban soğanı.
عنف 'onf: (Ar.) şiddet, sertlik, kabalık.
عنفًا 'onfen: (Ar.) tiksinerek.
عنفوان 'onfovân: (Ar.) ilk gençlik, delikanlılık; her şeyin başlangıcı.
عنقاء 'enkâ: (Ar.) uzun boyunlu kadın; (müz.) bir müzik makamı; bir tür saz.
عنقريب 'enkerîb: (Ar.) pek yakında.
عنقود 'onkûd: üzüm salkımı.
عنكبوت 'enkebût: (Ar.) örümcek.
عنكبوتى 'enkebûtî: örümcek ağı şeklinde; örümcek gibi.
عنوان 'onvân: (Ar.) başlık, ünvan; adres; به – olarak; sıfatıyla.
عنوانات 'onvânât: (Ar.) ünvanlar; başlıklar; adresler.
عنود 'enûd: (Ar.) inatçı; yoldan dönen.
عنيد 'enîd: (Ar.) inatçı; uyumsuz; serkeş.
عنيف 'enîf: (Ar.) kaba, haşin, sert.
عنين 'innîn: (Ar.) iktidarsız erkek.
عوائد 'evâ'id: (Ar.) gelirler.
عوار 'evâr, 'ovâr: (Ar.) kusur, ayıp, noksan; yırtık; eski püskü.
عوارض 'evâriz: (Ar.) olaylar; belediye vergileri; özel vergiler.
عوارف 'evârif: (Ar.) iyilikler.
عواطف 'evâtif: (Ar.) şefkatler, merhametler.
عواقب 'evâkib: (Ar.) âkibetler, sonuçlar.
عوالم 'evâlim: (Ar.) âlemler, dünyalar; haller.
عوام 'evâm: (Ar.) avam, halk, umum.
عوامانه 'evâmâne: avamca, halk dili.
عوام فريب 'evâm-ferîb: halkı aldatan,

عهده داری 'ohdedârî: sorumluluk.
عهود 'ohûd: (Ar.) ahitler, sözleşmeler.
عیادت 'iyâdet: (Ar.) hasta ziyareti.
عیاذ 'iyâz: (Ar.) sığınma, iltica.
عیار 'iyâr: (Ar.) ölçümleme; ölçü; ayar; imtihan, deneme; mihenk taşı.
عیار 'eyyâr: (Ar.) çok dolaşan; başıboş; hilekâr; çevik; delikanlı.
عیار پیشه 'eyyâr-pîşe: hilekâr; delikanlı.
عیاری 'eyyârî: (Ar.) hilekârlık; delikanlılık.
عیاش 'eyyâş: (Ar.) eğlenceye düşkün.
عیال 'iyâl: (Ar.) çoluk çocuk, iyâl, aile; karı, eş.
عیالمند 'iyâl-mend: aileli, çoluk çocuk sahibi.
عیان 'iyân: (Ar.) gözle görme; açık, aşikar, belli.
عیان دیدن 'iyân dîden: açıkça görmek.
عیان شدن 'iyân şoden: açıkça gözükmek, ortaya çıkmak, belirmek.
عیب 'eyb: (Ar.) kötülük; ayıp; kusur, noksan; günah.
عیب پوش 'eyb-pûş: görmezden gelen, kusur görmeyen.
عیبجو 'eyb-cû: ayıp arayan, kötü dilli.
عیبجویی 'eyb-cûyî: tenkid, ayıp arama.
عیب کردن 'eyb kerden: hatasını çıkarmak, zemmetmek.
عیب گستردن 'eyb gosterden: hatasını açığa vurmak.
عیبناك 'eyb-nâk: kusurlu, eksik.
عیبه 'eybe: deri kese; zembil; elbise sandığı.
عیث 'eys: (Ar.) zarar, ziyan; mahvolma.
عید 'îd: (Ar.) bayram; tören; ـ فطر ramazan bayramı, şeker bayramı; ـ قربان kurban bayramı.
عیدی 'îdî: bayramlık; bayram hediyesi.
عیسوی 'îsevî: (Ar.) hristiyan.
عیسی 'îsâ: İsa Peygamber.
عیسی نفس 'îsî-nefes:(tas.) kâmil veli.
عیش 'eyş, 'iyş: (Ar.) hayat, yaşama; zevk ve sefa, mutluluk.

عیش پرور 'eyş-perver: naz içinde büyümüş.
عین 'eyn: (Ar.) göz; pınar; çeşme, kaynak; asıl; altın; به ـ رضا hoşnut olarak; ـ خیالش نیست aldırış etmez, umurunda değil.
عیناً 'eynen: (Ar.) aynen.
عین الیقین 'eyno'l-yekîn: (Ar.) (tas.) kesin bilgi.
عینك 'eynek: gözlük; ـ دودی güneş gözlüğü.
عینك زدن 'eynek zeden: gözlük takmak; gözlük kullanmak.
عینك ساز 'eynek-sâz: gözlükçü.
عینك سازی 'eynek-sâzî: gözlükçülük.
عینکی 'eynekî: gözlüklü.
عینه 'eynehû: ta kendisi, tıpkı; aynı onun gibi.
عینی 'eynî: (Ar.) görsel; haricî.
عینین 'eyneyn: (Ar.) iki göz.
عیوب 'oyûb: (Ar.) ayıplar, kusurlar.
عیوق 'eyyûk: ayyuk.
عیون 'oyûn: (Ar.) gözler; pınarlar.

mek.

غار غار ğâr-ğâr: karga sesi, gak gak.

غار غار کردن ğârgâr kerden: ötmek; seslenmek.

غار نشین ğâr-nişîn: mağarada yaşayan, mağara adamı.

غار و غور ğâr-o-ğûr: karışıklık, fitne; bağırsak guruldaması.

غاریقون ğârikûn: (bot.) çayırmantarı.

غاز ğâz: yarık; parça, yırtık.

غاز ğâz: ihtiyaç, hacet; gaz.

غاز ğâz: diken; küçük bir para birimi.

غاز ğâz: (T.) kaz.

غاز کردن ğâz kerden: pamuk tohumunu ayırmak.

غازمه بستن ğâzme besten: deri kalınlaşmak.

غازه ğâze: allık, kırmızılık.

غازی ğâzî: kavgacı; büyük lokma; gazi.

غاسق ğâsik: (Ar.) karanlık; ay; karanlık gece.

غاش ğâş: âşık; (bot.) tohumluk hıyar; koruk; hilekâr.

غاشیه ğâşiye: (Ar.) örtü; kıyamet; زیر ــ بغل کشیدن itaat etmek.

غاشیه بر دوش ğâşiye-ber-dûş: itaatkâr.

غاشیه دار ğâşiye-dâr: hizmetçi; itaatkâr.

غاص ğâs: (Ar.) dolu; kalabalık.

غاصب ğâsib: (Ar.) gâsıp, gaspeden, zorla alan.

غاصبانه ğâsibâne: gaspedercesine.

غاغا ğâğâ: (çocuk dilinde) tatlı.

غافر ğâfir: (Ar.) günah örten, bağışlayan; Tanrı'nın sıfatlarından biri.

غافل ğâfil: (Ar.) gafil, habersiz; akılsız.

غافلانه ğâfilâne: gafilce, habersizce.

غافل دل ğâfil-dil: gafil.

غافل شدن ğâfil şoden: gafil olmak; habersiz olmak.

غافل شمردن ğâfil şomorden: gafil saymak.

غافل کردن ğâfil kerden: aldatmak, gafil avlamak.

غ

غ ğeyn: Ğ, Farsça alfabenin 22. harfi. Sayısal değeri 1000.

غائب ğâ'ib: (Ar.) bulunmayan, nâmevcut; kayıp.

غائط ğâ'it: (Ar.) gaita, insan pisliği.

غائله ğâ'ile: (Ar.) kargaşalık, fesat.

غائی ğâ'î: (Ar.) son, nihâi.

غاب ğâb: (Ar.) saçma söz; koru, ormanlık; bozulmuş et.

غابر ğâbir: (Ar.) kalıcı; kalmış; geçmiş.

غاب کردن ğâb kerden: harab etmek.

غابه ğâbe: (Ar.) alçak zemin; güruh, topluluk; uzun mızrak; koruluk.

غابن ğâbin: muamelede aldatan.

غات شدن ğât şoden: tavlada pulların kapı yapması.

غاتی ğâtî: karışık.

غادیه ğâdiye: (Ar.) sabah bulutu; sabah yağmuru; sabah.

غار ğâr: (bot.) defne, taftan ağacı.

غار ğâr: bir tür kadeh.

غار ğâr: (coğ.) mağara, kovuk, in.

غارب ğârib: (Ar.) batan, gurûb eden.

غارب شدن ğârib şoden: batmak, gurûb etmek.

غارت ğâret: (Ar.) yağma.

غارت زده ğâret-zede: yağmalanmış.

غارت شدن ğâret şoden: yağmalanmak, talan edilmek.

غارت کردن ğâret kerden: yağmalamak.

غارتگر ğâret-ger: yağmacı, çapulcu; yolkesen.

غارتگری ğâretgerî: yağmacılık; yolkesme.

غارتیدن ğâretîden: yağmalamak, talan et-

غان ğân: (bot.) kayın ağacı.
غانغرایا ğânğerâyâ: (Yun.-Ar.) (tıb.) kangren.
غانم ğânim: (Ar.) ganimet alan.
غانمًا ğânimen: (Ar.) ــ سالمًا sağsalim.
غانیه ğâniye: (Ar.) güzel kadın; muhtaç olmayan kadın; zengin kadın; namuslu kadın.
غاوش ğâveş, ğâvoş: (bot.) tohumluk hıyar; tohumluk üzüm.
غایب ğâyib: (Ar.) gıybet eden; gıybetçi; kayıp, bulunmayan; nâmevcut; gizli, saklı; (gr.) üçüncü tekil şahıs.
غایبانه ğâyibâne: gizlice; gıyaben.
غایب باز ğâyib-bâz: usta satranççı.
غایب شدن ğâyib şoden: gizlenmek, saklanmak; bulunmamak.
غایب کردن ğâyib kerden: kaybetmek, yitirmek.
غایب گردیدن ğâyib gerdîden: gizlenmek; hazır bulunmamak.
غایب گشتن ğâyib geşten: gizlenmek; hazır bulunmamak.
غایبی ğâyibî: yokluk; bulunmama, hazır olmama.
غایت ğâyet: (Ar.) son, gayet, son derece; gaye, maksat, amaç; son sınır; netice; çok; ــ مطلوب ideal, ülkü; ــ به çok, son derece; تا به ــ ی -dığı kadar, dereceye kadar.
غایت اندیش ğâyet-endîş: ileri görüşlü.
غایر ğâyir: (Ar.) inen, alçalan; çukur.
غایط ğâyit: (Ar.) pislik, gaita, insan pisliği, (argo) bok.
غایط کردن ğâyit kerden: pisletmek, dışkı çıkarmak.
غایله ğâyile: (Ar.) güçlük, sertlik; felâket, zarar.
غب ğibb: (Ar.) arada bir.
غبار ğobâr: (Ar.) toz; yumuşak şey; (tıb.) bir göz hastalığı; bıyık; ıztırap; keder, üzüntü; ــ دل incinme; ــ بر دل داشتن üzüntülü olmak; ــ بر دل نهادن incitmek, üzmek.
غبار آلود ğobâr-âlûd: toza bulanmış, toz-

غافل گرفتن ğâfil giriften: gafil avlamak.
غافلگیر ğâfil-gîr: gafil avlayan; gafil avlanan.
غافلگیر کردن ğâfilgîr kerden: gafil avlamak.
غافل وار ğâfilvâr: gafilce.
غافلی ğâfilî: gafillik, gaflet.
غاك ğâk: karga sesi; karışıklık.
غال ğâl: in; yuvarlanma; mağara; kovuk; ــ کاری را کندن işi bitirmek.
غالب ğâlib: (Ar.) galip; ziyade, çok.
غالب آمدن ğâlib âmeden: galip gelmek; üstün gelmek.
غالبًا ğâliben: (Ar.) çoğunlukla, daha çok, genellikle.
غالب شدن ğâlib şoden: galip gelmek, yenmek.
غالب ظن ğâlib-zenn: (Ar.) genel kanı.
غالب کردن ğâlib kerden: galibiyet kazandırmak.
غالب گرداندن ğâlib gerdânden: galibiyet kazandırmak; aşikâr etmek.
غالب گشتن ğâlib geşten: galip gelmek, yenmek.
غالبیت ğâlibiyyet: (Ar.) galibiyet, zafer, yengi.
غال گذاشتن ğâl gozâşten: ــ کسی را boş yere bekletmek.
غالی ğâlî: (Ar.) haddini aşan, haddini bilmez; halı, değerli.
غالیدن ğâlîden: yuvarlanmak; yuvarlamak.
غالیه ğâliye: (Ar.) pahalı; mübalağalı; misk ve amber karışımı eski bir ilaç.
غالیه خط ğâliye-het: siyah bıyıklı.
غالیه ساختن ğâliye sâhten: parfüm yapmak, galiye yapmak.
غامر ğâmir: (Ar.) çorak arazi; harap, virane.
غامض ğâmiz: (Ar.) güç, müşkül, anlaşılması güç, karmaşık.
غامی ğâmi: zayıf, güçsüz.
غامیش گذاشتن ğâmîş gozâşten: rahatsız etmek.

غبار أوردن ğobâr âverden: gözde beyazlık belirmek.
غبار افشاندن ğobâr efşânden: tozlandırmak.
غبار انگیز ğobâr-engîz: toz koparan; (kin.)üzüntü veren
غبار بر آمدن ğobâr ber âmeden: toz kalkmak; (kin.) revaçsız olmak.
غبار بر آوردن ğobâr ber âverden: toz kaldırmak; ــ ازجائی یا چیزی harap etmek.
غبار بر انگیختن ğobâr ber engîhten: toz kaldırmak.
غبار شدن ğobâr şoden: ufalanmak.
غبار شستن ğobâr şosten: toz oturmak.
غبار کردن ğobâr kerden: yumuşatmak.
غبار گرفتن ğobâr giriften: toz kaplamak; gözü kararmak.
غبارناك ğobâr-nâk: tozlu.
غبار نشستن ğobâr nişesten: toz oturmak, toz kaplamak, tozlanmak.
غباری ğobârî: tozlu; keder, üzüntü.
غباری گرفتن ğobâri giriften: üzülmek, kederlenmek.
غباوت ğebâvet: (Ar.) aldanma; aptallık; ahmaklık.
غبراء ğebrâ': (Ar.) yer, yeryüzü.
غبطه ğıbte, ğebte: (Ar.) gıpta, imrenme; ــ خوردن gıpta etmek, imrenmek.
غبغب ğebğeb: (Ar.) gıdı, gerdan, çene altı.
غبن ğebn: (Ar.) alışverişte aldatma; zarar etme; zarar, ziyan; üzülme.
غبنا ğebnâ': ne yazık!, yazıklar olsun!.
غبن آمدن ğebn âmeden: üzülmek, hayıflanmak.
غبن خوردن ğebn horden: üzülmek, hayıflanmak.
غبن داشتن ğebn dâşten: zarar etmek.
غبن کشیدن ğebn keşîden: zarar etmek.
غبی ğebî: (Ar.) aptal, salak, zihinsiz, beyinsiz; dangalak, cahil.
غبین ğebîn: (Ar.) geri zekâlı, salak; hayıflanma, üzülme.

غت ğot, ğet: cahil, bilgisiz; anlayışsız.
غث ğess: (Ar.) cılız, zayıf; boş söz; ــ و سمین کردن seçmek, seçim yapmak.
غثیان ğeseyân: (Ar.) kusma, iç bulantısı.
غجر ğecer: (T.) falcı; çingene.
غد ğed: (Ar.) yarın; kıyamet günü.
غد ğodd: müstebit; kendini beğenmiş.
غداء ğedâ': (Ar.) sabah kahvaltısı; yiyecek.
غدائر ğedâ'ir: (Ar.) örülü saçlar; su havuzları.
غدار ğeddâr: (Ar.) vefasız; hilekâr; gaddar, zalim.
غدار نهاد ğeddâr-nehâd: zâlim; hilekâr.
غداره ğedâre, ğeddâre: pala, kadara.
غداره کشیدن ğedâre keşîden: pala çekmek.
غدد ğoded: (Ar.) (tıb.) guddeler.
غدر ğedr: (Ar.) vefasızlık, gadir, hainlik; savaş silahı.
غدر ساختن ğedr sâhten: vefasızlık etmek; hiyanet etmek; hile yapmak.
غدر کردن ğedr kerden: vefasızlık etmek; hiyanet etmek; aldatmak; hile yapmak.
غد غد ğodğod: gıdaklama.
غد غد کردن ğodğod kerden: gıdaklamak.
غدغن ğedeğen: yasak.
غدغن کردن ğedeken kerden: yasaklamak, menetmek.
غدنگ ğedeng: aptal, ahmak; cahil; kılıksız.
غده ğodde: (Ar.) (tıb.) beze, ur, gudde; ــ های اشکی gözyaşı bezleri; ــ های بزاقی tükürük bezleri; ــ های بناگوشی kulak altı bezleri; ــ های تحت فکی çene altı bezleri; ــ های لفاتیکی lenf bezleri.
غدیر ğedir: (Ar.) gölcük, gölet, su birikintisi.
غدیره ğedîre: (Ar.) ot parçası; örgülü saç.
غذاء ğızâ': (Ar.) gıda, yiyecek, yemek.
غذا چیدن ğızâ çîden: yemek yemek.
غذا خوردن ğızâ horden: yemek yemek.
غذا خوری ğızâ-horî: yemek yeme; ــ اطاق yemek odası; ــ قاشق yemek kaşığı; ــ میز yemek masası.

غذا درست کردن gizâ dorost kerden: yemek yapmak.
غذا ساختن ğızâ sâhten: yemek yapmak, yemek hazırlamak.
غذا کردن ğızâ kerden: yemek yemek; yemek yapmak.
غذا کشیدن ğızâ keşîden: yemek dağıtmak, servis yapmak.
غر ğer: orospu, kahpe, şırfıntı; homoseksüel erkek.
غر ğer: ahşap ev.
غر ğir: kırıtma; ــ دادن kırıtmak.
غر ğor: fıtıklı erkek; homurdama; ــ زدن homurdanmak.
غراء ğerrâ': (Ar.) beyaz ve parlak, parlak, güzel, fasih.
غرائب ğerâ'ib: (Ar.) şaşılacak şeyler.
غرائز ğerâ'iz: (Ar.) tabiî haller, iç güdüler.
غراب ğorab: (Ar.) karga.
غرابت ğerâbet: (Ar.) gariplik, acayiplik, tuhaflık.
غرابت داشتن ğerâbet dâşten: acayip olmak.
غرابه ğerâbe: damacana.
غرابی ğorâbî: (Ar.) bir tür hurma; kurabiye.
غرابیه ğorâbiyye: (Ar.) kurabiye.
غراچه ğerâçe: namert, deyyus, pezevenk; aptal, ahmak, beyinsiz, cahil.
غرار ğerâr: aldatma.
غرارت ğerâret: (Ar.) gafillik, gaflet.
غراره ğerâre: mazmaza, ağız çalkalama; gaflet, habersizlik.
غراش ğerâş: tahriş; öfke, kahır; üzüntü.
غراشیدن ğerâşîden: tahriş etmek; yontmak; öfkelenmek, kahırlanmak; üzülmek.
غرام ğerâm: (Ar.) aşk; hırs; helâk olma; azap.
غرامت ğerâmet: (Ar.) tazminat; zarar; pişmanlık; azap.
غرامت ستاندن ğerâmet sitânden: tazminat almak.
غرامت کردن ğerâmet kerden: tazminat almak.

غران ğorrân: gürleyen, kükreyen.
غرایب ğerâyib: (Ar.) gariplikler, şaşılacak şeyler.
غرب ğerb: (Ar.) batı; uzaklaşma.
غربا ğorebâ: (Ar.) garipler; yolcular; yabancılar.
غربال ğerbâl, ğirbâl: kalbur, elek; ــ آب به پیمودن havanda su döğmek.
غربال بافتن ğirbâl bâften: kalbur yapmak.
غربال بستن ğirbâl besten: kalbur yapmak.
غربال بیختن ğirbâl bihten: elemek.
غربال زدن ğirbâl zeden: elemek.
غربال کردن ğirbâl kerden: elemek; (kin.) derin araştırma yapmak.
غربت ğorbet: (Ar.) gurbet; ــ اختیار کردن gurbete gitmek, gurbetçi olmak.
غربت دیدن ğorbet dîden: gurbete gitmek.
غربت کردن ğorbet kerden: gurbete gitmek.
غربت کشیدن ğorbet keşîden: gurbete gitmek, gurbet çekmek.
غربتی ğorbetî: gurbetçi; çingene.
غربچه ğer-beççe: bir küfür, (argo) orospu çocuğu.
غربی ğerbî: (Ar.) Batılı.
غرت ğort: yudum.
غرتشن ğorteşen: zorba, dayı, külhanbey.
غرچه ğerçe: nâmert, deyyus, pezevenk; aptal, cahil; alçak; Gürcü.
غرچه gırıççe: diş gıcırtısı.
غرچی ğereçi: (kin.) utanmaz kadın.
غردل ğer-dil: korkak, ürkek.
غرر ğerer: (Ar.) yok olma; tehlike; aldanma, kanma.
غرر ğorer: (Ar.) seçkinler; akıtma.
غر زدن ğor zeden: homurdanmak.
غرزن ğer-zen: orospu, kahpe; deyyus, kaltaban, pezevenk.
غرس ğers, ğırs: ağaç dikme; öfke.
غرس کردن ğers kerden: ağaç dikmek.
غرش ğorriş: kükreme; به ــ در آمدن kükremek, öfkelenmek.
غر شدن ğor şoden: ses boğulmak; şişmek.

غرقه ğerke: suya batmış, boğulmuş.
غرقه بخون ğerke-be-hûn: kana bulanmış, kan revan içinde.
غرقه شدن ğerke şoden: suda boğulmak, suya batmak.
غرقه کردن ğerke kerden: suya batırmak, boğmak.
غرقه گشتن ğerke geşten: boğulmak.
غر کردن ğor kerden: homurdanmak.
غرم ğorm: dağ koyunu; döğüş koçu; borç.
غرماء ğoremâ': (Ar.) borçlular; talepkârlar, alacaklılar.
غرما سنگ ğermâ-seng: yağda kızartılmış ekmek.
غرما کردن ğoremâ kerden: borçlunun malını alacaklılara bölüştürmek.
غرناطی ğernâtî: Gırnata'lı.
غرنبه ğoronbe: gürültü; gürültü patırtı; hırıltı.
غرنبیدن ğoronbîden: hırlamak; gürlemek; bağırıp çağırmak, gürültü yapmak.
غرنگ ğereng: hırıltı.
غرنوق ğornûk, gırnûk: (Ar.)(zool.) turna, turna kuşu.
غروب ğorûb: batma, güneş batması, gurûb.
غروب کردن ğorûb kerden: gurûb etmek, batmak.
غرور ğorûr: (Ar.) gurur, aldanma; kibirlenme; zan; illüzyon; ــ پدید کردن kibirlenmek, mağrur olmak; gururlanmak, kibirlenmek.
غرور انگیز ğorûr-engîz: kibir verici.
غرور خریدن ğorûr herîden: kibirle davranmak.
غرور خوردن ğorûr horden: aldanmak.
غرور دادن ğorûr dâden: aldatmak.
غرور داشتن ğorûr dâşten: kibirlenmek.
غرور کردن ğorûr dâşten: kibirlenmek.
غروش ğorûş: (T.) kuruş.
غرو کردن ğırev kerden: iki dirhem bir çekirdek süslenmek.
غر و لند ğorr-o-lond: homurdanma, homurtu.

غرش کردن ğorriş kerden: kükremek; gürlemek.
غرشیدن ğerşîden: öfkelenmek, hiddetlenmek.
غرض ğerez: (Ar.) maksat, niyet; garaz; dilek; hedef; ــ و مرض داشتن düşmanlık gütmek; zorluk çıkarmak.
غرض آلود ğerez-âlûd: maksatlı, garazlı.
غرض آمیز ğerez-âmîz: maksatlı, garazlı.
غرض داشتن ğerez dâşten: maksadı olmak; kin gütmek.
غرض راندن ğerez rânden: garaz gütmek.
غرض کردن ğerez kerden: kasdetmek; zulmetmek; kin gütmek.
غرضمند ğerez-mend: garazlı; ihtiyaç sahibi.
غرض ورزیدن ğerez verzîden: kasdetmek; kin gütmek.
غرغر ğerğer: makara; جان به ــ رسیدن canı burnuna gelmek.
غرغر ğorğor: homurdanma, homurtu.
غرغر کردن ğorğor kerden: homurdanmak.
غرغره ğerğer: gargara.
غرغره ğerğere: makara; çıkrık; kuyu çıkrığı.
غرغره کردن ğerğere kerden: gargara etmek.
غرغشه ğerğeşe: kargaşa.
غرف ğoref: (Ar.) odalar.
غرفه ğorfe: (Ar.) payvon, hücre, odacık; üst kat, dam.
غرق ğerk: (Ar.) boğulma, suya batma;(kin.) cezbedilme. ــ چشمهء سیماب (kin.) dünyaya aldanan.
غرق ğerik: (Ar.) boğulmuş.
غرقاب ğerkâb: derin su.
غرق شدن ğerk şoden: boğulmak, suya batmak.
غرق کردن ğerk kerden: batırmak, boğmak.
غرق کشیدن ğerk keşîden: yay çekmek.
غرق گشتن ğerk geşten: boğulmak, suda boğulmak.

batırmak.

غریم ğerîm: (Ar.) borçlu; alacaklı.

غریو ğerîv: feryat, çığlık; (müz.) bir mûsiki makamı.

غریوان شدن ğerîvân şoden: feryat etmek, çığlık atmak.

غریو بر زدن ğeriv ber zeden: feryat etmek.

غریو کردن ğerîv kerden: feryat etmek.

غریویدن ğerîvîden, ğirîvîden: feryat etmek; inlemek.

غزا ğezâ: (Ar.) gaza, savaş, din savaşı.

غزات ğozât: (Ar.) gaziler.

غزا کردن ğezâ kerden: gaza etmek, savaşmak.

غزال ğezâl: (Ar.) ceylan, geyik yavrusu; güneş; güneş ışını; (kin.) sevgili.

غزال ğezzâl: (Ar.) iplikçi, halatçı, urgancı.

غزال چشم ğezâl-çeşm: ceylan gözlü.

غزالك ğezâlek: yavru ceylan; (kin.) güzel yüzlü kadın.

غزل ğezel: (Ar.) gazel; ـ خدا حافظی را خواندن gitmeye hazırlanmak; ölmek.

غزل ğezl: (Ar.) eğirmek, bükmek.

غزلباف ğezel-bâf:(ed.) gazel şairi.

غزل بر داشتن ğezel ber-dâşten: gazel söylemek, gazel okumak.

غزل پرداختن ğezel perdâhten: gazel söylemek.

غزل پرداز ğezel-perdâz:(ed.) gazel şairi; çalgıcı.

غزلخوان ğezel-hân: gazelhan, gazel okuyan.

غزلسرا ğezel-serâ:(ed.) gazel şairi.

غزل طراز ğezel-terâz: gazel şairi.

غزل گفتن ğezel goften: gazel söylemek; gazel yazmak.

غزلگو ğezel-gû: gazelhan; çalgıcı.

غزلیات ğezeliyyât: (Ar.)(ed.) gazeller, gazeller bölümü.

غزنوی ğeznevî: Gazneli.

غزو ğezv: (Ar.) savaş, dinî savaş.

غزوات ğezevât: (Ar.) savaşlar, gazveler.

غر ولند زدن ğorr-o-lond zeden: homurdanmak.

غره ğirre, ğerre: ümit verme, aldatma; aldanma; gaflet, küstah; mağrur.

غره ğorre: (Ar.) gürleme; yüksek ses; akıtma; alın; hilal; seçkin; ayın ilk gecesi.

غره ساختن ğirre sâhten: aldatmak.

غره کردن ğirre şoden: aldanmak.

غره گشتن ğorre geşten: aldanmak.

غری ğerî: kahpelik.

غری ğorî: fıtık.

غریب ğerîb: (Ar.) garip; acayip; yabancı; yalnız; nefis kumaş; ـ گیر آوردن کسی را birine eziyet etmek.

غریبانه ğerîbâne: garipçe; gariban; garibane.

غریب آمدن ğerîb âmeden: tuhaf gelmek, şaşırmak.

غریب دوست ğerîb-dûst: gariplere şefkat gösteren.

غریبستان ğerîbistân: garipler evi; (kin.) mezarlık.

غریب شدن ğerib şoden: garip olmak; gurbete gitmek.

غریب شمردن ğerib şomorden: tuhaf görmek.

غریب گشتن ğerîb geşten: garip olmak.

غریب مرگ شدن ğerîb-merg şoden: gurbette ölmek.

غریبه ğerîbe: garip kadın; nadir, az bulunur; yabancı.

غریبی ğerîbî: gariplık; gurbet; yabancılık; bir tür pirinç.

غریبی کردن ğerîbî kerden: seyahate çıkmak; yabancılık göstermek; (çocuk) korkmak.

غریدن ğorrîden: gürlemek.

غریزه ğerîze: (Ar.) yaratılış, tabiat; içgüdü.

غریزی ğerîzî: (Ar.) içgüdüsel.

غریق ğerîk: (Ar.) boğulmuş, batmış, batık.

غریق شدن ğerîk şoden: boğulmak, suya batmak.

غریق کردن ğerîk kerden: boğmak, suya

mak.
غشی ğeşy: (Ar.) bayılma, baygınlık.
غشی ğeşî: sar'alı.
غشی افتادن ğeşy oftâden: bayılmak.
غصب ğesb: (Ar.) zorla alma, gasp, el koyma.
غصن ğosn: (Ar.) dal, ağaç dalı.
غصون ğosûn: (Ar.) dallar.
غصه ğosse: (Ar.) gam, üzüntü, gussa.
غصه افزودن ğosse efzûden: kederi artmak.
غصه خور ğosse-hor: üzgün.
غصه خوردن ğosse horden: üzülmek, gamlanmak.
غصه خوری ğosse-horî: üzgünlük.
غصه دادن ğosse dâden: üzmek.
غصه دار ğosse-dâr: üzgün, üzüntülü.
غصه کشیدن ğosse keşîden: üzülmek, gam çekmek.
غصه مرگ شدن ğosse-merg şoden: üzüntüsünden ölmek.
غصه مند ğosse-mend: üzüntülü.
غصه ناك ğosse-nâk: üzüntülü, kederli, keder verici.
غضب ğezeb: (Ar.) öfke, gazap.
غضب آلود ğezeb-âlûd: öfkeli.
غضبان ğezbân: öfkeli.
غضب انگیز ğezeb-engîz: öfke verici.
غضب راندن ğezeb rânden: öfkelenmek, gazaplanmak.
غضب کردن ğezeb kerden: öfkelenmek, gazaplanmak.
غضبناك ğezeb-nâk: öfkeli.
غضبناك شدن ğezebnâk şoden: öfkelenmek.
غضبناك کردن ğezebnâk kerden: kızdırmak, öfkelendirmek.
غضروف ğozrûf: (Ar.) (tıb.) kıkırdak.
غضروفی ğozrûfî: kıkırdakla ilgili.
غضنفر ğezenfer: (Ar.) arslan.
غطاء ğitâ': (Ar.) örtü, perde.
غفار ğeffar: (Ar.) affedici, bağışlayıcı, Tanrı.
غزوه ğezve: (Ar.) dinî savaş, gazve.
غژغژ ğıj-ğıj: gıcır gıcır.
غژ کردن ğıj kerden: mermi vınlamak.
غژگاو ğejğâv:(zool.) tibet öküzü, yak.
غژیدن ğejîden: sürünmek; çakışmak; istiflemek.
غسال ğessâl: (Ar.) yıkayıcı; ölü yıkayıcısı.
غسالخانه ğessâl-hâne: ölü yıkama yeri.
غساله ğessâle: (Ar.) ölü yıkayıcı kadın.
غسق ğesek: (Ar.) kararma, hava kararması.
غسل ğesl: (Ar.) yıkanma, banyo.
غسل ğosl: yıkanma, gusül, banyo, boy abdesti.
غسل آوردن ğosl âverden: gusletmek.
غسل بر آوردن ğosl ber âverden: gusletmek, banyo almak.
غسلخانه ğosl-hâne: banyo, hamam; helâ, tuvalet.
غسل دادن ğosl dâden: gusletmek.
غسل کردن ğosl kerden: gusletmek, boy abdesti almak.
غسلگاه ğoslgâh: banyo.
غش ğeş: (Ar.) hiyanet, hainlik; aldatma; paraya değersiz maden karıştırma.
غش ğeş: baygın, kendinden geçmiş; ـــ و ریسه رفتن ağlayıp sızlanmak.
غش ğışş: (Ar.) iyi öğüt vermemek; hainlik etmek; sahtecilik.
غشاء ğişâ': örtü, perde; (tıb.) zar; ـــ جنب (tıb.) göğüs zarı, akciğer zarı; ـــ درونی قلب (tıb.) yürek iç zarı.
غشاوه ğeşâve, ğışâve: (Ar.) örtü, perde.
غش غش خندیدن ğeşğeş: bayılıncaya kadar gülme.
غش کردن ğeş kerden: hiyanet etmek; bayılmak, kendinden geçmek; ـــ از خنده gülmekten bayılacak gibi olmak.
غشم ğeşm: (Ar.) zulmetme; zulüm, sitem.
غشمشم ğeşemşem: (Ar.) korkusuz, pervasız.
غشه رشه ğeşe-reşe: ayak takımı.
غشه گذاشتن ğoşe gozâşten: at yarışı yap-

odası.

غلباء ğelbâ': ormanlık, koruluk.

غلبه ğelebe: (Ar.) galibiyet, üstünlük, galebe; istilâ; bolluk; ـــ دم (tıb.) kan akını, kanama.

غلبه داشتن ğelebe dâşten: çok olmak, bol olmak; galip olmak; ağır basmak, galebe çalmak.

غلبه شدن ğelebe şoden: çok olmak, bol olmak.

غلبه کردن ğelebe kerden: üstün çıkmak, üstün gelmek.

غلبه کن شدن ğolbeken şoden: elbise çiviye takılmak.

غلت ğelt: yuvarlanma;(müz.) nota.

غلتاق ğeltâk: kaltak, ـ کهنه yaşlı orospu.

غلتان ğeltân: rolant; yuvarlanan; yuvarlak.

غلتاندن ğeltânden: yuvarlamak.

غلتان غلتان ğeltân ğeltân: yuvarlana yuvarlana.

غلتبان ğelteban: yurgutaşı; kaltaban, deyyus.

غلت خوردن ğelt horden: yuvarlanmak.

غلتك ğeltek: yurgu taşı; çıkrık; silindir taşı; ـ افتادن روی yoluna girmek.

غلتك زدن ğeltek zeden: yuvarlamak.

غلتیدن ğeltîden: yuvarlanmak; (mec.) uyum göstermek; dökülmek; ـ بر چیزی bolluk içinde yaşamak.

غل دادن ğel dâden: yuvarlamak.

غلط ğelet: (Ar.) yanlış, hata, yanılgı; ـ چاپی baskı hatası; ـ مشهور alışılmış hata, galat-ı meşhur; ـ افتادن به yanılgıya düşmek, hataya düşmek; ـ انداختن به yanılgıya düşürmek; ـ بودن در yanılgıda olmak.

غلط افتادن ğelet oftâden: yanlış çıkmak, yanlış olmak.

غلط انداز کردن ğelet-endâz kerden: fiyatı yüksek göstermek.

غلط باختن ğelet bâhten: yanılmak, hata yapmak.

غلط خوردن ğelet horden: yanılmak.

غفاری ğeffârî: (Ar.) bağışlayıcılık.

غفج ğofc: su birikintisi; çukur; su verilmiş kılıç; saç destesi; ince ve düzgün dal.

غفر ğefr: (Ar.) örtme; günah bağışlama.

غفران ğofrân: (Ar.) bağışlama.

غفلت ğeflet: (Ar.) gaflet, habersizlik; bilgisizlik.

غفلت داشتن ğeflet dâşten: gafil olmak, gaflette bulunmak.

غفلت شمردن ğeflet şimorden: yanlış bilmek.

غفلت کردن ğeflet kerden: gaflet etmek, gaflete düşmek.

غفلت ورزیدن ğeflet verzîden: gafil olmak.

غفلةً ğefleten: (Ar.) ansızın, ani, habersiz.

غفلتی ğefletî: habersizlik, gaflet.

غفور ğefûr: (Ar.) bağışlayıcı, yarlığayıcı, Tanrı'nın sıfatlarından biri.

غفیر ğefîr: (Ar.) bağışlayıcı; çok, bol; ـ جم topluluk, kalabalık.

غل ğell: (Ar.) elini boynuna bağlama; zincire vurma.

غل ğill: (Ar.) kin, haset; kıskançlık; düşmanlık; ـ و غش kin, düşmanlık; değerli madene değersiz maden karıştırma.

غل ğoll: (Ar.) boyun zinciri, boyunduruk.

غلاء ğelâ': (Ar.) pahalılık; darlık; ـ و قحط kıtlık ve pahalılık.

غلات ğellât: (Ar.) tahıllar; zahîreler.

غلاظ ğilâz: (Ar.) koyu şeyler.

غلاف ğilâf, ğelâf: (Ar.) kın, kılıf; ـ و تری عضلات (tıb.) kas zarı.

غلاف کردن ğilâf kerden: kınına koymak; el çekmek, vazgeçmek.

غلام ğolâm: (Ar.) oğul; oğlan; çırak; öğrenci; hizmetçi, kul, köle; ـ خواجه سرا kızlarağası; ـ سرایی kızlarağası.

غلامانه ğolâmâne: oğlanca, oğlan gibi.

غلا مبارگی ğolâm-bâregî: kulamparalık, oğlancılık.

غلا مباره ğolâm-bâre: kulampara, oğlancı.

غلا مخانه ğolâm-hâne: köle evi, oğlan

غل کردن ğol kerden: zincire vurmak.
غلمان ğilmân: (Ar.) köleler; oğlanlar.
غلمبه ğolombe: kaba söz; saçma sapan söz; ـ سلمبه kaba saba.
غلنبه ğolonbe: kaba söz; yuvarlak; çok, fazla; ـ سلنبه kaba saba.
غلو ğolov: haddini aşma, mübalağa.
غلواء ğolvâ': (Ar.) haddini aşma; delikanlılık.
غلو داشتن ğolov dâşten: yüzsüzlük etmek, haddini aşmak.
غلو کردن ğolov kerden: haddini bilmemek, haddini aşmak.
غلول ğolûl: (Ar.) ganimete hiyanet etmek; hiyanet.
غله ğele: ıztırap, kararsızlık.
غله ğelle: (Ar.) tahıl, zahire.
غله باز دادن ğelle bâz dâden: fayda vermek, kazanç sağlamak.
غله دادن ğelle dâden: tahıl vermek; kiraya vermek; kazanç sağlamak.
غله فروش ğelle-forûş: hububatçı.
غلیان ğeleyân: (Ar.) kaynama; heyecan, galeyan; buharlaşma.
غلیان ğelyân, ğilyân: nargile.
غلیان کردن ğeleyân kerden: kaynamak.
غلیان کشیدن ğelyân keşîden: nargile içmek.
غلیج ğelîç: bel.
غلیظ ğelîz: (Ar.) kalın; iri; koyu, yoğun, galiz; hazmı güç; taş yürekli.
غلیظ شدن ğelîz şoden: iri olmak; yoğun olmak; yoğunlaşmak, haşin olmak.
غلیظ کردن ğelîz kerden: irileştirmek; kabalaştırmak; yoğunlaştırmak.
غلیظی ğelîzî: yoğunluk, galizlik.
غلیل ğelîl: (Ar.) susamışlık, susuzluk; iç yangısı.
غلیواج ğelîvâc: (zool.) çaylak.
غم ğem: (Ar.) gam, üzüntü, keder; ـ به افکندن üzmek; ـ به داشتن دل gamlı olmak.
غمار ğemâr: kalabalık, topluluk; güçlükler.
غماز ğemmâz: (Ar.) laf taşıyan; gammaz;

غلط دادن ğelet dâden: yanıltmak.
غلط داشتن ğelet dâşten: yanlış yapmak, hata yapmak.
غلط دیدن ğelet dîden: hata görmek; yanılmak.
غلط شدن ğelet şoden: yanlış çıkmak; yanılmak.
غلط کار ğelet-kâr: yanılan; hilekâr.
غلط کردن ğelet kerden: hata yapmak, yanılmak; halt etmek; ـ راه yolu kaybetmek.
غلط گرفتن ğelet giriften: hatasını göstermek.
غلط گیری ğelet-gîrî: tashih; ـ کتاب tashih, düzeltme.
غلط گیری کردن ğeletgîrî kerden: tashih etmek, düzeltmek.
غلطنامه ğelet-nâme: yanlış-doğru cetveli.
غلطی ğeletî: yanlışlıkla.
غلظت ğilzet: (Ar.) kabalık, kalınlık, irilik.
غلغ ğeleğ: huy, tabiat.
غلغل ğolğol: bülbül sesi; fıkırdama; gürültü patırtı.; ـ جوشیدن fıkır fıkır kaynamak;
غلغل افتادن ğolğol oftâden: gürültü patırtı çıkmak.
غلغلك ğelğelek: gıdıklama.
غلغلك ğolğolek: testi.
غلغلك آمدن ğılğılek âmeden: gıdıklanmak.
غلغلك دادن ğılğılek dâden: gıdıklamak.
غلغل کردن ğolğol kerden: kaynamak, fıkırdamak; gürültü patırtı etmek.
غلغله ğolğole: gürültü patırtı.
غلغله افتادن ğolğole oftâden: gürültü etmek: karışıklık çıkmak.
غلغله افکندن ğolğole efkenden: gürültü patırtı çıkarmak.
غلغلی ğılğılî: gıdıklama.
غلفتی ğılıftî: boşuna, dayanaksız.
غلفتی (لحاف) کردن ğılıftî kerden: yorgan yapmak.
غلق ğelik: (Ar.) anlaşılması güç söz.
غلق ğelk: (Ar.) kapı kapama.
غلك ğollek: kumbara.

غمزه ğemze: (Ar.) gamze, göz kırpma, yan bakış, işve.
غمض ğemz: (Ar.) gözyumma, görmezden gelme; kolaylaştırma; ـ عين göz yumma.
غم کردن ğem kerden: gamlanmak, kederlenmek.
غم کش ğem-keş: gamlı, kederli.
غم کشیدن ğem keşîden: gam çekmek, üzülmek.
غمگسار ğem-gosâr: dert ortağı; dost, arkadaş.
غم گساردن ğem gosârden: dert ortaklığı etmek.
غمگساری ğem-gosârî: dert ortaklığı, dostluk.
غمگساری کردن ğemgosârî kerden: dert ortaklığı etmek; dost olmak.
غمگین ğemgîn: kederli, gamlı, üzgün.
غمگین داشتن ğemgîn dâşten: üzmek, kederlendirmek.
غمگین شدن ğemgîn şoden: üzülmek, mahzun olmak.
غمگین کردن ğemgîn kerden: üzmek, kederlendirmek.
غمگین گشتن ğemgîn geşten: üzülmek, mahzun olmak.
غمگینی ğemgînî: üzgünlük, kederlilik.
غملول شوکی ğemlûl–i şevkî: (bot.) kenger ağacı.
غمناك ğemnâk: kederli, gamlı, mahzun.
غمناك شدن ğemnâk şoden: üzülmek, mahzun olmak.
غمناك کردن ğemnâk kerden: üzmek.
غمنامه ğem-nâme: trajedi.
غمنده ğemende: üzgün, kederli.
غموس ğemûs: güç iş; yalan yemin.
غموض ğomûz: (Ar.) kıraçlaşma, çölleşme.
غموم ğomûm: (Ar.) gamlar, kederler.
غمی ğemî: gamlı, üzgün.
غمی شدن ğemî şoden: gamlanmak, üzülmek.
غمی گشتن ğemî geşten: gamlanmak, üzülmek.

kaş göz işareti yapan; heyecan verici; (kin.) sevgilinin gözü.
غماز شدن ğemmâz şoden: laf taşımak.
غمازك ğemmâzek: olta iğnesi.
غمازی ğemmâzî: laf taşıma.
غمازی کردن ğemmâzî kerden: laf taşımak.
غمام ğemâm: (Ar.) bulut; beyaz bulut.
غمامه ğemâme: (Ar.) bulut; beyaz bulut.
غم آلود ğem-âlûd: gamlı, kederli.
غم آلودگی ğem-âlûdegî: kederlilik.
غم آور ğem-âver: üzüntü verici, üzücü.
غم انگیز ğem-engîz: üzüntü verici, üzücü.
غمباد ğembâd: (tıb.) guatr.
غم بار ğem-bâr: üzüntü verici.
غم بردن ğem borden: üzülmek, kederlenmek.
غم پرداز ğem-perdâz: üzüntü veren.
غم پرور ğem-perver: üzgün, üzüntülü.
غمخانه ğem-hâne: matem evi; (kin.) gönül, yürek.
غمخوار ğem-hâr: üzgün; dert ortağı.
غمخوارگی ğemhâregî: dert ortaklığı.
غمخواری ğemhârî: dert ortaklığı.
غم خوردن ğem horden: üzülmek, gam yemek; acımak.
غمخورك ğem horek: (zool.) balaban kuşu.
غمد ğımd: (Ar.) kın.
غمدار ğemdâr: gamlı, mahzun.
غم داشتن ğem dâşten: üzülmek, mahzun olmak.
غمدیده ğem-dîde: kederli, gamlı, acılı, matemli.
غمر ğemr: (Ar.) su basma.
غمری ğemrî: tecrübesizlik; cahillik; ahmaklık.
غمز ğemz: (Ar.) göz kırpma; kaş göz işareti; sırrı ifşâ etme, laf taşıma.
غم زدودن ğem zodûden: tesellî etmek.
غمزده ğem-zede: yaslı, üzgün, matemli, kederli.
غمز کردن ğemz kerden: laf taşımak; sırrı ifşâ etmek.

غمین ğemîn: üzgün, gamlı.
غناء ğenâ': (Ar.) zenginlik, varlık.
غناء ğinâ': (Ar.) teganni, şarkı söyleme.
غنائم ğenâ'im: (Ar.) ganimetler.
غنج ğenc: çuval; kalça.
غنج ğenc: (Ar.) naz, cilve, işve.
غنج ğenc: (zool.) larva.
غنج ğonc: (Ar.) nazlanma; naz, cilve.
غنجال ğencâl: ekşi meyva.
غنج ğenc zeden: غنج زدن دلِ کسی برای چیزی sevinmek, arzu etmek.
غنچه ğence, ğonce: gonca; naz, cilve. ←
غنچه کردن ğence kerden: naz yapmak, cilve yapmak.
غنچه ğonçe: gonca; su kabarcığı; kümbet; (kin.) sevgilinin ağzı.
غنچه بستن ğonçe besten: tomurcuklanmak, gonca vermek.
غنچه دهان ğonçe-dehân: gonca ağzı; sevgili.
غنچه شدن ğonçe şoden: gonca olmak;(kin.) toplanmak, biraraya gelmek; (kin.) beklemek, düşünmek.
غنچه کردن ğonçe kerden: yuvarlamak;ـــ لب dudak büzmek.
غنچه گشتن ğonçe geşten: toplanmak, bir araya gelmek; düşünmek.
غنچه لب ğonçe-leb: gonca ağızlı; sevgili.
غند ğond: toplanmış, bir araya gelmiş; güruh.
غند شدن ğond şoden: toplanmak, bir araya gelmek.
غند کردن ğond kerden: hazırlamak.
غند گشتن ğond geşten: toplanmak, bir araya gelmek.
غند ماش ğond-mâş: (bot.) fasulye.
غنده ğonde: toplanmış, toplu; hamur topağı; örümcek.
غنگ غنگ زدن ğeng ğeng zeden: inlemek.
غنم ğenem: (Ar.) koyun; koyun sürüsü.
غنو ğonû: uyku.
غنودن ğonûden: uyumak; dinlenmek; (kin.) yorulmak; (kin.) ölmek.
غنه ğonne: genizden gelen ses; ـــ ارباب şarkıcılar.
غنی ğenî: (Ar.) zengin, varlıklı; güzel; Tanrı'nın adlarından biri.
غنی شدن ğenî şoden: zengin olmak, zenginleşmek.
غنی کردن ğenî kerden: zengin etmek, zenginleştirmek.
غنی گردیدن ğenî gerdîden: zenginleşmek.
غنیم ğenîm: (Ar.) ganimet.
غنیمت ğenîmet: (Ar.) ganimet; bedava şey.
غنیمت آوردن ğenîmet âverden: ganimet almak.
غنیمت بردن ğenîmet borden: ganimet almak.
غنیمت دادن ğenîmet dâden: ganimet vermek.
غنیمت داشتن ğenîmet dâşten: ganimet bilmek.
غنیمت دانستن ğenîmet dânisten: ganimet bilmek.
غنیمت شمردن ğenîmet şomorden: ganimet bilmek.
غنیمت گرفتن ğenîmet giriften: ganimet almak.
غو ğû: (zool.) kuğu; ـــ بالش پر kuştüyü yastık.
غوائل ğevâ'il: (Ar.) kargaşalıklar.
غواص ğevvâs: (Ar.) dalgıç, su altı adamı.
غواصی ğevvâsî: dalgıçlık.
غواصی کردن ğevvâsî kerden: dalgıçlık yapmak; dalış yapmak; düşünmek.
غوامض ğevâmiz: (Ar.) düzgün araziler; deve yavruları, boduklar; ince mânâlar; güçlükler.
غوانی ğevânî: (Ar.) güzel kadınlar; şarkıcı kadınlar.
غوایت ğevâyet: (Ar.) sapıtma; yolunu kaybetme.
غوایل ğevâyil: (Ar.) güçlükler, belâlar, kar-

غوطه دادن ğûte dâden: suya daldırmak; boğmak.
غوطه گاه ğûte-gâh: dalış yeri.
غوطه ور ğûtever: batmış, dalmış, suya gömülmüş; dalgıç; ـ شدن dalmak; dalış yapmak; batmak, gömülmek.
غوغا ğevğâ, ğovğâ: (Ar.) kalabalık; kargaşalık; ayak takımı; kavga, münakaşa.
غوغا انگیختن ğovğâ engîhten: gürültü çıkarmak; fitne çıkarmak.
غوغا بر آوردن ğovğâ ber âverden: gürültü çıkarmak.
غوغا بر افکندن ğovğâ ber efkenden: gürültü çıkarmak; fitne çıkarmak.
غوغا شکستن ğovğâ şikesten: ayaklanmayı bastırmak.
غوغا طلب ğovğâ-teleb: fitneci, bozguncu.
غوغا کردن ğovğâ kerden: gürültü çıkarmak; heyecanlandırmak; fitne çıkarmak.
غوغا گر ğovğâger: fitneci, bozguncu.
غوك ğûk: (zool.) kurbağa.
غوك ğevek: çukur, derin yer.
غوك چوب باختن ğûk-çûb bâhten: çelik çomak oynamak.
غول ğûl: ağıl; kulak; boyunduruk.
غول ğûl: (Ar.) gülyabani, dev; ـ بی شاخ و دم çok iri ve kaba, yontulmamış.
غول ğûl: el kol; müfreze.
غول آسا ğûl-âsâ: dev gibi, devâsâ.
غول پیکر ğûl-peyker: dev gibi, devâsâ.
غولین ğûlîn: ağzı geniş testi; fırlak göz.
غوی ğevî: (Ar.) sapık.
غیاب ğiyâb: (Ar.) gıyab, hazır bulunmama.
غیاباً ğiyâben: (Ar.) gıyaben, bulunmaksızın, gıyabında; dışarıdan.
غیابی ğiyâbî: gıyaben, gıyabî.
غیاث ğiyâs: (Ar.) yardım; imdada yetişme; Tanrı'nın adlarından biri; sığınma isteme.
غیار ğiyâr: (Ar.) eskiden yahudilerin omuzlarına aldıkları sarı kumaş.
غیب ğeyb: (Ar.) bulunmama; görünmeyen, gayb, gizli, sır.

gaşalıklar.
غوث ğevs, ğovs: (Ar.) yardımlaşma, yardım; sığınak; (tas.) kutup.
غوچ ğûç: (T.) koç.
غور ğevr, ğovr: (Ar.) batma; dikkat etme; derin düşünme; alçak zemin; derinlik, dip; (kin.) aslı; şer, fesat; به ـ چیزی رسیدن bir şeyin aslını öğrenmek.
غورت انداختن ğûrt endâhten: bâtıl davaya kalkışmak.
غور رسی ğovr-resî: derinlemesine inceleme.
غور شدن ğor şoden: fıtığa tutulmak, fıtık olmak.
غور کردن ğûr kerden: düşünmek, incelemek.
غورگی ğûregî: hamlık, korukluk; در ـ مویز کردن ayak altına almak; mahrum etmek.
غوره ğûre: koruk; üzüm; آب ـ گرفتن koruk suyu çıkarmak.
غوره افشردن ğûre efşorden: koruk suyu çıkarmak; (kin.) ağlatmak; (kin.) ağlamak; kaybolmak.
غوره چلاندن ğûre çelânden: koruk suyu çıkarmak; (şaka yollu) ağlamak.
غوری ğûrî: Gur'lu; çay demliği, demlik.
غوز ğûz: kambur.
غوزك ğûzek: küçük kambur; kör topuk, ayak bileği.
غوزه ğûze: koza, pamuk kozası.
غوشا ğûşâ: hayvan gübresi.
غوشت ğûşt: anadan doğma çıplak; kılsız, tüysüz.
غوشنگ ğovşeng: mahmuz.
غوص ğevs, govs: (Ar.) suya dalma; girme; düşünme.
غوص کردن ğovs kerden: suya dalmak; girmek; bir işte beklemek.
غوطه ğûte: suya dalma, dalış.
غوطه باز ğûte-bâz: dalgıç.
غوطه خوردن ğûte horden: dalmak, suya dalmak; boğulmak.
غوطه خوری ğûte-horî: dalış.

غیب أموز ğeyb-âmûz: gayb öğreten.
غیب بین ğeyb-bîn: gaybı gören.
غیبت ğeybet, ğıybet: (Ar.) bulunmama, yokluk; gıybet; çekiştirme, dedikodu; در ـــ کسی gıyabında.
غیبت ğîbet, ğeybet: çekiştirme, gıybet, dedikodu.
غیبت کردن ğeybet kerden: yok olmak.
غیبت کردن ğîbet kerden: çekiştirmek, gıybet etmek, dedikodu yapmak.
غیبتگر ğîbetger: dedikoducu.
غیبت گفتن ğîbet goften: gıybet etmek, çekiştirmek, dedikodu yapmak.
غیبت گو ğîbet-gû: dedikoducu.
غیبخانه ğeyb-hâne: gayb âlemi.
غیب دانستن ğeyb dânisten: gizli sırları bilmek.
غیب زدن ğeyb zeden: yok olmak.
غیب شدن ğeyb şoden: kaybolmak.
غیب گفتن ğeyb goften: gaipten haber vermek.
غیبگو ğeyb-gû: kâhin, gaipten haber veren, falcı.
غیبوبت ğeybûbet: (Ar.) gizlenme, saklanma; kaybolma; ayrılık; gurûb; bulunmama, yokluk.
غیبه ğeybe: okluk.
غیبی ğeybî: gizli; gaiple ilgili; ilahî, rabbânî.
غیث ğeys: (Ar.) yağmur yağdırma; yağmur.
غیر ğeyr: (Ar.) gayri; öbürü, diğeri; yabancı, ecnebî; ـــ از -den başka; ـــ ألی (kim.) inorganik; ـــ اختیاری gayri ihtiyârî; ـــ جاده ara sckak; ـــ حاضر bulunmayan, nâmevcut; ـــ خالص brüt; ـــ رسمی gayri resmî, ـــ طبیعی yapmacık, gayri tabiî; ـــ فلزها metal olmayanlar; ـــ قابل انکار inkâr edilemez, yadsınamaz; ـــ قابل تحمل dayanılmaz; ـــ قابل تصور tasavvur edilemez; ـــ قابل قسمت bölünmez; ـــ قانونی yasadışı; ـــ کافی yetersiz; ـــ متجانس uyumsuz; ـــ مترقب beklenmedik, umulmadık; ـــ متناهی sonsuz, sınırsız; ـــ مجرب tecrübesiz; ـــ مرئی görülmez; ـــ مرتب düzensiz; ـــ مستعمل kullanılmaz; ـــ مشروع gayri meşru; ـــ معتاد alışılmamış; ـــ معقول akla yatkın olmayan; ـــ معین belirsiz; ـــ ممکن imkânsız; ـــ منتظر beklenmedik; ـــ منقول gayrimenkul, taşınmaz; ـــ نظامی sivil; ـــ واقع dayanaksız, temelsiz.
غیرت ğeyret: (Ar.) kıskançlık; hamiyet; namusluluk.
غیرت آمدن ğeyret âmeden: gayrete gelmek.
غیرت آوردن ğeyret âverden: kıskanmak.
غیرت خوردن ğeyret horden: kıskanmak; namusunu korumak.
غیرت داشتن ğeyret dâşten: kıskanmak; namusunu korumak.
غیرت کشیدن ğeyret keşîden: taassuba katlanmak.
غیرتمند ğeyretmend: gayretli; namuslu; kıskanç.
غیرتمندی ğeyretmendî: gayretlilik; namus koruma.
غیرتی ğeyretî: gayretli; namusunu koruyan.
غیرزاد ğeyr-zâd: (Ar.) orospu çocuğu, piç, haramzade, onunbunun çocuğu.
غیره ğeyre: diğerleri, vesaire.
غیری ğeyrî: diğeri, diğer biri; yabancı, ecnebî.
غیریت ğeyriyyet: (Ar.) ikilik; gayrılık.
غیژاندن ğîjânden: sürütmek; hareket ettirmek.
غیض ğeyz: (Ar.) su azalması; deniz çekilmesi; az, azıcık.
غیظ ğeyz: (Ar.) öfke, gazap, hışım.
غیظ آوردن ğeyz âverden: öfkelenmek, hışımlanmak.
غیغاج ğîğâc; ğeyğâc: eğri büğrü, yamuk yumuk.
غیلان ğîlân: korkunç hayvanlar, devler.
غیله ğîle: (Ar.) hile; ansızın öldürme.
غیلهً ğileten: (Ar.) ansızın öldürme.
غیم ğeym: (Ar.) yağmur; sis

غیمناك ğeymnâk: bulutlu.
غین ğeyn: (Ar.) bulut; bulutlanma; şehvetlenme; susuzluk.
غیو ğîv: çığlık, feryat, bağırma.
غیوب ğoyûb: (Ar.) kaybolma.
غیور ğeyûr: (Ar.) gayretli, cesur; kıskanç; (tas.) sâlik.
غیه ğiye: çığlık.
غیه کشیدن .ğiye keşîden: çığlık atmak; nara atmak.

ف

ف fe: "F" Farsça alfabenin 23. harfi; sayısal değeri 80'dir.
فا fâ: tarafına, yönüne; ile.
فا fâ: (Fr.) (müz.) fa.
فائده fâ'ide: (Ar.) fayda, yarar, kazanç, kâr.
فائز fâ'iz: (Ar.) nail, muvaffak.
فائض fâ'iz: (Ar.) taşan, bolluk veren, feyiz veren.
فائق fâ'ik: (Ar.) üstün.
فابريك fâbrik: (Fr.) fabrika.
فاتح fâtih: (Ar.) fetheden, fatih.
فاتحانه fâtihâne: muzafferce, fatihçe.
فاتح شدن fâtih şoden: galip olmak, muzaffer olmak.
فاتحه fâtihe: (Ar.) başlangıç; Kur'an'ın ilk sûresinin adı; ـ نخواندن برای کسی önem vermemek, aldırış; etmemek.
فاتحه خواندن fâtihe hânden: fatiha okumak; ـ چیزی را خواندن bitirmek, tüketmek, işini bitirmek.
فاتر fâtir: (Ar.) gevşek; yenilmiş.
فاترسین fâtersîn: (bot.) hardal.
فاتق fâtik: (Ar.) yarıcı.
فاتن fâtin: (Ar.) fitneci, bozguncu, şeytan.
فاتوریدن fâtûrîden: uzaklaşmak; ürkmek.
فاجر fâcir: (Ar.) günahkâr; zinakâr.
فاجره fâcire: (Ar.) günahkâr kadın; zinakâr kadın.
فاجره بچه fâcire-beççe: piçoğlu piç, haramzade.
فاجری fâcirî: günahkârlık; zina.

فاجعه fâci'e: (Ar.) facia, acıklı olay.
فاحش fâhiş: (Ar.) çirkin; fahiş; şerefsiz; küstah.
فاحشًا fâhişen: çok, fazla, aşırı.
فاحشگی fâhişegî: fahişelik, orospuluk.
فاحشه fâhişe: (Ar.) fahişe, orospu.
فاحشه خانه fâhişe-hâne: genelev, umumhane, kerhane.
فاحشه دوست fâhişe-dûst: zinakâr erkek.
فاخته fâhte: (Ar.) (zool.) guguk kuşu, kumru.
فاخر fâhir: (Ar.) övünen; kaliteli; değerli; çekirdeksiz hurma.
فا خواستن fâ hâsten: geri istemek.
فاخور fâhor: lâyık, uygun, yaraşır.
فاخور آمدن fâhor âmeden: lâyık olmak, yaraşmak, yakışık almak.
فار fâr: (Ar.) fare, sıçan; kaçan.
فار fâr: (Fr.) deniz feneri.
فارابی fârâbî: Farab'lı.
فارس fârs: Fars, İran'lı.
فارس fâris: (Ar.) binici; atlı, süvari.
فارسی fârsî: Farsça; İran'lı; Zerdüştî; ـ رشتهء زبان و ادبیات Fars Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.
فارسی زبان fârsî-zebân: Farsça konuşan.
فارغ fâriğ: (Ar.) işini bitirmiş; kurtulmuş; habersiz; boş; rahat, müsterih; işsiz.
فارغبال fâriğ-bâl: gönlü rahat, içi rahat.
فارغ التحصیل fâriğo't-tehsîl: (Ar.) mezun, tahsili bitirmiş; ـ شدن mezun olmak.
فارغ داشتن fâriğ dâşten: ـ دل از چیزی gönlü rahat olmak.
فارغ ساختن fâriğ sâhten: rahatlatmak; doğurtmak.
فارغ شدن fâriğ şoden: dinlenmek; doğurmak; boş kalmak.
فارغ کردن fâriğ kerden: rahatlatmak; bitirmek; doğurtmak.
فارغ گشتن fâriğ geşten: dinlenmek; doğurmak.
فارغ ماندن fâriğ mânden: işsiz kalmak;

فاضل آمدن fâzil âmeden: fazla gelmek; üstünlük kazanmak.
فاطر fâtır: (Ar.) yaratan, yaratıcı; Tanrı'nın adlarından biri.
فاطی fâtî: Fatma, Fatik, Fatoş;این حرف ها برای ــ تنبان نمیشود işime yaramaz; inandırıcı değil.
فاطن fâtin: (Ar.) zeyrek, bilgili.
فاعل fâ'il: (Ar.) yapan, işleyen, fâil; (gr.) özne.
فاعلاتن fâ'ilâton: (Ar.) fâilâtün.
فاعلن fâ'ilon: (Ar.) fâilün.
فاعلیت fâ'iliyyet: (Ar.) fâillik; öznellik.
فاق fâk: (Ar.) yarık; kalem yarığı; düz çöl; kızarmış zeytin yağı; ağız açma.
فاقد fâkid: (Ar.) yitik, kayıp, bulunmama.
فاقه fâke: (Ar.) yoksulluk, fakirlik.
فاکتور fâktor: (Fr.) faktör, etken.
فاکتور fâktûr: (Fr.) fatura, hesap pusulası.
فاکولته fâkûlte: (Fr.) fakülte.
فاکهه fâkihe: (Ar.) meyva; bir tür tatlı.
فال fâl: (Ar.) fal; talih; şans; ــ تسبیح tespih falı; ــ سنگ taş falı; ــ قهوه kahve falı; ــ ناپلئون گرفتن napolyon falı tutmak; هم بیر taşta iki kuş, hem ziyaret hem ticaret; و هم تماشا به ــ داشتن iyiye yormak, hayra yormak.
فال انداز fâl-endâz: falcı.
فال بین fâl-bîn: falcı.
فال بینی fâl-bînî: falcılık.
فالج fâlic: (Ar.) felçli.
فالج زده fâlic-zede: felçli.
فال دیدن fâl dîden: fal tutmak, fala bakmak.
فال زدن fâl zeden: fal tutmak, fala bakmak.
فال زن fâl-zen: falcı.
فال شناسی fâl-şinâsî: falcılık.
فال فال fâl-fâl: parça parça; bölük pörçük.
فال فال کردن fâl fâl kerden: bölmek, ayrıştırmak.
فال کردن fâl kerden: fal tutmak.
فال گذاشتن fâl gozâşten: meyveleri işten uzaklaşmak.
فارق fârik: (Ar.) ayıran; ayırıcı, mümeyyiz; (bot.) keten.
فارنهایت fârinhâyt: (Alm.) (Fiz.) farenhayt derecesi.
فاروق fârûk: (Ar.) ayıran, ayırıcı.
فاز fâz: (Fr.) faz; ــ برق سه üç fazlı elektrik, trifaze.
فاژیدن fâjîden: esnemek.
فاستونی fâstûnî: (Rus.) şayak, serc.
فاسد fâsid: (Ar.) bozuk, çürük; alçak; bâtıl; sapık; orospu.
فاسد ساختن fâsid sâhten: bozmak.
فاسد گشتن fâsid geşten: bozulmak, çürümek.
فاسق fâsik: (Ar.) günahkâr; zinakâr erkek.
فاسقی fâsikî: kötülük, günaha girme.
فاش fâş: (Ar.) açık, faş, aşikâr; umumî, genel.
فاش شدن fâş şoden: ifşâ olmak; âşikar olmak.
فاش کردن fâş kerden: ifşâ etmek.
فاش گشتن fâş geşten: ifşâ olmak.
فاشوریدن fâşûrîden: tahrik etmek, kışkırtmak.
فاشیست fâşist: (Fr.) faşist.
فاصل fâsil: (Ar.) ayıran; ــ خط sınır çizgisi.
فاصله fâsile: (Ar.) mesafe, ara, fasıla; ــ بدون derhal, beklemeden, aralıksız.
فاصله دادن fâsıle dâden: aralık bırakmak, mesafe bırakmak; ara vermek.
فاصله دار fâsile-dâr: aralıklı, fasılalı.
فاصله داشتن fâsile dâşten: uzaklığında olmak.
فاصله سنج fâsile-senc: uzaklık ölçer.
فاصله گرفتن fâsile giriften: mesafe bırakmak; aralık bırakmak; uzak durmak; uzaklaşmak; uzaklık ölçmek.
فاضل fâzil: (Ar.) fazlalık; bilgin, faziletli; iyi; önemli.
فاضلاب fâzil-âb: çirkef, kanalizasyon suyu, pis su.
فاضلانه fâzilâne: bilgince.

فایز شدن fâyiz şoden: kurtulmak; muradına ermek; hüküm çıkarmak; üstün gelmek.
فایز کردن fâyiz kerden: kurtarmak; muradına erdirmek.
فایض fâyiz: (Ar.) feyiz veren, feyizli; bol; taşan su.
فایق fâyik: (Ar.) seçkin, üstün; galip.
فایق آمدن fâyik âmeden: üstün gelmek.
فایق شدن fâyik şoden: üstün gelmek.
فؤاد fo'âd: (Ar.) gönül, yürek, kalp.
فئودال fe'odâl: (Fr.) feodal, derebeyi.
فئودالیسم fe'odâlism: (Fr.) feodalizm, derebeylik.
فتا fetâ: (Ar.) gençlik; genç olma.
فتاح fettâh: (Ar.) hâkim; açan (Tanrı).
فتادن fotâden: düşmek.
فتال fetâl, fitâl: ayrılma, gevşeme; kırılma.
فتالیدن fetâlîden, fitâlîden: kökünden sökmek; dökmek, saçmak, serpmek; yırtmak; ayırmak; dağıtmak.
فتان fettân: (Ar.) fitneci; fettan, güzel.
فتانه fettâne: güzel, çarpıcı güzel(kadın).
فتانی fettânî: fitnecilik; fettanlık.
فتاوی fetâvî: (Ar.) fetvalar.
فتح feth: (Ar.) açma; zafer, fetih; açılma; fetha işareti; iş açıklığı; ـ میت (tıb.) otopsi.
فتح کردن feth kerden: fethetmek, ele geçirmek.
فتحنامه feth-nâme: fetihname.
فتحه fethe: (Ar.) (gr.) fetha, üstün; kalem yarığı.
فترت fetret: (Ar.) zayıflık, gevşeklik, duraklama; (tıb.) ateş nöbetleri arasındaki zaman.
فت فت کردن fit fit kerden: mırıldanmak.
فتق fetk: (Ar.) yarma; açma; (tıb.) fıtık.
فتق بند fetk-bend: (tıb.) fıtık bağı, fıtık kemeri.
فتنه fitne: (Ar.) fitne, karışıklık, kargaşalık, geçimsizlik; bölücülük.
فتنه افکندن fitne efkenden: fitne çıkarmak, fesat çıkarmak.
üstüste koymak.
فال گرفتن fâl giriften: fal tutmak, fala bakmak.
فالگو fâl-gû: falcı.
فالگیر fâl-gîr: falcı.
فالنامه fâl-nâme: fal kitabı.
فالوده fâlûde: (Peh.) tel kadayıf.
فام fâm: renk; benzer, gibi.
فام fâm: borç
فامیل fâmîl: (Fr.) aile; ـ بی فك و kimsesiz; ـ اسم soyadı.
فامیلدار fâmîldâr: tanınmış aileden gelen, soylu.
فانتزی fântezi: (Fr.) fantazi, hayalî.
فانوس fânûs: (Yun.) fanus, fener; ـ دریایی deniz feneri.
فانوس کش fânûs-keş: fenerci.
فانه fâne: payanda; kazık.
فانی fânî: fani, ölümlü, kalımsız; ـ دار (kin.) dünya.
فانی شدن fânî şoden: yok olmak, fani olmak.
فانی کردن fânî kerden: yok etmek, ortadan kaldırmak.
فاوا fâvâ: rezil, rüsva.
فاوانیا fâvâniyâ: (bot.) dam koruğu.
فایت شدن fâyit şoden: ortadan kalkmak, elden gitmek.
فایتون fâytûn: (Rus.) fayton.
فایح شدن fâyih şoden: koku gelmek.
فایده fâyide: (Ar.) fayda, yarar, kazanç, kâr.
فایده دادن fâyide dâden: kazanç sağlamak; faydası dokunmak; ifade etmek.
فایده داشتن fâyide dâşten: kârı olmak, kazancı olmak.
فایده رسیدن fâyide resîden: yarar gelmek, fayda gelmek, faydası dokunmak, yararı dokunmak.
فایده ستدن fâyide siteden: faydalanmak, yararlanmak.
فایز fâyiz: (Ar.) kurtulan; galip olan, erişen.

فجأةً fec'eten: (Ar.) ânî, ansızın.
فجر fecr: (Ar.) tanağartısı, fecir, tan vakti.
فجل fecl, fecel: (Ar.) irileşme; yoğunlaşma; (bot.) turp.
فجور focûr: (Ar.) günaha sokulma; zina; Tanrı'dan yüz çevirme; günah, sefahat.
فجیء fecî': (Ar.) ânî, ansızın.
فجیع fecî': (Ar.) feci, can yakan.
فجیعانه fecî'âne: feci şekilde.
فجیعت fecî'et: (Ar.) facia; güçlük; belâ.
فجیعه fecî'e: (Ar.) facia, belâ.
فحاش fehhâş: (Ar.) küfürbaz.
فحاشی fehhâşî: küfürbazlık, sövüp saymama.
فحش fohş: (Ar.) sövgü, küfür, kötü söz.
فحشاء fehşâ': (Ar.) zina, fuhuş, kötü iş.
فحش دادن fohş dâden: sövmek, küfretmek, kötü söylemek.
فحش گفتن fohş goften: sövmek, küfretmek, kötü söylemek.
فحص کردن fehs kerden: incelemek, araştırmak, aramak; teftiş etmek.
فحل fehl: (Ar.) erkek hayvan, damızlık; bilgin; güçlü.
فحول fohûl: (Ar.) erkekler; cesurlar; ileri gelenler, ünlüler.
فحولیت fohûliyyet: (Ar.) erkeklik; mertlik.
فحواء fehvâ': (Ar.) mefhum, anlam.
فحوی fehvâ: (Ar.) mefhum, anlam içerik.
فخار fehâr: (Ar.) nazlanma.
فخار fehhâr: (Ar.) çok övünen; testi; çanakçı, testici.
فخاری fehhârî: testicilik.
فخامت fehâmet: (Ar.) ululuk, büyüklük; doluluk.
فخذ fehz, fihz, fehiz: (Ar.) bacak, uyluk, kalça.
فخر fehr: (Ar.) övünme, iftihar, övünç.
فخر آور fehr-âver: övüngen.
فخر آوردن fehr âverden: övünmek.
فخر کردن fehr kerden: övünmek.
فخم fehm: (Ar.) değerli, yüce; fasih söz.
فخمیدن fehmîden: pamuk çekirdeklerini çıkarmak.

فتنه انداختن fitne endâhten: fitne çıkarmak, fesat çıkarmak.
فتنه انگیز fitne-engîz: fitneci, arabozucu, bölücü.
فتنه جو fitne-cû: fitneci, bozguncu, bölücü.
فتنه شدن fitne şoden: faka basmak, aldanmak; fitne çıkmak.
فتنه گر fitne-ger: bozguncu, bölücü.
فتنه گشتن fitne geşten: aldanmak; aşık olmak, tutulmak.
فتوا fetvâ: (Ar.) fetva.
فتوت fotovvet: (Ar.) gençlik; cömertlik, fütüvvet.
فتوت نامه fotovvet-nâme: (ed.) fütüvvetnâme.
فتوح fotûh: (Ar.) beklenmedik şey gerçekleşmek; açıklık, açılma, çözülme.
فتوحات fotûhât: (Ar.) zaferler, fetihler.
فتور fotûr: (Ar.) gevşeklik, durgunluk.
فتور کردن fotûr kerden: haddini aşmak, haddini bilmemek.
فت و فراوان fett-o-ferâvân: çok, pek çok, haddinden fazla.
فتوی fetvâ: (Ar.) fetva.
فتوی پرسیدن fetvâ porsîden: fetva istemek.
فتوی خواستن fetvâ hâsten: fetva istemek.
فتوی دادن fetvâ dâden: fetva vermek.
فتی fetî: (Ar.) genç.
فتی شیست fitîşist: (Fr.) fetişist.
فتی شیسم fitişism: (Fr.) (tıb.) fetişizm.
فتیل fetîl: (Ar.) dokunmuş; kir; fitil.
فتیله fetîle: (Ar.) fitil.
فتیله شدن fetîle şoden: saçları fitil fitil olmak.
فتیله کردن fetîle kerden: eğirmek, bükmek.
فجار foccâr: (Ar.) günahkârlar.
فجایع fecâyi': (Ar.) fecâatler, kötülükler.
فجأه fec'e: (Ar.) ansızın girme; ansızın vukûbulma; ـ موت ânî ölüm.

فخور fehûr: (Ar.) övüngen.
فداء fidâ': (Ar.) fidye; feda.
فدائی fidâ'î: fedai.
فدا داشتن fidâ dâşten: feda etmek.
فدا شدن fidâ şoden: feda olmak.
فداکار fidâ-kâr: fedakâr.
فدا کردن fidâ kerden: feda etmek, kurban etmek, gözden çıkarmak.
فدا گردیدن fidâ gerdîden: fedâ olmak.
فدان fedân, feddân: (Ar.) tarla.
فدایی fîdâyî: fedai; âşık; hırsız, yağmacı.
فدراسیون fidirâsyon: (Fr.) federasyon.
فدرال fidirâl: (Fr.) federal, federe.
فدوی fedevî: (Ar.) fedai; kul; bendeniz, kulunuz.
فدیه fidye: (Ar.) fidye.
فذلکه fezleke: (Ar.) fezleke; sözün kısası.
فر fer: (Peh.) ön ek.
فر fer: parlaklık, güzellik.
فر fir: (Fr.) dağlama demiri; fırın, gaz ocağı.
فرا ferâ: (gr.) ön ek; yan, ile, tarafına, yüksek.
فرائد ferâ'id: (Ar.) değerli mücevherler.
فرا آوردن ferâ âverden: hasıl etmek; yapmak.
فرائض ferâ'iz: (Ar.) farzlar, ferâiz.
فرا افکندن ferâ efkenden: ortaya koymak.
فرا بردن ferâ borden: ileri çıkarmak.
فرا بریدن ferâ borîden: sona erdirmek; konuyu kesmek.
فراپایه ferâ-pâye: değerli.
فرا پشت کردن ferâ poşt kerden: omuzuna atmak.
فراپیش ferâ-pîş: yanına, önüne.
فراخ ferâh: (Peh.) ferah, geniş; çok, bol; sevinçli; rahat; پا ــ نهادن haddini aşmak.
فرا خاستن ferâ hâsten: kalkmak, ayağa kalkmak.
فراخبال ferâhbâl: gönlü rahat, içi rahat; cömert, eliaçık.
فراخ چشم ferâh-çeşm: iri gözlü, koca gözlü.

فراخ حوصلگی ferâh-hovselegî: keyiflilik; vekar.
فراخ خو ferâh-hû: iyi huylu; sabırlı.
فراخ درم ferâh-direm: zengin, paralı, varlıklı.
فراخ دست ferâh-dest: eliaçık, cömert; zengin.
فراخ دل ferâh-dil: korkusuz, yürekli; obur.
فراخ دهن ferâh-dehen: koca ağızlı; (kin.) geveze, çenesi düşük, çenesiz.
فراخ سخن ferâh-sohen: düşük çeneli, geveze.
فراخ شدن ferâh şoden: kolaylaşmak, ferahlamak.
فراخ گشتن ferâh geşten: ferahlaşmak.
فراخ مزاح ferâh-mizâh: şakacı.
فرا خمیدن ferâ hemîden: öne eğilmek.
فرا خواستن ferâ hâsten: çağırtmak, yanına çağırtmak.
فرا خواندن ferâ hânden: yanına çağırmak.
فراخور ferâ-hor: lâyık, yaraşır, uygun.
فراخی ferâhî: (Peh.) ferahlık, açıklık; genişlik; bolluk.
فراخیدن ferâhîden: ayrılmak; tüyleri diken diken olmak, ürpermek.
فرا دادن ferâ dâden: açıklamak, beyan etmek; ــ گوش kulak kesilmek.
فرا داشتن ferâ dâşten: yükseltmek; yöneltmek; tutmak.
فرا دید ferâ-dîd: açık, ortada, belli.
فرار firâr: (Ar.) kaçış, firar, kaçma.
فرا راندن ferâ rânden: sevketmek, ileri sürmek.
فرار دادن firâr dâden: kaçırmak.
فرا رسیدن ferâ resîden: yaklaşmak; güçlü olmak.
فرا رفتن ferâ reften: ilerlemek; şaşırmak; kaçmak, uzaklaşmak.
فرار کردن ferâr kerden: kaçmak, firar etmek.
فراوون ferârûn: (Peh.) ilerleyen; doğru, dürüst; iyi, güzel.

فرا روی ferâ-rûy: karşı; tanınmış.
فراری firârî: kaçak, firârî.
فراری شدن firârî şoden: firar etmek, kaçmak; kaçak olmak.
فراری کردن firârî kerden: kaçırmak.
فراز ferâz: (Peh.) yükseklik; üst, yukarıya; açık; geri; fazla; بر ــ شدن yukarı çıkmak, üstüne çıkmak; ــ و نشیب iniş çıkış.
فراز ferâz: (Fr.) cümle, tümce.
فراز آمدن ferâz âmeden: yaklaşmak, varmak, ulaşmak, girmek, çıkmak; bağlanmak, katılmak.
فراز آوردن ferâz âverden: getirmek; bulmak; hazırlamak; toplamak; çekmek; indirmek; çıkarmak.
فراز بردن ferâz borden: yaklaştırmak.
فراز خواندن ferâz hânden: yanına çağırmak.
فراز دادن ferâz dâden: geri vermek.
فراز داشتن ferâz dâşten: yaklaştırmak; indirmek; karşısında tutmak.
فراز رسیدن ferâ resîden: yaklaşmak; içeri girmek; ortaya çıkmak.
فراز شدن ferâz şoden: yaklaşmak; kapanmak; açılmak; kapanmak; kalkmak; içeri girmek; öne çıkmak.
فراز کردن ferâz kerden: açmak; kapamak; yaklaştırmak; bina etmek.
فراز کشیدن ferâz keşîden: yanına çekmek; kınından çekmek.
فراز گردیدن ferâz gerdîden: kapanmak; açılmak.
فراز گرفتن ferâz giriften: geri almak.
فراز گشتن ferâz geşten: kapanmak, açılmak.
فرازیدن ferâzîden: kaldırmak, yükseltmek; süslemek; açmak; kapamak; birleştirmek.
فراست ferâset: (Ar.) binicilik.
فراست firâset: (Ar.) seziş, sezgi, firaset; zeyreklik.
فراست مند firâset-mend: firasetli, sezgili.

فراسر ferâser: başüstü, başaltı.
فراسیون ferâsiyûn: (Yun.) (bot.) nanelilerden bir çeşit bitki.
فراش ferâş: (Ar.) hazan, gazel; kelebek.
فراش ferrâş: (Ar.) hizmetçi, odacı, hademe; memur.
فراش firâş: (Ar.) yaygı; yatak; eş; تجدید ــ کردن yeniden evlenmek.
فرا شدن ferâ şoden: girmek, içeri girmek; sinirlenmek; gitmek.
فراشیدن ferâşîden: titremekten büzülmek.
فراص firâs: (Ar.) kaba, iri; kıpkızıl; elbise.
فراعنه ferâ'ine: (Ar.) firavunlar.
فراغ ferâğ: (Ar.) rahatlama; bitirme; imkân.
فراغ forâğ: (Ar.) meni, döl.
فراغ افتادن ferâğ oftâden: serbest kalmak, kurtulmak, işi bitirmek.
فراغبال ferâğ-bâl: müreffeh, huzurlu.
فراغت ferâğet: (Ar.) rahatlık, huzur; el çekme; fırsat; ــ اوقات boş vakitler.
فراغت آوردن ferâğet âverden: huzur bulmak, rahata ermek.
فراغت دادن ferâğet dâden: huzur vermek, rahatlatmak; fırsat vermek.
فراغت داشتن ferâğet dâşten: huzurlu olmak; mecali olmak; unutmak.
فراغت کردن ferâğet kerden: istirahat etmek, dinlenmek.
فراغت یافتن ferâğet yâften: rahat etmek; sona erdirmek.
فراغ جستن ferâğ costen: huzur bulmak; huzur aramak.
فراغ خطی ferâğ-hettî: kurtuluş, serbestlik.
فراغ داشتن ferâğ dâşten: rahat olmak, huzurlu olmak; muhtaç olmamak.
فراق ferâk: (Ar.) ayrılık, hicran, firak.
فراك ferâk: (Fr.) frak.
فراك forâk: sırt; kirli.
فرا کردن ferâ kerden: el uzatmak, öne getirmek; seçmek; tahrik etmek; kapı kapamak.

فراکسیون ferâksiyon: (Fr.) fraksiyon.
فرا کندن ferâ kerden: kazmak.
فرا گذاشتن ferâ gozâşten: bırakmak, serbest bırakmak.
فرا گرفتن ferâ giriften: almak; tasarruf etmek; kuşatmak, sarmak; kapsamak; öğrenmek; yayılmak; alışmak.
فراماسون ferâ-mâson: (Fr.) framason.
فراموش ferâmûş: (Peh.) unutma, aklından çıkma.
فراموشانیدن ferâmûşânîden: unuttturmak.
فراموش پیشه ferâmûş-pîşe: unutkan.
فراموشخانه ferâmûş-hâne: framasoneri.
فراموش دادن ferâmûş dâden: unuttturmak, aklından çıkartmak.
فراموش شدن ferâmûş şoden: unutulmak.
فراموشکار ferâmûş-kâr: unutkan.
فراموشکاری ferâmûş-kârî: unutkanlık.
فراموش کردن ferâmûş kerden: unutmak.
فراموش گردیدن ferâmûş gerdîden: unutulmak.
فراموش گشتن ferâmûş geşten: unutulmak.
فراموش نشدنی ferâmûş-neşodenî: unutulmaz.
فراموشی ferâmûşî: unutkanlık.
فراموشیدن ferâmûşîden: unutmak.
فرامین ferâmîn: (Ar.) emirler, fermanlar.
فرانج ferânec: kâbus.
فرانسوی ferânsevî: Fransız; fransızca.
فرانق forânik: öncü; delil.
فرانك ferânk: (Fr.) frank.
فرا نمودن ferâ nomûden: açık etmek, ortaya çıkarmak.
فرا نهادن ferâ nehâden: bırakmak; ortaya koymak.
فراوان ferâvân: bol, çok, pek çok.
فراوانی ferâvânî: bolluk, çokluk; (fiz.) frekans.
فراهم ferâhem: hazır, toplu, birikmiş.
فراهم آمدن ferâhem âmeden: toplanmak.
فراهم آوردن ferâhem âverden: toplamak,

bir araya getirmek, derlemek; tahsil etmek.
فرا هیختن fer-âhihten: kından çekmek; eğitmek.
فرا یافتن ferâ yâften: anlamak, idrak etmek; bulmak.
فراید ferâyid: (Ar.) tekler; nefis eşyalar.
فرایض ferâyiz: (Ar.) farzlar; ـــ بنجگانه beş vakit namaz.
فربود ferbûd: doğru, sağlam.
فربه ferbih: semiz, etli, şişman, etli butlu; kuvvetli; mamur; çok.
فربه انصاف ferbih-insâf: insaflı.
فربه کردن ferbih kerden: semirmek, şişmanlamak.
فربهی ferbîhî: semizlik.
فرتوت fertût: yaşlı, bunak, moruk.
فرج ferec: sigara tütünü; açılış, kolaylık.
فرج ferc: (Ar.) delik, yarık; (tıb.) vajina.
فرج forec: (Ar.) yarıklar.
فرج ferc: değer, kadir.
فرجاد fercâd: bilgili, erdemli.
فرجام fercâm: (Peh.) son, sonuç, akibet; temyiz; temyiz mahkemesi; kazanç, yarar.
فرجام خواستن ferâm hâsten: (huk.) temyiz etmek.
فرجامگاه fercâmgâh: mezar; kıyamet günü.
فرجه force: (Ar.) yarık, aralık, çatlak.
فرچه fırçe: fırça.
فرح fereh: (Ar.) sevinç, ferah.
فرح بخش fereh-behş: sevinç verici, ferahlatıcı.
فرحناك fereh-nâk: ferahlatıcı.
فرخ ferroh: (Peh.) uğurlu, kutlu, mübarek; güzel.
فرخ پی ferroh-pey: ayağı uğurlu.
فر خجسته fer-hoceste: uğurlu, kutlu, mübarek.
فر خزاد ferroh-zâd: uğurlu zamanda doğan.
فرخشه ferehşe: kadayıf.
فرخندگی ferhondegî: kutluluk, mübareklik, kutsallık.

فرخنده ferhonde: kutlu, uğurlu, mübarek.
فرخنده بخت ferhonde-beht: talihli, mesut, bahtiyar.
فرخنده پی ferhonde-pey: ayağı uğurlu.
فرخنده فال ferhonde-fâl: iyi talih.
فرخویدن ferhvîden: budamak.
فرد ferd: (Ar.) fert, tek; benzersiz, eşsiz; yalnız; birey.
فرداً ferden: (Ar.) tek başına.
فردا ferdâ: yarın; ـــ ی آن روز ertesi gün.
فردانی ferdânî: (Ar.) yegâne, benzeri görülmemiş.
فرد فرد ferd-ferd: birer birer, bir bir.
فردوس firdevs, firdovs: cennet, firdevs; bağ, bahçe.
فردوس مکان firdevs-mekân: cennetlik, cennetmekân.
فردی ferdî: bireysel, ferdî.
فردیت ferdiyyet: (Ar.) ferdiyet, teklik, bireylik.
فرز firz: çabuk, çevik, eli çabuk.
فرزام ferzâm: lâyık, yaraşır.
فرزان ferzân: akıllı, bilge.
فرزانگان ferzânegân: bilgeler, akıllılar.
فرزانگی ferzânegî: (Peh.) bilgelik.
فرزانه ferzâne: bilge, akıllı.
فر زدن fir zeden: makyaj yapmak.
فرزند ferzend: (Peh.) evlat, çocuk, yavru; ـــ کسی در گریبان انداختن evlatlık edinmek.
فرزندی ferzendî: evlatlık; ـــ به برداشتن evlat edinmek.
فرزین ferzîn: vezir taşı (satrançta).
فرس feres: (Ar.) at.
فرس fors: İran'lı, Farsça.
فرستادن firistâden: göndermek, yollamak.
فرستاده firistâde: gönderilmiş, yollanmış; vekil; görevli; elçi; ihraç malı.
فرستانیدن firistânîden: göndermek.
فرستنده firistende: gönderici, gönderen.
فرسته firiste: elçi, resul.
فرسخ ferseh: fersah, 6 km.lik bir uzunluk birimi.
فرسك firisk: (Fr.) fresk.
فرس نامه feres-nâme: (ed.) attan bahseden kitap.
فرسنگ ferseng: (Peh.) fersah.
فرس نهادن feres nehâden: yenilmek, âciz olmak.
فرسودگی fersûdegî: pörsüme, aşınma, solgunluk.
فرسودن fersûden: aşınmak, eskimek, pörsümek, solmak; yok olmak, eksilmek; eziyet etmek; aciz kalmak.
فرسوده fersûde: pörsümüş, hurda, eskimiş, yorgun.
فرش ferş: (Ar.) yaygı; halı; döşeme; ـــ زمردین (kin.) çemenlik, çayır.
فرش forş: kum.
فرشتگان firiştegân: melekler.
فرشتگی firiştegî: meleklik.
فرشته firişte: melek.
فرش فروش ferş-forûş: halıcı; döşemeci.
فرش کردن ferş kerden: döşemek, tefriş etmek.
فرصت forset: (Ar.) fırsat; mecal; ـــ بودن کسی را fırsatı olmak.
فرصت جو forset-cû: fırsatçı.
فرصت داشتن forset dâşten: fırsatı olmak.
فرصت دانستن forset dânisten: fırsat bilmek.
فرصت کردن forset kerden: fırsat bulmak.
فرصت یافتن forset yâften: fırsat bulmak.
فرض ferz: (Ar.) farz; tasavvur; takdir.
فرضاً ferzen: (Ar.) faraza, farzedelim ki.
فرض کردن ferz kerden: farzetmek.
فرضی ferzî: (Ar.) farazi, varsayılı.
فرضیات ferziyyât: (Ar.) farazî düşünceler, varsayımlar.
فرضیه ferziyye: (Ar.) varsayım, hipotez, faraziye.
فرط fert: (Ar.) aşırı, ifrat; çokluk, bolluk.
فرع fer': (Ar.) yan, tali, dalbudak; sonuç; nesil; kâr,
فرعون fir'evn, fir'ovn: Firavun.

başeğen.

فرمان دادن fermân dâden: emretmek, buyurmak.

فرماندار fermân-dâr: hâkim; kaymakam; ـــ نظامی (ask.) sıkıyönetim komutanı (ilçede).

فرمانده fermân-dih: (ask.) komutan; ـــ کل قوی (ask.) genelkurmay başkanı, başkomutan.

فرماندهی fermândihî: komutanlık.

فرمان راندن fermân rânden: emir vermek; hükümet etmek.

فرمان رسیدن fermân resîden: emir gelmek; ecel gelmek.

فرمانروا fermân-revâ: hükümdar.

فرمانروایی fermân-revâyî: hükümet, hükümdarlık.

فرمان شدن fermân şoden: emir çıkmak.

فرمان شنو fermân-şinev: itaatkâr, emre uyan.

فرمانفرما fermân-fermâ: buyruk sahibi, hâkim.

فرمانفرمایی fermân -fermâyî: hükümet, hâkimlik.

فرمان کردن fermân kerden: emri yerine getirmek, itaat etmek.

فرمان یافتن fermân yâften: emir almak; ölmek.

فرمایش fermâyiş: buyruk, emir, hüküm; ısmarlama.

فرمایشات fermâyişât: buyruklar, emirler.

فرمایشی fermâyişî: emir içeriği; değersiz.

فرمگین ferem-gîn: kederli, üzgün.

فرمند fermend: tertemiz, nurlu, mesut.

فرمودن fermûden: (Peh.) buyurmak, emretmek; komut vermek; söylemek; yapmak.

فرمودنی fermûdenî: buyrulmaya lâyık; söylenmeye lâyık.

فرموده fermûde: buyruk, buyrulmuş.

فرمول formûl: (Fr.) formül, örnek; reçete.

فرمولر formûler: (Fr.) formüler.

فرناس fernâs: gafil, cahil.

فرناس fernâs: uykulu.

فرعی fer'î: (Ar.) tâli, fer'i, yan; teferruatla ilgili.

فرغار ferğâr: ıslak.

فرغاریدن ferğârîden: ıslatmak.

فرغند ferğend: kirli, pis; kötü kokulu.

فرغول ferğûl: gecikme; gaflet.

فرغیش ferğîş: eski, eski püskü.

فرفر ferfer, firfir: aceleyle, hızla.

فرفره ferfere, firfire: fırıldak, kağıt fırıldak.

فرفوری forfûrî: çini, seramik.

فرق ferk: (Ar.) fark, ayrılık, ayrıntı; imtiyaz.

فرق ferk: (Ar.) baş, tepe, başardı; ـــ سر saç çizgisi; ـــ باز saçını ikiye ayırıp taramak.

فرقان forkân: (Ar.) Kur'ân; doğruyu yanlıştan ayıran.

فرقت firket: (Ar.) fırka, güruh.

فرقت forket: (Ar.) ayrılık.

فرقد ferked: (Ar.) kutup yıldızı; dana.

فرق دادن ferk dâden: ayırmak, teşhis etmek.

فرقدان ferkedân: ikilisi; iki kutup yıldızı.

فرق کردن ferk kerden: ayırmak, teşhis etmek.

فرقه firke: (Ar.) fırka, güruh; tarikat; parti.

فرکانس firikâns: (Fr.) frekans.

فرم ferem: gönül darlığı.

فرم form: (Fr.) form; forma.

فرمالیته formâlite: (Fr.) formalite.

فرمان fermân: (Peh.) ferman, buyruk, emir; direksiyon.

فرمانبر fermân-bor: itaatkâr, muti; hizmetçi.

فرمانبردار fermân-bordâr: itaatkâr, başeğen.

فرمانبرداری fermânbordârî: başeğme, itaat.

فرمانبرداری کردن fermânbordârî kerden: başeğmek, itaat etmek.

فرمان بردن fermân borden: itaat etmek, baş eğmek.

فرمانبری fermân-borî: itaat, başeğme.

فرمان پذیر fermân-pezîr: itaatkâr,

فرو خواندن forû hânden: okumak.
فرو خوردن forû horden: yutmak; (mec.) tahammül etmek.
فرود forûd: (Peh.) aşağı, alt; iç; ـِ از -den başka, gayrı.
فرود داشتن forûd dâşten: aşağıda tutmak; bitirmek; muhafaza etmek.
فرود آمدن forûd âmeden: inmek; inişe geçmek.
فرود آوردن forûd âverden: indirmek.
فرودست forû-dest: alt; düşkün, alçak, güçsüz.
فرودگاه forûd-gâh: hava limanı, hava meydanı, havaalanı; ـِ نظامی (ask.) askerî havaalanı.
فرو دوشیدن forû dûşîden: sağmak; çıkarmak, çekip çıkarmak.
فرودی forûdî: iniş, çöküş.
فروردین ferverdîn: (Peh.) İran güneş takviminin birinci ayı, 21 Mart-20 Nisan, ferverdin.
فرو رفتن forû reften: aşağı gitmek, dalmak, içeri girmek, nüfûz etmek.
فرو ریختن forû rîhten: dökülmek.
فروز forûz: parlaklık, aydınlık, parıltı.
فروزان forûzân: parlak, nurlu.
فروزندگی forûzendegî: parlaklık, parıltı.
فروش forûş: satış, satım.
فروشدگی forû-şodegî: girinti; nüfûz.
فرو شدن forû şoden: aşağı inmek; inmek; batmak; dalmak; çökmek; yok olmak.
فروشگاه forûş-gâh: pazar, satış yeri, mağaza.
فروشنده forûşende: satıcı, satan.
فروشی forûşî: satılık.
فروشیدن forûşîden: satmak.
فروع forû': (Ar.) dallar; teferruat, ayrıntı.
فروعات forû'at: (Ar.) teferruat, ayrıntılar.
فروغ forûğ: ışık, parlaklık.
فروغمند forûğ-mend: nuranî, parlak, ışıltı.
فرو فرستادن forû firistâden: aşağı göndermek; indirmek.
فرو کردن forû kerden: sokmak; atmak;

فرنج ferenc: büyük dal.
فرنجک ferencek: kâbus.
فرنجمشک ferenc-moşk: (bot.) oğul otu.
فرندل ferendel: (bot.) söğütgillerden bir bitki.
فرنگ fereng: Avrupa; Fransa.
فرنگستان ferengistan: Avrupa; Fransa.
فرنگی ferengî: Avrupalı, Batılı.
فرنگی مآب ferengî-meâb: alafranga, Batı hayranı.
فرنود fernûd: delil, burhan.
فرنی firinî: mahallebi.
فرنی پز firinî-pez: muhallebici.
فرو forû:(ön ek); aşağı; üstü.
فرو ferv: (Ar.) deri, post, tilki postu; kürk.
فرو firro: (Fr.) (kim.) deri.
فرو آمدن forû âmeden: aşağı inmek; batmak, gurûb etmek; suya dalmak; meyletmek.
فرو آوردن forû âverden: indirmek; evine inmek.
فرو افکندن forû efkenden: aşağı atmak.
فرو بارانیدن forû bârânîden: yağdırmak.
فرو باریدن forû bârîden: yağmak.
فرو بردن forû borden: aşağı sokmak, sokmak; yutmak; kakalamak.
فرو بستن forû besten: kapamak, sed çekmek.
فرو تابیدن forû tâbîden: aşağı parlamak.
فروتر forûter: daha aşağı.
فروتن forûten: alçak gönüllü, mütevazi.
فروتنی forûtenî: alçakgönüllülük, tevazu.
فرو جستن forû cesten: atlamak; sıçramak.
فرو چکیدن forû çekîden: damlamak; aşağı dökülmek.
فروخت forûht: satış, satım; ـِ خرید alışveriş.
فروختار forûhtâr: satıcı, bâyi.
فروختن forûhten: (Peh.) satmak, pazarlamak; göstermek.
فروختنی forûhtenî: satılık.
فروخته forûhte: satılmış.

فرهست ferhest: (Peh.) çok fazla; sihir, büyü.
فره مند ferre-mend: görkemli, azametli.
فرهمند ferehmend: akıllı.
فرهنچیدن ferhencîden: eğitmek, terbiye etmek; öğretmek.
فرهنگ ferheng: (Peh.) eğitim; ilim, bilgi, marifet; kültür; sözlük, lügat; ـــ وزارت Kültür Bakanlığı.
فرهنگستان ferhengistân: (Peh.) akademi.
فرهنگ نویس ferheng-nivîs: sözlük yazarı.
فرهنگی ferhengî: kültürel; eğitimsel.
فرهومند ferhûmend: talihli; nûranî.
فرهی ferrehî: görkem, şevket; yücelik, ululuk.
فرهیختن ferhîhten: eğitmek, terbiye etmek; öğretmek.
فری ferî: yaşa!, aferin!, bravo!.
فریاد feryâd: (Peh.) feryat; imdat dileme; çığlık; به ـ کسی رسیدن imdadına yetişmek.
فریاد بر آوردن feryâd ber âverden: feryad etmek.
فریاد بر داشتن feryâd ber dâşten: feryad etmek.
فریاد خواستن feryâd hâsten: yardım istemek.
فریاد خوان feryâd-hân: mazlum.
فریادرس feryâd-res: yardımcı; âdil.
فریاد رسیدن feryâd resîden: yardım etmek, imdada yetişmek; adalet etmek.
فریاد کردن feryâd kerden: feryad etmek; imdat istemek.
فریب firîb: (Peh.) hile,düzen, aldatma, dolandırma; tılsım.
فریبا firîbâ: aldatıcı; güzel.
فریب خوردن firîb horden: aldanmak, kanmak.
فریب دادن firîb dâden: aldatmak, kandırmak.
فریبش firîbiş: aldatma, kandırma.
boşaltmak; söndürmek.
فرو کش شدن forûkeş şoden: ikamet etmek.
فرو کشیدن forû keşîden: dizgin çekmek; ikamet etmek.
فرو کوفتن forû kûften: çakmak; vurmak.
فرو گذار forû-gozâr: esirgeme.
فرو گذاردن forû gozârden: yitirmek, elden kaçırmak; esirgemek.
فرو گذاشت forû-gozâşt: gaflet; affetme.
فرو گذاشتن forû gozâşten: esirgemek; ihmal etmek; vazgeçmek; terketmek; izin vermek.
فرو مالیدن forû mâlîden: sürmek; (kin.) sıkmak; (kin.) cezalandırmak.
فرو ماندگی forû-mândegî: bekleyiş; âcizlik; bîçârelik; üzüntü.
فرو ماندن forû mânden: beklemek; kaçınmak; yorgun düşmek; âciz olmak; muhtaç olmak; azledilmek.
فرو مایگی forû-mâyegî: âdilik, alçaklık.
فرومایه forû-mâye: aşağılık, âdi, alçak; müflis; beceriksiz; cimri.
فرونت front (Fr.) (ask.) cephe.
فروند fervend: gemi dümeni; yelken; tane, adet (uçak ve gemi için).
فرو نشاندن forû nişânden: çökmek, çökelmek; ısı düşmek; sönmek; yatıştırmak.
فرو نشستن forû nişesten: çökmek, çökelmek, dibe oturmak; ısı düşmek; sönmek; yatışmak.
فرو نگر forû-niger: aşağı bakan; alçak.
فرو نهادن forû nehâden: aşağı koymak; indirmek; azletmek.
فروهر ferveher: (Peh.) Zerdüşt sembolü; cevher, öz.
فرو هشتن forû hişten: yere koymak, aşağı bırakmak; duşmek; asılmak.
فرویش fervîş: gafil, ihmalci: gaflet, ihmal.
فره firih, fereh: (Pen.) çok, bol; güzel, beğenilir.
فرهانج ferhânec: büyük dal; asma dalı; ağız çevresi; kâbus.

فسرده پستان fosorde-pistân: gevşek memeli.
فسطاط fostât, fistât: çadır.
فسفات fosfât: (Fr.) (kim.) fosfat.
فسفر fosfor: (Fr.) (kim.) fosfor.
فس فس fisfis: oyalanma.
فس فس کردن fisfis kerden: oyalanmak, (argo) sallanmak.
فسق fisk: (Ar.) günah işleme, doğru yoldan çıkma; zina.
فسکل fiskil: (Ar.) yarışta arkada koşan at, nal toplayan at; (kin.) aşağılık.
فسنجان fisincân: çerkez tavuğuna benzer bir tür yemek.
فسوسیدن fosûsîden: üzülmek, hasret çekmek; doğru yoldan çıkmak.
فسوق fosûk: (Ar.) doğru yoldan çıkma.
فسون fosûn: efsun, büyü.
فسون کردن fosûn kerden: efsunlamak, büyü yapmak.
فسونگر fosûnger: büyücü; büyüleyici.
فسیل fosîl: (Fr.) fosil.
فسیله fesîle: yılkı.
فش feş: yele.
فشار feşâr, fişâr: sıkma, bastırma; basınç, tazyik; ـ خون kan basıncı; ـ خون سنج tansiyon aleti; ـ سنج manometre.
فشار دادن feşâr dâden: itmek; sıkmak.
فشاردن fişârden: sıkmak, basınç yapmak.
فشان feşân, fişân: saçan.
فشردن feşorden, fişorden: sıkmak.
فشرده feşorde, fişorde: sıkılmış, suyu çıkmış.
فشست fişşist: yılan ıslığı.
فشفشه fişfişe: maytap, füze.
فشل feşl: (Ar.) korkak, ürkek.
فشنگ feşeng, fişeng: mermi, fişek, kurşun.
فشنگ ساز fişeng-sâz: fişekçi, kurşuncu.
فشنگ سازی fişeng-sâzî: fişekçilik.
فصاحت fesâhet: (Ar.) fesâhat.
فصال fisâl: (Ar.) sütten kesme.
فصح fish: (Ar.) bir yahudi bayramı.

فریبکار firibkâr: hilekâr, düzenbâz.
فریبنده firîbende: aldatıcı.
فرید ferîd: (Ar.) yegâne, yektâ, biricik, seçkin.
فریس ferîs: (Ar.) başbağı; maktül; yırtık.
فریسی ferîsî: mürâilik; kendini beğenmişlik.
فریش ferîş: aferin!, bravo!.
فریش firîş: yaygı, döşeme.
فریضه ferîze: (Ar.) farîza, vâcip, lâzım, gerekli.
فریفتن firîften: (Peh.) aldatmak, kandırmak; aldanmak, kanmak.
فریفته firîfte: aldanmış, kanmış; âşık, tutkun.
فریق ferîk: (Ar.) fırka, topluluk, birlik.
فریور ferîver: dürüst, dindar.
فریه ferye: lânet.
فریه کردن ferye kerden: lânet etmek.
فریه کردن ferîh kerden: lânet etmek.
فزرت fizirt: güç, kudret.
فزع feze': (Ar.) korku, ürküntü; inilti, ağlama.
فزودن fozûden: artmak.
فزون fozûn: fazla, çok.
فزونی fozûnî: fazlalık, artış, çokluk.
فزوییدن fozûyîden: artmak, çoğalmak.
فزه feze: kirli, çirkin, pis.
فژاك fejâk: çirkin, kirli, pis.
فژاگین fejâgîn: çirkin, kirli, pis.
فژه fije: çirkin, kirli, pis.
فساد fesâd: (Ar.) fesat, bozukluk, fitne; kin; zulüm; hastalık; ـ خانهء genelev.
فساد fossâd: (Ar.) bozucular.
فسانه fesâne: efsane.
فستق fostok: (bot.) fıstık.
فستقی fostokî: fıstık rengi, fıstık yeşili.
فستیوال fistivâl: (Fr.) festival.
فسحت foshet: (Ar.) genişlik; kapasite.
فسخ fesh: (Ar.) bozma, iptal etme, fesh.
فسخ کردن fesh kerden: feshetmek.
فسرانیدن fosorânîden: donuklaştırmak.
فسرده بیان fosor de-beyân: gevşek dilli.

فصحاء fosehâ': (Ar.) fasihler, güzel konuşanlar.
فصد fesd: (Ar.) kan alma, hacamat, damar kesme.
فصد کردن fesd kerden: kan almak, damar kesmek.
فصل fesl: (Ar.) ayırma; engel; bölüm, kısım; mevsim; ــ به ــ zaman zaman.
فصلی feslî: mevsimle ilgili.
فصول fosûl: (Ar.) mevsimler; fasıllar, bölümler.
فصولیه fesûliye: (Ar.) (bot.) fasulye.
فصیح fesîh: (Ar.) fasih, güzel konuşan.
فضاء fezâ': (Ar.) feza, uzay; boşluk, alan.
فضائل fezâ'il: (Ar.) fazîletler, erdemler.
فضاحت fezâhet: (Ar.) rezalet, rüsvalık.
فضانورد fezâ-neverd: astronot.
فضانوردی fezâneverdî: astronotluk.
فضایح fezâyih: (Ar.) rezaletler.
فضایل fezâyil: (Ar.) faziletler, erdemler.
فضایل خوان fezâyil-ḫân: halife övgücüsü.
فضل fezl: (Ar.) fazlalık; üstünlük; ihsan; erdem, fazîlet.
فضلا fozelâ: (Ar.) erdemliler, fazîletliler; bilginler.
فضل فروش fezl-forûş: bilgiç.
فضل فروشی fezl-forûşî: bilgiçlik; ــ کردن bilgiçlik taslamak.
فضله fezle: (Ar.) artık; gaita, gübre.
فضوح fozûh: (Ar.) rezillik.
فضول fozûl: (Ar.) artık; pislik; saçmalama; boşboğaz.
فضولات fozûlât: (Ar.) artıklar, gübreler.
فضولی fozûlî: fuzûli, boş yere; boşboğaz; başkasının işine karışan.
فضولی کردن fozûlî kerden: başkasının işine burnunu sokmak.
فضه fizze: (Ar.) gümüş.
فضیحت fezîhet: (Ar.) ayıp, kusur; rezalet.
فضیلت fezîlet: (Ar.) üstünlük, fazilet.
فضیلت گستر fezîlet-goster: faziletli; bilgin.

فطام fitâm: (Ar.) sütten kesme; sütten kesilme zamanı.
فطانت fetânet, fitânet: (Ar.) zihin açıklığı, anlayış, idrak.
فطر fıtr: (Ar.) oruç açma, oruç bozma; عید ــ şeker bayramı, fıtır bayramı, ramazan bayramı.
فطر fotr: (bot.) donbolan, mantar.
فطرت fitret: (Ar.) yaratılış; icat; fıtrat.
فطرةً fitreten: (Ar.) yaratılıştan.
فطری fıtrî: (Ar.) yaratılıştan, doğuştan, fıtrî.
فطریه fıtriyye: (Ar.) fitre.
فطن fetin: (Ar.) akıllı, zeyrek; bilgili.
فطن fıten: (Ar.) yaratılış.
فطنت fıtnet: (Ar.) zeyreklik, akıllılık; zihin açıklığı.
فطیر fetîr: (Ar.) anlaşılır; ــ نان mayasız ekmek.
فطیر خواران fetîr-ḫârân: yahudilerde yedi gün hamur işi yememek.
فظاظت fezâzet: (Ar.) kabalık; huysuzluk.
فظاعت fezâ'et: (Ar.) haddini aşma; kötülük.
فعال fe'âl: (Ar.) çalışkan, faal.
فعال fi'âl: (Ar.) işler, eylemler.
فعالیت fe'âliyyet: (Ar.) çalışma, çaba, faaliyet.
فعالیت داشتن fe'âliyyet dâşten: çalışmak.
فعل fi'l: (Ar.) (gr.) fiil; iş, eylem; ــ معین (gr.) yardımcı fiil; به ــ آمدن eyleme dönüşmek; به ــ آوردن uygulamak; به ــ بودن çalışır olmak.
فعلات fe'elât: (Ar.) eylemler, işler.
فعلاً fi'len: (Ar.) şimdi, şimdilik; bilfiil, uygulamalı.
فعل پذیر fi'l-pezîr: işleyebilir.
فعلگی fe'elegî: işçilik, amelelik; bedava çalışma.
فعله fe'ele: (Ar.) amele, inşaat işçisi.
فعلی fi'lî: (Ar.) eylemsel, fi'lî; şimdiki, şimdilik.

فکر کردن fikr kerden: düşünmek.
فکری fikrî: fikrî, düşünce ile ilgili; mütefekkir.
فکل fokol: (Fr.) takma yaka.
فکلی fokolî: kravatlı,(kin.) medenî.
فکور fekûr: (Ar.) düşünür, mütefekkir.
فگار fegâr: yaralı.
فل fol: (bot.) nilüfer.
فلات felât: dokuma ipi; susuz, çöl, kurak; (coğ.) plato, yayla.
فلاته filâte, folâte: bir tür helva.
فلاح felâh: (Ar.) kurtuluş, zafer.
فلاح fellâh: (Ar.) çiftçi.
فلاحت felâhet: (Ar.) çiftçilik, tarım, ziraat.
فلاخن felâhen: sapan.
فلاده felâde: faydasız, boşuna, yararsız; saçma.
فلاسفه felâsife: (Ar.) filozoflar.
فلاکت felâket: (Ar.) felâket; zelillik.
فلاکت بار felâket-bâr: felâket verici.
فلان folân: (Ar.) falan, filan.
فلان و بهمان folân-o-behmân: falan filan, filan fişman.
فلانه folâne: (Ar.) filan kadın.
فلانی folânî: filan, filan kimse.
فلج felc: kapı zinciri.
فلج felec: (Ar.) (tıb.) felç, inme, nüzul; ـــ عصبی (tıb.) sinirsel felç.
فلخودن felḫûden: pamuk çekirdeğini ayırmak, çırçır işi.
فلز filiz: (Ar.) maden, metal.
فلزات filizzât: (Ar.) madenler, metaller.
فلزی filizzî: madensel, metalik.
فلس fels: (Ar.) bozuk para, sikke; balık pulu.
فلسفه felsefe: (Yun.) felsefe.
فلسفی felsefî: felsefî.
فلشك filişk: süslü oyuncak testi.
فلفل filfil: (sans.) (bot.) biber; ـــ اسلامبولی taze biber; ـــ ترشی taze biber; ـــ سبز tazebiber; ـــ سیاه karabiber; ـــ قرمز kırmızı biber; ـــ در آتش افکندن aşkta kararsız bırakmak.

فعلیه fi'liyye: (Ar.) eylemsel; ـــ قوه enerji.
فغ feğ: put; sevgili; güzelyüzlü genç.
فغان feğân: inilti, figan.
فغستان feğistân: puthane; haremlik; sevgili.
فغواره feğvâre: durgun, suskun.
فقار fekâr: (Ar.) (tıb.) omurlar; ـــ عنق boyun omurları.
فقاع fokkâ: bira.
فقاع گشودن fokkâ goşûden: bira açmak; (kin.) küçük bir iş yapmak; geğirmek; övünmek; hikaye etmek.
فقاهت fekâhet: (Ar.) fakihlik, fıkıhçılık.
فقد fekd: (Ar.) bulunmama, yoksunluk.
فقدان fikdân, fokdân: (Ar.) yoksunluk, bulunmayış; yitiklik.
فقر fekr: (Ar.) fakirlik, yoksulluk.
فقراء fokerâ': (Ar.) fakirler, fukara; ârifler, dervişler.
فقرات fikerât, fikrât: (Ar.) fıkralar, paragraflar; omurlar.
فقره fıkre, fekere: (Ar.) (tıb.) omur.
فقط feket: (Ar.) yalnız, sadece, fakat.
فقه fıkh: (Ar.) fıkıh, İslâm hukuku.
فقهاء fokehâ': (Ar.) fıkıhçılar, fakihler.
فقید fekîd: (Ar.) yitik, kayıp; yoksun; ölü, merhum.
فقیر fekîr: (Ar.) fakir, yoksul.
فقیری fekîrî: fakirlik, yoksulluk.
فقیه fekîh: (Ar.) bilgin, fakih, fıkıhçı.
فك fekk: (Ar.) ayırma, ayrılış, açıklık; (tıb.) çene kemiği; ـــ اسفل altçene kemiği; ـــ اعلی üstçene kemiği.
فك fok: (Lat.) (bot.) fok.
فکاهت fekâhet: (Ar.) şakacılık, mizah, hoşsohbetlik.
فکاهی fikâhî:(ed.) mizahî,komedi.
فکاهیات fikâhiyyât: (Ar.) mizah, şaka türü.
فکر fikr: (Ar.) düşünce, fikir; به ـــ رفتن düşünceye dalmak.
فکرت fikret: (Ar.) fikir, düşünce.

فلفل folfol: (Ar.) biber.
فلفل نمکی folfol-nemekî: gri, demirkırı.
فلق felk: (Ar.) yarma; yarık.
فلق felek: (Ar.) yarık; vadi; şafak vakti, tan vakti.
فلك felek: (Ar.) gök, acun, felek; falaka;ـــ اندازه کردن(kin.) mevki sahibi olmak.
فلك folk: (Ar.) gemi.
فلك جاه felek-câh: yüksek makamlı.
فلکزده felek-zede: talihsiz, bedbaht; yoksul.
فلك سير felek-seyr: hızlı yürüyen;(kin.) yüksek dereceli.
فلکه feleke: (Ar.) falaka; meydan.
فلکی felekî: (Ar.) astronom, müneccim; gökle ilgili.
فلمنك filmenk: Hollanda'lı; ـــ الماس kızıl elmas.
فلنجیدن felencîden: biriktirmek, toplamak.
فلنگ را بستن filing râ besten: kaçmak, firar etmek, kirişi kırmak.
فلوئور folû'or: (Fr.) (kim.) flor.
فلوت folût: (Fr.) (müz.) flüt; زدن ـــ flüt çalmak.
فلوت folot: (Fr.) filo, deniz filosu.
فلوتچی folûtçî: flütçü, flüt çalan.
فلورن floren: (Fr.) florin.
فلوس folûs: (Ar.) bozuk paralar; (tıb.) bir çeşit müshil; ـــ سیاه mangır.
فله fele, felle, fole, folle: ilk süt, ağız.
فم fem: (Ar.) ağız; ـــ معده (tıb.) mide ağzı.
فن fenn: (Ar.) fen, teknik; hal; dal; hile, düzen; nağme; yol, tarz, yöntem.
فناء fenâ': (Ar.) yokluk, yok olma.
فناء fenâ': (bot.) it üzümü.
فنائی fenâ'î: fânî, yok olucu, gelip geçici.
فنا پذیر fenâ-pezîr: fânî, yok olucu.
فناتیسم fenâtism: (Fr.) taassup, fanatizm.
فناتیك fenâtîk: (Fr.) mutaassıp, fanatik.
فنادق fenâdık: (Ar.) fındıklar.
فنار fenâr: (T.) fener.

فنج fenc, fonc: fıtıklı; fıtık.
فنجان fincân: fincan; kahve fincanı.
فنجی fencî: büyüklük.
فند fend: hile, fend.
فند fened: (Ar.) yalan; âcizlik; nankörlük.
فندق fendok, fondok: (bot.) fındık; (kin) sevgilinin dudağı; ـــ سیم (kin.) yıldız.
فندق fondok: (Ar.) kervansaray.
فندق بستن fendok besten: kına yakmak.
فندق زدن fendok zeden: parmak şaklatmak.
فندق زنان fendok-zenan: parmak şaklatarak.
فندق شکستن fendok şikesten: öpücük vermek; öpücük almak.
فندك fendek: çakmak.
فنر fener: (T.) yay, makas, otomobil makası.
فنری fenerî: yaylı.
فن فروش fen-forûş: hilekâr.
فنك fenek (zool.): bir tür tilki.
فنل finol: (Fr.) (kim.) fenol.
فنودن fonûden: aldanmak, kanmak, oyuna gelmek.
فن و فن کردن finn-o-fin kerden: burnu tıkanıkken seslenmek.
فنون fonûn: (Ar.) fenler, teknikler.
فنی fennî:(Ar.) teknik, fennî.
فوائد fevâ'id: (Ar.) faydalar, yararlar, kârlar.
فوات fevât: (Ar.) ölüm, ölme; iş vaktinin geçmesi.
فواحش fevâhiş: (Ar.) fahişeler, orospular; kötü işler.
فواره fevvâre: (Ar.) fıskıye; kaynayan.
فواصل fevâsil: (Ar.) aralıklar, fâsılalar.
فواضل fevâzil: (Ar.) büyük ihsanlar.
فواق fovâk: (tıb.) hıçkırık.
فواکه fevâkih: (Ar.) meyveler.
فواید fevâyid: (Ar.) faydalar, kazançlar, yararlar.
فوب fûb: üfürük.
فوت fevt, fovt: (Ar.) ölüm; ـــ فرصت fırsat

فهارس fehâris: (Ar.) fihristler.
فهامت fehâmet: (Ar.) anlayış, idrâk.
فهد fehd: (Ar.) (zool.) vaşak.
فهرس fihris: (Ar.) fihrist.
فهرست fihrist: (Peh.) fihrist, içindekiler.
فهل fehl: ferah, açık; gevşek.
فهم fehm: (Ar.) anlayış, idrak, kavrama; سرعت ــ kavrama gücü; ــ آوردن گرد meşveret etmek.
فهماندن fehmânden: anlatmak.
فهم کردن fehm kerden: anlamak.
فهمیدن fehmîden: anlamak, kavramak.
فهمیده fehmîde: anlaşılan, anlaşılmış; bilgin; haberli.
فهیم fehîm: (Ar.) anlayışlı, bilgili.
فی fey: (Ar.) gölge.
فیار fiyâr: iş, uğraş, meslek.
فیاض feyyâz: (Ar.) feyizli; cömert; kabaran su.
فی الحقیقه fi'l-hekîke: (Ar.) gerçekte, hakikatte.
فی الفور fi'l-fovr: (Ar.) derhal, hemen.
فی الواقع fi'l-vâkî: (Ar.) gerçekten.
فیبر fîbr: (Fr.) fibr, nesiç.
فیحاء feyhâ': (Ar.) geniş alan.
فیر fîr: yazık; teessüf; üzülme.
فیرنده fîrende: salınan; alaycı; kibirli.
فیروز fîrûz: muzaffer, fatih.
فیروزه fîrûze: fîruze, turkuvaz.
فیروزه دریا fîrûze-deryâ: (kin.) gökyüzü.
فیروزه مرقد fîrûze-merkad: dünya.
فیریدن firîden: nazla salınmak; alay etmek; zengin olmak.
فیزیك fîzîk: (Fr.) fizik.
فیزیکدان fîzikdân: fizikçi, fizik bilgini.
فیزیولوژی fizyoloji: (Fr.) fizyoloji.
فیس fîs: gurur, çalım satma, gösteriş, poz kesme.
فیس دادن fîs dâden: kibirlenmek, gösteriş yapmak, şişinmek.
فیس کردن fîs kerden: kibirlenmek, gösteriş yapmak, şişinmek.
فیش fîş: (Fr.) fiş.
kaçması.
فوت fût: püf; ــ کردن püflemek.
فوت fût: (İng.) fut, ayak, 30, 48 cm.
فوت fût: püf; ــ و فن ince iş.
فوتبال fût-bâl: (İng.) futbol; ــ بازی کردن futbol oynamak.
فوتبالیست futbalist: (İng.) futbolcu.
فوت شدن fovt şoden: ölmek; ortadan kalkmak.
فوته fûte: sarık, destar.
فوتیدن fevtîden, fovtîden: ölmek, vefat etmek.
فوج fevc, fovc: bölük, cemaat; (ask.) alay.
فوجدار fovcdâr: (ask.) alay komutanı.
فوج فوج fevc-fevc, fovc, fovc: bölük bölük, yığın yığın, küme küme.
فور fevr, fovr: (Ar.) hızlı, hemen, çabuk; بر ــ hemen, derhal; فی الفور hemen, derhal.
فور fûr: ala, hafif kırmızı.
فوراً fovren: (Ar.) hemen, derhal.
فوران feverân: (Ar.) kaynama, coşma.
فوری fevrî, fovrî: (Ar.) ânî, âcil; süratle.
فوریت fovriyyet: (Ar.) acelecilik.
فوریه fevriye: (Fr.) şubat.
فوز fevz, fovz: (Ar.) zafer, fetih; kurtuluş.
فوز fûz: ağız çevresi; cinsel birleşme sesi.
فوزافوز fûzâfûz: cinsel birleşme sesi.
فوق fevk, fovk: (Ar.) üst, üzeri; üstün, yüksek لیسانس ــ ; yüksek lisans.
فوق العاده fovka'l-âde: (Ar.) fevkalâde, olağanüstü.
فوقانی fevkânî, fovkânî: (Ar.) üst, üstteki, yukarı.
فوقس fûkos: (Ar.-Yun.) (bot.) tulumlu su yosunu.
فوکستروت foks-torot: (İng.) fokstrot.
فولاد fûlâd: (kim.) çelik.
فولاد سازی fûlâd-sâzî: çelikçilik.
فولادی fûlâdî: çelikten, çelik.
فولادین fûlâdîn: çelikten,
فولکلور folklor: (Fr.) folklor.
فوم fûm: (Ar.) (bot.) sarmısak.
فه feh, fih: kürek, gemi küreği.

فیش برداری کردن fiş-berdârî kerden: fişlemek.
فیصل feysel: (Ar.) hakim, kadı; hakimlik; keskin kılıç.
فیصل دادن feysel dâden: halletmek; bitirmek.
فیصل یافتن feysel yâften: çözümlenmek; bitmek.
فیض feyz: (Ar.) feyiz, bereket; su kabarması; dökülme; ihsan.
فیضان feyezân: (Ar.) su kabarması, su taşkını.
فیل fîl: fil; ــ و فنجان uygun olmayan iki şey; کار حضرت ــ است çok zor iştir.
فیلبان fîlbân: fil bakıcısı, fil sürücüsü.
فیلتر filtr: (Fr.) filtre, süzgeç.
فیلسوف feylesûf: (Yun.) filozof.

فیلسوفی feylesûfî: filozofî.
فیلم film: (Fr.) film; ــ صامت sessiz film.
فیلم بردار film-berdâr: filim çeviren, film çeken.
فیلم برداری film-berdârî: film çekimi; ــ کردن film çekmek.
فیلی fîlî: fil rengi, açık gri.
فیما بین fimâ-beyn: (Ar.) ikisinin arasında.
فین fîn: sümük; ــ کردن sümkürmek.
فینال fînâl: (Fr.) final.
فین فین کردن fîn-fîn kerden: sümkürmek.
فین کردن fin kerden: sümkürmek.
فینه fîne: fes.
فیوض foyûz: (Ar.) feyizler, bereketler, kabaran sular.
فیول foyûl: filler.

خوردن ـِ yenilebilir, içilebilir; قیاس ـِ kıyaslanabilir.

قابلگی kâbilegî: ebelik.

قابلمه kâbleme: (T.) tencere, kapaklı tencere.

قابلمه کاری kâbleme-kârî: kaplamacılık; (kin.) çalışma, çaba.

قابله kâbile: (Ar.) ebe; dadı.

قابلیت kâbiliyyet: (Ar.) kabiliyet, yetenek, yaraşma, istidat; حرکت ـِ hareket kabiliyeti.

قابلیت داشتن kâbiliyyet dâşten: lâyık olmak, yaraşmak, istidadı olmak.

قابوس kâbûs: güzel yüzlü adam; güzel renkli.

قاپ kâp: aşık, aşık kemiği.

قاپ زدن kâp zeden: kapmak.

قاپو kâpû: (T.) kapı.

قاپوچی kâpûçî: (T.) kapıcı.

قاپودان kâpûdân: (Fr.) (ask.) kaptan.

قاپوق kâpûk: (T.) kabuk; darağacı.

قاپی kâpî: (T.) kapı.

قاپیدن kâpîden: kapmak.

قاتق kâtik: (T.) katık; yoğurt; çeşni.

قاتق کردن kâtik kerden: katık etmek.

قاتل kâtil: (Ar.) katil; öldürücü.

قاتمه kâtme: (T.) at kuyruk kılı; kıl iplik.

قاتی kâtî: karışık.

قاتی پاتی kâtî-pâtî: karışık.

قاتی پاتی کردن kâtî-pâtî kerden: karıştırmak.

قاتی زدن kâtî zeden: karıştırmak.

قاتی شدن kâtî şoden: karışmak.

قاتی کردن kâtî kerden: karıştırmak.

قاج kâc: (T.) dilim; bir tür ok.

قاجاری kâcârî: Kaçar'lı.

قاچ kâç: (T.) dilim.

قاچاق kâçâk: (T.) kaçak, firârî; kaçak mal.

قاچاقچی kâçâkçî: (T.) kaçakçı.

قاچاق شدن kâçâk şoden: işten kırmak; kaçak mal girmek.

قاچاق کردن kâçâk kerden: kaçak mal sokmak.

ق

ق kâf: "K", Farsça alfabenin 24. harfi. Sayısal değeri 100'dür.

قاآن kâân: (T) kaan.

قائد kâ'id: (Ar.) kurucu, önder, lider.

قائل kâ'il: (Ar.) söyleyen, inanan.

قائم kâ'im: (Ar.) ayakta duran, kalıcı, bâkî; sağlam.

قائمه kâ'ime: (Ar.) dik, dik açı; kabza.

قائم مقام kâ'im-mekâm: reis vekili, vekil.

قاب kâb: (Ar.) ölçü, miktar.

قاب kâb: (T.) kab, kabkacak; tabak; çerçeve.

قاب kâb: (tıb.) aşık kemiği.

قاب انداز kâb-endâz: aşık atan; kumarbaz.

قاب باز kâb-bâz: kumarbaz; aşık atan.

قاب بازی kâb-bâzî: aşık oyunu; kumarbazlık.

قابتورقای kâbturkây: (T.) küçük sandık; mektup kesesi.

قابخانه kâb-hâne: kumarhane.

قاب زدن kâb zeden: kapmak.

قابس kâbis: (Ar.) yakıcı, parlak.

قابساز kâb-sâz: çerçeveci, çerçeve yapan.

قابض kâbiz: (Ar.) elde tutan; ishal kesen ilaç; alan.

قاب کردن kâb kerden: koymak, yerleştirmek.

قابل kâbil: (Ar.) kabil, yaraşır, lâyık; gelecek; mümkün, kabiliyetli; احتراق ـِ yanıcı; اشتعال ـِ tutuşucu; اعتماد ـِ güvenilir; انکسار ـِ kırılabilir; تأویل ـِ yorumlanabilir;

قاسی kâsî: (Ar.) taş yürekli, katı yürekli.
قاش kâş: (T.) kaş; dilim; ـــ کردن dilimlemek.
قاشانی kâşânî: Kâşân'lı.
قاشق kâşok: (T.) kaşık.
قاش قاش kâşkâş: (T.) parça parça.
قاشق زدن kâşok zeden: kaşık çalmak.
قاشق ساز kâşok-sâz: kaşıkçı.
قاشقك kâşokek: küçük kaşık; oyun kaşığı.
قاشقی kâşokî: kaşıkla ilgili; turşuluk hıyar.
قاص kâs: (Ar.) masalcı, destancı.
قاصد kâsid: (Ar.) kasdeden; ulak, haberci.
قاصداً kâsiden: (Ar.) kasıtlı olarak, kasten.
قاصر kâsır: (Ar.) kusurlu, eksikli; güçsüz; geçişsiz.
قاصر آمدن kâsir âmeden: âciz kalmak.
قاصی kâsî: (Ar.) uzaklaşan; uzak.
قاضی kâzî: (Ar.) hâkim, yargıç, kadı; ـــ عسکر kazasker, askerî hâkim; ـــ لشکر askerî hâkim; کلاه خود را ـــ کردن vicdanının sesini dinlemek.
قاطبه kâtibe: (Ar.) hepsi, bütün, hep.
قاطبةً kâtibeten: (Ar.) hepsi, genelde.
قاطر kâtir: (zool.) katır.
قاطربان kâtirbân: katırcı.
قاطرچی kâtirçî: katırcı.
قاطع kâti': (Ar.) kesen, kesici; keski; kiriş; ـــ بودن emin olmak; حجت ـــ sağlam kanıt.
قاطع شدن kâti' şoden: emin olmak.
قاطی پاطی kâtî-pâtî: karışık, karman çorman.
قاطی شدن kâtî şoden: karışmak.
قاطی کردن kâtî kerden: karıştırmak.
قاع kâ': (Ar.) düz arazi, ova.
قاعد kâ'id: (Ar.) oturan; bir tür inci; lider.
قاعدگی kâ'idegî: (tıb.) regl, aybaşı, âdet görme, hayız.
قاعده kâ'ide: (Ar.) doğurmayan kadın; hayız; başkent; temel; kanun, yasa; kaide, kural.
قاعدةً kâ'ideten: (Ar.) aslında, esasen, kural itibarıyla.
قافله kâfile: (Ar.) kafile, kervan.

قاچاقی kâçâkî: gizlice, kaçak olarak.
قاچ خوردن kâç horden: dilimlenmek.
قاچ دادن kâç dâden: dilimlemek.
قاچ کردن kâç kerden: dilimlemek.
قادح kâdih: (Ar.) suçlayıcı, çekiştiren.
قادر kâdir: (Ar.) güçlü, kudretli; mâlik; lâyık; ـــ مطلق yüce Tanrı.
قادر انداز kâdir-endâz: iyi atıcı, nişancı, keskin nişancı.
قادر شدن kâdir şoden: güçlü olmak, muktedir olmak.
قادری kâdirî: kudret; bir tür dar elbise; kadirî.
قادم kâdim: (Ar.) gelen; önder.
قاذورات kâzûrât: (Ar.) pislikler, gaitalar.
قاذوره kâzûre: (Ar.) pislik; gaita; zina, fahişelik; alkollü içki içme.
قار kâr: (Ar.) zift; siyah; koyu duman.
قار kâr: (T.) kar; beyaz, ak.
قاراتاج kârâtâc: (bot.) karataç ağacı.
قاراشمیش kârâşmîş: (T.) karışık, karışmış.
قارپوز kârpûz: (T.) (bot.) karpuz.
قارت و قورت kârt-o-kûrt: gürültü, patırtı, zart zurt.
قارچ kârç: (bot.) mantar.
قارح kârih: (Ar.) yaralayıcı.
قارض kâriz: kemirgen.
قارع kâri': (Ar.) döven; kur'a çeken.
قارووره kârûre: (Ar.) (tıb.) idrar şişesi; sidik, idrar; şişe; barut kabı.
قار و قور kâr-o-kûr: gurultu, mide guruldaması; gargara.
قارون kârûn: zengin; ـــ گنج Karun hazinesi.
قارون شدن kârûn şoden: zengin olmak.
قاره kârre: (Ar.) (coğ.) kıta, kara.
قاری kârî: (Ar.) okuyucu, okuyan; hafız.
قازایاغی kâz-ayâğî: (T.) (bot.) kazayağı.
قاس kâs: (T.) kaş.
قاسر kâsir: (Ar.) engel; zorba.
قاسط kâsit: (Ar.) zorba, zâlim; âdil.
قاسم kâsim: (Ar.) bölen; bağışlayan.

ـ katı yoğurt.
قالپاق kâlpâk: (T.) kalpak; jant kapağı.
قالپاقچی kâlpâkçî: (T.) kalpakçı.
قالپاقدزد kâlpâk-dozd: oto hırsızı.
قالت kâlet: (Ar.) söz, söyleşi.
قال چاق شدن kâlçâk şoden: kavga çıkmak.
قال چاق کردن kâlçâk kerden: yaygara çıkarmak; kavga etmek.
قال کردن kâl kerden: konuşmak, söyleşmek; gürültü çıkarmak; şarkı söylemek.
قال گذاشتن kâl gozâşten: کسی را ـ randevusuna gelmemek, (argo) ağaç etmek.
قال مقال kâl-mekâl: dedikodu, söylenti; gürültü patırtı.
قال مقال کردن kâl-mekâl kerden: yaygara çıkarmak.
قالوسی kâlûsî: (müz.) eski İran mûsikisinde bir makam.
قالی kâlî: halı; باغی ـ çiçek desenli halı; شکاری ـ av desenli halı; لهستانی ـ ipek halı, Lehistan halısı.
قالی باف kâlî-bâf: halı dokumacısı, halıcı.
قالی بافی kâlî-bâfî: halı dokuma, halıcılık.
قالیچه kâliçe: seccade, küçük halı.
قالی شو kâlî-şû: halı yıkayan.
قالی شویی kâlî-şûyî: halı yıkama.
قالی فروش kâlî-forûş: halıcı.
قالی فروشی kâlî-forûşî: halıcılık; halı mağazası.
قالی فشاندن kâlî feşânden: halı dövmek, halı çırpmak.
قام kâm: Moğol keşişi; sihirbaz, büyücü.
قامت kâmet: (Ar.) boybos, endam; ezandan sonraki hafif ezan.
قامت بستن kâmet besten: namaza durmak.
قامت زدن kâmet zeden: namaza durmak.
قامت کردن kâmet kerden: namaza durmak, kâmet etmek.
قامت گفتن kâmet goften: namaza durmak.
قامع kâmi': (Ar.) keskin, kesici; kırıcı, vuru-

قافله دار kâfiledâr: kafile reisi.
قاف و دال kâf-o-dâl: gevezelik, boşboğazlık; saçma sapan, zırva; kavil ve delilin kısaltılmış şekli.
قافیه kâfiye: (Ar.) (ed.) kafiye; بر کسی ـ تنگ شدن sıkıntıya düşmek.
قافیه سنج kâfiye-senc: (ed.) şiir tenkidçisi; şair.
قاق kâk: karga sesi; girme sesi; kak, kuru meyva; nal toplayan at; ـ بودن mahrum olmak.
قاقا kâkâ: tatlı (çocuk dilinde).
قاق شدن kâk şoden: at nal toplamak; ütülmek.
قاقم kâkom: (Ar.) (zool.) kakım, kakum, as; (kin.) gün.
قاقم آوردن kâkom âverden: (kin.) günü etmek, sabahı etmek.
قال kâl: (Ar.) pota; tepe; از ـ بیرون آمدن potadan çıkmak.
قال kâl: söz, deyiş; ـ و قیل dedikodu, gürültü, yaygara.
قالب kâleb, kâlib: (Ar.-Yun.) kalıp; ayakkabı kalıbı; ten; از ـ بیرون آمدن hazırlanmak.
قالب تهی کردن kâlib tohî kerden: kalıptan çıkarmak; (kin.) bayılmak; (kin.) ölmek.
قالب دار kâlib-dâr: kalıpçı, kerpiççi.
قالب زدن kâlib zeden: kalıba sokmak, kalıba dökmek; yalan uydurmak.
قالب زنی kâlib-zenî: kalıpçılık; yalancılık; mühürleme.
قالب ساز kâlib-sâz: kalıpçı.
قالب سازی kâlib-sâzî: kalıpçılık.
قالب کار kâlib-kâr: inşaat kalıpçısı.
قالب کاری kâlib-kârî: inşaat kalıpçılığı.
قالب کردن kâlib kerden: kalıba sokmak, kalıba koymak; külah giydirmek, (kin.)kazıklamak.
قالب گیر kâlib-gîr: kalıpçı.
قالب گیری کردن kâlib-gîrî kerden: kalıp çıkarmak.
قالبی kâlebî, kâlibî: kalıp, kalıp gibi; ماست

sağlam; yüksek ses; dik; بودن ــ ayakta olmak.

قایم انداز kâyim-endâz: usta satranççı; usta tavlacı.

قایم شدن kâyim şoden: sabit olmak; gizlenmek, saklanmak.

قایم شدنك kâyim-şodenek: saklambaç oyunu.

قایم کردن kâyim kerden: takmak, tutturmak; sağlamlaştırmak; gizlemek.

قایم ماندن kâyim mânden: sabit kalmak.

قایم موشك kâyim-mûşek: saklambaç oyunu.

قایم موشك بازی kâyim-mûşek-bâzî: saklambaç oyunu.

قایمه kâyime: (Ar.) dik; dik açı.

قاین kâyin: (T.-Moğ.) kayın, kayınbirader, kayınço.

قباء kebâ': (Ar.) cübbe, aba, üstlük; ــ پیشواز önü açık cübbe; ــ تنگ آمدن iş sarpa sarmak; geçim darlığı çekmek.

قبائل kebâ'il: (Ar.) kabileler.

قبا بستن kebâ besten: cübbe giymek; (kın) hazırlanmak.

قباحت kebâhet: (Ar.) kabahat; rezillik; çirkin iş

قباحت دشتن kebâhet dâşten: çirkin olmak, rezalet çıkarmak.

قباد kobâd: Basra körfezinde yaşayan bir türk

قبا زره در kebâ-zirih kerden: göğsünü parçalamak.

قباق kebâk: (T.) atlı, halkaya geçirme oyunu.

قباق افکندن kebâk efkenden: halkaya geçirmek; hedefi vurmak

قبا کندن kebâ kenden: cübbe çıkarmak; hazırlanmak.

قبا گرداندن kebâ gerdânden: elbise değişmek.

قبال kibâl: (Ar.) karşılık, mukabil; ــ در karşılığında, mukabilinde.

قباله kebâle: (Ar.) senet; tapu; nikâh senecu.

قاموس kâmûs: (Ar.) deniz ortası; deniz, derya; sözlük, lugat kitabı, sırdaş.

قامه kâme: (T.) kama.

قامیش kâmîş: (T.) kamış, ney; sazlık.

قامیش گذاشتن kâmîş gozâşten: rahatsız etmek.

قانت kânit: (Ar.) itaatkâr; duacı.

قانط kânit: (Ar.) ümitsiz, üzgün.

قانع kâni': (Ar.) kanaatkâr, kâni, yetinen.

قانع شدن kâni' şodan: kanaat etmek, yetinmek.

قانقرایا kânkerâyâ: (tıb.) kangren.

قانون kânûn: (Ar.-Yun.) yasa, kanun; kural; ــ اساسی anayasa.

قانون kânûn: (Ar.-Yun.) (müz.) kanun.

قانوناً kânûnen: (Ar.) kanûnen, yasal olarak.

قانون دان kânûn-dân: hukukçu.

قانون زن kânûn-zen: (müz.) kanûnî.

قانون کردن kânûn kerden: kanun yapmak, yasa çıkarmak.

قانون گذار kânûn-gozâr: kanun koyucu, yasa koyucu.

قانون نامه kânûn-nâme: kanun kitabı, yasa kitabı.

قانونی kânûnî: yasal, kanunî.

قانی kânî: (Ar.) kıpkızıl; ــ احمر koyu kırmızı.

قاورد kâverd: bir tür tatlı.

قاووت kâvût: kavut.

قاهر kâhir: (Ar.) kahredici.

قاه قاه kâh kâh: kah kah.

قاید kâyid: (Ar.) önder, lider; albay, komutan.

قایق kâyik: (T.) kayık; sandal; ــ موتوری motorlu kayık.

قایق چی kâyıkçî: (T.) kayıkçı.

قایق ران kâyık-rân: kayıkçı.

قایق رانی kâyık-rânî: kayıkçılık.

قایل kâyil: (Ar.) söyleyen; sözcü; inanan.

قایم kâyim: (Ar.) ayakta; tellak; daimi, kalıcı; hayvan ayağı; kılıç kabzası; gizli;

قبله نما kıble-nemâ: pusula.
قبلی kıblî: (Ar.) kıble ile ilgili; güney.
قبور kobûr: (Ar.) mezarlar, kabirler.
قبوض kobûz: (Ar.) makbuzlar.
قبول kebûl: (Ar.) kabul; makbul; güzel; sabâ yeli; ـ واقع شدن مورد kabul olunmak.
قبول آمدن kebûl âmeden: kabul edilmek.
قبول شدن kebûl şoden: kabul olmak, kabul edilmek; imtihanı kazanmak.
قبول کردن kebûl kerden: kabul etmek; sınavı kazandırmak, beğenmek.
قبولی kebûlî: kabul; sınavda başarılı omak; itiraflı.
قبولیت kebûliyyet: (Ar.) kabul; rıza; alış; ikrâr.
قبه kobbe: (Ar.) kubbe; kümbet; ـ زبر جد (kin.) gökyüzü; ـ زرین (kin.) güneş; ـ علیا (kin.) felek.
قبه دار kobbe-dâr: kubbeli.
قبیح kebîh: (Ar.) çirkin; kötü iş.
قبیحه kebîhe: (Ar.) çirkin; kötü iş.
قبیل kebîl: (Ar.) çeşit, kabil; güruh, cemaat; ـ از gibi, benzeri; ـ هر her çeşit.
قبیله kebîle: (Ar.) kabile.
قپان kepân, keppân: kantar, baskül.
قپان دار kepân-dâr: kantarcı.
قپوز kopoz: (T.) (müz.) kopuz.
قپی آمدن kopî âmeden: saçmalamak, zırvalamak.
قتال kettâl: (Ar.) çok öldüren.
قتال kitâl: (Ar.) öldürme; savaşma.
قتسز kotsoz: (T.) kutsuz, talihsiz, bedbaht.
قتل ketl: (Ar.) öldürme, katletme; ـ عام katliam, toplukıyım; ـ عمد kasıtlı öldürme; به ـ رساندن öldürmek; به ـ رسیدن öldürülmek.
قتل کردن ketl kerden: öldürmek, katletmek.
قتله ketele: (Ar.) katiller.
قتم ketem: (Ar.) (bot.) şimşir.
قتیل ketîl: (Ar.) maktul.
قثد kesed: (Ar.) (bot.) hıyar.
di.
قباله کردن kebâle kerden: tapu ile satın almak.
قبا نو کردن kebâ nev kerden: yeni elbise giymek; (kin.) devlet sahibi olmak, çulu düzmek.
قبایح kebâyih: (Ar.) kötülükler, kabahatler.
قبایل kebâyil: (Ar.) kabileler.
قبب kobeb: (Ar.) kubbeler.
قبچور kobçûr: (Moğ.) haraç, vergi.
قبح kobh: (Ar.) çirkinlik; iğrençlik; rezillik; ـ منظر çirkinlik.
قبر kebr: (Ar.) kabir, mezar.
قبراق kıbrâk: (T.) kıvrak.
قبرس kıbrıs: Kıbrıs.
قبرستان kebristân: mezarlık, kabristan.
قبرسی kobresî, kıbrısî: Kıbrıs'lı.
قبر کن kebr-ken: mezarcı.
قبس kebes: (Ar.) şûle; ateş parçası.
قبض kebz: (Ar.) ele alma; sahip olma; zulüm; keder; makbuz; kabız; ـ روح کردن can almak.
قبض شدن kebz şoden: kabız olmak; canı sıkılmak.
قبضه kebze: (Ar.) kabza; bir uzunluk birimi; mülk, tasarruf; iktidar, kudret.
قبضه کردن kebze kerden: ele geçirmek; ele almak; celbetmek.
قبطی kıbtî, kobtî: (Ar.) çingene, kıptî.
قبل kebl: (Ar.) önce; ـ از ظهر öğleden önce.
قبل kıbel: (Ar.) yan, ön; ـ از tarafından; ـ از این bu nedenle, bu yüzden.
قبل kobol: (Ar.) ön, karşı taraf, yüzyüze.
قبل کردن kebel kerden: kuşatmak.
قبل منقل kobol-menkel: yük, eşya.
قبله kıble: (Ar.) kıble; Kâbe; yön; mâbed; tarz; yüzyüze.
قبله koble: (Ar.) bûse, öpücük.
قبله پرست kıble-perest: müslüman.
قبله گاه kıble-gâh: kıble; ـ مجوس (kin.) ateş.

قچاق koçâk: (Moğ.) şişman; koçak; güçlü.
قح koh: (Ar.) halis, sade; huysuz.
kahpelik, orospuluk.
(Ar.) fahişe, orospu, kahpe
-hâne: genelev, umumhane.
قحط keht: (Ar.) kıtlık; nadirlik; kuraklık;ـــ در علفخانه افتادن (kin.) ömrü sona ermek.
قحط آباد keht-âbâd: kurak yer.
قحط شدن keht şoden: kuraklık çıkmak; nadir bulunmak.
قحطی kehtî: kuraklık, kıtlık; az bulunurluk, nadirlik.
قحف kıhf: kafatası.
قد ked: (Ar.) ölçü, uzunluk; boy, endam;ـــ علم کردن ayaklanmak.
قد kod: kibirli, mağrur.
قدام kodâm: ön.
قدامی kodâmî: öndeki, ön.
قدح kedeh: (Ar.) kadeh, kâse; (tas.) vakit; ـــ بر سر کسی شکستن birini rezil etmek.
قدح kedh: (Ar.) suçlamak; zemmetme, kötüleme.
قدح kıdh: (Ar.) kumar oku.
قدح کردن kedh kerden: suçlamak; kınamak, ayıplamak.
قد دادن ked dâden: boyunda olmak; ulaşmak, idrak etmek; ـــ عقل کسی aklı ermek.
قدر kedr: (Ar.) ölçü, miktar; değer, itibar; ululuk, yücelik; takat; ـــ به ـــ ی که öyle ki, o kadar ki.
قدر keder: (Ar.) ferman, hüküm; kader, yazgı.
قدر افتادن keder oftâden: ـــ چنگ güreşte berabere kalmak.
قدرت kodret: (Ar.) kudret, güç, kuvvet.
قدرت کردن kodret kerden: güç göstermek.
قدرت نمودن kodret nomûden: gücünü göstermek.
قدر داشتن kedr dâşten: itibarı olmak.
قدر دان kedr-dân: kadir bilir.

قدر دانی kedrdânî: kadir bilirlik, kadirşinaslık.
قدر نشناس kâdir-neşnâs: kadir bilmez, nankör.
قدری kedrî: az, biraz; bir kısmı, bazısı.
قدس kods: (Ar.) temizlik; kutsallık; cennet; Cebrail.
قدسی kodsî: (Ar.) kutsal.
قدسی مآب kodsî-me'âb: kutsal, mukaddes.
قدغن kedeğen: (T.) yasak.
قدقدك kodkodek: (bot.) yalancı sinameki.
قدك kedek: renkli bez; tel.
قد کشیدن ked keşîden: boy salmak, gelişmek, serpilmek, boyu uzamak.
قد کوتاه ked-kûtâh: kısa boylu.
قدم kedem: (Ar.) kıdem, öncelik.
قدم kedem: (Ar.) iz; adım, ayak;ـــ بد بودن کسی uğursuz olmak; جان در ـــ کسی کردن canını yoluna feda etmek; ـــ از جان بر آوردن (kin.) ölmek; ـــ باز پس گرفتن geri çekilmek; ـــ در میان گذاشتن araya girmek; ـــ شمرده نهادن ihtiyatlı yürümek.
قدم kıdem: (Ar.) kıdem, eskilik, bayrılık.
قدماء kodemâ': (Ar.) eskiler, geçmişler.
قدم افشردن kedem efşorden: sabit kalmak; mukavemet etmek.
قدم بر داشتن kedem ber dâşten: adım atmak.
قدم بر گرفتن kedem ber giriften: yola düşmek, yola koyulmak.
قدم بریدن kedem borîden: ayağını kesmek.
قدمت kıdmet: (Ar.) eksilik; kıdemlilik, öncelik.
قدم جفت کردن kedem coft kerden: hizmete hazırlanmak.
قدم داشتن kedem dâşten: (kin.) sâbit olmak.
قدم در نهادن kedem der nehâden: adım atmak; teşebbüs etmek.
قدم زدن kedem zeden: yürümek; adımlamak; gezinmek.

قدم كشيدن kedem keşîden: yürümek; durmak.
قدمگاه kedemgâh: ayak basılacak yer; helâ, ayak yolu.
قدم گذاردن kedem gozârden: ayak basmak; yürümek.
قدم نهادن kedem nehâden: ayak basmak.
قدنما ked-nemâ: boy aynası, ayna; ـــ آینه boy aynası.
قدوس koddûs: (Ar.) kutlu; arınmış; mübarek.
قدوم kodûm: (Ar.) yoldan gelme.
قدومه‌ء كوهى koddûme-i kûhî: (bot.) çoban dağarcığı, kuş ekmeği.
قدوه kodve: (Ar.) önder, lider.
قدى kodî: kibir; tekdüzelik.
قديد kedîd: (Ar.) pastırma; kurutulmuş et.
قدير kedîr: (Ar.) güçlü, kudretli; Tanrı'nın adlarından biri.
قديس kıddîs: (Ar.) temiz, münezzeh; mümin, dindar.
قديم kedîm: (Ar.) eski, kadim, sâbık; Tanrı'nın adlarından biri; köhne; ـــ و نديم eski, kadim; از ـــ و نديم eskiden beri.
قديمانه kedîmâne: eskiden.
قديمًا kedîmen: (Ar.) eskiden.
قديم سرباز kedîm-serbâz: eski asker, tecrübeli kimse.
قديمى kedîmî: eski; ihtiyar.
قذر kezir: (Ar.) pis, çirkin.
قذف kezf: (Ar.) taş atma; küfretme; kötüleme; kusma.
قر kor: batık, batmış.
قراء kerrâ': (Ar.) güzel okuyan; hafız.
قراء korrâ': (Ar.) okuyucular.
قرائت kırâ'et: (Ar.) okuma; kıraat ilmi; ـــ كردن okumak.
قرائتخانه kırâ'et-hâne: okuma odası, kıraat evi.
قرائح kerâ'ih: (Ar.) karihalar, zihinsel güçler.
قرائن kerâ'in: (Ar.) belirtiler, karîneler.
قراب kirâb: (Ar.) kın.

قرابادين kerâbâdîn: ilaç hazırlama kitabı.
قرابت kerâbet: (Ar.) yakınlık, akrabalık.
قرابت دارى kerâbet-dârî: akrabalık, yakınlık.
قرابتى kerâbetî: akraba ile ilgili.
قرابه kerrâbe: (Ar.) sürahi; damacana.
قرابين kerâbîn: (Fr.) karabina.
قراچور kerâçûr: (T.) kılıç; uzun kılıç.
قراد korâd: (Ar.) (zool.) kene.
قرار kerâr: (Ar.) karar; yatışma; sebat; huzur; netice; anlaşma; ـــ منع تعقيب (huk.) takipsizlik kararı; از اين ـــ buna göre; ـــ واقع tamamen. از ـــ ى كه -dığına göre.
قرار بستن kerâr besten: andlaşma yapmak.
قرار داد kerâr-dâd: andlaşma, kontrat; ـــ سياسى siyasî andlaşma; ـــ بستن andlaşma yapmak.
قرار دادن kerâr dâden: yerleştirmek; sabitleştirmek; yatıştırmak; sağlamlaştırmak; andlaşmak; söz vermek.
قرار داشتن kerâr dâşten: yerleştirmek; sabitleştirmek; sebat etmek; kararlaşmak; bulunmak, yer almak.
قرار زدن kerâr zeden: tayin etmek.
قرار كردن karâr kerden: yer almak, oturmak; yatışmak; tamamlamak; kasdetmek; ahdetmek.
قرارگاه kerârgâh: yer; (ask.) karargâh.
قرار گذاشتن karâr gozâşten: kararlaştırmak.
قرار گرفتن karâr giriften: karar bulmak, yatışmak, rahat etmek; sağlamlaşmak; sönmek; bulunmak, yer almak.
قرارى گيرى karâr-gîrî: sâkinlik; istirahat, rahatlık.
قرار نامه karâr-name: kararname, ahitname, şartname.
قرار و مدار karâr-o-medâr: andlaşma; şart; ahit.
قرا سنقر karâ-sonkor: (T.)(zool.) karasungur; (kin.) gece.
قراصه kırase: gros, oniki düzine.

قرسنه kersene: yara kabuğu.
قرشه koreşî: (Ar.) Kureyş'li.
قرص kors: sağlam.
قرص kors: yuvarlak, yassı; (tıb.) tablet, hap.
قرض karz: (Ar.) kesme; ödüllendirme; şiir söylemek.
قرض karz: (Ar.) borç, ödünç; تاخر خره در بودن ــ boğazına kadar borç içinde olmak.
قرض خواه karz-hâh: borç isteyen.
قرض دادن karz dâden: borç vermek, ödünç vermek.
قرضدار karz-dâr: borçlu.
قرض کردن karz kerden: borçlanmak, borç almak, borç etmek.
قرض گرفتن karz giriften: borç almak, borçlanmak.
قرض و قوله کردن karz-o-kûle kerden: borç-harç etmek.
قرضه karze: borç bonosu.
قرط kort: (Ar.) ateş şulesi; meme; küpe.
قرطاس kırtâs: (Ar.) kağıt, kırtasiye; mektup; بازی ــ kırtasiyecilik.
قرع ker': (Ar.) dövme; vurma; çakma; ezme; kellik; kabak.
قرعه kor'e: (Ar.) kura, piyango.
قرعه افتادن kor'e oftâden: kura çıkmak.
قرعه افکندن kor'e efkenden: kura çekmek.
قرعه انداختن kor'e endâhten: kura çekmek.
قرعه زدن kor'e zeden: kura çekmek.
قرعه کشیدن kor'e keşîden: kura çekmek.
قرق korok: (T.) hususî park; önleme; özel alan.
قرق korok, korek: (T.) kuru, kurak.
قرق korok: şah ve emirlere ait yeşil saha.
قرقار karkâr: deve sesi.
قرقاول karkâvol: (zool.) sülün.
قرقر korkor: homurtu; gurultu.
قرقره kırkıre: makara.
قرق کردن korok kerden: yabancıya girişi

قراضه korâze: (Ar.) yonga, talaş, ıskarta; külüstür.
قرا طاوخ karâ-tâvoh: (T.)(zool.) kara tavuk.
قرا طغان karâ-toğân: (T.)(zool.) karadoğan.
قراقر karâkır: karın gurultusu.
قرا قروت karâ-korût: (T.) kuru yoğurt.
قراقوش karâ-kûş: (T.)(zool.) karasungur.
قران kırân: (Ar.) yakınlık; yakìaşma; bir riyallik para birimi.
قران گذراندن kırân gozerânden: sıkıntıdan kurtulmak.
قراول karâvol: (T.) bekçi; (ask.) nöbetçi; eskiden öncü asker.
قراولخانه kerâvol-hâne: nöbetçi odası.
قراین kerâyin: (Ar.) karîneler; به ــ karîne yolu ile.
قرآن kor'ân: Kur'ân.
قرآن خوان kor'ân-hân: Kurân okuyan.
قرآن فرو خوردن kor'ân forû horden: Kur'an'a el basmak, Kur'an'a yemin etmek.
قرب korb: (Ar.) yakınlık; akrabalık; mertebe.
قربان korbân: (Ar.) yaklaşma; kurban; sadaka; عید ــ kurban bayramı; م (و) بر ت ــ kurban olayım.
قربان رفتن korbân reften: کسی را ــ feda olmak, kurban olmak; گردم ت ــ kurban olayım.
قربان کردن korbân kerden: kurban etmek, kurban kesmek.
قربانگاه korbân-gâh: kurban kesim yeri.
قربانی korbânî: kurbanlık; sadaka.
قربت korbet: (Ar.) yakınlık; akrabalık.
قربه kırbe: (Ar.) kırba.
قرت kart: deyyus, kaltaban.
قرت kort: (T.) yudum.
قرتی kırtî: jigolo.
قرتی بازی kırtî-bâzî: jigololuk.
قرح karh: (Ar.) yara; silah yarası.
قرحه kerhe, korhe: (Ar.) yara.
قرد kırd: (Ar.) maymun.

قریب kârîb: (Ar.) yakın; akraba; ــ به yaklaşık.
قریحه karîhe: (Ar.) kariha, zihin gücü; anlayış.
قریر kerîr: (Ar.) soğuk, serin.
قرین karîn: (Ar.) yakın; dost; gibi, benzeri.
قرین شدن karîn şoden: yakın olmak; dost olmak; benzer olmak.
قرینه karîne: (Ar.) karîne; alamet; benzeri; ــ به karîne yolu ile.
قریه karye: (Ar.) köy; küçük kent.
قز kez: (Peh.) ibrişim.
قزاق kazzâk: (Rus.) Kazak.
قزاونه kâzâvine: Kazvin'liler.
قزح kozeh: (Ar.) gökkuşağı.
قزغان kazğân: kazan.
قزل kızıl, kızel: (T.) kızıl.
قزل آلا kızıl-âlâ: (zool.) alabalık.
قزلباش kızıl-bâş: (T.) kızılbaş.
قزلجه kızılce: (T.) allık; (tıb.) kızılcık hastalığı.
قزن قفلی kâzen-koflî: çengelli iğne.
قزوینی kazvînî: Kazvin'li.
قس kes: hristiyan din adamı; kâhin.
قسام kasâm: (Ar.) şehitlik için yemin etme.
قسام kessâm: (Ar.) taksim eden, bölen.
قساوت kasâvet: (Ar.) katı yüreklilik; kasâvet; zulüm.
قسب kasb: (Ar.) çirkin; bir tür sarı hurma.
قسر kasr: (Ar.) zorlama, cebr, zora koşma.
قسراق kesrâk: (T.) kisrak.
قسط kıst: (Ar.-Yun.) adalet; nasip, hisse; taksit; borç.
قسط kost: (bot.) hekimlikte kullanılan bir bitki kökü.
قسطاس kıstâs, kostâs: (Ar.) kıstas, ölçü.
قسطی kıstî: taksitli.
قسم kesem: (Ar.) yemin.
قسم kısm: (Ar.) kısım, bölüm; nasip; sınıf, tür; به ــ ی که öyle ki.
قسمت kısmet: (Ar.) bölüm; kısmet; pay; yazgı.
قسمت پذیر kısmet-pezîr: bölünebilir.
قسمت کردن kısmet kerden: bölmek; taksim etmek; yasaklamak.
قرقی kırkî: (T.) (zool.) şahin, atmaca.
قرلی kırıllî: (Ar.) (zool.) serçegillerden bir kuş.
قرمز kırmız: kırmızı, kızıl.
قرمزدانه kırmız-dâne: (zool.) kırmızı böceği.
قرمز شدن kırmız şoden: kızarmak, kırmızı olmak.
قرمزی kırmızî: kızıllık, kırmızılık.
قرمساق koromsâk: (T.) deyyus, pezevenk.
قرمطی karmetî: (Ar.) Karmatî.
قرمه korme: (T.) kavurma.
قرمه سبزی korme-sebzî: bir tür İran yemeği.
قرن karn: (Ar.) yüzyıl, asır; devran, çağ.
قرن karn: (Ar.) boynuz; kavim reisi; saç; saç ucu.
قرن kırn: (Ar.) benzeri, gibi.
قرناق kornâk, kırnâk: (T.) hizmetçi, uşak.
قرنباد koronbâd: (bot.) karaman kimyonu.
قرنطین karantîn: karantina.
قرنفل karanfol: (bot.) karanfil.
قرنیز karnîz: (Fr.) korniş, pervaz.
قرنیه kerniyye: (Ar.) (tıb.) kornea.
قروت korût: (T.) yoğurt ve ayranın kaynatıldıktan sonra kurutulmuş hali.
قروح korûh: (Ar.) yaralar.
قروض korûz: (Ar.) borçlar.
قر و غمزه آمدن kır-o-ğemze âmeden: zorluk çıkarmak; çalım satmak.
قرون korûn: (Ar.) yüzyıllar, asırlar; ــ وسطی ortaçağ.
قره kere: (T.) kara, siyah.
قره korre: serinlik, tazelik, parlaklık, nur; ــ العین göz nuru.
قره قاط kare-kât: (T.) (bot.) yabanmersini.
قره نی kara-ney: (müz.) klarnet.
قره یراق kara-yerâk: (T.) mühimmat taşıyıcısı.
قری korâ: (Ar.) köyler.

قصب kaseb: (Ar.) ney, kamış, kaval; (tıb.) kaval kemiği.
قصبات kasebât: (Ar.) kasabalar.
قصبه kasaba: (Ar.) kasaba
قصد kasd: (Ar.) kasıt, niyet; ـــ به kasıtlı olarak, kasten; ـــ به آنکه maksadıyla, amacıyla.
قصداً kasden: (Ar.) kasten.
قصد کردن kasd kerden: niyet etmek; kastetmek; ـــ کسی را canına kastetmek.
قصر kasr: (Ar.) kısaltma; alıkoyma.
قصر kasr: (Ar.) kasır, köşk.
قصر kıser: (Ar.) kısalık.
قصص kıses: (Ar.) kıssalar, hikâyeler.
قصور kosûr: (Ar.) köşkler, kasırlar.
قصور kosûr: (Ar.) zayıflık; âcizlik; kusurlar; kusur.
قصه kısse: (Ar.) kıssa, hikaye; dava; masal; ـــ کوتاه kısacası, sözün kısası; ـــ مختصر kısaca; ـــ را کوتاه کردن lafı uzatmamak.
قصه پرداختن kısse perdâhten: masal anlatmak.
قصه دادن kısse dâden: hikâye anlatmak.
قصه گفتن kısse goften: masal anlatmak; hikâye anlatmak.
قصّه نویس kısse-nevîs: hikaye yazarı.
قصی kesiy: (Ar.) uzaklaşan; uzak.
قصیده kasîde: (Ar.) (ed.) kaside, methiye; ـــ را کوتاه کردن sözü kısa kesmek.
قصیر kasîr: (Ar.) kısa; boysuz.
قصیل kasîl: (Ar.) taze ot; cemaat, topluluk.
قضاء kazâ': (Ar.) kaza; ölüm; icra etme; yazgı, kader; ـــ از tesadüfen, ezkaza; ـــ را tesadüfen; ـــ حاجت büyük aptes yapma; ـــ حاجت رفتن tuvalete gitmek.
قضائی kazâ'i: adlî.
قضات kozât: (Ar.) kadılar, hakimler.
قضارا kazârâ: tesadüfen.
قضا کردن kazâ kerden: kaza etmek.
قضاوت kazâvet: (Ar.) kadılık; hüküm verme, yargıçlık.

قسمت فر مودن kısmet fermûden: bölmek, taksim etmek.
قسمت کردن kısmet kerden: bölmek, taksim etmek.
قسم خوردن kesem ḫorden: yemin etmek, and içmek.
قسم دادن kesem dâden: yemin etmek, yemin vermek; yemin ettirmek.
قسم نامه kasem-nâme: yemin mektubu.
قسوت kasvet: (Ar.) sertlik, katılık, merhametsizlik.
قسی kasî: (Ar.) taş yürekli, acımasız.
قسی القلب kasîyo'l-kelb: (Ar.) taş yürekli.
قسیس kıssîs: keşiş.
قسیم kasîm: (Ar.) dağıtan, bölen; ortak; nasip; güzel.
قشر kışr: (Ar.) kabuk; üst deri.
قشری kışrî: (Ar.) kabukla ilgili.
قشقرق kışkırık: (T.) yaygara, gürültü patırtı; ـــ بر پا کردن yaygara çıkarmak.
قشلاق kışlâk: (T.) kışlak.
قشلامیشی کردن kışlâmîşî kerden: kışlağa gitmek, kışlamak.
قشم kaşm: (Ar.) çok yeme.
قشم kışm: (Ar.) su yolu; yaratılış, tabiat; iç yağı.
قشنگ kaşeng: güzel.
قشنگی kaşengî: güzellik.
قشو kaşev, kaşov: (T.) kaşağı.
قشو کردن kaşov kerden: kaşağılamak.
قشون koşûn: (T.) ordu.
قص kes: (Ar.) (tıb.) göğüs kemiği.
قصائد kesâ'id: (Ar.) kasideler.
قصاب kessâb: (Ar.) kasap.
قصاب kessâb: (Ar.) neyzen.
قصابخانه kessâb-ḫâne: mezbaha.
قصابت kısâbet: (Ar.) kasaplık.
قصار kessâr: (Ar.) çamaşırcı, yıkayıcı, çırpıcı.
قصار kısâr: (Ar.) kısa.
قصارت کردن kısâret kerden: yıkamak.
قصاص kısâs: (Ar.) kısas.
قصاید kasâyid: (Ar.) kasideler.

قطره کردن katre kerden: tereddüt etmek; dolaşmak.
قط زدن kat zeden: enlemesine kesmek.
قطع kat': (Ar.) kesme, kesim; kesin;ـــ علاقه کردن ilgi kesmek, alâkayı kesmek.
قطعات kıte'ât: (Ar.) kıtalar.
قطعًا kat'en: (Ar.) kesinlikle, kesin olarak, katiyetle.
قطع کردن kat' kerden: kesmek; hazfetmek.
قطعنامه kat'nâme: demeç, bildiri, resmî tebliğ.
قطعه kıt'e: (Ar.) parça, kıt'a.
قطعی kat'î: (Ar.) kesin, kat'î.
قطعیت kat'îyyet: (Ar.) kesinlik, katiyet.
قطعیت بخشیدن kat'iyyet baḫşîden: kesinlik kazandırmak.
قطف katf: (Ar.) derim; tıraşlama; kazıma.
قطمیر kıtmîr: (Ar.) hurma kabuğundaki beyaz nokta; (kin.) çok az şey.
قطن kotn: (Lat.) (bot.) pamuk.
قطنی kotnî: pamuklu.
قطور katûr: (Ar.) kalın, kuturlu.
قطیع katî': (Ar.) koyun sürüsü.
قطیفه katîfe: (Ar.) bornoz, hamam havlusu.
قعب ka'b: (Ar.) büyük kadeh.
قعر ka'r: (Ar.) dip, derinlik.
قعود ko'ûd: (Ar.) oturma, oturum.
قفا kafâ: (Ar.) ense, kafa; sırt; peş; art;از ـــ باکسی آرمیدن arkadan cinsel ilişkide bulunmak.
قفا خاریدن kafâ ḫârîden: kafasını kaşımak, başını kaşımak; utanmak.
قفا خوردن kafâ ḫorden: enseye tokat yemek.
قفا دریدن kafâ derîden:(kin.) arkadan cinsel ilişkide bulunmak; namusunu lekelemek.
قفا زدن kafâ zeden: ensesine vurmak.
قفا کردن kafâ kerden: sırt çevirmek.
قفس kafes: (Ar.Yun.) kafes; ـــ سینه göğüs kafesi; ـــ صدر göğüs kafesi.
قفس ساز kafes-sâz: kafesçi.

قضایا kazâyâ: (Ar.) olaylar, havadis.
قضب kazb: (Ar.) kesme; kamçılama; yonca.
قضبان kozbân: (Ar.) dallar, budaklar.
قضیب kazîb: (Ar.) dal, dal budak; kamçı; penis; eşeğin cinsel organı; (argo) eşek sıkı.
قضیه kaziyye: (Ar.) hüküm, dava; olay; macera; mesele, iş.
قط kat: (Ar.) enlemesine kesme.
قطائف katâ'if: (Ar.) kadayıf.
قطاب kıtâb: (Ar.) karışıklık; karışım; yaka.
قطاب kottâb: kadayıf; bir tür kurabiye.
قطار kıtâr, katâr: (Ar.) katar, tren; sıra, saf; ـــ یك bir dizi.
قطاع kattâ': (Ar.)kesici ـــ طریق yolkesen; haydut.
قطاع دایره kotâ': (Ar.) daire dilimi.
قطاع kottâ': (Ar.) kesiciler.
قطاف katâf, kıtâf: (Ar.) meyve toplama zamanı; derim zamanı.
قطان kattân: (Ar.) pamuk tüccarı.
قطایف katâyif: (Ar.) kadayıf.
قطب kotb: (Ar.) kutup; önder, lider; komutan; ـــ شمال kuzey kutbu; ـــ جنوب güney kutbu.
قطب نما kotb-nomâ: pusula.
قطبی kotbî: kutupla ilgili.
قطبین kotbeyn: iki kutup; kutuplar.
قطر katr: (Ar.) yağmur; damla.
قطر kotr: (Ar.) bölge, nahiye; çap, kutur; yöre.
قطرات katarât: (Ar.) damlalar, katreler.
قطران katrân: (Ar.) (kim.) katran.
قطرب kotrob: (Ar.) (tıb.) kora hastalığı.
قطره katre: (Ar.) damla, katre; ـــ آب su damlası.
قطره چکان katre-çekân: damlalık.
قطره دزد katre-dozd: (kin.) bulut; güneş.
قطره فشاندن katre feşânden: damlatmak; (kin.) tereddüt etmek.
قطره قطره katre-katre: damla damla;ـــ جمع کردد وانکهی دریا شود damlaya damlaya göl olur.

قفسه kafese: raf; ـ سینه göğüs kafesi; ـ فلزی madenî raf.
قفسه بندی kafese-bendî: raf yapma.
قفقازی kafkâzî: Kafkasya'lı.
قفل kofl: (Ar.) asma kilit; kilit; ـ ابجد şifreli kilit; ـ سیم (kin.) vajina; ـ بر در namazı terketmek; ـ بر دهان آسمان زدن susturmak; ـ برلب نهادن دست کسی زدن susmak; ـ در راه بودن yol kapalı olmak.
قفل ساز kofl-sâz: çilingir.
قفل کردن kofl kerden: kilitlemek.
قفیز kafîz: bir tür ölçek; ـ کسی پر آمدن ömrü sona ermek.
قل kol: (T.) kul.
قلائد kalâ'id: (Ar.) gerdanlıklar.
قلاب kallâb: (Ar.) kalpazan.
قلاب kollâb: kanca, çengel.
قلابدوز kollâb-dûz: nakışçı, kroşeci.
قلابدوزی kollâb-dûzî: nakışçılık, kroşecilik.
قلاب گرفتن kollâb giriften: ـ بادست elleri kenetlemek.
قلابی kollâbî, kollâbî: sahte, uyduruk, kalp, uydurma.
قلاج kelâc: karga.
قلاج kollâc: (T.) kulaç.
قلاده kılâde: (Ar.) gerdanlık.
قلاش kallâş: (T.) kalleş; müflis; hayırsız; hilekâr.
قلاش کردن kallâş kerden: ayyaşlık yapmak; ayyar olmak.
قلاشی kellâşî: ayyarlık; ayyaşlık.
قلاع kılâ': (Ar.) kaleler.
قلاوز kalâvoz: (T.) öncü; kılavuz; casus, ajan.
قلاوزی kalâvozi: kılavuzluk.
قلاویز kalâviz: kılavuz (somun için); حدیده ـ pafta ve kılavuz.
قل احمدی kol-ehmedî: (argo) çakmak, yumruk vurmak.
قلب kalb: (Ar.) tıb.) kalp, yürek; خراب ـ شدن kalbi tükenmek; ـ گرفتن yüreği sıkışmak; ـ از صمیم yürekten, canu gönülden; ـ لشکر (ask.) merkez kuvvet.
قلب kalb: (Ar.) değiştirme, tebdil; kalp, sahte; ـ ریا (kin.) penis.
قلب زدن kalb zeden: kalp para basmak.
قلب زن kalb-zen: kalpazan.
قلب زنی kalb-zenî: kalpazanlık.
قلبه kolbe: saban; böbrek.
قلپاق kalpâk: (T.) kalpak.
قلپاق دوز kalpâk-dûz: kalpakçı.
قلت kıllet: (Ar.) azlık; ـ دم (tıb.) kansızlık.
قلتاق kaltâk: (T.) kaltak, utanmaz.
قلتبان kaltebân: yurgu taşı; kaltaban; deyyus, pezevenk.
قلج kalc: (T.) kılıç.
قلچماق kolçomâk: (T.) eli sopalı, zorba.
قلچماقی kolçomâkî: zorbalık.
قل خوردن kil horden: yuvarlanmak.
قلدر koldor: (T.) haydut, zorba.
قلزم kolzom: (Ar.) büyük ırmak; denizi; ـ دریای (coğ.) Kızıldeniz.
قلع kel': (Ar.) koparma, kökünden sökme; yok olma; (kim.) kalay; ـ و قمع yok etme.
قلعه kel'e: (Ar.) kale.
قلعی kel'î: (Ar.) kalaylı; bir tür kılıç.
قلق kelek: (Ar.) huzursuzluk, ıztırap.
قلق kelık: (T.) huy; ـ تفنگ tüfek ayarsızlığı.
قلقل kolkol: fıkırdama, fingirdeme.
قلقلك kılkılek: gıdıklama.
قلقلك kolkolek: testi.
قلقله kolkole: yaygara, gürültü, patırtı.
قلل kolel: (Ar.) tepeler, zirveler.
قلم kelem: (Ar.-Yun.) kalem; ayak kemiği; tür, çeşit; ـ سرب kurşun kalem; ـ فولاد çelik kalem; به ـ داشتن bezir muti etmek; به ـ دادن آب خوردن (kin.) çok az su içmek; به ـ گرفتن kaleme almak; (kin.) kaleme almak; ـ بر داشتن از کسی birini muaf etmek; ـ جعد ـ تیز کردن enlemesine kesmek; ـ در خارش آوردن کردن (kin.) yazmak; ـ دست yazmak; ـ نی kol kemiği; ـ kamış kalem.
قلماش kelmâş: (T.) herze, saçmalık.

almak.
قلنبه kolonbe: kabarık; haşin, kaba; karmaşık söz.
قلندر kalender: kalender, derviş; bir direkli çadır.
قلندرانه kalenderâne: kalenderce.
قلندرخانه kalender-hâne: kalenderhane.
قلندری kalenderî: kalenderlik, dervişmeşreplik.
قلوب kolûb: (Ar.) kalpler, yürekler.
قلوه kolve: (tıb.) böbrek.
قله kolle: rengi sarıya çalan at; büyük testi.
قله kolle: (Ar.) zirve, tepe.
قلیا kolyâ: (kim.) alkali, kalevi.
قلیان kalyân: nargile; ـــ چاك كردن nargile hazırlamak.
قلیل kalîl: (Ar.) az.
قلیه kolye: (Ar.) et parçası; kızarmış et.
قمار kımâr, komâr: (Ar.) kumar.
قمارباز komâr-bâz: kumarbaz.
قماربازی komâr-bâzî: kumarbazlık.
قمارخانه komâr-hâne: kumarhane.
قمار دوست komâr-dûst: kumarbaz.
قماش komâş: (Ar.) kumaş; ev eşyası.
قماط kımât: (Ar.) kundak.
قمبل kombol: but, kaba et, kıç.
قمپز kompoz: blöf; ـــ در كردن blöf yapmak.
قمچی kamçî: (T.) kamçı, kırbaç.
قمح kamh: (Ar.) (bot.) buğday; ـــ احمر (bot.) inekbuğdayı.
قمحدوه komehdove: (tıb.) artkafa.
قمر kemer: (Ar.) ay, kamer.
قمره kemre: (Ar.) kumarhane.
قمری kamerî: (Ar.) kamerî.
قمری komrî:(zool.) kumru.
قمسیون komsiyûn: (Fr.) komisyon.
قمصور kamsûr: harap, viran.
قمطره kımetre: ıtriyat kokusu.
قمطریر kamterîr: (Ar.) sert, şiddetli.
قمع kam': (Ar.) baskı, baş ezme; ـــ قلع و baş ezme.
قمقمه komkome: (Ar.) matara; termus.

قلم بندی kalem-bendî: fırça yapımı.
قلمتراش kalem-terâş: kalemtıraş.
قلم خوردگی kalem-hordegî: yazıda çizip düzeltme, karalama.
قلمداد kalem-dâd: sayma, gösterme.
قلمداد كردن kalemdâd kerden: mahsup etmek, göstermek, kabul etmek.
قلمدان kalem-dân: kalemlik, kalem kutusu.
قلم دست kalem-dest: hattat, ressam.
قلمدوش kalem-dûş: omuzuna alma, omuzlama.
قلمدوش كردن kalemdûş kerden: omuza almak.
قلمدیده kalem-dîde: yazılmış; (kin.) müptezel.
قلم راندن kalem rânden: yazmak.
قلمرو kalemrev, kalemrov: ülke, hükümet sahası.
قلمزدن kalem zeden: yazmak; metal üzerine yazmak.
قلم زده kalem-zede: yazı, mektup; nakışlı.
قلم زن kalem-zen: yazar; hattat; ressam.
قلمزنی kalemzenî: yazarlık; ressamlık; maden üzerine resim yapma.
قلم سر كردن kalem ser kerden: kalem açmak, kalem yontmak; yazmaya başlamak.
قلم شدن kalem şoden: kesilmek.
قلم شكستن kalem şikesten: ـــ بر سر كسی (kin.) havale etmek; kalemi birine vermek.
قلمكار kalem-kâr: nakkaş.
قلمكاری kalemkârî: nakkaşlık.
قلم كردن kalem kerden: kalem yapmak; budamak.
قلم كشیدن kalem keşîden: kalem çekmek, çizgi çekmek.
قلم مو kalem-mû: boya fırçası, yağlıboya fırçası; tüy kalem.
قلمه kaleme: kalem fidan.
قلمی شدن kalemî şoden: yazılmak, kaleme alınmak.
قلمی كردن kalemî kerden: yazmak; not

ları.
قوابل kavâbil: (Ar.) ebeler.
قواد kavvâd: (Ar.) kavat, pezevenk, deyyus.
قوادی kavvâdî: kavatlık, pezevenklik, deyyusluk.
قواره kovâre, kavâre: (Ar.) kılık, tip, şekil; bir tür kumaş.
قوارير kavârîr: (Ar.) şişeler; sidikler; barut hokkaları.
قواعد kavâ'id: (Ar.) kurallar, kaideler.
قوافل kavâfil: (Ar.) kafileler.
قوافی kavâfî: (Ar.) (ed.) kafiyeler.
قوال kavvâl: (Ar.) geveze, boşboğaz; çalgıcı.
قوالب kevâlib: (Ar.) kalıplar.
قوام kavâm: (Ar.) asıl; itidal; adalet; doğruluk.
قوام kıvâm: (Ar.) direk, sütun; nizam, intizam; بر ـــ کار بودن işine bakmak, işiyle meşgul olmak.
قوانين kavânîn: (Ar.) kanunlar, yasalar.
قوت kovvet: (Ar.) kuvvet, takat, zor, güç; ـــ اندر یافت anlayış kudreti; ـــ خیالی hayal gücü; ـــ شهوانی cinsel güç; ـــ قلب ümit vermek; desteklemek; ـــ یاد داشت hafıza gücü.
قوت kût: (Ar.) azık, yiyecek, gıda.
قوت کردن kovvet kerden: zorlamak.
قوت گرفتن kovvet giriften: güçlenmek, kuvvetlenmek.
قوچ kûç: koç.
قور kûr: (T.) mühimmat.
قورباغه kûrbâğe: (T.) kurbağa.
قورت kûrt: yudum, yudumlama.
قورت انداختن kûrt endâhten: övünmek, şişinmek.
قورت دادن kûrt dâden: yutmak.
قورچی kûrçî: silah yapımcısı.
قورخانه kûrhâne: cephanelik, teçhizat deposu.
قورق korok: (T.) yasak bölge.
قورمه سبزی korme-sebzî: bir tür kıymalı
قمه keme, kemme: kama.
قمه زدن kemme zeden: kamalamak, kama çekmek.
قمی komî: Kom'lu.
قمیز kamîz: (T.-Moğ.) kımız; kadeh.
قمیص kamîs: (Ar.) gömlek.
قناء kannâ: (Ar.) kehrizci.
قنات kanât: (Ar.) kehriz, sualtı yolu.
قناد kannâd: şekerci, tatlıcı, pastacı.
قنادخانه kannâd-hâne: tatlıcı dükkanı.
قنادی kannâdî: şekerci dükkanı.
قناديل kanâdîl: (Ar.) kandiller.
قناره kanâre: kanara.
قناری kanârî: (zool.) kanarya.
قناص kınâs: eğri büğrü, yamuk yumuk.
قناطير kenâtîr: (Ar.) kantarlar.
قناعت kanâ'et: (Ar.) kanaat, yetinme; ـــ کردن yetinmek, kanaat etmek.
قناویز kanâvîz: bir tür ipek kumaş.
قند kand: (Sans.) kesmeşeker; şeker; ـــ در دل کسی آب شدن ağzının suyu akmak.
قنداب kandâb: şekerli su, kant.
قنداغ kandâğ: sıcak suda eritilmiş şeker, kestirme.
قنداق kondâk: (T.) kundak; tüfek kundağı.
قند دان kand-dân: şekerlik, şeker kutusu.
قندران kanderân: bitki sütü.
قندز kondoz: (T.) (zool.) kunduz.
قند شکن kand-şiken: şeker çekici.
قندیل kındîl: (Ar.-Yun.) kandil.
قنسول konsûl: konsolos.
قنسولگری konsûlgerî: konsolosluk.
قنطار kıntâr, kentâr: (Ar.-Yun.) kantar; 44 okkalık ağırlık birimi.
قنطر kınter: (Ar.) belâ.
قنطره kentere: köprü.
قنفذ konfoz: (Ar.) kirpi.
قنوات konovât: (Ar.) kehrizler.
قنوت konût: (Ar.) itaat; namaza durma.
قنوط konût: (Ar.) ümitsizlik, ümit kesme.
قو kû: kuğu; ـــ بالش پر kuştüyü yastık.
قوا kovâ: (Ar.) kuvvetler.
قوائم kavâ'im: (Ar.) hayvanın el veya ayak-

dayanıklı.
قهار kahhâr: (Ar.) kahredici, kudretli.
قهاری kahhârî: ezicilik, kahredicilik; intikam.
قهر kahr: (Ar.) kahır; üstünlük; intikam; öfke; küsme.
قهرانه kahrâne: ister istemez.
قهراً kahren: (Ar.) ister istemez, zorunlu olarak.
قهر کردن kahr kerden: kahretmek; galip gelmek; küsmek.
قهر گرفتن kahr giriften: kahırlanmak, heyecanlanmak.
قهرمان kahrmân, kahremân: (Peh.) kahraman; hâkim; işveren;(sp.) şampiyon.
قهرمان کردن kahremân kerden: hâkim kılmak; şampiyon etmek; gözcü dikmek.
قهرمانی kahremânî: hakimlik; şampiyonluk; gözcülük; ــ جام جهانی (sp.) dünya kupası şampiyonası.
قهرناك kahr-nâk: öfkeli.
قهقرا kahkerâ: (Ar.) geri geri gitmek; gerisin geri gitme, ــ به رفتن gerilemek, gerileme kaydetmek.
قهقهه kahkaha: (Ar.) kahkaha.
قهقهه زدن kahkaha zeden: kahkaha atmak.
قهوه kahve: (Ar.) (bot.) kahve; kahvehane; saf süt; kırmızı şarap; ــ فال kahve falı.
قهوه ای kahveî: kahverengi.
قهوه جوش kehve-cûş: cezve.
قهوه چی kahveçî: kahveci.
قهوه چی گری kahveçî-gerî: kahvecilik.
قهوه خانه kahve-hâne: çayhane, kahvehane, kıraathane.
قهوه خوری kahve-horî: kahve fincanı.
قهوه یی kahveyî: kahverengi.
قی kay, kıy: (Ar.) kusma, istifrağ.
قیادت kiyâdet: (Ar.) rehberlik, kılavuzluk, önderlik; pezevenklik, muhabbet tellallığı.
قیاس kıyâs: (Ar.) kıyas; karşılaştırma, mukayese.
قیاس کردن kıyâs kerden: kıyaslamak, yemek.
قوری kûrî: çaydanlık; demlik.
قوریلتای korîltây: (Moğ.) kurultay.
قوز kûz: kambur.
قوز پشت kûz-poşt: kambur.
قوزك kûzek: ayak bileği.
قوزی kûzî: kamburluk.
قوس kevs, kovs: (Ar.) yay, kavis, eğri; ــ قزح gökkuşağı.
قوش kûş: (T.) şahin, doğan, atmaca.
قوشچی kûşçî: (T.) kuşçu.
قوطی kûtî: (T.) kutu.
قوطی سیگار kûtî-sigâr: sigara kutusu.
قوطی کبریت kûtî-kibrît: kibrit kutusu.
قول kovl, kovl: (Ar.) söz, kavil; itikad; şarkı; زیر ــ خود زدن sözünden dönmek, caymak.
قول kûl: (T.) (ask.) kol.
قول دادن kavl dâden: söz vermek; kararlaştırmak.
قول دور kuldûr: kavgacı, zorba.
قول گرفتن kavl giriften: söz almak.
قولنامه kavl-nâme: sözleşme, kontrat.
قولنج kûlenc: (tıb.) kulunç.
قول و قرار kavl-o-karâr: anlaşma, sözleşme.
قول و قرار دادن kavl-o-kerâr dâden: sözleşmek, anlaşmak.
قولون kûlûn: (tıb.) kalın bağırsak.
قوم kavm, kovm: (Ar.) kavim, millet; ــ و خویش akraba, hısım akraba.
قونسول konsûl: konsolos.
قونوی kûnevî: (Ar.) Konya'lı.
قوه kovve: (Ar.) kuvvet, zor, enerji.
قوی kavî: (Ar.) güçlü, kuvvetli; sağlam, dayanıklı.
قوی kovâ: (Ar.) kuvvetler; ــ ی بحری (ask.) deniz kuvvetleri, ــ ی زمینی (ask.) kara kuvvetleri.
قوی شدن kevî şoden: güçlenmek.
قوی گردانیدن kevî gerdânîden: güçlendirmek.
قویم kavîm: (Ar.) doğru dürüst; sağlam,

karşılaştırmak, mukayese etmek.

قیاسی kıyâsî: kıyasî, karşılaştırmalı, mukayeseli.

قیاصره kayâsire: (Ar.) kayserler.

قیافه kiyâfe: (Ar.) kıyafet, görünüş, kılık, sima, çehre; ـِ کسی را گرفتن birinin tavrını takınmak.

قیافه گرفتن kiyâfe giriften: surat yapmak.

قیام kiyâm: (Ar.) ayakta durma; ayağa kalkma; ayaklanma.

قیامت kiyâmet: (Ar.) kıyamet; kalkış; kavga; ـِ صغری (kin.) ölüm; ـِ کبری (kin.) kıyamet günü.

قیامت شدن kiyâmet şoden: kıyamet kopmak.

قیامت کردن kiyâmet kerden: kıyameti koparmak.

قیام کردن kiyâm kerden: kalkmak; icrâ etmek; meşgul olmak; ayaklanmak.

قیپ kîp: dolu.

قیچی keyçî, kıyçî: (T.) makas.

قیچی زدن kıyçî zeden: makasla kesmek, makas atmak.

قیچی کردن kıyçî kerden: kesmek.

قید kayd: (Ar.) kayıt, bağ; şart; hapis; ayak bağı; (gr.) zarf; ـِ زمان (gr.) zaman zarfı; به ـِ کسی اوردن zincire vurmak; ـِ چیزی را ماندن tutsağı olmak; aşık olmak; زدن vazgeçmek, sarfınazar etmek.

قید بند kayd-bend: kale, hisar.

قید خانه kayd-hâne: hapishane, zindan.

قیر kîr: (Yun.) (kim.) katran; zifiri siyah.

قیراط kîrât: (Yun.) kırat.

قیراندود kîr-endûd: katranlı.

قیروان kayrevân: Kayrevan; batı; ـِ تا به doğudan batıya kadar.

قیسی kaysî: (bot.) kayısı; kayısı kurusu.

قیش kayş, kiyş: (T.) kayış, tasma; ustura kayışı.

قیشلاغ kîşlâğ: (T.-Moğl.) kışlak.

قیشور kayşûr: (Ar.-Yun.) ponza taşı.

قیصر kayser: (Ar.-Yun.) kayser, sezar.

قیصری kayserî: kayserlik.

قیصوم kaysûm: (Ar.) (bot.) kara pelin otu.

قیطان kaytân: (Ar.) kaytan; ـِ دوزی kaytancılık.

قیف kîf: huni.

قیفی kîfî: konik.

قیق keyk: (Ar.) gıdaklama; çığlık.

قیقاج kaykâc: (T.) eğri, meyilli,kaygan.

قیق کردن kayk kerden: gıdaklamak; horoz ötmek.

قی کردن kay kerden: kusmak.

قیل kîl: (Ar.) söz.

قیل وقال kîl-o-kâl: dedikodu; gürültü patırtı, yaygara.

قیل و قال کردن kîl-o-kâl kerden: dedikodu etmek; ağız kavgası yapmak; yaygara çıkarmak.

قیلوله keylûle: şekerleme, kestirme.

قیلی ویلی رفتن kîlî vîlî reften: ـِ دل çok sevinmek.

قیم kayyim: (Ar.) doğru; veli, kayyim.

قیم kiyem: (Ar.) kıymetler.

قیماق kaymâk: (T.-Moğ.) kaymak.

قیمت kîmet: (Ar.) kıymet, değer.

قیمت سنج kîmet-senc: kıymet biçen, ekspert.

قیمت مند kîmet-mend: değerli, kıymetli.

قیمتی kaymetî, kîmetî: değerli, kıymetli.

قیمومت keymûmet: manda idaresi.

قیمه kayme: (T.-Moğ.) kıyma; ـِ و قرمه کردن canına kasdetmek.

قیمه پلو kayme-polov: kıymalı pilav.

قیمه قیمه کردن kayme kayme kerden: küçük küçük kesmek; çok yaralamak.

قیمه کردن kayme kerden: doğramak.

قین kayn: (T.) işkence, azap.

قیود koyûd: (Ar.) kayıtlar, bağlar(gr.); zarflar.

قیوم keyyûm: (Ar.) zatı ile kâim, kayyum.

قیومی keyyûmî: kayyumluk.

قیه کشیدن kiye keşîden: çığlık atmak.

ک

ك kâf: "K" Farsça alfabenin 25. harfi. Sayısal değeri 20.
ك ek: küçültme eki; hakaret bildirir.
كا kâ: eski Mısırlılarda ebedî ruh.
كائن kâ'in: (Ar.) bulunan, mevcut.
كائنات kâ'inât: (Ar.) evren, kâinat.
كائوچوك kâûçûk: (Fr.) kauçuk.
كائولن kâolen: (Fr.) kaolen.
كاباره kâbâre: (Fr.) kabare, meyhane; gazino.
كابل kâbl: (Fr.) kablo.
كابل kâbol: Kâbil.
كابلى kâbolî: Kâbil'li.
كابوس kâbûs: (Lat.) kâbus.
كابوك kâbûk: kuş yuvası.
كابولى kâbûlî: Kabil'li.
كابيدن kâbîden: kazımak, tıraşlamak, yontmak.
كابيله kâbîle: havan; taş havan.
كابين kâbîn: (Fr.) kabin, kamara; mehir, nikâh akçesi; ـ هوا پيما pilot kabini.
كابين خواستن kâbîn hâsten: mehir istemek.
كابين دادن kâbîn dâden: mehir vermek.
كابين كردن kâbîn kerden: nikâh kıymak.
كابينه kâbîne: (Fr.) çalışma odası; Bakanlar Kurulu, kabine; özel kalem.

كاپ kâp: (İng.) fincan; kupa.

كاپوت kâpot: (Fr.) karoser; kaput, prezervatif.
كاپيتاليست kâpîtâlist: (Fr.) kapitalist, sermayedar.
كاپيتاليسم kâpîtâlism: (Fr.) kapitalizm,

serr.ayedarlık.
كاپيتان kâpîtân: (Fr.) kaptan; takım kaptanı.
كاپيتولاسيون kâpîtülâsyon: (Fr.) kapitalüsyon.
كات kât: (kim.) zaç; ـ كبود (kim.) göztaşı.
كاتالگ kâtâlog: (Fr.) katalog.
كاتب kâtib: (Ar.) yazıcı, kâtip; müstensih; ـ وحى vahiy kâtibi.
كاتبى kâtibî: kâtiplik, yazıcılık.
كاتد kâtod: (Fr.) katod.
كاتم kâtim: (Ar.) sır saklayan; örtülü.
كاتوره kâtûre: şaşkın.
كاتوزى kâtûzî: dindar.
كاتوليك kâtolîk: (Fr.) katolik.
كاثر kâsir: (Ar.) çok, bol.
كاج kâc: keşke; ـ اى keşke.
كاج kâc: (bot.) çam.
كاج خوردن kâc horden: tokat yemek, sille yemek.
كاجستان kâcistân: çamlık.
كاجيره kâcîre: (bot.) yalancı safran.
كاچ kâç: keşke.
كاچار kâçâr: ev âletleri.
كاچك kâçek: çene.
كاچول كردن kâçûl kerden: kış oynatmak.
كاچه kâçe: çene; hoşluk, neşe.
كاچى kâçî: bir tür un helvası.
كاخ kâh: köşk, kasır; yağmur.
كاخ نشين kâh-nişîn: şah, emir.
كادو kâdo: (Fr.) hediye.
كادى kâdî: (Ar.) (bot.) tekçeneklilerden bir tür bitki.
كاذب kâzib: (Ar.) yalancı.
كاذبه kâzibe: (Ar.) yalancı kadın.
كار kâr: (Sans.-Peh.) iş, güç, eylem; sanat, hüner; tavır; sıkıntı; kötü olay; hacet; geçim; savaş; doku; zina; (sp.) güreş oyunu; از ـ افتاده zayıf, halsiz; به ـ آمده tecrübeli; ـ آب و گل onarım; ـ دستى elişi, el sanatı; وزارت; ـ و كاسبى iş, uğraşı; ـ و بار işgüç; ـ افتادن از çalışma bakanlığı; از ـ ى بدر آمدن çalışamaz duruma gelmek; birişin

sarraf.

کار آمد kâr-âmed: haberli; casus; becerikli.

کار آموز kâr-âmûz: stajyer; tecrübeli.

کار آموزی kâr-âmûzî: stajyerlik.

کار افتادگی kâr oftâdegî: olay çıkması.

کار افتادن kâr oftâden: کسی را ـ başına iş gelmek.

کار افتاده kâr-oftâde: tecrübeli.

کار افزایی کردن kâr-efzâyî kerden: işini güçleştirmek, iş çıkarmak; bahane bulmak.

کاربان kârbân: kervan, kafile.

کاربر kâr-bor: iş halleden.

کار بر آراستن kâr ber ârâsten: işleri düzene koymak.

کار بر آمدن kâr ber âmeden: iş yoluna girmek.

کار بر آوردن kâr ber âverden: iş bitirmek.

کار بردن kâr borden: düzene koymak; kullanmak; ـ به kullanmak.

کار بر گزاردن kâr ber gozârden: iş bitirmek; işi düzene sokmak.

کار بستن kâr besten: kullanmak; icra etmek, yerine getirmek.

کاربن kârbon: (Fr.) (kim.) karbon; ـ کاغذ karbon kâğıt.

کاربنات kârbonât: (Fr.) (kim.) karbonat.

کاربند kâr-bend: kullanan; uygulayan; işçi; itaatli.

کاربوراتور kârbûrâtor: (Fr.) karbüratör.

کاربین kâr-bîn: iş bilir, uzman.

کار پذیر kâr-pezîr: iş alan; etkilenen.

کار پرداز kâr-perdâz: konsolos; genel hizmetler müdürü, işletme müdürü.

کارپردازخانه kârperdâz-hâne: genel hizmetler müdürlüğü, işletme müdürlüğü.

کارپردازی kârperdâzî: genel hizmetler ve malzeme müdürlüğü.

کارت kârt: (Fr.) kart; kartvizit; iskambil kartı; ـ تبریک tebrik kartı; ـ پستال kartpostal; ـ خبر نگاری basın kartı; ـ دعوت davetiye; ـ دعوت عقد nikah davetiyesi; ـ عضویت üyelik kartı.

کارابین kârâbîn: (Fr.) karabina.

کارامل kârâmel: (Fr.) karamel.

کارانیدن kârânîden: iş vermek; çalıştırmak.

کار آراستن kâr ârâsten: hazırlamak.

کار آزمایی kâr-âzmâyî: tecrübe, deneyim.

کار آزموده kâr-âzmûde: tecrübeli, deneyimli

کار آفرین kâr-âferîn: iş çıkaran; Tanrı.

کار آگاه kâr-âgâh: iş bilir; dedektif; casus; üstesinden gelmek; از ـــ بردن işsiz bırakmak; از ـ رفتن pörsümek; بالا گرفتن ـ işi yoluna girmek; canlılık kazanmak; بر ـ سر آوردن teşvik etmek; به ـ بردن kullanmak; به ـ سر رفتن iş bitmek; به ـ آمدن işe yaramak; به ـ آوردن kullanmak; به ـ افتادن kullanılmak; çalışmak; به ـ بستن uygulamak; به ـ بودن lazım olmak, zorunlu olmak; به ـ خوردن işe yaramak; به ـ دادن iş vermek; به ـ داشتن kullanmak; به ـ زدن کسی در بودن birine çalışmak; به ـ کشیدن işe koşturmak; پیش بردن ـ ی را yoluna koymak, halletmek; تمام ساختن ـ کسی işini bitirmek; تمام کردن ـ bitirmek, işini bitirmek; تنگ گرفتن ـ işi sıkışmak; چاق کردن ـ را işi yoluna koymak; خوا بیدن ـ pazar kesat olmak; در ـ کشیدن ـ کسی بودن işiyle uğraşmak; دست به ـ uygulamak, uygulamaya sokmak; ی زدن işe el atmak; راست بر آمدن ـ ی işi yolunda gitmek; زار بودن ـ کسی işi iş olmak; سر ـ رفتن bir işle uğraşmak, işinin başına gitmek; ـ بجان آمدن bıçak kemiğe dayanmak; ـ بجان رسیدن canına yetmek; آسان ـ بخدا افتادن iş Allah'a kalmak; ـ بر سر کسی کردن işini kolaylaştırmak; ـ بر بر کسی تنگ کردن işini zorlaştırmak; ـ بگوشه چیدن işi bozmak; ـ کسی را ساختن unutmak; işini yoluna koymak; ـ محکم کردن işini sağlama almak; ـ وا پس افکندن(انداختن) işi sallamak, işi geciktirmek.

کار تراشیدن kâr terâşîden: iş bulmak.
کارتل kârtil: (Fr.-İng.) kartel.
کارتن kârton: (Fr.) karton, mukavva; فلیم ــ çizgi film.
کارجو kâr-cû: iş arayan; muhabir.
کار چاق کن kâr-çâk-kon: tellâl.
کار چاق کنی kâr-çâk-konî: tellâllık.
کارخانجات kârhânecât: fabrikalar; ــ خوراکی gıda fabrikaları.
کارخانه kâr-hâne: fabrika; atölye; büyük mutfak; resim atölyesi; (mec.) dünya.
کارخانه چی kârhâneçi: fabrika müdürü.
کارد kârd: (Peh.) bıçak, çakı; ــ جراحی (tıb.) neşter, bisturi; ــ قصابی satır; ــ قلم kalemtraş; ــ باستخوان آمدن bıçak kemiğe dayanmak; ــ بر کشیدن bıçak çekmek.
کاردادن kâr dâden: iş vermek.
کاردار kârdâr: vâli; vekil; maslahatgüzar, sefir vekili.
کارداری kârdârî: vekillik; maslahatgüzarlık.
کار داشتن kâr dâşten: işi olmak, meşgul olmak.
کاردان kâr-dân: iş bilir, işinin ehli; hizmetçi.
کاردانی kârdânî: iş bilirlik; vukuf; vezirlik.
کارد تیزکن kârd-tîz-kon: masat.
کارد خوردن kârd horden: bıçaklanmak.
کارد زدن kârd zeden: bıçaklamak.
کارد کشیدن kârd keşîden: bıçak çekmek.
کاردگر kârd-ger: bıçakçı.
کاردو kârdû: yün kırkma; hurma çiçeği.
کاردیدگی kâr-dîdegî: tecrübe.
کاردیده kâr-dîde: tecrübeli, deneyimli.
کاردینال kârdînâl: (Fr.) kardinal.
کاردینالی kârdînâlî: kardinallik.
کاران kâr-rân: vekil; tellâl; işbilir.
کار رفتن kâr reften: uygulamak; ــ به kullanılmak.
کارروا kâr-revâ: layık; yararlı.
کارزار kâr-zâr: (Peh.) savaş meydanı, savaş, muharebe.

کارزار افتاده kârzâr-oftâde: savaş tecrübesi olan.
کارزار جای kârzâr-cây: savaş meydanı.
کارزار رفتن kârzâr reften: savaş çıkmak.
کارزار شکستن kârzâr şikesten: zafer kazanmak.
کارزار کردن kârzâr kerden: harbetmek.
کارزارگاه kârzârgâh: savaş alanı.
کارزاری kârzârî: savaşçı, döğüşken.
کار زدن kâr zeden: kullanmak.
کار ساخت kâr-sâht: iş hazırlığı.
کار ساختن kâr sâhten: ön hazırlık yapmak; işi bitirmek; öldürmek.
کار ساز kâr-sâz: iş yapan; etken; çare arayan; vekil, mübaşir.
کار سازی kârsâzî: iş yapma; hazırlama; sanat; hile.
کار سازی کردن kârsâzî şoden: borç ödemek.
کارستان kâristân: işyeri; hikaye, serüven.
کارشکن kâr-şiken: baltalayıcı; laf taşıyıcı.
کارشکنی kârşikenî: baltalama; dedikodu; iftira; sabotaj.
کارشکنی کردن kârşikenî kerden: baltalamak, sabotaj yapmak; laf taşımak; iftira etmek.
کارشناس kâr-şinâs: uzman, işbilir; akıllı; müneccim.
کارشناسی kârşinâsî: uzmanlık.
کارطلب kâr-teleb: iş arayan;(kin.) bahadır.
کار فرما kâr-fermâ: işveren; iş sahibi; ev eşyası.
کار فرمایی kâr-fermâyî: işverenlik.
کار فرمودن kâr fermûden: kullanmak; iş vermek; angarya vermek.
کارکرد kâr-kerd: iş; yapma; zahmet; verim, randıman.
کارکردن kâr kerden: çalışmak, işlemek; uğraşmak; tesir etmek; savaşmak; ــ روسبی orospuluk yapmak.
کار کرده kâr-kerde: tecrübeli; savaşmış; kullanılmış, köhne, eski.

کارکشته kâr-koşte: tecrübeli, deneyimli.
کارکن kâr-kon: çalışkan; etkin; personel; çalışan, müshil (tıb.).
کارکنان kârkonân: personel, işçiler.
کارکنش kâr-koniş: çalışan; etkin.
کارکننده kâr-konende: çalışan; âmil.
کارکیایی kâr-kiyâyî: işverenlik; padişahlık.
کارگاه kâr-gâh: iş yeri; atölye, dükkan; köşk; resim atölyesi.
کارگذار kâr-gozâr: işbilir.
کارگذاردن kâr gozârden: kolayca iş yapmak.
کارگذاری kâr-gozârî: iş yapma.
کارگر kâr-ger: işçi, amele; usta; işlek, tesirli; ــ بودن tesirli olmak.
کار گر آمدن kârger âmeden: tesir etmek, etkilemek.
کار گردان kâr-gerdân: müdür; rejisör.
کار گردانی kârgerdânî: rejisörlük; müdürlük.
کارگر شدن kârger şoden: tesir etmek, işlemek.
کارگزار kâr-gozâr: temsilci; acenta.
کارگزاری kârgozârî: temsilcilik, mümessillik; acenta; komisyonculuk.
کارگزینی kâr-gozînî: zatişi; ــ اداره‌ء personel dairesi, zatişleri müdürlüğü.
کار گشا kâr-goşâ: iş bitiren; tellal; komisyoncu.
کار گشایی کردن kârgoşâyî kerden: borç vermek, komisyonculuk yapmak.
کارگیر kâr-gîr: iş tutan; mağara; kümbet.
کارگیری kârgîrî: iş tutma; iş.
کارمزد kâr-mozd: ücret, el emeği; komisyon.
کارمند kâr-mend: işçi; memur; üye, âzâ; ــ دولتی devlet memuru.
کارمندی kârmendî: memurluk; üyelik.
کارنا آزموده kâr-nâ-âzmûde: tecrübesiz.
کارنا دیده kâr-nâ-dîde: tecrübesiz.
کارنامه kârnâme: karne, okul karnesi; kişisel dosya; ilan; cevaz; irade.

کارناوال kârnâvâl: (Fr.) karnaval.
کارنگ kâreng: dalkavuk, yağcı; fasih.
کار نمودن kar nomûden: iş göstermek; iş yapmak.
کاروان kârvân: (Peh.) kervan; vekil; ــ شتر deve kervanı.
کاروانخانه kârvân-hâne: kervansaray.
کاروان رو kârvân-rov: ــ راه kervanyolu.
کاروان زدن kârvân zeden: kervan vurmak, kervan basmak.
کاروان زنی kârvân-zenî: kervan vurma, kervan basma.
کاروانسالار kârvân-sâlâr: kervancı.
کاروانسرا kârvân-serâ: kervansaray.
کاروانسرای kârvân-serây: kervansaray.
کاروان شکن kârvân-şiken: kervan hırsızı.
کاروانکش kârvân-keş: kervancı.
کار و بار kâr-o-bâr: işgüç.
کار و باری kâr-o-bârî: tâcir, tüccar.
کارورز kâr-verz: stajyer; iş yapan.
کار و کیا kâr-o-kiyâ: iş, amel; padişahlık;şan.
کاره kâre: odun yükü; örümcek ağı; iş sahibi; چه ــ است ne iş yapar?
کاری kârî: (Peh.) çalışkan; tesirli; mücadeleci; çevik; ــ زخم ağır yara.
کاریدن kârîden: çalışmak; ekmek.
کاریز kârîz: (Peh.) su yolu, kehriz; yaprak dökümü.
کاریز کندن kârîz kerden: kehriz açmak.
کاریز کنی kârîz-kenî: kehriz açma.
کاریکاتور kârîkâtûr: (Fr.) karikatür.
کاریکاتوریست kârîkâtûrist: (Fr.) karikatürcü, karikatürist.
کاریگر kârîger: sanatkar; işçi; etkili.
کاز kâz: mağara, kovuk; salıncak.
کازرونی kâzerûnî: Kazerun'lu.
کازه kâze: sazlık ev; ev; kilise.
کازینو kâzîno: (Fr.) gazino.
کاژ kâj: çam ağacı.
کاژی kâjî: şaşılık.
کاس kâs: domuz; kös.
کاس kâs: kâse, kadeh.

کاسه زدن kâse zeden: (kin.) şarap içmek.
کاسه سیاه kâse-siyâh: cimri.
کاسه شدن kâse şoden: kamburlaşmak; (kin.) çabalamak.
کاسه کشیدن kâse keşîden: şarap içmek.
کاسه گرفتن kâse giriften: şarap içmek; tempo tutmak.
کاسه گری kâse-gerî: tempo tutma.
کاسه لیس kâse-lîs: dalkavuk; obur; asalak; yardakçı.
کاسه نوشیدن kâse nûşîden: şarap içmek.
کاسیا kâsiyâ: (bot.) acıağaç.
کاش kâş: keşke.
کاشالو kâşâlo: (Fr.) kaşalot.
کاشالوت kâşâlot: (Fr.) kaşalot.
کاشان kâşân: yuva.
کاشانه kâşâne: küçük ev, kâşane; yazlık; yuva; revak; üst oda.
کاشانی kâşânî: Kâşân'lı.
کاشت kâşt: ekim, ziraat.
کاشتن kâşten: ekin ekmek, tohum saçmak; dikmek, ağaç dikmek; ـــ تخم عـــداوت düşmanlık yaratmak; ـــ کسی را در جایی bekletmek, ağaç etmek.
کاشته kâşte: ekili.
کاشف kâşif: (Ar.) kâşif, keşfeden; ـــ بعمل آمدن halledilmek, çözümlenmek.
کاشك kâşk: keşke.
کاشکی kâşkî: keşke.
کاشن kâşin: (Ar.) bir tür kokulu bitki.
کاشی kâşî: Kâşân'lı; çini, fayans; keşke.
کاشی پز kâşî-pez: çinici.
کاشی پزی kâşî-pezî: çinicilik.
کاشی کاری kâşî-kârî: çini işi, çinicilik, çini sanatı.
کاظم kâzim: (Ar.) sabırlı, halim selim.
کاغ kâğ: karga sesi.
کاغذ kâğez: kağıt; mektup; ـــ مصر papirus; ـــ اطفال uçurtma; ـــ حلوا helva kağıdı; (kin.)itibarsız; ـــ عکاسی film kağıdı; ـــ نشاف kurutma kağıdı.
کاغذخانه kâğez-hâne: kağıt fabrikası.

کاس kâs: (Fr.) harf kasası.
کاسب kâsib: (Ar.) esnaf; kazanan.
کاسب کار kâsib-kâr: esnaf.
کاسبی kâsibî: alışveriş, kazanç; ـــ و کار meslek.
کاست kâst: eksiklik, noksan.
کاست کار kâst-kâr: yalancı.
کاست کردن kâst kerden: eksiltmek, azaltmak.
کاست گرفتن kâst giriften: zayıflamak.
کاستگی kâstegî: eksiklik, noksanlık; kesatlık.
کاستن kâsten: (Peh.) eksiltmek, azaltmak; hesaptan düşmek, çıkarma yapmak.
کاستنی kâstenî: azalabilir.
کاسته kâste: eksik, noksan; çıkarılmış.
کاسته شدن kâste şoden: eksilmek, azalmak; zarar görmek.
کاستی kâstî: azlık,noksanlık, eksiklik; zarar, ziyan; eğrilik, sapma.
کاسج kâsoc, kâsic:(zool.) oklu kirpi.
کاسد kâsid: (Ar.) sürümsüz, geçersiz, kesat, durgun.
کاسر kâsir: (Ar.) kıran, kesen.
کاسك kâsk: (Fr.) miğfer, kask.
کاسکت kâskit: (Fr.) kasket, şapka.
کاس کردن kâs kerden: bıktırmak, bezdirmek.
کاسل kâsil: (Ar.) tembel.
کاسنی kâsnî: (bot.) hindiba otu.
کاسه kâse: (Ar.) kâse, kap; ـــ چشم (tıb.) gözçukuru, göz evi; ـــ زانو diz kapağı; ـــ سر kafatası; ـــ و کوزه ev eşyası; ـــ بر کف داشتن اسب انداختن eşinmek; ـــ در زیر نیم کاسه بودن dilenmek; işin içinde iş olmak; ـــ ها بهم خوردن kargaşa çıkmak.
کاسه باز kâse-bâz: hilekâr, hokkabaz.
کاسه بشقاب kâse-boşkâb: tabak.
کاسه بند کردن kâse-bend kerden: dalkavukluk yapmak.
کاسه پرداز kâse-perdâz: obur.
کاسه پشت kâse-poşt: kaplumbağa; (kin.) gözyüzü.

کاغذ سازی kâğez-sâzî: kağıt imalatı.
کاغذی kâğezî: kağıtçı; kağıttan yapılmış.
کاغ کردن kâğ kerden: feryad etmek.
کاف kâf: kâf; ـــ ران vajina; ـــ کوفی kûfî kâf; (kin.)penis; ـــ مسطح vajina.
کافئین kâfeîn: (Fr.) kafein.
کافتن kâf-ten: (Peh.) yarmak; kazmak; araştırmak; delmek; bahsetmek.
کافتیدن kâftîden: yarmak; yarılmak.
کافر kâfir, kâfer: (Ar.) kâfir, gavur; dinsiz; zalim.
کافر خو kâfir-hû: ahlaksız; zâlim.
کافرستان kâfiristan: gayri müslim ülke.
کافر کیش kâfir-kîş: kâfir, dini bozuk.
کافری kâfirî: kafirlik.
کافل kâfil: (Ar.) kefil.
کافور kâfûr: (Peh.) (tıb.) kâfûr.
کافور باریدن kâfûr bârîden: (kin.) kar yağmak.
کافور پیکر kâfûr-peyker: (kin.) beyaz tenli.
کافور خوردن kâfûr horden: kâfûr içmek; (kin.)iktidarsız kalmak.
کافور دادن kâfûr dâden: kâfûr içirtmek; (kin.)iktidarsız bırakmak.
کافوردان kâfûr-dân: kâfûr kabı.
کافور گون kâfûr-gûn: beyaz, kâfûr rengi.
کافورمو kâfûr-mû: aksaçlı.
کاف و نون kâf-o-nûn: (kin.) ol.
کافه kâffe: (Ar.) hepsi, tümü.
کافةً kâffeten: (Ar.) toptan, tümüyle.
کافه kâfe: (Fr.) kafe.
کافه چی kâfe-çî: kahveci.
کافه رستوران kâfe-ristoran: kafe restoran.
کافی kâfî: (Ar.) kâfi, yeterli, yeter; ـــ بودن kâfî olmak, yeterli olmak.
کافیدن kâfîden: kazımak; araştırmak; yarmak.
کاك kâk: adam, erkek; göz bebeği; dilucu.
کاك kâk: zayıf; kof; kak.
کاکا kâkâ: erkek kardeş; ağabey; kak; lala.

کاکائو kâkâo: (bot.) kakao.
کاکا سیاه kâkâ-siyah: zenci; zenci köle.
کاکاو kâkâv: bir tür oyun.
کاکتوس kâktûs: (Fr.) (bot.) kaktüs.
کاکل kâkil: (Fr.) (bot.) frenk inciri.
کاکل kâkol: kâkül; ـــ کسی را شکستن birini işe teşvik etmek.
کاکله kâkole: kakule
کاکلی kâkolî:(zool.) ibikli kuş, tarla kuşu.
کاکو kâkû: dayı.
کاکوتی kâkûtî: (bot.) yabanî kekik otu.
کاکی kâkî: ekmek yuvarlağı; hala.
کال kâl: eğik; yer, makam; yarık zemin.
کال kâl: ham, olgunlaşmamış.
کالا kâlâ: ev eşyası; mal, ticarî mal, matah; ـــ ی صادراتی ihraç malı; ـــ ی وارداتی ithal malı.
کالا شکن kâlâ-şiken: bir tür helva.
کالباس kâlbâs: (Rus.) salam.
کالباس فروش kâlbâs-forûş: salamcı.
کالبد kâlbed, kâlbod: (Peh.) kalıp; kerpiç kalıbı; beden; ceset; örnek; şekil; görünüm.
کالبد شکافی kâlbod-şikâfî:(tıb.) anatomi,(tıb.) teşrih.
کالبد شناسی kâlbod-şinâsî: (tıb.) anatomi.
کالبد گشایی kâlbod-goşâyî: (tıb.) otopsi.
کالجوش kâl-cûş: bir tür yiyecek.
کالری kâlorî: (Fr.) kalori.
کالسکه kâliske: (Rus.) fayton, kupa.
کالسکه چی kâliskeçî: faytoncu, arabacı.
کالسکه رو kâliske-rov: fayton yolu, araba yolu.
کالفتن kâloften: perişan olmak; âşık olmak.
کالفته شدن kâlofte şoden: perişan olmak; âşık olmak.
کالك kâlek: kelek; ham meyve.
کالم kâlom: dul kadın.
کالو kâlû: beden, vücut; şekil.
کالوچ kâlûc: küçük parmak, serçe parmağı; güvercin.
کالوس kâlûs: bilgisiz, cahil, ahmak.

کاله kâle: mal; kelek; kabak.
کالی kâlî: hamlık, keleklik; koruyucu; ödünç.
کالیبر kalibr: (Fr.) kalibre.
کالیدن kâlîden: perişan olmak, dağılmak, kaçmak; yenilmek; toz kalkmak.
کالیو kâlîv: ebleh, cahil; şaşkın; sağır.
کالیو کردن kâlîv kerden: şaşkın bırakmak, şaşkına çevirmek.
کالیوی kalîvî: şaşkınlık; saçmalama.
کام kâm: murad, arzu, maksat; ـ دل arzulanan, sevgili; ـ و نام istek ve şehvet; از ـ و ناز افتادن muradsız kalmak; ـ بر آمدن muradına ermek; ـ بر آوردن muradına erdirmek; ـ روا بودن ـ کسی muradına ermek; ـ دل اندر کام شکستن muradından vazgeçmek; ـ دل خواستن gönlünün muradını istemek; ـ دل یافتن muradına ermek; ـ کسی را شکستن در کام isteği olmamak; ـ بر آوردن muradına erdirmek.
کام kâm: damak; ağız, ağız içi; به ـ کشیدن ağzına götürmek; ـ پر شکر شدن ağzı tatlanmak.
کام افتادن kâm oftâden: (kin.) ölmek.
کام جستن kâm-costen: mutluluk aramak.
کامجو kâm-cû: mutluluk arayan.
کام دادن kâm dâden: muradını vermek.
کامران kâm-rân: mutlu, mesut, bahtiyar.
کام راندن kâm rânden: mutlu olmak; hoşça vakit geçirmek.
کامرانی kâmrânî: mutluluk, saadet.
کامروا kâm-revâ: mutlu; hoşça vakit geçiren.
کامروا گشتن kâmrevâ geşten: mutlu olmak, muradına ermek.
کامکار kâm-kâr: (Peh.) mutlu, bahtiyar; muvaffak.
کامکاری kâmkârî: mutluluk; başarı.
کام کشیدن kâm keşîden: muradına ermek.
کام گرفتن kâm giriften: muradına ermek, kâm almak.
کامل kâmil: (Ar.) tam, mükemmel, eksiksiz; dolu; kusursuz; yaşlı; ـ جمله (gr.) tam cümle.
کاملاً kâmilen: (Ar.) tamamen, tümüyle.
کامل عیار kâmil-iyâr: tam ayar.
کامل گردیدن kâmil gerdîden: tam olmak, eksiksiz olmak.
کاملیا kâmiliyâ: (Fr.) (bot.) kamelya.
کام نا کام kâm-nâ-kâm: ister istemez.
کامور kâm-ver: mutlu, bahtiyar; başarılı.
کامه kâme: (Peh.) arzu, murad.
کامی kâmî: mutluluk.
کامیاب kâm-yâb: mutlu.
کامیابی kâmyâbî: mutluluk; başarı.
کامیار kâm-yâr: mutlu; muvaffak.
کام یافتن kâm yâften: muradına ermek.
کامیون kâmyon: (Fr.) kamyon.
کامیونت kâmyonet: (Fr.) kamyonet.
کان kân: (Peh.) maden, maden ocağı, ocak.
کأن لم یکن ke'en-lem-yekon: (Ar.) olmamışcasına.
کانا kânâ: cahil, aptal, ahmak.
کاناپه kânâpe: (Fr.) kanape.
کانال kânâl: (Fr.) kanal.
کان شناس kân-şinâs: madenci, mineralojist.
کان شناسی kân-şinâsî: madencilik, mineraloji.
کانگورو kângûrû: (Fr.) kanguru.
کانوا kânvâ: (Fr.) ipek iplik.
کان کن kân-ken: maden işçisi, madenci.
کانون kânûn: (Ar.) ocak; merkez; ـ خانوادگی aile ocağı.
کانی kânî: madensel; maden, cevher, mineral.
کان یسار kân-yesâr: zengin, varlıklı.
کاو kâv: (Fr.) kav.
کاوالیه kâvâlye: (Fr.) kavalye.
کاوستن kâvisten: takati olmak.
کاوش kâviş: kazı, hafriyat; arama.
کاوش کردن kâviş kerden: kazı yapmak.
کاوش گرفتن kâviş giriften: kazı yapmak.
کاوکاو kâvkâv: arama; kazı.

dükkanı, kebap lokantası.
کباب شدن kebâb şoden: kebap olmak.
کباب کردن kebâb kerden: kebap yapmak; کسی را ــ çok eziyet etmek, canını yakmak.
کبابه kebâbe: (Lat.) (bot.) kebebe, hint biberi tohumu.
کبابی kebâbî: kebapçı.
کباده kebâde, kebbâde: gevşek yay; (sp.) bir tür zincirli spor aleti.
کباده کشیدن kebâde keşîden:(sp.) yay çekmek; (kin.) beklemek.
کبار kibâr: (Ar.) büyükler, ileri gelenler.
کبار kobbâr: (Ar.) büyükler.
کبالت kobâlt: (Fr.) (kim.) kobalt.
کبایر kebâyir: (Ar.) büyük günahlar; اهل ــ günahkârlar.
کبت kebt, kibt: balarısı.
کبت خانه kebthâne: arı kovanı.
کبد kebid: (Ar.) (tıb.) karaciğer.
کبر keber: (Ar.) (bot.) gebre otu.
کبر kiber: (Ar.) yaşlılık, ihtiyarlık.
کبر kibr: (Ar.) kibir.
کبرا kobrâ: (Fr.) kobra.
کبراء koberâ: (Ar.) büyükler.
کبره kebre, kebere: yara kabuğu.
کبره بستن kebre besten: kabuk bağlamak.
کبری kobrâ: (Ar.) daha büyük, en büyük.
کبریاء kibriyâ': (Ar.) ululuk, büyüklük; kibir; yüce Tanrı.
کبریت kibrît: kibrit; som altın.
کبریت سازی kibrît-sâzî: kibrit fabrikası.
کبس kebs: (Ar.) toprakla doldurmak; oburluk.
کبست kebest: (Peh.) (bot.) Ebucehil karpuzu.
کبسون kebsûn: (bot.) pirinç.
کبسه kebese: (bot.) Ebucehil karpuzu.
کبش kebş: (Ar.) koç.
کبك kebk: (Sans.) keklik.
کبك شکستن kebk şikesten: (kin.) izini kaybettirmek.

کاوندہ kâvende: kazıcı, hafriyatçı.
کاویان kâviyân: padişahlık, saltanat.
کاویدن kâvîden: kazı yapmak; aramak; hafriyat yapmak; bahsetmek.
کاه kâh: (Peh.) saman; ــ پارینه ببباد دادن geçmişiyle övünmek; ــ در دهن گــرفــتن aman dilemek.
کاهانیدن kâhânîden: eksiltmek.
کاه دزد kâh-dozd: değersiz şeyler çalan hırsız, küçük hırsız.
کاه دود کردن kâh dûd kerden: saman yakmak.
کاهربا kâh-robâ: (Peh.) kehribar.
کاهش kâhiş: eksiklik, noksan, azalma, eksilme.
کاهش گرفتن kâhiş giriften: azalmak, eksilmek.
کاهش یافتن kâhiş yâften: azalmak, eksilmek.
کاه فروش kâh-forûş: samancı.
کاهگل kâh-gil: samanlı çamur.
کاهل kâhil: (Ar.) tembel, gevşek; güçsüz; ense; پای مرور ــ ense yapan.
کاهلی kâhilî: tembellik; gevşeklik.
کاهلی کردن kâhilî kerden: tembellik etmek; gevşek davranmak.
کاهن kâhin: (Ar.) kâhin.
کاهو kâhû: (bot.) salata, marul.
کاهی kâhî: samanlı; saman sarısı.
کاهیدن kâhîden: eksilmek, azalmak; cılızlaşmak.
کاید kâyid: (Ar.) hilekâr.
کاینات kâyinât: (Ar.) kâinat, evren.
کآخر keâher: sonunda.
کب kob: ağız içi.
کبائر kebâ'ir: (Ar.) büyük günahlar.
کباب kebâb: kebap; ــ سنگ tas kebabı; ــ سیخ şiş kebap; ــ چیزی بودن (kin.) çok arzulu olmak.
کباب افکندن kebâb efkenden: kebap yapmak.
کباب پز kebâb-pez: kebapçı.
کباب پزی kebâb-pezî: kebapçılık; kebapçı

کبوتر kebûter: (Peh.) güvercin.
کبوترباز kebûter-bâz: güvercinci.
کبوترخانه kebûter-hâne: gü ercinlik.
کبود kebûd: mor, mavi, lacivert; ـ جامهء پوشیدن yas tutmak.
کبودی kebûdî: ben; morluk.
کبه زدن kebe zeden: ustura çekmek.
کبیر kebîr: kıraç arazi.
کبیر kebîr: (Ar.) ulu, büyük, yüce.
کبیره kebîre: (Ar.) büyük günah.
کبیسه kebîse: (Ar.) artık yıl.
کپ kop: ağız içi; ağız; damacana.
کپ آمدن kep âmeden: yumurtlamaya hazırlanmak.
کپچه kepçe: (Peh.) spatül.
کپسول kepsûl: (Fr.) (ask.) kapsül.
کپک kepek: küf.
کپک زده kepek-zede: küflü.
کپنک kepenek: kepenek.
کپه keppe: kefe, terazi kefesi.
کپه koppe: yığın, küme.
کپه گذاشتن koppe gozâşten: zıbarmak; tuvalete çıkmak; (argo) sıçmak.
کپیدن kepîden: zıbarmak; araklamak.
کپیه kopye: (Fr.) kopya.
کت ket: taht; omuz, kol.
کت kot: (Fr.) ceket.
کتاب kitâb: (Ar.) kitap; ـ چاپی matbû kitap, basılı kitap; ـ خطی yazma kitap; ـ مجید Kur'ân.
کتاب kottâb: (Ar.) kâtipler, yazıcılar.
کتابت kitâbet: (Ar.) yazma, kaleme alma.
کتابت کردن kitâbet kerden: yazmak; kaleme almak.
کتابچه kitâbçe: küçük kitap; vergi defteri.
کتابخانه kitâb-hâne: kütüphane; kitaplık; ـ شخصی özel kütüphane; ـ ملی millî kütüphane.
کتابخوان kitâb-hân: kitap okuyan.
کتابدار kitâb-dâr: kitaplık memuru, kütüphaneci.
کتابداری kitâb-dârî: kütüphane memurluğu,kütüphanecilik.

کتاب ساختن kitâb sâhten: kitap yazmak.
کتاب شناس kitâb-şinâs: bibliyograf.
کتاب شناسی kitâb-şinâsî: bibliyografi.
کتاب فروش kitâb-forûş: kitapçı.
کتاب فروشی kitâb-forûşî: kitabevi; kitapçı; kitapçılık.
کتابه kitâbe: (Ar.) kitâbe, taşyazması.
کتابی kitâbî: kitap sahibi; kitabî.
کتاره ketâre: (Sans.) kısa kılıç, ketare.
کتان ketân, kettân: (Ar.) (bot.) keten; keten kumaş.
کتانژانت kotânjânt: (Fr.) kotanjant.
کتایب ketâyib: (Ar.) kitabe; askerler.
کتب kotob: (Ar.) kitaplar.
کتبًا ketben: (Ar.) yazılı olarak, yazarak.
کت بستن ket besten: ellerini bağlamak.
کتب خانه kotob-hâne: kütüphane.
کتبه ketebe: (Ar.) kâtipler.
کتبی ketbî: yazılı.
کتره ketre: parça parça, yırtık pırtık; saçma, anlamsız.
کتره کردن ketre kerden: parçalamak.
کتره یی ketreyî: dayanaksız, saçma.
کتری kitrî: madenî kap; madenî çaydanlık.
کتف kitf, ketif: (Ar.) omuz.
کتف ساره kitf-sâre: omuz başı.
کتك kotek: (T.) kötek, dayak.
کتکار ket-kâr: ceketçi; marangoz.
کتك خور kotek-hor: dayak yiyen; ـ خوب نداشتن dayak delisi olmak.
کتك خوردن kotek horden: dayak yemek.
کتك زدن kotek zeden: dayak atmak, kötek atmak.
کتك کاری kotek-kârî: dövüşme.
کتك کاری کردن kotekkârî kerden: dövüşmek.
کتل kotel: yüksek tepe, sırt.
کتلت kotlet: (Fr.) köfte.
کتم ketm: (Ar.) saklama, gizleme; (bot.) şimşir.
کتمان kitmân: (Ar.) gizleme, saklama ; ـ سر sır saklama.
کتمان کردن kitmân kerden: gizlemek,

کج کردن kec kerden: eğmek; kıvırmak; ــ گردن boynunu bükmek.
کج کلاه kec-kolâh: eğri külahlı; (kin.) mağrur.
کج مج kecmec: eğri büğrü.
کجه kece: kaşsız yüzük.
کجی kecî: eğrilik.
کجینه فروش kecîne forûş: eskici.
کچل keçel: kel.
کچل koçel: ezik.
کچلك بازی keçelek-bâzî: yaygara çıkarmak.
کچلی keçelî: (tıb.) kellik.
کحال kehhâl: (Ar.) sürmeci; (tıb.) göz doktoru.
کحل kehl: (Ar.) sürme çekme.
کحل kohl: (Ar.) sürme.
کحلان kohlân: (Ar.) toparlak çiçekli bir bitki.
کحلی kohlî: sürmeli; sürme rengi.
کخ keh, koh: cadı.
کخ koh: böcek, haşere.
کد ked: (Peh.) ev.
کد kedd: (Ar.) gayret, çaba, emek; ــ یمین el emeği.
کدام kodâm: (Peh.) hangi, hangisi; ــ هر herbiri.
کدئین kode'în: (Fr.) kodein.
کد بانو ked-bânû: ev hanımı; hamarat hanım; karı, eş.
کدخدا ked-hodâ: kethüda, köy muhtarı, kâhya; muhtar; vezir; koca; damat.
کدخدا کردن kedhodâ kerden: kâhya yapmak; damat yapmak.
کدخدایی kedhodâyî: kâhyalık; muhtarlık; önderlik; saltanat; damatlık; iktisat.
کدر keder: (Ar.) keder, üzüntü.
کدو kedû: (bot.) kabak; ــ حلوایی tatlı kabak; ــ سفید dolmalık kabak; ــ ی اسلامبولی tatlı kabak.
کدور kodûr: (Ar.) kederler.
کدورت kodûret: karanlık; bulanıklık; kırgınlık.
saklamak.
کتنبل ketenbel: tembel ve obur.
کت و مت kot-o-mot: aynen, tıpatıp.
کتوم ketûm: (Ar.) sır saklayan, ketum.
کته kete: lapa.
کتیبه ketîbe: (Ar.) asker; yılkı; kitâbe, yazıt.
کتیرا ketirâ: bir tür zamk.
کثافت kesâfet: (Ar.) yoğunluk; pislik; kirlilik.
کثافتکاری kesâfet-kârî: pislik yapma; (mec.) cinsel birleşme, ــ کردن pisletmek.
کثرت kesret: (Ar.) çokluk, bolluk, fazlalık.
کثیر kesîr: (Ar.) çok, bol, fazla.
کثیر الاضلاع kesîro'l-ızlâ': (Ar.) poligon, çokgen.
کثیر الانتشار kesîro'l-intişâr: (Ar.) yüksek tirajlı.
کثیف kesîf: (Ar.) kirli, pis; yoğun.
کج kec: eğik; kıvrık; eğimli.
کج kec: ham ipek.
کجا kocâ: nere, neresi; nasıl; ــ هر آن her yer.
کجابه kecâbe: mahfe.
کجاوه kecâve: mahfe.
کجایی kocâyî: nereli; yerleşik.
کج افتادن kec oftâden: ــ با کسی zıtlaşmak; eziyete karar almak.
کج باختن kec bâhten: hata yapmak.
کج باز kec-bâz: kötü muameleli; müfsit.
کج بصیرت kec-besîret: basîretsiz.
کج بیل kec-bîl: bahçe çapası.
کج بین kec-bîn: hata gören; şaşı.
کج تافتن kec-tâften: sapmak; başkaldırmak.
کج خلق kec-holk: geçimsiz, huysuz.
کج داشتن kec dâşten: eğriltmek; geciktirmek, savsaklatmak.
کج دست kec-dest: eli uzun.
کج دل kec-dil: zevksiz.
کج راهی kec-râhî: sapma.
کج سلیقه kec-selîke: münasebetsiz, zevksiz.

کدورت انگیز kodûret-engîz: iç karartıcı; kırgınlık verici.
کدورت کشیدن kodûret keşîden: sıkılmak.
کده kede: (Peh.) ev, saray.
کدیور kedîver: (Peh.) ev sahibi; kâhya; kabile reisi, oymak başkanı; çiftçi.
کذا kezâ: (Ar.) keza, öyle, aynı şekilde.
کذائی kezâ'î: malum, mahut.
کذاب kezzâb: (Ar.) çok yalancı.
کذب kizb: (Ar.) yalan.
کذر kezer: ahmak, ebleh, cahil.
کذلك kezâlike: (Ar.) onun gibi.
کر ker: (Peh.) (tıb.) sağır; ــ مادر زاد doğuştan sağır.
کر ker: murat, maksat; hizmetçi.
کر kerr: (Ar.) hamle; ــ و فر görkem, azamet.
کر kor: (Ar.) üç buçuk kafışlık bir su hacmi; 1200 ratllık bir ağırlık birimi.
کر kor: (Fr.) koro.
کراء kirâ': kira.
کرات kerrât: (Ar.) hamleler; defalar; ــ به defalarca.
کرات korât: (Ar.) küreler.
کراتن kerâten: örümcek.
کرار kerrâr: (Ar.) tekrar hücum eden, saldırgan; Hz. Ali'nin lakabı.
کراراً kirâren: (Ar.) tekrar tekrar.
کراسه korrâse: (Peh.) fasikül, defter, cüzüv, cüz.
کراش kerâş: bir tür kırmızıya çalan yeşil renkli kuş; perişanlık.
کراشیدن kerâşîden: perişan olmak; yok olmak.
کرا کردن kirâ kerden: kiralamak;(mec.) lâyık olmak.
کرا گرفتن kirâ giriften: kiralamak.
کرام kirâm: (Ar.) ulular, kerimler.
کرامات kerâmât: (Ar.) cömertlikler; kerametler; nefis şeyler.
کرامت kerâmet: (Ar.) asalet, ululuk; keramet; cömertlik.

کرامت فرمودن kerâmet fermûden: büyüklük etmek.
کرامت کردن kerâmet kerden: büyüklük etmek, cömert davranmak; kerâmet göstermek.
کران kerân: (Peh.) kenar, sınır; hudut; son; sahil; köşe.
کران kirân: (müz.) rebap; çeng.
کران جستن kerân costen: köşeye çekilmek.
کرانه kerâne: (Peh.) kenar, taraf; hudut; sahil.
کرانه کردن kerâne kerden: el çekmek, uzaklaşmak; uzlete çekilmek.
کراوات kirâvât: (Fr.) kravat.
کراویا kerâviyâ: (bot.) kimyon.
کراهت kerâhet: (Ar.) iğrenme, tiksinme, kerahet; ــ در سمع kulak tırmalama.
کراهت آور kerâhet-âver: iğrenç, tiksindirici.
کراهیت kerâhiyet: (Ar.) iğrenme, tiksinme.
کرایه kirâye: (Ar.) kira; kiralık; ev kirası.
کرایه گرفتن kirâye giriften: kıralamak, tutmak.
کرایه نشین kirâye-nişîn: kiracı.
کرایه نشینی kirâye-nişînî: kiracılık.
کرب kerb: (Ar.) keder, üzüntü, gam.
کرباس kerbâs: pamuklu kumaş;سر و ته یك ــ بودن altı üstü bir olmak, denk olmak.
کرباس بافی kirbâs-bâfî: pamuklu dokumacılık.
کرباس محله kirbâs-mehelle: (kin.) mezarlık.
کربت korbet: (Ar.) hüzün.
کربق korbek: kulübe; hücre; dükkan.
کربلایی kerbelâyî: Kerbelâ'lı; köylü, taşralı; bir tür kumaş.
کربن karbon: (Fr.) (kim.) karbon.
کربنات karbonât: (Fr.) (kim.) karbonat.
کرپ kirip: (Fr.) krep.
کرپی kerpî, kirpî: kirpi.
کرپی korpî: (T.) köprü.

کرت kerret: (Ar.) defa, kere.
کرته korte: gömlek.
کرج kerc: yaka; karpuz dilimi; parça.
کرجی kerecî: kayık; Kerec'li.
کرجی بان kerecî-bân: kayıkçı.
کرچ شدن korç şoden: kuluçkaya yatmak, gurka yatmak.
کرچك kerçek: (bot.) hintyağı bitkisi; ــ روغن hintyağı.
کرچ کرچ kerç-kerç: parça parça.
کرخ kereh: uyuşuk, hissiz.
کر شدن kereh şoden: uyuşmak; hissizleşmek.
کرخی kerehî: uyuşma, uyuşukluk.
کرد kerd: uygulama, amel; budanmış dal; tarh; tarım yapılan arazi.
کرد kord: kürt.
کردار kirdâr: (Peh.) iş, davranış, eylem; tarz, kaide; san'at; ــ بر şeklinde; ــ به gibi, benzeri.
کردار کردن kirdâr kerden: iyi davranmak.
کردستانی kordistânî: Kürdistan'lı.
کردکار kerd-kâr: etken, âmil.
کردگار kirdgâr, kirdigâr: faal; yaratan, yaratıcı; yüce Tanrı.
کردن kerden: (Peh.) yapmak, etmek, eylemek; yazmak; vakit geçirmek; cinsel münasebette bulunmak.
کردو kerdû: bahçe tarhı; budanmış dal.
کردو کار kerd-o-kâr: eylem, davranış.
کرده داشتن kerde dâşten: uygulamak, yapmak.
کرده کار kerde-kâr: tecrübeli, deneyimli.
کردی kordî: Kürtçe.
کرس kors: kırışık.
کرست korset: (Fr.) korse.
کرسی korsî: (Ar.) taht; kürsü; sandalye; iskemle; bölge merkezi; (tıb.) azı dişleri; tağar; ــ داشتن monoton olmak, tekdüze olmak.
کرسی korsî: tağar, altında mangal, üstünde yatak bulunan kürsü.
کرسیدن kersîden: aldatmak, kandırmak; tevazu göstermek.
کرشته kirişte: toz toprak.
کرشمه kirişme, kereşme: gamze, göz kırpma, cilve, naz.
کرشمه باز kirişme-bâz: cilveli.
کرشمه کردن kirişme kerden: göz kırpmak, kaş göz işareti yapmak.
کرشیدن kereşîden: aldatmak; dalkavukluk etmek.
کرفت kirift: çirkin, pis, kirli.
کرفس kerefs: (bot.) su kerevizi.
کرفکه kerefeke: (T.) zırh.
کرفه kerfe: (Peh.) sevap.
کرك kerek:(zool.) bıldırcın.
کرك korek: dazlak; kel.
کرك kork: gurk; tüy; hav.
کرکر kirkir: (bot.) bakla.
کر کردن kor kerden: çok çocuk doğurmak.
کرکره kirkire: jaluzi.
کرکری خواندن korkorî hânden: uygunsuz cevap vermek, terslemek; laubalî olmak, kayıtsız olmak.
کرکز kerkoz: yol işareti; rehber, kılavuz.
کرکس kerkes: (Peh.) (zool.) akbaba;(mec.) ok.
کرك شدن kork şoden: gurka yatmak.
کرکم kerkem: gökkuşağı.
کرکی korkî: pazen.
کرگدن kergeden: (zool.) gergedan.
کرم kerem: (Ar.) cömertlik, asalet, bağış.
کرم kerm: (Ar.) asma, üzüm asması; asmalık.
کرم kirm: (Peh.) (zool.) kurt, böcek; ــ ابریشم ipekböceği; ــ پنیر peynir kurdu; ــ خاکی toprak kurdu; ــ روده bağırsak kurdu; ــ پلاس کسی بودن ayıbını aramak; ــ خوردن دندان کاری بودن işin kurdu olmak; (tıb.) diş çürümek.
کرم kırım: (Fr.) krem; krema; krem rengi.
کرمانشاهی kirmânşâhî: Kirmanşah'lı.
کرمانی kirmânî: Kirman'lı.
کرم پیشه kerem-pîşe: cömert, kerim.
کرم دانه kirm-dâne: (bot.) yakıağacı.

beğenilmiş.
کریه kerîh: (Ar.) pis, çirkin, iğrenç.
کریه منظر kerîh-menzer: çirkin, kılıksız.
کز kiz: darlık; kısa adım; büzülme.
کزاز kozâz: (Ar.) (tıb.) tetanos.
کز دادن kiz dâden: ütülemek (tavuk).
کز کردن kiz kerden: büzmek, daraltmak; büzülmek, büzüşmek.
کژ kej: eğri, sapık; ham ipek; değersiz ipek.
کژ باختن kej bâhten: kötü oyun oynamak (tavla); kötü davranmak.
کژ بین kej-bîn: şaşı; nâbekâr.
کژدم kej-dom: (Peh.) akrep; akrep burcu.
کژگو kej-gû: kötü sözlü.
کژمژ زبان kejmej-zebân: yeni konuşmaya başlayan çocuk.
کس kes: şahıs, kimse, kişi; biri; akraba, hısım; mert; hiç kimse; ــ همه herkes; ــ و کار yakınlar, akraba; ــ داشتن به adam yerine koymak.
vajina; (argo) am; ــ (zool.) yumuşakça.
کساء kisâ': (Ar.) aba.
کساد kesâd: (Ar.) kesat, durgun.
کساد ساختن kesâd sâhten: kesat bırakmak.
کسادی kesâdî: kesatlık, durgunluk.
کسالت kesâlet: (Ar.) hasta olma; hastalık; keyifsizlik; uyuşukluk, üşenme.
کسب kesb: (Ar.) kazanma, elde etme; meslek, iş, sanat; ــ هوا serinleme.
کسب کردن kesb kerden: kazanmak, ekmek parası kazanmak; ele geçirmek.
کسبه kesebe: (Ar.) esnaf.
کسپرج kesperec: inci.
کستج kestec: (Peh.) Sasanî devri yazılarından biri.
کستن kosten: ezmek.
کستی kostî: (Peh.) Zerdüştî kemeri.
کستی کردن kostî kerden: güreşmek, güreş tutmak.
(argo) fahişe, orospu.
کسر kesr: (Ar.) kırma; kırık; yarık; kesir; az
کرمك داشتن kirmek dâşten: eziyet etmek; şehvetli olmak.
کرم کشتن kirm koşten: kurt öldürmek; kurt dökmek; (kin.) oynaşmak, şehvet gidermek, tatmin olmak.
کرم گستردن kerem gosterden: bağışlamak.
کرمو kirmû: kurtlu.
کرنا kernâ, kerrinâ: (müz.) borazan; klarnet.
کرنج korenc: (bot.) pirinç.
کرنش korniş: (T.) tevazu, eğilme, baş eğme.
کرنگ koreng: hipodrom; saf yeri.
کروان kerevân: (Ar.) (zool.) kalınbacaklı kuş.
کروبی kerûbî: (Ar.) ulu melek.
کروت korût: şişman, semiz.
کروتنه kerûtene: örümcek.
کرور korûr: (Hind.) on milyon.
کروز korûz: sevinç, neşe.
کروشه koroşe: (Fr.) köşeli parantez.
کروك korûk: körük, fayton körüğü.
کر و کر کردن kirr-o-kir kerden: yumuşaklıkla iş yapmak.
کروه kerve: delik diş.
کروی korevî: (Ar.) küresel, kürevî.
کره kere: tereyağı, sadeyağ; küf.
کره kerre: (Ar.) kere, kez, defa.
کره kore: (Ar.) küre; ــ زمین yer küre.
کره korre: (zool.) at yavrusu; tay; sıpa; ــ خر (zool.) sıpa.
کره korh: (Ar.) tiksinme; kerahet.
کره korre: pazı, adale.
کرهًا kerhen: (Ar.) kerhen, nefretle.
کره اسب korre-esb: tay.
کری kerî: sağırlık.
کریاس kiryâs: (Ar.) sarayın iç avlusu; saray; eşik.
کریچ kerîç: küçük ev.
کریدور korîdor: (Fr.) koridor.
کریم kerîm: (Ar.) kerim, cömert.
کریمه kerîme: (Ar.) cömert kadın; kerime;

کش keş: çekme, çekiş.
کش kiş: defa, kez, kere.
کشاجم keşâcim: kâtip, şair ve müneccimin kısaltması.
کشاف keşşâf: (Ar.) keşfeden, açıklayan.
کشاکش keşâkeş: keşmekeş; emir ve yasaklama; iyilik ve kötülük.
کشاله kişâle: uzama; ـه ران (tıb.) kasık.
کشاله رفتن kişâle reften: sürünerek gitmek.
کشاندن keşânden: çekmek, sürüklemek, çektirmek.
کشانیدن keşânîden: sürüklemek, çektirmek.
کشاورز kişâverz: çiftçi, ekinci.
کشاورزی kişâverzî: ziraat, çiftçilik, ekincilik.
کش آمدن keş âmeden: uzamak; güzel göstermek.
کشت kişt: ekin; ziraat; tarla; ürün; mahsül.
کشتار koştâr: (Peh.) kesilmiş hayvan; öldürme, katletme, kıyım.
کشتارگاه koştârgâh: öldürme yeri; mezbaha.
کشتزار kışt-zâr: tarla; ـ دیو (kin.) dünya.
کشتکار kişt-kâr: çiftçi, ekinci; tarla.
کشت کردن kişt kerden: ekmek, ekin ekmek.
کشتگر kişt-ger: çiftçi.
کشتن kişten: ekmek, dikmek.
کشتن koşten: (Peh.) öldürmek; söndürmek.
کشتن کردن koşten kerden: öldürmek, döğüşmek.
کشتوك keştûk: kaplumbağa.
کشته kişte: ekili.
کشته koşte: maktül; sönük; çelik çomak oyununda yanan; arzulu; ـ شدن ölmek; öldürülmek.
کشتی keştî: (Peh.) vapur, gemi; ـ آتشی buharlı vapur; ـ بخار buharlı gemi; ـ جنگی savaş gemisi; ـ زره پوش zırhlı gemi; ـ شن کش kum çıkarma gemisi; ـ شراعی yelkenli gemi; ـ مسافربری yolcu gemisi, yolcu gelme;(gr.) kesre.
کسروی kisrevî: (Ar.) husrevlik, saltanat.
کسره kesre: (Ar.)(gr.) esre, kesre.
کسری kesrî: eksiklik, noksan; ـ جملهء birden büyük kesir.
کسری kisrâ: kisrâ, padişah.
کس شعر گفتن kos-i şi'r goften: (argo) martaval atmak, zırvalamak.
کسف kesf: (Ar.) kesme, yırtma.
-ferâh: (tıb.) geniş vajinalı.
-keş: (argo) pezevenk, muhabbet tellalı, deyyus, kaltaban, kavat.
keşî: (argo) pezevenklik, muhabbet tellallığı, deyyusluk, kaltabanlık, kavatlık.
: (argo) zampara.
کسل kesil: (Ar.) güçsüz, keyifsiz, tembel.
کسل kesl: (Ar.) güçsüzlük, tembellik, uyuşukluk.
کسلانی keslânî: güçsüzlük, tembellik, uyuşukluk.
کسمه شکستن kesme şikesten: kâkül koymak.
کسندر kesender: başka biri; namert.
کسوت kisvet: (Ar.) giysi; ـ جان دادن (kin.) hayat vermek, diriltmek.
کسوت گری کردن kisvet-gerî kerden: tercüme etmek.
کسور kosûr: (Ar.) parçalar; noksanlar.
کسوف kosûf: (Ar.) güneş tutulması; ـ جزئی kısmî güneş tutulması; ـ کلی tam güneş tutulması.
کس و کار kes-o-kâr: hısım akraba, yakınlar, eş dost.
کس و کوی kes-o-kûy: hısım akraba, eş dost.
کسی kesî: biri, birisi; hiç kimse.
کسیس kesîs: (Ar.) hurma şarabı.
کسینوس kosînûs: (Lat.) kosinüs.
کش keş: (Peh.) köşe; göğüs; koltuk altı; kasık; در ـ گرفتن kucaklamak; دست بر ـ نهادن göğsüne vurmak.
کش keş: hoş, güzel.

vapuru; ـ نفت کش tanker; ـ هوایی zeplin; ـ دریاشناسی deniz araştırma gemisi; ـ صید نهنگ ـ نگهبان kurtarma gemisi; avcı gemisi; ـ ماهیگیری balıkçı gemisi; ـ یدك کش römorkör.

کشتی koştî: (sp.) güreş; ـ تشك güreş minderi; ـ میدانی meydan güreşi; ـ در میان بودن güreş ortada bitmek; ـ گره شدن güreş ortada bitmek.

کشتیار کسی شدن koştiyâr-ı kesî şoden: çok ısrar etmek.

کشتیبان keştî-bân: kaptan, gemi komutanı.

کشتی ران keştî-rân: kaptan.

کشتی راندن keştî rânden: gemi kullanmak.

کشتی رانی keştî-rânî: denizcilik, gemicilik.

کشتی سازی keştî-sâzî: gemi inşası.

کشتی شدن keştî şoden: (kin.) yüzerken çırpınmak.

کشتی گاه keştî-gâh: rıhtım, liman.

کشتی گرفتن koştî giriften: (sp.) güreş tutmak, güreşmek.

کشتی گیر koştî-gîr: (sp.) güreşçi.

کشتی گیری koştîgîrî: (sp.) güreş tutma.

کشخان keşḫân: (Ar.) deyyus.

کش دادن kiş dâden: uzatmak.

کشدار kiş-dâr: elastikî; lastikli.

کش رفتن kiş reften: çalmak, aşırmak.

کش زدن keş zeden: elense çekmek; şarap içmek.

کشش keşiş: çekme; çekiş; cazibe; çaba.

کشش koşiş: öldürme.

کشف keşef: kaplumbağa; yengeç burcu.

کشف keşf: (Ar.) keşif; açma.

کشفتگی keşoftegî: pejmürdelik.

کشفتن keşoften: yarmak; açmak.

کشف کردن keşf kerden: keşfetmek; bertaraf etmek.

کشفی keşfî: (Ar.) keşfî.

کشك keşk: kurut; boş, boşuna.

کشکرك keşkerek: (zool.) saksağan.

کشان کشkeş-keşân: yavaş yavaş çekme.

کشکول keşkûl: keşkül.

کشکی keşkî: boş,saçma, zırva.

کشگك keşgek: (tıb.) diz kapağı.

کشمان kişmân: ekili arazi.

کشمش kişmiş: (bot.) kuru üzüm.

کش مکش keşmekeş: keşmekeş, çekişme, kargaşalık.

کشمکش کردن keşmekeş kerden: çekişmek; mücadele etmek.

کشمیری keşmirî: Keşmir'li.

کشنده koşende: katil.

کشو keşev, kişov: çekmece, çekme.

کشور kişver: (Peh.) ülke; kıta; ـ هفت yedi kıta.

کش و فش keşş-o-feş: görkem.

کش و قوس kiş-o-kovs: kırışma.

کشیدن keşîden: (Peh.) çekmek; uzatmak; cezbetmek; cefa çekmek; çizmek; tartmak; içmek; takdim etmek; hareket ettirmek; sigara içmek.

کشیده keşîde: çekik; meczup; çizili; tartılı; çekilmiş; haddeden geçmiş; sille, tokat.

کشیش keşîş: keşiş.

کشیك keşîk, kişîk: (T.) nöbet; در ـ بودن nöbette olmak.

کشیکچی keşîkçî: (T.) nöbetçi, muhafız.

کشیك دادن keşîk dâden: nöbet tutmak.

کشیك داشتن keşîk dâşten: nöbet tutmak.

کظم kezm: (Ar.) öfkeyi tutma.

کعب ke'b: (Ar.) topuk, kör topuk; tavla zarı; küpkök, küp.

کعبتین ke'beteyn: (Ar.) tavla zarları; ـ کژ راست بودن doğru tavla oynamak; در میان آوردن zarda hile yapmak.

کعبه ke'be: Kâbe.

کف kef: (Peh.) köpük, salya; ـ دریا mürekkep balığı, kalamar; ـ بر لب آوردن ağzı köpürmek, öfkelenmek.

کف keff: (Ar.) aya, el ayası; ـ پا ayak ayası; ـ دست el ayası; به ـ در آوردن ele geçirmek, elde etmek; در ـ داشتن elinde

tutmak; ـ دستش مو ندارد elinden bir şey gelmez; ـ دستش را بو كردن tahmin etmek; bilgisi olmak, haberi olmak.

كف kef: (Ar.) engel olma, alıkoyma; ـ نفس kaçınma, sakınma.

كفا kefâ: mihnet, sıkıntı.

كفار koffâr: (Ar.) kâfirler, küffâr.

كفارت keffâret: (Ar.) keffâre.

كفاره keffâre: (Ar.) keffâret, kefaret.

كفاره دادن keffâre dâden: kefâret vermek.

كفاش keffâş: (Ar.) kunduracı.

كفاشى keffâşî: kunduracılık, ayakabı mağazası.

كفاف kefâf: (Ar.) yaşayacak kadar, yetinme.

كفال kifâl:(Rus.) (zool.) kefal.

كفالت kefâlet: (Ar.) kefalet, vekillik.

كفالت نامه kefâlet-nâme: kefâletname.

كفانيدن kefânîden: yarmak .

كفايت kifâyet: yetinme, kifâyet, kâfilik; kabiliyet, liyakat.

كفايت داشتن kifâyet dâşten: lâyık olmak, yaraşmak .

كفايت كردن kifâyet kerden: kifâyet etmek, kâfi olmak; birinin üstesinden gelmek .

كفء kof' kef: gibi, misli, benzeri.

كف افكندن kef efkenden: salya çıkarmak, ağ köpürmek, öfkelenmek, köpürme

كف بينى kef-bînî: el falı.

كفتار keftâr: (zool.) sırtlan.

كفتر kefter: (zool.) güvercin.

كفتن keften: ayırmak; ayrılmak, yarılmak; yarmak.

كفچه kefçe:(Pep.) kepçe, spatula.

كفر kofr: (Ar.) küfür, kâfirlik, nankörlük, dinsizlik; ـ كسى را در آوردن kızdırmak.

كفران kofrân: (Ar.) küfran, kâfirlik, nankörlük.

كف رفتن kef reften:(kin.) aşırmak, çalmak, araklamak .

كفره kefere: (Ar.) kâfirler, kefere.

كف زدن kef zeden: alkışlamak.

كفش kefş:(Peh.) ayakkabı, pabuç; پا در ـ از پا; يك ـ كردن inad etmek, ısrar etmek; ـ از دستار كندن ayakkabı çıkarmak; ندانستن gözünü budaktan esirgememek;bir amaç için çabalamak; ـ پيش پاى او نمى توانند گذاشت tırnağı bile olamaz.

كفش خواستن kefş hâsten: yola çıkmak.

كفشدوز kefş-dûz: kunduracı; hanım böceği, gelin böceği.

كفش ربا kefş-robâ: ayakkabı hırsızı.

كفشگر kefş-ger: kunduracı, ayakkabıcı.

كفش نهادن kefş nehâden: sayahatten dönmek.

كفگير kef-gîr: kevgir.

كفگيرك kefgîrek: küçük kevgir; (tıb.) şirpençe, kızılyara.

كفل kefel: (Ar.) sağrı, kalça; dışkı;ـ گرد كردن semirmek .

كفن kefen: (Ar.) kefen; ـ كسى بافتن kefen hazırlamak; ـ و تيغ بدست گرفتن (kin.) büyükler karşısında özür dilemek.

كفن kefn: (Ar.) kefenleme.

كفن بريدن kefen borîden: kefen kesmek.

كفن پاره كردن kefen pâre kerden: kefeni yırtmak; büyük bir tehlikeden kurtulmak.

كفن دزد kefen -dozd: kefen hırsızı.

كفن دوز kefen-dûz: kefenci.

كفو kofv: gibi, benzeri, eşi;eş; ـ بى eşsiz benzersiz.

كفور kefûr: (Ar.) kâfir; nankör.

كفه kefe: kefe; def, dayire, buğday ve arpa başağı.

كفيدن kefîden: yarılmak; yarmak.

كفيل kefîl: (Ar.) kefil; vekil.

كك kek:(zool) pire; ـ كسى را نگزيدن oralı olmamak, umursamamak.

كك kok: (Fr.) kok kömürü.

كك مك kek-mek: çil, benek.

كل kel: kel.

كل kel: kele, erkek hayvan; antilop.

كل kol:(Yun.) eğri, eğik; eğiklik.

كل kol: köy.

كلال kelâl: yorgunluk, bitkinlik, uyuşukluk.
كلاله kolâle: kıvrık saç; kâkül; çiçek demeti; (bot) tepecik, dişicik başı.
كلام kelâm: (Ar.) söz; kelâm; ـ تان ميان شكر sözünü balla kestim; ـ نرم كردن (kin.) yumuşak ve tartılı konuşmak.
كلان kelân: büyük; iri yarı.
كلانتر kelân-ter: kabile reisi; iri yarı; komiser; ـ مرز sınır komiseri.
كلانترى kelânterî: komiserlik, polis karakolu.
كلانسال kelân-sâl: yaşlı.
كلاويسن kılâvisen: (Fr.) (müz.) klavsen.
كلاه kolâh:(Peh.) şapka,külah, fotör; taç; ـ شرعى şer'î hile; ـ فرنگى şapka; ـ نظامى askerî şapka; ـ نمدى keçekülah; چيزى را ـ زير ـ داشتن saklamak, gizlemek; ـ احمد را بر سر محمود گذاشتن Ali'nin küllahını Veli'ye giydirmek; ـ اش پشم ندارد elinden bir şey gelmez, işe yaramaz, ـ بر آسمان افكندن şapkasını göğe fırlatmak; ـ بر سر زدن şapka giymek; ـ بر سر كسى گذاشتن başına çorap örmek; başına külah giydirmek; oyun oynamak; ـ خود را به آسمان انداختن çok sevinmek; iftihar etmek; elini vicdanına koymak; ـ سر كسى گذاشتن kazık atmak, külah geçirmek; ـ مان توى هم ميرود külahları değişiriz.
كلاه انداختن kolâh endâhten: çok sevinmek.
كلاه بافتن kolâh bâften: şapka dikmek.
كلاهبردار kolâh-berdâr: düzenbaz, dolandırıcı, üçkağıtçı.
كلاهبردارى kolâh- berdârî: dolandırıcılık, düzenbazlık.
كلاه بستن kolâh besten: şapka yapmak.
كلاهخود kolâh-hûd:(ask.) miğfer.
كلاهدار kolâh-dâr: şapkalı, külahlı; (kin.) padişah .
كلاه دوز kolâh- dûz: şapkacı .
كلاه شكستن kolâh şikesten: şapkayı yatırmak; kibirlenmek.
كلاهك kolâhek: başlık; hotoz; (ask.) ـ اتمى

كل kol: kısa; eksik; ağır.
كل kell: (Ar.) ağırlık; güçlük; hayırsız adam; ـ كسى شدن birinin asalağı olmak.
كل koll: (Ar.) bütün, hep, genel, umum.
كلا kolâ:(Lat) (bot.) kola ağacı.
كُلاً kollen: tamamen, tümüyle.
كلاب kilâb: (Ar.) köpekler.
كلات kelât: hisar, kale; küçük köy.
كلاته kelâte: kale; küçük köy; küçük ev; küçük tarla.
كلاچ kilâç: (İng.) debriyaj; ـ پدال debriyaj pedalı.
كلارينت kilârînet:(Fr.) (müz.) klarnet.
كلاژه kelâje: (zool.) saksağan.
كلاس kilâs: (Fr.) sınıf, derslik, dershane, klas.
كلاس بندى kilâs-bendî: sınıflandırma.
كلاسمان kilâsmân:(Fr.) sınıflandırma.
كلاسور kilâsor: (Fr.) klasör.
كلاسيك kilâsîk:(Fr.) klasik.
كلاش kellâş: örümcek.
كلاش kellâş: kalleş.
كلاغ kelâğ:(peh.) (zool.) karga; ـ بذرى kara karga; ـ سبز arı kuşu, yeşiları kuşu; ـ سياه kara karga; يك ـ چهل ـ كردن dallanıp budaklandırmak, bire bin katmak.
كلاغ زدن kelâğ zeden:(kin.) alaya almak, gırgır geçmek.
كلاغك kelâğek:(bot.) titrekçiçek.
كلاغ گرفتن kelâğ giriften: karga yakalamak; alaya almak; gırgıra almak.
كلاف kelâf: muamma; مثل ـ سر در گم بودن çok şaşkın olmak .
كلافه kelâfe: yumak, çile, kangal.
كلافه شدن kelâfe şoden: şaşkın olmak; rahatsız olmak, keyfi kaçmak, serseme dönmek, afallamak.
كلافه كردن kelâfe kerden: serseme çevirmek; rahatsız etmek, keyfini kaçırmak;(sp.) güreşte yenmek .
كلاك kolâk:(coğ.) bozkır; saç çizgisi.
كلاك شدن kolâk şoden: koflaşmak.
كلاكموش kelâk-mûş:(zool.) tarla faresi.

کلم پلو kelem-polov: lahana sarması.
کلم دلمه kelem-dolme: lahana dolması.
کلمه kelime: (Ar.) kelime, sözcük.
کلنج kelenc: serçe parmağı.
کلنجار kilincâr: (zool.) yengeç;با ــ رفتن کسی zıt gitmek.
کلنگ koleng: (Peh.)(zool.) turna, turna kuşu.
کلنگ koleng: kazma.
کلنل kolonel: (Fr.) (ask.) albay.
کلو kolû: muhtar; esnaf başkanı.
کلوب kolûb: (Fr.) encümen, kulüp.
کلوچه kolûnçe: un kurabiyesi, tatlı çörek; büyük yağlı ekmek.
کلوخ kolûh: kesek; sıva parçası;(hlk.) yontulmamış, hırt; بر لب زدن ــ gizlemek, gizli tutmak.
کلوخه kolûhe: kesek.
کلوس kolûs: beyaz akıtmalı at.
کلوك kelûk: çocuk; oğlan; edepsiz, hayasız.
کلون kolûn: tahta kapı sürgüsü.
کله kele: yüz; dikiş; sokup çıkarma; ocak.
کله kelle: baş, kelle, kafa; به ــ کسی زدن aptal olmak, çıldırmak; گرم بودن ــ کسی sarhoş olmak.
کله kille: (Ar.) çadır; gelin odası.
کله kole: kısa; eksik; penis.
کله kole: (tıb.) kangren.
کله koleh: külah, şapka.
کله انداختن koleh endâhten: (kin.) çok sevinmek.
کله بستن kille besten: çadır dikmek.
کله پاشیدن kelle-pâ-şoden: ansızın hastalanmak.
کله پاچه kelle-pâçe: kelle paça; paça yemeği.
کله پاچه شدن kelle pâçe şoden: sersemleşmek, muztarip olmak.
کله پز kelle-pez: paçacı.
کله خر kelle-her: (argo) ahmak, aptal, eşek kafalı.
کله خراب kelle-herâb: (argo) beyinsiz, sanükleer başlık.
کلاه گذار kolâh-gozâr:(kin.) düzenbaz, dolandırıcı.
کلاه گذاشتن kolâh gozâşten: şapka giymek.
کلاه گیس kolâh-gîs: peruk, takma saç.
کلاه نهادن kolâh nehâden: âcizlik göstermek.
کلاً kollen: (Ar.) tamamen, tümüyle.
کلب kelb: (Ar.) köpek.
کلبتان kelbetân: (Ar.) kerpeten.
کلبتین kelbeteyn: kerpeten; kıskaç.
کلبه kolbe:(Peh.) kulübe; hücre; köşe; şarapçı dükkanı.
کلپتره kelpetre: zırva.
کلج kolc: kırışık.
کلدانی keldânî:(Ar.) Keldeli, Keldânî.
کلر kolor:(Fr.) (Kim.) klor.
کلرا kolirâ:(Fr.) (tıb.) kolera, veba.
کلسیوم kels-yûm:(Lat.) (kim.) kalsiyum.
کلف kelef: gaga; çil, güneş lekesi.
کلفت koloft: kalın; kaba; iri; zengin.
کلفت kolfet: (Ar.) sıkıntı, külfet; kadın hizmetçi; aile.
کلفت گفتن koloft goften: ileri geri konuşmak.
کلك kelek: neşter; mangal; sandal; kele.
کلك kelek: kelek; baş ağrısı, hile;بر سر ــ کسی بستن başına çorap örmek, (argo) keleğe getirmek; چیزی را کندن ــ işini bitimek, mahvetmek, hesabını görmek.
کلك kilk: ney; kamış; kamış kalem;در ــ بیان افکندن yazmaya hazırlanmak.
کلك kilik: serçe parmağı.
کلك باز kelek-bâz: hilekâr, düzenbaz.
کلکسیون kolleksiyon: (Fr.) koleksiyon.
کلکل کردن kelkel kerden: baş şişirmek, kafa ütülemek, baş ağrıtmak.
کلکم kelkem, kolkom: mancınık.
کلکی kelekî: hileli.
کلم kelem: (bot.) lahana; قمری ــ (bot.) alabaş; گل ــ (bot.) karnıbahar.
کلمات kelimât: (Ar.) kelimeler, sözcükler.

كمkem: (Peh.) az; noksan; eksik; ـ از آنكه en azından; ـ و بيش az çok; ـ و كسر azlık, eksiklik, noksan.
كم kemm: (Ar.) nicelik, sayı, miktar, çokluk.
كمابيش kemâbîş: az çok.
كماج komâc: pirinç unundan yapılan bir tür tatlı ekmek.
كماجدان komâcdân: bakır tencere.
كماد kimâd: (Ar.) (tıb.) karın ağrısı.
كمال kemâl: (Ar.) tamlık, kemâl; terakki, marifet; ـ بر tam; به ـ رسيدن tamamlanmak, mükemmelleşmek, ـ نصاب en fazla, en çok.
كماله komâle: eğri, eğik.
كمال يافتن kemâl yâften: terakki etmek, mükemmelleşmek.
كماليت kemâliyyet: (Ar.) olgunluk.
كمان kemân: (Peh.) yay; kavis; yay burcu; ـ راه آهن eğri büğrü yol; ـ زنبورى tüfek; ـ از طاق بلند آويختن (kin.) olgunluk davasına kalkmak; ـ برسر كسى زدن birine ok atmak; ـ پيش كردن ok atmaya hazırlanmak; ـ كسى را كشيدن birinin üstesinden gelmek.
كمان ابرو kemân-ebrû: keman kaşlı.
كمان پشت kemân-poşt: kambur.
كمانچه kemânçe: kemançe; (müz.) kemençe.
كمانچه زدن kemânçe zeden: (müz.) kemençe çalmak.
كماندان komândân: (Fr.) (ask.) komutan, kumandan.
كماندو komândo: (Fr.) (ask.) komando.
كمانكش kemân-keş: keman keş; yayçeken.
كمانه kemâne: yay; mızrap; lağımcı; kuyu.
كم آمدن kem âmeden: eksik gelmek, az olmak, eksik çıkmak.
كم آوردن kem âverden: ـ كسى را yenmek, galip gelmek.
كم اشتها kem-iştihâ: iştahsız.
كمبود kembûd: azlık, noksan, eksiklik.
كم بيش kem-bîş: az çok.

lak; sinirli, asabî.
كله خشك kelle-hoşk: tiryaki; sert huylu; sabit fikirli.
كله شق kelle-şek: sabit fikirli, inatçı.
كله قند kelle-kend: kelle şekeri.
كله گنده kelle-gonde: koca kafalı; (kin.) nüfuz sahibi.
كلى kelî: kellik.
كلى kolî: köylü; (müz.) daire; (tıb.) kangren.
كلى kolî: (Fr.) koli.
كلى kollî: (Ar.) genel, küllî; hepsi; hayli, çok.
كليات kolliyyât: (Ar.) genel işler; külliyat.
كلياوه kelyâve: cahil, ahmak; şaşkın; sağır.
كلياوه كردن kelyâve kerden: aptallaştırmak, sersemletmek.
كليت kolliyyet: (Ar.) külliyet, tamlık.
كليچ kolîç: büyük yağlı ekmek.
كليچه kolîçe: kurabiye; pamuklu elbise.
كليد kilîd: (Yun.) anahtar; ـ سوراخ anahtar deliği.
كليد دار kilîd-dâr: kapıcı.
كليد شدن kilîd şoden: kilitlenmek; ـ دندان كسى dişleri kenetlenmek.
كليز kelîz: arı.
كليسا kilîsâ: (Peh.) kilise.
كليشه kilîşe: (Fr.) klişe.
كليشه ساز kilîşe-sâz: klişeci.
كليك kılîk: serçe parmağı.
كليم kelîm: (Ar.) sohbet arkadaşı; Hz. Muhammed'in lakabı.
كليم الله kelîmo'llâh: (Ar.) Hz. Mûsa'nın lâkabı.
كليمى kelîmî: Musevî, yahudi.
كلينيك kılînîk: (Fr.) klinik.
كليوى kolyevî: (Ar.) (tıb.) böbrekle ilgili.
كليه kolye: (Ar.) (tıb.) böbrek; ـ سنگ (tıb.) böbrek taşı.
كليه kolye: (Fr.) kolye, gerdanlık.
كليه kolliyye: (Ar.) genel, hepsi, bütünü.
كليةً kolliyyeten: (Ar.) hepsi, tümü.

کمپانی kompânî: (Fr.) kumpanya, şirket; zengin.
کمپرس kompres: (Fr.) kompresör.
کمپرسور kompressor: (Fr.) kompresör; kompresör süpabı.
کم پشت kem-poşt: seyrek
کمتر kemter: daha az.
کمترین kemterîn: en az; en küçük.
کمد kommod: (Fr.) dolap; ــ بایگانی dosya dolabı; ــ جالباسی gardrop, elbise dolabı.
کم در آمد kem-derâmed: az gelirli, dar gelirli.
کم دل kem-dil: korkak, yüreksiz.
کمدی komedî: (Fr.) komedi.
کمدین komediyen: (Fr.) komedyen.
کمر kemer: (Peh.) bel; orta; ــ از میان کسی گشادن kemerini çözmek; işten el çektirmek; ــ بر میان بستن kemer bağlamak; ــ راست کردن belini doğrultmak; ــ سیخ کردن belini doğrultmak; ــ غول را خم کردن şeytanın bacağını kırmak.
کمر kemer: (Peh.) dağ kemeri.
کمر باختن kemer bâhten: yüke katlanamamak.
کمر بستن kemer besten: savaşa hazırlanmak; hazırlanmak; ــ آب donmak; ــ در کاری işe el bağlamak.
کمربند kemer-bend: kemer, kayış, bel kayışı; hizmetçi; (kin.) sevgili; ــ فتق (tıb.) fıtık bağı.
کمرچین kemer-çîn: pileli etek.
کمردار kemer-dâr: hizmetçi.
کمر درد kemer-derd: (tıb.) bel ağrısı.
کمر زدن kemer zeden: yapmak, kılmak.
کمر شکن kemer-şiken: belbüken, takat kesici.
کمر فروش kemer-forûş: kemerci.
کمر گشادن kemer goşâden: kemer çözmek; teslim olmak.
کمرنگ kemreng: açık renkli.
کمرو kem-rû: sade; çirkin; cüretsiz; utangaç, çekingen.
کمرویی kemrûyî: sadelik; çekingenlik, utangaçlık.
کم زدن kem zeden: tevazu göstermek; kötü söylemek.
کمست kemest: bir tür yakut.
کمسو kem-sû: loş, ışıksız.
کم شدن kem şoden: eksilmek, azalmak.
کم ظرف kem-zerf: sabırsız, tahammülsüz, kapasitesiz.
کم عمر kem-omr: kısa ömürlü; küçük yaşlı.
کم عیار kem-iyâr: düşük ayar.
کم فروش kem-forûş: eksik tartan.
کمک komek: (T.) yardım, destek, imdat; ــ مالی malî destek, parasal destek.
کم کار kem-kâr: tecrübesiz; az çalışan.
کم کاسه kem-kâse: cimri, elisıkı.
کمک خواستن komek hâsten: yardım dilemek.
کم کردن kem kerden: eksiltmek, azaltmak.
کمک فنر komek-fener: amortisör.
کمک کردن komek kerden: yardım etmek.
کم کم kem-kem: az az, yavaş yavaş, tedricî.
کمکی kemekî: azıcık.
کم گرفتن kem giriften: terketmek, bırakmak; değersiz bulmak.
کمند kemend: kement; به ــ افتادن kementle yakalanmak; yakalanmak; به ــ کشیدن kementle yakalamak; boyun eğdirmek; ــ حلقه کردن kement hazırlamak.
کمند انداختن kemend endâhten: kement atmak.
کم نظیر kem-nezîr: benzeri az bulunur; eşsiz, benzersiz.
کم و بیش kem-o-bîş: az çok; ــ آمدن farklı gelmek.
کم و کاست kem-o-kâst: eksiklik, noksan; kusur.
کمون komûn: (Ar.) gizlenme, iç, bâtın.
کمی kemî: azlık; eksiklik, noksan; ــ چشم kötü göz.
کمیاب kemyâb: nâdir, az bulunur; bulunmaz.
کمیت kemmiyyet: (Ar.) kemiyet, miktar,

yapmak, sözleşme yapmak.
کنترات کردن kontrât kerden: kontrat yapmak.
کنترباس kontrbâs: (Fr.) (müz.) kontrbas.
کنترل kontrol: (Fr.) kontrol.
کنترل کردن kontrol kerden: kontrol etmek.
کنتور kontor: (Fr.) elektrik sayacı, su sayacı, sayaç.
کنج konc: köşe, bucak; kırışık.
کنجاله koncâle: küspe; susam küspesi.
کنجد konced, koncid: (bot.) susam.
کنجکاو konckâv: meraklı, mütecessis.
کنجکاو شدن konckâv şoden: merak etmek.
کنجکاوی konckavî: merak, tecessüs.
کنجه konce: kuyruğu kesik eşek; bir tür tatlı.
کنخت kenekht: cevher.
کند kend: yara, cerahat.
کند kond: cesur; ayak bağı; ağır, yavaş; kör (bıçak); kalın çizgi; geri (saat).
کندا kondâ: (Peh.) büyücü, sihirbaz; cesaret.
کنداور kondâver: cesur, yürekli.
کندایی kondâyî: sihir, büyücülük.
کندر kondor: (Sans.) buhur, kokulu tütsü, günlük.
کندرو kond-rov: ağır giden.
کندش kondiş: hallaç topu.
کند شدن kond şoden: ağırlaşmak; körelmek.
کند کردن kond kerden: ağırlaştırmak; körletmek; gevşetmek; geri almak (saat).
کند گوش kond-gûş: ağır kulaklı, ağır işiten.
کندن kenden: (Peh.) kazmak, kazımak, koparmak, kökünden sökmek; harap etmek.
کندو kendû, kondû: kovan, arı kovanı; hububat kabı.
کندواله kondvâle: iri yarı, azman; iri yarı oğlan.
کندو کاو kend-o-kâv: araştırma, merak; adet.
کمیسر komîser: (Fr.) komiser.
کمیسیون komisyon: (Fr.) komisyon.
کمیك komîk: (Fr.) komik; komedyen.
کمین kemîn: (Ar.) pusu, tuzak; در ــــ نشستن pusuya yatmak.
کمین کردن kemîn kerden: pusu kurmak, pusuya yatmak.
کمینگاه kemîn-gâh: pusu, tuzak.
کمینه kemîne: az, en az; alçak, hakir; bendeniz; minimum, en az.
کن kon: kalça, (argo) göt.
کنار kenâr, kinâr: taraf, kenar; kucak; köşe; sahil, kıyı; ayrı; آب ــ helâ, tuvalet; به ــ گرفتن kucaklamak, kucağa almak; ــ خشك داشتن yoksul olmak.
کنار konâr: (bot.) sedir ağacı.
کنار آمدن kenâr âmeden: با کسی ــ uzlaşmak.
کنار گرفتن kenâr giriften: uzaklaşmak.
کنارنگ kenâreng: (Peh.) savunma bakanı; sınır askeri; hâkim; polis.
کناره kenâre: (Peh.) taraf; yan; kucak; sahil, kıyı; kanara.
کناره جستن kenâre costen: kenara çekilmek, işten el çekmek.
کناره جو kenâre-cû: uzlete çekilen, münzevi.
کناره جویی kenâre-cûyî: uzaklaşma, bir kenara çekilme, istifa.
کناره گیری kenâre-gîrî: bir kenara çekilme, istifa.
کناس kennâs: (Ar.) çöpçü, süpürücü; lağımcı.
کنانه kenâne: köhne.
کنایات kinâyât: (Ar.) kinayeler.
کنایس kenâyis: (Ar.) havralar, sinagoglar.
کنایه kinâye: (Ar.) kinâye.
کنایه آمیز kinâye-âmîz: kinayeli.
کنایه زدن kinâye zeden: kinâyeli konuşmak.
کنترات kontrât: (Fr.) kontrat, sözleşme.
کنترات بستن kontrât besten: kontrat

کنکور konkûr: (Fr.) üniversite giriş sınavı, giriş sınavı.
کنگ kong, king: iri yarı; iri yarı oğlan.
کنگر kenger: (Yun.) (bot.) kenger otu; ـــ فرنگی (bot.) enginar.
کنگر kongor: bir tür dilenci; hayasız.
کنگر kongor: baykuş.
کنگر زدن kenger zeden: (kin.) angarya iş yapmak.
کنگره kongore: şerefe; hisar şerefesi.
کنگره kongre: (Fr.) kongre.
کنگلك kongelek: (Moğ.) gömlek.
کنند kenend: pulluk.
کنود kenûd: (Ar.) nankör.
کنور kenûr: hububat kabı; hile.
کنور konur: yıldırım.
کنوریدن kenûrîden: kandırmak, aldatmak.
کنوز konûz: (Ar.) hazineler.
کنون konûn: şimdi; ـــ تا şimdiye dek, şimdiye kadar.
کنونی konûnî: şimdiki, bugünkü.
کنه kene: (zool.) kene; مثل ـ چسبیدن kene gibi yapışmak.
کنه konne: lamba fitili.
کنه konh: (Ar.) son; asıl, öz.
کنیاك konyâk: (Fr.) konyak.
کنیت konyet: (Ar.) künye.
کنیز kenîz: (Peh.) kadın; cariye; kadın köle.
کنیزك kenîzek: (Peh.) kızcağız; cariye, halayık.
کنیسه kenîse: havra, sinagog.
کنیف kenîf: (Ar.) örtü, perde; siper; kenef, helâ.
کنیه konye: (Ar.) künye.
کو kû: mahalle; ki o.
کو kû: (Peh.) nerede, hani, neresi, nereye.
کواده kivâde: eşik
کوارتز kuârtz: (Fr.) kuvartz.
کواکب kevâkib: (Ar.) yıldızlar
کواکب شناس kevâkib-şinâs: astronom, müneccim.
uğraş.
کند و کو کردن kend-o-kov kerden: merak etmek, araştırmak; uğraşmak, çabalamak.
کنده kende: (Peh.) kazılı; hendek; oğlan.
کنده konde: odun, kütük, (sp.) künde; çotuk; ـــ کسی را بالا کشیدن birine karşı olan şehevî isteklerini yerine getirmek.
کنده بالا کشیدن konde bâlâ keşîden: (sp.) kündeye getirmek.
کنده کردن konde kerden: (sp.) künde çekmek.
کنده کشیدن konde keşîden: (sp.) künde çekmek.
کندیدن kendîden: sökmek.
کنز kenz: hazine.
کنس kinis: cimri, pinti.
کنسرت konsert: (Fr.) (müz.) konser.
کنسرو konserv: (Fr.) konserve.
کنسرواتوآر konservâtoâr: (Fr.) konservatuvar.
کنسول konsûl: (Fr.) konsül; konsolos.
کنسول گری konsûl-gerî: konsolosluk.
کنسول یار konsûl-yâr: viskonsül.
کنش koniş: (Peh.) davranış, amel; töre, âdet.
کنشت kinişt, konişt: (Peh.) havra, sinagog.
کنف kenef: (bot.) kenevir.
کنف kenef: (Ar.) himâye, sığınma; gölge; taraf.
کنف konf, konof: (Ar.) helâlar.
کنفت kinift: pis, kirli, bozuk, rezil.
کنفت شدن kinift şoden: sararıp solmak; kirlenip buruşmak.
کنفدراسیون konfidirâsyon: (Fr.) konfederasyon.
کنفرانس konfirâns: konferans; söylev.
کنفرانس دادن konfirâns dâden: konferans vermek.
کنك kenek, kinik: cimri, pinti.
کنکاش kenkâş: (Moğ-T.) danışma, müşâvere.

كوچ كردن kûc kerden: göçmek, göç etmek.
كوچ kûç: göç; yol kesen; baykuş; şaşı.
كوچانيدن kûçânîden: göç ettirmek.
كوچ دادن kûç dâden: göç ettirmek.
كوچك kûçek, kûçik: küçük, ufak; çocuk; az; kul
كوچ كردن kûç kerden: göçmek, göç etmek; (kin.) ölmek.
كوچك شدن kûçek şoden: küçük olmak; küçülmek.
كوچكى kûçekî: küçüklük; azlık; kulluk.
كوچ نشين kûç-nişîn: göçebe; göç merkezi.
كوچولو kûçûlû: küçük, küçücük; çocuk.
كوچه kûçe: sokak; dar sokak; ـــ بن بست çıkmaz sokak; ـــ را عوض كردن yanılmak.
كوچه دادن kûçe dâden: yol vermek.
كوچه گرد kûçe-gerd: başıboş, avare.
كوچيدن kûçîden: göç etmek, göçmek.
كود kûd: (Sans.) gübre; harman;ـــ شيميايى kimyasal gübre, kimyevî gübre.
كودتا kûdetâ: darbe, ihtilâl, devrim.
كودك kûdek: (Peh.) çocuk, küçük çocuk; genç.
كودكانه kûdekâne: çocukça, çocuksu.
كودكستان kûdekistân: ana okulu.
كودك سرشت kûdek-sirişt: çocuksu, çocukça.
كودن kevden, kovden: (Ar.) geri zekâlı, aptal, salak.
كور kûr: (Peh.) kör, görmez, âmâ; kör olmak.
كور kûr: (Fr.) kurs; öğrenim devresi.
كوران kûrân: (Fr.) hava cereyanı; elektrik cereyanı.
كور بخت kûr-beht: bedbaht.
كور خواندن kûr hânden: yanlış anlamak; yanlış okumak.
كورس kûrs: kıvır kıvır saç.
كورس kûrs: (Fr.) at yarışı; kurs; koşu.
كور شدن kûr şoden: kör olmak.
كورك kûrek: (tıb.) sivilce.

كوب kûb: dövme, ezme; felaket.
كوب خوردن kûb horden: ezilmek, dövülmek; dayak yemek.
كوبكارى kûbkârî: cezalandırma.
كوبيدن kûbîden: ezmek, dövmek, çakmak, çivi çakmak.
كوپال kûpâl: gürz, topuz; geniş omuz.
كوپله kûpele: bahar çiçeği; kakül.
كوپن kûpon: (Fr.) kupon, karne.
كوپه كردن kûpe kerden: istif etmek, yığmak.
كوت kût: yığın; kale, hisar.
كوتاه kûtâh: (Peh.) kısa; alçak; sığ;ـــ بودن دست كسى eli yetmemek, gücü olmamak.
كوتاه آمدن kûtâh âmeden: kısalmak; vaz geçmek.
كوتاه بين kûtâh-bîn: dar görüşlü, kıt görüşlü.
كوتاه دستى kûtâh destî: muratsızlık.
كوتاه ساختن kûtâh sâhten: kısaltmak; kesmek; kısa kesmek.
كوتاه شدن kûtâh şoden: kısalmak.
كوتاه كردن kûtâh kerden: kısaltmak, eksiltmek, kesmek.
كوتاه نظر kûtâh-nezer: dar görüşlü, kıt görüşlü; gafil; cimri.
كوتاهى kûtahî: kısalık; kusur; taksir; esirgeme; ـــ كردن kusur etmek; esirgemek.
كوتك kûtek: (T.) sopa; havan kolu; kötek, dayak.
كوتك خوردن kûtek horden: kötek yemek, dayak yemek.
كوتل kûtel: (T. -Moğ.) at binme; yedek at, tepe.
كوتوال kûtvâl: (Hind.) vali; kale muhafızı; kale beyi.
كوتوله kûtûle: cüce.
كوته آستين kûteh-âstîn: kısa etekli; sûfî.
كوته فكرى kûteh-fikrî: dar görüşlülük.
كوته نظر kûteh-nezer: dar görüşlü.
كوثر kovser: (Ar.) kevser; bolluk, çokluk.
كوچ kûc: (T. -Moğ.) göç.

çabalamak, çaba harcamak, gayret etmek; güç denemek.

کوفت kûft: zarar, sadme; (tıb.) frengi.

کوفتگی kûftegî: eziklik, kırıklık, kırgınlık.

کوفتن kûften: (Peh.) ezmek, dövmek; övütmek; davul çalmak.

کوفته kûfte: ezik; övütülmüş; yorgun; köfte.

کوفته بریان kûfte-biryân: köfte.

کوفته حالی kûfte-hâlî: eziklik, kırıklık.

کوفی kûfî: (Ar.) Kûfe'li; kûfî yazı.

کوك kûk: yüksek ses; (müz.) akord; akordlu; teyel; mavi, gök; ــ بودن از دست کسی birinden dolayı kızgın olmak.

کوکائین kokâ'în: (Fr.) (tıb.) kokain.

کوکب kevkeb, kovkeb: (Ar.) yıldız; (bot.) yıldız çiçeği, dalya.

کوکتل koktil: (İng.) kokteyl.

کوك زدن kûk zeden: teyellemek.

کوك شدن kûk şoden: akord edilmek; ayarlı olmak; siniri bozulmak.

کوك کردن kûk kerden: akord etmek; saat kurmak; doldurmak, kışkırtmak.

کوکنار kûk-nâr: (bot.) köknar; haşhaş.

کوکو kûkû: guguk kuşu; bol sebzeli omlet.

کول kûl: omuz; havuz; tepe; از ــ هم بالا رفتن kalabalıkta kendine yol açmak; بر ــ سوار کردن omuza almak; omuzlamak.

کولاب kûlâb: havuz, su birikintisi.

کولاك kûlâk: büyük dalga; deniz fırtınası; tipi.

کولاك کردن kûlâk kerden: dalgalanmak; büyük bir iş yapmak.

کولر kûler: (İng.) havalandırma aracı, klima.

کول کردن kûl kerden: omuza almak, omuzlamak.

کولنگ kûleng: oğlan, homoseksüel.

کوله kovle: eğik, eğri.

کوله kûle: yük, bir omuzluk yük; havuz.

کوله بار kûle-bâr: bir omuzluk yük.

کوله پشتی kûle-poştî: hamal semeri.

کولی kovlî: fahişe; çingene.

کور کردن kûr kerden: kör etmek.

کور کور kûr kûr: çaylak; hepyek.

کور کورانه kûr-kûrâne: körü körüne.

کورمال kûr-mâl: el yordamı.

کورمالی kûrmâlî: el yordamıyla yürüme.

کورمالی کردن kûrmâlî kerden: el yordamıyla yürümek.

کورنش kurniş, korniş: (T.) secde.

کوره kûre: batak, bataklık; ilçe.

کوره kûre: (Peh.) ocak; ateş ocağı; از ــ بدر رفتن çıldırmak; fıttırmak, kafası atmak, tepesi atmak.

کوره پز kûre-pez: kiremitçi, kireç ocağı işleten.

کوره پزخانه kûrepez-ḫâne: kireç ocağı, kiremit ocağı.

کوره ده kûre-dih: küçük köy.

کوره راه kûre-râh: keçi yolu, patika.

کوری kûrî: (Peh.) körlük; به ــ چشم کسی کار کردن birinin inadına çalışmak.

کوز kûz: kambur.

کوزپشت kûz-poşt: kambur.

کوزه kûze: testi.

کوزه گر kûze-ger: testici.

کوژ kûj: kambur, bükük.

کوس kûs: davul, kös; sadme; بر ــ کشیدن kös çalmak; (kin.) göç etmek; بر ــ پیل بستن (kin.) savaşa hazırlanmak.

کوسان kûsân: mûsikîşinas, müzisyen.

کوس فرو کوفتن kûs forû kûften: kös çalmak, savaş davulu çalmak.

کوسه kûse: köse; bir tür kılıç balığı.

کوسه ماهی kûse-mâhi: (zool.) köpek balığı.

کوسه بر نشین kûse-ber-nişîn: bir İran şenliği.

کوش kûş: çalışma, çaba.

کوشا kûşâ: çalışkan, gayretli.

کوشش kûşiş: çalışma, çaba, gayret; savaş; ــ کردن çalışmak, çabalamak.

کوشك kûşk: (Peh.) köşk, kasır.

کوشه kûşe: köşk, kasır.

کوشیدن kûşîden: (Peh.) çalışmak;

کونی kûnî: oğlan, (argo) göt veren.
کونین kevneyn, kovneyn: iki dünya, dünya ve ahiret.
کوه kûh: (Peh.) dağ; zirve; ـــ یکی pek çok.
کوهاموی kûhâmûy: bir çocuk oyunu, harmanbiç.
کوهان kûhân: hörgüç.
کوهپایه kûh-pâye: dağ eteği; dağlık bölge.
کوه پیکر kûh-peyker: iri yarı, dağ gibi, dev.
کوه جگر kûh-ciger: (kin.) cesur.
کوهسار kûhsâr: (coğ.) dağlık, dağlık bölge.
کوهستان kûhistân: (coğ.) dağlık, dağlık bölge.
کوه سنب kûh-sonb: dağdelen.
کوه نورد kûh-neverd: (sp.) dağcı.
کوهه kûhe: sırt, tepe; zirve; hörgüç; dalga; hamle.
کوهی kûhî: (Peh.) dağla ilgili; dağlı.
کوی kûy: (Peh.) mahalle, sokak; geçit.
کویر kevîr: (coğ.) bozkır, çöl.
که keh: saman.
که ke, ki: (Peh.) kim; ki.
که kih: küçük, genç.
کها kehâ: utangaç.
کهالت kehâlet: (Ar.) tembellik, gevşeklik.
کهان kohhân: (Ar.) kâhinler, falcılar.
کهانت kihânet: (Ar.) kehânet, kâhinlik.
کهبد koh-bed, kohbod: dağ sahibi; dağlı; dağa çekilmiş zâhit.
کهتر kihter: daha küçük.
کهدان keh-dân: samanlık.
کهر keher: doru at.
کهربا keh-robâ: kehribar.
کهربارنگ kehrobâ-reng: sarı, kehribar rengi.
کهربایی kehrobâyî: kehribar rengi; miknatıslı.
کهسار kohsâr: (coğ.) dağlık.
کهف kehf: (Ar.) mağara; sığınak; kabile rei-

کولیت kolît: (Fr.) (tıb.) kolit.
کولی دادن kovlî dâden: omuzlamak, omuza almak.
کولیدن kûlîden: kazmak; kökünden sökmek.
کولی گری kovlî-gerî: çingenelik; ـــ راه انداختن yaygara çıkarmak.
کوم kûm: yaka.
کومه kûme: oda, kulübe; küme.
کون kevn: (Ar.) varlık, var oluş; ـــ مطلق mutlak varlık; ـــ و مکان dünya ve içindekiler.
kûn: makat, kıç; (argo) göt; oğlan.
-pâregî: (argo) oğlanlık; rezalet.
-pâre: (argo) oğlan, ibne; rezil.
-perest: (argo) oğlancı, kulampara.
-perestî: (argo) oğlancılık, kulamparalık.
conbânden: kıç oynatmak.
hârîden: kıç kaşımak; (kin.) pişman olmak.
dâden: oğlan olmak; (argo) göt vermek.
-derîde: (argo) oğlan; kıçı parçalanmış; (kin.) hayasız.
-dih: oğlan, (argo) ibne, götveren.
کونسته kûneste: kalça kemiği, kıç.
کونسرو konserv: (Fr.) konserve.
-sûhte: rezil, rüsva; oyuna gelmiş.
kerden: arkadan birleşmek; (argo) göt sikmek.
-kon: (argo) oğlancı, kulampara.
-goşâd: (argo) oğlan; (kin.) tembel.
-loht: (argo) götü çıplak.
کونه kûne: dip, kök; kıç.

si.

کهکشان kehkeşân: samanyolu

کهن kohen: (peh.) eski, köhne; ihtiyar, yaşlı; kullanılmış.

کهن سال kohen-sâl: yaşlı, ihtiyar; eski, çok eski.

کهنسالی kohensâlî: yaşlılık, ihtiyarlık.

کهنه kohne: köhne; ihtiyar; eski; müzmin; kullanılmış.

کهنه kehene: (Ar.) kâhinler.

کهنه پرست kohne-perest: gerici; eski kafalı.

کهنه خر kohne-ḫer: eskici.

کهنه سرباز kohne-serbâz: gazi, tecrübeli asker.

کهنه فروش kohne-forûş: eskici.

کهنه فروشی kohne-forûşî: eskicilik.

کهنه کار kohne-kâr: tecrübeli, deneyimli; eski.

کهنی kohenî: köhnelik, eskilik.

کهوف kohûf: (Ar.) mağaralar.

کهولت kohûlet: (Ar.) ihtiyarlama; üşenme.

کهیر kehîr: (tıb.) kurdeşen.

کهین kihîn: daha küçük, ـ حد en azından.

کی key: ne zaman, ne vakit; nasıl.

کی key: padişah; önder; halis, temiz.

کی keyy: (Ar.) dağlama.

کی kî: kim.

کیا kiyâ: padişah; vali, hâkim; önder; sahip, efendi.

کیاست kiyâset: (Ar.) akıllılık, feraset.

کیان keyân: padişah; önderler.

کیانی keyânî: Keyânî; şahlık; saltanat.

کیبیدن kîbîden: bir kenara çekilmek, sapmak.

کیپ kîp: yapışık, dar; dolu, yığılı; sağlam.

کیچ kîç: dağınık, perişan; az; ufak, küçük.

کید keyd: (Ar.) hile, aldatma.

کیر : (tıb.) penis; (argo) sik; ـ (kin.) ahmak; ـ کاشی yapay penis; ـ گاو kamçı; ـ daltaşak; به ـ م (argo) sikime kadar!; ـ (argo) götünü sikeyim.

kîr-to-kîrî: (argo) kimin siki kimin götünde belli değil.

-ḫâr: (argo) oğlan.

-ḫorden: (argo) aldanmak; yarağa yan basmak.

کیس kîs: (Ar.) para kesesi; buruşuk, kırışık.

کیست kîst: kim o? kimdir o?

کیست kîst: (Fr.) (tıb.) kist.

کیسه kîse: çuval; torba, kese; ـ سر را شل کردن kesenin ağzını açmak; ـ زهره (tıb.) safra kesesi; ـ صفرا (tıb.) safra kesesi.

کیسه بر kîse-bor: yankesici, cepçi.

کیسه بر دوختن kîse ber dûḫten: (kin.) çok beklemek.

کیسه بری kîse-borî: yankesicilik.

کیسه بستن kîse besten: kist bağlamak.

کیسه دار kîse-dâr: keseli, torbalı; ihtikârcı.

کیسه دوختن kîse dûḫten: ـ برای چیزی beklenmek, umulmak.

کیسه کردن kîse kerden: keselemek; (mec.) kınamak.

کیسه کش kîse-keş: dellak, natır, keseci.

کیسه کشیدن kîse keşîden: keselemek.

کیش kîş: okluk; din; kuş kanadı; derisinden post yapılan canlı.

کیغ kîğ: çapak.

کیف keyf: (Ar.) keyif, zevk, mutluluk; ـ اش کوك است keyfi yerinde, keyfi gıcır.

کیف kîf: çanta, cüzdan, kadın çantası.

کیفًا keyfen: (Ar.) nitelik bakımından.

کیف بردن keyf borden: keyiflenmek.

کیف داشتن keyf dâşten: keyifli olmak.

کیفر keyfer: karşılık; ceza; ödül; süt ve yoğurt kabı.

کیفر خواست keyfer-ḫâst: (huk.) iddianame.

کیفر بردن keyfer borden: yaptığını bulmak, ettiğini bulmak.

کیفر دادن keyfer dâden: karşılığını vermek, layığını vermek.

کیفری keyferî: cezâî; cezalı.

کیف کردن keyf kerden: keyiflenmek; ــ با کسی cinsel münasebette bulunmak.
کیفیت keyfiyyet: (Ar.) nitelik, keyfiyet.
کیفیت داشتن keyfiyyet dâşten: keyifli olmak.
کیك keyk: (zool.) pire; ــ توی تنبان کسی افتادن pirelenmek.
کیك keyk: göz bebeği.
کیك keyk, kiyk: (İng.) kek.
کیل keyl: (Ar.) tartma; ölçü; ölçek.
کیل kîl: eğik, bükük; keçe; keçi derisi.
کیلو kîlo: (Fr.) kilo.
کیلوگرم kîlo-girem: (Fr) kilogram.
کیلومتر kîlo-mitr: (Fr.) kilometre.
کیلووات kîlo-vât: (Fr.) kilovat.
کیله keyle, kîyle: (Ar.) kile, ölçek.
کیمخت kîmoht: sahtiyan, deri, at derisi.
کیموس kîmûs: (Yun.) kimüs, midedeki hazmedilmiş besin.
کیمیا kîmîyâ: (Ar.-Yun.) kimya; iksir; hile; aşk; (tas.) şeyhin nazarı; ــ ی جان (kin.) üzüm şarabı.

کیمیا ساز kîmyâ-sâz: kimyâger.
کیمیاگر kîmyâger: kimyâger.
کیمیاگری kîmyâgerî: kimyâgerlik.
کیمیایی kîmiyâyî: kimyasal, kimyevî.
کین kîn: kin, düşmanlık, nefret; intikam; ki bu.
کین بستن kîn besten: kin gütmek.
کین توختن kîn tûhten: intikam almak, öc almak.
کین گر kîn-ger: kinci, intikamcı.
کین ورزیدن kîn verzîden: kin gütmek.
کینه kîne: kin, öc, intikam, nefret.
کینه توز kîne-tûz: kinci.
کینه جو kîne-cû: kinci.
کینه دار kîne-dâr: kinli, kinci.
کینه یی kîneyî: kinli, kinci, intikamcı.
کینین kînîn: (Fr.) (tıb.) kinin.
کیوان keyvân: zühal, satürn.
کیهان keyhân: dünya, cihan.
کیهه keyhe: (bot.) ahududu, ağaç çileği.
کیی kiyî: kimlik, hüviyet.

گ

گ ge: "G", Farsça alfabenin 26. harfi. Sayısal değeri 20.

گابردین gâbârdîn: (Fr.) gabardin kumaş.

گاجر gâcer: (bot.) havuç.

گادن gâden: cinsel münasebette bulunmak.

گار gâr: (Fr.) gar.

گاراژ gârâj: (Fr.) garaj.

گاراژداری gârâjdârî: garajcılık, garaj işletmesi.

گاراژ زدن gârâj zeden: garaja çekmek.

گارد gârd: (Fr.) (ask.) muhafız alayı; sınır nöbetçisi.

گارسون gârson: (Fr.) garson.

گارمون gârmon: (Rus.)(müz.) akordeon.

گاری gârî: sebatsız.

گاری gârî: (Hind.) at arabası.

گاری چی gârîçi: arabacı.

گاریخانه gârî-hâne: at arabası garajı.

گاز gâz: ağız; dişleme, ısırma; köpek dişi; kerpeten; demir kazık; ot; ــ کردن به dişlemek, ısırmak.

گاز gâz: (Fr.) gaz; gaz pedalı; ــ چراغ gaz lambası.

گاز gâz: (Fr.) tül.

گازانبر gâz-enbor: kerpeten; makas.

گازانبری gâz-enborî: kerpeten şeklinde; ــ حرکت çapraz kuşatma, ــ محاصره (ask.) çapraz kuşatma.

گازدار gâz-dâr: gazlı.

گازر gâzor, gâzer: çamaşırcı kadın, çırpıcı; kuyruk sallayan kuşu.

گازورستان gâzoristân: çamaşırhane.

گازرشست gâzor-şost: tertemiz; kolalı.

گازرگری gâzor-gerî: çamaşırcılık, çırpıcılık.

گاز زدن gâz zeden: dişlemek, ısırmak; tekmelemek.

گاز گرفتن gâz giriften: dişlemek, ısırmak.

گاز و نیل gâzoil: mazot, motorin.

گاس gâs: (Peh.) taht; yer, makam.

گاکی gâkî: martı.

گال gâl: uzaklaşma, kenara çekilme; çakal; yüksek ses; yuvarlanma.

گال دادن gâl dâden: aldatmak, oyun oynamak.

گالری gâlerî: galeri; resim sergisi.

گال زدن gâl zeden: feryad etmek, çığlık atmak.

گالش gâloş: kaloş, mest lastiği.

گالن gâlon: (Fr.) galon.

گاله gâle: büyük çuval.

گالیدن gâlîden: feryad etmek; yuvarlanmak.

گام gâm: (Peh.) adım; ağır aksak yürüme.

گام gâm: (Fr.) (müz.) gam; ــ بزرگ (müz.) majör; ــ کوچك (müz.) minör.

گاما gâmâ, gâmma: (Yun.) gama.

گام برداشتن gâm ber dâşten: adım atmak, yürümek; uygulamak.

گام بر گرفتن gâm ber giriften: adım atmak, yürümek.

گام بیرون نهادن gâm bîrûn nehâden: haddini aşmak.

گام در گذاشتن gâm der gozâşten: ayak basmak.

گام رفتن gâm reften: hızlı hızlı yürümek.

گام زدن gâm zeden: gitmek, yürümek; uygulamak, davranmak.

گام سپردن gâm siporden: yol almak, yol katetmek.

گام شمردن gâm şomorden: adımlamak; ihtiyatlı adım atmak.

گام گام gâm-gâm: aheste aheste, yavaş yavaş.

گام گذاردن gâm gozârden: ayak basmak.

گام نهادن gâm nehâden: ayak basmak, ayak koymak.
گامیدن gâmîden: yürümek; adımlamak; seyahat etmek.
گامیش gâmîş: camız.
گاو gâv: (Peh.) inek; sığır; inek şeklindeki sürahi; 9.000 gezlik bir uzunluk ölçüsü; (kin.) ahmak, zırcahil; pehlivan; iri, kaba; boğa burcu; ــ بی شاخ و دم zırcahil; ــ پیشانی سفید çok ünlü; ــ تخمی boğa; ــ جنگی boğa; ــ ختایی bizon öküzü; ــ وحشی antilop; ــ نر öküz, boğa; دشتی antilop, karaca; ــ بدستش افتاده ipin ucunu ele almış; ــ رخت بر نهادن gitmek; ــ زاییدن talih yüzüne gülmek; زین بر ــ کسی göç etmek; ــ در خرمن کسی کردن zorluk çıkarmak; ــ کردن زمین tarla sürmek; ــ لو زینه چه داند ؟ eşek hoşaftan ne anlar; ــ نر دوشیدن boşa kürek çekmek; ــ و خر را بیك چوب راندن hepsine şöyle bir bakmak.
گاواره gâvâre: sığır sürüsü.
گاواره gâvâre: (Peh.) beşik.
گاو آهن gâv-âhen: saban.
گاوباز gâv-bâz: pikador, boğa güreşçisi, matador.
گاوبند gâv-bend: ortaya verme.
گاوپرست gâv-perest: ineğe tapan.
گاوتاز gâv-tâz: sığır çobanı.
گاوتکیه gâv-tikye: sırt yastığı.
گاودار gâv-dâr: sığır besicisi.
گاوداری gâvdârî: inekçilik, sığır besiciliği.
گاودانه gâv-dâne: (bot.) yarpuz otu.
گاودل gâv-dil: cahil, ebleh, ahmak.
گاو راندن gâv rânden: sığır gütmek; tarla sürmek.
گاوزبان gâv-zebân: (bot.) sığır dili.
گاو شنگ gâv-şeng: modul.
گاوشیر gâv-şîr: (bot.) çavşır.
گاو صندوق gâv-sendûk: çelik kasa.
گاو کون gâv-kûn: (kin.) ahmak, ebleh.
گاو کون کردن gâvkûn kerden: dışkı çıkarmak, (argo) sıçmak.

گاو گون شدن gâvgûn şoden: ağarıp kararmak.
گاو مرگی gâv-mergî: (tıb.) sığır vebası.
گاومیش gâv-mîş:(zool.) camız, manda.
گاو هو کردن gâvhû kerden: sığır gütmek.
گاوی gâvî: inek gibi; aptallık, öküzlük.
گاه gâh: (Peh.) taht; kürsü; yer, mekan; tavla hanesi.
گاه gâh: zaman, vakit; devir, asır.
گاه gâh: (Peh.) ses, avaz.
گاه از گاه gâh-ez-gâh: kimi zaman, bazen.
گاه بگاه gâh-be-gâh: zaman zaman.
گاه گاه gâhgâh: bazen, arasıra, zaman zaman.
گاهی گاه gâhgâhî: bazen, arasıra, zaman zaman, kimi zaman.
گاهنامه gâh-nâme: takvim, ajanda.
گاهنبار gâh-enbâr: (Peh.) eski İran bayramlarından altısı.
گاهنما gâh-nemâ: saat; takvim.
گاهواره gâh-vâre: (Peh.) beşik.
گاهواره جنبان gâhvâre-conbân: beşik sallayan.
گاه و بیگاه gâh-o-bîgâh: vakitli vakitsiz.
گاهی gâhî: bazan, arasıra, zaman zaman, kimi zaman; bir keresinde, asla, hiçbir zaman; ــ که -dığı zaman.
گاییدن gâyîden: cinsel münasebette bulunmak; (argo) sikmek; ــ خواهر کسی را (argo) anasını bellemek.
گبت gibt: balarısı.
گبر gebr: zerdüştî; mecusî, ateşperest; kâfir.
گبرك gebrek: kâfir.
گبری gebrî: mecûsîlik, ateşperestlik; kâfirlik; zerdüşt lehçesi.
گپ gep: söz, laf; zırva; iri yarı, kaba.
گپ زدن gep zeden: konuşmak, laf etmek.
گته gete, gote: büyük; kaba, iri.
گتی gotî: Got; gotik.
گجسته goceste: (Peh.) melûn, habis.
گچ geç: (Peh.) alçı; tebeşir; ــ کاشان

گذار کردن gozâr kerden: geçmek.
گذاره gozâre: geçiş; geçit; geçen; zilzurna sarhoş.
گذاره بردن gozâre borden: geçirtmek, geçit vermek.
گذاره کردن gozâre kerden: geçmek.
گذاشتن gozâşten: koymak, bırakmak, yerleştirmek; geçirtmek; geçmek; geçirmek; teslim etmek; yerine bırakmak; terketmek; izin vermek; âdet koymak;رو بسوی چیزی ــ birine doğru yönelmek; ــ سر بسر کسی alay etmek; ــ متـه بخشخاش çok dikkat etmek.
گذاشته gozâşte: geçmiş; konulmuş; baki; izinli.
گذر gozer: geçiş, geçit; çare; (müz.) pasaj; merkez; ــ بر جایی افتـادن yolu düşmek; ــ سر uğrak.
گذران gozerân: geçiren; fani, geçici; geçim, dirlik.
گذراندن gozerânden: geçit vermek, geçirtmek; geçirmek; ağdırmak; kat etmek; tecavüz etmek; ــ از حـد haddini aşmak, ölçüyü kaçırmak.
گذران کردن gozerân kerden: yaşamak, geçinmek.
گذرانیدن gozerânîden: geçirtmek; geçirmek.
گذر آمدن gozer âmeden: geçmek.
گذر دادن gozer dâden: geçiş izni vermek, giriş izni vermek, yol vermek.
گذر داشتن gozer dâşten: geçmek.
گذر کردن gozer kerden: geçmek; delip geçmek; üstün gelmek.
گذرگاه gozergâh: güzergâh; ــ آب su yolu; ــ سیل sel yolu, sel yatağı.
گذر گرفتن gozer giriften: yol kesmek, yol tutmak.
گذرنامه gozer-nâme: pasaport; geçiş belgesi.
گذر یافتن gozer yâften: geçiş fırsatı bulmak; tecavüz etmek; kurtulmak.
گذشت gozeşt: geçme, geçiş; bağışlama, (kim.)kalsiyum sülfat.
گچ اندوده کردن geç-endûde kerden: kireçlemek.
گچ بر geç-bor: alçıcı.
گچ بری geçborî: alçı nakışçılığı.
گچ پز geç-pez: kireççi.
گچ کار geç-kâr: kireççi, alçıcı.
گچ کاری geçkârî: alçı nakışçılığı.
گچ کوب geç-kûb: alçı çekici.
گچ گون geç-gûn: kireç rengi.
گدا gedâ, gidâ: dilenci.
گدا پیشه gedâ-pîşe: dilenci; hasis, aşağılık.
گداختن godâhten: (Peh.) eritmek; (mec.) zayıflatmak.
گداخته godâhte: eriyik, mayi.
گداخته شدن godâhte şoden: erimek.
گدار godâr: geçit; nehir geçiti, bataklık geçiti; çöl geçiti; بی ــ بآب زدن dereyi görmeden paçaları sıvamak.
گداز godâz: eritme; eriyik; zayıflama; doğum kıvranışı; çözelti.
گدازان کردن godâzân kerden: eritmek.
گدازدادن godâz dâden: eritmek; zayıflatmak.
گدازش godâziş: eritme; zayıflatma.
گدازشگر godâzişger: eritici; dökümcü.
گدا صفت gedâ-sıfet: dilenci huylu
گدای gedây: dilenci.
گدایی gedâyî: dilencilik; به ــ افتادن yoksullaşmak.
گدایی کردن gedâyî kerden: dilenmek, dilencilik yapmak.
گد کردن ged kerden: dilencilik yapmak.
گذار gozâr: geçiş; geçit;ــ کسی بجایی افتادن yolu düşmek.
گذار آمدن gozâr âmeden: geçmek; silah tesirli olmak.
گذاردن gozârden: (Peh.) geçmek, katetmek; geçit vermek; geçirmek; hazmetmek; bırakmak, koymak, yerleştirmek; affetmek; terketmek.
گذارش gozâriş: geçiş; geçit verme.

büyük; pahalı; çok, bol; yoğun; güç; (kin.)istenilmeyen kimse; hazımsız; kötü koku, ağır koku; ــ خواب derin uyku; ــ دل داشتن canı sıkkın olmak, kırgın olmak; روی ــ کردن surat asmak, somurtmak.

گران آمدن girân âmeden: ağır gelmek; güç gelmek; dayanılmaz olmak.

گران اندام girân-endâm: şişman; kırık.

گرانبار شدن girânbâr şoden: hamile olmak; meyvelenmek; ağırlaşmak.

گرانبها girân-behâ: pahalı, kıymetli, değerli.

گران پایه girân-pâye: (kin.) yüksek rütbeli.

گران جان girân-cân: dokuz canlı; hafif meşrep; çok yaşlı; tembel; hasis.

گران سر girân-ser: (kın.) kibirli, gururlu; ordu komutanı; öfkeli.

گران سرشت girân-sirişt: tembel; kibirli; vakarlı.

گران شدن girân şoden: ağırlaşmak; pahalanmak.

گران فروش girân-forûş: pahacı.

گران قدر girân-kedr: değerli, saygın.

گران قیمت girân-kîmet: değerli, kıymetli.

گران کردن girân kerden: ağırlaştırmak; güçleştirmek; ــ نرخ fiyat yükseltmek.

گران گردیدن girân gerdîden: ağırlaşmak; pahalılaşmak.

گران گوش girân-gûş: kulağı ağır, az işitir; sağır.

گرانمایه girân-mâye: kıymetli, değerli; aziz, saygın; bol.

گرانی girânî: kıymetlilik; ağırlık; pahalılık; güçlük; bolluk; ــ گوش ağır işitme.

گرانی بردن girânî borden. zorluğu ortadan kaldırmak.

گرانیت girânit: (Fr.) granit.

گرانی کردن girânî kerden: ağırlaştırmak; zorluk çıkarmak; baş ağırlığı; kibirlenmek.

گرانیگاه girânî-gâh: ağırlık merkezi.

گراور girâvur: (Fr.) klişe; gravür.

گراور ساختن girâvur sâhten: klişe

af; cömertlik; güzergah; o taraf, öbür taraf; geçmiş.

گذشت داشتن gozeşt dâşten: bağışlamak, affetmek.

گذشت کردن gozeşt kerden: bağışlamak, affetmek.

گذشتگی gozeştegî: geçme, geçmiş.

گذشتن gozeşten: (Peh.) geçmek; yol almak, katetmek; son bulmak, gelip geçmek; nakledilmek, zikredilmek; tecavüz etmek; از ــ چیزی vazgeçmek, sarfı nazar etmek.

گذشته gozeşte: geçmiş, gitmiş; mazi; köhne, eski; tercihli; önceki, sabık; از ــ üstelik, ilaveten; از این ــ üstelik, bundan başka, bunun yanısıra.

گذشته شدن gozeşte şoden: ölmek; geçmiş olmak.

گر ger: eğer; kel.

گر gor: (tıb.) uyuz hastalığı; dağ.

گرا gerrâ: kul, köle.

گراته girâte: müşkül, engel.

گراد girâd: (Fr.) kırat.

گراز gorâz: (Peh.) yaban domuzu; (kin.) cesur; salınma.

گرازه کشیدن gorâze keşîden: alevlenmek, yalazlanmak.

گرازیدن gorâzîden: naz ve gururla yürümek.

گراشتن gerâşten: ــ پوست sepilemek, tabaklamak.

گرافیت girâfit: (Fr.) grafit.

گرام girâm: aziz, değerli.

گرامافون girâmâfon: (Fr.) gramafon.

گرامی girâmî: aziz, saygıdeğer, muhterem.

گرامی داشتن girâmî dâşten: ağırlamak, ikram etmek.

گرامی شدن girâmî şoden: sevilmek, sayılmak.

گرامی شمردن girâmî şomorden: saymak, saygı göstermek.

گرامی کردن girâmî kerden: saygı göstermek, hürmet etmek.

گران girân: (Peh.) ağır, sakil; şiddetli;

çıkarmak.

گراور ساز girâvur-sâz: klişeci, gravürcü.

گراور سازی girâvur-sâzî: klişecilik.

گراور کردن girâvur kerden: klişe çıkartmak; gravür yapmak.

گراهیدن girâhîden, gerâhîden: meyletmek; benzer olmak.

گرای girây, gerây: eğilim, meyil.

گرایش girâyiş, gerâyiş: meyil, eğilim, temayül; kasıt, irade; itaatsizlik, başkaldırma.

گرایش کردن girâyiş kerden: meyletmek; kastetmek; baş kaldırmak.

گراینده girâyende: eğilimli, istekli; mümin, inanan; (mec.) ağır.

گرایی girâyî: eğilim.

گراییدن girâyîden, gerâyîden: meyilli olmak, istekli olmak; kastetmek; baş kaldırmak; denemek.

گربز gorboz, gorbiz: hilekâr; akıllı; cesur.

گربه gorbe: (Peh.) kedi; ـــ آنقره Ankara kedisi; ـــ اهلی ev kedisi; ـــ خانگی ev kedisi; ـــ مرتضی علی (kin.) gününü gün bilen kimse; ـــ و حشی yaban kedisi; از بغل ـــ افکندن (kin.)hileyi bırakmak; بشانه کردن (kin.) aldatmak; ـــ در انبان داشتن (kin.) hile yapmak; ـــ در زندان کردن (kin.) eli sıkı olmak; ـــ در شلوار و تنبان کردن (kin.) rezil etmek; ـــ کسی بانبان فرو شدن (kin.) aşığı cık oturmak, mutlu olmak.

گربه رقصاندن gorbe reksânden: engel çıkartmak.

گربه رقصانی کردن gorbe-reksânî kerden: kedi oynatmak.

گربه شاندن gorbe şânden: hile yapmak; kendini aldatmak; aldanmak; yağ çekmek.

گربه شانه کردن gorbe şâne kerden: hile yapmak.

گرجی gorcî: Gürcü, Gürcistan'lı; Gürcüce.

گرچ gerç: tebeşir, alçı.

گرچه gerçi: gerçi, her ne kadar.

گرد gerd: dönüş, dönme; gökyüzü.

گرد gerd: toz, toprak; gam, keder; kâr, fayda; güzel koku; pudra; uyuşturucu madde; toz toprak; ـــ دندان diş temizleme tozu; از ـــ راه رسیدن ayağının tozuyla gelmek, yeni seyehatten dönmek; به ـــ رفتن harap olmak; به ـــ کسی نرسیدن birinin tozuna bile yetişememek.

گرد gird: (Peh.) yuvarlak, dairesel; etraf, yöre; ـــ بر ـــ her taraf, çepeçevre; ـــ کسی را گرفتن çevrelemek, çevresini almak, sarmak.

گرد gord: (Peh.) pehlivan, cesur.

گرداب girdâb: girdap, burguç; hortum.

گردابه girdâbe: girdap; tufan.

گر داشتن ger dâşten: uyuz olmak; kaşınmak.

گرداگرد gerdâgerd: dönen.

گرداگرد girdâgird: etraf, çevre, yöre.

گردان gerdân: dönen, dolaşan; akan; değişken; şiş kebap; ـــ بودن زبان dili dönmek.

گردان gordân: (ask.) tabur.

گرداندن gerdânden: döndürmek; çevirmek; değiştirmek, dönüştürmek; yansıtmak; tercüme etmek.

گردان شدن gerdân şoden: hareketli olmak, yürümek (iş.).

گردان کردن gerdân kerden: hareket ettirmek, döndürmek, dolaştırmak.

گردانه gerdâne: çember.

گرد آلود gerd-âlûd: tozlu.

گرد آمدن gird âmeden: toplanmak, bir araya gelmek; cinsel münasebette bulunmak.

گرد آور gird-âver: toplayan.

گرد آوردن gird âverden: toplamak, derlemek; telif etmek.

گرد آوری gird-âverî: toplama, derleme.

گرد افشاندن gerd efşânden: tozunu silmek, temizlemek, cilalamak.

گرد افکن gord-efken: pehlivan, cesur.

گردباد gird-bâd: hortum, kasırga.

گردبر gird-bor: matkap, marangoz matkabı; biz.

گرد بر آمدن gerd ber âmeden: toz kalk-

گرد گشتن gird geşten: dönmek, dolaşmak; toplanmak.

گرد گیری gerd-gîrî: toz alma; ــ پارچهء toz bezi; ــ کهنهء toz bezi.

گرد گیری کردن gerd-gîrî kerden: toz almak.

گردماه gird-mâh: dolunay, bedir;(kin.) yüz.

گردن gerden: (Peh.) (tıb.) boyun; önder, lider; ــ باریك (kin.) itaatkâr; از ــ افکندن üstünden atmak; از ــ بیرون کردن sorumluluk almamak; به ــ کسی انداختن üstüne atmak, üstüne yıkmak; به ــ گرفتن üstlenmek; بر ــ ماندن üzerinde kalmak; در ــ کسی کردن ــ بودن sorumlu olmak; امری را işi birine yıkmak, birini sorumlu kılmak; ــ باریك داشتن (kin.) boynu kıldan ince olmak, itaatkâr olmak.

گردنا gerdenâ: şiş; topaç.

گردنا gird-nâ: diz kapağı; döndürme.

گردناك gerd-nâk: tozlu.

گردن افراختن gerden efrâhten: gösteriş yapmak; isyan etmek.

گردن افراز gerden-efrâz: gururlu, kendini beğenmiş; âsî; güçlü.

گردن افکندن gerden efkenden: itaatli olmak.

گردن بند gerden-bend: gerdanlık, kolye.

گردن خاریدن gerden hârîden: ense kaşımak;(kin.) bahane bulmak; tahrik etmek.

گردن خم کردن gerden hem kerden: boyun eğmek; âciz kalmak.

گردن دادن gerden dâden: teslim olmak, itaat etmek.

گردن درازی gerden-dirâzî: yücelik; haddini aşma.

گردن زدن gerden zeden: boynunu vurmak, öldürmek.

گرد نشستن gerd nişesten: toz konmak, toz tutmak; kirlenmek; zarar gelmek.

گردن شکستن gerden şikesten: boynunu kırmak; boynu kırılmak.

گردن فراز gerden-ferâz: gururlu.

mak.

گرد بر آوردن gerd ber âverden: toz kaldırmak.

گرد بر انگیختن gerd ber engîhten: toz kaldırmak.

گرد بر خاستن gerd ber hâsten: toz kalkmak; üzüntüsü belli olmak.

گرد بر گرد gird-ber-gird: çepeçevre.

گرد پا gird-pâ: oturulacak yer; ــ نشستن bağdaş kurmak.

گرد پیچ کردن gird pîç kerden: toplamak; kuşatmak.

گرد خوردن gerd horden: tozlanmak.

گردش gerdiş: gezme, gezinti, dolaşma; hareket; değişim; dönüşüm; ــ خون (tıb.) kan dolaşımı; به ــ در آوردن harekete geçirmek; در ــ آمدن harekete geçmek.

گردش دادن gerdîş dâden: döndürmek.

گرد شدن gird şoden: yuvarlaklaşmak; toplanmak.

گردش رفتن gerdiş reften: gezintiye çıkmak.

گردش کردن gerdiş kerden: gezinti yapmak, gezmek, dolaşmak.

گردشگاه gerdiş-gâh: gezinti yeri, seyir yeri.

گرد فشاندن gerd feşânden: toz saçmak; toz silmek.

گردك girdek: küçük çadır; gerdek; ــ شب gerdek gecesi, zifaf gecesi.

گردکان girdokân: ceviz; ceviz ağacı; ــ هندی hindistan cevizi.

گرد کردن gerd kerden: toz çıkarmak; engel yaratmak; iyi bir iş yapmak; fayda sağlamak.

گرد کردن gird kerden: yuvarlamak; toplamak; ele geçirmek; şişmanlatmak, toplamak; tur atmak.

گردگاه gird-gâh: bel.

گرد گرفتن gerd giriften: toz almak; toz tutmak.

گرد گرفتن gird giriften: kuşatmak, sarmak.

گرده gorde: (Peh.) (tıb.) böbrek; omuz kemiklerinin arası.
گرد هم آمدن gird-i hem âmeden: toplanmak, bir araya gelmek.
گردی gerdî: tozlu; ince kumaş.
گردی gordî: cesaret, pehlivanlık.
گردیدگی gerdîdegî: dönme, dolaşma.
گردیدن gerdîden: (Peh.) dönmek, dolaşmak, devretmek; yol almak, gitmek; gezmek; olmak; değişmek; bozulmak; bölünmek; kaymak; yönelmek; mücadele etmek; کتاب ــ sayfa çevirmek.
گرز gorz: (Peh.) gürz, topuz; havan kolu.
گرزبان gorz-bân: topuzlu.
گرزدار gorz-dâr: topuzlu, gürzlü.
گرزمان gerzmân- gerozmân: Tanrı'nın arşı; felek.
گرزن gerzen: kakmalı taç; (bot.) talkım.
گرزه gerze: bir tür zehirli yılan; fare.
گرس gors: (Peh.) açlık; kıvrık saç.
گرسنگی gorsenegî, gorisnegî: açlık.
گرسنگی کشیدن gorisnegî keşîden: açlık çekmek.
گرسنه gorsene, gorisne: (Peh.) aç.
گرسنه چشم gorisne-çeşm: açgözlü; cimri; (kin.) yoksul.
گرسنه چشمی gorisne-çeşmî: açgözlülük.
گرسنه شدن gorisne şoden: acıkmak.
گرفت girift: alma, alım; tenkit, itiraz; güneş tutulması; cürüm.
گرفتار giriftâr: müptelâ, tutkun: bağlı; esir; âşık; av; meşgul.
گرفتار شدن giriftâr şoden: müptelâ olmak, tutulmak, yakalanmak; esir olmak; âşık olmak.
گرفتار کردن giriftâr kerden: müptelâ etmek, tutulmak, bağlamak, esir etmek; âşık etmek.
گرفتاری giriftârî: iptilâ; tutkunluk; esirlik; âşıklık; meşgûliyet, uğraşı.
گرفت کردن girift kerden: sazı titiretmek.
گرفت گرفتن girift giriften: tenkit etmek;

گردن کج کردن gerden kec kerden: tevazu göstermek.
گردنکش gerden-keş: cesur; âsî, serkeş; meşhur; kibirli.
گردنکشی gerdenkeşî: serkeşlik, âsilik, başkaldırma.
گردن کشیدن gerden keşîden: boynunu uzatmak; isyan etmek, baş kaldırmak.
گردنکشی کردن gerdenkeşî kerden: kahramanlık göstermek; isyan etmek; gösteriş yapmak.
گردن کلفت gerden-koloft: ensesi kalın; güçlü; zorba, dayı, külhanbey, kabadayı.
گردنگ gerdeng: deyyus; aptal, ahmak; kılıksız.
گردن گرفتن gerden giriften: itiraf etmek; üstlenmek, üzerine almak.
گردنگیر شدن gerden-gîr şoden: kabul etmek zorunda kalmak; itirafa mecbur olmak.
گردن نرم داشتن gerden nerm dâşten: itaat etmek, boyun eğmek.
گردن نرم کردن gerden nerm kerden: itaat ettirmek, boyun eğdirmek.
گردن نهادن gerden nehâden: itaat etmek.
گردنه gerdene: oklava; dar dağ geçiti; dik yamaç.
گردنه بر gerdene-bor: eşkiya, yol kesen.
گردنی gerdenî: boyunla ilgili; عضلات ــ (tıb.) boyun adaleleri; مهره های ــ (tıb.) boyun omurları.
گردو girdû: (Peh.) ceviz ağacı; ceviz.
گردو خاک کردن gerd-o-ḫâk kerden: toz çıkarmak; (mec.) öfkelenmek.
گردو فروش girdû-forûş: cevizci.
گردون gerdûn: (Peh.) dönen; araba; gökyüzü, felek.
گردون شناس gerdûn-şinâs: müneccim, astronom.
گردونه gerdûne: araba, at arabası; (ask.) top arabası.
گرده gerde: (bot.) polen.
گرده girde: (Peh.) yuvarlak; ekmek yuvarlağı; disk; âdi pirinç.

گرمابان germâ-bân: hamamcı; hamam.
گرمابه germâbe: hamam.
گرمابه بان germâbe-bân: hamamcı.
گرما به بها germâbe-behâ: hamam parası; bağış, bahşiş.
گرمابه زدن germâbe zeden: hamama gitmek.
گرما پیما germâ-peymâ: termometre.
گرما خوردن germâ horden: sıcak çarpmak.
گرما زدگی germâ-zedegî: sıcak çarpması.
گرما سنج germâ-senc: termometre; kalorimetre.
گرمایی germâyî: sıcak çarpması.
گرم افتادن germ oftâden: ciddiyetle meşgul olmak.
گرم ایستادن germ îstâden: çok sıcaklaşmak, sıcak bastırmak.
گرم باد germ-bâd: sıcak rüzgar; sam yeli.
گرم خانه germ-hâne: sıcak oda; sera; ilaç kurutma odası.
گرم خون germ-hûn: sıcak kanlı.
گرم خیز germ-hîz:(kin.) çevik, kıvrak; gece namazı.
گرم دار germ-dâr: dost, arkadaş.
گرم داشتن germ dâşten: sıcak tutmak; (kin.) teselli vermek.
گرم سیر germ-sîr:(coğ.) sıcak yer, sıcak bölge.
گرمش germiş: sıcaklık, hararet; (tıb.) ateş.
گرم شدن germ şoden: ısınmak; (kin.) kışkırtılmak; (kin.) öfkelenmek.
گرم شکمی germ-şikemî: oburluk; hırs, tamah.
گرم شهوت germ-şehvet: şehvetli, şehvet dolu.
گرمك germek: (bot.) topatan kavunu.
گرم کردن germ kerden: ısıtmak; (kin.) acele etmek; hızlı sürmek; tahrik ettirmek; آبی ــ با کسی cinsel münasebette bulunmak.
گرمگاه germ-gâh: sıcak vakit.
eleştirmek.
گرفتگی giriftegî: tıkanıklık; kederlilik; tutulma; karanlık; sıkıntı.
گرفتن giriften:(Peh) almak; tutmak; tıkamak; kabul etmek; seçmek; isim almak; tesir etmek; evlenmek; farzetmek; fethetmek; çalmak; yakalamak, avlamak; buz tutmak, donmak; kaynaşmak; yemek; yüz göstermek; tutulmak; صدا ــ ses kısıklığı.
گرفت و گیر girift - o- gîr: sorgulama.
گرفت وگیر کردن girift-o-gîr kerden: sorgulamak.
گرفته girifte: alınmış, tutulmuş; boğuk, kısık.
گرفته دل girifte-dil: sıkkın, sıkıntılı, üzgün.
گرفته زدن girifte zeden: suçlamak; (kin.)kınamak; (kin.)saçmalamak.
گرگ gorg: (Peh.) kurt; (kin.) hilekâr, zeyrek; اجل ــ ölüm; باران دیده ــ tecrübeli ve zeki; پیر ــ zekî ihtiyar, kurnaz ihtiyar, ihtiyar kurt.
گرگانی gorgânî: Gorgan'lı.
گرگ بند gorg-bend: (kin.) esir, tutsak; korkak; zebun.
گرگ پا gorg-pâ: (bot.) kibrit otu.
گرگر gerger: taht.
گرگر gerger: yüce Tanrı.
گر گرفتن gor giriften: alevlenmek; (mec.) sıcaktan bitkin düşmek; uyuz olmak.
گرگ سگ gorg-seg: kurt köpeği.
گرگم بهوا gorgem-behevâ: bir tür çocuk oyunu.
گرگ میشی gorg-mîşî: münafıklık.
گرگ و میش gorg-o-mîş: alacakaranlık.
گرگی gorgî: kurtluk; yırtıcılık.
گرم germ: (Peh.) sıcak; ılık; güç; sert huylu; aceleyle; samimiyet; kesin; آب ــ sıcak su; اسلحهء ــ (ask.) ateşli silahlar; سخن ــ etkili söz; سلاح ــ (ask.) ateşli silah.
گرم gerem: eğer bana, eğer beni.
گرم gorm: gam, keder.
گرم gerem, girem: (Fr.) gram.
گرما germâ: (Peh.) sıcaklık, hararet, ısı.

گرم گرفتن germ giriften: ـ با کسی dostluk kurmak.
گرم گشتن germ geşten: ısınmak; meşgul olmak.
گرم ماندن germ mânden: sıcak kalmak.
گرم مزاج germ-mizâc: asabî, sinirli.
گرمی germî: sıcaklık, hararet; (mec.) sertlik, şiddet; (mec.) azar, paylama; çeviklik; sürat; ـ طبیعی doğal sıcaklık.
گرمی کردن germî kerden: sıcak başına vurmak;(kin.) ilgi duymak.
گرنگ goreng: ordugah; savaş meydanı.
گرو girev, girov: ipotek, rehin; از ـــ در آوردن rehinden kurtarmak; به ـ بودن rehinli olmak; ipotekli olmak.
گرو باختن girov bâhten: rehin bırakmak; kumar oynamak.
گرو باز ستدن girov bâz siteden: rehinden kurtarmak.
گرو بردن girov borden: rehin almak; geçmek.
گرو بستن girov besten: rehin koymak.
گرو دادن girov dâden: rehin vermek; tazminat ödemek; söz vermek.
گروش gireviş: iman etme; iman, inanç.
گروش کردن gireviş kerden: iman etmek, inanmak.
گرو کردن girov kerden: rehin bırakmak; ipotek etmek.
گروگان girovgân: rehinli; rehine; mahpus; köle, kul.
گروگان gorûgân: penis.
گروگان بردن girovgân borden: rehin almak.
گروگان کردن girovgân kerden: rehin bırakmak.
گروگر gerû-ger: mâbud.
گرو گرفتن girov giriften: rehin almak.
گرو نهادن girov nehâden: rehin koymak.
گروه gorûh: (Peh.) cemaat, takım, grup; (ask.) bölük; taife, kabile; kürsü, bölüm.
گروهان gorûhân: gruplar, cemaatler; kabileler; (ask.) takım.

گروه آمدن gorûh âmeden: toplanmak.
گروهبان gorûhbân: (ask.) çavuş.
گروه بندی gorûh-bendî: (ask.) sınıflandırma.
گروه گشتن gorûh geşten: toplanmak, gruplaşmak.
گرویدن girevîden: (Peh.) inanmak, iman etmek, kabul etmek.
گره girih: (Peh.) düğüm; (tıb.) mafsal; boğum; budak; kilit; kırışık; müşkül; sorun; dil tutukluğu; bir desimetrelik uzunluk ölçüsü; ـ از پیشانی ـ کور kördüğüm; ـ باز کردن گشودن güleryüz göstermek; ـ ببند قبا بستن düğüm çözmek; ـ بر آب بستن parmağına ip bağlamak; ـ بر ابرو کردن güç bir işi gerçekleştirmek; ـ بر جبین زدن öfkelenmek; ـ بر گوش زدن surat ekşitmek, kaş çatmak; ـ بکار انداختن kulak asmamak; ـ در ابرو زدن güçlük çıkartmak; ـ در کار افتادن kaş çatmak, öfkelenmek; ـ در کار خوردن iş düğümlenmek; ـ در گلو زدن sorun çıkmak; ـ در گلو شکستن boğazını sıkmak; korkudan nefesi düğümlenmek.
گره افکندن girih efkenden: düğüm atmak; sorun çıkartmak.
گره باز کردن girih bâz kerden: düğüm çözmek, düğüm açmak.
گره بستن girih besten: düğümlemek; sağlamlaştırmak.
گره خوردن girih ḫorden: düğümlenmek.
گره دادن girih dâden: düğümlemek.
گره زدن girih zeden: düğümlemek.
گره شدن girih şoden: düğümlenmek; ـ در حلق boğazında düğümlenmek.
گره کردن girih kerden: düğümlemek; düğme iliklemek; sağlamlaştırmak.
گره گشا girih-goşâ: sorunları halleden.
گره گشادن girih goşâden: düğüm çözmek; sorunu halletmek.
گره ناک girih-nâk: düğümlü.
گری gorî: uyuzluk.

گریوه gerîve: (Peh.) sırt, tepe; dağ geçiti; yokuş; güç yol.
گریه girye: ağlama, ağlayış; gözyaşı; (kin.) üzüm şarabı; ـ سرد yalancıktan ağlama; ـ در گلو داشتن ağlamaklı olmak; ağlamak; و زاری کردن ağlayıp inlemek.
گریه آلود girye-âlûd: ağlamaklı.
گریه آور girye-âver: ağlatıcı.
گریه افتادن girye oftâden: ağlamaya başlamak.
گریه انداختن girye endâhten: ağlatmak.
گریه زدن girye zeden: gözyaşı dökmek, ağlamak.
گریه کردن girye kerden: ağlamak.
گریه گرفتن girye giriften: ağlamak.
گریه ناک girye-nâk: ağlayan.
گریستن giryîden: ağlamak.
گز gez: 104 cm.lik bir uzunluk birimi; bir tür ok; diş; bir tür kumaş.
گز gez: kudret helvası; bir tür tatlı.
گزار gozâr: nakış; kan alma neşteri; koyma, bırakma.
گزاردن gozârden: (Peh.) bitirmek, yerine getirmek; ödemek; tebliğ etmek; koymak, bırakmak; beyan etmek; tercüme etmek; harcamak; yorumlamak.
گزارده آمدن gozârde âmeden: bitirilmek; ödenmek; bildirilmek.
گزارش gozâriş: ödeme; yorum; tercüme; rapor.
گزارش دادن gozâriş dâden: rapor vermek.
گزارش کردن gozâriş kerden: açıklamak, yorumlamak; araştırmak; ـ خواب rüya tabir etmek.
گزارشگر gozâriş-ger: müfessir; yorumcu, raportör.
گزارش یافتن gozâriş yâften: rapor alınak; yorumlanmak.
گزاره gozâre: icrâ, yürütme; ödeme; yorum; plan, (gr.) haber.
گزاریدن gozârîden: yorumlamak.
گزاف gizâf, gozâf: (Peh.) saçmalık, zırva,

گریان giryân: ağlayan; ağlamaklı.
گریاندن giryânden: ağlatmak.
گریان شدن giryân şoden: ağlamak.
گریان کردن giryân kerden: ağlatmak.
گریبان girîbân: (Peh.) yaka; ـ سمور samur kürk; ـ کوه dağ eteği; دست از ـ کسی بر yakasını bırakmak; دست و ـ بودن yaka paça olmak; سر در ـ تنگ ماندن rezil olmak; سر در ـ فرو بردن düşünceye dalmak.
گریبان دریدن girîbân derîden: yakasını yırtmak; aşkıyla tutuşmak.
گریبانگیر شدن girîban-gîr şoden: müptelâ olmak, tutulmak.
گریپ girîp: (Fr.) (tıb.) grip.
گریچ gorîç: ver altı; zindan kuyusu; küçük ev; köşe.
گریختن gorîhten: (Peh.) kaçmak, sıvışmak.
گریخته خواب gorîhte-hâb: uykusuz, uykusu kaçmış.
گریز gorîz: kaçma, kaçış, firar; (ed.)girizgâh.
گریزان gorîzân: kaçan, kaçak.
گریزاندن gorîzânde · kaçırtmak.
گریزان شدن gorîzân şoden: kaçmak, firar etmek.
گریزانیدن gorîzânîden: kaçırtmak.
گریز جستن gorîz costen: kaçmak, firar etmek.
گریزگاه gorîz-gâh: kaçılacak yer.
گریز نماندن gorîz nemânden: kaçma fırsatı kalmamak.
گریزه gorîze: kaçak; kaçamak.
گریس girîs: (İng.) gres yağı; ـ پمپ gres pompası.
گریستن girîsten: (Peh.) ağlamak; ـ آبینه arkasından su dökmek.
گریسکار girîs-kâr: gresçi; (kin.) oğlancı.
گریسنگ gorîseng: bülbül sesi.
گریغ gorîğ: (Peh.) kaçış, firar, hezimet.
گریم کردن girîm kerden: yüzüne makyaj yapmak (tiyatro).

گزیت gezyet: cizye.
گزیدن gezîden: (Peh.) ısırmak, sokmak, dişlemek, zarar vermek; ــ دست را بدندان üzüntüsünden elini ısırmak; ــ چشم göz değmek; ــ لب üzülmek, dudağını ısırmak.
گزیدن gozîden: (Peh.) seçmek; ــ بر tercih etmek; yeğlemek, yeğ tutmak; ــ چیزی از چیزی ayırdetmek.
گزیده gozîde: seçkin, seçilmiş.
گزیده کردن gozîde kerden: seçmek.
گزیر gozîr: çare, ilaç, fayda.
گزیردن gozîrden: çare bulmak, fayda vermek.
گزیرش gozîriş: yorum, tefsir; çare bulma, tedavi.
گزین gozîn: seçkin, seçilmiş, güzin.
گزینش gozinîş: seçkinlik; dirayet.
گزین کردن gozîn kerden: seçmek; ــ چیزی بر چیزی tercih etmek.
گزینه gezîne: balyoz; kalın elbise.
گس ges: buruk, ekşimtrak.
گساردن gosârden: içmek, içki içmek; içki vermek; mahvetmek; bertaraf olmak; hazmolmak; koymak; yol almak.
گساریدن gosârîden: içmek; içki vermek; yok etmek; ateş inmek; hazmedilmek.
گست gest: çirkin; utanç verici.
گستاخ gostâh: (Peh.) cesur, korkusuz; küstah, edepsiz.
گستاخانه gostâhâne: cesurca; küstahça.
گستاخ آمدن gostâh âmeden: cesur olmak.
گستاخ بینی gostâh-bînî: cesaret, pervasızlık.
گستاخ کردن gostâh kerden: cesur kılmak; küstahlaştırmak; boyun eğdirmek.
گستاخ گردیدن gostâh gerdîden: cesur olmak; küstahlaşmak.
گستاخی gostâhî: cesaret; küstahlık.
گستاخی داشتن gostâhî dâşten: cesareti olmak; küstah olmak.
گستاخی کردن gostahî kerden: cesaret etmek; küstahlık etmek.
boş, anlamsız; çok; mübalağa, ifrat.
گزافکاری gozâfkârî: saçmalama.
گزاف کردن gozâf kerden: saçmalamak; israf etmek.
گزاف گفتن gozâf goften: saçmalamak, boş konuşmak.
گزاف گو gozâf-gû: saçmalayan; geveze; boş konuşan.
گزاف گویی gozâf-gûyî: saçmalama, gevezelik.
گزافه gizâfe-gozâfe: beyhude, boş, saçma, çok.
گزاونگان gezâvengân: koşarak, aceleyle, alelacele.
گزایش کردن gezâyiş kerden: zarar vermek.
گزانگبین gez-engobîn, gez-engebîn: (bot.) gezengebin.
گزر gezer: (bot.) havuç.
گزر gozir: çare, ilaç.
گزردن gozirden: tedavi etmek.
گزك gezek: meze; sıra; defa; fırsat.
گزگز کردن gezgez kerden: karıncalanmak.
گزلك gezlik, gizlik: (T.) çakı, küçük bıçak; bir tür kalemtraş.
گزمه gezme: (T.) gece bekçisi.
گزند gezend: (Peh.) afet, felâket; zarar, ziyan; göz değmesi.
گزند آمدن gezend âmeden: zarar görmek.
گزند آوردن gezend âverden: zarar vermek.
گزند خوردن gezend horden: zarar görmek.
گزند دیدن gezend dîden: zarar görmek.
گزند رساندن gezend resânden: zarar vermek.
گزند رسیدن gezend resîden: zarar gelmek.
گزند کردن gezend kerden: zarar vermek.
گزنه gezne: (bot.) ısırgan otu; ــ سفید (bot.) akballıbaba; ــ ها (bot) ısırgangiller.

enli.

گشاد بازی goşâd-bâzî: israf; tavlada açık oynama.

گشادگی goşâdegî: ferahlık, genişlik, açıklık; temizlik; boiluk.

گشادن goşâden: (Peh.) açmak; kurtarmak; akıtmak; fethetmek; ayırmak; halletmek, çözümlemek, ortadan kaldırmak; ok atmak; ele geçmek; ayrılmak; ilgiyi kesmek.

گشادنامه goşâd-nâme: ferman, kitap.

گشاده goşâde: açık; fethedilmiş; ayrı; çözümlenmiş; hasıl olmuş.

گشاده پیشانی goşâde-pîşânî: nur yüzlü; güler yüzlü.

گشاده خواندن goşâde ḫânden: fasih okumak.

گشاده دست goşâde-dest: cömert, eli açık.

گشاده دستی goşâde-destî: cömertlik, eliaçıklık; nüfûz.

گشاده دل goşâde-dil: güleryüzlü; cömert.

گشاده رخ goşâde-ruḫ: neşeli, güleryüzlü.

گشاده رو goşâde-rû: açık yüzlü; güzel; güleryüzlü.

گشاده زبان goşâde-zebân: fasih dilli; fasih.

گشاده سخن goşâde-soḫen: fasih, beliğ.

گشاده شدن goşâde şoden: açılmak; serbest kalmak; aşikâr olmak; kolaylaşmak; fethedilmek; bertaraf olmak.

گشادی goşâdî: genişlik, ferahlık.

گشایش goşâyiş: açma; açılma; fetih; çözümlenme.

گشایش دادن goşâyiş dâden: genişletmek; müreffeh kılmak.

گشایش یافتن goşâyiş yaften: genişlemek; geçim bolluğuna kavuşmak; serbest kalmak.

گشت geşt: dolaşma; gezme; gezinti; arama; değişim; hâk.

گشتاور geştâver: moment.

گشت بر گشت geşt-ber-geşt: kıvrım kıvrım; sarmaşık.

گستراندن gosterânden: yaymak; neşretmek.

گستراندن gosterânîden: yaymak; yaygı yaymak.

گستردن gosterden: (Peh.) yaymak; yaygı yaymak; şayi olmak; sermek.

گسترده gosterde: yaygı; yayılmış.

گسترش gosteriş: yayma; (ask.) yayılma; giyim.

گسته geste: çirkin, hayvan gübresi.

گسستگی gosestegî: kesilme; dağınıklık; ayrılma; çözülme; yarık.

گسستن gosesten: (Peh.) kesilmek, koparılmak; dağılmak; ayrılmak; yok olmak; gevşemek; ayırmak, koparmak; kesmek; viran etmek, açmak.

گسسته goseste: ayrı; kesik; dağınık; ortadan kalkmış; bitkin; açık; viran.

گسسته بنیاد goseste-bonyâd: dayanıksız, gevşek.

گسسته عنان goseste-'inân: kayıtsız.

گسسته گردیدن goseste gerdîden: ayrılmak, kopmak; kesilmek; dağılmak; yok olmak; bitkin düşmek; açılmak.

گسلاندن gosilânden: parçalamak, ayırmak.

گسل کردن gosil kerden: göndermek.

گسلیدن gosilîden: ayrılmak, parçalanmak; parçalamak; ـ راه yol almak.

گسنه gosne: aç.

گسیختن gosîḫten: ayrılmak, kopmak; ayırmak, koparmak; feshetmek, nakzetmek.

گسی کردن gosî kerden: göndermek, yollamak.

گسیل gosîl: gönderme; giden, yolcu.

گسیل کردن gosîl kerden: göndermek, yollamak; serbest bırakmak.

گش geş: naz ve kibirli, nazlı; hoş, güzel.

گش geş: suyuk, hılt; ـ زرد safra; ـ سیاه sevdâ.

گشا goşâ: açan.

گشاد goşâd: açılma; fetih; hoşluk; serbestlik; görüş sahası; siftah; genişlik, en; geniş,

گشت زدن geşt zeden: dolaşmak, gezmek.
گشت کردن geşt kerden: gezmek, dolaşmak; seyretmek; mahvetmek.
گشتن geşten: (Peh.) olmak; gezmek; dolaşmak; geri dönmek; değişmek; dönüşmek; yansımak; aramak; savaşmak; ulaşmak; gurub etmek; ısırmak, sokmak.
گشته شدن geşte şoden: yüz çevirmek, ortadan kalkmak; değişmek; yol almak.
گشتی geştî: gece bekçisi; (ask.) kol gezme.
گشن goşn, geşn: (Peh.) eril, erkek; erkek düşkünü; kalabalık.
گشن کردن goşn kerden: çiftleşmek, birleşmek.
گشنگی goşnegî: açlık.
گشنیز gişnîz: (Peh.) (bot.) kişniş, kişniş otu, iskambilde sinek, trefil.
گشنی کردن goşnî kerden: çiftleşmek, birleşmek.
گشودن goşûden: açmak; fethetmek.
گشوده شدن goşûde şoden: açılmak; fethedilmek.
گشی کردن geşî kerden: salınarak yürümek.
گفتار goftâr: söz, konuşma; söyleşi.
گفتار کردن goftâr kerden: söyleşmek, laf etmek, sohbet etmek.
گفتگو goftogû, goftgû: konuşma, söyleşi; şöhret; haber; ـ کردن konuşmak.
گفتن goften: konuşmak, söylemek, demek; şiir nazmetmek; şarkı okumak; adlandırmak; tasavvur etmek; ـ باخویشتن kendine kendine söylemek; ـ بر beyan etmek; گو bırak; ne olursa olsun.
گفت و شنود goft-o-şonûd: konuşma, söyleşme, tartışma.
گفت و گو goft-o-gû: söyleşi, sohbet.
گفته شدن gofte şoden: beyan edilmek.
گل gil: (Peh.) çamur, balçık; toprak; tiynet, yaratılış; ten ترش -; (kim.)kalsiyum sülfat; ـ به kireç; ـ سفید fizik balçığı; ـ حکمت

خورشیداندودن güneşi balçıkla sıvamak; در ماندن ـ âciz kalmak.
گل gol: (Peh.) çiçek; gül; şule; yanık; kırmızı; karbuz göbeği; hatır; netice, fayda; parça; ـ آفتاب پرست (bot) güne yönelen, güne doğrulan; ـ آهار zinya çiçeği; ـ ابریشم ها (bot.) küstümotu giller; ـ اَفعی استکانی çan çiçeği, boru çiçeği; ـ انگشتانه yüksük otu; ـ بهمن (bot.) kardelen; ـ پیرتر (bot.) nezle otu; ـ تافتونی (bot) firenk inciri; ـ جعفری (bot.) Hintgülü, Hint karanfili; ـ چاه söküotu; ـ حسرت çiğdem; ـ حنا kına çiçeği; ـ خیار kıryasemini; ـ ستاره yıldız çiçeği; ـ سرخ gül, kırmızı gül; ـ سرنگون (bot.) şahtuğu; ـ شیپوری bot.) yılan yastığı; ـ عبایی (bot.) aspidistra; ـ عقرب akrep çiçeği; ـ فراموشم مکن (bot.) unutmabeni çiçeği; ـ فرشته melekotu; ـ قاصد (bot.) hindiba; ـ کتانی nevruzotu, aslanağzı; ـ کتانی چنگی (bot.) zil çiçeği, zil otu; ـ گندم peygamber çiçeği; ـ گوشواره küpe çiçeği; ـ ماهور (bot.) sığır kuyruğu; ـ مصنوعی yapma çiçek; ـ میمون (bot.) aslanağzı; ـ ناز (bot.) damkoruğu; ـ نگونسار (bot.) tavşan kulağı, buhurumeryem, siklamen; ـ نوروز çuha çiçeği; از گل بالا تر بکسی نگفتن konuşurken edebini muhafaza etmek; دسته ـ بآب دادن hata yapmak.
گل gol: (İng.) gol.
گلاب golâb: gülsuyu.
گلاب افشاندن golâb efşânden: gülsuyu serpmek; (kin.) gözyaşı dökmek.
گلاب پاش golâb-pâş: gülüptan.
گلابتون golâb-tûn: altın tel, sim tel; sırma ipliği.
گلابدان golâb-dân: gülüptan.
گلاب کشیدن golâb keşîden: gülsuyu çıkarmak.
گلابی golâbî: (bot.) armut ağacı; armut; gülsuyu çıkaran; gülsuyu şişesi.
گلاج golâc: ince ekmek.

گلریز gol-rîz: gül saçan.
گلزار golzâr: çiçek bahçesi, gül bahçesi.
گل زدن gol zeden: nakış işlemek; küflenmek;(sp.) gol atmak.
گل ساز gol-sâz: yapma çiçekçi.
گلستان golistân, golsitân: çiçek bahçesi, gülistan; gül bahçesi.
گل سرخی gol-i sorḫî: kırmızı.
گل سرشتن gil sirişten: çamur yoğurmak.
گل شدن gil şoden: bulanmak; çamurlaşmak.
گل شکفتن gol şikoften: çiçek açmak, gül açmak; garip bir olay olmak.
گلشن golşen: çiçek bahçesi, gül bahçesi; süslü ev.
گل عذار gol-izâr: gül yanaklı.
گل غنچه gol-gonçe: gül goncası; alık.
گلف golf: (İng.) (sp.) golf.
گلفام gol-fâm: gül rengi; gül yüzlü.
گل فرستادن gol firistâden: çiçek göndermek.
گل فروش gol-forûş: çiçekçi.
گل فروشی gol-forûşî: çiçekçilik.
گلك golek: iğneli söz.
گل کردن gil kerden: çamur yapmak; hamur yoğurmak; bulandırmak.
گل کردن gol kerden: zahir olmak; (sp.) gol atmak; söndürmek.
گلگون gol-gûn: gül renkli, kırmızı.
گلگیر gil-gîr: çamurluk.
گلگیر ساز gilgîr-sâz: çamurlukçu.
گلمر golmer: bir tür ok temreni; güzel kokulu bir tür çiçek.
گل مژه gol-moje: (tıb.) arpacık.
گل میخ gol-mîḫ: çivi.
گلنار gol-nâr: (bot.) gülnar.
گل نشاندن gol nişânden: çiçek ekmek, çiçek dikmek.
گلنگدن gelen-giden:(T.) (ask.) mekanizma (tüfek).
گلو gelû, golû: (Peh.) (tıb.) boğaz, gırtlak, آب خوش به ــ فرو نرفتن bir an rahat olamamak; پایین نرفتن چیزی از ــ ی کسی

گلادیاتور gilâdiyâtor: (Fr.) gladyatör.
گلاله golâle: kıvrık kâkül; gömlek.
گلاویز gelâvîz, gilâvîz: yaka paça olma, yakasına sarılma.
گلاویز شدن gelâvîz şoden: yaka paça olmak.
گلاه gelâh: siyah.
گلایول gelâyol, gılâyol: (Fr.) (bot.) glayöl.
گل آذین gol-âzîn: çiçek durumu.
گل آرایی gol-ârâyî: çiçekle süsleme.
گل آلود gil-âlûd: çamurlu, balçıklı.
گل آلود کردن gil-âlûd kerden: آب را ــ و مـاهی گـرفـتن (kin.) düşmanlık yaratıp fırsattan istifade etmek.
گل افکندن gol efkenden: yanakları pembe pembe olmak.
گلبانگ gol-bâng: gülbank; bülbül sesi;ــ محمدی ezan; ــ بر قـدم زدن (kin.)hızlı gitmek.
گل بدن gol-beden: sevgili, gülbeden.
گلبرگ gol-berg: çiçek yaprağı, gül yaprağı;(kin.) yüz;(kin.) sevgili.
گلبن gol-bon: gül dalı.
گلپر golper: (bot.) mercanköşk otu.
گل چیدن gol çîden: çiçek koparmak; seyretmek.
گلچین gol-çîn: çiçek koparan; bahçıvan; seçkin.
گلچین کردن golçîn kerden: seçmek.
گلخانه gol-ḫâne: sera, çiçek serası.
گلخن gol-ḫen: ocak; hamam ocağı; külhan.
گلخنی golḫenî: külhancı.
گلدار gol-dâr: çiçek desenli, nakışlı.
گلدان goldân: vazo, saksı.
گل در چمن gol-der-çemen: bir tür helva.
گلدسته goldeste: çiçek demeti; buket; çelenk; minare.
گلدوز gol-dûz: nakışçı.
گلدوزی goldûzî: nakışçılık, nakış işleme.
گلدوزی کردن goldûzî kerden: nakış yapmak, nakış işlemek.
گلرخ gol-roḫ: gül yüzlü, güzel yüzlü.
گلرنگ gol-reng: kırmızı.

boğazından geçmemek; تا ــ قرض داشتن gırtlağına kadar borçlu olmak.

گلوبر gelû-bor: boğazlayan.

گلوبسته gelû-beste: sessiz, suskun.

گل و بلبل gol-o-bolbol: gül ve bülbül.

گلوبند gelû-bend: gerdanlık.

گل و بوته gol-o-bûte: çiçek deseni.

گلو تازه کردن gelû tâze kerden: boğazını ıslatmak; sulu meyve yemek.

گلو تر کردن gelû ter kerden: boğazını ıslatmak.

گلو درد gelû-derd: (tıb.) anjin.

گلوکز golûkoz: (Fr.) glikoz.

گلوگاه gelûgâh: yutak.

گلو گرفتن gelû giriften: boğazını sıkmak; sesi kısılmak.

گلوگیر gelû-gîr: boğaz tıkayan; nefes çekici; büyük lokma.

گلوگیر شدن gelûgîr şoden: boğazı tıkanmak; âşık olmak.

گلوله golûle: top; (ask.) mermi, fişek, top mermisi, kurşun: ــ آتش زا ateş mermisi, yangın mermisi; ــ آموزشی eğitim mermisi; ــ مشقی eğitim mermisi.

گلوله باران golûle-bârân: kurşun yağmuru.

گلوله باران کردن golûle-bârân kerden: kurşun yağdırmak, taramak.

گلوله ریزی golûle-rîzî: kurşun dökme.

گله gele, gelle: sürü.

گله gıle: (Peh.) şikayet; üzüm tanesi.

گله gole: yığın.

گله gole: kıvır kıvır saç.

گله بان gele-bân: çoban.

گله چران gelle-çerân: çoban.

گله دار gelle-dâr: sürü sahibi, besici.

گله داری gelle-dârî: hayvancılık, besicilik.

گله کردن gile kerden: şikayet etmek.

گله گزار gile-gozâr: şikayetçi.

گله گزاردن gile gozârden: şikâyet etmek; sitem etmek.

گله گزاری کردن gile-gozârî kerden: şikayet etmek.

گله گله gole-gole: yer yer, öbek öbek.

گله مند gile-mend: şikâyetçi.

گلی gilî: çamurdan yapılmış; çamurlu.

گلی golî: çiçekli.

گلیسرل gılîsirol: (Fr.) (kim.) gliserin.

گلیم gilîm: kilim; از ــ خویش پا بیرون نهادن haddini aşmak; پا با اندازه ــ خود دراز کردن ayağını yorganına göre uzatmak; ــ خودرا از آب بر آوردن (kin.)tehlikeden kurtulmak.

گلیم باف gilim-bâf: kilimci, kilim dokumacısı.

گلیم فروش gilîm-forûş: kilimci.

گلین gelîn: (T.) gelin.

گلین گوی gilîn-gûy: yerküre.

گم gom: kayıp; sapık, gümrah.

گمار gomâr: görev veren.

گمار gomâr: kepçe; büyük kevgir.

گماردن gomârden: görevlendirmek.

گماریدن gomârîden: görevlendirmek, görev vermek; çiçek açmak.

گماشتن gomâşten: görevlendirmek.

گماشته gomâşte: memur, görevli; hizmetçi.

گمان gomân: (Peh.) zan, şüphe, kuşku; tahmin; uyku ve hayal; با ــ افتادن şüpheye düşmek; در ــ افکندن şüpheye düşürmek.

گمان افتادن gomân oftâden: şüphelenmek.

گمان انگیز gomân-engîz: şüphe verici.

گمان بردن gomân borden: zannetmek, sanmak; vehimlenmek.

گمان داشتن gomân dâşten: zannetmek, sanmak; kötü zanlı olmak; gözü olmak.

گمان کردن gomân kerden: zannetmek; sanmak, şüphelenmek.

گمانه gomâne: sondaj borusu, iskandil; ــ زدن sondaj yapmak.

گمانه بردن gomâne borden: tasavvur etmek.

گمانه کردن gomâne kerden: tasavvur etmek.

گناه بخشیدن gonâh behşîden: günah bağışlamak.
گناه داشتن gonâh dâşten: suçlu olmak, suçu olmak.
گناه زدن gonâh zeden: günahı boynuna almak; ــ بر خود başkasının suçunu üstlenmek.
گناهکار gonâh-kâr: günahkâr, suçlu.
گناهکاری gonâh-kârî: günahkârlık, suçluluk.
گناه کردن gonâh kerden: günah etmek, günah işlemek, suç işlemek.
گنبد gonbed: (Peh.) kubbe, kümbet; çiçek demeti; zafer takı; (kin.) gökyüzü; dünya; çadır; kadeh; toslama; ــ کبود gökyüzü; گوز بر گردکان بر ــ بودن imkânsız olmak; ــ آمدن کسی را (kin.) başına imkânsız bir iş gelmek.
گنج genc: (Peh.) hazine; çok mal; maksat; ticarethane; سر ــ نشستن zengin olmak; hazineye konmak.
گنج gonc: kapasite, hacim,istidat.
گنجاندن goncânden: sığdırmak, yerleştirmek.
گنجانیدن goncânîden: sığdırmak, yerleştirmek.
گنجایش goncâyiş: hacim, kapasite; istidat, kabiliyet.
گنجایش داشتن goncâyiş dâşten: hacimli olmak; geniş olmak.
گنجایی goncâyî: hacim, kapasite.
گنج بخش genc-behş: cömert, bonkör.
گنج پژوه genc-pejûh: hazine arayan, gömü avcısı.
گنج خانه genc-hâne: mahzen, hazine odası.
گنجشك goncişk: serçe; küçük kuş; ــ کوهی(zool.) ispinoz; مغز ــ خوردن geveze olmak.
گنجشك دل goncişk-dil: (kin.)korkak, ödlek.
گنجفه gencefe: bir tür iskambil oyunu; iskambil.

گم بودگی gom-bûdegî: kayıplık; şaşkınlık.
گمراه gom-râh: kayıp; yolunu sapıtmış, sapık, gümrah.
گمراه شدن gomrâh şoden: kaybolmak; doğru yoldan çıkmak.
گمراه کردن gomrâh kerden: yoldan çıkarmak.
گمراهی gomrâhî: yolunu kaybetme, sapıklık, sapma.
گم رفتن gom reften: yanlış gitmek.
گمرك gomrok: gümrük.
گمرك چی gomrok-çî: gümrükçü.
گمرك خانه gomrok-hâne: gümrük, gümrükhane.
گم زدن gom zeden: gizlenmek.
گمزده gom-zede: gizli; sapık.
گم شدن gom şoden: kaybolmak; yoldan çıkmak; yok olmak; ! گم شو defol! toz ol.
گم کردن gom kerden: kaybetmek, yitirmek, zayi etmek; terketmek; saptırmak; yoldan çıkarmak. ــ دست و پای خود را telaşa kapılmak.
گم گشتن gom geşten: kaybolmak, zâyi olmak.
گمنام gom-nâm: isimsiz, tanınmamış, meçhul.
گمنامی gomnâmî: tanınmamışlık.
گم نشان gom-nişân: izsiz, tanınmayan.
گم و گور شدن gom-o-gûr şoden: kaybolmak, ortadan kalkmak.
گمیختن gomîhten: (Peh.) karıştırmak; işemek.
گمیز gomîz: (Peh.) idrar, sidik, işek.
گمیزانیدن gomîzânîden: işetmek.
گمیز کردن gomîz kerden: işemek, idrar yapmak.
گمیزیدن gomîzîden: işemek, idrar yapmak.
گن gon: husye.
گناه gonâh: (Peh.) günah, suç, kabahat; hata; cefa; ــ کسی را شستن çekiştirmek.
گناه آمرز gonâh-âmorz: günah bağışlayan, Yüce Tanrı.

en: gösteriş yapmak.
گندمه gendome: (tıb.) siğil.
گندمیان gendomiyân: (bot.) buğdaygiller.
گندنا gendnâ: (bot.) pırasa.
گنده gende: kötü kokulu.
گنده gonde: (Peh.) hamur topu; yuvarlak; hantal; siğil.
گنده آروغ gende-ârûğ: (tıb.) hazımsızlık.
گنده بهار gende-behâr: kış yağmuru.
گنده پیر gende-pîr: yaşlı kadın;(kin.) dünya.
گنده خایه gende-hâye: bozuk yumurta.
گنده خوی gende-hoy: kötü ter kokan.
گنده دماغ gende-dimâğ: burnu kötü kokan;(kin.) alıngan; (kin.)huysuz;(kin.) burnu büyük.
گنده دهان gende-dehân: ağzı kötü kokan.
گنده مغزی کردن gende-meğzî kerden: kibirlenmek; saçmalamak.
گندیدن gendîden: kötü kokmak, kokuşmak; çürümek.
گنگ geng: kambur; iri yarı oğlan; bir tür rüzgâr; ada; iyi, güzel.
گنگ gong: (Peh.) dilsiz, müphem.
گنگبار geng-bâr: ada sahili; adalar topluluğu.
گنگ شدن gong şoden: dilsiz olmak.
گنگ کردن gong kerden: dilsiz yapmak.
گنگل gengel: şaka.
گنگل زدن gengel zeden: şaka yapmak.
گنگی gongî: dilsizlik, dil tutukluğu; fasih konuşamama.
گنه goneh: günah.
گنه کار goneh-kâr: günahkâr.
گنه گنه genegene: (Lat.) (bot.) kınakına.
گو gev, gov: inek; cesur, savaşçı; muhteşem.
گو gû: dışkı, pislik; ـــ اینکه sanki; gerçi, her ne kadar.
گواتر goâtr: (Fr.) (tıb.) guatr hastalığı.
گوارا govârâ: (Peh.) lezzetli; hazmı kolay; ـــ باد! afiyet olsun; ـــ ی وجود afiyet olsun!
گوارا شدن govârâ şoden: hazmı kolay ol-

گنجفه بازی gencefe-bâzî: iskambil oyunu.
گنجفه بازی کردن gencefe-bâzî kerden: iskambil oynamak.
گنجفه زدن gencefe zeden: iskambil oynamak.
گنج نگار genc-nigâr: hacimölçer.
گنجور gencûr: hazine muhafızı.
گنجور genc-ver: zengin, para babası.
گنجوی gencevî: Gence'li.
گنجه gence: dolap, gardrop.
گنجه یی genceyî: Gence'li.
گنجیدن goncîden: sığmak, içine almak; doğrulamak.
گنجینه gencîne: hazine; çok mal; müze, kitaplık; haraç.
گنجینه سنج gencîne-senc: hazinedar.
گند gend: (Peh.) kötü koku, pis koku; ـــ چیزی بالا آمدن kokusu çıkmak, aşikâr olmak; ـــ چیزی را بالا آوردن rezil olmak.
گند gend: düğüm.
گند gond: (Peh.) ordu.
گندانده gendânden: kokutmak, koku vermek.
گندانیدن gendânîden: kokutmak, koku vermek.
گند بر خاستن gend ber hâsten: kötü koku yayılmak.
گند پیر gend-pîr: ihtiyar, moruk.
گند زدا gend-zedâ: dezenfekte edici.
گند زدودن gend zodûden: dezenfekte etmek.
گندك gendek: kükürt, barut.
گندگی gondegî: irilik, kabalık; çirkinlik.
گندم gendom: (Peh.) buğday; ـــ مثل برشته çok üzgün.
گندم سیاه gendom-siyâh: (bot.) karabuğday.
گندم رنگ gendom-reng: buğday rengi.
گندم فروش gendom-forûş: buğdaycı, buğday tüccarı.
گندم گون gendom-gûn: buğday rengi.
گندم نمایی کردن gendom-nemâyî kerd-

گود goved: söyler.
گود افتادن govd oftâden: çukurlaşmak; çökmek.
گودال govdâl: çukur; derin yer.
گود انداختن govd endâhten: çukurlaştırmak, derinleştirmek, gözleri çökmek.
گود بر داشتن govd ber dâşten: çukur kazmak.
گودره govdere: buzağı; buzağı derisi, güderi; bir tür ördek.
گود شدن govd şoden: çukurlaşmak, derinleşmek.
گود کردن govd kerden: çukurlaştırmak, derinleştirmek.
گوده gevde, govde: (T.) gövde; ــ حرام tembel.
گودی gevdî, govdî: derinlik; çukur.
گور gûr: kabir, mezar; آرزو به ــ بردن muradına eremeden ölmek; بپای خود به ــ آمدن kazdığı çukura düşmek; به ــ کردن defnetmek, gömmek; زنده به ــ کردن diri diri gömmek; ــ خود را گم کردن defolup gitmek.
گور gûr: çöl, sahra; bozkır; ــ خر yaban eşeği.
گوراندن gûrânden: karıştırmak, dolaştırmak (ip.)
گور اسب gûr-esb: zebra.
گوربگور gûr-be-gûr: ölü için söylenilen bir küfür; ــ افتادن ölmek.
گور چشم gûr-çeşm: iri gözlü.
گورخانه gûr-hâne: mezar, makbere; ــ کهن (kin.) dünya.
گور خر gûr-her: yaban eşeği.
گوردین gûrdîn: kilim; aba.
گورستان gûristân: mezarlık.
گور کردن gûr kerden: gömmek, defnetmek.
گور کن gûr-ken: mezarcı; porsuk.
گور کندن gûr kenden: mezar kazmak.
گورصت gevorge zeden: kös çalmak.
گوریدن gûrîden: karıştırmak.
گوریل gorîl: (Fr.) goril.

mak; lezzetlenmek.
گوارا کردن govârâ kerden: lezzet vermek.
گوارانیدن govârânîden: hazmı kolay olmak; lezzet vermek.
گوارش govâriş: hazım, sindirim; ــ دستگاه (tıb.) sindirim sistemi.
گوازه govâze: rafadan yumurta.
گواژه زدن govâje zeden: suçlamak.
گواژیدن govâjîden: suçlamak; kınamak.
گوال govâl, gevâl: (Peh.) çuval; övünme; biriktirme; toplama.
گوالش govâliş: fazlalık; bereket, gelişim.
گوالیدن govâlîden: gelişmek, serpilmek; biriktirmek.
گواینکه gû-înki: gerçi, her ne kadar; sanki.
گواه govâh, gevâh: (Peh.) tanık, şahit; delil; ــ دروغ yalancı şahit.
گواه آمدن govâh âmeden: tanık olmak, şahit olmak.
گواه آوردن govâh âverden: tanık getirmek.
گواه خواستن govâh hâsten: tanık istemek, şahit istemek.
گواه داشتن govâh dâşten: şahiti olmak.
گواه کردن govâh kerden: şahit yapmak.
گواه گرفتن govâh giriften: şahit yapmak, şahit tutmak.
گواهی govâhî: şahitlik, tanıklık; tasdik.
گواهی دادن govâhî dâden: tanıklık etmek, şahitlik etmek.
گواهی کردن govâhî kerden: tasdik etmek.
گواهی نامه govâhî-nâme: sertifika; şehâdetnâme.
گو بروت gû-borût: ahmak.
گوت gevt, govt: (T.) kalça, kıç, (argo) göt.
گوترو gotrû: (T.) kabala, götürü.
گوتیك gotîk: (Fr.) gotik.
گوجه gevce, govce: (bot.) erik; ــ وحشی (bot.) yaban eriği; ــ فرنگی domates.
گود gevd, govd: derin; çukur.

گوز gevz, govz: (Peh.) (bot.) ceviz; ـ پوده شکستن (kin.) pot kırmak.

گوز باختن govz bâhten: ceviz oyunu oynamak.

گوزستان govzistân: cevizlik.

گوز معلق شدن gûz-mu'ellek şoden: çocuk tepetaklak düşmek; kaymak, sendelemek.

گوز مغز govz-meğz: iç ceviz.

گوزن gevezn: (Peh.)(zool.) geyik; ـ قطبی ren geyiği.

گوزیدن gûzîden: yellenmek, gaz çıkarmak, (argo) osurmak.

گوزینه gevzîne, govzîne: (Peh.) iç cevizden yapılan bir tatlı.

گوژ gûj: kambur, tümsek; yellenme, (argo) osuruk.

گوژ پشت gûj-poşt: kambur; (kin.) gökyüzü.

گوژ شدن gûj şoden: kamburlaşmak, eğilmek.

گوسالگی gûsâlegî: danalık.

گوساله gûsâle: dana; buzağı;(kin.) akılsız genç.

گوسپند gûspend: koyun.

گوسفند gûsfend: koyun.

گوش gûş: (Peh.) (tıb.) kulak; از بن ـــ canügönülden; از نرمه ـ canügönülden; حلقه به ـ فراخ پشت laf dinlemez, ihmalkâr; ـــ küpeli; itaatkâr; köle;hizmatçi, uşak; ـ سنگینی ağır işitme; ـ بزنک eli kulağında; ـ خر eşek kulağı; duymayan kulak; işe yaramaz; penis; آب در ـ کسی کردن alışverişte hile yapmak, kazık atmak; ـ کردن آویزه kulağına küpe yapmak; به ـ آمدن duyulmak; به ـ ایستادن kabul etmek; به ـ آوردن kulak kesilmek; به ـ کسی خواندن kulağına fısıldamak; به ـ رسیدن duyulmak; به ـ کردن dinlemek; به ـ گفتن kulağına fısıldamak; ـ پشت پرشدن kulağı dolmak; انداختن kulak ardı etmek, göz ardı etmek; پنبه از ـ کسی بر آوردن kulağını bükmek;

سر و ـ آب دادن yoklamak; ـ گرفته بودن kulak tıkanmak; ـ بپا کردن kulak kesilmek; ـ بکسی سپردن kulak vermek; ـ پهن گشادن kulak açmak; ـ شیطان کر şeytan kulağına kurşun.

گوش بدر gûş-be-der: bekleyen.

گوش بر gûş-bor: kulak kesen; (kin.) çarpan, dolandıran.

گوش بری gûş-borî: kulak kesme; çarpma, dolandırma.

گوش بریدن gûş borîden: kulak kesmek; çarpmak, dolandırmak.

گوش بری کردن gûş-borî kerden: çarpmak, dolandırmak.

گوش بزنگ gûş-be-zeng: tetikte, kulağı kirişte.

گوش پیچ gûş-pîç: kulak büken; azarlama; uyarma.

گوش پیچ دادن gûş pîç dâden: kulağını bükmek.

گوش پیچیدن gûş pîçîden: kulağını bükmek.

گوشت gûşt: (Peh.) et; meyvanın etli kısmı; ـ تیزنده kaçak et; ـ زاید جفن (tıb.) trahom; ـ تن کسی ریختن zayıflamak, cılızlaşmak; ـ خود را تلخ کردن sinirlenmek; ـ روی ـ کسی آمدن semirmek, kilo almak.

گوشت govişt: söz, söyleme.

گوش تابی gûştâbî: kulak bükme, paylama, azarlama.

گوشتالو gûşt-âlû: semiz; etli.

گوشت آوردن gûşt âverden: şişmanlamak; semirmek.

گوشت تلخ gûşt-telh: huysuz, kırıcı.

گوشت تلخی کردن gûşt-telhî kerden: huysuzluk etmek, kırıcı olmak.

گوشت خوار gûşt-hâr: et obur, et yiyen.

گوشت خواره gûşt-hâre: et obur, et yiyen.

گوشت دار gûşt-dâr: etli; şişman; etli kısım.

گوشت رفتن gûşt reften: zayıflamak, cılızlaşmak.

گوشت فروش gûşt-forûş: kasap.

گوشت کوب gûşt-kûb: satır, pişmiş eti döğen âlet, tokmak.
گوشتمند gûştmend: etli; şişman; iri yapılı.
گوشتناك gûşt-nâk: etli; şişman; iri yapılı.
گوشتی gûştî: etle ilgili, etli; ــ خال tabiî ben.
گوشچی gûşçî: dinleyici; casus; muhafız.
گوش خر gûş-her: nergisgillerden bir Amerika bitkisi.
گوش خوردن gûş horden: zarar görmek.
گوش دادن gûş dâden: kulak vermek, dinlemek
گوشدار gûş-dâr: kulaklı; dinleyen; gözleyici; koruyucu.
گوشداری کردن gûşdârî kerden: dinlemek; kulak misafiri olmak; gözlemek.
گوش داشتن gûş dâşten: kulağı olmak; kulak vermek; kulak misafiri olmak; gözlemek; bakmak; korumak; himaye etmek; beklemek.
گوش درد gûş-derd: (tıb.) kulak ağrısı.
گوش دریده gûş-derîde: kulağı yırtık; küçük davul.
گوشزد gûş-zed: kulağa koyma, hatırlatma; işitilme.
گوش زد ساختن gûşzed sâhten: kulağa koymak.
گوش زد شدن gûşzed şoden: duyulmak, kulağına gitmek.
گوش زد کردن gûşzed kerden: kulağına iletmek; hatırlatmak.
گوش سنب gûş-sonb: kulak delici; kırkayak.
گوش شوی gûş-şûy: kulak yıkama aleti.
گوش فیل gûş-fîl: (bot.) fil kulağı; bir tür tatlı.
گوش فیلی gûş-fîlî: fil kulağı şeklinde; (bot.) kaktüsgillerden bir bitki.
گوش کردن gûş kerden: işitmek, dinlemek, kulak vermek; kulak misafiri olmak; beklemek; kollamak; taklid etmek.
گوش گل gûş-gel: venüs kemeri, venüs sepeti.

گوش گیر gûş-gîr: dinleyen; eziyet eden.
گوشمال gûşmâl: kulak bükme; cezalandırma, tembih.
گوشمال خوردن gûşmâl horden: kulağı bükülmek; cezalandırılmak.
گوشمال دادن gûşmâl dâden: cezalandırmak; saz telini titretmek.
گوشمال دیدن gûşmâl dîden: kulağı bükülmek, cezalandırılmak.
گوشمالی gûşmâlî: tembih, cezalandırma.
گوشمالی دادن gûşmâlî dâden: cezalandırmak.
گوش ماهی gûş-mahî: istiridye; (zool.) yassı solungaçlılar; sedef kadeh.
گوش موش gûş-mûş: (bot.) yapışkan otu.
گوش نمودن gûş nomûden: kulak vermek, dinlemek; dikkatli olmak.
گوش نواز gûş-nevâz: kulağa hoş gelen.
گوش نهادن gûş nehâden: kulak vermek; kulak misafiri olmak; yönelmek.
گوشوار gûş-vâr: (Peh.) küpe; üst oda; ــ بودن سخن söz kulağa küpe olmak.
گوشواره gûşvâre: küpe; (ed.) ikinci matla; hesap özeti; büyük inci; sırma işlemeli kumaş.
گوش واستادن gûş vâsitâden: kulak misâfiri olmak.
گوشوان gûşvân: muhafız, murâkıp.
گوشه gûşe: köşe, kenar, bucak; taraf, yön; nahiye, yöre; dar yer; halka; kinaye; (müz.) makamın bir kısmı; ــ جگر ciğer köşe, evlat; به ــ چشم نگریستن (kin.) az iltifat etmek; ــ ابرو بلند شدن (kin.) sabırsız olmak; ــ ابرو ترش کردن (kin.) öfkelenmek; ــ ابرو جنبانیدن göz ucuyla işaret etmek; ــ چشم بکسی کردن (kin.) iltifat etmek; ــ چیزی را شکستن yönelmek; ucunu eğmek.
گوشه دار gûşe-dâr: köşeli; kinayeli söz, iğneli söz; münzevî.
گوشه زدن gûşe zeden kinayeli söz söylemek.
گوشه کردنِ ناخن gûşe kerden: tırnak ucu

گول کردن gûl kerden: aldatmak, kandırmak.
گول گردیدن gûl gerdîden: aptallaşmak.
گول گرفتن gûl giriften: ahmak saymak.
گولنداز gûlendâz: mermi atan; topçu.
گوله gûle: mermi; kirpi; pamuk.
گولی gûlî: ahmaklık, aptallık, salaklık, cahillik.
گومبل gûmbel: şişman. iri yarı.
گون gûn: (Peh.) renk; yüz; nevi, kısım; tarz, metod; şekil.
گون geven: (bot.) geven, kitre ağacı.
گونا gûnâ: renk.
گونا گون gûnâgîn: (Peh.) rengârenk; çeşitli, muhtelif.
گونا گون شدن gûnâgûn şoden: rengârenk olmak; çeşitli olmak.
گونا گون کردن gûnâgûn kerden: rengârenk yapmak; çeşitli yapmak.
گونه gûne: (Peh.) renk; yüz; yanak; nevi, cins; tarz, metod; şekil; parça, kısım;; (bot.) cins, tür ــ استخوان (tıb.) aşık kemiği.
گونه بگشته gûne-begeşte: yüzünün rengi değişmiş.
گونه دادن gûne dâden: renk vermek.
گونه شدن روی gûne şoden: beti benzi atmak.
گونی gûnî: çuval.
گونیا gûnyâ: (Yun.) gönye.
گونیا کردن gûnyâ kerden: gönyelemek; çekül ile ölçmek; düzlemek; eşitlemek.
گونی باف gûnî bâf: çuvalcı, çuval dokuyan.
گوه geve: tahta takoz.
گوهر gevher, govher: (Peh.) cevher, mücevher; inci; cansız, katı;ــ کان به رسیدن (kin.)muradına ermek;ــ به دریا بردن boşuna uğraşmak.
گوهر آموده govher-âmûde: kakmalı, mücevher işlemeli.
گوهر افشان govher-efşân: mücevher saçan; (kin.) fasih ve beliğ; inci saçma.
گوهر انداز کردن govher-endâz kerden: ağrımak.
گوشه کنار gûşe-kenâr: kenar bucak, o yan bu yan, orası burası.
گوشه کنایه gûşe-kinâye: kinâyeli söz, iğneli söz.
گوشه کنایه زدن gûşe-kinâye zeden: iğneli söz söylemek.
گوشه گرفتن gûşe giriften: inzivaya çekilmek.
گوشه گزیدن gûşe gozîden: inzivaya çekilmek.
گوشه گیر gûşe-gîr: münzevi, insanlardan kaçan.
گوشه گیری gûşe-gîrî: inzivaya çekilme.
گوشه گیری کردن gûşe-gîrî kerden: inzivaya çekilmek, bir köşeye çekilmek.
گوشه نشستن gûşe nişesten: inzivaya çekilmek.
گوشه نشین gûşe-nişîn: münzevi.
گوشه نشینی gûşe-nişînî: münzevilik, yalnız yaşama.
گوشی gûşî: kulaklık; kulağa ait; ahize; stetoskop; ــ دست کسی بودن ip uçlarını elde tutmak.
گوش یازی کردن gûş-yâzî kerden: kulak kesilmek.
گوشیدن gûşîden: kulak vermek, dinlemek.
گوک gok: (T.- Moğ.) gökyüzü, gök; mavi.
گوگرد gûgerd: (Peh.) (kim.) kükürt;ــ احمر kırmızı fosfor.
گوگردی gûgerdî: kükürtlü; kükürt rengi.
گوگل gevgel, govgel: sığır sürüsü.
گول gûl: ebleh, ahmak, cahil; hile; salak; şaşkın.
گول gûl: (T.) havuz; gölet.
گولخور gûl-ḫor: aldanan, kanan.
گول خوردن gûl ḫorden: aldanmak, kanmak.
گول خوری gûl-ḫorî: aldanma, kanma.
گول زدن gûl zeden: aldatmak, kandırmak.
گول شمردن gûl şomorden: ahmak saymak.

گویایی gûyâyî: söyleme, konuşma; fesahat.
گوی باختن gûy bâhten: çevgen oynamak.
گوی باز gûy-bâz: çevgen oyuncusu.
گوی بازی gûybâzî: çevgen oyunu.
گوی بازی کردن gûybâzî kerden: çevgen oynamak.
گوی بردن gûy borden: üstün gelmek, öne geçmek.
گوی در افکندن gûy der efkenden: meydana çevgen topu atmak; mücadele etmek.
گوی ربودن gûy robûden: galip gelmek, üstün gelmek.
گوی زدن gûy zeden: topa vurmak; çevgen oynamak; öne geçmek; ــ تنهایی زدن (kin.) inzivaya çekilmek.
گویش gûyiş: söz, söyleyiş, deyiş; lehçe, diyalekt.
گوی شدن gûy şoden: bükülmek, iki kat olmak, başını dizine koyup, düşünceye dalmak.
گویك gûyek: küçük çevgen topu; yaka düğmesi; rahim.
گویندگی gûyendegî: spikerlik; sözcülük; şarkıcılık.
گویندگی کردن gûyendegî kerden: şarkı okumak; spikerlik yapmak.
گوینده gûyende: spiker; sözcü; okuyucu, şarkıcı; ahenkli; masalcı; dil, lisan;insan.
گویی gûyî: sanki, tıpkı, aynen; sanırsın.
گوییا gûyiyâ: sanki, sanırsın.
گه geh: kâh, bazan.
گه goh: (Peh.) insan ve hayvan dışkısı, dışkı, gaita; (argo) bok.
گه آلوده goh-âlûde: dışkıya bulanmış;(argo) boklu.
گهبد gehbed, gehbod: makam sahibi; hazinedar.
گه خوردن goh horden: pislik yemek; (bir küfür) saçmalamak, bok yemek.
گهر goher: cevher, mücevher; inci.
گهربار goher-bâr: mücevher saçan, faydalı.
mücevher saçmak; (kin.) gözyaşı dökmek.
گوهر باریدن govher bârîden: mücevher saçmak; cömert davranmak; (kin.) ağlamak.
گوهر بین govher-bîn: mücevher gören; mücevher uzmanı; (mec.) iyiyi kötüden ayıran.
گوهر تاب govher-tâb: inci gibi parlayan; bir tür yazlık kadın giysisi.
گوهردار govher-dâr: mücevherli; soylu, asil.
گوهر شکستن govher şikesten: mücevher parçalamak; (kin.) gülmek; mevkiini yitirmek.
گوهر شناسی govher-şinâsî: mücevher uzmanlığı; sarraflık.
گوهر فروش govher-forûş: mücevherci.
گوهر گداز govher-godâz: mücevher eriten; camcı.
گوهر گستر govher-goster: mücevher saçan; (kin.) cömert; fasih ve beliğ; vâiz; yağan yağmur.
گوهر نژاد govher-nijâd: asil, soylu.
گوهر نشاندن govher nişânden: mücevher işlemek, mücevher oturtmak.
گوهری gevherî, govherî: mücevherli; asil; mücevher işlemeli; mücevherci; cömert; tabiî; zâtî.
گوهری شدن govherî şoden: mücevherli olmak; zengin olmak; asil olmak
گوی gûy: top; düğme; çevgân topu; yumak; yer küre; su kabarcığı; insan ve hayvan dışkısı; ــ تیره yerküre; ــ در میدان افکندن çevgen oynamak; yarışmak; ــ از آب بر داشتن (kin.) savaşta kılıç kullanmada çok usta olmak.
گوی gûy: söyle; söyleyen.
گویا gûyâ: konuşan; konuşkan; sanki, güya, sözde; ــ طوطی konuşan papağan.
گویا شدن gûyâ şoden: konuşmak, konuşmaya başlamak.
گویان gûyân: söyleyen.
گویانیدن gûyânîden: söyletmek; adlandırılmak.

گه زدن goh zeden: pislik sürmek; (kin.) işi bozmak, bok etmek.
گهزن geh-zen: bir tür ayakkabı dikme aleti.
گه گه geh-geh: zaman zaman.
گه گیجه goh-gîce: şaşkınlık, hayret.
گه گیر geh-gîr: huysuz adam, sağı solu belli olmayan adam; huysuz at.
گه گیر شدن gehgîr şoden: ansızın hali değişmek.
گه مال کردن goh-mâl kerden: pisliğe bulamak; iyi yıkamamak.
گهواره gehvâre: beşik; (kin.) dünya.
گهواره پوش gehvâre-pûş: cibinlik.
گهی gehî: bazen, kimi zaman.
گهی gohî: (argo.) boklu.
گیان geyân: (Peh.) çadır.
گیاه giyâh: (Peh.) bitki, nebat, ot; ـ عقرب (bot.) güne yönelen, güne doğrulan.
گیاه چریدن giyâh çerîden: otlamak.
گیاه خوار giyâh-hâr: otobur; otlak.
گیاه خواری giyâh-hârî: otoburluk.
گیاه خوردن giyâh horden: ot yemek.
گیاه شناس giyâh-şinâs: botanist.
گیاه شناسی giyâh-şinâsî: botanik.
گیاه کاشتن giyâh kâşten: tarım yapmak.
گیاهی giyâhî: ـ روپوش bitki örtüsü.
گیتار gîtâr: (Fr.) gitar, İspanyol gitar.
گیتی gîtî: (Peh.) dünya, âlem; süflî alem;(kin.) dünyanın durumu; ـ آن âhiret.
گیتی خوردن gîtî horden: dünya nimetlerinden yararlanmak.
گیتی داشتن gîtî dâşten: padişahlık yapmak.
گیتی گشا gîtî-goşâ: cihangir, dünya fatihi.
گیتی نورد gîtî-neverd: turist, gezgin; dünya padişahı; (kin.) güneş; hızlı giden binek.
گیج gîc: sersem, şaşkın; ahmak, aptal; övüngeç.
گیج خوردنِ سرکسی gîc horden: başı dönmek; sersemleşmek.
گیج رفتنِ سر کسی gîc reften: başı dönmek.

گیج شدن gîc şoden: sersemleşmek; başı dönmek; şaşırmak.
گیج کردن gîc kerden: şaşırmak; bayıltmak.
گیجگاه gîcgâh: (tıb.) şakak.
گیج گیج خوردن gîc gîc horden: yalpalayarak yürümek; yarım yamalak iş yapmak.
گیجه gîce: sersemlik.
گیجی gîcî: sersemlik, şaşkınlık.
گیدی gîdî: deyyus, pezevenk; cesaretsiz, ödlek.
گیر gîr: tutma; engel; güç; به ـ آمدن yakalanmak; به ـ کسی آمدن eline düşmek; به ـ آوردن yakalamak, ele geçirmek; به ـ افتادن yakalanmak, ele geçmek.
گیرا gîrâ: tutan, tutucu; cezbedici; etkileyici; avlayan; öksürük;tutsak.
گیراگیر gîrâgîr: sıkı tutma; gürültü, kavga.
گیراگیر کردن gîrâgîr kerden: sıkı tutmak, ele geçirmek.
گیراندن gîrânden: yakalatmak; tutuşturmak.
گیرانیدن gîrânîden: yakalatmak; tutuşturmak.
گیرایی gîrâyî: tutma gücü, tutuculuk; albeni; cezbedicilik; esirlik; avlama; tesir, nüfuz.
گیر آمدن gîr ameden: yakalanmak, ele geçmek.
گیر آوردن gîr âverden: ele geçirmek; esir almak; tutsak etmek.
گیر افتادن gîr oftâden: ele geçmek, yakalanmak; tuzağa düşmek, esir olmak.
گیر انداختن gîr endâhten: yakalamak, tuzağa düşürmek.
گیر دادن gîr dâden: yakalamak; gammazlamak.
گیردار gîr-dâr: tutucu, engeli olan.
گیرش gîriş: tutma, yakalama; tasarruf; suçlama; kınama; suç; ayıp.
گیرشگاه gîriş-gâh: yakalama yeri; tutacak

گیسودار gîsûdâr: saçlı; (kin.) yüce, ulu.
گیشه gîşe: (Fr.) gişe.
گیلاس gîlâs: (bot.) kiraz ağacı; kiraz; (tıb.) böbrekteki havuzcuk; kadeh, bardak.
گیلانشاه gîlân-şâh: (zool.) kervançulluğu.
گیلك gîlek: Gîlan'lı; köylü.
گیلکی gîlekî: Gilekçe.
گیلی gîlî: Gîlan'lı; Gîlekçe; bir tür Gîlan atı; tepe.
گیلی گیلی خوردن gîlî gîlî horden: yuvarlanmak; yalpalayarak gitmek.
گیوتین gîyyotîn: (Fr.) giyotin.
گیوه gîve: iplikle dokunmuş bir tür ayakkabı, çarık.
گیوه دوز gîve-dûz: gîve diken, çarıkçı.
گیهان geyhân: (Peh.) dünya, âlem.

yer.
گیر کردن gîr kerden: engele rastlamak; zorlukla karşılaşmak;(kin.) âşık olmak.
گیرنده gîrende: alıcı; ısırıcı; yaralayıcı; çekici; etkili; yapışkan; duası kabul olunan; tutuşucu, parlayıcı; ـ دستگاه alıcı sistem, alıcı tezgah.
گیرودار gîr-o-dâr: kargaşalık; savaş; hüküm sürme.
گیره gîre: mengene; küçük sepet; tutuşturucu; ataş; kerpeten; kıskaç; mandal; pens; toka; kol.
گیس gîs: (Peh.) uzun saç, zülüf.
گیس سفید gîs-sefîd: yaşlı hanım; ak saç.
گیس سفیدی gîs-sefîdî: saç aklığı; ihtiyarlık.
گیس کندن gîs kenden: saçını yolmak, saçını başını yolmak.
گیسو gîsû: (Peh.) uzun saç, zülüf; saç.
گیسوان gîsuvân: saçlar.
گیسو بریده gîsû-borîde: saçı kesilmiş kadın; (kin.) hayasız kadın; kadınlar için bir küfür.

çıkmak; mızıkçılık etmek.

لات lât: züğürt, fakir; avare; başıboş;(coğ.) alüvyon.

لات lât: Lat, Cahiliye devrindeki bir putun adı.

لاتاری lâtârî: (Fr.) piyango.

لات و پات lâto-pât: çok fakir, züğürt; ardına kadar açık.

لاتی lâtî: yoksul, fakir, züğürt.

لاتینی lâtînî: Latin, Latince.

لاج lâc: dişi köpek; çıplak, üryan; rüşvet.

لاجرم lâ-cerem: (Ar.) çaresiz; kuşkusuz.

لاجورد lâcverd, lâceverd: çivit; lâcivert; siyah.

لاجوردی lâcverdî: lâcivert; çivit rengi.

لاحد lâhid: (Ar.) mezarcı.

لاحق lâhik: (Ar.) ulaşan, kavuşan, katılan; gelecek.

لاحق گردیدن lâhik gerdîden: katılmak, kavuşmak, ulaşmak.

لاحقه lâhike: (Ar.) ek; fazlalık.

لاخ lâh: yer; uzun, ince bir şeyden bir tane.

لاخه دوز lâhe-dûz: eskici.

لاد lâd: duvar; toprak duvar (بنلاد) بن لاد; duvar dibi; asıl, kök; ــ از ــ افکندن altüst etmek.

لادن lâdin: (Lat.) (bot.) lavanta çiçeği, lâden çiçeği.

لاده lâde: aptal, ahmak, salak, budala; dişi köpek.

لارد lârd: (İng.) lord.

لاروب lâ-rûb: çamur tarayıcı; ــ کشتی çamur temizleme gemisi.

لاروبی lârûbî: çamur temizleme.

لازم lâzim: (Ar.) gerekli, lâzım, zorunlu, kaçınılmaz; (gr.) geçişsiz.

لازم آمدن lâzim âmeden: lâzım olmak, gerekmek.

لازم داشتن lazim dâşten: ihtiyacı olmak, lâzım olmak, gerekmek.

لازم شدن lâzim şoden: gerekmek, lâzım olmak.

لازم شمردن lâzim şomorden: zorunlu bil-

ل

ل lâm: "L" Farsça alfabenin 27. harfi; sayısal değeri 30; şevvâl ayının kısaltılmış şekli.

لا lâ: iç, ara; orta; yarık; tane, adet; kat; kırışık; makas.

لا lâ: (Ar.) hayır; -siz, -sız eki; fâni.

لا lâ: (müz.) lâ.

لابالی lâ-obâlî: lâübâlî.

لائح lâ'ih: (Ar.) parlak; aşikâr.

لائحه lâ'ihe: (Ar.) tasarı, lâyiha.

لائم lâ'im: (Ar.) kınayıcı.

لااقل lâ-ekel: en azından, hiç olmazsa.

لاب lâb: (T.) tamamen.

لابد lâ-bod: (Ar.) mutlaka, zorunlu, çaresiz.

لابراتوار lâborâtoâr: (Fr.) laboratuvar.

لابرلا lâ-ber-lâ: iç içe; bir tür tatlı ekmek.

لابس lâbis: (Ar.) giyinen; giyimli.

لابلا lâbelâ: arasından, arası, içinden.

لابه lâbe: yakarış, yalvarma; dalkavukluk; hile, düzen; ıztırap; kurban ve sadaka; ــ به دم جنباندن (kin.) yağ çekmek, dalkavukluk etmek.

لابه ساختن lâbe sâhten: yalvarmak, yakarmak, yağ çekmek; aldatmak.

لابه کردن lâbe kerden: yalvarmak, yakarmak; yağ çekmek; aldatmak.

لابه گر lâbe-ger: yakaran; dalkavuk, yağcı; aldatıcı.

لابه گری کردن lâbegerî kerden: yalvarmak, yakarmak; dalkavukluk etmek, yağ çekmek; aldatmak.

لابیدن lâbîden: dilemek, rica etmek.

لابیرنت lâbîrent: (Fr.) lâbirent.

لاپ lâp: laf; sözünden cayma; tamamen.

لاپ آمدن lâp âmeden: saçmalamak; sahip

لاف lâf: (Peh.) palavra, boş söz; iddia; مرد ــ laflayan.
لاف آوردن lâf âverden: şişinmek.
لاف پیمودن lâf peymûden: övünmek, şişinmek, palavra sıkmak.
لاف زدن lâf zeden: palavra atmak, şişinmek.
لاف زن lâf-zen: palavracı; lafazan, övüngen.
لاف و گزاف lâf-o-gezâf: şişinme; palavra, boş söz.
لافیدن lâfîden: şişinmek, palavra sıkmak.
لاق lâk: lâyık, yaraşır.
لاقید lâ-keyd: (Ar.) kaygısız, lâkayt, tasasız, kayıtsız.
لاك lâk: mühür mumu; tahta kap; kaplumbağa; alçak; bağa; ناخن ــ oje, tırnak cilâsı.
لاك پشت lâk poşt: kaplumbağa, tosbağa.
لا کردار lâ-kirdâr: sıfatsız, kılıksız (bir küfür).
لاکی lâkî: lâk rengi, koyu kırmızı.
لال lâl: dilsiz; kızıl, kırmızı; la'l; پتی ــ peltek.
لالا lâlâ: hizmetçi; lala; parlayan, parlak; ninni.
لالائی lâlâî: ninni.
لالا کردن lâlâ kerden: (çocuk dilinde) uyumak.
لالایی lâlâyî: hizmetçilik, lalalık; ninni.
لالایی گفتن lâlâyî goften: ninni söylemek.
لالبازی در آوردن lâlbâzî der âverden: dilsiz gibi görünmek.
لالکا lâlekâ: ayakkabı, pabuç; taç.
لالك دوز lâlek-dûz: ayakkabıcı, kunduracı.
لال کردن lâl kerden: dilsiz yapmak; susturmak.
لالکی lâlekî: dikenli dalları bulunan bir tür bitki.
لاله lâle: (bot.) lâle; sevgilinin yanağı; (mec.) yüz; (mec.) sevgilinin dudağı; kristal şamdan; ــ احمر kırmızı lâle; ــ درختی lâle ağacı; ــ عباسی gece sefası.
لاله جبین lâle-cebîn: güzel yüzlü.

لازم کردن lâzim kerden: zorunlu olmak, gerekli olmak.
لازم گرفتن lâzim giriften: چیزی ــ daima onunla olmak.
لازمه lâzime: gerekli; ihtiyaç, lüzumlu; birlikte, beraber.
لاس lâs: dişi hayvan; dişi diş (teknolojide); flört, oynaşma; kaba ipek; köydeki su kuyusu.
لا سبیلی در کردن lâ-sibîlî der kerden: karşı tarafın suçlamalarına cevap vermemek.
لاستیك lâstîk: (Fr.) lastik; oto lastiği.
لاس زدن lâs zeden: flört etmek; oynaşmak.
لاسیدن lâsîden: oynaşmak, flört etmek.
لاش lâş: leş, murdar; nâçiz; itibarsız, alçak; az bir şey; yağma, talan; ــ به sebepsiz yere; به ــ شدن yağmalanmak.
لاشخوار lâşhâr: leş yiyen; kartal; zorba; (mec.) leş kargası.
لاشخور lâşhor: kartal; leş yiyen.
لاش کردن lâş kerden: yok etmek; rezil etmek; yağmalamak, üzüm salkımlarını devşirmek.
لاش گذاشتن lâş gozâşten: ilâvelerde bulunmak.
لاش ماش lâş-mâş: bâtıl, boşuna, saçma.
لاشه lâşe: ceset; leş; ihtiyar ve düşkün; eşek; dip koçanı.
لاشه دار lâşe-dâr: ağır.
لاشیدن lâşîden: yağmalamak.
لاط lât: züğürt, fakir.
لا طائل lâ-tâ'il: (Ar.) boş, faydasız.
لاطی lâtî: oğlancı, kulampara.
لاعب lâ'ib: (Ar.) oyuncu, oynayan.
لا علاج lâ-'ilâc: çaresiz, mecbur.
لاغ lâğ: şaka, zerâfet; hile; demet; dal.
لاغر lâğer: zayıf; narin; cılız.
لاغر شدن lâğer şoden: zayıflamak.
لاغر کردن lâğer kerden: zayıflatmak.
لاغر گشتن lâğer geşten: zayıflamak.
لاغر میان lâğer-miyân: ince belli.

lâyiha; mektup; taslak; kanun taslağı.
لا يدرك lâ-yodrik: (Ar.) anlaşılmaz.
لا يزال lâ-yezâl: (Ar.) ebedî, yok olmaz.
لا يعقل lâ-ye'kil: (Ar.) yaptığını bilmez, akıl edemez.
لايق lâyik: (Ar.) lâyık, yaraşan, uygun.
لا يقرء lâ-yokre': (Ar.) okunmaz.
لا يموت lâ-yemût: (Ar.) ölümsüz.
لا ينحل lâ-yenhel: (Ar.) çözülemez, hallolmaz.
لا ينقطع lâ-yenketi: (Ar.) kesintisiz.
لايه lâye: duvar sırası;(coğ.) yer tabakası, katman, tabaka; telâ, iç astar.
لايى lâyî: müflon, iç astar.
لاييدن lâyîden: inlemek; saçmalamak, zırvalamak; ulumak.
لآلى le'âlî: (Ar.) inciler, lâller.
لئام li'âm: (Ar.) aşağılıklar, âdîler; pintiler.
لئامت le'âmet: (Ar.) alçaklık, aşağılık; pintilik, cimrilik.
لؤلؤ lo'lo': (Ar.) inci; (kin.) yağmur; (kin.) beyaz diş; ـــ شاهوار büyük inci.
لئيم le'îm: (Ar.) alçak, aşağılık, âdî, pinti, cimri.
لب leb: (Peh.) dudak; kenar, sahil; (tas.) sevgilinin sözü; ـــ آب su kenarı; ـــ بالا üst dudak; ـــ پايين alt dudak; ـــ دريا deniz kıyısı; lebiderya; ـــ ولوچه ağız ve etrafı; از ـــ كسى شنيدن ağzından duymak; ـــ جان به ـــ آمدن yavaş konuşmak; رفتن canı burnuna gelmek, canına yetmek; eceli yaklaşmak; ـــ جان بر ـــ نهادن ölüme hazırlanmak; ـــ زير ـــ خنديدن gülümsemek, tebessüm etmek; ـــ آشنا كردن kısaca söylemek; ـــ از ـــ ش باز نشدن ağzını bıçak açmamak; ـــ باهم نيامدن sürekli gülmek; ـــ بر هم خوا بانيدن susmak; ـــ ته دندان كشيدن susmak; ـــ كسى را گرفتن susturmak, ağız açtırmamak; ـــ به دندان زدن dudağını ısırmak; ـــ خاييدن üzüntüden dudağını ısırmak; ـــ پر آب كردن ağzını sulandırtmak; ـــ را تو گذاشتن sözü kesmek; تا ـــ گور ölene dek.
لاله زار lâle-zâr: lâle bahçesi.
لاله گشتن lâle geşten: (kin.) kızarmak.
لاله گون lâle-gûn: lâle rengi.
لاله لاله lâle-lâle: çok çok.
لالى lâlî: dilsizlik.
لام lâm: kemer; süs, ziynet; şişinme; diken; şahıs; zırh; lamba.
لاما lâmâ: (Fr.)(zool.) lama.
لام آوردن lâm âverden: hile yapmak.
لامپ lâmp: (Fr.) lamba, ampul.
لامپا lâmpâ: (Rus.) lamba, ampul.
لامح lâmih: (Ar.) parlak.
لا محاله lâ-mehâle: (Ar.) mecbûren, hiç olmazsa, en azından.
لا مذهب lâ-mezheb: (Ar.) dinsiz.
لامسه lâmise: (Ar.) dokunma; ـــ حس dokunma duyusu.
لامع lâmi': (Ar.) parlak, parlayan.
لام كردن lâm kerden: eğilmek, rükû etmek.
لان lân: vefasızlık; çukur; yer eki.
لاندن lânden: hareket ettirmek, kıpırdatmak.
لانه lâne: yuva, kuş yuvası; gayretsiz.
لانه ساختن lâne sâhten: yuva yapmak.
لانه كردن lâne kerden: yuva yapmak.
لاوك lâvek: tahta leğen; tahta dağar.
لاوه lâve: (Peh.) dalkavukluk, yağcılık; ـــ و لافانى dalkavukluk; yakarış; aldatma.
لاوه گر lâve-ger: yağcı, dalkavuk.
لاهوت lâhût: (Ar.)(tas.) mânâ âlemi, gayb âlemi.
لاهوتى lâhûtî:(tas.) ilâhî, Tanrısal.
لاهى lâhî: (Ar.) oyuncu.
لاهيجى lâhîcî: Lâhican'lı.
لاى lây: sulu çamur; tortu;(coğ.) alüvyon; sel yatağı; ara, orta; kat; bir tür ipek kumaş.
لا يتجزا lâ-yetecezzâ: (Ar.) bölünmez, bütün.
لا يتغير lâ-yeteğeyyer: (Ar.) değişmeyen, sabit.
لايح شدن lâyih şoden: aşikâr olmak, ortaya çıkmak; parlamak.
لايحه lâyihe: (Ar.) tasarı; yazılı savunma;

لب دادن leb dâden: öpücük vermek, bûse vermek.
لب داشتن leb dâşten: lâyık olmak, yaraşmak.
لب دزدیدن leb dozdîden: dudak büzmek.
لب دوختن leb dûḫten: dudaklarını birleştirmek; susmak.
لبریز leb-rîz: dolu, dopdolu.
لبریز شدن lebrîz şoden: dolmak; taşmak.
لبریز کردن lebrîz kerden: doldurmak.
لب زدن leb zeden: tadmak; konuşmak.
لبس lebs: gizlemek.
لب سنگ leb-seng: suskun.
لب سپید کردن leb-sipîd kerden: (kin.) gülümsemek.
لب شتری leb-şotorî: kalın dudaklı.
لب شکر leb-şeker: yarık dudaklı.
لب شکری leb-şekerî: tavşan dudaklı; yarık dudaklı.
لب شکسته leb-şikeste: yırtık dudaklı.
لب شیرین کردن leb şîrîn kerden: gülümsemek.
لب غنچه کردن leb gonçe kerden: dudaklarını büzmek.
لبق lebik: (Ar.) mâhir, usta, zeyrek; tatlı dilli; ustaca.
لب کلفت leb-koloft: kalın dudaklı; üzüntülü, ümitsiz.
لب گردان leb-gerdân: kenarlı kap.
لب گرفتن leb giriften: dudağını öpmek.
لب گزیدن leb gezîden: dudağını ısırmak; sevgilinin dudağını öpmek; üzüntüsünden dudağını ısırmak.
لب گشادن leb goşâden: konuşmaya başlamak.
لبلاب leblâb, liblâb: (Ar.) (bot.) boru çiçeği; tarla sarmaşığı.
لبلبو leblebû: (bot.) pancar.
لبن leben: (Ar.) süt; (kin.) civa.
لبنیات lebeniyyât: (Ar.) süt mamülleri.
لبنیات فروش lebeniyyât-forûş: süt mamülleri satıcısı.
لبو lebû: haşlanmış pancar; ـی کبابی

لب lobb: (Ar.) öz, halis, iç; gönül, kalp; çekirdek.
لبأ lebe': ağız, hayvanın ilk sütü.
لباب lobâb: (Ar.) öz, seçilmiş, süzülmüş.
لباده lebâde, lebbâde: hırka; keçe.
لباس libâs: (Ar.) giysi, giyecek, elbise, esvap; ـ رسمی resmi giysi, üniforma.
لباس دوز libâs-dûz: terzi.
لباس شویی libâs-şûyî: çamaşır yıkama; kuru temizleme dükkânı.
لباس فروشی libâs-forûşî: giyim mağazası.
لباس گردانیدن libâs gerdânîden: elbise değiştirmek.
لباقت lebâket: (Ar.) akıllılık, ustalık, zeyreklik; dalkavukluk; güzellik.
لبالب lebâleb: ağızağıza dolu.
لبالب شدن lebâleb şoden: dolmak, ağzına kadar dolmak.
لبالب کردن lebâleb kerden: ağzına kadar doldurmak.
لب آراستن leb ârâsten: konuşmaya başlamak.
لبب lebeb: göğüs başı.
لب بر چیدن leb ber çîden: ağlamadan önce dudakları büzülmek.
لب بستن leb besten: susmak.
لب بلب leb-be-leb: dolu.
لب تخت leb-teḫt: düz tabak.
لب ترکاندن leb-terkânden: konuşmak.
لب تشنه leb-teşne: susamış, susuz.
لبث lebs: (Ar.) çekinme, duraklama.
لب جنباندن leb conbânden: dudağı hareket ettirmek; mırıldanmak.
لب چش کردن از چیزی leb çeş kerden: tadına bakmak.
لب خاییدن leb ḫâyîden: dudak ısırmak.
لب خر گوش leb-ḫergûş: tavşan dudak.
لبخند lebḫend: tebessüm, gülümseme, gülücük.
لبخند زدن lebḫend zeden: gülümsemek, tebessüm etmek.
لبد libd: (Ar.) keçe.

افتادن inat etmek; ـ اش گرفتن rahatsız olmak.
لجاج lecâc: (Ar.) inat; inat etme, inatçılık.
لجاجت lecâcet: (Ar.) inat etme, inatçılık.
لجاج كردن lecâc kerden: inat etmek.
لجام licâm: dizgin.
لجام زدن licâm zeden: dizginlemek.
لجام كردن licâm kerden: dizginlemek.
لجام گيسخته licâm-gosîhte: başıboş.
لج افتادن با كسى lec oftâden: inatlaşmak, zıt gitmek, zıtlaşmak.
لجباز lec-bâz: inatçı.
لجبازى lecbâzî: inatçılık.
لجبازى كردن lecbâzî kerden: inat etmek, inatçılık etmek; sabit fikirli olmak.
لجج locec: (Ar.) engin denizler; kalabalıklar.
لجستيك locistîk: (İng.) lojistik.
لجستيكى locistîkî:(ask.) lojiktik kuvvet; ordu sıhhiyesi, muhabere dairesi; harp okulu.
لج كردن lec kerden: inat etmek.
لجن lecen: (Peh.) siyah, pis kokulu balçık; به ـ كشيدن rezil etmek.
لجن زار lecen-zâr: bataklık, balçıklık.
لجن مال lecen-mâl: çamura bulanmış; (kin.) çamur atılmış.
لجن مال شدن lecen-mâl şoden: çamura bulanmak; (kin.) çamur atılmak, adı kötülenmek.
لجن مالى كردن lecen-mâlî kerden: çamurlamak; (kin.) çamur atmak.
لجنه locne: komite, heyet.
لجوج lecûc: (Ar.) inatçı.
لجّه locce: (Ar.) denizin en derin yeri, denizin ortası; büyük kalabalık.
لجين loceyn: (Ar.) gümüş.
لچ leç: yüz; tekme.
لچ loç: çıplak, üryan; dudak.
لچ افتادن liç oftâden: yaradan irin çıkmak.
لچر leçer: kınayıcı söz.
لچرى leçerî: cimrilik; alçaklık; saçmalama; çirkefe bulaşma.
لچك leçek, leççek: (T.) üçgen başörtüsü; fırınlanmış pancar.
لبو فروش lebû-forûş: pancarcı.
لبون lebûn: (Ar.) sütlü, süt veren.
لبوه lebve: (Ar.) dişi arslan.
لبه lebe: kenar, yan; kesici yan, ağız.
لبيب lebîb: (Ar.) akıllı.
لپ lop: yanak, avurt; lop, lüp.
لپان lipân: parlak, parlayan.
لپر leper: dalgalanma, sıçrama.
لپر زدن leper zeden: dalgalanıp sıçramak.
لپ لپ leplep: şapır şapır.
لپه leppe: (bot.) çenek; nohut, fasulye ve baklanın yarısı.
لت let: tokat, sille.
لت let: parça; bir varak; bir mısra; karın; gürz, çomak.
لت انبان let-enbân: obur; yoksun, korunmasız.
لت خوردن let horden: tokat yemek; zebunlaşmak; zayıfamak; solmak.
لتر leter: 30 miskallik ağırlık birimi; kova, şarap damacanası.
لترتمه كردن letirtme kerden: banmak.
لت زدن let zeden: tokat atmak.
لت كردن let kerden: tokat atmak; tavlada pul vurmak.
لت لت let-let: parça parça.
لتو loto: (Fr.) loto oyunu.
لت و پار let-o-pâr: parça parça.
لت و پار شدن let-o-pâr şoden: paramparça olmak; dağılmak.
لت و پار كردن let-o-pâr kerden: parça parça etmek; dağıtmak; eşek sudan gelinceye kadar dövmek.
لته lete, lette: paçavra, çaput; eski bez parçası; kapı kanadı; bostan tarlası.
لته لته lete lete: paramparça.
لثام lisâm: (Ar.) ağız örten bez; peçe.
لثم lesm: (Ar.) burnunu yumruklama; ağzını örtme; öpücük verme.
لثه lise, lesi: (tıb.) diş eti; ـ ورم (tıb.) diş eti iltihabı.
لج lec: topal, aksak; inat, mücadele; ـ سر

لخت شدن loht şoden: soyunmak.
لخت كردن loht kerden: soymak; çalmak.
لخت لخت leht-leht: parça, paramparça; az az.
لخته lehte: kan pıhtısı.
لخته كردن lehte kerden: parçalamak; pıhtılaştırmak.
لختی lehtî: gevşeklik, halsizlik; azıcık, birazcık; birkaç; bir kısmı.
لختی lohtî: çıplaklık; âvare, başıboş.
لخشاندن lehşânden: kaydırmak.
لخشك lehşek: hamurdan yapılan bir tür çorba; bir tür tatlı; heyelan; kaygan buz.
لخشه lehşe: ateş ve kıvılcım; titreyiş; sarsılma.
لخشيدن lehşîden: kaymak; parlamak.
لخلخ lehleh: zayıf, cılız.
لدغه ledğe: (Ar.) sokmak (haşere).
لدن ledon: (Ar.) yan; ledünnî.
لدنی ledonnî: (Ar.) fıtrî, ilâhî.
لذا lizâ: (Ar.) onun için, binaenaleyh.
لذات lezzât: (Ar.) lezzetler, hoşluklar.
لذت lezzet: (Ar.) hoşluk, lezzet, tat.
لذت بخش lezzet-behş: lezzetli; sevinç verici.
لذت بخشيدن lezzet behşîden: lezzet vermek.
لذت بردن lezzet borden: zevk duymak; lezzet almak.
لذت دادن lezzet dâden: sevinç vermek; lezzet vermek.
لذت داشتن lezzet dâşten: lezzetli olmak; zevki olmak.
لذع lez: (Ar.) yakma; dili yanma.
لذيذ lezîz: (Ar.) leziz, lezzetli.
لر ler: ırmak; koltuk; koltuk altı.
لر lor: Lor kabilesi; saf dil.
لرت lirt: tortu.
لرت افكندن lirt efkenden: şarabın tortusu dibe çökmek.
لرد lerd: sahra, kır; hipodrom; dış, dışarısı.
لرد lord: (İng.) lord.
لرز lerz: (Peh.) titreyiş, titreme; ـ تب (tıb.) halı deseni.
لچك بسر leçek-beser: kadın; zayıf kadın.
لچكی leçekî: üç köşeli; üçgen şeklinde.
لحاظ lihâz: (Ar.) göz ucuyla bakma; bakış, görüş, açı, için, dolayı ـ به؛ ـــــ از bakımından.
لحاف lihâf: (Ar.) yorgan; örtü.
لحاف دوز lihâf-dûz: yorgancı.
لحاف دوزی lihâf-dûzî: yorgancılık.
لحام lehhâm: (Ar.) kasap.
لحام پذيرفتن lihâm pezîroften: lehimlenmek, birleşmek.
لحد lehed: (Ar.) lahit; mezar, kabir.
لحظ lehz: (Ar.) göz; göz ucuyla bakma.
لحظات lehezât: (Ar.) lahzalar, anlar.
لحظه lehze: (Ar.) lahza, an; ـ به ـ anbean.
لحق lehk: (Ar.) ulaşma, katılma.
لح لح زدن leh leh zeden: (köpek) susuzluktan dilini çıkarıp solumak.
لحم lehm: (Ar.) et.
لحمی lehmî: (Ar.) etli, bir tür yakut.
لحن lehn: (Ar.) âhenk, uyum; (gr.)kelime îrâbında hata yapma; ses, nağme; söz; telaffuz hatası.
لحن ساختن lehn sâhten: makam yapmak.
لحن ساز lehn-sâz: makam yapan.
لحوق lohûk: (Ar.) katılma, bağlanma; ince belli olma.
لحون lohûn: (Ar.) sesler; ـ علم mûsikî.
لحيان lihyân: (Ar.) az su; sel çukuru.
لحيم lehîm: etli; lehim.
لحيم كار lehîm-kâr: lehimci.
لحيم كاری lehîmkârî: lehimcilik.
لحيم كردن lehîm kerden: lehim yapmak, lehimlemek.
لحيم گر lehîm-ger: lehimci.
لخ loh:(bot.) su bitkisi, su otu.
لخت leht: gürz; parça, kıta; hisse, kısım, pay; kapı kanadı; bitkin, halsiz; tembel; pıhtı; ayakkabı.
لخت loht: çıplak, üryan; ـ و پتی çırılçıplak.
لخت دوز leht-dûz: eskici.
لخت شدن leht şoden: halsiz düşmek.

لشکر leşker: ordu; asker; ـ جمع کردن ordu toplamak.
لشکر آرا leşker-ârâ: ordu komutanı.
لشکر انگیختن leşker engîhten: ordu sevketmek.
لشکر پژوه leşker-pijûh: ordu casusu.
لشکرجا leşker-câ: ordugâh.
لشکر دار leşker-dâr: ordu komutanı.
لشکر ستان leşkeristân: ordu.
لشکر شکستن leşker şikesten: orduyu yenmek.
لشکر شناس leşker-şinâs: ordu tanıma uzmanı.
لشکر کردن leşker kerden: ordu kurmak.
لشکر کش leşker-keş: ordu sevkeden komutan.
لشکر کشی leşker-keşî: ordu sevketme; ـ فن(ask.) strateji.
لشکر کشیدن leşker keşîden:(ask.) ordu sevketmek.
لشکرگاه leşker-gâh: (ask.) ordugâh.
لشکر گذار leşker-gozâr: ordu sevkeden.
لشکر گذاری leşker-gozârî: ordu sevketme.
لشکر گرایی leşker-girâyî: ordu sevketme.
لشکر گشا leşker-goşâ: fatih.
لشکر نشین leşker-nişîn: ordugâh.
لشکر نویس leşker-nivîs: ordu hazinedarı.
لشکر نویسی leşker-nivîsî: ordu hazinedarlığı.
لشکری leşkerî: askerî; asker.
لشکری پیشه leşkerî-pîşe: asker, ordu mensubu.
لشکری کردن leşkerî kerden: askerlik yapmak, asker olmak.
لشکه leşke-leşke: parça parça.
لش و لوش leş-o-lûş: gayretsiz, arsız.
لص los, les, lis: (Ar.) hırsız.
لصوص losûs: (Ar.) hırsızlar.
لطائف letâ'if: (Ar.) latifeler, şakalar.
لطافت letâfet: (Ar.) incelik; ufaklık; naziklik; yumuşaklık; iyilik, letâfet; hoşluk.
ateş nöbeti, malarya.
لرزان lerzân: titrek, titreyen, sarsan.
لرزاندن lerzânden: titretmek, sarsmak.
لرزانك lerzânek: jöle, marmelât.
لرزش lerziş: titreşim, titreme; sarsma; ـ به در افتادن titremek.
لرز کردن lerz kerden: titremek.
لرز لرزان lerz-lerzân: titreyerek.
لرزنده lerzende: titrek, titreyen.
لرزه lerze: titreme, titreşim.
لرزیدن lerzîden: titremek.
لرستانی loristânî: Loristan'lı.
لری lorî: Lor'lu; sadelik, saf dillik; از ـ بیرون آمدن taşralılıktan çıkmak; ـ را گفتن açıkça söylemek.
لزاقت lizâket: (Ar.) yapışkanlık.
لزج lezic: (Ar.) kaygan; yapışkan.
لزوجت lozûcet: (Ar.) yapışkanlık; akışkansılık.
لزوم lozûm: (Ar.) lüzum, gerek zarûret.
لزوماً lozûmen: (Ar.) zorunlu olarak, lüzumlu olarak.
لزوم داشتن lozûm dâşten: lâzım olmak, zorunlu olmak, gerekmek.
لژ loj: (Fr.) loca.
لس les: felçli, gevşek, halsiz.
لسان lisân: (Ar.) dil, lisan; lügat; söz; terazi dili.
لساناً lisânen: (Ar.) şifâhen.
لست lest: sağlam, kuvvetli.
لست lest: (Ar.) yokluk.
لست شدن les şoden: felç olmak; duygusuzlaşmak.
لسع les': (Ar.) haşarat sokması; dille eziyet.
لسین lesîn: (Ar.) fasih.
لش leş: leş, murdar; (kin.) çok tembel; arsız; durgun.
لشّ leşş: (Ar.) (bot.) sumak.
لش loş: çamur, balçık.
لشاب leşâb: bataklık.
لشبازی leşbâzî: saçmalık, arsızlık.
لشخوار leş-hâr: leş yiyen; kartal.

oyuncusu; put yapan.

لعبه lo'be: (Ar.) oyun; oyun sırası; oyun aracı; timsal; salak.

لعل le'l: sokarsinek; yakut, lâl; (kin.) sevgilinin dudağı; şarap; bâde; kızıl, kırmızı; ـ تر (kin.) şarap; ـ از سنگ دادن (kin.) zorlukla elde edilen bir şeyi birine vermek; ـ از سنگ زادن (kin.) zorlukla bir şeyi elde etmek.

لعل رخ le'l-roh: kırmızı yüzlü.

لعل شدن le'l şoden: kızarmak, kırmızılaşmak.

لعل فام le'l-fâm: lâl rengi.

لعل گرفتن le'l giriften: kızarmak, kırmızılaşmak.

لعن le'n: (Ar.) lânet, beddua etme.

لعنت le'net: (Ar.) lânet, beddua; ـ به ـ بر ... ! شیطان نمی ارزد değersizdir; lânet olsun!, lânet olası!

لعنت کردن le'net kerden: lânet etmek, beddua etmek.

لعنت گفتن le'net goften: lânet etmek, beddua etmek; kötü söylemek.

لعنتی le'netî: lânetli; mel'un; lânetlik; lânet olası.

لعن کردن le'n kerden: lânet etmek.

لعیب le'îb: (Ar.) oyun arkadaşı; oyuncu.

لعین le'în: (Ar.) lânetlenmiş, lânetlik, melûn.

لغ leğ: sallanan, sağlam olmayan, gevşek, tıraşlı.

لغ liğ: çıplak, üryan.

لغات loğat: (Ar.) kelimeler, sözcükler, lugatler.

لغاز loğâz: duvar saçağı; ayıp, kusur; kinâyeli kötü söz söyleme.

لغاز خواندن loğâz hânden: kusur bulmak; kinâyeli kötü söz söylemek, taş atmak, taşlamak.

لغت loğet: (Ar.) kelime, sözcük, lügat; dil; sözlük.

لغت شناس loğet-şinâs: filolog, dil uzmanı, dilbilimci.

لغت شناسی loğet-şinâsî: filoloji, dilbilim.

لغت نامه loğet-nâme: sözlük, lügat.

لطایف letâyif: (Ar.) latîfeler, şakalar.

لطف lotf: (Ar.) lütuf, iyilik, şefkat; kerem; çekicilik.

لطفًا lotfen: (Ar.) lütfen.

لطف داشتن lotf dâşten: lütfetmek; iltifat etmek; latif olmak.

لطف کردن lotf kerden: lütfetmek; şefkat göstermek.

لطم letm: (Ar.) zarar verme; tokat atma; zarar görme.

لطمه letme: (Ar.) zarar, ziyan; tokat, sille.

لطمه خوردن letme horden: tokat yemek.

لطیف letîf: (Ar.) latif, yumuşak; hoş; güzel; hafif.

لطیف اندام letîf-endâm: ince boylu, endamlı.

لطیفه letîfe: (Ar.) şaka, latife; fıkra.

لطیفه گفتن letîfe goften: latife söylemek; fıkra anlatmak.

لطیفه گو letîfe-gû: şakacı, latife eden; hoş sözlü.

لطیفه گویی letîfe-gûyî: şakacılık, hoş sözlülük.

لعاب le'âb: (Ar.) oyuncu.

لعاب lo'âb: (Ar.) salya; tükrük; pelte; pelteleşmiş sıvı; helme, mine; emaye; (kin.) kar; ـ کاو (kin.) beyaz kağıt.

لعاب تنیدن lo'âb tenîden: ağ örmek; (kin.) ağ yaymak.

لعاب دادن lo'âb dâden: emaye yapmak.

لعاب دار lo'âb-dâr: emayeli, mineli, helmeli.

لعابی lo'âbî: helme, emaye.

لعان li'ân: (Ar.) lânetlenme.

لعب le'ib: (Ar.) oyun; ـ لهو و oyun.

لعبت lo'bet: (Ar.) kukla, oyunca bebek; oyun; sevgili; put.

لعبت باختن lo'bet bâhten: evcilik oynamak; kukla oynatmak.

لعبت بازی lo'bet-bâzî: kukla oyunu; evcilik oyunu; hokkabazlık.

لعبت خانه lo'bet-hâne: puthane.

لعبت ساز lo'bet-sâz: oyuncakçı; kukla

sarkmak; at sinirli olmak.

لفچه lefçe: kalın dudak; kemiksiz et.

لفظ lefz: (Ar.) lafız, kelime, söz; به ــ قلم صحبت کردن kitâbî konuşmak; در ــ آمدن konuşmak.

لفظاً lefzen: (Ar.) sözle, kelimeyle.

لفظی lefzî: (Ar.) lafızla ilgili.

لفیف lefîf: (Ar.) dağınık halk yığını; karışık; (gr.) lefîf.

لق lek: sallanan, sağlam olmayan; تخم مرغ ــ bozuk yumurta; ــ و ــ dayanıksız, gevşek.

لقاء likâ': (Ar.) görüşme, buluşma; yüz, çehre.

لقاح lekâh: (Ar.) hamile kalma; spermayı döl yatağına bırakma.

لقاح likâh: (Ar.) meni, döl.

لقا نمودن likâ nomûden: yüzünü göstermek.

لقب lekeb: (Ar.) lakap, ünvan, isim.

لقب دادن lekeb dâden: lakap vermek, lakaplandırmak.

لقب داشتن lekeb dâşten: lakabı olmak.

لقب کردن lekeb kerden: lakap vermek, lakaplandırmak.

لقب نهادن lekeb nehâden: lakap vermek, lakaplandırmak.

لق شدن lek şoden: sallanmak, gevşemek.

لق کردن lek kerden: gevşetmek, sallandırmak.

لقلقه lekleke: (Ar.) leylek sesi; ــ لسان dil tutukluğu; saçmalama.

لقمه lokme: (Ar.) lokma; yiyecek; ــ حرام haramzade; ــ آهن چشیدن (kin.) yaralanmak; ــ را دور سر چرخاندن و بعد بدهان بردن kulağını öbür taraftan göstermek.

لقمة الصباح lokmeto's-sebâh:(Ar.) sabah kahvaltısı.

لقمه زدن lokme zeden: büyük lokma yutmak.

لقمه شمار lokme-şomâr: davetsiz misafir; cimri.

لقمه گرفتن lokme giriften: lokma

لغت نویسی loğet-nivîsî: sözlük yazma.

لغز leğz: kayma.

لغز loğez: (Ar.) tarla faresi deliği; dolambaçlı yollar; bilmece, bulmaca.

لغزان leğzân: kaygan, saf ve düz; kayan.

لغزاندن leğzânden: kaydırmak.

لغزانیدن leğzânîden: kaydırmak.

لغزش leğziş: kayma; sürçme, sarsma; hata.

لغزشگاه leğzişgâh: kayak yeri.

لغزنده leğzende: kayan; kaygan; ــ جاده kaygan yol.

لغزیدگی leğzîdegî: kayganlık.

لغزیدن leğzîden: kaymak.

لغو leğv: (Ar.) boş, saçma; saçmalama; hata yapma.

لغوب leğûb, loğub: (Ar.) bitkinlik, âcizlik.

لغو شدن leğv şoden: lağvolmak.

لغو کردن leğv kerden: lağvetmek.

لغوی loğevî: (Ar.) lügatçi; lügat bakımından.

لغیدن leğğîden: yerinde sallanmak, kıpırdanmak.

لف leff: (Ar.) derme, katma, dürme, sarma; katetme; ــ در içinde, arasında.

لفاً leffen: (Ar.) ilişikte, ek olarak, sarılmış.

لفاظ leffâz: (Ar.) lafazan; dile hâkim.

لفاظی leffâzî: lafazanlık.

لفاف lifâf, leffâf: (Ar.) kefen; ambalaj malzemesi.

لفاف کردن lifâf kerden: ambalajlamak, sarmak.

لفافه lifâfe, leffâfe: ambalaj malzemesi, kefen.

لفت دادن lift dâden: alt üst etmek; uzatmak; önemsememek.

لفت و لعاب دادن lift-o-lo'âb dâden: sözü uzatmak; alt üst etmek.

لفت و لیس کردن lift-o-lîs kerden: parazit hayat yaşamak; çıkar sağlamak; gizlice almak, aşırmak.

لفتی liftî: şalgamlı; şalgam aşı.

لفچ فرو هشتن lefç forû hişten: dudağı

az sermaye.

لك و پك كردن lek-o-pek kerden: acele etmek.

لك و لك lik-o-lik: ayakkabı sesi; oyalanma.

لك ولك كردن lik-o-lik kerden: savsaklamak; ömrünü sıkıntı ile geçirmek.

لكه lekke: damla; leke; nokta.

لكه دار lekke-dâr: lekeli.

لكه دار شدن lekke dar şoden: lekelenmek; (kin.) rezil olmak, adı çıkmak.

لكه دار كردن lekkedâr kerden: lekelemek; rezil etmek.

لكه زدن lekke zeden: yaya yürümek.

لكه كردن loke kerden: toplamak, yığmak.

لكه گيرى lekke-gîrî: kuru temizleme; kuru temizlemecilik.

لگ leg: sıkıntı, elem, mihnet.

لگاريتم logârîtm: (Fr.) logaritma.

لگام logâm, ligâm: dizgin.

لگام دادن ligâm dâden: dizginlemek; gitmek, yönelmek.

لگام كشيدن ligâm keşîden: dizgin çekmek; peşinden sürüklemek.

لگد leged: tekme, çifte; geri tepme.

لگد افكندن leged efkenden: çifte atmak.

لگد انداختن leged endâhten: çifte atmak.

لگد اندازى leged-endâzî: çifteleme.

لگد پراندن leged perânden: çifte atmak.

لگد خوردن leged horden: çifte yemek.

لگد زدن leged zeden: tekmelemek, çiftelemek.

لگد كردن leged kerden: ayak altında ezmek.

لگد كوب leged-kûb: tekmeleyen, çiğneme, ezme; çiğnenmiş.

لگد كوب كردن leged-kûb kerden: çiğnemek, ezmek, ayak altına almak.

لگد مال leged-mâl: çiğneme, ezme, ayak altına alma.

لگد مال كردن leged-mâl kerden: çiğnemek, ezmek, ayak altına almak.

لگن legen: leğen; şamdan; mangal; fanus

hazırlamak;(kin.) haberi olmaksızın biri hakkında bir iş düşünmek.

لقمه لقمه lokme-lokme: az az; paramparça.

لقمه لقمه شدن lokme lokme şoden: paramparça olmak.

لقوه lekve: (Ar.) (tıb.) yüz felci.

لقيدن lekkîden: sallanmak.

لقيط lekît: (Ar.) sokağa bırakılan çocuk; haramzade.

لقيط كردن lekît kerden: bebeği sokağa bırakmak, bebeği terketmek.

لك lek: leke; (tıb.) göz lekesi; damla; hayız kanı; dağ, alâmet; (kin.) iftira.

لك lek: paçavra, çaput; köylü giysisi.

لك lek: saçma söz, zırva.

لك lek: aptal, ahmak, salak; pinti, cimri.

لك lok: bir tür deve; iri yarı, kaba; çolak.

لكا lekâ: sahtiyan; çarık; ayakkabı; kırmızı gül; bağa; kızıl renk.

لكات lekât: iskambilde "kız" kağıdı; aşağılık, âdî.

لكاته lekâte: orospu; şıllık.

لكالك كردن lekâlek kerden: pazarlık yapmak.

لكام lokâm: utanmaz, hayasız; iri yarı ahlâksız oğlan.

لك ديدن lek dîden زن ــ : aybaşı olmak, regl olmak; ميوه ــ meyva çürümek.

لك زدن lek zeden: ميوه ــ meyva çürümek, bozulmak; دل كسى ــ çok arzulu olmak.

لك شدن lek şoden: lekelenmek, leke olmak.

لك كردن lek kerden: lekelemek, leke yapmak.

لكلك leklek: leylek.

لك لك كردن liklik kerden: savsaklatmak, işi yavaşlatmak.

لكن lâkin: (Ar.) lâkin, fakat.

لكنت loknet: (Ar.) kekemelik, pelteklik, dil tutukluğu.

لك و پك lek-o-pek: ev eşyası, ev yaygısı;

لنگleng: aksak, topal; kalma, duraksama; kanat.
لنگ leng: (Sans.) penis.
لنگ ling: ayak; hayvanın ayağı; fert, tek.
لنگ ling: zaman, vakit.
لنگ long: şal.
لنگان lengân: aksak; aksayarak.
لنگ انداختن leng endâhten: şal atmak; aracı olmak; havlu atmak;(kin.) teslim olmak.
لنگر lenger: gemi demiri; aşhane;(tas.) hankah; (kin.) sarkaç; vakar, temkin; dilenci; ــ از کف دادن (kin.) muzdarip olmak; ــ بخود گرفتن sebat etmek.
لنگر افکندن lenger efkenden: demir atmak.
لنگر انداختن lenger endâhten: demir atmak; yerleşmek.
لنگر بر داشتن lenger berdâşten: demir almak.
لنگر خانه lenger-hâne: aşevi, fakirlere yemek verilen yer.
لنگر گاه lenger-gâh: rıhtım, liman.
لنگر گرفتن lenger giriften: demir almak.
لنگر نگاه داشتن lenger nigâh-dâşten: (kin.) itidalini korumak.
لنگری lengerî: ikamet etme; durdurma; demirli, demir atmış; büyük tencere.
لنگ کردن leng kerden: topal bırakmak; (kin.) bir yerde bir süre kalmak; gecikmek; işi durdurmak.
لنگ لنگان leng-lengân: aksayarak.
لنگ ماندن leng mânden: zavallı olmak, çaresiz kalmak.
لنگه lenge: penis.
لنگه linge: denk, yükün bir kısmı; ــ در kapı kanadı; ــ کفش ayakkabının teki.
لنگیدن lengîden: aksamak, topallamak.
لو lev, lov: bir tür tatlı; yükseklik, yükselti; safra.
لو lev, lov: (Ar.) eğer; ــ و her ne kadar.
لو lû: benek.
لواء livâ': (Ar.) bayrak, sancak.
örtüsü; (tıb.) leğen kemiği.
لگن خاصره legen-hâsire: kalça ve leğen kemikleri.
لگوری ligûrî: alçak, kahpe, orospu.
لله lele: lala.
لم lem: arkaya yaslanma, dayanma.
لم lem: (Ar.) hayır, değil.
لماندن lombânden: çiğnemeden yutmak, tıkınmak.
لمبر lembor: sarsıntı, titreşim.
لمحه lemhe: kısa bir bakış; hırsızlama bakış; kısa bir süre; parlaklık.
لم دادن lem dâden: yaslanmak, dayanmak, sırtını vermek.
لمس lems: (Ar.) el sürme, dokunma; dokunma duyusu; cinsel birleşme.
لمس شدن lems şoden: felç olmak.
لمس کردن lems kerden: el sürmek, dokunmak.
لمعان leme'ân: (Ar.) parlama; parlaklık; işaret etme.
لمعه زدن lem'e zeden: parlaklık vermek.
لمف lemf: (Fr.) (tıb.) lenf.
لمفی lemfî: (tıb.) lenfle ilgili.
لمیدن lemîden: yaslanmak, dayanmak.
لم یزرع lem-yezre': (Ar.) çorak, kıraç.
لم یزل lem-yezel: (Ar.) kalıcı, yok olmayan.
لنب lonb: büyük ve ağır.
لنبر lenber: kıç, kalça; ــ زدن dalgalanıp dökülmek.
لنبه lonbe: şişman, tombul.
لنج lenc: dışarı çekme, çıkarma; salınma; bir tür kumaş; sakat, aksak; (bot.) sedir.
لنج lonc: dudak, kalın dudak; ağız çevresi.
لنجه lence: naz, işve, salınma.
لنجه زدن lence zeden: mızıkçılık yapmak.
لند lend: (Sans.) penis; oğul.
لند lond: homurdanma; şikâyet.
لند لند کردن lond lond kerden: homurdanmak.
لنده londe: homurtu, homurdanma.
لنده زدن londe zeden: homurdanmak.
لندیدن londîden: homurdanmak.

لواحق levâhik: (Ar.) ekler, ilâveler; yeni olaylar; bölge tebası.

لوازم levâzim: (Ar.) gereçler, levâzım.

لوازم التحریر levâzimot-tehrîr: (Ar.) kırtasiye.

لواش levâş: yufka, açık ekmek.

لواش levâş: pestil.

لواشك levâşek: erik pestili; pestil.

لواط levvât: (Ar.) oğlancı, kulampara.

لواطه کردن livâte kerden: oğlanla birleşmek, kulamparalık yapmak.

لواف levvâf: (Ar.) çadırcı; çuvalcı, kilimci.

لواقح levâkih: (Ar.) ekler, lâhikalar; hamile ediciler; hamileler.

لوایح levâyih: (Ar.) önergeler, lâyihalar.

لو انداختن lov endâhten: gürültü patırtı çıkarmak.

لوبیا lûbiyâ: (Yun.) (bot.) fasulye; ـــ ی دریایی (bot.) çöğenotu; ـــ ی ژاپنی (bot.) soya fasulyesi.

لوبیا پلو lûbiyâ-polov: fasulyeli pilav.

لوبیا گرگی lûbiyâ-gorgî: (bot.) acı bakla, yahudi baklası.

لوت lût: oğlan; lezzetli yemek; büyük lokma; çıplak; bozkır, kıraç.

لوت lût: (Fr.) (müz.) lavta; ut.

لوت خوردن lût ḫorden: leziz yemek yemek.

لوترا lûterâ: kuş dili.

لوتو loto: (Fr.) tombala, loto.

لوت و لندر lût-o-londor: çırılçıplak.

لوتی lûtî:(zool.) tatlısu levreği.

لوث levs, lovs: (Ar.) bulaşıklık, kir, pislik.

لوث شدن levs şoden: karışmak, bulaşmak, kirlenmek.

لوث کردن levs kerden: bulaştırmak, kirletmek, bulamak.

لوج lûc: şaşı; çıplak.

لوچ lûç: şaşı.

لوچه levçe, lovçe: küçük dudak, dudak.

لوچه پیچ کردن lovçe pîç kerden: کسی ـــ را birine dudak bükmek.

لوح levh, lovh:(a) levha; omuz kemiği, kürek kemiği; plaka; قبر ـــ mezar taşı; را ـــ از سر گرفتن yeniden başlamak; yeniden öğrenmek.

لوحه lovhe: levha, plaka, tabela.

لوخ lûḫ: kambur, tümsek, eğik.

لو دادن lev dâden, lov dâden: ifşa etmek, ele vermek; ـــ ناموس namusunu beş paralık etmek.

لودگی levdegî, lovdegî: şakacılık.

لوده levde, lovde: şakacı; taklitçi; hayasız.

لور lûr: sel; sel geçmiş arazi; lor peyniri; utanmaz; hallaç yayı.

لو رفتن lov reften: ifşâ edilmek.

لوری lûri: Lor'lu.

لوز levz, lovs: (bot.) badem; badem ezmesi.

لوز levz, lovz: oğlan; fare.

لوز المعده lovzo'l-mi'de: (Ar.) (tıb.) pankreas.

لوزتین levzeteyn, lovzeteyn: (Ar.) (tıb.) bademcikler.

لوزه levze, lovze: (Ar.) (tıb.) bademcik; ـــ ورم (tıb.) bademcik yangısı.

لوزی levzî, lovzî: eşkenar dörtgen; baklava biçimi.

لوزینه levzine, lozîne: badem ezmesi.

لوژ lûj: (Fr.) kızak.

لوس lûs: dalkavuk, yağcı; şımarık; çeşni, meze; ـــ بار آوردن şımartmak.

لوسانه lûsâne: yağcı, dalkavuk; hile.

لوسانه کردن lûsâne kerden: yağ çekmek, dalkavukluk yapmak; aldatmak.

لوستر lûstr:(Fr.) kristal avize.

لوس و لیموس lûs-o-lîmos: eğri, yamuk.

لوسیدن lûsîden: dalkavukluk yapmak; aldatmak.

لوش lûş:eğik ağızlı; parça; şaşı.

لوش لوش lûş-lûş: parça parça.

لوطی lûtî: kulampara; bozuk işli; kabadayı, külhanbey.

لوطی بازی lûtî-bâzî: kabadayılık; kabadayılık taslamak.

لوطی خور کردن lûtî-ḫor kerden:

له leh: leh, muvafık.
لهاشم lehâşom: çirkin, kötü ve zebun.
لهب lehb: (Ar.) ateş alevi, dumansız alev.
لهب leheb: (Ar.) ateş yalazı.
لهبله lehbele: aptal, ahmak, cahil.
لهجات lehecât: (Ar.) lehceler.
لهجت lehcet: (Ar.) lehce; dil, lisan.
لهجه lehce: (Ar.) lehce, ağız, şive; dil; diyalekt.
لهذا li-hâzâ: (Ar.) bunun için, binaenaleyh.
لهستانی lihistânî: Lehistan'lı, Polonya'lı.
له شده lih-şode: ezik.
له شدن lih şoden: ezilmek, ufalanmak.
له کردن lih kerden: ezmek, ufalamak.
له له زدن lil lih zeden: susuzluk ve süratten solumak, soluğu kesilmek.
لهو lehv: (Ar.) oyun; alışma; cinsel birleşme; faydasız iş; لعب و ـــ lüzumsuz oyun ve eğlence; oynaşma, gönül eğlendirme.
لهو کردن lehv kerden: oynamak.
لهی کردن lehî kerden: izin vermek, müsaade etmek.
لیاقت liyâket: (Ar.) yeterlik, liyakat, yaraşma.
لیاقت داشتن liyâket dâşten: lâyık olmak, yeterli olmak, yaraşmak.
لیالی leyâlî: (Ar.) geceler.
لیان leyân: parlak, parlayan.
لیبرال liberâl: (Fr.) liberal.
لیبرالیسم lîbirâlism: (Fr.) liberalizm, liberallik.
لیتر lîtr: (Fr.) litre.
لیت شدن lît şoden: suyu çıkmak; sebze çok olgunlaşmak.
لیته بادنجان lîte-bâdencân: patlıcan turşusu.
لیث leys: (Ar.) arslan.
لیچار lîçâr: marmelat; reçel; uygunsuz söz; ağız bozma.
لیدر lîdir: (İng.) lider, önder.
لیر lîr: salya; (müz.) lir; lira.
لیرت lîret, lîrt: miğfer.
yağmalamak, talan etmek.
لوطی گری lûtî-gerî: kabadayılık, külhanbeylik.
لوك lûk: çolak; âciz, düşkün.
لوکس lûks: (Fr.) lüks; çok güzel.
لوکوموتیو lokomotîv: (Fr.) lokomotif.
لوکه کشیدن lûke keşîden: ciyaklamak, çenilemek.
لول lûl: zilzurna sarhoş; (ask.) namlu; hayasız.
لولا levlâ, lovlâ: menteşe; çaylak.
لول خوردن lûl horden: yılankavî olmak; dolanmak.
لول شدن lûl şoden: yılankavî olmak, dolanmak.
لولو lûlû: öcü; inci.
لوله lûle: boru; deney borusu; (ask.)namlu; ـــ مرتبطه bileşik kap.
لوله پاك كن lûl-pâk-kon: boru temizleyici.
لوله ساز lûle-sâz: borucu.
لوله شدن lûle şoden: dürülmek, boru gibi olmak.
لوله كاغذ lûle-kâğiz: tomar.
لوله کردن lûle kerden: boru haline getirmek.
لوله کش lûle-keş: boru döşeme ustası.
لوله کشی lûle-keşî: boru döşeme.
لوله کشی کردن lûle-keşî kerden: boru döşemek.
لوله کشیدن lûle keşîden: boru döşemek.
لولهنگ lûlehing: ıbrık.
لولی lûlî: utanmaz; öcü; fahişe, orospu.
لولی خانه lûlî-hâne: genelev, fahişe evi.
لولیدن lûlîden: kıvrılmak, dolanmak ; yavaş yavaş gidip gelmek; gelişmek.
لون levn, lovn:(Ar.) renk; boya; cins, tür.
لون بلون levn- be- levn: rengârenk.
لوند levend: orospu, fahişe; oğlan; tembel; oynak kız; hizmetçi; zorba.
لو و لیس زدن lov-o-lîs zeden: tadına bakmak; az yemek.
لویه lûye: (elbise için) takım.
له leh: şarap; koku; ezik.

لی لی زدن lîlî zeden: sekmek.
لی لی کردن lîlî kerden: sekmek.
لیمو lîmû: (bot.) limon; ـ ی ترش ekşi limon; ـ ی شیرین tatlı limon.
لیمو ترش lîmû-torş: (bot.) ekşi limon.
لیمو شیرین lîmû-şîrîn: (bot.) tatlı limon.
لیمون lîmon: (bot.) ekşi limon.
لیموناد lîmûnâd: (Fr.) gazoz.
لیمویی lîmûyî: limonla ilgili; limonlu; limon rengi, sarı.
لیمیا lîmîyâ: tılsım ilmi.
لین leyyin: (Ar.) yumuşak, mülâyim.
لین lîn: (Ar.) yumuşaklık, mülâyimlik; bağırsak mülâyimliği.
لینت lînet: (Ar.) yumuşaklık; gevşeklik.
لینت دادن lînet dâden: yumuşatmak.
لینییت lînyît: (Fr.) linyit.
لیو lîv: güneş.
لیوان lîvân: bardak, cam bardak; eyvan; kral çadırı.
لیوه lîve: aldatıcı; tatsız, zevksiz; saçmalayan.
لییدن liyîden: çiğnemek.

لیره lîre: lira; ـ ترك Türk lirası.
لیز lîz: kaygan; yapışkan; karışık, bulaşık.
لیزاندن lîzânden: kaydırmak.
لیز خوردن lîz horden: kaymak.
لیز دادن lîz dâden: kaydırmak.
لیز شدن lîz şoden: kaymak.
لیزی lîzî: kayganlık; yapışkanlık.
لیزیدن lîzîden: kaymak; karışmak.
لیس lîs: yalama.
لیسانس lîsâns: (Fr.) lisans; yüksek tahsil; lisans diploması; ـ فوق yüksek lisans.
لیسانسیه lîsânsiye: (Fr.) lisans sahibi, üniversite mezunu.
لیست lîst: (Fr.) liste; از ـ خارج کردن defterden silmek, gözünden düşürmek.
لیسك lîsek: salyangoz, sümüklü böcek.
لیسه lîse: lise; cilâ; ahmak; ـ بطانه کردن yüzüne pudra sürmek.
لیسیدن lîsîden: yalamak; çiğnemek.
لیف lîf: lif; hamam lifi, hamam kesesi; hurma ağacı kabuğu.
لیف کشیدن lîf keşîden: keselemek; karpuz, kavun kabuğunu dişlemek.
لیفه lîfe: ağaç ve bitki lifi, lif; ـ کسی را ور کشیدن biriyle cinsel ilişkide bulunmak.
لیك lîk: ancak, lâkin, fakat.
لیکن lîken: (Ar.) lâkin, ancak, fakat.
لیکور lîkor: (Fr.) likör.
لیکور خوری lîkor-horî: ـ گیلاس likor kadehi.
لیل leyl: (Ar.) gece; ـ و نهار گشنه میان بودن tecrübeli olmak, edepli olmak.
لیلاً leylen: (Ar.) geceleyin.
لیلا leylâ: (Ar.) gece karanlığı, geceye mensup.
لیله leyle: (Ar.) gece; arife; ـ اسری miraç gecesi.
لیلة القدر leyleto'l-kedr: (Ar.) kadir gecesi.
لیلی leylî: (Ar.) (müz.) bir mûsiki makamı; geceye mensup.
لی لی leyley, lîlî: sekme; ـ به لالای کسی گذاردن nazını çekmek, kaprisini çekmek.

ماجد mâcid: (Ar.) şanlı, şerefli, değerli.
ماجده mâcide: (Ar.) şanlı, şerefli.
ما جرا mâ-cerâ: (Ar) macera.
ماجراجو mâcerâ-cû: maceracı.
ماچ mâç: öpüş, öpücük; ـــ دادن öpücük vermek.
ماچ کردن mâç kerden: öpmek.
ماچ مالی کردن mâç-mâlî kerden: şapır şupur öpmek. çok öpmek.
ماچه mâçe. dişi; sıpa.
ماچیدن mâçîden: öpmek.
ماچین mâ-çîn: Çin Hindi, Çin.
ما حصل mâ-hesel: (Ar.) sonuç, netice.
ما حضر mâ-hezer: (Ar.) hazır olan şey; basit yemek.
ماحی mâhî: (Ar.) yok eden, mahvedici.
ماخ mâẖ: kalp altın ve gümüş; alçak adam.
ماخور mâẖûr: meyhane, harabat.
ماخولیا mâẖûliyâ: melankoli.
ماد mâd: anne.
مادام mâdâm: (Fr.) madam, bayan.
مادام mâdâm: (Ar.) madem; süren, devam eden.
مادامی که mâdâmîki: -dıkça.
مادح mâdih: (Ar.) medheden, öven.
مادر mâder: (Peh.) anne, ana.
مادر اندر mâder-ender: üvey anne, analık.
مادر بخطا mâder-be-ẖetâ: (küfür) orospu analı!
مادر بختن mâder-bi-ẖoten: (küfür) orospu analı!
مادر بزرگ mâder-bozorg: babaanne, anneanne, nine, büyükanne.
مادر خوانده mâder-ẖânde: analık; sütanne.
مادر دار mâder-dâr: analı.
مادر زاده mâder-zâde: anadan kardeş; anadan doğma, yaratılıştan, doğuştan.
مادر زن mâder-zen: kayın valide, kaynana (erkek için).
مادر شوهر mâder-şovher: kayınvalide, kaynana (kadın için).

م

م mim: "M". Farsça alfabenin 28. harfi. Sayısal değeri 40.
م mim: milâdi'nin kısa yazılış şekli.
ما mâ: (Peh.) biz.
ماء mâ': (Ar.) su.
مائه mi'e: (Ar.) yüz, 100.
مائده mâ'ide: (Ar.) yiyecek, yemek; sofra.
ما بعد mâ-be'd: (Ar.) arkası, gerisi.
ما بقی mâ-bekî: (Ar.) kalanı, geri kalanı.
مأبون me'bûn: (Ar.) ibne, oğlan.
ما بین mâ-beyn: ortadaki, ara.
مات mât: mat.
مات mât: donuk, mat.
مات mât: şaşkın; hayran.
ماتادر mâtâdor: (Fr.) matador.
مات بردن mât borden: şaşırmak, şaşakalmak.
ما تحت mâ-teẖt: (Ar.) alt taraf, altı; (tıb.) makat.
ماتریالیست mâtiryâlist: (Fr.) materyalist.
ما ترك mâ-terek: (Ar.) miras.
مات شدن mât şoden: şaşmak, şaşırmak, şaşakalmak; mat olmak.
مات کردن mât kerden: şaşırtmak; mat etmek.
ماتم mâtem: (Ar.) matem, yas.
ماتم داشتن mâtem dâşten: yas tutmak, matemli olmak.
ماتم زده mâtem-zede: yaslı, matemli.
ماتم کده mâtem-kede: yasla dolu yer, matemli yer.
ماتم گرفتن mâtem giriften: yas tutmak.
ماتیك mâtik: (Fr.) ruj; ـــ زدن ruj sürmek.

üzülmek, sıkılmak; kederlenmek.
مارد mârid: (Ar.) serkeş, âsî.
ماردی mârdî, mâridî: kırmızı, kızıl.
مارس mârs: (T.) mars (tavlada); mart ayı; Mars (Merih) gezegeni.
مار سار mâr-sâr: yılan başlı; Zehhâk.
مارسان mâr-sân: (zool.) yılan yıldızları.
مارس شدن mârs şoden: mars olmak.
مارس کردن mârs kerden: mars etmek.
مارش mârş: (Fr.) (ask.) marş; (ask.) askerî marş.
مارشال mârişâl: (Fr.) (ask.) mareşal, ordu komutanı.
مار عینکی mâr-eynekî: gözlüklü yılan, kobra yılanı.
مارك mârk: (Fr.) marka; alamet, nişan.
مارك mârk: (Alm.) mark.
مارکسیست mârksist: (Fr.) marksist.
مار گزیدگی mâr-gezîdegî: yılan sokması; (hik.) hamilelik.
مار گزیده mâr-gezîde: yılan sokmuş.
مار گیر mâr-gîr: yılan tutan; şerbetli; (kin.) hilekâr.
مار مالاد mârmâlâd: (Fr.) marmelat.
مار ماهی mâr-mâhî: taşemen balığı, bufa balığı.
مار مولك mâr-mûlek: kertenkele; ــ باغی geko, sakangur.
ماره mâre: hesap defteri; mühre.
ماری کردن mârî kerden: öldürmek, helâk etmek.
ماریره mârîre: analık, üvey ana.
ماز mâz: kıvrım, pili; duvar yarığı.
مازاد mâ-zâd: (Ar.) kalan, artan, bakiye.
مازالاك mâzâlâk: topaç.
مازج mâzic: (Ar.) karıştıran, karıştırıcı.
مازندرانی mâzenderânî: Mazenderan'lı.
مازو mâzû: (bot.) mazı.
مازوت mâzût: (Rus.-Fr.) mazot, motorin.
مازه mâze: omurga kemikleri.
ماژور mâjor: (Fr.) (ask.) binbaşı.
ماس mâs ; iş, şişme.
ماساژ mâ âj. (Fr.) masaj.

مادر کش mâder-koş: ana katili.
مادر مرده mâder-morde: anası ölmüş.
مادری mâderî: annelik, analık; anne ile ilgili.
مادگانه mâdegâne: dişice; kadınca.
مادگی mâdegî: dişilik; ilik; düğme iliği.
مادلن mâdlin: (Fr.) madlen.
مادموازل mâdmoâzil: (Fr.) matmazel.
مادون mâ-dûn: (Ar.) ast, aşağı rütbe, alt.
ماده mâde: (Peh.) dişil, dişi.
ماده mâdde: (Ar.) madde.
ماده تاریخ mâdde-târîh: tarih düşürme; ــ نوشتن tarih düşürmek.
مادی mâdî: Med'li; su kanalı.
مادی mâddî: (Ar.) maddî; parasal; materyalist, maddeci, para canlısı.
مادیان mâdiyân:(zool.) kısrak.
مادیت mâddiyyet: (Ar.) maddiyet, maddelik.
مادینه mâdîne: dişi, dişi hayvan.
مادیون mâddiyyûn: (Ar.) maddeciler, materyalistler.
مار mâr: (Peh.) yılan; (kin.) zâlim, eziyet eden; ــ آبی su yılanı; ــ بزرگ ejderha; ــ بوا boa yılanı; ــ حمیری Zehhâk; ــ خانگی ev yılanı; ــ دو زبان (kin.) münafık; ــ زر (kin.) kalem; ــ زنگی çıngıraklı yılan; ــ شیبا engerek yılanı; ــ عینکی gözlüklü yılan; ــ ماهی taşemen balığı, bufa balığı; ــ بدست کسی گرفتن birine güç bir iş buyurmak; ــ و افعی شدن feleğin çemberinden geçmek; ــ مثل بخود پیچیدن ıztıraptan büzülmek.
مار mâr: anne; getirme (emir); hesap defteri, saint.
مار افسا mâr-efsâ: sihirbaz.
مار پیچ mâr-pîç: helezonî, yılankavî.
مارپیکر mâr-peyker: yılan şeklinde; yılan desenli.
مارتینی mârtînî: martini; ــ تفنگ martini tüfeği.
مارچوبه mâr-çûbe: (bot.) kuşkonmaz.
مار خوردن mâr horden: yılan yemek; (kin.)

ماساژ دادن mâsâj dâden: masaj yapmak, ovmak.

ماساندن mâsânden: yoğurt yapmak; bir işi hale yola koymak; bağlamak.

ما سبق mâ-sebek: (Ar.) geçmiş olan.

ماست mâst: (Sans.) yoğurt; از سفیدی ــ تا رنگ کسی مثل ــ herşey; سیاهی زغال ــ تو دهن پریدن yüzü kireç gibi olmak; کسی بودن söylenmesi gerekli sözü zamanında söylememek; ــ را هم نمی برد çok kördür (bıçak, çakı); ــ ها را کیسه کردن korkudan donakalmak.

ماست بند mâst-bend: yoğurt çalan.

ماست بندی mâst-bendî: yoğurt çalma; yoğurt imalât hanesi.

ماست خوری mâst-horî: yoğurt kâsesi.

ماست مالی mâst-mâlî: örtbas etme.

ماست مالی کردن mâstmâlî kerden: örtbas etmek.

ماست مایه mâst-mâye: yoğurt mayası.

ماستی mâstî: yoğurtlu, yoğurtla ilgili; dalkavuk, yağcı; ــ بکسی گفتن birinin zayıf noktasını yüzüne vurmak.

ماسک mâsk: (Fr.) mask, maske; dalgıç başlığı.

ماسور mâsûr: karışık; tutuklu, mahpus.

ماسوره mâsûre: masure; ince uzun boru; zayıf, cılız.

ماسه mâse: kum.

ماسه زار mâse-zâr: kumsal.

ماسه زی mâse-zî: kumcul, kumda yetişen.

ماسیدن mâsîden: donmak, yağ donmak; süt yoğurt olmak; gerçekleşmek; ــ چیزی برای کسی faydası olmak.

ماش mâş: (Sans.) burçak, (kin.) azıcık.

ماشاءالله mâ-şâ'allâh:(Ar.) maşaallah.

ماش دارو mâş-dârû: (bot.)nanegillerden bir tür bitki, yer çamı.

ماشطه mâşite: (Ar.) süsleyici kadın.

ماشو mâşû: elek.

ماشه mâşe: tetik; maşa; ــ چکاندن tetik çekmek.

ماشی mâşî: koyu yeşil.

ماشی mâşî: (Ar.) giden, yürüyen; dedikoducu.

ماشین mâşîn: (Fr.) makine; araba; motorlu araç; otomobil; ــ برش cilt kesme makinesi; ــ برنج کوبی pirinç harman makinesi; جوجه کشی kuluçka makinesi; ــ چاپ baskı makinesi; ــ چوب بری ağaç hızarı; ــ رخت شویی dikiş makinesi; ــ ریش تراش tıraş makinesi; ــ مشدی ممد علی (hlk.) külüstür araba; ــ کار کردن مثل motor gibi çalışmak; تحریر daktilo, yazı makinesi.

ماشین آلات mâşîn-âlât: makine âletleri; hırdavat.

ماشین خانه mâşîn-hâne: makine kısmı, makine dairesi.

ماشین کردن mâşîn kerden: daktilo etmek.

ماشین نویس mâşîn-nivîs: daktilograf.

ماشین نویسی mâşîn-nivîsî: daktilo yazma, daktilo etme.

ماشینیست mâşînist: (Fr.) makinist.

ماضی mâzî: (Ar.)(gr.) geçmiş zaman, mâzi; geçmiş; ölmüş; kesici.

ماعون mâûn: (Ar.) yardım istenilen; mutfak avadanlığı; zekât; itaat, bağlılık; yağmur; su.

ماغ mâğ: bir tür siyah ördek; sis; sığır böğürmesi.

ماغ گون mâğ-gûn: siyah, koyu.

مافات mâfât: (Ar.) elden çıkan, geçen.

ما فوق ma-fovk: (Ar.) üst.

ما قبل mâ-kebl: (Ar.) önceki.

ما قوت mâkût: nişasta ile hazırlanan bir tür tatlı.

ماکارنی mâkâronî: (Fr.-İt.) makarna.

ماکت mâkit: (Fr.) maket.

ماکر mâkir: (Ar.) aldatıcı, hilekâr.

ماکزیموم mâkzîmom: (Fr.-Lât.) maksimum.

ماکو mâkû: mekik.

ماکول mâkûl: obur.

ماکیان mâkiyân: tavuk; ــ بردر کردن (kin.) son derece cimri olmak.

den olan.
مالكيت mâlikiyyet: (Ar.) mülkiyet.
ماله mâle: mala.
ماله mâle: dolu, dopdolu.
مالى mâlî: mâlî; bal; dolan; dolduran.
ماليا mâliyâ: (Ar.-Yun.) siyah.
ماليات mâliyyât: (Ar.) vergi.
ماليات بده mâliyyât-bidih: vergi ödeyen, mükellef.
ماليات بگير mâliyyât-bigîr: vergi tahsildarı.
ماليخوليا mâlîhûliyâ: (Ar.-Lat.) (tıb.) melankoli.
ماليخوليايى mâlîhûliyâyî: melankolik.
ماليدن mâlîden: (Peh.) ovmak, el sürmek, sıvamak; sürtmek; sürmek; cezalandırmak; çarpışmak.
ماليه mâliyye: (Ar.) mala ait, varlık; maliye.
مام mâm: anne, ana.
ماما mâmâ: anne; ebe.
مامان mâmân: (Fr.) anne, güzel, hoş.
ماموت mâmût: (Fr.) mamut.
مامى mâmî: anne.
ماميران mâmîrân: (bot.) kırlangıçotu.
ماميزه mâmîze: (tıb.) yeni doğan çocuğun ilk dışkısı.
مان mân: (Peh.) ev; ev eşyası;(gr.) bitişik 1. çoğul şahıs zamiri.
مانا mânâ: benzer, benzeyen.
مانتو mânto: (Fr.) manto; pardesü.
مانتيس mântîs: (Fr.) mantis.
ماندگار mândigâr: kalıcı.
ماندگار شدن mândigâr şoden: bir yerde ikamet etmek.
ماندگى mândegî: yorgunluk, eziklik.
ماندلين mândolîn: (Fr.) (müz.) mandolin.
ماندن mânden: (Peh.) kalmak, durmak; yerleşmek, ikamet etmek; geride kalmak, geride bırakmak; beklemek; yorulmak; yaşamak, ömür sürmek; bırakmak.
ماندن mânden: benzemek.
ماندنى mândenî: kalıcı, ikamet eden.
مانده mânde: kalmış; yerleşmiş; baki,

ماگازين mâgâzîn: (Fr.) magazin, dergi.
ماگنوليا mâgnolîyâ: (Lât.) (bot.) manolya.
مال mâl: dolu.
مال mâl: sıvama, sürme.
مال mâl: (Ar.) mal; matematikte karesi; ağaçlık otlak; mal, sürü; مال من benim; كاسب ـ كاسد çok ucuz; süzümsüz mal.
مالاريا mâlâriyâ: (Fr.) (tıb.) sıtma, malarya.
مال التجاره mâlo't-ticâre: (Ar.) ticarî mal.
مال الاجاره mâlo'l-icâre: (Ar.) kiralık mal.
مالامال mâlâmâl: dopdolu; çok, bol.
مالاندن mâlânden: kolayca safdışı etmek; iştahla yemek.
مال انديش mâl-endîş: sonunu düşünen.
ما لا يطاق mâ-lâ-yotâk:(Ar.) güç yetmeyen.
مال بند mâl-bend: araba oku.
مال پرست mâl-perest: mal düşkünü, mal canlısı.
مالت mâlt: (Fr.) (tıb.) malta hastalığı.
مالدار mâl-dâr: zengin, mal mülk sahibi; sürü sahibi, besici.
مالدارى mâldârî: zenginlik; sürü sahipliği; besicilik.
مال دوست mâl-dûst: mal canlısı; cimri.
مال رو mâl-rov: patika, keçiyolu.
مالش mâliş: sürme, masaj; eziklik; sürtünme.
مالش خوردن mâliş horden: sürülmek; sürtünmek; uyarılmak.
مالش دادن mâliş dâden: sürmek, sürtmek; cezalandırmak
مالش رفتن mâliş reften: دل كسى ـ bitkin düşmek; دل كسى براى چيزى ـ çok arzu etmek.
مالشگر mâliş-ger: tellâk, keseci; çapkın, hovarda.
مالشگرى mâlişgerî: tellâklık, kesecilik; çapkınlık, hovardalık.
مال فروش mâl-forûş: mal satan; celep.
مالك mâlik: (Ar.) malik, sahip.
مالكانه mâlkâne: bir tür helva.
مالكى mâlikî: mâlik olma; mâlikî mezhebin-

مانیکور mânîkûr: (Fr.) oje, tırnak cilâsı.
مانیکور کردن mânîkûr kerden: oje sürmek.
مانیوك mâniyok: (Fr.) (bot.) manyok.
ما وراء mâ-verâ': (Ar.) ötesi.
ماوراء النهر mâverâ'on-nehr: Maveraünnehir.
ما وقع mâ-veke'e: (Ar.) olan, biten şey.
ماه mâh: ay; uydu; (kin.) güzel yüzlü sevgili; güzel yüz; sevilecek ــ مانند, sevimli; ــ چهار هفته hilâl; ــ روزه ramazan ayı; ــ نو hilâl; ــ نو کردن hilâli görmek; ــ یمانی (kin.)Hz. Muhammed'in yüzü.
ماهانه mâhâne: aylık, maaş; ayda.
ماه بماه mâh-be-mâh: aydan aya; her ay.
ماه پاره mâh-pâre: çok güzel kadın, ay-parçası.
ماهپرست mâh-perest: aya tapan; ayı seven; (kin.) âşık.
ماه پروین mâh-pervîn: (bot.) zencefilgillerden bir bitki, karacedvar.
ماه پیکر mâh-peyker: güzel sevgili.
ماهتاب mâhtâb: ay ışığı; mehtap; ay ــ بگز پیمودن boşuna uğraşmak.
ماهچه mâhçe: mahçe.
ماه دیدار mâh-dîdâr: ay yüzlü.
ماهر mâhir: (Ar.) becerikli, maharetli, usta, uzman.
ماهرانه mâhirâne: ustaca.
ماهرخ mâh-roh: ay yüzlü.
ماه رو mâh-rû: ay yüzlü.
ماه گرفتگی mâh-giriftegî: ay tutulması; yüz veya bedende leke oluşması.
ماه گرفتن mâh giriften: ay tutulmak; yüzde veya bedende lekeler oluşmak.
ماهنامه mâh-nâme: aylık dergi.
ماهوار mâhvâr: ay gibi, güzel; aylık, maaş.
ماهوت mâhût: çuha.
ماهوت پاك كن mâhût-pâk-kon: elbise fırçası.
ماهودانه mâhûdâne: (bot.) sütleğengillerden bir bitki.

kalıcı; bakiye; bitkin, âciz; bilanço.
مانده شدن mânde şoden: âciz olmak; yorulmak, bitkin düşmek.
مانده کردن mânde kerden: âciz bırakmak; yorgun düşürmek.
مانده گردیدن mânde gerdîden: âciz kalmak; yorulmak, bitkin düşmek.
مانده گشتن mânde geşten: âciz kalmak; yorulmak, bitkin düşmek.
مانستگی mânistegî: benzerlik.
مانستن mânisten: benzemek, benzer olmak.
مانع mânî': (Ar.) engel, mâni.
مانع آمدن mânî' âmeden: engel olmak, mani olmak.
مانع شدن mânî' şoden: mani olmak, engel olmak.
مانکن mânoken: (Fr.) manken; terzi mankeni.
مانگ mâng: ay.
مانند mânend: gibi, benzeri, misli.
مانند شدن mânend şoden: benzemek.
مانند کردن mânend kerden: benzetmek.
مانندگی mânendegî: benzeyiş, benzeme, benzerlik.
مانندگی جستن mânendegî costen: benzerlik bulmak, benzerlik aramak.
مانننده mânende: benzer, benzeyen; gibi, benzeri.
مانننده شدن mânende şoden: benzemek.
مانننده کردن mânende kerden: benzetmek.
مانور mânovr: (Fr.) (ask.) manevra, tatbikat.
مانولیا mânûliyâ: (bot.) manolya.
مانه mâne: ev eşyası.
مانی mânî: (Fr.) delilik, cinnet; aşırı ilgi.
مانیتیت mânyitît: (Fr.) manyetit, demir oksit.
مانیتیسم mânyitîsm: (Fr.) çekicilik; manyetizma.
مانیدن mânîden: kalmak, geri bırakmak; bırakmak; benzemek.

مایل mâyil: eğilimli, meyilli, istekli; eğik; yakın; -e çalan (renk).
مایل آمدن mâyil âmeden: meyletmek, rağbet etmek; eğrilmek.
مایل شدن mâyil şoden: meyletmek, rağbet etmek; eğrilmek.
مایل گردیدن mâyil gerdîden: meyletmek, mâyil olmak.
مایندر mâyender: nine, anneanne, babaanne.
مایو mâyyo: (Fr.) mayo.
مایه maye: (Peh.) asıl, esas; mal, servet; düzen; miktar, kadar; maya; ton (müz.); madde; (tıb.) aşı; ـ اندك az, biraz; ـ صدق (kin.) Hz. Ebubekr Sıddık.
مایه آمدن maye âmeden: çekiştirmek; kötülemek, gıybet etmek.
مایه دار maye-dâr: mallı, paralı; güçlü; zengin; yoğun, iri; koyu renkli, koyu; eskiden ordu arkasındaki düzensiz asker.
مایه داشتن maye dâşten: sermayesi olmak, malı mülkü olmak.
مایه زنی maye-zenî:(tıb.) aşı yapma.
مایه کوبی maye-kûbî: (tıb.) aşı yapma.
مایه گرفتن maye giriften: ـ برای کسی (hlk.) çekiştirmek, gıybet etmek, arkasından konuşmak.
مایی mâyî: May'lı; bizlik; kibirlenme.
مآب me'âb: (Ar.) dönüş; dönülecek yer; ـ فرنگی alafranga, batı hayranı.
مآت me'ât: (Ar.) yüzler.
مآثر me'âsir: (Ar.) eserler; iyi ameller.
مآثم me'âsim: (Ar.) hatalar, günahlar.
مآخذ me'âhiz: (Ar.) kaynaklar, menbalar.
موأخذه mo'âheze: (Ar.) sorgulama; kınama; uyarma.
موأخذه شدن mo'âheze şoden: sorgulanmak; uyarılmak, cezalandırılmak.
موأخذه کردن mo'âheze kerden: sorgulamak; cezalandırmak.
مآرب me'ârib: (Ar.) istekler, dilekler.
مآل me'âl: (Ar.) dönüş yeri; sonuç, netice.
مآلاً me'âlen: (Ar.) sonunda, sonuç olarak;

ماهور mâhûr: küçük tepe; (müz.) mahur makamı.
ماه وش mâh-veş: ay gibi; (kin.) çok güzel.
ماهه mâhe: aylık; maaş.
ماهی mâhî: (Peh.) balık; ـ اردك turna balığı; ـ اره testere balığı; ـ توپ topil balığı; ـ تاس mersin balığı; ـ سفره kedi balığı; ـ سگ köpek balığı; mersin balığı ـ شاه barbunya balığı; ـ شمشیر kılıç balığı; ـ گاو kayabalığı; akınkayası; ـ آزاد som balığı; ـ برقی elektrikli yılan balığı; ـ پرنده uçan balık; ـ خاردار رود خانه یی tatlı su levreği; ـ خاویار havyar balığı; ـ دودی tütün balığı; ـ درشت قنات tatlısu balığı; ـ ریش دار dere kayası; ـ ریز قنات bıyıklı balık; ـ سوف uzunlevrek; ـ سیم çapak balığı; ـ قزل آلا alabalık; ـ کپور sazan balığı; ـ کفال kefal balığı; ـ مرکب mürekkep balığı; ـ یونس yunus balığı; ـ را تا دمش رساندن işin sonuna gelmek, işin çoğunu bitirmek, yüze yüze kuyruğuna gelmek.
ماهیانه mâhiyâne: aylık; ayda bir verilen görev.
ماهی پشت mâhî-poşt: balık sırtı.
ماهی پلو mâhî-polov: balıklı pilav.
ماهیت mâhiyyet: (Ar.) mahiyet.
ماهی تابه mâhî-tâbe: tava.
ماهیچه mâhîçe: pazu, adale; ince hamur; ـ نیام (tıb.) kas zarı.
ماهی خوار mâhî-hâr: balık yiyen; karabatak.
ماهی دان mâhî-dân: havuz.
ماهی گیر mâhî-gîr: balıkçı.
ماهی گیری mâhî-gîrî: balıkçılık; ـ تور balık ağı; ـ قایق balıkçı kayığı, balıkçı motoru.
ما یحتاج mâ-yehtâc: (Ar.) ihtiyaç maddeleri.
مایع mâyi': (Ar.) sıvı, mayi; ـ زلالی مفصل (tıb.) eklem sıvısı, oynak sıvısı.
مایعات mâyi'ât: (Ar.) sıvılar, mayiler.
مایگی mâyegî: maddelik, madde olma.

مؤسس mo'essis: (Ar.) kurucu, müessis.
مؤسسات mo'essesât: (Ar.) kuruluşlar, kurumlar, müesseseler.
مؤسسه mo'essese: (Ar.) kuruluş, kurum, müessese.
مؤكد mo'ekked: (Ar.) tekid edilmiş; sağlam.
مؤكد mo'ekkid: (Ar.) tekid edici; sağlamlaştırıcı.
مؤكداً mo'ekkeden: (Ar.) kesinlikle, tekid ederek.
مؤكد ساختن mo'ekked sâhten: sağlamlaştırmak.
مؤكد كردن mo'ekked kerden: sağlamlaştırmak, tekid etmek.
مؤكد گرداندن mo'ekked gerdânden: sağlamlaştırmak, tekid etmek.
مأكول me'kûl: (Ar.) yenilmiş; yenilecek şey.
مأكولات me'kûlât: (Ar.) yenilecek şeyler; yenilmiş şeyler.
مؤلف mo'ellef: (Ar.) telif edilmiş, kitap; mürekkep; eski bir arap yazısı.
مؤلف mo'ellif: (Ar.) yazar, müellif, derleyen.
مؤلفات mo'ellefât: (Ar.) telifler, kitaplar.
مؤلف شدن mo'ellef şoden: telif edilmek, derlenmek; terkip edilmek.
مألوف me'lûf: (Ar.) alışmış; alışılmış.
مأمن me'men: (Ar.) sığınak, sığınacak yer ـ رضـ ; meşhed-i razavî.
مؤمن mo'min: (Ar.) mümin, inanan, iman eden.
مؤمنات mo'minât: (Ar.) mümin kadınlar.
مؤمنى mo'minî: müminlik, inanma.
مأمور me'mûr: görevli, memur; ـ احصائيه istatistikçi; ـ اطفائيه itfaiyeci; ـ اجراء icra memuru.
مأمور ساختن me'mûr sâhten: atamak, görevlendirmek.
مأمور كردن me'mûr kerden: atamak, görevlendirmek.
مأموريت me'mûriyet: (Ar.) memuriyet, meâlen.
مآل انديش me'âl-endîş: sonunu düşünen, ileri görüşlü.
مؤالفت mo'âlefet: (Ar.) dostluk, ülfet.
موألف ساختن mo'âlef sâhten: ülfet etmek; dost etmek.
موانست mo'âneset: (Ar.) alışma, ülfet etme, uzlaşma.
مؤبد mo'ebbed: (Ar.) müebbed, daîmî.
مأبون me'bûn: (Ar.) suçlanan;(argo) oğlan, homoseksüel erkek, ibne.
مؤتلف شدن mo'telif şoden: ülfet etmek, müttefik olmak.
مؤتمر mo'temer: (Ar.) toplantı yeri; konferans.
موتمن mo'temen: (Ar.) emin, güvenilir.
مؤثر mo'essir: (Ar.) tesirli, etkili.
مؤثر افتادن mo'essir oftâden: tesirli olmak, etkili olmak.
مؤثر شدن mo'essir şoden: tesirli olmak, etkili olmak.
مؤثر گشتن mo'essir geşten: tesirli olmak, etkili olmak.
مأثور me'sûr: (Ar.) etkilenmiş; nakledilmiş.
مأجور me'cûr: (Ar.) ücretini almış.
مأخذ me'hez: (Ar.) kaynak, kaynakça; tarz; esas, menba.
مؤخر mo'ehher: (Ar.) geride bulunan, sonra gelen, sonraki; (ask.) ihtiyat kuvvet.
مأخوذ me'hûz: (Ar.) alınmış, tutulmuş; sorumlu.
مؤدب mo'eddeb: (Ar.) terbiyeli, edepli.
مؤدب mo'eddib: (Ar.) eğitici, terbiye eden.
مؤدبانه mo'eddebâne: edeple.
مأدبه me'debe: (Ar.) düğün sofrası.
مؤدى mo'eddî: (Ar.) ödeyen, eda eden, yerine getiren.
مؤذن mo'ezzin: (Ar.) müezzin.
مأذون me'zûn: (Ar.) izinli, ruhsatlı, müsaadeli.
مأرب me'reb: (Ar.) istek, hâcet.
مؤسس mo'esses: (Ar.) kurulmuş, tesis edilmiş, kurulu.

مبادرت mobâderet: (Ar.) girişme, teşebbüs etme; acele etme; öncelik; acele; girişim.
مبادرت نمودن mobâderet nomûden: acele etmek; teşebbüs etmek, girişimde bulunmak; öne geçmek.
مبادلات mobâdelât: (Ar.) değişmeler, mübadeleler.
مبادله mobâdele: (Ar.) değişme, değiştirme, mübadele, değiş, tokuş, trampa; ـ کردن trampa etmek.
مبادی mebâdî: (Ar.) başlangıçlar; asıllar, ilkeler, temel kurallar.
مبار mebâr: (Ar.) bağışlar, bahşişler.
مبارات mobârât: (Ar.) birbirinden bıkma; eşitlik davasında bulunma; ـ طلاق mihirsiz boşanma.
مبارز mobâriz: (Ar.) savaşçı, cengâver.
مبارزات mobârezât: (Ar.) savaşlar, çekişmeler.
مبارزه mobâreze: (Ar.) savaşma, muharebe, mücadele.
مبارزه کردن mobâreze kerden: savaşmak, mücadele etmek.
مبارک mobârek: (Ar.) bereketli, mübarek, kutlu, kutsal; köle; ـ ماه Ramazan ayı.
مبارک باد mobârek-bad: kutlu olsun!, mübarek olsun; kutlama.
مبارک باد گفتن mobârek-bâd goften: kutlamak, tebrik etmek.
مبارک پا mobârek-pâ: ayağı uğurlu.
مبارک خبر mobârek-ḫeber: müjde, iyi haber; müjdeci.
مباشر mobâşir: (Ar.) şef, nezaretçi, mübaşir; çiftleşen; (müz.) enstrüman çalan.
مباشرت mobâşeret: (Ar.) girişme, teşebbüs etme; çiftleşme, cinsel münasebette bulunma; nezaret etme.
مباشرت کردن mobâşeret kerden: teşebbüs etmek; çiftleşmek, cinsel münasebette bulunmak; nezaret etmek.
مباعدت mobâ'edet: (Ar.) uzaklaştırma.
مبال mebâl: (Ar.) helâ, tuvalet.
görev, memurluk.
مأموریت داشتن me'mûriyet dâşten: memur olmak, görevli olmak.
مأمول me'mûl: (Ar.) umulan, beklenilen; arzu, dilek, emel.
مأمون me'mûn: (Ar.) emin, güvenilir.
مأمون گشتن me'mûn geşten: güvenilir olmak.
مؤنث mo'ennes: (Ar.)(gr.) dişi, müennes, dişil.
مأنوس me'nûs: (Ar.) alışmış, dost olmuş; alışılmış.
مأوا me'vâ: (Ar.) mesken, konut, yer.
مأوف me'ûf: (Ar.) zarar görmüş.
مؤول mo'evvel: (Ar.) tevil edilmiş, yorumlanmış; tevil edilebilir.
مئونت me'ûnet: (Ar.) geçimlik; masraf; yük; meşakkat.
مأوی me'vâ: sığınak; mesken, yer, konut.
مائه mi'e: (Ar.) yüz, 100.
مؤید mo'eyyed: (Ar.) teyid edilmiş.
مؤید mo'eyyid: (Ar.) teyid eden, teyid edici.
مأیوس me'yûs: (Ar.) ümitsiz, meyus.
مأیوس شدن me'yus şoden: ümitsiz olmak.
مأیوس کردن me'yûs kerden: ümitsiz bırakmak.
مأیوس ماندن me'yûs mânden: ümitsiz kalmak.
مأیوسی me'yûsî: ümitsizlik.
مباح mobâh: (Ar.) mübah, câiz, sakıncasız.
مباحث mebâhis: (Ar.) bahisler, konular.
مباحثه mobâhese: (Ar.) tartışma, söyleşi.
مباحثه رفتن mobâhese reften: bahsedilmek.
مباحثه کردن mobâhese kerden: tartışmak.
مباح کردن mobâh kerden: helâl kılmak; câiz görmek.
مباد me-bâd: olmaya!; yok olsun!.
مبادا mebâdâ: olmaya!, olmasın!, sakın!.

مبالات mobâlât: (Ar.) dikkat etme, özen gösterme; iyi düşünme; ـ بی düşünmeden; kayıtsızca, dikkatsiz.

مبالغ mebâliğ: (Ar.) meblağlar, miktarlar; paralar.

مبالغه mobâleğe: (Ar.) çok çalışma; mübalağa; büyütme, abartma.

مبالغه آمیز mobâleğe-âmîz: mübalağalı, abartmalı.

مبالغه کردن mobâleğe kerden: çok çalışmak; mübalağa etmek, abartmak.

مبانی mebânî: (Ar.) temeller, esaslar; mazmunlar; (kin.) uzuvlar.

مبانی نهادن mebânî nehâden: bina etmek.

مباهات mobâhât: (Ar.) övünme, iftihar.

مباهات کردن mobâhât kerden: övünmek.

مباهله mobâhele: (Ar.) lânetleşme, lânetleme.

مباهی mobâhî: (Ar.) övüngeç, övünen.

مبایعه mobâye'e: (Ar.) alışveriş; bîat.

مباین mobâyin: (Ar.) muhalif, karşıt.

مباینت mobâyenet: (Ar.) ayrılma, muhaliflik, karşıtlık.

مبتدا mobtedâ: (Ar.) başlanmış; başlangıç; isnad edilen, müptedâ.

مبتدع mobtedi': (Ar.) icat eden; bidat eden.

مبتدی mobtedî: (Ar.) başlayan; yeni başlayan, acemi, müptedi.

مبتذل mobtezel: (Ar.) ele ayağa düşmüş, kepaze, müptezel; kullanılmış; hor, alçak, rezil.

مبتر mobetter: (Ar.) kuyruğu kesik; evlatsız; eksik, kusurlu.

مبتکر mobtekir: (Ar.) yeni şey getiren; ilk kez yapan.

مبتلا mobtelâ: (Ar.) düşkün, tutkun, müptela.

مبتلی mobtelâ: (Ar.) düşkün, tutkun, müptelâ; denenmiş; alışkın.

مبتلی شدن mobtelâ şoden: müptelâ olmak, alışmak, tutulmak.

مبتنی mobtenî: (Ar.) bina eden; bina edilen, dayanan.

مبتهج mobtehic: (Ar.) sevinçli, mutlu.

مبتهج شدن mobtehic şoden: sevinmek, mutlu olmak.

مبحث mebhes: (Ar.) bahis, konu; bölüm.

مبدا mebde': (Ar.) başlangıç; başlama; ilke, temel; çıkış noktası; temel zaman.

مبدد mobedded: (Ar.) dağınık, ayrık.

مبدع mobdi': (Ar.) yaratan, icat eden; Allah'ın zâtı.

مبدل mobeddel: (Ar.) değiştirilmiş, tebdil edilmiş.

مبدل mobeddil: (Ar.) değiştiren, tebdil eden.

مبدل شدن mobdel şoden: değişmek, değiştirilmek.

مبدل کردن mobeddel kerden: değiştirmek, tebdil etmek.

مبدل گشتن mobeddel geşten: değişmek, tebdil edilmek.

مبذر mobezzir: (Ar.) müsrif, savurgan.

مبذول mebzûl: (Ar.) esirgenmeyen, çok; bağışlanmış.

مبذول افتادن mebzûl oftâden: bağışlanmak.

مبذول داشتن mebzûl dâşten: bağışlamak, vermek; uygulamak, bitirmek.

مبرا moberrâ: (Ar.) arınmış, beraat etmiş, aklanmış.

مبرات meberrât: (Ar.) iyilikler, hayrat, bağışlar.

مبرت meberret: (Ar.) iyilik; hayır, bağış.

مبرد moberrid: (Ar.) soğutucu, serinletici; (tıb.) hararet düşürücü; (tıb.) cinsel gücü körletici.

مبرز mebrez: (Ar.) helâ, tuvalet; tuvalet çukuru, foseptik çukuru.

مبرز moberrez: (Ar.) açık, aşikâr.

مبرقع moberke': (Ar.) örtülü, peçeli.

مبرم mobrem: (Ar.) sağlam; bol; iki kat dokunmuş kumaş.

مبلغ mebleğ: (Ar.) meblağ, tutar; para tutarı.
مبلغ mobelliğ: (Ar.) tebliğ eden, bildiren, misyoner.
مبل فروش mobl-forûş: mobilyacı, mobilya satıcısı.
مبل فروشی mobl-forûşî: mobilyacılık; mobilya mağazası.
مبلول meblûl: (Ar.) nemli, rutubetli.
مبله moble: (Fr.) dayalı döşeli, möbleli.
مبنی mebnâ: (Ar.) temel, esas; bina yeri.
مبنی mebnî: (Ar.) bina edilmiş; dayanan; (gr.) değişmez, mebni.
مبهم mobhem: (Ar.) belirsiz, müphem.
مبهوت mebhût: (Ar.) şaşkın, hayran kalmış, hayretli.
مبیت mobeyyit: (Ar.) geceleyin konuşan; gece baskını yapan; gece bir işe karar alan.
مبیع mebî': (Ar.) satılmış; satın alınmış.
مبین mobîn: (Ar.) aşikâr, açık; açıklayan.
مبین mobeyyin: (Ar.) açıklayan, aşikâr eden.
متابع motâbi': (Ar.) izleyen, tabi olan.
متابعت motâbe'et: (Ar.) izleme, uyma, tâbi olma.
متابولیسم mitâbolîsm: (Fr.) (tıb.) metabolizma.
متارکه motâreke: (Ar.) mütâreke; karısından ilgisini kesme; terketme.
متارکه کردن motâreke kerden: terketmek; bırakışmak; karısından ilgisini kesmek.
متاره metâre: (Ar.) matara, deri kap.
متاع metâ': (Ar.) mal, eşya.
متافیزیك mitâfîzîk: (Fr.) metafizik.
متان mitân: (Fr.) (kim.) metan.
متانت metânet: (Ar.) metanet, dayanıklılık, sebat, vekar.
متأثر mote'essir: (Ar.) üzgün, müteessir.
متأثر گردیدن mote'essir gerdîden: etkilenmek; üzülmek.
متأخر mote'ehhir: (Ar.) geciken, geri kalan; son devirde yaşayan.
متأدّب mote'eddib: (Ar.) edepli, terbiyeli.

مبرم کردن mobrem kerden: sağlamlaştırmak.
مبرم گرداندن mobrem gerdânden: sağlamlaştırmak.
مبرود mebrûd: (Ar.) soğumuş, serin; soğuk su; ıslatılmış ekmek.
مبرور mebrûr: (Ar.) iyilik görmüş; ibadeti makbul adam.
مبرهن moberhen: (Ar.) açık seçik; delille ispatlanmış.
مبسم mebsim: (Ar.) ön diş.
مبسوط mebsût:(Ar.) genişletilmiş, yaygın; ayrıntılı.
مبسوط داشتن mebsût dâşten: yaygınlaştırmak, genişlemek.
مبشر mobeşşer: (Ar.) müjdelenmiş.
مبشر mobeşşir: (Ar.) müjdeci, müjde veren.
مبصر mobsir: (Ar.) gören, görücü; gözetici, murakıp.
مبصر mobessir: (Ar.) görücü, anlatıcı, aydınlatıcı, basiretli; büyücü, falcı, astrolog.
مبصری mobsîrî: akıllılık, basiret.
مبطل mobtil: (Ar.) bozan, iptal eden.
مبطون mebtûn: (Ar.) karnı ağrıyan; müzmin ishalli.
مبعث meb'es: (Ar.)Hz. Muhammed'in peygamber olarak gönderildiği gün.
مبعوث meb'ûs: (Ar.) gönderilen; peygamber olarak gönderilen.
مبعوث شدن meb'ûs şoden: gönderilmek; peygamber olarak gönderilmek.
مبعوث کردن meb'ûs kerden: göndermek, yollamak.
مبعوث گرداندن meb'ûs gerdânden: göndermek, yollamak.
مبغض mobğiz: (Ar.) kinci, düşman.
مبغوض mebğûz: (Ar.) kin beslenen, düşmanlı.
مبل mobl: (Fr.) mobilya.
مبل ساز mobl-sâz: mobilyacı.
مبل سازی mobl-sâzî: mobilyacılık; mobilya mağazası.

متجاوز motecâviz: (Ar.) aşan, aşkın, geçen; zâlim, tecavüzkâr.
متجاهر motecâhir: (Ar.) kasıtlı olarak yaptığını gösteren.
متجاهل motecâhil: (Ar.) bilmezlikten gelen.
متجدد moteceddid: (Ar.) yenileşen; yenilik taraftarı, yenilikçi.
متجر metcer: (Ar.) ticaret; ticarî mal.
متجرد motecerrid: (Ar.) çıplak kadın; soyutlanan.
متجزی motecezzî: (Ar.) parçalanan.
متجسس motecessis: (Ar.) araştıran; casus; mütecessis.
متجسم motecessim: (Ar.) cisimleşen; bir işte büyüyen; iriyarı.
متجلب motecellib: (Ar.) celbeden, çekici.
متجلی motecellî: (Ar.) âşikar olan, tecelli eden.
متجمل motecemmil: (Ar.) süslü, ziynetli.
متحارب motehârib: (Ar.) savaş çıkaran; savaşan.
متحجر moteheccir: (Ar.) taşlaşmış; fosil;(kin.) mutaassıp.
متحد mottehid: (Ar.) birleşen, birleşik; dost, arkadaş.
متحد شدن mottehid şoden: birleşmek, birlik olmak.
متحد المآل mottehido'l-me'âl: (Ar.) sirküler, genelge.
متحرک moteherrik: (Ar.) hareket eden, müteharrik; faal; hareketli.
متحرک شدن moteharrik şoden: hareket etmek.
متحرک گرداندن moteherrik gerdânden: harekete geçirmek, kımıldatmak; harekelendirmek.
متحری moteherrî: (Ar.) arayan; doğruyu arayan; kasteden.
متحسر motehessir: (Ar.) üzülen, hasret çeken.
متحصن motehessin: (Ar.) sığınan.
متحصن شدن motehessin şoden: mote'eddî şoden: ulaşmak, varmak; ulaştırmak.
متأذی mote'ezzî: (Ar.) mazlum, eziyet çeken.
متأذی شدن mote'ezzî şoden: eziyet çekmek, incinmek.
متأسف mote'essif: (Ar.) üzgün, kederli.
متأسفانه mote'essifâne: maalesef, ne yazık ki.
متأسی mote'essî: (Ar.) izleyen.
متأکد mote'ekkid: (Ar.) tekid edilmiş; sağlam.
متألم mote'ellim: (Ar.) elemli, dertli, üzgün.
متألم شدن mote'ellim şoden: üzülmek, dert çekmek.
متأهل mote'ehhil: (Ar.) evli.
متبادر motebâdir: (Ar.) hatıra gelen; öne geçen.
متباین motebâyin: (Ar.) ayrılan; muhalif.
متبحر motebehhir: (Ar.) derin bilgi sahibi.
متبدد motebeddid: (Ar.) hisselere bölen; dağınık.
متبدل motebeddil: (Ar.) bedel alan; değişen.
متبدل شدن motebeddil şoden: değişmek, tebdil olmak.
متبرک moteberrik: (Ar.) uğurlu, mübarek; mukaddes.
متبرم شدن moteberrim şoden: incinmek, canına yetmek, bıkmak, usanmak.
متبسم motebessim: (Ar.) gülümseyen, güleryüzlü.
متبع mottebe': (Ar.) izlenen, uyulan.
متبلور motebelvir: (Ar.) kristalleşmiş.
متبوع metbû: (Ar.) uyulan, tâbi olunan.
متتابع motetâbi': (Ar.) izleyen; ardarda giden.
متتبع motetebbi': (Ar.) araştıran, inceleyen.
متجاسر motecâsir: (Ar.) cesaretli; isyancı, serkeş.
متجانس motecânis: (Ar.) aynı cinsten olan, benzer.

متدرجًا motederricen: azar azar, tedricen; yavaş yavaş.
متد لوژی mitodoloji: (Fr.) metodolji.
متدین motedeyyin: (Ar.) dindar; doğru, emin.
متذکر motezekkir: (Ar.) anan, hatırlayan, zikreden.
متذکر شدن motezekkir şoden: anmak, hatırlamak, yad etmek.
متر mitr: (Fr.) metre; ـ مربع metrekare; ـ مکعب metreküp.
مترادف moterâdif: (Ar.) anlamdaş, eş anlamlı, müteradif.
متراژ mitrâj: (Fr.) metreleme, metraj.
متراکب moterâkib: (Ar.) üstüste binmiş.
متراکم moterâkim: (Ar.) birikmiş, yığılmış.
متربد moterebbid: (Ar.) değişken; asıksuratlı; bulutlu gökyüzü.
مترتب moterettib: (Ar.) yerinde; sıralı, düzenli; netice.
مترتب شدن moterettib şoden: hasıl olmak, sonuç vermek.
مترجم motercem: (Ar.) çevirilmiş, tercüme edilmiş.
مترجم motercim: (Ar.) çevirmen, mütercim, tercüme eden; tercüman.
متردد motereddid: (Ar.) gidip gelen; kuşkulu, tereddütlü.
مترس me-ters: korkuluk; kapı sürgüsü.
مترس mitris: (Fr.) sevgili.
مترسك metersek: korkuluk.
مترسل moteressil: (Ar.) risâle yazarı; kâtip, sekreter.
مترسم moteressim: (Ar.) yazı usûlünü bilen.
مترصد moteressid: (Ar.) bekleyen, gözetleyici; tuzakta bekleyen.
مترقب moterekkib: (Ar.) gözetleyen.
مترقی moterekkî: (Ar.) çoğalan; yükselen; ilerleyen, ilerlemiş; ilerici.
مترنم moterennim: (Ar.) terennüm eden; öten güvercin.
مترنم شدن moterennim şoden: terennüm sığınmak.
متحلل motehellil: (Ar.) hastalanan; yeminde istisna eden, kefâret ile yeminden dönen; çözülen.
متحلی motehellî: (Ar.) süslenmiş, donanmış.
متحلی شدن motehellî şoden: süslenmek.
متحلی کردن motehellî kerden: süslemek.
متحمل motehemmil: (Ar.) dayanıklı, sabırlı.
متحمل شدن motehemmil şoden: tahammül etmek, dayanmak.
متحول motehevvil: (Ar.) dönen, değişen, değişken.
متحیر motehеyyir: (Ar.) şaşkın, hayretli.
متحیر شدن motehеyyir şoden: şaşırmak, hayret etmek.
متحیر ماندن motehеyyir mânden: hayrette kalmak.
متخاصم motehâsim: (Ar.) karşılıklı düşmanlık güden.
متخذ mottehez: (Ar.) alınmış.
متخصص motehessis: (Ar.) uzman, mütehassıs; ihtisası olan.
متخلخل motehelhil: (Ar.) gözenekli, mesamatlı.
متخلخل شدن motehelhil şoden: gözenekli olmak.
متخلص metehellis: (Ar.) mahlaslı.
متخلف motehellif: (Ar.) aykırı, karşıt, muhalif.
متخلق motehellik: (Ar.) huy edinen; iyi davranan, geçimli.
متخیل motehеyyil: (Ar.) hayalci, hayal kuran; kibirli.
متداخل motedâhil: (Ar.) birbirine girmiş, geçmeli; bölünebilir sayı.
متدارك motedârik: (Ar.) varan, ulaşan; anlayan, idrak eden; bir aruz vezni.
متداعی آمدن motedâ'î âmeden: çağırmak, yanına çağırmak.
متداول motedâvil: (Ar.) yürürlükte, mütedâvil, tedavülde olan.

etmek.

متصرف moteserrif: (Ar.) mutasarrıf, eli olan, mutasarrıf; hâkim, vali.

متصرف شدن moteserrif şoden: tasarrufuna almak; cinsel münasebette bulunmak.

متصف mottesif: (Ar.) sıfatlı, vasıflı.

متصف شدن mottesif şoden: sıfatlanmak, vasıflanmak.

متصل mottesil: (Ar.) yapışık, bitişik; sürekli, ardardına.

متصل شدن mottesil şoden: yapışmak, bitişmek.

متصل گشتن mottesil geşten: yapışmak, bitişmek.

متصور motesevvir: (Ar.) tasavvur eden.

متصوف motesevvif: (Ar.) sûfî, mutasavvıf.

متصوفه motesevvife: (Ar.) sufîler.

متضاد motezâd: (Ar.) zıt, aykırı.

متضرر motezerrir: (Ar.) zararlı, ziyanlı.

متضرع motezerri': (Ar.) inleyen; yakaran; tevazu gösteren.

متضمن motezemmin: (Ar.) içeren, içine alan, havî.

متظاهر motezâhir: (Ar.) zahir olan; gösterişçi; birbirine sırt veren.

متظلم motezellim: (Ar.) şikâyetçi.

متعادل mote'âdil: (Ar.) dengeli.

متعارض mote'âriz: (Ar.) muhalif, çatışan; karşıt haber.

متعارف mote'âref: (Ar.) meşhur; mütedavil; alışılmış.

متعارف mote'ârif: (Ar.) birbirini tanıyan.

متعاقب mote'âkib: (Ar.) izleyen, takibeden.

متعاقباً mote'âkiben: (Ar.) izleyerek, takip ederek; izinde, peşinde.

متعال mote'âl: (Ar.) yüce; ـــ خدای yüce Tanrı.

متعاهد mote'âhid: (Ar.) sözleşen, taahhütleşen.

متعب met'eb: (Ar.) sıkıntı, güçlük.

متعبد mote'ebbid: (Ar.) kulluk eden, tapetmek.

مترو mitro: (Fr.) metro.

متروپل mitropol: (Fr.) metropol.

متروك metrûk: (Ar.) metruk, terkedilmiş.

متروکات metrûkât: (Ar.) miras.

متروك شدن metrûk şoden: terkedilmek.

متری mitrî: metrik; ـــ دستگاه metrik sistem; ـــ سیستم metrik sistem

متریك mitrîk: (Fr.) metrik; ـــ سیستم metrik sistem.

متزاید motezâyid: (Ar.) artan, çoğalan.

متزلزل motezelzil: (Ar.) sarsılan, titreyen; ürkek.

متزین شدن motezeyyin şoden: süslenmek.

متساوی motesâvî: (Ar.) eşit.

متساوی شدن motesâvî şoden: eşit olmak, denk olmak.

متسع mottese': (Ar.) geniş, ferah yer.

متسلی motesellî: (Ar.) tesellî verilmiş.

متشابه moteşâbih: (Ar.) benzer.

متشبث moteşebbis: (Ar.) girişimci, müteşebbis.

متشبه moteşebbih: (Ar.) benzer.

متشتت moteşettit: (Ar.) darmadağınık, müteferrik.

متشخص moteşehhis: (Ar.) şahsiyetli, kişilik sahibi.

متشرع moteşerri': (Ar.) dindar.

متشکر moteşekkir: (Ar.) memnun, teşekkür eden, müteşekkir.

متشکل moteşekkil: (Ar.) şekillenmiş; oluşan.

متشکی moteşekkî: (Ar.) şikâyetçi.

متشنج moteşennic: (Ar.) titreyen.

متصادف motesâdif: (Ar.) rastlayan, karşılaşan.

متصاعد motesâ'id: (Ar.) yükselen; yavaş yavaş artan, artış gösteren.

متصدع moteseddi': (Ar.) zahmet veren, baş ağrıtan.

متصدی moteseddî: (Ar.) şef, nezaretçi.

متصدی شدن moteseddî şoden: nezaret

değişken; öfkeli, sinirli, kızgın.
متغیر شدن moteğeyyir şoden: hali değişmek; öfkelenmek, sinirlenmek.
متغیر گرداندن moteğeyyir gerdânden: değiştirmek; kızdırmak, sinirlendirmek.
متغیر گردیدن moteğeyyir çerdîden değişmek; kızmak, sinirlenmek, öfkelenmek.
متفاحش motefâhiş: (Ar.) kötü, bâzı
متفاوت motefâvit: (Ar.) ayrı, farklı, muhtelif.
متفحص motefehhis: (Ar.) araştıran, araştırıcı.
متفحص شدن motefehhis şoden: aramak, araştırmak.
متفرد motefferrid: (Ar.) kenara çekilen; yegâne, tek.
متفرع moteferri': (Ar.) dallanan, şubelenen; hasıl olan.
متفرع شدن moteferri' şoden: dallanmak, kol ayrılmak; sonuçlanmak.
متفرع کردن moteferri' kerden: dallandırmak; kol ayrılmak; sonuçlandırmak.
متفرعن motefer'in: (Ar.) kibirli, kendini beğenmiş.
متفرق moteferrik: (Ar.) dağınık, ayrı, ayrılmış.
متفرق آمدن moteferrik âmeden: dağılmak, ayrılmak.
متفرق شدن moteferrik şoden: dağılmak, ayrılmak.
متفرق گرداندن moteferrik gerdânden: dağıtmak, ayırmak.
متفرقه moteferrika: (Ar.) dağınık, ayrı ayrı, çeşit çeşit.
متفق mottefik: (Ar.) birleşen, müttefik; ittifakla.
متفقًا mottefiken: (Ar.) müttefik olarak, birlikte, toplu olarak.
متفق شدن mottefik şoden: müttefik olmak, birlik olmak.
متفکر motefekkir: (Ar.) düşünür, mütefekkir; düşünceli, endişeli.
ban; çok ibade eden.
متعجب mote'eccib: (Ar.) şaşan, hayret eden.
متعدد mote'eddid: (Ar.) sayısız, çok.
متعدی mote'eddî: (Ar.) zalim, tecavüzkâr; (gr.) geçişli.
متعذر mote'ezzir: (Ar.) özürlü; özür dileyen; güç, zor.
متعرض mote'errîz: (Ar.) eline iş alan; telabkâr; itirazcı; tecavüzkâr; rahatsız eden.
متعرض شدن mote'errîz şoden: rahatsız etmek; zikretmek.
متعرف mote'errif: (Ar.) tanımak için arayan; kayıp arayan.
متعزز mote'ezziz: (Ar.) değerli, aziz; kıymetli; sağlam.
متعسر mote'essir: (Ar.) müşkül, güç, çetin, zahmetli.
متعصب mote'essib: (Ar.) mutaassıp; yakınlarını kollayan.
متعظ motte'iz: (Ar.) nasihat dinleyen.
متعفن mote'effin: (Ar.) kötü kokulu.
متعقل mote'ekkil: (Ar.) akıllı.
متعلق mote'ellik: (Ar.) asılı; ilgili; ait; bağlı; ـبه -e ait, ile ilgili.
متعلم mote'ellim: (Ar.) öğrenci, öğrenen.
متعمد mote'emmid: (Ar.) bilerek yapan, kasıtlı yapan.
متعمدًا mote' emmiden: (Ar.) kasıtlı olarak.
متعمل mote'emmil: (Ar.) çalışan; uygulayan.
متعند mote'ennid: (Ar.) inatçı.
متعه mote'e: (Ar.) müta nikahı, geçici nikah.
متعهد mote'ehhid: (Ar.) ahdeden, müteahhit.
متعین mote'eyyin: (Ar.) zâhir; seçkin, müşahhas; muhakkak; ileri gelen.
متغایر moteğâyir: (Ar.) aykırı, zıt; muhalif, uyumsuz.
متغابن moteğâbin (Ar.) zararlı,üzülen.
متغلب moteğellib: (Ar.) galip gelen.
متغیر moteğeyyir: (Ar.) değişen,

yoğunlaşmak.
متکبر motekebbir: (Ar.) kendini beğenmiş, kibirli; isyancı, serkeş.
متکثر motekessir: (Ar.) çoğalan; çok, bol.
متکدی motekeddî: (Ar.) dilenci.
متکرر motekerrir: (Ar.) tekrarlanan; ürkek; tereddütlü.
متکسر motekessir: (Ar.) kırıla bilen; siirde bir vezinadı.
متکفل motekeffil: (Ar.) kefil olan, sorumlu.
متکفل شدن motekeffil şoden: üstlenmek, kefil olmak.
متکلف motekellif: (Ar.) bir işi üstlenip bitiren; zorlayarak şiir söyleyen.
متکلم motekellim: (Ar.) konuşan; birinci tekil şahıs; Tanrı'nın sıfatlarından biri.
متکون motekevvin: (Ar.) var olan, vücuda gelen.
متکی mottekî: (Ar.) dayanan, yaslanan, güvenen.
متل metel: masal; saçma sapan söz; diğerleri gibi.
متلاشی motelâşî: (Ar.) dağılmış, yıkılmış; telaşlı.
متلاشی شدن motelâşî şoden: dağılmak, çözülmek.
متلاشی گردیدن motelâşî gerdîden: dağılmak; çözülmek.
متلاطم motelâtim: (Ar.) tokatlaşan; dalgalı, çalkantılı; fırtınalı.
متلاقی motelâkî: (Ar.) buluşmuş, karşılaşmış.
متلألأ motele'le': (Ar.) ışıltılı, parlayan.
متلبس motelebbis: (Ar.) giyinen; karışan.
متلذذ motelezziz: (Ar.) haz duyan, lezzet alan.
متلف motlif: (Ar.) yok edici, telef edici.
متلك metelek: iğneli söz.
متلك گفتن metelek goften: iğneleyici söz söylemek.
متلمذ motelemmiz: (Ar.) öğrenci.
متلون motelevvin: (Ar.) değişken; rengârenk; (ed.) iki vezinli şiir.
متفکرانه motefekkirâne: düşünürler gibi.
متفکر شدن motefekkir şoden: düşünceye dalmak.
متفنن motefennin: (Ar.) çeşitli olan; derin bilgi ve fen sahibi.
متقابل motekâbil: (Ar.) karşılıklı, yüzyüze; karşılaşan.
متقابلاً motekâbilen: (Ar.) karşı karşıya.
متقادم motekâdim: (Ar.) eski, geçmiş.
متقارب motekârib: (Ar.) birbirine yaklaşan; bir aruz vezni.
متقارع motekâri': (Ar.) kura çeken; mızraklaşan.
متقارن motekârin: (Ar.) birbirine yaklaşan.
متقاضی motekâzî: (Ar.) dileyen, isteyen, rica eden; ـ درونی nefsânî istek.
متقاطع motekâti': (Ar.) kesişen; kesişen çizgi; ـ جدول کلمات bulmaca.
متقاطع شدن motekâti' şoden: kesişmek.
متقاعد motekâ'id: (Ar.) emekli, mütekait; teslim olmuş, ikna olmuş.
متقاعد شدن motekâ'id şoden: emekli olmak; ikna olmak.
متقبل motekebbil: (Ar.) kabul eden; bir işi üzerine alan.
متقبل شدن motekebbil şoden: kabul etmek, üstlenmek.
متقدم motekeddim: (Ar.) önde gelen, önde giden; önceki; önce, geçmiş; reis, önder.
متقرب motekerrib: (Ar.) yaklaşan.
متقلب motekellib: (Ar.) değişen; ters dönen; sahtekâr, hilekâr.
متقن motken: (Ar.) sağlam.
متقوم motekevvim: (Ar.) doğrulan; değerli, kıymetli.
متقی mottekî: (Ar.) dindar, takva sahibi.
متکا mottekâ: yastık; dayanak.
متکاثر motekâsir: (Ar.) çoğalan.
متکاثف motekâsif: (Ar.) yoğunlaşan; yoğun, kalın.
متکاثف گرداندن motekâsif gerdânden: yoğunlaştırmak.
متکاثف گردیدن motekâsif gerdîden:

gin.

متميز آمدن motemeyyiz âmeden: ayrılmak, ayırdedilmek.

متميز شدن motemeyyiz şoden: ayrılmak, ayırdedilmek.

متن metn: (Ar.) sırt; metin; orta.

متنازع motenâzi': (Ar.) kavgalı, çekişmeli.

متناسب motenâsib: (Ar.) uygun, oranlı, mütenasip; uyumlu.

متناقض motenâkiz: (Ar.) karşıt, birbirini bozan, çelişkili.

متناوب motenâvib: (Ar.) nöbetleşe değişen; nöbetleşe gelen, münavebeli, dönüşümlü.

متناوبًا motenâviben: (Ar.) münavebeli, değişmeli, nöbetleşe.

متناول motenâvil: (Ar.) alan; yiyen.

متناهی motenâhî: (Ar.) sonlanan, nihayete varan; sınırlı; ـــ بودن sınırlı olmak.

متنبه motenebbih: (Ar.) uyanan; uyanık; akıllı.

متنبه ساختن motenebbih sâhten: uyandırmak; uyarmak.

متنبه شدن motenebbih şoden: uyanmak, uyarılmak.

متنبی motenebbî: (Ar.) yalancı peygamber.

متنسك motenessik: (Ar.) tapan, ibadet eden.

متنعم motene'im: (Ar.) nimet içinde yaşayan.

متنفذ moteneffiz: (Ar.) nüfûz sahibi, etkili.

متنفر moteneffir: (Ar.) nefret eden.

متنفر شدن moteneffir şoden: nefret etmek, bîzar olmak.

متنکر motenekkir: (Ar.) tanınmamış.

متنکروار motenekkirvâr: tanınmamışça.

متنور motenevvir: (Ar.) aydınlanmış, nurlu.

متنوع motenevvi': (Ar.) çeşitli, türlü türlü.

متنوعه motenevvi'e: (Ar.) çeşitli şeyler.

متواتر motevâtir: (Ar.) ardarda gelen; **ağızdan ağıza dolaşan; ardı ardına,**

متم motim: (Ar.) tamamlayıcı.

متماثل motemâsil: (Ar.) birbirine benzer; benzer.

متمادی motemâdî: (Ar.) sürekli, uzun, mütemadî.

متمارض motemâriz: (Ar.) hastalık taslayan; hasta görünen.

متمایز motemâyiz: (Ar.) mümtaz, seçkin.

متمایل motemâyil: (Ar.) eğik; eğilimli, meyilli.

متمتع motemetti': (Ar.) kâr alan, faydalanan, kazanan.

متمثل motemessil: (Ar.) örnek getiren; taklitçi.

متمدن motemeddin: (Ar.) evcil, ehli; şehirli, medenî, uygar.

متمرد motemerrid: (Ar.) serkeş, âsî.

متمرکز motemerkiz: (Ar.) yerleşen.

متمرکز شدن motemerkiz şoden: yerleşmek.

متمرکز کردن motemerkiz kerden: yerleştirmek.

متمسك motemessik: (Ar.) tutunan, yapışan; müteşebbis.

متمشی شدن motemeşşî şoden: yürümek; ـــ کار sona ermek.

متمکن motemekkin: (Ar.) yerleşik, yer tutmuş, sâkin; güçlü, zengin.

متمکن شدن motemekkin şoden: yerleşmek; zengin olmak.

متمکن کردن motemekkin kerden: yerleştirmek; mal mülk sahibi kılmak; güçlü yapmak.

متمکن ماندن motemekkin mânden: yerleşmek.

متملق motemellik: (Ar.) dalkavuk, yaltakçı.

متمم motemmim: (Ar.) tamamlayan.

متمنی motemennî: (Ar.) temennî eden, arzulayan.

متموج motemevvic: (Ar.) dalgalı; (kin.) sinirli, öfkeli.

متمول motemevvil: (Ar.) mal sahibi; zen-

yeltenen.
متوطن motevettin: (Ar.) vatan edinen, yerleşen.
متوطن شدن motevettin şoden: vatan edinmek, yurt tutmak, yerleşmek.
متوفر motevveffir: (Ar.) hürmet eden; hazır, âmâde; himmetli.
متوفی moteveffâ: (Ar.) ölmüş, vefat etmiş; ölü.
متوقع motevekki': (Ar.) bekleyen, uman, umutlanan.
متوقف motevekkif: (Ar.) duran; parkeden.
متوقف شدن motevekkif şoden: durmak; işin tatil olması.
متوقف کردن motevekkif kerden: durdurmak; işi tatil etmek.
متوکل motevekkil: (Ar.) ümit eden; tevekkül eden.
متولد motevellid: (Ar.) doğan, doğumlu.
متولد شدن motevellid şoden: doğmak.
متولی motevellî: (Ar.) mütevelli, sorumlu müdür.
متون motûn: (Ar.) metinler.
متوهم شدن motevehhim şoden: vehimlenmek; zannetmek; korkuya kapılmak.
مته mette: matkap; ـــه نجاری marangoz matkabı, el breyzi.
متهاجم motehâcim: (Ar.) saldıran, saldırgan, hücum eden.
متهاون motehâvin: (Ar.) hafife alan.
متهم mottehem: (Ar.) sanık, suçlanan.
متهم دانستن mottehem dânisten: sanık bilmek, suçlu bilmek.
متهم شدن mottehem şoden: suçlanmak, töhmet altında tutulmak.
متهور motehevvir: (Ar.) korkusuz, cesur.
متی metâ: (Ar.) ne zaman.
متیقن moteyekkin: (Ar.) kesin bilgili, emin; araştırıcı.
متیمن moteyemmin: (Ar.) kutlu, uğurlu, mübarek.
متین metîn: (Ar.) sağlam, metin.
مثاب mosâb: (Ar.) ödüllendirilmiş; sevap peşpeşe.
متواتر شدن motevâtir şoden: peşpeşe olmak.
متواری motevârî: (Ar.) gizlenen; derbeder, âvâre.
متواری شدن motevârî şoden: gizlenmek; derbeder olmak.
متوازن motevâzin: (Ar.) dengeli, denk.
متوازی motevâzî: (Ar.) paralel; denk.
متوازی الاضلاع motevâzi'ol-ezlâ': (Ar.) paralelkenar.
متواصل motevâsil: (Ar.) bağlanan, bağlı, ulaşan.
متواضع motevâzi': (Ar.) alçakgönüllü, mütevazi.
متواضعانه motevâzi'âne: tevazu ile.
متواطی motevâtî: (Ar.) uyumlu.
متوافق motevâfik: (Ar.) uyumlu, uygun; bölünebilir sayı.
متوالی motevâlî: (Ar.) peşpeşe, ardardına, aralıksız.
متوالیًا motevâliyen: (Ar.) aralıksız, sürekli.
متوج motevvec: (Ar.) taçlı, taç giymiş.
متوجه moteveccih: (Ar.) yönelik, dönük, yönelen.
متوجه شدن moteveccih şoden: yönelmek, dönmek; anlamak.
متوحد motevehhid: (Ar.) tek, yegâne; uzlette oturan.
متوحش motevehhiş: (Ar.) korkak, ürkek; metruk yer.
متورط شدن moteverrit şoden: dalmak, düşmek.
متورع moteverri': (Ar.) dindar, takva sahibi.
متورم moteverrim: (Ar.) şişen, şişkin, şişmiş.
متوسط motevessit: (Ar.) aracı, arabulucu; ılımlı, mutedil; ara, orta.
متوسطه motevessite: (Ar.) orta; مدرسه‌ء ـ ortaokul.
متوسل motevessil: (Ar.) tevessül eden,

مثمر mosmir: (Ar.) meyva veren; sonuç veren.
مثمن mosemmen: (Ar.) sekizgen; sekiz köşe, sekizli; kıymetli, değerlendirilmiş; değer biçilmiş.
مثنوی mesnevî: (Ar.) (ed.) mesnevi.
مثنوی خوان mesnevî-hân: mesnevihan, mesnevi okuyan.
مثنی mosennâ: (Ar.) ikili; iki kat; iki noktalı harf.
مثوبت mesûbet: (Ar.) ödül, mükâfât.
مثوی mesvâ: (Ar.) ev, konut, mesken.
مجاب mocâb: (Ar.) cevaplandırılmış; münazarada yenik düşmüş.
مجاب شدن mocâb şoden: cevaplandırılmak; münazarada yenik düşmek.
مجاب کردن mocâb kerden: cevaplamak; münazarada birini yenmek.
مجادله mocâdele: (Ar.) mücadele; düşmanlık.
مجادله کردن mocâdele kerden: mücadele etmek; düşmanlık beslemek; tartışmak.
مجاری mecârî: (Ar.) su yolları, mecralar; yollar.
مجاز mecâz: (Ar.) mecaz; gerçek dışı; mizaç.
مجاز mocâz: (Ar.) izinli, ruhsatlı; uygun, caiz; ـ امضای muteber imza.
مجازات mocâzât: (Ar.) iyi veya kötü karşılık; ceza verme; ödül verme.
مجازاً mecâzen: (Ar.) mecazen.
مجازی mecâzî: (Ar.) mecâzî.
مجاعت mecâ'et: (Ar.) açlık.
مجال mecâl: (Ar.) mecal, fırsat; gezinti yeri.
مجال دادن mecâl dâden: fırsat vermek, vakit vermek.
مجال داشتن mecâl dâşten: mecali olmak, fırsatı olmak.
مجالس mecâlis: (Ar.) meclisler, toplantılar.
مجالست mocâleset: (Ar.) arkadaşlık, sohbet arkadaşlığı.
مجال یافتن mecâl yâften: fırsat bulmak.

kazanmış.
مثابرت کردن mosâberet kerden: devam etmek; öne geçmek; sıkıntıya katlanmak.
مثابه mesâbe: (Ar.) ölçü, derece; mesabe; benzer.
مثال misâl: (Ar.) gibi, benzeri; hüküm, ferman; örnek, misal; tasvir; heykel; ـ در benzeri; meselâ.
مثال دادن misâl dâden: emir vermek.
مثال نهادن misâl nehâden: örnek getirmek.
مثانه mesâne: (Ar.) (tıb.) mesane, sidik torbası; ـ ورم (tıb.) sistit (cystite).
مثبت mosbet: (Ar.) müspet, olumlu, pozitif; kanıtlanmış, kararlı; yazılı.
مثبت کردن mosbet kerden: sabitleştirmek; yazmak.
مثقال miskâl: (Ar.) bir dirhemlik ağırlık birimi, miskal; ـ ذرّه çok az.
مثل mesel: (Ar.) benzeri; hikaye, masal; atasözü; ibret; öğüt.
مثل misl: (Ar.) gibi, benzeri, misli.
مثل mosol: (Ar.) benzerler.
مثلاً meselen: (Ar.) meselâ, örneğin.
مثل آوردن mesel âverden: masal anlatmak, hikâye anlatmak.
مثلث moselles: (Ar.) üçgen; üç köşe; üçleştirilmiş.
مثلثات mosellesât: (Ar.) trigonometri.
مثل راندن mesel rânden: hikâye anlatmak, hikâye etmek.
مثل زدن mesel zeden: hikâye anlatmak, hikâye etmek.
مثل شدن mesel şoden: misal olmak; ün kazanmak.
مثل گشتن mesel geşten: atasözü olmak; ün kazanmak.
مثله mosle: (Ar.) işkence; kulak ve burun kesme; âfet; kulağı veya burnu kesik.
مثله کردن mosle kerden: kulak veya burnunu kesmek; işkence yapmak.
مثمر mosmer: (Ar.) meyvalı; neticeli; netice.

mia.
مجتمع شدن moctemi' şoden: toplanmak, derlenmek.
مجتمع گردیدن moctemi' gerdîden: toplanmak, derlenmek.
مجتنب moctenib: (Ar.) çekinen, sakınan.
مجتهد moctehid: (Ar.) çalışan, çabalayan; müctehit.
مجد mecd: (Ar.) büyüklük, şan, şeref.
مجدانه mociddâne: ciddi olarak.
مجدد mocedded: (Ar.) yenilenmiş, yeni, taze.
مجدداً moceddeden: (Ar.) tekrar, yeniden.
مجدد کردن mocedded kerden: yenilemek, yeniden yapmak.
مجدر mocedder: (Ar.) çiçek bozuğu.
مجدر شدن mocedder şoden: çiçek bozuğu olmak.
مجذوب meczûb: (Ar.) cezbedilmiş, meczup.
مجذور meczûr: (Ar.) karesi, bir sayının karesi.
مجذوم meczûm: (Ar.) (tıb.) cüzzamlı.
مجرا mecrâ: su yolu, mecra.
مجرا mocrâ: (Ar.) icra edilmiş, yerine getirilmiş.
مجرب mocerreb: (Ar.) denenmiş, sınanmış, tecrübe edilmiş.
مجرح mocerreh: (Ar.) yaralı; şahitliği reddedilen.
مجرد mocerred: (Ar.) çıplak, yalın; tek; bekâr; soyut, halis, saf; parasız, pulsuz; malını mülkünü terkeden.
مجرد شدن mocerred şoden: çıplak olmak.
مجرد کردن mocerred kerden: soymak; tekleştirmek; soyutlamak.
مجردی mocerredî: çıplaklık; yalnızlık; bekarlık; soyutlanma.
مجرگ mecerg: angarya.
مجرگ فرمودن mecerg fermûden: angarya buyurmak.
مجرم mocrim: (Ar.) suçlu, günahkâr.
مجرمی mocrimî: suçluluk.
مجامع mecâmi': (Ar.) toplantılar.
مجامعت mocâme'et: (Ar.) çiftleşme, cinsel ilişki.
مجاملت mocâmelet: (Ar.) iyi davranma; tatlı sözler söylemek; dalkavukluk.
مجامله mocâmele: iyi davranma; dalkavukluk.
مجامله کار mocâmele-kâr: tatlı dilli; dalkavukluk.
مجان meccân: bedava, beleş.
مجاناً meccânen: bedava, beleş.
مجانب mocânib: (Ar.) uzaklaşan; asemptot, sunuşmaz.
مجانبت mocânebet: (Ar.) birbirinden uzaklaşma; yanyana bulunma.
مجانس mocânis: (Ar.) hemcins.
مجانست mocâneset: (Ar.) benzerlik, hemcinslik.
مجانی meccânî: ucuz, meccani.
مجانین mecânîn: (Ar.) deliler.
مجاوبت mocâvebet: (Ar.) cevaplaşma.
مجاور mocâvir: (Ar.) komşu, mücavir.
مجاورت mocâveret: (Ar.) komşuluk; mücavirlik.
مجاوز mocâviz: (Ar.) geçen; geride bırakan.
مجاهد mocâhid: (Ar.) çalışan; mücahit.
مجاهدت mocâhedet: (Ar.) çalışma, çabalama.
مجاهده mocâhede: (Ar.) çalışma, çabalama.
مجاهز mocâhiz: (Ar.) teçhiz eden; zengin tacir; hazinedar.
مجبر mocbir: (Ar.) zorlayıcı.
مجبور mecbûr: (Ar.) mecbur, zorunlu; شدن mecbur olmak, zorunda kalmak.
مجتاز moctâz: (Ar.) gelip geçen, yoldan geçen.
مجتبی moctebâ: (Ar.) seçkin, seçilmiş.
مجتث moctes: (Ar.) kökünden sökülmüş; bir aruz vezni.
مجتلب moctelib: (Ar.) celbedici, çekici.
مجتمع mocteme': (Ar.) toplantı yeri; ca-

مجللmocellel: (Ar.) muhterem; görkemli, haşmetli.

مجله mecelle: (Ar.) mecmua, dergi; ـــ هفتگی haftalık dergi; ـــ ماهانه aylık dergi.

مجلی mocellâ: (Ar.) cilâlı; aşikâr edilmiş.

مجلی mocellî: (Ar.) cilâlayan; aşikâr eden; önde koşan at.

مجمد mocemmid: (Ar.) donan, solan; buz tutan.

مجمر micmer: (Ar.) buhurdan.

مجمع mecme': (Ar.) toplantı yeri, meclis.

مجمع ساختن mecme' sâhten: cemiyet kurmak, meclis kurmak.

مجمعه mecme'e: (Ar.) toplantı yeri; çöl; sini.

مجمل mocmel: (Ar.) özlü, kısa, muhtasar; özlü söz; kısaca.

مجملاً mocmelen: (Ar.) kısaca, özetle.

مجموع mecmû': (Ar.) toplam, tümü, hepsi.

مجموعاً mecmû'en: (Ar.) toplam olarak.

مجموعه mecmû'e: (Ar.) toplu, toplanmış.

مجنون mecnûn: (Ar.) deli, mecnun.

مجوز mocevviz: (Ar.) caiz gören, izin veren.

مجوس mecûs: mecûsî, zerdüştî, ateşperest.

مجوسی mecûsî: mecûsî, Zerdüştî, ateşperest.

مجوف mocevvef: (Ar.) içi boş, kof.

مجون mocûn: (Ar.) kabalık; korkusuzluk.

مجهز mocehhez: (Ar.) mücehhez, mükemmel.

مجهود mechûd: (Ar.) çalışma, faaliyet; çalışılmış.

مجهودات mechûdât: (Ar.) çalışmalar, faaliyetler.

مجهور mechûr: (Ar.) açık, aşikâr, alenî.

مجهول mechûl: (Ar.) meçhul, bilinmeyen; (gr.) edilgen.

مجیب mocîb: (Ar.) cevap veren; kabul eden.

مجید mecîd: (Ar.) ulu, şanlı, şerefli.

مجیدن mecîden: el sürmek, dokunmak.

مجروح mecrûh: (Ar.) yaralı.

مجرور mecrûr: (Ar.) çekilmiş; (gr.) esreli.

مجری mecrâ: (Ar.) su yolu; mecrâ; geçit; yol.

مجری mecrî: küçük madeni kutu.

مجری mocrâ: (Ar.) icra edilmiş, akıtılmış.

مجری داشتن mocrâ dâşten: akıtmak; uygulamak, icra etmek.

مجری کردن mocrâ kerden: akıtmak; uygulamak; icrâ etmek.

مجزا mocezzâ: (Ar.) bölünmüş, parçalanmış.

مجزوم meczûm: (Ar.) tayin edilmiş; cezimli, sâkin.

مجس meces: (Ar.) el sürme yeri; nabız yeri; göğüs.

مجسطی micestî: Batlamyus'un astronomi kitabı; astronomi ve yıldızlar.

مجسم mocessem: şekillenip, cisimlenmiş; aşikâr olmuş.

مجسم شدن mocessem şoden: cisimleşmek; tasvir edilmek, aşikâr olmak, belirmek.

مجسم کردن mocessem kerden: cisimleştirmek; tasvir etmek; aşikâr etmek.

مجسمه mocesseme: heykel.

مجسمه ساز mocesseme-sâz: heykeltıraş.

مجسمه سازی mocesseme-sâzî: heykeltıraşlık.

مجعد moce'ed: (Ar.) kıvır kıvır saç.

مجعول mec'ûl: (Ar.) yapma, sahte.

مجفف moceffet: (Ar.) kurutulmuş.

مجلا mocellâ: (Ar.) cilâlı, parlak.

مجلد mocelled: (Ar.) ciltli.

مجلد mocellid: ciltçi.

مجلس meclis: (Ar.) meclis; toplantı; kürsü; idare; ـــ اعیان lordlar kamarası; ـــ مؤسسان kurucu meclis.

مجلس افروز meclis-efrûz: meclisi süsleyen; (kin.) şarap; (kin.) mum; (müz.) eski İran musikisinde bir nağme.

مجلس نویس meclis-nivîs: vakanüvis.

eci.

محاسبات mohâsebât: (Ar.) muhasebeler; ـ اداره‌ء muhasebe dairesi.

محاسبه mohâsebe: (Ar.) hesaplaşma; hesaplama, muhasebe.

محاسن mehâsin: (Ar.) iyilikler; sakal.

محاصره mohâsere: (Ar.) (ask.) kuşatma, sarma, muhasara, ـــه بری karadan kuşatma; ـه بحری deniz kuşatması.

محاصره دادن mohâsere dâden: kuşatmak.

محاصره کردن mohâsere kerden: kuşatmak.

محاضر mehâzir: (Ar.) noterlikler; huzurlar.

محاضره mohâzere: (Ar.) tartışma, münazara.

محاط mohât: (Ar.) çevrili.

محافظ mohâfız: (Ar.) muhafız, nöbetçi.

محافظت mohâfezet: (Ar.) koruma; muhafızlık.

محافظت کردن mohâfezet kerden: muhafızlık yapmak, korumak.

محافظه mohâfeze: (Ar.) koruma, muhafaza.

محافظه کار mohâfeze-kâr: muhafazakâr.

محافل mehâfil: (Ar.) mahfeller, toplantı yerleri.

محاق mohâk: (Ar.) kaplanmış; kamerî ayın son üç gecesindeki ayın görülmeyen hali; son üç gecesi.

محاکم mehâkim: (Ar.) mahkemeler.

محاکمات mohâkemât: (Ar.) yargılamalar, mahkemeler.

محاکمه mohâkeme: (Ar.) yargılama; mahkemede dava açma.

محال mihâl: (Ar.) hile.

محال mohâl: (Ar.) yok olucu; havaleli; boş, asılsız; imkânsız.

محال گو mohâl-gû: saçmalayan, zırvalayan.

محامات mohâmât: (Ar.) himaye etme.

محامد mehâmid: (Ar.) iyilikler, iyi davranışlar.

مجیر mocîr: (Ar.) koruyan, himaye eden.

مجیز mecîz: (Ar.) dalkavukluk; ـ کسی را گفتن dalkavukluk etmek.

مچ moç: (tıb.) bilek; ـ پا (tıb.) ayak kemeri; ـ دست (tıb.) bilek iskeleti.

مچاله moçâle: avuç içinde sıkıştırılıp, buruşturulmuş, buruşuk, kırışık.

مچاله شدن moçâle şoden: elde sıkıştırılmak; buruşmak.

مچاله کردن moçâle kerden: elle sıkıştırıp buruşturmak; ufalamak, yoğurmak.

مچ پیچ moç-pîç: bileklik.

مچ زدن moç zeden: tartı esnasında parmakla kefenin birini ağırlaştırmak.

مچك meçek: mercimek.

مچل meçel: alay edilen; meze.

مچل کردن meçel kerden: alaya almak.

مچول moçûl: küçük ve zarif.

مچول meçûl: aptal, salak.

مچیدن meçîden: salınmak, nazla yürümek.

محابا mobâhâ: (Ar.) ihtiyat; korku; yandaşlık, taraftarlık.

محابات mohâbât: (Ar.) yardım etme; taraftarlık, yan tutma; yardım.

محابس mehâbis: (Ar.) hapishaneler, zindanlar.

محاجه mohâcce: (Ar.) kanıt getirme; düşmanlık.

محاجه کردن mohâcce kerden: delil getirmek; düşmanlık etmek.

محاذی mohâzî: (Ar.) karşılaşan, karşı, mukabil.

محارب mohârib: (Ar.) muharip, savaşçı.

محاربت mohârebet: (Ar.) muharebe.

محاربه mohârebe: (Ar.) muharebe, harp.

محارست mohâreset: (Ar.) muhafızlık, bekçilik.

محارم mehârim: (Ar.) haramlar; mahremler, yakınlar.

محاره mehâre: (Ar.) noksan, eksiklik; dönüş yeri; kulak içi; sedef; (kin.) az.

محاسب mohâsib: (Ar.) muhasip, muhaseb-

محامی mohâmî: (Ar.) himaye eden, koruyan; avukat.

محاوره mohâvere: (Ar.) söyleşi, karşılıklı konuşma.

محاوله mohâvele: (Ar.) hile yapma; kasdetme; göz atma, keskin bakış.

محاوی mehâvî: (Ar.) mazmunlar; içerikler.

محب mohib: (Ar.) seven; ــ حکمت filozof.

محبت mehebbet: (Ar.) muhabbet, dostluk, sevgi.

محبت آمیز mehebbet-âmîz: muhabbetli, sevgi dolu.

محبر mohebbir: (Ar.) hattat, yazar.

محبس mehbes: (Ar.) hapishane, zindan, tutuk evi, cezaevi.

محبل mehbel: (Ar.) hamilelik zamanı.

محبوب mehbûb: (Ar.) sevgili; dost; ــ بودن sevilmek.

محبوبه mehbûbe: (Ar.) sevgili.

محبوبیت mehbûbiyyet: (Ar.) sevilme.

محبوس mehbûs: (Ar.) tutuklu, mahpus.

محبوس شدن mehbûs şoden: hapsedilmek.

محبوس کردن mehbûs kerden: hapsetmek.

محت meht: (Ar.) sıcak gün; akıllı; halis; çetin.

محتاج mohtâc: (Ar.) muhtaç.

محتاج شدن mohtâc şoden: ihtiyacı olmak, muhtaç olmak.

محتاج کردن mohtâc kerden: muhtaç bırakmak.

محتاط mohtât: (Ar.) ihtiyatlı.

محتال mohtâl: (Ar.) hileli, hilekâr.

محتبس mohtebes: (Ar.) hapsedilmiş, tutuklu.

محتبس شدن mohtebes şoden: hapsedilmek, tutuklanmak.

محتجب mohtecib: (Ar.) gizlenen; gizli, örtülü; münzevî.

محتد mehtid: (Ar.) asıl, nesep, soy.

محترز mohteriz: (Ar.) kaçınan, çekinen; kendine hâkim olan.

محترس mohteris: (Ar.) muhafız, bekçi, nöbetçi.

محترق mohterik: (Ar.) yanıcı; yakıcı.

محترق شدن mohterik şoden: yanıcı olmak; yakıcı olmak.

محترق گردیدن mohterik gerdîden: yanıcı olmak; yakıcı olmak.

محترقه mohterike: (Ar.) yanıcı, yakıcı, parlayıcı; ــ مواد yanıcı ve yakıcı maddeler.

محترم mohterem: (Ar.) saygıdeğer, sayın, muhterem.

محترمانه mohteremâne: saygı ile, hürmetle.

محترمًا mohteremen: (Ar.) saygı ile, hürmetle.

محتسب mohtesib: (Ar.) şerî yasak koyan, bekçi; sayan.

محتشد mohteşid: (Ar.) cömert; hazır, âmâde.

محتشد شدن mohteşid şoden: hazırlanmak; cömert olmak.

محتشم mohteşem: (Ar.) muhteşem, haşmetli, görkemli.

محتشم mohteşim: (Ar.) haşmetli; hizmeti ve uşak sahibi efendi.

محتضر mohtezer: (Ar.) can çekişen.

محتکر mohtekir: (Ar.) vurguncu, ihtikâr yapan.

محتلم mohtelim: (Ar.) düşü azan, ihtilam olan; rüya gören.

محتمل mohtemel: (Ar.) olası, muhtemel.

محتملاً mohtemelen: (Ar.) olasılıkla, ihtimalle.

محتوم mehtûm: (Ar.) kesin, vacip, lâzım.

محتوی mohtevî: (Ar.) içeren, içine alan, ihtiva eden.

محجب moheccеb: (Ar.) örtülü; alıkonulmuş.

محجر mehcir: (Ar.) bağ, bahçe; göz yuvası.

محجر moheccer: (Ar.) taşlaşmış; taş korkulu; hâle; yasak.

محجر ساختن moheccer sâhten: yasakla-

محرف moherrif: (Ar.) eğen, saptıran; tahrif eden.
محرف زدن moherref zeden: eğmek.
محرق mohrik: (Ar.) yakıcı.
محرق moherrik: (Ar.) ateşte iyi yanan; susatıcı; (tıb.) yakıcı ilaç.
محرقه mohrike: (Ar.) (tıb.) tifüs.
محرك mehrek: (Ar.) ense kökü.
محرك moherrik: (Ar.) tahrik eden; harekete geçiren.
محرم mehrem: (Ar.) haram; mahrem; (kin.) eş, karı; yakın, akraba; tanış; işbilir; nedim.
محرم mohrim: (Ar.) haremlikte bulunan; ihrama giren; haram eden; barış yapan.
محرم moherrem: (Ar.) haram kılınmış; Muharrem ayı.
محرمات moherremât: (Ar.) yasaklanan şeyler.
محرمانه mehremâmen: gizlice, gizli, saklı, örtülü.
محرمه moherreme: (Ar.) haram kılınmış; harem kadını; sayılı.
محرميت mehremiyyet: (Ar.) mahremlik.
محرور كردن mehrûr kerden: ısıtmak; sert tabiatlı yapmak.
محروس mehrûs: (Ar.) korunmuş.
محروسه mehrûse: (Ar.) korunmuş.
محروم mehrûm: (Ar.) mahrum; çalışamayan; talihsiz.
محروم داشتن mehrûm dâşten: mahrum bırakmak.
محروم شدن mehrûm şoden: mahrum olmak.
محروم كردن mehrûm kerden: mahrum etmek, mahrum bırakmak.
محروم ماندن mehrûm mânden: mahrum kalmak.
محرومى mehrûmî: mahrumluk, nasipsizlik.
محروميت mehrûmiyyet: (Ar.) mahrumluk, mahrumiyet.
محزن mohzin: (Ar.) hüzün verici, üzücü.
محزون mehzûn: (Ar.) üzgün, mahzun.
mak.
محجم mihcem: (Ar.) ince, rakik; hacamat neşteri.
محجوب mehcûb: (Ar.) perdeli; utangaç, mahçup.
محجوبانه mehcûbâne: utanarak.
محجوب شدن mehcûb şoden: örtünmek, gizlenmek.
محجوب گرديدن mehcûb gerdîden: perde arkasında olmak; gizlenmek.
محجور mehcûr: (Ar.) hacir altına alınan.
محجه mehecce: (Ar.) yol ortası; yol.
محدب moheddeb: (Ar.) dışbükey, tümsek, kambur.
محدث mohdes: (Ar.) ihdas edilmiş, sonradan çıkma.
محدث mohdis: (Ar.) ihdâs eden; suçluyu saklayan.
محدث moheddis: (Ar.) hadisçi, hadis bilgini; söyleyen.
محدود mehdûd: (Ar.) çevrili; az, sınırlı, mahdut.
محدوديت mehdûdiyyet: (Ar.) sınırlılık.
محذور mehzûr: (Ar.) sakınca, mahzur; engel; meşakkat.
محذوف mehzûf: (Ar.) kaldırılmış, atılmış; kuyruğu kesik at.
محراب mihrâb: (Ar.) mihrap; baş köşe; kıble.
محرابگاه mihrâb-gâh: mescit, cami; (kin.) dünya.
محرابگه mihrâb-geh: mescit, cami; (kin.) dünya.
محرر moherrer: (Ar.) yazılı; âzât edilmiş.
محرر moherrir: (Ar.) yazar; kâtip, muharrir.
محرز mohrez: (Ar.) derlenmiş, toplanmış; ele geçmiş; kesin.
محرز mohriz: (Ar.) derleyen; himaye eden; sağlamlaştıran.
محرض moherriz: (Ar.) teşvik eden, tahrik eden.
محرف moherref: (Ar.) tahrif edilmiş, değiştirilmiş, saptırılmış.

محسن mohsin: (Ar.) iyiliksever, iyilik eden.
محسوب mehsûb: (Ar.) sayılı, hesaplı, mahsup.
محسوب داشتن mehsûb dâşten: hesaplamak.
محسوب شدن mehsûb şoden: sayılmak, hesaplanmak.
محسوب کردن mehsûb kerden: saymak, hesaplamak.
محسود mehsûd: (Ar.) kıskanılan.
محسور mehsûr: (Ar.) esirgeyen; şaşkın.
محسوس mehsûs: (Ar.) duyulan, hissedilen.
محسوس شدن mehsûs şoden: hissedilmek.
محسوس کردن mehsûs kerden: hissettirmek, aşikâr etmek.
محشر mehşer: (Ar.) mahşer; kalabalık; kıyamet günü.
محشر خرام mehşer-horâm: güzel salınan; (kin.) sevgili.
محشور mehşûr: (Ar.) dost; haşrolunan.
محشور شدن mehşûr şoden: haşır neşir olmak; haşrolmak.
محشور کردن mehşûr kerden: haşretmek; haşır neşir etmek.
محشی moheşşâ: (Ar.) haşiyeli
محشی کردن moheşşâ kerden: haşiye yazmak.
محصد mihsed: (Ar.) orak.
محصص mohessis: (Ar.) aşikâr, açık.
محصل mohessel: (Ar.) hasıl edilmiş; sözün özü, kısacası.
محصل mohessil: (Ar.) tahsildar; öğrenci.
محصل کردن mohessel kerden: tahsil etmek, ele geçirmek.
محصن mihsen: (Ar.) kilit; zenbil.
محصنه mohsene: (Ar.) evli kadın; dindar kadın.
محصور mehsûr: (Ar.) çevrili, kuşatılmış, mahsur; kabız olan.
محصور شدن mehsûr şoden: sarılmak, çevrilmek, kuşatılmak; alıkonmak.

محصور کردن mehsûr kerden: sarmak, kuşatmak, çevrelemek.
محصول mehsûl: (Ar.) mahsül, ürün; harman; toplam; kâr, kazanç; haraç.
محض mehz: (Ar.) saf, öz, özel; için; ــ به sırf, için; به ــ اینکه ...ir .... mez.
محضر mehzer: (Ar.) huzur; hazır olma; noterlik; eşik; resmi kayıt defteri.
محضر دادن mehzer dâden: fetva vermek.
محضر کردن mehzer kerden: fetva vermek.
محط mehet: (Ar.) iniş yeri.
محظور mehzûr: (Ar.) yasak; haram; sakınca.
محظوظ mehzûz: (Ar.) haz duymuş; faydalanmış.
محظوظ شدن mehzûz şoden: faydalanmak.
محظوظ کردن mehzûz kerden: faydalandırmak.
محفظه mehfeze: (Ar.) kutu, mahfaza, kap.
محفل mehfil: (Ar.) toplantı yeri, meclis.
محفور mehfûr: (Ar.) kazılmış, kazılı; dişsiz; bir tür yaygı.
محفوظ mehfûz: (Ar.) korunmuş, mahfuz.
محفوظ داشتن mehfûz dâşten: korumak.
محفوف mehfûf: (Ar.) sarılı, bükülü.
محفه meheffe, mehfe: mahfe, tahtırevan.
محق mehk: (Ar.) tehir; mahvetme; temizleme; eksiltme.
محق mohik: (Ar.) haklı.
محقر mohekker: (Ar.) hakir; mütevazi; küçük ve kısa.
محقق mohekkek: (Ar.) muhakkak; doğru dürüst; gerçekleşmiş.
محقق mohekkik: (Ar.) araştırmacı, bilgin.
محققًا mohekkeken: (Ar.) kesin olarak, katîyen, kesinlikle.
محقق شدن mohekkek şoden: kesinleşmek, sabitleşmek.
محک mihek, mehek: (Ar.) sürtme âleti; mehenk taşı.

محكك mohekkik: (Ar.) kaşındırıcı; (tıb.) kaşıntı verici ilaç.
محكم mohkem: (Ar.) sağlam, sımsıkı, iyice; mânâsı açık âyet.
محكم بستن mohkem besten: sımsıkı bağlamak.
محكم شدن mohkem şoden: sağlamlaşmak, sâbitleşmek.
محكم كار mohkem-kâr: işi sağlam olan.
محكم كردن mohkem kerden: sağlamlaştırmak; sâbitleştirmek.
محكم كمان mohkem-kemân: sağlam yaylı; (kin.) cesur.
محكم كمانى كردن mohkem-kemânî kerden: (kin.) cesaret göstermek;öfkelenmek.
محكمه mehkeme: (Ar.)(huk.) mahkeme; ـــ شرع şerî mahkeme, ـــ استيناف istinaf mahkemesi; ـــ جنائى ağır ceza mahkemesi; ـــ نظامى askerî mahkeme.
محكمى mohkemî: sağlamlık, dayanıklılık.
محكوك mehkûk: (Ar.) kaşınmış; hâkkedilmiş; sürtülmüş.
محكوم mehkûm: (Ar.) mahkum, hükümlü; davayı kaybeden.
محكوم شدن mehkûm şoden: itaat etmek; mahkum olmak; tartışmada yenilmek.
محكوم كردن mehkûm kerden: itaat ettirmek; tartışmada yenmek; davayı kazanmak; mahkûm etmek.
محكوم گشتن mehkûm geşten: itaat etmek; mahkum olmak; tartışmada yenilmek.
محكوميت mehkûmiyyet: (Ar.) mahkûmluk; yenilgi.
محل mehel: (Ar.) yer, mahal, mekan; mevki; vakit, zaman.
محل mehl: (Ar.) kuraklık; hile.
محلات mehellât: (Ar.) mahalleler.
محلاتى mehellâtî: (Ar.) mahalleli.
محلب mihleb: (Ar.) süt kabı.
محلت mehellet: (Ar.) yer, mevki; mahalle; iniş yeri.
محلق mihlek: (Ar.) ustura; kaba kilim.
محل گذاشتن mehel gozâşten: itina etmek, önem vermek; محل سگ گذاشتن كسى را köpek yerine koymak.
محلل mohellil: (Ar.) helal eden; hülleci; düğüm çözen; eriten, çözümleyici.
محلل mohellel: (Ar.) tahlil edilmiş, çözümlenmiş, helal kılınmış; kirli su.
محل نهادن mehel nehâden: önem vermek, itina etmek.
محلوب mehlûb: (Ar.) sağılmış.
محلول mehlûl: (Ar.) eriyik, çözelti; (tıb.) solüsyon.
محله mehelle: (Ar.) mahalle.
محلى mehellî: (Ar.) mahallî, yerel, yöresel.
محمد mohemmed: (Ar.) övülmüş, beğenilmiş; Hz. Muhammed.
محمدت كردن mehmedet kerden: övmek, medhetmek.
محمدى mohemmedî: Müslüman, Muhammedî.
محمر mohemmir: (Ar.) kızartan, kızıllaştıran; Himyerce konuşan; (tıb.) ısıtıcı ilâç.
محمل mehmil: (Ar.) mahmil; kelime veya cümlenin anlamı.
محمل بر بستن mehmil ber besten: mahmil bağlamak; (kin.) hareket etmek.
محمل بستن mehmil besten: mahmil bağlamak; (kin.) hareket etmek.
محمل كشيدن mehmil keşîden: mahmil götürmek.
محمل گشادن mehmil goşâden: mahmil çıkarmak; (kin.) ikamet etmek.
محمل نشاندن mehmil nişânden: mahmil bağlamak.
محمود mehmûd: (Ar.) beğenilmiş, övülmüş.
محمول mehmûl: (Ar.) yüklenmiş, yüklü; yük; sarılmış; yorumlanmış; yüklem.
محمول افتادن mehmûl oftâden: tabir edilmek, yorulmak.
محمولات mehmûlât: (Ar.) yükler.
محموم mehmûm: (Ar.) hummalı, ateşli.
محن mihen: (Ar.) mihnetler, aziyetler; de-

satıh.

محیا mehyâ: (Ar.) yaşam, hayat.

محیر moheyyir: (Ar.) hayret verici, şaşırtıcı; (müz.) mûsîkîde bir perde.

محیص mehîs: (Ar.) cilâlı mızrak; kurtuluş; kaçış yeri.

محیط mohît: (Ar.) kapsayan; çevre; muhit; haberli; okyanus.

محیط شدن mohît şoden: kapsamak, çevrelemek.

محیط کردن mohît kerden: çevrelemek, kapsamak.

محیل mohîl: (Ar.) hilekâr, aldatıcı; havale eden.

محیی mohyî: (Ar.) dirilten, yaşatan, hayat veren.

مخ meh: ateş; arı.

مخ moh: gem, ağır gem; hurma.

مخ moh: (Ar.) beyin; orta, asıl.

مخابر mohâbir: (Ar.) muhabir, haberci.

مخابرات mohâberât: (Ar.) haberleşmeler; ــ ادارهء postahane; ــ صنف (ask.) muhabere sınıfı.

مخابره mohâbere: (Ar.) muhabere, haberleşme.

مخابره کردن mohâbere kerden: haberleşmek, muhabere yapmak.

مخاتلت mohâtelet: (Ar.) aldatma; hile.

مخادع mohâdi: (Ar.) hilekâr, hile yapan.

مخادعه mohâde'e: (Ar.) birbirini aldatma; hile.

مخادیم mehâdîm: (Ar.) komutanlar, büyükler.

مخارج mehâric: (Ar.) çıkış yerleri; masraflar, harcamalar.

مخاریق mehârîk: (Ar.) cömertler; yakışıklı erkekler; oyuncaklar; çöl inekleri.

مخازن mehâzin: (Ar.) depolar, mahzenler.

مخاصم mohâsim: (Ar.) düşmanlık güden, düşman.

مخاصمه mohâseme: (Ar.) düşmanlık; savaş.

مخاض mehâz: (Ar.) (tıb.) doğum sancısı; neyler; ــ دار (kin.) dünya.

محنت mihnet: (Ar.) deney; sıkıntı; üzüntü, mihnet.

محنت آباد mihnet-âbâd: mihnet dolu yer.

محنت بار mihnet-bâr: meşakkatli, sıkıntılı.

محنت بر mihnet-ber: sıkıntı gideren; mihnet çeken.

محنت خور mihnet-hor: sıkıntı çeken.

محنت دیدگی mihnet-dîdegî: mihnet çekme.

محنت دیدن mihnet dîden: meşakkat görmek.

محنت دیده mihnet-dîde: meşakkat görmüş, sıkıntılı.

محنت زدگی mihnet-zedegî: mihnet görme, sıkıntı çekme.

محنت کده mihnet-kede: gamlı yer, mihnetli yer.

محنت کشیدن mihnet keşîden: sıkıntıya katlanmak, mihnet çekmek.

محو mehv: (Ar.) yok olma, mahvolma; yok etme; yokluk; ay lekesi, temizlenmiş.

محور mihver: (Ar.) eksen, mihver; ــ ظل teğet.

محوری mihverî: eksenle ilgili; (tıb.) eksen kemik.

محوط mohevvet: (Ar.) çevrili.

محوطه mohevvete: (Ar.) çevrili alan; saha, bölge, yöre.

محو کردن mehv kerden: temizlemek; yok etmek, mahvetmek.

محو کن mehv-kon: yok edici; temizleyici; kurutma kağıdı.

محو گرداندن mehv gerdânden: mahvetmek.

محو گردیدن mehv gerdîden: mahvolmak; temizlenmek.

محول mohevvel: (Ar.) değişmiş; değiştirilmiş; havale edilmiş.

محول mohevvil: (Ar.) havale eden; değiştiren.

محوی mehvî: (Ar.) kapsamlı; mazmun; alt

zuk; deli, kaçık.
مخبط شدن mohebbet şoden: karışmak; bozulmak; delirmek; kaçıklaşmak.
مخبط کردن mohebbet kerden: karıştırmak; bozulmak; delirmek.
مخت moht: ümit.
مختار mohtâr: (Ar.) muhtar, ihtiyar sahibi, özerk, seçkin; seçilmiş.
مختار شدن mohtâr şoden: ihtiyar sahibi olmak, özerk olmak; seçilmek.
مختار کردن mohtâr kerden: ihtiyar sahibi kılmak; seçmek.
مختال mohtâl: (Ar.) kendini beğenmiş, kibirli.
مختتم mohtetem: (Ar.) son, encam.
مختتم شدن mohtetem şoden: sona erdirmek.
مخترع mohteri': (Ar.) yaratan, icat eden, mûcit.
مختص mohtes: (Ar.) özgü, mahsus.
مختصر mohteser: (Ar.) kısa, özlü söz; özet, hülâsa; alçak.
مختصراً mohteseren: (Ar.) kısaca, özetle.
مختصر کردن mohteser kerden: kısaca söylemek, özetlemek.
مختصم mohtesim: (Ar.) birbirine düşmanlık eden.
مختفی mohtefî: (Ar.) gizlenen; gizli, örtülü.
مختل mohtel: (Ar.) bozulmuş, bozuk; dağınık, perişan; muhtaç, yoksul.
مختلج mohtelic: (Ar.) dışarı çeken.
مختلس mohtelis: (Ar.) çalan; zimmetine para veya mal geçiren.
مختل شدن mohtel şoden: bozulmak; dağılmak; yoksullaşmak.
مختلط mohtelet: (Ar.) karma, karışık.
مختلف mohtelif: (Ar.) çeşitli, türlü, muhtelif;(kin.) Hindu; ihtilaf eden; ishalli.
مختلف شدن mohtelif şoden: muhtelif olmak, ayrılmak.
مختلفه mohtelife: (Ar.) muhtelif, türlü, çeşitli.
gebe develer.
مخاط mohât: (Ar.) sümük, burun salgısı; (tıb.) sümüksü madde.
مخاطب mohâteb: (Ar.) muhatap, karşı taraf, adına hutbe okunan padişah; azarlanmış.
مخاطب mohâtib: (Ar.) hitabeden; azarlayan.
مخاطبه mohâtebe: (Ar.) karşılıklı konuşma; azarlama.
مخاطره mohâtere: (Ar.) kendini tehlikeye atma, malını rehin tutma; tehlike.
مخافت mehâfet: (Ar.) korkma, korku.
مخالب mehâlib: (Ar.) pençeler.
مخالت mehâlet: (Ar.) zannetme, sanma.
مخالص mohâlis: (Ar.) riyasız.
مخالطت mohâletet: (Ar.) biriyle düşüp kalkma; cinsel ilişki.
مخالطت کردن mohâletet kerden: cinsel ilişkide bulunmak.
مخالطه mohâlete: (Ar.) dostluk; biriyle düşüp kalkma, beraber yaşama; cinsel ilişki.
مخالطه کردن mohâlete kerden: cinsel ilişkide bulunmak, biriyle düşüp kalkmak.
مخالف mohâlif: (Ar.) muhalif, karşıt, zıt; düşman; aksine, aykırı; bir tür güreş sanatı.
مخالفت mohâlefet: (Ar.) muhalefet, düşmanlık.
مخالفت کردن mohâlefet kerden: muhalefet etmek.
مخالف شدن mohâlif şoden: muhalif olmak.
مخاوف mehâvif: (Ar.) korkunç şeyler; korkunç yerler; korkuluklar.
مخایل mehâyil: (Ar.) alametler; yağmur bulutları.
مخبر mehber: (Ar.) her şeyin içi; şahsın içi.
مخبر mohbir: (Ar.) haber veren; bildiren; gazete muhabiri, muhbir.
مخبری mohbirî: (Ar.) muhbirlik.
مخبط mohebbet: (Ar.) karışık, perişan; bo-

koymak.
مخستان mehistân: hurmalık.
مخصص mohesses: (Ar.) tahsis edilmiş.
مخصوص mehsûs: (Ar.) mahsus, özgü, özel.
مخصوصات mehsûsât: (Ar.) mahsuslar.
مخصوصًا mehsûsen: (Ar.) özellikle, bilhassa.
مخصوص شدن mehsûs şoden: mahsus olmak, özgü olmak.
مخصوص کردن mehsûs kerden: mahsus etmek. özgü kılmak.
مخصوصه mehsûse: (Ar.) mahsus, özgü, özel.
مخضرم mohezrem: (Ar.) sünnetsiz adam; babası beyaz olan zenci; ömrünün bir kısmını cahiliye, kalanını İslâm devrinde geçirmiş kimse.
مخطط mohettet: (Ar.) günahkâr, hata yapan.
مخطی mohtî: (Ar.) günahkâr, hata yapan.
مخفف moheffet: (Ar.) hafifletilmiş; kısaltılmış; (gr.) şeddesiz harf.
مخففًا moheffefen: (Ar.) hafifçe; şeddesiz olarak.
مخفی mehfî: (Ar.) gizli, saklı, örtülü; در ــ gizlice.
مخفیانه mehfiyâne: gizlice.
مخفیًا mehfiyyen: (Ar.) gizlice.
مخفی داشتن mehfî dâşten: gizlemek, saklamak.
مخفی شدن mehfî şoden: gizlenmek, saklanmak.
مخفی کردن mehfî kerden: gizlemek, saklamak.
مخفی گردیدن mehfî gerdîden: gizlenmek, saklanmak.
مخفی ماندن mehfî mânden: gizli kalmak, saklı kalmak.
مخل mohil: (Ar.) bozan, ihlâl eden.
مخلب mihleb: (Ar.) pençe; yırtıcı hayvan tırnağı.
مخلد mohelled: (Ar.) kalıcı, ebedî; sürekli.
مختنق mohtenik: (Ar.) sesi kısık.
مختوم mehtûm: (Ar.) mühürlü, kilitli, bağlı; sona ermiş.
مختون mehtûn: (Ar.) sünnetli.
مخچه mohçe: (tıb.) beyincik.
مخدر moheddir: (Ar.) uyuşturucu.
مخدرات mohedderât: (Ar.) kadınlar, hanımlar.
مخدرات moheddirât: (Ar.) uyuşturucu maddeler.
مخدره moheddere: (Ar.) örtülü kadın.
مخدع mehde': (Ar.) sandık odası.
مخدوش mehdûş: (Ar.) traşlanmış, kazınmış; vesveseli.
مخدوم mehdûm: (Ar.) efendi, hizmet edilen.
مخدومی mehdûmî: efendilik, liderlik.
مخده mihedde: (Ar.) yastık, büyük yastık.
مخذول mehzûl: (Ar.) itibarsız, zelil.
مخراش mihrâş: (Ar.) eğik başlı sopa; derici cetveli.
مخراق mihrâk: (Ar.) cömert adam; tezvir, aldatma.
مخرب moherrib: (Ar.) tahrip edici.
مخرج mehrec: (Ar.) çıkış yeri; payda; hançere.
مخرج mohric: (Ar.) çıkaran; haraç veren.
مخرق mehrek: (Ar.) çöl; yalancılık.
مخرق کردن moherrek kerden: parçalamak, yırtmak.
مخرقه mehreke: (Ar.) utangaçlık; koyuluk; yalan; hile.
مخروب mehrûb: (Ar.) harap olmuş.
مخروبه mehrûbe: (Ar.) harap olmuş, harabe.
مخروط mehrût: (Ar.) traşlanmış; koni, mahrut.
مخروطی mehrûtî: konik, mahrûtî.
مخزن mehzen: (Ar.) mahzen, depo, hazine odası.
مخزوم mehzûm: (Ar.) delik, delinmiş; delik burunlu.
مخزون داشتن mehzûn dâşten: hazineye

مخمل mohmel: (Ar.) kadife. (telaffuzu: mehmel)
مخملك mehmelek: (tıb.) kızıl, kızıl hastalığı.
مخمور mehmûr: (Ar.) mahmur.
مخمور شدن mehmûr şoden: mahmurlaşmak.
مخمور كردن mehmûr kerden: mahmurlaştırmak.
مخموری mehmûrî: sarhoşluk; mahmurluk.
مخنث mohennes: (Ar.) homoseksüel erkek; (kin.) oğlan, ibne.
مخنق mohennik: (Ar.) boğucu.
مخوف mehûf: (Ar.) korkunç.
مخيدن mehîden: hareket etmek, kımıldatmak; izlemek; sürünmek.
مخير moheyyer: (Ar.) muhtar, muhayyer, seçme hakkı olan.
مخير شدن moheyyer şoden: muhtar olmak.
مخير كردن moheyyer kerden: muhtar kılmak.
مخيط mihyet: (Ar.) iğne; geçit.
مخيل moheyyel: (Ar.) hayalî, muhayyel, hayal edilmiş.
مخيله moheyyile: (Ar.) hayal gücü, muhayyile.
مخيم moheyyem: (Ar.) çadırlık alan; ordugâh.
مد med: (Ar.) çekme, çekiş; met, su yükselmesi, elif harfi üzerindeki çekme işareti; (kin.) hediye, armağan; در ــ نظر بودن gözde olmak, gözönünde olmak.
مد mod: (Ar.) bir tartı ölçeği.
مد mod: (Fr.) moda; yeni âdet.
مداح meddâh: (Ar.) çok medheden, öven; övgü şairi.
مداخل medâhil: (Ar.) giriş yerleri; gelirler; dallı kına.
مداخله modâhele: (Ar.) müdahele, karışma, ــ كردن müdahele etmek.
مداد midâd: (Ar.) kalem; kurşun kalem; ــ ابرو kaş kalemi; ــ كپيه sabit kalem.

مخلد شدن mohelled şoden: ebedî olmak.
مخلد كردن mohelled kerden: ebedîleştirmek.
مخلد ماندن mohelled mânden: ebedî kalmak, payidar olmak.
مخلص mehles: (Ar.) kurtuluş yeri; kaçış yolu; kurtuluş; kısaca, özetle; mahlas.
مخلص mohles: (Ar.) temizlenmiş; sığınak, kaçılacak yer.
مخلص mohlis: (Ar.) samimî, dost, riyasız.
مخلصانه mohlisâne: (Ar.) samimî olarak, iyi niyetle.
مخلص جستن mehles costen: kurtulmaya çalışmak.
مخلصه mohlise: (Ar.) muhlis kadın.
مخلط mohellet: (Ar.) karışık; bozuk.
مخلع شدن mohelle' şoden: hil'at giymek.
مخلف mohellef: (Ar.) geri kalan; miras malı.
مخلفات mohellefât: (Ar.) miras; ev eşyası, öteberi.
مخلوط mehlût: (Ar.) karışık, mahlut; ــ شدن karışmak; ــ كردن karıştırmak.
مخلوع mehlû': (Ar.) azledilmiş, işten uzaklaştırılmış, tahttan indirilmiş.
مخلوق mehlûk: (Ar.) yaratık, mahluk.
مخلوقات mehlûkât: (Ar.) yaratıklar, mahlûkat.
مخلى كردن mohellâ kerden: boşaltmak; bırakmak.
مخمر mohemmir: (Ar.) maya; hamurlaştıran.
مخمر mohemmer: (Ar.) yoğurulmuş; gerekli, lâzım.
مخمر شدن mohemmer şoden: yoğrulmak, hamurlaşmak.
مخمر كردن mohemmer kerden: yoğurmak; gerekli görmek.
مخمس mohemmes: (Ar.) beşgen; beşli; (ed.) muhammes.
مخمصه mehmese: (Ar.) aşırı açlık; zahmet; çıkmaz; در ــ گرفتار شدن çıkmaza düşmek.

midâd-pâk-kon: silgi. مداد پاك كن
midâd-terâş: kalemtraş. مداد تراش
midâd-ı rengî: boya kalemi, renkli kalem. مداد رنگی
medâr: (Ar.) dönme; yörünge; üzerinde dönülen. مدار
modârâ: (Ar.) dostça geçinme. مدارا
medârât: (Ar.) yörüngeler; dönüşler. مدارات
modârâ kerden: dostça geçinmek, yumuşak davranmak. مدارا كردن
medâric: (Ar.) dereceler, rütbeler, basamaklar. مدارج
medâris: (Ar.) okullar, medreseler. مدارس
medârik: (Ar.) beş duyu; belgeler; senetler. مدارك
modâfi: (Ar.) savunan. مدافع
modâfe'et: (Ar.) müdafaa, savunma. مدافعت
modâfe'e: (Ar.) müdafaa, savunma; koruma. مدافعه
modâkke: (Ar.) dikkat etme, dikkat. مداقه
modâkke kerden: dikkat etmek. مداقه كردن
midâl: (Fr.) madalya, nişan. مدال
modâm: (Ar.) devamlı, sürekli; devamlı yağan yağmur; şarap. مدام
medâmi': (Ar.) gözyaşı kanalları; göz uçları; gözyaşları. مدامع
modâvâ: (Ar.) tedavi. مداوا
modâvâ kerden: tedavi etmek. مداوا كردن
modâvele: (Ar.) devam etme; dönme; zaman değişmesi. مداوله
modâvim: (Ar.) devamlı; devam eden; sâbit. مداوم
modâvemet: (Ar.) devam etme; devamlılık, kalıcılık. مداومت
modâvî: (Ar.) tedavi edici. مداوی
modâhene: (Ar.) dalkavukluk; iki yüzlülük. مداهنه
modâhene kerden: dalkavukluk etmek; ikiyüzlü davranmak. مداهنه كردن

medâyih: (Ar.) övgüler. مدايح
medâyin: (Ar.) şehirler. مداين
modbir: (Ar.) geri giden; asî; talihsiz. مدبر
modebber: (Ar.) tedbir alınmış; eğitilmiş. مدبر
modebbir: (Ar.) tedbirli, akıllı; müşavir. مدبر
modebbirâne: tedbirlice, akıllıca. مدبرانه
modebbirî: tedbir alma. مدبری
moddet: (Ar.) müddet, süre; ــ به zamanla; ــ عمر ömür süresi; ــ در zamanında, zamanı. مدت
moddessir: (Ar.) giyimli, elbiseye bürünmüş. مدثر
medh: (Ar.) övgü, medih, kaside. مدح
medh goften: övmek, medhetmek. مدح گفتن
midhet: (Ar.) övgü, medih. مدحت
medh-hân: övgü şairi. مدح خوان
medh-ger: öven, medheden. مدح گر
medhiyye: (Ar.) medhiye, övgü. مدحيه
moddeher şoden: birikmek, depolanmak. مدخر شدن
medhel: (Ar.) giriş yeri, giriş; gelir; aidât; ilk bilgiler; tasarruf. مدخل
medhel zeden: tahmin etmek. مدخل زدن
meded: (Ar.) yardım; imdât. مدد
meded behşîden: yardım etmek. مدد بخشيدن
meded hâsten: yardım istemek; yardımcı kuvvet istemek. مدد خواستن
meded dâden: yardım etmek; yardımcı kuvvet vermek. مدد دادن
meded-res: yardım eden, imdada koşan. مدد رس
meded resîden: yardım gelmek; yardımcı kuvvet gelmek, yardıma gelmek. مدد رسيدن
meded-kâr: yardımcı. مدد كار
meded-kârî: yardım, yardımcılık. مدد كاری
mededkârî kerden: yardım etmek. مدد كاری كردن
meded kerden: yardım etmek, مدد كردن

valı.
مدفع midfe': (Ar.) silah.
مدفن medfen: (Ar.) mezar, kabir.
مدفوع medfû: (Ar.) sürülmüş, kovulmuş; dışkı, gaita.
مدفون medfûn: (Ar.) gömülü, defnedilmiş; gömü.
مدفون داشتن medfûn dâşten: defnetmek.
مدفون شدن medfûn şoden: defnedilmek; gömülmek.
مدفون كردن medfûn kerden: defnetmek, gömmek.
مدقق modekkik: (Ar.) araştırıcı, inceleyen, nüktedan.
مدقوق medkûk: (Ar.) ezik; zayıf, cılız.
مد گردی mod-gerdî: (müz.) makamdan makama geçiş, gezinti.
مدل modil: (Ar.) delâlet eden.
مدل modil: (Fr.) model.
مدلل modellel: (Ar.) ispatlı, kanıtlı.
مدلول medlûl: (Ar.) delilli; anlam, mefhum.
مدمج modmec: (Ar.) kumar oku; temren.
مدمغ modemmeğ: (Ar.) yağlı gıda; kibirli.
مدموغ medmûğ: (Ar.) kafası yarılmış; (kin.) salak, aptal.
مدن modon: (Ar.) şehirler.
مدنی medenî: (Ar.) şehirli; Medine ile ilgili.
مدنیت medeniyyet: (Ar.) şehir hayatı; uygarlık, medeniyet.
مدور modevver: (Ar.) yuvarlak, dairemsi.
مدوری modevverî: yuvarlaklık.
مدوز midûz: (Fr.) medüz, deniz anası.
مدون modevven: (Ar.) toplanmış, hazırlanmış.
مدهش modhiş: (Ar.) müthiş, dehşetli.
مدهن modehhin: (Ar.) yağlı.
مدهن كردن modehhen kerden: yağlamak.
مدهوش medhûş: (Ar.) dehşete kapılmış; şaşkın; baygın.
مدهوش افتادن medhûş oftâden: dehşete kapılmak, bayılmak.
مدهوش در افتادن medhûş der oftâden: dehşete kapılmak, bayılmak.

imdada koşmak.
مدد گاه meded-gâh: yardım yeri.
مدد گرفتن meded giriften: yardım almak, askeri yardım almak.
مدد یافتن meded yâften: yardım görmek; (ask.) askerî yardım görmek.
مدر meder: (Ar.) kesek; köy.
مدر modir: (Ar.) idrar verici ilaç, sidik söktürücü.
مدرب moderreb: (Ar.) alışkın; tecrübeli; müptelâ.
مدرج medrec: (Ar.) geçit; tarz, yol.
مدرج moderrec: (Ar.) dereceli, basamaklı.
مدرج ساختن moderrec sâhten: derecelendirmek.
مدرجه medrece: (Ar.) yol; basamak, yükselme vasıtası.
مدرس moderris: (Ar.) ders veren, müderris.
مدرسه medrese: (Ar.) okul; ـه دولتی devlet okulu; ـه ملّی خصوصی özel okul.
مدرك medrek: (Ar.) idrak yeri; delil, kanıt, belge, senet.
مدرك modrik: (Ar.) idrak eden, anlayan; Tanrı.
مدرن modirn: (Fr.) yeni, taze; modern.
مدروس medrûs: (Ar.) eski, köhne; eski elbise; pörsümüş; deli.
مدروس شدن medrûs şoden: eskimek, köhneleşmek; pörsümek; yok olmak; deli olmak.
مدروس كردن medrûs kerden: köhneleştirmek; eskitmek; pörsütmek; yok etmek.
مد ساز mod-sâz: modacı, modist.
مدعا moddeâ: (Ar.) davalı.
مدعو med'ov: (Ar.) davetli, çağrılmış.
مدعوین med'ovîn: (Ar.) davetliler.
مدعی modde'â: davalı; istek, dilek; mevzû.
مدعی modde'î: (Ar.) davacı.
مدعی العموم modde'î'ol-omûm: (Ar.)(huk.) savcı.
مدعی علیه modde'î-'eleyh: (Ar.)(huk.) da-

مذکور شدن mezkûr şoden: anılmak, zikredilmek.
مذلت mezellet: (Ar.) alçaklık, zelillik.
مذمت mezemmet: (Ar.) kötüleme, yerme.
مذمت کننده mezemmet konende: yerici.
مذموم mezmûm: (Ar.) beğenilmeyen, kötü; çirkin.
مذنب mozenneb: (Ar.) kuyruklu.
مذهب mezheb: (Ar.) yol; mezhep; din; felsefî ekol.
مذهب mozehheb: (Ar.) altın işlemeli, tezhipli.
مذی mezî: (Ar.) cinsel istek sırasında penisten akan su.
مذیل mozeyyil: (Ar.) zeyil yazan; etek kaldıran.
مر mer: (Peh.) sayı; elli.
مر mer: mutlaka.
مر mer: (Ar.) geçme; defa, kez.
مر mor: (Ar.) acı.
مراء mirâ': savaşma, mücadele.
مرات mora'ât: (Ar.) riyâ.
مرائی morâ'î: riyakâr, iki yüzlü, mürai.
مرابح morâbih: (Ar.) kâr alan, faiz alan.
مرابحه morâbehe: (Ar.) tefecilik, faizcilik; faiz hesabı.
مرابط merâbit: (Ar.) hayvan bağlanan yer.
مرابطه morâbete: (Ar.) rabıtalı olma, irtibat, bağlılık; sınır gözleme.
مرابع merâbi': (Ar.) bahar yağmurları; baharda oturulacak yerler.
مرات merrât: (Ar.) kereler, defalar, mertebeler.
مراتب merâtib: (Ar.) dereceler, mertebeler; basamaklar, kereler; ـــ به defalarca; tedrîcen.
مراتع merâti': (Ar.) otlaklar, meralar.
مراثی merâsî: (Ar.) mersiyeler.
مراجع merâci': (Ar.) merciler.
مراجعت morâce'et: (Ar.) geri dönüş.
مراجعت کردن morâce'et kerden: geri dönmek.
مراجعه morâce'et: (Ar.) geri dönüş, rücû.

مدهوش شدن medhûş şoden: dehşete kapılmak; şok geçirmek, bayılmak.
مدهوش ماندن medhûş mânden: baygın kalmak; hayrette kalmak.
مدهون medhûn: (Ar.) yağlı; tabaklanmış deri.
مدهون کردن medhûn kerden: yağlamak, yağ sürmek; deri tabaklamak.
مدیح medîh: (Ar.) övgü; övgü şiiri; övülen.
مدیح خوان medîh-hân: medhiye şâiri.
مدیحه medîhe: (Ar.) övgü, methiye.
مدید medîde: uzun.
مدیده medîd: (Ar.) uzun, uzamış, çekilmiş; bir aruz vezni.
مدیر modîr: (Ar.) idareci, müdür; ـــ کل genel müdür.
مدیره modîre: (Ar.) müdire.
مدیری modîrî: müdürlük.
مدیریت modîrîyyet: (Ar.) müdürlük, müdüriyyet.
مدیست modîst: (Fr.) modacı, modist.
مدینه medîne: (Ar.) şehir, kent, belde.
مدیوم midyom: (Fr.) vasıta; medyum.
مدیون medyûn: (Ar.) borçlu.
مذاب mozâb: (Ar.) eritilmiş, eriyik.
مذاق mezâk: (Ar.) tatma; tad alma duyusu; tad; zevk.
مذاکرات mozâkerât: (Ar.) müzâkereler.
مذاکره mozâkere: (Ar.) müzâkere, konuşma.
مذاکره کردن mozâkere kerden: konuşmak, müzakerede bulunmak.
مذاهب mezâhib: (Ar.) yollar; mezhepler.
مذبحه mezbehe: (Ar.) mezbaha.
مذبذب mozebzib: (Ar.) tereddütlü; laf taşıyan, arabozucu.
مذبوح mezbûh: (Ar.) boğazlanmış, öldürülmüş.
مذعان miz'ân: (Ar.) itaatkâr, bağlı.
مذکر mozekker: (Ar.) erkek; (gr.) eril.
مذکر mozekkîr: (Ar.) vaiz; anan, zikreden.
مذکور mezkûr: (Ar.) anılan, zikredilen; meşhur.

şikâyette bulunma.
مراقب morâkib: (Ar.) gözetleyen, murakıp, denetleyici.
مراقبه morâkebe: (Ar.) kollama, gözetleme, koruma, denetleme.
مراقد merâkid: (Ar.) mezarlar.
مراکب merâkib: (Ar.) binitler, merkepler.
مرا کردن mirâ kerden: mücadele etmek; beraberlik kösü çalmak.
مراکز merâkiz: (Ar.) merkezler.
مراکشی merâkişî: Merakeş'li, Fas'lı.
مرال merâl, mirâl: (T.) ceylan, maral, ahu.
مرام merâm: (Ar.) istek, meram, maksat.
مراوده morâvede: (Ar.) dostluk etme, gidip gelme.
مراهق morâhik: (Ar.) bülûğ çağına yaklaşmış çocuk; vakit sonu namaz kılan.
مراهم merâhim: (Ar.) merhemler.
مراهنه morâhene: (Ar.) rehin bırakma; şart koşma, at yarışlarında müşterek bahis oynama.
مرایا merâyâ: (Ar.) aynalar; manzaralar.
مرء mer': (Ar.) erkek, adam.
مرآت mir'ât: (Ar.) ayna.
مرئوس mer'ûs: (Ar.) çalışan, kurum elemanı, memur, maiyet.
مرأه mer'e: (Ar.) kadın.
مرئی mer'î: (Ar.) görülen, görünen; görülmeye değer.
مرئی شدن mer'î şoden: görülmek; ortaya çıkmak, zâhir olmak.
مربا morebbâ: (Ar.) reçel.
مربع morebbe': (Ar.) dörtgen; kare; ـــ مستطیل dikdörtgen, ـــ نشستن bağdaş kurmak.
مربوط merbût: (Ar.) bağlı, merbut, ilişkin, ilişkili.
مربوط شدن merbût şoden: bağlı olmak, ilişkili olmak.
مربوط کردن merbût kerden: bağlamak, raptetmek.
مربی morebbî: (Ar.) eğitici, eğitimci, mürebbi.

مراحل merâhil: (Ar.) aşamalar; merhaleler, konaklar.
مراحل نشین merâhil-nişîn: yolcu; yedi gezegenden her biri.
مراحم merâhim: (Ar.) merhametler, şefkatler, lütuflar.
مراد morâd: (Ar.) dilek, murat, istek; hacet, به ـــ رسیدن muradına ermek.
مراد بخش morâd-behş: muradını yerine getiren.
مراد طلبیدن morâd telebîden: murat dilemek.
مرادف morâdif: (Ar.) izleyen; anlamdaş; eşanlamlı.
مرار mirâr: (Ar.) defalarca.
مراراً mirâren: (Ar.) defalarca, kerelerce.
مرارت merâret: (Ar.) acılık; (kin.) sertlik, meşakkat.
مرازبه merâzibe: (Ar.) sınır muhafızları.
مراس بر بستن mirâs ber besten: çare bulmak, tedavi etmek.
مراسلات morâselât: (Ar.) yazışmalar.
مراسله morâsele: (Ar.) mektuplaşma, yazışma; mektup.
مراسم merâsim: (Ar.) törenler, merâsimler; merasim.
مراشد merâşid: (Ar.) mürşidler; doğru yollar.
مراضعه morâze'e: (Ar.) süt verme.
مراعات morâ'ât: (Ar.) gözetme, riayet, teveccüh.
مراعات کردن morâ'ât kerden: karşılıklı saygı, göstermek.
مراعی merâ'î: (Ar.) otlaklar, meralar.
مراغه merâğe: (Ar.) toprakta yuvarlanma; Merağa şehri.
مراغه زن merâğe-zen: yuvarlanan.
مراغه کردن merâğe kerden: yuvarlanmak (toprakta).
مراغی merâğî: Merâğa'lı.
مرافعت morâfe'et: (Ar.) dava açma, şikâyette bulunma.
مرافعه morâfe'e: (Ar.) dava açma,

مربیه morebbiye: (Ar.) mürebbiye.
مرتاض mortâz: (Ar.) riyâzette bulunan, derviş, zahit; tabi olan tay.
مرتاض شدن mortâz şoden: riyâzette bulunmak.
مرتب moretteb: (Ar.) derli toplu, tertipli; mertebeli; maaş.
مرتبًا moretteben: (Ar.) tertiplice; ardı ardına, peşpeşe.
مرتبت mertebet: (Ar.) mertebe.
مرتب داشتن moretteb dâşten: düzenlemek, tertip etmek.
مرتب ساختن moretteb sâhten: düzenlemek, tertip etmek.
مرتب شدن moretteb şoden: düzenlenmek, tertip edilmek.
مرتب کردن moretteb kerden: düzenlemek, tertip etmek.
مرتب گرداندن moretteb gerdânden: düzenlemek, tertip etmek.
مرتبه mertebe: (Ar.) makam, mevki, mertebe; derece; defa, kez; kat.
مرتبه دار mertebe-dâr: rütbeli, dereceli.
مرتجع morteci': (Ar.) geri dönen; gerici; elastikî.
مرتجلاً mortecilen: (Ar.) irticâlen.
مرتد morted: (Ar.) dinden dönen; İslâmdan dönen.
مرتد شدن morted şoden: dinden dönmek; İslâmdan dönmek.
مرتدع گشتن mortedi' geşten: bir işten geri durmak.
مرتسم mortesem: (Ar.) resimli, işlenmiş; altın işlemeli; iz düşümü.
مرتسم شدن mortesem şoden: resimlenmek, işlenmek.
مرتشی morteşî: (Ar.) rüşvetçi.
مرتضی mortezâ: (Ar.) beğenilmiş, seçilmiş; hoşnut olmuş.
مرتع merte': (Ar.) otlak, mera.
مرتعش morte'iş: (Ar.) titrek.
مرتفع mortefi': (Ar.) yüksek; dağ ve tepe; yükselen.
مرتفع ساختن mortefe' sâhten: yükseltmek; yüksek bina etmek; bertaraf etmek.
مرتفع شدن mortefe' şoden: yükselmek; bertaraf edilmek; yüksek bina edilmek.
مرتفع کردن mortefe' kerden: yükseltmek; yüksek bina etmek; bertaraf etmek.
مرتکب mortekib: (Ar.) yerine getiren; suç işleyen; ــ شدن suç işlemek.
مرتهن mortehen: (Ar.) rehin edilen şey; bağımlı, ipotekli.
مرتهن کردن mortehen kerden: ipotek etmek, rehin bırakmak.
مرثیه mersiye: (Ar.) ağıt, mersiye.
مرثیه خوان mersiye - hân: (Ar.) ağıt okuyan, mersiye han.
مرثیه خوانی mersiye-hânî: mersiye-hanlık.
مرثیه ساختن mersiye sâhten: mersiye söylemek, ağıt okumak.
مرج merc: çayır; zemin; otlak.
مرج merc: (Ar.) karıştırma; fesat çıkarma.
مرج merec: (Ar.) (bot.) bir tür ebegümeci.
مرجان mercân: (Ar.) mercan; ــ پرورده (kin.) sevgilinin dudağı; (kin.) üzüm şarabı.
مرجح morecceh: (Ar.) tercihli, seçilmiş.
مرجع merci': (Ar.) merci; dönülecek yer.
مرجعیت merci'iyyet: (Ar.) mercilik.
مرجمك mercomek: (bot.) mercimek.
مرجو mercov: (Ar.) ümit edilen, umulan.
مرجوح mercûh: (Ar.) tercihli.
مرجوح آمدن mercûh âmeden: tartışmada yenilmek.
مرجوع mercû': (Ar.) geri gönderilen; rücû edilmiş.
مرحبا merhebâ: (Ar.) aferin!, bravo! yaşa!.
مرحبا زدن merhebâ zeden: aferin demek, beğenmek.
مرحبا کردن merhebâ kerden: aferin demek, beğenmek.
مرحبا گفتن merhebâ goften: aferin demek, beğenmek.
مرحله merhele: (Ar.) konak, menzil; me-

مردانه merdâne: erkeklere ait; cesur; mertçe, cesurca.
مردانه وار merdâne vâr: mertçe.
مردد moredded: (Ar.) tereddütlü, şüpheli.
مردف moreddef: (Ar.) redifli.
مردك merdek: adamcağız; herif.
مردکه merdeke: (argo) herif, herifçioğlu.
مردگی mordegî: ölülük.
مردگیران merd-gîrân: eski İran'da bir bayram.
مردم merdom: (Peh.) insan, beşer, insanoğlu; gözbebeği; halk.
مردم آزار merdom-âzâr: zâlim.
مردم آمیز merdom-âmîz: insan sever.
مردم پرست merdom- perest: insanlara tapan.
مردم دار merdom-dâr: uysal.
مردم داشتن merdom dâşten: iyi davranmak.
مردم زاده merdom-zâde: insanoğlu.
مردم شناس merdom-şinâs: antropolog; insanları tanıyan.
مردم شناسی merdom-şinâsî: antropoloji; insan tanıma.
مردم فریب merdom-ferîb: hilekâr.
مردمك merdomek: (tıb.) göz bebeği.
مردم کش merdom-koş: cellat.
مردم گریز merdom-gorîz: insanlardan kaçan, münzevî.
مردم نژادی merdom-nijâdî: insanlık.
مردمی merdomî: insanlık; mürüvvet, iyi insanlık.
مردن morden: (Peh.) ölmek, vefat etmek; ـــ برای کسی، چیزی birini veya bir şeyi çok arzu etmek, bayılmak.
مردنگی merdengî: fanus.
مردنی mordenî: ölünecek, ölmeye değer; ölümcül.
مردود merdûd: (Ar.) reddedilmiş; imtihanı verememiş.
مردود شدن merdûd şoden: reddedilmek, geri çevrilmek; kovulmak; imtihanda kalmak.

rhale; aşama, evre.
مرحله پیما merhele-peymâ: konak kateden.
مرحمت merhemet: (Ar.) şefkat, merhamet, sevgi, lütuf.
مرحمت کردن merhemet kerden: lütfetmek, iltifat etmek; bağışlamak.
مرحمت گستر merhemet-goster: merhametli, lütufkar.
مرحوم merhûm: (Ar.) rahmetli, merhum.
مرحومه merhûme: (Ar.) merhume.
مرخص morehhes: (Ar.) izinli, ruhsatlı; serbest; ucuz.
مرخص ساختن morehhes sâhten: izin vermek.
مرخص شدن morehhes şoden: izinli olmak; serbest olmak; bırakılmak, taburcu olmak.
مرخص کردن morehhes kerden: izin vermek; serbest bırakmak; taburcu etmek.
مرخصی morehhesî: izin, ruhsat, serbestlik.
مرخم morehhem: (Ar.) kuyruğu kesik; son harf veya harfleri çıkartılmış kelime; mermer döşemeli.
مرد merd: (Peh.) erkek, adam; (kin.) cesur, mert; (kin.) cömert; koca; görevli; کسی را ـــ به نداشتن adam yerine koymamak.
مرد mord: ölüm; değersiz küçük şey.
مرداب mordâb: gölet, göl, havuz, su çukuru.
مردابی mordâbî: bataklık.
مرداد mordâd: İran güneş takviminin beşinci ayı, (22 Ağustos-21 Eylül).
مرداد ماه mordâd-mâh: mordâd ayı.
مردار mordâr: (Peh.) leş, murdar,(kin.) dünya malı.
مردارخانه mordâr-hâne: tavlada pulun altı kapıya düştüğü yer; (kin.) zindan; (kin.) dünya.
مردار خوار mordâr-hâr: leş yiyen; kartal.
مرداس mirdâs: (Ar.) baş; kuyu taşı.
مردانگی merdânegî: mertlik, erkeklik; cesurluk.

مرس meres: ip,urgan;köpek ve aslanın boynuna takılan ip.
مرس mors: (Fr.) mors;mors sistemi;الفبای ــ mors alfabesi.
مرس mors: (Fr.)mors.
مرسل morsel: (Ar.)gönderilmiş;kitap sahibi peygamber,resûl.
مرسله morsele: (Ar.) gönderilmiş, asılı; gerdanlık.
مرسول mersûl: (Ar.)gönderilmiş.
مرسوم mersûm: (Ar.)âdet olmuş, kurallaşmış;vali tarafından gönderilen ferman;ulûfe.
مرسی mirsî: (Fr.)mersi, teşekkür ederim.
مرش merş: (Ar.)kazma,sürtme,dokunma.
مرشح moreşşeh: (Ar.)eğitilmiş.
مرشد morşid: (Ar.)mürşit,yol gösteren, kılavuz.
مرصاد mirsâd: (Ar.)tuzak yeri; rasathane.
مرصع moresse':(Ar.) altın işlemeli, mücevher işlemeli.
مرصع زبان moresse'-zebân: tatlı sözlü.
مرصع کردن moresse' kerden: mücevher oturtmak.
مرصوص mersûs:(Ar.)sağlam, dayanıklı.
مرض merez: (Ar.)hastalık, rahatsızlık,maraz,illet; ــ قند (tıb.)şeker hastalığı.
مرضات merzât: (Ar.)memnunluk, hoşnutluk.
مرضع morzi': (Ar.)süt anne.
مرضی merzâ: (Ar.)hastalar.
مرضی merzî: (Ar.)beğenilmiş.
مرطب moretteb: (Ar.)ıslak.
مرطوب mertûb:(Ar.)nemli,rutubetli.
مرعش mer'eş,mor'eş: (Ar.)siyah ve uzun mesafeye uçabilen güvercin.
مرعشی mer'eşî: Maraş'lı; bir tür beyaz güvercin.
مرعوب کردن mer'ûb kerden: korkutmak.
مرعی mer'â: (Ar.)otlak,mera.
مرعی mer'î: (Ar.)uyulan,sayılan.
مرعی داشتن mer'î dâşten: riayet etmek.

مردود کردن merdûd kerden: geri çevirmek, reddetmek, kovmak, sınavını kazandırmamak
مرده morde: ölü, ölmüş, hissiz, sönük; ــ چیزی bir şeye âşık.
مرده خوار morde-hâr: leş yiyen, ölü yiyen.
مرده خور morde-hor: leş yiyen.
مرده دل morde-dil: üzgün,elemli.
مرده ذوق morde-zovk: zevksiz.
مرده ریگ morde-rîg: miras.
مرده ساختن morde-sâhten: ــ خودرا kendini ölü gibi göstermek.
مرده شو morde-şû: ölü yıkayıcısı, gassal.
مرده شور morde-şûr: ölü yıkayıcısı, gassal.
مرده شورخانه morde-şûr-hâne: gassalhane.
مرده شوی morde-şûy: ölü yıkayıcısı, gassal.
مرده کردن morde kerden: ــ خود را kendini ölü gibi göstermek.
مرده وار morde-vâr: ölü gibi.
مردی merdî: mertlik, erkeklik,cömertlik, cesaret.
مردی کردن merdî kerden: mertlik etmek.
مردینه merdîne: eril,erkek .
مرز merz: (Peh.)yer; ülke; tarih; sınır, hudut, serhat, nehir kıyısı, ــ و بوم yöre, ülke.
مرز morz: makat;kıç,kalça.
مرزبان merzbân: ülke sahibi,yer sahibi, sınır muhafızı,serhat valisi.
مرزبانی merzbânî: yer sahipliği, serhat valiliği.
مرزدار merz-dâr: sınır memuru,sınır askeri.
مرزنگوش merzen-gûş: (bot.)mercankösk.
مرز و بوم merz-o-bûm: yöre,ülke.
مرزوق merzûk: (Ar.) rızıklı, faydalanan, nasiplenen.
مرزه merze: (bot.) kekik.
مرزیدن morzîden,merzîden: (Peh.)cinsel münasebette bulunmak.
مرس mers: ip,urgan.

مرغ merğ: (bot.)ayrık otu.
مرغ morğ: (Peh.)kuş;tavuk; ـ آتش خوار devekuşu; ـ آتشی flamingo; ـ الهی (kin.)ruh; ـ انجیر خوار incir kuşu; ـ باراني yağmur kuşu;timsah bekçisi; ـ باغ (kin.)bülbül; ـ بام (kin.)bülbül,kumru; ـ بسم الله Bismillah şeklinde yazılan kuş resmi; ـ بهشتی cennet kuşu; ـ بی بال kivi; ـ بی هنگام vakitsiz öten horoz; ـ تمام (tas.)kâmil insan; ـ چمن (kin.)bülbül; ـ خانگی tavuk; ـ دل (kin.)gönül;akıl; ـ روحانی (tas.)velî,mürşit; ـ سحر bülbül; (kin.)horoz; kumru;(tas.) seherde kalkan sâlik; ـ سقا pelikan,kaşıkçı kuşu; ـ شاخ beç tavuğu; ـ شب آویز alaca baykuş; ـ شب خوان bülbül;horoz; ـ شکاری yırtıcı kuş,alıcı kuş; ـ صبح خوان bülbül;(kin.) ay ve güneş; ـ طرب (kin.) bülbül; ـ طوفان fırtına kuşu; ـ عیسی (kin.) yarasa; ـ فاطمه kuyruksallayan kuşu; ـ گویا (kin.) papağan; ـ گیلاس sarısma kuşu; ـ مگس sinekkuşu; ـ نامه بر posta güvercini; ـ فلانی دوست می خواند نساج çulha kuşu; keyfine diyecek yok.
مرغابی morğâbî: deniz kuşu; ördek.
مرغدار morğ-dâr: tavukçu.
مرغداری morğ-dârî: takvukçuluk.
مرغزار merğ-zâr: çayır, çimenlik.
مرغ زبانی morğ-zebânî: gevezelik, boşboğazlık.
مرغزن merğezen: mezarlık.
مرغزی merğezî: Merv'li; Merğez'li.
مرغ فروش morğ-forûş: tavukçu, tavuk satıcısı.
مرغ فروشی morğ-forûşî: tavukçuluk, tavuk satıcılığı.
مرغك morğek: küçük kuş.
مرغوا زدن morğvâ zeden: kötü fal tutmak; fal tutmak.
مرغوب merğûb: (Ar.) beğenilen, makbul, rağbet edilen; kaliteli.
مرغوب افتادن merğûb oftâden: beğenilmek, makbul olmak.

مرغوب گشتن merğûb geşten: beğenilmek, makbul olmak.
مرغول merğûl: kıvrımlı; örülü saç; (müz.) şarkı yazma; (müz.) çalgıcı ve kuş sesi.
مرفق mirfek: (Ar.) (tıb.) dirsek.
مرفوع merfû': (Ar.) yükseltilmiş;(gr.) ötreli.
مرفوع شدن merfû' şoden: yükselmek, bertaraf olmak; zorluk kalkmak.
مرفولوژی morfolojî: (Fr.) morfoloji.
مرفه moreffeh: (Ar.)müreffeh, huzurlu.
مرفین morfîn: (Fr.)(tıb.) morfin.
مرق merek: (Ar.) aş, çorba; içme suyu; (mec.)her şeyin cevheri; tarla âfeti.
مرقات mirkât:(Ar.)basamak, merdiven.
مرقد merked: (Ar.)istirahat yeri, mezar, kabir, tahtırevan.
مرقبشیشا merkeşîşâ: pirit .
مرقع morekke': (Ar.) yırtık pırtık elbise; (tas.) yamalı sûfî elbisesi; rikalı; güzel yazı kitabı.
مرقع پوش murekke'-pûş: (tas.)sûfî; derviş.
مرقم morekkem: (Ar.) yazılı.
مرقوم merkûm:(Ar.) yazılı, mektup.
مرقوم داشتن merkûm dâşten: yazmak.
مرقوم کردن merkûm kerden: yazmak.
مرقوم گشتن merkûm geşten: yazılmak.
مرکب merkeb: (Av.) binit; at; ـ چوبین tahta at; (kin) tabut.
مرکب morekkeb:(Ar.)bileşik,mürekkeb; bileşik madde; mürekkeb; baskı mürekkebi.
مرکبات morekkebât: (Ar.)bileşikler, mürekkebler, üç mevâlîd; (bot.) narenciye, turunçgiller.
مرکب راندن merkeb rânden: binit sürmek, at sürmek.
مرکب شدن morekkeb şoden: mürekkeb olmak, bileşmek.
مرکب کردن morekkeb kerden: terkib etmek, bileştirmek.
مرکز merkez: (Ar.) merkez; orta, ara, makam, yer, başkent, ـ ثقل ağırlık merkezi.
مرکزی merkezî: (Ar.) merkezî, ـ حکومت

مروارید morvârîd: (Peh.) inci.
مروت morovvet: (Ar.)mertlik, mürüvvet.
مروج merevvic: (Ar.) yürüten, revaçta kılan.
مروج morûc: (Ar.) otlaklar, çimenlikler.
مرود morûd: (bot.) armut.
مروید mirved: (Ar.) sürme mili.
مرور morûr: (Ar.) geçme, gitme.
مرور کردن morûr kerden: geçmek, gitmek, hızlıca okumak.
مروزی mervezî: Merv'li.
مروسیدن morûsîden: alışmak.
مروی mervî: (Ar.) rivayet olunan;Mervli.
مره merre: (Ar.)bir kez, bir defa.
مرهم merhem: (Ar.) (tıb.) merhem, pomad.
مرهون merhûn: (Ar.) rehinli.
مری merî: (Ar.) (tıb.) yemek borusu; lezzetli.
مری morî: (Ar.) riyakâr.
مریخ mirrîh: (Ar.) (kin.) yanık kömür; Merih, Mars.
مریخ سلب mirrîh-seleb: (kin.) kırmızı elbise.
مرید merîd: (Ar.) serkeş; Tanrı emrine uymayan.
مرید morîd: (Ar.) irade eden; (tas.) mürit.
مریزاد merîzâd: aferin, bravo.
مریض merîz: (Ar.) hasta.
مریض خانه merîz-hâne: hastahane.
مریض شدن merîz şoden: hastalanmak, hasta olmak.
مریض گردیدن merîz gerdiden: hastalanmak, hasta olmak.
مریضه merîze: (Ar.) hasta kadın.
مری کردن mirî kerden:mücadele etmek, eşitlik davasında bulunmak.
مریم meryem: (Ar.)Meryem; (bot.) sümbülteber.
مز mez: (Ar.) emme.
مزاج mizâc: (Ar.) karışma, mizaç, huy,(tıb.)vücut yapısı; ـ عصبی asabî mizaçlı, sinirli.
مزاح mizâh: (Ar.) şaka, mizah.

مرکز merkezî hükümet.
مرکزیت merkeziyyet: (Ar.) merkeziyyet, merkezde toplanma.
مرکن mirken: (Ar.)yalak, büyük tağar; yemek kabı.
مرکوب merkûb: (Ar.)binit, binilen şey, at.
مرکور mirkûr: (Fr.) civa.
مرکوز merkûz: (Ar.)iyi dikilmiş, yerleşik, sabit,bir noktada toplanmış.
مرکوز نهادن merkûz nehâden: ortaya yerleştirmek.
مرگ merg: (Peh) ölüm, ـ طبیعی doğal ölüm, ـ مفاجات anî ölüm, krizli ölüm; ـ و چه ـ به آمدن ölmek; ـ میر büyük telefat; ـ کیه ت است ؟ ne istiyorsun, ne var; ـ زبارmak کردن.
مرگ morg: sümük.
مرگ ارژان merg-erjân: (Peh.)ölüme lâyık; (mec.) büyük günah.
مرگبار merg-bâr: öldürücü, müthiş,ölüm kusan.
مرگ موش merg-i mûş: fare zehiri, (kim.)arsenik.
مرگی mergî: ölüm, büyük telefat.
مرمت meremmet: (Ar.) onarım, tamir, ıslah.
مرمت شدن meremmet şoden: onarılmak, tamir edilmek.
مرمت کردن meremmet kerden: onarmak, tamir etmek.
مرمر mermer: (Yun.)mermer; ـ بلغمی akdamarlı yeşil mermer; ـ قم kaymaktaşı.
مرمری mermerî: mermerden yapılmış,mermer gibi.
مرموز mermûz: (Ar.) rumuzlu, gizli, işaretli.
مرموك mermûk: (bok.)adaçayı.
مرنو mırnov: miyav.
مرنو کشیدن mırnov keşîden: miyavlamak(özellikle şehvet anında).
مرو merv: (Peh.)(bot.)yer palamudu.
مرو morû: (Fr.)morina balığı.
مروا morvâ: (peh.) iyi fal, uğur.
مروار morvâr: (bot.) bir tür kızıl söğüt.

مزروع mezrû': (Ar.) ekili.
مزعفر moze'fer:(Ar.) safranlı;safranlı yiyecek.
مزعفر ساختن moze'fer sâhten: safranlamak.
مزغان mizgân: müzisyen; bando, mızıka; mûsikî.
مزغانچی mizgânçî:bando komutanı.
مزکت mezkit: mescit.
مزگ mezg:(bot.) acı badem.
مزگه mizge: karanlık hava, kapalı hava.
مزلت mezellet: (Ar.)kayılan yer; kayma.
مزلف mozellef: zülüflü; jigolo; homeseksüel erkek, (hlk.) ibne.
مزمار mizmâr:(Ar.) ney, kaval; neyle çalınan şarkı; Zebûr sûresi.
مزمر mizmer: (Ar.) ney, ûd.
مزمزه mezmeze: tatma, tadına bakma.
مزمزه کردن mezmeze kerden: tatmak,tadına bakmak.
مزمن mozmin: (Ar.)müzmin, köhne, eski;(tıb.)kronik, müzmin.
مزن mozn: (Ar.)bulut;yağmur.
مزن هر دم mezen-her-dem:şey,âlet, nesne, zavazingo.
مزور mozevvir:(Ar.)müzevvir,hilekâr.
مزه meze:(Peh.) tat, çeşni, meze; kâr, kazanç; içki mezesi; [kin.] oğlan,ibne.
مزه دار meze-dâr: mezeli, lezzetli.
مزیت meziyyet: (Ar.) meziyet,üstünlük.
مزید mezîd:(Ar.) artma,çoğalma, fazlalık.
مزید کردن mezîd kerden: artırmak, çoğaltmak .
مزیدن mezîden:(Peh) tatmak, tadına bakmak; emmek.
مزین mozeyyen:(Ar.) süslü, bezenmiş, müzeyyen.
مزین ساختن mozeyyen sâhten: süslemek, bezemek.
مزین شدن mozyyen şoden: süslenmek, bezenmek.
مژگانی mojdegânî: ödül, müjdelik, ükâfât; müjde.

مزاح گو mizâh-gû: şakacı.
مزاحم mozâhim: (Ar.)rahatsız edici, zahmet verici.
مزاحم شدن mozâhim şoden: rahatsız etmek.
مزاحم گردیدن mozâhim gerdîden: rahatsız etmek.
مزاد mezâd: (Ar.) artırma, mezat; fazlalık; bir tür oyun.
مزاد کردن mezâd kerden: artırmak.
مزار mezar: (Ar.) mezar,kabir,ziyaretgah.
مزارع mezâri': (Ar.) tarlalar.
مزارعه mozâre'e: (Ar.) tarım yapma, ziraat, ziraî ortaklık.
مزامیر mezâmîr: (Ar.) neyler;ney şarkıları; ــ داود Zebûr sûreleri.
مزاوجت mozâvecet: (Ar.) çiftleşme, evlenme.
مزایا mezâyâ: (Ar.) meziyetler.
مزایده mozâyede: (Ar.) müzayede, açık artırma.
مزبق mozebbek: (Ar.) civalı.
مزبله mezbele: (Ar.) mezbele, çöplük.
مزبور mezbûr: (Ar.) adı geçen, anılan.
مزبوره mezbûre: (Ar.) adı geçen, anılan.
مزج mezc:(Ar.) karıştırma, katma, karışım;bal,öz.
مزجات mozcât:(Ar.) değersiz, az, önemsiz.
مزخرف mozehref:(Ar.) süslü; altın sırmalı; saçma sapan söz.
مزخرفات mozehrefât:(Ar) saçmalıklar; yalanlar, uydurmalar.
مزد mozd:(Peh.) ücret,karşılık; ــ دندان diş kirası; به ــ گرفتن ücretli tutmak.
مزدبر mozd-ber: (Peh.) işçi, ücretli.
مزدست moz-dest:el emeği.
مزدکی mezdekî: mezdekî, mezdeklik.
مزدوج mozdevec:(Ar.) çiftleşmiş, eşli; karışmış, evli.
مزدور mozdûr:(Peh.) ücretli, işçi; çırak.
مزراق mizrâk:(Ar.)küçük mızrak; kargı.
مزرعه mezre'e:(Ar.) tarla;(kin) mezar.

yardım.
مساعی mesâ'î: (Ar.) çalışmalar, çabalar.
مساغ mesâğ: (Ar.) geçit, güzargah; içkinin boğazda kolay yutulduğu yer.
مسافت mesâfet: (Ar.) uzaklık, mesafe; ـ بعد yol uzunluğu; ـ قطع yol alma.
مسافح mosâfih: (Ar.) zinakâr.
مسافحه mosâfehe: (Ar.) zina.
مسافر mosâfir: (Ar.) yolcu.
مسافربری mosâfir-berî: yolcu taşıma; ـ بنگاه seyahat şirketi.
مسافر پردازی mosâfir-perdâzî: yolcu ağırlama.
مسافرت mosâferet: (Ar.) yolculuk, seyahat.
مسافرخانه mosâfir-hâne: misafirhane; han, kervansaray.
مسافهت mosâfehet: (Ar.) küfretme; cahillik etme; içki içmede israf etme.
مساکن mesâkin: (Ar.) konutlar, meskenler.
مساکین mesâkîn: (Ar.) yoksullar, fakirler, düşkünler.
مسالك mesâlik: (Ar.) yollar; meslekler, doktrinler.
مسالمت mosâlemet: (Ar.) sulh, barış; iyi davranış.
مسام mesâm: (Ar.) delikler; gözenekler, mesâmât.
مسامات mosâmât: (Ar.) gözenekler, mesâmât.
مسامحه mosâmehe: (Ar.) müsamaha, hoş görü; geciktirme, savsaklatma; ihmal.
مسامحةً mosâmeheten: (Ar.) müsamahalı, hoş görü ile.
مسامحه کردن mosâmehe kerden: hoş görülü davranmak; savsaklatmak, ihmal etmek.
مسامر mosâmir: (Ar.) gece oturan; masalcı.
مسامره mosâmere: (Ar.) gece sohbeti; masal söyleme.
مسامع mesâmi': (Ar.) kulaklar.
مساند mesânid: (Ar.) dayanaklar, mesnet-
مژده mojde: müjde; ödül, müjdelik; sevinç.
مژده دادن mojde dâden: müjde vermek, müjdelemek.
مژده رسان mojde-resân: müjdeci; peyk, ulak.
مژده رساندن mojde resânden: müjde vermek, müjde getirmek.
مژك داران mojek-dârân: haşlamlılar.
مژگان mojegân, mijgân: kirpik.
مژنگ mojeng: çirkinlik, nahoşluk.
مژه moje, mije: kirpik.
مس mes:(Peh.) büyük.
مس mess: (Ar.) el sürme, dokunma; delilik.
مس mis:(kim.) bakır; ـ عصر bakır çağı; ـ زراندود (kin.) nifaklı dostluk; doğruya yakın yalan.
مساء mesâ': (Ar.) akşam; ikindi.
مسائل mesâ'il: (Ar.) meseleler, problemler.
مسابقه mosâbeke: (Ar.) yarışma, müsabaka; öne geçme; (sp.) karşılaşma, maç, yarış.
مساجد mesâcid: (Ar.) mescitler.
مساح messâh: (Ar.) ölçümcü, ölçümlümeci.
مساحت misâhet: (Ar.) ölçme, ölçümleme; satıh, alan.
مساحت کردن misâhet kerden: ölçmek, ölçümlemek.
مسارح mesârih: (Ar.) otlaklar.
مسارع mosâri': (Ar.) koşan, acele eden.
مسارعت mosâre' et: (Ar.) koşma, acele etme, öne geçme.
مسارعت کردن mosâre'et kerden: acele etmek, koşmak.
مسارعت نمودن mosâre'et nomûden: acele etmek, koşmak.
مساعد mosâ'id: (Ar.) uygun, müsait; yardımcı.
مساعدت mosâ'edet: (Ar.) yardım, muvafakat.
مساعدت کردن mosâ'edet kerden: yardım etmek.
مساعده mosâ'ede: (Ar.) avans, para;

مست بازی mest-bâzî: ـــ در آوردن sarhoş taklidi yapmak; sarhoşluğa vurmak.
مستبد mostebid: (Ar.) müstebid.
مستبشر شدن mostebşir şoden: sevinmek.
مستتر mostetir: (Ar.) örtülü, saklı.
مستثقل mosteskel: (Ar.) ağırlaşmış.
مستثنی mostesnâ: (Ar.) müstesna, kural dışı; seçkin.
مستجاب mostecâb: (Ar.) kabul edilmiş, makbul.
مستجاب شدن mostecâb şoden: makbul olmak, kabul edilmek.
مستجیب mostecîb: (Ar.) kabul eden; kabul talep eden.
مستحب mosteheb: (Ar.) sevilen, beğenilen, iyi.
مستحسن mostehsen: (Ar.) beğenilen, övülen.
مستحسن داشتن mostehsen dâşten: övmek, beğenmek.
مستحضر mostehzer: (Ar.) hazır; hasıl olmuş; bilgili, haberdar.
مستحضر شدن mostehzer şoden: haberdar olmak.
مستحضر گردیدن mostehzer gerdîden: haberdar olmak.
مستحفظ mostehfiz: (Ar.) bekçi, koruyucu, muhafız.
مستحق mostehek: (Ar.) lâyık, yaraşır, müstahak.
مستحق گردیدن mostehek gerdîden: lâyık olmak.
مستحکم mostehkim: (Ar.) sağlam, dayanıklı.
مستحکم ساختن mostehkim sâhten: sağlamlaştırmak.
مستحکم شدن mostehkim şoden: sağlamlaştırmak.
مستحیل mostehîl: (Ar.) imkansız; müstehlik.
مستحیل شدن mostehîl şoden: değişmek, tebdil olmak.

ler.
مساوات mosâvât: (Ar.) eşitlik.
مساوی mosâvî: (Ar.) eşit, denk, muâdil; paralel.
مساهرت mosâheret: (Ar.) gece birlikte uyanık kalmak.
مساهله mosâhele: (Ar.) kolaylık gösterme.
مسایل mesâyil: (Ar.) meseleler, problemler.
مسئلت mes'elet: (Ar.) soru.
مسئلت داشتن mes'elet dâşten: dilemek, istemek.
مسئله mes'ele: (Ar.) istek, dilek; konu, bahis; soru; (kin.) penis; problem, sorun.
مسئول mes'ûl: (Ar.) sorumlu, mesûl.
مسئولیت mes'ûlîyyet: (Ar.) sorumluluk, mesûliyet.
مسبب mosebbib: (Ar.) birşeyin yapılmasına sebep olan; vergi toplayan.
مسبح mosebbih: (Ar.) tespih eden, Tanrı'yı anan.
مسبل mosebbel: (Ar.) uzun bıyıklı; çirkin ihtiyar; Allah yolunda verilen.
مسبوق mesbûk: (Ar.) geçilmiş; haberli.
مست mest:(Peh.) sarhoş, mest;(kin.) mal, mülkten dolayı gururlu olan; baygın, öfkeli; şehvetli; mahmur;(kin.) sevgilinin gözü.
مست most:(Peh.) şikayet; gam, keder.
مستان mestân: sarhoş.
مستانه mestâne: sarhoşça.
مستأثر moste'sir: (Ar.) seçici; özgü, mahsus; üzgün.
مستأجر moste'cir: (Ar.) kiracı; hizmetçi.
مستأصل moste'sel: (Ar.) yoksul, muhtaç; bedbaht; mecbur; kökünden sökülü.
مستأصل ساختن moste'sel sâhten: kökünü kazımak; yoksullaştırmak; perişan etmek; mecbur etmek.
مستأصل شدن moste'sel şoden: kökü kazınmak; yoksullaşmak; bedbaht olmak mecbur olmak.
مستأنف moste'nif: (Ar.) yeniden başlayan; istinaf hakkı isteyen.

مستحیل گردیدن mostehîl gerdîden: imkansız görünmek.
مستخدم mostehdem: (Ar.) müstahdem, hizmetçi.
مستخرج mostehrec: (Ar.) çıkarılmış.
مستخف mostehef: (Ar.) zelil, düşkün, hafife alınmış.
مستخلص mostehləs: (Ar.) kurtarılmış; halis olmuş; seçilmiş; tasarruf edilmiş.
مستخلص mostehlis: (Ar.) kurtuluş arayan; seçici.
مستخلص شدن mostehles şoden: kurtulmak; tasarrufuna almak.
مستخلص کردن mostehles kerden: kurtarmak; tasarrufuna almak.
مستدام mostedâm: (Ar.) devamlı, kalıcı, pâyidar.
مستدرك mostedrek: (Ar.) tedarik olunmuş; telâfi edilmiş; zeyil.
مستدعی mosted'î: (Ar.) rica eden, dileyen.
مستدعی شدن mosted'î şoden: rica etmek, dilemek.
مستدل mostedel: (Ar.) delilli, kanıtlı.
مستدیر mostedîr: devreden; yuvarlak.
مستر mosetter: (Ar.) örtülü; gizli.
مستراح mosterâh: (Ar.) hela, tuvalet, yüz numara.
مسترخی mosterhî: (Ar.) gevşemek; yumuşayan.
مسترد mostered: (Ar.) geri verilmiş, geri çevrilmiş.
مسترد داشتن mostered dâşten: geri vermek, geri çevirmek.
مستریح mosterîh: (Ar.) müsterih, huzurlu; huzur arayan.
مستزاد mostezâd: (Ar.) fazlalaştırılmış; müztezat.
مستسبع شدن mostesbe' şoden: ürkmek, kormak.
مستسعد شدن mostes'id şoden: talihli olmak, mutlu olmak.
مستسقی mosteskî: (Ar.) su isteyen; (tıb.) siroz hastası.
مستشار mosteşâr: (Ar.) müşavir, danışman, müsteşar.
مستشاری mosteşârî: müsteşarlık, danışmanlık.
مستشرق mosteşrik: (Ar.) müsteşrik, oryantalist.
مستشفی mosteşfâ: (Ar.) hastane, şifahane.
مستضعف mostez'ef: (Ar.) zayıf sayılan; zayıf nefisli.
مستضی mostezî: (Ar.) ışık arayan, aydınlık arayan.
مستطاب mostetâb: (Ar.) temizlenmiş; temiz, pak; ulu.
مستطیع mostetî': (Ar.) güçlü, zengin.
مستطیل mostetîl: (Ar.) uzun, dörtgen.
مستظهر mostezher: (Ar.) dayanılan, güvenilen.
مستعار moste'âr: (Ar.) eğreti, ödünç.
مستعان moste'ân: (Ar.) yardım istenilen; Tanrı'nın bir sıfatı.
مستعجل moste'cel: (Ar.) âcil, aceleli.
مستعد moste'id: (Ar.) hazır; istidatlı.
مستعذب moste'zeb: (Ar.) lezzetli; beğenilen.
مستعرب moste'rib: (Ar.) araplaşmış; arap taklitçisi.
مستعصم moste'sim: (Ar.) sığınan.
مستعفی شدن moste'fî şoden: istifa etmek, işten uzaklaşmak.
مستعلم moste'lim: (Ar.) ilim arayan.
مستعمره moste'mere: (Ar.) sömürge, dominyon.
مستعمل moste'mel: (Ar.) kullanılmış, eski; yaygın; mütedavil.
مستعمل داشتن moste'mel dâşten: kullanmak.
مستعین moste'în: (Ar.) yardım isteyen.
مستغاث mosteğâs: (Ar.) yardım istenilen.
مستغرق mosteğrek: (Ar.) garkolmuş, boğulmuş.
مستغفر mosteğfir: (Ar.) tövbekar,

vamlı gelir.
مستمسك mostemsek: (Ar.) vesile, delil; bahane.
مستمع mosteme': dinleyici, dinleyen.
مستملكه mostemleke: (Ar.) sömürge, müstemleke.
مستمند mostemend: şikayetçi; üzgün; yoksul.
مستمندی mostemendî: şikayet; üzüntü; yoksulluk.
مستنبط mostenbet: (Ar.) anlaşılmış, dolayısıyla anlaşılmış.
مستند mostened: (Ar.) delil, dayanak, senet.
مستنصر mostensir: (Ar.) yardım dileyen.
مستنطق mostentik: (Ar.) sorgu yargıcı; soruşturmacı.
مستنكر mostenker: (Ar.) çirkin, mekruh.
مستنكف mostenkif: (Ar.) çekimser.
مستوجب mostevcib: (Ar.) layık, hak eden, müstahak.
مستودع mostevdi': (Ar.) emanet bırakan.
مستور mestûr: (Ar.) örtülü, gizli, örtülü kadın; iffetli.
مستوره mestûre: (Ar.) örtülü kadın.
مستوفی mostevfâ: (Ar.) tam, kâmil; kapsamış.
مستوفی mostevfî: (Ar.) tüm hakkını alan; defterdar.
مستولی mostevlî: (Ar.) istilâcı, istilâ eden.
مستولی شدن mostevlî şoden: istilâ etmek.
مستوی mostevî: (Ar.) düz, düzey; eşit, doğru.
مستهجن mostehcen: (Ar.) çirkin, müstehcen, ahlâk dışı.
مستهزء mostehzi': (Ar.) alaycı, müstehzi.
مستهلك mostehlek: (Ar.) yok olan, tüketilen; yavaş yavaş ödenmiş.
مستهلك شدن mostehlek şoden: yok olmak, tüketilmek; ödenmek.
مستی mestî: sarhoşluk.
مستی mostî: şikayet .
yarlığanma dileyen.
مستغل mosteğel: (Ar.) mahsüllü arazi; kiralık konut.
مستغنی mosteğnî: (Ar.) müstağni, ihtiyacı olmayan; zengin.
مستغیث mosteğîs: (Ar.) yardım isteyen.
مستفاد mostefâd: (Ar.) faydalanılan; anlaşılan.
مستفاد شدن mostefâd şoden: anlaşılmak.
مستفسر mostefsir: (Ar.) açıklama isteyen; soruşturan.
مستفید mostefîd: (Ar.) faydalanan, kazanç sağlayan.
مستفیض mostefîd: (Ar.) feyiz alan, bereketlenen.
مستقبل mostekbel: (Ar.) gelecek zaman, gelecek; portre.
مستقبل mostekbil: yönelen, karşılamacı.
مستقر mostekir: (Ar.) yer alan, yerleşik.
مستقر شدن mostekir şoden: yerleşmek, yer almak.
مستقر كردن mostekir kerden: yerleştirmek.
مستقصی mosteksâ: (Ar.) incelenmiş, araştırılmış.
مستقل mostekil: (Ar.) bağımsız, müstakil, özgür; payidar.
مستقلاً mostekillen: (Ar.) bağımsızca, özgürce.
مستقیم mostekîm: (Ar.) doğru, düz; yerinde; kalıcı; güvenilir; mutedil.
مستقیماً mostekîmen: (Ar.) dosdoğru.
مستكبر mostekbir: (Ar.) kibirli, gururlu.
مست كردن mest kerden: sarhoş etmek.
مستكره mostekreh: (Ar.) iğrenilen, tiksinilen.
مستلزم mostelzim: (Ar.) lâzım, gerekli; mûcip.
مستمال كردن mostemâl kerden: razı etmek.
مستمر mostemir: (Ar.) devamlı, sürekli.
مستمری mostemirrî: (Ar.) aylık gelir, de-

مسجد mescid: mescit; ـــ آدینه ـــ cami; جامع büyük cami.
مسجد ساختن mescid sâhten: mescit yapmak.
مسجع mosecce': (Ar.) secili.
مسجل moseccel: (Ar.) tescilli, kayıtlı.
مسجود mescûd: (Ar.) secde edilen.
مسجون mescûn: (Ar.) mahpus.
مسح mesh: (Ar.) el sürme, meshetme.
مسح کردن mesh kerden: meshetmek, el sürmek.
مسحور meshûr: büyülü, sihirli; aldanmış .
مسحور شدن meshûr şoden: büyülenmek, sihir yapılmak; (mec.) aldanmak.
مسحور کردن meshûr kerden: büyülemek, sihir yapmak; (mec.) aldatmak.
مسحوق meshûk: (Ar.) ezilmiş; sürtülmüş.
مسخ mesh: (Ar.) çirkinleştirme; hatalı yazma; insan ruhunun bedenden ayrıldıktan sonra hayvan bedenine girmesi.
مسخر mosehher: (Ar.) fethedilmiş, ele geçirilmiş, itaatkâr.
مسخر ساختن mosehher sâhten: fethetmek, ele geçirmek; mağlup etmek.
مسخر شدن mosehher şoden: fethedilmek; yenilmek.
مسخر کردن mosehher kerden: fethetmek, ele geçirmek; mağlup etmek.
مسخر گردیدن mosehher gerdîden: fethedilmek; yenilmek.
مسخرگی meshereğî:(Ar.- Far.) alay; maskaralık; soytarılık.
مسخره meshere: (Ar.) alay edilen, maskara; taklitçi; soytarı.
مسخره بازی meshere-bâzî: maskaralık; ـــ در آوردن maskaralık yapmak; soytarılık yapmak.
مسخ شدن mesh şoden: çirkin bir şekle girmek; insan ruhu hayvan bedenine geçmek.
مسخ کردن mesh kerden: çirkin bir şekle sokmak;insan ruhunu hayvan bedenine geçirmek.
مسدد mosedded: (Ar.) sağlam; dürüst adam; doğru dürüst iş.
مسدس moseddes: (Ar.) altıgen, altıköşe, altılı.
مسدود mesdûd: (Ar.) kapalı, set çekili; sağlam.
مسرت meserret: (Ar.) sevinç; şenlik.
مسرح mesreh: (Ar.) otlak; temaşa yeri.
مسرف mosrif: (Ar.) savurgan,müsrif.
مسرور mesrûr: (Ar.) sevinçli.
مسروق mesrûk: (Ar.)çalınmış; çalıntı.
مسروقه mesrûke: (Ar.) çalıntı, çalınmış mal.
مسطح mosetteh: (Ar.) düz, düzgün, yaygın.
مسطر mester: (Ar.) cetvel; mastar.
مسطر کشیدن mester keşîden: mastar çekmek.
مسطره mestere: (Ar.)cetvel.
مسطور mestûr: (Ar.) yazılı, yazılmış.
مسطوره mestûre: (Ar.) yazılar; mal örnekleri.
مسعود mes'ûd: (Ar.)mesut,mutlu, bahtiyar.
مسقط mesket: (Ar.) düşüş yeri, doğum yeri.
مسقط الرأس mesketo'r-re's: (Ar.) doğum yeri.
مسقطی mesketî: bir tür tatlı.
مسقف mosekkef:(Ar.) tavanlı.
مسکر moskir: (Ar.) sarhoşluk veren; uyuşturucu.
مسکن mesken: (Ar.) konut; mesken.
مسکن mosekkin: (Ar.) müsekkin; uyuşturucu.
مسکنت meskenet: (Ar.)yoksulluk; fakirlik.
مسکن داشتن mesken dâşten: yerleşik olmak, konutu olmak.
مسکن کردن mesken kerden: yerleşmek; mesken edinmek.
مسکوت meskût: (Ar.) susmuş; suskun.
مسکوك meskûk: (Ar.) madenî para, sikke.
مسکوکات meskûkât: (Ar.) sikkeler.
مسکون meskûn: (Ar.) yerleşik, meskûn.

مسکون شدن meskûn şoden: yerleşik olmak, meskûn olmak.
مسکه meske: tereyağı.
مسکین miskîn: (Ar.) yoksul, fakir; zavallı.
مسکین خانه miskîn-hâne: düşkünler evi.
مسگر mis-ger: bakırcı.
مسلح moselleh: (Ar.) silahlı.
مسلخ meslẖ: (Ar.) mezbaha.
مسلسل moselsel: (Ar.) zincirleme, ardarda; örgülü saç; yollu elbise; (ask.) makineli tüfek.
مسلسل ساز moselsel-sâz: makineli tüfek imalatçısı.
مسلط mosellet: (Ar.) galip; musallat.
مسلط شدن mosellet şoden: galip olmak; musallat olmak.
مسلك meslek:(Ar.) yol; tarz,gidiş; tarikat.
مسلم mosellem:(Ar.) sabit,kesin; teslim oluş; güvenilir.
مسلم moslim: (Ar.) müslüman.
مسلمان moselmân: müslüman.
مسلمان شدن moselmân şoden: müslüman olmak.
مسلمانی moselmânî: müslümanlık.
مسلماً mosellemen: (Ar.) kesinlikle, mutlaka.
مسلم داشتن mosellem dâşten: inanmak; kabul etmek; birini huccet kabul etmek.
مسلم شدن mosellem şoden: kesin olmak, kesinleşmek; özgü olmak.
مسلم ماندن mosellem mânden: sabit olmak, kesin olmak; korunmuş olmak.
مسلمه moslime: (Ar.) müslüman kadın.
مسلمی mosellemî: kesinlik.
مسلمین moslimîn: (Ar.) müslümanlar.
مسلوب meslûb: (Ar.) alınmış,çalınmış; soyulmuş.
مسلوك داشتن meslûk dâşten: uygulamak; yerine getirmek.
مسلول meslûl: (Ar.) çekilmiş;(tıb.) veremli.
مسما mosemmâ: (Ar.) adlı, adı olan; bir tür et yemeği.
مسمار mismâr: (Ar.) çivi.

مسمار کردن mismâr kerden: harap etmek.
مس مس mis-mis: (hlk.) yavaşlık, ağırlık, uyuşukluk.
مس مس کردن mis-mis kerden: yavaş yavaş yapmak; uyuşukça yapmak.
مسمط mosemmet: (Ar.) dizilmiş; (ed.) musammat.
مسمن mosemmen: (Ar.) şişman; yağlı; bir tür yağlı yiyecek.
مسمن mosmin: (Ar.) şişman.
مسموع mesmû': (Ar.) duyulan; işitilen.
مسموع افتادن mesmû' oftâden: duyulmak, işitilmek; kabul edilmek.
مسموم mesmûm: (Ar.) zehirli; zehirlenmiş.
مسموم شدن mesmûm şoden: zehirlenmek.
مسموم کردن mesmûm kerden: zehirlemek.
مسمی mosemmâ: (Ar.) isimlendirilmiş,ad verilmiş, adlı; formalite; bir tür yiyecek.
مسن mosin: (Ar.) yaşlı, ihtiyar.
مسند mesned: (Ar.) dayanak; büyük sırt yastığı; değerli yaygı; ahlaksız; tembel.
مسند mosned: (Ar.) isnat edilen; sığınılan, (gr.) yüklem.
مسنن mosennin: (Ar.) (tıb.) diş hekimi.
مسواك misvâk: (Ar.) diş fırçası, misvak.
مسواك زدن misvâk zeden: diş fırçalamak.
مسواك کردن misvâk kerden: diş fırçalamak.
مسوده mosvedde: (Ar.) taslak, müsvedde.
مسه mosse: kuyumcu çekici.
مسهد کردن mosehhed kerden: uyandırmak.
مسهل moshil: (Ar.) (tıb.) müshil.
مسی misî: bakırdan; bakır eşya.
مسیح mesîh: mesih, İsâ.
مسیحا mesîhâ: İsâ'ya ait.
مسیحی mesîhî: (Ar.) hristiyan.
مسیحیت mesîhîyyet: (Ar.) hristiyanlık.
مسیر mesîr: (Ar.) seyir, gidiş; mesire, güzergah; seyir süresi.

danışma.
مشاوره moşâvere: (Ar.) danışma, müşavere.
مشاهد meşâhid: (Ar.) şehitlikler; hazır olunan yerler.
مشاهد moşâhid: (Ar.) gözleyen, müşahede eden.
مشاهده moşâhede: (Ar.) gözlem, müşahede, bakma; biriyle bir yerde bulunma.
مشاهده شدن moşâhede şoden: gözlenmek; görülmek; bakılmak.
مشاهده كردن moşâhede kerden: gözlemek, müşahede etmek, bakmak.
مشاهير meşâhîr: (Ar.) meşhurlar.
مشايخ meşâyih: (Ar.) şeyhler, ulular; din bilginleri.
مشايع moşâyi: (Ar.) uğurlayan; izleyen.
مشايعت moşâye'et: (Ar.) uğurlama; izinden gitme.
مشايعت كردن moşâye'et kerden: izinden gitmek; uğurlamak.
مشئوم meş'ûm: (Ar.) uğursuz.
مشبع moşbe: (Ar.) doyurulmuş, doygun; tafsilatlı.
مشبك moşebbek: delik delik; ağ gibi.
مشبه moşebbeh: benzetilen, benzer.
مشت meşt: yığın, çok, bol.
مشت moşt:(Peh.) avuç; yumruk; به ــ أوردن avucuna geçirmek; بيضه ــ كردن yumruk sıkmak; در تاريكى ــ انداختن boşa kürek çekmek.
مشتاق moştâk: (Ar.) istekli, arzulu, özlemli; âşık.
مشتاق شدن moştâk şoden: istekli olmak; âşik olmak.
مشتاقى moştâkî: arzu, özlem; âşıklık.
مشت باز moşt-bâz: (sp.) boksör.
مشت بازى moşt-bâzî: (sp.) boks.
مشتبه moştebih: (Ar.) şüpheli, kuşkulu.
مشتبه شدن moştebih şoden: yanlış olmak.
مشترك moşterek: (Ar.) ortak, müşterek.

مسيل mesîl: (Ar.) sel yatağı.
مسيو mosyo: (Fr.)mösyö.
مشابه moşâbih: (Ar.) benzer, benzeyen.
مشابهت moşâbehet: (Ar.) benzerlik, benzeyiş.
مشاجر meşâcir: (Ar.) ağaçlık.
مشاجره moşâcere: (Ar.) kavga etme, çekişme.
مشاجه moşâcce: (Ar.) çekişme, döğüşme.
مشار moşâr: (Ar.) işaret olunan.
مشار اليه moşâron-ileyh: (Ar.) adı geçen, anılan.
مشارب meşârib: (Ar.) meşrepler, huylar.
مشارق meşârik: (Ar.) doğular, maşrıklar.
مشاركت moşâreket: (Ar.) ortaklık, şirket.
مشاركت دادن moşâreket dâden: katılmak, ortak olmak.
مشارك كردن moşârik kerden: ortak yapmak.
مشاطه meşşâte: (Ar.) tarayıcı; kadın kuaför.
مشاع moşâ': (Ar.) bölünmemiş ortak mülk; müsterek mülk.
مشاعًا moşâ'en: (Ar.) ortaklaşa.
مشاعر meşâ'ir: (Ar.) duyular, hassalar; kurban kesme yerleri.
مشاعره moşâ'ere: (Ar.) karşılıklı şiir okuma yarışması.
مشاعل meşâ'il: (Ar.) meşaleler.
مشاغل meşâğil: (Ar.) işler, uğraşılar, meşgûliyetler.
مشافهه moşâfehe: (Ar.) karşılıklı konuşma, yüzyüze konuşma.
مشاق meşâk: (Ar.) güçlükler, meşakkatler.
مشاق meşşâk: (Ar.) meşk veren, yazı öğretmeni; kimya ile uğraşan, simyacı.
مشاكل meşâkil: (Ar.) müşküller.
مشاكلت moşâkelet: (Ar.) benzeşme; uzlaşma, uyum.
مشام meşâm: (Ar.) burunlar; koklama duyusu; burun.
مشاور moşâvir: (Ar.) danışman, müsavir.
مشاورت moşâveret: (Ar.) müşavere,

nitelikler.
مشدد moşedded: (Ar.) şeddeli; sağlamlaştırılmış.
مشدد کردن moşedded kerden: sağlamlaştırmak; şeddelendirmek.
مشرب meşreb:(Ar.) su içilen yer; meşrep; felsefî ve dinî yol.
مشربه meşrebe: (Ar.) otlak yer; maşrapa; bir avuç su.
مشرف moşref: (Ar.) yüksek yer.
مشرف moşrif: (Ar.) به – bakan, yönelik.
مشرف moşerref: (Ar.) şerefli, müşerref.
مشرف شدن moşerref şoden: müşerref olmak.
مشرف کردن moşerref kerden: şeref vermek.
مشرق meşrik: (Ar.) doğu, maşrık; Horasan.
مشرق زمین meşrik-zemîn: doğu, doğu yarımküresi.
مشرقی meşrikî: doğu ile ilğili; doğulu.
مشرك moşrik: (Ar.) müşrik, Tanrı'ya ortak koşan.
مشروب meşrûb: (Ar.) içki; içilecek şey.
مشروبات meşrûbât: (Ar.) meşrûbat.
مشروح meşrûh: (Ar.) açıklanmış, tafsilatlı.
مشروحًا meşrûhen: (Ar.) ayrıntılı olarak.
مشروط meşrût: (Ar.) şartlı; ــ بر اینکه şartıyla, koşuluyla.
مشروطه meşrûte: (Ar.) meşrûtiyetle yönetilen.
مشروطه خواه meşrûte-hâh: (Ar.) meşrûtiyetçi.
مشروطه طلب meşrûte-teleb: (Ar.) meşrûtiyetçi.
مشروطیت meşrûtiyyet: (Ar.) meşrûtiyet.
مشروع meşrû': (Ar.) yasal, meşrû.
مشروعه meşrû'e: (Ar.) meşrû; ــ حکومت şeriat hükümeti.
مشروف meşrûf: (Ar.) şerefli.
مشط meşt, mişt, moşt: (Ar.) tarak.
مشعر meş'er: (Ar.) gölgeli ağaç; ibadet yeri; kurbanlık yer; hac ibadetleri yapılan yer;
مشترکًا moştereken: (Ar.) ortaklaşa.
مشت رند moşt-rend: marangoz rendesi.
مشتری moşteri: (Ar.) alıcı, müşteri; jüpiter.
مشتری شدن moşterî şoden: alıcı olmak.
مشت زدن moşt zeden: yumruk vurmak, yumruklamak; boks yapmak.
مشت زن moşt-zen: (sp.) boksör; kuvvetli.
مشت زنی moşt-zenî:(sp.) boks; yumruk atma.
مشت سنگ moşt-seng: sapan taşı.
مشتعل moşte-il: (Ar.) alevlenmiş, alevli.
مشتغل moşteğil: (Ar.) meşgul olan; yüz çeviren.
مشتق moştek: (Ar.) yarılmış; türetilmiş; türev.
مشتکی moştekî: (Ar.) şikâyetçi, müşteki.
مشتلق moştolok; (T.) müjdelik.
مشت مال moşt-mâl: (Ar.) masaj; uyarma, azarlama.
مشت مال چی moşımâl-çî: masajcı.
مشت مال دادن moştmâl dâden: masaj yapmak; cezalandırmak; hile ile yatıştırmak.
مشت مال کردن moştmâl kerden: masaj yapmak; cezalandırmak; hile ile yatıştırmak.
مشت مالی moştmâlî: masaj.
مشتمل moştemil: (Ar.) kapsayan; içeren; بر– içeren, oluşan.
مشتوك moştûk:(Rus.) ağızlık.
مشتهر moşteher: (Ar.) meşhur, tanınmış.
مشتهی moştehî: (Ar.) rağbet eden; şehvetli; iştahlı.
مشتهیات moştehiyât: (Ar.) iezzetli şeyler.
مشتی moştî: (Ar.) bir avuç, avuçluk.
مشجر meşcer: (Ar.) ağaçlık.
مشجر کردن moşeccer kerden: ağaçlandırmak.
مشحون meşhûn: (Ar.) yığılı, dolu.
مشحون کردن meşhûn kerden: doldurmak, yığmak.
مشخ meşh: (Ar.) meşk.
مشخص moşehhes: (Ar.) belli, müşahhas; şahsiyetli.
مشخصات moşehhesât: (Ar.) özellikler,

مشکوی meşkûy: padişah haremliği, köşk;(müz.) eski İran mûsikisinde bir makam.
مشکی mişkî, moşkî: miskli; siyah; bir tür siyah renkli at.
مشک moşg: misk, mis.
مشک meşg: tulum, kırba.
مشمئز moşme'iz: (Ar.) iğrenen, nefret eden.
مشمئز کردن moşme'iz kerden: iğrendirmek, nefret ettirmek.
مشمشه mişmişe: (Ar.) (tıb.) ruam veya sıraca hastalığı.
مشمع moşemme': mumlu; muşamba.
مشمله meşmele: (Ar.) (bot.) gülgillerden bir küçük ağaç .
مشمول meşmûl: (Ar.) çevrili, kaplı; askerlik yaşı gelmiş kimse .
مشموم meşmûm: (Ar.) kokusu duyulan; ıtır.
مشنگ meşeng: hırsız; yol kesen; aptal.
مشوب meşûb: (Ar.) karışık; bulaşık.
مشوب کردن meşûb kerden: karıştırmak; bulaştırmak; (mec.) saptırmak.
مشورت meşveret: (Ar.) danışma, meşveret, tedbir.
مشورت کردن meşveret kerden: danışmak, meşveret etmek.
مشوش moşevveş: (Ar.) karışık; perişan.
مشوش داشتن moşevveş dâşten: karıştırmak, dağıtmak.
مشوش کردن moşevveş kerden: karıştırmak, perişan etmek.
مشوق moşevvik: teşvik eden; arzulandıran.
مشوه کردن moşevveh kerden: çirkinleştirmek.
مشهد meşhed: (Ar.) şehitlik; hazır olunan yer; meşhed şehri.
مشهدی meşhedî: Meşhed'li.
مشهود meşhûd: (Ar.)görülen, belli.
مشهور meşhûr: (Ar.)meşhur, tanınmış, ünlü.
idrak, hassa.
مشعر moş'ir: (Ar.) bildiren, belirten, gösteren.
مشعشع moşe'şe: parlak, şaşaalı.
مشعل meş'el: (Ar.) meşale; kandil.
مشعله meş'ele: (Ar.) meşale.
مشعوف meş'ûf: (Ar.) memnun, sevinçli; tutkun, âşık.
مشعوف شدن meş'ûf şoden: sevinmek, memnun olmak.
مشغله meşğele: (Ar.) uğraş, meşgale, iş; gürültü patırtı.
مشغله کردن meşğele kerden: izdiham yaratmak,gürültü etmek.
مشغول meşğûl: (Ar.) meşgul; ــ شدن meşgul olmak.
مشغول کردن meşğûl kerden: meşgul etmek; alıkoymak.
مشغولیت meşğûlîyyet: (Ar.) meşğûliyet, uğraşı.
مشفق moşfik: (Ar.) şefkatli, müşfik.
مشق meşk: (Ar.) temrin, meşk;ــ نظام (ask.) askerî eğitim.
مشقات meşakkât: (Ar.) güçlükler, meşakkatler.
مشقت meşakkat: (Ar.) güçlük.
مشك meşk: (Peh.) koyun postu.
مشك moşk, mişk: (Sans.) misk; (kin.) sevgilinin siyah zülfü.
مشکات mişkât: (Ar.) lambalık, fanus.
مشکطرامشیر moşk-terâmşîr: (bot.) geyikotu.
مشکل moşekkel: (Ar.) şekilli, biçimli.
مشکل moşkil: (Ar.) güç, müşkül, zor; kıvrımlı; sorun.
مشکلات moşkilât: (Ar.) güçlükler; sorunlar.
مشکل پسند moşkil-pesend: müşkülpesent, güç beğenen.
مشکل گشا moşkil-goşâ: sorun çözen.
مشکور meşkûr: (Ar.) teşekkür edilen; beğenilen.
مشکوک meşkûk: (Ar.) şüphe götürür, şüpheli.

mak; müsadere etmek, el koymak.
مصادف mosâdif: (Ar.)rastlayan, rastgelen.
مصادف شدن mosâdif şoden: rastlamak, karşılaşmak.
مصادم mosâdim: (Ar.) çarpan.
مصادمه mosâdeme: (Ar.) çarpışma, müsademe.
مصارعه mosâre'e: güreşme, güreş tutma.
مصارف mesârif: (Ar.) masraflar.
مصاريع mesârî': (Ar.) mısralar.
مصاص mosâs: (Ar.) sır; hâlis.
مصاعب mesâ'ib: (Ar.) güçlükler, zorluklar.
مصاف mesâf: (Ar.) saf yerleri; savaş alanı; savaş; meydan.
مصاف افتادن mesâf oftâden: savaş olmak.
مصاف پيوستن mesâf peyvesten: savaş olmak.
مصاف جا mesâf-câ: savaş meydanı.
مصاف دادن mesâf dâden: savaşmak, muharebe etmek.
مصاف زدن mesâf zeden: saf düzmek.
مصاف شكستن mesâf şikesten: galip gelmek, yenmek.
مصاف كردن mesâf kerden; savaşmak, muharebe etmek.
مصافحه mosâfehe: (Ar.) el sıkışma, tokalaşma.
مصافحه كردن mosâfehe kerden: el sıkışmak, tokalaşmak.
مصالح mesâlih: yararlı işler; gerekli şeyler; ـ ساختمان yapı malzemesi, inşaat malzemeleri.
مصالحه mosâlehe: (Ar.) barış, uzlaşma, anlaşma.
مصالحه نامه mosâlehe-nâme: barış belgesi.
مصاهرت mosâheret: (Ar.) damatlık; sıhriyet.
مصاهرت كردن mosâheret kerden: damat olmak; damat yapmak; akrabalık kurmak.
مصاهره mosâhere: (Ar.) damatlık,

مشهور شدن meşhûr şoden: meşhur olmak.
مشهور گرديدن meşûr gerdîden: meşhur olmak.
مشی meşy: (Ar.) yürüyüş, yürüme; ـ خط plan, program.
مشيب meşîb: (Ar.) ihtiyarlama; ihtiyarık.
مشيت meşiyyet: (Ar.) irade, istek; Tarrının iradesi.
مشيخت meşîhet, meşyehet, meşyehet: (Ar.) ihtiyarlık; şeylik; ـ اسلام şeyhülislamlık.
مشيد moşeyyed: (Ar.) yüksek; sağlam, dayanıklı.
مشير moşîr: (Ar.) işaret eden; danışan; müşavir, danışman.
مشی كردن meşy kerden: gitmek, yürümek; kendi yolunda gitmek.
مص mes: (Ar.) emme.
مصائب mesâ'ib: (Ar.) belâlar, musibetler.
مصاب mosâb: (Ar.) belâ gelmiş; sevap olmuş; hedefine varmış; doğru dürüst.
مصابرت mosâberet: (Ar.) sabretme.
مصابرت كردن mosâberet kerden: sabretmek.
مصابرت نمودن mosâberet nomûden: sabretmek.
مصابيح mesâbîh: (Ar.) lambalar; kandiller; ışıklar.
مصاحب mosâhib: (Ar.) dost, arkadaş.
مصاحبت mosâhebet: (Ar.) dostluk; sohbet arkadaşlığı.
مصاحبه mosâhebe: dostluk; söyleşi; ropörtaj.
مصاحبه كردن mosâhebe kerden: ropörtaj yapmak; söyleşide bulunmak.
مصاحف mesâhif: (Ar.) kitaplar; Kurân'lar; islâmî yazı şekillerinden biri.
مصادر mesâdir: (Ar.) mastarlar; reisler; ـ امور idâre erkânı.
مصادره mosâdere: (Ar.) müsadere; kanın malıyla satma; zaptetme; ceza alma.
مصادره كردن mosâdere kerden: ceza al-

meyhane.

مصطفوی mostefevî: (Ar.) islâm peygamberine mensup.

مصطفی mostefâ: (Ar.) seçilmiş, seçkin; saflaştırılmış.

مصطکی mestekî:(Ar. -Yun.) (bot.) sakız.

مصطلح mosteleh: (Ar.) ıstılahlı , deyimli, terimli.

مصعد کردن mose"ed kerden: buharlaştırmak.

مصغر moseğğer: (Ar.) küçültülmüş.

مصفا moseffâ: (Ar.) saf, halis.

مصفی moseffâ: (Ar.) saf, halis; temiz.

مصقله کردن miskele kerden: cilâlamak, temizlemek.

مصلا mosellâ: namaz kılınan yer, musalla.

مصلح moslih: (Ar.) ıslah eden; barıştıran; iyi işli.

مصلحت meslehet: (Ar.) iyi iş, iyi düşünme; uygun yol.

مصلحت آمیز meslehet-âmîz: iyi dilekli.

مصلحت دیدن meslehet dîden: uygun görmek, iyi görmek.

مصلحت گزار meslehet-gozâr: iyi düşünen; maslahatgüzar; mübaşir.

مصلح شدن moslih şoden: (Ar.) ıslah etmek; barıştırmak.

مصلوب meslûb: (Ar.) idam edilmiş, asılmış.

مصلوب شدن meslûb şoden: idam edilmek, asılmak.

مصلوب کردن meslûb kerden: idam etmek, asmak.

مصلی mosellâ: (Ar.) namazlık, musallâ.

مصمت mosemmet: (Ar.) suskun, sessiz.

مصمم mosemmim: (Ar.) kararlı, azimli.

مصمم شدن mosemmim şoden: karar almak, azmetmek, karar vermek.

مصمم کردن mosemmem kerden: birşeye karar vermek.

مصنف mosennif:(Ar.) yazar; bestekâr; derleyen.

مصنفات mosennefât: (Ar.)kitaplar.

مصنوع mesnû:(Ar.) yapılmış, yapay, masıhriyet.

مصایب mesâyib: (Ar.) musibetler, belâlar.

مصب meseb: (Ar.)(coğ.) nehrin denize kavuşma yeri, ağız, mansap.

مصباح misbâh: (Ar.) lamba; kandil, ışık.

مصحح mosehheh: (Ar.) tashih edilmiş.

مصحح mosehhih: tashih eden, musahhih.

مصحف moshef: (Ar.) kitap; mecmua; Kuran; ilahi kitap.

مصحف mosehhif: (Ar.) hatalı okuyan veya yazan.

مصداق misdâk: (Ar.) tanık, şahit; delil, kanıt.

مصدر mesder: (Ar.) masdar; kaynak; asıl; جعلی ــ (gr.) yapma masdar.

مصدر ساختن mosedder sâhten: önde tutmak, başta tutmak.

مصدع moseddi': rahatsız eden, baş ağrıtan.

مصدق moseddek: (Ar.) doğru sözlü; tasdikli, onaylı .

مصدق moseddik: (Ar.) tasdik eden, onaylayan; inanan.

مصدق داشتن moseddek dâşten: tasdik etmek, inanmak.

مصدوم mesdûm: (Ar.) çarpılmış; yaralı.

مصدوم شدن mesdûm şoden: zarar görmek, çarpılmak.

مصر mosir: (Ar.) ısrar eden, ısrarlı.

مصراع misrâ': (Ar.) mısra; kapı kanadı.

مصراً mosirren: (Ar.) ısrarla.

مصرح moserreh: (Ar.) açık, tasrih edilmiş.

مصرف mesrif, mesref: (Ar.) harcama yeri, harcama; به ــ رساندن kullanmak, harcamak; به ــ رسیدن kullanılmak, harcanmak.

مصروع mesrû': (Ar.) (tıb.) saralı.

مصروف mesrûf: (Ar.) harcanmış, sarfedilmiş.

مصروف داشتن mesrûf dâşten: sarfetmek, harcamak; uzaklaştırmak.

مصروف شدن mesrûf şoden: kullanılmak, harcanmak.

مصطبه mestebe: (Ar.) seki; toplantı yeri;

li; (gr.) tamlanan, belirtilen.
مضاف علیه mozâfon-eleyh: (Ar.) (gr.) tamlayan, belirten.
مضافاً mozâfen: (Ar.) üstelik, ilave olarak.
مضامین mezâmîn: (Ar.) mazmunlar, anlamlar.
مضایقه mozâyeke: (Ar.) esirgeme, kıyamama; sıklaştırma.
مضایقه کردن mozâyeke kerden: esirgemek, kıyamamak.
مضبوط mezbût: (Ar.) mazbut, korunmuş; sağlam; doğru; arşive konmuş.
مضبوط داشتن mezbût dâşten: korumak; sağlamlaştırmak; tashih etmek.
مضبوط کردن mezbût kerden: korumak; sağlamlaştırmak; tashih etmek.
مضجع mezce':(Ar.) istirahat yeri; mezar, kabir.
مضحك mozhik: (Ar.) gülünç, komik.
مضحکه mezheke:(Ar.) komedyen; komedi.
مضر mozir: (Ar.) zararlı, muzır.
مضراب mizrâb: (Ar.) mızrap;-کبوتر در راندن boşuna iş yapmak.
مضرابی mezrâbî:(müz.) mızraplı sazlar.
مضرات mezerrât: (Ar.) zararlar, ziyanlar; felaketler.
مضرب mezreb: (Ar.) kılıç; kılıç keskinliği.
مضرب mezrib: (Ar.) çadır kurulan alan; ortak kat (matematikte).
مضرب mizreb: (Ar.) büyük çadır, otağ.
مضرت mezerret: (Ar.) zarar, ziyan; felâket.
مضرت رساندن mezerret resânden: zarar vemek.
مضرس mozerres:(Ar.) dişli; felakete uğramış; tecrübeli.
مضروب mezrûb: (Ar.) dayak yemiş; basılı; (matematikte) çarpılan; ـ فیه çarpan.
مضطر mozter: (Ar.) zararlı; yoksul, bîçare.
مضطرب mozterib: (Ar.) muztarip, ıztıraplı; titreyen.
مضطر شدن mozter şoden: âciz olmak, muhtaç olmak.
mul.
مصنوعات mesnû'ât: (Ar.) imâlât.
مصوب mosevveb: (Ar.) onaylı, tasdikli.
مصوت mosevvit:(Ar.) sesli.
مصور mosevver: (Ar.) resimli, şekilli; tasavvur olunmuş.
مصور mosevvir: (Ar.) ressam.
مصور شدن mosevver şoden: resmedilmek; tasvir edilmek.
مصوری mosevverî: ressamlık.
مصون mesûn: (Ar.) korunmuş, masun.
مصون شدن mesûn şoden: korunmak.
مصون ماندن mesûn mânden: korunmuş olmak.
مصونیت mesûnîyyet: (Ar.) dokunulmazlık.
مصیب mosîb: (Ar.) isabetli; doğru sözlü, dürüst.
مصیبت mosîbet: (Ar.) musibet, belâ, felâket; keder.
مصیبت دیده mosîbet-dîde: felâketzade; yakını ölen.
مصیبت رسیدن mosîbet resîden: belâ gelmek; matemli olmak.
مضاء mezâ: (Ar.) kesme; geçme; nüfûz; çözüm.
مضاجع mezâci': (Ar.) mezarlar; istirahat yerleri.
مضاحك mezâhik: (Ar.) fıkralar,latifeler.
مضار mezâr: (Ar.) zararlar; eziyetler.
مضارب mezârib: (Ar.) mızraplar.
مضاربه mozârebe: (Ar.) döğüşme, vuruşma; para ve emekle ortaklık kurma.
مضارع mozâri': (Ar.) benzer;(gr.) geniş zaman; bir aruz vezni.
مضارعت mozâre'et: (Ar.) benzeme, benzerlik.
مضاعف mozâ'ef: (Ar.) iki kat.
مضاعف شدن mozâ'ef şoden: iki kat olmak.
مضاعف کردن mozâ'ef kerden: iki kat yapmak.
مضاف mozâf: (Ar.) fazla, eklenmiş; nisbet-

karşılaştırmak.
مطار metâr: (Ar.) uçma, uçuş; geniş ağızlı çukur.
مطاردت motâredet: (Ar.) karşılıklı saldırı; hamle.
مطاع motâ': (Ar.) itaat edilen.
مطاف metâf: (Ar.) tavaf edilen yer.
مطالب metâlib: (Ar.) konular.
مطالبت motâlebet: (Ar.) hakkını isteme.
مطالبه motâlebe: (Ar.) hakkını isteme, iddia.
مطالبه كردن motâlebe kerden: hakkını istemek.
مطالبه گر motâlebe-ger: talepli, istekli.
مطالع metâli': (Ar.) doğuş yerleri.
مطالعات motâle'ât: (Ar.) mütalaalar.
مطالعه motâle'e: (Ar.) mütalaa; etraflı düşünme; okuma.
مطالعه رفتن motâle'e reften: mütalaa edilmek.
مطالعه شدن motâle'e şoden: mütâlaa edilmek, incelenmek.
مطالعه كردن motâle'e kerden: mütâlaa etmek, incelemek, okumak.
مطامع metâmi': (Ar.) tamah ve istek konuları.
مطاوع motâvi': (Ar.) itaatkâr; uyumlu.
مطاوعت motâve'et: (Ar.) itaat; uyum.
مطاوعه motâve'e: (Ar.) itaat; uyum.
مطايب motâyib: (Ar.) şakacı.
مطايبه motâyebe: (Ar.) şakalaşma; şaka, mizah.
مطايبه آميز motâyebe-âmîz: şakalı, mizahlı.
مطب meteb: (Ar.) (tıb.) muayenehane.
مطبخ metbeh: (Ar.) mutfak.
مطبعه metbe'e: (Ar.) basımevi, matbaa.
مطبق motebbek: (Ar.) tabakalı; kapaklı; bir tür kumaş.
مطبقه motbike: (Ar.) (tıb.) ateşli hastalık.
مطبوخ metbûh: (Ar.) pişirilmiş; şurup.
مطبوع metbû': (Ar.) beğenilen, hoş; basılı, matbû.

مضعف moz'if:(Ar.) zayıflatan; iki kat eden.
مضغ mezğ: (Ar.) ağızda çiğneme.
مضغ كردن mezğ kerden: çiğnemek, gevmek.
مضل mozil: (Ar.) saptıran, baştan çıkartan.
مضمار mizmâr: (Ar.) hipodrom, at meydanı, koşu sahası; finiş noktası.
مضمحل mozmehil: (Ar.) yok olan; yok.
مضمحل شدن mozmehil şoden: yok olmak.
مضمر mozmer: (Ar.) saklı, gizli, örtülü.
مضمضه mezmeze: (Ar.) mazmaza, gargara.
مضمضه كردن mezmeze kerden: gargara yapmak.
مضموم mezmûm: (Ar.) (gr.) ötreli; toplanmış, derlenmiş.
مضمون mezmûn: (Ar.) mazmun, içerik; gizli anlamlı söz; ـــ كوك كردن iğneli söz söylemek.
مضمون بستن mezmûn besten: (ed.)mazmun kullanmak.
مضى mozî: (Ar.) geçme.
مضىء mozî': (Ar.) parlak, aydınlık.
مضيع mozeyyi': (Ar.) ihmalkâr; kaybeden.
مضيف mezîf: (Ar.) misafirhane.
مضيق mezîk: (Ar.) dar yer; güç iş.
مضيقه mezîke: (Ar.) dar yer; darlık; güç iş.
مطابع metâbi': (Ar.) matbaalar.
مطابق motâbik: (Ar.) eşit; mutabık; uygun.
مطابقت motâbeket: (Ar.) birleşme, mutabakat.
مطابقت كردن motâbeket kerden: birleşmek, mutabakata varmak; karşılaştırmak.
مطابقت نمودن motâbeket nomûden: birleşmek, mutabakata varmak; karşılaştırmak.
مطابقه motâbeke: (Ar.) birleşme, mutabakat; karşılaştırma.
مطابقه كردن motâbeke kerden: birleşmek, mutabakata varmak;

مطبوعات metbûât: (Ar.) basılı eserler; basın.
مطبوعه metbû'e: (Ar.) basılı; beğenilen.
مطر meter: (Ar.) yağmur.
مطرا کردن moterrâ kerden: yenilemek; temizlemek; ihyâ etmek.
مطران metrân: (Ar.-Lat.) psikopos.
مطرب motrib: (Ar.) neşelendirici; çalgıcı; dansöz, rakkas.
مطربه motribe: (Ar.) dansöz.
مطربی motribî: (Ar.) çalgıcılık; dansözlük.
مطرح metreh: (Ar.) ortaya koyma; av torbası; bahis konusu; yaygı.
مطرح کردن metreh kerden: ortaya koymak, söz konusu etmek.
مطرد mitred: (Ar.) kısa mızrak; sancak; ipek.
مطرد moterred: (Ar.) uzaklaştırılmış; uzun; mufassal.
مطرز moterrez: (Ar.) süslü, tezyinatlı.
مطرز شدن moterrez şoden: desenlenmek; süslenmek.
مطرز کردن moterrez kerden: desenlemek; süslemek.
مطرف motrif: (Ar.) yeni mal.
مطرق mitrek: (Ar.) çekiç; balyoz.
مطروح metrûh: (Ar.) atılmış; uzaklaştırılmış; söz konusu edilmiş; uzak yer.
مطرود metrûd: (Ar.) kovulmuş, sürülmüş.
مطریس metrîs: (Ar.) istihkâmlar; caraskal.
مطعم met'em: (Ar.) yemekhane; yiyecek.
مطعوم met'ûm: (Ar.) tadılmış; yenilmiş; yiyecek.
مطعون met'ûn: (Ar.) kınanmış; mızraklanmış.
مطعون شدن met'ûn şoden: kınanmak; mızraklanmak.
مطفی motfî: (Ar.) söndürücü, söndüren.
مطلا motellâ: (Ar.) altın kaplama.
مطلا کاری motellâ-kârî: altın kaplama işi.
مطلب metleb: (Ar.) maksat; konu, mesele.
مطلع metle': (Ar.) doğuş yeri; söz başlangıcı; (ed.) matla beyti.

مطلع motteli': (Ar.) haberdar, bilgili.
مطلع شدن motteli' şoden: haberdar olmak; varmak.
مطلق motlek: (Ar.) serbest, özgür; kayıtsız şartsız, mutlak; hepsi, tümü.
مطلقا motlekâ: (Ar.) mutlaka.
مطلقه motelleke: (Ar.) boşanmış kadın.
مطلوب metlûb: (Ar.) istenilen, arzu edilen; beğenilen; sevgili; (tas.) Tanrı.
مطلی motellâ: (Ar.) yağlı; süslü; altın işlemeli.
مطمئن motme'in: (Ar.) tatmin olmuş; rahat, huzurlu, emin.
مطمئن خاطر motme'in-ḫâtir: huzurlu.
مطمئن خاطر شدن motme'in-ḫâtir şoden: huzurlu olmak.
مطمئن شدن motme'in şoden: tatmin olmak, huzurlu olmak; emin olmak.
مطمح metmeh: (Ar.) tamah edilen, göz dikilen.
مطموره metmûre: (Ar.) kiler, mahzen; toprak altına gömülü; zindan.
مطموس metmûs: (Ar.) kayıp; yok olmuş; görülmeyen.
مطول motevvel: (Ar.) uzun; uzatılmış; ayrıntılı.
مطوی داشتن metvî dâşten: kıvırmak; örtmek.
مطهر motehher: (Ar.) temiz, pak; temizlenmiş.
مطهره methere: (Ar.) ıbrık; temizlenilen yer.
مطهری motehherî: temizlik.
مطیب moteyyib: (Ar.) güzel kokulu.
مطیع motî': (Ar.) itaatkâr, mutî, baş eğen.
مظالم mezâlim: (Ar.) zulümler.
مظاهر mezâhir: (Ar.) mazharlar.
مظاهر mozâhir: (Ar.) himaye eden, yardımcı.
مظاهرت mozâheret: (Ar.) himaye, destek; ـــ کردن himaye etmek, desteklemek.
مظروف mezrûf: (Ar.) kaplı, kap içinde bulunan.

yeri.
معاش کردن me'âş kerden: geçinmek, yaşamak.
معاشر mo'âşir: (Ar.) dost, arkadaş.
معاشرت mo'âşeret: (Ar.) dostluk, arkadaşlık, içli dışlı olma.
معاشرت داشتن mo'âşeret dâşten: içli dışlı olmak.
معاشقه mo'âşeke: (Ar.) sevişme, karşılıklı aşk.
معاشقه داشتن mo'âşeke dâşten: sevişmek.
معاصر mo'âsir: (Ar.) çağdaş, muasır.
معاصی me'âsî: (Ar.) günahlar.
معاضد mo'âzid: (Ar.) yardımcı.
معاضدت mo'âzedet: (Ar.) yardım, destek.
معاطاط رفتن mo'âtât reften: elele vermek.
معاطف me'âtif: (Ar.) boyunlar; aralar; paltolar.
معاف mo'âf: (Ar.) muaf, affolunmuş, bağışlanmış.
معاف خواستن mo'âf hâsten: istifa etmek.
معاف داشتن mo'âf dâşten: bağışlamak, affetmek; serbest olmak.
معاف شدن mo'âf şoden: affedilmek; serbest olmak.
معاف کردن mo'âf kerden: bağışlamak, affetmek; serbest olmak.
معافیت mo'âfîyyet: (Ar.) muâfiyet, bağışıklık.
معاقب mo'âkib: (Ar.) cezalandıran.
معاقب شدن mo'âkeb şoden: cezalandırılmak.
معاقب کردن mo'âkeb kerden: cezalandırmak.
معاقد mo'âkid: (Ar.) anlaşma yapan.
معاقدت mo'âkedet: (Ar.) anlaşma yapma; anlaşma.
معاقل me'âkil: (Ar.) sığınaklar, sığınma yerleri; yüksek dağlar.
معالج mo'âlic: (Ar.) tedavi edici.
معالجه mo'âlece: (Ar.) tedavi.
مظفر mozeffer: (Ar.) muzaffer, galip.
مظفرانه mozefferâne: muzafferce.
مظفر شدن mozeffer şoden: galip olmak, muzaffer olmak, yenmek.
مظل mozil: (Ar.) gölgeli.
مظلم mozlim: (Ar.) karanlık.
مظلمه بردن mezlime borden: şikayet etmek.
مظلوم mezlûm: (Ar.) zulüm görmüş, mazlum.
مظلومی mezlûmî: mazlumluk.
مظله mezelle, mizelle: (Ar.) gölgelik; büyük çadır; şemsiye.
مظنون meznûn: (Ar.) sanık, zanlı; bilinmeyen.
مظنه mezinne, mezenne: (Ar.) şüpheli yerler; kötü zan; sanırım; narh, fiyat.
مظهر mezher: (Ar.) mazhar; seyir yeri; tecelli yeri.
مع me'e: (Ar.) ile, birlikte.
معاء mi'â': (Ar.) bağırsak.
معابد me'âbid: (Ar.) mabetler, tapınaklar.
معابر me'âbir: (Ar.) geçitler; yollar.
معاتب mo'âtib: (Ar.) kınayıcı; azarlayıcı.
معاد me'âd: (Ar.) dönüş; dönüş yeri; ahiret.
معادات mo'âdât: (Ar.) karşılıklı düşmanlık.
معادل mo'âdil: (Ar.) denk, eşit, muâdil.
معادلت mo'âdelet: (Ar.) eşitleme.
معادله mo'âdele: (Ar.) eşitleme; eşitlik; denklem.
معادن me'âdin: (Ar.) madenler; asıllar.
معاذ me'âz: (Ar.) sığınma; sığınak.
معاذیر me'âzîr: (Ar.) mazeretler, özürler.
معارض mo'âriz: (Ar.) karşıt, muhalif, rakip; söz kesen; düşman.
معارضه mo'âreze: (Ar.) karşılaşma; kavga, mücadele; söz kesme.
معارف me'ârif: (Ar.) bilgiler, bilimler, maarif.
معارفه mo'ârefe: (Ar.) tanışma.
معاریف me'ârîf: (Ar.) ünlüler.
معازیف me'âzif: (Ar.) mûsikî âletleri.
معاش me'âş: (Ar.) geçim, yaşayış; yaşam

معالجه شدن mo'âlece şoden: tedavi olmak.
معالجه کردن mo'âlece kerden: tedavi etmek.
معالم me'âlim: (Ar.) işaretler; yol işaretleri.
معالی me'âlî: (Ar.) konaklar; seçkin hasletler.
معامل mo'âmil: (Ar.) alışveriş yapan; (kin.) arzulu.
معاملات mo'âmelât: (Ar.) muameleler.
معامله mo'âmele: (Ar.) muamele; alışveriş; anlaşma.
معاند mo'ânid: (Ar.) inatçı; mücadeleci.
معاندت mo'ânedet: (Ar.) inatçılık; mücadele; düşmanlık.
معانقه mo'âneke: (Ar.) kucaklaşma.
معانقه کردن mo'âneke kerden: kucaklaşmak.
معانی me'ânî: (Ar.) anlamlar, mânâlar.
معاودت mo'âvedet: (Ar.) dönüş, geri dönüş.
معاودت کردن mo'âvedet kerden: geri dönmek.
معاوضه mo'âveze: (Ar.) değiştirme, değiş tokuş.
معاوضه کردن mo'âveze kerden: değiştirmek, değiştokuş yapmak.
معاون mo'âvin: (Ar.) yardımcı, muavin.
معاونت mo'âvenet: (Ar.) yardım, yardımlaşma.
معاهد me'âhid: (Ar.) anlaşma yerleri; dönüş yerleri; meclisler.
معاهدات mo'âhedât: (Ar.) anlaşmalar.
معاهده mo'âhede: (Ar.) anlaşma, sözleşme.
معایب me'âyib: (Ar.) kusurlar, ayıplar.
معاینه mo'âyene: (Ar.) muayene, kontrol.
معاییر me'âyîr: (Ar.) ayarlar, ölçüler.
معبد me'bed: (Ar.) mabet, tapınak.
معبر me'ber: (Ar.) geçit, güzergah.
معبر mo'ebbir: (Ar.) rüya tabircisi; yorumcu.
معبود me'bûd: (Ar.) Tanrı, mâbud.

معتاد mo'tâd: (Ar.) alışkın; alışılmış, mûtat.
معتبر mo'teber: (Ar.) itibarlı, muteber.
معتد mo'ted: (Ar.) sayılı; haddi aşan; tahminli.
معتدل mo'tedil: (Ar.) orta, ılımlı, ölçülü.
معتذر mo'tezir: (Ar.) özür dileyen.
معترض mo'teriz: (Ar.) itiraz eden, borç isteyen.
معترضه mo'terize: (Ar.)(gr.) ـ جمله konu dışı cümle, yan cümle.
معترف mo'terif: (Ar.) itiraf eden.
معتزل mo'tezil: (Ar.) bir köşeye çekilen, münzevî.
معتزله mo'tezile: (Ar.) mutezileye mensup olan; mutezile fırkası.
معتصم mo'tesim: (Ar.) sıkı yapışan, sığınan.
معتضد mo'tezid: (Ar.) yardımcı; yardım alan.
معتق mo'tek: (Ar.) âzâtlı.
معتقد mo'tekid: (Ar.) itikat sahibi, inanan.
معتکف mo'tekif: (Ar.) ibadete çekilen; köşeye çekilen, münzevî.
معتل mo'tel: (Ar.) hasta, illetli; (gr.) içinde (ا، و، ی) bulunan kelime.
معتمد mo'temed: (Ar.) güvenilir, itimat edilir.
معتمد mo'temid: (Ar.) inanan, güvenen.
معتنی mo'tenî: (Ar.) itina eden, özenen; önemli.
معتوه شدن me'tûh şoden: akılsız olmak.
معجب شدن mo'ceb şoden: beğenmek.
معجر mi'cer: (Ar.) başörtüsü.
معجز mo'ciz: (Ar.) âciz edici; harikulade bir şey getiren; mucize.
معجزات mo'cizât: (Ar.) mucizeler.
معجزه mo'cize: (Ar.) mucize.
معجزه آسا mo'ize-âsâ: mucize gibi.
معجل mo'eccel: (Ar.) aceleli; aceleyle.
معجم mo'cem: (Ar.) sözlük; noktalı harf.
معجون me'cûn: (Ar.) yoğurulmuş; (tıb.) macun.
معد mo'id: (Ar.) hazırlayan.

معرس mo'erres: (Ar.) yazlık tavanlı ev.
معرض me'riz: (Ar.) sergi, teşhir salonu.
معرف mo'errif: (Ar.) tanıtıcı, bildiren.
معرفت me'rifet: (Ar.) tanıma, bilgi, irfan.
معرفه me'refe: (Ar.) malum isim, marife.
معرفی mo'errifî: tanıştırılma.
معرفی شدن mo'errifî şoden: tanıştırılmak.
معرفی کردن mo'errifî kerden: tanıştırmak.
معرق mo'errik: (Ar.) terletici.
معرکه me'reke: (Ar.) savaş meydanı; gösteri yeri; izdiham, kalabalık; (mec.) önemli iş; önemli iş yapan
معرکه کردن me'reke kerden: önemli iş yapmak.
معرکه گرفتن me'reke giriften: gösteri hazırlamak.
معرکه گیر me'reke-gîr: gösteri hazırlayan.
معرکه گیری me'reke-gîrî: gösteri hazırlama.
معروض me'rûz: (Ar.) sunulmuş, arzedilmiş, maruz.
معروض داشتن me'rûz dâşten: arzetmek, sunmak.
معروف me'rûf: (Ar.) tanınmış, meşhur; iyi iş; dini iş.
معری mo'errâ: (Ar.) açık, çıplak.
معز me'z: (Ar.) keçi.
معز mo'iz: (Ar.) aziz yapan, değerli kılan.
معزز mo'ezzez: (Ar.) aziz, değerli, saygıdeğer.
معزف mi'zef: (Ar.) (müz.) telli saz; harp.
معزم mo'ezzim: (Ar.) büyücü; yılan oynatan.
معزول me'zûl: (Ar.) ayrılmış; azledilmiş, görevden alınmış.
معسر mo'sir: (Ar.) züğürt, yoksul, fakir.
معسر mo'essir: (Ar.) zorlaştıran.
معسکر mo'esker: (Ar.) ordugah.
معسور me'sûr: (Ar.) güç, zor, çetin.
معشر me'şer: (Ar.) topluluk, cemaat; yakınlar.
معشوق me'şûk: (Ar.) sevgili, maşuk.

معد شدن mo'ed şoden: hazırlanmak.
معد کردن mo'ed kerden: hazırlamak.
معدل mo'eddel: (Ar.) doğrulanmış; ortalanmış; ortalama; ـ نمرات not ortalaması.
معدلت ma'dilet, ma'delet: (Ar.) adalet, hakkaniyet.
معدن ma'den: (Ar.) merkez; maden; maden ocağı.
معدن شناس ma'den-şinâs: madenci.
معدن شناسی ma'den-şinâsî: madencilik, metalurji.
معدنی ma'denî: madenî, metal.
معدود me'dûd: (Ar.) sayılı; az.
معدول me'dûl: (Ar.) bükülü; açılan.
معدوله me'dûle: (Ar.) ses değişikliği olan harf.
معدوم me'dûm: (Ar.) yok olmuş, yok olan.
معده mi'de: (Ar.) (tıb.) mide; ـ تنگ کردن (kin.) midesini doldurmak, midesini şişirmek.
معده انبار mi'de-enbâr: (kin.) obur.
معدی mi'dî: (Ar.) mide ile ilgili.
معذب mo'ezzeb: (Ar.) azaplı, işkence çekmiş.
معذرت me'ziret: (Ar.) özür dileme, mazeret, özür.
معذرت خواستن me'zeret ḫâsten: özür dilemek.
معذرت خواهی me'zeret-ḫâhî: özür dileme.
معذرت کردن me'zeret kerden: özür dilemek.
معذلك me'e-zâlik: (Ar.) bununla birlikte.
معذور me'zûr: (Ar.) özürlü, mazeretli, mâzur.
معذور داشتن me'zûr dâşten: mazur görmek, muaf tutmak.
معراج mi'râc: (Ar.) merdiven; basamak; miraç; göğe çıkma.
معرب mo'reb: (Ar.) açıklanmış; açık, aşikâr; îraplı.
معرب mo'erreb: (Ar.) arapçalaşmış kelime.
معرت me'erret: (Ar.) kötülük, çirkinlik; sıkıntı; işkence; günah.

معشوقه me'şûke: (Ar.) sevgili, maşuka.
معصم mi'sem: (Ar.) kelepçe; bilek.
معصوم me'sûm: (Ar.) korunmuş; günahsız, masum; peygamber ve imamlar.
معصومانه me'sûmâne: masumca.
معصومه me'sûme: (Ar.) masum; bir kadın adı.
معصومی me'sûmî: masumluk.
معصومیت me'sûmîyyet: (Ar.) masumluk; mazlumluk.
معصیت me'siyet: (Ar.) itaatsizlik; günah.
معضل mo'zil: (Ar.) güç, zor, müşkül.
معطر mo'etter: (Ar.) kokulu, güzel kokulu.
معطش mo'ettiş: (Ar.) susatıcı.
معطف me'tif: (Ar.) boyun; bir tür aba.
معطل mo'ettel: (Ar.) işsiz, boş; ihmalli, bekletilmiş.
معطل شدن mo'ettel şoden: işsiz kalmak; beklemede kalmak; beklemek.
معطل کردن mo'ettel kerden: işsiz bırakmak; ihmal etmek; geciktirmek, oyalamak, bekletmek.
معطل ماندن mo'ettel mânden: gecikmek; boş kalmak, metrûk kalmak.
معطلی mo'ettelî: beklemek, gecikme; بدون — gecikmeden, durmadan.
معطوف me'tûf: (Ar.) ait olan, matuf; eğilmiş; yönelik.
معطی mo'tî: (Ar.) bağışlayan, veren.
معظم mo'zem: (Ar.) büyük, ulu; daha çoğu.
معظم mo'ezzem: (Ar.) muazzam, büyük, azametli.
معظم داشتن mo'ezzem dâşten: ululamak, büyük tutmak.
معفن mo'effin: (Ar.) kötü kokan; ilaç deposuna konulmuş.
معفو me'fov: (Ar.) affedilmiş, bağışlanmış.
معقب mo'ekkib: (Ar.) geriden gelen; geriye atan.
معقد mo'ked: (Ar.) yoğun, galiz.
معقد mo'ekked: (Ar.) düğümlü; zor anlamlı söz; yoğun.
معقود me'kûd: (Ar.) bağlanmış; akdedilmiş.

معقول me'kûl: (Ar.) makul, akla uygun; akla yakın; دانشکده ـ و منقول ilâhiyat fakültesi.
معقولات me'kûlât: (Ar.) makul şeyler; akla uygun olanlar.
معقولیت me'kûlîyyet: (Ar.) makullük; edepli olma.
معکوس me'kûs: (Ar.) başaşağı, ters; zıt.
معکوساً me'kûsen: (Ar.) başaşağı, ters.
معلا mo'ellâ: (Ar.) yüksek, yüce.
معلق mo'ellek: (Ar.) asılı, bağlı; takla, perende.
معلق زدن mo'ellek zeden: perende atmak, takla atmak.
معلق شدن mo'ellek şoden: asılı olmak; askıya alınmak.
معلل mo'ellel: (Ar.) illetli, sebepli.
معلم mo'ellim: (Ar.) öğretmen, muallim.
معلم خانه mo'ellim-hâne: okul.
معلمی mo'ellimî: öğretmenlik.
معلول me'lûl: (Ar.) hastalıklı, illetli; sakat; hasta.
معلوم me'lûm: (Ar.) bilinen, malum, aşikâr; (kin.) mal; para.
معلوم داشتن me'lûm dâşten: tanıtmak; aşikâr etmek; bilinmek.
معلوم شدن me'lûm şoden: bilinmek, tanınmak; malum olmak, açıklığa kavuşmak, anlaşılmak, belli olmak.
معلوم کردن me'lûm kerden: tanıtmak, bildirmek; aşikâr etmek.
معلوم گرداندن me'lûm gerdânden: tanıtmak, bildirmek.
معلوم گردیدن me'lûm gerdîden: malum olmak, bilinmek.
معلی mo'ellâ: (Ar.) yüksek. yüce; yüksek makam.
معما mo'emmâ: (Ar.) bilmece, muamma.
معمار mi'mâr: (Ar.) mimar; tamir eden.
معماری mi'mârî: mimarlık.
معمر mo'emmer: (Ar.) yaşlı, uzun ömürlü; ihtiyar.
معمر mo'emmer: (Ar.) bayındır, mamur.

güvenmek.
معونت me'ûnet: (Ar.) yardım.
معونه me'ûne: (Ar.) yardım, yardımlaşma.
معهد me'hed: (Ar.) karar verme yeri; dönüş yeri; meclis; yurt.
معهذا me'e-hâzâ: (Ar.) bununla beraber.
معهود me'hûd: (Ar.) ahdedilmiş; tanınan; bilinen; mamul, mütedavil.
معیار mi'yâr: (Ar.) ölçü; ayar; terazi; mehenk taşı.
معیب me'îb: (Ar.) kusurlu, sakat.
معیت me'iyyet: (Ar.) birlik; birlikte; maiyet.
معیر mo'eyyir: (Ar.) ölçen; ayarlayan.
معیشت me'îşet: (Ar.) geçim, yaşam, dirlik.
معیل mo'îl: (Ar.) aileli, çoluk çocuk sahibi.
معین me'în: (Ar.) akıcı, cârî.
معین mo'în: (Ar.) yardımcı, yardım eden.
معین mo'eyyen: (Ar.) belirli, malum, tayin edilmiş; bir tür desenli elbise.
معین شدن mo'eyyen şoden: tayin edilmek; malûm olmak.
معین کردن mo'eyyen kerden: tayin etmek; belirtmek.
معیوب me'yûb: (Ar.) kusurlu, özürlü.
معیوب شدن me'yûb şoden: kusurlu olmak.
معیوب کردن me'yûb kerden: kusurlandırmak; ayıplamak, kusur bulmak.
مغ meğ: (Peh.) derin; çukur.
مغ moğ, meğ: (Peh.) muğ; ateşperet; zerdüşt rahibi.
مغادرت moğâderet: (Ar.) geri bırakma, yerinde bırakma.
مغارب meğarib: (Ar.) batılar, mağripler.
مغاره meğâre: (Ar.) mağara.
مغازله moğâzele: (Ar.) sevişme, aşk oyunu oynama.
مغازه meğâze: (Fr.) mağaza, dükkan.
مغازه دار meğâze-dâr: mağaza sahibi, dükkancı.
مغازی meğâzî: (Ar.) savaşlar, harpler; savaş meydanları.
مغافصه moğâfese: (Ar.) ansızın tutma, yakalama.
معمم mo'emmem: (Ar.) sarıklı.
معمور me'mûr (Ar.) bayındır, mamur.
معمور ساختن me'mûr sâhten: mamur etmek.
معمور شدن me'mûr şoden: mamur olmak, bayındır olmak.
معمور کردن me'mûr kerden: mamur etmek.
معمور گردیدن me'mûr gerdîden: mamur olmak.
معموره me'mûre: (Ar.) mamur, bayındır.
معمول me'mûl: (Ar.) yapılmış, mamul; mütedavil, rayiç; ferî.
معمول داشتن me'mûl dâşten: uygulamak, icrâ etmek.
معمول شدن me'mûl şoden: uygulanmak; râyiç olmak.
معمول کردن me'mûl kerden: uygulamak, icrâ etmek; râyiç kılmak; bakmak, beslemek.
معمولی me'mûlî: râyiç, mütedavil.
معمی mo'emmâ: (Ar.) muamma, bilmece.
معن me'n: (Ar.) uzun; kısa; az; çok; kolay; zengin
معنبر mo'enber: (Ar.) amberli; güzel kokulu.
معنبر شدن mo'enber şoden: ambere bulanmak.
معنبر کردن mo'enber kerden: amberlemek; güzel kokulandırmak.
معنون شدن mo'enven şoden: adlandırılmak; adlı şanlı olmak.
معنوی me'nevî: (Ar.) manevî, batınî; (tas.) ârif.
معنی me'nâ, me'nî: (Ar.) mânâ, anlam, mefhum; batın.
معنی دار me'nî-dâr: mânâlı, anlamlı, manidar.
معوج mo'vec: (Ar.) eğri, eğik; kıvrımlı.
معوق mo'evvek: (Ar.) geri bırakılmış.
معول mo'evvel: (Ar.) güvenilmiş; güvenilir, sağlam; güven; yaslanma yeri.
معول کردن mo'evvel kerden: yaslanmak;

مغرور meğrûr: (Ar.) aldanmış; gururlu, mağrur.
مغرورانه meğrûrâne: mağrurca.
مغرور شدن meğrûr şoden: aldanmak; mağrur olmak.
مغرور كردن meğrûr kerden: aldatmak; kibirlendirmek.
مغرور گرديدن meğrûr gerdîden: aldanmak; mağrur olmak.
مغروری meğrûrî: aldanma, kanma; kibir, gurur.
مغروس meğrûs: (Ar.) ekili; fidan, ağaç.
مغز meğz: (Peh.) (tıb.) beyin; iç öz, çekirdek; burun; cevher;دو ــ در يك پوست بودن (kin.) samimî dost olmak, içtikleri ayrı gitmemek; ــ تر كردن sohbet etmek.
مغز بردن meğz borden: (kin.) kafa şişirmek.
مغز شناسی meğz-şinâsî: frenoloji, kafatası bilimi.
مغزی meğzâ: (Ar.) savaş, harp; savaş meydanı.
مغسل meğsel: (Ar.) gassalhane; yıkama yeri.
مغشوش meğşûş: (Ar.) karışık, perişan.
مغصوب meğsûb: (Ar.) gaspedilmiş.
مغضوب meğzûb: (Ar.) öfkeye uğramış.
مغفر miğfer: (Ar.) miğfer, başlık, çelik başlık.
مغفرت meğfiret: (Ar.) bağışlama, yarlıgama, affetme.
مغفل moğeffel: (Ar.) cahil, gafil; saf dil.
مغفور meğfûr: (Ar.) affedilmiş, bağışlanmış, mağfur.
مغكده moğ-kede: ateşkede; ateşperest toplantı salonu.
مغلطه meğlete: (Ar.) yanıltıcı söz; yanıltan yer.
مغلق moğlek: (Ar.) kapalı; karmaşık; güç, müşkül.
مغلوب meğlûb: (Ar.) yenik, mağlup.
مغلوب آمدن meğlûb âmeden: yenilmek, mağlup olmak.
kalama; ansızın.
مغاك meğâk: çukur, derin; derin çukur; kabir.
مغالات moğâlât: (Ar.) pahalı satma; sınırı aşma.
مغالطه moğâlete: (Ar.) yanıltma.
مغالطه كردن moğâlete kerden: yanıltmak, yanılgıya düşürmek; laf salatası yapmak.
مغان moğân, meğân: ateşperestler, mecûsîler.
مغانی meğânî: (Ar.) menziller, konaklar; çareler; şarkıcı kadınlar.
مغاير moğâyir: (Ar.) aykırı, zıt; çelişkili.
مغايرت moğâyeret: (Ar.) aykırılık, muhalefet; çelişki.
مغايرت داشتن moğâyeret dâşten: çelişkili olmak, çelişmek.
مغبچه moğ-beççe: mecûsî çocuğu; meyhaneci çırağı.
مغبر moğebber: (Ar.) tozlu; koyu; (mec.) kırgın.
مغبوط meğbût: (Ar.) kıskanılan, gıpta edilen; talihli; güzel.
مغبون meğbûn: (Ar.) aldatılmış; (mec.) kazıklanmış.
مغبه meğebbe: (Ar.) son, işin sonu.
مغتنم moğtenem: (Ar.) ganimet alınmış; ganimet bilinmiş; kolay elde edilir şey.
مغتنم moğtenim: (Ar.) ganimet alan; ganimet bilen.
مغدور meğdûr: (Ar.) mağdur, haksızlığa uğramış.
مغذی moğezzî: (Ar.) gıdalı; gıda veren.
مغرب meğrib: (Ar.) batı, mağrip; garb; gurûb zamanı.
مغرب زمين meğrib-zemîn: batı ülkeleri, Batı.
مغربل moğerbel: (Ar.) alçak, sefil; şişmiş ölü.
مغربی meğribî: batılı.
مغرض moğriz: (Ar.) garazlı, maksatlı.
مغرم moğrem: (Ar.) borçlu; sevgiye tutulmuş.

مفاکهه mofâkehe: (Ar.) şakalaşma; hoş sohbetlik.
مفاوضات mofâvizât: (Ar.) konuşmalar, sohbetler.
مفاوضه mofâveze: (Ar.) sohbet; katılma; söyleşi.
مفاهیم mefâhîm: (Ar.) mefhumlar, anlamlar.
مفت moft: ucuz, bedava, beleş.
مفتاح miftâh: (Ar.) anahtar.
مفتتن شدن mofteten şoden: fitneye düşmek; meftun olmak.
مفتخر moftehir: (Ar.) övünen.
مفتخوار moft-hâr: beleşçi, bedavacı.
مفتخور moft-hor: beleşçi, bedavacı.
مفترس mofteris: (Ar.) yırtıcı; yırtıcı hayvan.
مفترق mofterik: (Ar.) ayrılan; ayrı, dağınık.
مفتری mofterî: (Ar.) iftiracı, müfteri.
مفت زدن moft zeden: bedava bulmak.
مفتش mofettiş: (Ar.) müfettiş.
مفتضح moftezih, moftezeh: (Ar.) rezil.
مفتقد mofteked: (Ar.) kayıp, aranmış.
مفتقر moftekir: (Ar.) muhtaç, yoksul.
مفتکی moftekî: bedava, beleş.
مفتن mofettin: (Ar.) fitneci, ara bozucu.
مفتوح meftûh: (Ar.) açık; açılmış; fethalı harf.
مفتول meftûl: (Ar.) kalın tel; ince tel; bükülmüş.
مفتون meftûn: (Ar.) âşık, tutkun, meftun.
مفتون شدن meftûn şoden: fitneye düşmek; âşık olmak; meftun olmak.
مفتون گردیدن meftûn gerdîden: fitneye düşmek; âşık olmak, meftun olmak.
مفتی moftî: müftü.
مفخر mefher: (Ar.) övünme yeri; övünme sebebi.
مفخره mefhere, mefhore: (Ar.) övünme sebebi; övünme.
مفخم mofehhem: (Ar.) saygıdeğer.
مفر mefer: (Ar.) kaçma, kaçış.
مفرح moferrih: (Ar.) ferahlatıcı.

مغلوب شدن meğlûb şoden: yenilmek, mağlup olmak.
مغلوب کردن meğlûb kerden: yenmek, mağlup etmek, yenilgiye uğratmak.
مغلوبیت meğlûbîyyet: (Ar.) yenilgi, mağlubiyet.
مغلوط meğlût: (Ar.) yanlışlı, hatalı.
مغلول meğlûl (Ar.) zincirli, boyunduruklu; çok susamış.
مغمز moğemmiz: tellâk.
مغموم meğmûm: (Ar.) kederli, gamlı.
مغناطیس mignâtîs: (Ar.-Yun.) (kim.) miknatıs.
مغند moğond: (Ar.) mermi, gülle; gudde; karışık şey.
مغنی moğnî: (Ar.) tatmin edici, muhtaç etmeyen.
مغنی moğennî: (Ar.) şarkıcı; çalgıcı; (müz.) bir tür telli saz.
مغی meğî: derin, çukur.
مغیب meğîb: (Ar.) gizlenme; uzaklaşma.
مغیث moğîs: (Ar.) yardımcı.
مغیر moğeyyer: (Ar.) değiştirilmiş, değişen.
مغیر moğeyyir: (Ar.) değiştiren; değişen; sebatsız, devamsız.
مغیر moğîr: (Ar.) yağmacı.
مغیلان moğîlân: (Ar.) deve dikeni.
مف mof: sümük.
مفاتیح mefâtîh: (Ar.) anahtarlar.
مفاجات mofâcât: (Ar.) baskın, ânî saldırı; ـ به ansızın.
مفاخر mefâhir: (Ar.) övünülecek şeyler.
مفاخرت mofâheret: (Ar.) övünme.
مفاخرت کردن mofâheret kerden: övünmek.
مفاد mofâd: (Ar.) mânâ, mefhum.
مفارق mefârik: (Ar.) farklar.
مفارقت mofâreket: (Ar.) ayrılık, uzaklık.
مفاصا حساب mofâsâ-hisâb: ibra makbuzu.
مفاصل mefâsil: (Ar.) mafsallar, eklemler.
مفاعله mofâele: (Ar.) birlikte çalışma.

مفضل شدن mofzil şoden: üstün olmak, faziletli olmak.
مفضول mefzûl: (Ar.) üstün tutulan.
مفطر moftir: (Ar.) iftar eden; oruç açan.
مفطور meftûr (Ar.) yaratılmış.
مفعول mef'ûl: (Ar.) yapılmış iş, eylem; homoseksüel erkek, oğlan, (hlk.) ibne; (gr.) meful, edilgen ortaç.
مفعولی mef'ûlî: mefullük; oğlanlık.
مفقود mefkûd: (Ar.) yok olmuş; kaybolmuş.
مفقود شدن mefkûd şoden: yok olmak; kaybolmak; ortadan kalkmak.
مفکر mofekkir: (Ar.) düşünür.
مفکوك شدن mefkûk şoden: ayrılmak, ayrı kalmak.
مفلاق miflâk: (Ar.) alçak, rezil; yoksul.
مفلاك miflâk: (Ar.) yoksul, fakir.
مفلح moflih: (Ar.) kurtulan; galip olan; kurtuluş; zafer.
مفلس moflis: (Ar.) yoksul, fakir; iflas eden.
مفلسی moflisî: yoksulluk; iflas.
مفلوج meflûc: (Ar.) felçli, inmeli, kötürüm.
مفلوج شدن meflûc şoden: felç olmak.
مفلوج گردیدن meflûc gerdîden: felç olmak; kötürüm olmak.
مفلوك meflûk: (Ar.) talihsiz, yoksul, zavallı.
مفنگی mofengî: sümüklü, cılız; hastalığa yatkın.
مفوض mofevvez: (Ar.) havale edilme, bırakılma.
مفوض شدن mofevvez şoden: havale edilmek, bırakılmak.
مفوض کردن mofevvez kerden: havale etmek.
مفهوم mefhûm: (Ar.) mefhum, anlam.
مفهوم شدن mefhûm şoden: anlaşılmak.
مفید mofîd: (Ar.) faydalı, yararlı.
مفیض mofîz: (Ar.) akan; feyiz veren; bağışlayan.
مفیق mofîk: (Ar.) iyileşen; uyanan.
مقابر mekâbir: (Ar.) mezarlar, kabirler.
مقابل mokâbil: (Ar.) yüzyüze,

مفرح شدن mofe.rih şoden: sevinç vermek; (ilaç) kuvvet vermek.
مفرح گردیدن moferrih gerdîden: sevinç vermek, sevinmek; (ilaç) kuvvet vermek.
مفرد mofred: (Ar.) tek, tenha; saf, karışımsız; (gr.) tekil; cesur.
مفردات mofredât: (Ar.) müfret şeyler, basit şeyler.
مفردی mofredî: Memlûkler zamanındaki önemli kişiler.
مفرس moferres: (Ar.) farsçalaşmış kelime.
مفرش mefreş: (Ar.) yaygı; halı.
مفرط mofrit: (Ar.) aşırı, müfrit.
مفرط moferrit: (Ar.) ifrat eden.
مفرغ mifreğ, mefreğ: (Ar.) (kim.) bronz, tunç.
مفرق moferrik: (Ar.) ayıran, dağıtan.
مفروز mefrûz: (Ar.) ayrılmış, parselli.
مفروز کردن mefrûz kerden: ayırmak; parsellemek.
مفروش mefrûş: (Ar.) döşenmiş.
مفروش کردن mefrûş kerden: döşemek.
مفروض mefrûz: (Ar.) farzedilmiş, tasavvur edilmiş; farz kılınmış.
مفروق mefrûk: (Ar.) ayrılmış; dağılmış; çıkarılan sayı.
مفزع mefze': (Ar.) sığınak, sığınacak yer.
مفسد mofsid: (Ar.) bozucu, fesat çıkarıcı.
مفسده mefsede: (Ar.) fenalık, fesat; fesat sebebi.
مفسر mofesser: (Ar.) tefsir edilmiş.
مفسر mofessir: (Ar.) tefsir eden, müfessir; yorumcu; ـ سیاسی siyasî yorumcu.
مفسری mofessirî: yorum, tefsir, rapor.
مفسوخ mefsûh: (Ar.) feshedilmiş, bozulmuş.
مفصل mefsil: (Ar.) (tıb.) mafsal, eklem.
مفصل mofessel: (Ar.) ayrıntılı, mufassal, uzun uzun, âyet sonu.
مفصلاً mofesselen: (Ar.) ayrıntılı olarak.
مفصلدار mefsil-dâr: mafsallı, eklemli.
مفضحه mefzehe: (Ar.) rezillik, yüzsüzlük.
مفضل mofzil: (Ar.) çoğaltan; iyilik yapan.

kitap faslı; tebliğ, bildiri.
مقام mekâm: (Ar.) makam, yer; rütbe; ـ تغییر (müz.) makam değiştirme.
مقام mokâm: (Ar.) ikamet etmiş; ikamet yeri; ikamet.
مقامات mekâmât: (Ar.) makâme; makamlar.
مقامر mokâmir: (Ar.) kumarbaz.
مقامه mekâme: (Ar.) meclis; hutbe; macera şerhi; edebî makale.
مقاود mekâvid: (Ar.) dizginler.
مقاوله mokâvele: (Ar.) mukavele, sözleşme, kontrat, anlaşma.
مقاوله نامه mokâvele-nâme: anlaşma, mukavele kağıdı.
مقاوم mokâvim: (Ar.) dayanıklı, direnen.
مقاومت mokâvemet: (Ar.) dayanma, direnme, karşı koyma, mukavemet.
مقاومت کردن mokâvemet kerden: direnmek.
مقایسه mokâyese: (Ar.) karşılaştırma, mukayese.
مقایسه کردن mokâyese kerden: karşılaştırmak, kıyaslamak.
مقبره mekbere: (Ar.) mezar, makbere.
مقبل mokbel: (Ar.) yönelik; talihli.
مقبل mokbil: (Ar.) yönelen; talihli.
مقبوض mekbûz: (Ar.) tutulmuş, alınmış.
مقبول mekbûl: (Ar.) makbul, beğenilmiş; güzel.
مقبول آمدن mekbûl âmeden: beğenilmek, makbul olmak.
مقبول افتادن mekbûl oftâden: kabul edilmek; beğenilmek.
مقبول شدن mekbûl şoden: kabul edilmek, makbul olmak.
مقبول کردن mekbûl kerden: kabul ettirmek; beğendirmek.
مقبول گرداندن mekbûl gerdânden: kabul ettirmek, beğendirmek.
مقبول گردیدن mekbûl gerdîden: makbul olmak, beğenilmek.
مقبوله mekbûle: (Ar.) makbul, beğenilmiş.

karşıkarşıya, mukabil; zıt, muhalif; ـ در karşılığında.
مقابل شدن mokâbil şoden: karşılaşmak, yüzyüze gelmek; denkleşmek.
مقابل کردن mokâbil kerden: karşılaştırmak; eşitlemek; mukabele etmek.
مقابلت mukâbelet: (Ar.) mukabele.
مقابله mokâbele: (Ar.) karşılaştırma, mukabele, yüzeştirme; tatbik etme; ـــ در karşılığında.
مقاتله mokâtele: (Ar.) vuruşma, döğüşme; muharebe.
مقاتله کردن mokâtele kerden: savaşmak, döğüşmek; birbirini öldürmek.
مقادیر mekâdîr: (Ar.) miktarlar, ölçüler.
مقارب mokârib: (Ar.) yaklaşan; iyi konuşan.
مقاربت mokârebet: (Ar.) yaklaşma.
مقاربتی mokârebetî: ـ امـراض (tıb.) zührevî hastalıklar.
مقاربه mokârebe: (Ar.) yaklaşma; cinsel ilişki; yakınlık.
مقارن mokârin: (Ar.) dost, arkadaş; bitişik; yakın; çağdaş.
مقارنت mokârenet: (Ar.) yakınlık.
مقارنه mokârene: (Ar.) yaklaşma; birleşme; yakınlık.
مقاسمه mokâseme: (Ar.) paylaşma, bölüşme; yemin verme.
مقاصد mekâsid: (Ar.) maksatlar, amaçlar.
مقاطع mekâti': (Ar.) kesme yerleri; sonlar; kavşaklar; Kur'ân'da durma yerleri.
مقاطعه mokâte'e: (Ar.) kesişme; yazışmayı kesme; inşaat taahhütü.
مقاطعه کار mokâte'e-kâr: inşaat müteahhiti; müteahhit.
مقاطعه کاری mokâte'e-kârî: müteahhitlik.
مقاطعه کردن mokâte'e kerden: inşaat taahhütü almak.
مقال mekâl: (Ar.) söz; konuşma; laf; قال و ـ söz kalabalığı.
مقالات mekâlât: (Ar.) makaleler.
مقاله mekâle: (Ar.) söz; konuşma; makale;

önder olmak.
مقدم کردن mokeddem kerden: önde tutmak, öne çıkarmak.
مقدمه mokeddeme: (Ar.) giriş, önsöz; (ask.) öncü.
مقدمه mokeddime: (Ar.) giriş, önsöz; (ask.) öncü; alın tüyü; alın; bundan önce.
مقدمه چینی mokeddeme-çînî: giriş yapma.
مقدمه چینی کردن mokeddeme-çînî kerden: giriş yapmak.
مقدور mekdûr: (Ar.) takdir edilmiş; elden gelen; mümkün.
مقر meker: (Ar.) dinlenme yeri, ikametgah.
مقر mokir: (Ar.) itiraf eden.
مقر آمدن mokir âmeden: itiraf etmek.
مقراض mikrâz: (Ar.) makas; ـ شتر گردن deve boynu makas.
مقراض کردن mikrâz kerden: makaslamak, makasla kesmek.
مقرب mokerreb: (Ar.) yakın.
مقرب mokerrib: (Ar.) yaklaştıran.
مقرب شدن mokerrib şoden: yakını olmak, yaklaşmak.
مقرب کردن mokerreb kerden: yaklaştırmak.
مقرب گردیدن mokerreb gerdîden: yaklaşmak, yakını olmak.
مقرر mokerrer: (Ar.) karar verilmiş, kararlaştırılmış, kurallı; sabit.
مقررات mokerrerât: (Ar.) kurallar; ـ راهنمائی trafik kuralları
مقرراتی mokerrerâtî: kurallara uyan; kurallarla ilgili.
مقرر داشتن mokerrer dâşten: tayin etmek, kararlaştırmak.
مقرر شدن mokerrer şoden: kararlaştırılmak.
مقرر کردن mokerrer kerden: kararlaştırmak, tayin etmek.
مقرر گردیدن mokerrer gerdîden: kararlaştırılmak, tayin edilmek.
مقرره mokerrere: (Ar.) kararlaştırılmış.

مقتبس moktebes: (Ar.) alınmış, aktarılmış; aydınlanmış; ateşlenmiş.
مقتدا moktedâ: (Ar.) önder.
مقتدی moktedâ: (Ar.) önder, lider.
مقتدر moktedir: (Ar.) güçlü, kudretli.
مقترح mokterih: (Ar.) zorla, boş yere soran; düşünmeden şiir söyleyen; yeni bir şey getiren.
مقترن mokterin: (Ar.) dost, yakın.
مقترن کردن mokterin kerden: yaklaştırmak; dost etmek.
مقتصد moktesid: (Ar.) tutumlu, iktisatlı.
مقتضی moktezâ: (Ar.) gerekli; istenmiş; lâzım; anlaşılmış.
مقتضی دانستن moktezî dânisten: gerekli görmek.
مقتل mektel: (Ar.) öldürme yeri;(ed.) Kerbelâ olayından bahseden kitap, maktel.
مقتنی moktenâ: (Ar.) ele geçmiş, kazanılmış.
مقتول mektûl: (Ar.) maktül, öldürülmüş.
مقتول شدن mektûl şoden: öldürülmek.
مقدار miktâr: (Ar.) miktar, ölçü.
مقدر mokedder: (Ar.) takdir edilmiş, mukadder; yazgı, alın yazısı.
مقدر mokeddir: (Ar.) takdir eden; Tanrı.
مقدرات mokedderât: (Ar.) yazgılar, mukadderat.
مقدس mokeddes: (Ar.) temiz; kutsal, mukaddes; dindar.
مقدسات mokeddesât: (Ar.) kutsal şeyler, mukaddesât.
مقدم mekdem: (Ar.) seyahatten dönüş; geliş zamanı; ayak basma yeri.
مقدم mokeddem: (Ar.) ile leyen, önder; öncü.
مقدم mokdim: (Ar.) girişen, teşebbüs eden; cesur, girişken.
مقدمات mokeddemât: (Ar.) ilk işler; ilk bilgiler.
مقدم داشتن mokeddem dâşten: öne atmak, öncü çıkarmak.
مقدم شدن mokeddem şoden: öne çıkmak;

sintili; sabit.
مقعد mek'ed: (Ar.) oturulacak yer; makat, anüs.
مقعر moke"er: (Ar.) çukur; içbükey.
مقفا mokeffâ: (Ar.)(ed.) kafiyeli.
مقفع mokeffe': (Ar.) başı eğik; eli titrek; çarpık parmaklı.
مقفل mokeffel: (Ar.) kilitli; kapalı.
مقل mokil: (Ar.) azaltan; yoksul.
مقل mokel: (Ar.) göz yuvarlağı.
مقلب mokellib: (Ar.) değiştiren.
مقلد mokelled: (Ar.) taklitçi; gerdanlıklı; müçtehid.
مقلد mokellid: (Ar.) gerdanlıklı; taklitçi; müçtehide uyan; dalkavuk.
مقلد پیشه mokellid-pîşe: taklitçi.
مقلدی mokellîdî: taklitçilik.
مقلوب meklûb: (Ar.) ters çevrilmiş.
مقلوع meklû': (Ar.) kökü kazınmış; azledilmiş.
مقله mokle: (Ar.) (tıb.) göz yuvarı; göz siyahlığı ve beyazlığı.
مقلی moklî: (Ar.) göz yuvarı ile ilgili; bir tür yazı kalemi.
مقمر mokmir: (Ar.) içinde ay parlayan; mehtaplı.
مقنطر mokenter: (Ar.) mükemmel; tam bina edilmiş; taklı.
مقنع mikne: (Ar.) baş örtüsü.
مقنع mokni: (Ar.) inandırıcı, iknâ edici.
مقنن mokennin: (Ar.) kanun koyucu.
مقنی mokennî: (Ar.) kanal ve kuyu açan.
مقوا mokevvâ: (Ar.) mukavva, karton.
مقود mikved: (Ar.) dizgin.
مقور mokevver: (Ar.) yuvarlak kesilmiş; katranlı; bir tür arap yazı şekli.
مقور ساختن mokevver sâḫten: yuvarlak kesmek.
مقوس mokevves: (Ar.) kavisli, eğik, bükey.
مقوس حواجب mokevves-hevâcib: keman kaşlı.
مقول mekûl: (Ar.) söylenilmiş; söz.
مقرعه زدن mikre'e zeden: kamçılamak; (müz.) vuruşlu saz çalmak.
مقرمه mikreme: (Ar.) örgülü kumaş, makreme.
مقروض mekrûz: (Ar.) borçlu.
مقرون mekrûn: (Ar.) yakın; bitişik.
مقرون شدن mekrûn şoden: yaklaşmak; bitişmek.
مقرون کردن mekrûn kerden: yaklaştırmak; bitiştirmek.
مقره mekerre: (Ar.) küçük havuz; küçük testi; makara.
مقری mokrî: (Ar.) kırâat öğretmeni; Kurân okuyan.
مقسم miksem: (Ar.) nasip, hisse.
مقسم mokessim: (Ar.) bölen, paylaştıran; dağıtan.
مقسوم meksûm: (Ar.) bölünen.
مقسوم علیه meksûm eleyh: (Ar.) bölen.
مقشر mokeşşer: (Ar.) kabuksuz, kabuğu soyulmuş.
مقصد meksed: (Ar.) hedef; maksat, amaç.
مقصر mokessir: (Ar.) kusurlu; günah işleyen.
مقصود meksûd: (Ar.) istenen, amaçlanan, maksat, istek.
مقصور meksûr: (Ar.) kısa, kısaltılmış.
مقصور گردیدن meksûr gerdîden: kısaltılmak.
مقصوره meksûre: (Ar.) kısaltılmış; ev kadını; hisarlı saray; küçük ev.
مقضی mekzî: (Ar.) yerine getirilmiş; tamamlanmış; olmuş; erişmiş.
مقضی المرام mekzî'of-merâm: (Ar.) muradına ermiş.
مقطر moketter: (Ar.) damıtılmış, imbikten geçirilmiş.
مقطع mekte': (Ar.) kesme yeri; ayrılma yeri; (ed.)gazel ve kasidenin son beyti.
مقطع mokte': (Ar.) garip; iktalı.
مقطع mokette' (Ar.) kesik, ayrı; parçalanmış; ـ بر taksitle.
مقطوع mektû': (Ar.) kesilmiş, maktu, ke-

مکار mekkâr: (Ar.) hilekâr, düzenbaz.
مکارم mekârim: (Ar.) iyilikler, cömertlikler; ululuklar; ـــ اخلاق iyi ahlak.
مکاره mekkâre: (Ar.) hilekâr.
مکاره mekkâre: panayır, fuar.
مکاره mekârih: (Ar.) tiksinilen şeyler, iğrenç şeyler; güçlükler.
مکاری mokârî: (Ar.) eşekçi, binek hayvanı kiracısı.
مکاس mekkâs: (Ar.) haraççı; yol gösteren; gümrükçü.
مکاسب mekâsib: (Ar.) meslekler; alışverişler.
مکاس کردن mikâs kerden: pazarlık yapmak.
مکاشفه mokâşefe: (Ar.) keşfetme, ortaya çıkarma; açıkça düşmanlık gütme; keşif.
مکاشفه کردن mokâşefe kerden: keşfetmek, ortaya çıkarmak; açıkça düşmanlık gütmek.
مکافات mokâfât: (Ar.) ödül, mükâfat; karşılık verme.
مکافحت mokâfehet: (Ar.) düşmanla karşı karşıya gelme; kendini savunma.
مکاله mokâleme: (Ar.) konuşma, sohbet.
مکامن mekâmin: (Ar.) tuzaklar, pusular.
مکان mekân: (Ar.) yer, mekan, mahal; makam, rütbe, mevki.
مکانت mekânet: (Ar.) yer; mevki, makam.
مکانت یافتن mekânet yâften: makam bulmak, mevkie gelmek.
مکانگاه mekân-gâh: yer, mekan.
مکانیزه mikânîze: (Fr.) mekanize.
مکانیزه کردن mikânîze kerden: mekanize etmek, makinalaştırmak.
مکانیزم mikânizm: (Fr.) mekanizm; mekanizma.
مکانیسین mikânîsiyen: (Fr.) tekniker; makinist.
مکانیك mikânik: (Fr.) mekanik.
مکانیکی mikânikî: mekanik.
مکاید mekâyid: (Ar.) hileler, tuzaklar.
مکب mokib: (Ar.) yüzüne düşmüş;

مقوله mekûle: (Ar.) söz; hakkında; konu.
مقوم mokevvim: (Ar.) düzelten; değer biçen; takvim yazan.
مقوی mokevvâ: (Ar.) mukavva; takviyeli.
مقوی mokevvî: kuvvet verici.
مقهور mekhûr: (Ar.) yenilmiş, mağlup.
مقهور ساختن mekhûr sâhten: yenmek, mağlup etmek.
مقهور شدن mekhûr şoden: yenilmek, mağlup olmak.
مقهور کردن mekhûr kerden: yenmek, mağlup etmek; kahretmek.
مقهوری mekhûrî: yenilgi.
مقیاس mikyâs: (Ar.) ölçü; ölçek.
مقیء mokeyyi': (Ar.) (tıb.) kusturucu.
مقید mokeyyed: (Ar.) bağlı, zincirli; (gr.) sâkin harf; ilgili.
مقید ساختن mokeyyed sâhten: bağlamak.
مقید شدن mokeyyed şoden: bağlanmak; ilgi duymak.
مقید کردن mokeyyed kerden: bağlamak; ilgi duyurmak.
مقید گردیدن mokeyyed gerdîden: bağlanmak.
مقید گرداندن mokeyyed gerdânden: bağlamak.
مقیر mokeyyer: (Ar.) katranlı, ziftli.
مقیل mekîl: (Ar.) istirahat yeri; yatak odası; mezar; söz.
مقیم mokîm: (Ar.) ikamet eden, oturan, mukim, sürekli, daima.
مك mek: emme, emiş.
مك mok: doğru, dosdoğru, hilesiz.
مکابر mokâbir: (Ar.) çekişen.
مکابره mokâbere: (Ar.) çekişme, mücadele; savaşma.
مکابره کردن mokâbere kerden: çekişmek, mücadele etmek, savaşmak.
مکاتب mekâtib: (Ar.) okullar, mektepler.
مکاتبات mokâtebât: (Ar.) yazışmalar.
مکاتبه mokâtebe: (Ar.) yazışma; mektup.
مکاتیب mekâtîb: (Ar.) mektuplar, yazılar.

مکذب mokezzib: (Ar.) yalanlayan, tekzip eden.
مکر mekr: (Ar.) hile, düzen; aldatma.
مکر miker: (Ar.) savaşta şiddetli saldıran; şiddetli.
مکر آمیز mekr-âmîz: hileli.
مکرر mokerrer: (Ar.) tekrarlanmış, mükerrer, defalarca.
مکرراً mokerreren: (Ar.) tekrar tekrar, defalarca.
مکرر شدن mokerrer şoden: tekrarlanmak.
مکرر کردن mokerrer kerden: tekrarlamak.
مکرر گرداندن mokerrer gerdânden: tekrarlamak.
مکر ساختن mekr sâhten: hile yapmak.
مکر کردن mekr kerden: hile yapmak, oyun oynamak.
مکر گر mekr-ger: hilekâr.
مکرم mokrim: (Ar.) ikram eden; saygı duyan; ihsan eden.
مکرم mokerrem: (Ar.) saygıdeğer.
مکرماً mokerremen: (Ar.) saygıyla.
مکرمت mekromet: (Ar.) cömertlik, saygı.
مکرمه mekrome: (Ar.) cömertlik, büyüklük; saygı.
مکروب mekrûb: (Ar.) üzüntülü, kederli.
مکروه mekrûh: (Ar.) mekruh, iğrenç, çirkin; belâ, âfet.
مکروه رساندن mekrûh resânden: zarar vermek; müptelâ etmek.
مکره mokrih: (Ar.) ikrah ettiren.
مک زدن mik zeden: emmek.
مکس meks: (Ar.) satışta teşvik etme; mal toplama; haraç alma; zarar verme.
مکسب mekseb: (Ar.) meslek, iş; kazanç.
مکسر mokesser: (Ar.) kırık, kırılmış.
مکسر mokessir: (Ar.) kırıcı.
مکسور meksûr: (Ar.) kırık; (gr.) kesreli.
مکسور شدن meksûr şoden: kırılmak; kesreli olmak.
مکسور گردیدن meksûr gerdîden: kırılmak; kesreli olmak.
مکشوف meksûf: (Ar.) keşfedilmiş; çıplak; aşikâr.
başaşağı olmuş; başını önüne eğmiş.
مکبر mokebbir: (Ar.) tekbir getiren.
مکبه mikebbe: (Ar.) serpuş.
مکتب mekteb: (Ar.) okul, mektep; sekreterlik; ilkokul; ekol.
مکتب خانه mekteb-hâne: okul, mektep.
مکتب دار mekteb-dâr: okul yöneticisi.
مکتبی mektebî: okullu, mektepli.
مکتتم moktetem: (Ar.) gizli, gizlenmiş.
مکتحل moktehil: (Ar.) sürmeli; şiddet ve güçlüğe düşmüş.
مکتحل شدن moktehil şoden: sürme çekmek; güçlüğe düşmek.
مکتسب mokteseb: (Ar.) kazanılmış, müktesep.
مکتسب moktesib: (Ar.) ele geçiren, kazanan.
مکتسی شدن moktesî şoden: elbise giymek.
مکتشف mokteşif: (Ar.) açan, keşfeden.
مکتفی moktefî: (Ar.) iktifa eden.
مکتم mokettem: (Ar.) örtülü, gizli.
مکتوب mektûb: (Ar.) yazı; mektup.
مکتوبات mektûbât: (Ar.) mektuplar; yazılar.
مکتوم mektûm: (Ar.) örtülmüş, gizli, saklı.
مکث meks: (Ar.) duraklama.
مکثار miksâr: (Ar.) geveze, boşboğaz.
مکث کردن meks kerden: duraklamak.
مکحل mokehhel: (Ar.) sürmeli.
مکحل شدن mokehhel şoden: sürme çekilmek.
مکحل کشیدن mikhel keşîden: sürme çekmek.
مکحول mekhûl: (Ar.) sürmeli.
مکدر mokedder: (Ar.) koyu; bulanık; kederli; üzgün.
مکدر ساختن mokedder sâhten: koyultmak; kederlendirmek; bulandırmak.
مکدر شدن mokedder şoden: koyulanmak, bulanmak; üzülmek.
مکدر کردن mokedder kerden: koyultmak, bulandırmak; üzmek, kederlendirmek.

için sorumlu olmak; zengin olmak.
مکی mekkî: Mekke'li; Mekke'de nazil olan sûre.
مکیاز mikyâz: oğlan, homoseksüel erkek, dönme.
مکیال mikyâl: (Ar.) tahıl ölçeği.
مکیث mekîs: (Ar.) duraklayan; vekarlı.
مکیدت mekîdet: (Ar.) hile yapma; hilekârlık.
مکیدن mekîden: emmek.
مکیده mekîde: emilmiş.
مکیف mokeyyef: (Ar.) keyifli; keyfiyetli.
مکیف mokeyyif: (Ar.) keyif verici; sarhoşluk verici.
مکین mekîn: (Ar.) yer alan, yerleşen; sözü geçen.
مکینت mekînet: (Ar.) yavaşlık, vekar, ağırlık; mevki.
مگر meger: (Peh.) yoksa; ancak; meğer; acaba; belki. ــ نه böyle değil mi?
مگس meges: (Peh.) sinek, karasinek; ــ انگبین bal arısı.
مگس پران meges-perrân: başıboş, avare, işsiz güçsüz; kesat pazarlı, sinek avlayan.
مگس پراندن meges per(r)ânden: sinek kovmak; işsizlik; sinek avlamak.
مگس پرانی meges-perrânî: işsizlik, sinek avlama.
مگس خوار meges-hâr: sinek yiyen; incir kuşu.
مگس ران meges-rân: sineklik.
مگس ران کردن meges-rân kerden: ineklik yapmak.
مگسك megesek: küçük sinek; sineğimsi; (ask.) gez.
مگس گیر megesgîr: sinek tutan; örümcek; (bot.) sinek kapan.
مگل megel: kurbağa.
مل mil: saç; ــ و مردنی zayıf, cılız.
مل mol: şarap.
مل mol: armut; boyun, ense.
ملا melâ: kalabalık, insan kalabalığı; topluluk; peri; ــ بر açıkça; ــ در insanlar
مکشوف تن mekşûf-ten: çıplak, üryan.
مکشوف شدن mekşûf şoden: keşfedilmek; çıplanmak.
مکشوف کردن mekşûf kerden: açığa çıkarmak, keşfetmek; soymak.
مکعب moke'eb: (Ar.) küp; bir sayının küpü; dört köşeli.
مکفر mokeffer: (Ar.) kafirlikle suçlanmış.
مکفوف mekfûf: (Ar.) yasak, alıkonmuş; kör.
مکفوف داشتن mekfûf dâşten: alıkoymak, yasaklamak, menetmek; kör etmek.
مکفی mekfî: (Ar.) yeterli, yeter, kâfi.
مکفی mokfî: (Ar.) kâfî, yeterli.
مکفی شدن mekfî şoden: yeterli olmak, yetmek; ortadan kalkmak.
مکفی گردیدن mekfî gerdîden: yeterli olmak, kâfi gelmek; ortadan kalkmak.
مکلس mokelles: (Ar.) kireçli.
مکلف mokellef: (Ar.) mükellef, görevli; zahmete düşmüş; bülûğa ermiş çocuk.
مکلف mokellif: (Ar.) zahmete sokan; görev tayin eden.
مکلل mokellel: (Ar.) taçlı; süslü.
مکمل mokemmel: (Ar.) tam, mükemmel.
مکمل mokemmil: (Ar.) tamamlayan.
مکمن mekmen: (Ar.) pusu, gizlenme yeri.
مکنت moknet: (Ar.) kudret, güç; servet; istek.
مکنده mekende: emen, emici.
مکنف mokennef: (Ar.) çevrili, kaplı.
مکنو meknev, meknov: zerdüştî kadınlarına ait bir tür başörtüsü.
مکنون meknûn: (Ar.) gizli, saklı.
مکنی mokennâ: (Ar.) künyeli.
مکوك mekûk: mekik; su tası.
مکون mokevven: (Ar.) vücut bulmuş, yaratılmış.
مکون mokevvin: (Ar.) yaratan.
مکونات mokevvenât: (Ar.) mevcûdat.
مکه mikke: emzik.
مکه یی mekkeyî: Mekke'li, zengin.
مکه یی شدن mekkeyî şoden: hac farizası

düzgünlük.
ملاصق molâsik: (Ar.) yapışık, bitişik.
ملاط milât, melât: (Ar.) sıva; harç.
ملاطفه molâtefe: (Ar.) iyilik etme, lutfetme; kısa mektup.
ملاعبه molâ'ebe: (Ar.) oynaşma; şakalaşma.
ملاعبه كردن molâ'ebe kerden: oynaşmak; şakalaşmak.
ملاعين melâ'in: (Ar.) melunlar.
ملاغه melâğe: kepçe; büyük kaşık.
ملافه melâfe: (Ar.) yatak çarşafı, çarşaf.
ملاقات molâkât: (Ar.) buluşma, görüşme, yüzleşme; uygunluk.
ملاقات كردن molâkât kerden: buluşmak, görüşmek, görüşmede bulunmak, mülâkat etmek.
ملاقى molâkî: (Ar.) buluşan, görüşen; kavuşan.
ملاك melâk: (Ar.) melek.
ملاك milâk: (Ar.) asıl; ayar, kıvam; delil, senet, belge.
ملاك mellâk: (Ar.) mülk sahibi.
ملال melâl: (Ar.) üzüntü, sıkıntı, keder; solgunluk, hüzün.
ملال انگيز melâl-engîz: üzüntü verici.
ملالت melâlet: (Ar.) üzgünlük, sıkıntı, usanma, hüzün.
ملالت آميز melâlet-âmîz: üzüntülü, sıkıntılı, usandırıcı.
ملالت انگيز melâlet-engîz: usandırıcı, sıkıntı verici, üzücü.
ملال گرفتن melâl giriften: usanmak, bezmek; üzülmek.
ملام melâm: (Ar.) kınama.
ملامت melâmet: (Ar.) kınama; azarlama, paylama.
ملامت كردن melâmet kerden: kınamak; azarlamak, paylamak.
ملامت كشيدن melâmet keşîden: kınamaya katlanmak.
ملامت گر melâmet-ger: kınayan, azarlayan.
arasında; بر ـ شدن faş olmak.
ملا mollâ: (Ar.) molla, hoca; din hocası.
ملائك melâ'ik: (Ar.) melekler.
ملائكه melâ'ike: (Ar.) melekler.
ملابس melâbis: (Ar.) giysiler, elbiseler.
ملابسه molâbese: (Ar.) karışma, benzeşme; üzerine alma.
ملاج melâc: bıngıldak.
ملاح mellâh: (Ar.) denizci, gemici, tayfa.
ملاحت melâhet: (Ar.) tuzluluk; güzellik, şirinlik; (tas.) ilâhi kemâlin sonsuzluğu.
ملاحده melâhide: (Ar.) mülhitler, dinsizler; Hasan Sabah'a bağlı olanlar.
ملاحظات molâhezât: (Ar.) mülahazalar, görüşler.
ملاحظه molâheze: (Ar.) görüş, gözlem, düşünce, mülahaza.
ملاحظه شدن molâheze şoden: görülmek, mülahaza edilmek; gözlemlenmek.
ملاحظه كار molâheze-kâr: görüş sahibi, düşünceli, nazik.
ملاحظه كردن molâheze kerden: görmek, mülahaza etmek; düşünmek.
ملاحى mellâhî: denizcilik, gemicilik.
ملا خانه mollâ-hâne: okul.
ملا خور شدن mollâ-hor şoden: kötü yararlanmak; bozuk meyve ucuza satılmak.
ملاذ melâz: (Ar.) sığınak, sığınacak yer; kale.
ملاز melâz: (tıb.) küçük dil.
ملازم molâzim: (Ar.) yanında bulunan; daima bir yerde olan; hizmetçi, uşak; görevli
ملازم شدن molâzim şoden: daima birinin yanında bulunmak; birlikte olmak; hizmetçi olmak; görevli olmak.
ملازم كردن molâzim kerden: yanında tutmak; bir yerde bulundurmak; hizmetçi yapmak; görevlendirmak.
ملازمه molâzeme: (Ar.) yanında bulunma, bağlı olma; bağlantı.
ملازه melâze: (tıb.) küçük dil.
ملاس milâs: (Fr.) melas.
ملاست melâset: (Ar.) yumuşaklık,

ملتزمین moltezimîn: (Ar.) maiyettekiler; ـــ رکاب şah maiyetinde bulunanlar.
ملتصق moltesik: (Ar.) yapışan, yapışık.
ملتفت moltefit: (Ar.) yönelen; haberli, bilgili.
ملتفت شدن moltefît şoden: yönelmek; anlamak, haberdar olmak, farkına varmak.
ملتقی moltekâ: (Ar.) görülmüş; görüşme yeri; kavşak.
ملتقی moltekî: (Ar.) görüşen, buluşan.
ملتمس moltemes: (Ar.) istenen, istek, hacet.
ملتمس moltemis: (Ar.) yalvaran, rica eden, isteyen.
ملتوی moltevî: (Ar.) kıvrılan, dolanan, sarılan.
ملتهب moltehib: (Ar.) yalazlanan, alevli; parlak.
ملتهب شدن moltehib şoden: alevlenmek.
ملتهب گردیدن moltehib gerdîden: alevlenmek.
ملجأ melce': (Ar.) sığınacak yer, sığınak.
ملجأ molce': (Ar.) mecbur, zorunlu.
ملچ ملچ کردن miliç miliç kerden: ağız şapırdatmak.
ملوچ ملوچ کردن molûç molûç kerden: ağız şapırdatmak.
ملح milh: (Ar.) tuz; tuzluluk.
ملحد molhid: (Ar.) dinsiz, Allahsız, mülhit.
ملحق molhek: (Ar.) yapışık, bitişik.
ملحق شدن molhek şoden: yapışmak, bitişmek, birleşmek, katılmak.
ملحق کردن molhek kerden: yapıştırmak, bitiştirmek, bağlamak.
ملحق گردیدن molhek gerdîden: yapışmak, bitişmek.
ملحم molhem: (Ar.) dokunmuş; yapışık; bir tür ipek kumaş.
ملحوظ melhûz: (Ar.) görülmüş, göz önüne alınmış; göz ucuyla bakmış.
ملحوظ داشتن melhûz dâşten: bakmak, görmek, göz önünde tutmak.
ملحوظ شدن melhûz şoden: görülmek,

ملامتی melâmetî: kınama ile ilgili; Melâmî.
ملامی melâmî: (Ar.) Melâmî.
ملا نقطی mollâ-noketî: (kin.) eski âdetlere bağlı kalan; gerici.
ملانکولی milânkolî: (Fr.) melankoli.
ملاهی melâhî: (Ar.) oyuncaklar.
ملا یزغل mollâ-yezğil: zengin ve pasaklı olan.
ملایك melâyik: (Ar.) melekler.
ملایك صورت melâyik-sûret: melek yüzlü, güzel.
ملایکه melâyike: (Ar.) melekler.
ملایم molâyim: (Ar.) uygun, münasip; uyumlu; yumuşak; mülayim.
ملایم آمدن molâyim âmeden: uygun olmak, münasip olmak.
ملایمت molâyemet: (Ar.) uygunluk; yumuşaklık.
ملایی mollâyî: mollalık, din hocalığı.
ملاء mele': (Ar.) insan kalabalığı; eşraf; ـــ اعلی melekler âlemi.
ملبس molebbes: (Ar.) giyimli, kuşamlı; donanmış.
ملبس شدن molebbes şoden: giyinmek.
ملبوس melbûs: (Ar.) giyilmiş; giyecek, giysi, giyim.
ملت mellet: (Ar.) ateş koru.
ملت millet: (Ar.) din, şeriat; ümmet; millet, ulus.
ملتئم کردن molte'im kerden: şifa vermek; birleşmek.
ملتبس moltebes: (Ar.) karışık; benzer; şüpheli.
ملتثم moltesem: (Ar.) öpülen; öpücük yeri.
ملتجی moltecî: (Ar.) sığınan, mülteci.
ملتحم moltehim: (Ar.) lehimli, yapışık; (tıb.) iyileşmiş yara, kapanmış yara.
ملتحمه moltehime: (Ar.) doku; ـــ چشم göz kapağının iç kısmı; ـــ نسج katılgan doku.
ملتزم moltezim: (Ar.) üzerine alan; maiyette bulunan.
ملتزم شدن moltezim şoden: üstlenmek, taahhüt etmek.

ملق melek: (Ar.) yalancı dostluk; düz zemin; yumuşak ve ince yeşillik.
ملقب molekkeb: (Ar.) lakaplı.
ملقمه melkeme: (kim.) malgama, civa alaşımlı.
ملك melek: (Ar.) melek; ـ مقرب büyük melek.
ملك melik: (Ar.) sahip; mülk sahibi; şah, padişah, melik; yüce Tanrı.
ملك milk: (tıb.) akçılyay; aycık, küçük ay.
ملك milk: (Ar.) mülk, mal; hiddet.
ملك molk: (Ar.) büyüklük, azamet; padişahlık; ülke, memleket, vilayet; (tas.) şahadet âlemi.
ملكات melekât: (Ar.) melekeler, yatkınlıklar.
ملك آوازه melik-âvâze: (kin.) yüksek sesli; (kin.) meşhur, ünlü.
ملكت molket: (Ar.) ülke, memleket; padişahlık, saltanat.
ملك دادن milk dâden: mülk vermek.
ملك رانی molk-rânî: saltanat, padişahlık.
ملك زاده melik-zâde: şehzade, prens.
ملكوت melekût: (Ar.) büyüklük, azamet; ilahî azamet; ـ جهان melekler âlemi.
ملكوك melkûk: (Ar.) lekeli; (kin.) adı kötüye çıkmış.
ملكوك كردن melkûk kerden: lekelemek; adını kötüye çıkarmak.
ملكه meleke: (Ar.) kudret; meleke, yeti, alışıklık.
ملكه melike: (Ar.) kadın hükümdar; kraliçe.
ملكه شدن meleke şoden: meleke haline gelmek.
ملكی melekî: meleklik; melekle ilgili.
ملكی melikî: padişahlık, meliklik; bir tür örgülü ayakkabı.
ملل milel: (Ar.) milletler.
ملمع molemme: (Ar.) aydın, aydınlık, parlak; alaca; kaplama maden; (ed.) mülemmâ, iki dilli şiir.
ملمع شدن molemme' şoden: aydınlanmak, parlamak; rengârenk olmak; kaplama gözönüne alınmak.
ملحوظ گردیدن melhûz gerdîden: görülmek, göz önüne alınmak.
ملحون melhûn: (Ar.) âhenkli, uyumlu.
ملخ meleh: (Peh.) çekirge.
ملخص molehhes: (Ar.) özetlenmiş, kısaltılmış.
ملخص شدن molehhes şoden: kısaca açıklanmak; özetlenmek.
ملخص كردن molehhes kerden: kısaca açıklamak; özetlemek.
ملخ ناك meleh-nâk: çekirgesi bol olan yer.
ملدوغ meldûğ: (Ar.) yılan vb. sokmuş.
ملزم molzem: (Ar.) işe zorunlu olan; suçlu, sanık; tartışmada yenilmiş.
ملزم شدن molzem şoden: gerekli olmak; suçlanmak; tartışmada yenilmek.
ملزم كردن molzem kerden: gerekli kılmak; suçlamak; tartışmada yenmek.
ملزم گردیدن molzem gerdîden: gerekli olmak; suçlanmak; tartışmada yenilmek.
ملزوم melzûm: (Ar.) lüzumlu.
ملس meles: mayhoş.
ملسون melsûn: (Ar.) yalancı; dili kesik.
ملسون شدن melsûn şoden: yalancı olmak; dili kesik olmak.
ملصق molsek: (Ar.) yapışık, yapışmış.
ملصق كردن molsek kerden: yapıştırmak.
ملطی meletî: (Ar.) Malatya'lı.
ملطیوی meletiyevî: (Ar.) Malatya'lı.
ملعبه mil'ebe: (Ar.) oyuncak; ـ دست كسی شدن elinde oyuncak olmak.
ملعقه mil'eke: (Ar.) kepçe; büyük kaşık; dört miskallik bir ağırlık birimi.
ملعنت mel'enet: (Ar.) lanetlik, şeytanlık.
ملعون mel'ûn: (Ar.) melun, lanetlik.
ملغم melğem: (tıb.) merhem; merhemleme.
ملغی molğâ: (Ar.) lağvedilmiş.
ملغی شدن molğâ şoden: lağvedilmek.
ملغی كردن molğâ kerden: lağvetmek
ملفوظ melfûz: (Ar.) telaffuz olunan; söylenilen.
ملفوف melfûf: (Ar.) sarılmış, katlanmış.

ملیارد milyârd:(Fr.) milyar.
ملیت millîyyet: (Ar.) milliyet.
ملیح melîh: (Ar.) tuzlu; buğday renkli(esmer); şirin, güzel.
ملیحه melîhe: (Ar.) güzel yüzlü kadın; bir kadın ismi.
ملیك melîk: (Ar.) melik; sahip, efendi; padişah.
ملی كردن millî kerden: devletleştirmek.
ملیله melîle: sırma.
ملیله دوزی melîle-dûzî: sırma işleme.
ملین moleyyin: (Ar.) yumuşatıcı; yumuşaklık veren ilaç.
ملیون millîyyûn: (Ar.) milliyetçiler.
ملیون milyûn:(Fr.) milyon.
ممات memât: (Ar.) ölüm; ölüm zamanı.
مماثل momâsil: (Ar.) benzer, benzeri, gibi.
ممارست momâreset: (Ar.) temrin, eksersiz.
ممازحت momâzehet: (Ar.) şakalaşma; şaka, mizah.
مماس momâs: (Ar.) teğet.
مماس شدن momâs şoden: sürtülmek; karşılamak.
مماشات momâşât: (Ar.) geçinme; yoldaşlık.
مماشات كردن momâşât kerden: yoldaşlık etmek; geçinmek.
مماطله momâtele: (Ar.) oyalama, geciktirme, savsaklatma, tehir.
ممالحت momâlehet: (Ar.) aynı sofrada bulunma; karşılıklı güven.
ممالك memâlik: (Ar.) ülkeler, memleketler.
مماليك memâlîk: (Ar.) kullar, köleler.
ممانعت momâne'et: (Ar.) engel olma, menetme.
ممانعت كردن momâne'et kerden: engel olmak, önlemek.
ممتاز momtâz: (Ar.) seçkin, mümtaz; meziyetli.
ممتاز شدن momtâz şoden: seçilmek; üstün olmak.
ممتاز كردن momtâz kerden: seçmek; meziyet vermek.

yapılmak.
ململ melmel: mermerşahi, beyaz ince bez.
ملموس melmûs: (Ar.) dokunulmuş, sürülmüş.
ملنگ meleng: sarhoş; keyifli; (kin.) baygın; yalınayak başı kabak; hint fakiri.
ملواح milvâh: (Ar.) iş âleti, av aracı; avcı kuşu; av yemi; cılız ve uzun boylu; çevik kadın.
ملوان melevân: denizci, tayfa.
ملوث molevves: (Ar.) kirli, kire bulaşmış.
ملوث ساختن molevves sâhten: kirletmek, kire bulaştırmak.
ملوث شدن molevves şoden: kire bulanmak, kirlenmek.
ملوث كردن molevves kerden: kire bulamak, kirletmek.
ملودرام milodrâm: (Fr.) melodram.
ملودی milodî: (Fr.) (müz.) melodi.
ملودیك milodîk: (Fr.) melodik.
ملوز molevvez: (Ar.) badem şeklinde, badem ve cevizle doldurulmuş hurma.
ملوس melûs: güzel, zarif, çekici, alımlı.
ملوك molûk: (Ar.) padişahlar, melikler; (tas.) velîler; bir kadın ismi.
ملول melûl: (Ar.) usanmış; üzgün, melul, kederli.
ملول شدن melûl şoden: usanmak; üzülmek.
ملوم melûm: (Ar.) kınanmış.
ملون molevven: (Ar.) renkli, rengârenk; (ed.) iki vezinli şiir.
ملون شدن molevven şoden: renklenmek; rengârenk olmak.
ملون كردن molevven kerden: reklendirmek; rengârenk etmek.
ملونیا melûniyâ: (bot.) uzun kavun.
ملهم molhem: (Ar.) ilham olunmuş, ilhamlı.
ملهم molhim: (Ar.) ilham eden; yüce Tanrı.
ملهوف melhûf: (Ar.) üzgün, gamlı; mazlum.
ملهی molhî: (Ar.) maskara, taklitçi.
ملی melî: (Ar.) zengin; çevik.
ملی millî: (Ar.) millî, ulusal.

ممتاز گرداندن momtâz gerdânden: seçmek; meziyet vermek.
ممتحن momtehin: (Ar.) deneyen, imtihan eden.
ممتد momted: (Ar.) uzun; uzamış, çekilmiş.
ممتزج momtezec: (Ar.) karışık.
ممتلی momtelî: (Ar.) dolu, dolgun.
ممتلی شدن momtelî şoden: dolmak.
ممتلی کردن momtelî kerden: doldurmak.
ممتنع momtenî': (Ar.) kaçınan, çekinen; imkânsız.
ممثل momessel: (Ar.) resimli, tasvirli; misalli; mücessem.
ممثل momessil: (Ar.) yuvarlak cisim.
ممد momid: (Ar.) yardım eden.
ممدوح memdûh: (Ar.) övülmüş, beğenilmiş, methedilmiş; methedilen.
ممدود memdûd: (Ar.) uzamış, çekilmiş.
ممر memer: (Ar.) geçit, geçiş yeri; köprü; sebep.
ممرز memrez: (bot.) gürgen ağacı.
ممزج momezzec: (Ar.) altın işlemeli elbise.
ممزق شدن momezzek şoden: yarılmak, parçalanmak.
ممزق کردن momezzek kerden: yarmak, parçalamak.
ممزوج memzûc: (Ar.) karışık; sulu şarap; bir tür arap yazısı.
ممسك momsik: (Ar.) pinti, eli sıkı.
ممضی momzâ: (Ar.) imzalı.
ممکن momekkin: (Ar.) yerleşen.
ممکن momkin: (Ar.) mümkün, imkan dahilinde; ـ بودن mümkün olmak, hasıl olmak.
ممکنات momkinât: (Ar.) mümkün olan şeyler; mevcudat.
ممکن شدن momkin şoden: mümkün olmak.
ممکن شدن momekken şoden: sabit olmak, yerleşik olmak.
ممکنی momkinî: imkan.

مملو memlov: (Ar.) dolu.
مملوك memlûk: (Ar.) köle, kul.
ممنوع memnû': (Ar.) yasak.
ممنوعه memnû'e: (Ar.) yasak.
ممنون memnûn: (Ar.) memnun, mutlu.
ممهوش memûş: jigolo.
مه meme: (T.) (çocuk dilinde) meme.
ممهد momehhed: (Ar.) yaygın, serili; hazır.
ممهد شدن momehhed şoden: yayılmak, serilmek; hazırlanmak.
ممهور memhûr: (Ar.) mühürlü.
ممیت momît: (Ar.) öldürücü; yüce Tanrı.
ممیز momeyyiz: (Ar.) ayırt eden, seçen; eksper; bölü işareti.
ممیزی momeyyizî: temyiz, ayırt etme, kontrol; değerlendirme, eksperlik.
من men: (Peh.) ben; (tas.) mutlak himmet.
من men: (Sans.) batman; 3 kg.lık bir ağırlık birimi.
من menn: (Ar.) minnet.
من men: kudret helvası.
مناب menâb: (Ar.) vekillik; ـ نایب vekil.
منابر menâbir: (Ar.) minberler.
منابع menâbi': (Ar.) kaynaklar, menbalar.
مناط menât: menat, Rus parası; cahiliye devri putlarından biri.
مناجات monâcât: (Ar.) yakarış, münacat; Allah'a yakarma.

مناقب menâkib: (Ar.) övülecek şeyler; menkıbeler.
مناقشه monâkeşe: (Ar.) tartışma, münakaşa; kavga, mücadele.
مناقصه monâkese: (Ar.) eksiltme, azaltma; ucuza alma.
مناقضه monâkeze: (Ar.) çelişme, çelişki, tenakuz.
مناكحت monâkehet: (Ar.) nikahlama; nikahlanma; girişme.
منال menâl: (Ar.) gelir; kazanç yeri.
منام menâm: (Ar.) uyku; uyunacak yer.
منان mennân: (Ar.) iyiliksever; Allah'ın sıfatlarından biri.
منافات monâvât: (Ar.) karşılıklı düşmanlık; karşılıklı övünme.
مناوبت monâvebet: (Ar.) nöbetleşe; cezalandırma; ardından gelme.
مناهج menâhic: (Ar.) açık yollar.
مناهل menâhil: (Ar.) su içilecek yerler.
مناهی menâhî: (Ar.) menedilmiş şeyler, yasaklananlar.
مناهی نمودن menâhî nomûden: kibirlenmek.
منایا menâyâ: (Ar.) ölümler; eceller.
منبت menbit: (Ar.) bitme yeri; saç kökü.
منبت monebbet: (Ar.) yeşertilmiş; ağaç oyma işi.
منبت كار monebbet-kâr: ağaç oyma işi yapan.
منبت كارى monebbet-kârî: ağaç oymacılığı.
منبر minber: (Ar.) minber; ifade, öğretme; ekmek sehpası.
منبر كردن monber kerden: depolamak.
منبسط monbesit: (Ar.) açılmış, yaygın; geniş; mutlu, sevinçli.
منبع menbe': (Ar.) kaynak, menba; asıl.
منبعث monbe'is: (Ar.) kışkırtılmış; kaynaklanan, ileri gelen; gönderilmiş.
منبل menbel: tembel, işsiz güçsüz.
منبلى monbilî: itikatsızlık, inkar.
من بنده men-bende: bendeniz.

anlaşmazlık.
منازل menâzil: (Ar.) evler; saraylar; konaklar, menziller.
مناسب monâsib: (Ar.) uygun, münasip; benzer.
مناسبات monâsebât: (Ar.) münasebetler, ilişkiler.
مناسبت monâsebet: (Ar.) münasebet; benzerlik; yakınlık.
مناسك menâsik: (Ar.) ibadetler; ibadet yerleri; حج ـ hac ibadet ve törenleri.
مناشير menâşîr: (Ar.) fermanlar.
مناص menâs: (Ar.) kaçma, kaçış; sığınak; çare.
مناصب menâsib: (Ar.) rütbeler, dereceler; mevkiler.
مناضلت monâzelet: (Ar.) oklaşma.
مناط menât: (Ar.) asmak; asılan yer; delil, kanıt, senet, belge; maksat, konu.
مناطق menatik: (Ar.) mıntıkalar, bölgeler.
مناظر menâzir: (Ar.) manzaralar.
مناظره monâzere: (Ar.) tartışma, münazara; mücadele.
مناظره كردن monâzere kerden: tartışmak.
مناع mennâ': (Ar.) menedici, yasaklayıcı; cimri.
مناعت menâ'et: (Ar.) sağlamlaşma; yüksek görüşlülük; sağlamlık.
منافات monâfât: (Ar.) ayrılık; aykırılık.
منافات داشتن monâfât dâşten: farklı olmak, ihtilaflı olmak.
منافذ menâfiz: (Ar.) delikler; menfezler.
منافره monâfere: (Ar.) soy sop davasında bulunma; nefretleşme.
منافع menâfi': (Ar.) menfaatler, kazançlar, yararlar.
منافق monâfik: (Ar.) münafık, ikiyüzlü.
منافقى monâfikî: münafıklık, ikiyüzlülük

منت کش minnet-keş: minnet çeken.
منتها montehâ: (Ar.) son, nihayet; ancak.
منتهز montehiz: (Ar.) fırsatı ganimet bilen, fırsat bulan.
منتهی montehâ: (Ar.) son, encam, nihayet; sonuncu; ancak.
منتهی montehî: (Ar.) sona ermiş; üstad; tamamlanmış.
منثور mensûr: (Ar.) düzyazı, mensur; saçılmış; delinmemiş inci; dağınık; (bot.) Herat şebboyu.
منج monc: (Peh.) acıbadem ağacı.
منج monc: bal arısı; sinek; yeşil sinek.
منجح moncih: (Ar.) muzaffer, galip; mutlu.
منجر moncer: (Ar.) çekilmiş; sonuçlanan.
منجر شدن moncer şoden: çekilmek; sonuçlanmak.
منجز moneccez: (Ar.) dileği olmuş; vaadinde durulmuş.
منجز monciz: (Ar.) vaadinde duran, dileğini yerine getiren; çevik; (tıb.) müshil ilacı.
منجل mincel: (Ar.) orak; mızrak; delikli, taş bağlanan büyük ok.
منجلاب mencelâb: pis su birikintisi; pis ve yoğun su.
منجلی moncelî: (Ar.) açık, aşikâr; aydınlanan.
منجلی شدن moncelî şoden: aşikâr olmak; görünmek.
منجم moneccim: (Ar.) astronom, müneccim.
منجم باشی moneccim-bâşî: müneccimbaşı.
منجمد moncemid: (Ar.) donuk, buz tutmuş.
منجنیق mencenîk: (Ar.-Yun.) mancınık; büyük sapan; vinç.
منجوق mencûk, moncûk: mahçe; sancak; boncuk; sancak alameti; taç.
منحدر monhedir: (Ar.) yüksekten akan; yüksekten inen.
منحرف monherif: (Ar.) yoldan sapmış eğri.
منحصر monhesir: (Ar.) münhasır, sınırlı,
منبه monebbih: (Ar.) uyarıcı; uyandırıcı.
منت minnet: (Ar.) minnet; iyilik, ihsan.
منتبه montebih: (Ar.) uyanık, akıllı.
منتج montic: (Ar.) sonuç veren; yararlı; doğuran.
منتخب montehib: (Ar.) seçen, seçici.
منتخبات montehebât: (Ar.) seçilenler; seçmeler, antoloji.
منتر menter: büyü, afsun; alay; oyalama.
منتر شدن menter şoden: büyülenmek; alay edilmek.
منتر کردن menter kerden: büyülemek, sihir yapmak; alay etmek, dalga geçmek.
منتزع monteze': (Ar.) ayrılmış; koparılmış, kazınmış.
منتسب monteseb: (Ar.) nisbet edilmiş; ilgili; akraba.
منتسخ monteseh: (Ar.) istinsah edilmiş; kopya, nüsha.
منتشر monteşir: (Ar.) yayılan; faş olan; dağılan; dağıtılan; yayımlanmış.
منتصب montesib: (Ar.) ayakta duran, yüksek; atanmış.
منتصر montesir: (Ar.) galip, zafer kazanmış.
منتظر montezir: (Ar.) bekleyen, gözleyen; ـ خدمت کردن geçici olarak işten el çektirmek.
منتظم montezem: (Ar.) düzenli, dizili inci.
منتعش monte'iş: (Ar.) düştükten sonra kalkan; iyileşmiş; sevinçli.
منتفع montefi': (Ar.) yararlanan, kazanan.
منتفع شدن montefi' şoden: yararlanmak, kazanmak.
منتفی montefî: (Ar.) yok olan, ortadan kalkan; uzaklaşan.
منتفی شدن montefî şoden: ortadan kalkmak.
منتقد montekid: (Ar.) sarraflık eden; eleştirmen.
منتقش montekeş: (Ar.) nakışlı; kakmalı.
منتقل montekil: (Ar.) taşınan, intikal eden.
منتقم montekim: (Ar.) intikam alan, kinci.

منزجر monzecir: (Ar.) menedilmiş; usanmış, nefret etmiş.
منزجر شدن monzecir şoden: usanmak, nefret etmek; direnmek.
منزعج شدن monze'ic şoden: huzursuz olmak, perişan olmak.
منزل menzil: (Ar.) iniş yeri; konak; ev; merhale, aşama; ـ جان can ve ruhun gideceği yer; (kin.) insan bedeni; (kin.) ulvi âlem.
منزل monzel: (Ar.) indirilmiş.
منزلت menzilet: (Ar.) derece, mertebe, makam.
منزلگاه menzil-gâh: iniş yeri, konak, menzil.
منزله menzile: (Ar.) yer, menzil; به ـ yerine.
منزوی monzevî: (Ar.) münzevi; köşeye çekilen; örtülü.
منزه monezzeh: (Ar.) temiz, arıduru, münezzeh.
منساق mensâk: (Ar.) yakın, akraba; tabi, izleyen.
منسجم moncesim: (Ar.) dökülen su; düzenli söz.
منسد monsed: (Ar.) kapalı; açılmayacak şey.
منسك mensik: (Ar.) kurban kesme yeri; ibadet yeri; ibadet şekli.
منسلك monselik: (Ar.) giren, dahil olan; dizilen.
منسوب mensûb: (Ar.) mensup; bağlı, ilişik; yakın, akraba.
منسوج mensûc: (Ar.) dokunmuş; kumaş.
منسوجات mensûcât: (Ar.) dokumalar, mensucat.
منسوخ mensûh: (Ar.) ortadan kaldırılmış, hükümsüz kalmış.
منسوخ شدن mensûh şoden: yok olmak; batıl olmak.
منسوخ کردن mensûh kerden: yok etmek; batıl etmek, hükümsüz kılmak.
منسی mensî: (Ar.) unutulmuş.
منش meniş: (Peh.) düşünce; huy, adet; özgü, özel.
منحط monhet: (Ar.) alçalmış; alçak, düşük.
منحل monhel: (Ar.) çözülmüş, açılmış; kaldırılmış.
منحل شدن monhel şoden: çözülmek; açılmak; kaldırılmak, tatil edilmek.
منحنی monhenî: (Ar.) eğik, eğri; münhani.
منحور menhûr: (Ar.) boğazı kesik.
منحوس menhûs: (Ar.) uğursuz, bedbaht.
منخر minher menher: (Ar.) burun deliği.
منخرین minhereyn: (Ar.) burun delikleri.
منخسف monhesif: (Ar.) gizlenen, örtülen; tutulmuş ay.
منخلع شدن monheli' şoden: kökünden sökülmek; kesilmek, ayrılmak.
منداب mendâb: (bot.) kolza.
مندبور mendebûr: bedbaht; felçli.
من در أوردی men-der-âverdî: uyduruk, uydurma.
مندرج monderic: (Ar.) girmiş, sığmış; yazılmış.
مندرجات mondericât: (Ar.) içindekiler.
مندرس monderis: (Ar.) yırtık, köhne, eski.
مندرس شدن monderis şoden: eskimek, pörsümek, köhneleşmek.
مندفع mondefi': (Ar.) dışarı dökülen; uzaklaşan.
مندك شدن mondek şoden: viran olmak; yok olmak; yenilmek.
مندل mendel: büyücü dairesi; mendel udu; bir tür davul.
مندل نواز mendel-nevâz: davulcu.
مندوب mendûb: (Ar.) seçilmiş, çağırılmış.
مندور mendûr: bedbaht, bitkin; kederli.
مندور کردن mendûr kerden: bedbaht etmek; üzmek, kederlendirmek.
مندوری mendûrî: bedbahtlık; üzüntü.
منديل mindîl, mendîl: (Ar.) mendil; sarık.
منذر monzir: (Ar.) korkutan; İslâm peygamberinin adlarından biri.
منذور menzûr: (Ar.) korkutulmuş; anlaşma yapılmış.

edilmiş; açık ve kesin dinî hüküm.

منصه minesse: (Ar.) gelinin oturduğu sandalye; zuhur etme yeri.

منضج monzic: (Ar.) pişiren; (tıb.) balgam söktürücü ilaç.

منضم monzem: (Ar.) eklenmiş; bitişik, bağlı.

منطبع montebi': (Ar.) basılmış, tabedilmiş; işlenen.

منطبق montebik: (Ar.) üstüste gelen, çakışan; uygun, denk.

منطبق شدن montebik şoden: uymak, denk gelmek; çakışmak.

منطبق کردن montebik kerden: denkleştirmek.

منطفی montefî: (Ar.) sönen; sönük.

منطفی شدن montefî şoden: sönmek.

منطق mentik: (Ar.) konuşma; söz; mantık.

منطقه minteke: (Ar.) kemer; bölge, mıntıka.

منطقی mentikî: (Ar.) mantıkî.

منطمس montemis: (Ar.) sönen; yok olan; sönen yıldız.

منطوق mentûk: (Ar.) söylenmiş; söz; mefhum.

منطوی montevî: (Ar.) sarılmış, derilmiş, devşirilmiş; kapsayan, ihtiva eden.

منظر menzer: (Ar.) görünme yeri; göz; manzara, görünüm; zâhir, dış yüz.

منظره menzere: (Ar.) manzara, görünüm, panorama; dış görünüş; pencere.

منظم monezzem: (Ar.) düzenli, derli toplu; dizili inci; ardardına.

منظور menzûr: (Ar.) görülen; maksat, amaç; makbul, beğenilmiş.

منظور داشتن menzûr dâşten: göz önüne almak.

منظور شدن menzûr şoden: görülmek; beğenilmek; ilgi duyulmak.

منظور کردن menzûr kerden: beğenmek, kabul etmek; ilgi duymak; hesaplamak.

منظوم menzûm: (Ar.) manzum; dizili inci; süslü; düzenli.

şahsiyetli.

منشار minşâr: (Ar.) testere; testere balığı.

منشأ menşe': (Ar.) menşe, kaynak, köken, asıl, çıkış yeri.

منشآت monşe'ât: (Ar.) mektuplar, münşeat.

منشرح monşerih: (Ar.) açık; açılan; aşikâr.

منشرح شدن monşerih şoden: açılmak.

منشعب monşe'ib: (Ar.) şubeli; dallı; ayrılan.

منشق monşek: (Ar.) yarılmış; yarık; parça.

منش گردا meniş-gerdâ: kusma.

منشور menşûr: (Ar.) yayılmış; dirilmiş; ferman; bildiri.

منشور menşûr: (Ar.) prizma.

منشور نویس menşûr-nivîs: saray kâtibi.

منشی monşî: (Ar.) yaratan; yazar; kâtip, sekreter.

منشیانه monşîyâne: edipçe, edebî olarak.

منشی باشی monşî-bâşî: münşibaşı, başkâtip

منشی گری monşî-gerî: kâtiplik.

منصب mensib, menseb: (Ar.) rütbe, derece, makam; resmi iş.

منصب دار mensib-dâr: yüksek dereceli memur.

منصرف monserif: (Ar.) dönen; yer değiştiren; vazgeçen; (gr.) tenvin ve esre kabul eden.

منصرف شدن monserif şoden: vazgeçmek.

منصف monsif: (Ar.) insaflı, adaletli.

منصفانه monsifâne: insaflıca.

منصلح شدن monselih şoden: ıslah olmak.

منصوب mensûb: (Ar.) atanmış, tayin edilmiş; dikilmiş; (gr.) üstün işareti alan.

منصوب شدن mensûb şoden: dikilmek; atanmak, tayin edilmek.

منصور mensûr: (Ar.) yardım edilmiş, muzaffer; bir erkek ismi.

منصوص mensûs: (Ar.) araştırılmış; tayin

منفرج monferic: (Ar.) geniş, açık; uzak, ayrı.
منفرد monferid: (Ar.) tek, tenha, yalnız; benzersiz.
منفسح monfeseh: (Ar.) açık.
منفسخ monfesih: (Ar.) feshedilmiş, bozulmuş.
منفصل monfesil: (Ar.) ayrılan, ayrılmış; parçalanmış.
منفعت menfe'et: (Ar.) kazanç, yarar, menfaat, fayda.
منفعل monfe'il: (Ar.) etkilenen; utangaç, mahçup.
منفق monfik: (Ar.) nafaka veren, besleyen; sadaka veren.
منفك monfek: (Ar.) ayrılmış, kopmuş.
منفك شدن monfek şoden: ayrılmak; dallanmak.
منفور menfûr: (Ar.) iğrenç, menfur.
منفی menfâ: (Ar.) sürgün yeri.
منفی menfî: (Ar.) yok olmuş; uzaklaşmış; olumsuz, menfi.
منفی باف menfî-bâf: olumsuz insan.
منقاد monkâd: (Ar.) itaatli, bağımlı, tâbi.
منقار minkâr: (Ar.) gaga.
منقاش minkâş: (Ar.) kıl makası, saç makası.
منقبت menkebet: (Ar.) övünülecek şey, menkıbe.
منقبض monkebiz: (Ar.) sıkılmış, çekilmiş; toplanmış.
منقبه monkebe: (Ar.) menkıbe.
منقح monekkeh: (Ar.) temizlenmiş; ıslah edilmiş; tezhipli.
منقذ monkiz: (Ar.) kurtaran, kurtarıcı.
منقرض monkeriz: (Ar.) yok olan, ortadan kalkan.
منقرض شدن monkeriz şoden: ortadan kalkmak, yok olmak.
منقرض کردن monkeriz kerden: ortadan kaldırmak, yok etmek.
منقسم monkesim: (Ar.) bölünen, bölünmüş.

منظومات menzûmât: (Ar.) manzum olanlar.
منظومه menzûme: (Ar.) manzume, şiir; takım, dizi.
منع men': (Ar.) alıkoyma, engel olma, men.
منعدم mon'edim: (Ar.) yok olan.
منعطف mon'etif: (Ar.) eğilen, sapan.
منعقد mon'ekid: (Ar.) bağlanan; akdedilen; dikilmiş.
منعقد شدن mon'ekid şoden: imzalanmak, akdedilmek; delinmek; kurulmak.
منعقد کردن mon'ekid kerden: imzalamak, akdetmek; kurmak, düzenlemek.
منع کردن men' kerden: yasaklamak, men etmek, önlemek, engel olmak.
منعکس mon'ekis: (Ar.) yansımış; ışık saçmış; tersine dönmüş; yenik.
منعکس شدن mon'ekis şoden: yansımak; ışık saçmak; ters olmak.
منعکس کردن mon'ekis kerden: yansıtmak; ışık saçtırmak; ters çevirmek.
منعل mone'el: (Ar.) nallanmış, nallı.
منعم mon'im: (Ar.) bağışlayan, nimet veren; zengin.
منعم گرداندن mon'em gerdânden: bağışlamak, ihsan etmek.
منغر menğor: mangır.
منغص moneğğes: (Ar.) kederli; karanlık; tatsız.
منغص شدن moneğğes şoden: kederlenmek; rahatsız olmak.
منغص کردن moneğğes kerden: kederlendirmek; beğendirmemek, karartmak.
منغص گرداندن moneğğes gerdânden: kederlendirmek; beğendirmemek; karartmak.
منفجر monfecir: (Ar.) yarılmış; akarsu; açık yara; patlayan, patlayıcı.
منفجر شدن monfecir şoden: patlamak, infilak etmek.
منفجر کردن monfecir kerden: patlatmak, infilak ettirmek.
منفذ menfez: (Ar.) delik, menfez; pencere.

منکوب شدن menkûb şoden: yenilmek.
منکوب کردن menkûb kerden: yenmek.
منکوح menkûh: (Ar.) nikahlı.
منکوحه menkûhe: (Ar.) nikahlı kadın.
منکوس menkûs: (Ar.) başaşağı dönmüş; bir remel şekli.
منگ meng: kumar.
منگ meng: esneme; şaşkın, salak, ahmak, aptal; bunak.
منگل mengol: yeraltı su kanalı.
منگل mengol: su toplanma yeri.
منگله mengole: ponpon, püskül.
منگ منگ کردن ming ming kerden: çiğnerken burnundan konuşmak; ağır ağır konuşmak, mırıldanmak.
منگنز mengeniz: (Fr.) (kim.) manganez.
منگنه mengene: mengene, işkence; meyva sıkacağı, meyva presi.
منگول mengûl: güzel çocuk; sevinçli, neşeli.
منگوله mengûle: ponpon, püskül.
منگیاگر mengyâ-ger: kumarbaz.
منگیدن mengîden: mırıldanmak.
من من کردن min min kerden: ağır ağır konuşmak; çiğnerken burnundan konuşmak.
منن minen: (Ar.) minnetler.
منژیت menenjît: (Fr.) (tıb.) menenjit.
منوال minvâl: (Ar.) dokuma tezgahı; gidiş, tarz, üslup, minval.
منوپل monopol: (Fr.) tekel.
منوچهر menû-çihr: cennet yüzlü.
منور monevver: (Ar.) aydın, parlak, aydınlık.
منوط menût: (Ar.) bağlı, ilgli; asılı.
منوم monevvim: (Ar.) uyutucu, uyku verici.
منون menûn: (Ar.) ölüm, ecel.
منون monevven: (Ar.) tenvinli.
منها min-hâ: eksi işareti, eksi, nâkıs.
منهاج minhâc: (Ar.) doğru ve açık yol.
منهتك monhetik: (Ar.) yırtık; rezil.
منهج menhec, minhec: (Ar.) açık ve geniş yol.

منقسم شدن monkesim şoden: bölünmek, taksim edilmek.
منقش monekkeş: (Ar.) nakışlı, işlenmiş, resimli, desenli.
منقصت menkeset: (Ar.) azlık, noksanlık; kusur.
منقضی monkezî: (Ar.) geçmiş, bitmiş.
منقضی شدن monkezî şoden: geçmek, bitmek, son bulmak.
منقطع monketi': (Ar.) kesik, kesilen.
منقط کردن monekket kerden: noktalamak.
منقل menkel: (Ar.) mangal.
منقلب monkelib: (Ar.) değişen; karışan; rahatsız, keyifsiz.
منقلب شدن monkelib şoden: tersine dönmek; keyfi kaçmak, rahatsız olmak, perişan olmak.
منقلع monkeli': (Ar.) kökünden sökülmüş, kazınmış.
منقور menkûr: (Ar.) kazınmış; delinmiş.
منقوش menkûş: (Ar.) işlenmiş, çizilmiş, yazılı.
منقوط menkût: (Ar.) noktalı.
منقول menkûl: (Ar.) nakledilmiş, anlatılmış, menkul, rivayet edilmiş; taşınabilir eşya.
منقی monekkâ: (Ar.) temizlenmiş; beyni çıkarılmış; ــ انگور çekirdeksiz üzüm.
منکب menkib: (Ar.) omuz başı; omuz.
منکر monker: (Ar.) tanınmamış; çirkin; inkâr edilen; akıllı, zeki; acaip.
منکر monkir: (Ar.) inkâr eden; cahil.
منکر شدن monkir şoden: inkâr etmek, münkir olmak.
منکری monkirî: inkâr; cehalet.
منکسر monkesir: (Ar.) kırılgan; kırık; ــ خط kırık çizgi.
منکسف monkesif: (Ar.) tutulan ay veya güneş.
منکشف monkeşif: (Ar.) ortaya çıkan; aşikar, açık; çıplak.
منکوب menkûb: (Ar.) zorluğa düşmüş, düşkün; yenik.

مواجه movâcih: (Ar.) karşılaşan; yüzyüze, karşı.
مواجه شدن movâcih şoden: yüzyüze gelmek, karşılaşmak.
مواجهه movâcehe: (Ar.) karşılaşma, yüzyüze gelme.
مواخات movâhât: (Ar.) kardeşlik, dostluk.
مواد mevâd: (Ar.) maddeler; ـ خام ham-maddeler.
موارب movârebe: (Ar.) birlikte hile yapma; hileleşme; birbirine zarar verme.
موارد mevârid: (Ar.) yollar; defalar; yerler; vakitler.
مواريث mevârîs: (Ar.) miraslar.
موازات movâzât: (Ar.) karşılaşma; paralellik.
موازنه movâzene: (Ar.) denge, muvazene; tartma.
موازی movâzî: (Ar.) paralel, karşı, muvazi.
موازين mevâzîn: (Ar.) tartılar, ölçüler, kıstaslar, teraziler.
مواسات movâsât: (Ar.) yardım etme, yardımlaşma.
مواشی mevâşî: (Ar.) dört ayaklı hayvanlar, davar; davar vergisi.
مواصلت movâselet: (Ar.) kavuşma, buluşma; bağlılık.
مواضع mevâzi': (Ar.) yerler, mevziler.
مواضعت movâze'et: (Ar.) kararlaşma, ağız birliği; uyum.
مواضعه movâze'e: (Ar.) kararlaşma, ağız birliği; uyum.
مواطن mevâtin: (Ar.) vatanlar.
مواظب movâzib: (Ar.) dikkatli, gözleyen, kollayan; dikkatli olmak; kollamak.
مواظبت movâzebet: (Ar.) gözleme, kollama, dikkat etme.
مواعد mevâ'id: (Ar.) vaadler, mühletler, süreler.
مواعظ mevâ'iz: (Ar.) vaazler, öğütler.
مواعيد mevâ'îd: (Ar.) vaad olunmuş yer veya zamanlar.
موافق movâfik: (Ar.) uygun, muvafık; hem-

منهدم monhedim: (Ar.) harap, viran; yok olan, yıkılan.
منهزم monhezim: (Ar.) bozguna uğramış.
منهزم شدن monhezim şoden: bozguna uğramak.
منهضم monhezim: (Ar.) hazmedilmiş.
منهمك monhemik: (Ar.) çalışan, çabalayan.
منهوب menhûb: (Ar.) yağmalanmış.
منهی menhî: (Ar.) yasaklanmış.
منهی monhî: (Ar.) haberci, bildiren; casus.
منی menî: benlik; kibirlenme.
منی menî: (Ar.) (tıb.) belsuyu, meni, sperma.
منيت meniyyet: (Ar.) ölüm, ecel.
منيت meniyyet: benlik; bencillik.
منير monîr: (Ar.) ışık veren; aydınlık, nurlu.
منيزيوم menyizyom: (Fr.) (kim.) mağnezyum.
منيژه menîje: bir kadın adı; ـ خانم (hlk.) (kin.) bencil, kibirli; (kin.) bit.
منيع menî': (Ar.) sağlam; yüksek, yüce.
منيف monîf: (Ar.) yüksek ve uzun.
منی كردن menî kerden: şişinmek.
مو mev, mov: (Ar.) kedi sesi, miyav.
مو mev, mov: (bot.) asma.
مو mû: (Peh.) tüy, saç, kıl; ـ ی دماغ burun kılı; rahatsız eden; ـ يك سر çok az; ـ به ی بند بودن چیزی hassas bir aşamada olma; ـ از سر کسی ربودن son derece çevik olmak; ـ از کف بر آمدن (kin.) imkansız olmak; ـ از ماست کشیدن tereyağından kıl çekmek; ـ بتن کسی راست ایستادن çok korkmak; ـ ی خود را در آسیا سفید نکردن saçını değirmende ağartmış olmamak.
موائد mevâ'id: (Ar.) sofralar.
موات mevât: (Ar.) ölü, cansız; çorak, kıraç.
مواج mevvâc: (Ar.) dalgalı, çalkantılı.
مواجب mevâcib: (Ar.) görevler; maaş, aylık.
مواجب خوار mevâcib-ḫâr: maaşlı, aylıkçı.

mevsuk.

موج mevc, movc: (Ar.) dalga; çalkantı.

موجب mûceb: (Ar.) gerekli, olumlu.

موجب mûcib: (Ar.) gerektiren; sebep, neden; muharrem ayı; ـــ بـه uyarınca, gereğince.

موجب شدن mûcib şoden: sebep olmak, neden olmak.

موجبه mûcibe: (Ar.) sebep; büyük sevap veya günah; (müz.) motif.

موجد mûcid: (Ar.) icat eden, mucit; yüce Tanrı.

موجر mûcir: (Ar.) kiraya veren.

موجز mûcez: (Ar.) kısa, özlü; özlü söz.

موج زدن mevc zeden: dalgalanmak.

موج زن mevc-zen: dalgalı; çalkantılı.

موج شکن mevc-şiken: dalgakıran.

موجع mûci': (Ar.) dertli; dert verici.

موج موج mevc-mevc: dalga dalga.

موجود mevcûd, movcûd: (Ar.) mevcut, varlık; bulunan.

موجودات mevcûdât: (Ar.) varlıklar, mevcudat.

موجودی mevcûdî: kasa veya ambar mevcudu.

موجه movecceh: (Ar.) yer ve makam sahibi; makbul, beğenilmiş; kurallı; ـــ عذر meşrû mazeret.

موچ mûç: öpücük.

موچول mûçûl: küçük; kadın ve erkek ismi.

موحد movehhid: (Ar.) muvahhid, Allah'ın tekliğine inanan.

موحش mûhiş: (Ar.) korkunç; üzüntü verici.

مو حنایی mû-henâyî: kınalı saçlı.

مو خوره mû-hore: (tıb.) saçkıran.

مو دادن mû dâden: sevgiliye saç göndermek.

مودار mû-dâr: saçlı, kıllı; çizgili.

مودت meveddet: (Ar.) dostluk, sevgi.

مودوع movdû': (Ar.) ısmarlanan; emanet bırakılan.

موذی mûzî: (Ar.) eziyet eden; hilekar.

موذی گری mûzî-gerî: hilekarlık, nâmertlik.

fikir.

موافقت movâfeket: (Ar.) hem fikir olmak, uyum, muvafakat.

موافقت کردن movâfeket kerden: hem fikir olmak, görüş birliğine varmak, muvafakat etmek.

موافقت نامه movâfeket-nâme: muvafakatname.

مواقع mevâki': (Ar.) mevkiler.

مواقعه movâke'e: (Ar.) döğüşme; savaşma; çiftleşme, cinsel ilişki.

مواقف mevâkif: (Ar.) duracak yerler, duraklar.

مواقیت mevâkit: (Ar.) vakitler; yerler.

موالات movâlât: (Ar.) dostluk; ardarda yapma.

موالات گرفتن movâlât giriften: dostluk etmek.

موالی mevâlî: (Ar.) efendiler, önderler; köleler, kullar; dostlar.

موالید mevâlîd: (Ar.) evlatlar, çocuklar, doğanlar; ـــ ثلاث hayvan, bitki ve katı maddeler.

موانع mevânî: (Ar.) engeller, önlemler, maniler.

مواهب mevâhib: (Ar.) bağışlar.

موبد mevbed, mûbed: (Peh.) Zerdüştî din adamı.

مو بستن mû besten: saç bağlamak; (kin.) hazır olmak.

مو بمو mû-be–mû: dikkatle, kılı kırk yararak.

موبور mû-bûr: kumral; sarışın.

موبوری mûbûrî: kumrallık; sarışınlık.

موت mevt, movt: (Ar.) ölüm.

موتا movtâ, mevtâ: (Ar.) ölüler, ölenler.

موتور motor: (Fr.) motor; otomobil.

موتوردار motor-dâr: motorlu.

موتوری motorî: motorlu; motorla ilgili.

موتوسیکلت motosiklet: (Fr.) motosiklet.

موتی mevtâ, movtâ: (Ar.) ölüler, mevta.

موثق movessek: (Ar.) vesikalı, güvenilir.

موثوق mevsûk, movsûk: (Ar.) güvenilir.

موزه mûze: (Peh.) çizme; ـ در گل ماندن aciz kalmak.
موزه mûzi: (Fr.) müze.
موزه دوز mûze-dûz: çizmeci.
موزیسین mûzîsiyen: (Fr.) müzisyen.
موزیك mûzîk: (Fr.) müzik, mûsikî.
موزیکال mûzîkâl: (Fr.) müzikal.
موزیکان mûzîkân: müzik, musikî.
موزیکانچی mûzîkânçî: mızıkacı, bandocu.
موژ mûj: keder, gam, üzüntü.
موژ mûj: su birikintisi.
موسر mûsir: (Ar.) zengin.
موسع movesse': (Ar.) genişletilmiş; geniş.
موس کشیدن mûs keşîden: ıslık çalmak.
موسم mevsim, movsim: (Ar.) zaman, vakit, mevsim; hac vakti.
موس موس mûs-mûs: dalkavukluk.
موس موس کردن mûs-mûs kerden: dalkavukluk etmek.
موسوم mevsûm, movsûm: (Ar.) işaretli, dağlanmış; adlandırılmış, isimlendirilmiş; tanınmış.
موسوم شدن mevsûm şoden: işaretlenmek; dağlanmak; adlandırılmak; tanınmak.
موسوی mûsevî: (Ar.) yahudi, musevi.
موسی mûsâ: (Ar.) ustura; Musa peygamber.
موسیر mov-sîr: (bot.) titrek çiçek; arpaçık soğanı.
موسیقار mûsîkâr: musikî, müzik; flutpan; bir tür efsanevi kuş; müzisyen.
موسیقی mûsîkî: (Ar.-Yun.) müzik, musikî.
موسیو mosyo: (Fr.) mösyö.
موش mûş: (Hind.)(zool.) fare, sıçan; firavun faresi; ـ پرنده - sincap; ـ کور köstebek.
موشح moveşşeh: (Ar.) süslü, süslenmiş;(ed.) akrostişli şiir.
موشح شدن moveşşeh şoden: süslenmek.
موش خوار mûş-h̲âr: fare yiyen; çaylak.
موشك mûşek: (ask.) füze; maytap; ـ کور

مور mûr: (Peh.) karınca; (kin.) hakir ve zayıf kimse; (mec.) kılıç ve hançer mücevheri; pas.
مورب moverreb: (Ar.) eğri, eğik, bükülmüş.
مورث mûris: (Ar.) miras bırakan; sebep, neden.
مورث moverris: (Ar.) miras bırakan.
مورچال mûrçâl: (T.) lağım, kale lağımı.
مورچه mûrçe: (Peh.) karınca; kanatlı karınca; kılıç mücevheri; روی ـ سوار بودن çok ağır gitmek.
مورچه خانه mûrçe-h̲âne: karınca yuvası.
مورچه خوار mûrçe-h̲âr:(zool.) karınca yiyen, büyük karınca yiyen.
مور حرص mûr-hirs: hırslı, haris.
مورخ moverreh: (Ar.) tarihli.
مورخ moverrih: (Ar.) tarihçi, tarih yazarı.
مورخه moverrehe: (Ar.) tarihli.
مورد mevrid, movrid: (Ar.) giriş yeri; suya giden yol; konu.
مورد mûrd: (Peh.) (bot.) mersin ağacı.
مورد moverred: (Ar.) kırmızı renkli; gülrengi.
مورد کردن moverred kerden: kızartmak, kırmızılaştırmak.
مورش mûriş: kolye; dükkan sekisi.
مورمور mûr-mûr: karıncalanma.
موروث mevrûs, movrûs: (Ar.) miras, miras kalan.
موروثی mevrûsî: (Ar.) miras.
موریانه mûriyâne: beyaz karınca, güve, kurt; demir pası.
موز mevz, movz: (bot.) muz.
موزائیك mozâik: (Fr.) mozaik; hâtem işçiliği.
موزائیك کار mozâik-kâr: mozaikçi.
موزائیك کاری mozâîk-kârî: mozaikçilik.
مو زدن mû zeden: çok az farklı olmak;مو نزدن şaşmamak;farkı olmamak.
موزر mozir, movzır: (Alm.) mavzer.
موزع movezzi': (Ar.) dağıtıcı, tevzi eden.
موزون mevzûn, movzûn: (Ar.) tartılı, ölçülü; denk; uygun, uyumlu.

موفقی moveffekî: başarılı olma.
موفقیت moveffekiyyet: (Ar.) başarı, muvaffakiyet.
موفور mevfûr, movfûr: (Ar.) çok, bol, sayısız.
موقت movekket: (Ar.) geçici, muvakkat.
موقتًا movekketen: (Ar.) geçici olarak, muvakkaten.
موقتی movekketî: geçici, muvakkat.
موقر movekker: (Ar.) saygıdeğer; ağırbaşlı.
موقر شدن movekker şoden: saygıdeğer olmak, büyük sayılmak.
موقع mevki', movki': (Ar.) mevki, yer, yöre, mahal; zaman, vakit.
موقعیت mevki'îyyet: (Ar.) durum, mevki; اجتماعی ـ sosyal mevki.
موقف mevkîf, movkif: (Ar.) durak, durulacak yer; Arafat'ta durulacak yer; mesken.
موقن mûkin: (Ar.) kesin bilgili.
موقوت mevkût, movkût: (Ar.) kararlaştırılmış vakit.
موقوف mevkûf: (Ar.) yasaklanmış, durdurulmuş; vakfedilmiş; vakıf; metruk.
موقوف داشتن mevkûf dâşten: alıkoymak; vazgeçmek, terketmek.
موقوف شدن mevkûf şoden: ortadan kalkmak; terkedilmek; ilgili olmak, bağlı olmak.
موقوف کردن mevkûf kerden: alıkoymak, engellemek; terketmek, ortadan kaldırmak; bağlamak.
موقوفه mevkûfe: (Ar.) vakıf, vakfedilmiş.
موک mûk: koyun.
موکب mevkib, movkib: (Ar.) atlı grubu; maiyet, alay, muhafız alayı.
موکل movekkel: (Ar.) görevli, vekil; koruyucu melek.
موکل movekkil: (Ar.) vekalet veren, müvekkil.
موکول mevkûl: (Ar.) bırakılmış; havale edilmiş; bağlı olma.
موکول شدن mevkûl şoden: bırakılmak; havale edilmek.
yarasa.
موشکاف mû-şikâf: inceleyen, kılı kırk yaran.
موشکافی mû-şikâfî: inceleme, kılı kırk yarma.
موشکافی کردن mû-şikâfî kerden: incelemek, kılı kırk yarmak.
موشک دواندن mûşek devânden: füze fırlatmak; fitneyi kışkırtmak.
موشک دوانی mûşek devânî: füze fırlatma; fitne kışkırtma.
موشک دوانیدن mûşek devânîden: füze fırlatmak; birini kışkırtmak.
موش کور mûş-kûr: (zool.)köstebek.
موش مرده بازی mûş-morde-bâzî: kendini ölü fare gibi gösterme.
موش موشک mûş-mûşek: saklambaç oyunu.
موصل mevsil, movsil: (Ar.) bağlama yeri.
موصوف mevsûf, movsûf: (Ar.) vasıflı, sıfatlı, nitelenmiş.
موصول mevsûl, movsûl: (Ar.) bitişik, yapışık, birleşik.
موصول شدن mevsûl şoden: bitişmek, yapışmak, birleşmek.
موصی mûsî: (Ar.) vasiyet eden.
موضع mevzi', movzi': (Ar.) yer, mekan, mevzi; köy.
موضعی mevzi'î: yerel, mevzî.
موضوع mevzû', movzû': (Ar.) bırakılmış; konu, mevzu, yapay; uydurma hadis.
موضوعات mevzû'ât: (Ar.) mevzuat.
موطن mevtin, movtin: (Ar.) vatan.
موظف movezzef: (Ar.) görevli, vazifeli.
موظف شدن movezzef şoden: görevlendirilmek.
موعد mev'id, mov'id: (Ar.) vade, süre; vade yeri; قراولی ـ (ask.) nöbet.
موعظه mev'ize: (Ar.) vaaz; öğüt, nasihat.
موعود mev'ûd, mov'ûd: (Ar.) vaadedilmiş, söz verilmiş.
موفق moveffek: (Ar.) muvaffak, başarılı; mutlu.

مونس mûnis: (Ar.) alışık, munis, dost, arkadaş.
موهبت mevhibet: (Ar.) bağış; vergi, الهی – Allah vergisi.
موهن mûhin: (Ar.) küçültücü, aşağılayıcı.
موهوب mevhûb: (Ar.) bağışlanmış, hibe edilmiş.
موهوم mevhûm: (Ar.) mevhum, asılsız, belirsiz.
موهوم پرست mevhûm-perest: hurafelere inanan.
موی mûy: tüy, saç, kıl.
موی رگ mûy-reg: (tıb.) kılcaldamar.
مویز mevîz: iri kuru üzüm; bir tür üzüm.
موی ناك mûy-nâk: kıllı, tüylü.
مویه mûye: (Peh.) ağıt, inleme.
مویه کردن mûye kerden: inlemek, ağlamak.
مویه گر mûye-ger: inleyen, ağlayan.
مویيدن mûyîden: inlemek, ağlamak; ağıt okumak.
مه mih: (Peh.) büyük.
مه mih: sis, pus.
مه meh: ay.
مه mi: (Fr.) mayıs ayı.
مها mehâ: safir.
مهابت mehâbet: (Ar.) görkem, heybet; azamet; korku.
مهابط mehâbit: (Ar.) inilecek yerler.
مهاجات mohâcât: (Ar.) hicivleşme.
مهاجر mohâcir: (Ar.) göçmen, muhacir.
مهاجرت mohâceret: (Ar.) göç, muhaceret.
مهاجم mohâcim: (Ar.) saldıran, hücum eden.
مهاجمه mohâceme: (Ar.) hücum.
مهاد mihâd: (Ar.) yatak; beşik; alçak zemin.
مهادنت طلبیدن mohâdenet telebîden: barış istemek.
مهار mehâr: yular.
مهار mehâr: uçakta kanatları birbirine bağlayan kısım.
مهارب mehârib: (Ar.) kaçacak yerler.

موکول کردن mevkûl kerden: bırakmak; havale etmek.
مول mûl: metres; haramzade, piç.
مول mûl: geciktirme; duraklama.
مولا mevlâ, movlâ:(Ar.) önder,sahip, efendi; kul, köle.
مولا مول mûlâ-mûl: ardarda gecikme.
مولد mevlid: (Ar.) doğum yeri; doğum zamanı.
مولد movelled: (Ar.) doğumlu; yapma sözcük.
مولد movellid: (Ar.) doğuran; meydana getiren; jeneratör.
مولد mûlid: (Ar.) doğuran kadın.
مول داشتن mûl dâşten: kötü kadın olmak.
مولش mûliş: geciktirme, tehir.
مول کردن mûl kerden: gayri meşru çocuk doğurmak.
مولکول molikûl: (Fr.) molekül.
مول مول زدن mûl-mûl zeden: geciktirmek, savsaklatmak.
مولود mevlûd: (Ar.) doğmuş, doğan; meydana gelmiş.
مولوی mevlevî, movlevî: (Ar.)(tas.) sufi şeyhi; mevlevî; Mevlânâ.
مولیدن mûlîden: gecikmek, beklemek; sürünmek.
موم mûm: balmumu; parafin.
موم سرشت mûm-sirişt: yumuşak huylu.
مومو mev-mev: kedi sesi, miyav miyav.
مومول mûmûl: bir göz hastalığı.
مومی mûmî: mumlu; mumdan.
مومی الیه mûmâ-'eleyh: (Ar.) sözü geçen, mezkûr.
مومیا mûmiyâ: (Yun.) mumya; asfalt.
مومیا کاری mûmiyâ-kârî: mumyalama.
مومیا گر mûmiyâ-ger: mumyacı.
مومیایی mûmiyâyî: mumyalı, mumyalanmış.
مومیایی کردن mûmiyâyî kerden: mumyalamak.
مونتاژ montâj: (Fr.) montaj;– دایره ماشین (ask.) makine montaj dairesi.

مهارت mehâret: (Ar.) maharet, ustalık, beceri.

مهارت داشتن mehâret dâşten: maharetli olmak, becerikli olmak.

مهار کردن mihâr kerden: boyun eğdirmek, itaat ettirmek.

مهالك mehâlik: (Ar.) yok olma yerleri; tehlikeli yerler.

مهام mehâmm: (Ar.) önemli şeyler.

مهانل mehânol: afyon.

مه آلود mih-âlûd: sisli.

مهب meheb: (Ar.) rüzgâr yönü.

مهبط mehbit: (Ar.) iniş yeri; düşüş yeri.

مهبل mehbil: (Ar.) döl yatağı, rahim; rahim ağzı.

مه پاره meh-pâre: ay parçası.

مه پیکر meh-peyker: ay vücutlu, güzel.

مهتاب mehtâb: ay ışığı, mehtap; ـــ رنگ uçuk renk.

مهتابی mehtâbî: mehtaplı; bir tür ateş oyunu; açık sarı.

مهتدی mohtedî: (Ar.) doğru yolu bulan, hidayete eren.

مهتر mihter: daha büyük, ileri gelen; peygamber; İslam peygamberi; tavla eri, seyis.

مهتری mihterî: seyislik; ileri gelenlik; peygamberlik.

مهتم mohtem: üzgün; bir işle ilgilenen.

مهجور mehcûr: (Ar.) uzak düşmüş; metruk.

مهجوری mehcûrî: ayrılık, uzaklık; metruk kalma.

مهجه mohce: (Ar.) ruh; gönül kanı.

مهد mehd: (Ar.) beşik; alçak ve düz arazi; tahtırevan.

مهدی mehdî: (Ar.) hidayete ermiş; bir erkek ismi; Mehdi.

مهذب mohezzeb: (Ar.) temizlenmiş, süslenmiş; eğitilmiş, terbiyeli.

مهر mehr: (Ar.) mihir.

مهر mihr: (Sans.-Peh.) dostluk, sevgi; güneş; İran güneş takviminin 7. ayı (23 Eylül-22 Ekim)

مهر mohr: mühür,damga; yüzük; yüzük kaşı; bekâret zarı; tahta kalıp; mühürlü kese; doğru; ـــ بر دهان کسی نهادن (kin.) susturmak.

مهرب mehreb: (Ar.) kaçacak yer.

مهربان mihr-bân, mihribân: şefkatli, sevgili; acıyan.

مهربان کاری mihrbân-kârî: sevgi; iyilik; acıma.

مهربانی mihrbânî: sevgi, muhabbet; iyilik; acıma; bir tür zarif elbise.

مهربانی کردن mihrbânî kerden: şefkat göstermek.

مهرجان mihrecân: bayram; mihrecan bayramı.

مهردار mohr-dâr: mühürdar; mühürlü.

مهر زدن mohr zeden: mühürlemek.

مهرك mohrek: yüzük kaşı; mühür.

مهر کردن mohr kerden: mühürlemek.

مهر کنی mohr-kenî: hakkaklık, mühürcülük.

مهرگان mihrgân, mihrigân, mihregân: Mehr ayının 16-21. günlerinde kutlanılan bir bayram.

مهرگانی mihr-gânî: (müz.) eski İran mûsikisinde bir makam.

مهرگیاه mihr-giyâh: (bot.) adam otu, kankurutan otu.

مهرماه mihr-mâh: Mihr ayı.

مهر ورزیدن mihr verzîden: sevgi duymak, ilgi duymak.

مهره mohre: (Peh.) boncuk, bilye; demirci çekici; (tıb.) omur, zincir kemiği; ـــ شطرنج satranç oyun aletleri; ـــ نرد tavla pulu; ـــ در شدن pulu altıkapıda olmak; mahpus olmak; aciz kalmak.

مهره باز mohre-bâz: hokkabaz.

مهره باختن mohre bâhten: tavla oynamak; satranç oynamak; kumar oynamak; hokkabazlık yapmak.

مهره چیدن mohre çîden: (kin.) bir şeye başlamak; tavla ve satrancı açmak.

مهره زدن mohre zeden: kağıtı parlatmak

verlik.

مهمانی mihmânî: (Peh.) ziyafet.

مهمانی دادن mihmânî dâden: ziyafet vermek.

مهمانی ساختن mihmânî sâhten: ziyafet vermek.

مهمانی کردن mihmânî kerden: ziyafet vermek.

مهمل mohmel: (Ar.) işsiz, avare; saçma söz, anlamsız söz.

مهمل گذاشتن mohmel gozâşten: terketmek, vazgeçmek.

مهمل ماندن mohmel mânden: boş bırakmak, terketmek.

مهموز mehmûz: (Ar.) hemzeli kelime.

مهموم mehmûm: (Ar.) kederli, üzgün.

مهمه mehmeh: (Ar.) susuz çöl, kıraç arazi.

مهمی mohimmî: önemlilik.

مهميز mihmîz: mahmuz.

مهنا mohennâ: (Ar.) lezzetli; zahmetsiz; kutlanmış.

مهنا گرداندن mohennâ gerdânden: zevkli kılmak, hoş kılmak.

مه نامه meh-nâme: aylık dergi.

مهناوی meh-nâvî: (ask.) bahriye çavuşu.

مهندس mohendis: (Ar.) mühendis.

مهندم mohendem: zarif ve sağlam; cilâlı.

مهو mehv: (Ar.) aytaşı.

مهوس mohevves: (Ar.) hevesli; aptal.

مهوش meh-veş: ay gibi güzel, güzel yüzlü.

مهوع mohevvi': (Ar.) kusturucu, mide bulandıran.

مهول mehûl: (Ar.) korkunç.

مهی mihî: büyüklük, azamet.

مهيا moheyyâ: (Ar.) hazır, âmâde; istidatlı.

مهيب mehîb: (Ar.) korkunç, müthiş.

مهيج moheyyic: (Ar.) heyecan verici.

مهير mehîr: ay.

مهيل mehîl: (Ar.) korkunç yer.

مهيمن moheymin: (Ar.) koruyucu; Tanrı'nın isimlerinden biri.

مهين mehîn: (Ar.) zayıf, gevşek; zelil, zebun.

için bilya ile çekmek.

مهری mihrî: sevgi ile ilgili; (müz.) bir tür çeng.

مهريه mehriyye: (Ar.) mihir parası.

مهزول mehzûl: (Ar.) zayıf, cılız.

مهزوم mehzûm: (Ar.) yenik ordu.

مهست mehist, mehest: (Peh.) en büyük; âlâhazret.

مهستی mehistî: bir kadın adı.

مه سيما meh-sîmâ: ay yüzlü, güzel yüzlü.

مهشيد meh-şîd: ay ışığı, mehtap.

مهك mehk: sürtme, törpüleme.

مهك mehk: (Ar.) yumuşatma.

مهل mohl: (Ar.) madenler; ince katran; zeytin yağı ve tortusu.

مهلت mohlet: (Ar.) süre, mühlet, müddet.

مهلت خواستن mohlet hâşten: mühlet istemek, süre istemek.

مهلت دادن mohlet dâden: mühlet vermek; fırsat vermek.

مهل دادن mehl dâden: mühlet vermek.

مه لقا meh-likâ: ay yüzlü, güzel yüzlü.

مهلك mohlik: (Ar.) öldürücü, helâk edici.

مهلكه mehleke: (Ar.) tehlikeli yer.

مهم mohim: (Ar.) önemli, mühim, ehemmiyetli; önemli iş.

مهمات mohimmât: (Ar.) (ask.) mühimmat; önemli işler; zorunlu işler.

مهمان mihmân: (Peh.) konuk, misafir.

مهمانخانه mihmân-hâne: misafirhane.

مهمان خدا mihmân-hodâ: ev sahibi.

مهماندار mihmân-dâr: mihmandar; misafir ağırlayan.

مهمانداری mihmân-dârî: mihmandarlık.

مهمان دوست mihmân-dûst: misafirperver.

مهماندوستی mihmân-dûstî: misafirperverlik.

مهمان سرا mihmân-serâ: misafirhane.

مهمانكده mihmân-kede: misafirhane.

مهمان كردن mihmân kerden: ağırlamak, misafir etmek.

مهمان نواز mihmân-nevâz: misafirperver.

مهمان نوازی mihmân-nevâzî: misafirper-

میانی miyânî: orta, ara; vasati.
میانین miyânîn: vasati, ortalama; (tıb.) apışarası.
میاه miyâh: (Ar.) sular.
می پرست mey-perest: ayyaş.
میت meyyit: (Ar.) ölü.
میترا mitrâ: güneş; aydınlık meleği.
میترالیوز mitrâlyûz: (Fr.) (ask.) mitralyöz.
میتولوژی mîtolojî: (Fr.) mitoloji.
میته meyte: (Ar.) ölü; murdar.
میتینگ mîtîng: (İng.) miting.
میثاق mîsâk: (Ar.) anlaşma, sözleşme.
میخ mîḫ: çivi; ـــ خوبی کوبیدن lafı gediğine oturtmak.
میخ mîḫ: sidik, idrar.
می خانه mey-ḫâne: meyhane.
میخانه نشین meyḫâne-nişîn: sürekli meyhanede bulunan.
میخچه mîḫçe: küçük çivi; (tıb.) nasır.
میخک mîḫek: (bot.) karanfil; karanfil (bahar).
میخکوب mîḫkûb: çekiç; tokmak; sabit, hareketsiz.
میخکوب شدن mîḫ kûb şoden: yerinde sabit kalmak; (kin.) donakalmak; çivilenmek.
میخکوب کردن mîḫkûb kerden: durdurmak, sabitleştirmek; çivilemek; (kin.) şaşkın bırakmak.
میخ کوبی mîḫ-kûbî: çivileme, çakma.
می خوار mey-ḫâr: içki içen, ayyaş.
میخوش mey-ḫoş: mayhoş.
میخی mîḫî: çivi ile ilgili; ـــ خط çivi yazısı.
میدان meydân: (Peh.) meydan, saha, alan; üçte bir millik mesafe; ـــ اسب دوانی hipodrom; از ـــ بدر کردن safdışı etmek; از ـــ در رفتن yenilmek, safdışı kalmak; به ـــ آمدن meydana çıkmak; ـــ بسر آمدن (kin.) ömrün sona gelmesi; (kin.) kıyamet kopmak.
میدان دادن meydân dâden: - بکسی meydanı boş bırakmak; serbest bırakmak.

مهین mihîn: en büyük.
می mey: (Peh.) şarap; içki, bade, gülsuyu.
می mî:(gr.) ön ek.
می mî: (Fr.)(müz.) mi.
میادین meyâdîn: (Ar.) meydanlar.
میاسطو meyâstû: (Yun.) manastır.
میال meyyâl: (Ar.) meyilli, istekli, eğilimli, meyyal.
میان miyân: (Peh.) orta; ara; iç; bel; kemer.
میان بر miyân-bor: kestirme yol.
میان بر کردن miyân-bor kerden: kestirmeden gitmek.
میان بستن miyân besten: bel bağlamak; hazır olmak; میان را چست بستن bir işe ciddi olarak hazırlanmak.
میان بسته miyân-beste: hazır.
میان بند miyân-bend: kemer, bel kayışı.
میان پا miyân-pâ: ayak ortası; (kin.) penis.
میانجی miyân-cî: arabulucu, aracı; şefaatçi; ulak; tellal.
میانجی شدن miyâncî şoden: arabulucu olmak, vasıta olmak.
میانجیگری miyâncî-gerî: arabuluculuk.
میانجیگری کردن miyâncîgerî kerden: arabuluculuk etmek.
میان خالی miyân-ḫâlî: boş, içi boş, kof.
میان ران miyân-rân: bacak arası; rezil çocuk; penis.
میان سال miyân-sâl: orta yaşlı.
میان گیری miyân-gîrî: aracılık, arabuluculuk.
میانگین miyânegîn: vasatî.
میانه miyâne: (Peh.) ara, orta; ortadaki; ılımlı; ortalama; kenar ortay; ـــ ء خوب باکسی داشتن arası iyi olmak; ـــ دوکس بهم خوردن arası açılmak, bozuşmak; ـــ را گرفتن arabulmak.
میانه بالا miyâne-bâlâ: orta boylu.
میانه رو miyâne-rev: ılımlı, mutedil.
میانه کردن miyâne kerden: fasıla bırakmak, mesafe bırakmak.

میداندار meydân-dâr: savaş meydanında saldıran.
میدانداری meydân-dârî: saldırıp savaşma; fitne, kargaşalık.
میدان کشیدن meydân keşîden: atılmak için geri çekilmek.
میدانگاه meydân-gâh: meydan.
میدان یافتن meydân yâften: fırsat bulmak.
میده meyde: iki defa elenmiş un; saf undan yapılan ekmek; bir tür helva.
میر meyr: (Ar.) taam, azık.
میر mîr: (Ar.) emir; seyyid.
میرا mîrâ: fânî, ölümlü.
میراب mîrâb: su dağıtım memuru.
میراث mîrâs: (Ar.) miras.
میراث خوار mîrâs-ḫâr: mirasçı.
میراث خور mîrâs-ḫor: mirasçı.
میراث خوری mirâs-ḫorî: mirasçılık.
میراث دادن mîrâs dâden: miras bırakmak.
میراثی mîrâsî: miraslık; varis.
میراندن mîrânden: öldürmek.
میر آخر mîr-âḫor: seyis; imrahor.
میر آخور mîr-âḫûr: imrahor.
میر بحر mîr-behr: amiral.
میر پنج mîr-penc: (ask.) yarbay.
میر خواند mîr-ḫând: büyük emir.
میرزا mirzâ: şehzade; katip, münşi; okuma yazma bilir.
میر زاد mîr-zâd: şehzade, emir çocuğu; seyyid.
میرزاده mîr-zâde: şehzade, emir çocuğu; seyyid.
میرزا منش mîrzâ-meniş: şehzade huylu; nazik, kibar.
میر سنجق mîr-sencek: sancaklı emir.
میر غضب mîr-gezeb: cellat.
میرنده mîrende: ölümlü, fâni.
میره mîre: (Peh.) sevgili; ev sahibi; emir karısı; emir kadın.
میز mîz: idrar, sidik.
میز mîz: misafir, konuk.
میز mîz: masa; ـِ تحریر yazı masası; ـِ گرد yuvarlak masa; ـِ نهار خوری yemek masası.
میزاب mîzâb: su yolu; oluk.
میزان mîzân: (Ar.) terazi; ölçü, mikyas, miktar; terazi burcu.
میزان الحراره mîzânol-herâre: (Ar.) termometre.
میزان الهوا mîzânol-hevâ: (Ar.) barometre.
میزان زدن mîzân zeden: ritim tutmak.
میزان شدن mîzân şoden: çakır keyif olmak.
میزان کردن mîzân kerden: ayarlamak.
میزبان mîz-bân: ev sahibi.
میزبانی mîz-bânî: ev sahipliği.
می زده mey-zede: içki vurmuş, içki çarpmış.
میزر miyzer: (Ar.) kemer, kuşak; sarık.
میزك mîzek: sidik, idrar.
میزه mîze: sidik, idrar.
میزه شناس mîze-şinâs: ürolog.
میزه شناسی mîze-şinâsi: üroloji.
میزه نای mîze-nây: (tıb.) böbrekle mesâne arasındaki sidik kanalı.
میزیدن mîzîden: işemek, idrar yapmak.
میستان meyistân: meyhane.
میسر moyesser: (Ar.) mümkün; kolay; hazır.
میسر شدن moyesser şoden: mümkün olmak; hazır olmak.
میسره meysere: (Ar.) sol taraf; (ask.) sol kanat; (ask.) sol kanattaki asker.
میسور meysûr: (Ar.) kolay, mümkün.
میسیون mîsyon: (Fr.) misyon, heyet.
میسیونر mîsyoner: (Fr.) misyoner.
میش mîş: (Peh.) koyun.
میش چشم mîş-çeşm: koyun gözlü.
میشن mîşen: meşin.
میشی mîşî: elâ; ـِ چشم elâ göz.
میعاد mi'âd: (Ar.) vâde yeri; vaad zamanı; vade.
میعاد کردن mi'âd kerden: vade vermek, vakit tayin etmek.

میل mîl: (Lat.) mil.
میل mîl: yol işareti; direk.
میلاد mîlâd: (Ar.) doğum günü, milât; ـ مسیح noel.
میلادی mîlâdî: (Ar.) milâdi.
میلان meyelân: (Ar.) eğilme; sapma; rağbet; meyil; sevgi.
میل داشتن meyl dâşten: meyli olmak, ilgi duymak.
میل زدن mîl zeden: mil çekmek.
میل کردن meyl kerden: meyletmek, rağbet etmek; yönelmek; sapmak.
میل کشیدن mîl keşîden: mil çekmek.
میل گرفتن mîl giriften: mil ile eski İran sporu yapmak.
میل لنگ mîl-leng: krank mili.
میله mîle: mil, şiş; çukur, kuyu ve kanal deliği.
میلیارد mîlyârd: (Fr.) milyar.
میلیاردر mîlyârdir: (Fr.) milyarder; (mec.) çok zengin.
میلیتاریسم mîlîtârîsm: (Fr.) militarizm.
میلیون milyon, mîlyûn: (Fr.) milyon.
میلیونر mîlyonir: (Fr.) milyoner; (mec.) zengin.
میلی گرم mîlî-girem: (Fr.) miligram.
میلی متر mîlî-mitr: (Fr.) milimetre.
میم meym: (bot.) asma; arı şarap.
میمنت meymenet: (Ar.) yomluluk, kutluluk, uğur.
میمنه meymene: (Ar.) (ask.) sağ kanat; sağ kanattaki asker.
میمون meymûn: maymun; (küfür) maymun suratlı.
میمون meymûn: (Ar.) uğurlu, kutlu, mübarek, mutlu.
میمون اختر meymûn-ehter: talihli, kutlu.
میمونك meymûnek: (ask.) eskiden hedef almada yararlanılan bir top parçası.
میمیز mîmîz: kuru üzüm.
میمیك mîmîk: (Fr.) mimik.
مین mîn: (Fr.) (ask.) lağım, mayın.
مینا mînâ: mine; ayna; şarap kadehi; میعاد گاه mî'âd-gâh: vaad yeri, randevu yeri.
میعان meye'ân: sıvılık, sıvı hali.
میغ mîğ: (Peh.) sis; bulut.
میغ بستن mîğ besten: bulutlanmak.
می فروش mey-forûş: meyhaneci.
میقات mîkât: (Ar.) iş zamanı; buluşma yeri, randevu yeri.
میکا mîkâ: (Fr.) mika.
میکادو mîkâdo: (Fr.) mikado, Japon imparatoru.
میکده meykede: meyhane.
میکرب mîkrob: (Fr.) (tıb.) mikrop.
میکرب شناس mîkrob-şinâs: mikrobiyolojist.
میکرب شناسی mîkrob-şinâsî: (tıb.) mikrobiyoloji.
میکروبیولوژی mîkrobiyolojî: (Fr.) (tıb.) mikrobiyoloji.
میکرسکپ mîkroskop: (Fr.) mikroskop.
میکرسکپی mîkroskopî: mikroskopik.
میکرفن mîkrofon: (Fr.) mikrofon.
میکرفون mîkrofon: (Fr.) mikrofon.
میکر فیلم mîkro-film: (Fr.) mikrofilm.
میکرمتر mikro-mitr: (Fr.) mikrometre.
میکرن mîkron: (Fr.) mikron.
میك زدن mîk zeden: emmek.
میکسدم miksodem: (Fr.) (tıb.) miksodem hastalığı.
می کشیدن mey keşîden: şarap içmek.
میگ meyg: (Peh.) çekirge; çöl çekirgesi.
میگرن mîgren: (Fr.) (tıb.) migren.
میگسار mey-gosâr: şarap içen, ayyaş; saki.
میگساری mey-gosârî: şarap içme; sakilik.
میگو meygû:(zool.) karides.
می گون mey-gûn: şarap rengi; kırmızı.
میل meyl: (Ar.) eğilme; sapma; istek, eğilim, meyil; ـ با کمال memnuniyetle, hayhay.
میل mîl: (Ar.) mil; şiş, örgü şişi; (mec.) penis; ـ در چشم کسی کشیدن gözüne mil çekmek.

(bot.) mine çiçeği; mine tabakası, diş minesi.

میناکاری mînâ-kârî: mine işi, mine işlemesi.

مینایی mînâyî: mineli; mine rengi.

مین باشی mîn-bâşî: (T.) (ask.) binbaşı.

مینرالوژی mînîroloji: (Fr.) mineroloji.

مین گذاری mîn-gozârî: tabur yerleştirme; mayınlama.

مینو mînû: (Peh.) cennet.

مینوت mînût: (Fr.) taşlak, müsvedde.

مینیاتور mînyâtûr: (Fr.) minyatür.

مینیاتور ساز mînyâtûr-sâz: minyatürcü.

مینیموم mînîmom: (Lat.) minimum, en az.

میو mîv: saç, kıl, tüy.

میو mîv: (bot.) asma.

میو miyev, miyov: miyav.

میوپ miyop: (Fr.) (tıb.) miyop.

میول moyûl: (Ar.) miller; meyiller.

میو میو کردن miyo-miyo kerden: miyavlamak.

میوه mîve: (Peh.) (bot.) meyve; ـــــه دل (kin.) evlat; (kin.) şiir; (kin.) söz.

میوه دار mîve-dâr: meyveli.

میوه فروش mîve-forûş: meyve satan, manav.

میوه فروشی mîve-forûşî: manav dükkanı.

میهمان mîhmân: konuk, misafir.

میهن mîhen: (Peh.) vatan, yurt, ülke; ikamet yeri; sülale; ev halkı.

میهن پرست mîhen-perest: vatansever, vatanperest.

میهن پرستی mîhen-perestî: vatanseverlik, vatanperestlik.

ن

ن nûn: "N", Farsça alfabenin 29. harfi; sayısal değeri 50.

نا nâ: gemi; ney; gırtlak; güç, takat.

نا nâ: olumsuzluk eki.

نا آباد گرداندن nâ-âbâd gerdânden: harap etmek.

نا آبادان nâ-âbâdân: harap, yıkık.

نا آراسته nâ-ârâste: süssüz; hazır olmayan; düzensiz, bozuk.

نا آزمودگی nâ-âzmûdegî: tecrübesizlik, deneyimsizlik.

نا آزموده nâ-âzmûde: deneyimsiz; tecrübesiz; denenmemiş.

نا آشنا nâ-âşnâ: tanınmamış, yabancı; bilgisiz; uyumsuz.

نا آگاه nâ-âgâh: habersiz; uyuyan; tecrübesiz.

نائب nâ'ib: (Ar.) vekil, naip.

نائره nâ'ire: (Ar.) ateş parçası; alev.

نائل nâ'il: (Ar.) nail, isteği olan.

نائم nâ'im: (Ar.) uyuyan.

نا ارز nâ-erz: değersiz.

نا استوار nâ-ostovâr: dayanıksız; hain.

نا اصل nâ-esl: soysuz; alçak; hilekâr, düzenbaz.

نا امید nâ-omîd: ümitsiz, üzgün, meyus; biçare; nasipsiz, mahrum.

نا اهل nâ-ehl: beceriksiz, kabiliyetsiz; münafık; hayırsız evlat.

ناب nâb: (Peh.) halis, saf, katıksız; sırf; çöküntü; kılıç oluğu.

نا باب nâ-bâb: uygunsuz, yaraşıksız; modası geçmiş; beğenilmeyen.

نا باکی nâ-bâkî: korkusuzluk.

نا باور nâ-bâver: inanılmaz, kabul edilmez.

نابت nâbit: (Ar.) yeşeren, biten.

نابجا nâ-be-câ: yersiz, uygunsuz; zamansız; ek.

نابردبار nâ-bordbâr: sabırsız.

نا بسامان nâ-besâmân: tertipsiz, düzensiz; huzursuz; bozucu; layık olmayan.

نابغه nâbiğe: (Ar.) yüksek rütbeli; dâhi, akıllı; iyi şair.

نا بکار nâ-be-kâr: alçak, şerir, namert, nâbekar; kötü; korkunç; yararsız; işsiz; değersiz dost.

نا بکاری nâbekârî: alçaklık, kötülük; bozuculuk; korkunçluk; yararsızlık; işsizlik.

نا بگاه nâ-be-gâh: zamansız; ansızın.

نا بلد nâ-beled: yol bilmeyen; yabancı.

نا بود nâ-bûd: yok, yok olan; yapılmamış iş; (mer.) bühtan.

نا بود شدن nâbûd şoden: yok olmak.

نا بود کردن nâbûd kerden: yok etmek.

نابودی nâbûdî: yokluk.

نا بوقت nâ-be-vekt: zamansız, vakitsiz, yersiz.

نا بهره nâ-behre: râyiç olmayan; büyük, ulu; alçak.

نا بهنجار nâ-be-hencâr: düzensiz, kuralsız; uygunsuz, uyumsuz.

نا بینا nâ-bînâ: görmeyen, kör, âmâ, görmez; ـــ ی مادرزاد doğuştan kör.

نا بینایی nâ-bînâyî: körlük.

نا بیوس nâ-biyûs: ansızın, birdenbire.

نا پارسا nâ-pârsâ: inançsız; ihtiyatsız.

ناپاك nâ-pâk: çirkin; pis, bulaşık; haram; alçak; kâfir, münafık; yoğun; gaddar; cünüp; ـــ زن hayızlı kadın.

ناپاك چشم nâpâk-çeşm: kötü gözlü, namussuz.

نا پاکی nâ-pâkî: pislik; alçaklık; bulaşıklık; haram olma; namertlik; kâfirlik; yoğunluk; gaddarlık; cenabet.

ناپایدار nâ-pâydâr: geçici; devamsız; kar-

نا پیدا nâ-peydâ: görülmeyen; âşikâr olmayan; nâmevcut, meçhul; kayıp.
نا پیدایی nâ-peydâyî: gizlenme, kayıplık; bulunmama.
ناتام nâ-tâm: eksik, noksan.
نا تدبیر nâ-tedbîr: düşüncesiz, tedbirsiz.
نا تراشیده nâ-terâşîde: yontulmamış, kaba saba; çirkin; edepsiz, terbiyesiz.
نا تربیت nâ-terbiyet: terbiyesiz, görgüsüz.
نا ترس nâ-ters: korkusuz; acımasız, taş yürekli.
ناتف nâtif: (Ar.) bademli helva, cevizli helva.
ناتلنگی nâ-tilingî: vefasızlık.
ناتلنگی کردن nâtilingî kerden: vefasızlık etmek.
ناتمام nâ-temâm: eksik, yarıda kalmış, bitmemiş; çiğ, ham; kusurlu.
ناتمام عیار nâ-temâm-iyâr: ayarsız, karışık.
ناتمیز nâ-temîz: pis, kirli, bulaşık.
نا تندرست nâ-tendorost: hasta, sağlıksız; kusurlu; tembel.
نا تنی nâ-tenî: baba bir erkek veya kızkardeş.
ناتو nâ-tev, nâ-tov: uyumsuz, uygunsuz; hilekar, alçak.
ناتوان nâ-tevân: aciz, güçsüz, kudretsiz, zayıf; nâmert; yoksul.
نا توانایی nâ-tevânâyî: acizlik, zayıflık, güçsüzlük.
ناتوانی nâ-tevânî: zayıflık; hastalık; (tıb.) zayıflık, cılızlık.
ناتوی nâ-tevî: namertlik; uyumsuzluk.
ناجانور nâ-cânver: cansız.
نا جای nâ-cây: yersiz; yararsız.
نا جایز nâ-câyiz: uygunsuz, nâmeşrû.
ناجح nâcih: (Ar.) galip, muzaffer; hızlı seyir; kolay; kurtulan.
ناجز nâciz: (Ar.) hazır; elele.
ناجم nâcim: (Ar.) doğan, parlayan; zahir, açık; asî.

arsız; güvenilmez.
نا پختگی nâ-pohtegî: hamlık; tecrübesizlik; vekarsızlık.
نا پخته nâ-pohte: ham, çiğ; olgunlaşmamış (meyva); tecrübesiz.
نا پدرام nâ-pedrâm: süssüz; üzgün; uğursuz; devamsız; kaba; doğru olmayan; düzensiz.
نا پدری nâ-pederî: babalık, üvey baba.
نا پدید nâ-pedîd: gizli, saklı; görülmeyen; örtülü; yok.
نا پدیدار nâ-pedîdâr: gizli; bilinmeyen; örtülü.
ناپدیدار شدن nâpedîdâr şoden: yok olmak, kaybolmak.
ناپدیدار کردن nâpedîdâr kerden: yok etmek; kaybetmek.
ناپدید شدن nâpedîd şoden: gizlenmek, saklanmak; kaybolmak; gurûb etmek; garkolmak; yokolmak; örtünmek.
ناپدید کردن nâpedîd kerden: gizlemek, saklamak; kaybetmek; garketmek; yok etmek; örtmek; ezmek.
ناپدیدی nâpedîdî: görülmezlik.
ناپذیر nâ-pezîr: kabul etmeyen.
نا پذیرفته nâ-pezîrofte: makbul olmayan, kabul edilmemiş.
ناپروا nâ-pervâ: ilgisiz; korkusuz; ıztıraplı.
نا پسری nâ-peserî: evlatlık, üvey evlat.
نا پسند nâ-pesend: beğenilmeyen, çirkin, kötü; laf dinlemez; kötü iş.
ناپسند آمدن nâpesend âmeden: beğenilmemek; kötü iş olmak.
ناپسند داشتن nâpesend dâşten: kötü bilmek, çirkin saymak.
ناپسند شدن nâpesend şoden: beğenilmemek, makbul olmamak.
ناپسندی nâpesendî: iğrenme; kabul etmeme; uygunsuz iş.
ناپوشیدگی nâ-pûşîdegî: açıklık, çıplaklık.
ناپوشیده nâ-pûşîde: çıplak; aşikâr; kolay.

نا جنبان nâ-conbân: hareketsiz, sâkin.
نا جنس nâ-cins: karaktersiz, uygunsuz; terbiyesiz, edepsiz; nâmert; beğenilmeyen, kalitesiz.
نا جنسی nâ-cinsî: karaktersizlik; terbiyesizlik; kalitesizlik.
نا جور nâ-cûr: uygunsuz, aykırı, düzensiz.
ناجور شدن nâcûr şoden: uyumsuz olmak; düzensiz olmak.
ناجور گردیدن nâcûr gerdîden: uyumsuz olmak; düzensiz olmak.
ناجی nâcî: (Ar.) kurtarıcı; kurtulan.
ناچار nâ-çâr: çaresiz, mecburen; âciz, zavallı.
نا چاری nâ-çârî: çaresizlik, zavallılık; yoksulluk.
ناچاق nâ-çâk: cılız, zayıf; hasta.
ناچخ nâçeh: (Sans.) savaş baltası; iki dallı mızrak; küçük mızrak.
ناچیز nâ-çîz: yok; değersiz; nâçiz; alçak; az; boşuna.
ناچیز داشتن nâçîz dâşten: önemsememek.
ناچیز شدن nâçîz şoden: önemini yitirmek; zelil olmak; batıl olmak; yok olmak; harap olmak.
ناچیز کردن nâçîz kerden: önemsiz kılmak; zelil etmek; bâtıl etmek; yok etmek; harap etmek; yoksul bırakmak.
ناچیزی nâçîzî: yokluk; değersizlik; küçüklük; yoksulluk.
نا حساب nâ-hisâb: saçmalayan; hakkıyla yetinmeyen.
نا حفاظ nâ-hifâz: ihtiyatsız; utanmaz; namussuz.
نا حق nâ-hek: yalan; haksız, batıl; zâlim; gayrimeşrû.
نا حقی nâ-hekkî: haksızlık, yalancılık.
ناحیه nâhiye: (Ar.) yöre, bölge, semt; taraf.
نا خالص nâ-hâlis: karışık, saf olmayan.
نا خدا nâ-hodâ: kaptan.
نا خدا nâ-hodâ: Allahsız, dinsiz.

نا خداترس nâ-hodâ-ters: Allah'tan korkmaz; inançsız.
ناخدایی nâ-hodâyî: kaptanlık; dinsizlik; zulüm.
ناخدمتی nâ-hidmetî: kusur, hizmette kusur etme.
ناخدمتی کردن nâ-hidmetî kerden: hizmette kusur etmek.
ناخرسند nâ-horsend: iknâ olmamış; razı olmamış.
ناخرم nâ-horrem: mutsuz, kederli; beğenilmeyen.
ناخستو شدن nâ-hestû şoden: inkâr etmek.
ناخلف nâ-helef: hayırsız evlat; alçak.
ناخن nâhon: (Peh.) tırnak; ــ پریان bir tür hoş kokulu sedef; ــ بدندان گرفتن şaşırmak, hayrette kalmak; ــ بر یکد دیگر زدن iki kişiyi döğüştürmek; ــ بسنگ آمدن uygunsuz bir iş çıkmak; ــ بند کردن ısrarla istemek; tesir etmek; birbirine ilgi duyurtmak.
ناخن انداختن nâhon endâhten: tırnağını çıkartmak; saz teline tırnakla vurmak.
ناخن بدندان nâhon-be-dendân: üzgün, şaşkın.
ناخن برا nâhon-borâ: tırnak makası.
ناخن بریدن nâhon borîden: tırnak kesmek.
ناخن پیراستن nâhon pîrâsten: tırnak kesmek; از چیزی ــ bir şeyden el çekmek.
ناخن تراش nâhon-terâş: tırnak makası; tırnak törpüsü.
ناخن تراشیدن nâhon terâşîden: tırnak kesmek.
ناخن خشك nâhon-hoşk: yararı dokunmayan.
ناخن زدن nâhon zeden: tırnak vurmak; tırnaklamak; iki kişinin arasını açmak; (kin.) itiraz etmek.
ناخن فرو کردن nâhon-forû-kerden: tırnaklamak, tırmıklamak, tırmalamak; (kin.) tesir etmek.

mak; sâra hastalığa yakalanmak.
ناخویشتن شناس nâ-hîşten-şinâs: kendini bilmez, küstah, saygısız, edepsiz.
نا دار nâ-dâr: yoksul, fakir; zavallı.
نا داری nâ-dârî: yoksulluk; zavallılık.
نا داشت nâ-dâşt: iflas, yoksulluk; yoksul, zavallı; utanmaz; inançsız; sadaka verilmeyince bir tarafını kesen dilenci.
ناداشتی nâdâştî: yoksulluk, fakirlik; utanmazlık; iki yüzlülük, nifak.
نادان nâ-dân: (Peh.) bilgisiz, cahil; akılsız, sefih.
نادانی nâdânî: cahillik, bilgisizlik.
نادانی کردن nâdânî kerden: cahillik etmek, aptallık etmek.
نادختری nâ-dohterî: kız evlatlık, üvey kız.
نادر nâdir: (Ar.) az bulunur, nadir; benzersiz; hayret verici, ilginç; değerli.
نادرات nâdirât: (Ar.) nadir olan şeyler.
نادراً nâdiren: (Ar.) az olarak, nadir olarak, tek tük.
نادر افتادن nâdir oftâden: az olmak; ilginç olmak.
نادرست nâ-dorost: eğri; yalancı; hasta; noksan; batıl; hain, hilekâr.
نادرستی کردن nâdorostî kerden: hainlik yapmak.
نا دروا nâ-dervâ: asılı olmayan; zorunlu, zarûrî.
نادره nâdire: (Ar.) az, nadir, tek tük, az bulunur; benzersiz; ilginç; tuhaf vaka; şaka, latife.
نادری nâdirî: az bulunma, nadirlik; Nadir Şah'a mensup.
نادسترس nâ-destres: ele geçmeyen.
نادستور nâ-destûr: izinsiz, müsadesiz.
نادم nâdim: (Ar.) pişman, nadim; utangaç.
نادمساز nâ-demsâz: uyumsuz, muhalif.
نادی nâdî: (Ar.) çağıran, seslenen; meclis.
نادید nâ-dîd: görülmeyen.
نادید گردیدن nâdîd gerdîden: yok olmak, gözden kaybolmak.
نادیدگی nâ-dîdegî: yoksulluk;

ناخنك nâ-honek: küçük tırnak; tırnak kenarı; (bot.) kokulu yonca; ـ زدن çimlenmek.
ناخنك کردن nâhonek kerden: kaşımak.
ناخن کندن nâhon kenden: tırnak sökmek, işkence etmek.
ناخن گرفتن nâhon-giriften: tırnak kesmek.
ناخن گیر nâhon-gîr: tırnak makası; yumuşak şey.
ناخنی nâhonî: tırnakla ilgili; ـــ نانِ tırnaklanmış desenli ekmek.
نا خواست nâ-hâst: istemeden; ـ به istemeyerek
نا خواسته nâ-hâste: istemeyerek, istemeden.
نا خوانا nâ-hânâ: okunaksız; okuma yazma bilmeyen.
نا خوانده nâ-hânde: okunmamış; okuma yazma bilmeyen; davetsiz; davetsiz misafir.
ناخواه nâ-hâh: istemeyerek, istemeden; ister istemez.
ناخوب کردن nâhûb kerden: hata yapmak, kötü bir iş yapmak.
ناخوش nâ-hoş: üzgün, keyifsiz, hasta; nahoş, beğenilmeyen; lezzetsiz, tatsız; kaba, çirkin.
ناخوشایند nâ-hoşâyend: beğenilmeyen, makbul olmayan.
ناخوش آمدن nâ-hoş âmeden: hoş olmamak, hoşa gitmemek, beğenilmemek.
ناخوش داشتن nâhoş dâşten: beğenmemek; tatsızlaştırmak; hastaya bakmak.
ناخوش شدن nâhoş şoden: hastalanmak.
ناخوش کردن nâhoş kerden: bozmak, tatsızlaştırmak.
ناخوش منش nâhoş-meniş: huysuz, ahlaksız; kusma hali.
ناخوشی nâhoşî: üzgünlük; hastalık; kötülük, nahoşluk; acılık, tatsızlık; bezginlik.
ناخوشی گرفتن nâhoşî giriften: hasta ol-

نار دانه nâr-dâne: nar tanesi, kanlı gözyaşı.
نار دین nârdîn: (bot.) sümbül.
نارس nâ-res: olgunlaşmamış, ham meyve; ham, çiğ.
نارسا nâ-resâ: olgunlaşmamış; kısa, yetersiz; noksan; uygunsuz; küstah, edepsiz.
نارسایی nâ-resâyî: olgunlaşmama; kısalık; kusur; noksanlık, uyumsuzluk; edepsizlik; akılsızlık; liyakatsizlik.
نارستنی nâ-rostenî: bitmez, yeşermez.
نارسته nâ-reste: kurtulmamış.
نارسی nâ-resî: hamlık.
نارسید nâ-resîd: olgunlaşmamış, ham; erginleşmemiş.
نا رسیده nâ-resîde: olgunlaşmamış; erginleşmemiş; yeni gelmiş; nasipsiz.
نا رضا nâ-rizâ: rızasız.
نا رضایتی nâ-rizâyetî: razı olmama.
نا رضایی nâ-rizâyî: razı olmama.
نا رفتنی nâ-reftenî: kalınacak; yapılmayacak.
نا رفته nâ-refte: gitmemiş; ulaşmamış; bitmemiş; gelecek.
نارکوتیك nârkotîk: (Fr.) narkotik.
نار کوك nâr-kûk: köknar; afyon, esrar.
نارگیل nârgîl: (Peh.) (bot.) Hindistan cevizi ve ağacı.
نارگیله nârgîle: (bot.) Hindistan cevizi; nargile.
نارنج nârenc: turunç ağacı, turunç.
نارنج رخ nârenc-roh: sarı yüzlü.
نارنجك nârencek: (ask.) el bombası.
نارنجك افکن nârencek-efken: (ask.) el bombası atan kimse; el bombası atan alet.
نارنجك انداز nârencek-endâz: (ask.) el bombası atan kimse veya alet.
نارنجی nârencî: turunç rengi, turuncu.
نارنگ nârenc: (Sans.) narenciye.
نارنگی nârengî: (bot.) mandalina ağacı, mandalina.
نارو nâ-rev: serkeş binek hayvanı; hilekar; hile.

görmemişlik.
نادیدنی nâ-dîdenî: görülmezlik; görülmez.
نادیده nâ-dîde: görülmeyen, görülmez, gizli; yeni, görülmemiş; rezil; haris; bilgisiz; görmeden; kör, görmez.
نادیده جنگ nâdîde-ceng: savaş görmemiş, tecrübesiz.
نادیده گرفتن nâdîde giriften: göz yummak, görmezlikten gelmek.
نادین nâ-dîn: dinsiz; dine aykırı.
نار nâr: (bot.) nar; meme; kanlı gözyaşı.
نار nâr: Isfahan'da 4 miskallik bir ağırlık birimi.
نار nâr: (Ar.) ateş, od.
ناراحت nâ-râhet: rahatsız, huzursuz, sinirli.
نارحت شدن nârâhet şoden: rahatsız olmak, sinirlenmek, sıkıntıya düşmek, keyfi kaçmak.
ناراحت کردن nârâhet kerden: zahmete sokmak, sinirlendirmek, rahatsız etmek; sıkıntıya düşürmek.
ناراحت کننده nârâhet-konende: rahatsız edici; sinirlendirici.
ناراحتی nâ-râhetî: rahatsızlık, keyifsizlik, husursuzluk, sinirlilik, ıztırap.
ناراست nâ-râst: eğri; saf olmayan; yalan; batıl; hain.
ناراستخو nâ-râst-hû: sahtekar, düzenbaz.
ناراستی nâ-râstî: eğrilik; yalan; haksızlık; hainlik; düzensizlik.
نارایج nâ-râyic: râyiç olmayan; kesat pazar.
نار افشاندن nâr efşânden: (kin.) kan ağlamak.
ناربن nâr-bon: (bot.) nar ağacı.
نارجیل nârcîl: (bot.) Hindistan cevizi.
نارد nâred: kene; bit.
ناردان nâr-dân: nar tanesi; (kin.) sevgilinin dudağı; (kin.) meme; (kin.) kanlı göz yaşı; mangal, ateş kabı.
ناردانگ nâr-dâneg: nar tanesi.

ناروا nâ-revâ: caiz olmayan, uygunsuz; layık olmayan; kesat; haram; kalp.
ناروا‌جی nâ-revâcî: kesatlık.
ناروان nâ-revân: durgun, duran, durağan; uygunsuz; kesat; nar; gülnar.
ناروانی nâ-revânî: durgunluk; kabızlık; caiz olmama; haram olma; düzensizlik.
ناروایی nâ-revâyî: doğru olmama; liyakatsizlik; haram olma; kesat; kabu edilmeme.
نارو خوردن nâ-rov horden: kandırılmak, aldatılmak, vefasızlık görmek.
نارو زدن nâ-rov zeden: nâmertçe davranmak, dostuna hile yapmak.
نارون nâr-ven: (bot.) karaağaç; nar ağacı.
ناره nâre: terazi dili; inleyiş.
ناری nârî: giysi, elbise; ateşli; cehennemlik; cin, peri.
ناریدن nârîden: inlemek.
نارین nârîn: mücevher hazinesi.
ناز nâz: naz; işve; övünme; nimet, refah; okşama; riya, tezvir; güzellik; bahane bulma; çam ağacı; güzel; ـ شست ödül; haraç; ـ شستم aferin ona! yaşasın; ـ شست کسی iyi yaptım, canıma değsin; به ـ بر آوردن bolluk ve huzur içinde eğitmek; به ـ داشتن saygı duymak; به ـ زیستن bolluk içinde yaşamak.
نازا nâ-zâ: kısır, doğuramaz.
نازاد nâ-zâd: kısır, doğuramaz.
نازان nâzân: nazlanan; övünen; nazlı.
نازایی nâ-zâyî: kısırlık.
ناز آفرین nâz-âferîn: nazlı sevgili; bolluk veren; lütuf ve yumuşaklıkla yaratılmış.
ناز آوردن nâz âverden: refah ve bolluk yaratmak; sevinç getirmek.
نازبازی nâz-bâzî: nazlanma.
نازبالش nâz-bâliş: yumuşak yastık.
ناز برتاب nâz-ber-tâb: naz çeken âşık.
ناز پرور nâz-perver: bolluk içinde büyümüş, nazlı.
ناز پرورد nâz-perverd: bolluk içinde büyümüş, nazlı.
ناز خریدن nâz herîden: naz çekmek.

نازش nâziş: naz, cilve; övünme; kibir; refah; teselli, okşama.
نازش آوردن nâziş âverden: naz yapmak, övünmek.
نازش کردن nâziş kerden: naz yapmak, övünmek.
نازک nâzok: (Peh.) ince; zarif; nazlı, alımlı, çekici, önemli; yumuşak; alıngan, hassas; açık renkli.
نازکانه nâzokâne: nazikçe, zarifçe.
نازک ادا nâzok-edâ: hoş tavırlı; güzel sesli.
نازک اندام nâzok-endâm: endamlı, zarif vücutlu.
نازک اندیش nâzok-endîş: ince düşünceli.
نازک اندیشی nâzok-endîşî: ince düşünce.
نازک جگر nâzok-ciger: (kin.) alıngan, hassas.
نازک خلق nâzok-holk: yumuşak huylu, mütevazi; alıngan, hassas.
نازک خیال nâzok-heyâl (hiyâl: ince düşünceli; (tas.) ârif.
نازک دل nâzok-dil: hassas, alıngan; şefkatli, yufka yürekli.
ناز کردن nâz kerden: kaçınmak; işve yapmak; övünmek; okşamak.
ناز کش nâz-keş: naz çeken; dilek yerine getiren kimse.
نازک شدن nâzok şoden: et çabuk pişer hale gelmek; incelmek.
ناز کشیدن nâz keşîden: naz çekmek, birinin dileğini yerine getirmek.
نازک طبع nâzok-teb': hassas, alıngan; hassa duygulu şair.
نازک میان nâzok-miyân: ince belli; ince bel.
نازک نی nâzok-ney: (tıb.) kaval kemiği, kamış kemiği.
نازکی nâzokî: incelik; zariflik, letafet; nazla büyümüşlük; önem; yumuşaklık; hasasiyet.
نازگر nâz-ger: nazlı, nazlanan.

tanımazlık.
نا سپاسی کردن nâ-sipâsî kerden: nankörlük etmek.
نا ستوده nâ-sotûde: beğenilmemiş; alçak; hakir; lâyık olmayan; cahil; kötü davranışlı.
ناسخ nâsih: (Ar.) istinsah eden, kopye çıkaran; bozan, batıl eden, fesheden.
ناسره nâ-sere: kötü, çirkin; kusurlu; sahte.
ناسزا nâ-sezâ: layık olmayan; alçak; kötü iş; küfür.
ناسزاوار nâ-sezâvâr: layık olmayan; alçak; kötü iş; küfür.
ناسفته nâ-softe: delinmemiş; bâkire.
ناسك nâsik: (Ar.) dindar, zahit, sofu.
ناسوت nâsût: maddî alem, dünya.
ناسوتی nâsûtî: dünya ile ilgili, dünyevî.
ناسور nâsûr: (Ar.) iltihap, enfeksiyon.
ناسور شدن nâsûr şoden: iltihaplanmak.
ناسور کردن nâsûr kerden: yarayı kazımak.
ناسی nâsî: (Ar.) unutkan.
ناسیونال nâsyonâl: (Fr.) millî, ulusal, nasyonal.
ناسیونالیست nâsyonâlîst: (Fr.) milliyetçi, nasyonalist.
ناسیونالیسم nâsyonâlîsm: (Fr.) milliyetçilik.
ناشاد nâ-şâd: üzgün; muratsız.
نا شایست nâ-şâyest: (Peh.) uygunsuz; haram; beyhude; fesat; zulüm.
نا شایسته nâ-şâyeste: uygunsuz; haram; beyhude; fesat; zulüm.
ناشتا nâştâ: aç kalma, açlık.
ناشتائی nâştâ'î: sabah kahvaltısı.
ناشتا شکستن nâştâ şikesten: biraz bir şeyler yemek.
ناشر nâşir: (Ar.) naşir, yayımlayan, faş eden; haberci; yayımcı.
ناشکر nâ-şokr: nankör, hak bilmez.
نا شکفت nâ-şikift: hemen, gecikmeden.
نا شکیبا nâ-şekîbâ: sabırsız; aşık, tutkun; acele ile.

نازل nâzil: (Ar.) inen; alçak, hakir; değersiz.
نازل شدن nâzil şoden: inmek, nâzil olmak; alçalmak, ـ بها fiyat düşmek.
نازل کردن nâzil kerden: indirmek; nâzil etmek; alçaltmak; vahiy göndermek.
ناز مست nâz-mest: kibirli mest; zarif ve şakacı kimse.
نازنین nâzenîn: nazlı; zarif; aziz, sevgili; nefis, değerli; naz içinde büyümüş.
نازو nâzû: nazlı; kedi; kumru.
ناز و نوش nâz-o-nûş: hoşça vakit geçirme.
نازی nâzî: nazlı; güzel; kadın ismi; kedi; kedilere verilen bir isim.
نازی nâzî: (Alm.) Nazi.
نازیبا nâ-zîbâ: çirkin, şekilsiz; layık olmayan; beğenilmemiş; yersiz; süssüz.
نازیدن nâzîden: nazlanmak, naz etmek; salınmak; övünmek; kibirlenmek; yalvarmak, dilemek.
نازیست nâzîst: (Fr.) Nazist.
ناس nâs: (Ar.) insanlar, halk.
ناساخته nâ-sâhte: bina edilmemiş, hazırlanmamış; kararsız; süssüz; düzensiz.
ناساز nâ-sâz: düzensiz; uyumsuz, huysuz, geçimsiz; yersiz; sağlıksız; yontulmamış.
نا سازگار nâ-sâzgâr: uyumsuz, geçimsiz; muzır; âhenksiz; layık olmayan; iknâ olmayan.
نا سازگاری nâ-sâzgârî: uyumsuzluk, geçimsizlik, liyakatsizlik; iknâ olmama.
نا سالم nâ-sâlim: kusurlu; sağlıksız, hasta; muhalif, zararlı; namert.
نا سامان nâ-sâmân: düzensiz, karışık; karaktersiz; yersiz, ilgisiz.
نا سامانی nâ-sâmânî: düzensizlik, karışıklık; namertlik; yersizlik.
نا سپاس nâ-sipâs: nankör, hak bilmez.
نا سپاس شدن nâ-sipâs şoden: nankör olmak.
نا سپاسی nâ-sipâsî: nankörlük, hak

نا شمرده nâ-şomorde: sayılmamış; hesapsız, sayısız.
ناشنا nâşnâ: yabancı; habersiz, bilgisiz.
ناشناخته nâ-şinâhte: meçhul, tanınmamış; yabancı.
ناشناس nâ-şinâs: meçhul; yabancı, garip; bilgisiz, habersiz.
ناشناسایی nâ-şinâsâyî: meçhullük; isimsizlik; bilgisizlik.
ناشی nâşî: (Ar.) tecrübesiz, acemi; kaynaklanan.
ناشیگری nâşîgerî: acemilik, tecrübesizlik.
ناصاف nâ-sâf: tasfiye edilmemiş; kirli; kaba.
ناصح nâsih: (Ar.) öğüt veren, nasihat veren; müşfik.
ناصر nâsir: (Ar.) yardım eden, yardımcı.
ناصواب nâ-sevâb: yersiz, doğru olmayan; haksız; beğenilmeyen; kötü davranış.
ناصیه nâsiye: (Ar.) alın; alın tüyü; çehre, yüz.
ناطق nâtik: (Ar.) konuşan, söyleyen; canlı, ruhlu; dört ayaklı hayvan; peygamber.
ناطقه nâtike: nutuk veren; konuşma yeteneği.
ناظر nâzir: (Ar.) bakan, gören; aşık; mübaşir; casus; nezaretçi.
ناظری nâzirî: nezaret, kontrol; nezaret hakkı.
ناظری خوردن nâzirî horden: emek hakkı almak.
ناظم nâzim: (Ar.) düzenleyen; süsleyen; inci dizen; müdür muavini; regülatör, düzengeç.
ناعم nâ'im: (Ar.) iyi yaşam; nimetli; yumuşak ve nâzik.
ناغوش خوردن nâğûş horden: suya dalmak, başını suya sokmak.
ناف nâf: (Peh.) göbek; karın; nafe, ـ هفته salı; ـ بریده بودن ـ کسی بر کاری göbeği onunla kesilmiş olmak; ـ بر زمین گذاشتن (mec.) göbeği düşmek; hayvanın yükü ağır gelmek.

ناف افکندن nâf efkenden: (kin.) aciz kalmak.
ناف بند nâf-bend: göbek bağı.
نافذ nâfiz: (Ar.) nüfuz edici, etkili; (kim.) civa.
نافر nâfir: (Ar.) nefret eden; korkak; galip.
نافرجام nâ-fercâm: sonsuz; uğursuz; bedbaht; etkisiz, sonuçsuz, boşuna.
نافرجام گفتن nâ-fercâm goften: küfretmek.
نافر جامی nâ-fercâmî: sonsuzluk; uğursuzluk; bedbahtlık; etkisizlik.
نافرمان nâ-fermân: itaatsiz, serkeş, âsî.
نافرمان شدن nâ-fermân şoden: isyan etmek, baş kaldırmak.
نافرمانی nâ-fermânî: serkeşlik, isyan, baş kaldırı; günah.
نافرمانی کردن nâ-fermânî kerden: serkeşlik etmek, isyan etmek; suç işlemek, günah işlemek.
ناف زدن nâf zeden: göbek bağını kesmek.
نافع nâfi': (Ar.) yararlı, faydalı; yumuşak huy; Tanrı'nın isimlerinden biri.
نافع آمدن nâfi' âmeden: yararlı olmak; etkili olmak.
نافع شدن nâfi' şoden: yararlı olmak; etkili olmak.
نافله nâfile: (Ar.) ganimet; torun; bağış; nafile ibadet.
نافه nâfe: (Peh.) göbek, nafe; ـ مشك یافتن tesirli olmak.
نافه زدن nâfe zeden: göbek bağını kesmek.
نافه گشودن nâfe goşûden: nafe açmak; (kin.) ıtır saçmak, koku yaymak.
نا فهم nâ-fehm: akılsız, anlayışsız, aptal.
نا قابل nâ-kâbil: kabiliyetsiz; kabul edilmez; az, hakir.
نا قبول nâ-kebûl: reddedilmiş; beğenilmemiş.
ناقص nâkis: (Ar.) eksik, noksan, pişmemiş; kusurlu; tecrübesiz; azalan; eksi.

زدن gafil avlamak.
نا گزر nâ-gozir: zorunlu, zarûrî.
ناگزیر nâ-gozîr: zorunlu, lazım; kesin; zorunlu olarak; ــ بودن muhtaç olmak.
نا گسته nâ-goseste: kesilmemiş; devamlı, ardarda.
ناگمان nâ-gomân: kuşkusuz, şüphesiz; beklenmedik.
ناگوار nâ-govâr: hazmı güç; lezzetsiz; tatsız; çetin; zor; canı ağır.
ناگه nâ-geh: ansızın, birdenbire.
ناگهان nâgehân: ansızın, birdenbire, aniden.
ناگهانی nâgehânî: ani, ansızın, birdenbire.
ناگهی nâgehî: ansızın, birdenbire.
نال nâl: ney; kamış kalem; boru; inleyiş; inleme; ırmak; nal; bağış.
نالان nâlân: inleyen; şikâyet eden; şarkıcı; hasta.
نالاندن nâlânden: inletmek; hasta etmek.
نالایق nâ-lâyik: layık olmayan; değersiz; uygunsuz; makul olmayan.
نالستان nâlistân: sazlık, kamışlık.
نالش nâliş: inleme, inilti; şikayet.
نالش زدن nâliş zeden: inlemek; şikâyet etmek.
نالش کردن nâliş kerden: inlemek; şikâyet etmek.
نالنده شدن nâlende şoden: inlemek; hasta olmak.
ناله nâle: inilti, inleyiş, inleme; nara, çığlık; nağme; bir musiki makamı; (tas.) yakarış; küçük ırmak.
ناله زدن nâle zeden: inlemek, feryat etmek.
ناله کردن nâle kerden: inlemek, feryat etmek; yakarmak; şikâyet etmek.
ناله کشیدن nâle keşîden: inlemek; yakarmak; şikâyet etmek.
نالیدن nâlîden: (Peh.) inlemek, feryat etmek; şikayet etmek; hüzünlü şarkı söylemek; coşmak; adalet istemek; kırılmak; hastalanmak.

ناقص شدن nâkis şoden: kusurlu olmak, eksilmek; çıkarılmak.
ناقص عقل nâkis-ekl: akılsız.
ناقص کردن nâkis kerden: eksiltmek, azaltmak; çıkarmak (mat.)
ناقض nâkiz: (Ar.) kırıcı, kıran, bozan, sözünden dönen, çelişen.
ناقل nâkil: (Ar.) nakleden, götüren; hadis rivayet eden; istinsah eden.
ناقلا nâ-kolâ: hilekar, kurnaz, uyanık, akıllı.
ناقور nâkur: (Ar.) borazan, boru.
ناقوس nâkûs: çan.
ناقه nâke: (Ar.) dişi deve; ــ و جملی در کاری داشتن (kin.) bir işte menfaati olmak.
ناقهی nâkihî: nekahet.
نا قیاس nâ-kiyâs: sayısız; çok geniş.
نا کار nâ-kâr: felaketzede.
ناکار شدن nâ-kâr şoden: yaralanmak.
ناکار کردن nâ-kâr kerden: yaralamak, safdışı bırakmak.
ناکام nâ-kâm: muradına ermemiş, ümitsiz, mahrum; zorla, istemeyerek; rızasız.
ناکام شدن nâ-kâm şoden: muradına ermemek, mahrum kalmak.
ناکامکار کردن nâkâmkâr kerden: mahrum bırakmak, üzmek.
ناکام و ناچار nâkâm-o-nâçâr: ister istemez.
ناکامی nâkâmî: ümitsizlik, mahrumluk; zorluk; zaruret; zorunlu olarak.
ناکح nâkih: (Ar.) evlenen, nikahlanan.
ناکس nâ-kes: alçak, zelil, rezil, soysuz, karaktersiz; düzenbaz; yüzsüz, şerefsiz, nâmert.
ناکس nâkis: (Ar.) başı önde, başı eğik.
ناکسی nâ-kesî: alçaklık, zelillik; rezalet, soysuzluk.
ناکوک nâ-kûk: keyifsiz; ayarsız; akordsuz.
ناگاه nâ-gâh: ansızın, birdenbire, ânîden.
ناگاهی nâgâhî: ansızın, birdenbire
نا گرفت nâ-girift: ansızın, birdenbire; ــ

نام nâm: (Peh.) ad, isim; kelime; şöhret, nam, ün, san; sûret, dış görünüş; zikir, anma; sıfat, vasıf; ـــ خانوادگی soyadı; ـــ کوچك ilk isim, asıl isim; ـــ بَه رسیدَن meşhur olmak; ـــ به کسی بودن adına olmak; namzet olmak; ـــ بریخ زدن mahvetmek; unutmak; ـــ بابر اندر آوردن dünyaca meşhur olmak; ـــ حلقه کردن adını itibardan düşürmek, adını silmek; ـــ کسی در گل افتادن ünü kaybolmak, yıldızı sönmek.

نامادری nâ-mâderî: üvey anne, analık, üvey ana.

نام آور nâm-âver: ünlü, meşhur, sanlı; savaşçı.

نام آوردن nâm âverden: meşhur olmak.

نا مأذون nâ-me'zûn: izinsiz.

نا مأنوس nâ-me'nûs: tanınmamış, alışılmamış.

نا مبارك nâ-mobârek: uğursuz, kutsuz; iğrenç; bedbaht.

نام بخشیدن nâm behşîden: meşhur etmek; yüksek mevkiye ulaştırmak.

نام بر آمدن nâm ber-âmeden: meşhur olmak, tanınmak.

نام بر آوردن nâm ber-âverden: meşhur olmak.

نامبردار nâm-bordâr: meşhur, ünlü.

نامبردار شدن nâmbordâr şoden: meşhur olmak.

نامبردار کردن nâmbordâr kerden: meşhur etmek; yüksek mevkiye çıkartmak.

نامبرداری nâmbordârî: şöhret.

نام بر داشتن nâm ber-dâşten: adını silmek.

نام بردن nâm borden: zikretmek, anmak, yâd etmek; ününü silmek; çağırmak, seslenmek.

نام برده nâm-borde: meşhur; zikredilen, anılan; mezkur; adlandırılmış.

نام بر کردن nâm ber-kerden: şöhrete kavuşmak.

نام پرور nâm-perver: ünlü.

نا متأهل nâ-mote'ehhil: bekar.

نا متجانس nâ-motecânis: ayrı cinsten; alışılmamış.

نا متجزی nâ-motecezzî: bölünemez, parçalanamaz.

نا متصور nâ-motesevver: tasavvur edilmez.

نا متناسب nâ-motenâsib: uyumsuz, uygunsuz.

نا متناهی nâ-motenâhî: sonsuz.

نا متوقع nâ-motevekke: beklemeksizin.

نا مجرب nâ-mocerreb: tecrübesiz, etkisiz.

نا مجو nâm-cû: şöhret arayan; mevki düşkünü; cesur.

نا محال nâ-mohâl: imkansız.

نا محدود nâ-mehdûd: sınırsız, sonsuz; ölçüsüz; sayısız.

نا محرم nâ—mehrem: namahrem; yabancı; güvenilmez.

نا محکم nâ-mohkem: dayanıksız, gevşek.

نام خواه nâm-hâh: şöhret arayan.

نام دادن nâm dâden: isim vermek, adlandırmak; adıyla çağırmak; namzet etmek; meşhur etmek.

نامدار nâm-dâr: isimli, adlı; meşhur; önder; nefis, kıymetli.

نامدار شدن nâmdâr şoden: meşhur olmak.

نامداری nâmdârî: şöhret; cesurluk; değer.

نام در آوردن nâm der-âverden: meşhur olmak, ad yapmak, ün yapmak.

نامذکور nâ-mezkûr: zikredilmemiş.

نامراد nâ-morâd: isteği olmamış; rızasız; ümitsiz.

نا مرادی nâ-morâdî: muratsızlık; üzüntü; rızasızlık; bedbahtlık.

نا مرادی بردن nâ-morâdî borden: mahrum kalmak.

نا مرئی nâ-mer'î: görülmez.

نا مربوط nâ-merbût: ilgisiz, münasebetsiz.

نا مرتب nâ-moretteb: düzensiz, tertipsiz, intizamsız.

esassız, dayanıksız.

نا معتدل nâ-mo'tedil: uygunsuz; sert; lezzetsiz.

نا معلوم nâ-me'lûm: meçhul, bilinmeyen, belirsiz.

نا مفید nâ-mofîd: yararsız, faydasız; etkisiz.

نام کردن nâm kerden: isim bırakmak, ad koymak, ad vermek, namzet kılmak.

نام کشیدن nâm keşîden: adlandırmak; kınamak.

نام گذاشتن nâm gozâşten: adlandırmak, ad vermek; isim bırakmak.

نام گرفتن nâm giriften: meşhur olmak.

نام گستردن nâm gosterden: ününü yaymak; tanınmak.

نا ممکن nâ-momkin: imkansız, olanaksız.

نا مناسب nâ-monâsib: yersiz, uygunsuz; akla uymayan.

نام نوشتن nâm nivişten: adını kaydetmek.

ناموافق nâ-movâfik: uygunsuz, mülayim olmayan.

نا موجود nâ-mevcûd: var olmayan, bulunmayan, yok.

نامور nâm-ver: namlı, sanlı, ünlü, meşhur; seçkin.

ناموری nâmverî: ünlülük, şöhret.

ناموس nâmûs: şeriat; kanun, yasa, kural; vahiy; melek; (kin.) Cebrail; sır; riya; ses; şöhret; kibir; namus, şeref, yüzsuyu; savaş; iffet.

ناموس پرست nâmûs-perest: namuslu.

ناموسی کردن nâmûsî kerden: övünmek, şişinmek, kabarmak.

نام و نان nâm-o-nân: mal mülk, servet.

نام و نشان nâm-o-nişân: ünvan, ad, san.

نام و ننگ آوردن nâm-o-neng âverden: itibar kazanmak.

نامه nâme: (Peh.) mektup, yazı; kitap; ameller defteri; talik yazı; gazete.

نامه بر nâme-ber: postacı; ــ کبوتر posta güvercini.

نامهربان nâ-mihrebân: sevgisiz; nâ-merd: nâmert, mürüvvetsiz; erkek olmayan; şerefsiz; hamiyetsiz, alçak; korkak.

نا مردانه nâ-merdâne: alçakça; nâmertçe.

نا مردم nâ-merdom: alçak, adî; acımasız; taş yürekli; küstah, saygısız.

نا مردی nâ-merdî: nâmertlik; mürüvvetsizlik; acımasızlık; korkaklık.

نامرغوب nâ-merğûb: beğenilmeyen, kalitesiz; değersiz.

نامزد nâm-zed: zikredilen; aday, namzet; nişanlı.

نامزد بودن nâmzed bûden: aday olmak, seçilmiş olmak.

نامزد شدن nâmzed şoden: anılmak; seçilmek; aday olmak; namzet olmak; nişanlanmak.

نامزد کردن nâmzed kerden: anmak; tayin etmek, aday yapmak; namzet yapmak; nişanlamak.

نام زدن nâm zeden: anmak, zikretmek; birini unutmak; adını silmek.

نامزده شدن nâm-zede şoden: adlandırılmak.

نامزدی nâm-zedî: namzetlik, adaylık; nişanlılık; ــ جشن nişan töreni.

نا مزروع nâ-mezrû': ekilmemiş; kıraç alan.

نا مساعد nâ-mosâ'id: uygunsuz, müsait olmayan.

نا مستحق nâ-mostehik: layık olmayan, hak etmemiş.

نا مسکون nâ-meskûn: meskun olmayan; yıkık, harap.

نا مسلح nâ-moselleh: silahsız.

نا مسلم nâ-moslim: kâfir.

نا مشروع nâ-meşrû: gayri meşru, kanunsuz, yasadışı.

نام شکستن nâm şikesten: rezil etmek, hafife almak.

نا مضبوط nâ-mezbût: dağınık, düzensiz.

نام طلب nâm-teleb: şöhret arayan; şöhret düşkünü.

نا معتبر nâ-mo'teber: itibarsız, değersiz;

نان بده nân-bidih: başkalarının rızkını temin eden; cömert.
نان بریدن nân borîden: ekmek kesmek; ekmek parasına engel olmak.
نان بستن nân besten: tandıra ekmek yapıştırmak.
نان پاره nân-pâre: ekmek parçası; iktâ.
نان پختن nân pohten: ekmek pişirmek; entrika çevirmek, külah giydirmek.
نان پز nân-pez: ekmekçi; ekmek küreği.
نان تاوگی nân-i tâvegî: tava ekmeği.
نان جو nân-cû: dilenen, dilenci; dünya düşkünü.
نانجیب nâ-necîb: soysuz; rezil, alçak; iffetsiz.
نان چین nân-çîn: ekmek küreği.
نان خور nân-hor: görevli; aile bireyleri.
نان خوردن nân horden: yemek yemek, ekmek yemek; rızıklanmak.
نانخورش کردن nânhoriş kerden: ekmeğe katık etmek.
نان دادن nân dâden: ekmek vermek; rızık vermek.
نان داشتن nân dâşten: ekmeği olmak; (kin.) geçimini temin etmiş olmak; (kin.) faydalı olmak.
نان دان nân-dân: ekmeklik.
نان دهی nân-dihî: cömertlik.
نان شکستن nân şikesten: ekmek kesmek; dostluk ve kardeşliği kesmek; birinin sofrasında yemek yemek.
نان فروش nân-forûş: ekmekçi.
نان فروشی nân-forûşî: ekmekçi dükkanı; fırın.
نان کردن nân kerden: faydalanmak, geliri olmak.
نان کور nân-kûr: nankör; cimri, pinti.
نان کوری nânkûrî: nankörlük; pintilik, cimrilik.
نانو nânû: ninni; salıncak.
نانوا nânvâ, nânevâ: ekmekçi, ekmek fırını sahibi.
نانوایی nânvâî: ekmekçi dükkânı; ekşefkatsiz; acımasız.
نامه رسان nâme-resân: postacı.
نامه سفید nâme-sefîd: iyi amelli.
نامه سیاه nâme-siyâh: kötü amelli, günahkar; rezil
نامه کردن nâme kerden: mektup yazmak.
نامه نوشتن nâme nivişten: mektup yazmak.
نامی nâmî: (Peh.) ünlü, namlı; meşhur; aziz, sevgili.
نامی nâmî: (Ar.) gelişen, büyüyen; biten yeşeren.
نام یافتن nâm yaften: meşhur olmak; var olmak.
نامیدن nâmîden: (Peh.) isim takmak, ad vermek, adlandırmak, adıyla çağırmak; namzet etmek; çevirmek.
نامیمون nâ-meymûn: uğursuz.
نان nân: (Peh.) ekmek; gıda; rızık; mal, servet; ــ ارزن darı ekmeği; ــ برنج bir tür pirinçli tatlı ekmek; ــ بیات bayat ekmek; ــ تابگی tava ekmeği; ــ تازه taze ekmek; ــ تنوری tandır ekmeği; ــ تیری saç ekmeği; ــ جو arpa ekmeği; ــ حواری beyaz ekmek; ــ خشخاشی haşhaş ekmeği; ــ راه yol azığı; ــ روغنی yağlı ekmek; ــ سفید beyaz ekmek; ــ سوزن دار boğazda kalan lokma; ــ فیروز خانی bir batmanlık ekmek; ــ یوخه yufka ekmeği; ــ آش آلود خوردن bedavacı olmak; ــ از تنور سرد پختن şaşılacak bir iş yapmak; ــ باب تر کردن çok pinti olmak; ــ بخون تر شدن (kin.) mahrum olmak; ــ بر پشت شیشه مالیدن pinti olmak; ــ بر دیوار زدن faydasız iş yapmak; ــ بروغن افتادن dileği yerine gelmek; ــ توی دامن بنان نرسانیدن çok fakir olmak; ــ کسی گذاشتن (kin.) bir işi birine yıkmak; ــ توی روغن بودن bir eli yağda bir eli balda olmak; ــ خود را خوردن و هلیم حاجی عباس راهم زدن (kin.) boşuna başkalarının zahmetini çekmek. ــ در نمك زدن ... yemek yemek.
نانای nânây: (çocuk) dans.
نان آور nân-âver: eve bakan, aile reisi.

ناوگان nâvgân, nâvegân: (ask.) filolar; filo.
ناوگروه nâv-gorûh: (ask.) filotilla.
ناووس nâvûs: mezar; gayri müslim mezarı; ateşperest mezarlığı.
ناوه nâve: bir tür ok; sırt yarığı; harç teknesi; hamur teknesi.
ناویدن nâvîden: yalpalamak, sallanmak; salınmak; yorgun düşmek.
ناویژه nâ-vîje: net olmayan, gayri safi.
ناه nâh: nem kokusu.
ناهار nâhâr: öğle yemeği; aç; açlık; takatsizlik; doymayan; mahrum; susuz; atıştırma.
ناهار خوردن nâhâr horden: öğle yemeği yemek; sabah kahvaltısı yapmak; iftar etmek.
ناهار خوری nâhâr-horî: yemek odası.
ناهار شکستن nâhâr şikesten: sabah kahvaltısı yapmak; bir şeyler atıştırmak.
ناهار کردن nâhâr kerden: öğle yemeği yemek.
ناهار کشیدن nâhâr keşîden: sofra kurmak, yemek hazırlamak.
ناهاری nâhârî: yenilecek şey; yiyecek; öğle yemeği.
ناهد nâhid: (Ar.) memesi çıkmış kadın; düşmana yönelen; aslan.
ناهمال nâ-hemâl: eşsiz, benzersiz; muhalif, aykırı; eşit olmayan.
ناهمتا nâ-hemtâ: eşsiz, benzersiz; aykırı, zıt.
ناهموار nâ-hemvâr: engebeli, eğri büğrü; düzensiz; uygunsuz; uyumsuz; başına buyruk; layık olmayan.
ناهمواری nâ-hemvârî: engebeli olma; düzeltilmemiş olma; düzensizlik; dengesizlik; başına buyrukluk.
ناهنجار nâ-hencâr: kuralsız; uyumsuz, uygunsuz, beğenilmemiş; yakışık almaz; haşin.
ناهنجاری nâ-hencârî: kuralsızlık; uyumsuzluk; akla yakın olmama; kabalık; terbiyemekçilik.
نان و آب nân-o-âb: yiyecek ve içki; gelir, menfaat, fayda.
نان و پنیر nân-o-penîr: ekmek peynir; az ve sade yemek.
نانو زدن nânû zeden: salıncak kurmak; ninni söylemek.
نان و نمك nân-o-nemek: tuz ekmek; yiyecek; (mec.) nimet.
ناو nâv: uzun ve ortası boş şey; oluk; ırmak; nehir; vadi; kayık;(ask.) gemi, savaş gemisi; sırt çukuru; kazan; tava; nazla salınma.
ناوانیدن nâvânîden: eğmek; bitkin düşürmek.
ناوبان nâv-bân: gemici;(ask.) deniz teğmeni.
ناوبانی nâvbânî: gemicilik; (ask.)deniz teğmenliği.
ناوتیپ nâv-tîp:(ask.) filo, deniz filosu.
ناوچه nâvçe: kayık; (ask.) torpido gemisi; filika; kuyumcu kalıbı.
ناودار nâv-dâr: gemici, kaptan.
ناودان nâv-dân: oluk, su yolu; ırmak.
ناودیس nâv-dîs: jeosinklinal, yerineç; gemi şeklinde.
ناوران nâv-rân: gemici, kaptan.
ناورد nâverd: savaş, harp; savaş alanı; hareket, kudret, atın dolaşması.
ناورد بردن nâverd borden: saldırmak, hamle etmek.
ناورد دادن nâverd dâden: dolaştırmak; dolaşmak.
ناوزن nâ-vezn: vezinsiz; ahenksiz, uyumsuz.
ناو سالار nâv-sâlâr:(ask.) savaş gemisi komutanı.
ناو سروان nâv-servân: (ask.) deniz yüzbaşı.
ناو شکن nâv-şiken:(ask.) krüvazör, torpido gemisi, hücum botu.
ناوقت nâ-vekt: vakitsiz, zamansız.
ناوك nâvek: ok; oluk; ortası boş şey.

نایینی nâyînî: Nâyin'li; Nâin lehçesi.
نئون nion: (Fr.) (kim.) neon; ـــ چراغ neon lamba.
نبا nebâ: (Ar.) söz, haber; Kur'ân.
نبات nebât: (Ar.) bitki, nebat, ot, yeşillik; şeker, nöbet şekeri; ـــ حب sevgilinin ağzı.
نباتات nebâtât: (Ar.) bitkiler, nebatlar.
نباتی nebâtî: (Ar.) bitkisel, nebatî.
نباح nobâh: (Ar.) havlama; hiciv söyleme; aslan sesi; bir tür büyük yılan sesi.
نبادا ne-bâdâ: sakın, olmaya, Allah göstermesin.
نبالت nebâlet: (Ar.) soyluluk, asillik, değerlilik; zekilik.
نباهت nebâhet: (Ar.) asillik; ululuk; ünlülük; ulu olma, şeref.
نبایل nebâyil: (Ar.) büyükler, ulular; büyük işler; iyilikler.
نبأ nebe': (Ar.) haber; Kur'an.
نبذ nebz: (Ar.) ahdini bozma; şarap yapma; atma; az ve kolay şey.
نبرد neberd: (Peh.) döğüş; savaş; mücadele; sihir; müsabaka.
نبرد آوردن neberd âverden: savaşmak; yarışmak.
نبرد کردن neberd kerden: savaşmak; çekişmek.
نبردگاه neberd-gâh: savaş alanı.
نبش nebş: köşe; eşme, eşeleme; sırrı ifşa etme; gömü çıkarma; mezar açma; hadis çıkarma.
نبشتن nebeşten: katlamak; yol almak.
نبشتن nibişten: (Peh.) yazmak.
نبض nebz: (Ar.) nabız; ـــ تند زدن nabzı hızlı atmak; ـــ دیدن nabzını tutmak; ـــ گرفتن nabız tutmak.
نبضان nebezân: nabız atışı.
نبض نگار nebz-nigâr: tansiyon âleti.
نبط nebt: (Ar.) kuyu ve yerden su çıkması; kuyudan su çekme; bir şeyi gösterme; ilim yayma.
نبطی nebetî: (Ar.) Nabat'lı; Nabat dili; Nabat yazısı; (eski tıbda) kendiliğinden yeşeren bitki.

sizlik, haşinlik.
ناهنگام nâ-hengâm: zamansız, yersiz, vakitsiz.
ناهوشوار nâ-hûşvâr: bilinçsiz, şuursuz, ferasetsiz.
ناهید nâhîd: venüs, zühre.
نای nây: (Peh.) ney, nay; kamış; boru; gırtlak; ـــ ترکی zurna; ـــ مضاعف çift dilli ney.
نای nây: (Ar.) uzaklık, ayrılık.
نایاب nâ-yâb: bulunmaz; az bulunur, nadir.
نایاب شدن nâyâb şoden: bulunmamak, az bulunmak, nadir olmak.
نایابی nâyâbî: bulunmama; az bulunma, nadir olma.
نایافت nâ-yâft: bulunmaz; yok; nadir; .
نایافت شدن nâ-yâft şoden: bulunmamak; az bulunmak; yok olmak.
نایافت کردن nâ-yâft kerden: yok etmek.
نایب nâyib: (Ar.) vekil; mübaşir; reis; subay; sekreter, yazman.
نای بر کشیدن nây ber-keşîden: ney çalmak; borazan çalmak.
نایچه nây-çe: küçük ney; bir tür yılan.
نای دمیدن nây demîden: ney üflemek, ney çalmak.
نایر nâyir: (Ar.) ürkek.
نایره nâyire: (Ar.) ateş.
نای زدن nây zeden: ney üflemek, ney çalmak.
نای زن nây-zen: neyzen.
نایژك nây-jek: (tıb.) bronş.
نایژه nây-je: küçük ney; mızrak; başak sapı; ney düğümü; ibrik borusu; damar; soluk borusu.
نایل nâyil: (Ar.) ulaşmış, nail olmuş.
نایل آمدن nâyil âmeden: nail olmak.
نایل شدن nâyil şoden: nail olmak, amacına ulaşmak.
نایلون nâylon: (İng.-Fr.) naylon.
نایم nâyim: (Ar.) uyuyan.
نای و نوش nây-o-nûş: hoşça vakit geçirme.

vermek.

نتیجه بردن netîce borden: faydalanmak; amaca ulaşmak.

نتیجه دادن netîce dâden: fayda vermek, yararlı olmak.

نتیجه داشتن netîce dâşten: yararlı olmak.

نتیجه گرفتن netîce giriften: yararlanmak; sonuca varmak.

نتیجه گیری netîce-gîrî: sonuca varma.

نثار nisâr: (Ar.) serpme, saçma; dağıtma; hediye; kurbanlık.

نثار آوردن nisâr âverden: hediye getirmek.

نثار بردن nisâr borden: hediye getirmek.

نثار شدن nisâr şoden: saçılmak; serpilmek, dağıtılmak; feda edilmek, kurban edilmek.

نثار کردن nisâr kerden: saçmak; serpmek; dağıtmak; feda etmek, kurban etmek; hediye vermek.

نثر nesr: (Ar.)(ed.) saçılmış; düzyazı, nesir; ـ مرسل edebî sanatsız nesir; ـ فنی edebî sanatlı nesir.

نثراً nesren: (Ar.) nesirle,düz yazı ile.

نجابت necâbet: (Ar.) asillik, soyluluk.

نجات necât: (Ar.) kurtuluş; ölüm.

نجات بخشیدن necât behşîden: kurtarmak.

نجات دادن necât dâden: kurtarmak.

نجات نامه necât-nâme: azatlık beratı.

نجات یافتن necât yâften: kurtulmak, serbest olmak.

نجاح necâh: (Ar.) zafer, dileğine kavuşma; iş kolaylaşması.

نجار neccâr: (Ar.) marangoz, dülger.

نجاری neccârî: marangozluk, dülgerlik.

نجاست necâset: (Ar.) pislik, kirlilik; gayta, dışkı.

نجاشی necâşî: (Ar.) Habeş padişahı, Necaşi.

نجباء nocebâ': (Ar.) asiller, soylular; insanların yararına çalışan kırk kişi.

نبل nobl: (Ar.) asillik, ululuk, fazilet; zeka.

نبوت nebvet: (Ar.) nefret, uzak durma.

نبوت nobovvet: (Ar.) peygamberlik, nebîlik; haber verme; ـ نقطهء (kin.) İslâm peygamberi.

نبوت کردن nobovvet kerden: gaybdan haber vermek; peygamberlik yapmak.

نبود ne-bûd: yokluk; yok.

نبوغ nobûğ: (Ar.) aşikar olma; deha, zekâ.

نبوی nebevî: (Ar.) peygamberle ilgili; peygamberlik.

نبهره nebehre: (Peh.) kalp para; karışık; alçak; gizli.

نبی nebî: (Ar.) peygamber, nebi, yalvaç; Hz. Muhammed.

نبیذ nebîz: nebiz, hurma şarabı; üzüm şarabı.

نبیره nebîre: (Peh.) torun; torun çocuğu.

نبیسه nebîse: torun.

نبیسیدن nibîsîden: yazmak.

نبیل nebîl: (Ar.) akıllı, kıvrak zekâlı, zeki; faziletli; ulu, büyük; asil, soylu.

نبیه nebîh: (Ar.) uyanık, akıllı; şerefli; meşhur.

نپخته ne-pohte: ham, çiğ, pişmemiş; olgunlaşmamış; (kin.) tecrübesiz, deneyimsiz.

نت not: (Fr.) not.

نتاج nitâc: (Ar.) nesil,soy; dört ayaklı hayvan yavrusu; doğum zamanı; (davar) yavrulama.

نتایج netâyic: (Ar.) sonuçlar, neticeler; doğanlar.

نتراشیده ne-terâşîde: traşlanmamış, yontulmamış; ـ نخراشیده yontulmamış, kaba saba.

نترس ne-ters: korkusuz, cesur.

نتیجه netîce: (Ar.) sonuç, semere, netice; ürün; kazanç, yarar; ödül; son, akibet; evlat, boduk; torun çocuğu; – در sonuç olarak, neticede.

نتیجةً netîceten: (Ar.) sonuç olarak, neticede.

نتیجه بخشیدن netîce behşîden: fayda

نحوی nehvi: (Ar.) nahivle ilgili; nahiv bilgini.
نحیت nehît: (Ar.) tarak; inilti; feryat; cılız deve; traşlanmış; namert.
نحیف nehîf: (Ar.) zayıf, cılız, çelimsiz.
نحیفی nehîfî: zayıflık, cılızlık, çelimsizlik.
نخ neh: (Peh.) ip; iplik; pamuk ipliği; fidan; bir tür süslü ipek kumaş; yaygı; (mec.) az; ordu safı.
نخ noh: birini adım adım izleme.
نخاس nehhâs: (Ar.) deveci, hayvan satıcısı; köle tüccarı; davar pazarı.
نخاسی nehhâsî: davar ve hayvan tüccarlığı; köle tüccarlığı.
نخاع nohâ': (Ar.) omurilik.
نخاله nohâle: (Ar.) kepek; elekte kalan; kaba saba, ahlaksız; hokkabaz, karaktersiz.
نخبه nohbe: (Ar.) seçkin, seçilmiş.
نخبه کردن nohbe kerden: seçmek.
نخجیر nehcîr: (Peh.) av hayvanı; geyik.
نخچیر nehçîr: (Peh.) av; av hayvanı; dağ keçisi.
نخچیر افکندن nehçîr efkenden: avlamak.
نخچیر کردن nehçîr kerden: avlamak.
نخراشیده ne-herâşîde: düzgün olmayan; haşin, kaba saba, yontulmamış.
نخری nohrî, nehrî: ilk çocuk.
نخ ریسی neh-rîsî: ip eğirme; iplikçi dükkanı; ــ کارخانه iplik fabrikası.
نخست nohost, nehost: ilk, evvelâ, başlangıçta; önceden; ــ دست ilk el, birinci el.
نخست وزیر nohost-vezîr: başbakan, başvekil.
نخست وزیری nohost-vezîrî: başbakanlık.
نخستین nohostîn: ilk, birinci; en önce; önceden; ilk kez; -dığı zaman, -ınca.
نخشبی nohşebî: Nahşeb'li.
نخ کردن neh kerden: ــ سوزن iğneye iplik geçirmek.
نخل nehl: (Ar.) (bot.) hurma ağacı; (mec.)

نجد necd: (Ar.) yayla, yüksek arazi; plato; geniş ve büyük çöl; yokuş; Necit.
نجدت necdet: (Ar.) cesurluk; yiğitlik; kuvvet; savaş; korku.
نجس necis: (Ar.) pis, kirli,necis.
نجسی necisî: kirlilik, pislik,necisiik, insan ve hayvan dışkısı;(kin.) alkollü içki.
نجسی خوردن necisî horden: alkollü içki içmek.
نجفی necefî: (Ar.) Necef'li.
نجل necl: (Ar.) evlat, çocuk; nesil, soy; çocuk doğurma.
نجم necm: (Ar.) yıldız; taksit, defa; sapsız ot; Süreyya.
نجوا necvâ: (Ar.) fısıldama; (tas.) felâketleri başkalarından gizleme.
نجوا کردن necvâ kerden: fısıldamak, kulağa fısıldamak.
نجوم nocûm: (Ar.) yıldızlar; astronomi; belirme, doğma; (ot) büyüme; fitne çıkmak; taksitle ödeme.
نجوم دان nocûm-dân: astronom, müneccim.
نجی necî: (Ar.) sırdaş; yakın; muhaddis.
نجیب necîb: (Ar.) soylu, asil, necip; iffetli; seçkin.
نچ نچ کردن noç noç kerden: başkasının yaptığı işe üzülmek; kabul etmemek; tenkit etmek.
نحاس nohâs: (Ar.) bakır; erimiş çinko.
نحر nehr: (Ar.) boyun; deve boğazlama; kurbanlık.
نحریر nihrîr: (Ar.) akıllı, tecrübeli, zeki.
نحس nehs: (Ar.) uğursuz, kutsuz, şom; uğursuzluk.
نحسی nehsî: uğursuzluk, şomluk.
نحل nehl: (Ar.) bal arısı.
نحل nihel: (Ar.) bağışlar; davalar; dinler.
نحو nehv: (Ar.) yol; tarz, üslup; kısım;(gr.) sentaks, söz dizimi, nahiv.
نحوس خانه nohûs-hâne: uğursuz yer, kutsuz yer.
نحوه nehve: (Ar.) yol, tarz, biçim, şekil.

ندید ne-dîd: benzer, eş, emsal; görmemiş.
ندید بدید nedîd-bedîd: görgüsüz, görmemiş, sonradan görme.
ندیم nedîm: (Ar.) nedim, sohbet arkadaşı; şarap arkadaşı.
ندیم باشی nedîm-bâşî: nedimbaşı.
ندیمه nedîme: nedime.
ندیمی nedîmî: nedimlik.
نذر nezr: (Ar.) nezir, adak; korkutma; ahit.
نذر کردن nezr kerden: adamak, nezretmek.
نذیر nezîr: (Ar.) korkutan, korkutucu.
نر ner: (Peh.) erkek, eril; penis; haşin.
نراد nerrâd: tavlacı, usta tavlacı.
نرخ nirh: narh, fiyat; revaç.
نرخ بندی nirh-bendî: fiat verme.
نرد nerd: (Peh.) tavla oyunu.
نردبان nerdbân, nerdebân: merdiven; kale merdiveni; ـــ دو طرفه ayaklı merdiven, açılır merdiven; ـــ در راه نهادن yolda sohbet etmek.
نرده nerde: korkuluk, parmaklık.
نرگس nergis: (Peh.) (bot.) nergis, fulya; (kin.) sevgilinin gözü; bir tür kumaş.
نرگسی پلو nergisî-polov: bir tür pilav.
نرگس زدن nergisî zeden: gözle işaret etmek; destarın ucunu nergis şeklinde tutturmak.
نرم nerm: (Peh.) yumuşak; elenmiş; saf, cilalı; yavaş.
نرماده ner-mâde: (tıb.) er dişi, hünsa, eşcinsel.
نرمال normâl: (Fr.) normal, adi.
نرم خو nerm-hû: yumuşak huylu.
نرم داشتن nerm dâşten: bağırsakları yumuşatmak.
نرم دل nerm-dil: yufka yürekli.
نرم شانه nerm-şâne: itaatkar; (kin.) güçsüz; etkilenen, homoseksüel.
نرم شدن nerm şoden: شکم – ishal olmak.
نرم کردن nerm kerden: شکم –ishal yapmak.
نرم نرم nerm-nerm: yavaş yavaş.

ağaç; büyük tabut; palmiye.
نخلستان nehlistân: hurmalık.
نخ نخ neh-neh: az az.
نخوت nehvet: (Ar.) kibir, gurur.
نخوت داشتن nehvet dâşten: kibirli olmak.
نخود nohod, nehod: (Peh.) nohut; 1/24 miskallik bir ağırlık birimi, 10 nohud=2 gram; ـــ هر آش بودن herşeye karışmak; işi olan her yerde bulunmak.
نخود آب nohûd-âb: etli, nohutlu çorba.
نخود چی nohod-çî: leblebi.
نخود فرنگی nohod-ferengî: (bot.) bezelye.
نخورد ne-hord: isabetsizlik; tesirsizlik;ـــ ندارد hedefi şaşmaz.
نخی nehî: iplikli; pamuklu kumaş.
نخیز nehîz: pusu, tuzak.
نخیل nehîl: (Ar.) hurma ağacı.
نداء nidâ': (Ar.) çağırma, seslenme; ses, nida; ünlem.
ندا آمدن nidâ âmeden: hitap gelmek.
ندا دادن nidâ dâden: seslenmek.
ندار nedâr: yoksul, fakir.
ندا رسیدن nidâ resîden: ses gelmek, hitap geimek.
نداری ne-dârî: yoksulluk, fakirlik.
نداف neddâf: (Ar.) hallaç, pamuk atan.
ندامت nedâmet: (Ar.) pişmanlık.
ندامت خوردن nedâmet horden: pişman olmak.
ندامت کردن nedâmet kerden: pişman olmak.
ندامت کشیدن nedâmet keşîden: pişmanlık duymak.
ندانم کار nedânem-kâr: bilgisiz, işbilmez.
نداوت nedâvet: (Ar.) ıslaklık, nemlilik; tazelik, teravet.
ندب ندب nedeb-nedeb: aşama aşama.
ندبه nodbe: (Ar.) ağıt; yas, matem.
ندرت nodret: (Ar.) azlık, nadirlik, az bulunma.
ندم nedem: (Ar.) pişmanlık.
ندماء nodemâ': (Ar.) nedimler.

نرم نرمك nerm-nermek: yavaş yavaş.
نرمه nerme: yumuşak şey; ـــ گوش kulak memesi.
نرمی nermî: yumuşaklık; şefkat.
نره nere, nerre: eril, erkek; erkeklik cinsel organı; iri yarı; su dalgası.
نره خر nerre-ḫer: kaba saba, iri yarı.
نری nerî: erkeklik; erkeklik organı.
نریدن nerrîden: kükremek, gürlemek.
نریمان nerîmân: cesur, kahraman; Rüstem'in dedesi.
نرینه nerîne: erkek.
نزار nizâr, nezâr: (Peh.) zayıf, cılız; güçsüz; hasta; yağsız et.
نزار شدن nizâr şoden: zayıf olmak; güçsüz olmak.
نزار کردن nizâr kerden: zayıflatmak; güçsüz bırakmak.
نزاع nizâ': (Ar.) düşmanlık; kavga, çekişme.
نزاع شدن nizâ' şoden: düşmanlık çıkmak; savaş çıkmak.
نزاکت nezâket: nezaket, naziklik, incelik.
نزال nizâl: (Ar.) savaş alanına girme.
نزاهت nezâhet: (Ar.) temizlik, arılık; kötülükten uzak olma.
نزد nezd: yan, ön; inanış; yakın; beraberinde.
نزدیك nezdîk: (Peh.) yakın, yan; göre; inanış, görüş; taraf.
نزدیك آمدن nezdîk âmeden: yaklaşmak, yakına gelmek.
نزدیکان nezdikân: yan; yakınlar.
نزدیك بین nezdîk-bîn: miyop.
نزدیك بینی nezdîk-bînî: miyopluk, yakını görme.
نزدیك رسیدن nezdîk resîden: yaklaşmak.
نزدیك شدن nezdîk şoden: yaklaşmak.
نزدیك کردن nezdîk kerden: yaklaştırmak; yakın kılmak.
نزدیکی nezdîkî: yakınlık; yakın, civar; بهمین ـــ yakında, kısa zamanda.
نزدیکی کردن nezdîkî kerden: cinsel ilişkide bulunmak, yaklaşmak.
نزع nez': (Ar.) can çekişme; yerinden koparma.
نزغ nezğ: (Ar.) tokat atma; mızraklama; kusurunu söyleme; fesat çıkarma; vesvese.
نزف nezf: (Ar.) kuyudan su çekme; kan alma.
نزل nozl: (Ar.) rızık; yemek; bolluk, bereket; güzellik, temizlik; hediye.
نزله nezle: (Ar.) (tıb.) nezle; ـــ دندان diş nezlesi.
نزلی nozlî:(kin.) parazit.
نزم nizm: pus.
نزول nozûl: (Ar.) aşağı inme, iniş; girme; giriş; girdi.
نزول خور nozûl-ḫor: faizci.
نزول کردن nozûl kerden: indirmek; girmek.
نزه nezih: (Ar.) temiz, nezih; insandan uzak yeşil alan; kötülükten uzak.
نزهت nozhet: (Ar.) temizlik; iffetlilik; dolaşma; gönül ferahlığı.
نزیه nezîh: (Ar.) temiz, nezih; zevkli; namuslu.
نژاد nijâd: soy, sop; ırk; ـــ سرخ kızıl ırk; سفید beyaz ırk; ـــ سیاه siyah ırk.
نژاد شناس nijâd-şinâs: etnolojist.
نژاد شناسی nijâd-şinâsî: etnoloji.
نژادی nijâdî: ırk ile ilgili.
نژند nijend, nejend: üzgün, kederli; şaşkın; öfkeli; alçak.
نژندی nijendî: üzgünlük; solgunluk; şaşkınlık; öfke; alçaklık.
نس nos: ağız çevresi.
نسا nesâ: (Peh.) leş, murdar; kokuşmuş.
نسا nesâ: siyatik.
نساء nisâ': kadın.
نساج nessâc: (Ar.) dokumacı.
نساجی nessâcî: dokumacılık.
نسار nesâr: güneş görmeyen taraf, kuzey tarafı; gölge; dağ evi.
نسب neseb: (Ar.) soy, nesep; kadın, eş,

نسقnesek: (Ar.) düzenli; düzen, tertip; işkence.
نسق چی nesekçî: düzenleyici; cellat; askerî idareci.
نسق خانه nesek-hâne: nesekçilerin bulunduğu yer.
نسق کردن nesek kerden: cezalandırmak; korkutmak.
نسك nesk: (bot.) mercimek.
نسك nesk: (Peh.) Avesta cüzvü.
نسك nesk, nisk, nosk: (Ar.) tapma, ibadet; yıkama, temizleme.
نسل nesl: (Ar.) evlat; nesil, zürriyet, kuşak.
نسناس nesnâs: (Ar.) goril; orangotan; laf anlamaz kötü insan.
نسوان nisvân: (Ar.) kadınlar.
نسور nosûr: (Ar.) akbabalar.
نسوز nesûz: yanmaz, ateşe dayanıklı.
نسی nesy: (Ar.) unutma; unutkanlık.
نسیان nisyân: (Ar.) unutkanlık; unutma; muhalif.
نسیب nesîb: (Ar.) layık, münasip; yakın, akraba; kadınlar için söylenmiş şiir.
نسیج nesîc: (Ar.) dokunmuş; işlemeli ipek kumaş.
نسیم nesîm: (Ar.) hafif rüzgar, esinti, esin.
نسیه nesye, nisye: (Ar.) veresiye.
نسیه بری nesye-berî: veresiye alım.
نشا nişâ: fidan dikme.
نشاء neşâ': (Ar.) yaratma; yaşama; gelişme, büyüme.
نشابورك nişâbûrek: (müz.) nişabürek makamı.
نشاختن nişâhten: oturtmak; yerleştirmek.
نشادر noşâdor:(kim.) nişadır, amonyak tuzu.
نشاستن nişâsten: (Peh.) oturtmak, çökeltmek; ekmek, dikmek; tayin etmek, atamak.
نشاسته nişâste: (kim.) kola, nişasta; ـــ حیوان (kim.) glikojen.
نشاط neşât: (Ar.) sevinç, kıvanç, neşe; karı.
نسب niseb: (Ar.) nisbetler.
نسباً neseben: (Ar.) soy itibariyle.
نسبت nisbet: (Ar.) yakınlık; akrabalık; bağlantı, bağlılık; oran, nispet, به – -e göre, oranla.
نسبت دادن nisbet dâden: nisbet etmek.
نسبت کردن nisbet kerden: nisbet etmek.
نسب نامه neseb-nâme: soyağacı.
نسبةً nisbeten: (Ar.) nisbeten, nispetle.
نسبی nesebî: (Ar.) soyla ilgili, kan hısımlığı.
نسبی nisbî: göreli, izafi, nisbî.
نسبیت nisbîyyet: (Ar.) nisbîlik, relativite.
نسپاس ne-sipâs: nankör.
نسترن nesteren: (Peh.) (bot.) yabangülü, kuş burnu; (kin.) sevgilinin yanağı.
نستعلیق neste'lik: (Ar.) nestalik yazısı.
نسج nesc: (Ar.) (tıb.) doku; dokunmuş.
نسخ nesh: (Ar.) iptal etme, bozma, yüz değiştirme; insan ruhunun ölümden sonra başka bir cisme geçmesi; nesih yazısı.
نسخ noseh: (Ar.) nüshalar.
نسخ شدن nesh şoden: iptal olmak; insan ruhu ölümden sonra başka bir cisme geçmek.
نسخ کردن nesh kerden: iptal etmek, bozmak.
نسخه noshe: (Ar.) nüsha, kopya; reçete; muska; ـــ چاپی basılı nüsha; ـــ خطی el yazması.
نسخه بر داشتن nosheber dâşten: istinsah etmek, kopye etmek, suret çıkarmak.
نسخه بردن noshe borden: kopye çıkarmak, örnek almak.
نسخه گرفتن noshe giriften: istinsah etmek, kopye çıkarmak.
نسر neser: (Ar.) gölgeli; güneş görmeyen taraf.
نسر nesr: (Ar.) akbaba.
نسرین nesrîn: (bot.) fulya, fulya çiçeği, nesteren.
نسفی nesefî: Nesef'li.

نشریات neşriyyât: (Ar.) yayın, neşriyat.
نشریه neşriyye: (Ar.) yayın.
نشست nişest: oturum; çökelme, durulma; meclis; makat.
نشست داشتن nişest dâşten: oturmak, ikamet etmek.
نشست کردن nişest kerden: cülûs etmek; oturmak; çökmek.
نشستگاه nişestgâh: ikamet yeri; başşehir.
نشستن nişesten, nişisten: (Peh.) oturmak; cülûs etmek, tahta geçmek; binmek; konmak; ikamet etmek; tuvalete çıkmak; kalmak.
نشسته niseste: oturmuş.
نشف neşf: (Ar.) çekme, içine çekme, emme.
نشف کردن neşf kerden: çekmek, emmek, nem çekmek.
نشگرده nişgirde: falçata.
نشگون nişgûn: çimdik.
نشگون گرفتن nişgûn giriften: çimdiklemek.
نشلیدن neşlîden: girişmek, el atmak, teşebbüste bulunmak.
نشمه neşme: orospu.
نشناس شدن neşnâs şoden: meçhul kalmak, tanınmamak.
نشو neşv: (Ar.) çekme; gelişme, büyüme, bitme, gelişim.
نشؤ noşû': (Ar.) yeniden meydana getirme; büyüme, gelişim, ارتقاء – tekamül.
نشوت neşvet: (Ar.) sarhoşluk; neşe; haberlilik.
نشوه neşve: (Ar.) sarhoşluk, çakır keyiflik.
نشیب nişîb: (Peh.) iniş aşağı, yokuş aşağı; alçak zemin.
نشید neşîd: (Ar.) ses yükseltme; birbirine okunan şiir; şarkı.
نشیم neşîm: yer, makam; yuva.
نشیمن nişîmen, neşîmen: oturacak yer; ev, ikametgah; yuva.
نشیمنگاه neşîmen-gâh: oturma yeri.

çeviklik.
نشاط انگیز neşât-engîz: sevinç verici, neşelendirici.
نشاط کردن neşât kerden: heveslenmek, isteklenmek.
نشان nişân: (Peh.) alamet, işaret; iz; hisse, nasip; madalya; slogan; tavır; benek: این – böyle, şöyle.
نشان دادن nişân dâden: göstermek; açıklamak.
نشان دار nişân-dâr: işaretli, alametli.
نشاندن nişânden: oturtmak; tahta geçirmek; yerleştirmek; dikmek; çekmek; söndürmek; dinmek.
نشان کردن nişân kerden: işaretlemek; imzalamak, mühürlemek; nisanlamak.
نشانه nişâne: ışaret; etki; hisse; hedef; slogan.
نشانه کردن nişâne kerden: hedef yapmak.
نشانه گذاشتن nişâne gozâşten: işaret koymak.
نشانه گیری nişâne-gîrî: nişanlama, nişan alma.
نشانی nişânî: işaret, alamet; eser; adres.
نشانی شدن nişânî şoden: meşhur olmak.
نشأت neş'et: (Ar.) yeni varolma; dirilme; beslenme; dünya.
نشئه neş'et: (Ar.) sarhoşluk, neşe; yeni var olma.
نشپیل nişpîl: kanca.
نشت neşt: sızma, sızıntı.
نشتر nişter: nester.
نشت کردن neşt kerden: sızmak.
نشخوار noş-hâr: geviş.
نشخوار کردن noşhâr kerden: geviş getirmek.
نشد نداشتن neşod nedâşten: kesin olmak.
نشر neşr: (Ar.) dağıtma, yayım, neşir.
نشر کردن neşr kerden: neşretmek, yayımlamak; dağıtmak; kıyamet günü diriltmek.

nisbî iyileşme.
نطاق nettâk: (Ar.) güzel konuşan.
نطاق nitâk: (Ar.) kemer, kuşak; karalar.
نطع net': (Ar.) meşin sofra; satranç tahtası.
نطفه notfe: (Ar.) saf su, arı su; meni, beli suyu; (tıp.) sperma.
نطق notk: (Ar.) konuşma, nutuk, söylev.
نطقا noteka: (Ar.) hatipler.
نطق زدن notk zeden: söylev vermek, konuşmak.
نطق کشیدن notk keşîden: ses çıkarmak, konuşmak.
نظار nizâr: (Ar.) seziş; maharet; görüş.
نظار nozzâr: (Ar.) nazırlar, nezaretçiler.
نظارت nezâret: (Ar.) nezaret; nazırlık.
نظارت nizâret: (Ar.) zeyreklik, seziş; bakış, bakma.
نظارت خانه nezâret-hâne: mübaya müdürlüğü.
نظاره nezzâre: (Ar.) seyirciler; gören, seyirci.
نظاره nizâre: (Ar.) seziş, zeyreklik; bakma, seyir.
نظاره کردن nizâre kerden: seyretmek, bakmak.
نظافت nezâfet: (Ar.) temizlik.
نظافت کردن nezâfet kerden: temizlemek.
نظام nezzâm: (Ar.) düzenleyici; ـ سحر büyük şair.
نظام nizâm: (Ar.) düzenleme; düzen, tertip; inci dizisi; tarz; şiir, nazım; ordu, ـ وظیفه (ask.)asker; askerlik hizmeti, vatanî görev.
نظامات nizâmât: (Ar.) düzenler, tertipler; tüzükler, nizamlar.
نظامت nizâmet: (Ar.) nâzımlık, okul müdür yardımcılığı.
نظام دادن nizâm dâden: düzenlemek; (ask.) saf dizdirmek.
نظام گرفتن nizâm giriften: düzenlenmek; sıraya girmek.
نظامنامه nizâm-nâme: tüzük.
نظامی nizâmî: asker, askerî; büyük ker-

نشین nişîn: makat; anüs; oturan.
نص ness: (Ar.) açık söz; açık hüküm.
نصائح nesâ'ih: (Ar.) nasihatler.
نصاب nisâb: asıl; başlangıç, baş; belirli miktar; zekâtlık miktar.
نصارا nesârâ: hristiyanlar.
نصاری nesârâ: hristiyanlar.
نصایح nesâyih: (Ar.) öğütler, nasihatler.
نصب nesb: (Ar.) göreviendirme, atama, tayin; dikme; asma; nasbetme.
نصب کردن nesb kerden: göreviendirmek, atamak; dikmek; asmak.
نصح nosh, nesh: (Ar.) öğüt, nasihat.
نصر nesr: (Ar.) yardım.
نصرانی nesrânî: (Ar.) hristiyan.
نصرانیت nesrâniyyet: (Ar.) hristiyanlık.
نصرت nosret: (Ar.) yardım; zafer.
نصف nisf: (Ar.) yarı, yarım; ـ شب gece yarısı.
نصف النهار nisfon-nehâr: (Ar.)(coğ.) boylam, meridyen, tûl dairesi.
نصفت nesefet: (Ar.) adalet, insaf.
نصفه nisfe: yarı, yarım.
نصوح nesûh: (Ar.) öğüt veren, nasihat eden.
نصوص nosûs: (Ar.) açık ve kesin hükümler, deliller.
نصیب nesîb: (Ar.) nasip, hisse, pay; talih, ikbal.
نصیب داشتن nesîb dâşten: faydalanmak.
نصیب شدن nesib şoden: nasip olmak.
نصیب کردن nesîb kerden: nasip etmek.
نصیحت nesihet: (Ar.) öğüt, nasihat.
نصیحت دادن nesihet dâden: öğüt vermek.
نصیحت کردن nesîhet kerden: öğüt vermek.
نصیحت گفتن nesîhet goften: nasihat etmek.
نصیر nesîr: (Ar.) yardımcı.
نضار nizâr: (Ar.) altınlar, gümüşler.
نضارت nezâret: (Ar.) mutluluk, mesutluk.
نضج nozc: (Ar.) olgunluk, olma, yetişme;

نظم یافتن nezm yâften: düzene girmek.
نظمیه nezmîyye: (Ar.) emniyet teşkilatı.
نظیر nezîr: (Ar.) benzer, gibi, eş.
نظیره nezîre: (Ar.) nazire, benzer.
نظیف nezîf: (Ar.) temiz.
نعال ni'âl: (Ar.) ayakkabılar; nallar; ayakkabı çıkarılan yer.
نعت ne't: (Ar.) vasfetme; vasıf; övme.
نعره ne're: (Ar.) feryat, haykırış, nara.
نعره زدن ne're zeden: nara atmak.
نعره کشیدن ne're keşîden: nara atmak, hakırmak.
نعش ne'ş: (Ar.) ceset, cenaze, nâş; tabut; figüran.
نعش کش ne'ş-keş: tabut taşıyan; cenaze arabası.
نعل ne'l: (Ar.) ayakkabı; nal; گاهی به ــ و گاهی به میخ زدن iki taraflı oynamak, ikili oynamak; bir nalına bir mıhına vurmak; ــ در آتش بودن kararsız olmak; muztarip olmak.
نعلبکی ne'l-bekî: çay tabağı, kahve tabağı; kadeh.
نعلبند ne'l-bend: nalbant.
نعلبندی ne'l-bendî: nalbantlık.
نعلچیگر ne'l-çîger: nalcı.
نعل زدن ne'l zeden: nallamak, nal çakmak.
نعل کردن ne'l kerden: nallamak, nal çakmak.
نعلین ne'leyn: (Ar.) bir çift terlik; nalın.
نعم ni'em: (Ar.) nimetler.
نعم no'm: (Ar.) yumuşaklık, incelik; iyilik, güzellik.
نعماء ne'mâ': (Ar.) nimet, iyilik, ihsan.
نعمات ni'emât, ni'mât: (Ar.) nimetler.
نعمت ni'met: (Ar.) nimet, bağış, ihsan; iyilik; mal.
نعناع ne'nâ': (bot.) nane.
نعوت no'ût: (Ar.) sıfatlar, lakaplar; naatler, övgüler.
نعوذ بالله ne'ûzu-billâh:(Ar.) Allah'a sığınırız!
نعوظ no'ûz: (Ar.) penis sertleşmesi, kalkması, ereksiyon.
piç.
نظامیه nizâmiyye: (Ar.) askerlik.
نظایر nezâyir: (Ar.) benzerler.
نظر nezer: (Ar.) bakma; gözönüne getirme; nazar; fal söyleme, fala bakma; düşünce; görüş; (ask.) bakış; از ــ açısından; به ــ göre; به ــ göre; در ــ آمدن görülmek; در ــ گرفتن dikkate almak.
نظراً nezeren: (Ar.) nazaran, kıyasla; tecrik olarak.
نظرا nozerâ: benzerler.
نظر انداز nezer-endâz: manzara.
نظر بلند nezer-bolend: geniş görüşlü.
نظر بند nezer-bend: sihirbaz; nazarlık; sihirli.
نظر تنگ nezer-teng: dar görüşlü, kıt görüşlü; pinti.
نظرتنگی nezer-tengî: dar görüşlülük, kıt görüşlülük; cimrilik, pintilik.
نظر خواستن nezer hâsten: görüş almak.
نظر خوردن nezer horden: göze gelmek.
نظر دادن nezer dâden: görüş bildirmek; mühlet vermek.
نظر داشتن nezer dâşten: ilgilenmek, ilgi duymak.
نظر قربانی nezer-korbânî: nazarlık, nazar boncuğu.
نظر کردن nezer kerden: bakmak; göz değdirmek; din büyüğü biriyle ilgilenmek.
نظرگاه nezer-gâh: bakış yeri; manzara; peygamber ve din büyüklerinin mezarı.
نظره nezre: (Ar.) bir kez bakış; heyet; rahmet.
نظری nezerî: (Ar.) teorik, nazarî.
نظریات nezeriyyât: (Ar.) nazariyeler, teoriler.
نظریه nezeriyye: (Ar.) teori, görüş, nazariye.
نظم nezm: (Ar.) düzenleme; süsleme; tertip, düzen; şiir söyleme; nazım; به ــ آوردن nazmetmek, لباس ــ پوشانیدن nazmetmek.
نظماً nezmen: (Ar.) şiir yoluyla, nazmen.

نعوظ کردن no'ûz kerden: penis sertleşmek, kalkmak, dikilmek, ereksiyon.
نعومت no'ûmet: (Ar.) yumuşaklık, mülayimlik.
نعی ne'y: (Ar.) ölüm haberi verme; ölüm haberi.
نعیق ne'îk: (Ar.) karga sesi.
نعیم ne'îm: (Ar.) nimet; mal; geçim; bol.
نغام گردیدن neğâm gerdîden: çirkinleşmek; kararmak.
نغز neğz: güzel, hoş; yumuşak, latif; yepyeni.
نغ زدن niğ zeden: bahane aramak.
نغل neğel: (Ar.) deri bozulması; niyet bozulması; bölücülük sokma; dedikodu, laf taşıma; kin.
نغل neğol, neğil: derin, çukur; ağıl; zina çocuğu.
نغمات neğemât: (Ar.) nağmeler.
نغمه neğme: (Ar.) nağme; güzel ses; ahenk, uyum.
نغمه پرداز neğme-perdâz: şarkıcı.
نغن neğn, neğen: ekmek.
نغوشاك niğûşâk: (Peh.) işiten, duyan; Mani dini mensubu; zerdüştî.
نغول neğûl: derin, çukur; uzak yol; tam.
نغیل neğîl: (Ar.) bozuk; piç, haramzade.
نفائس nefâ'is: (Ar.) değerli şeyler.
نفاد nefâd: (Ar.) vakit geçmesi; yok olma, yokluk.
نفاذ nefâz: (Ar.) işleme, nüfuz etme; yürürlükte olma; به ــ پیوستن icrâ edilmek.
نفار nifâr: (Ar.) ürkme, kaçınma, uzaklaşma.
نفاس nifâs: (Ar.) lohusalık; lohusalık günleri; ــ خون lohusalık kanı.
نفاست nefâset: (Ar.) nefislik, kalitelilik.
نفاق nifâk: iki yüzlülük; nifak.
نفاق آوردن nifâk âverden: iki yüzlü davranmak.
نفایس nefâyis: (Ar.) nefis şeyler, değerli şeyler.
نفت neft: (Peh.) petrol; ــ خام ham petrol; ــ سیاه mazot, motorin; ــ چراغ gazyağı.
نفتالن neftâlin: (Fr.) naftalin.
نفتالین neftâlîn: (Fr.) naftalin.
نفت خیز neft-ḫîz: petrol çıkarma bölgesi.
نفت کش neft-keş: yakıt tankeri, petrol tankeri.
نفتی neftî: petrol rengi, neftî; petrolle çalışan; petrolcü; bir tür kaliteli üzüm.
نفثات nefesât: (Ar.) üfürmeler.
نفحات nefehât: (Ar.) hoş kokular; esintiler.
نفحه nefhe: (Ar.) esinti, esin; koku yayılması; bağış.
نفخ nefh: (Ar.) üfürme, üfleme; kibirlenme; esme; midenin gaz yapması.
نفخه nefhe: (Ar.) bir kez üfleme.
نفر nefer: (Ar.) insanlar; topluluk (1-10 arası); kişi, fert, birey; hizmetçi, uşak.
نفرات neferât: (Ar.) fertler, kişiler.
نفرت nefret: (Ar.) iğrenme, tiksinme, nefret.
نفرت داشتن nefret dâşten: nefret etmek, tiksinmek.
نفرت گرفتن nefret giriften: bezmek, nefret etmek.
نفرت نمودن nefret nomûden: nefretini göstermek.
نفریدن nefrîden: (Peh.) lanet etmek, lanetlemek; kötülemek.
نفرین nefrîn: (Peh.) lanet, beddua, ilenme.
نفرین شدن nefrîn şoden: lanetlenmek.
نفرین کردن nefrîn kerden: lanetlemek, ilenmek.
نفس nefes: (Ar.) esinti; nefes; mühlet; yudum; an; zaman; soluk; ــ عمیق derin nefes; به ــ افتادن nefes nefese kalmak; ــ بند آمدن soluğu kesilmek; ــ تنگی کردن nefesi daralmak; ــ حبس شدن nefesi tıkanmak; ــ درست کردن biraz nefes almak, ــ کسی در نیامدن dinlenmek; soluğu çıkmamak.
نفس nefs: (Ar.) kan; ten, beden; şahıs, zat; asıl; ruh; nefis.
نفسانی nefsânî: (Ar.) nefsanî, nefis isteği

نقاب nikâb: (Ar.) peçe, yüz örtüsü; maske.
نقابت nekâbet: (Ar.) reislik, önderlik.
نقاب زدن nikâb zeden: peçe takmak; maske takmak.
نقاد nekkâd: (Ar.) sarraf; eleştirmen, tenkidçi.
نقادی nekkâdî: tenkid, eleştiri.
نقار nikâr: (Ar.) kin, düşmanlık; kavga, çekişme.
نقار داشتن nikâr dâşten: kin gütmek.
نقاره nekâre, nekkâre: (Ar.) nakkâre; dümbelek.
نقاره زدن nekkâre zeden: nakkâre çalmak.
نقاش nekkâş: (Ar.) ressam; boyacı.
نقاش خانه nekkâş-hâne: resim atelyesi.
نقاشی nekkâşî: ressamlık; boyacılık; resim, tablo.
نقاط nikât, nokât: (Ar.) noktalar.
نقال nekkâl: (Ar.) nakleden, meddah.
نقاله nekkâle: (Ar.) iletki, minkale.
نقاوت nekâvet: (Ar.) temizlik, halislik; seçkinlik.
نقاوه nekâve: (Ar.) seçkin.
نقاهت nekâhet: (Ar.) nekahat, iyileşme.
نقب nekb: (Ar.) delme; yeraltı yolu, lağım, tünel.
نقباء nokebâ': (Ar.) önderler; ileri gelenler.
نقد nekd: (Ar.) ayırma; ayırdetme; tenkid, eleştiri; peşin; para, madeni para; hazır.
نقداً nekden: (Ar.) peşin olarak, nakten.
نقد کردن nekd kerden: malı paraya çevirmek; eleştirmek, tenkid etmek.
نقد گیر nekd-gîr: rüşvetçi; (kin.) dünya düşkünü.
نقدی nekdî: peşin.
نقدینه nekdîne: para, nakit, peşin para.
نقر nekr: (Ar.) oyma, kazma; parmakla saz çalma.
نقرات nekerât: (Ar.) parmakla müzik aleti çalma; müzik vuruşları.
نقرس nikris: (Ar.) (tıb.) gut hastalığı.
نقر کردن nekr kerden: ezmek; oymak; gaile ilgili.
نفس تنگی nefes-tengî: (tıb.) nefes darlığı, astım.
نفس زدن nefes zeden: soluk almak, nefes almak;(kin.) konuşmak;(kin.) cüret etmek.
نفس زنان nefes-zenân: soluk soluğa, nefes nefese.
نفس کشیدن nefes keşîden: teneffüs etmek, soluk almak; ــ از یاد کسی رفتن (kin.) ölmek.
نفس گرفتن nefes giriften: ölmek, nefesi kesilmek.
نفس نفس زدن nefes nefes zeden: nefes nefese kalmak.
نفت neft: petrol.
نفع nef': (Ar.) yarar, kazanç, kâr; menfaat.
نفع جو nef'-cû: menfaatçi.
نفع داشتن nef' dâşten: kazancı olmak.
نفع کردن nef' kerden: kazanmak; kazanç sağlamak.
نفقه nefeke: (Ar.) nafaka, geçim parası.
نفقه کردن nefeke kerden: harcamak.
نفل nefl: (Ar.) nafile ibadet; ganimet; bağış.
نفله nifle: telef olmuş, yok olmuş; zayıf insan.
نفله شدن nifle şoden: telef olmak, yok olmak; ölmek.
نفله کردن nifle kerden: harcamak; öldürmek, telef etmek.
نفوذ nofûz: (Ar.) hedefe varma; tesir, nüfuz, etkileme; hükmün yürürlükte olması.
نفور nofûr: (Ar.) ürkme, uzaklaşma; Mina'dan Mekke'ye gitme.
نفوس nofûs: (Ar.) nefisler.
نفهمی nefehmî: bilinçsizlik, şuursuzluk, akılsızlık.
نفی nefy: (Ar.) sürgün, sürgüne gönderme; yok etme; iptal etme; olumsuzluk.
نفیر nefîr: feryad; ses; boru; zurna.
نفیس nefîs: (Ar.) değerli, nefis, kıymetli.
نفی کردن nefy kerden: sürgün etmek; yok etmek; iptal etmek.
نقائص nekâ'is: (Ar.) kusurlar; noksanlar.

نقصانی noksânî: azlık, eksiklik.
نقصان یافتن noksân yâften: azalmak, eksilmek.
نقض nekz: (Ar.) kırma; yıkma; anlaşmayı bozma; iptal etme.
نقط noket: (Ar.) noktalar.
نقطه nokte: (Ar.) nokta; yer; mahal; merkez; nükte, husus; از ـــه نظر açısından, görüş açısından; ـــه حرکت hareket noktası, çıkış noktası.
نقطه دار nokte-dâr: noktalı.
نقطه گذاری nokte-gozârî: noktalama; علایم ـــ noktalama işaretleri.
نقل nekl: (Ar.) nakil; anlatma; hikaye anlatma; rivayet.
نقل nokl: (Ar.) meze; badem ve fıstıklı şeker; çerez.
نقل داشتن nekl dâşten: önemli işler yapmak; önemi olmak.
نقل شدن nekl şoden: nakledilmek, taşınmak; anlatılmak.
نقل کردن nekl kerden: taşımak; naklet-mek, anlatmak.
نقلی neklî: nakil yolu ile.
نقلیات nekliyyât: (Ar.) nakliyat.
نقلیه nekliyye: (Ar.) taşıma aracı; – وسیلهء taşıt, kaşıma aracı.
نقم nekem: (Ar.) ayıplama; kin gütme.
نقمت nekmet: (Ar.) azarlama; intikam; cezalandırma.
نقی nekî: (Ar.) temiz; seçkin; erkek ismi.
نقیب nekîb: (Ar.) kavim reisi, önder, lider; komiser muavini.
نقیصه nekîse: (Ar.) kusur, ayıp, kötü huy.
نقیض nekîz: (Ar.) zıt, aykırı, karşıt, muhalif, çelişkili.
نقیضه nekîze: (Ar.) ters cevap verme; hiciv söyleme; zıt, aykırı, karşıt.
نقیع nekî': (Ar.) bol sulu kuyu; durgun su; soğuk ve tatlı su; saf süt; haykırış; bir tür şarap.
نك nek: şimdi; belki.
نك nok: gaga; uç, tepe.
galamak; el veya mızrakla enstrüman çalmak.
نقره nokre: (kim.) gümüş; ense çukuru; halis, som.
نقره یی nokreyî: gümüşten; gümüş rengi.
نقش nekş: (Ar.) resim çizme; resim; şekil; nakış; plan; yazı; beste; rol; cins, yaratılış; ـــ بر آب انداختن boşuna iş yapmak;mahvetmek; ـــ زمین شدن yere çarpmak yere kapaklanmak;ـــ کسی را بازی کردن rolünü oynamak.
نقش آوردن nekş âverden: yardım etmek; kumarda iyi kağıt çıkarmak.
نقش باختن nekş bâhten: bir işi yapmak; hile yapmak.
نقش بستن nekş besten: resmedilmek, tasvir edilmek; tasvir etmek; tahayyül etmek.
نقش بند nekş-bend: ressam; sırmacı; berber, kuaför; ـــ وجود (kin.) Allah.
نقش بندی nekş-bendî: ressamlık; sırmacılık, işlemecilik; Nakşibendî.
نقش پذیرفتن nekş pezîroften: resimlenmek; etkilenmek.
نقش زدن nekş zeden: resim yapmak.
نقش گر nekş-ger: ressam.
نقشه nekşe: (Ar.) resim; plan, proje; harita; program; dünya haritası, ـــه جهان نمای dünya atlası.
نقشه کش nekşe-keş: harita ressamı; programcı.
نقشه کشی nekşe-keşî: haritacılık; programcılık.
نقص neks: (Ar.) eksiklik, azlık, kusur.
نقصان noksân: (Ar.) eksiklik, azlık, noksan; kusur.
نقصان آوردن noksân âverden: azalmak; zarar görmek.
نقصان پذیرفتن noksân pezîroften: azalmak, eksilmek; hasar görmek.
نقصان کردن noksân kerden: azaltmak; zarar vermek.
نقصان گرفتن noksân giriften: azalmak; zarar vermek.

Nekir.
نگاتیف nigâtif: (Fr.) olumsuz; negatif.
نگار nigâr: resim; yazı; put; sevgili.
نگارخانه nigâr-hâne: resim atelyesi; puthane; resimli ev.
نگارستان nigâristân: resimli yer; resimli köşk; resim atelyesi.
نگارش nigâriş: resim; yazma; ـ آیین yazı üslubu; ـ اداره matbuat dairesi.
نگاریدن nigârîden: resmetmek, resim yapmak; yazmak; sikke basmak.
نگاشتن nigâşten: resmetmek; yazmak.
نگاه nigâh: (Peh.) bakış, görüş; ilgi, teveccüh.
نگاهبان nigâh-bân: muhafız, bekçi; (ask.) nöbetçi.
نگاهبانی nigâh-bânî: bekçilik, muhafızlık; (ask.) nöbetçilik.
نگاه دار nigâh-dâr: muhafız, bekçi.
نگاه داری nigâh-dârî: muhafızlık, bekçilik; kollama.
نگاه داری کردن nigâhdârî kerden: korumak, kollamak; dikkat etmek.
نگاه داشتن nigâh dâşten: korumak, kollamak; saklamak, saklı tutmak; gözlemek, dikkat etmek; alıkoymak; durdurmak.
نگاه دوختن nigâh dûhten: birine dikkatle bakmak, gözünü dikmek.
نگاه کردن nigâh kerden: bakmak; görmek.
نگد neged: soğuk ve sevimsiz insan.
نگر niger: örnek.
نگران nigerân: bakan; bekleyen; endişeli, keyifsiz.
نگران داشتن nigerân dâşten: beklemek; dağıtmak, karıştırmak.
نگران شدن nigerân şoden: beklemek; endişelenmek, merak etmek.
نگرانی nigerânî: görme; bekleme; endişe; merak.
نگرستن nigerîsten: bakmak.
نگرش nigeriş: (Peh.) bakış, bakma; riayet; dikkat.
نگرش کردن nigeriş kerden: bakmak; riay-

نکات nikât, nokât: (Ar.) nükteler, hususlar, konular.
نکاح nikâh: (Ar.) nikah, evlenme; ـ منقطع süreli nikah.
نکال کردن nekâl kerden: cezalandırmak, azap vermek.
نکبت nekbet, nikbet: (Ar.) musibet, belâ, güçlük; zillet.
نکت noket: (Ar.) nükteler.
نکته nokte: (Ar.) nokta; ince mesele; ince mazmun; özlü söz, nükte; sır.
نکته پرداز nokte-perdâz: nüktedan.
نکته دان nokte-dân: nüktedan.
نکته سنج nokte-senc: nüktedan, zevk sahibi.
نکته شناس nokte-şinâs: iyi ile kötüyü ayıran.
نکته گرفتن nokte giriften: itiraz etmek.
نکته گو nokte-gû: nüktedan.
نکته گیر nokte-gîr: itiraz eden.
نکث neks: (Ar.) anlaşmayı bozma; muameleyi feshetme.
نکر nokr: (Ar.) deha, zeyreklik; güç iş.
نکر ساختن nokr sâhten: yardımcı kılmak.
نکره nekire: (Ar.) tanınmamış;(gr.) belirsiz isim; kaba, iri yarı.
نکس neks: (Ar.) başaşağı çevirme; nüksetme, tepreşme.
نکس noks: (Ar.) nüksetme.
نکول nokûl: (Ar.) yüz çevirme, dönme; kaçınma.
نك و نال nik-o-nâl: ağlayıp sızlanma, inleme; doğum sırasında bağırma.
نکوه nikûh: sitem eden.
نکوهش nikûhiş: sitem, serzeniş, kınama.
نکوهش کردن nikûhiş kerden: kınamak, ayıplamak, serzenişte bulunmak.
نکوهیدن nikûhîden: kınamak, ayıplamak, serzenişte bulunmak, sitem etmek.
نکوهیده nikûhîde: kınanmış.
نکهت nekhet: (Ar.) nefes çekme; ağız kokusu.
نکیر nekîr: (Ar.) inkâr; değişme; güç iş;

namazı; ـ عصر ikındi namazı; ـ مغرب akşam namazı.

نماز بردن nemâz borden: secde etmek.

نماز خانه nemâz-hâne: namazlık; kilisede mihraplı bölüm.

نماز خواندن nemâz hânden: namaz kılmak.

نماز کردن nemâz kerden: namaz kılmak.

نماز گاه nemâz-gâh: namazgah; kilisede dua okunan yer.

نمازگر nemâz-ger: namaz kılan.

نمازگزار nemâz-gozâr: namaz kılan.

نماز گزاشتن nemâz gozâşten: namaz kılmak.

نمازی nemâzî: namaz kılan; temiz; namazlık.

نمازی کردن nemâzî kerden: temizlemek; süsü silmek; namaz kılmak.

نمام nemmâm: (Ar.) laf taşıyan, arabozucu.

نمامی nemmâmî: arabulucuk, laf taşıma.

نمای nemây, nomây: gösteren; görünüm.

نمایان nemâyân: âşikar, açık, belli.

نمایاندن nemâyânden: göstermek; aşikar etmek.

نمایان شدن nemâyân şoden: zahir olmak, görünmek.

نمایش nemâyiş, nomâyiş: gösterme; zuhur; tiyatro; ـ عروسکی kukla oyunu.

نمایشگاه nemâyiş-gâh: sergi, gösteri yeri, galeri.

نمایشنامه nemâyiş-nâme: piyes; ـ سینما senaryo.

نمایندگی nemâyendegî: vekalet; acenta, mümessillik; ajans.

نماینده nemâyende: gösteren; vekil; alamet; acenta, temsilci, mümessil; ـ سیاسی siyasi temsilci.

نمایيدن nemâyîden: göstermek, işaret etmek.

نمد nemed: (Peh.) keçe, tiftik; kepenek; ـ در آب داشتن hile düşünmek.

نم دادن nem dâden: az su vermek.

نمد افکندن nemed efkenden: ikamet etmek; dikkat etmek.

نگریدن nigerîden: (Peh.) görmek; bakmak; dikkat etmek; düşünmek.

نگریستن nigerîsten: bakmak; dikkat etmek; düşünmek.

نگون nigûn: (Peh.) başaşağı, ters; eğik.

نگون بخت nigûn-beht: talihsiz, şanssız.

نگونسار nigûn-sâr: (Peh.) başaşağı, ters dönmüş; eğri.

نگونسار شدن nigûnsâr şoden: başaşağı gelmek, ters dönmek; eğrilmek.

نگون سار کردن nigûnsâr kerden: başaşağı getirmek, ters çevirmek.

نگون شدن nigûn şoden: ters dönmek; alt üst olmak.

نگون کردن nigûn kerden: ters çevirmek; altüst etmek; eğmek.

نگه nigeh: bakış.

نگهبان nigehbân: gözcü, muhafız, nöbetçi.

نگهبانی nigehbânî: gözcülük, muhafızlık, nöbetçilik.

نگه دار nigeh-dâr: tutan, saklayan, koruyan.

نگهداشتن nigehdâşten: durdurmak; saklamak; kollamak.

نگین negîn, nigîn: yüzük taşı; yüzük; şah mührü; ـــ آوردن بزیر (kin.) boyun eğdirmek.

نلم nelm: güzel.

نم nem: (Peh.) rutubet, nem, ıslaklık; damla; az su; gözyaşı; nemli.

نما nemâ, nomâ: gösteriş, görünüş; görünüm.

نماء nemâ': fazlalaşma; gelişme; fazlalık.

نماز nemâz: (Peh.) namaz, ibadet; ـ اشراق kuşluk namazı; ـ استسقاء yağmur duası namazı; ـ بامداد sabah namazı; ـ پیشین öğle namazı; ـ تهجد gece namazı; ـ جمعه cuma namazı; ـ چاشت kuşluk namazı; ـ حاجت hacet namazı; ـ دیگر ikindi namazı; ـ شام akşam namazı; ـ صبح sabah namazı; ـ ظهر öğle namazı; ـ عشاء yatsı

نمك زارnemek-zâr: tuzla; tuz madeni.
نمك سارnemek-sâr: tuzla.
نمكستانnemekistân: tuzla.
نمك شناسnemek-şinâs: haktanır.
نمك قلياnemek-i kelyâ: (kim.) sodyum karbonat.
نم كشيدنnem keşîden: nem çekmek, nem kapmak.
نمك گيرnemek-gîr: tuz tadan; nankör.
نمك ناشناسnemek-nâ-şinâs: nankör.
نمك نشناسىnemek-neşnâsî: nankörlük, haktanımazlık.
نمكىnemekî: tuzlu; güzel, alımlı.
نمكينnemekîn: tuzlu; alımlı; hoşa giden tavırlar.
نمكينىnemekînî: tuzluluk; alım.
نمگينnem–gîn: nemli, rutubetli.
نملneml: (Ar.) karınca.
نم ناكnem-nâk: nemli, rutubetli.
نموnomov: (Ar.) büyüme, gelişme; yeşerme.
نمودnomûd: alamet, işaret; görünüm, cilve; از ــ انداختن gösterişsiz yapmak.
نمودارnomûdâr, nimûdâr: (Peh.) açık, aşikar; görülen; meşhur, tanınmış; örnek; alamet; delil; çizelge, grafik.
نمود داشتنnomûd dâşten: ilgniç olmak, önemli olmak.
نمود كردنnomûd kerden: ilginç olmak, önemli olmak, ilgi çekmek.
نمودنnomûden, nimûden: (Peh.) göstermek; açıklamak; bitirmek; yapmak, etmek; görülmek, aşikâr olmak.
نمونnomûn: örnek, misal; gibi; işaret; gösteren.
نمونهnomûne: örnek, numune; gibi, benzeri; form; çirkin; ــ صفحه بندى basılı tashih örneği.
نمونه شدنnomûne şoden: örnek olmak; işten kesilmek; çirkinleşmek.
نمىnemî: rutubet, nem.
نميدnomîd: ümitsiz.
نميد شدنnomîd şoden: ümitsiz olmak.
mek, yerleşmek.
نمدارnem-dâr: nemli, rutubetli.
نمد پوشnemed-pûş: kepenekli; keçe giyen derviş.
نمدىnemedî: keçeden yapılmış, keçeli; kepenek.
نمرnemir: (Ar.) kaplan; pars.
نمراتnomerât: numaralar.
نمرقnemrek, nomrok: (Ar.) yastık.
نمرودnimrûd, nomrûd: Nemrut.
نمرهnomre: (Lat.-Fr.) sayı; numara; okul numarası; zeki kimse.
نمره بر داشتنnomre ber dâşten: plaka numarasını almak.
نمره گرفتنnomre giriften: telefon numarası çevirmek.
نمره گيرnomre-gîr: telefon numaralığı, numaratör.
نم زدنnem zeden: nemlendirmek.
نم سنجnem-senc: nemölçer.
نمسهnemse: Almanya, Avusturya.
نمشnemş: (Ar.) yalan söyleme; laf taşıma.
نمطnemet: (Ar.) yol, gidiş; tarz, biçim.
نمكnemek: (Peh.) (kim.) tuz; sofra tuzu; (mec.) yumuşaklık, alımlılık; ــ تركى billur tuz; ــ سنگ kaya tuzu; ــ طعام sofra tuzu, yemek tuzu; ــ بر جگر داشتن sıkıntı üstüne sıkıntı çekmek; ــ در آتش افكندن yaygara koparmak.
نمك آبnemek-âb: tuzlu su.
نمك انگيزيدنnemek engîzîden: (kin.) ağlamak.
نمك بحرامnemek-be-herâm: nankör.
نمك پرورده nemek-perverde: biri tarafından beslenmiş.
نمك خوردنnemek horden: (kin.) yemek yemek.
نمكدانnemek-dân: tuzluk; (kin.) sevgilinin ağzı; güzel kimse; sevimsiz kimse.
نم كردنnem kerden: nemlendirmek; yağ çekmek.
نم كرده nem-kerde: nemli, rutubetli;(kin.) sevgili.

نمیدن nemîden: meyletmek, ilgi duymak; nem çekmek.
نمیده nemîde: istekli, meyilli; nemli, nem çekmiş.
نمیق nemîk: (Ar.) yazılı; resimli.
نمیقه nemîke: (Ar.) mektup, yazı; resim.
ننر nonor: şımarık.
ننگ neng: (Peh.) ar, yüzsüzlük; ayıp; yüzsuyu; şöhret; saygınlık.
ننگ داشتن neng dâşten: ar duymak, arlanmak; utanmak.
ننگ نامی neng-nâmî: kötü ad, kötü şöhret.
ننگین nengîn: rezil, rüsva; çirkin, utanılacak.
ننو nenû: salıncak; salıncak beşik.
ننه nene: anne, ana; büyükanne; ihtiyar hizmetçi kadın; ــ من غـــریـبم در آوردن ağlayıp sızlanmak.
ننی nenî: salıncak, beşik.
نو nev, nov: (Peh.) yeni, taze; ــ از yeniden.
نو nev, nov: inilti, inleyiş; hareket; titreme.
نوا nevâ: (Peh.) inilti; kuş sesi; (müz.) makam.
نوا nevâ: torun.
نوا nevâ: geçim, maişet; yiyecek, azık; rehin; ipotek; ــ به داشتن rehinde tutmak; ــ به شدن zengin olmak.
نوائب nevâ'ib: (Ar.) olaylar, hadiseler.
نواب nevvâb: (Ar.) şehzade; raca, Hind emiri.
نواب novvâb: (Ar.) vekiller, naipler.
نوابغ nevâbiğ: (Ar.) dahiler.
نواحی nevâhî: (Ar.) yöreler, bölgeler; nahiyeler.
نواخانه nevâ-hâne: zindan, hapishane.
نواخت nevâht: okşama; teselli; gönül alma; iyilik; bağış; çalgı çalma.
نواختن nevâhten: okşamak; muradına erdirmek; çalgı çalmak; şarkı söylemek; yere vurmak.
نوادر nevâdir: (Ar.) az olan şeyler, nadir şeyler.
نوا در آوردن nevâ der âverden: taklit etmek.
نواده nevâde: (Peh.) torun.
نوار nevâr, novâr: ip; şerit; kordela, band; teyp kaseti.
نوار چسپ nevâr-çesb: bandrol.
نواز nevâz: okşama; okşayan.
نوازش nevâziş: okşama; şefkat; lütuf, merhamet; hediye; müzik aleti çalma.
نوازش کردن nevâziş kerden: okşamak.
نوازشگر nevâziş-ger: çalgıcı, müzisyen.
نوازن nevâ-zen: akord.
نوازندگی nevâzendegî: çalgıcılık.
نوازنده nevâzende: okşayan; lutfeden; çalgıcı, müzisyen.
نوازیدن nevâzîden: okşamak; (müz.) çalmak, çalgı çalmak.
نواساز nevâ-sâz: bestekar; çalgıcı.
نوازی nevâ-sâzî: bestekarlık; şarkı söyleme.
نواسه nevâse: torun.
نواصی nevâsî: (Ar.) alınlar.
نوافل nevâfil: (Ar.) nafile namazlar.
نواقص nevâkis: (Ar.) noksanlar, eksiklikler.
نواقل nevâkil: (Ar.) taşıtlar, nakliye vasıtaları.
نواقیس nevâkis: (Ar.) çanlar.
نوال nevâl: (Ar.) nasip; bağış, hediye.
نواله nevâle, novâle: lokma; azık; hamur topu; deve hamuru.
نوامبر novâmbr: (Fr.) kasım.
نوامیس nevâmis: (Ar.) namuslar.
نوان nevân: kımıldayarak, hareket ederek; salınarak; titreyerek; inleyerek; kambur; cılız.
نوانخانه nevân-hâne: darülaceze, düşkünler evi.
نوانیدن nevânîden: kımıldatmak, sallamak; titretmek; inletmek.
نواهی nevâhî: (Ar.) yasaklar, haramlar.
نوایب nevâyib: (Ar.) belâlar, musibetler.

okuyan; ağlatıcı.

نود neved: (Peh.) doksan.

نو دولت nev-devlet: yeni zengin olmuş.

نوده nevde, novde: torun; aziz evlat.

نور nûr: (Ar.) aydınlık, nur; ışık; ışın; ـ چشم göz aydını; göz nuru, evlat; ـ مبين İslâm peygamberi; ـ اعظم Allah'ın zatı; ـ الهی Allah'ın zatı; ـ حقيقی Allah'ın zatı; ـ محمدی İslâm peygamberinin vücudu.

نوراستنی norâstınî: (Fr.) (tıb.) nevrasteni, aşırı sinir zayıflığı.

نورانی nûrânî: nurlu, nurânî, ışıklı.

نور آور nûr-âver: bir tür pirinç kap.

نور افشان nûr-efşân: ışık saçan.

نور افکن nûr-efken: projektör.

نور بخش nûr-beḫş: ışık veren.

نورد neverd: kırışık; siiindir, merdane; beğenilmiş, güzel; kat eden.

نوردیدن neverdîden: katlamak; bükmek; yol almak.

نورس nev-res: yeni yetişmiş; taze meyve; fidan; delikanlı.

نورسته nev-roste: yeni yetişmiş; genç fidan.

نورسیده nev-resîde: yeni gelen; yeni; yeni doğan.

نورمند nûr-mend: aydınlık, ışıklı, nurlu.

نوروز nevrûz, novrûz: (Peh.) yeni gün; Nevruz bayramı; bahar başlangıcı; (müz.) bir müzik makamı.

نوروز nivroz: (Fr.) (tıb.) nevroz.

نوروزی nevrûzî: nevruzla ilgili.

نورولوژی norolojî: (Fr.) (tıb.) nöroloji.

نورون nivron: (Fr.) (tıb.) ur, tümör.

نوره nûre: hamam otu, zırnık.

نوره کشیدن nûre keşîden: zırnık sürmek.

نوزاد nevzâd, novzâd: yeni doğan.

نوزده nûz-deh: ondokuz.

نوس nûs: gökkuşağı.

نوساخت nev-sâḫt: yeni yapılmış.

نو ساختن nev sâḫten: yeni yapmak; tamir etmek.

نوساز nev-sâz: yenileyen; yeni yapılmış

نوایيدن nevâyîden: seslenmek, bağırmak.

نو آمده nev-âmede: yeni yetişmiş; yeni gelmiş.

نو آموز nev-âmûz: yeni başlayan; okula başlayan çocuk; müptedi.

نو آیین nev-âyîn: yeni gelmiş, yeni; süslü; yeni âdet; yeni din.

نوئل no'il: (Fr.) noel, yılbaşı; ـ درخت noel ağacı.

نوباوه nev-bâve: yeni gelmiş; yeni olgunlaşmış; çocuk.

نو باوگان nev-bâvegân: çocuklar.

نوبت nevbet, novbet: (Ar.) vakit, zaman; kere, defa; devlet, ikbal; fırsat; büyük çadır; nöbet; sıra. ـ به nöbetleşe.

نوبت زدن nevbet-zeden: nakkare çalmak.

نوبر nev-ber: yeni yetişmiş meyva; taze bitki; turfanda; memeleri yeni çıkmış kız.

نوبر کردن nevber kerden: turfanda yemek.

نوبه nevbe, novbe: vakit; kere; nöbet; sıtma nöbeti.

نوبه زدن nevbe zeden: nakkare çalmak.

نو بهار nev-behâr: ilkbahar, bahar başlangıcı; bahar çiçeği.

نوپا nev-pâ: yeni yürüyen.

نوت not: (Fr.) nota; kağıt para.

نوت خوانی not-ḫânî: nota okuma.

نوترون notron: (Fr.) nötron.

نوجوان nev-cevân: delikanlı, genç.

نوجوانی nev-cevânî: delikanlılık, gençlik.

نوچه nevçe, novçe: delikanlı, genç; çırak; genç güreşçi.

نوحه nevhe, novhe: (Ar.) ağıt, ağlayıp inleme.

نوحه خوان nevhe-ḫân: ağıt okuyan.

نوحه خوانی nevheḫânî: ağıtçılık, ağıt okuma.

نوحه سرا nevhe-serâ: ağıt okuyan.

نوحه کردن nevhe kerden: ağlamak, ağıt okumak; mersiye okumak.

نوحه گر nevhe-ger: ağıt okuyan; mersiye

نوکیسه nev-kîse: sonradan görme, görgüsüz, görmemiş.
نول nûl: kuş gagası; ağız çevresi; sürahi boğazı; ـــ زدن gagalamak.
نوم nevm, novm: (Ar.) uyku; uyuma.
نوماه nev-mâh: yeni ay, hilal.
نومید novmîd: ümitsiz, meyus.
نون nûn: nun; boyu eğri; (kin.) kaş; ağaç gövdesi; şimdi; balık.
نوند nevend: hızlı giden; ulak; haberci.
نونهال nev-nehâl: taze fidan; yeni yetme çocuk.
نوول nûvil: (Fr.) novil, kısa öykü.
نوه neve: torun.
نوه nûh: dokuz.
نوی nevî, novî: yenilik, tazelik; daha yeni.
نویان nûyân: (Moğ.-T.) emir; komutan.
نوید novîd: (Peh.) müjde, iyi haber; müjdeleme.
نوی دادن nevî dâden: yenilemek, yenilik vermek.
نوید گری novîd-gerî: ziyafete çağırma.
نویدن nevîden: hareket etmek, kımıldamak; titremek.
نویدن novîden: inlemek.
نوید یافتن novîd yâften: müjde almak.
نویساندن nivîsânden: yazdırmak.
نویسنده nivîsende: yazan; yazar; kâtip.
نوین nevîn, novîn: yeni, taze.
نه ne, ni: değil, hayır yok; ـــ که -den değil; هر ـــ ne her.
نه noh: (Peh.) dokuz;(kin.) dokuz felek; (kin.) insan vücudundaki dokuz delik.
نهائی nihâî: (Ar.) son, sonuncu, nihâî.
نهاب nihâb: (Ar.) yağma; yağmalama.
نهاد nihâd, nehâd: yaratılış, huy; ödeme; durum; esas, temel; tarz; iç; gelenek; anlaşma.
نهادگی nihâdegî: bayram giysisi.
نهادن nihâden, nehâden: (Peh.) koymak, bırakmak; takmak; yerleştirmek; karar vermek; farzetmek; sanmak; takdir etmek.
نهاده nihâde, nehâde: bırakılmış; konulbina.
نوسان nevesân: (Ar.) sallanma; inip çıkma; titreme, hareket.
نوسان داشتن nevesân dâşten: yerinde sallanmak.
نوسان کردن nevesân kerden: inlemek.
نوش nûş: içme; afiyet; ebedî; panzehir; leziz, جان ـــ afiyet olsun.
نوشاب nûşâb: hayat suyu, bengisu.
نوشابه nûşâbe: hayat suyu; içki; ـــ الکلی alkollü içki.
نوشاندن nûşânden: içirtmek.
نوشت nivişt: yazma.
نوشت افزار nivişt-efzâr: yazı aletleri; kırtasiye.
نوشتن nivişten: (Peh.) yazmak, kaleme almak.
نوشته nivişte: yazı; mektup.
نوش دارو nûş-dârû: (Peh.) panzehir, ilaç; şarap; macun.
نو شدن nev şoden: yenilenmek.
نوش کردن nûş kerden: içmek;(به) ـــ جام بر روی کسی sağlığına içmek.
نوشه nûşe: ebedî, kalıcı; mesut; talihli; güzel, iyi huylu; lezzetli.
نوشیدن nûşîden: içmek; yemek.
نوشیدنی nûşîdenî: içilecek şey, içecek.
نوشین nûşîn: (Peh.) tatlı, lezzetli, cana değer.
نوشین روان nûşîn-revân: tatlı canlı; Enûşirvan.
نوع nev', nov': (Ar.) kısım,tür, nevi, çeşit; cins.
نو عروس nev-'erûs: yeni gelin.
نوغان nevğân, novğân: ipek böceği.
نوف nûf: yankı; gürültü; havlama.
نوفیدن nûfîden: yankılanmak; gürültü çıkmak; bağırmak; kükremek.
نوک nûk: gaga; uç; zirve;ـــ کسی را قیچی کردن gagasını kapattırmak, susturmak.
نوکر nevker, novker: hizmetçi, uşak; arkadaş; müşavir; devlet organı.
نوکردن nov kerden: yenilemek.

نهج nehc: (Ar.) açık ve aydınlık yol; yol, tarz.
نهر nehr: (Ar.) ırmak, çay; nehir.
نهصد noh-sed: dokuzyüz.
نهضت nehzet, nihzet: (Ar.) kalkma; ayaklanma; hareket, kımıldama.
نهضت افتادن nehzet oftâden: hareket etmek.
نهضت کردن nehzet kerden: hareket etmek; ayaklanmak.
نهفت nihoft, nohoft: gizli, örtülü, saklı, haremlik; sır.
نهفتگی nihoftegî: gizlilik, saklılık, örtülü olma.
نهفت ماندن nihoft mânden: gizli kalmak, saklı kalmak; örtülü kalmak.
نهفتن nihoften, nohoften: (Peh.) örtmek, gizlemek, saklamak; gizlenmek, örtülü kalmak..
نهفته nihofte: gizli, saklı, örtülü; gizlice.
نه فقط ne-feket: yalnız... değil.
نه فلك noh-felek: dokuz gezegen, dokuz felek.
نه کشیدن noh keşîden: (kin.) iptal etmek.
نهل nehel: (Ar.) susama; içme; ilk su.
نهم nohom: dokuzuncu.
نهمار nehmâr, nihmâr: çok, sonsuz; bol; büyük; tam, tamamen; fazla; tümü; güçlükle; daima.
نهمت nehmet: (Ar.) hacet, niyaz; şiddetli arzu.
نهنگ neheng: (Peh.) timsah, krokodil.
نه و نو کردن ne-vo-nû kerden: muhalefet etmek; olumsuz davranmak.
نهور nohûr: görüş, bakış; göz.
نه همان ne-hemân: yalnız... değil.
نهوض nohûz: (Ar.) kalkma; hareket etme; göç.
نهی nehy: (Ar.) alıkoyma, menetme, yasaklama.
نهی nohâ: (Ar.) akıllar.
نهیب nihîb: (Peh.) korku, yıldırma; heybet; nara.

muş; anlaşılmış.
نهار nehâr: (Ar.) gündüz, gün; bazı yırtıcı kuş yavruları; öğle yemeği.
نهار nihâr, nehâr: eksiklik, eksilme; cılızlık.
نهاراً nehâren: (Ar.) gündüz, gündüzün; açıkça.
نهار خوردن nehâr horden: öğle yemeği yemek.
نهار کردن nehâr kerden: aç kalmak.
نهاریدن nehârîden: bir şeyler atıştırmak, çimlenmek.
نهاز nihâz: korku.
نهازیدن nihâzîden: korkmak.
نهال nihâl, nehâl: fidan; avcı tuzağı; av; yatak, döşek.
نهال کاشتن nihâl kâşten: fidan dikmek.
نهالگاه nihâl-gâh: avcı tuzağı; av yeri.
نهال نشاندن nihâl nişânden: fidan dikmek.
نهاله nihâle: fidan; avcı tuzağı; av.
نهالی nihâlî: yatak, döşek.
نهان nihân, nehân: (Peh.) gizli, saklı, örtülü; gizlice.
نهان بین nihân-bîn: işin iç yüzünü gören.
نهان خانه nihân-hâne: kiler; halvethane; serin bodrum, mezar, ـــ غیب gayb âlemi.
نهان داشتن nihân dâşten: saklamak, gizlemek, saklı tutmak.
نهان داشته nihân-dâşte: saklı, gizli; örtülü kadın.
نهان شدن nihân şoden: gizlenmek, saklanmak.
نهان کردن nihân kerden: gizlemek, saklamak.
نهانی nihânî: gizli, saklı; gizlice.
نهاوند nehâvend: (müz.) nihavend makamı.
نهایت nihâyet: (Ar.) son, nihayet.
نهایی nihâyî: (Ar.) son, sonuncu, nihâî.
نهب nehb: (Ar.) ganimet alma, yağma, çapul; ganimet.
نهب کردن nehb kerden: yağmalamak.
نه تنها ne-tenhâ: yalnız değil.

نهیب دادن nihîb dâden: nara atmak, bağırmak.
نهیب زدن nihîb zeden: bağırmak.
نهیق nehîk: (Ar.) anırma, eşek anırması.
نهی کردن nehy kerden: alıkoymak, menetmek, yasaklamak.
نی ney, niy: (Peh.) kamış, saz; şeker kamışı; kalem; ney; ـ بوریا (bot.) hasırotu; ـ خیزران (bot.) bambu, hint kamışı.
نی nî: (Peh.) değil, hayır; yok.
نیا niyâ: (Peh.) ata, ced.
نیابت niyâbet: (Ar.) vekillik, naiplik; teğmenlik.
نیابتگر niyâbet-ger: vekil, kaymakam.
نیابت داشتن niyâbet dâşten: vekil olmak.
نیابه niyâbe: (Ar.) kere, defa, sıra.
نیاباً niyâbeten: (Ar.) vekil olarak, yerine.
نیات niyyât: (Ar.) niyetler.
نیاح niyâh: (Ar.) ağlama, inleme; sızlanma.
نیاز niyâz: (Peh.) hacet, istek; sevgi gösterme; adak; yalvarma; sevgili.
نیاز داشتن niyâz dâşten: muhtaç olmak, ihtiyacı olmak.
نیاز کردن niyâz kerden: nezrini eda etmek; derviş hediye vermek.
نیازمند niyâz-mend: muhtaç, ihtiyaç sahibi.
نیازمند شدن niyâz-mend şoden: muhtaç olmak.
نیازمندی niyâz-mendî: ihtiyaç, muhtaçlık.
نیازی niyâzî: muhtaç; sevgili, dost; aziz, değerli.
نیاکان niyâkân: (Peh.) ata, ced.
نیام niyâm: (Peh.) kın, kılıf.
نیایش niyâyiş: (Peh.) ibadet, tapınma; dua.
نیایش کردن niyâyiş kerden: ibadet etmek, tapmak.
نیایش گرفتن niyâyiş giriften: ibadet etmek.
نیت niyyet: (Ar.) niyet, kasıt; ـ جزم کردن kesin karara varmak.

نیترات nitrât: (Fr.) (kim.) nitrat.
نیتروژن nîtrojin: (Fr.) (kim.) azot, nitrojen.
نیت کردن niyyet kerden: yönelmek, kasdetmek.
نیچه neyçe: küçük ney.
نیر neyyir: (Ar.) nurlu, nur saçan; aydınlık; اعظم ـ güneş; bir kadın ismi.
نیران nîrân: (Ar.) ateşler; cehennem, tamu.
نیرنگ nîreng: (Peh.) dînî ibadet; kısa dua; sihir, tılsım; hilekârlık; hile.
نیرنگ nî-reng: taslak; ressam boyası; plan.
نیرنگ باز nîreng-bâz: büyücü, sihirbaz; hilekar.
نیرنگ زدن nîreng zeden: büyü yapmak, afsunlamak; hile yapmak; plan yapmak, tasarlamak.
نیرنگ نامه nîreng-nâme: büyü kitabı.
نیرو nîrû: (Peh.) kuvvet, güç;(ask.) askeri kuvvet.
نیرو سنج nîrû-senc: dinamometre.
نیرو کردن nîrû kerden: kuvvet kullanmak.
نیروگاه nîrûgâh: enerji santralı.
نیرو گرفتن nîrû giriften: kuvvetlenmek; fazlalaşmak; gelişmek.
نیرومند nîrû-mend: güçlü, kuvvetli; musallat.
نیرومند شدن nîrûmend şoden: güçlenmek, kuvvetlenmek.
نیرومند کردن nîrûmend kerden: güçlendirmek, kuvvetlendirmek.
نیرومند گردیدن nîrûmend gerdîden: güçlenmek, kuvvetlenmek.
نیرین neyyireyn: (Ar.) güneş ve ay.
نیز nîz: (Peh.) de, dahi, yine de; aynı şekilde.
نیزار neyzâr: sazlık, kamışlık.
نیزك neyzek: kısa mızrak.
نیزه neyze: (Peh.) mızrak, kargı.
نیزه دار neyze-dâr: mızraklı asker; nur

نیك سرشت nîk-sirişt: iyi huylu.
نیك سیرت nîk-sîret: iyi huylu; temiz, dindar.
نیك فال nîk -fâl: iyi fal.
نیك فرجام nîk-fercâm: iyi sonlu.
نیك گفتن nîk goften: beğenmek, övmek.
نیكل nîkil: (Fr.) (kim.) nikel.
نیك مرد nîk-merd: iyi işli; iyi insan.
نیك منظر nîk-menzer: güzel; güzel görünümlü.
نیك نام nîk-nâm: adı iyiye çıkmış, meşhur; namuslu.
نیك نهاد nîk-nihâd: iyi huylu.
نیكو nîkû: (Peh.) güzel, iyi.
نیكو آمدن nîkû âmeden: iyi gelmek; sevinmek.
نیكوتین nîkotîn: (Fr.) (kim.) nikotin.
نیكوحال nîkû-hâl: dürüst, namuslu, iyi halli; mesut.
نیكو خواه nîkû-ḫâh: iyilik sever.
نیكو كار nîkû-kâr: iyilik sever, hayırsever.
نیكو گفت nîkû-goft: beğenme, övme.
نیكو گو nîkû-gû: beğenen; güzel konuşan.
نیكونهاد nîkû-nihâd: iyi huylu.
نیكو نیت nîkû-niyyet: iyi niyetli.
نیكویی nîkûyî: iyilik; güzellik; bağış.
نیكویی كردن nîkûyî kerden: iyilik yapmak; ihsan etmek.
نیكی nîkî: iyilik; güzellik; sevap; ihsan, bağış; saadet.
نیكی كردن nîkî kerden: iyilik yapmak; ihsan etmek.
نیل neyl, niyl: (Ar.) murada erme; bahşiş, bağış; ödül.
نیل nîl: (Sans.) çivit; çivit rengi; çivit fidanı; خود را در ــ كشیدن matem elbisesi giymek.
نیل nîl: büyük nehir; Nil nehri.
نیلك nîlek: açık mavi; morluk, morarma.
نیل كشیدن nîl keşîden: talihli olmak.
نیلگون nîlgûn: lacivert; mavi; yeşil; bir tür at.
نیلوفر nîlûfer: (Peh.) (bot.) nilüfer, nilüfer veren.
نیزه كشیدن neyze keşîden: mızrak atmak; ışık saçmak.
نیزه ماهی neyze-mâhî: kılıç balığı.
نیسان neysân: (Ar.-Sür.) Nisan; ney gibi.
نیست nîst: (Peh.) yok, değil, nâmevcut; yokluk.
نیستان neyistân: sazlık, kamışlık.
نیست شدن nîst şoden: yok olmak; görünmez olmak; âniden kaybolmak; âniden ölmek.
نیست گرداندن nîst gerdânden: yok etmek.
نیستی nîstî: yokluk; yoksulluk.
نیش nîş: sivri uç; zehirli diş, iğne; (hlk.) ağız; neşter; iğneli söz; ــ باز شدن gülmek,sırıtmak.
نیشتر nîşter: neşter.
نیشخند nîş-ḫend: öfkeli gülüş.
نیشدار nişdâr: iğneli; sivri uçlu; suçlayıcı.
نیش زدن nîş zeden: sokmak; iğlenemek.
نیشكر ney-şeker: (Peh.) (bot.) şeker kamışı.
نیشگون nîş-gûn: çimdik.
نیشگون گرفتن nîşgûn giriften: çimdiklemek, çimdik atmak.
نیفه nîfe: kemer, bel kayışı; bohça.
نیك nîk: (Peh.) güzel, iyi, hoş; mesut; çok, fazla; tam, tamamen; güzellik, iyilik.
نیك آمدن nîk âmeden: güzel olmak; iyi gelmek.
نیك اختر nîk-eḫter: iyi fal; mesut, talihli.
نیك انجام nîk-encam: iyi sonlu.
نیك اندیش nîk-endîş: iyi düşünceli, hayırsever; iyi niyetli.
نیك اندیشی nîk-endîşî: iyi düşünme.
نیكبخت nîk-beḫt: talihli, mutlu, mesut.
نیك پی nîk-pey: uğurlu; mesut.
نیك خصال nîk-ḫisâl: iyi ahlaklı.
نیك خواه nîk-ḫâh: iyilik sever, güzel huylu.
نیك داشتن nîk dâşten: iyi korumak.
نیك ساختن nîk sâḫten: iyi yapmak.

çiçeği; ـــ آبی su nilüferi; ـــ هندی ak nilüfer.

نیلوفری nîlûferî: lacivert, nilüfer rengi.

نیله گاو nîle-gâv:(zool.) antilop.

نیلی nîlî: (Sans.) lacivert; mavi.

نیم nîm: (Peh.) yarım, yarı; orta; buçuk.

نیمانیم nîmânîm: yarıyarıya.

نیم بدست nîmbedest: yarım karış; küçük yastık.

نیم تخت nîm-teht: küçük divan; ayakkabı pençesi; kanepe.

نیم تنه nîm-tene: ceket; portre.

نیم ته کردن nîm-teh kerden: ikiye bölmek.

نیم جان nîm-cân: yarı canlı; yorgun, bitkin.

نیمچه nîmçe: yarı; civciv; kısa kılıç; kısa tüfek; tam olgunlaşmamış.

نیم خایه nîm-hâye: yarımküre; kümbet.

نیم رخ nîm-roh: profil, yandan görünüş.

نیم رس nîm-res: az olgunlaşmış meyve.

نیم رنگ nîm-reng: açık renk; (kin.) eksik.

نیم رو nîm-rû: omlet.

نیم روز nîm-ruz: gün ortası, öğle.

نیم سال nîm-sâl: yarıyıl, sömestre; ortayaşlı.

نیم سوختگی nîm-sûhtegî: hafif yanık.

نیم سوز nîm-sûz: tamamen yanmamış (odun, kömür); yanık parçası.

نیم سیر nîm-sîr: tam doymamış; orta renk.

نیم شب nîm-şeb: gece yarısı.

نیمکت nîmket: kanepe, sıra.

نیمگرد nîm-gird: yarım daire.

نیمکره nîm-kore: yarımküre.

نیم گرم nîm-germ: ılık.

نیمور nîmûr: cinsel organ (erkek), penis.

نیمه nîme: (Peh.) yarı, yarım, peçe; yarım tuğla ve kerpiç.

نیمه بخش nîme-behş:(ask.) güreşçinin rakibinin ayağını yakalayıp kaldırması.

نیمه پر nîme-por: yarı dolu.

نیمه جان nîme-cân: yarı canlı.

نیمه راه nîme-râh: yol ortası; yarı yol.

نیمه راهی nîme-râhî: yol arkadaşı (bir süre için).

نیمه روز nîme-rûz: gün ortası.

نیمه روشن nîme-rovşen: loş.

نیمه کاره nîme-kâre: yarım kalmış, tamamlanmamış.

نیمه کرده nîme-kerde: ikiye bölünmüş; yarı dolu.

نیم هلال nîm-hilâl: yarım hilal; (kin.) sevgilinin dudağı.

نیمه متمدن nîme-motemeddin: yarı medenî, yarı uygar.

نیمه مستقل nîme-mostekil: yarı özgür.

نی نی nînî: göz bebeği.

نی نی nî-nî: bebek, oyuncak bebek; küçük çocuk.

نیو nîv: (Peh.) yiğit, pehlivan, cesur; oluk; gemi.

نیوش niyûş: dinle.

نیوشه کردن niyûşe kerden: kulak misafiri olmak.

نیوشیدن niyûşîden: (Peh.) işitmek, kulak vermek, dinlemek.

نیوکو nîvekû: (Peh.) iyi, güzel.

نیهیلیست nîhîlîst: (Fr.) nihilist.

نیین neyîn: kamıştan yapılmış.

وات vât: (Fr.) watt, vat.
واتر vâter: daha uzak, daha öte.
وات سنج vât-senc: vatmetre, wattmetre.
واتگر vât-ger: sözcü; masal okuyan; şair; derici.
واتوختن vâ-tûhten: ödemek.
واتولیدن vâ-tûlîden: budandıktan sonra yeşermek(ağaç.).
واثق vâsik: (Ar.) güvenilir, emniyetli, sağlam.
واثق شدن vâsik şoden: güvenmek, itimat etmek.
واج vâc: (Peh.) kelime; söz, deyiş; zerdüşti duası; şaşkın.
واجار vâcâr: (Peh.) çarşı, pazar.
واجار کردن vâcâr kerden: herkese duyurmak.
واجب vâcib: (Ar.) lazım, zorunlu, gerekli, zarurî, vacip; layık, yaraşır; hizmetçi aylığı; ــ به gerektiği gibi.
واجبات vâcibât: (Ar.) zorunlu şeyler, vacipler.
واجب آمدن vâcib âmeden: lazım olmak, gerekli olmak.
واجب داشتن vâcib dâşten: lazım saymak; doğru bilmek; layık görmek.
واجب دانستن vâcib dânisten: lazım saymak; doğru bilmek; layık görmek.
واجب دیدن vâcib dîden: zorunlu görmek, gerekli görmek.
واجب ساختن vâcib sâhten: gerekli bilmek.
واجب شدن vâcib şoden: gerekli olmak, vacip olmak.
واجب شمردن vâcib şomorden: gerekli görmek.
واجب کردن vâcib kerden: gerekli kılmak; zorunlu olmak; layık olmak.
واجب گردیدن vâcib gerdîden: zorunlu olmak, vâcip olmak.
واجبی vâcibî: vazife; hazine geliri; (tıb.) sarı zırnık; hamamotu;(gr.) gereklilik.
واجد vâcid: (Ar.) sahip olan, bulunduran; bulan; zengin; (bot.) sarmaşık; Tanrı'nın bir

و

و v, û, o: Farsça alfabenin 30. harfi; sayısal değeri 6.
و o, ve: (Peh.) ve; halbuki;- dığı halde; karşı, mukabil; özellikle; oysa.
وا vâ: aş; açık; birlikte.
وا افتادن vâ oftâden: düşmek; uzanmak.
وا ایستادن vâîstâden: durmak; kaçınmak; beklemek.
وا بخشیدن vâ behşîden: bölmek, dağıtmak.
وا بردن vâ borden: yok etmek, götürmek.
وا بریدن vâ borîden: kesmek; kesilmek.
وابستگی vâ-bestegî: ilgi, irtibat, bağlılık.
وا بستن vâ-besten: ilgilendirmek.
وابسته vâ-beste: bağlı, ilgili; katılmış; yakın, akraba; ataşe.
وابل vâbil: (Ar.) hızlı ve iri damlalı yağmur; sağanak yağış.
وا بوسیدن vâ-bûsîden: tekrar koklamak; güreşi bitirmek; iğrenmek, tiksinmek.
وا پرسیدن vâ-porsîden: tekrar sormak; sormak; araştırmak.
واپس vâ-pes: geri, arka; geride kalmış; ــ آمدن باز geri dönmek; ــ افتادن geride kalmak; ــ افکندن geride bırakmak; geciktirmek; ــ تافتن geriye yönelmek; ــ دادن geri vermek; ödemek; ــ رفتن geri çekilmek.
واپس vâ-pes-i: -den sonra; ardından, peşisıra.
واپس رو vâ-pes-rev: geri giden.
واپسی vâ-pesî: son, sonuncu; geride kalmışlık; talihsizlik.
واپسین vâ-pesîn: son, sonuncu.
واپور vâpor, vâpûr: (Lat. Fr.) buhar; vapur.

وادادکردن vâdâd kerden: geri vermek; menetmek; defetmek.
وادادن vâ-dâden: geri vermek; bırakmak; salmak; dinmek; aldırmamak, aldırış etmemek.
وادار vâ-dâr: tahrik; zorlama; yasaklama.
وادارکردن vâdâr kerden: tahrik etmek; mecbur etmek, zorlamak; menetmek.
وادارشتن vâ-dâşten: tahrik etmek; mecbur etmek; zorlamak; teşvik etmek; menetmek.
وادانستن vâ-dânisten: teşhis etmek, tanımak.
وازپیچ vâz-pîç: salıncak.
وادریافتن vâ-der yâften: telafi etmek; tekrar bulmak.
وادنگ آوردن vâdeng âverden: kabulden sonra inkâr etmek.
واده vâde: asıl, bina, madde.
وادی vâdî: (Ar.) dere; vadi; nehir; kır, çöl; yol; tarz.
وادیج vâdîc: çardak, asma çardağı; tozluk.
وادید vâ-dîd: kontrol; serkeşlik; ortaya çıkma.
وادید آمدن vâdîd âmeden: ortaya çıkmak, belirmek, zahir olmak.
وادید شدن vâdîd şoden: ortaya çıkmak; zahir olmak.
وادیدن vâ-dîden: tekrar görmek; görüş yenilemek; kontrol etmek; dikkat etmek; özenmek.
وار vâr: sevgi, muhabbet; -li, -lı eki; kez, defa; sıra; yük; -lik, -lık eki; benzer, gibi; âdet.
وارث vâris: (Ar.) varis, mirasçı.
وارث شدن vâris şoden: varis olmak.
وارد vârid: (Ar.) giren, gelen; gelen mal; yerinde; bilgili, haberdar; konuk.
واردات vâridât: (Ar.) girenler; ithalat, dış alım; gelirler; olaylar, başa gelenler.
وارد آمدن vârid âmeden: girmek, gelmek; vaki olmak.
وارد آوردن vârid âverden: girdirmek; etsıfatı.
واجست vâ-cost: sorgulama, sorguya çekme.
واجستن vâ-costen: araştırmak, aramak; incelemek.
واچرتیدن vâ-çortîden: şaşakalmak.
واچیدن vâ-çîden: toplamak; dane toplamak; pamuk tohumunu pamuktan ayırmak.
واحد vâhid: (Ar.) bir, tek, biricik; fert, birey; yalın, sade, basit; benzer, gibi; birim; kredi, ders kredisi; (ask.) takım, ekip; Tanrı'nın bir sıfatı.
واحده vâhide: (Ar.) tek, bir.
واحدیت vâhidiyyet: (Ar.) birlik, teklik; (tas.) zatın sıfatta, sıfatın zâtta tecelli ettiği yer.
واحه vâhe: vaha.
واخ vâh: vah, vah vah; aferin!
واخچی vâḫçî: (T.) palanlı at.
واخریدن vâ-ḫerîden: geri satın almak; satın almak.
واخ واخ vâḫ-vâḫ: vah vah; aferin.
واخواست vâ-ḫâst: itiraz; protesto.
واخواستن vâ-ḫâsten: geri istemek; geri almak.
واخوان vâ-ḫân: tekrar okuma; kitap karşılaştırma.
واخواندن vâ-ḫânden: tekrar okumak; söz değiştirmek; büyü bozmak; itiraz etmek.
واخوان کردن vâḫân kerden: tekrar okumak; müsvedde ile aslını karşılaştırmak.
واخواهی vâ-ḫâhî: itiraz, protesto.
واخود نهادن vâḫod nehâden: kendiliğinden uydurmak.
واخوردن vâ-ḫorden: yenilmek; reddedilmek; üzülmek; şaşırmak, hayal kırıklığına uğramak; görüşmek.
واخورده vâ-ḫorde: yenik; reddedilmiş; üzgün; şaşkın; görüşmüş.
واخیدن vâḫîden: ayrılmak, çözülmek; kuş kanatlarını gagasıyla aramak; hallaçlık yapmak.
وادار vâ-dâd: geri verme; yasaklama.

وارونه بخت vârûne-beht: talihsiz, talihi dönmüş.
وارونه رای vârûne-rây: kötü düşünceli.
وارونه زدن vârûne zeden: altüst etmek; ـ نعل (kin.) insanları yanılgıya düşürmek.
وارونه شدن vârûne şoden: ters dönmek, başaşağı olmak; değişmek.
وارونه کردن vârûne kerden: başaşağı çevirmek, ters çevirmek; değiştirmek.
وارونی vârûnî: terslik; talihsizlik.
واره vâre: sıra, kere; gibi, benzer.
وارهاندن vâ-rehânden: kurtarmak, serbest bırakmak.
وارهیدن vâ-rehîden: kurtulmak, serbest kalmak.
واری vârî: gibi, benzer; lik, lık eki.
واریاسیون vâryâsyon: (Fr.) (müz.) varyasyon.
واریته vâryiti: (Fr.) çeşitlilik; varyete.
وا ریختن vâ-rîhten: dökmek; tekrar dökmek; hesap dökünü yapmak.
واریز vâ-rîz: döküm; hesap tasfiyesi.
واریز شدن vârîz şoden: ـ حساب hesap tasfiye edilmek.
واریز کردن vârîz kerden: ـ حساب hesabı tasfiye etmek.
واریس vârîs: (Fr.) (tıb.) varis.
واز vâz: açık; ayrı; haraç, vergi.
وازدگی vâ-zedegî: şaşkınlık.
وازدن vâ-zeden: halaçlık yapmak; reddetmek; karıştırmak; ahdini bozmak.
وازر vâzir: (Ar.) günahkar.
وازع vâzi': (Ar.) engelleyen, mani.
وازع شدن vâzi' şoden: engel olmak, önlemek.
واز کردن vâz kerden: açmak.
وازلین vâzilin: (Fr.) (kim.) vazelin.
وازنش vâ-zeniş: tepme, tepki, geri itme.
واژگون vâjgûn: ters, başaşağı; uğursuz; talihsiz.
واژگون شدن vâjgûn şoden: ters dönmek; takla atmak (taşıt).
وا ژگون کردن vâjgûn kerden: ters mek, vaki kılmak.
وارد ساختن vârid sâhten: girdirmek; haberdar etmek.
وارد شدن vârid şoden: girmek, içeri girmek; bilgili olmak, haberdar olmak.
وارد کردن vârid kerden: girdirmek; haberdar etmek; ـ ایراد itiraz etmek.
وارستگی vâ-restegî: serbestlik, kurtuluş; tevazu, alçak gönüllülük.
وارستن vâ-resten: kurtulmak; hürriyetine kavuşmak.
وارسته vâ-reste: kurtulmuş, özgür, hür, serbest.
وارسی vâ-resî: teftiş, kontrol; mümeyyizlik.
وا رسیدن vâ-resîden: ulaşmak; teftiş etmek; anlamak, idrak etmek; faydasız olmak.
وارسی شدن vâresî şoden: kontrol edilmek, teftiş edilmek.
وارسی کردن vâresî kerden: kontrol etmek, teftiş etmek; mümeyyizlik etmek.
وارغ vâroğ: geğirme, geğirti.
وارف vârif: (Ar.) yaygın, geniş.
وا رفتگی vâ-reftegî: erime; gevşeme, zayıflık; halsizlik.
وا رفتن vâ-reften: tekrar gitmek; geri dönmek; bertaraf olmak; gevşemek; ezilmek; halsizleşmek.
وارفته vâ-refte: ezik; gevşek; halsiz; şaşkın; geri dönmüş; bertaraf olmuş.
وارکار vâr-kâr: bostan.
وارن vâron: ters; uğursuz.
وارو vârû: arka, sırt; takla; siğil.
وارو زدن vârû zeden: takla atmak.
وارون vârûn: ters, başaşağı, tepetakla; uğursuz.
وارون زدن vârûn zeden: altüst etmek.
وارون شدن vârûn şoden: başaşağı olmak; ters dönmek; değişmek.
وارون کردن vârûn kerden: başaşağı çevirmek, ters döndürmek; değiştirmek.
وارونه vârûne: ters, başaşağı; aksine, aykırı; uğursuz.

nakden, peşin olarak.

واصل خط vâsil-het: alındı makbuzu.

واصل شدن vâsil şoden: ulaşmak, varmak; (tas.) Hakk'a ulaşmak, kavuşmak.

واصل کردن vâsil kerden: ulaştırmak, kavuşturmak; (tas.) Tanrı'ya kavuşturmak.

واضح vâzih: (Ar.) açık, açık seçik, apaçık, aşikar.

واضح شدن vâzih şoden: açık olmak; sabit olmak.

واضح کردن vâzih kerden: açıklamak; sabitleştirmek.

واضع vâzi: (Ar.) koyan, yerleştiren; yaratan; kanun koyucu.

واعظ vâ'iz: (Ar.) vaiz; öğüt veren.

واعی vâ'î: (Ar.) koruyan; işiten, dinleyen.

وافر vâfir: (Ar.) bol, çok, pek çok; tam, noksansız; bir aruz vezni.

وافرًا vâfiren: (Ar.) bolca, çokça; genellikle; çoğunlukla.

وافور vâfor, vâfûr: (Lat.-Fr.) vapur, buharlı gemi; esrar çubuğu, vâfur.

وافور کشیدن vâfor keşîden: vâfurla esrar içmek.

وافوری vâforî: esrarkeş.

وافی vâfî: (Ar.) sözünde duran, vefalı; yeterli, kâfî; layık; dolu; doğru; tam.

واقد vâkid: (Ar.) alevli.

واقع vâki: (Ar.) olan; bulunan, yer alan; doğru, dürüst; levhi mahfuz; غیر ــ gerçek; gerçek dışı; در ــ bulunan, yer alan.

واقعًا vâki'en: (Ar.) gerçekten, gerçekten de, hakikaten.

واقع شدن vâki' şoden: vuku bulmak, yüz göstermek; mümkün olmak.

واقعه vâki'e: (Ar.) olay, vaka; belâ; hadise; durum; mesele; ölüm; kıyamet günü; rüya.

واقعه طلب vâki'e-teleb: fitneci, bozguncu; savaşçı.

واقعی vâki'î: (Ar.) gerçek.

واقعیت vâki'îyyet: (Ar.) gerçeklik; hakikat, gerçek.

واقف vâkif: (Ar.) vakıf, haberdar, bilgili; döndürmek, başaşağı çevirmek.

واژگونه vâjgûne: ters, başaşağı; uğursuz; bedbaht; ters insan.

واژگونه شدن vâjgûne şoden: ters dönmek; başaşağı gelmek.

واژگونه کردن vâjgûne kerden: ters döndürmek; başaşağı çevirmek.

واژونه vâjûne: ters, başaşağı; ıztıraplı; ters insan; uğursuz; talihsiz.

واژه vâje: (Peh.) kelime, sözcük; lügat.

وا ساختن vâ-sâhten: yeniden yapmak; birinin dileğini yerine getirmek.

وا ستاندن vâ-sitânden: geri almak.

وا ستریوش vâstriyûş (Peh.) çiftçi.

واسر شدن vâ-ser şoden: ilk haline dönmek.

واسرنگ رفتن vâ-sereng reften: saldırmak, üzerine çullanmak; azarlamak.

واسط vâsit: (Ar.) ortada, orta; aracı, vasıta.

واسطه vâsite: (Ar.) orta; aracı; kız isteyici; bölge merkezi; vasıta, sebep; ــ بدین bu nedenle.

واسع vâsi': (Ar.) geniş, ferah; Tanrı'nın bir sıfatı.

واسعه vâsi'e: (Ar.) geniş, ferah.

وا سوخت vâ-sûht: yüz çevirme; usanma, bezme, bezginlik.

واسوختگی vâ-sûhtegî: yanıklık.

وا سوختن vâ-sûhten: tekrar yakmak; yakmak; yanmak; yüz çevirmek.

واسه vâse-i: için.

واش vâş: (T.) ot, bitki; hayvan otu.

وا شدن vâ şoden: açılmak; açmak, çiçek açmak; dağılmak; yok olmak; ayrılmak; bağlanmak; el çekmek.

واشر vâşir: (İng.) vana; musluk.

واشر ساز vâşir-sâz: muslukçu, sıhhî tesisatçı.

واشر سازی vâşir-sâzî: sıhhî tesisatçılık.

واصف vâsif: (Ar.) vasfeden; öven; anlatan.

واصل vâsil: (Ar.) birleşen; ulaşan; بـ ــ

mek; bırakılmak; havale edilmek; terkedilmek.

واگذاشتن vâ-gozâşten: teslim etmek; terketmek, bırakmak; havale etmek; dinmek, sâkinleşmek.

واگرفتن vâ-giriften: tekrar almak; menetmek; bulaşıcı hastalığa yakalanmak; ölçü almak; ayırmak.

واگشتن vâ-geşten: geri dönmek.

واگفتن vâ-goften: tekrar etmek, tekrarlamak; açıklamak.

واگون vâgon: (Fr.-İng.) vagon; kompartiman.

واگون لی vâgon-lî:(Fr.) yataklı vagon.

واگویه vâ-gûye: tekrarlama, tekrar söyleme.

واگیر vâ-gîr: (tıb.) bulaşma, sirayet.

واگیردار vâgîr-dâr: (tıb.) bulaşıcı, sârî.

والا vâlâ: yüksek, yüce; değerli, şerefli, asil; aziz; meşhur; önder, lider; üstün; boy; dayanıklı.

والا vâlâ: bayrak.

والا حضرت vâlâ-hezret: ekselâns, prens hazretleri.

والاد vâlâd: tavan, çatı; kalıp; duvar katmanı.

والا شدن vâlâ şoden: yükselmek, yücelmek; şerefli olmak; beğenilmek; dayanıklı olmak.

والا مقام vâlâ-mekâm: yüksek makamlı.

والا منش vâlâ-meniş: asil.

والا همت vâlâ-himmet: yüksek görüşlü.

والایی vâlâyî: yükseklik, yücelik; büyüklük; asillik; şereflilik.

والد vâlid: (Ar.) baba, peder.

والده vâlide: (Ar.) anne, ana, valide.

والدین vâlideyn: (Ar.) anababa.

والس vâls: (Fr.) vals.

واله vâle: serap; mübalağa, zorlama, ısrar.

واله vâlih: (Ar.) üzgün; şaşkın, tutkun, aşık.

والی vâlî: (Ar.) vali, eyalet valisi.

والیبال vâlî- bâl: (İng.) (sp.) voleybol.

duran; vakfeden.

واقف آمدن vâkif âmeden: vâkıf olmak.

واقف داشتن vâkif dâşten: haberdar etmek.

واقف شدن vâkif şoden: vâkıf olmak, haberli olmak, bilgi sahibi olmak.

واقف کردن vâkif kerden: haberdar etmek.

واقفی vâkifî: vâkıflık, haberlilik.

وا قلیدن vâ-kılîden: vazgeçmek, sarfınazar etmek.

واق واق vâk-vâk: havlama; meyvesi insan şeklinde olan efsanevî bir ağaç.

واقول آوردن vâ-kevl âverden: itiraftan sonra inkâr etmek.

وا کردن vâ-kerden: açmak; kapağını kaldırmak; ayırmak; serbest bırakmak; devşirmek.

واکس vâks: (Rus.) ayakkabı boyası.

واکس خوردن vâks horden: ayakkabı boyanmak.

واکس زدن vâks zeden: ayakkabı boyamak.

واکس زن vâks-zen: ayakkabı boyacısı.

واکس زنی vâks-zenî: ayakkabı boyacılığı.

واکسن vâksen: (Fr.) (tıb.) çiçek aşısı; aşı.

واکسن زدن vâksen zeden: aşı yapmak; çiçek aşısı yapmak.

واکسی vâksî: ayakkabı boyacısı; ayakkabı boyacısı dükkanı.

واکسیل vâksîl: (Rus.) omuz kordonu.

واکسیل بند vâksîl-bend: omuz kordonu.

وا کشیدن vâ-keşîden: tekrar çekmek; uzanmak; dışarı çıkarmak; zorla elinden almak; celbetmek.

واکن vâ-kon: açıcı, açan.

واکنش vâ-koniş: reaksiyon, tepki, aksülamel.

واگذار vâ-gozâr: teslim, bırakma.

واگذاردن vâ-gozârden: teslim etmek; bırakmak; terketmek; havale etmek.

واگذار شدن vâ-gozâr şoden: teslim edil-

وایvây: (Peh.) vay!, yazık!, feryat, inleme: ای ــ eyvah!, yazıklar olsun!

وایست vâyist: zorunlu, zarurî, lazım; hacet, murat.

واگرنه ve-eger-ne: ancak; yoksa.

وباء vebâ': (tıb.) kolera, veba.

وبال vebâl: (Ar.) azap, sıkıntı; kötü son; günah, vebal.

وبایی vebâyî: (Ar.) vebalı, koleralı; yüzeysel.

وبیل vebîl: (Ar.) zor, güç, vahim.

وتد veted: (Ar.) çivi; kazık.

وتدی vetedî: (Ar.) (tıb.) temel kemiği.

وتر veter: (Ar.) yay kirişi; kiriş.

وتر vetr-vitr: (Ar.) tek, yalnız; kin; tak sayısı.

وتر vitr: (Ar.) vitir namazı.

وتو vito: (Lat. -Fr.) veto, muhalefet.

وثائق vesâ'ik: (Ar.) belgeler, vesikalar

وثاق vesâk, visâk: (Ar.) bağ, ip; anlaşma.

وثاق vosâk, visâk: (T.) çadır; oda; yanyana birkaç çadır; ordugah.

وثایق vesâyik: (Ar.) belgeler, vesikalar.

وثن vesen: (Ar.) put.

وثنی vesenî: (Ar.) putperest.

وثوق vosûk: (Ar.) güvenme, inanma, itimat.

وثیق vesîk: (Ar.) sağlam, dayanıklı.

وثیقت vesîket: (Ar.) belge, vesika.

وثیقه vesîke: (Ar.) belge, vesika.

وج vec: (Ar.) sarı zambak.

وجاء vecâ': (Ar.) korku.

وجاهت vecâhet: (Ar.) güzellik; itibar, şan, şeref; yücelik; beğenilme.

وجب veceb: karış.

وجب بوجب veceb-be-veceb: karış karış.

وجب کردن veceb kerden: karışlamak.

وجب وجب veceb-veceb: karış karış.

وجد vecd: (Ar.) güzellik, hoşluk; coşku; vecd.

وجدان vicdân: (Ar.) bulma; (tas.) Hakk'ı bulma; vicdan; şuur.

وجدانی vicdânî: (Ar.) vicdânî.

والیدن vâlîden: gelişmek, büyümek; övünmek.

وام vâm: (Peh.) borç; به ــ بردن borç almak.

وام vâm: dam; renk; benzer, gibi.

واماندگی vâ-mândegî: acizlik, bitkinlik; geride kalmışlık.

واماندن vâ-mânden: yorulmak, bitkin düşmek; geride kalmak.

وامانده vâ-mânde: yorgun, bitkin; geride kalmış.

وامپیر vâmpîr: (Fr.) vampir.

وام خواستن vâm hâsten: borç istemek.

وامخواه vâm-hâh: borç isteyen; alacaklı.

وام دادن vâm dâden: borç vermek.

وام دار vâm-dâr: borçlu.

وام زده vâm-zede: medyun, düşkün.

وامق vâmik: dost, âşık.

وام کردن vâm kerden: borçlanmak, borç almak.

وامی vâmî: borçlu; (kin.) âciz.

وانگاه vân-gâh: o zaman; üstelik.

وانگهان vângehân: üstelik, ilave olarak.

وانگهی vângehî: o zaman; ilave olarak, üstelik.

وانمود vâ-nomûd: gösteriş.

وانمود کردن vâ-nomûd kerden: gösteriş yapmak.

وانمودن vâ-nomûden: göstermek; gösteriş yapmak, aksini göstermeye çalışmak.

وانیل vânîl: (Fr.) vanilya; (bot.) vanilya sarmaşığı.

واویلا vâ-veylâ: feryat, yaygara, vaveylâ.

واه vâh: vah!, aferin!

واهب vâhib: (Ar.) bağışlayan, hibe eden.

واهمه vâhime: (Ar.) kuruntu, vehim, kuşku.

واهی vâhî: (Ar.) asılsız, gevşek; gevşetici, köhne; anlamsız.

واهی اساس vâhî-esâs: gevşek temelli, asılsız.

واهی کردن vâhî kerden: gevşetmek, zayıflatmak.

وجز آن ve-coz-ân: -den başka, ondan başka.

وجع vece': (Ar.) ağrı, sızı; ـــ حلق (tıb.) boğaz ağrısı; ـــ عرق النساء (tıb.) siyatik ağrısı.

وجل vecel: (Ar.) korku.

وجنات vecenât: (Ar.) yüz, yanaklar; görünüşler.

وجنه vecene: elmacık, yanak yumrusu.

وجوب vocûb: (Ar.)(gr.) gereklilik; Allah'ın varlığının zâtiliği; varlık.

وجود vocûd: (Ar.) var olma; varlık; vücûd; anlama; insanî sıfatlardan sıyrılma; zat; beden; cisim; با ـــ این bununla birlikte; با ـــ اینکه -mekle birlikte; با ـــ ی که -mekle birlikte.

وجود داشتن vocûd dâşten: varolmak, mevcut olmak; vukubulmak.

وجود یافتن vocûd yâften: var olmak, yaratılmak; vukubulmak, meydana gelmek.

وجوه vocûh: (Ar.) yollar; tarzlar, şekiller; türler; paralar; yüzler.

وجه vech: (Ar.) yüz, surat, çehre; yol; tarz, metod; taraf, yön; şahıs, zat; niyet, kasıt; sahife; para;(gr.) kip, siga; sebep, neden; از ـــ آن o yüzden; o sebeple; از این ـــ bu sebeple, bu yüzden.

وجه داشتن vech dâşten: delil olmak.

وجهه viche: (Ar.) yön, taraf; yöre; hedef.

وجیبه vecîbe: (Ar.) elzem, vacip; vecibe.

وجیز vecîz: (Ar.) özlü söz, vecize.

وجین vicîn: parazit otları temizleme.

وجیه vecîh: (Ar.) mevki sahibi; reis; güzel, güzel yüzlü; saygıdeğer.

وجیهه vecîhe: (Ar.) güzel yüzlü kadın; bir kadın ismi.

وچرگر veçer-ger: müftü.

وحدانی vehdânî: (Ar.) tek, tek başına, yalnız.

وحدانیت vehdâniyyet: (Ar.) teklik, birlik, Tanrı'nın birliği.

وحدت vehdet: (Ar.) teklik, birlik; Allah'ın birliği.

وحش vehş: (Ar.) vahşi hayvan, yırtıcı hayvan.

وحشت vehşet: (Ar.) yalnızlık korkusu; korku; sıkıntı; bedbinlik.

وحشت آمیز vehşet-âmîz: korkunç, beğenilmeyen.

وحشت کردن vehşet kerden: korkmak.

وحشتناك vehşet-nâk: korkunç.

وحشی vehşî: vahşi; vahşi hayvan, yabani; yabancı.

وحشی نگاه vehşî-nigâh: vahşi bakışlı.

وحل vehel: (Ar.) batak, bataklık, çamur.

وحوش vohûş: (Ar.) vahşi hayvanlar, yırtıcılar.

وحی vehy: (Ar.) vahiy.

وحید vehîd: (Ar.) tek, yalnız, biricik; parmakla gösterilen.

وخامت vehâmet: (Ar.) kötü sonluluk, vehamet; zorluk, güçlük.

وخش vehş: (Ar.) itibarsız, alçak insanlar.

وخشودن vehşûden: bağışlamak; rahmet, bağış.

وخشور vehşûr: (Peh.) peygamber, resul.

وخیم vehîm: (Ar.) güç, tehlikeli, vahim; uygunsuz.

ود ved: (Peh.) kötü.

ود vedd: (Ar.) sevgi, muhabbet.

وداد vidâd: (Ar.) dostluk, sevgi.

وداع vedâ', vidâ': (Ar.) veda; vedalaşma.

وداع کردن vedâ' kerden: vedalaşmak, Allah'a ısmarladık demek; ـــ را عالم فانی (kin.) ölmek.

ودایع vedâyi': (Ar.) emanetler; depozitler.

ودج vedec: (Ar.) (tıb.) boyun damarı.

ودکا vodkâ: (Rus.) votka.

ودود vedûd: (Ar.) çok şefkatli; Tanrı'nın bir sıfatı.

ودید vedîd: (Ar.) seven.

ودیعت vedî'et: (Ar.) emanet.

ودیعه vedî'e: (Ar.) emanet.

ودیعه دادن vedî'e dâden: emanet vermek, emanet bırakmak.

ور ver: (Peh.) göğüs; bel; ön; kıyı, sahil;

ورز verz: (Peh.) uygulama; ekme; iş; uğraşı; meslek; tabakçılık.

ور زدن ver zeden: ağlamak, çığlığı basmak.

ورزش verziş: iş; uygulama; ziraat; uğraşı; spor, idman, egzersiz.

ورزش خانه verziş-hâne: spor salonu.

ورزش کردن verziş kerden: egzersiz yapmak, temrin yapmak, spor yapmak.

ورزشگاه verziş-gah: spor salonu.

ورزشی verzişî: sporla ilgili; sportif.

ورزکار verz-kâr: çiftçi.

ورزه verze: çalışma; ziraat, tarım; sanat, meslek.

ورزیدگی verzîdegî: (Peh.) çalışmak, işlemek; tarım yapmak; idman yapmak; elde etmek.

ورزیدن verzîden: (Peh.) çalışmak; işlemek; tarım yapmak; idman yapmak; elde etmek; ekin ekmek.

ورزیده verzîde: ekili; tekrarlanmış; idmanlı; elde edilmiş; uygulanmış; işlenmiş.

ورس vers: dağ servisi; sarı renk; bir tür renkli madde; deve burnuna takılan tahta.

ورشکست ver-şikest: müflis, iflâs eden.

ورشکستگی ver-şikestegî: iflâs.

ور شکستن ver-şikesten: iflâs etmek.

ور شکسته ver-şikest: iflâs eden, müflis.

ورشو verşev, verşov: Alman gümüşü.

ورطه verte: (Ar.) alçak zemin; tehlike; güç iş; kuyu; tehlikeli yer, varta; bataklık.

ورع vere': (Ar.) dindarlık.

ورغ verğ: set, bend; aydınlık, parlaklık.

ورفان verrefân: şefaat eden.

ورق verek: (Ar.) yaprak; kağıt yaprağı, varak; ince deri; iskambil kağıdı; ـــ باد (kin.) dil.

ورقاء verkâ: güvercin; bülbül.

ورق بازی verek-bâzî: iskambil oyunu.

ورقه vereke: (Ar.) bir yaprak; mektup; belge; yumurtalı bir tür yemek.

ورك verek: (Ar.) kalça, kıç; kalça kemiği.

ورگر verger: ve eğer rahle; sıcaklık; üzerine; eğer; taraf, yön.

وراء verâ': (Ar.) ard, arka, geri; öte; istisna, hariç.

وراث vorrâs: (Ar.) vârisler, mirasçılar.

وراثت virâset: (Ar.) veraset, kalıtım; miras alma.

وراج virrâc: geveze.

وراجی virrâcî: gevezelik.

وراجی کردن virrâcî kerden: gevezelik etmek.

وراق verrâk: (Ar.) kağıtçı; kâtip, yazar.

وراوینی verâvînî: Verâvin'li.

ور آمدن ver âmeden: sökülmek, kazınmak; kabarmak (hamur); semirmek.

ور افتادن ver oftâden: modası geçmek, hükmü geçmek; yok olmak.

وراندار کردن ver-endâz kerden:- tahmin etmek, göz kararı yapmak; gözden geçirmek; süzmek.

ور پریدن ver perîden: ansızın ölmek.

ورثه verese: (Ar.) varisler, mirasçılar.

ورج verc: (Peh.) mertebe, kadir, ululuk.

ورجاوند vercâvend: (Peh.) sayıdeğer, ulu; kuvvetli; yüksek mertebeli.

ورجلا vercelâ: yaygara.

ورخچ verehç: çirkin, iğrenç; alçak, rezil; ıztıraplı, rahatsız.

ورد verd: (Peh.) gül; nesteren; ağaç çiçeği; arslan.

ورد vird: (Ar.) günlük iş; su sırası; askeri grup; ateş; ateş nöbeti; dua, zikir.

ور دادن ver dâden: öğretmek, ders vermek.

ور داشتن ver dâşten: almak, kaldırmak; dayanmak, katlanmak; makat veya vajinaya sokmak.

ورد خواندن vird hânden: dua okumak, zikretmek.

وردنه verdene: oklava; mihver.

ورده verde: kale burcu; güvercin yuvası; güvercinci çubuğu.

ور رفتن ver reften: uğraşmak; didinmek; oynaşmak.

ورل verel: (Ar.) varan, yırtıcı dev kertenkele.

ورم verem: (tıb.) şişme; şiş; verem; ـــ بیضه (tıb.) testis iltihabı, taşak yangısı; ـــ پستان meme iltihabı; ـــ پلك göz kapağı iltihabı; ـــ جرم دماغ kafa içi yangısı; ـــ چشم göz yangısı; ـــ حلقوم larenjit; ـــ روده bağırsak yangısı; ـــ صفاق karınzarı yangısı; ـــ قولون saydam tabaka yangısı (gözde); ـــ ملتحمه göz ingini.

ورمالیدن ver mâlîden: sıvamak, paça sıvamak; korkudan kaçmak.

ورموت virmût: (Fr.) vermut.

ورنه ver-ne: yoksa.

ورنی virnî: (Fr.) vernik, cila; rugan; کفش ـــ rugan ayakkabı.

ورنیه virnîye: verniye cetveli.

وروت کردن vorût kerden: öfkelenmek, kızmak.

ورود vorûd: (Ar.) giriş, girme.

ورودیه vorûdîyye: giriş ücreti.

ورور زدن vırvır zeden: ağlamak, (çocuk) ağlamak.

ور وور vir-o-vir: gevezelik.

ورید verîd: (Ar.) (tıb.) toplardamar.

وز vez: -den, -dan; ـــ آن پس ondan sonra

وز vez: (Ar.) ördek.

وزارت vizâret, vezâret: vezâret, bakanlık; ـــ آبادانی و مسکن bayındırlık bakanlığı; ـــ آب و برق enerji ve tabii kaynaklar bakanlığı; ـــ آموزش و پرورش milli eğitim bakanlığı; ـــ اطلاعات enformasyon bakanlığı; ـــ اقتصاد ekonomi bakanlığı; ـــ امور خارجه dışişleri bakanlığı; ـــ اوقاف vakıflar bakanlığı; ـــ بازرگانی ticaret bakanlığı; ـــ بقایا maliye bakanlığı; ـــ بهداری sağlık bakanlığı; ـــ تجارت ticaret bakanlığı; ـــ جنگ millî savanma bakanlığı; ـــ داخله içişleri bakanlığı; ـــ دادگستری adalet bakanlığı; ـــ دربار saray bakanlığı; ـــ دفاع ملی milli savunma bakanlığı; ـــ راه yol bakanlığı; ـــ زراعت tarım bakanlığı; ـــ علوم kültür bakanlığı; ـــ فرهنگ milli eğitim bakanlığı; ـــ کار çalışma bakanlığı; ـــ کشاورزی tarım bakanlığı; ـــ گمرك gümrük bakanlığı; ـــ مالیه maliye bakanlığı; ـــ معادن maden bakanlığı.

وزارت خانه vizâret-hâne: bakanlık; vekâlet.

وزان vezân: esen.

وزر vizr: (Ar.) günah, suç; ağırlık; ağır yük; vebal.

وزراء vozerâ': (Ar.) bakanlar.

وزش veziş: esinti, esme.

وزغ vezeğ: (Peh.) kurbağa.

وزن vezn: (Ar.) ölçme, tartma; ağırlık, tartı; vezin; ـــ عروض (ed.) aruz vezni.

وزن کردن vezn kerden: tartmak.

وزن نهادن vezn nehâden: değerini bilmek.

وزنه vezne: (Ar.) dereceli kap; ağırlık; (sp.) halter.

وزنه بردار vezne-ber-dâr: (sp.) halterci.

وزنه برداری vezne-ber-dârî: (sp.) haltercilik.

وزوز viz-viz: vızvız, vızıltı.

وزوز کردن vizviz kerden: vızıldamak; boşuna konuşmak, çene yormak.

وزیدن vezîden (Peh.) esmek; bitki ve saç büyümek.

وزیر vezîr: (Peh.) vezir, bakan; ـــ آبادانی و مسکن bayındırlık bakanı; ـــ آب و برق enerji ve tabii kaynaklar bakanı; ـــ آموزش و پرورش milli eğitim bakanı; ـــ اطلاعات enformasyon bakanı; ـــ اعظم başbakan; ـــ اقتصاد ekonomi bakanı; ـــ امور خارجه dışişleri bakanı; ـــ اوقاف vakıflar bakanı; ـــ بازرگانی ticaret bakanı; ـــ بهداری sağlık bakanı; ـــ تجارت ticaret bakanı; ـــ جنگ milli savunma bakanı; ـــ داد گستری adalet bakanı; ـــ دارایی maliye bakanı; ـــ دربار saray bakanı; ـــ دفاع ملی milli savunma bakanı; ـــ زراعت tarım bakanı; ـــ صناعت sanayi bakanı; ـــ فرهنگ milli eğitim bakanı; ـــ مختار maslahatgüzar.

وسوسه مند vesvese-mend: kuruntulu, vesveseli.
وسه vese, vesse: boston; (kin.) penis.
وسیع vesî': (Ar.) geniş, ferah; engin; bol.
وسیله vesîle: (Ar.) vesile, vasıta; sebep, neden; ــ بدین bu nedenle; ــ به nedeniyle; vasıtasıyla.
وسیله دار vesîle-dâr: ilgili, mensup.
وسیله ساز vesîle-sâz: sebep olan; yüce Tanrı.
وسیم vesîm: (Ar.) güzel yüzlü; yakışıklı.
وسیم کردن vesîm kerden: güzelleştirmek.
وش veş: güzel; temizlenmemiş pamuk, pamuk kozası.
وش veş: (ek.) gibi, benzer.
وشاق voşâk, vişâk: (T.) uşak, hizmetçi; güzel yüzlü erkek çocuğu.
وشت veşt: (Peh.) askerî birlik; güzel, iyi; dans, raks.
وش آمدن veş âmeden: hoş gelmek.
وشتن veşten: dansetmek, raksetmek.
وشق veşek: (T.) vaşak.
وشکرده veşkerde: hazır, çevik; tecrübeli, işbilir.
وشم voşm, voşom:(zool.) bıldırcın.
وشمك veşmek: deri ayakkabı.
وشمگیر voşm-gîr: bıldırcın avcısı.
وشنگ veşeng: hallaçların demir çubuğu, hallaç sopası.
وشی veşî: kırmızı, kızıl; güzellik; Veş'li; veş ipekli kumaşı.
وشی وار veşî-vâr: kırmızı.
وصاف vessâf: (Ar.) vasfeden, medheden.
وصافی vessâfî: vasfetme.
وصال visâl: (Ar.) kavuşma, birleşme; görüşme; hasıl olma; maksada kavuşma.
وصالی کردن vessâlî kerden: yamacılık yapmak, örücülük yapmak.
وصایا vesâyâ: (Ar.) vasiyetler, öğütler.
وصایت vesâyet, visâyet: (Ar.) vasilik.
وصایت کردن visâyet kerden: vasiyet etmek.

وزیری vezîrî: bakanlık.
وزین vezîn: (Ar.) ağır; önemli, değerli.
وژولیدن vojûlîden: tahrik etmek, kımıldatmak, sarsmak.
وسائط vesâ'it: (Ar.) araçlar, vasıtalar.
وسائل vesâ'il: (Ar.) gereçler, araçlar; vesileler.
وساده visâde: (Ar.) yastık; yatak; mesned.
وساطت vesâtet (Ar.) aracılık; şefaat.
وساطت کردن vesâtet kerden: aracılık yapmak; şefaat etmek.
وساوس vesâvis: (Ar.) kuruntular, vesveseler.
وسایط vesâyit: (Ar.) vasıtalar, araçlar.
وسایل vesâyil: (Ar.) gereçler; vesileler.
وسخ veseḫ: (Ar.) kir; irin.
وسط veset: (Ar.) orta, ara, vasat; merkez; خود را به ــ انداختن müdahale etmek.
وسطی vesetî: ortadaki; ortalama, vasatî.
وسطی vostâ: (Ar.) orta, ortadaki; انگشت ــ orta parmak; قرون ــ ortaçağ.
وسع vos': (Ar.) genişlik, zenginlik; güçlülük.
وسعت vos'et: (Ar.) genişlik, açıklık, ferahlık; geniş; kapasite; zenginlik.
وسم vesm: (Ar.) işaret, alamet; dağ.
وسم دادن vesm dâden: dağlamak; işaretlemek.
وسمه vesme: (Ar.) rastık; (bot.) çivitotu.
وسمه بستن vesme besten: rastık çekmek.
وسمه کشیدن vesme keşîden: rastık çekmek.
وسن vesen: (Ar.) uyuklama; uyku ağırlığı, bulaşık.
وسنی vesnî: kuma.
وسواس vesvâs: (Ar.) kuruntu, vesvese; kuşku.
وسواسی vesvâsî: kuruntulu, vesveseli; kuşkulu.
وسوسه vesvese: (Ar.) vesvese, kuruntu.
وسوسه کردن vesvese kerden: vesvese vermek.

وصف vesf: (Ar.) vasıf, nitelik, sıfat.
وصف کردن vesf kerden: açıklamak, tarif etmek, vasfetmek.
وصل vesl: (Ar.) ulaşma, kavuşma; bağlanma.
وصلت voslet, veslet: (Ar.) kavuşma, ulaşma, vuslat, birleşme.
وصلت کردن voslet kerden: evlenmek.
وصل کردن vesl kerden bağlamak; ağaca bağlamak.
وصله vosle, vesle: (Ar.) bağlanacak şey; yapma saç; yama.
وصله چسباندن vosle çeşbânden: yama yapmak; suçlamak.
وصله دار vosle-dâr: yamalı.
وصله شدن vosle şoden: yamanmak.
وصله کردن vosle kerden: yamamak; çimlenmek, ــ شکم atıştırmak.
وصول vosûl: (Ar.) ulaşma, kavuşma, varma; gelme.
وصول شدن vosûl şoden: ele geçmek; alınmak.
وصول کردن vosûl kerden: elde etmek, almak, ele geçirmek.
وصی vesî: (Ar.) vasi; vasiyet veren; vasiyet edilen.
وصیت vesiyyet: (Ar.) öğüt, nasihat; vasiyyet.
وصیت کردن vesîyyet kerden: öğüt vermek; vasiyet etmek.
وصیت نامه vesîyyet-nâme: vasiyetname.
وصیف vesîf: (Ar.) hizmetçi; vasfeden.
وصی کردن vesî kerden: vasi tayin etmek.
وضع vez': (Ar.) koyma, bırakma; azaltma; icat; rezil etme; tarz, şekil; tertip; durum, mevki; ــ حمل کردن doğurmak.
وضعًا vez'en: (Ar.) yaratılış itibarıyla; şekil bakımından.
وضع کردن vez'kerden: icat etmek; ــ بیضه yumurtlamak.
وضعی vez'î: (Ar.) durumla ilgili.
وضعیت vez'îyyet: (Ar.) tarz; mevki, durum, vaziyet.

وضو vozû: (Ar.) abdest, ــ تجدید کردن abdest tazelemek.
وضو گرفتن vozû giriften: abdest almak.
وضوح vozûh: (Ar.) açıklık.
وضیع vezî: (Ar.) alçak, aşağılık, adi, şerefsiz.
وضیعی vezî'î: alçaklık, adilik, şerefsizlik.
وطن veten: (Ar.) vatan; ikamet yeri; doğum yeri, memleket.
وطن پرست veten-perest: vatansever.
وطن پرستی veten-perestî: vatanseverlik.
وطن خواه veten-hâh: vatansever.
وطن خواهی veten-hâhî: vatanseverlik.
وطن دوست veten-dûst: vatansever.
وطن دوستی veten-dûstî: vatanseverlik.
وطن کردن veten kerden: yerleşmek, ikamet etmek; vatan edinmek.
وطواط vetvât: (Ar.) yarasa; geveze.
وطی vety: (Ar.) çiftleşme; sonradan aşikâr olan.
وظائف vezâ'if: (Ar.) görevler, ödevler, vazifeler.
وظایف vezâyif: (Ar.) görevler, ödevler, vazifeler.
وظیفه vezîfe: (Ar.) görev, ödev, vazife; dini görev; iş, uğraşı; geçim parası.
وظیفه شناس vezîfe-şinâs: görevbilir.
وعاء vi'â', vo'â: (Ar.) kap, kutu; damar; ــ لنفاوی lenf damarları.
وعاظ vo'âz: (Ar.) vaizler.
وعد ve'd: (Ar.) müjde; vaat.
وعده ve'de: (Ar.) müjde, vade, süre; söz, vaat; defa, kere, kez.
وعده بندی ve'de-bendî: vade koyma.
وعده جا ve'de-câ: anlaşma yeri; görüşme yeri, randevu yeri, buluşma yeri.
وعده دادن ve'de dâden: söz vermek; vade vermek; vaat vermek, vaadetmek.
وعده کردن ve'de kerden: söz vermek, vaat vermek; vade vermek
وعده گرفتن ve'de giriften: davet etmek, çağırmak; söz almak.

وعده نهادن ve'de nehâden: söz vermek, vaat vermek.
وعظ ve'z: (Ar.) öğüt; vaaz.
وعظ کردن ve'z kerden: öğüt vermek; vaaz vermek.
وعید ve'îd: (Ar.) tehdit, kötü vaat.
وغب veğb: (Ar.) aptal, ahmak, salak; aşağılık, adî; zayıf bedenli.
وغست veğest: açık, aşikar, zahir, alenî.
وغ وغ صاحب veğ-veğ-sâheb: içi bilyeli, ses çıkaran bir oyuncak.
و غیره ve-ğeyre: ve saire, ve başkaları.
وفاء vefâ': (Ar.) vefa, sözünde durma; dostluk, samimiyet; ahit.
وفات vefât: (Ar.) ölüm, vefat.
وفات کردن vefât kerden: ölmek, vefat etmek.
وفات یافتن vefât yâften: ölmek, vefat etmek.
وفادار vefâdâr: vefalı.
وفادار ماندن vefâdar mânden: vefalı olmak.
وفا داری vefâdârî: vefalılık.
وفا داشتن vefâ dâşten: vefalı olmak, sadık olmak, samimî olmak.
وفا شکستن vefâ şikesten: ahdini bozmak.
وفاق vifâk: (Ar.) birlik, beraberlik, uyum.
وفا کردن vefâ kerden: vefa etmek, sözünde durmak; kâfi gelmek.
وفق vefk: (Ar.) uyum, uygunluk.
وفق دادن vefk dâden: uyumlu yapmak; mutabık olmak.
وفق کردن vefk kerden: mutabık etmek; uzlaştırmak.
وفود vofûd: (Ar.) resul olma; risâlet.
وفور vofûr: (Ar.) bolluk, çokluk.
وفی vefî: (Ar.) vefalı, vefakâr.
وفیات vefeyât: (Ar.) vefatlar, ölümler.
وقائع vekâ'i: (Ar.) vakalar, olaylar.
وقاحت vekâhet: (Ar.) hayasızlık, utanmazlık, küstahlık, kabalık.
وقاد vekkâd: (Ar.) içi aydın; parlak.
وقار vekâr: (Ar.) ağırbaşlılık, vakar.

وقایت vikâyet, vekâyet: (Ar.) koruma, muhafaza, kollama.
وقایع vekâyi': (Ar.) savaş felaketi; olaylar, vakalar.
وقایع نگار vekâyi-nigâr vakanüvis.
وقایع نویس vekâyi'-nivîs: vakanüvis.
وقایه vikâye: (Ar.) koruma, kollama, muhafaza.
وقت vekt: (Ar.) vakit, zaman; çağ; mevsim; mevki; ــ آن o zaman; ــ بدان zaman; ــ به yerinde, zamanında; ــ در hemen, derhal; ــ و بی وقت vakitli vakitsiz; ــ معلوم belirli zaman; (kin.) ölüm zamanı; ــ هر her zaman.
وقت آمدن vekt âmeden: ölümü yaklaşmak, vakti gelmek.
وقت بوقت vekt-be-vekt: zaman zaman.
وقت شناس vekt-şinâs: yer ve zamanı bilen; randevusuna sadık, dakik.
وقت نهادن vekt nehâden: vakit koymak, vakit tayin etmek.
وقت وقت vekt-vekt: zaman zaman.
وقتها vekt-hâ: uzun süre, çoktandır.
وقتی که vâktî ki: -dığı zaman, -ınca.
وقح vekih: (Ar.) utanmaz, hayasız.
وقر vekr: (Ar.) ağırlık; vekarlılık; vakar; ağır işitme.
وق زدن vek zeden: yaygara çıkarmak; anırmak.
وقس علیهذا ve-kıs-'elâ-hâzâ: (Ar.) ve bunun gibi.
وقع vek': (Ar.) iniş; şeref, itibar; heybetlilik.
وقعه vek'e: (Ar.) olay; savaş.
وقف vekf: (Ar.) durma; yerleşme, ikmet; vakıf; ــ بودن özgü olmak, münhasır olmak.
وقف کردن vekf kerden: vakfetmek; bir harf üzerinde durmak.
وقف نامه vekf-nâme: vakıfname.
وقفه vekfe: (Ar.) durma, duruş; bir harfte durma; fırsat; tatil, kapatma.
وقفیات vekfîyyât: (Ar.) vakıflar.
وقود vokûd: (Ar.) yanma, alevlenme.
وقور vekûr: (Ar.) ağırbaşlı, vakur.

vermek.

ولت volt: (İng. Fr.) volt.

ولتامتر voltâmitr: (Fr.) voltmetre.

ولت سنج volt-senc: voltmetre.

ولت متر volt-mitr: (fr.) voltmetre.

ول خرج vel-herc: müsrif, savurga.

ولخرجی vel-hercî: savurganlık, israf, müsriflik.

ولخرجی کردن velhercî kerden: israf etmek, har vurup harman savurmak.

ولد veled: (Ar.) çocuk, evlat; oğul.

ولد الزنا veledoz-zinâ: piç, gayri meşrû çocuk.

ول دادن vil dâden: salmak, bırakmak, serbest bırakmak, koyuvermek, boş vermek.

ولدان vildân: (Ar.) çocuklar; oğullar.

ولرم vilerm: ılık.

ول زبان vil-zebân: zırvalayan, saçmalayan.

ولش vileş: göz yum, boş ver, vazgeç, aldırma.

ولش دادن vileş dâden: boş vermek, bırakmak; salmak, koyuvermek.

ول شدن vil şoden: serbest kalmak, kurtulmak; elden düşmek; yere düşmek.

ولش کردن vileş kerden: boş vermek, aldırmamak; salmak, koyuvermek, bırakmak.

ولع vele': (Ar.) hırs, harislik, açgözlülük.

ول کردن vil kerden: boş vermek, aldırmamak; salmak, koyuvermek, bırakmak.

ولکن ve-lâkin: (Ar.) ama, velâkin.

ولگرد vil-gerd: avare, başıboş; sahipsiz.

ولگردی vilgerdî: avarelik, başıboşluk; sahipsizlik.

ول گردیدن vil gerdîden: avare olmak, başıboş olmak.

ول گفتن vil goften: saçmalamak, zırvalamak.

ول گویی کردن vil-gûyî kerden: saçmalamak, zırvalamak, boş konuşmak.

ولنگار vilingâr: terbiyesiz; avare, başıboş;

وقوع vokû': (Ar.) oluş, meydana geliş, zuhur.

وقوع داشتن vûkû' dâşten: meydana gelmek, vukubulmak.

وقوع یافتن vukû' yâften: meydana gelmek, vukubulmak.

وقوف vokûf. (Ar.) durma; vukuf, haberlilik.

وقوف افتادن vokuf oftâden: bilgi sahibi olmak.

وقوف داشتن vokûf dâşten: vakıf olmak, bilgi sahibi olmak.

وق وق vek-vek: havhav.

وقیح vekîh: (Ar.) yüzsüz, utanmaz.

وقیحانه vekîhâne: utanmazca, yüzsüzce.

وك vek: kurbağa.

وکالت vikâlet, vekâlet: (Ar.) vekillik, naiplik, vekâlet.

وکالت نامه vekâlet-nâme: vekâletname.

وکلاء vokelâ': (Ar.) vekiller.

وکیل vekîl: (Ar.) vekil; mübaşir; saray nazırı; avukat; milletvekili; ــ داد گستری avukat; ــ دعوا avukat; ــ عدلیه avukat; ــ مطلق tam yetkili vekil; خرج harç vekili; (ask.) çavuş, astsubay.

وکیل شدن vekîl şoden: vekil olmak; milletvekili olmak.

وکیل کردن vekîl kerden: vekil yapmak; avukat yapmak; milletvekili seçmek.

وگر ve-ger: ve eğer.

ول vil: terbiyesiz; avare; ــ کردن bırakmak, terketmek.

ولاء velâ': (Ar.) sevgi, dostluk, sadakat; به ــ peşinden.

ولات volât: (Ar.) valiler.

ولادت vilâdet: (Ar.) doğurma, doğum; doğum günü.

ولایات vilâyât: (Ar.) vilayetler, iller.

ولایت vilayet: (Ar.) hükümet etme; tasarruf; ülke; il, vilayet; kent, İran; memleket.

ولایت vilâyet: (Ar.) hükümet etme; istila; velîlik.

ولایت بخشیدن vilâyet behşîden: vilayet

وهم vehm: (Ar.) vehim, kuruntu, zan; halüsinasyon.
وهم افتادن vehm oftâden: sanmak
وهم کردن vehm kerden: sanmak, zannetmek; yanlış düşünmek, vehimlenmek.
وهمناك vehm-nâk: kuşkulu; korkak, vehimli; korkunç.
وهمی vehmî: (Ar.) hayalî; zanlı.
وهن vehn: (Ar.) zayıflık, gevşeklik, güçsüzlük.
وی vey: o.
وی vey: vay; ey; miktar, ölçü.
ویاخود veyâhod: yahut.
ویار viyâr: aşerme.
ویار کردن viyâr kerden: aşermek.
ویتامین vîtâmîn: (fr.) (tıb.) vitamin.
ویترین vîtrîn: (fr.) vitrin.
ویدا vîdâ: az, eksik.
ویدا شدن vîdâ şoden: azalmak, eksilmek.
ویر vîr: (Peh.) anlayış, idrak; hafıza; nale, feryat; aşırı istek.
ویران vîrân: (Peh.) harap, yıkık, viran.
ویران شدن vîrân şoden: harap olmak, yıkılmak.
ویران کردن vîrân kerden: harap etmek
ویرانه virâne: yıkıntı, harabe, virane.
ویرانی virânî: haraplık, viranlık.
ویر داشتن vîr dâşten: hevesli olmak.
ویر گرفتن vîr giriften: aşırı heveslenmek.
ویرگول vîrgûl: (Fr.) virgül.
ویروس vîrûs: (Lat.-Fr.) virüs.
ویزا vîzâ: (Fr.) vize; ـ گرفتن vize almak.
ویزیت vîzît: (Fr.) (tıb.) vizit ücreti; vizit.
ویزیت کردن vizît kerden: görüşmek; (doktor) muayene etmek.
ویژه vîje: (Peh.) halis, saf, katışıksız; nedim; korunmuş; özellikle; özel, özgü, mahsus; net; ـ به özellikle, bilhassa.
ویژه داشتن vîje dâşten: halis tutmak; temiz tutmak; yakını etmek; korumak.
ویژه کردن vîje kerden: halis kılmak; özgü kılmak; yakını etmek.
وی ستود شدن vî-sotûd şoden: inkâr etsaçmalayan; laübali.
ولنگاری vilingârî: terbiyesizlik; avarelik, başıboşluk; saçmalama; laübalilik.
ولنگار کردن vilingârî kerden: saçmalamak, zırvalamak; laübali olmak.
ولو vilov: dağınık, saçılmış, serpilmiş.
ولو ve-lev: velev, olsa da.
ولود velûd: (Ar.) doğurgan.
ولو کردن vilov kerden: dağıtmak, saçmak.
ولوله velvele: (Ar.) yaygara, velvele, gürültü patırtı; karışıklık.
وله veleh: (Ar.) üzülme; şaşkınlık.
وله زده veleh-zede: tutkun aşık; şaşkın, divane.
ولی velî: (Ar.) sadık dost; efendi; sahip; muhafız; velî; Ali b. Ebî Talib'in ünvanı; ayak takımıyla düşüp kalkan.
ولی velî: ama, fakat, lâkin, ancak.
ولید velîd: (Ar.) çocuk; oğul; köle.
ولی داشتن velî dâşten: velisi olmak.
ولیعهد velî-'ehd: veliaht, prens.
ولی عهدی velî-'ehdî: veliahtlık, prenslik.
ولیك velîk: ancak; fakat, ama.
ولی کردن velî kerden: veli yapmak; veliaht yapmak.
ولیکن ve-lîken: fakat, ama, velâkin; bu nedenle.
ولیمه velîme: (Ar.) düğün konukluğu; düğün ziyafeti; düğün parası; ziyafet.
ولینعمت velî-ni'met: velinimet.
ونانه venâne: yuvarlak ekmek.
ونجنك vencnek: (bot.) reyhan.
ونگ زدن ving zeden: fısıldamak; mırıldanmak.
وور و وور vûrr-o-vûr: ardarda, peşpeşe.
وه veh: vah; yazık; aferin!
وهاب vehhâb: (Ar.) bağışlayıcı; Tanrı'nın bir sıfatı.
وهابیت vehhâbiyyet: (Ar.) bağışlayıcılık.
وهاج vehhâc: (Ar.) parlak, aydınlık.
وهشت vehişt: cennet.
وهلت vehlet: (Ar.) kere, defa, kez.
وهله vehle: (Ar.) kere, defa, kez.

ویولا viyolâ: (Fr.) (müz.) keman.
ویولون viyolon: (Fr.) viyolon.
ویولون سل viyolon-sil: (Fr.) (müz.) viyolonsel.
ویولونیست viyolonist: (Fr.) viyolonist.
وی وی voy-voy: vay vay!
ویه ôye, ûye: (son ek) gibi, benzer; -cik, -cık; sahiplik.

mek, inanmamak.
ویسکنسول vîs-konsûl: (Fr.) viskonsül, konsolos yardımcısı.
ویسکی vîskî: (İng.) viski.
ویل veyl: eyvah; yazıklar olsun.
ویل veyl: (Ar.) şiirin iyi ve kötüsü çıkmak; dertli gösterme; güçlük; zafer.
ویلا villâ: (Fr.) villa.
ویلان veylân: başıboş, avare; işsiz güçsüz; ortası yapılmamış iş.
ویله vîle: ses; inilti; yüksek ses.
ویله زدن vîle zeden: nara atmak, bağırmak.
ویله کردن vîle kerden: nara atmak, bağırmak; inlemek.

birlenmek.
هار کردن hâr kerden: birini mal ve mevki ile yetiştirmek.
هارمونی hârmonî: (Fr.) (müz.) uyum, ahenk.
هارمونیکا hârmonikâ: (Fr.) (müz.) armonika.
هارون hârûn: ulak; muhafız, nöbetçi.
هاری hârî: (tıb.) kuduz hastalığı.
ها زدن hâ zeden: ardarda vurmak.
هازیدن hâzîden: bakmak, ilgilenmek; yönelmek.
هاس hâs: diğer, de, dahi; korku.
هاسر hâsr: (Peh.) eski İran'da bir fersahlık uzunluk ölçüsü.
هاشم hâşim: (Ar.) ekmek doğrayan; süt sağan; bir erkek ismi; kıran, kırıcı.
هاشمی hâşimî: (Ar.) Haşimî; bir tür helva.
هاضم hâzim: (Ar.) hazmeden; sindirici, hazmettirici.
هاضمه hâzime: (Ar.) sindirim; ـ جهاز sindirim sistemi.
هاف هاف hâf-hâf: hav hav; köpek.
هاك hâk: esneme.
هاگ hâg: (bot.) spor.
هال hâl: sessizlik, sükûn; sabır.
هالتر hâltir: (Fr.) (sp.) halter.
هال داشتن hâl dâşten: sâkin olmak, sessiz olmak.
هالك hâlik: (Ar.) ölü; yok edici.
هالك شدن hâlik şoden: ölmek.
هالوژن hâlojin: (Fr.) (kim.) halojen.
هاله hâle: ayla, hale; bozguncu; denk.
هاله افتادن hâle oftâden: hale olmak.
هاله بستن hâle besten: hale olmak.
هاله شدن hâle şoden: hale olmak.
هامال hâmâl: benzer, eş; ortak.
هامش hâmiş: (Ar.) haşiye; dipnotu.
هامون hâmûn: (Peh.) kır; çöl; alçak zemin; kara; yerküre; düzgün; به ـ آوردن yerle bir etmek.
هامون شدن hâmûn şoden: düzleşmek, alçalmak, çukurlaşmak; harap olmak.

هـ he: "H" Farsça alfabenin 31. harfi sayısal değeri 5.
ها hâ: evet; çoğul eki, -ler, lar; sakın, ha!
هاء hâ': (Ar.) "h" harfi.
هائل hâ'il: (Ar.) korkunç, dehşetli.
هائم hâ'im: (Ar.) şaşkın.
هابط hâbit: (Ar.) inen,düşen; kayan yıldız.
هابط آمدن hâbit âmeden: inmek, düşmek.
هابط شدن hâbit şoden: inmek; eksilmek; alçak gönüllülük etmek; yıldız kaymak.
هابط کردن hâbit kerden: indirmek; fırlatmak, atmak; (mec.) rezil etmek, yerin dibine sokmak.
هاپ هاپ hâp-hâp: hav hav.
هاتف hâ (Ar.) seslenen; gaipten seslenen, hatif.
هاج hâc: şaşkın, başı dönmüş;ـ و واج شدن şaşkınlaşmak, sersemleşmek.
هاچه hâçe: dayanak, dayak.
هادارات hâdârân: zırva, saçma.
هادارات پادارات hâdârân-pâdârân: saçma, zırva, boş söz.
هادم hâdim: (Ar.) yıkan, tahrip eden.
هادی hâdî: (Ar.) yol gösteren, rehber; doğru yolu gösteren; Tanrı'nın bir ismi.
هار hâr: (San.) inci dizisi; boyun; hayvan boyun omurları.
هار hâr: kuduz; kuduz köpek; öfkeli; ko kuşmuş et; insan ve hayvan dışkısı.
هاراکیری hârâ-kîrî: (Jap.) harakiri.
هارب hârib: (Ar.) kaçan.
هارپ hârp: (Fr.) (müz.) harp.
هار شدن hâr şoden: kuduz olmak; (kin.) k

هامون كردن hâmûn kerden: düzlemek, düzeltmek; alçaltmak; harap etmek.
هامه hâme: boş; alın; kafa ardı; kavim reisi; baykuş; at.
هامى hâmî: şaşkın, hayran, başı dönmüş.
هامى شدن hâmî şoden: şaşkınlaşmak.
هان hân: sakın!, aman!, çabuk, acele et!
هان و هين hân-o-hîn: sakın!, aman!, deh.
هان و هين كردن hân-o-hîn kerden: haberdar etmek, uyarmak.
هاون hâven: (Peh.) havan; (kin.) vajina.
هاويه hâviye: (Ar.) cehennem; derin dere; cehennemin dibi.
هاى hây: hey, ey ; ah, vah.
هايل hâyil: (Ar.) korkak, korkan.
هاى و هو hây-o-hû: hay huy, gürültü.
هاى و هو كردن hây-o-hû kerden: gürültü çıkarmak, hay huy etmek; inlemek, sızlanmak.
هاى و هوى hây-o-hûy: gürültü, hay huy.
هباء hebâ': (Ar.) toz toprak; yok olma; akılsız; bir ağırlık ölçüsü.
هباب hibâb: (Ar.) sevinç.
هباب كردن hibâb kerden: deveyi hızlı gitmesi için teşvik etmek.
هبات hibât: (Ar.) hibeler.
هبا داشتن hebâ dâşten: heba etmek, yok etmek.
هبا شدن hebâ şoden: tozlanmak; heba olmak.
هبا كردن hebâ kerden: heba etmek, yok etmek.
هبا گرديدن hebâ gerdîden: heba olmak, yok olmak.
هبت hibet: (Ar.) bağış, hibe.
هبط hebt: (Ar.) indirme; getirme; inme; girme; zelillik.
هبوب hobûb: (Ar.) esinti; yıldız doğması.
هبوط hobût: (Ar.) iniş, düşüş; zelillik; nakil.
هبوط كردن hobût kerden: inmek, alçalmak.
هبه hibe: (Ar.) hibe, bağış.

هبه كردن hibe kerden: hibe etmek, bağışlamak.
هپرو شدن heperû şoden: yağmalanmak; çalınmak.
هتاك hettâk: (Ar.) saygısız; kirli, pasaklı; utanmaz; perde yırtan.
هتك hetk: (Ar.) perde yırtma; (mec.) rezil etme; rezillik, saygısızlık.
هتك hetek: (hlk.) kalça, kıç.
هتك hotek: ıslık.
هتك زدن hotek zeden: ıslık çalmak.
هتك كردن hetk kerden: perde yırtmak; saygısızlık etmek.
هتل hotil: (Fr.) otel.
هتم hetm: (Ar.) diş kırma; diş atma.
هجاء hicâ': (Ar.) hicvetme, yerme, kötüleme; küfür; hece.
هجائى hicâ'î: (Ar.) heceli; ـ حروف alfabe harfleri.
هجا كردن hicâ kerden: yermek, hicvetmek.
هجا كردن hicâ kerden: hecelemek.
هجاگو hicâ-gû: hiciv söyleyen, hiciv şairi.
هجده hicdeh, hecdeh: onsekiz.
هجر hecr, hicr: (Ar.) ayrılık; hicran.
هجران hicrân: (Ar.) ayrılık, uzaklık,hicrân; (tas.) Tanrı'dan başkasına ilgi duyma.
هجرت hicret: (Ar.) göç, hicret; ayrılma.
هجرت كردن hicret kerden: göç etmek, göçmek.
هجرتگاه hicret-gâh: hicret edilen yer.
هجرى hicrî: (Ar.) hicrî; ـ تاريخ hicrî tarih.
هجن hocen: (Ar.) kusurlar, ayıplar.
هجو hecv: (Ar.) hiciv, taşlama, yerme.
هجو كردن hecv kerden: taşlamak, yermek, hicvetmek.
هجو گفتن hecv goften: taşlamak, yermek, hicvetmek.
هجوم hocûm: (Ar.) hücum, hamle, saldırı.
هجوم آوردن hocum âverden: hücum etmek.
هجوم بردن hocûm borden: hücum etmek.

mak, armağan almak.
هذلول hozlûl: (Ar.) hafif; hafif ölüm;iri at; fitne; ince bulut; katana.
هذلولی hozûlî: (Ar.) hiperbol.
هذیان hezeyân, hezyân: saçmalama, sayıklama.
هذیان گفتن hezeyân goften: sayıklamak.
هر her: (Peh)her; ــ آن her an; her biri; ــ آنکه her kimse; ــ آنگه her zaman; ــ جا her yer; ــ جایی fahişe; ــ چند her ne kadar; rağmen; hepsi; ــ چه her o şey ki; ــ چه بادا باد ne olursa olsun; ــ در her taraf; ــ دم her an; ــ دوان her ikisi; ــ کس hercümerc; ــ که her kim, kim; ــ گاه her zaman; eğer; ــ گونه her türlü; ــ نوع her tür; her kısım; ــ یك her biri.
هر hir: eroin.
هراتی herâtî: Herat'lı; bir tür Gîlan pirinci.
هراس herâs,hirâs: korku, ürkme.
هراسان herâsân: korkarak; korkak.
هراساندن herâsânden: korkutmak.
هراس آمدن herâs âmeden:korkuya kapılmak.
هراس افتادن herâs oftâden: korkuya kapılmak.
هراس انگیز herâs-engîz: korkunç.
هراس دادن herâs dâden: korku vermek, korkutmak.
هراس داشتن herâs dâşten: korkmak.
هراسناك herâs-nâk: korkunç.
هراسیدن herâsîden: korkmak.
هراش herâş: kusma.
هراش کردن herâş kerden: kusmak.
هر آینگی her-âyinegî: zaruret; gerekme, zarurî.
هر آینه her-âyine: (Peh.) kuşkusuz, mutlaka, zorunlu; vacip.
هر آیینه her-âyîne: kuşkusuz, mutlaka, zorunlu; vacip.
هرب hereb: (Ar.) kaçma, kaçış.
هرت hirt: düzensizlik, kargaşalık.
هرت کردن hort kerden: hüpürdeterek içmek.
هجوم کردن hocûm kerden: hücum etmek.
هجونامه hecv-nâme:(ed.) hicviye.
هجی hecî: hiciv; hece.
هجی کردن hecî kerden: hecelemek.
هجین hecîn: (Ar.) namert; köle çocuğu; alçak; asılsız hayvan.
هچل heçel: tehlike, keşmekeş.
هخامنشی hehâmenişî: Hahamenişî.
هدایا hedâyâ: (Ar.) hediyeler.
هدایت hidâyet: (Ar.) yol gösterme, klavuzluk; doğru yolu gösterme; ــ کردن kullanmak, sürmek.
هدر heder: (Ar.) heder; ــ دادن به elden kaçırmak.
هدر دادن heder dâden: heder etmek.
هدر رفتن heder reften: heder olmak.
هدر ساختن heder sâhten: heder etmek.
هدر شدن heder şoden: heder olmak.
هدر کردن heder kerden: heder etmek.
هدف hedef: (Ar.) yığın; hedef; amaç.
هدف گیری hedef-gîrî: nişan alma, ــ کردن nişan almak.
هدم hedm: (Ar.) yıkma, tahrip.
هدنه ساختن hodne sâhten: barışmak.
هدهد hodhod: (Ar.)(zool.) çavuşkuşu, hüthüt.
هدی hodâ: doğru yolu gösterme; kılavuzluk; islâm dini.
هدیت hedîyyet: (Ar.) armağan, hediye.
هدیه hedîyye, hedye: (Ar.) armağan,hediye; süt parası; yüz görümlük; Kurân fiatı.
هدیه آوردن hedîyye âverden: hediye getirmek.
هدیه دادن hedîyye dâden: hediye vermek; armağan vermek.
هدیه ساختن hedîyye sâhten: hediye hazırlamak.
هدیه فرستادن hedîyye firistâden: hediye göndermek.
هدیه کردن hedîyye kerden: hediye etmek, armağan etmek.
هدیه گرفتن hedîyye giriften: hediye al-

هر طور her-tevr (tovr): her türlü.
هرك herek: (Peh.) ahmak, akılsız.
هرکاره her-kâre: her işe eli varan; casus; ağır tencere.
هر کدام her-kodâm: her biri.
هرکس her-kes: herkes.
هرکو her-kû: kim ki.
هرکه her-ki: herkes; kim.
هرگاه her-gâh: her zaman; eğer.
هرگز hergiz: (Peh.) asla, hiçbir zaman; zaman zaman, bazen; daima; ne zaman?; بعد از ــ uzun bir süre sonra.
هر گونه her-gûne: her türlü; nasıl olursa.
هرم herem: (Ar.) yaşlılık,kocama.
هرم herem: (Ar.) piramit, mahrut; ihram.
هرماس hermâs, hormâs: şeytan, iblis.
هرمز hormoz: Hürmüz, Ahuramazda.
هر و شر horr-o-şor: yırtık, paramparça.
هر وقت her-vekt: her vakit; zaman zaman.
هر و هر hirr-o-hir: ağır gülüş.
هروی hirevî: (Ar.) Herat'lı.
هره horre: anüs.
هرهری مذهب horhorî-mezheb: dinsiz.
هر هفت کردن her-heft kerden: iki dirhem bir çekirdek süslenmek.
هزار hezâr, hizâr: (Peh.) bin; bülbül.
هزاران hezârân: bülbüller; binlerce.
هزاربرگ hezâr-berg: (bot.) civanperçemi.
هزارپا hezâr-pâ: kırkayak.
هزار چشم hizâr-çeşm: (bot.) duvar sarmaşığı.
هزار چشمه hezâr-çişme: kanser.
هزار دستان hezâr-destân: bülbül.
هزار گوشان hezâr-gûşân: (bot.) şeytan şalgamı.
هزار لا hezâr-lâ: (tıb.) kırkbayır.
هزار میخی hezâr-mîḫî: bir tür yamalı derviş hırkası.
هزارنی hezâr-niy: (bot.) bir tür su bitkisi.
هزاره hezâre: (Peh.) bininci yıl; bin yıl; bin kişilik birlik, tabur.
هزال hozâl: (Ar.) zayıflık, cılızlık.

هرت کشیدن hort keşîden: hüpürdeterek içmek.
هرت و پرت hirt-o-pirt: kargaşalık, düzensizlik.
هرج herc: (Ar.) karışıklık,kargaşalık; fitne.
هرجا her-câ: her yer; her yerde.
هرجایی hercâyî: avare, derbeder; hercâyî; fahişe.
هرج و مرج herc-o-merc: fitne, fesat, kargaşalık; düzensizlik.
هرچند her-çend: her ne kadar, gerçi, ne kadar.
هرچه her-çi: herşey; ne kadar; kim ــ زودتر mümkün olduğu kadar çabuk.
هر دست her-dest: her el, her sınıf, her kısım.
هردم her-dem: her an, her zaman.
هر روز her-rûz: her gün.
هرز herz: saçma, zırva, herze; harap, zayi; kuralsız.
هرز آب herz-âb: boşa akan su; kirli su.
هرز دادن herz dâden: suyu boşa akıtmak; telef etmek.
هرزگی herzegî: saçmalık; ayyaşlık; kötülük, haylazlık; kötü iş; naz ve cilve; penis.
هر زمان her-zemân: her vakit.
هرزه herze: (Peh.) boş, yararsız; saçma; avare; yersiz; sayıklama; fesat.
هرزه درای herze-derây: boş konuşan, saçmalayan.
هرزه شدن herze şoden: harap olmak; ahlakı bozulmak; fahişe olmak.
هرزه کار herze-kâr: faydasız işler yapan.
هرزه گو herze-gû: saçmalayan; (kin.) deli.
هرزه لاییدن herze lâyîden: saçmalamak, zırvalamak.
هرس hers: (Ar.) ezme, dövme.
هرس heres: budama; ağız, ilk süt.
هرس کردن heres kerden: budamak.
هر ساله her-sâle: her yıl; yıl boyunca.
هر سو her-sû: her taraf.
هر طرف her-teref: her taraf.

هزال hezzâl: (Ar.) şakacı, nüktedan.
هزت hizzet: (Ar.) sevinç; kaynama sesi; bir tür deve hareketi; kımıldama.
هزل hezl: (Ar.) şaka, mizah.
هزل آمیز hezl-âmîz: şaka ile karışık.
هزلیات hezlîyyât: (Ar.) şakalar, latifeler.
هزوان hozvân: (Peh.) dil, lisan.
هزه hezze: (Ar.) kımıldatma, oynatma.
هزل hezîl: (Ar.) zayıf, cılız.
هزیمت hezîmet: (Ar.) bozgun, hezimet, yenilgi.
هزیمت دادن hezimet dâden: hezimete uğratmak.
هزیمت شدن hezimet şoden: hezimete uğramak, bozguna uğramak.
هزیمتی hezîmetî: kaçak.
هزینه hezîne: masraf; nafaka; hazine.
هزینه کردن hezîne kerden: harcamak, masraf etmek; nafaka vermek.
هژده hij-deh: onsekiz.
هژیر hojîr, hejîr: (Peh.) güzel, iyi; beğenilmiş; çevik, kıvrak.
هژیری hojirî, hejirî: beğenilme, iyilik; çeviklik, kıvraklık.
هست آمدن hest âmeden: var olmak, meydana gelmek, yaratılmak.
هست کردن hest kerden: var etmek, yaratmak, meydana getirmek.
هستن hesten: var olmak, mevcut olmak; vukubulmak.
هستو hestû: meyve çekirdeği; itiraf eden.
هستو شدن hestû şoden: itiraf etmek.
هسته heste: (Peh.) çekirdek, iç, öz.
هستی hestî: (Peh.) varlık, vücud, var olma.
هش hoş: akıl; (argo) çüş; suç.
هشام hişâm: bağış, cömertlik.
هشت heşt: (Peh.) sekiz; ـِ کسی گرونه بودن masrafı çok olmak.
هشتاد heştâd: (Peh.) seksen.
هشت پا heşt-pâ: mürekkep balığı.
هشت دهان heşt-dehân: (bot.) sarısabır.
هشتصد heşt-sed: sekizyüz.

هشت گوشه heşt-gûşe: sekizgen, sekizköşe.
هشت من نه شاهی heşt-men-noh-şâhî: değersiz şey; saçma söz.
هشتن hişten: (Peh.) koymak, bırakmak; terketmek.
هشت و مشت hoşt-o-moşt: yumruk yumruğa dövüş.
هشتی heştî: antre, hol; dehliz.
هشدر کردن heşder kerden: rezil etmek; dayak atmak; zor işe koşmak.
هشیار hoşyâr: akıllı; zeki; uyanık.
هشیاری hoşyârî: akıllılık, zekilik, uyanıklık.
هضم hezm: (Ar.) sindirim, hazım.
هطل hetl: (Ar.) sürekli hafif yağmur; gözyaşı dökme.
هفت heft: (Peh.) yedi.
هفتاد heftâd: (Peh.) yetmiş.
هفت بند heft-bend: yedi boğumlu ney.
هفت بیجار heft-bîcâr: yedi çeşit meyve ve sebzeden yapılan sirke turşusu.
هفت تیر heft-tîr: tabanca.
هفت سین heft-sîn: başı "s" ile başlayan ve yedi çeşit yiyecekten oluşan nevruz sofrası.
هفتصد heft-sed: yedi yüz.
هفت قلم heft-kelem: yedi kısım; iki dirhem bir çekirdek.
هفت کول heft-kûl: İran'ın kuzey ormanlarında yetişen bir ağaç.
هفت لو heft-lû: iskambilde yedili kağıt.
هفتم heftom: yedinci.
هفته hefte: hafta.
هفده hef-deh, hif-deh: onyedi.
هفصد hef-sed: yediyüz.
هفوات hefevât: (Ar.) hatalar, sürçmeler.
هق و هق کردن hık-o-hık kerden: hık hık ağlamak, hıçkırmak.
هکتولیتر hikto-litr: (Fr.) hektolitre.
هکتومتر hikto-mitr: (Fr.) hektometre, 100 m.
هکچه hokçe: hıçkırık.
هل hel: (Ar.) acaba

همانا hemânâ: sanki, sanırsın; hayal, zan; hemen hemen.
همان جا hemân-câ: oracıkta.
همان دم hemân-dem: hemen, derhal.
همان زمان hemân-zemân: o anda, o an.
همان ساعت hemân-sâ'et: o saat; o an.
همان طور hemân-tovr: aynı şekilde.
همان گاه hemân-gâh: aynı zamanda; hemen, derhal.
همانند hemânend: benzeri, tıpkısı, aynısı, gibi.
هماور hem-âver: rakip.
همای homây: (Peh.) balık kartalı; devlet kuşu, anka, efsanevi bir kuş; bir kadın ismi.
همایون homâyûn: kutsal, kutlu, mübarek; (müz.) İran musikisinde bir makam.
همایونی homâyûnî: şahane.
هم آغوش hem-âğûş: kucak kucağa.
هم آمدن hem âmeden: bağlanmak, kapanmak, tıkanmak.
هم آواز hem-âvâz: sesleri uyumlu; aynı dilden.
هم آهنگ hem-âheng: ahenkli, uyumlu.
هم آهنگی hem-âhengî: uyumluluk, harmoni.
هم آهنگی کردن hem-âhengî kerden: uyum sağlamak.
همباز hem-bâz: ortak; eş, benzer; oyun arkadaşı.
همباز شدن hembâz şoden: ortak olmak.
همبازی hembâzî: ortaklık; benzerlik, eşlik; oyun arkadaşlığı.
همبر hem-ber: arkadaş; benzer; eşit; yol arkadaşı.
همبری hemberî: arkadaşlık; benzerlik; eşitlik; yol arkadaşlığı.
هم بستر hem-bister: yatak arkadaşı.
همپا hem-pâ: yol arkadaşı; ayak uyduran.
همپا شدن hempâ şoden: ayak uydurmak, yol arkadaşı olmak.
همپایه hem-pâye: aynı rütbede bulunan.
همپشت hem-poşt: dost, arkadaş; yardımcı.

هل hil: (bot.) kakule.
هلا helâ: ey, hey.
هلاك helâk: (Ar.) yok olma, ölme, helâk.
هلاکت helâket: (Ar.) yokluk, ölüm.
هلاك شدن helâk şoden: yok olmak, ölmek.
هلاك کردن helâk kerden: yok etmek, öldürmek.
هلال hilâl: (Ar.) hilâl; ayça.
هلالی hilâlî: hilâl şeklinde; daire parçası.
هلالین hilâleyn: (Ar.) parantez.
هلاهل helâhil: (Sans.) (bot.) boğan otu; öldürücü zehiri bulunan hayali bir canlı.
هلپ هلپ holop-holop: şapır şupur.
هل دادن hol dâden: itelemek.
هلو holû: (Peh.) (bot.) şeftali ağacı; şeftali.
هلو holû: salıncak.
هله hele: (Peh.) saçma söz; sayıklama.
هلهله helhele: alkış; sevinç sesi.
هلیدن hilîden: (Peh.) bırakmak, koymak.
هلیس hilîs: (Fr.) pervane.
هلیکوپتر hilîkoptir: (Fr.) helikopter.
هلیل hilîl: hilâl, ayça; bir erkek ismi.
هلیله helîle: (Sans.) (bot.) helile; tıpta ve sepicilikte kullanılan bir bitki.
هلیم helîm: (Ar.) yapışkan; bir yemek.
هلیوم hilyom: (Fr.) (kim.) helyum.
هلیون hilyevn: (bot.) kuşkonmaz.
هم hem: (Peh.) de, dahi, hem.
هم hemm: (Ar.) kasıt, niyet; keder, üzüntü.
هما homâ: devlet kuşu; anka kuşu, efsanevi bir kuş; bir kadın ismi.
همار hemâr: sayı, hesap; sayım.
همارا hemârâ: daima, sürekli.
هماره hemâre: daima, sürekli.
هماز hemmâz: (Ar.) laf taşıyan, dedikoducu.
همال hemâl: (Peh.) benzer; eş, karı; ortak.
همام hemmâm: (Ar.) laf taşıyan, dedikoducu.
همام homâm: (Ar.) ulu padişah; cesur önder; arslan.
همان hemân: (Peh.) aynı; tıpkı; aynı şekilde; eşit, denk.

هم چو hem-ço: gibi, benzer.
هم چون hem-çon: gibi, benzeri, onun gibi.
هم چین hem-çîn: böylece, bunun gibi.
هم خانه hem-hâne: ev halkı; koca; karı; dost, arkadaş.
هم خواب hem-hâb: karıkoca.
هم خوابه hem-hâbe: karıkoca; dost, arkadaş.
هم خوراك hem-horâk: aynı sofrada bulunan.
هم داستان hem-dâstân: aynı fikirde; sohbet arkadaşı.
هم داستان شدن hem-dâstân şoden: uyum göstermek, muvafakat etmek.
هم داستانی hem-dâstânî: (Peh.) uyum gösterme,muvafakat.
هم درد hem-derd: dert ortağı.
هم دردی hem-derdî: dert ortaklığı; teselli.
هم درس hem-ders: sınıf arkadaşı.
هم دست hem-dest: suç ortağı; sohbet arkadaşı.
هم دست گردیدن hemdest gerdîden: suç ortağı olmak.
هم دستی hem-destî: suç ortaklığı.
هم دم hem-dem: arkadaş; aynı dili konuşan; kadeh arkadaşı.
هم دمی hemdemî: refakat; aynı dili konuşma; içki arkadaşlığı.
هم دوره hem-devre: çağdaş, muasır; okul arkadaşı, devre arkadaşı.
هم دوش hem-dûş: birlikte, omuz omuza; eşit; dost.
هم دیگر hem-dîger: birbiri.
هم دین hem-dîn: dindaş.
هم راز hem-râz: sırdaş.
همرازی hem-râzî: sırdaşlık.
هم راه hem-râh: yoldaş; müttefik; dost; beraberinde, yanında.
هم راه شدن hem-râh şoden: yoldaş olmak; müttefik olmak, ortak olmak.
همراه کردن hem-râh kerden: seyahat etmek; yanında göndermek.
همراهی hem-râhî: yol arkadaşlığı, yol-

هم پشتی hem-poştî: dostluk, yardımcılık; dayanışma.
هم پشتی کردن hem-poştî kerden: sırt sırta vermek, dayanışmak.
هم پهلو hem-pehlû: benzer, eş; komşu.
هم پیاله hem-piyâle: içki arkadaşı.
هم پیشه hem-pîşe: meslektaş.
هم پیمان hem-peymân: birbiriyle ahitleşmiş; müttefik.
هم پیمانی hem-peymânî: karşılıklı ahitleşme; ittifak.
همت himmet: (Ar.) kasıt; istek; azim, himmet; çaba; ideal, ülkü; iyi fal.
همتا hemtâ: eş, benzer, eşit, denk.
همتایی hemtâyî: benzerlik, denklik, eşitlik; eşlik.
همتایی کردن hemtâyî kerden: muvafakat etmek, eşlik etmek.
همت بستن himmet besten: azmetmek.
هم ترازو hem-terâzû: eş ağırlıkta; eşit, denk.
همت کردن himmet kerden: istemek, kasdetmek, himmet etmek.
هم تنگ کردن hem-teng kerden: denkleştirmek.
همج hemec: bir tür sinek; cılız koyun; adi insanlar, ـ رعاع avam, halk tabakası.
هم جنس hem-cins: aynı cinsten, hemcins; uyumlu.
هم جنسی hem-cinsî: aynı cinsten olma; uyum; aynı kavimden olma.
هم جوار hem-civâr: komşu.
هم جواری hem-civârî: komşuluk.
هم چشم hem-çeşm: rakip.
هم چشمی hem-çeşmî: rekabet.
هم چنان hem-çonân: öylece, o şekilde; onun gibi; aynı şekilde; olduğu gibi; ـ که nitekim.
هم چنانی hem-çonânî: eşitlik.
هم چند hem-çend–i: eşit, denk.
هم چندان hem-çendân: aynı ölçüde.
هم چنین hem-çonîn: böylece, bunun gibi, bu şekilde; de, dahi.

همشیره hem-şîre: kızkardeş; süt kardeş; akraba; akran; dost.
همشیره شدن hemşîre şoden: uyumlu olmak.
هم‌صحبت hem-sohbet: dost, arkadaş.
هم صدا hem-sedâ: (müz.) sesi birli, ünübirli.
هم‌طراز hem-tirâz: eşit, denk, muadil.
هم عصر hem-'esr: çağdaş, muasır.
هم قران hem-kırân: dost, arkadaş.
هم قطار hem-ketâr: aynı katarda bulunan hayvan, aynı rütbede; hizmetçi.
همکار hem-kâr: iş arkadaşı, meslektaş; rakip; güreş rakibi.
همکاری hemkârî: meslektaşlık; rakiplik; işbirliği.
همکاری کردن hemkârî kerden: işbirliği yapmak.
همکاسه hem-kâse: aynı kaptan yiyen; dost, arkadaş.
هم کشیدن hem-keşîden: toplamak; kesin karar almak.
همکلاس hem-kilâs: sınıf arkadaşı.
همکنان hem-konân: meslektaş; aynı seviyeli.
همکیش hem-kîş: dindaş.
همکیشی hem-kîşî: dindaşlık.
همگان hemegân: herkes, toplum, umum, kamu.
همگانی hemegânî: umumi, genel.
هم گذاشتن hem-gozâşten: kapamak; boş geçmek.
همگرایی hem-girâyî: yaklaşma; yöneşme.
هم گوشه hem-gûşe: komşu; aynı cinsten.
همگی hemegî: tümü, hepsi, toplamı, külliyet.
همگین hem-gîn: hepsi, tümü.
همم himem: (Ar.) himmetler, gayretler.
هم مانند hem-mânend: benzeri, gibi.
هم مذهب hem-mezheb: dindaş.
هم مسلك hem-meslek: meslektaş.
هم مکتب hem-mekteb: sınıf arkadaşı, okul arkadaşı.

daşlık; ittifak; sohbet; yardım.
همراهی کردن hem-râhî kerden: birlikte seyahat etmek; muvafakat etmek, eşlik etmek; dostluk etmek.
هم رای hem-rây: aynı fikirli.
هم ردیف hem-redîf: aynı rütbede.
همرس hem-res: yöndeş; erekteş.
همرنگ hem-reng: uyan, aynı renkli.
هم رو hem-rev: yol arkadaşı.
همره hem-reh: yol arkadaşı.
هم ریش hem-rîş: yaşıt; bacanak.
هم زانویی hem-zânûyî: dostluk, sohbet.
همزبان hem-zeban: aynı dilden, arkadaş.
همزلف hem-zolf: bacanak.
همزمان hem-zemân: çağdaş, muasır.
همزمانی hem-zemânî: çağdaşlık, muasırlık.
همزه hemze: (Ar.) hemze.
همزیستی hem-zîstî: birlikte yaşama; (bot.) ortak yaşarlık.
همسال hem-sâl: yaşıt, akran.
همسالی hem-sâlî: yaşıtlık.
همسایگی hemsâyegî: komşuluk.
همسایگی کردن hemsâyegî kerden: komşuluk etmek.
همسایه hem-sâye: komşu; komşu bölge.
هم سخن hem-sohen: bir dilli; müttefik.
همسر hem-ser: eş, karı ve koca; aynı rütbeden; benzer.
هم سرشت hem-sirişt: benzer, huyu benzer.
همسری hem-serî: aynı boyda olma; benzerlik; karılık ve kocalık.
همسفر hem-sefer: seyahat arkadaşı.
هم سفره hem-sofre: aynı sofrada bulunan.
هم سن hem-sin: yaşıt.
همسنگ hem-seng: aynı ağırlıkta.
هم سنی hem-sinî: yaşıtlık, akranlık.
هم شاگرد hem-şâgird: sınıf arkadaşı.
هم شاگردی hem-şâgirdî: sınıf arkadaşlığı.
همشهر hem-şehr: hemşeri.
همشیر hem-şîr: süt kardeş.
همشیرگی hemşîregî: süt kardeşlik.

همیان hemyân: para kesesi.
همیدون hemîdûn: şimdi, hemen, şu anda; de, dahi.
همیشك hemîşek: (bot.) yaprakları kokulu bir bitki.
همیشگی hemîşegî: süreklilik, ebedilik.
همیشه hemîşe: (Peh.) sürekli, daima, her zaman; asla, hiçbir vakit.
همیشه بهار hemîşe-behâr: (bot.) aynı safa, kadife çiçeği; ـ کوهی (bot.) öküz gözü.
همیشه جوان hemîşe-cevân: (bot.) damkoruğu, sarızırnık.
همیمال hemîmâl: ortak.
همین hemîn: ta kendisi, aynısı, tıpkı; bu; sadece.
همینجا hemîn-câ: burada; buracıkta.
همین ساعت hemîn-sâ'et: şu anda, şimdi.
همین که hemîn-ki: olur olmaz, -ince.
هناسه زدن henâse zeden: nefes nefese kalmak; yaygara çıkarmak.
هنباز henbâz: ortak; arkadaş; benzeri.
هنجار hencâr: (Sans.) yol, cadde; tarz, kural; biçim, yöntem.
هنجام hencâm: tembel.
هنجیدن hencîden: (Peh.) dışarı çekmek, çıkarmak; azmetmek.
هندبا hindibâ: (bot.) hindiba; tarhun.
هند بال hend-bâl: (İng.) (sp.) hentbol.
هندسه hendese: (Peh.) ölçü; ölçüm; geometri; mimarlık; ـ ترسیمی tasarı geometri; ـ فضایی uzay geometri.
هندسه کردن hendese kerden: ölçmek, ölçümlemek.
هندل hendil: (İng.) motor çalıştırma kolu, hendel; (kin.) penis.
هندل زدن hendil zeden: kol vasıtasıyla motoru çalıştırmak; (kin.) cinsel ilişkide bulunmak.
هندو hindû: (Peh.) hindu, Hintli; köle; bekçi; (mec.) siyah; (mec.) zülüf; (mec.) benek.
هندوانه hindovâne: hindular gibi; siyah.
هندوانه hindivâne: (bot.) karpuz; ـ ی ابو

هم میهن hem-mîhen: vatandaş.
هم نام hem-nâm: adaş.
هم نشین hem-nîşîn: birlikte düşüp kalkan, arkadaş.
هم نشینی hem-nişînî: arkadaşlık, birlikte düşüp kalkma.
هم نفسی hem-nefesî: dostluk, arkadaşlık.
هم نوع hem-nev', hem-nov': aynı cinsten, hemcins.
هم نیز hem-nîz: de, dahi, üstelik.
هموار hem-vâr: (Peh.) düz, düzgün; yumuşak; tekdüze; daima; tahammül.
هموار کردن hemvâr kerden: düzeltmek; tahammül etmek.
هموار گردیدن hemvâr gerdîden: düzgünleşmek.
همواره hem-vâre: sürekli, daima.
همواری hemvârî: düzgünlük.
هموژن homojin: (Fr.) (kim.) homojen; benzer, tekdüze.
هموسکسوآلیسم homo-siksuâlism: (Fr.) (tıb.) homoseksüellik.
هموفیلی himofîlî: (Fr.) (tıb.) hemofili.
هموطن hem-veten: vatandaş.
هموطنی hem-vetenî: vatandaşlık.
هموگلوبین himogolobin: (Fr.) (tıb.) hemoglobin.
هموم homûm: (Ar.) üzüntüler, gamlar.
همه heme: (Peh.) herkes, hep; tüm, tümü; her; به ـ ابواب her bakımdan.
همه جا heme-câ: her yer.
همه جانب heme-cânib: her taraf.
همه روز heme-rûz: hergün.
همه کاره heme-kâre: becerikli, elinden her iş gelen; her işe karışan.
همه کس heme-kes: herkes.
همه گیر heme-gîr: (tıb.) salgın, sayrılık salgını.
همهمه hemheme: (Ar.) fısıltı; uğultu, gürültü.
همهمه کردن hemheme kerden: uğultu yapmak.
همی hemî: ek; tamamen.

bol; kalın kumaş.
هنوز henûz: henüz, hâlâ, şimdiye dek.
هنی henî: (Ar.) lezzetli; sıkıntısız.
هو hev, hov: iltihap, cerahat.
هو hû: nefes, ah çekme; yuh, yuhalama.
هوا hevâ: istek, arzu; ـــ بی ansızın.
هواء hevâ': (Ar.) hava, atmosfer; uzay, feza; durum.
هوا پرست hevâ-perest: isteklerine düşkün, hevesli.
هوا پیما hevâ-peymâ: uçak.
هوا پیمایی hevâ peymâyî: uçuş, uçma; havacılık.
هواجس hevâcis: (Ar.) nefis istekleri.
هواخواه hevâ-ḫâh: arzulu; âşık; taraftar.
هواخواهی hevâ-ḫâhî: arzusuna düşkün olma; taraftarlık; aşk.
هوادار hevâdâr: isteklerine bağlı; fil üzerine konulan taht.
هوادار hevâdâr: arzulu; âşık, seven; taraftar; havadar, havalı.
هواداری hevâdârî: arzulu olma; aşk; taraftarlık.
هوار hevâr: ağırlık; gürültü patırtı; imdat.
هوار شدن hevâr şoden: davetsiz misafirliğe gitmek.
هوار کشیدن hevâr keşîden: imdat istemek; feryat etmek.
هواره زدن hevâre zeden: suçlamak.
هوازدگی hevâ-zedegî: soğuk algınlığı.
هوازی hevâzî: ansızın, birdenbire.
هواسنج hevâ-senc: barometre.
هواسیدن hevâsîden: (Peh.) (dudak) kurumak.
هواشناسی hevâ-şinâsî: meteoroloji.
هوا کردن hevâ kerden: havalandırmak; heveslenmek, arzu etmek.
هوام hevâm: (Ar.) zehirli hayvanlar; haşereler.
هوان hevân: (Ar.) yumuşama; kolaylaşma; hafiflik; zillet, düşkünlük.
هوانورد hevâ-neverd: pilot, havacı.
هوانوردی hevâ-neverdî: pilotluk, havacılık.

جهل (bot.) Ebucehil karpuzu.
هندوستانی hindûstânî: Hindistan'lı; Hintçe.
هندی hindî: Hintli; Hindistan malı; Hintçe; Hint yapısı kılıç; yuvarlak ayna; dürbün.
هنر honer: (Peh.) sanat, hüner; güzel sanatlar.
هنر آموز honer-âmûz: sanat öğretmeni; sanat okulu öğrencisi.
هنر پرور honer-perver: hünerli, sana
هنر پیشگی honer-pîşegî: sanatkârlık; aktörlük, artistlik.
هنر پیشه honer-pîşe: sanatkâr; aktör, artist.
هنرستان honeristân: sanat okulu.
هنر سرا honer-serâ: sanat okulu; ـــ ی عالی güzel sanatlar akademisi.
هنرمند honer-mend: (Peh.) sanatkâr, hünerli, marifetli; akıllı, hilekâr, kurnaz.
هنرمندانه honermendâne: hünerlice, ustaca.
هنرمندی honer-mendî: sanatkârlık; beceriklilik; kurnazlık, hilekârlık.
هنرور honer-ver: sanatkâr, hünerli.
هنزر و پنزر hinzir-o-pinzir: öteberi; ıvır zıvır.
هنگ heng: (Peh.) kasıt, niyet; akıllılık; dalga.
هنگ heng:(ask.) alay; ordu.
هنگ heng: miktar, tartı; vekar, ağırbaşlılık.
هنگام hengâm: (Peh.) zaman, vakit.
هنگامه hengâme: topluluk; kavga; hengame, gürültü patırtı.
هنگامه جو hengâme-cû: savaşçı; maceracı.
هنگامه کردن hengâme kerden: kavga etmek; kargaşalık çıkarmak.
هنگامه نهادن hengâme nehâden: hengame çıkarmak, oyun çıkarmak.
هنگامی که hengâmî-ki: ince, -dığı zaman.
هنگ داشتن heng dâşten: kasdetmek, yönelmek.
هنگفت hingoft: yoğun, kaba; çok, fazla,

هو کشیدن hû keşîden: hu çekmek.
هول hevl, hovl: acele; telaş.
هول hevl, hovl: (Ar.) korku; ürkme; korkunç iş; korkak.
هول زدن hovl zeden: acele etmek, telaşlanmak.
هول شدن hovl şoden: telaşlanmak.
هولناك hovl-nâk: korkunç, dehşetli.
هوله hevle, hovle: (T.) havlu.
هون hevn: sürülmüş kesekli tarla; yavaşlık; kolaylık.
هون hûn: (Ar.) rezillik; düşkünlük; kolaylık.
هوو hevû: kuma.
هوی hevâ: (Ar.) istek, arzu; aşk.
هوی hûy: hayhuy; hû, yahu!
هویت hoviyyet: (Ar.) Allah'ın zatı; varlık; hüviyet, kimlik; ورقهء ــ kimlik kartı, nüfus cüzdanı.
هویج hevîc: (bot.) havuç.
هویدا hoveydâ: açık, aşikar; aydınlık.
هویدا شدن hoveydâ şoden: aşikâr olmak, belirgin olmak.
هویدا کردن hoveydâ kerden: aşikâr etmek, belirginleştirmek.
هی hey, hiy: hey! ey!
هیأت hey'et: (Ar.) şekil; yapı; görünüş; durum; yapı; astroloji.
هیاکل heyâkil: vücutlar, gövdeler.
هیبت heybet: (Ar.) korku; heybet, görkem.
هیپوفیز hipofiz: (Fr.) (tıb.) hipofiz bezi.
هیجا heycâ: (Ar.) savaş.
هیجان heyecân: (Ar.) ıztırap; öfke, gazap; karışma, heyecan.
هیجده hîcdeh: onsekiz.
هیچ hîç: hiç, asla; yok.
هیچ چیز hîç-çîz: hiçbir şey; değersizlik.
هیچکاره hîç-kâre: beceriksiz, elinden iş gelmeyen.
هیچکس hîç-kes: hiç kimse, hiçbiri; değersiz.
هیچگاه hîç-gâh: hiç bir zaman.
هیچگونه hîç-gûne: hiç bir şekilde.
vacılık.
هوایی hevâyî: hava ile ilgili; havalı, havadar; latif; değişken; yararsız; saçmalama.
هوایی شدن hevâyî şoden: aşık olmak.
هوبره hûbere: uzunbacaklılardan bir çöl kuşu.
هوبه hûbe: (Peh.) omuz.
هوچی hevçî, hovçî: şarlatan; yuhalayan; saptıran.
هودج hevdec: tahtırevan, mahfe.
هوده hûde: doğru, gerçek; fayda, kazanç.
هور hûr: güneş; yıldız.
هور hûr: (bot.) sütleğengillerden bir ağaç.
هورا hûrrâ: (Fr.) hurra.
هورا کشیدن hûrrâ keşîden: hurra çekmek.
هورمزد hûrmozd: Hürmüz, iyilik tanrısı; şemsî ayın ilk günü.
هورمون hormon: (Fr.) (tıb.) hormon.
هوز hûz: çınlama.
هوز hevvez: ebced sıralamasındaki ikinci grup.
هوس heves: (Ar.) heves, istek, arzu; nefsî istek.
هوس پیشه heves-pîşe: hevesli, arzulu.
هوس دار heves-dâr: hevesli, arzulu.
هوس ران heves-rân: hevesli; şehvet düşkünü.
هوسکار heves-kâr: hevesli, arzulu.
هوس کردن heves kerden: heves etmek, arzu etmek, canı istemek.
هوسناك heves-nâk: hevesli.
هوش hûş: (Peh.) akıl; şuur, idrak, bilinç; ruh; akıllılık.
هوش hûş: (Peh.) ölüm; uyku.
هو شدن hev şoden: alay edilmek.
هوشمند hûş-mend: akıllı; zeki.
هوشیار hûşyâr: (Peh.) akıllı; zeki; uyanık.
هوشیاری hûşyârî: akıllılık; zekilik; uyanıklık.
هو کردن hev kerden: alay etmek.
هو کردن hev kerden: ısıtmak, bedeni ısıtmak.

هیکل heykel: cüsse, yapı; şekil; heykel yıldızı.
هیکل تراش heykel-terâş: heykeltraş.
هیکل دار heykel-dâr: iriyarı, gövdeli.
هیمه hîme: odun.
هیمه دان hîme-dân: odunluk.
هیولی heyûlâ: (Ar.-Yun.) ilk madde, asıl; gövde, görünüş, heyula.
هیون heyûn: deve; iri deve; iri canlı; at.
هیهات heyhât: heyhat!, yazıklar olsun!.

هید رژن hîdrojin: (Fr.) (kim.) hidrojen.
هیدرو الکتریك hîdru-iliktirik: (Fr.) hidroelektrik.
هیربد hîr-bed: öğretmen; öğrenci; zerdüştî dini lideri; ateşkede reisi.
هیز hîz: kötü kişi; oğlan; fahişe.
هیزم hîzom: (Peh.) odun; ـــِ تر بکسی فروختن birine düşmanlık beslemek.
هیستری hîstîrî: (Fr.) (tıb.) histeri.
هیستریك hîstirîk: (Fr.) (tıb.) histerik, histeri hastası.
هیستولوژی hîstolojî: (Fr.) (tıb.) dokubilim, histoloji.
هیضه heyze: (Ar.) (tıb.) şiddetli ishal, güz vebası.

یاد دادن yâd dâden: öğretmek.
یاد داشت yâd-dâşt: not; ـــ کردن not etmek, not almak, yazmak.
یاد داشتن yâd dâşten: hatırında tutmak; öğretmek.
یاد رفتن yâd reften: unutmak, hatırından çıkmak.
یاد کرد yâd-kerd: anma, hatırlama.
یاد کردن yâd kerden: anmak; hatırlatmak; hatırlamak.
یادگار yâdgâr: anı, hatıra, yadigâr.
یادگار گذاشتن yâdâr gozâşten: hatıra bırakmak, yadigar bırakmak.
یادگار yâdgârî: hatıra eşya.
یاد گرفتن yâd giriften: öğrenmek; hatırlamak.
یاد نامه yâd-nâme: hatırat, anı kitabı.
یار yâr: (Peh.) sevgili, yar; dost, arkadaş; yardımcı; yoldaş; sahiplik.
یارا yârâ: güç, kudret; cüret, cesaret; fırsat.
یارایی yârâyî: başarı; güç, kudret.
یارد yârd: (İng.) yarda.
یارستن yâristen: güçlü olmak, muktedir olmak; cüret etmek.
یار شدن yâr şoden: dost olmak.
یار کردن yâr kerden: yoldaş etmek; karıştırmak.
یارگی yâregî: güç, kudret.
یارمندی کردن yârmendî kerden: yardım etmek.
یارو yârû: (hlk.) herif, adam, herifçioğlu.
یاره yâre: bilezik; dayanma gücü; haraç.
یاری yârî: yardım.
یاری خواستن yârî ḫâsten: yardım istemek.
یاری دادن yârî dâden: yardım etmek; güç vermek.
یاریدن yârîden: yardım etmek; himaye etmek.
یاری کردن yârî kerden: yardım etmek; güç vermek.
یاریگر yârîger: yardımcı; güç veren.

ی

ی yâ, ye: "y" ve "i" Farsça alfabenin 32. harfi. sayısal değeri 10.; son ek.
یا yâ: ey!
یائس yâ'is: (Ar.) üzgün, ümitsiz; kısır kadın.
یائسه yâ'ise: (Ar.) üzgün, ümitsiz; kısır kadın.
یا الله yâ Allâh: hoş geldin, buyur, ya Allah; yas meclisinin bitiş kelimesi.
یاب yâb: ürünsüz, işe yaramaz, boş, saçma.
یابس yâbis: (Ar.) kuru; رطب و ـــ بهم بافتن zırvalamak, boş konuşmak.
یابنده yâbende: anlayan; bulan.
یابو yâbû: beygir; cahil; ـــ ور داشتن ölçüyü kaçırmak, kendini kaybetmek.
یابیدن yâbîden: bulmak.
یاتاقان yâtâkân:(T.) yatağan.
یاختن yâḫten: sürmek, dokunmak; çekmek; kılıç çekmek.
یاخته yâḫte: hücre; çekilmiş; beslenmiş.
یاد yâd: hatırlama, anma, yad; uyanıklık; düşünce; öğretme; از ـــ رفتن unutmak.
یاد آمدن yâd âmeden: hatırlanmak; anılmak; hatıra gelmek.
یاد آور yâd-âver: hatırlatıcı.
یاد آوردن yâd âverden: hatırlatmak; anmak.
یاد آور شدن yâd-âver şoden: hatırlatmak; hatırlamak.
یاد آوری yâd-âverî: hatırlatma.
یاد باد yâd-bâd: anma, hatırlama.
یاد بود yâd-bûd: anı, hatıra, anma; مجلس ـــ anma toplantısı.

يأس ye's: (Ar.) üzüntü, ümitsizlik, yeis.
يأس أميز ye's-âmîz: üzüntülü, üzücü.
يبس yebes:(Ar.) kuru.
يبس yobs: (Ar.) kuru; kabız.
يبوست yobûset: (Ar.) kuruluk; (tıb.) kabızlık.
يتاق yetâk: (T.) muhafızlık, nöbet, bekçilik.
يتيم yetîm: (Ar.) öksüz, yetim; benzersiz, eşsiz; hizmetçi çocuk.
يتيمچه yetîm-çe: patlıcan veya kabaktan yapılan bir tür yemek.
يتيم خانه yetîm-hâne: yetimhane; ayyarların kaldığı yer.
يتيمه yetîme: (Ar.) yetim kız; benzersiz, eşsiz.
يثرب yesrib: Medine.
يخ yeh: buz, zevksiz, soğuk; بر ـــ نوشتن hiçe saymak; آب ـــ buzlu su; soğuk su.
يخ بستن yeh besten: donmak, buz tutmak, buzlanmak.
يخبندان yeh-bendân: don yapma, donma; buzul çağı, buzul.
يخ جويدن yeh covîden: buz çiğnemek; boş konuşmak.
يخچال yehçâl: buz dolabı; buz deposu; soğuk insan; buz kuyusu.
يخدان yeh-dân: buz kabı, buz sandığı; buzluk; bavul.
يخ زدن yeh zeden: donmak, buzlanmak.
يخ سازى yeh-sâzî: buz imâlâtı.
يخ شكن yeh-şiken: buz kıran; buz çekici, buzkıran gemisi.
يخ فروش yeh-forûş: buzcu.
يخ كردن yeh kerden: çok soğumak; buz kesmek; buz gibi olmak; şaşırmak; donakalmak; rezil olmak.
يخ گرفتن yeh giriften: buz hazırlamak.
يخلا رفتن yohlâ reften: işsiz kalmak.
يخنى yehnî: yahni, söğüş; bir tür pilav.
يخه yehe: yaka.
يد yed: (Ar.) el; (mec.) kudret.
يد yod: (kim.) iyot.

يازده yâz-deh: (Peh.) onbir.
يازش yâziş: kasıt; yönelme.
يازيدن yâzîden: yönelmek; kaldırmak.
ياس yâs: (bot.) yasemin.
ياسامیشی yâsâmîşî: (Moğ.) düzen, tertip; tedbir.
ياسر yâsir: (Ar.) sol taraf; kumarbaz; deve kasabı.
ياسمن yâsemen: (bot.) yasemin.
ياسمين yâsemîn: (bot.) yasemin.
ياسين yâsîn: Yasin sûresi; erkek adı; بگوش خر خواندن boşuna öğüt vermek, duvara öğüt vermek.
يا طاقان yâtâkân: (T.) yatağan.
يا على yâ-celî: iki dostun görüşmesi anında söylenir.
ياغى yâğî: (T.) asi, isyancı; düşman.
ياغى گرى yâğî-gerî: düşmanlık; asilik.
ياغى گشتن yâğî geşten: itaat etmemek, baş kaldırmak; düşman olmak.
يافت yâft: bulma, elde etme; bilme, tanıma.
يافت شدن yâft şoden: bulunmak.
يافتن yâften: bulmak; elde etmek; tanımak; görmek; hissetmek.
يافته yâfte: bulunmuş; tanınmış; elde edilmiş, görülmüş.
ياقوت yâkût: yakut; ـــ ازرق bir tür zümrüt; ـــ بنفش ametist; ـــ لا جوردى safir.
ياقوتى yâkûtî: yakut rengi; yakuttan yapılmış.
يال yâl: boyun; ense; yele; güç, kudret.
يالا yâllâ: ya Allah.
يالانچى yâlânçî: (T.) yalancı; kayıtsız; cambaz.
يامان yâmân: (T.) bir tür tehlikeli rüzgar.
ياور yâver: yardımcı, yaver; binbaşı.
ياورى yâverî: yardımcılık; binbaşılık.
ياورى كردن yâverî kerden: yardım etmek.
ياوه yâve: boş söz, saçma sapan söz, zırva; kayıp; sahipsiz.
ياوه گو yâve-gû: boş konuşan, saçmalayan.
ياويدن yâvîden: bulmak.

يدك yedek: (T.) yedek at; yedek.
يدك كش yedek-keş: yedek çeken; başkasının işini de gören.
يدكى yedekî: istepne, yedek.
يدى yedî: el işleri; elle yapılan.
يراغ yerâğ:(Moğ.) silah.
يراق yerâk: (Moğ.) silah, teçhizat; eğer takımı; sırma, dantel işi.
يراق باف yerâk-bâf: sırmakeş.
يراق كردن yerâk kerden: teçhizat hazırlamak.
يرتمه yortme: (T.) dörtnala.
يرقان yerekân: (tıb.) sarılık hastalığı.
يرليغ yerlîğ: (T. -Moğ.) ferman.
يزدان yezdân: (Peh.) Tanrı; melek.
يزدانى yezdânî: Tanrısal; bir güreş tekniği.
يزدى yezdî: Yezd'li, Yezd yapısı.
يزك yezek: öncü, ordu öncüsü.
يسار yesâr: (Ar.) sol; sol kanat; uğursuz; güçlülük.
يساق yesâk: (T. -Moğ.) cezalandırma; fitne; tertip.
يساول yesâvol: (T.) devlet ileri gelenlerinin muhafızı; aşağı tabaka, avam.
يسر yosr: (bot.) süs eriği, acı erik.
يسر yosr: (Ar.) kolaylık.
يسير yesîr: (Ar.) az; kolay; kumarbaz.
يشم yeşm: yeşim taşı, zebercet.
يشمى yeşmî: neftî, koyu yeşil.
يطاق yetâk: (T.) yatak.
يعقوب ye'kûb: erkek keklik; erkek ismi.
يعنى ye'ni: (Ar.) yani, demek.
يغما yeğmâ: (T.) yağma, çapul, talan.
يغما زدن yeğmâ zeden: yağmalamak.
يغما كردن yeğmâ kerden: yağma etmek, yağmalamak.
يغماگر yeğma'-ger: yağmacı, çapulcu.
يغمايى yeğma'yî: yağma ile ilgili; güzel yüzlü, güzel.
يقظان yekzân: (Ar.) uyanık; akıllı.
يقظه yekze,yekeze: (Ar.) uyanıklık; akıllılık.

يقه yeke: (T.) yaka; ـه كسى را گرفتن yakasını tutmak, yakasına sarılmak; بر ـ گردان açık yaka.
يقين yekîn: (Ar.) kuşkusuz; basiret;bilgi; bilme;kesin olarak bilme.
يقيناً yekînen: (Ar.) kesinlikle, kesin olarak.
يقين داشتن yekîn dâşten: kuşkusuz olmak, emin olmak.
يقين كردن yekîn kerden: emin olmak; kesin olarak kabul etmek.
يقينى yekînî: kesin.
يك yek: (Peh.) bir; ـ به ـ bir bir; ـ و دو كردن با كسى çekişmek.
يكان yekân: bir bir; tek; birler hanesi.
يكايك yekâyek: bir bir; birer birer.
يك بار yek-bâr: bir defa; bir kez; ansızın; birdenbire.
يكبارگى yekbâregî: ansızın; tamamen; birkez.
يكباره yek-bâre: bir kez; ansızın; tamamen.
يك بر دو yek-ber-dô: iki misli.
يك بيك yek-be-yek: birer birer.
يك پارچه yek-pârçe: tek parça.
يكتا yektâ: bir tane; biricik; benzersiz.
يكتا پرست yektâ-perest: tek Tanrı'ya tapan.
يكتايى yektâyî: teklik.
يك تنه yek-tene: tek başına.
يكجا yek-câ: birlikte, beraber; hepsi, tümüyle.
يك جانبه yek-cânibe: tek taraflı, tek yönlü.
يكجور yek-cûr: tek düze.
يك چند yek-çend: bir süre.
يك چهارم yek-çehârom: dörtte bir.
يك در ميان yek-der-miyân: bir atlayarak.
يك دست yek-dest: tekdüze, aynı cinsten; tek elli.
يكدستى yek-destî: tek elle; ـ زدن ağız aramak, yoklamak.
يك دفعه yek-def'e: ansızın, birden bire.

يك قلم yek-kelem: toptan, tümüyle.
يك لا yek-lâ: bir katlı kumaş; ince.
يك لا قبا yek-lâ-kebâ: yoksul, fakir.
يك لخت yek-leḫt: tamamen; birden bire.
يك لنگه پا yek-lenge-pâ: tek başına.
يك لو yek-lû: birli oyun kağıdı.
يكم yekom: birinci, ilk, evvel.
يك نشست yek-nişest: beraber, bir defada.
يكنواخت yek-nevâḫt: monoton, aynı; tekdüze.
يك وجب yek-veceb: bir karış.
يك وجبى yek-vecebî: bir karışlık, bir karış boyunda; (mec.) uzun; çok kısa.
يكور yek-ver: bir taraf; eğri.
يكه yeke, yekke: tek, yalnız; benzersiz.
يكه خوردن yeke ḫorden: şaşırmak, şaşa kalmak, şaşalamak.
يك هزار yek-hezâr: bir riyal.
يكه زياد گفتن yeke-ziyâd goften: sınırlendirici sözler söylemek.
يك هو yek-hev, yek-hov: ansızın, birdenbire.
يكى yekî: birlik, teklik; sebebiyle; şimdi; bir zaman; bir kez; biri.
يك يك yek-yek: birbir.
يكى يكى yekî-yekî: birbiri ardına, birer birer.
يگان yegân: bir bir.
يگانگى yegânegî: birlik, teklik; benzersizlik.
يگانه yegâne: tek, biricik; benzersiz, eşsiz.
يگان يگان yegân-yegân: bir bir.
يل yel: cesur; yele; yelek; pehlivan.
يلخى yılḫî: (T.) yılkı.
يلدا yeldâ: en uzun gece.
يلدوز yoldoz: (T.) yıldız.
يلغى yelelî: vakit öldürme; tembellik.
يلواج yelevâc: (T.) peygamber.
يله yele: bırakma; serbest; boşuna, saçma; tek; eğri; ـــ دادن yaslanmak.

يكدگر yek-diger: birbiri.
يكدندگى yek-dendegî: inatçılık; tekdüzelik, monotonluk.
يكدنده yek-dende: inatçı; tekdüze, monoton.
يكديگر yek-dîger: birbiri.
يك راست yek-rast: durmaksızın; dümdüz, dosdoğru.
يك راهگى yek-râhegî: birden.
يك رنگ yek-reng: tek renkli; samimî.
يك رنگ شدن yek-reng şoden: tek renk olmak; samimî olmak.
يكرنگى yek-rengî: tek renkli olma; samimîlik.
يك رو yek-rû: samimî; monoton, tek düze; tek yüzlü.
يك روزه yek-rûze: bir günlük.
يك رويه yek-rûye: samimî; hilafsız; müttefik; açık seçik.
يكريز yek-rîz: ardarda.
يكزبان yek-zebân: hep birlikte, hep bir ağızdan.
يكسان yek-sân: benzer; eşit, aynı, farksız; monoton.
يكسانى yeksânî: benzerlik; eşitlik; aynılık; monotonluk.
يك سر yek-ser: tümü, hepsi; baştan başa; hemen.
يكسره yek-sere: baştan başa; tamamen.
يكسره كردن yeksere kerden: sonlandırmak, bitirmek.
يكسو شدن yeksû şoden: bir yöne gitmek; son bulmak.
يكسو كردن yeksû kerden: son vermek, bitirmek; tek taraflı yapmak.
يكسو نهادن yeksû nehâden: unutmak; bir tarafa koymak.
يكشنبه yek-şenbe: pazar günü, pazar.
يك طرف yek-teref: bir taraf, bir taraftan.
يكطرفه yek-terefe: bir taraftan; tek yönlü.
يك طرفه كردن yek-terefe kerden: tasfiye etmek, bitirmek.
يكطرفى yek-terefî: bir taraftan; bir ta-

يمام yemâm: (Ar.) çöl güvercini; kasıt, niyet.
يمانى yemânî: Yemen'e ait; Yemen'li.
يمن yomn: (Ar.) iyi talih; uğur; bereket; bolluk.
يمنى yemenî: Yemen'li, Yemen yapısı.
يمين yemîn: (Ar.) sağ taraf; yemin, and; sağ kanat.
ينابيع yenâbî: (Ar.) kaynaklar, çeşmeler.
ينبوت yenbût: (bot.) kelebeğimsilerden zehirli bir bitki.
ينگه yinge: (T.) yenge.
ينگه دنيا yinge-donyâ: Amerika.
ينگى دنيا yingi-donyâ: Amerika.
يواش yevâş: (T.) yavaş, ağır; az.
يواشكى yevâşekî: yavaşça.
يواقيت yevâkît: (Ar.) yakutlar.
يوبه yûbe: arzu, tamah.
يوبيدن yûbîden: meyletmek, arzu etmek.
يورت yûrt: (T.-Moğ.) aşiret otlağı; çadır yeri; mesken; yurt.
يورتمه yûrtme: (T.) acele gidiş; dört nala.
يورد yûrd: (T.) oda.

يورش yûriş: (T.) hücum, hamle.
يورغه yûrğe: (T). eşkin, rahvan yürüyüş.
يورغه رفتن yûrge reften: rahvan gitmek.
يوز yûz: pars; arama; arayan; bir küfür.
يوزباشى yûzbâşî: (T.) yüzbaşı, hakaret yollu söylenen bir kelime.
يوز پلنگ yûz-peleng:(zool.) pars; gepar, yaban kedisi.
يوغ yûğ: boyunduruk.
يولاف yûlâf: (bot.) yulaf.
يوم yevm, yovm: (Ar.) gün.
يوميه yovmiyye: günlük, gündelik.
يون yûn: küçük para; keçe.
يونانى yûnânî: Yunan.
يونجه yonce: (bot.) yonca.
يونجه زار yonce-zâr: yonca tarlası, yoncalık.
يهود yehûd: (Ar.) yahudiler; yahudi.
يهودى yehûdî: (Ar.) mûsevi, yahudi.
ييلاق yeylâk: (T.) yayla; به ـ رفتن yaylamak, yaylaya çıkmak.
ييلاقى yeylâkî: yaylalı; yaylaya ait.

FARSÇA'DAKİ BAZI FİİLLERİN GENİŞ ZAMAN GÖVDELERİ

- آ -

آجیدن (آجین)
آختن (آز)
آراستن (آرای)
آرامیدن (آرام)
آرمیدن (آرام)
آزردن (آزار)
آزمودن (آزمای)
آسودن (آسای)
آشامیدن (آشام)
آشفتن (آشوب)
آغاردن (آغار)
آفریدن (آفرین)
آکندن (آکن)
آلودن (آلا)
آماریدن (آمار)
آماسیدن (آماس)
آمدن (آ، آی)
آمرزیدن (آمرز)
آموختن (آموز)
آمودن (آمای)
آمیختن (آمیز)
آوردن (آور، آر)
آوریدن (آور)
آویختن (آویز)
آهیختن (آهیز)

- ا -

اَرزیدن (ارز)

اُستردن (اُستر)
اُفتادن (اُفت)
اَفراختن (افراز)
اَفراشتن (افراز)
اَفروختن (افروز)
اَفزودن (افزای)
اَفسُردن (افسر)
اَفشاردن (افشار)
افشاندن (افشان)
اَفشُردن (افشار)
اَفکندن (افکن)
اَلفختن (الفنج)
اَنباردن (انبار)
اَنباشتن (انبار)
اَنجامیدن (انجام)
اَنداختن (انداز)
اَندوختن (اندوز)
اَندودن (اندای)
اَندیشیدن (اندیش)
اَنگاردن (انگار)
اَنگاریدن (انگار)
اَنگاشتن (انگار)
اَنگیختن (انگیز)
اوباریدن (اوبار)
ایستادن (ایست)

- ب -

باختن (باز)
باریدن (بار)

باز داش از دار)
باز گش ز گرد)
بازیدن (بر ،
باشیدن (باش)
بافتن (باف)
بالیدن (بال)
بایستن (بای)
بَخشودن (بخشا، بخشای)
بَخشیدن (بخش)
بَرازیدن (براز)
بَر آمدن (بر آی)
بر انداختن (بر انداز)
بر انگیختن (بر انگیز)
بر آوردن (بر آر)
بر خاستن (بر خیز)
بر خوردن (بر خور)
بر داشتن (بردار)
بر دَمیدن (بردم)
بُردن (بَر)
بَر گشتن (برگرد)
بُریدن (بُر)
بَستن (بَنْد)
بِسودن (بِسای)
بشکولیدن (بشکول)
بندیدن (بند)
بوئیدن (بوی)
بودن (بو، باش)
بوسیدن (بوس)
بوییدن (بوی)

- پ -

پاسیدن (پاس)
پاشیدن (پاش)
پالاییدن (پالا، پالای)
پالودن(پالای)
پایستن (پای)
پاییدن (پای)
پُختن (پَز)
پَخشیدن (پخش)
پَذیرُفتن (پذیر)
پذ رفتن (پذیر)
پَراکندن (پراکن)
پراندن(پران)
پرانیدن (پران)
پرداختن(پرداز)
پر زدن (پر زن)
پَرستیدن (پرست)
پُرسیدن (پرس)
پرماسیدن (پرماس)
پروردن(پرور)
پروریدن(پرور)
پرهیختن (پرهیز)
پرهیزانیدن (پرهیزان)
پرهیزیدن (پرهیز)
پَریدن (پر)
پریشیدن (پریش)
پزیدن (پز)
پَژمُردن(پژمر)
پژولیدن (پژول)
پژوهیدن (پژوه)
پَسندیدن (پسند)
پلاسیدن (پلاس)
پناهیدن (پناه)
پنداشتن (پندار)
پوساندن (پوسان)
پوسیدن (پوس)

پوشاندن(پوشان)
پوشیدن (پوش)
پوییدن (پو)
پیچاندن (پیچان)
پیچیدن (پیچ)
پیراستن (پیرای)
پَیْمودن (پیما)
پَیْوستن (پیوند)
پَیْوندن (پیوند)
- ت -
تاباندن (تابان)
تابانیدن (تابان)
تابیدن (تاب)
تاختن (تاز)
تازاندن (تازان)
تازانیدن (تازان)
تازیدن (تاز)
تافتن (تاب)
تَپاندن (تپان)
تپانیدن (تپان)
تَپیدن (تپ)
تخشیدن (تخش)
تَراشیدن (تراش)
تراویدن (تراو)
ترساندن (ترسان)
ترسانیدن (ترسان)
تَرسیدن (تَرس)
تُرشیدن (تُرش)
ترکاندن (ترکان)
تَرکانیدن (ترکان)
ترکیدن (ترک)
ترنجیدن (ترنج)
تَرنگیدن (ترنگ)

تَفتن (تف)
تفتیدن (تف)
تفساندن (تفسان)
تفیدن (تف)
تکاندن (تکان)
تکانیدن (تکان)
تنبیدن (تنب)
تنجیدن (تنج)
تن در دادن (تن در ده)
تَنیدن (تن)
توانستن (توان)
توختن (توز)
توریدن (تور)
توفیدن (توف)
ته نِشستن (ته نشین)
- ج -
جا آوردن (جا آور)
جاویدن (جاو)
جَستن (جَه)
جُستن (جوی)
جُنباندن (جنبان)
جُنبانیدن (جنبان)
جُنبیدن (جُنب)
جَنگیدن (جنگ)
جوشاندن(جوشان)
جوشانیدن(جوشان)
جوشیدن (جوش)
جَویدن (جو)
جَهانیدن(جهان)
جَهیدن (جَه)
- چ -
چاپیدن (چاپ)
چامیدن (چام)

چاویدن (چاو)
چاییدن (چ ی)
چَپاندن (چپان)
چَپانیدن (چپان)
چپیدن (چپ)
چخیدن (چخ)
چَراندن (چران)
چرانیدن (چران)
چربیدن (چرب)
چرخاندن (چرخان)
چرخانیدن (چرخان)
چَرخ زدن (چرخ زن)
چَسباندن (چسبان)
چَسبیدن (چسب)
چَشیدن (چش)
چَکاندن (چکان)
چکیدن (چك)
چلاندن (چلان)
چلانیدن (چلان)
چلیدن (چل)
چمیدن (چم)
چیدن (چین)

- خ -

خائیدن (خای)
خاریدن (خار)
خاستن (خیز)
خاییدن (خای)
خراشیدن (خراش)
خُرامیدن (خرام)
خُروشیدن (خروش)
خُریدن (خر)
خَزیدن (خز)
خَسانیدن (خسان)
خُسانیدن (خسان)
خُسبیدن (خسب)
خَسودن (خسو)
خَسیدن (خس)
خُشکاندن (خشکان)
خُشکیدن (خشك)
خُفتن (خواب)
خلاندن (خلان)
خلیدن (خل)
خماندن (خمان)
خَمیدن (خم)
خُنبیدن (خنب)
خَنداندن (خندان)
خندانیدن (خندان)
خَندیدن (خند)
خَنیدن (خن)
خواباندن (خوابان)
خوابیدن (خواب)
خواستن (خواه)
خواندن (خوان)
خوراندن (خوران)
خورانیدن (خوران)
خوردن (خور)
خیزاندن (خیزان)
خیزانیدن (خیزان)
خیزیدن (خیز)
خیساندن (خیسان)
خیسانیدن (خیسان)
خیسیدن (خیس)

- د -

دادن (ده)

داشتن (دار)
دامیدن (دام)
دانستن (دان)
در اُفتادن (درافت)
در آمدن (در آی)
دراندن (دران)
درانیدن (دران)
دراییدن (درای)
در بُردن (دربَر)
درخشیدن (درخش)
در رفتن (در رو)
درفشیدن (درفش)
در گرفتن (در گیر)
در ماندن (درمان)
درنگیدن (درنگ)
در نوردیدن (در نورد)
دُرودن (درو)
درَویدن (درِو)
دریافتن (دریاب)
دریدن (در)
دُزدیدن (دزد)
دست انداختن (دست انداز)
دست دادن (دست ده)
دم زدن (دم زن)
دمیدن (دم)
دندیدن (دند)
دُواندن (دوان)
دوانیدن (دوان)
دوختن (دوز)
دوسیدن (دوس)
دوشیدن (دوش)
دویدن (دو)
دیدن (بین)

- ر -

راندن (ران)
راه بردن (راه بَر)
راه زدن (راه زن)
رُبودن (ربای)
رخشیدن (رخش)
رَخیدن (رخ)
رزیدن (رز)
رساندن (رسان)
رسانیدن (رسان)
رَستن (ره)
رُستن (روی)
رسیدن (رس)
رَفتن (رو)
رُفتن (روب)
رکیدن (رک)
رگ زدن (رگ زن)
رماندن (رمان)
رمیدن (رم)
رنجاندن (رنجان)
رنجانیدن (رنجان)
رنجیدن (رنج)
رندیدن (رند)
روبیدن (روب)
روی دادن (روی ده)
روییدن (روی)
رهاندن (رهان)
رهانیدن (رهان)
رهیدن (ره)
ریختن (ریز)
ریسیدن (ریس)
ریشتن (ریش)

- ز-

زادن(زای)
زاریدن (زار)
زاییدن (زای)
زبان بستن (زبان بند)
زداییدن (زدای)
زدن (زن)
زدودن (زدای)
زنجیدن (زنج)
زنوییدن (زنو)
زهانیدن (زهان)
زهیدن (زه)
زیبیدن (زیب)
زیستن (زی)

- ژ-

ژکیدن (ژک)
ژولیدن (ژول)
ژوهیدن (ژوه)

- س -

سائیدن (سای)
ساختن (ساز)
ساز کردن (ساز کن)
سازیدن (ساز)
ساییدن (سای)
سپاردن (سپار)
سپاریدن (سپار)
سپردن (سپار)
سپریدن (سپار)
سپوختن (سپوز)
سپوزیدن (سپوز)
ستادن (ستان)
ستاندن (ستان)
ستاییدن (ستای)
ستدن (ستان)
ستردن (ستر)
ستودن (ستای)
ستوهیدن (ستوه)
ستیزیدن (ستیز)
ستیهیدن (ستیه)
سنجیدن (سنج)
سر آمدن (سر آی)
سراییدن (سرای)
سر خوردن (سر خور)
سر دادن (سر ده)
سر رفتن (سر رو)
سر زدن (سر زن)
سرفیدن (سرف)
سرودن (سرای)
سریدن (سر)
سریشتن (سریش)
سزیدن (سز)
سفتن (سنب)
سکنجیدن (سکنج)
سکیزیدن (سکیز)
سنبل کردن (سنبل کن)
سنبیدن (سنب)
سنجیدن (سنج)
سوختن (سوز)
سوزاندن (سوزان)
سوزانیدن (سوزان)
سوزیدن (سوز)
سیجیدن (سیج)
سیچیدن (سیچ)

- ش -

شاشیدن(شاش)
شایستن (شای)
شاییدن (شای)
شتابیدن (شتاب)
شتافتن (شتاب)
شجانیدن(شجان)
شخاییدن (شخای)
شخشیدن(شخش)
شخیدن (شخ)
شدن (شو)
شرّیدن (شرّ)
شستن (شوی)
شکافتن (شکاف)
شکاویدن (شکاف)
شکردن (شکر)
شکست خوردن (شکست خور)
شکستن (شکن)
شکفتن (شکف)
شکوخیدن (شکوخ)
شکوفتن (شکوب)
شکولیدن (شکول)
شکوهیدن (شکوه)
شکهیدن (شکه)
شکیبیدن (شکیب)
شگفتن (شگف)
شماریدن (شمار)
شمردن (شمار)
شناختن (شناس)
شناسیدن (شناس)
شنفتن (شنو)
شنوانیدن (شنوان)
شنودن (شنو)
شنیدن (شنو)
شوراندن (شوران)
شوریدن (شور)
شولیدن (شول)
شوییدن (شوی)
شیبانیدن (شیبان)
شیبیدن (شیب)
شیویدن (شیو)

- ط -

طپیدن (طپ)
طلبیدن (طلب)

- غ -

غارتیدن(غارت)
غالیدن (غال)
غراشیدن(غراش)
غرشیدن(غرش)
غرّیدن(غرّ)
غریویدن(غریو)
غلتاندن (غلتان)
غلتانیدن (غلتان)
غلتیدن (غلت)
غنودن (غنو)

- ف -

فاتوریدن(فاتور)
فتالیدن (فتال)
فراشیدن (فراش)
فرستادن (فرست)
فرسودن (فرسای)
فرمودن(فرمای)
فرو بستن (فرو بند)

فُروختن (فروش)
فرو رفتن (فرو رو)
فُروزیدن (فروز)
فرو ماندن (فرومان)
فرهنجیدن (فرهنج)
فریب دادن (فریب ده)
فَریفتن (فریب)
فَزودن (فزون)
فَزودن (فزای)
فسانیدن (فسان)
فَسُردن (فسر)
فشاردن (فشار)
فشاندن (فشان)
فَشُردن (فشار)
فکندن (فکن)
فنجیدن (فنج)
فهماندن (فهمان)
فهمانیدن (فهمان)
فهمیدن (فهم)

- ق -

قاپ زدن (قاپ زن)
قاپیدن (قاپ)

- ک -

کاستن (کاه)
کاشتن (کار)
کاویدن (کاو)
کاهانیدن (کاهان)
کاهیدن (کاه)
کپیدن (کپ)
کُتک زدن (کتک زن)
کراجیدن (کراج)
کراشیدن (کراش)
کَردن (کُن)
کرشیدن (کرش)
کشاندن (کشان)
کشانیدن (کشان)
کشتن (کار)
کُشتن (کُش)
کشیدن (کش)
کفانیدن (کفان)
کَفیدن (کف)
کَناره گرفتن (کناره گیر)
کَندن (کن)
کوبیدن (کوب)
کوشیدن (کوش)
کوفتن (کوب)
کوک کردن (کوک کن)
کولیدن (کول)
کیبیدن (کیب)

- گ -

گائیدن (گای)
گُداختن (گُداز)
گُدازیدن (گداز)
گُذاردن (گذار)
گذاشتن (گذار)
گُذراندن (گذران)
گذرانیدن (گذران)
گُذشتن (گذر)
گُرازیدن (گراز)
گَراییدن (گرای)
گِرد آمدن (گرد آی)
گِرد آوردن (گرد آور)
گَرداندن (گردان)

گردانیدن (گردان)
گِرد کردن (گرد کن)
گِرد گرفتن (گرد گیر)
گَردیدن (گرد)
گِرفتن (گیر)
گِرَویدن (گرو)
یاندن (گریان)
گَریختن (گریز)
گُریزاندن (گریزان)
گُریزانیدن (گریزان)
گَریستن (گری)
گُزاردن (گزار)
گزاریدن (گزار)
گُزریدن (گزر)
گَزیدن (گز)
گُزیدن (گُزین)
گُساردن (گسار)
گُسترانیدن (گستران)
گُستردن (گستر)
گُسستن (گُسِل)
گُسَلاندن (گسلان)
گُسلیدن (گسل)
گُسیختن (گسیل)
گُشادن (گشای)
گَشْتن (گرد)
گُشودن (گشای)
گُفتن (گو، گوی)
گلاندن (گلان)
گلانیدن (گلان)
گُماردن (گمار)
گُماشتن (گمار)
گُمانیدن (گمان)
گُمیزیدن (گمیز)

گُنجاندن (گنجان)
گُنجانیدن (گنجان)
گُنجیدن (گنج)
گَندیدن (گند)
گُواردن (گوار)
گواریدن (گوار)
گُوالیدن (گوال)
گوش کردن (گوش کن)
گول زدن (گول زن)
گیراندن (گیران)
گیرانیدن (گیران)

- ل -

لائیدن (لای)
لابیدن (لاب)
لاندن (لان)
لانیدن (لان)
لخشیدن (لخش)
لرزاندن (لرزان)
لرزانیدن (لرزان)
لرزیدن (لرز)
لشتن (لیس)
لَغزاندن (لغزان)
لغزانیدن (لغزان)
لَغزیدن (لغز)
لَنجیدن (لنج)
لُندیدن (لُند)
لَنگیدن (لنگ)
لوسیدن (لوس)
لوغیدن (لوغ)
لوکیدن (لوک)
له کردن (له کن)
لِهیدن (لِه)

لیچ شدن (لیچ شو)
لیزیدن (لیز)
لیسیدن (لیس)

- م -
ماچیدن (ماچ)
ماسیدن (ماس)
مالیدن (مال)
ماندن (مان)
مانستن (مان)
مَچیدن (مچ)
مُردن (میر)
مَزیدن (مز)
مَکیدن (مك)
مولیدن (مول)
میراندن (میران)
میرانیدن (میران)
میزیدن (میز)

- ن -
نازیدن (ناز)
نالیدن (نال)
نامیدن (نام)
ناویدن (ناو)
نشاستن (نشان)
نشاندن (نشان)
نشانیدن (نشان)
نشَستن (نشین)
نکوهیدن (نکوه)
نگاریدن (نگار)
نگاشتن (نگار)
نگاهداشتن (نگاهدار)
نگَریدن (نگر)
نگرَیستن (نگر)
نُمایاندن (نمایان)
نُمودن (نمای)
نَواختن (نواز)
نَوَردن (نورد)
نَوردیدن (نورد)
نوشانیدن (نوشان)
نَوِشتن (نویس)
نَوَشتن (نَوَرُد)
نوشیدن (نوش)
نوفیدن (نوف)
نَویدن (نو)
نهادن (نه)
نهُفْتن (نهفت)
نَیُوشیدن (نیوش)

- و -
وابستن (وابند)
واچیدن (واچین)
واخوردن (واخور)
واخیدن (واخ)
وا دادن (واده)
واداشتن (وادار)
وارو زدن (وارو زن)
واریختن (واریز)
وا زدن (وا زن)
وا کردن (وا کن)
وَرْزیدن (ورز)
وَرْشکستن (ور شکن)
وَرْمالیدن (ورمال)

- هـ -
هَرا سیدن (هراس)

هِشْتن (هِل)
هِلیدن (هل)

- ی -
یارَستن (یار)
یازیدن (یاز)
یافتن (یاب)
یوزیدن (یوز)

BÜYÜK
FARSÇA-TÜRKÇE
SÖZLÜK